BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XLVII
D
37
NAPOLI

XLVII
9
31

IHS

EPITOME ANNALIVM Eccleſiaſticorum CAESARIS BARONII

S.R.E. Card. Biblioth. Apoſt.

AB JOANNE GABRIELE BISCIda Mutuen. Societ. IESV confecta, et Eiuſdem Auctoris conceſſione nunc primùm in lucem edita

AD REVERENDISS. ET ILLVSTRISS. DOMIN. D. LOTHARIV Archiepiſc. Treuirenſ. S. R. Imp. per Galliam Regnūq; Arelatenſe Archicancellariū, Principē Electorē. &c.

COLONIAE AGRIPPINAE

Apud Antoniū Hierat, et Joannē Gymnicum.

ANNO MDCII

Cum priuilegio Sum. Pontif. Cæſareo, Regio, Reipubl. Venetæ, et aliorum Principum.

VICIT HERES ES

SVBEGIT GENTES

REVERENDISS. ET ILLVSTRISS. DOMIN. D. LOTHARIO

ARCHIEPISCOPO TREVERENS. S. R. IMP. PER GALLIAM REGNVMQVE ARELATENSE ARCHICANCELLARIO, Principi Electori, Adminiſtratori Prumienſi perpetuo, Domino ſuo Clementiſſimo.

SI*qua vnquàm diſciplina fuit, Reuerendiſſ. & Illuſtriſſ. Princeps, quæ ad humanos vſus plurimùm attulit emolumenti: ea præ cæteris fuiſſe videtur Hiſtoria: cuius laudes ſi quis pro rei dignitate explicare conetur, priùs eum tempus quã argumenta deficient. Sanè illuſtre cumprimis & elegans videtur illud quod in eius commendationem edidit M.Tullius:* Hiſtoria, teſtis temporũ, lux veritatis, vita memoriæ, magiſtra vitæ, nuncia vetuſtatis; *Rectè appellat lucem veritatis.* Exempla *enim* omnia, *vt alibi dicit*, iacerent in tenebris niſi litterarum lumen accederet. *Hiſtoria verò vna eſt, Diodoro Siculo teſte,* Cuſtos illuſtrium virorum, virtutis, teſtis malorum ſcelerum, benefica in omne humanum genus. *Quidni etiam rectè Magiſtra vitæ dicatur, in qua, auctore Liuio.* Hoc præcipuè ſalubre ac frugiferum, omnis te exempli documenta in illuſtri poſita intueri, vt inde tibi tuæque Reipub quod imitere, capias; inde fœdum incœptu, fœdum exitu, quod vites. *Imò in qua* tanquàm in ſpeculo *(ſi Plutarcho fides)* ornare & componere vitam tuam ad alienas virtutes poſſis. *Quæ ſi in priuata vita valent plurimũ, certè in publica nihilo minùs habent momenti. Nam prudentia ciuilis, & matura conſilia non aliunde commodiùs, quàm ex hoc fonte hauriuntur. Quæ ita generatim dicta vt prophanæ etiam hiſtoriæ cõueniunt, ita multò magis in Eccleſiaſtica vim obtinent, quæ profana tantò præſtantior eſt, quantum res diuinæ humanas antecellunt. Et certè in illa nil niſi turbatam quandam mundi fæcem licet intueri: vt quæ nihil ferè aliud quàm vt Poëtarum quidã ait:*

Stultorum Regum ac populorum continet æſtus

Eccleſiaſticam vero ſi diligẽtiùs inſpicias, plus videbis decoris & gratiæ, imò etiam pietatis, cui formandæ & augendæ omnis Eccleſiaſticorum ſcriptorum deſudat induſtria. Quanquàm hæc non repudiandæ humanæ hiſtoriæ cauſa dicuntur, quàm multum ſcimus ad vitam humanam conferre momenti, & non parùm Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ deſeruire: Tantum id agimus vt doceamus Eccleſiaſticã hiſtoriam præferendam humanæ ac potiores partes, in ea vtilitate, quàm vniuerſa in orbem fundit hiſtoria, ſuo ſibi merito vendicare: qua in re omnes viros bonos ac prudentes (non illa prudentia carnis, quæ ducit ad mortem, ſed prudentia, ac ſapientia quæ

Lib. 2. de Oratore.

Orat. pro Archia

Lib. 1 Biblioth.

Lib. 1. decad. 1. in proœm.

Plut. in Timoleõte.

Horat. lib. 1. epiſt.

ad Nicob. *ex Deo eſt, nobis acceſſuros nihil ambigimus.* Nam *ſi* præclarum eſt, *Nazianzeno teſte*, mentem hiſtoriarum cognitione inſtructam ac refertam habere, quia hiſtoria conglobata quædam & coaceruata ſapientia eſt, hominumq́; multorum mens in vnum collecta: *ac ea præcipua eius laus, quòd exempla in omnem vitæ partem opportuna ſuppeditet: cui, obſecro potiùs, quàm hiſtoriæ Eccleſiaſticæ hæc debentur? Quæ ſalutaris ſapientiæ aquam ex proprio fonte deducens, per exempla Sanctorum mẽtem ad ſublimia ac cœleſtia euehit, & geſta prauorum, eandem ab omni mali contagione deterret; In qua ſucceſſus Eccleſiæ, ſiue violenta perſecutionum tempeſtate concuſſæ, ſeu optata rerum tranquillitate ſecuræ narrantur: Quæ certamina à SS. Martyribus pro fide Catholica exantlata, quæ res ab diuinis Confeſſoribus diuinè ac heroicè geſtæ ad poſteritatis memoriam tranſmittuntur. Vbi primus ille fidei feruor, vbi rabida Tyrannorum crudelitas, vbi Religionis Chriſtianæ magnis, licèt occultis, auctæ ſucceſſibus amplitudo retexitur. Vbi pace Eccleſiæ reddita atrociſſimi hæreticorum tumultus, & acerbiſſima odia in fidelium Orthodoxorum cœtum concitata leguntur. Vbi Catholicorum Epiſcoporum ſedulitas, ac ſacrorum conciliorum frequentia recenſetur. Vbi deniq; inuicta Catholicæ Eccleſiæ ac Romanæ Sedis conſtantia declaratur, & quod non in poſtremis eſt, perpetuus ille Orthodoxorum omnium Patrum, & totius Eccleſiæ per omnes ſæculorum nationumq́; propagines à Chriſto deducta in dogmatibus fidei conſenſus proponitur.*

Cæterùm vtinam hæc tot nominibus commendata materies pares ſemper aut ſaltem cõuenientes ſibi inueniſſet artifices. Nam inter eos, qui circa hãc ſuperioris æui temporibus ſunt verſati, non ſemper ea æquabilitas conſiſtit, quam meritò in rerum Eccleſiaſticarum Scriptore deſideres. Quidam enim ſontica quapiam hæreſeos peſte ſemel malè infecti, fidei ac veritatis limites ſunt tranſgreſſi, & dum conantur omnia ad ſuos vertiginis importunæ calculos reuocare, à recta ratione & boni viri officio exorbitârunt. Quales ſanè fuere Euſebius Cæſ. Socrates, Sozomenus & alij, qui illuſtriſſima ſanctorũ Patrum & Catholicæ Eccleſiæ cenſura notati ſunt. Nã Euſebius à VII. Synodo [a] *defenſor Arianæ perfidiæ eſt indicatus, quòd in eius hiſtoria facile oculatior quiſq; notârit. Socrates verò Nouatianæ ſectæ tinctũ fuligine paſſim ſe prodit.* [b] *Vti & Sozomenus,* [c] *quem prætereà haud immeritò multa eſſe mentitum, ac Theodori hæretici fuiſſe patronum B. Gregor. Põtifex affirmauit.* [d] *Alij verò vel nimis anguſtis finibus circumſcripti pauca integre perfecteq́; ſcripſerũt, vel ieiunè & parùm ſolidè res grauiſſimas perſecuti ſunt, vel deniq; incerta pro certis & parùm firma fide nutantia pro indubitatis atque veriſſimis tradiderunt. Quo profectò in genere inprimis fuerunt Seue. Sulpitius & Paulus Oroſius, quorum nimis conciſa breuitas multa reliquit intacta. Deinde etiam Nicephorus Callixtus, Vincent. Beluacenſis, Antoninus, & alij præſertim inferioris æui ſcriptores, in quorum ſcriptis negari non poteſt, quin multa à viris doctis deſiderentur. Sed veniam potiùs hi merentur, quia ſaltem bona fide in hoc negotio ſunt verſati, & pro virili ſua communicare cum poſteris, quæ alibi ſcripta inuenerant,*

a Acto. 6.
b lib. 6. ca. 19 &c.
c lib. 7. c. 16.
d lib. 6. epiſt. 22.

labora-

laborârunt, qui ſi aliquoties non voluntate ſed errore lapſi ſunt, tulit hoc humanæ conditionis infirmitas, cui meritò ignoſcendum eſt, cùm præſertim ex B. Auguſtini ſententia, ſit eis hiſtoricis aliqua propinquitas libertatis, qui voluntatē mentiendi non habent, nec homines fallunt, niſi cùm ab hominibus humana infirmitate falluntur. *Illud multò aſperius atq; intolerabilius eſt, extitiſſe hac tēpeſtate ex ſchola Lutheri, ac Caluini quoſdam maleferiatos homines, qui conſarcinatis impudentiſſimis ſcriptis totam antiquitatis memoriam clumbarint, & hæreticum ſuum puluerem veterum aſperſerint monumentis Eò nimirùm tendebat ſpiritus ille vertiginis, vt cùm videret totam Eccleſiaſticam antiquitatem ſibi grauiſſimè aduerſari, excitaret Magdeburgicos quoſdam Lutheri ſatellites, atque ad corrumpendam Veterem Chriſtianorum Hiſtoriam incitaret. Qui operam ſuam illi præclarè nauarunt, ac in ſcripta Veterū tam temulento impetu inuolarūt, vt nihil ferè integri ſaluiq; reliquerint. Quædam enim vt falſa, quædam vt manca, ac mutila, quædam vt ſurreptitia condemnarunt. Cætera partim correcta, partim corroſa, partim euulſa, in publicum protulerunt, atque hoc pacto omne propugnaculum hiſtoriæ, quo muniebatur Eccleſia, tanquam in valla phantaſmatum pictosq; parietes commutârunt, ne videlicet prorſus obmuteſcerent, cùm illis hiſtoriæ erroribus ſuis infectæ, quas nihilò commodius expedire, quàm vel ſaxa mandere, vel fauillas ſorbere potuiſſent, à Catholicæ veritatis aſſertoribus obÿcerentur; Atq; ex horum Officina prodÿt ante annos aliquot Centuriata illa hiſtoria, quæ licet ſpecioſo, quem præfert, titulo,* Status Eccleſiæ, &c. *plurimos ineſcarit, reuera tamen nil niſi monſtrum hiſtoriæ, imò ſatyram potius ac farraginem rerum, ſine calce, ſine ordine, ſine veritate ac ratione congeſtarum, quiſquis propius inſpexerit, appellabit.*

epiſt. 131. ad memor.

Hæc tot incommoda cùm hiſtoriam Eccleſiaſticam inuaſiſſe obſeruarent eruditi omnes ac pÿ Eccleſiæ Catholicæ filÿ, crebris votis exoptârunt dari aliquem ſolidum & Orthodoxum rerum Eccleſiaſticarum Scriptorem, qui omnes hiſtoriæ ſacræ difficultates ita perpurgaret, ac partes omnes eum in modum exponeret, quo & hæreticis omnibus ſatisfactum foret, & Catholicis nihil relinqueretur ambigui. Quo in genere exſtitit tādem, vel potius diuinitùs datus eſt in ipſa Vrbe Roma, arce Religionis ac petra fidei vir ſempiterna memoria digniſſimus CAESAR BARONIVS Soranus, vnus ante ex primis atque præcipuis Congregationis Oratorÿ nuncupatæ Presbyteris, nunc verò S.R.E. Illuſtriſſ. Cardinalis, ac Sedis Apoſt. Bibliothecarius lōgè digniſſimus, qui etiamnū iuuenis, quamprimū ad melioris vitæ rationem eſſet traductus, inſtigāte beatæ memoriæ viro PHILIPPO NERIO, Parente altero, ac rerum ſpiritualium præſtantiſſimo Formatore, & omnibus modis oportunè importunè vrgente opus planè heroicum, & poſt Eccleſiam natam omnium iudicio digniſſimum ſuſcepit, Vt res in Eccleſia geſtas primùm familiari ſermone populo explicaret, deinde verò chartis ad perpetuam memoriam cōmendaret. Quam in rem dum omnes curas cogitationesq; ſuas confert, dum perquirit anxiè & inueſtigat omnia quæ ex omni rerum memoria ad ſuum negotium facere videbantur, ſpartam hanc ita adornauit, vt tandem iugi ac indefeſſò quadraginta, & quod excurrit an-

norum labore annales iſtos Eccleſiaſticos procuderit, quorũ iam vndecim Tomi ſumma induſtria elaborati communi totius Eccleſiæ gaudio & exultatione lucem aſpiciũt, duodecimus verò, vt qui in alma vrbe iã cuditur, in dies ſingulos expectatur. Certè hic omnibus palmam videtur eripere, quotquot hactenus in Eccleſiaſtica hiſtoria quicquam tentárunt. Nam prætérquàm quod validiſſimè proſternit Eccleſiæ perduelles, dubijs etiam & controuerſis certitudinem præſtat, ac denſiſſimis tenebris lucem non modicam mutuatur. Cuius Solis exortu omnes hæreticorum fumi euaneſcunt, & tanquàm ſtipulæ & paleæ ante faciem venti volitant omnes Magdeburgenſium ſtrophæ ad fallendos homines ſumma mentiendi libidine concinnatæ, longe enim receſſit ab eorum molimine, quibus nihil aliud curæ fuit quàm veritati nebulas offundere: & ſempiternos iſtos fidei fontes, vnde ſalutares aquas perpetuò hauſit Eccleſia, mendaciorum aggeribus obturare: Siquidem exactiſſimam temporum ac Chronologiæ rationem habuit, reſq́; in orbe geſtas, quæ ad Eccleſiam quoquo pacto ſpectabant, ducto ab aduentu Filij Dei exordio, per annos ſingulos, imò vbi id fieri poterat, per menſes ac dies quoque ita digeſſit, vt nihil hac in parte à curioſo vel moroſo etiam Lectore meritò deſiderari queat. Nihil verò chartis mandauit, quòd non ex probatiſſimis auctoribus eſſet depromptum. Quem in vſum penè omnes Italiæ Bibliothecas excuſſit, ac Vaticanam præcipuè totius orbis longè nobiliſſimam ſingulari cura luſtrauit. Et vt fidelem ſe in omnibus exhiberet, ipſas Auctorum ſententias, & verba etſi prolixiora quàm libentiſſimè produxit in medium, ac veritatem ipſam ex profundo Democriti puteo erutã inuictis teſtimonijs quàm ampliſſimè & fuſiſſime demonſtrauit.

Hæc iam præclari operis monumenta, vndecim iam Tomis diſtincta, cũ varijs eſſent in locis edita, ac poſtremò etiam in ciuitate Moguntina, noſtris ſumptibus, typis excuſa: multi tamen, diuerſis de cauſis ab eorum lectione abſtinendum ſibi duxerunt. Quidam enim cauſam attulêre nimiam prolixitatem, & diffuſam probandi cuncta ſolertiam Auctori familiarem, quominùs eum legendum ſuſciperent. Quæ ratio fortaſſe mouit etiam Principes quoſdam viros, pluribus Reipub. negotijs occupatos, vt delibaſſe contenti accuratam eius lectionem à ſe remouerint, præſertim cum ea, quæ legiſſent, commodè memoria complecti ſe poſſe diffiderent. Alios verò, quibus maior eſt æris tenuitas, quàm vt libris multis comparandis ſufficiat, pretium librorum mole ſatis magna excreſcentium cùm ab emendo, tum à legendo deterruit. Quare cùm vtroſque magna hoc pacto vtilitate deſtitui animaduerteret vir doctiſſimus R. P. GABRIEL BISCIOLA, è Societate IESV, primùm in ſui & aliorum gratiam, qui memoriæ ſuæ in reuoluẽdis Baronij annalibus tali modo conſultum optabant, laborem iſtum ſuſcepit, vt quæ fusè ab Auctore dicta ac comprobata erant, in compendium redigeret. Deinde vt eos quoque quos ingentium Auctoris voluminum moles & copia auertebat, quantum in ſe foret, adiuuaret, paſſus eſt collectanea ſua in publicum euulgari. Illud præcipuè ſpectans, vt hoc Epitomes prolectamento omnes alliceret ad eoſdem Annales Eccleſiaſticos ſeriò euoluendos, ne videlicet tanto ſeſe bono fraudarent, quod leo-

nem, vt ſit, ex vnguibus æſtimantes, ex ipſa Annalium lectione ſe viderent hauſturos. Quo conſilio ſtudioſè ſæpenumerò illud egit, vt Lectores Epitomæ ſuæ ad ipſos Tomos Annalium relegaret, vt ſitim tenui hauſtu accenſam magis quàm reſtinctam ipſo fonte poto leuarent. Alioqui ſanè ſuperſedere hoc labore, vel ſaltem non communicare cum pluribus ſatius exiſtimaſſet haud ignarus, quantas ſæpè ſtrages bonis Auctoribus, dum nimis breuitati ſtudent, Epitomarum contextores aliquot attuliſſent. Hinc enim Trogum Pompeium Iuſtini Epitomá, Liuium Flori, Dionem Caſſium Xiphilini compendio, vel deperditos, vel malè multatos & acceptos eſſe eruditi omnes grauiter conqueruntur. Igitur hoc BISCIOLA, quantopotuit ſtudio, ſemper auertit, neminem ratus fore tam ſupinum vel languidum, qui nuda rerum notatione & velut ridiculo contentus ipſam ditiſſimam ac beatiſſimam Annalium copiam faſtidiret. Quæ non modò rerum geſtarum ſeriem perſpicuè deducit, ſed & origines Eccleſiarum ab Apoſtolis toto orbe conſtitutarũ luculenter euoluit: adhæc rituum Eccleſiaſticorum, traditionum Apoſtolicarum, veterum Conciliorum, Pontificalium Decretorum, Conſuetudinum antiquarum, Catholicorum dogmatum fontes apperit, rationes adducit, Orthodoxa confirmat, hæretica euertit & iugulat: quæ omnia exigui profectò compendij ambitu comprehendi neutiquam potuerunt.

Cæterùm hanc Epitomen à multis diu deſideratam, cùm noſtris typis primùm in Germania ſubieciſſemus, ad offerendam eam commendandamq́ Celſitud. Tuæ, Reuerendiſſ. & Illuſtriſſime PRINCEPS ELECTOR, multis de cauſſis impulſi ſumus. Iampridem quippe inuitabat nos ſplendor inſignium ac heroicarum virtutum tuarum, quarum præſidio, conſentientibus omnium ſuffragijs, ad ſublimem beati MATERNI cathedram, & Electoratus verticem conſcendiſti; vt munuſculo aliquo Typographico honorem iſtum digniſſimum meritis tuis tibi congratularemur. Præſertim, cùm te Patronum ſtudiorum omnium, ac ſtudia prouehere conantium, Fautorem ſingularem intellexerimus. Iam verò quid Eccleſiaſtico Principi queat offerri commodius, quàm Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ ſeries, in eorum potiſſimùm gratiam, quibus grauioribus negotijs occupatis, aut non vacat, aut non libet prolixos Annales euoluere, compendioſè deſcripta. Certè huius lectione Principibus viris, ac præcipuè Eccleſiaſticis, nihil vtilius, nihil delectabilius, nihil ad omnem occaſionem opportunius dari poteſt. Quo nomine hoc Compendium Illuſtriſſimæ Celſitud. Tuæ impensè probatum iri, omninò confidimus.

Habet enim hic, præter Chriſti Domini ac Seruatoris noſtri Oeconomiam in terris ſeruatam ex Euangelio alioqui ſatis notam, ſuccinctè ac neruoſè deſcriptas res geſtas Apoſtolorum, primorumq́ Chriſtianæ Reipublicæ diuerſis in mundi partibus Fundatorum, videt exantlatos pro Catholica Eccleſia antiquorum Patrum labores: Aſpicit certamina Sanctorum Martyrum pro Orthodoxæ fidei defenſione ſuſcepta. Ipſos denique Prædeceſſores ſuos, ſanctum MATERNVM, MAXIMINVM, & alios, primùm quidem conſtituentes Treuirenſis

Eccleſiæ

Eccleſiæ fundamenta, deinde legitimè ſupercertantes tradita ſemel fidei clariſſimè intuetur. Et, quod omitti non debet, Magnum illum ATHANASIVM, ſede Alexandrina Arianorum furore ac perfidia eiectum, toto orbe ob fidei conſtantiā profugum, apud ſe hoſpitio exceptum ac benignè habitum contemplatur. In ſumma, quidquid ad rerum Eccleſiaſticarum digniſſimam indagatione notitiam pertinet, breuiſſime comprehenſum tenet. Cui iſta Principi Chriſtiano non ſapiant? Quem non afficiant, qui aliquo Zelo rerum diuinarum æſtuet, & Religionis Catholicæ amore teneatur? Tuus vero Reuerendiſſ. & Illuſtriſſ. Princeps erga veterem fidem Zelus ſcientia præclarè munitus, & ſincerus erga auitam pietatem adfectus nulli obſcurus eſt. Quippè qui à teneris quod Græci dicunt, vnguiculis, ad omnem morū honeſtatem probe formatus es, & ſinceram pietatem cum ipſo lacte ſuxiſti: Quæ ſimul cum ætate adoleuit, & ſcientiæ ac prudentiæ robore confirmata, excellentes iſtos rerum geſtarum fructus germinauit, quos animaduerterunt in te omnes ij, ac ſingulariter ſuſpexerunt, qui te vnum conſpirantibus votis dignum iudicārunt, quem ARCHIPRAESVLEM Treuirenſem, & Septemvirum Rom. Imperij deſignarent. Quam dignitatem ita hactenus (quod citra omnem fucum dici poteſt) tenuiſti, vt de tua adminiſtratione, qua exiguo tempore totā Diœceſim multis difficultatibus liberaſti, omnes ſibi & in præſens valdè applaudāt, & in futurum fauſtiſſima quæq; polliceantur.

Accipe igitur Reuerendiſſ. ac Illuſtriſſ Princeps, ſerena fronte, quod hilari tibi mente offertur, chartaceum ac leuidenſe munuſculum, & nos toto tibi pectore addictos Beneuolentiæ tuæ viciſſim gratiſſimo ſinu complectere. Quod vbi acceperimus, & nobis abundè ſatisfactum putabimus, & ad alterā inſuper huius Epitomes partem, quæ iam præ manibus eſt, tuo ſimiliter Illuſtriſſimo nomini conſecrandam, meritò accendemur. Coloniæ Agrippinæ, ex Officina noſtra Typographica, Anno M. DC. II. prid Kalend. April.

Reuerendiſſ. & Illuſtriſſ. T. Celſitud.
Clientes humillimi

Antonius Hierat, &

Ioannes Gymnicus.

EPITOME

ANNALIVM

Eccleſiaſticorum,

CÆSARIS BARONII

S.R.E. CARDINALIS.

Confecta

AB IOAN. GABRIELE BISCIOLA, MVTINEN.
SOCIETATIS IESV.

EX APPARATV.

A CVM Iudæa in varias, & [a] diuina lege alienas ſectas, diſciſſa eſſet; & Regnum, extincto [b] à Romanis Antigono Aſſamonæo, vltimo legitimorum Regum, ad Herodem [c] alienigenã, poſt proſelytum, tranſlatum fuiſſet: Sacerdotio [d] quoque ex Aſſamonæorum Leuitica familia, ad alios tranſlato: cùm reliquus totus orbis Idololatriæ tenebris inuolutus eſſet; Ieſus Chriſtus, Dei filius, ex genere Abrahæ, de tribu Iuda, & ſtirpe Dauid, iuxta diuinas promiſſiones [e], & Prophetarum prædictiones; cùm per Vates [f] ipſorum, & Sybillas, ipſis etiam Gentilibus, obſcurius tamen, innotuiſſet; de Spiritu ſancto
B conceptus, Deus & homo naſcitur in Bethlehem 25. Decembr. ex Maria ſemper Virgine, Rex & Sacerdos, & mundi Saluator, anno ab Orbe condito, iuxta L x x. 4608.

Iuxta vulgatam Latinam editionem emendatam 4022.
Olympiadis 194. anno 2. Euſeb. Chron.
Ab vrbe C. ſecundùm Varronianam ſupputationem 751.
Auguſti Anno 41. inchoato à nece Cæſaris. Euſeb. Chron.
A Conſulatu & Triumuiratu 41. Iren. 3. cap. 25.
Ab Actiaca Victoria 28. Euſeb. 1. Hiſt. cap. 5.
Cn. Cornelio Lentulo } Coſſ. Caſsiodori Chronicon.
M. Valerio Meſſalino }

Prima deſcriptione orbis facta à Præſide Syriæ Cyrino, Luc. 2. (Huius porrò nobiliſsimi
C cenſus memoriam, non extare in Romana hiſtoria; mirum non eſt, cùm Liuij, & Dionis eius temporis hiſtoria interciderit; Tacitus Annales inchoet à Tiberio; Suetonius carpens, multa tranſiliat: ſed omninò extitiſſe eius cenſus tabulas, in Archiuo Romano, atteſtantur Iuſtinus Martyr oratione ad Antoni. & Tertul. contra Marcionem 4. cap. 7.) Herodis Magni, Antipatri filij, 29. inchoando ab Actiaca victoria, poſtquàm nouo Senatus decreto confirmatum illi regnum fuit ab Auguſto. Ioſephus g. Mox, Angeli monitu, à paſtoribus viſitatur, Luc. 2. quos tres fuiſſe, habet Beda de locis ſanctis, cap. 8.

a Ioſ. Anti. 18. c. 2. 2. de Bello, cap. 7. Epiphan. in Panai. c. 16 Hier. in Iſ. cap. 8.
b Ioſ. Ant. 15. cap. 1. Dio. lib. 49
c Ioſep. 14. cap. 26.
d Am. 2. c. 8 Euſeb. 1. ca. 6. hiſtor. Hieron. in Dan c. 9.
e Gen. 3. 15 18. 18. 22. 17. 26. 4. 49. 10. Ex. 41. 13. Nu. 24. 17 Iſ. 19. 20. 40. 61. 1. Ezec 34. 23 Dan. 9. Agg. 2.
f Clemen. ſtrom. 6. Lact. 1. c. 6.
Nat. Dom.
g Anti. lib. 15. ca. 10.
Paſtores ad Przſepe.

Chriſti Annus 1. *Auguſti* 42. *Auguſto 13. & Siluano* Coſ. A

Circunciſio Domini. Magorũ aduentus.

CIrcumciſus octaua die, prima Ianuarij, Ieſus vocatur. Luc.2,21. Ianuarij ſexta die, indice ſtella, adoratur, & muneratur à magis, quos Reges fuiſſe, & numero tres, pia habet Traditio. Alij hos ex Perſide aduenisse, alij ex Orientali Arabia, alij ex Chaldæa opinantur: ſuis quiq; nixi probabilibus coniecturis. Inter alios qui hos Magos Chaldæos fuiſſe dixerunt, Chalcidius Platonicus fuit, qui hæc habet in ſuis, ad Platonis Timæum, Commentarijs, ſanè notanda: *Eſt*, inquit, *alia ſanctior, & venerabilior hiſtoria, quæ perhibet de ortu ſtellæ cuiuſdam, non morbos, mortesq; denunciantis, ſed aſſenſum Dei venerabilis, ad humanæ conuerſationis, rerumq; mortalium gratiam: quam ſtellam, cùm nocturno itinere perſpexiſſent Chaldæorum profectò ſapientes viri, & conſideratione rerum cœleſtium ſatis exercitati, quæſiſſe dicuntur recentem Dei ortum, repertaq; illa maieſtate puerili, venerati eſſe, & vota Deo tanto conuenientia nuncupaſſe.* B

Ieſus offertur in templo.

Februarij ſecunda die, à Natiuitate, 40. in templo oblatus, à Simeone & Anna excipitur & prædicatur. Luc.2,22.

Aſportatur in Aegyptum. Infãtes occiduntur.

Angeli monitu aſportatur in Aegyptum, & Innocentes infantes, Herodis iuſſu occiduntur, Matth.2,13. De infanticidio, iuſſu Herodis perpetrato, Ioſephus quidem tacuit, ſed Macrobius 2. Saturnalium meminit, cap.4.

Chriſti Annus 8. *Auguſti* 49. *M. AEmilio Lepido, L. Aruntio Nepote* Coſ. C

a *Anti.14. c.15.16.17* Vltio in Herodẽ. b *Ant.17. cap.8.* c *1. Hiſtor. cap.8.*

PVER per Angelum iubetur in terram Iſrael reportari, Matth.2,19. Herodes anno Regni 37. inchoato, prope tempus paſchale, annum degens ætatis 67. (ex Ioſepho [a]) vltione diuina eum perurgente, & pœnas, non tam nequiſſimorum flagitiorum, & immanitis in domeſticos, & alios, quàm infanticidij, expetente; aqua intercute, & ebullione vermium, præter alios acerbiſſimos dolores, extinguitur. Ioſeph.[b] Euſeb.[c]

Archelai Regnum. d *17.c.11. 12.13.*

Archelaus ex teſtamento Herodis patris, & Auguſti confirmatione, ſuccedit in Iudææ regnũ, quod tenet annis nouẽ; ſed nomine Tetrarchæ. Petentibus enim Iudæis, ne Regibus ſubeſſent, eum Tetrarcham, non Regem appellat, dimidia ditionis parte, quæ Herodis fuerat, ei permiſſa, & altera dimidia, inter Philippum, & Antipam, fratres, diuiſa. Ioſephus [d]. D

Chriſti Annus 9. *Auguſti* 50. *A. Licinio Neruа Silano, Q. Cæcilio Metello Silano.* Coſ.

Ieſus reducitur in Palæſtinam. Nazarenꝰ à Nazareth, vbi habitat.

SEptima die Ianuarij in Palæſtinam relatus, ob Archelai Herodis filij, & Regni ſucceſſoris metum, ſecedit in partes Galilææ, & in Nazareth viculo habitat, vnde Nazarenus vocatus, iuxta prophetiã, Matth.2,22. Martyrol. Rom. 7. Ian. Bedæ, Vſuardi, Adonis, & alia.

Domuncula porrò in qua conceptus & educatus fuit, magno miraculo, Angelorum opera, in Dalmatiam primum, inde in Italiam trãſlata in agrum Lauretanum Piceni prouinciæ, ab vniuerſo orbe Catholico piè viſitur, & celebratur. E

Chriſti Annus 12. *Auguſti* 53. *P. Cornelio Dolabella, C. Iunio Silano.* Coſ.

Ieroſolymam ducitur.

PVer duodennis Ieroſolymam ductus, pro more, ad Paſcha, inſcijs parẽtibus ibi hærens, ac triduo quæſitus, inuenitur in templo, in medio Doctorum ſedens, audiens eos, & interrogans. Luc.2,42. Nihil ampliùs Euangeliſtæ de Chriſto, vſque ad annum 30. præter

A illud, *& deſcendit cum eis, & venit Nazareth, & erat ſubditus illis* : &c., *Ieſus proficiebat ſapientia, & ætate, & gratia, apud Deum & homines*. Luc. 2,50. Ex Marci verbis illis cap. 6. à Nazarenis ciuibus eius dictis: *Nónne hic eſt faber, filius Mariæ?* ſatis colligitur eum fabrilia exercuiſſe. Iuſtinus quidem Martyr de veritate Chriſtianæ Religionis, fabri lignarij filium habitum tradit, & fabrilia opera, aratra, & iuga confeciſſe. Ex eo quòd nulla ampliùs de Ioſepho mentio fiat ab Euangeliſtis, colligit Epiphanius (hæreſi 78.) haud multò poſt eum ex hac vita migraſſe. Ioſephi obitus.

Chriſti Annus 16. *Auguſti* 57. *Sextis Nepotibus* { *Pompeio, &* *Apuleio* } *Coſ.*

B

ARchelaus Iudæis, & Samaritanis accuſantibus, Tyrannidis damnatus, Viennam Galliæ relegatur, anno principatus nono: Ioſephus; [a] qui alibi [b] parum ſibi conſtans, decimo ponit, quem errantem ſecutus eſt Dio. Euſeb. in Chron. nonum habet. Archelai exilium. a *belli* 2. *cap.* 6. b *lib.* 17. *cap.* 15.

Auguſtus moritur 14. Kalend. Septembr. quo die olim primum Conſulatum inierat, anno ætatis 75. menſ. 10. die 26. Imperij, quo ſolus potitus eſt, ab Actiaca victoria, 44. Dio. [c] poſt Tacitum. Auguſti obitus. c *lib.* 55.

Chriſti Annus 17. *Tiberij Imp.* 1. *Druſo Cæſare, &* C. *Norbano Flacco* } *Coſ.*

C

TIberius Nero, ab Auguſto adoptatus, annum agens LV. XIIII. Kal. Septemb. capeſſit Imperium, Ioſeph. Tacit. Sueton. Dio, Archelao relegato, & Iudæa Syriæ attributa, Præſides ius ſibi in ſacra vindicant. Quare Gratus Procurator Iudææ, Pontifices pro arbitratu creat & abdicat. Ioſephus. [d] d *lib.* 18 *c.* 3

Tiberius, primis Imperij annis, modeſtiſſimus, recuſat Dominus appellari: vetat templa ſibi erigi, vllo loco coli, erigive ſibi ſtatuam. Sueton. [e] Dio. [f] Tacit. [g] quaſi Deo ſic admonente, rerum Dominum aduenisſe. e *cap.* 27. f *lib.* 57. g *Annal.* 1.

D

Chriſti Annus 18. *Tiberij Imp.* 2. *Statilio Tauro, &* *L. Libone* } *Coſ.*

TIberius multa præclarè edicit, De veſte ſerica non vtenda: De vaſis aureis non adhibendis, niſi in ſacris: De Magia, & diuinatione; quæ crimina ſeueriſſimè vindicat. Dio. [h] Plin. [i] h *lib.* 57. i *Hiſt.* 30. *cap.* 1.

Chriſti Annus 19. *Tiberij Imp.* 3. *Cœlio Ruſo, &* *Pomponio Flacco* } *Coſ.*

E SImone Camithi filio, Pontifice, à Grato abdicato, Ioſephus Caiphas ſufficitur, Ioſeph. [k] Tiberius libros Sibyllinos examinatos, alios, vt legitimos probat, alios, vt ſpurios reijcit. Dio. [l] Tacitus [m], Deo ſic iam illos præparante ad vſum Chriſtianorum, vt ex illis firmiùs ſuaderent Gentilibus, non admittentibus ſcripturas, ſidei veritatem. k *Ant.* 18. *cap.* 3. l *lib.* 57. m *Ann.* 2.

Iudæis & Syris de immodicis Tributis conquerentibus, Germanicum, ex Druſo Germanico, fratre, Liuia genito, in filium adoptatum, in Orientem mittit, ad prouincias componendas. Tacit. [n] n *li. Ann.* 2

Tiberius, æquè ac Auguſtus, Iudæis fauens, diſtributionum in Ciues fieri ſolitarum participes eſſe vult. Philo. de legat. ad Caium.

Chriſti Annus	*Tiberij Imp.*	*Iunio Silano, & Norbano Flacco* Coſſ.
21.	5.	

A

FEminarum libidinem, quæ etiam in Senatorias graſſabatur, grauiſsimis Senatus decretis coercendam curat,[a] Sueton. Tacitus.[b]

a cap.35.
b Ann.2.

Externas cæremonias, Iudæorum, & Aegyptiorum, ob paucorum neſarium facinus comprimit: Iudæos, fictis criminibus, à Seiano delatos, vrbe expellit, quatuor eorum millia, per ſpeciem militiæ, in Sardiniam, quaſi ad coercenda latrocinia, amandat; reuerà, vt ob aëris grauitatem interirent. Sueton.[c] Tacit.[d] Ioſeph.[e] Philo.[f] ſed Ioſephus referens longè poſt, confutatur à Tacito, qui hæc ponit ſub his Coſſ.

c cap.36.
d Ann.2.
e Ant.18. c.4 & 5.
f de legat. ad Caium.

Germanico, Orientis Præfecto, arte Piſonis, Syriæ Præſidis, morte ſublato, Tiberius in deterrimum mutatus, imperat crudeliter & flagitioſè, impulſore Seiano. Dio.[g] Suet.[h] Tac.[i] B

g lib.57.
h in Tiber.
i Ann.2. & 3.

Chriſti Annus	*Tiberij Imp.*	*Tiberio 4. & Druſo 2.* Coſſ.
23.	7.	

EDicit de hiſtrionibus Vrbe pellendis: iiſdem arte interdicit. Dio. lib.57. ſancit ſentētiæ capitalis executionem in diem decimum differendam: quod dictum fuit S.C. Tiberianum. Dio ibidem & Suet. c.75. in Tiberio. ex quo corrigas Sidon. Tiberio tribuentem dilationem 30. dierum, quæ fuit Theodoſij. Sozom. 7. c.24.

Sub hoc Conſulatu 4. Tiberij, conſignata erant falſa illa Pilati acta, contra Dominum, C à Maximino & alijs imperitè conficta, cùm necdum Pilatus iuiſſet in Prouinciam. Euſeb.[k] ex Ioſepho[l].

k lib.1. c.9.
l Ant.18. c.4.

Chriſti annus	*Tiberij Imp.*	*Lentulo Getulico, & Caluiſio Sabino* Coſſ.
28.	12.	

GRato in procuratione Iudææ, ſuccedit Pontius Pilatus, qui Iudæos vexat, illatis clàm in Vrbem prophanis imaginibus, contra legem. Ioſeph.[m] Philo.[n] Euſeb.[o]

m Ant.18. cap.4.
n de leg. ad Caium.
o Hiſt.2.c.9.

Chriſti annus	*Tiberij Imp.*	*M. Licinio, & L. Calphurnio* Coſſ.
29.	13.	

ANnus ingentibus cladibus Romæ memorabilis: nam totus mons Cælius conflagrauit, & apud Fidenas, collapſo Amphitheatro, quinquaginta millia hominum obtrita ſunt. Tacit.[p] D

p Ann.4.

Chriſti Annus	*Tiberij Imp.*	*Rubellio, atque Rufio, Geminis.* Coſſ.
31.	15.	

Euangelij [illegible]itas, & certitudo.

ANnus eſt celeberrimus, Ioannis baptiſmo, & prædicatione, & maximè ipſius Chriſti, ab Iſaia placabilis, & acceptabilis, per antinomaſiam ſecundùm Lxx. dictus, quem annum, & eius acta S. Lucas egregia certitudine temporum teſtata eſſe voluit, ſic exordiens caput 3. *Anno quintodecimo Imperij Tiberij Cæſaris, procurante Pontio Pilato Iudæam; Tetrarcha autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre eius Tetrarcha Itureæ, & Trachonitidis regionis, & Lyſania Abylenæ Tetrarcha; ſub Principibus Sacerdotum Anna, & Caipha, factum eſt verbum Domini ſuper Ioannem Zachariæ filium in deſerto, &c.* Vtroq; quidem Principe Sacerdotum; ſed Anna, vt Principe Collegij Synedrin: Caypha verò, vt ſummo Sacerdote, & principe Sacerdotum, quorum 24. vices erant. Paralipom. 1. c.24. E

Iſai.61.

Chriſtus baptizatur.

Chriſtus, trigeſimo ætatis anno expleto, & trigeſimoprimo inchoato, ſexta Ianuarij die, in Iordane baptizatur. Hic quidem variantibus Scriptoribus, Annalium auctor, ſuam præcipuè tuetur ſententiā ex Ignatij epiſtola ad Trallianos, ſtatim à baptiſmo in deſertum du-

ctus,

A ctus, ieiunans quadraginta diebus, tentatur à Diabolo. Matth. 4. ad cuius exemplum Quadrageſimale ieiunium, inſtitutum ab Apoſtolis ſeruatur in Eccleſia. Can. Apoſt. 68. Conſtitutio apud Clem.[a] Ignatius, & cæteri.

[a] *lib.* 5. *c.* 13.

Acta huius anni à cæteris ferè Euangeliſtis prætermiſſa, vnus S. Ioannes exequitur. Legatio Iudæorum ad Ioannem. Ioan. 1, 19. (fortè à Concilio Synedrin, Magno dicto, 72. virorum, in quo grauiores cognoſcebantur, de Lege, de Propheta, & de Rege) An ipſe eſſet Chriſtus.

Ioannes Chriſtum prædicat, & digito indicat. Ioan. 1, 29.

Andreas Chriſtum cognoſcit, & Simonem fratrem ad eum deducit; cui ille: *Tu es Simon filius Iona, tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Petrus.* Ioan. 1, 42. Cephas verò Syriacè, non

B quamuis petram, ſed duriſſimam, id eſt, cautem ſignificat.

Simonis Petri nomen indicium.

Philippum vocat Chriſtus, ſe vt ſequatur. Ioan. 1, 43. huic illud dictum à Damino: *Sine mortuos ſepelire mortuos ſuos, tu me ſequere*, aſſerit Clemens Alexan. Stromat. lib. 3.

Philippus Nathanaelem perducit ad Chriſtum Ioan. 1, 45. quem nó aſcitum inter Apoſtolos, quod eſſet Legis doctor, tradit Aug. tract. 17. in Ioan.

Chriſtus inuitatus ad nuptias, ſua præſentia, & primo miraculo conſecrat Nuptiarum Sacramentum. Ioan. 2. id factum, vndecima menſis Tybi, quæ apud nos eſt 6. Ianuarij, ſcribit Epiphan. hæreſ. 51. quod & Eccleſia, anniuerſaria celebritate confirmat. & Auguſtinus Dominicum diem fuiſſe aſſerit. Quod vulgò fertur Ioannem in his nuptijs ſponſum fuiſſe, veteribus fuiſſe videtur incognitum. Nicephorus quidem ait, fuiſſe Simonem Cananæum,

C Zelotem, inter Apoſtolos, dictum.

Chriſtus cum matre ad nuptias.

Chriſtus recedit Capharnaum cum Matre, Fratribus, & Diſcipulis, nec diu ibi moratur. Ioan. 2, 12.

Poſt hæc Sanctiſſimam Deiparam rediſſe Nazareth, ad propria, & illic habitaſſe, colligitur ex verbis Nazarenorum Matth. 13, 54.

PASCHA PRIMVM.

IN Paſchate, facto flagello de funiculis, Templum purgat, de quo altercantur cum eo Iudæi. Ioan. 2, 13.

Ex ſignis tum factis, multi credunt in Chriſtum. Ioan. 2, 23.

D Nicodemus Iudæorum nobiliſſimus, noctu adiens Chriſtum, ab eo de fidei myſterijs eruditur. Ioan. 3, 1.

Chriſtus veniens in Iudæam terrã, cum diſcipulis, illic demoratur, & baptizat, (quamuis Ieſus non baptizaret, ſed diſcipuli eius) Ioan. 4, 2. baptizante item Ioanne in Aenon, iuxta Salim. 3, 22. [b] Nicephorus ex Euodio, profitetur Chriſtum ſuis manibus Petrum tantùm baptizaſſe; Petrum verò, Andream, & filios Zebedæi: atq; hos deinde reliquos Apoſtolos. Rurſum verò LXX. diſcipulos à Petro, & Ioanne baptizatos, quod ipſum, de Apoſtolis, habetur apud Sophron. in Prato Spirituali, ex Clemente Stromateo in 5. Hypotypoſeon.

Chriſtus baptizat Petrum.

[b] *lib.* 2. *c.* 3

Ioannis diſcipuli zelant pro eo, quod Chriſti baptiſmus magis celebraretur, & ferút di-

E gnum Ioanne reſponſum, Chriſto honorificum. Ioan. 3, 25.

Ioannes in carcerem truditur ab Herode Antipa, quòd eum argueret de Herodiade vxore Philippi fratris ſui, accepta ſibi in vxorem: Matth. 14, 3. Marc. 6, 17. Luc. 3, 19.

Ioannes in carcerẽ truditur.

Ieſu audito, quòd Ioannes traditus eſſet, ſecedit iterum in Galilæam, & tranſiens per Samariam, feminam Samaritanam, & gentem, docet myſteria regni Dei. Matth. 4, 12. Ioan. 4, 2. Inde digrediens, declinanſq; Nazareth, à reliquis Galilæis exceptus, ob miracula, quæ ab eo facta viderant Ieroſolymis, in die feſto; venit iterum in Cana Galilææ. Ioan. 4, 43.

Samaritanos docet.

Reguli filium ſanat, quod eſt ſecundum ſignum factum, cùm veniſſet iterum à Iudæa in Galilæam, Ioan. 4, 46. A

Euocat aliquos ad ſui ſequelam.

Relicta Nazareth, habitat in Capharnaum, maritima, & frequenti ciuitate, inde exordiens prædicare pœnitentiam, iuxta Iſaiæ vaticinium Matt. 4, 13. Mar. 1, 14. Luc. 4, 14. Euocat ad ſui ſequelam Petrum & Andream, Iacobum & Ioannem, piſcatores, qui eum ſequuntur, Matth. 4, 18. Mar. 1, 15. Luc. 5, 1.

Epiſtola Abagari ad Ieſum, & Ieſu ad ipſum.

a 263. *edi. Louan.*
b 4. *de fid. orthod. c.* 7.
c 2. *c.* 7.
d 17. *Aug*
e 15. *Nou.*
f *Menol.* 17 *Kal. Sept.*
g *lib* 4. *c.* 26.
h *lib.* 17.

Circumiens totam Galilæam prædicat Regnum Dei, & ſanat omnem languorem & infirmitatem, vnde & fama eius diuulgatur per totam Syriam, Matth, 25. Occaſione famæ miraculorum Ieſu cuulgatæ per totam Syriam, libet hic meminiſſe literarum ab Edeſſæ Syriæ ciuitatis Rege Abagaro ad Ieſum miſſarum, & eius ad ipſum redditarum, quas ex tabulario Edeſſenæ ciuitatis Euſeb. recitat lib. 1. cap. 13. Eas quidem Gelaſius Papa inter apocrypha recenſet, non omninò tamen ab Eccleſia proſcribit: eas certè ab antiquioribus receptas, colligitur ex epiſtola Darij Comitis ad S. Auguſtinum [a], & ante Auguſtinum, ex Ephrem, Edeſſenæ Eccleſiæ Diaconi, teſtamento, ex epiſtola Theodori Studitæ ad Paſchalem Papam, denique ex Cedreno. Porrò vnà cum literis, ſuam ipſius imaginem, ab eundem Abagarum, in linteo ad faciem admoto, mirabiliter expreſſam, miſiſſe, vt eius ſe videndi cupiditati ſatisfaceret, complures grauiſſimi Auctores teſtatum reliquerunt, Ioannes Damaſcenus [b], Nicephorus [c], & de eadem prætereà extat luculenta oratio Conſtantini Porphyrogeniti apud Metaphraſten [d], & in Actis SS. Samonis [e], & Guriæ apud eundem, de qua & Græci anniuerſariam celebrant ſolennitatem [f]. Euagrius denique complura miracula per eam edita recenſet, [g] quæ in Nicæna Synodo II. ſunt comprobata; quæ eadem in hiſtoria Miſcella. [h] ex Theophane habentur: apud Latinos Hadrianus Papa epiſtola ad Carolũ Magnum, eandem de imagine, hiſtoriam cognitam, & receptam fuiſſe à Stephano Papa in Cõcilio Romano teſtatur. B C

Chriſtus docet ex naui Simonis.

Confluentibus innumeris turbis, Chriſtus, conſcenſa naui Simonis, ad lacum Geneſareth, ex ea prædicat: & iubente eo ducere in altum, & laxare retia in capturam, concluditur piſcium magna copia, cuius rei ſtupore conſternatus Petrus, audit: *Noli timere, ex hoc iam eris homines capiens*: iam tum adumbratis Eccleſiæ myſterijs, Luc. 5. D

Plurima miracula deinceps patrata: dæmoniacus Capharnaum, in Synagoga liberatus, Marc. 23. Curata à febri Socrus Simonis; & ægroti, ac dæmoniaci alij liberati, Matth. 8, 4. Mar. 11, 30. Luc. 4, 42.

Tres quærentes ſequi Chriſtum, variè admoniti, Matth. 8, 19. Luc. 9, 57.

Maris tempeſtas, imperante Chriſto, ſedatur; dęmoniaci liberantur: paralyticus per tegulas demiſſus, ſanatur, Matth. 9. Mar. 2.

Matthæus vocatur.

Matthæus publicanus vocatur; & de ieiunio diſputatur, cum diſcipulis Ioannis, & Phariſæorum, Matth. 9, 9. Mar. 2, 24. Luc. 5, 27.

Hæmorrhoiſſa ſanatur.

i 7. *hiſtor.* c. 14.

Suſcitatur filia Archiſynagogi, & Hæmorrhoiſſa, curatur; Matth. 9, 18. Luc. 8, 41. Hanc ex Cæſarea Philippi oriundam, memorem accepti beneficij, æneam ſtatuam Chriſti, ac ſuam, habitu ſupplicantis ante domum ſuam Cæſareæ in baſi collocaſſe, narrat Euſebius [i], herbamque inuſitata ſpecie adnaſcentem, cùm fimbriam ſtatuæ Domini attigiſſet, vim morbis ſalutarem adeptam. E

Duo cæci curantur, & vnus dæmoniacus, Matth. 9, 27.

Pleraque geſtorum in Galilæa, hactenus narratorum contigiſſe credibile eſt, ipſo initio anni 32. ſequentis, cùm ex eo quod dixit Dominus ad Diſcipulos, tranſiens per Samariam, à Iudæa in Galilæam proficiſcens: *Vos dicitis, quòd adhuc quatuor menſes ſunt, & meſſis venit*, Ioan. 4, 35. colligitur manſiſſe in Iudæa ſaltem vſque ad Nouembrem, ex quo ad Martium,

quo

A quo altera die Paſchæ manipulum ſpicarum offerebat Sacerdos, vt eſt Leuit. 23. ca. intercurrunt quatuor menſes ad meſſem, tamen cùm difficile ſit quid quoque anno factum ſit, diuinare, aut alio charactere, quàm Paſchæ feſtiuitate, annus ab anno diſtingui poſſit, maluimus referre in primum annum, & quemque annum prædicationis Chriſti, vſque ad paſſionem eius, à Paſchate auſpicari, & in ſequens Paſcha deducere, quam à Kal. Ian. inchoare.

Chriſti Annus 32. *Tiberij Imper.* 16. *Longino, & Quartino* *Coſſ.*

B

ACTA SECVNDI PASCHATIS.

REVERSVS Chriſtus Hieroſolymam, cum adeſſet dies feſtus Iudæorum, paralyticum 38. annorum, ad probaticam piſcinam ſanat: ex quo miraculo in Sabbatis facto, offenſis Iudæis, cum eis diſputat. Feſtum illud Iudæorum, Paſcha intelligendum eſſe, præter alia, quæ probant, Irenæus [a] affirmat. [a] *li. 2. c. 10*

Sabbatho ſecundo primo, tranſiens Dominus per ſata, cùm Diſcipuli eſurientes, manibus ſpicas confricarent, & manducarent, obmurmurantes ob id Phariſæos confutat. Matth. 12, 1. Mar. 2, 23. Luc. 6, 1. Ioan. 5.

Sabbatum porrò ſecundo primum, cur dicatur, alijs aliud ſentientibus, nobis hoc videtur probabilius, ideò ſic appellatum, quòd ea dies eſſet feſtum duplex, ſecunda azymorum C incidente in Sabbatum hebdomadarium, quod aliter dicunt Sabbatum ex Sabbato, ſeu Sabbatum Sabbatorum, ex Epiphan. [b] Chryſoſt. [c] Iſidoro Peluſiota [d], Suida [e]. Reuerſus poſt hæc è Hieroſolymis in Galilæam, Phariſæos rurſum ob ſanatam manum aridam die Sabbati, confutat. Matth. 12, 10. Mar. 3, 1. Luc. 6, 6. *Sabbatum ſecundo primum.* [b] *Hær. 30.* [c] *Hom. 4. in Matth.* [d] *3. ep. 110.* [e] *σαββατον*

Phariſæis, & Herodianis, in eius calumniam conſpirantibus, offenſus Dominus, ſecedit ad mare, innumeris eum turbis ſequentibus, Matth. 12, 14. Mar. 3, 7.

Herodianorum autem hæreſis erat eorum, qui affirmabant Herodem, Chriſtum eſſe illum diuinitùs promiſſum; quòd cùm defeciſſet ſceptrum de Iuda, & Dux de femore eius D (Gen. 49.) ex S. C. Rex fuiſſet declaratus, Epiph. in Panario. *Herodiani qui.*

Conſcenſo monte, poſt orationem, electis duodecim Apoſtolis, diſſerit de Beatitudinibus, Matth. 5. Luc. 6, 12. *Apoſtoli eligũtur.*

Præcipitur abundantior iuſtitia, quàm ſit Phariſæorum, Matth. 5. Luc. 11, 38.

Docet quomodo facienda ſit eleemoſyna, quomodo item orandum, & ieiunandum. Matth. 6, 10.

Docet abijciendam ſolicitudinem rerum terrenarum, Matth. 6, 25. temerè non iudicandum, Matth. 7, 1. Luc. 6, 37. Hortatur ad orandum, Matth. 7, 7. Marc. 11, 74. Cauendum monet à pſeudoprophetis, Matth. 7, 15.

E Curat leproſum, & ſanat ſeruum Centurionis, Matth. 8, 1. Luc. 7, 1. à morte excitat filium viduæ, Luc. 7, 12. Mittit Ioannes è carcere diſcipulos ad Chriſtum, percontantes, *Tu es, qui venturus eſt, an alium expectamus?* quibus abeuntibus, Ioannem celebrat Chriſtus, Matth. 11, 2. Luc. 7, 18. *Mulieri peccatrici remittuntur peccata.*

Mulieri peccatrici accedenti retrò ſibi ad pedes, eosque pijs officijs proſequenti, remittit peccata, Luc. 7, 36.

Vetus controuerſia fuit de mulieribus, quæ vnxerunt pedes & caput Domini, vnane fuerit, an plures. Hinc, quæ hic peccatrix dicitur, vnam eandemque fuiſſe ſororem Lazari, & Marthæ, de qua Ioannes ſcribit, in Bethania vnxiſſe pedes Domini: eandem item, quæ in domo Simonis leproſi fracto alabaſtro vnguentum effudit ſuper caput eius, Matt. 26. & *Vna, an plures mulieres, quæ vnxerunt Dominũ*

Marc.14.)eandem deniq; quæ Maria Magdalena dicta, Chriſti paſſioni interfuit, & ad Domini ſepulchrum vnguenta attulit, cuius omnes Euangeliſtæ meminerunt, ſentit Eccleſia, vt luculenter probat Author Annalium,qui & de eius vnctionibus ſic diſſerit;poſt primam vnctionem factam in Galilæa in domo Simonis à Luca deſcriptam ca.7. ſecundò in Bethania ſed ante dies Paſchæ,eadem quoq; vnxit pedes Ieſu,& capillis terſit;vt egerat prius, Ioã. 12,3. Tertiò vnxit,quando biduo ante Paſcha,vt tradit Mar.14,1. Itidem Bethaniæ in domo Simonis leproſi, cũ fracto alabaſtro effudit id genus vnguenti ſuper caput Ieſu recumbẽtis. A

Curato dæmoniaco,cæco,& muto,refelluntur Iudæi calumniantes,quòd vi dæmoniorum eijceret dæmonia. Matth.12,12. Mar.3,22. Luc.11,14.

Mulier exclamat beatificans ventrem qui illum portauit;& vbera quæ ſuxit. Luc.11,27. B Accurrunt inde ſui,vt eum teneant,quaſi in furorem verſum. Mar.3, 21. Loquentem interpellant de matre,& fratribus quærentibus illum alloqui;quibus,intendens manum in diſcipulos,ait: *Ecce mater mea,& fratres mei,&c.* Matth.12,46. Mar.3,31. Luc.8,20. Matri,& fratribus præferens,qui verbum Dei audiunt, & obſeruant.

Ingruentibus turbis ex nauicula,prædicat multa in parobolis, ſeminantis, Zizaniorum, Sinapis,fermenti,Theſauri,Margaritæ,& ſagenæ,Matth.13. Mar.4. Luc.11.

Docens in Nazareth,nec probatus,incredulitatis eos condemnat, & mirifico modo ſe ex eorum manibus;præcipitare tentantium,eripit,Luc.4, 16.

Circumiens Chriſtus ciuitates & caſtella, prædicans regnum Dei, ſequentibus Apoſtolis & mulieribus multis,quæ illi miniſtrabant de facultatibus ſuis; miſertus turbarum, quæ erant ſicut oues,non habentes paſtorem, mittit Apoſtolos, admonitionibus inſtructos,ad prædicandum. Matth.9.& 10. Luc.8. & 9. C

Chriſti Annus	*Tiberij Imper.*	*Tiberio V. & Aelio Seiano.* *Coſ.*
33.	*17.*	

ACTA TERTII PASCHATIS.

Ioan. obtrũcatur. a *Ant.*18. ca.5. b *Apolog. in Ruff.* c *lib.*1.c.19

IOANNES Baptiſta,prope Paſcha,ab Herode Antipa, Herodiade expetente per ſaltatricem filiam,obtruncatur,& à diſcipulis ſepelitur,Matth.14,6. Mar.6,21. [a] Ioſephus diuerſam prætexit cauſam à relata ab Euangeliſtis. Herodias veriloquam linguam diſcriminali acu confodit. Hier.[b] De miſerabili exitu filiæ ſaltatricis, & capite Ioannis ſeorſum à corpore ab Herodiade defoſſo. Nicephorus.[c] D

Apoſtolos reuerſos à prædicatione,abducit in deſertum,vt quieſcant. Mar.6,30.

Prope Paſcha,quinque panibus hordeaceis & duobus piſcibus, paſcit quinq; hominum millia,exceptis mulieribus & paruulis, ſuperfluentibus duodecim cophinis fragmẽtorum, Matth.4,15 Mar.6,37. Luc.9,13. Ioan.6,1.

Cognito Ieſus,quòd vellent eum facere Regem,fugit ſolus in montem, Ioan.6,15. E

Ambulat Ieſus,ſuper mare,atque etiam,eo iubente,Petrus, Matth.14,25

Diſſerit de cæleſti pane.

Occaſione panum, diſſerit de cæleſti pane, & corpore ſuo comedendo, ex quo offenſis & recedentibus multis diſcipulis, interrogantur Apoſtoli,an & ipſi velint abire, reſpondet Petrus vice omnium,non eſſe quo recedant ab eo,qui verba vitæ æternæ habeat,ſeq; credere & noſſe,quòd ipſe ſit Chriſtus filius Dei. Ioan.6,26.

Monet interim Apoſtolos,quantumlibet ipſe eos XII. elegiſſet,nihilominùs vnum ex ex ipſis eſſe diabolum,notans Iudam,qui eum erat traditurus, Ioan.6,20.

Calumniantes Phariſæi diſcipulos, quòd illotis manibus manducarent, confutantur: Matth.15,1.

Sanatur

A Sanatur filia Cananææ: Matth. 15,21.

Poſt multos ſanatos, ſeptem panibus, paſcit quatuor hominum millia, ſuperantibus ſeptem ſportis: Matth.15,32. Mar.8,2.

Phariſæi ſignum quærentes reijciuntur, eorumque fermentum cauendum monetur. Matth.16,1.

Cæcus in Bethſaida ſanatur: Mar.8,22.

Petrus, pro omnibus Apoſtolis, ex diuina reuelatione, Chriſti confeſſus Diuinitatem, beatus appellatur, atque, quòd aliàs promiſſum fuerat (Io.1,42.) nunc feliciter conſequitur, rem omninò maximã; nempè illud: *Tu es Petrus* (quaſi dicat Petra: ὁ πέτρος enim & ἡ πέτρα, idẽ
B valent apud Græcos, ſed maris genus aptius erat viro) *& ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam* &c. factus, ſuper inuiſibili fundamento Chriſto, & ipſe viſibile fundamentum Eccleſiæ, quòd nulla nec inferorum vis concutere, & conuellere poſsit: & datis clauibus, poteſtate illi collata in Regnum Dei introducendi, & excludendi. Matth. 16,3. Marc. 8, 27. Luc. 9,18.

Petri confeſſio diuinitatis Chriſti.

Quod ſuper petram, id eſt ſuper Petrum, Chriſtus ædificârit Eccleſiam, & conſequentia ſermonis oſtendit, & plerique Patres interpretantur. Tertullianus quidem pluribus locis, de Præſcriptionibus cap.22. lib. de Monogamia, item de pudicitia. Cyprianus Epiſt.55. ad Cornelium, 59. ad Florẽtium, libro de vnitate Eccleſiæ, & alibi. Epiphanius in Ancora-
C to his verbis. *Ipſe Dominus*, inquit, *cõſtituit eum primum Apoſtolum, petram firmam, ſuper quam Eccleſia Dei ædificata eſt, & portæ inferorum non valebunt aduerſus illam. portæ enim Inferorum ſunt hæreſes, & Hæreſiarchæ, &c.* Hilarius in Matth. cap. 16. Hieronymus Epiſtol. 17. ad Damaſum. *Beatitudini tuæ, id eſt, Cathedræ Petri communione conſocior, ſuper illam Petram ædificatam Eccleſiam ſcio*, &c. & alibi ſæpius Ambroſius de incarnatione, *Hic eſt ergo Petrus, qui reſpondit pro cæteris Apoſtolis, immò præ cæteris, & ideò fundamentum dicitur.* & poſt pauca, *Fides ergo eſt Eccleſiæ fundamentum; non de carne Petri, ſed de fide dictum eſt, quia Portæ inferi non præualebunt, ſed confeſſio fidei vicit infernum.* hanc idcirco de carne Petri, & fide Petri, habet diſtinctionem, ne videretur cum Petro etiam interijſſe Eccleſia. Cæterùm non niſi ex fidei confeſsione eam
D Petrus prærogatiuam promeruit. quo eodem ſenſu ſuper fidem Petri, & aliqui alij dixerunt fundatam eſſe Eccleſiam, non quòd illam ſepararent à perſona Petri, ſed ne vno extincto Petro, etiam fides Chriſti, ipſaque Eccleſia corruiſſe videretur, cùm & Dominus ſit Petro pollicitus, fidem ipſius nullo vnquam tempore defituram: ſed de hac immobili veritate, lege plura in Annalibus, & alibi, apud innumeros auctores.

Eccleſia ſuper Petrã ædificata quid.

Deterrentem ſe à morte, quam prædixerat, Petrum acriter increpat Chriſtus. Matth. 16,21. Mar.8,33.

Conuocata turba, de tollenda ab vnoquoque cruce ſua, & de ſequendo ſe, tradit diſciplinam. Matth.16,24. Mar.8,34. Luc.9,23.

E Orans transfiguratus in monte, ſpecimen edit gloriæ beatorum, Matth.17. Mar.9. Luc. 9,28.

Dæmoniacum curat, quod diſcipuli non potuerunt. Matth. 17, 14. Mar. 9,14. Luc. 9,37.

Prædicente Domino ſuam Paſsionem, contriſtantur Diſcipuli. Matth.17,23. Mar.9,31. Luc.9,44.

Interpellatus Petrus ab exactoribus tributi, de ſoluendo didrachmate; &, præuentus à Chriſto, iubetur piſcari, &, de ſtatere inuento in ore piſcis, ſoluere pro vtroque didrachma. argumentatur Dñs, nec ſe, nec ipſos diſcipulos debere, ſed ſoluere tamen ad vitandum ſcãdalum. Didrachma hoc, videtur illud eſſe, quod à Domino imperatum eſt filijs Iſrael, à

Eccleſiaſticos immunes eſſe a tributo.

vigeſimo anno,& ſupra, in vſum tabernaculi Exodi 30. quod perſeueraſſe vſq; ad excidium A
a de bel. li. 7. c. 26. in fin. templi, Ioſephus [a] auctor eſt, & poſt à Veſpaſiano iuſſum inferri, à ſingulis vbiq; terrarum agentibus Iudæis, in Capitolium. nam quod ex illato exemplo Regum terræ, tributũ fuiſſe putant, quòd Romanis Iudæi perſoluerent, non probatur.

Argumentationis vis hæc eſt, ſicut Reges Gentium à filijs tributum nõ exigunt, eadem ratione Dei filium immunem eſſe à tributo, quod Deo penditur, ad vſum templi; verùm cũ Reges non à filijs tributum exigere ſolere Dñs monſtraſſet: inde nec ſe nec ſuos, per quandam ſimilitudinem tributi lege teneri probat; vt qui eſſent filij cœleſtis Regis, ipſe quidem natura, illi verò peculiari quadam ratione, vt ſacerdotes, & ſacrorum miniſtri, quod obſer-
b Dionyſ. Rom. Hiſt. lib. 2. uatum legimus in lege naturæ, Gen. 49. & legibus Romanorum [b]: ac denique lege Chriſti B
iam mundum obtinente, & Chriſtianis regnantibus, ceſſante omni ſcandalo, ęquum eſt maximè vt Eccleſiaſtici immunes ſint à tributis. Vnde & S. Hieronymus ad hunc ipſum locũ: Nos, inquit, pro illius honore tributa non reddimus, & quaſi filij Regis, à vectigalibus immunes ſumus. In hoc porrò facto indicatus eſt Petri quidam primatus, cùm pro ſe, & pro illo tributum ſolui iuſſit, quaſi quendam ſecum excellentiam capitis habente.

Humilitas. Contendentibus Apoſtolis de Primatu, humilitatem ſectandam docet Matt. 18, 1. Mar. 9, 34. Luc. 9, 46. Scandalum puſillorum cauendum monet, fratri, in nos peccanti ignoſcendum, Matth. 18, 4.

Interpellatus à Ioanne Dominus, de homine, in eius nomine eijciente dęmonia, nullum C
ei, ea de cauſa, faceſſendum negotium docet: quòd non eſſet aduerſarius, qui ſuo nomine aduerſus dæmones vteretur, Luc. 9, 49.

A Galilæa Ieroſolymam rediens, à Samaritis non recipitur: Diſcipuli vltionem expetẽtes, redarguuntur. Luc. 9, 51.

In itinere occurrentes decem leproſi, & opem eius implorantes, dimiſſi ad Sacerdotes, intereundum mundantur, Luc. 17, 12.

Docet in templo in feſto Scenopegiæ, aduerſantes & apprehendere conantes, ſermone reprimit. Ioan. 4, 2. Adulteram mulierem abſoluit, Ioan. 8 3.

Rurſum docens in templo, manibus, ſe lapidare volentium, eripit. Ioan. 8, 20. D

Cæco nato viſum reſtituit, Ioan. 9. differit de vero paſtore & ouibus, Ioan. 10, 1.

Deſignatis alijs 72. diſcipulis, emittit eos, pręclaris monitis inſtructos, ad pręedicandum, Luc. 10, 1. Reuerſi referunt cum gaudio, quòd dæmonia ipſis ſubijcerentur, de quo illos reprimit Dominus, Luc. 10, 17.

Interpellatus Ieſus à legiſperito de ſalute conſequenda, cùm eũ docuiſſet quid agere deberet: parabolam de eo qui incidit in latrones, & de Samaritano ſubiunxit. Luc. 10, 25.

A Martha hoſpitio exceptus: Mariam ſororem auditioni verbi vacantem, illi, circa frequens miniſterium ſatagenti, præfert, Luc. 10, 18.

Diſcipulum rogantem docet orare, & vim orationis oſtendit. Luc. 11, 1. E

Aduerſus iuſtitiam Phariſaicam multa differit, diſcipulos ab ea auertens: ac, ne corporis mortem timeant, monet, Luc. 11, 18. & 12, 1.

Rogatus ab altero fratrum, vt communem inter eos diuideret hæreditatem, recuſat, & diuitiarum ſolicitudinem abijciendam docet, Luc. 12, 13.

Monet paratos eſſe debere omnes ad diem nouiſſimum, & agere pœnitentiam, Luc. 29, 35. 13, 3.

Sanatur mulier contracta, ſabbato; & Archiſynagogi ſuperſtitio redarguitur, Luc. 13, 11.

Regnum cœlorum grano ſinapis, & fermento comparatur, Matth. 13, 31. Marc. 4, 31. Luc. 13, 19.

Angu-

A Anguſtam eſſe viam cœlorum, ac propterea ſedulò contendendum. Luc. 13, 23.

Monitus ſecedere è Galilæa, quòd Herodes vellet eum occidere, reſpondet, ſibi nō alibi quàm Ieroſolymis eſſe moriendum. Luc. 13, 31.

Inuitatus à Phariſæo, Sabbato, hydropicum ſanat, & de renunciatione omnium temporalium diſſerit. Luc. 14, 1.

Ieroſolymam cùm veniſſet in feſto Encęniorum, quod menſe Nouembri celebrabatur, eripit ſe delapidare volentium manibus. Io. 10, 22.

Inde recedens, trans Iordanē, docet turbas, & Parabolas de oue, drachma, filio prodigo, ac de villico iniquo infert, ex occaſione murmurationis Phariſęorum, quòd peccatores re-

B ciperet: inde ijſdem rogantibus de matrimonij indiſſolubilitate, diſſerit, Luc. 15, & 16.

Parabolam (ſiue hiſtoria ſit) de Lazaro mendico, & diuite epulone proponit, Luc. 16, 19.

De ſcandalo vitando, & quanta fidei vis ſit, Luc. 17, 1.

Exemplum proponit de Phariſæo, & Publicano, quorum hic, præ illo, iuſtificatus diſceſſit à templo. Luc. 18, 10.

Paruulis manus imponit; & adoleſcentem diuitem ad perfectionem inuitat; quo triſti abeunte, & conditionem abnuente, docet quam difficile ſit diuitem ſaluari, Matth. 19, 13.

Tunc Petrus; vt caput, & ex perſona omnium Apoſtolorum, ſubdit de ſua omnium renunciatione, & audit quam ampla mercede renumerandi ſint. Matth. 19, 27.

C Hoc ipſo anno Seianus Conſul cum Auguſto quintum, ac prope alter Imperator, miſerrimo caſu ſingulari exemplo inſtabilitatis rerum humanarū, cum liberis necatur, & in Tiberim proijcitur, Dio. [a] & Tacit. [b] malè igitur Euſebius in Chronico, & Oroſ. [c] eius, poſt triennium, vt viui, meminerunt.

[a] *lib. 58.*
[b] *Ann. 5.*
[c] *lib. 7. c. 4.*

Chriſti annus	*Tiberij*	
34.	18.	*Cn. Domitio Ahenobarba, & Vitellio Nepote, vel (vt à Cornelio Tacito ponitur) Camillo Scriboniano.* Coſſ.

D

ACTA QVARTI PASCHATIS.

PRoximè aduentante Paſchali tempore, Ieſus ex Galilæa, Marthæ, & Mariæ ſororum nuncio, accerſitus, Lazarum quatriduanum fratrem in Bethania, à mortuis excitat. Io. 11.

Ex occaſione tanti miraculi, credentibus multis in Chriſtum, cōſultant Iudæi de eo perdendo. Io. 11, 47. Ipſe verò ſeceſſit in Ciuitatem Ephrem, iuxta deſertum, Io. 11. 54.

Inde paulò poſt aſcendens Ieroſolymam mortem ſuam prædicit, & Zebedæi filijs, primatum affectantibus, denegat. Matth. 20, 17. Mar. 10, 32. Luc. 18, 31.

Appropinquans Hiericho cæcum ſanat. Luc. 18, 35. Ibi à Zachæo hoſpitio excipitur, &

E parabola proponitur de Patreſamilias, qui ſeruis pecuniam ad negotiandum partitur. Luc. 19. Egrediens à Hiericho duos cæcos ſanat, Matth. 20, 29. Mar. 10. 35.

Ante ſex dies Paſchæ cœna Domino facta à pijs ſororibus, & Lazaro, Marla vnguento nardi piſtici pretioſi vngit pedes eius, & capillis tergit, de qua profuſione, obmurmurante Iuda, Chriſtus eam tuetur, Ioan. 12. De excellentia vnguenti nardi piſtici: id eſt probi, & minimè adulterati, tradit Plinius lib. 13. cap. 1. & Clem. [d] Alexandrinus, maximi fuiſſe pretij t[illegible]atur.

[d] *2. Pedag. c. 8.*

Die quinta ante Paſcha, inſidens aſinæ, glorioſè intrat Hieruſalem, acclamantibus populis Hoſanna Filio Dauid, (id eſt ſalua quæſo) honoris genus, ſoli Deo exhiberi ſolitum. Lucæ 19. Io. 12.

E monte Oliueti deſpectans Ciuitatem, flet ſuper illam. Luc. 17. Ingreſſus templum eijcit vendentes, & ementes, & cæcos, & claudos curat. Matth. 21, 12. Luc. 19. A

Gentilibus eum videre cupientibus, de fructu paſſionis ſuæ multa diſſerit. Ioan. 12. 20.

Die quarta ante Paſcha maledicit ficulneæ, in reditu ex Bethania, quo pridie ſerò receſſerat, quæ ſtatim areſcit, ſtupentibus diſcipulis. cuius occaſione admiranda de fide prędicat. Matth. 20, 19. Mar. 11, 13.

Docentem Ieſum in Templo interrogant principes Sacerdotum, & Scribæ cum ſenioribus, in qua poteſtate ea faceret; & ipſe viciſſim interrogat de Ioannis baptiſmo, vnde eſſet; & parabola de duobus filijs, atq; alia de vinea locata Agricolis, & Rege qui fecit nuptias filio ſuo, eos perſtringit, Matth. 21, 23. Mar. 11, 27. Luc. 20. B

Captantes illum, per quæſtionẽ de tributo Cæſari dando, an non, refelluntur, Matt. 22, 16. Mar. 12. Sadducæorum obiectio contra reſurrectionem diſſoluitur, ibidem; & Luc. 20. Item quæſtioni de maximo mandato, ſatisfacit; & de Chriſto, cuius filius ſit, ibidem diſſerit.

Docet audiendos, ſed non imitandos Scribas, & Phariſæos, Matt. 23. Mar. 12. Luc. 20.

Præfertur viduæ paupercula oblatio, oblationibus diuitum. Mar. 12, 41. Luc. 21.

Euerſionem templi, & Hieruſalem prędicit, Matt. 24. Mar. 13. Luc. 17. & 21, 24. Item, aduentum filij hominis & ſigna eius, Matth. 24. Mar. 13. Luc. 17. & 21. Quid diſcipulos agere oporteat admonet, in quam ſententiam adfert parabolam de decem virginibus, item de diſtributis talentis, Matth. 25. C

Modum aperit iudicandi, in nouiſſimo die, Matt. 25.

Die tertia ante Paſcha; ex effuſione pretioſi vnguenti in caput Ieſu, Bethaniæ, in domo Simonis leproſi, indignantur diſcipuli, quos ipſe compeſcit, nec modò opus mulieris laudat, ſed & in poſterum celebrandum per vniuerſum mundum, prædicit. At Iudas offenſus, abiens ad Iudæos paciſcatur cum illis, de eo prodendo, triginta argenteis. Matt. 26. Mar. 14. Luc. 22. Porrò triginta argenteos, triginta fuiſſe libras argenti, ex Rabbinis & Epiphanio, & ex coniectura empti agri, eo pretio, probabiliter Auctor colligit, alijs aliter opinantibus.

Triginta argenteos triginta libras argẽti aliqui interpretantur.

Pridie Paſchæ, mittit diſcipulos ad parandam Paſchalis agni cœnam, Matth. 26. Mar. 15. Luc. 22. quam domum affirmat Alexander Monachus, qui res geſtas S. Barnabæ proſecutus eſt, fuiſſe Ioannis, cognomento Marci, de quo Act. 12, 12. Apud Metaphraſt. nam quod alij dicunt de domo Ioannis Euangeliſtæ, non eſt probabile. D

Paſcha Chriſtus cũ ſuis legitimè [?] celebrat.

Ieſus ſtatuto à lege die, ipſa decimaquarta Luna primi menſis ad veſperam, cõmune omnibus Iudæis Paſcha, cum ſuis celebrat, ipſa feria quinta ad veſperam, Matth. 26, 20. Mar. 14, 17. Luc. 22, 14. Ioan. 13.

Quòd autem nonnulli excogitârunt, ob difficultatem conciliandi Ioannem cum reliquis Euangeliſtis (qui tamen benè intellectus, probè cum illis conuenit) Paſcha à Domino anticipatum, interciſum, vel tranſlatum, planè vanum eſt, de qua re legendi Annales, & maxime Marcellus Francolinus de horis Canonicis. E

De diſcubitu in cœnis.

Quod dicitur diſcubuiſſe cum duodecim, & agnum comediſſe, Matth. 26, 20. Marc. 17. Luc. 22, 14. mirum videri poteſt, cùm à ſtantibus, non vero recumbentibus, eſſe comedendum iubeatur. ſed vſum illum intermiſſum, & antiquatum à tempore exilij Babylonici, ex Rituali, ſeu cæremoniali antiquo Hebræorum, habetur.

Porrò vſum fuiſſe apud Iudæos, vt & apud Romanos, vt in conuiuijs lauarentur, vngerentur, veſte cœnatoria vterentur, itemq; accumberent, & non ſederent, docet Petrus Diaconus in libello de modo cõuiuandi apud priſcos Romanos; quẽ vſum an acceperint Iudæi a Romanis dubitari poteſt, cum eundẽ ferè epulandi vſum apud Indos fuiſſe teſtetur Philoſtratus; eundemq; fuiſſe apud Perſas colligatur ex Eſther 1. Accumbentes itẽ conſueuiſſe cõ-

uiuari

A uiuari Iudæos, ſunt multa exempla, vt cùm Tob. 3. legitur: *Exiliens de accubitu ſuo, relinquens prandium, &c.* & c. 9. 8. *inuenit Tobiam diſcumbentem, &c.*

Surgens à cœna Dominus poſitis veſtimentis, lauat pedes Apoſtolorum. Ioan. 13, 4. ſanè quidem ſolitos fuiſſe Iudæos, in Paſchali conuiuio iterum lauare pedes, ac manus, ex prædicto rituali Hebræorum libro conſtat, cuius rei illa habetur expreſſa ratio, quòd eius conuiuij, duplex eſſet cœna coniuncta; vel ſi dicere malimus, vnius cœnæ, duplex menſa, in cuius priori, eſus agni, in poſteriori verò ceremonia agebatur azimorum; ſurgens igitur Dominus à prima illa cœna, qua comedebatur agnus, lauit pedes Apoſtolis, & de humilitate ſeruanda eos admonuit, cùm iterum recubuiſſet, Ioan. 13, 12. de ſua proditione ſermonem B habet, ver. 18. Luc. 22, 22. Matth. 26, 21. & Ioanni roganti de proditore, ſignum illud dat per intinctam buccellã, ver. 25. quæ nõ videtur dici poſſe fuiſſe Euchariſtia; nã Euangeliſtarum teſtimonio conſtat, non ſimul vtrumque, ſed ſeorſum, primoque panem, inde verò vinum ſuis verbis ſacraſſe ac propinaſſe: Quod verò dicit Ioannes: *Cùm ergo accepiſſet ille buccellam, exiuit continuò*, id quidem non ita accipiendum videtur, vt dum temporis ſtatim, & nulla interpoſita mora abierit, ſed velut furore quodam percitus, nõ expectauerit prolixam illam, poſt cœnam, habitam à Domino orationem, nam S. Lucas apertè teſtatur, Iudam cum cæteris permanſiſſe vſque ad finem communicationis Euchariſtiæ, atq; ita eam cum alijs percepiſſe, poſtquàm nihil iam videbatur reliquum in menſa, ſecundùm ritum Iudæorum, de de quo proximè dicturi ſumus, quo potuerit panis intingi.

Cœnæ legalis duplex menſa.

Ioan. 13.

C Poſt primam illam cœnam, qua Paſchalis agnus comedebatur, cùm rurſum accubuiſſet, nouum nouæ legis ſacrificium, ſeipſum ſub ſpeciebus panis & vini Deo obtulit; & Apoſtolos, quibus idipſum facere in ſui memoriam præcepit, ſacerdotes fecit, Matth. 26, 21. Marc. 14, 20. Luc. 22, 20.

Nouũ nouæ legis ſacrificium inſtituit.

Obſeruandum videtur, quod eſt in antiquo Hebræorũ Rituali libro, quod ad rem præſentem facit. In Paſchali conuiuio; poſterior quæ eſſet menſa, non vt in alijs dierum feſtorum ſecundis cœnarum menſis, bellaria apponebantur, ſed tantùm à lege ſtatutus cibus, nimirùm primo loco Embamma ex intybis & lactucis agreſtibus factum, alijsque rebus conditum, in quod primum paterfamilias intingebat offam azimam, mox cæteri, ſicq; conſu-D mebatur; deinde idem paterfamilias, tortam Azymam, ſub mappa hactenùs ſeruatam, in tot fruſta frangebat, quot eſſent in cœna diſcumbentes, ſicque diuiſam ſingulis porrigebat: quo facto, ipſe poculum deguſtatum, tradebat proximo, ille ſecundo, donec poculum per totum conuiuium circumferretur. Inſuper, quoniam ſecundæ illæ menſæ Iudæorum erant ob accepta beneficia, ad gratias Deo agendas potiſsimùm comparatæ; cùm in cæteris ſecundis menſis eſſet vſitata quædam communis benedictionis formula, in Paſchali, peculiaria quædam verba adhibebantur. Dominus igitur, ſeruato eo ipſo antiquo Iudæorum ritu, illud effecit, vt nouis benedictionibus additis, nouum inſtitueret Sacramẽtum; & quæ in me-E moriam veterum beneficiorum fuerant inſtituta, in commemorationem omniũ præſtantiſſimi, ac nouiter accepti beneficij, mutarentur. Quod verò ablutione pedum facta, vt tradit Ioan. 13, 11. immò vt teſtatur Luc. 22, 21. poſt inſtitutam Euchariſtiam, de diſcipulo proditore Dominus ſermonem habuiiſſe dicitur: Matth. verò 26, 2. & Mar. 14, 17. ante myſticã illam menſam, id cõtigiſſe tradant, nihil eſt abſurdi, ea de re iterum in priori, ac inde poſteriori menſa Dominum eſſe locutum. Conſtat itaque ex predictis cœnam Domini, fuiſſe diſtinctam, à cœna agni Paſchalis, ac poſt illam fuiſſe adminiſtratam, in qua primum illud Sacramentum ineffabile eſt inſtitutum, quo tranſubſtantiatio fit panis, & vini. in carnem, & ſanguinem Chriſti, in ipſum Chriſti corpus, ſub vtraque ſpecie integrum. Tunc & Apoſtoli, quibus Dominus præcepit idipſum facere in ſui memoriam, ſacerdotes ſunt facti, atque

De Paſchali cõuiuio apud Hebræos.

ipſum ſacrificium,quod offerrent,eſt ordinatum.Id Apoſtoli ipſi,id Patres omnes,id Tra- A
ditio Eccleſiaſtica,ac ipſa fides,ab ipſo exordio naſcentis Eccleſiæ,prædicauit , & hactenùs
Euchariſtia in azymis a Domino confecta. profiteri non deſinit.Nec verò eſt dubitandum,quin ipſa Euchariſtia in Azymis ſit conſe-
cta,& non in fermentato,ſi tempus conſideretur,quem etiam ritum ſeruatum eſſe ab Apo-
ſtolis,ac eorum ſucceſſoribus,Epiphanius auctor eſt hær.30. Quod autem rei veritate,non
per figuram,vel ſimilitudinem,alluſionemve, vel quouis alio modo fictitio, ipſa Euchari-
ſtia ſit illud ipſum viuificum corpus Chriſti, quod natum de ſanctiſſima Virgine,in ara cru-
cis oblatum eſt,& ineffabili quodam modo manentibus ſpecierum,panis & vini,accidenti-
bus,in ipſum tranſubſtantiatum , quod ſemper Catholica veritas eſt profeſſa,ex innumeris
ſanctorum Patrum locis,alijsq; firmiſſimis rationibus eſſet facilè demonſtrare , & luculen- B
tiſſimè à pluribus,& olim,& hac ipſa ætate eſt demõſtratum.Eadem porrò Euchariſtia no-
uę legis noua eſt oblatio & ſacrificium,quod Dominus noſter Sacerdos æternus,ſecundùm
ordinem Melchiſedech,in cœna obtulit , & dum iſtud ipſum Apoſtolis ſuis faciẽdum præ-
cepit,ſatis expreſſit ſuum Sacerdotium & ſacrificium voluiſſe ad poſteros propagari, cuius
plura ſymbola,& prædictiones,in veteri lege & Prophetis præceſſerunt, & quia pro pecca-
Hoſtia, oblatio. tis offertur,hoſtia,oblatio,ſacrificiũ,liturgia, ac Miſſa antiquitùs dicta reperitur, quod qui-
dem Miſſę nomen,ſicut & Chriſtiana fides , ex Hebraica ac Chaldaica nomenclatura acce-
De Miſſæ nomine. ptum eſſe videtur.Quod enim in noſtra vulgata legitur,ſpõtanea oblatio.Deut.16.ver.10.
Hebraicè & Chaldaicè dicitur Miſſach, quam offerebant Domino in gratiarum actionem, C
de fructibus terræ,qua & veſcebantur in templo,cum recordatione præteritæ ſeruitutis, &
ab eadem liberationis. Quæ quidem omnia, cùm optimè conueniant prædicto à Chriſto
inſtituto ſacrificio, eo potiùs maiores noſtri vſi ſunt nomine,quàm cuiuſpiam alterius Sa-
crificij:ea maximè ratione, quòd ſpõtanea recolatur prima illa ſui ipſius,à Domino noſtro
Iſai.53. Ieſu Chriſto facta oblatio.de qua Iſaias : *Oblatus eſt,quia ipſe voluit,*quod quidem nomen; vt
rem,ab ipſis Apoſtolis,Petro,& Paulo, ex Hebraicis fontibus traditum eſſe Romanis, vt à
Iacobo Apoſtolo eodemque Epiſcopo Ieroſolymorum,ſuis creditur: quo via videtur ſuo
ipſius exordio Eccleſia Romana. Nam Pius Papa proximus Apoſtolorum temporibus eo
vſus eſt in Epiſtola ad Iuſtum Epiſcopum Viennenſem , & Cornelius ad Lupicinum item D
Epiſcopum Viennenſem,& cęteri Romani Pontifices.In Concilio Romano,ſub Silueſtro;
in Carthagin 2.can.2. Agathenſi cap.47.& alijs : eodem quoque Miſſæ nomine ipſum in-
cruentum Sacrificium nominatur, ſicut ab Ambroſio epiſt.33.ad Marcellinum , Auguſt.
Communio. ſerm.25. Victor.de perſecut. Vandal.lib.2.& alijs deinceps. Quatenùs porrò de hoc ſacrifi-
Euchariſtia. cio participamus, variis nominibus ex varijs rationibus appellatur , Communio ſeu com-
municatio. Act.2.42.1.Corinth.10,16.reſpectu fidelium,qui per Euchariſtiam maximè in-
a *Ambr. in lib. de ſacr.* ter ſe vniuntur, ob admirabilem, & ineffabilem rerum Diuinarum ſecretam quandam cõ-
Auguſt. de pecc. merit. contra Pel. lib. 1. epiſt. 24 & alibi ſæpius. innectionem,à Græcis μυστήριον,à Latinis verò Sacramentum, vt Tertullianus,Euchariſtiæ ſa-
cramentum appellat,de Corona militis,& alij poſt eum : [a] Nomen verò Euchariſtiæ à gra- E
tiarum actione deductum,commune ex æquo eſt Græcis,& Latinis. Rurſus panis Dei, &
panis cœleſtis à S. Ignatio epiſt.15.frequenter appellatur , ex eo quòd Dominus Ioan.6. pa-
nem de cœlo verum,& panem Dei qui de cœlo deſcẽdit,nominat. Corpus item Chriſti ap-
b *lib. de pudic.* pellatur ſæpius à Tertulliano: [b] *Caro,*inquit,*corpore & ſanguine Chriſti veſcitur.*Vitam item ap
pellarunt Africani, vt eſt apud Auguſtinum , [c] quòd caro Chriſti oblata ſit pro ſæculi vita,
c *de pecc. merit. lib. 6. cap. 24.* & ſumentibus præſtet vitam gratiæ,& perducat ad æternam. Hactenus de Euchariſtia lon-
gius,quàm pro Breuiarij ratione,ſed longè breuius, quàm pro argumenti dignitate.

Contentio diſcipulorum de Primatu (ratione fortè accubitus Ioannis, qui in ea cœna
primum locum,poſt Chriſtum,obtinuit) ſedatur;& negatio prædicitur, Luc.22,24.

A Sermo Domini poſt cœnam, Ioan. 14, 15, 16. & oratio ad Patrem. Ioan. 17.

Hymno dicto, exit in montem Oliueti, Matth. 26, 30. Qui fuerit ille Hymnus, nô conſtat, niſi quòd in Rituali libro Hebræorum proditur, cùm in aliorum ſolennium feſtorum cœnis alios, ac diuerſos Pſalmos, ad myſterium eius diei accommodatos, dicere moris eſſet; in Paſchali cœna recitari ſolitum Pſalmum 113. qui incipit: In exitu Iſrael de Ægypto, & alios perbreues.

Hymnus a Domino dictus qui.

Ter cùm oraſſet, mortem deprecatus, procedit obuiam proditori, qui eum oſculo hoſtibus prodit. Matth. 26. Progreſſus Dominus ad Satellitum turbam, ſemel, & iterum; verbo eam proſternit. Io. 18, 6. Petrum gladio ferientem, compeſcit: ſeruo Pontificis abſciſſam
B auriculam reſtituit. Matth. 26, 51. Mar. 14, 47. Luc. 22. 50. Io. 18, 10.

Ieſus captus & ligatus ducitur ad Annam, Principem magni Conſilij Synedrin, cuius Conſilij ius & officium erat, de Propheta, atq; doctrina cognoſcere, & iudicare: hinc illud apud Ioan. 19, 19. *Pontifex ergo interrogauit Ieſum de diſcipulis ſuis, & de doctrina eius*, apud quem alapa cæditur, & ad Caipham ligatus mittitur, iudicatur, & illuditur, Matth. 26. Marc. 14. Luc. 26. Ioan. 18. Petrus, ter negato Domino, reſipiſcit, & luget, ibidem.

Chriſto à Concilio Iudæorum damnato, atq; ad Pilatum ducto, Iudas laqueo ſe ſuſpendit. Matth. 27. 3. Marc. 14. Luc. 22. Ioan. 18.

Accuſatur coram Pilato, & ab eo mittitur ad Herodem, à quo contemnitur & irride-
C tur. Matth. 27. Marc. 15. Luc. 23. Ioan 18.

Quamuis innocens pronunciatus, tamen Barraba latrone & ſicario dimiſſo, damnatur, & flagellatus, ac ſpinis coronatus, traditur crucifigendus; ductusq́ue in Golgatha, id eſt Caluariæ locum, inter duos latrones crucifigitur, anno ætatis 34. per tres menſes inchoato. Matthæi 27. Marc. 15. Luc. 23. Ioan 18.

Crucis ſupplicium, quod Barabbæ, vt famoſo latroni, iuxta Romanorum leges, & vt homicidæ, iuxta leges Iudæorũ (vt Philo tradit de ſpecialibus legibus) debebatur, per ſummam iniquitatem Chriſto irrogatur, in quem ne ſuſpicio quidem horum criminum cadebat: ſed diuina id factum eſt diſpenſatione, vt myſterium crucis à Scripturis decantatum,
D impleretur. Crucis certè ſignum, ſalutis fuiſſe ſymbolum apud Iudæos, & Gentiles, aſſerũt Rufinus [a], Socrat. [b] Sozomenus, Nicephorus, Suidas.

a li. 2. c. 29.
b lib. 3. c. 17.

Tribus clauis confixum fuiſſe recentior probauit vſus, ſed antiquiores imagines, quatuor ipſum affixum clauis repræſentant, & affirmat Gregorius Turonenſis, de gloria Martyrum, c. 7. Plautus certè Muſtellaria, de quatuor ſatis indicat, dicens: *Ego dabo ei talentum primus, qui in crucem excucurrerit, ſed ea lege, vt affigantur bis pedes, bis brachia.* Irenæus deſcribens crucem, quartam quandam partem ponit in medio crucis, vbi requieſcit, inquit, qui clauis configitur.

Tribus an quatuor clauis crucifigitur.
Crucis figura.

Trium liquorum in crucifixione Domini, fit mentio ab Euangeliſtis, Vini myrrhati,
E Vini cum felle mixti, & Aceti: Myrrhatum quidem vinum, ex myrrhinis vaſis odorẽ perquàm iucundum trahens, ad conſouendum, & recreandum valebat. nõ verò amariſſimum erat, & guſtui ingratum, nec (quod aliqui opinati ſunt) comparatum erat ad conſopiendos & obſtupefaciẽdos damnatorum ſenſus. & hoc quidem, Dominus oblatum renuit, (Marc. 15, 23.) vt qui prudens, & volens, omnes ærumnas ſpontè ſuſceperat, omnem oblatam conſolationem recuſaret. Contra verò vinum felle mixtum, ex odio, & cruciandi ſtudio oblatum, guſtare voluit. Matth. 26, 34.

De liquoribus Domino in cruce propinatis.

Acetum porrò, ſpongiam, hyſſopum, arundinem, in monte, extra vrbem, ſtudio, nõ caſu eſſe inuenta, illud perſuadet, quod huiuſmodi, ſiſtendi ſanguinis, vim quandã & efficaciã habere, cum ſcribat Plinius [c], & de aceto Dioſcorides [d] ſiue ſpongiæ ſuperponatur, ſiuè ad

c lib. 23. c. 1. & lib. 31. c. 9. 11.
d li. 3. c. 14.

potan-

potandum detur, conſultò credibile eſt adferri ſolita ad eum effectum ſiſtendi ſanguinis, A
ſed poſtquàm ſpongia, liquore illo inſuſa, & vulneribus admota ſanguinẽ ſtitiſſet, eandem ſuperinſuſam, ſitire ſe exclamanti Domino, per ſummam crudelitatem, ſacro ori eius admotam veriſimile eſt; nam quod poſt acceptum acetum, vt ait Ioan. 19, 20. *dixit, conſummatum eſt, & inclinato capite tradidit ſpiritum*: non ex vi aceti accelerandi mortem, quod aliqui putârunt, ſed ex diuina factum eſt diſpenſatione; ne longiori vitæ reſeruaretur ad crurifragium, cùm prophetice ſcriptum eſſet: *Os non comminuetis ex eo*, Exod. 12, 47.

Caluariæ locus vnde dictus.

Quòd verò mons in quo crucifixus eſt, Golgatha, id eſt, Caluariæ locus, dictus ſit, à ſepultura primi hominis, ex antiqua traditione plerique veterum patrum probârunt, Tertullianus, Origenes, Baſilius, Athanaſius, Epiphanius, Ioan. Chryſoſt. Ambroſ. Auguſt. vno B
improbante Hieronymo, ſed non firmiſſimo argumento. Ex eadem antiqua haberi traditione, hunc eundem eſſe montem, in quo Abraham filium iuſſus eſt immolare, plures item veteres Patres teſtantur.

Ann° paſſionis Domini.

De anno ætatis Domini, quando paſſus eſt, dicendum videtur ex Ignatio ad Trallianos, fuiſſe XXXIIII. per tres menſes inchoatum, ſiquidem, poſtquàm dixit, *expletis tribus annorum decadibus baptizatum eſſe*, mox ſubdit, *Et vbi triennium prædicauit Euangelium, iudicatus eſt*, quem ſecutus eſt Beda de tempor. c. 45. *Habet niſi fallor, inquit, Eccleſiæ fides, Dominum in carne paulò plus quàm 33. annos, vſque ad ſua tempora paſſionis vixiſſe:* Varias aliorum opiniones confutatas, vide in Annalibus. De menſe Martio plerique conſentiunt: quota verò eius menſis C
die, non omninò omnes, ſed, ſexta feria, omnes planè conueniunt.

Eclipſis in morte Chriſti.

A ſexta hora tenebræ factæ ſunt, ſuper vniuerſam terram, vſque ad horam nonam, & poſt aliquot verba prolata, myſterijs plena, expirante Domino in cruce, *velum templi ſciſſum eſt in duas partes, à ſummo vſque deorſum, & terra mota eſt, & petræ ſciſſæ ſunt, & monumenta aperta ſunt, & multa corpora Sanctorum, qui dormierant, ſurrexerunt.*

De huiuſmodi ſolis defectu, & terræmotu, Origenes, libro ſecundo, contra Celſum: *De ſole autem inquit, Tiberij Cæſaris tempore, obſcurato, quo imperante Ieſus creditur cruci fuiſſe affixus. & de magnis terræ tunc motibus factis, ſcripſit Phlegon in 13. vel 14. vt arbitror, de temporibus, libro.* Phlegontis porrò verba in Chronico anni 33. Chriſti, recitat Euſeb. *Quarto autem, inquit, anno 202. Olympiadis, magna, & excellens, inter omnes, quæ ante eam acciderant, defectio ſolis facta eſt:* D
dies, hora ſexta, ita in tenebroſam noctem verſus eſt, vt ſtellæ cœli viſæ ſint, &c. De eadem ſolis defe-

Dionyſius Areopag.

ctione, quomodo facta ſit, Dionyſius Areopagita ſcripſit ad Polycarpum, inuehens in Apollophanem philoſophũ, & ad ipſum Apollophanem, his verbis: *Heliopoli tu quidem penè mihi coæuus, & ego, quinq; & viginti ferè annorum tempus exoluens, vnà morantes, cõſtiteramus, cùm feria quadam ſexta, ſol horribilibus ſubitò eſt obſitus tenebris, luna ipſum intercurrente.* Auguſtinus quoq; pluribus, fuiſſe præter omnem naturæ ordinem, probat, ſcribens ad Heſychium, & lib. qq. Noui teſtamenti, q. 105. Eandem Eclipſim relatam in Archiuo Romanorum, teſtatur Tertullianus in Apologetico, & Lucianus Martyr. E

Golgatha montem monſtrare, petras ſciſſas, habet Cyrillus Catecheſi 13. Tum quoque Aluerniæ montem in Etruria, & Caietæ promontorium ſciſſum, traditione conſtat plurimorum. Angelos quoque, Præſides templi, auditos, cùm dicerent, Tranſeamus hinc, notat Euſebius. Alia quoque prodigia tum contigiſſe Euſeb. 5. de præpar. c. 9. ex Plutarcho de oraculorum defectu, refert.

Foditur lancea eius latus, & de cruce depoſitus, honorificè ſepelitur. Matt. 27.

Loca Paſſiõis Chriſti ſemper celebria.

Remanſerunt omnia paſſionis Chriſti, atque ſepulchri inſtrumenta, ipſaque loca, vbi hæc facta ſunt, tantæ rei memoria conſecrata, velut quædam Trophæa victoriæ, eademque facta toto orbe conſpicua atque proficua, ex quibus velut perennibus quibuſdam fontibus,

fluenta

A fluenta gratiarum, atque miraculorum eruperint. Gregor. Turonen. [a] de gloria Mart. Beda [b] de locis ſanctis, permanet integra, diuina operante virtute, ex incendioq; quodã illæſa hactenùs ſanctiſſima Sindon illa, quæ corpus D.N. Ieſu Chriſti de cruce depoſitum excepit, & eius imaginem expreſſam retinuit, ac pòſt cum eodem vnguentis delibuto, in ſepulchro poſita fuit, velut operimentum, & ſtratum, aſſeruaturque ſummo honore in Eccleſia Taurinenſi. Ipſa quoque Sanctiſſima Domini Crux, quantumuis Iudæorum inuidia diutiùs occultata, ſub terramque defoſſa, diuina ſic diſponente prouidentia, tandem in lucem prodijt, vt ſuo loco dicetur, & fulgoris ſui radijs vniuerſum orbem ſic illuſtrauit, vt nullus ferè ſit locus, in quo non ſit aliqua eiuſdem ſacratiſſimi ligni particula.

[a] c.7.& 8. [b] c.5. et 20

B Paulinus epiſt. 11. Cyrillus catecheſi 10. Terra ipſa inſuper, quæ Domini adiacet ſepulchro, diuinam quandam, ex Dominico corpore, proximè poſito, virtutem hauſit, vt meritò fideles illuc peregrinantes auidè de ea ſoleant accipere, qua tum ad morbos curãdos, tum etiam ad dæmones effugandos vti conſueuerint: cuius rei teſtis locuples eſt Auguſtinus [c]. Ex eadem terra, aqua admixta, conſueuiſſe formari tortulas quaſdam, eaſdemque per diuerſas mundi partes tranſmitti ſolitas, ad morbos curandos, aliasque diuinas gratias impartiendas teſtatur Greg. Turonen. cap. 7. de glor. Martyrum.

[c] de ci. Dei li. 22. c. 8.

Hebdomadam, in qua paſſus eſt Dominus, Maiorem, ob grandia in ea operata myſteria, ſiue pœnoſam, ob Chriſti dolores in ea perlatos, maiores noſtri dicere conſueuerunt, C eam in dolore, & lachrymis, in abſtinentia & carnis afflictione tranſigentes: nec modo totam illam hebdomadam, ſed & feriam ſextam, & quartam cuiuſque hebdomadæ, quod in hac de morte Chriſti, ſit initum conſilium, & in illa cruci fuerit affixus, atque hæc ex traditione Apoſtolica extat de eo Can. Apoſt. 68. & Clementis nomine edita Conſtitutio [d], & expreſſum habetur S. Ignatij teſtimonium, ad Philipp. Quartis & ſextis ferijs ieiunare non negligatis, ciborum reliquias pauperibus largientes, &c. legendus item Clem. Alexan. Stromatum lib. 7. Dionyſ. Alexandrinus epiſt. ad Baſilidem. Epipha. hær. 71. & in compendio; Aug. ad Caſulanum & alij.

Hebdomada paſſionis.

[d] l. 5. c. 10. & c. vlt. lib. 7. c. 22

Illuceſcente Dominico die, Reſurgit Chriſtus, & ſuis ſæpiùs videndum ſe offert, Matth. D 28, 9. Marc. 16, 9. Luc. 24. Io. 20.

Chriſtus excitatus à mortuis, apparet primò Mariæ Magdalenæ, Marc. 16, 9. Deinde alijs mulieribus, Matth. 28, 9. Tertiò Simoni, Luc. 24, 34. Quartò, diſcipulis duobus euntibus in Emmaus, Luc. 24, 10. Quintò, diſcipulis congregatis, abſente Thoma, quibus tradidit Spiritum ſanctum, & poteſtatem dedit remittendi, & retinendi peccata, ex quo, neceſſaria aſſumptione conſequitur, pœnitentes peccata debere confiteri, eorumque conditiones ſingillatim aperire, quod ſemper in Eccleſia obſeruatum eſt, Ioan. 20, 19. Sextò iiſdem poſt dies octo, præſente iam Thoma, Ioan. 20, 26. Septimò, piſcantibus ſeptem diſcipulis, Ioan. vltim.

Chriſti reſuſcitati apparitiones.

E Ieſus excitatus à mortuis (PETRO PRIMATVM TRADIT) piſcãtibus apparens diſcipulis, commendata ei Eccleſia, per illa repetita verba: *Paſce agnos meos, & oues meas.* Ioan. vlt. 15. quem quidem Primatum, ſuper omnem Eccleſiam, & ipſos Apoſtolos promiſerat, Matth. 16, 18. *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram, &c. Et tibi dabo claues regni cælorum, &c.* vt Dominus, quæ cõmunia omnibus Apoſtolis eſſe voluit, clarè explicauit, vt quod ad ſacrificiũ pertinet: *Hoc facite in meam commemorationem,* Luc. 22. quod ad verbi prædicationem, & Baptiſmum; *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos.* Matth. 28. quod ad remiſſionem peccatorum: *Quæcunque alligaueritis ſuper terram, erunt ligata & in cælo, & quæcunq; ſolueritis ſuper terram erunt ſoluta & in cælo.* Matth. 18. Vel cùm dixit: *Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt.* ſiue cùm *aperuit illis ſenſum, vt intel-*

Primatũ Petro tradit.

Communia omnib. Apoſtolis.

Peculiaria Petri.

ligerent Scripturas, Luc. 24. Ita quæ peculiaria voluit eſſe Petri, apertè ſignificauit, ſiue cùm dixit: *Tu vocaberis Cephas*, Ioan. 1. vel cùm ait: *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam*, Matth. 16. aut cùm ſubdit: *& tibi dabo claues regni cœlorum*, ac denique cùm eadem modo perficiens atque adimplens, ait: *paſce agnos meos, paſce oues meas*, Ioan. 21. Adhibita hac à Domino diſtinctione, & diſcrimine, non eſt mirum, ſi eadem quoque diſtinctione Patres dixerint, aliquando omnes Apoſtolos, pari fuiſſe præditos poteſtate, aliquando verò, Petrum cæterorum caput & Principem, vt Cyprianus feciſſe videtur de vnitate Eccleſiæ. Aſſertæ diſtinctioni etiam æquè reſpondet, quòd ſanctus Hieronymus modò ſuper omnes Apoſtolos fundatam dicit Eccleſiam, paremque eoſdem adeptos à Domino poteſtatem, & cunctos claues cœlorum accepiſſe, modò verò Petrum, caput & principem appellat Apoſtolorum, ac ſuper eum, fundatam teſtatur Eccleſiam libro 1. aduerſus Iouinianum, & alibi ſæpiùs. Quod verò dicit, cunctos Apoſtolos claues regni cœlorum accepiſſe, ſic videtur accipiendum, vt Apoſtoli æquè ac Petrus earundem clauium vſum habuerint, ordinis poteſtate, ſcilicet dimittendi peccata: verùm quod ſpectat ad ſupremam poteſtatem, auctoritatem & iuriſdictionem, quam per clauium traditionem ſignificatam eſſe, ex claue Dauid, ſatis confirmatur, conſtat Euangelij teſtimonio, Petro tantummodò à Domino, tunc tempore fuiſſe promiſſas, ac Petro duntaxat eſſe datas: atque ſic ſupremam poteſtatem, hoc ipſo ſcilicet tempore, cùm à Domino eidem vniuerſus grex paſcendus committitur. Vnde Optatus Mileuitan. 7. contra Parmen. *Bono vnitatis*, inquit, *B. Petrus cui ſatis erat, ſi poſtquàm negauit, ſolam veniam conſequeretur, & præferri omnibus Apoſtolis meruit, & claues Regni cœlorum communicandas cæteris, ſolus accepit.* hæc ille, & alia plura id genus, qui, & non ſemel expreſsè, firmiterque teſtatur, vniuerſalem totius Eccleſiæ profecturam, quam à Chriſto Petrus eſt conſecutus, transfuſam eſſe in Romanos Pontifices, Petri cathedræ legitimos ſucceſſores. hoc ipſum habemus apud Arnobium, in Pſalm. 138. apud Leonem, ad Anaſtaſium Theſſalonicen. apud Gregor. libro 4. epiſt. 38. & apud Bernard. ad Eugenium. ne reliquos Patres enumerem, quorum eſt vna in hac re quidem, & conſtans ſententia, & omnium prætereà Conciliorum.

Apoſtoli omnes pares ordinis poteſtate, ſed ſuper oẽs Petrus iuriſdictionis amplitudine.

Apparet diſcipulis in monte Galilææ, quo eos conuenire iuſſerat, Matth. 28, 16. de qua apparitione Apoſtolus 1. Corinth. 15, 6. *Viſum eſſe*, ait, *pluſquàm quingentis fratribus ſimul*: quibus tum dixit: *Data eſt mihi omnis poteſtas in cœlo, & in terra: euntes ergo, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.*

Deinde viſum eſt Iacobo, idem Paulus ibidem ait, de qua apparitione, nihil apud Euangeliſtas. nouiſſimè autem, reuerſis illi Hieruſalem, & recumbentibus apparuit, & exprobrata eorum incredulitate, & duritia cordis, dixit eis: *Euntes in vniuerſum mundum, prædicate Euangelium omni creaturæ, &c.* Marc. 16. ac ſubinde ex Scripturarum teſtimonio, Reſurrectione confirmata, *Aperuit illis ſenſum, vt intelligerent Scripturas*: mandauit prædicationem Euangelij: promiſit virtutem faciendi miracula: mandauit expectare in ciuitate, donec induerentur virtute ex alto; ac denique eductis illis foras in Bethaniam, & eis benedicens, videntibus ipſis, aſcendit in cœlum. Marc. 16, 19. Luc. 24, 49.

Sub ſuam Aſcenſionẽ Dominus alias duas dotes ſuperaddit Eccleſiæ.

Hac porrò ſua nouiſſima manifeſtatione, Dominus, præter alias dotes liberaliter collatas Eccleſiæ ſuæ, duas ſuperaddit. Vnam (Marc. 16.) operationem miraculorum, collatam fidelibus, quæ communis Chriſtianis omnibus eſſe poſſet: alteram verò (Luc. 24.) diuinarum Scripturarum intelligentiam, Apoſtolis peculiariter conceſſam; quæ Spiritus ſancti chariſmata, ita propria ſunt Eccleſiæ, vt apud eos, qui foris ſunt, reperiri nullo modo queant.

Ioannes, qui vltimus ſcripſit, ſic ſuum Euangelium concluſit: *Sunt autem & alia multa, quæ*

A *ta,quæfecit Ieſus, quæ ſi ſcribantur per ſingula,nec ipſum arbitror mundum capere poſſe eos, qui ſcri-
bendi ſunt,libros.*

Per hyperbolen,inquit Iſidorus Peleuſiota [a],non inuſitata ſacris literis dicta ſunt. Cæ- *a epiſt.* 99. *lib.* 2.
terùm ſicut non cuncta Chriſti facta,ita multò minùs, omnia dicta ab eo verba, Euangeli-
ſtæ ſunt proſecuti. Citat Paulus Apoſtolus,Chriſti ſententiam,ab illis prætermiſſam,Cum
Epheſios alloquens, Act. 20,35. ſic ait: *Memores verbi Domini,quoniam ipſe dixit: Beatus eſt magis
dare,quàm accipere.* Hieron. epiſt. 152. ad Miner. Sciat me illud Apoſtoli libenter audire:
Omnia probate,quod bonum eſt tenete. & Saluatoris verba dicentis: *Eſtote probati numularij,* vſur-
pat eandem Caſſianus,ſed & illud: *Vbi te inuenero,ibi te iudicabo.*

B Poſt ſanctos Euangeliſtas, Ioſephus Iudæus, ab hinc quadraginta annis, Græcè res ge- Ioſephi teſtimonium de Chriſto.
ſtas Iudæorum proſecutus,præclarum hoc Chriſto dat teſtimonium. *Eo,* inquit, *tempore fuit
Ieſus,vir ſapiens,(ſi tamen virum eum fas eſt dicere) erat enim mirabilium operator, & doctor eorum,
qui libenter vera ſuſcipiunt, plurimosq́; tam de Iudæis, quàm de Gentibus ſectatores habuit. Chriſtus
hic erat,quem accuſatum à noſtræ gentis Principibus, cùm addixiſſent eum cruci, nihilominùs non de-
ſiterunt eum diligere,qui ab initio cœperant, apparuit enim tertia die viuus,ita vt diuinitùs de eo Va-
tes,hoc & alia multa mirãda prædixerunt, & vſq; in hodiernum diem Chriſtianorum genus ab hoc de-
nominatum,non deficit.* Refertur ab Euſeb. 1. Hiſt. cap. 11. & ex 18. Antiq. cap. 4.

Quod teſtimonium,cùm Romæ requireretur, in peruetuſto Codice, in quo Ioſephi
C hiſtoria,ex Græco in Hebraicum ſermonem eſt tranſlata,inuentum eſt abraſum,membra-
na ipſa id exclamante. Hegeſippus(non qui proximus Apoſtolorum temporibus fuit,ſed
poſt tempora Conſtantini)in Anacephalæoſi,de morte, & reſurrectione Chriſti Pilati epi-
ſtolam ad Claudium(falsò,ad Tiberium enim legendum eſt)ſcriptam recitat. Conſueuiſſe
quidem Præſides,inſigniora quæque referre ad Imperatores, certũ eſt,& Pilatum, de Chri-
ſto retuliſſe ad Tiberium,teſtis eſt Tertull. [b] in Apologet. & Euſeb. [c] epiſtolæ meminit *b Apolog. c.* 5. & 21.
Oroſius [d],& Turonenſis [e]. Acta publica,à Notarijs excepta,de Chriſto,Romam delata con *c* 2. *hiſt. c.* 2
ſtat,ad quæ prouocat Iuſtinus Apolog. ad Antoninum. *d* 7. *hiſt. c.* 4.

Egregium porrò monumentum, ſuæ ad cœlos aſcenſionis Dominus poſteris ſpectan-
D dum reliquit,ſuorum ſacrorum pedum,terræ impreſſa veſtigia, de quibus olim Zacharias *e* 1. *hiſt. Fran. c.* 24
Propheta, intellexiſſe videtur, dum propheticè hæc locutus eſt cap. 14,4. *Stabunt pedes eius
ſupra montem Oliueti,qui eſt contra Hieruſalem ad Occidentem.*

Quod verò ad impreſſa Domini veſtigia pertinet, hæc ſcribit Hieronymus de locis Veſtigia Chriſti aſcendentis in cœlũ.
Hebraicis in Acta: *Mons Oliueti ad Orientem Ieroſolymæ, torrente Cedron interfluente, vbi vltima
veſtigia Domini,humi impreſſa,hodieq; monſtrãtur. Cumq; terra eadem,quotidiè à credentibus hauria-
tur,nihilominus tamen eadem ſacrata veſtigia,priſtinum ſtatum continuò recipiunt. Denique cùm Ec-
cleſia,in cuius medio ſunt,rotundo ſchemate, & pulcherrimo opere conderetur, ſummum tamen cacu-
men(vt perhibent)propter Dominici corporis meatum, nullo modo contegi, & concamerari potuit: ſed
E tranſitus eius à terra,ad cœlum vſq; patet apertus.* Optatus quoque Mileuitanus: *Ibi,* inquit,(cùm
meminit de Eccleſia Orientali.) *eius ſancta ſunt impreſſa veſtigia.*

Eadem ferè Paulin. Nolan. epiſt. 11. ad Seuerum,& Seuer. hiſtor. libr. 2. & hoc ampliùs
vterque,quod verbis Seueri referam:

*Illud mirum, quod locus ille,in quo poſtremum inſtiterant diuina veſtigia, cùm in cœlum Dominus
nube ſublatus eſt,continuari pauimento,cum reliqua ſtratorum parte,non potuit,ſiquidem, quæcunque
applicabantur,inſolens humana ſuſcipere,terra reſpueret, excuſſis in ora operantium, ſæpè marmoribus,
quinetiam,calcati à Deo pulueris adeò perenne documentum eſt,vt veſtigia impreſſa cernantur,& cùm
quotidiè confluentium fides,certatim Domini calcata diripiat, damnum tamen arena non ſentiat, &*

eandem adhuc ſui ſpeciem, velut impreßu ſignata veſtigijs, terra cuſtodit. hæc Seuerus. A

Auget vero miraculum, quòd exercitus Romanorum, ſub Tito, in obſidione vrbis montem Oliueti inſedit, vt ſi lapidi inſculpta fuiſſent veſtigia, vix potuiſſent conſeruari.

Eadem firmat Beda, poſt ſeptingentos fermè annos, de locis ſanctis, capitulo ſeptimo. Atq; hactenùs breuiter de Chriſti actis, vt ab Euangeliſtis, literis conſignata nobis relicta ſunt. Pergamus iam ad librum Actorum Apoſtolorum, non quidem, qui Acta omnia, neque omnium, ſed vnius tantum, vel alterius, inquit Chryſoſtomus, eademque facilia numeratu, contineat.

Hiſtoria Actuum Apoſtol.

A monte Oliueti regreſſi ſunt cum gaudio in Hieruſalem diſcipuli, cum mulieribus, & Maria matre Ieſu. Conſcenſo cœnaculo, perſiſtunt in oratione, Luc. 24. Act. 1. In ea domo, B quæ fuit Ioannis, cognominati Marci, collocata nunc eſt magna, & ſanctiſſima Sion, omniũ Eccleſiarum maxima, inquit Alexan. Monach. in Act. S. Barnabæ.[a]

[a] *Apud Sur. 21. Iun.*

Petrus Primatum exercet.

Petrus, primatum ſibi collatum exercens, refert de ſubrogando in locum Iudæ, & præmiſſa precatione, datis ſortibus, Ioſepho Barſabæ, & Matthiæ ex 72. diſcipulorum numero, (vt eſt apud Clementem Alexand. ex Beda in retract. in Act. Apoſt.) *Cùm cecidiſſet ſors ſuper Matthiam, adnumeratur vndecim Apoſtolis*, Act. 1.

Die Pentecoſtes, id eſt, à die Reſurrectionis, quinquageſimo, ab Aſcenſione decimo, die Dominico, admirabili modo, in centum viginti cõgregatos, delapſus in formam ignearum linguarum, Spiritus ſanctus, omnes perfundit; ita vt ſinguli ineffabili modo, omnibus C omnium gentium linguis, loquerentur magnalia Dei, ſtupentibus omnibus, non verò, vt quidam opinati ſunt, ſic vt ſua lingua loquentes, à ſingulis, quaſi eorum propria intelligerentur, Greg. Naz. in Pent. Act. 2.

Rurſus, Petrus ſuum Primatum oſtendit, prima concione ad Iudæos calumniãtes ſuos, de obiecta ebrietate purgans, quòd eſſet hora diei tertia: cùm apud Hebræos, ante horam diei ſextam, prandere religio eſſet, (vt colligitur ex Ioſepho in vita ſua) ex lege, & Prophetis, de Chriſto diſſerens, & reſurrexiſſe comprobans, ita vt ad tria millia, veritatem fidei agnouerint, & amplexi ſint, iuſſi ab eo baptizari in nomine Ieſu Chriſti in remiſſioné peccatorum. (Quod non ſic accipiendum eſt, vt Patris, & Spiritus ſancti non æquè ac Filij nomina, qui baptizarent, expreſſerint, ex Iuſtino orat. ad Antoninum.) D

Quod ſanctus Petrus dixit, ea concione loquens de Dauide: *Et ſepulchrum eius eſt apud nos, vſque in hodiernum diem.* obſeruatione dignum eſt, ſepulchrum illud (quod & Salomonis dictum eſt, quòd & illic ipſe conditus eſſet) remanſiſſe integrum vſque ad extremam omniumque nouiſſimam Iudæorum cladem, per Hadrianũ illatam, ſub quam, quaſi in prodigiũ futuri vltimi Iudæorũ exterminij, ſpõtè corruit, vt Dio Caſſius, auctor eſt, in Hadriani vita. De eo, vt auguſtis ædificijs, opera Salomonis, extructis, inſigni; ſed, & Theſauro nobilitato, meminit Ioſephus Antiquit. 7. cap. vlt. & 16. cap. 11. Si quidem Hieron. epiſt. 17. & Marcellam, ad finem, ſcribit ſuo tempore, orari ſolitum in Dauidis mauſeolo, cuius ſaltem E tunc extarent veſtigia.

Perſeuerant in doctrina Apoſtoli & communicatione fractionis panis, & orationibus, Act. 2. & rurſum ſanato claudo, & alia cõcione, Act. 3. auctus eſt numerus fidelium, ad quinque millia, Act. 4. ver. 4.

Petrus & Ioannes conijciuntur in carcerem, & mox dimittuntur, denunciando illis, ne omninò docerent in nomine Ieſu, Act. 4.

Semen, & forma vitæ Cœno-

Fideles omnia in commune conferunt, Act. 3, 12. & 4, 44. in quibus nominatim, cẽſetur Barnabas Leuites, Cyprius, in qua primæ illius Eccleſiæ Chriſtianorum, voluntaria renun-

A ciatione & paupertate, iacta ſemina, & præſcripta forma, religioſæ, & cœnobiticæ vitæ Auguſt. ſer. 30. de diuerſ. Baſil. de reg. Mon.

bitic æ in primis Chriſtianis.

Ananias & Saphira, ob ementitum agri pretium, in exemplum voti fragorum, & proprietariorum, à Petro Apoſtolo morte feriuntur. Act. 5. de illis Hie. ad Demetriadẽ epiſt. 8. *Ananias, & Saphira diſpenſatores timidi, immò corde duplici, & ideò condemnati, quia poſt votum, abſtulerunt, quaſi ſua, & non eius, cui ſemel ea vouerant, partem, quam ſibi tam alienæ ſubſtantiæ reſeruauerunt, metuentes famem, quam vera fides non timet, præſentem meruere vindictam, non crudelitate ſententiæ, ſed correctionis exemplo. Deniq; & Apoſtolus Petrus, non imprecatur eis mortem, vt ſtultus Porphyrius calumniatur, ſed Dei iudicium, prophetico ſpiritu annunciat, vt pœna duorum hominum ſit*
B *doctrina multorum.* Eadem de voto Athanaſ. ſerm. in paſsione & cruce, & Greg. lib. 1. ind. 9. epiſt. 33.

Ananias, & Saphira morte feriuntur.

Cæterùm, eam quidem pœnam non ad ſupplicium ſempiternũ, ſed ad expiationem peccati; vt ſic ſalui eſſent in futuro ſæculo, à Domino eſſe illatam, Orig. [a] Auguſt. [b] Caſsia. [c] exiſtimarunt.

[a] *tract. 8. in Matth.* [b] *con. Parmen.* [c] *coll. 6. c. 11.*

Per omnes Apoſtolos, cũ ſigna & prodigia fierent, plura, & inſigniora fiebant per Petrum, ſanatis omnibus quoſcumque vmbra illius obumbraſſet, Act. 5, 15. Quo typicè illud videtur expreſſum, tantam à Deo Principi Apoſtolorum gratiarum copiam eſſe collatam,
C vt eadem dona Petri perſonæ conceſſa, ſic in vmbram æquè transtulerit, vt eadem in ſucceſſoribus qui referunt perſonam Petri, feliciter propagari voluerit; nimirum, vt quamuis omnes ſancti non eſſent ac Petrus, ſed ex his aliqui moribus eſſent futuri diſsimiles, tamen quia eiuſdem agerent perſonam Petri, eandem etiam retinuerint à Deo illi traditam poteſtatem, ſcirentque non omnes, reſpectu Petri, honori habendos eſſe, qui vmbram ſaltem Petri, hac ex parte referrent.

Petri vmbra ſanaſſe ſingulare eſt.

Apoſtoli rurſum in carcerem conijciuntur, vnde per Angelum, mirabili modo erepti, rurſum concionantur: adducti in Concilium, reſpondent: *Obedire Deo oportet magis, quàm hominibus.* qua ex re, frementibus Iudæis, & interficere eos meditantibus per Gamalielem deterrentur, ac deniq; cæſis denunciant, ne ampliùs loquãtur in nomine Ieſu: at illi exultantes,
D ob ea quę paſsi erant pro nomine Ieſu, audacter pergunt in inſtituto munere Euangelizãdi. Act. 5. Gamalielem porrò fuiſſe Chriſtianũ, ſed conſilio Apoſtolorum ſic occultũ inter Seniores, vt ea ratione melius conſulere Eccleſiæ poſſet, permanſiſſe, habetur apud Bedam, [d] quod quidem ex eo confirmatur, quòd apud Stephanum ſepultus fuiſſe reperitur, qui eius Pauli, ac Barnabæ magiſter fuerat. Lucianus libello de Inuent. Stephani Protom.

Apoſtoli in carcerẽ coniecti, per Angelum erepi untur.

[d] *in retrac. & recog.*

Creſcente fidelium numero, & exorto murmure inter Hebræos ex Græcia, qui Græci appellantur, & Hebræos Paleſtinæ indigenas, qui Hebræi propriè dicebantur, eo quòd deſpicerentur in miniſterio quotidiano. (menſarum ſc.) viduæ earum, deliguntur ſeptem viri, boni teſtimonij, eleemoſynarum curatores communiumque menſarum: & Chriſti my-
E ſteriorum miniſtri, quos per impoſitionem manuum ordinant Diaconos, Act. 6. Notandum eſt autem, quod vt Dominus, ac Redemptor noſter in vltima illa ac memorabili cœna, vtramque menſam cõiunxit, communem & Sacram, in quarum priore Agnum, ex more comederet, in poſteriore verò mox cõſecuta, ſacratiſsimum ſuum corpus & ſanguinem exhiberet; ſic etiam temporibus Apoſtolorum, eadem in Eccleſia conſuetudo nob itur con ſeruata, vt ſimul vtramque menſam coniungerent. eſt de his perſpicuum Pauli teſtim[illegible] in prima ad Corinth. 11, 20. Harum vtrarumq; menſarum miniſtri erant; Diaconi illi ſeptem delecti ex numero 72. diſcipulorum, vt tradit Epiphanius lib. 1. cap. 21. nam quod ali- qui ſenſerunt, Diaconos non fuiſſe electos miniſtros altaris, multipliciter cõu[illegible]

Duplicis menſæ in [illegible] Eccleſia mi[illegible] Diaconi dele[illegible]

ex teſtimonijs Ignatij ad Trallianos epiſt.5.ad Hieronem,epiſt.13.& ex perpetuo vſu,& traditione Eccleſiæ. A

Porrò,quod dicitur prædictos 7.diaconos mēſis communibus etiam inſeruiſſe,ac Præfectos fuiſſe, non ſic accipiendum eſt,vt (quod miniſtrorum menſarum eſt) cæteris accumbentibus, quæ ad potum cibumve pertinerent,illuc inſerrent, ſed quòd ea quæ eſſent cuiq; opus,eleemoſynas diuidendo,curarent,quod etiam vſu retentum eſſe S. Leo in ſerm. de S. Laurentio teſtatur. *Non ſolùm miniſterio ſacramentum,* inquit, *ſed etiam diſpenſatione Eccleſiaſticæ ſubſtantiæ præeminebat.* ſunt alia plura exempla apud Auctores. Habebāt Diaconi plures alios ſub ſe miniſtros, *Saluto,* inquit Ignatius, *Diaconos,* ep.12.& mox, *Saluto hypodiaconos, Lectores, cantores, ianitores, laborantes,* (hi erant, qui corpora mortuorum curabant, & ſepeliebant) *Exorciſtas, Confeſſores: ſaluto cuſtodes ſacrorum veſtibulorum, Diaconiſſas,* quæ portis, mulieribus tantum patentibus,præerant. Sed & illa alia de Diaconiſsis habentur apud Clem.3. Conſtit. Apoſt.cap. 15. *Elige quoque Diaconiſſam fidelem & ſanctam,ad mulierum miniſteria,&c.* & apud Epiphanium hær.79. Vt Diaconiſſarum frequens eſt mentio apud Eccleſiaſticos ſcriptores, ita etiam aliquando reperitur nomen Presbyteræ, ſignificando vel ſeniorem viduam,vel quarum viris in presbyteros electis, ipſe interim vitam cælibem agerent, quo etiam ſenſu aliæ Epiſcopæ appellatæ, quarum viri eſſent in Epiſcopos conſecrati: eodem modo aliquando dicuntur Diaconiſſæ, quarum viri ad Diaconatum promoti fuiſſent,ſic & Subdiaconiſſæ. Eſt decretum Zachariæ Papæ de non admittenda in contubernium Preſbytera, Diacona,vel Monacha,& Baſilij Epiſt. ad Petragorium de iiſdem. hactenùs de occaſione Diaconorum. B C

a ſer. 94. de diuerſ.

Quòd autem Lucas recenſendo ſingulorum ſeptem Diaconorum nomina, primum ordine ponat Stephanum,S. Auguſtinus [a] ex eo accidiſſe putauit, quòd primatum ageret inter Diaconos,idemque Primicerius Diaconorum & Archidiaconus eſſet, vt à Luciano, & alijs nominatus habetur.

Iacob minor Ieroſoly. Epiſ. à B.Pet. ordinatur.

Iacobus Apoſtolus, Alphæi dictus,& iuſtus, frater Domini, & minor, à B. Petro Ieroſolymorum Epiſcopus ordinatur (Chryſoſt. homil.87. in Ioan.) 27. Decemb. ex Beda in Martyrolog. Euſeb.ex Clemen. Alexandrino 6.Hypotypoſeon, refert Petrum, Iacobum, & Ioannem,vno conſenſu Iacobum ordinaſſe. quod ipſum Epiſtola ad Epiſcopos Italiæ, quæ adſertur Anacleti, teſtatur: traditamque à Petro formam eſſe, vt non minùs, quàm à tribus Epiſcopis, electus Epiſcopus conſecretur: Hæc, vt alia multa prætermiſit Lucas. Hier. [b] D

b c.2.epiſt ad Gal.
c lib.7.c.1. in fine.
d li.5. hiſt. c.22.

Eius Cathedram,ad ſua vſque tempora, magna veneratione aſſeruatam, aſſerit Euſeb. in hiſtor. [c] Eundem quoque Iacobum, geſtaſſe in capite laminam, ſeu bracteam auream, Epiſcopalis dignitatis ornamentum, Epiphanius hæreſ. 29. & 78. Hieronymus in ſcript. & in Epiſt. ad Gal.cap.2.& alij teſtantur,quod ipſum de Ioanne Apoſtolo ex Polycrate referunt Euſeb. [d] & Hier.de reſcript.in Polycarpo: ex qua inſtitutione & vſu Apoſtolorum manauit, vt Epiſcopi Chriſtianæ Eccleſiæ, quòd regali fungerentur Sacerdotio, tanquàm Reges,ac Sacerdotes mitra in ſacris vterentur pretioſa: quam coronam ſacerdotalem, Marcellinus [e] & Euſeb. [f] Gregorius Nazianzenus Apolog. 3. Cydarim appellat. diſtinctam quidem gemmis, Ambroſij coronam celebrat Ennodius in Epigrammate. E

Coro. aut Mitra ſeu Cydaris vſi epiſcopi
e lib. 29.
f li.10 c. 4.
Steph. primus martyr.

Stephanus primus Diaconus,faciens prodigia, & ſigna magna in populo, oppoſitis ſalſis teſtibus, accuſatus,poſt egregiam concionē,ſeptimo menſe ab Aſcenſione Domini,26.Decemb. à Iudęis lapidatus,primus omnium Chriſtianorum, martyrio coronatur. Act.6.& 7. Martylog.Roman. Auguſtinus, Fulgentius, Nyſſenus. De inuentione eius corporis vide Anno Domini 415. & de innumeris ad eius reliquias miraculis lege Auguſtinum,&c.

A Curauerunt autem Stephanum viri timorati, & fecerunt planctum magnum ſuper eum, Actor. 8. per planctum autem magnum, amplitudinem, & magnificentiam funeris intelligendam ait ſanctus Hieronymus [a]. Ex quo Apoſtolorum exemplo, laudabilis, in Eccleſia Dei, in curandis defunctorum corporibus, conſuetudo permanſit, vt eadem in primis aromatibus condirentur. Tertullianus in Apologetico, Nyſſenus in funere Meletij, Nazianzenus epiſtola 18. Prudentius in hymno defunctorum. Rurſum verò accenſis cereis, cantu proſequendi pompam funeris, Pontius in Actis paſſionis S. Cypriani. Niſſen. in funere Meletij, Nazianzen. in funere Cæſarij fratris. Euſebius in funere Conſtantini. Hieron. in funere Paulæ. Athanaſius apud Damaſcen. lib. de mortuorum ſuffragijs: *Si quis*, inquit, *diem obierit, licèt in aere ponatur inhumatus, ne omiſeris oleum, & ceram, inuocato Chriſto Deo, ad ſepulchrum*
B *accendere, accepta enim Deo ſunt, plurimam ſecum referunt retributionem; oleum & cera holocauſtum eſt, incruenta verò hoſtia oblatio propitiatio eſt?* Chryſoſtomus homil. 14. in 1. Epiſtol. Timoth. *Quid, ait, ardentes quæſo lampades ſibi volunt, nónne tanquam athletas eos comitamur? Quid autem hymni? nónne glorificamus Deum, & illi gratias agimus, quia iam defunctum coronauit, & ab incertitudine ſublatum penes ſe retinet?* & homil. 70. ad populum Antiochen. & alibi. Rurſus, tertia, octaua, vigeſima, trigeſima, quadrageſima, & ſexageſima die, ac denique anniuerſaria, agi conſueuiſſe memoriam defunctorum, antiqui libri rituales teſtantur, Tertullianus de Corona Militis. Nazianzen. in funere Cæſarij. Hieronymus epiſtol. 27. de ſuffragijs ab eccleſia pro
C defunctis exhiberi ſolitis, quod his affine eſt, præter innumera veterum teſtimonia, audiamus Auguſtinum ſerm. 32. de verb. Apoſt. *Orationibus verò ſanctæ Eccleſiæ*, inquit, *& ſacrificio ſalutari, & eleemoſynis, quas pro eorum ſpiritibus erogantur, non eſt dubitandum mortuos adiuuari, vt cum eis miſericordius agatur à Domino, quàm eorum peccata meruerunt, hoc enim à Patribus traditum vniuerſa obſeruat Eccleſia, vt pro eis, qui in corporis, & ſanguinis Chriſti communione defuncti ſunt, cùm ad ipſum ſacrificium loco ſuo commemorantur, oretur, ac pro illis quoque offerri commemoretur, &c.* ex cuius ſententia, & aliorum plurimorum Patrum de ſuffragijs, ex traditione Apoſtolica pro defunctis præſtari ſolitis, neceſſariò conſequitur, eoſdem pariter ex Apoſtolica traditione affirmare, eſſe locum, in quo poſt obitum animæ purgentur, donec ab om-
D ni peccati labe expientur, & temporalem pœnam perſoluant, hoc eſt autem, quod dicitur Purgatorium.

[a] ep. 14. ad Paulam, et 53. ad Riparium.

Exequiarum, & ſepulturæ cultus in Eccleſia ab Apoſt.

Purgatoriū ex traditione Apoſtolica.

Chriſti Annus 35. *Tiberij Imper.* 19. *Sulpitio Galba & Cornelio Sylla* Coſſ.

POST Stephani necem, ingenti excitata in Eccleſiam perſecutione, pluribus fidelium occiſis (ex Act. 26, 10.) reliqui omnes diſperſi ſunt, præter Apoſtolos, (quod quidem de Apoſtolis diuino miraculo tribuendum videtur) primùm per regiones Iudææ, & Samariæ
E (Act. 8.) poſt verò etiam vſque ad Phœniciam, Cyprum, & Antiochiam (ex Act. 11, 19.) & in alias etiam prouincias, qui eo nomine, à cæteris Iudæis, qui per omnes Romani Imperij prouincias habitarent, diſtincti ſunt, quòd appellarentur Hebræi diſperſionis, ad quos poſtmodum Petrus Apoſtolus ſcribens Epiſtolam, eiuſmodi titulo prænotauit:

Petrus Apoſtolus Ieſu Chriſti electis aduenis diſperſionis Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Aſiæ, & Bithyniæ. & S. Iacobus: *Iacobus Dei, & Domini noſtri Ieſu Chriſti ſeruus duodecim à Tribubus, quæ ſunt in Diſperſione, ſalutem.* qua diſperſionis occaſione Euangelium feliciter propagatur.

Philippus Diaconus, primus omnium, Samaritis magno prouentu prædicat Euangelium, per multa ſigna, Deo prædicationem confirmante, ac plurimi baptizantur, & in his Simon Magus. Act. 8.

Diſperſio Chriſtianorū poſt necē Stephani.

Hebræi aduenæ diſperſionis, qui.

Philippus Diaconus.

Ordo hic hierarchicus.

Perlatis his, quę in Samaria geſta erant, Ieroſolymam; Apoſtoli mittunt ad eos Petrum, A & Ioannem, vt primarios, qui Baptizatis, per orationem, & manuum impoſitionem, conferant Spiritum ſanctum, Act.8, 14. Agnoſce hic iam fuiſſe in Eccleſia hierarchicum ordinem, vt non omnia omnibus indiſtinctè, nulla habita Ordinis ratione, licerent: quem breuiter perſtringit Ignat. epiſtola decima, ad Smyrn. *Laici Diaconis ſubijciantur, Diaconi Presbyteris, Presbyteri Epiſcopo, Epiſcopus Chriſto, vt ipſe Patri. Quod deerat*, ait Cyprian. ad Iubaianum, epiſt. ſeptuageſimatertia, *id à Petro & Ioanne factum eſt; vt, oratione pro eis habita, & manu impoſita, inuocaretur, & infunderetur ſuper eos Spiritus ſanctus, quod nunc quoque apud nos geritur; vt, qui in Eccleſia baptizantur, Præpoſitis Eccleſiæ offerantur, & per noſtram orationem, ac manus impoſitionem Spiritum ſanctum conſequantur, & ſignaculo Dominico conſummentur.* Ex qua conſummatione B & perfectione, Confirmatio etiam appellatur. *Etiamſi*, inquit Hieronymus contra Luciferianos, *Scripturæ auctoritas non ſubeſſet, totius orbis in hac parte conſenſus inſtar præcepti obtineret: nam & multa alia, quæ per traditionem in Eccleſiis obſeruantur, auctoritatem ſibi ſcriptæ legis vſurpauerunt.* Porrò eiuſmodi myſterium conſtat, ab antiquis appellatum eſſe Sacramentum, vt in Concilio Carthaginenſi tempore Cypriani celebrato, & ab ipſo Cypriano epiſtola vigeſima ſecunda, ad Stephanum Papam. *Vnctio ſpiritualis, ipſe Spiritus ſanctus eſt*, inquit Auguſtinus, *cuius ſacramentum eſt in vnctione viſibili*, & ſic ſæpiùs. Quòd verò baptizati hanc manus impoſitionem accipientes, ſigno crucis etiam ſignarentur, idem Sacramentum eſt appellatum ſigillum, & ſignaculum, vt eſt apud Euſebium 3. hiſt. c. 17. & 6. cap. 35. C

De manuum impoſitione Epiſcoporũ.

Cõfirmationis & Chriſmatis Sacramentum.

Quod idem ſacra vnctione eiuſmodi ſacramentum conſummari ſolitum fuit, meritò, vſitatiori vocabulo, ſacrum Chriſma nuncupari conſueuit. Cyprian. epiſt. 70. Tertullianus libro de reſurrectione carnis. Horum omnium ſacrorum rituum, teſtis fidelis habetur, qui ait: *Caro abluitur, vt anima emaculetur: caro vngitur, vt anima cõſecretur: caro ſignatur, vt anima muniatur: caro manus impoſitione obumbratur, vt anima ſpiritu illuminetur*: eadem apud Cypria. Opt. Auguſt. Prudentium, & alios.

Hæreſis 1. Simoniacorum.

Hæreſis prima Simoniacorum, in Simone Mago, tentante pecunia, emere poteſtatem dandi Spiritum ſanctum, à B. Petro confutatur, vt intelligatur Petri, & ſucceſſorum eſſe, hęreſes ſua auctoritate damnare. Act.8.20. Epiphan. hær.21. Hic Simon poſt diſceſſum Apo- D ſtolorum, ſpreto conſilio Petri, ſuadentis pœnitentiam, plurimarum, & nefandarum inuentor hæreſum, multos habuit ſectatores, tum viuens, tum poſt mortem, Menandrum. Saturninum, Baſilidem, Carpocratem, Cherinthum, Ebionem, Nicolaum, Cerdonem, & Marcionem. Irenæus[a], Theodoretus[b].

a li.1.c.20 & 30.
b Theod. Hær. fab. in Simone.

Phil Diac. Eunuchũ Candacis reginę cõuertit ad Chriſtũ.

Philippus Diaconus, Angeli monitu, Eunuchum Candaces Reginæ Aethiopum, proſelytum, (vt plerique Eccleſiaſtici tractatores conſentiunt) non Gentilem (vt Euſebius 2. hiſt. cap.1.) in itinere aſſecutum, inſtruit de fide in Chriſtum, & baptizat, ac ſtatim ab eius conſpectu, diuinitus, abripitur. Act.8, 26. quem Eunuchum, in Aethiopiam reuerſum, Euangelium illis gentibus prædicaſſe, ſcribit Irenæus[c], plura de eius prædicatione in Arabia, & E alijs regionibus, deque eius Martyrio, & ad eius ſepulchrum miraculis, Dorotheus in Synopſi.

Tiberius graſſatur in Senatores. Tacit.[d] Dio.[e] In vltionem putat Oroſius[f], contempti Chriſti numinis, cùm agenti, ex Pilati relatione, Tiberio, vt Chriſtus inter deos recenſeretur, Senatus rogationi reſtitiſſet, qua de re Tertullia. Apolog. cap.5. & 21.

c li.3.c.12.
d Annal.5.
e lib. 58.
f 7. cap.4.

A *Chriſti Annus* 36. | *Tiberij Imper.* 20. | *Paulo Fabio Perſico, & Vitellio Nepote* Coſſ.

SAVLVS, publica auctoritate, pergens Damaſcum, ad coërcendos, & vinctos abſtrahendos Ieruſalem Chriſtianos; diuinitùs ad Chriſtum conuertitur, & per Ananiam baptizatur, Act. 9. 2. anno ab Aſcenſione Domini, die 25. Ianuarij. Martyrolog. Roman. anno ætatis 35. vt colligi poſſe videtur ex Chryſoſt. hom. de Principe Apoſtolorum. Chryſoſtomus ibi affirmat, eum capite cæſum anno ætatis 68. & ipſe ad Philemonem, ſecundo ſui carceris anno, Neronis 4. appellat ſe ſenem, ſaltem ſexagenarium, qui annus erat ab hoc 24. ergo hic erat 35. à quo ad 13. Neronis, & ſui triumphi per martyrium, fluxere 33. anni. Quod verò S. Lucas in nece Stephani, anno, qui hunc anteceſſit, vocat illum adoleſcentem Act. 7, 58. aduertendum eſt Græcè eſſe νεανίας, quæ quidem vox, non tam ætate adoleſcentem ſignificat, quàm audacem, & vehementis animi virum, qualis planè deſcribitur Saulus à Luca, cùm ait: *Saulus autem adhuc ſpirans minarum, & cædis, &c.* Hic de ſe Act. 22, 3. *Ego ſum vir Iudæus*, inquit, *natus Tarſo Ciliciæ, nutritus autem in iſta ciuitate* Ieruſalem, *ſecus pedes Gamalielis eruditus, &c.* aduerſus quoſdam aliud de eius patria, & natione opinantes. Iuſtinus Martyr libro de veritate Chriſtianæ Religionis affirmat, legatos eximios viros à Iudæis, per orbem, contra Chriſtianam Religionem, fuiſſe dimiſſos.

Sauli conuerſio. (B) Saulus Tarſi natus.

C *Chriſti Annus* 37. | *Tiberij Imper.* 21. | *Ceſtio Gallo, & Seruilio Rufo* Coſſ.

SAVLVS prædicato Damaſci primùm Euangelio, in Arabiam profectus, & iterum Damaſcum reuerſus, ibi triennium commoratur. Gal. 1, 17.

Vitellius Syriæ proconſul, Iudæorum beneuolus, illis ſtolam pontificiam reſtituit, Caipham pontificatu amouet, Ionatha ſubſtituto, Ioſ. Antiq. 18. c. 6.

Caiphas vitæ pertæſus, mortem ſibi infert. Clem. Rom. Conſt. Apoſt. 8. c. 1. Caiphæ exitus.

Chriſti Annus 38. | *Tiberij Imper.* 23. | *Q. Plautio Plautiano, & Sex. Papinio Gallieno* Coſſ.

D AGRIPPA Iudæus, Ariſtobuli filius Herodis Senioris nepos, aliquandiu Romæ verſatus in Officijs Druſi & Caij, Tiberij Nepotum, delatione Eutychi liberti, quod mortem Tiberio, & Imperium Caio precatus eſſet, in vincula conijcitur. Ioſeph. Antiquit. 18. cap. 8.

Chriſti Annus 39. | *Caij Imper.* 1. | *Gn. Proculo, & Pontio Nigrino* Coſſ.

E SAVLVS, ſuperiore anno ex Arabia Damaſcum reuerſus, inſidias Iudæorum deuitans, venit Ieroſolymam, Gal. 1, 18. *Deinde poſt annos tres veni*, inquit, *Ieroſolymam videre Petrum, & manſi apud eum diebus quindecim.* Act. 9, 2. Cor. 11, 32. *Non diſcendi ſtudio, ſed honoris priori Apoſtolo deferendi.* Hier. in 1. cap. epiſt. ad Gal. *Dignum fuit vt cuperet videre Petrum, qui primus erat inter Apoſtolos, cui delegauerat Saluator curam Eccleſiarum.* Ambroſ. in 1. cap. ad Gal. *Aſcendit velut ad maiorem & ſeniorem.* Chryſoſtomus. Saulus venit Ieroſolymā videre Petrū.

Saulus, ob inſidias Iudæorum, Cæſaream deducitur, & dimittitur Tarſum. Act. 9, 30.

Eccleſia obtinente pacē, Petrus opportunitate vſus, luſtrat & viſitat eccleſias. Act. 9, 31. Petr⁹ Antiochenā fundat Eccleſiam.

Petrus Apoſtolus, Antiochenam fundat Eccleſiam, ibique Cathedram tenet, annis ſeptem. Euſebius in Chronic. ex Actis proculdubio eius Eccleſiæ, quod omiſſum à Luca, vt

pleraque alia, obſeruat Hieron. in 2. cap. ad Galat. celebrat eius inſtitutionis anniuerſariam memoriam Eccleſia 22. Februar. Id autem ita intelligendum eſt, vt Petrus, pro ſumma auctoritate, Eccleſiam Antiochenam primam & potiſſimam ſedem Patriarchalem eſſe voluerit, vt Antiochia Metropolis erat totius Orientis; ea autem ſic ſublimata, cuius eſſe ſedes debuit, niſi totius Eccleſiæ principis, id eſt ipſius Petri? nec tamen propterea neceſſe fuit, vel ipſum ibi primum prædicaſſe, vel illuc adijſſe, aut cùm adierit, ibi perpetuò hæſiſſe, aut ſediſſe. A

Tiberius Auguſtus moritur, cùm imperaſſet, à die obitus Auguſti annis 22. m. 7. minus 4. diebus, 16. Martij, anno ætatis 78. Tacit. Dio. Succedit Caius, ex Germanico Nepos, de quo Seneca de Conſolatione ad Albinam. *Hunc mihi videtur natura edidiſſe, vt oſtenderet, quid ſumma vitia, in ſumma fortuna poſſent.* B

Agrippa, ante ſex menſes a Tiberio in vincula coniectus, à Caio liberatur, catena ferrea, altera aurea, paris ponderis compenſata, & Tetrarchijs Philippi, & Liſaniç traditis, Rex conſtituitur. Ioſ. in Antiq. [a]

a 18. *ca.* 7. *&* 8.

Chriſti Annus	*Caij Imper.*	*M. Aquilio Iuliano, &* *P. Nonio Aſprenate* Coſſ.
40.	2.	

PETRVS Apoſtolus, iam biennio Eccleſias collectas viſitans, venit Lyddam, vbi Aeneā paralyticum ſanat; & à fratribus Ioppen euocatus, Tabitham à mortuis excitat; ex quibus miraculis multi accedunt ad fidem, Act. 9. C

Agrippa Rex, in reditu in Iudæam, miris modis in Aegypto illuditur, ibidem ingenti clade Iudæi afficiuntur, Flacco Præſide. Philo. in Flaccum.

Herodes Antipas relegatur.

Herodes Antipas Tetrarcha, & Herodias vxor, Tetrarchia multantur, (dum ex inuidia Agrippæ Herodiadis fratris, regnum affectant) & Lugdunum Galliæ relegantur (diuina vltione ob Io. Baptiſtam occiſum, & Chriſtum contemptum) Ioſ. Antiq. 18. c. 8.

Chriſti Annus	*Caij Imper.*	*Caio Auguſto 2. &* *L. Apronio* Coſſ.
41.	3.	

D

Petrus ex diuina reuelatione Cornelium Centurionē baptizā dum curat.

PETRVS, Diuino monitu, primus, primum omnium Gentilium, Cornelium Centurionem cohortis Italicæ, (& ipſum Angelico viſu admonitum de eo accerſendo) delapſo viſibiliter Spiritu ſancto in eum, & alios, ad quos de Chriſto verba faciebat baptizandos curat, & Gentibus aditum ad Eccleſiam aperit, obſtupeſcentibus, ex Circumciſione fidelibus. Act. 10.

Petrus Hieroſolymam reuerſo, diſceptāt aduerſus eum ex Circumciſione fideles, quòd ad gentiles adijſſet, qui, ratione facti reddita, acquieſcunt. Act. 11.

Cherintus hæreſiarcha prim° poſt Simonem.

Cherintus ex illis vnus fuit, qui Petro reſtiterunt, primus poſt Simonem, Hæreſiarcha, quem & de pſeudoapoſtolis, vnum intellexit Apoſtolus 2. Cor. 11, 13. Epiphan. hær. 28. Hic, præterquàm quòd Iudaizare fideles oportere affirmabat, Chriſti diuinitatem negabat, eius quoque reſurrectionem, & Angelos ſuper eum extollebat. Epiphanius. E

Ex hoc tempore, oſtio fidei gentibus reſerato, communicatur illis Chriſti prædicatio. Act. 11, 20.

S. Matth. Hebraicè ſcribit Euangeliū.

S. Matthæus Euangeliſta profecturus ad Gentes, primus omnium Hebraicè ſcribit Euangelium. Euſeb. Chron. cui non aduerſatur Iren. [b] ſi rectè intelligatur. Errat quidem in tempore Nicephorus [c].

b l. 3. c. 1.
c l. 2. c. 41

Pilatus ſe ipſum interimit.

Pilatus, homo nequiſſimus, qui, vt ait Philo. de legat. anno vltimo Tiberij accuſatus apud Vitellium Præſidem, & Romam demiſſus, ad ſuam cauſam agendam (ex Ioſ. 18. cap. 5.)

damna-

A damnatus,& Viennam in Galliam fuerat relegatus,hoc anno multis calamitatibus preſſus, ſua ſe manu interficit.Euſebius in Chron.ex Romanis, ait, hiſtoricis. Oroſ.[a] Caſsiod.in Chron.Ado.in Chron.ſolus de Vienna meminit.

Petronius,amoto Vitellio, Syriæ præficitur. Ioſephus.[b] Caius eò venit inſolentis dementiæ, vt ſtatuam ſuam omnibus templis ſtatui,& coli iuſſerit, quod & toto orbe Romano factum eſt, præterquàm in Synagogis Iudæorum, illis id ſumma conſtantia recuſantibus. Ioſephus loco citato,Euſeb.in Chron.

[a] *li.7.c.5.*
[b] *l.18.c.11.*

Chriſti Annus 42. | *Caij Imp.* 4. | *Caio ſolo 3.Coſſ.*

B PHilo princeps legationis Iudæorum contra Alexandrinos, Romam ad Caium venit. Idem Philo de legatione.

Iudæi per hos annos diriſsimè vexantur Ieroſolymis,& per Prouincias; adeò, vt trans Euphratem quinquaginta eorum millia cæſa ſint.Ioſ.antiq.18.c.12.

Chriſti Annus 43. | *Claudij Imp.* 1. | *Caio A.4 & Sentio Saturnino. Coſſ.*

C MAGNA Gentilium ad Chriſtum facta Antiochię conuerſione,diſcipuli ibi primùm dicti Chriſtiani, Act.11,26. ad diſtinguendos verò à falſis veros, Catholici cognomen eſt inuentum,& id quidem temporibus Apoſtolorum; nam eorum auctoritate,vera Dei eccleſia,in eorum Symbolo Catholica eſt cognominata, vt,ea diſcriminatione nominis,ab Hæreticorum conuenticulis cognoſceretur eſſe diſtincta. *Diſcipuli Antiochiæ primum dicti Chriſtiani.*

Hoc anno Thaddæus ex LXXII.diſcipulis ſecundum Euſeb. ex Apoſtolis verò 12. ſecundùm S.Hieronymum in Matth.c.10. Abagarum,& Edeſſenorum ciuitatẽ, multis miraculis editis,ad Chriſti fidem conuertit.Euſeb.[c] *Thaddęus ad Abagarum.*

[c] *2.hiſt.ca.13.*

Caius occiditur anno ætatis 28. cum imperaſſet ann. 3.m.10.d.8.Sueton.c.59.paulò diuerſa Dio lib.59.Succedit Tiberius Claudius Druſus, factione Prætorianorum, annos natus quinquaginta.

D Claudius fauens Iudæis, Agrippæ regnum confirmat, & auget; & Edicta pro Iudæis Alexandriam,& in reliquum orbem Romanum mittit.Ioſ.Ant.19.c.5.

Chriſti Annus 44. | *Claudij* 2. | *Claudio Aug.2. & Licinio Largo. Coſſ.*

IAcobus Apoſtolus, filius Zebedæi,Ioannis frater, ab Herode Agrippa Rege Iudæorum occiditur. Act.12. Euſeb.Hiſt.2.c.8. *Iacobus Apoſtolus martyrio coronatur.*

E Quòd autem profectus in Hiſpaniam ibi prædicarit Euangelium, & aliquos collegerit diſcipulos, ex traditione quadam conſtat, quam tamen non videtur cognouiſſe Rudericus Ximenius Archiepiſcopus Toletanus, dum ſuum Primatum tuetur in Concilio Magno Lateranenſi ſub Innocentio 3. aduerſus Compoſtellanum. A.D.1215. *To.9. Annal.col.789.edit. Mog.*

Tranſlatio porrò Ieroſolymis in Hiſpaniã facta,conſtat ex literis,quæ feruntur,Leonis 3.Papę,& Calliſti 2. At dedicatio Eccleſiæ Compoſtellanæ, curãte Carolo Magno, vt Turpinus Rhemenſis ſcribit, vera non videtur,ex his quæ Archiepiſcopus Toletanus, loco & occ[illegible]ne citatis,in medium affert. *Ex Collectan. Loayſa Concil. Hiſpan.in Decreto Gundemari.p.291.*

Petrus ab Agrippa in grariam Iudæorum in carcerem coniectus, (vt poſt Paſcha gratum eis [illegible]beret ſpectaculum) orante pro eo Eccleſia, diuinitùs liberatus,Romam adit. Act.12.in [illegible]ere viſitans Eccleſias pluribus dat Epiſcopos,Metaphr.29.Iunij.relegens iter *Petrus orãte pro eo*

Eccleſia, liberatur e carcere. ex Ieroſolym. per Syriam vſque Antiochiam, & inde per alias Ciuitates, in cuius narratione aliqua ſunt corrigenda. A

Petrus Byzantinis, & alijs eiuſdem prouinciæ locis primos dat Epiſcopos. Agapetus Papa literis in quinta Synodo recitatis, Actione ſecunda.

Apoſtoli in Gentes, ob Agrippæ perſecutionem, diſpergendi, breue futuræ prædicationis indicium; conferendo in vnum, quod quiſque ſentiebat, componunt, atque credentibus hanc dandam eſſe regulam ſtatuunt, quod Symbolum vocant. Id per hoc ferè tempus factum oportuit. Rufinus præfat. expoſit. Symboli. Leo epiſtola [a] 15. ad Pulcheriam, & alij.

a in VV. CC. 13.

Apoſtolos, non ſorte, ſed peculiari inſtinctu Spiritus ſancti, in ſuam quemque prouinciam profectos credibile eſt. B

Petrus Romã petit. Petrus igitur, princeps Apoſtolorum, ad totius mundi principem Ciuitatem diuinitùs mittitur. Leo ſermone 1. de Nat. Apoſt. Quod verò ad rei geſtæ hiſtoriam pertinet, quibus itineribus, quibusve ſocijs comitatus Petrus Romam aduenerit, nemo eſt, qui deſcribat, præter vnum Metaphraſten (29. Iunij) non vſquequaque certum, & probatum auctorem. Eum porrò Romam veniſſe anno hoc Claudij ſecundo, communis omnium eſt ſententia, Euſebius in Chron. Hieronymus de Script. Eccleſiaſt. in Petro, & aliorum. & hi quidẽ conſentiunt de tempore, quòd verò omninò venerit, omnes planè Eccleſiaſtici tractatores aſſerunt, & Hieronymus diſertè; ad expugnandum Simonem Magum, magijs ſuis populo illudentem: *Hic Hæreſiarcha, Samaritanus, & Magus*, inquit Iuſtinus Apolog. 2. ad Antoninum Pium, *ſub Claudio Cæſare, eſt factum dæmonum arte in Imperiali vrbe veſtra Roma, propter Magicas, quas exhibuit, virtutes, Deus habitus eſt, & ſtatua apud vos, velut Deus, honoratus: quæ ſtatua in amne Tyberi, inter duos pontes, eſt erecta, Latinam habens inſcriptionem: Simoni Deo ſancto*: eadem ferè Irenæus [b], Tertullianus [c], & Euſebius [d]. Cum Romam perueniſſet Petrus, atque illum Gentilibus per prædicationem innotuiſſet, credibile eſt ad contribulos ſuos Iudæos diuertiſſe; ſed mox, vt innotuit Romanis Gentilibus, à Pudente Senatore qui Chriſto credidit, in domum ſuam exceptus eſt, quæ erat in Viminali, vbi poſtea titulus eſt erectus, Paſtoris nomine, qui nunc Eccleſia dicitur S. Pudentianæ Pudentis filiæ. C D

b li. 2. c. 20. c Apol. c. 2. d hiſt. c. 22. 13. 14.

De alijs Apoſtolis, plura apud varios antiquos leguntur auctores, non omnia omninò certa, & veritate conſtantia: alia etiam falſa, & ab hæreticis conficta; Gelaſij cenſura in Concilio Romano proſcripta. Illud certum, admirabili planè, & diuina ratione per 12. homines rudes & imperitos, mundum vniuerſum excultum ad veram pietatem, & Chriſti fide imbutum fuiſſe.

Ingens fames vniuerſum orbem terrarum vexat, prædicta anno præcedenti ab Agabo propheta, Actor. 11, 28. cuius occaſione initum à Claudio conſilium de portu Romæ extruendo. Eam famem malè referunt, Euſebius in Chronic. & Oroſius 7. cap. 6. in annum quartum Claudij, cum Dio Caſſius, ex faſtis Romanam texens hiſtoriam, in ſecundum referat. E

Helena Adiabenorum Regina, cùm tranſiſſet ad Iudæorum religionem, cum Izate filio, (vt Ioſ. Antiq. 20. cap. 2.) vel ad Chriſtianam (vt Oroſ. 7. cap. 6.) Ieroſolymitis agentibus fame laborantibus, magna largitate ſubuenit. Collecta facta à Chriſtianis Antiochenis, mittitur in fratrum ſubſidium Ieroſolymam, per Barnabam, & Saulum, Actor. 11, 29. Conſuetudo deinde durauit, ex pluribus locis mittendi eleemoſynam egenti Eccleſiæ Hieroſolymitanæ. Hieronymus contra Vigilant. Hæc prima reperitur in Eccleſia facta collecta in vſus pauperum. In indicendis huiuſmodi collectis ſolicitus fuit [illegible] Paulus 1. Corinth. 16. [illegible] propagatus ad vſque hæc tempora. Ex huiuſmodi Apoſtolicis inſtitutionibus, [illegible]

Collectarum in eccleſia origo.

Eccleſia

A Eccleſia laudabili illa conſuetudo Collectarum, quæ Dominico maxime die fiebant, conferentibus quibuſque, quòd collibuiſſet, in vſus pauperum. hinc ſermones S. Leonis Papæ de Collectis. Cyprianus Gazophylacium Eccleſiæ, vbi hæ Collectæ aſſeruabantur, Corbonam appellat, libro de opere & ieiunio. Paulin. epiſt. 32. Meuſam. Iuſtinus Martyr Apolog. ad Anton. Pium, de vſu huius pecuniæ: *Quod ita colligitur, ait, apud Præpoſitum deponitur, atq; ille inde opitulatur pupillis, & viduis, & his, qui propter morbum, vel aliam aliquam cauſam egent, quiq; in vinculis ſunt, & peregrè venientibus hoſpitibus, & (vt ſimpliciter dicam) indigentium omnium is curator eſt.* Tertullianus quoque in Apolog. cap. 39. Indicebantur & aliæ extraordinariæ Collectæ, cùm neceſſitas poſcebat. habemus exemplum ſancti Cypriani epiſt. 60. nouo ſu-
B peruenientecaſu, de Chriſtianis à Barbaris captis, pecunia redimendis, nouam indicente collectam.

Barnabas & Saulus Hieroſolymis reuerſi Antiochiã, ex monitu Spiritus ſancti, ordinantur Apoſtoli extra numerum 12. vt cum poteſtate prædicent, idque per ſacrificium, (quod ſignificatur verbis illis, *miniſtrantibus*, Græcè enim eſt λειτουργούντων. id eſt, ſacrificantibus) *ie iunium, & manuum impoſitionem*, Act. 13. quæ quidem ex veteri lege Exod. 29. videntur deducta. Vbi notandum, quod dicit Lucas, monente Spiritu ſancto, multis conſtare exemplis, hæc officia non niſi præcedentibus diuinis reuelationibus ab Apoſtolis peragi ſolita, 1. Timoth. 4, 14. vnde Chryſoſtomus:[a] *Tunc quidem nihil fiebat humanum, ſacerdotes enim ex prophetia veniebant. & ita quidem vt pridem fiebat, ita & nunc fit etiam, quoties ab humana paſſione alie-*
C *ni, huius modi electiones celebramus; cùm nihil omninò ſæculare, nihil temporale intuentes, neq; ad gratiam, neq; ad odium facimus.* Illud quoque obſeruandum, Spiritum ſanctum, quos per ſe diligit, & idoneos facit miniſtros, velle vt habeant legitimam ordinationem, & miſſionem ab Eccleſia, ne quis, quantumuis magni ſit meriti, officium ſibi vſurpet ſacrificandi, aut prædicandi, quod præſumunt hæretici.

Barnabas & Saulus extra 12. num. ordinantur Apoſtoli.

[a] hom. 27. in Acta Apoſt.

Quæ ſacra functio, qua quis in Eccleſiaſticum ordinem cooptatur, Ordinatio à maioribus dicta, Ordinesque illi, gradus; quos ſic initiati, pro diſtinctione munerum Eccleſiaſticorũ aſſequi conſueuerunt, quos ſeptẽ fuiſſe conſtat, videlicet, Oſtiariorum, Lectorum, Exorciſtarum, Acolytorum, Subdiaconorum, Diaconorũ, atq; Presbyterorum; quos om-
D nes, excepto illo Acolytorum, recenſet Ignatius, contemporaneus Apoſtolorum, epiſt. 11. ad Antiochenos. De Acolyto Cyprianus epiſt. 24. & 53. & Cornelius Papa ad Fabium Antiochenum Epiſcopum, apud Euſeb.[b] qui ait in Romana Eccleſia ordinari ſolitos 42. Acolytos, de quorum hierarchica ſubordinatione Ignatius epiſt. 7. ad Tharſ. *Presbyteri ſubiecti eſtote Epiſcopo, Diaconi, Presbyteris; populus Presbyteris, & Diaconis*, & 11. ad Smyrnenſ. *Laici, Diaconis ſubijciantur; Diaconi Presbyteris; Presbyteri Epiſcopo; Epiſcopus Chriſto, vt ipſe Patri*: hæc Ignatius, à Diaconatu auſpicatus Hierarchicum ordinem, quod cæterorum inferiorum, licèt ſit certum officium, nullum tamen in ſubiectos ſit ius, atque poteſtas. Aduerſus autem illos,
E qui omnia promiſcuè agi volunt in Eccleſia, nullamque adhiberi ſexus, vel ordinis diſtinctionem, Tertullianus ex antiquis præſcriptisque in Eccleſia Catholica inſtitutis, exclamat de præſcript. cap. 41. Sacri verò Ordinis inſtitutio non tantùm à recentioribus, ſed ab antiquioribus etiam ſacramentum eſt appellatum, vt Tertulliano cap. 40. de Præſcriptionibus, Cypriano, Auguſtino. At Nyſſenus, dum de vi ſacramentorum agit, præclara quæ[illegible] de Ordinatione Sacerdotum. Oratione de Baptiſ. Porrò multos ritus Eccleſiam [illegible] ex veteri lege, eoſdemque diabolum, æmulum operum Dei, ad Gentilium ſu[illegible] tranſtuliſſe; ac rurſum multa, quæ apud Gentiles ſuperſtitioſo cultu, impie a [illegible], expiata, ſacro ritu ad pietatem ab Eccleſia tranſlata, commemorat. Auctor An[illegible].

Ordinatio miniſtrorũ Eccleſiaſticorũ: & ordines gradus dicuntur.

[b] li. 6. c. 23

Ordinis Sacramentum.

Christi Annus	Petri	Claudij Imp.
45.	1.	3.

Saulus raptus in tertiũ cœliũ.

Paulus monitu Spiritus ſancti ſegregatus in Euangelium, hoc anno raptus eſt in tertium A
cœlum: in quo raptu, inter alia, quæ vidit ineffabilia, credibile eſt vidiſſe Gentium conuer-
ſionem. De quo ipſo raptu 2. Corinth. 12. *Scio*, inquit, *hominem in Chriſto qui ante annos 14. ra-
ptum ad tertium cœlum, &c.* quę Epiſtola cùm ſcripta fuerit anno Chriſti 58. Neronis 12. xiiij.
eſt ab hoc Claudij 2.

Chriſti Annus	*Petri*	*Claudij*	*Claudio 3 & Vitellio Coſſ.*
45.	1.	3.	

Petrus Eccleſiã Romanã conſtituit.

SANCTVS Petrus Apoſtolorum Princeps Eccleſiam Romanam inſtituit, & in ea Ca- B
thedram Pontificiam erigit, 18. Ianuarij, cuius diei anniuerſariam memoriam, vniuerſæ
per orbem Eccleſiæ celebrant. Euſebij Chron. Martyrologium Romanum SS. PP. de
eius diei celebritate Conciones.

Eo die in officio Eccleſiaſtico olim recitabatur hæc oratio: *Omnipotens ſempiterne Deus,
qui ineffabili Sacramento, Apoſtolo tuo Petro, Principatum Romanæ vrbis tribuiſti, vt de ſe Euangelica ve-
ritas, per tota mundi regna, diffunderet, præſta quæſumus, vt, quod in orbem terrarum, eius prædicatione
manauit, vniuerſitas Chriſtiana deuotione ſequatur.* Ex Breuiario veteri Romano. Aliorum quo-
que Epiſcoporum inſtitutionis memoria quotannis celebratur. De Romana Eccleſia Ire-

Prædicatio Romanæ Eccleſiæ.

næus lib. 3. cap. 3. ſic breuiter diſſerit: *Maximæ & antiquiſſimæ, & omnibus cognitæ, à glorioſiſſimis* C
*duobus Apoſtolis, Petro, & Paulo, Romæ fundatæ, & conſtitutæ Eccleſiæ, eam quam habent ab Apoſtolis
traditionem, & annunciatam hominibus fidem per ſucceſſionem Epiſcoporum, peruenientem vſque ad
nos, indicantes, confundimus omnes eos, qui quoquo modo, vel per ſui placentiam malam, vel vanam
gloriam, vel per cæcitatem, & malam ſententiam præterquàm oportet, colligunt. Ad hanc enim Eccle-
ſiam, propter potentiorem principalitatem, neceſſe eſt conuenire omnem Eccleſiam, hoc eſt eos, qui ſunt
vndique, fideles; in qua ſemper ab his, qui ſunt vndique, conſeruata eſt ea, quæ eſt ab Apoſtolis traditio.*
Et his conſentanea Optatus Mileuitanus libro 2. contra Parmen. *Igitur negare non potes, ſcire
te in vrbe Roma, Petro primo, Cathedram Epiſcopalem eſſe locatam, in qua ſederit omnium Apoſtolo-
rum caput Petrus, vnde & Cephas eſt appellatus, in qua vna Cathedra, vnitas ab omnibus ſeruaretur:* D
*ne cæteri Apoſtoli ſingulas ſibi quiſque defenderent, vt iam ſchiſmaticus, & peccator eſſet, qui contra
ſingularem Cathedram alteram collocaret. Ergo Cathedra vnica, quæ eſt prima de dotibus: ſedit
prior Petrus, cui ſucceſſit Linus, &c.* Sanctus quoque Auguſtinus epiſt. 105. & contra epiſtolam
Manich. cap. 4. ſic: *Cathedra Petri per ſucceſſionem Romanorum Pontificum, demonſtrata, Ca-
tholicos diſcriminat ab hæreticis,* & idipſum aduerſus ſchiſmaticos Donatiſtas, Catholicos oc-
cinere docuit. Vna igitur hac teſſera, hoc vno ſymbolo, hoc vno denique rogato, & reddi-
to nomine, qui Catholici eſſent, quiue hæretici, innoteſcere conſueuerunt, vt qui Romanæ
Eccleſiæ communicarent, Catholici; qui ab ea diuiſi, Hæretici, & Schiſmatici, & dicerentur,
& haberentur. E

Cathedra Petri lignea adhuc aſſeruatur.

Cæterùm ipſa prima Pontificia ſedes Petri, Cathedra, inquam, lignea miraculis illuſtra-
ta, à maioribus aſſeruata, in eiuſdem beati Petri Baſilica Vaticana hactenùs cuſtoditur, &
certis diebus populo viſenda exponitur, quod ipſum de Hieroſolymitana ſancti Iacobi A-
poſtoli apud Euſeb. 7. cap. 14. & Alexandrina ſancti Marci, factum legitur. Sedes porrò il-
læ Epiſcopales, ſublimiores fieri ſolebant, quas Abſides gradatas appellat S. Auguſtinus epi-
ſtola 203. & velis egregiè ornari conſueuerunt, vnde Pacianus ad Sympronium Linteatas
nominat, & Auguſtinus Velatas.

Petrus ſtatuta Romæ cathedra, Antiochenæ Eccleſiæ Euodium præficit; Euſeb. Chron.
& [illegible]n. alij Ignatium volunt, ſed de hac controuerſia, in obitu Euodij dicetur.

A Petrus Romæ ſuam priorem ſcribit Epiſtolam ad Eccleſias à ſe in Aſia fundatas, ex Hebr. quos appellat diſperſionis: ſic enim vocabantur, qui longè à Iudæa in alijs regionibus habitarent, quo etiam ſenſu & Iacobus ſcripſit: *duodecim tribubus qui ſunt in diſperſione.* De loco, & tempore conſentiunt omnes. & planè colligitur ex eo, quod ſcribit cap. 5. *Salutat vos Eccleſia, quæ eſt in Babylone, & Marcus filius meus*: quem hoc ipſo anno Alexandriā amandatum, ſcribit Euſeb. in Chron. eundemque priorem illā epiſtolam ex Hebræo tranſtuliſſe innuit Hieron. de ſcript. Eccleſ.

Petri prior epiſt. Romæ ſcribitur.

Per Babylonem porrò intelligi Romam, vt, & apud Ioan. Apocalypſ. 17. Patres conſentiunt, & Tertullianus quidem aduerſus Iud. cap. 9. *Sic & Babylon,* inquit, *apud Ioannem noſtrum, Romanæ vrbis figuram portat, proinde, & magnæ, & regno ſuperbæ, & ſanctorum debellatricis.*
B Ex eo verò, quod ad finem Epiſtolæ ſcribit, *ſalutate inuicem in oſculo ſancto*, de quo, & Paulus ad Roman. 16. & 1. Corinth. 16. & 2, 13. & 1. Theſſal. 5. & Ignatius in pluribus epiſtolis orta & propagata in Eccleſia creditur conſuetudo fidelium ſalutandi ſe inuicem, per oſculum ſanctum, in ſacris; ſeorſum quidem viri, & mulieres; vt & ſeorſum agebant in Eccleſia, de qua conſuetudine Origen. in cap. 16. ad Roman. Cyrill. Catecheſ. myſtagogica 5. & Chryſoſt. hom. 30. in 2. ad Corinth. cap. 13. & Auguſt. ſerm. 80 de diuerſis: *Poſt orationem Dominicam, quam accepiſtis, & reddidiſtis, dicitur, Pax vobiſcum, & oſculantur ſe inuicem Chriſtiani in oſculo ſancto, quod eſt ſignum pacis, &c.* Quòd verò ſanctis huiuſmodi oſculis, impura & infida alicu-
C bi ſuccederent, aut ne ſuccederent, laudabili vſu introducta eſt tabella, pia imagine picta, deoſculanda.

De oſculo ſancto.

Quod verò idem Petrus Apoſtolus in fine eiuſdem Epiſtolæ, ſicut & in exordio eius, gratiam imprecādo ſalutet; vt & in 2. & Apoſt. Paulus eadem ſalutatione ſæpè vtatur; Ioannes item Apoſtolus; planè ſignificatur Apoſtolorum exemplo in Eccleſia introductum, vt in Apoſtolicis literis, gratia, in ſalutando imprecetur, quod Ignatium, & ſucceſſores Antiochenſes Epiſcopos feciſſe, conſtat ex epiſt. Gregor. 37. ind. 13. & ex eadem traditione fluxit, vt Romani Pont. vnà cum Apoſtolica benedictione, gratiam impartiantur.

Gratiam imprecare ſalutando Apoſtolicum eſt.

Marcus, vnus de 72. diſcipulis, (vt eſt apud Epiphan. hæreſ. 51.) vel potiùs vnus de ſa-
D cerdotibus illis, quos poſt aſcenſionem Domini Chriſto crediſiſſe teſtatur Luc. cap. 6, 7. (vt Beda in proœm. comment. in Marcum) ſocius, & interpres Petri, rogantibus fidelibus Romanis Græcè, vt Hieron. epiſt 132. vel Latinè, vt multa credere ſuadent, ſcribit Euangelium, quod Petrus probatum Eccleſijs legendum tradit. Euſeb.[a] ex Papia. Quòd verò tam Papias quàm Iren. Hieron. & alij, Marcum Euangeliſtam dicunt fuiſſe interpretem Petri, & eo amandato, Alexandriam, alium nempè Glauciam nactum eſſe interpretem, ait, Clemens Strom. lib. 7. & Hieronymus item Titum Pauli fuiſſe ſcribit interpretem; quænam hæc functio eſſet, rem ſanè perobſcuram, non eſt facilè intelligere: verumtamen, re diligentius perueſtigata, videtur dicendum, duplici de cauſa adhibitos ab Apoſtolis fuiſſe interpre-
E tes; vel cum alicui genti loquentes, puta Romanis, in auditorio eſſent alij, qui Latinum ſermonem penitùs ignorarent, tunc enim officium deſiderari interpretis videbatur. vel cùm captu difficilia ijdem Apoſtoli locuti fuiſſent, quæ tunc erat interpretis explanare, quorum eſſet illud peculiare donum, *Interpretatio ſermonum*. Adde etiam eorundem fuiſſe interpretationem epiſtolarum Apoſtolicarum: verbi gratia, vt quas beatus Petrus Hebræis Hebraicè ſcripſiſſet epiſtolas, illi in alias linguas verterent, vt aliarum gentium Eccleſijs communicarentur, atque Titum interpretem Pauli aſſerit Hieronymus epiſtola 150. quæſtione 11. & Clemens Stromateus Barnabam, vel Lucam epiſt. ad Hebræos, Hebraicè ſcriptam, Græcè reddidiſſe aſſerit, annotat. in epiſtolam Petri ad finem: ſed rem latiùs explicatam videbis in Annalibus.

Marcus ſcribit Euangeliū, quod Petrus probat.

a 2. *hiſt. ca.* 14. *&* 3. *c. vlt.*

Interpretis functio quæ eſſet apud Apoſtolos.

Claudius tertium Conſul, multa ſacrificia, multaſque ferias abrogauit: nam maior anni pars in his abſumebatur, non ſine magno Reipublicæ detrimento. Dio. [a] Diuino planè numine impellente, vt quo anno à Petro Romana Eccleſia fuit erecta, nefaria ſuperſtitio ceſſare inciperet. A

[a] *lib.60.*

Caij omnia ſimulacra, qui ſuum ſimulacrum in Iudæorum templum inferri & coli voluiſſet, conflari iuſſa, & in hiſtrionis ſtatuam transfuſa. Dio. Et hoc ipſum diuino planè iudicio, vt apparet.

Chriſti Annus	*Petri*	*Claudij Imp.*	*C. Criſpino 2. & T. Statilio Tauro* Coſſ.
46.	2.	4.	

B

PETRVS diſcipulos Roma in diuerſas Occidentis prouincias ordinatos Epiſcopos mittit: qoorum aliquot extat memoria in Martyrolog. Romano, & ex Ciuitatum traditione.

Petrus diuerſis vrbibus dat Epiſcopos.

Habuuit à Petro inſtitutos Epiſcopos, Sicilia, Pancratium, Marcianum, Berillum, & Philippum.

Capua, Priſcum: Neapolis, Aſprenem, vel Aſprenatem: Terracina, Epaphroditũ: Equicolæ populi Marcum (alium tamen ab Euangeliſta) Ptolomæum, Nepe: Romulum, Feſulæ: Paulinum, Luca: Rauenna, Apollinarem: Verona, Euprepium: Patauium, Proſdocinum: Ticinum, Syrum: Aquileia poſt Marcum, Hermagoram. C

In Gallijs, Lemouicenſes, Toloſani, & Burdegalenſes, Martialem: Tungrenſes, Colonienſes, & Treuerenſes, Maternum, necnon Valerium: Rhemenſes, Sixtum: Arelatenſes, Trophimum: Vrenna, & Moguntia, Creſcentem; Catalaunum, Memmium: Bituricenſes, Vrſinum: Auernenſes, Auſtremonium: Sanctonenſes, Eutropium: Germania, Eucharium, Aegiſtum, & Marcianum: Hiſpania, Torquatum, Cteſiphontem, Secundum, Indaletium, Cæcilium, Heſychium, Euphraſium, & alios. In Britanniam etiam Petri opera Euangelium penetraſſe tradunt: haud mirum, ea enim Inſula, anno ſuperiore à Claudio ſubiugata, ad Euangelij prædicationem patuit aditus. plura addi potuiſſent, quæ vt minùs certa, & explorata, ſilenda cenſuimus. Innocentius I. Papa epiſt. 1. ad Decentium Eugubinum Epiſcopum ſcribens, affirmat eſſe manifeſtum, in omnem Italiam, Gallias, Hiſpanias, Africam, & Siciliam, Inſulaſque interiacentes, nullum hominum inſtituiſſe Eccleſias, niſi eos, quos venerabilis Apoſtolus Petrus, aut eius ſucceſſores conſtituerunt Sacerdotes. Africanam quidem ab Apoſtolis Euangelium accepiſſe, Auguſtinus, & Saluianus affirmant, ille quidem de vnit. Eccleſ. cap. 15. & hic de Prouidentia lib. 7. D

Saulus vnde Paulus.

Saulus & Barnabas aſſumpto Ioanne, cognominato Marco, peragrata Cypro, Paphi, pſeudopropheta Iudæo mago confutato, & cæco reddito, Sergium Paulum Proconſulem adducunt ad fidem, à quo Saulus, deinceps vocatus Paulus à Luca, videtur nomen accepiſſe. Actor. 13. E

Marcus Alexādrinam colligit Eccleſiam.

Marcus, à S. Petro Alexandriam miſſus, Eccleſiam colligit, Euſeb. Chron. Ea verò primum locum poſt Romanam, & ante Antiochenam obtinuit, quòd præfectura Alexandrina, Auguſtalis dicta, longè præſtaret Antiochenæ totius Syriæ præfecturæ; hanc enim maiores videntur inijſſe rationem in inſtituendis ſedibus Eccleſiarum, ſecundùm diuiſionem prouinciarum, & prærogatiuis à Romanis anteà ſtabilitis, cuius rei plura ſunt exempla.

Herodis Agrippæ obitus.

Herodes Agrippa Rex Iudææ, quòd ſe Deum appellari paſſus eſt, diuinam repentè vltionem expertus, miſerabili morte extinguitur, Act. 12. Ioſ. [b]

[b] *Ant. 19. cap. 7.*

Christi Annus	*Petri*	*Claudij Imp.*	*Vinitio Quartino & Statilio Coruino* Coſſ.
47.	3.	5.	

A PAVLVS & Barnabas è Cypro regreſſi in Aſiam, Antiochiæ Piſidiæ ingreſſi Synagogam, die Sabbatorum, inuitantur ad loquendum, pro more: & Paulus egregia habita concione, multos adducit ad Chriſtum. Act.13,14. eiuſmodi quoque conſuetudo, vt peregrini Epiſcopi ad concionandum inuitarentur ab [illegible]ius ciuitatis, ad quam veniſſent, Epiſcopo. diu m[illegible]ſit in Eccleſia, immò & canone legitur ſtabilita Concil. Carthag. 4. c. 36. vide apud Clem[illegible]n conſtit. lib. 2. c. 62.

B Sequenti Sabbato Iudæi, ex inuidia, quòd viderent Gentiles conuenire ad audiendum verbum Dei, concitata in eos perſecutione, eijciunt de finibus ſuis, qui venientes Iconium, ibique diutius demorati, plurimis ad Chriſtum conuerſis, poſt multa patrata miracula, poſt multa aduerſa tolerata, à Luca prætermiſſa, & à Paulo vnico verbo tacta, (2. Timoth. 3, 11.) diuiſa in factiones ciuitate, ſecedunt Lyſtram, & Derben, Act. 13. & 14.

Theclam nobiliſſimam virginem Iconienſem, iam viro deſponſam, ſua prædicatione Apoſtolus ad cultum fidei, & Chriſtianæ virginitatis incendit; ob quæ, multa & magna perpeſſa, Protomartyr inter fœminas appellari meruit, & Pauli primogenita. Acta eius, quorum alia feruntur Apocrypha, alia ſunt probata, apud Nyſſenum [a], Epiphanium [b], Chryſoſtom. [c] Ambroſ. [d] & alios. Hæc verò, vt alia plurima, Lucas, hiſtoriographi licentia, vt ait C Hieronymus in c. 2. ad Gal. prætermiſit.

Thecla Pauli primogenita & inter fœminas protomartyr.
a *hom. 4. in Cant.*
b *hær. 78.*
c *Hom. 25. in Acta.*
d *1. de Virgin.*

Christi Annus	*Petri*	*Claudij Imp.*	*M. Silano, & Valerio Aſiatico* Coſſ.
48.	4.	6.	

PAulus peragrata Lycaonia, Lyſtram veniens, claudum erigit; inde populum, quaſi Deum [illegible], & Barnabam adorantem, increpat, & vix reprimit: à quo mox lapidatus, ac pro mortuo habitus, Derben ſe recipit, indeq; peragratis multis regionibus, & cōſtitutis D Epiſcopis, Antiochiam Syriæ cum Barnaba regreſſus, relatione facta, de ijs, quæ per eos Deus effeciſſet, tempus [illegible] non modicum commoratur. Act. 14.

MARIA Virgo, Chriſti Mater, ad [illegible]lum in cœlum aſſumitur, vt quidam ſibi reuelatum ſcribunt, Euſeb. [illegible] aliquis addidit in Chron. anno videlicet ætatis ſuæ 62. vel 63. Magna extat varietas de tempore obitus B. Virginis apud antiquos, nec quicquam certi [illegible] auctoribus. Ex auctoritate tamen Eccleſiæ eam mortuam, & in corpore [illegible]tam, certum eſt, id in [illegible]iei officio plane profitentis. Si fides habenda eſt [illegible] libro 1. de diuin. nominib. cap. 3. ſcribuntur his verbis: *Apud ipſos [illegible] es [illegible] nos, cum & [illegible] vt noſt[illegible]) & pleriq; alij, ex ſanctis fratrib[illegible] noſtris, ad* E *[illegible], quod [illegible] rem [illegible], Deumq; receperat, conuenimus: aderat autem frater Domini Ia[illegible]* [illegible] incerta habenda videtur: & ſi intelligatur de B. Virginis corpore, vt pleriq; [illegible] de ſepulchro, vt [illegible] alij [illegible] Dionyſius [illegible] LII. [illegible] nec prius [illegible] Ieroſolymis adeſſe [illegible] ſed ne[illegible] Apoſtolus Paulus, [illegible] Hilduinus vult [illegible] à Dionyſio, tacito no[illegible] ante annum Domini L[illegible] affuit, quo [illegible] mam [illegible], aſſerendum [illegible] m[illegible] anno [illegible] B. Virginem eam mortuam, Epiphanius presbyter & Cedrenus [illegible] ci[illegible].

[illegible] B. Virginis [illegible] ſio Papa inter Apocrypha reiectus, &

Maria virgo, & Dei mater in cœlum aſſumitur.

Chriſti Annus	*Petri*	*Claudij Imp.*
49.	5.	7.

Belæ etiam iudicio refutatus, Retract. in Act. Apoſt. c.8. cùm ſine auctore circumferretur; A
falsò, poſt, Melitoni Sardenſi Epiſcopo, aſcriptus fuit.

Libellus, ſeu epiſtola ad Paulam & Euſtochium de aſſumptione B. Mariæ Virginis, qui aſſumptionem in dubium vocat, nec Hieronymi eſſe poteſt, nec Sophronij, cùm multus ſit in confutando dogmate Neſtorij, qui longè pòſt vixit, præter alias coniecturas, quæ impoſturæ illum coarguunt, qui voluit videri Hieronymus, cuius nominis auctoritate Vſuardus & Ado, in ſuis Martyrologijs in fraudem inducti ſunt; ſed nec Auguſtini ſunt ſermones de aſſumpt. illi adſcripti 34. 35. de Sanct. & tom. 9. Tract. 8. & tom. 10. 83. meritò à Louanienſibus reiecti. Athanaſij quoque nomine, ſermo qui inſcribitur, non illius quidem eſſe

B. Virg. & Ignat. mutuæ epiſt. veteribus icognitæ.

videtur, qui totus eſt in confutandis Neſtorianorum, & Monothelitarum dogmatibus, ſed B
magni tamen omninò eſt hominis.

B. Virginis epiſtola ad Ignatium, eiuſdemque Ignatij ad ipſam, cùm Hieronymo, & veteribus incognitæ fuerint, vt & aliæ nonnullæ, ſuſpectæ ſunt fidei.

Chriſti Annus	*Petri*	*Claudij*	*Claudio A. 4.* / *Vitellio 3.* *Coſſ.*
49.	5.	7.	

Religio Chriſtiana Romæ latè propagatur.

QVAM latè Romæ propagaretur Chriſtiana religio, & Gentilium ſuperſtitio negligi inciperet, ex S. C. referente Claudio, de reſtituenda Aruſpicum diſciplina, & ex eo C
quod ait Tacit. lib. 12. *Externas per id tempus ſuperſtitiones inualeſcere*, per quas intelligitur Chriſtiana Religio, ſatis colligitur.

Chriſti Annus	*Petri*	*Claudij Imp.*	*Claudio A. 4.* / *Vitellio 3.* *Coſſ.*
50.	6.	8.	

a Annal. 11

LVSTRO, iuſſu Claudij, condito, cenſa ſunt Ciuium ſexagiunta nouem centena, & quadraginta millia. Tacit. [a]

D

Chriſti Annus	*Petri*	*Claudij Imp.*	*C. Pompeio. &* / *Q. Verano 3.* *Coſſ.*
51.	7.	8.	

Iudæi Roma pulſi.

IVDAEI, edicto Claudij, Roma pulſi, credibile eſt ob tumultus ab illis aſſiduè aduerſus Chriſtianos concitatos, in quibus & Chriſtiani fortè comprehenſi, vt qui nondum ſatis à Iudæis diſcernerentur, Act. 18. Oroſ. [b] & Sueton in Claudio. [c]

b l. 7. c. 6. c cap. 25.

Petrus, vel hoc Claudij edicto, vel ante Roma diſceſſit, vt qui hoc anno interfuit Ieroſolymitano Concilio, Act. 15.

Conc. Ieroſolym.

CONCILIVM IEROSOLYMITANVM: in eo affuère Petrus, Paulus, Iacobus, Ioannes, Barnabas, & alij. Act. 15.

Cauſam Concilio dederunt, ex Iudæis fideles, cenſentes obligandos Gentiles ad obſeruationem legis Moyſi, quorum anteſignanum fuiſſe Cherintum hæreſiarcham, tradit Epiphan. hær. 28. Act. 15. Galat. 2.

Petrus primus, vt princeps Apoſtolorum, ſententiam dicens, ſuffragij ſui prærogatiua, quæſtionem diffinit, non obligandos eſſe Gentiles ad obſeruationem legis Moyſi, in cuius ſententiam Iacobus Apoſtolus, & omnes ſimul presbyteri tranſierunt, Act. 15. Hiero. epiſt. 89. ad Auguſtinum.

Synodica mittitur epiſtola ad fratres ex Gentibus, per Iudam & Silam vnà cum Barna-

A ba, & Paulo, in qua, verbis illis: *Viſum eſt Spiritui ſancto, & nobis.*) Admirabilis Spiritus ſancti, & Eccleſiæ coniunctio, & conſenſio oſtenditur. *Viſum eſt*, inquit, *Spiritui ſancto, & nobis, nihil vltra imponere vobis, quam neceſſaria hæc, vt abſtineatis vos ab immolatis ſimulachrorum, & ſanguine, & ſuffocato, & fornicatione, a quibus cuſtodientes vos benè agetis. Valete.*

Quod de ſuffocato dicitur, ſuperadditum fuiſſe, non ab Apoſtolis traditum, antiquorum aliquot fuit ſententia; Irenæi, Tertulliani, Cypriani, Paciani, Ambroſij, Gaudentius, & Auguſtinus adiectum eſſe per interpretationem, ſignificare videntur. At Græci ſemper eo modo legiſſe reperiuntur, vt modo etiam habet communis editio Latinorum. Præcepti autem huius illa potiſſimum ratio affertur, vt aliquo, licèt in ſe lediſſimo, remanente vſu
B legalium, Iudæi ac Gentiles in vnum Chriſtum, lapidem angularem, nécterentur: de qua re legendus eſt Auguſtinus 32. contra Fauſtum Manichæum, cap. 13. Pòſt verò ceſſante cauſa infirmitatis Iudæorum, præceptum illud temporale, ad euitandum eorum ſcandalum comparatum, in Occidente maximè exoleuit, ſed non apud omnes, eodē tempore; apud Orientales enim, præcipuè apud Græcos, vim ſuam retinuit vſque ad exprobrationem Latinorum: vide plura in Annalibus.

De ſuffocato quid ſenſerint antiqui.

Quod autem Paulus ad Galat. 2. ſcribit, eiuſdem Concilij decreto, ſibi & Barnabæ iniunctam eſſe prædicationem, ac patrocinium Gentium; Petro autem, Iacobo, & Ioanni, Iudæorum venientium ad fidem, non id quidem ita accipiendum eſt, quaſi iuriſdictio, & populi eſſent diuiſi, nec, vt Petro, cui totius gregis fuerat à Chriſto cura commiſſa, & Gen-
C tium prædicatio, linteo cœlitus demiſſo, diuinitus demandata, huius Concilij decreto fuerit limitata vel ſubtracta; ſed cùm omnium officij Apoſtolorum eſſet, communiter conuerſioni Iudæorum & Gentium incumbere, procurationem quandam & illorum patrocinium [illegible] diſtinctum atque diſcretum; & Petro peculiariter vt digniori, digniorem pro- [illegible] ille [illegible] Iudæorum, quorum & ipſorum Apoſtolus vocat Chriſtum, quan[illegible] Saluatorem omnium, miniſtrum, cùm appellat *Miniſtrum circumciſionis*, Rom. 15. non vt detraheretur illi procuratio Gentium: quod vero de Paulo dictum eſt (Act. 9.) à Domino: *Vas electionis mihi eſt iſte, vt portet nomen meum coram Gentibus, & regibus, & filijs Iſrael:*
D non ita eſt intelligendum, vt Gentilium tantùm conuerſioni vacare deberet, cùm in Actis Apoſtolicis videamus contra feciſſe, Act. 13. cùm Iudæos ſic conteſtetur: *Vobis oportebat primum loqui verbum Dei: ſed quoniam repellitis illud, & indignos vos iudicatis vitæ æternæ, ecce conuertimur ad Gentes*: ſed prophericè verba illa ſciendum eſt, eſſe dicta: nimirùm, quia eius prædicatione magna futura eſſet ex Gentibus ad Chriſtianam religionem acceſſio, & cum vbique ſibi aduerſantes inuenerit Iudæos, Gentes contra expertus ſit obſequentes, & hoc eſt, quod ait Galat. 2. *Qui operatus eſt Petro in Apoſtolatu circumciſionis, operatus eſt & mihi inter Gentes*: & ex eadem cauſa Doctor Gentium, & Apoſtolatum ad Gentes accepiſſe dicitur.

Quomodo intelligendū illud quod ait Paul.: Mihi creditū eſt Euāgeliū præputij, ſicut Petro circumciſionis. Galat. 2.

E Subdit Paulus eodem loco epiſt. ad Galat. cap. 2. quod contingit Antiochiæ (cùm ſoluto Ieroſolymitano conuentu, Cephas, id eſt, Petrus, poſt Paulum & alios eo acceſſiſſet) cum Paulus in faciem Petro ſe reſtitiſſe, ait, (circa obſeruationem legalium) *Quia*, inquit, *reprehenſibilis erat*, qui locus, vt obſcurus, & perdifficilis, non modò ab hæreticis calumniam paſſus eſt, ſed & a Catholicis variè interpretatus, longioris, & acrioris altercationis, & diſceptationis inter duos præcipuos Eccleſiæ patres, Hieronymum, & Auguſtinum, cauſa fuit; apud [illegible] m epiſt. 86. & ſequentibus, vſque ad 97. & apud Auguſtinum epiſt. 9. vſque ad [illegible] Quæſtionem præclarè, & luculenter enucleatam ab auctore Annalium videre qui volet. [illegible] bis hoc loco pluribus diſſerere, cum paucis non poſſit abſolui, non eſt viſum opportunum.

Cōtrouerſia illa inter Petrū & Paulū (Galat. 2.) reijcitur, petēda ex Annalib. ipſis.

Diſſenſio Pauli & Barnabæ ob Ioannem cognomento Marcum.

Poſt [illegible], Paulus & [illegible] fratres per ciuitates [illegible], A
ob Ioannem cognomento Marcum, qui ab eis e Pamphilia diſceſſerat Hieroſolymam, Act.
13.13. contendente Paulo [illegible], [illegible] Barnaba; ex quo [illegible] ſunt ab
[illegible], & Barnabas quidem [illegible] in Cyprum nauigat, nec de Barnaba [illegible] am-
[illegible] verbum Lucas, acta Pauli [illegible]. Act. 15.36.

Porro hic Ioannes [illegible] Marcus, is creditur conſobrinus Barnabæ, de quo Pau-
lus ad Coloſſ. 4. [illegible] *[illegible] & Marcus conſobrinus Barna-
bæ, de quo* [illegible] *[illegible]*, poſt rurſum ſuſceptus in prædicatio-
ne, egregiam [illegible], Coloſſ. 4, [illegible] 2. Timoth. 4, 11. Philem. 24. [illegible] luci-
[illegible] verò [illegible] ant eſſe cum Marco Euangeliſta: quo enim tempore hic B
[illegible] Barnabæ [illegible] cum Paulo, vnde ſcribit ad Coloſſ. ille erat Alexandriæ,
[illegible] fundans Eccleſiam, vt notat [illegible] contra [illegible] lib. 5.

De Barnaba [illegible] ex traditione.

Barnabam, [illegible] confirm[illegible] Cypri [illegible], in [illegible] veniſſe, & in
[illegible] prædicaſſe Euangelium, nouam [illegible] Mediolanenſem Eccleſiam erexiſſe, lon-
[illegible] late [illegible] Chriſti fidem feliciter propagaſſe, [illegible] traditiones, eiuſdemque Eccleſiæ mo-
numenta, [illegible] ſcriptorum teſtimonijs confirmata [illegible] certam faciunt. Quando
autem in Cyprum [illegible] reuerſus ſit, quandove martyrium conſummauerit, ex veteribus ſcriptis
non conſtat: [illegible] epiſtolam ad ædificationem Eccleſiæ pertinentem, auctor eſt Hiero-
nymus, [illegible] Orig. & Clem. in Stromatis, quæ non extat. C

Paulus promulgat non tantum Euangelium, ſed & præcepta Apoſtolorum.

Paulus cum Sila perambulans Syriam, & Ciliciam, & confirmans Eccleſias, præcipie-
bat cuſtodienda præcepta & dogmata, & decreta Apoſtolorum, & Seniorum, Act. 15. & 16.
Vbi notandum, [illegible] & Silam fuiſſe promulgatores, non tantum Euangelij, ſed legum
ab Apoſtolis ſancitarum: de quibus [illegible]: *Viſum eſt Spiritui ſancto, & nobis*: propter [illegible] enim
dixerat Dominus: *Qui vos audit, me audit*. Luc. 11.

Paulus Timotheum filium mulieris viduæ fidelis, patre Gentili, ſecum aſſumens, cir-
cumcidit ad [illegible] dos Iudæos, qui erant in illis locis, Act. 16. *hæc eſt cauſa circumcidendi* in-
quit Chryſoſt. *Circumcidit, vt circumciſionem tollat* hom. 24. in Acta. Vetantur à Spiritu ſan-
cto in Aſia loqui verbum Dei, & in Macedoniam mittuntur: & Philippis Lydiam purpu- D
rariam Paulus conuertit ad Chriſtum: Pythoniſſam liberat: Virgis cæduntur, in carcerem
coniecti, compedibus conſtringuntur. Orantibus autem illis, media nocte, terræmotu fa-
cto, omnia oſtia patent, vincula reſoluuntur, & cuſtos ad Chriſtum conuertitur; illi vero vt
Ciues Romani agniti, rogantur, præ ciuium timore, vt abeant, Act. 16.

Paulo quando adhæſit Lucas.

Troade videtur Lucas adhæſiſſe Paulo; ibi enim primum loquitur in prima perſona:
quæſiuimus [illegible] eramus; cum hactenus locutus eſſet in tertia, &c. Actor. 16, 10. de quo
intelligi voluiſſe Paulum exiſtimauit Hieronymus 2. Corinth. 8. dum dixit: *Miſimus e-
tiam cum illo fratrem, cuius laus eſt in Euangelio per omnes Eccleſias: non ſolum autem, ſed & ordina-
tus eſt comes peregrinationis noſtræ*: cujus ſententia roboratur ab Ignatio ad Epheſios ſcriben- E
te, his verbis: *Vt teſtatur Lucas, cuius laus eſt in Euangelio*: cum tamen ex Act. 15. videatur [illegible]
tius intelligendum de Sila. Theodoretus autem in eum ad Corinth. locum, intelligit de
Barnaba.

Paulus, & Silas Amphipoli, & Apollonia peragrata, Theſſalonicā cùm veniſſent, mul-
titudinem magnam Iudæorum & [illegible] conuerterunt ad Dominum, & mulieres no-
biles non paucas. Seditione a[illegible] conflata ex Iudæorum inuidia [illegible] dunt [illegible], inſi-
ſtentes prædicationi, quos [illegible] co perſequuntur Iudæi; vt, remanentibus ibi Sila & Timo-
theo, Paulum oportuerit ſecedere ad mare. Act. 17.

A

Chriſti Annus	*Petri*	*Claudij Imper.*	*C. Antiſtio* / *M. Suillio* } *Coſſ.*
[illegible]	8.	10.	

PAVLVS Athenas [illegible] prædicans, quoſdam conuertit ad Dominũ, [illegible] Dion[illegible] & [illegible] nomine Damarim Act. 17, 15. Eam quidem Da[illegible] aſ[illegible]mant A[illegible]roſ. ad Vercellen. Auguſt.ſerm.de [illegible]e.& C[illegible] de [illegible]tio. De Dionyſio ſcribitur, cum conuerſum ad Dominũ [illegible] P[illegible] qui eſt pr[illegible] anno 34. Domini anno inchoato: hic ille Dio-

B nyſ[illegible] d[illegible] in eſſet in Aegypto, vnà cum Apollophane Philo-ſop[illegible] quod tempore paſſionis Chriſti contigit, videns [illegible] ia pelleret, ignorans; quòd res eſſet, [illegible] atus eſt, vt ipſe ſcripſit ad Apollophanem, [illegible] quidem [illegible] redditam ſibi eſſe viam ad Chriſtianam religionem am[illegible]lexan[illegible] m[illegible] affirmat. Præterea quæ à Luca de Dionyſio ſunt ſcriptis mandata, a-li[illegible] addita, accepta, vt profitetur, ab antiquioribus, quos recenſet ſcri-[illegible] ad Sur. [illegible] Octob[illegible]r.

Dionyſij Areop. cõuerſio ad Dominũ.

Ti[illegible], & Silas cum veniſſent Athenas ad Paulum, dimiſſi ab eo ſunt in Macedo-

C niam [illegible] as confirmandas: & de Timotheo quidem miſſo Theſſalonicam, 1. ad [illegible] Act. 17, 15. & 18, 5.

P[illegible], veniens Corinthum, inuenit Aquilam, & Priſcillam Iudæos, qui nu-per ve[illegible] ab Italia (eo quod præcepiſſet Claudius, diſcedere omnes Iudæos à Roma) & ac-ce[illegible]s ad [illegible] eiuſdem erat cum eis artis, ſcenofactoriæ, operabatur. Act. 18. hinc con-[illegible] ratio temporis, ſ[illegible]quidem Claudius edixit de Iudæis anno Imperij 9. ex Tacito, & ex [illegible]io a.

a li. 7. c. 6.

Q[illegible]ntum [illegible] Dom[illegible] Luc. 1[illegible]. *Edentes, & bibentes, quæ apud illos ſunt, dignus eſt e-nim operarius mercede ſua*, & Paulus 1. Cor[illegible]n. 9. *Ita & Dominus ordinauit ijs, qui Euangelium an-*

D *nunciant, de Euangelio viuere*, & ad Galat. 6. tamen ex ſuperabundanti, ne quam vel leuiſ-ſimam daret occaſionem quærentibus, opificio manuum ſibi victum quærebat, Actor. 18. 1. Theſſal. 2. & 2. Theſſal. 3. Actor. 2[illegible] 34. 1. Corinth. 4, 12. quod ipſum confirmat de Bar[illegible] 1. Corinth. 9, 12. quod opu[illegible] m[illegible]um, nec cæteros Apoſtolos prætermiſiſſe, ſuo lo-co, & [illegible], colligitur ex 2. Conſtit. Clementis, cap. 67. Iuſtino de vita Chriſtiana, Epi-[illegible].

[illegible], vt Paulus nobilitate inſignis, & eruditione præclarus, opificium, quod [illegible] R[illegible]bi[illegible]s habetur, communem quandam legem præſcriptã illis fuiſ-[illegible] tera[illegible] profiteri, vt manuale quodpiam opificium addiſcerent, q[illegible]o ſi-[illegible]aliel quoque in doctrina fratrum commendat, vt ſacras [illegible]le exerceant, quod, qui facere prætermiſiſſent, pro-[illegible] ad pec[illegible] a[illegible]rmat.

Paulus opificio victum ſibi quærit.

[illegible] di[illegible] Corinthi agere confidenter Act. 18. per annum & ſex menſes [illegible]ens, magna plane & admiranda egiſſe colligitur ex 2. ad Corinth. 12. q[illegible] Lucas vix [illegible] perſtrinxit. Act. 19[illegible].

[illegible] ex Macedonia Silæ atque Timothei, ſcribit Paulus primam ep[illegible] ad [illegible] ex [illegible] cap. 3, 2.

Paulus [illegible] ad Theſ[illegible] [illegible] ep[illegible]

Chriſti Annus	*Petri*	*Claudij Imp.*	*Aug.* 5. & *Orfito.* Coſſ.
53.	9.	11.	

A

Secũdam ad Theſſ. ſcrib. ep.

PAVLVS Corinthi ſecundam item ſcribit ad Theſſalonicenſes epiſtolam, (colligitur ex eadem cum prima inſcriptione) ex occaſione Pſeudoapoſtolorum quorũdam, quæſtum putantium pietatem, qui prædicabant apud eos, inſtare diem Domini, quo eos promptiores redderent ad ſua largienda. 2. Theſſ. 2.

Traditiones commendat Paulus.

Commendat illis traditiones cap. 2. 15. vt & 1. Cor. 11. 1. *Hinc*, inquit Chryſoſt. hom. 4. in 2. ad Theſſ. *perſpicuum eſt, quod non omnia tradiderunt per Epiſtolam, ſed multa etiam ſine ſcriptu, & ea quoq; ſunt fide digna. Eſt Traditio? nihil quæras amplius*, his conſentanea Baſilius de Spiritu ſancto c. 29. Quas etiam, quòd fideliter ſinceræ cuſtodiendæ eſſent, Diſpoſitum nominauit 1. ad Tim. in fine, & 2. c. 1. ſic Epiph. hær. 61. Hinc Eccleſia ab ipſo ſui initio, duplici iure recta eſt, ſcripto & non ſcripto, Iure, & Conſuetudine. De traditionis porrò excellentia, & neceſsitate in Eccleſia luculenter diſſeruerunt omnes P.P. & ex ea maximè omnes hæreſes iugularunt. Stephanus Papa ex Arce Romanæ Cathedræ, illud intonans, *Nihil innouetur, niſi quod traditum eſt*; (agatur ſcilicet) diſsipauit omnem molitionem Orientalium & Africanorum, ex innumeris ſcripturis, malè intellectis, baptiſmum hæreticorum in Eccleſia probatum & receptum, improbantium. B

Dominus autem humanas improbans traditiones, eas ſcilicet quæ aduerſus Diuinæ legis inſtituta militarent. Matth. 15. & Mar. 7. ex Iſa. 29. ſatis oſtendit, quæ traditiones eſſent improbandæ: de quibus Apoſt. ad Coloſſ. 2. & Petrus 1. 2. C

Paulus per vim Iudæorum adductus ad Proconſulis Gallionis tribunal, non auditur; &, poſt dies multos, nauigat in Syriam. Act. 18.

Chriſti Annus	*Petri*	*Claudij Imp.*	*Fauſto Sylla & Siluio Othone.* Coſſ.
54.	10.	12.	

PAulus diſcedens Corintho, peragrat Syriam. Act. 18, 18.

Appollo Iudæus Alexandrinus, vir eloquens & in ſcripturis doctiſsimus, quantumuis Baptiſmo Ioannis tantum imbutus, Ieſum prædicat, & diligentiùs inſtructus de via Domini, à Priſcilla, & Aquila, commendatus Achaiæ fratribus, multum confert profectui Euangelij. Act. 18, 24. D

S.C. de pellendis Italia Mathematicis occaſione cuiuſdam, qui ſinè Principis per Chaldæos ſcrutatus eſſet. Tacit. Ann. 12.

Philippus Apoſt. cruci affigitur.

Philippus Apoſtolus, ad Hierapolim Aſiæ, dum Euangelizat, Cruci affixus, lapidibus obruitur. Euſeb. Chron. De loco conſentiunt omnes, in cæteris variant Hippolytus, Nicephorus, Metaphraſtes.

Chriſti Annus	*Petri*	*Claudij Imp.*	*D. Iunio & Q. Haterio* Coſſ.
55.	11.	13.	

E

PAulus relictis Priſcilla & Aquila Epheſi, peragratiſq; ſuperioribus Aſiæ partibus, rediens Epheſum, ibi per triennium commoratus, plurima paſſus, maxima edit miracula. Act. 19. & 20. 1. Cor. 15, 32.

Traditio de SS. reliquiarum cultu

Traditio de SS. reliquiarum cultu, & veneratione, ex Chriſti fimbria in Eccleſia inchoata. Luc 8, 43. Mar. 6, 56.) Pauli ſemicinctiis & ſudariis confirmata (Act. 19, 12.) ac de reliquiis Martyrum latiſsimè propagata, per ſingula tempora demõſtratur: lege in Annalibus plura in hoc genere admiranda, ex probatiſsimis auctoribus collecta.

A

Chriſti Annus	*Petri*	*Claudij Imp.*	*Aſinio Marcello, & Aciola Auiola* Coſſ.
56.	12	14.	

EX quorundam Iudæorum exorciſtarum fruſtrà tentantium, ex æmulatione Pauli, per Chriſti nomen, dæmones eijcere, qui in illos inſilientes, torquebant, virtus nominis Ieſu magis celebratur, Actor. 19, 13. Quamuis autem non modò diſcipulis, ſed & omnibus credentibus, pellendi dæmones poteſtatem traditam Euangelica veritas teſtetur. Marc. 16, 17. tamen fuiſſe munus peculiaris ordinis, ad [illegible] opus in Eccleſia inſtituti, SS. PP. atteſtatione exploratiſſimum eſt, etiam in prima Eccleſia, cùm Ignatius Apoſtolorum diſcipulus, inter cæteros ordines & officia, recenſeat Exorciſtas, epiſt. 12. ad Antiochenos. Apud Iudæos etiam frequens fuit hoc munus, quod [illegible] non ignobiles viri, ſed filij principis Sacerdotum, Exorciſtas agerent, arcanum fuiſſe traditum miniſterium Dæmones expellendi, nec commune omnibus, facilè poteſt intelligi. qui primus omnium hæc docuit Hebræos, Salomonem fuiſſe, Ioſeph. affirmat in Antiquitat. [a] qui & hac de re mira quædam ſcriptis mandauit. Sed & exorciſmi olim, vt modo, adhibebantur ante Baptiſmum, vt eſt apud Cyprianum [b], Cyrillum [c], Optatum [d], Nazianzenum, Baſilium, Ambroſium, Chryſoſtomum, & alios.

Exorciſtarum munus in Eccleſia.

[a] *Li. 6. c. 2.*
[b] *epiſt. 76.*
[c] *Catecheſ. myſtag. 2.*
[d] *Lib. 4.*

B

Confeſſiones peccatorum, cuius iam tum Dominus iecerat fundamenta, cùm Apoſtolis dedit poteſtatem dimittendi peccata, dicens: *Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, &c.* Ioan. 20, 23. primus vſus habetur expreſſus, Acto. 19, 18. *Multique credentium veniebant annunciantes actus ſuos*, quam vſitatam ſemper in Eccleſia Catholica, magna hæreticorum impugnatione, omnes omnis ætatis Catholici ſcriptores teſtificantur.

C

Confeſſio peccatorũ.

Pœnitentes conferunt libros improbatæ lectionis, & publicè comburunt (Act. 19, 19. Hic vſus adhuc ſeruatus eſt in Eccleſia, vt libri magici, Iudiciariæ Aſtrologiæ, & Hæreticipublicè exurerentur, ex Impp. ſanctionibus, & Pontificum decretis.

Libri improbatæ lectionis cõburuntur.

D Claudius 13. Octobr. moritur, dolo Agrippinæ vxoris, veneno ſublatus, anno ætatis, vt Sueton. 64. Imperij 13. menſ. 8. die 20. Dion. Succedit Domitius Nero, Agrippinæ filius.

Chriſti Annus	*Petri*	*Neronis Imp.*	*Cl. Nerone, & L. Antiſtio* Coſſ.
57.	13.	1.	

NERO ipſo biennio ſui Imperij in omnes fuit beneficentiſſimus, & clementiſſimus, cuius vocem illam celebrat præceptor ipſius Seneca libro 2. de Clementia, ad ipſum: *Vellem neſcire literas*, cum à Præfecto vrgeretur ad ſubſcribendum in necem reorum latronum.

E

Ceſſante edicto Claudij, quo Iudæi Roma excludebantur, Paulus cogitat de adeunda Roma, adita priùs Macedonia, Achaia, & Ieroſolymis. Act. 19, 21.

Epheſi primam ſcribit Epiſtolam ad Corinthios, iam de profectione cogitans. 1. Cor. 16, 8. ſcribit autem ex occaſione ſchiſmatis orti inter eos 1. Cor. 1, 10. & 3, 3. cum diceret. *Alius [illegible]em, Ego ſum Pauli, alius verò Apollo*, hortans ad pacem & vnitatem; aliquot eorum nota[illegible] [illegible], ſcandala corrigens, & alia præclara in ea Eccleſia conſtituens.

Inceſtuoſum inprimis excommunicat 1. Cor. 5, 4. [illegible] id dixit tradere Sathanæ, non [illegible] [illegible] cruciaretur, ſed & vt inte[illegible] communicatione fidelium ha[illegible] [illegible] v[illegible] [illegible], Excommunicatus, vt omnes Patr[illegible] vide[illegible] in Annal[illegible]s.

[illegible]ma ad [illegible] [illegible]

[illegible]us.

Tribunalia & Iudicia Eccleſiaſtica. Tribunalia & Iudicia Eccleſiaſtica, etiam ſæcularium, ſtatuit 1. Corinth. 6. quæ perpetuò vſurpata ſunt in Eccleſia, de quibus quæ præclarè & luculenter colligit hoc loco Auctor Annalium, legenda ſunt, ſed maximè à Politicis quibuſdam audacioribus, qui vix vllum ius agnoſcunt Eccleſiaſticum, illudque (ſi quod tamen agnoſcunt) ſubinde circumcidunt, nedum vt vllum in cauſis ſæcularibus eſſe velint: quod tamen olim aliter frequentatum eſt in Eccleſia, cùm liberum eſſet Chriſtianis cùm vellent, ex compoſito, quas inter ſe haberent, controuerſias Epiſcopo dirimendas ſponte committere, vt apparet ex Ambroſio epiſtola ad Marcellum 49. in edit. Roman. & rurſum cum magiſtratuum praua Iudicia, immo & quæ Imperatorum iniuſto eſſent firmata reſcripto, irritabant, quod ſe feciſſe teſtatur idem Ambroſ. 2. de Offic. cap. 29. A B

a 2. c.. 29 b 10. 51. & c. cap. 2.. La ipſe de re Clemens in Conſt. Apoſt. a & Aug. b de opere Monachorum, præter interpretes D. Pauli ad hunc locum; nec tamen propterea dicendum eſt, regimen Politicum eſſe ſublatum.

Apollon. Romam venit. Apollonium Tyanæum, magnum impoſtorem & Magum, his primis Neronis annis Epheſum primò, mox in Græciam, ac inde Romam veniſſe, Philoſtratus eius diſcipulus teſtatur, cuius & præſtigias deſcribit. Lucianus eum ſuis coloribus in ſuo Pſeudomante depingit.

Paulus ſi probat coniugium v præferat caſtitati. c de ſi. gu. cler. d epiſt. 199 e epiſt. 1 f de Glor. Conf. 32. Matrimonium ſacramentum. Conſultus à Corinthijs Paulus de pluribus circa vſum coniugalem, vel continentiam, cap. 7. reſpondet, ita probans coniugum continentiam, vt vſum coniugij ſuadeat, *ſecundum quidem indulgentiam*, inquit, *non ſecundum imperium*. idque propter ſalaciſſimam, quam nouerat, Corinthiorum naturam, de qua Strabo lib. 8. Alioqui conſueuiſſe ſæpe Chriſtianos coniuges ex mutuo conſenſu perpetuam caſtitatem ſeruare, ex Tertul. pluribus in locis Cypriano c Auguſt. d Fulgent. e Gregor. Turonenſ. f de Glor. Conf. cap. 32. probatur. Subdit Apoſtolus plures leges matrimonij, cuius excellentiam, ad Epheſios ſcribens (6, 3.) oſtendit, dum illud coniunctioni Chriſti cum Eccleſia comparat; Sacramentum quoque magnum appellat, quod ſcilicet vinculum, quo Chriſtus cum Eccleſia iungitur, repræſentet: vt propterea etiam matrimonium, quod inter fideles contrahitur, à veteribus Patribus congrue ſit appellatum ſacramentum, à Clement. Strom. [illegible] Chryſoſtomo, Hieronymo, Auguſtino qui libro de fide, & operibus cap. 7. in Eccleſia, ait, nuptiarum non ſolum vinculum, verum etiam ſacramentum ita commendatur, vt non liceat vxorem ſuam alteri tradere. Cæterùm quod ad ritus ipſos Matrimonij ſpectat, vt, per Sacerdotem, contrahentium mutuo elicito conſenſu, in vnum iungantur illorum dexteræ, vt benedicantur, & ſacrificium offeratur, non niſi ex Apoſtolica traditione fluxiſſe credendum eſt, vt ex antiquiſſimis Patribus [illegible] colligitur. Ignatius quidem Epiſtola g ad Polycarpum. *Decet verò*, inquit, *vt & ducentes vxores, & nubentes, cum Epiſcopi arbitrio coniungantur, vt nuptiæ iuxta præceptum Domini, non autem ob concupiſcentiam conſ. videantur*. & hoc videtur eſſe quod dicit Apoſtolus: *Cui vult nubat, tantùm in Domino*, id eſt, ſecundum leges & ritus Eccleſiæ ab ipſis Apoſtolis traditos. Tertullianus 2. ad vxorem, in fine. *Vnde ſufficiat ad enarrandam felicitatem eius matrimonij quod Eccleſia conciliat, & confirmat oblatio, & obſignatum Angeli renunciant, Pater ratum habet*. & alibi. Gregorius Nazianzen. epiſtola 57. inuitatus ad nuptias, quibus ægritudine [illegible] tus adeſſe non poſſet, *Animo*, inquit, *& voluntate adſum ſimul* [illegible] *feſtum celebr* [illegible] *dextras inter ſe ego; atque vtraſque Dei manui*. Idque videtur eſſe, quod [illegible] dextris [illegible] ſacerdotalem eorundem manibus ſuperimponere ſolet Sacerdos [illegible] benedictione Concilium quartum Carthagin. cap. 13. *Sponſus & ſponſa cum* [illegible] *à ſacerdote, à parentibus ſuis vel à paranymphis offerantur qui cum benedictionem* [illegible]*, eadem nocte, pro reuerentia ipſius benedictionis in virginitate permaneant*. Poſt [illegible] a ex neceſſitate, alia per indulgentiam, C D E g epiſt. 11.

quid

A quid tamen à cunctis præſtandum optaret, declarat, dicens; *nolo autem omnes homines eſſe ſicut meipſum, &c.* quibus, & alijs, quæ ſubdit, verbis, & ſe cælibem eſſe oſtendit (quod omnes Patres, vno Clemente Alexandrino excepto, ſenſerunt) & Virginalem, & vidualem continentiam Matrimonio longè prætulit, ex qua Apoſtoli de virginitate doctrina, propagatum eſt latè per Eccleſiam ſtudium, & cultus Virginitatis, adeò vt ipſo etiã tempore Apoſtolorum, eſſent Collegia Virginum & viduarum, vt ex Ignatio apparet. *Saluto*, ait, *Collegium Virginum, & Cœtum viduarum:* epiſtola ad Philipp. *Saluto & eas, quæ in perpetua degunt Virginitate, & viduas*, ad Smyrnen. ex Cypriano item, Epiphanio, Hieronymo, & alijs.

Cap. 8. differit de ſcandalo vitando, & cap. 9. cùm multa differuiſſet, de victu miniſtran-
B do ijs, qui annunciant Euangelium. (quo tamen ipſe iure non vtebatur, ne quod offendiculum daret Euangelio) talem à Domino ſancitam legem, promulgans, ait, *ita Dominus ordinauit his, qui Euangelium annunciant, de Euangelio viuere*, quod ex oblationibus fidelium, primitijs, decimis, factum eſt, à primis Eccleſiæ temporibus, quibus non modo miniſtri Eccleſiarum, ſed pupilli, viduæ, ægrotantes, peregrini in carcere detenti, exules cauſa fidei, & ad metalla damnati, copioſiſſimè alebantur; vt ex Tertulliano, Cipria. & alijs colligitur. De decimis autem plura, habentur apud Clementem 2. Conſtit.[a] & apud alios Profuſas ſanè fuiſſe Chriſtianorum largitiones in Eccleſias, hinc colligi poteſt, quòd ex his, non tantùm Clerici victitarent, ſed & pauperes omnes, & diuerſis preſsi miſerijs leuarentur, atque
C etiam pretioſiſsima Eccleſiæ ſuppellectilia, in ipſis etiam perſecutionum temporibus, pararentur: vt de lucernis Argenteis habetur apud Auguſtinum epiſt. 165. ex Actis proconſularibus; & de vaſis argenteis, & aureis, apud Optatum lib. 1. cont. Parmenianum, & apud Auguſtinum 3. contra Creſconium cap. 29. Cæterùm, vt nec Leuitis olim, licèt decimis ditarentur, interdicta erat rerum immobilium poſſeſsio, ita nec Chriſtianæ Eccleſiæ, vt Epiſtolæ Pij Papæ, & Vrbani, & ipſa edicta Conſtantini apud Euſeb.[b] declarant, quibus mandat, vt ablatæ poſſeſsiones, tempore perſecutionis, illi reſtituantur: reddita verò pace Eccleſiæ, regnantibus iam Chriſtianis Principibus, Eccleſias longè lateque ampliſsimis latifundijs locupletatas dubitari non poteſt.

Qui Euangeliũ annunciant, de Euãgelio viuãt, primitijs, decimis, oblationibus. Oblationes Chriſtianorũ, olim largæ.

[a] *Cap.* 29. 38. 39.

Eccleſia iam olim à primis ferè temporibus non modò oblationibus victitabat, ſed & prædia poſſidebat.

[b] *Lib.* 10. *cap.* 5.

D Cap. 11. quod præſens præſcripſerat, abſens per Epiſtolam, repetit, vt mulieres (quo nomine Virgines etiam intelligere Tertullianus pluribus diſſerit, de Virginibus velandis, cap. 4. & 8.) velato capite procedant, ſicque velatæ in Eccleſia orent cum cæteris. Id quidem moris fuiſſe apud Hebræos teſtatur Tertull. de Coro. militis cap. 4. & apud plures gentes etiam ante aduentum Chriſti ex pluribus auctoribus habetur. de Arabibus quidem ex Tertulliano de Velandis Virginibus cap. 17. de Romanis, ex Valerio libr. 6. cap. 3. de ſeueritate: de Græcis ex Apuleio: ſed, præ omnibus, Corinthias fœminas maximè hac monitione indiguiſſe, ex eo conſtare poteſt, quòd patria lege, & conſuetudine, cultui Veneris addictiſsimæ, impudiciſsimæ erant, quam capitis velationem per alias quoque Ec-
E cleſias obtinuiſſe, credibile eſt. Sanè quidem Clemens Alexandrinus ſic interpretatur de velandis mulieribus præceptum Apoſtoli, vt non tantùm velamine capita tegerent, ſed eodem in frontem promiſſo vultum obumbrarent. Idem Apoſtolus ad Timotheum ſcribens prioris cap. 2. omnem à fœminis ſuperfluum, laſciuumque amputauit cultum qui eſſet concupiſcentiæ fomes occaſione velationis capitis, quam præſcribit Apoſtolus, tranſit Auctor Annalium ad ſacrum velum, quo ſolenni quadam benedictione ſacræ virgines velabantur, & nunc etiam velantur, de quo ex Tertulliano, Cypriano, Ambroſio, Hieronymo, plura præclara colligit, indeque delabitur ad antiquum Chriſtianorum habitum, cultumque, quem & Clemens Alexandr. & Tertullianus maxime deſcribit quæ tamen tu vide in Annalibus.

De velatione fœminarũ in Eccleſia.

Cultum fœminarum caſtigat.

Eccleſiæ in prima Eccleſia.

Loca in quibus Chriſtiani conuenirent ad verbum Dei, ad orationem, & ſacrificium, A
Eccleſias dictas etiam tempore Apoſtolorum, eo nomine extitiſſe, conſtat ex Apoſtolo 1. Corint. 11, 18.

De earum ſtructura, partibus, ſitu ad Orientem, Cruce, picturis, ſecreto loco fœminarum à viris, & de alijs ritibus plurima ex veterum ſcriptis obſeruata, collegit Auctor Annalium.

Corrigit abuſus circa vtramque menſam.

Corrigit eodem cap. 11. abuſus quoſdam circa vtramque menſam ſacram, & communionem: ab exemplo Domini in Eccleſiam introductam, quid in vtraque præſtandum ſit, admonens.

In communi quidem monet, communitas vt ſeruetur, ſeque inuicem expectent, & ſit B
frugalis, alioqui domi ſuæ quiſque manducet. De ſacra verò; vt attente, & cum animæ diſcuſſione & probatione ad eam accedant, magnum alioqui damnum, atque adeò damnationem incurſuri. Dominus quidem communem menſam præmiſerat: inde verò ſacram exhibuerat, rerum ſic ordine ferente, vt legalia primum conſummarentur, ac ſubinde quæ nouæ legis eſſent, menſæ apponerentur. Apoſtolorum verò ipſorum tempore primùm celebrari ſolita eſt ſacra Synaxis, poſt verò menſa communis: peracta ſynaxi, poſt ſacramentorum communionem, inibant conuiuium, (ait Chryſoſtomus hom. 27. in 1. ad Corinth.) diuitibus cibos afferentibus, pauperibus, qui nihil habebant, etiam vocatis, & omnibus communiter veſcentibus. Hinc inoleuit in Eccleſijs conſuetudo cõuiuiorum, quæ ἀγάπαι à Græ- C

Agapæ.

cis dicebantur: de quibus Tertullianus Apolog. cap. 39. Chryſoſtomus in illud: Oportet hæreſes eſſe. Quorum occaſione conuiuiorum, plura colligit Auctor Annalium, de Chriſtianorum Conuiuijs, Natalitijs, Funebribus, & Connubialibus, ex Gregorio Nazianzeno de vitæ differentijs. ſolitas quoque exhiberi ἀγάπας in dedicationibus Eccleſiarum, habemus ex Gregorio Magno Epiſt. 54 lib. 1.

Confeſſio peccatorum, probatio ad Euchariſtiam.

Quæ porro præmittenda ſit probatio Euchariſtiam ſuſcepturo, de qua Apoſt. 1. Cor. 11, 28. vſus Eccleſiæ perpetuus ſatis indicat, eſſe Confeſſionem peccatorum, de qua, præter cæteros innumeros Patres. Orig. hom. in Pſalm. 38.

Correctis abuſibus, ſubdit: Cætera cùm venero diſponam, ex quibus verbis colligit Au- D
guſt. Epiſt. 118. totum illum agendi modum, quem per vniuerſum mundum ſeruat Eccleſia, ab ipſo ordinatum eſſe, quod nulla morum diuerſitate variatur. plura alij deinceps & præclara; recenſet Auctor Annalium, de varijs ritibus ſanctiſſimæ Euchariſtiæ.

Quod eodem cap. 11, 30. dicitur: *Ideò inter vos multi infirmi, & imbecilles, & dormiunt multi: quod ſi nos ipſos iudicaremus, non vtique iudicaremur, &c.* ex aſſeueratione Dionyſij in Eccleſiaſtica Hierarchia, Cypriani, & Chryſoſtomi hom. 5. in 1. ad Timoth. Intelligendum eſt, Diuina vltione contigiſſe, vt qui minus parati ad Euchariſtiam acceſſiſſent, aut morte multarentur, aut à dæmone correpti, vexarentur, aut alijs calamitatibus afficerentur; idque diuina prouidente ſapientia, vt tantum myſterium maiori eſſet in veneratione, & eius fides magis E
commendaretur hominibus.

Epheſi ingens perſecutio contra Eccleſiam excitatur, de qua Act. 19, 23. & 2. Cor. 18. *Non enim volumus vos ignorare fratres de tribulatione noſtra, quæ facta eſt in Aſia, &c.*

Quod dicit Apoſtolus Act. 10, 17. alloquens Mileti maiores natu [illegible] Eccleſiæ Epheſinæ, quos eò ad ſe euocauerat: *Per triennium die & nocte non ceſſaui, &c.* Intelligendum eſt, de tertio anno inchoato per tres menſes, [illegible] quidem Act. 19, 10. de biennio meminit, & [illegible] cap. 8. de tribus menſibus. Profectum autem Epheſo [illegible] Pentecoſten, [illegible] indicat, hac prima ad Cor. cap. 16. [illegible] *Rogaui te, vt remaneres Epheſi, cum irem in Macedoniam.* Ordinatum porro Epiſcopum [illegible], [illegible] verbis, [illegible] Timoth. 5, 19. *Aduerſus Presbyterum accuſationem noli recipere,*

A *pere, &c.* & mox: *Manus nemini citò impoſueris.* Ignat. Epiſtola ad Epheſios, ait, eos Chriſtianos factos ſemper conuerſatos eſſe cum Paulo, Ioanne, & fideliſſimo Timotheo, De quo Epiſcopo Epheſijs dato Euſeb.[a]

Profectus Epheſo Paulus in Macedoniam, Timotheoq; ibi relicto, primam ad eum ex Macedonia ſcribit Epiſtolam, quod ex prædictis conſtat, & ex Athanaſio in Synopſi, Theodoreto quoque præfatione in Epiſtolas Pauli, & alijs.

a lib. 3. hiſtor. c. 4. 1. Epiſt ad Timoth.

In ea docet opera fidei adiungenda, quorum defectu, aliqui circa fidem naufragauerūt, 1. Timoth. 1, 14. & cap. 4. præmonet de futuris hereſibus, de quibus Ignat. ad Philadelphios, & ad Heronem Diaconum. Iren. 1. cap. vigeſimoſecundo ait, eiuſmodi Dogmatiſten, fuiſſe B Saturninum. Chryſoſtomus homil. 12. in hunc locum, putat notari Encratitas, Marcionitas, & Manichæos, contra quos dicit: *Omnis creatura bona eſt.* Abſtinentiam autem, à quibuſdam cibis, & ieiunia, ab Apoſtolicis vſque temporibus, conſtat ſemper in Eccleſia viguiſſe, de quibus, præter vſum, continuata ſerie ad nos vſque deductum, Ignatius eiuſdem ætatis cum Apoſtolis, & deinceps reliqui omnes Patres teſtificantur.

Epheſo profectus in Macedoniam, peragratis omnibus illis regionibus, venit in Græciam, Act. 20.

In Cretam accedens, Titum ibi ordinat Epiſcopum: Epiſtola ad eum verſic. 5. *Reliqui te Cretæ vt ea quæ deſunt corrigas, & conſtituas per Ciuitates Presbyteros.*

Titum ordinat in Creta Epiſcopum.

C Nero Imperator Britannicum Cæſarem, Claudij ex Meſſalina, filium, veneno tollit, ſimulque ad omnem ſæuitiam, atque libidinem animum, adhuc continentem, proſtituit, Tacit.[b]

b li. 13. an.

Chriſti Annus	*Petri*	*Neron. Imper.*	*Q. Voluſio, & P. Capione, vel Scipione*	*Coſſ.*
58.	14.	2.		

E CRETA reuerſus Paulus in Græciam, Titum Cretenſem Epiſcopū ad ſe Nicopolim euocat. Tit. 3, 12. Quam ad ipſum Epiſtolam, non Nicopoli, ſed alibi in Græcia oportetere fuiſſe ſcriptam, ex verbis illis colligitur.

D Monet eum, vt, quæ corrigenda ſint, corrigat, & conſtituat per Ciuitates presbyteros, quos, quales eſſe debeant, præſcribit; mox vocans eos Epiſcopos. Act. item 20, 28. Presbyteros Epheſinæ Eccleſiæ vocat Epiſcopos, & 1. Tim. 4, 25. *Noli negligere gratiam, quæ in te eſt, per impoſitionem manuum presbyterij,* id eſt, Epiſcoporum, quorum eſt muneris, ordinare, non presbyterorum. Petrus item, & Ioannes Apoſtoli presbyteros ſe nominant. Ex quibus locis colligitur tempore Apoſtolorum nomina illa, Epiſcopus, & Presbyter, communia fuiſſe omnibus ſacerdotibus tam maioribus, quos poſtea vocarunt tantum Epiſcopos, quàm minoribus, quibus presbyteri nomen relictum eſt proprium, quod obſeruauit Chryſoſt. & alij. licet res ipſæ, & poteſtates eſſent diſtinctæ. Nam quod inde aliqui collegerunt, initio E Eccleſia eoſdem fuiſſe presbyteros & Epiſcopos, & conſuetudine potius, quam diuina inſtitutione factum, vt presbyteris præeſſent Epiſcopi, planè errarunt, in quibus fuit Aërius in primis, qui ea de re hæreſim euulgauit, de qua Epiph. hær. 75.

Epiſcopi & presbyteri nomina olim cōmunia omnibus ſacerdotibus, ſed functiões ſemper diſtinctæ.

Eiuſdem erroris malè inſimulant nonnulli aliquos SS. PP. & inprimis S. Hieronymū: ex quibuſdam eius verbis in primum c. ep. ad Titum, & in Epiſtola ad Euagrium 85. & alibi, malè intellectis, qui tamen alioqui alibi veram & Catholicam ea de re ſententiam clarè protulerat aduerſus Luciferianos, & ipſa Epiſt. ad Euagrium & ad Marcellam 34. nimirum epiſcopos ſuccedere in locum Apoſtolorum, eorum eſſe ordinare, & Spiritum ſanctum, per impoſitionem manuum conferre, quod non faciunt presbyteri.

Cur mandet presbyterum, vel Epiſcopum debere eſſe vnius vxoris virum? an quia Cæ-

libem nullum erat reperire in Creta, cogentibus Cretenſium legibus, vt omnes nuberent, A
quod teſtatur Strabo lib.10. an quia etiam ceſſante lege, haud facilè erat inter conuerſos ex Gentibus adultos cælibes reperire? Quare & ad Timotheum ſcribens, hoc ipſum monuit 1. Tim. 3.

Quid eſt, quod monet ordinandum, filios oportere habere fideles, non in accuſatione luxuriæ: An quia, vt ait Strabo, puerorum, apud Cretenſes, amoribus ſtudebatur, idq; pueris laudi ducebatur?

Coniugati ea lege ordinabātur, ſi vxores conſentirent.

Quantumuis autem coniugati ex neceſſitate tum ordinarentur, ea tamen lege fiebat, ſi conſentiret vxor, vt deinceps vſu coniugij abſtinerent, quod ipſum & Iouinianus, quantumuis impuriſſimus hæreticus, non negauit: Et Concilium Carthaginenſe ſecundum, capitulo ſecundo, affirmauit, id Apoſtolos docuiſſe, & in Eccleſia antiquitùs ab omnibus eſſe B
ſeruatum. Epiphan. in Compendio, Baſil. epiſt. 17. in addit. Hieron. contra Vigilant. & epiſtola 50. ad Pammach. in fine: *Apoſtoli*, inquit, *vel virgines, vel poſt nuptias continentes. Epiſcopi, Presbyteri, Diaconi, aut Virgines eliguntur, aut vidui, aut certè poſt Sacerdotium, in æternum pudici*, quod ipſum ſatis probatur ex Concilio Nicęn. cap. 3. Intentionem Pauli fuiſſe per ea verba, vnius vxoris virum, excludendi bigamos à ſacris ordinibus, ſatis eſt perſpicuum, ex perpetua traditione & vſu Eccleſiæ, ne dicamus id ipſum factitatum apud Iudæos circa pontificē ſummum: atque adeò apud Gentiles.

Pſeudoapoſtolos multos vagari ſolitos eo tempore, maximè ex Circumciſione ſcribit C
Apoſtolus, docentes, inquit, quæ non oportet, contra quos Lucam ſuum ſcripſiſſe Euangelium, Origenes, Ambroſius, Epiphanius, affirmant. Prætereà verò cùm S. Hieronymus teſtetur, eum ſcripſiſſe ſuum Euangelium, in Achaiæ, & Bœotiæ partibus, hoc illud tempus eſt, quo eas Regiones cum Paulo peragrauit; Paulo autem hortante, ipſum ſcripſiſſe, deque Lucæ Euangelio ipſum intellexiſſe, cùm ait: *Secundùm Euangelium meum*, tradit Hieronymus.

Theophilus quis, ad quem Luc. Euange. & Act. Apoſt. ſcribit.

Quiſnam verò ille Theophilus fuerit, ad quem Lucas ſuum ſcripſerit Euangelium, & Actus Apoſtolorum, non conſtat: niſi dicamus fuiſſe nobilem illum ciuem Antiochenum, qui à Petro ad fidem Chriſtianam conuerſus, domum quoq; ſuam, vſui Chriſtianorū man- D
cipatam, in Eccleſiam mutauit; in qua Petrus, conuentus agens, Cathedram poſuit, vt extat in recognit. Clem. ſi tamen ex apocryphis aliquando veritatem expiſcari licet.

Poſterior epiſtola ad Corin.

Nicopolim cum Paulus hyemis tempore perueniſſet (Tit. 3, 12.) ibi credibile eſt poſteriorem ſcripſiſſe epiſtolam ad Corinthios, ea occaſione, quòd cum priori, anno præterito, Epheſi ad eos data, pollicitus eſſet, ſe ad eos venturum, cùm Macedoniam pertranſiſſet, nec tamen id præſtitiſſet, hac ſe excuſat; prætereà verò c. 1, 8. ſignificat tribulationem, quam paſſus erat in Aſia, & c. 7, 5. eam, quam in Macedonia.

Indulgentia, remiſſio pœnæ iniunctæ, vſus eius vnde.

Inceſtuoſum illum, quem priori epiſtola c. 5. tradiderat Sathanæ; poſteriori, c. 2. indulgens, abſoluit, frequens inde in Eccleſia vſus remittendi tempus pœnitentiæ iniunctæ, vel E
iniungendæ pœnitentibus, quod maxime per Martyres, vel Confeſſores fieri ſolitum, conſtat ex Cypriani epiſtolis [a].

Aduerſus quoſdam in ſe arrogantiores, in magnum veritatis præiudicium, cogitur Paulus ſua prædicare; maximè paſſiones, magna ex parte à Luca prætermiſſas, ſecundæ Corinth. 11.

[a] 11. 21. 22. 23. 30. 31. 54.

Cùm c. 12. & 13. mentionem faciat de tertio ſuo ad eos aduentu, nec de ſecundo conſtet, putandum eſt, eo triennio quo egit Epheſi, excurriſſe eum aliquando Corinthum.

De rebus geſtis per tres menſes, quibus, vt Lucas ait, 20. capitulo, verſic. tertio, manſit in Græcia (per Græciam intelligens regiones omnes, quæ ab Achaia vſque ad Illyricum

inter-

A interiacent)nihil habemus præter id,quod ad Romanos ipſe ſignificat cap.15,17.

Antequàm Paulus rediret in Macedoniam, Corinthum verſus iter direxiſſe, ac Cenchreas(quod eſt natale Corinthiorum)perueniſſe, ibique ſcripſiſſe ad Romanos, Origenes exiſtimauit, idque ex illis locis cap.16,1. Commendo vobis Phœben,quæ eſt in miniſterio Eccleſiæ,quæ eſt in Cenchris,vt eam ſuſcipiatis,&c. & verſ. 23. *Salutat vos Caius hoſpes meus, &c.* præter alia indicia. Ante Epiſtolam ad Romanos eam, quæ ad Galatas eſt, ſcriptam, exiſtimauit Chryſoſtomus, ſed quando maximè, non conſtat. Ad Gentiles potiſſimum, qui Romæ erant credentes, hanc Paulus ſcripſit epiſtolam, vt apparet ex illis verbis,1.c.5, 13.& c.15,15.

Epiſt. ad Roman.

Ad Galat.

B Ex illis item eius Epiſtolæ verbis c.1,8. *Fides veſtra annunciatur in vniuerſo mundo.* & 15,15. *Pleni eſtis dilectione,repleti omni ſcientia.* & 16,19. *Veſtra obedientia in omnem locum diuulgata eſt:* ſatis colligitur, Romanam Eccleſiam fuiſſe florentiſſimam & mirificè propagatam. Et primum quidem illud de fide, non tantum verè pro illo tempore, ſed etiam prophetice, pro futuris temporibus dictum, Cyprian. epiſt. 57. ad Cornelium exiſtimauit. Hinc factum, vt Romanus pro Catholico ferè vſurpatum ſit, vt apud Victorem de perſecutione Vandalor. & apud Turonenſ. de gloria Martyr. c.25.30, & 79. & Theodoſius Iun. epiſtol. ad Acacium Beronenſem (in act. Epheſini Concilij) *Vos probatos Romana Religionis ſacerdotes eſſe, manifeſto argumento declarate.*

Romana Eccleſia viuente Paulo florentiſſima.

Cur vero ad Romanos ſcribens, Petri non meminit, quem ſecundo anno Neronis Romam

C adiuiſſe dictum eſt? an quia edicto Claudij pulſus nondum redierat, an quia priuatas ad eum dederat literas, vt non habuerit neceſſe per alium ſalutare? credibile quidem eſt Petrum Roma pulſum, edicto Claudij, & celebrato eodem anno Ieroſolymis Concilio. & pluribus peragratis Orientis prouincijs, luſtraſſe etiam orbem Occidentalem, & longè lateque Euangelium propagaſſe, vt cui totius gregis cura commiſſa erat, & vſque ad Britannos penetraſſe, quod tradunt Metaphraſtes, & alij; de Africa quidem Tertullianus illis verbis teſtari videtur de præſcript. cap.36. *Habes Romam, vnde nobis quoque auctoritas præſto eſt.* & Cyprianus epiſtola 46. Romam, Eccleſiam Matricem appellans, quòd non tantum Carthaginenſis Eccleſia ab ea fidem accepiſſet, ſed, quæ ſub ipſa continentur, Mauritania at-

Petrus peragrat euangelizando Occidentem.

D que Numidia. Certè quidem B. Gregorius ſcribens ad Epiſcopos Numidiæ, lib.2. epiſtola 75. eos ab Apoſtolo Petro accepiſſe ordinationum initia teſtatur. quod non eſt mirandum, cùm idem Paulus in hac ipſa epiſtola teſtetur illud impletum: *In omnem terram exiuit ſonus eorum, &c.* Pſalm.10.

Lucas cap.20 & 21. diligenter perſequitur iter Pauli, Corintho Ieroſolymam.

Paulus Corintho profectus venit Troadem, vbi adoleſcentem de tertio cœnaculo prolapſum à morte ſuſcitat, Act.20,9.

Quod verò ait: Erant autem lampades copioſæ in loco: Quantum libet ad noctis tene-

E bras expellendas id factum, cenſeri poſſit, tamen ſciendum etiam lumina adhiberi ſolita in Eccleſia, ab eius initio, etiam clara luce, ad lætitiam, & ſacri cultus celebritatem. hinc ordo Acolytorum, ſeu Ceroferariorum, de quibus mentio apud Cyprianum, Cornelium Papam, Euſebium Cæſarienſem. Concilium Romanum ſub Silueſtro, & quartum Carthaginenſ. petitum ex conſuetudine Hebræorum potius, quàm Gentilium, apud quos id quoque erat vitatum. Dio in Nerone, Hieron. ad Vigilant. & ad Riparium. Paulin. Natal.3. S Felicis. Auguſt. de temp. ſerm. 215. Lampades porrò, ſeu lucernas argenteas, & capitulares, id eſt [illegible], apud Eccleſiam etiam tempore perſecutionum, in vſu fuiſſe, conſtat ex Auguſtin. [illegible] .105. ex Act. proconſularibus.

De vſu luminum etiam interdiu.

Quod autem ait ver. 7. *Vnà autem Sabbati cùm conueniſſemus ad frangendum panem, &c.* Sa-

cram Synaxim hunc conuentum fuiſſe, die Dominico, teſtatur Auguſtinus epiſt.86. Beda A
quoque in Acta.

Quod ſecunda ad Timoth. 4,13. Roman. ſcribit, ſequenti anno: Penulam, quam reliqui Troade apud Carpum, veniens, affer tecum, & libros, maximè autem membranas. Nihil eſt probabilius ex pluribus ſententijs, quàm per Penulam ſignificari (quod Græci vocant, φαιλόνην.) volumen Hebræum, Vetus nempè teſtamentum, Hieron. epiſt. 125. q. 2. volumē ait Hebræum replico, quod Paulus φαιλόνη, iuxta quoſdam vocat.

De feſtis diebus tẽpore Apoſtolorum. Quod ait Lucas 20,16. *Feſtinabat enim Paulus, ſi poſſibile eſſet, vt ad diem Pentecoſtes ageret Ieroſolymis*. De feſto legali videtur intelligendum, quo declararet ſe patrias leges non adeò auerſari, legalia tamen etiam magna ex parte, hac ipſa ætate fuiſſe ſublata, præter id quod B
ſcribit Apoſt. Coloſſen. 2. & Galat 4. Ignatius teſtis eſt, hortans ad feſtos dies, Chriſtiano more celebrandos. Atque hos quidem ritus feſtorum anniuerſaria die celebrandorum, Apoſtolos docuiſſe Eccleſiam, teſtatur Hilarius in prologo expoſitionis Pſalm. Ea de re legendi, Origen. contra Celſ. lib. 8. & Hieron. in 4. cap. ad Galat. De Dominico certe die teſtimonium extat Apoſtolicum Apocal 1. & Paſcha quidem in primum diem, id eſt, Dominicum, transferre placuit Petro, & Romæ eo die eum Paſcha celebraſſe, ex antiquioribus, Beda aſſerit, de ratione temp. c. 42.

Feriæ qui dies ſint. Ferias quoque dictos, ſingulos hebdomadæ dies, ne conſentirent cum Gentilium appellatione, etiam ante Silueſtrum, conſtat ex Tertullian. capitulo ſecundo, contra Pſyſichos, C
Auguſtino ſerm. 251. de tempor. vbi præter alia ait: *Dominica die audiendas Miſſas*: quod ex vſu totius Eccleſiæ dixit. De Natali Domini Epiphaniorum, & Aſcenſionis feſto, habemus ex Clem. 5. Conſtit. Apoſtolicarum, cap. 13. Natalitia item Martyrum ex traditione Apoſtolica manaſſe credendum eſt: alioqui enim ea vniuerſaliter non accepiſſet Eccleſia. De Polycarpi quidem Natalitio habetur in epiſt. Eccleſ. Smyrn. apud Euſeb. lib. 4. cap. 14. Vide etiam Orig. homil. 3. in Matth. Tertullia. de corona milit. cap. 13. Cypria. epiſt. 34. & 37. Nyſſenum in vita Thaumaturgi, oratione in S. Theodorum, & in 40. Mart. & Dionyſ.
a 7. cap 17. Alex. apud Euſeb. [a]

Ritus in orando. Quod habet Lucas Actor. 20,36. *Paulus autem poſitis genibus in littore orauit*, monet de riti- D
bus in orando.

Aut igitur more Hebræorum orauit Paulus, genibus flexis, aut nondum inualuerat ritus in Eccleſia, non flectendi genua in orando, inter Paſcha, & Pentecoſten. Diebus quidem Dominicis ſingulis. & toto tempore inter Paſcha, & Pentecoſten, ſtantes fideles oraſſe, cùm alijs diebus flexis genibus orarent, certum eſt; maximè ex Tertullia. de corona milit cap. 3. rationem reddit auctor qq. ſub nomine Iuſtini Mart. quæſt. 115. Stratos etiã in terra aliquando oraſſe fideles, teſtis eſt legio Chriſtianorum, quæ ſub Aurelio Antonino ſic Deum precata, hoſtibus internecionem, & Romanis victoriam obtinuit; apud Iuſtinum poſt orat. ad Ant. Manibus item ſublatis & expanſis, & aperto capite, orare eſt ex Apoſtoli- E
ca traditione 1. Timoth. 2,8. Leuantes puras manus, & 1. Corinth. 11,4. Pectoris item tunſio ab exemplo Publicani, Luc. 23.

Quod autem ad ſitum ſpectat in orando (vt hoc quoque breuiter attingamus) ad Orientem conuerſos olim maiores noſtros, adorare conſueuiſſe, certum eſt ex innumeris veterum patrum teſtimonijs, idque ex traditione Apoſtolica, vt eſt in qq. apud Iuſtinum, quæſtio. 118. & apud Baſilium de Spiritu ſancto, capitulo vigeſimoſeptimo, & Origen. in lib. Num. hom. 5.

Act. 21,8. *Venimus inquit Cæſaream, & intrantes domum Philippi Euangeliſtæ, qui erat vnus de ſeptem, manſimus apud eum. Huius autem erant quatuor filiæ virgines prophetantes.* Hieronymus

contra

A contra Iouinianum, in his quatuor filiabus Philippi poſt crucem Chriſti, conſecratas eſſe primitias virginitatis demonſtrat.

Hic prædicitur Paulo ab Agabo, fore vt Ieroſolymis alligaretur a Iudæis, & traderetur Gentibus, qui rogatus à fratribus, ne eò iret, conſtanter tamen perſtitit in ſententia, Act.21.

Ieroſolymam peruenit Paulus ante Pentecoſten, Acto.21,17. quod ex ratione dierum à diſceſſu Philippi, poſt dies azymorum, Act.20,6. colligitur; vt etiam ratiocinatur Chryſoſtomus, hom.45.

Cùm conuenirent in vnum ſeniores, conſuluerunt Paulo, ad cauendum ſcandalum eorum, qui ex circuncißione crediderant, vt oſtenderet ſe legis non eſſe contemptorem, & vt B cũ aliquot viris votum habentibus Nazarenorum, purificatus templum ingrederetur, & ritum ſecundùm legẽ perficeret, quod & libens effecit, iuxta præſcriptum Num.6. Act.21,20.

Quod vero, vt eſt apud Ioſeph. [a] Nazaræi abſtinerẽt à vino per triginta dies, antequàm immolarent hoſtias, & capillos raderent, & Paulus inopinatò & ante diem tantùm vt id faceret, admonitus eſſet, colligitur Paulum à vino penitus temperaſſe, vt poſſet ſemper Nazaræorum munus explere. *a 2. belli, cap.11.* Vnde colligatur Paulum à vino temperaſſe.

Ex eo quòd Nazaræi, qui cæteris ſanctiores haberentur, religionis ergo in templo capita radenda offerrent, Apoſtolica traditione in Eccleſiam deriuatum tradit Iſidorus de Diuin.offic. vt & qui à communi hominum vita recedentes, excultius vitæ genus affectarentur, ac per omnia ſeſe diuino cultui manciparent, deberent eorum capita radi. *Quod verò*, inquit, *detonſo capite ſuperius, inferius circuli Corona relinquitur, Sacerdotium, regnumq́; Eccleſiæ in eis exiſtimo figurari, &c.* Aliam inſuper affert cauſam, quòd capillorum corona, reliquo raſo capite; integra conſueuerit remanere, nimirum ob iugem memoriam ſpineæ coronæ impoſitæ capiti D.N. Ieſu Chriſti, idque ab Apoſtolis factitatum, & Eccleſiæ traditum, certa aſſertione legitur apud Bedam lib.5. de geſtis Anglorum, cap.22. Germanus vero Epiſcopus Conſtantinopolitanus in Theoria rerum Eccleſiaſticarum, dicit id vſurpatum ad imitationem B.Petri, qui in contemptum attonſus eſt à Gentilibus, quod ex maiorum traditione Germanum mutuatum eſſe, credibile eſt. Antiquiſſimus planè, & vniuerſalis omnium Eccleſiarum totius orbis, huius tonſuræ vſus; proſus conuincit, eam fluxiſſe ex fontibus Apoſtolicis, Cyrillus in vita S. Euthym. qui claruit Theodoſio ſeniore: *Cum eum baptizaſſet*, inquit, *& pilos qui ex lege tondentur, pueris totondiſſet, in gradum lectorum eum cooptauit.* Sed quòd amplior eſſet illorum tonſura, qui maioribus initiarentur ordinibus, hinc Euagrius Scholaſticus lib.3.c.26. *Coma abraſa*, inquit, *Presbyter deſignatus eſt*: meminit & ante hos, Ammianus Marcellinus lib.12. Cuius ritus mentio eſt apud Dionyſ. de Eccleſ. Hierarch. p.2.cap.3. Huc pertinet, quod in lib. de Rom.Pontif. peruetuſto, nomine Damaſi, de Aniceto habetur, inſtituiſſe, ſecundùm præceptum Apoſtoli, ne Clerici comam nutrirent. Concil.Carthag.4.c.44.& Agath.c.20.& apud Greg.Turon.in V. SS.PP.c.17. *Derasura ſeu toſura Eccleſiaſticorum.* C D

E Verum diſtinctam fuiſſe tonſuram Monachorum, ab ea quæ eſt Clericorum, certũ eſt, cùm illi non tantum verticem capitis, ſed totum fere caput radere conſueuiſſent, ſic nimirum, vt quod eſſet i[illegible]forum vitæ [illegible] declararẽt. Abraſionem ſiquidem capitis ſymbolum & Hieroglyphicum fuiſſe lugentis atque mœrentis, ex Scriptura, & Ethnicis, ſatis colligitur. Nicænus Canon ex Arabicis exemplaribus prolatus: *Monachi*, inquit, *alios habeant mores, quam habent Laici, ac caput tondeant in modum coronæ.* & Socrates [b] de Iuliano [illegible] abraſa cute vitam Monaſticam ſimulaſſe. Epiſcopos etiam magna [illegible] fuiſſe, ſatis expreſſe viſus eſt Gregorius Nazianzenus orat. in [illegible] huiuſmodi capitis [illegible]tionem conſueuiſſe à maioribus dici Coronam, [illegible] tradere videtur [illegible] ſacroſanctò poderis *b 3. cap.1.* *c l.10.c.4.*

indumento,& cœleſti gloriæ corona,&c. circumueſtitos, & Auguſt.epiſt.147. qui ſcribit, A
ſolere Epiſcopos adiurari à populis per Coronam ſuam,tanquàm per quid ſacrum. Ex his, quæ ſanctus Hieronymus in Ezechie.cap. 44. & Iſai.cap.3.& 6. ſcribit,colligitur breuiter, primò ipſum non probare capillorum ſiue barbæ tóſuram, ſolitam fieri more Gentilium, ſecundò,non ſic tondendos capillos,vt appareat nuda cutis. tertiò, quòd barba non probat tonſuram, nec mirum, ſi in Oriente, agens,Orientalium Clericorum & Monachorum conſuetudinem comprobat. Conſuetudinem quidem radendi barbam apud Romanos olim fuiſſe,ac ferè apud omnes Occidentales, ex veterum ſcriptis conſtare videtur, ſed maximè apud ſacros homines Chriſtianos, ſalua pace conuenientium in vnum Orientalium, barbam geſtantium,& Occidentalium radentium. Qui primus omnium hæc de barba,exprobrare Latinis Sacerdotibus auſus eſt, Photius Schiſmaticus Epiſcopus Conſtantinopolitanus fuit,de his ſcribens ad Nicolaum Romanum pontificem, cùm alioqui ipſe eſſet Eunuchus,& Glaber. B Ad quodnam verò tempus apud Romanos eiuſmodi vſus radendi barbas perſeuerârit,haud eſt facilè definire,niſi quod à Gothis, alijſque barbaris diutiùs in Italia & prouincijs Occidentalibus commorantibus,nouum vſum geſtādi barbam, inuectum eſſe credibile eſt,perſeueraſſe autem in Sacerdotibus radendi morem, colligitur ex literis Gregorij Septimi,ad annum Domini milleſimum octogeſimum,ad Iacobum Epiſcopum Calaritanum,iubentis, vt Clericos ſuos omnes barbam radere cogeret, idque ex maiorum conſuetudine vindicantis, affirmantis nimirùm, ab ipſo exordio naſcentis Eccleſiæ id illibatè eſſe ſeruatum. C Sed iam penè contrarius irrepſit vſus,nec conſtans vbique habetur ritus,cùm alij tondeant,radant alij,alij rurſus geſtent promiſſam. Qui plura velit de capillorum & barbæ tonſura apud Hebræos,Ethnicos,& Chriſtianos,adeat ipſos Annales.

Paulus periclitans occidi à Iudæis,periculo eripitur à Tribuno, Act.21. à quo cùm virgę intentarentur,cogitur Ciuem ſe Romanum indicare, Act.22,25. rurſum appetitus inſidijs Iudæorum, illiſque detectis perducitur Cæſaream ad Felicem præſidem, Act. 33. apud quem ſuam cauſam agit,Actor.24. *Poſt aliquot dies*, inquit Lucas, *veniens Felix cum vxore ſua Druſilla quæ erat Iudæa,vocauit Paulum,& audiuit ab eo fidem,quæ eſt in Chriſto Ieſu.Diſputante autem illo de iuſtitia,& caſtitate,& iudicio futuro,tremefactus Felix reſpondit,&c.* D

Opportunè & ſumma cum prouidentia Paulus differit de Iuſtitia, & Caſtitate, & Iudicio futuro,apud iudicem iniquum,& ſæuum,& mulieroſum,& apud fœminam item ambitioſam,& libidini obnoxiam. Ea filia ſenioris Agrippæ,& iunioris ſoror, nupta Emeſenorum Regi,circunciſo,ſolicitata à Felice,ob egregiam pulchritudinem, re icto marito,& religione deſerta, Ethnico homini adhærere concubina ſuſtinuit, vxoris tamen nomine,Ioſeph.20. Antiq. [a]

[a] c.5. & de bel.2.c.10.

De Felice præſide Syriæ,Suetonius in Claud.28. quem ex liberto Claudij ad ampliſſimos prouectum eſſe honores tradit, quippe qui Pallantis illius, penes quem temporibus Claudij ſumma rerum erat,germanus fuit, eundem trium Reginarum maritum appellat, E
& Tacitus libro 5.hiſtor. *Felix per omnem ſæuitiam & libidinem, ius Regium ſeruili ingenio exercuit. Druſilla, Cleopatra, & Antonij nepte in matrimonium accepta, vt eiuſdem,Felix gener, Claudius nepos eſſet.*

Quod ait Lucas de Felice:*ſperans quòd ei pecunia daretur à Paulo*,id,propterea quod audiſſe potuit,magnam pecuniæ vim Paulum attuliſſe, & erogaſſe in pauperes (ex collecta nimirum in prouincijs)vt prædiuitem hominem illum exiſtimare potuerit.

Biennio autem expleto,(Neronis ſcilicet imperij,qui hoc anno ſub dictis Coſſ.prid.Id. Octobr. exacto ſui imperij biennio,tertium inchoauit, nam alioqui pluribus annis Felix præſes fuerat in Iudæa, vt & Paulus dixit : *Ex multis annis te eſſe iudicem genti huic ſciens, &c.)*

acce-

A accepit ſucceſſorem Felix, Porcium Feſtum, qui interpellatus à Iudæis, vt Paulum perduceret in Ieruſalem, vt in via eum interficerent, rogauit de hoc Paulum, qui Cæſarem appellare coactus eſt, Act. 24, 27. & c. 25. *Paulus Cæſarem appellare cogitur.*

Egregiam concionem habet Paulus ad Feſtum, Agrippam, & Berenicem de ſua cauſa: in qua, quod appellat Feſtum Optimum, ethnicum hominem, non id adulationis cauſa facit, ſed quòd eſſet titulus, in Magiſtratu conſtitutis, dari ſolitis. ſic Lyſias, Acto. 23. Optimo præſidi Felici, & ipſe Paulus Act. 24. Optime Felix.

Paulus in nauim impoſitus, Romam mittitur, in qua nauigatione, periclitantibus omnibus, diuinitùs certus efficitur de omnium incolumitate. fracta igitur naui prope littus, ſal-
B ui omnes euadunt in terram, in inſula Melita, vbi vipera inuadente manum Pauli, & ab eo excuſſa in ignem, nec vllo nocumento accepto, barbari in ſtuporem verſi illum appellant Deum, Act. 27, 28. ex eo tempore in gratiam Pauli, fuit loco diuinitùs impartitum, vt ſerpentes omnes veneno carerent, & quantumlibet aliquem momorderint, nullum adferrent detrimentum, ſed & vt terra ibi contra venena paret antidotum.

Paulus tribus menſibus quibus Melitæ hyemauit, patrem Publij Principis Inſulæ ægrotantem, & alios omnes prætereà morbo vexatos, ſanauit. Act. 28. Sed & Chriſtiana Melitenſes Religione imbuiſſe, vt credibile eſt, ſic & Martyrologia Publium ad fidem conuerſum, eidem præfectum Epiſcopum atteſtantur, 21. Ianuar. imò & eundem Publium inde poſteà *Paul⁹ Melitæ quid.*
C in locum Dionyſij Athenienſi Eccleſiæ eſſe ſubrogatum Epiſcopum, tradunt Ado, & alij: putantes nimirum vnum eundemque eſſe cum hoc illum Publium, quem Dionyſius Alexandrinus affirmat Dionyſio Areopagitæ Athenarum Epiſcopo ſucceſſiſſe, quem Martyrio coronatum fuiſſe etiam, tradit Hieronymus in Quadrato de ſcript. Eccl.

Nero Imperator petente Beryllo Syro, qui eius pædagogus fuerat, ius ciuitatis Cæſarienſis, quod hactenus ex æquo cum Syris commune habuerant, Iudæis adimit, vnde poſteà omnium noſtrarum calamitatum cauſæ ortæ ſunt, inquit Ioſephus.

Statum Iudæorum, per hos annos Ieroſolymis maximè calamitoſum deſcribit Ioſeph. in Antiq. [a] & de bello [b], cùm omnia plena eſſent latronibus, ſicarijs, præſtigiatoribus, ſedi- *a 10. c. 6. b 2. c. 11.*
D tioſis. Et hoc quidem anno Aegyptijs ille pſeudopropheta, de quo Act. 20, 18. Tribunus ad Paulum, *Nónne tu es Aegyptius, qui ante hos dies tumultum concitaſti, &c.*

Chriſti Annus	Petri	Neron. Imp.	Ipſo 2. & Calpurnio Piſone Coſſ.
59.	15.	3.	

PAVLVS, poſt tres menſes, Melita ſoluens, Romam verſus, vltra quinquaginta milliaria ab occurrentibus fratribus, ad Appij forum, exceptus, Romam peruenit, ſexta Iulij, vt eſt in Martyrologio Bedę. & Vſuardi; quamuis probabile ſit multò antè, & fortè ipſo *Romam venit Paulus.*
E menſe Maio, conſiderata nauigandi opportunitate, & mora modica per loca ſingula, cum ſoluta hyeme, credibile ſit Melita quamprimum ſoluiſſe, Act. 28.

De actis Romæ, nihil Lucas, niſi quod permiſſum eſt manere ſibimet, cùm cuſtodiente ſe milite, & conuocatos Iudæos allocutus eſt de D.N. Ieſu Chriſto, alijs probantibus, improbantibus alijs, & quod manſit biennio toto in ſuo conducto, excipiens omnes, & prædi[illegible]ns de regno Dei, reliqua colligenda ſunt ex eius epiſtolis.

Adeò pauendum fuit exiſtimatum iudicium coram ſæuiſſimo iudice Nerone, pro animi [illegible] omnia faciente, vt Paulum in eo diſcrimine poſitum omnes diſcipuli atq; amici, [illegible] dereliquerint.

T[illegible]tat [illegible] ipſemet hoc anno ſcribens ad Timotheum, (2. c. 4, 16.) *In prima mea*, inquit,

defenſione nemo mihi affuit, ſed omnes me dereliquerunt, non illis imputetur, & de longè poſitis 2. A
primò ver.15. *Scis hoc, quòd auerſi ſunt à me omnes, qui in Aſia ſunt, &c.* Sed rurſum c.4.17. *Dominus autem mihi aſtitit, & confortauit me, &c.* Et, *Liberatus ſum de ore leonis*, id eſt, Neronis, catenis tamen, vt vinctus cathena, cùm cuſtodiente ſe milite, agere permiſſus ſit. Cauſam autem eum dixiſſe, non modò apud Imperatorem, ſed & apud Senatum, & fortè etiam apud Collegium Pontificum, illa indicant ad Philip.1,12. *Quæ circa me ſunt, magis ad profectum venerunt Euangelij, ita vt vincula mea manifeſta fierent in Chriſto, in omni Prætorio, & in cæteris omnibus, &c.*

Auditis in Oriente Pauli vinculis, Philippenſes ſuum ipſorum Epiſcopum Epaphroditum, cum larga pecuniarum ſubuentione ad eum mittunt, Philip.2,25. & 4,18. B

Iconio item officij cauſa venit, Oneſiphorus de quo 2. Timoth.1,16.

S. Ioannes Chryſoſtomus hom.4. in Acta: *Dicitur*, inquit, *Paulus ſalutaſſe Neronis pocillatorem, & concubinam*: Ea creditur fuiſſe illa Poppæa Sabina, ab eo præ cæteris in delitijs habita, de qua Tacitus [a]: *Huic mulieri cuncta alia fuere præter honeſtum animum, &c.* quam & fauiſſe Iudæis, teſtatur Ioſephus [b]. Sanè quidem nonnullos ex Neronis domo ad Chriſtum conuerſos conſtat ex epiſtola ad Philip.4,22. *Salutant*, inquit, *vos omnes Sancti, maximè qui de Cæſaris domo ſunt*. Inter quos fuiſſe Torpetem, poſt martyrio affectum, Martyrolog. Roman. teſtatur.

a Lib.12.
b An.20. cap.7.

Ex vinculis plures ſcribit Epiſtolas, ac primum 2. ad Timoth. in qua, cap. quarto, 16. illud, *In mea prima defenſione, &c.* qua eum ad ſe euocat, 4,9. eam porrò miſit per Tychicum, per quem etiam miſit eodem tempore, eam quæ eſt ad Epheſios (c.6,21.) in qua ſæpe de ſuis vinculis meminit, nam licèt in ea ad Timotheum 4,12. ſcribat: *Tychicum autem miſi Epheſum*: tamen præteritum pro præſenti vſurpaſſe videtur, vt & in ea ad Epheſ.6,21. *Omnia vobis nota faciet Tychicus chariſſimus &c. quem miſi ad vos in hoc ipſum*, id eſt, mitto, cùm ei daturus eſſet epiſtolam, quam ſcribebat, nam quòd aliqui putant, epiſtolam ad Timoth. nouiſſimam eſſe ſcriptam, ex verbis illis perſuaſi, c.4,6. *Ego enim iam delibor, & tempus reſolutionis meæ inſtat, &c.* refutatur ex verbis illis eiuſdem ca. ver.17. *Dominus autem mihi adſtitit, & confortauit me, vt per me prædicatio impleatur, & audiant omnes gentes.* & ex illis ad Philip. (ad quos item Roma D
ſcripſit) 2,24. *Confido autem in Domino, quoniam ipſe veniam ad vos citò.*

Secũdam ad Timot. ſcribit è vinculis. Eam item quæ ad Epheſios.

Occaſio ſcribendi, quamprimùm Romam venit, ad Epheſ. ea fuiſſe videtur, quòd Eccleſia Aſiana ferè penitus perſundata eſſe videretur: de qua re ad Timoth.1. ver.15.

Scis hoc, quòd auerſi ſunt à me omnes qui in Aſia ſunt, ex quibus eſt Phygellus (ſeu Philetus) & Hermogenes, quos maleficos fuiſſe, ſed à Iacobo Apoſtolo conuerſos ad Chriſti fidem, & poſt apoſtata factos, maximas in Eccleſiam turbas côcitaſſe, in quibuſdam Apocryphis legitur: hæc namque illa videntur eſſe tempora, quæ Paulus nouiſſimè Epheſios ad ſe Miletum vocatos, allocutus, prædixerat, inquiens, (Act.20. *Ego ſcio quoniam intrabunt poſt diſceſſionem meam lupi rapaces in vos, non parcentes gregi, &c.* E

Atque quos dicit à ſe auerſos Paulus in Aſia, haud dubium eſt, de Iudæis intellexiſſe: quamobrem ad eos qui in fide conſtantes erant, ex Gentibus, Chriſtiani, eam dedit Epiſtolam, quod illa planè indicant capitulo tertio, primo, & *Huius rei gratia, ego Paulus vinctus Ieſu Chriſti pro vobis Gentibus, &c.* capitulo ſecundo, vndecimo, *propter quod memores eſtote, quòd aliquando vos eratis gentes in carne, &c.* quam Eccleſiam Epheſinam mirificè laudat Ignatius epiſtola decimaquarta; commendatq; ipſorum zelum in auerſandis hæreticis. Quod autem Athanaſius in Synopſi, & Theodoretus præfatione in epiſtol. Pauli, & alij, illam primò a Paulo ſcriptam contendant, quæ ad Galatas ſcripta eſt, probabilius videtur, quod cenſuit Chryſoſtomus, eam ante epiſtol. ad Roman. fuiſſe ſcriptam, cùm in reliquis nulla ſit Pauli

A epiſtola Romæ ſcripta, in qua de vinculis ſuis non habuerit mentionem, de quibus in ea ad Galatas nulla prorſus.

Sancit Nero, ne quis Magiſtratus, aut procurator, qui prouinciam obtinerent, gladiatorum, vel ferarum ſpectacula ederet; ne ea de cauſa (quod factitari ſciebat) à prouincialibus Præſides immenſam pecuniarum vim corraderent. Tacit. Annal. 13.

Hoc eodem anno Pomponia Græcina nobiliſſima fœmina, rea eſt conſtituta externæ Religionis. Non leuis eſt ſuſpicio, eam vt complures alias, Chriſtianam fidem eſſe ſectatam. Ea Plautij (qui ouans ſe de Britannis retulit) mariti iudicio permiſſa, ab eo inſons iudicata. Tacit. 13. Annalium.

B

Chriſti Annus	Petri	Neron. Imp.	Nerone 3. & Valerio Meſſala } Coſſ.
60.	16.	4.	

RVMINALEM *arborem in Comitio, quæ ſuper octingentos & quadraginta ante annos Remi Romuliq; infantiam texerat, mortuis Ramalibus, areſcente trunco, diminutam, prodigij loco habitum eſt.* Tacit. Annal. 13. Veteris id ſuperſtitionis abrogationem, quod euentus comprobauit, præſignificaſſe viſum eſt

Euocatus cùm iam ex Aſia aduenißet Timotheus, Paulus anno 2. ſuorum vinculorum Epiſt. ad Philipp.
C ſcribit ad Philippenſes (c. 1.) remittens ad illos ſuum Epiſcopum Epaphroditum, qui ad mortem vſq; Romæ ægrotauerat, 2. c. ver. 25. & ver. 19. *Spero autem in Domino Ieſu Timotheum me citò mittere ad vos*, & ver. 24. *Confido autem in Domino, quoniam & ipſe veniam ad vos citò.*

Quod eo capitulo 3. monuit de cauendis hæreticis, quos appellat *inimicos Crucis Chriſti:* intellexit illos verè hæreticos, qui negabant Chriſtum verè crucifixum, vt Simon Magus, Cherintus, Baſilides, & alij, de quibus Irenæus, Epiphanius, Theodoret. & ante omnes beatus Ignatius. ad hos ipſos Philippenſ. *Princeps*, ait, *huius mundi gaudet, cum quis Chriſti crucem negârit, &c.* per cuius hæreſis occaſione ſæpiùs Paulus de paſſione & Cruce Chriſti meminit. Contra eoſdem hæreticos Eccleſia Catholica, & verbis, & ſignis, & factis pugnauit; hinc Per inimicos crucis Chriſti quos intelligat Paulus.
D propagatus ritus erigendarum Crucium, ad earum venerationem, & manibus efformandi ſignum Crucis. De Crucibus quidem erectis Ignatius ad Philippenſ. ait, *eas dæmones exhorreſcere, vbi viderit.* ergo fiebant. De ſigno Crucis manu efformato, eiuſque frequentiſſimo vſu, plena eſt omnis antiquitas. Legendus maximè Tertullian. [a] Baſil. [b] & Cyrillus catecheli 13. Quanta virtus ſit crucis Chriſti ad fugandos dæmones, innumera exempla per omnem ætatem indicant. Ritus erigendæ crucis & formandæ. a de cor. mil. li. c. 3. & 4 b de ſpiritu S. c. 1.

Hoc eodem anno ſcribit ad Coloſſenſes, vt ex inſcriptione conſtat, *Paulus & Timoth. &c.* & ex illis verbis vltimis: *Memores eſtote vinculorum meorum.* Quam & per ipſum Tychicum miſit, iam ex Aſia reuerſum. Videtur Tychicus perfunctus eſſe munere tabellarij apud Pau- Ad Coloſ.
E lum: non enim quibuſuis, ſed certis iiſque probatis hominibus, ab Apoſtolis & Epiſcopis epiſtolæ reddendæ committebantur; vt etiam conſtat ex epiſtola 11. Ignatij ad Polycarpum, & Cypr. 16. & 24. Eodem quoque vſus eſt Paulus vt Legato, multa illi referenda verbo cõmittens. *Quæ circa me ſunt, omnia nota faciet vobis Tychicus, &c.* Coloſſ. 4, 7. & Epheſ. 6, 21. *Omnia vobis nota faciet Tychicus chariſſimus frater, &c.* Sic Epiſcopi certis illis & probatis hominibus mandata dabant perferenda.

Quod in cap. 4, 16. *Cùm lecta apud vos fuerit Epiſtola, facite vt in Laodicenſium Eccleſia legatur: & eam, quæ Laodicenſium eſt, vos legatis*; Arguere videtur Apoſtolum ſcripſiſſe ad Laodicenſes, non tamen verum. antiqua hæc quæſtio fuit, an Paulus ſcripſerit quoque ad Laodicenſes, & circumlata quidem eſt apud veteres Epiſtola ad Laodicenſes, & modo etiam De epiſt. ad Laodic.

quædam circumfertur; ſed minùs probata. Chryſoſt.& Theodoretus nullam putárunt à A
Paulo datam eſſe Epiſtolam ad Laodicenſes,ex lectione, quæ tum erat, & modò eſt quoq; in Græcis codicibus καὶ τὴν ἐκ λαοδικείας, & eam, quæ ex Laodicea ſcripta eſt, ſcilicet, legatis vos.Latina editio aliquot M.S.Codicum conformis eſt Græcæ: Ea quæ Laodicenſium eſt à vobis legatur. Ex eo quoque colligitur nullam ab eo ſcriptam ad Laodicenſ. per eundem tabellarium,quandoquidem in ea quæ ad Coloſſ 4,15. ait, *ſalutate fratres, qui ſunt Laodicea.* Eſt autem ſermo de Laodicea illa,quæ eſt Phrygiæ maioris, contra Hierapolim; in qua & Coloſſæ ſunt;teſtibus Plinio [a],& Strabone [b]. *Salutat vos Epaphras* (eorum Epiſcopus) cap.4. 12. *qui ex vobis eſt,&c. qui habet multum laborem pro vobis, & pro ijs qui ſunt Laodiceæ, & qui Hierapoli.* B

[a] Li.5.c.32 [b] li.12.c.13

Quod verò Paulus eadem Epiſtola ad Coloſſ.ſcribit: *Volo vos fratres, qualem ſolicitudinem habeam pro vobis, ac pro his, qui ſunt Laodiceæ; & quicunque non viderunt faciem meam*; nō vult dicere,inquit Theodoret.ſe illis non fuiſſe de facie notum, ſed ſe curam gerere non modò eorum, ſed aliorum etiam, qui eum non viderant; nam quamuis fortè non viderant eum in prima peregrinatione in Aſia,de qua Act.16. cùm deſcendit in Phrygiam, & abſque prædicatione tranſijt in Bithyniam, vetiti ſunt enim(inquit Lucas) à Spiritu ſancto loqui verbum in Aſia: vidiſſe tamen eum dicendum eſt,cum reuerſus in Aſiam (Acto.19.)peragratis ſuperioribus partibus(Aſiæ ſcilicet) venit Epheſum,quo tempore Laodicenſibus & Coloſſenſibus eum prædicaſſe credibile eſt. C

Quid per religionē Angelorū in epiſt. ad Coloſſ. intelligat Paulus.

Quod monet Coloſſenſes cap.2,18. *Nemo vos ſeducat volens,in ſublimitate, & religione Angelorum, quæ non vidit, ambulans, &c.* tangit Cherinti dogma, aſſerentis Chriſtum eſſe tantum hominem, & illi Angelos præferentis, per quos & mundum creatum diceret. Monet igitur ne ſeduci ſe ſinant in humilitate,ſcilicet Chriſti, id eſt abiectione Chriſti, cùm tantum hominem eum cōfiteantur,& religione Angelorum,cùm Angelos ſcilicet naturæ opifices eſſe iactarent.

Quare ſæpè Chriſtum hac, & alijs Epiſtolis Paulus, & maximè ea quæ ad Hebræos eſt, longè Angelis præcellere prædicat, quod & ipſi Angeli confeſſi eſſe viſi ſunt, vt cùm ad Ioan. Apocal. 19,10. ſe adorare volentem, Angelis dixit, *Vide ne feceris, conſeruus tuus ſum,&c. Deum adora.*& rurſum 22,9. Quò pertinet & illud,quod Ioānes monens Laodicēſem Eccleſiam,eiuſdem prouinciæ Metropolim, ait: *Hæc dicit teſtis fidelis, & verus, qui eſt principium creaturæ Dei.* Apocal.2,14. nimirum per quem omnes creaturæ ſunt factæ, vt ſic confutaret dogmata Cherinti,dicentis, Angelos mundum creaſſe; Et quod eiuſdem prouinciæ præcipuos Epiſcopos appellet Angelos, planè ſignificans, inſtar hominum Angelos hominibus miniſtrare. In cuius loci explicatione videtur Theodoretus aberraſſe,quędam afferens quibus abutuntur Nouatores, ad impugnandum legitimum & Catholicum Angelorum cultum, & ſimul cum eo falſo interpretantur Cano.35. Concilij Laodiceni, damnantis, non cultum Angelorum, quem illis ſemper tribuit Eccleſia Catholica, ſed magicum quendam & idololatricum. Vt enim ſuperior Canon damnat eos, qui relicto Sanctorum Martyrum cultu,falſos hæreticorum Martyres colunt,ita ſequenti: *Non oportet*.inquit, *Chriſtianos derelicta Eccleſia, abire, & ad Angelos Idololatriæ abominanda congregationes facere: quicunque autem inuentus fuerit, occultæ huic idololatriæ vacans, anathema ſit, quoniam relinquens Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium Dei, acceſſit ad idola.* Si enim probat ea Synodus cultum Martyrum, vt & can.51. quanto magis Angelorum? (D and E at right margin)

Nouatores abutūtur loco Theodoreti ad improbandū pium cultū angelorum, item Canone Concilij Laodiceni

Ritus canendi in Eccleſia Apoſtol.

Quod can.3,16. monet de Pſalmis, Hymnis & canticis ſpiritualibus, vt & ad Epheſ.c.5. originem & formam cantus in Eccleſia præſcribit, cuius ritus in Eccleſia canendi: *Habemus*, inquit Aug ep.119.cap.18. *ipſius Domini, & Apoſtolorum documenta, exempla, & præcepta.* De quo

ritu

A ritu perpetuo in Eccleſia conſeruato, omnes ferè Patres meminerunt; ſed legendus inprimis Philo de vita contemplatiua,& Baſilius ad Neocæſarienſes Epiſtola 69. Chryſoſt. ho-[illegible] Pſal. 41.

[illegible]uod autem ſpectat ad muſica inſtrumenta, ijſdem Chriſtum Dominum à Chriſtianis [illegible]ari ſolitum, Prudentius aduerſus Iudæos agens, in Apotheoſi docet. Citharam ab Ec-cl[illegible]aſtica modulatione fuiſſe proſcriptam, habemus ex Auguſtino Conc. 1. in Pſal. 32. ſanè quidem Muſica inſtrumenta haud antiquitùs in Eccleſiam introducta, & recepta eſſe videntur, quod auctor qq. apud Iuſtinum affirmare videtur q. 107. Organa qui dicuntur diſparibus cannis ſimul iunctis, poſt multa ſæcula, vſu recepta, adhuc perſeuerant.

De Muſicis inſtrumentis in Eccleſia.

Epiſt. ad Philem.

B Publicis litteris ad Coloſſ. addit priuatas ad Philemonem, nobilem Colloſſenſem, remittens illi Oneſimum ſeruum, qui ſtudio Pauli, ab eo, Romam aufugerat; vbi perductus ad Chriſtum. *Obſecro te* ait *pro filio meo; quem genui in vinculis, Oneſimo.* qui poſt Timotheū fuit Epiſcopus Epheſinus, vt eſt apud Ignatium Epiſtola 14. ad Epheſios & 12. ac 13.

Epiſtolam ad Hebræos hoc anno ſcriptam, multis coniecturis probatur,, in primis illa,, quod vt ad Philippen. 2. 19. ait ſe in ſſe conſilium de remittendo Timotheo in Orientem, ſic ad Hebræos cap. 13. 23. *Cognoſcite fratrem noſtrum Timotheum dimiſſum, cum quo ſi celerius venerit, videbo vos.* Rurſus verò ſicut Philippenſes Pauli vinculis compaſsi, hominem certum Romā miſerant, ita Hebræi, vt (loco eius quod eſt in vulgata, Nam & vinctis com-

Epiſt. ad Hebr.

C paſsi eſtis) in Græca editione habetur καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε nā & vinculis meis compaſsi eſtis. De qua Epiſtola cùm aliquando dubitatum eſſet an eſſet Pauli, non videtur potuiſſe dubitari poſt Concilium Nicænum, in quo vt Pauli accepta & approbata, ex eo ſatis colligitur, quod Athanaſius in Synopſi de Authenticis ſcripturis inter eas illam collocat. Quod autem Hieronymus alicubi dicat, à latinis non recipi, videtur maiorem fidem habuiſſe Euſebio, quàm par erat, cùm in lib. de ſcript. Eccleſiaſticis in Caio, illa ab eodē verba tranſcribit. Tredecim ſolum memorant Epiſtolas D. Pauli Apoſtoli, Epiſtolam autem ad Hebræos reliquis non adnumerant, nam illa apud quoſdam Romanos, etiā adhuc Apoſtoli Epiſtola eſſe non exiſtimatur, cùm tamen Clemens Romanus, Hilarius, Gregorius

D Bæthicus, Optatus, Philaſtrius, Ambroſius, & alij, ante ætatem Hieronymi, eam vt Pauli citauerint. In ea citat Apoſt. ſcript. iuxta 70. quòd ea editio in frequentiori vſu eſſet apud Iudæos, vt patet ex Ioſepho & Phil. qui & ipſi ea vſi ſunt.

Chriſti Annus	*Petri*	*Neronis Imp.*	*C. Vipſanio & Fonteio Capitone.* Coſſ.
61.	17.	5.	

An Paulus profectus in Hiſpaniam.

Biennio in vinculis exacto. (Act. 28. in fine) Paulus liber abire permiſſus, qua ratione aut occaſione non conſtat. Eius Acta deinceps obſcura.

E Habi iſſe quidem in animo redire in Orientē illa indicāt ad Philip. 2, 24. *Confido autem in Domino, quoniam ipſe veniam ad vos citò;* & ad Philem. ver. 22. *Simul autem, & para mihi hoſpitium, nam ſpero per orationes veſtras donari me vobis.* & ad Hebr. 13, 23. *Cum quo ſi celerius venerit, videbo vos.* An autem redierit, haud affirmari poſſe, pro certo, videtur. Mutaiſſe certè ſententiam proficiſcendi in Hiſpaniam, (de qua ad Rom. 15, 24. *Cùm in Hiſpaniam proficiſci cœpero: ſpero quod præteriens videbo vos, & à vobis deducar illuc.* & paulò poſt, *Per vos deducar in Hiſpaniam*) [illegible] apparet; non quidem ex leuitate, ſed fortè ex inſtinctu Spiritus ſancti, ſed hoc q[illegible] eſt. plerique tamen Græcorum iuiſſe in Hiſpaniam affirmant, Hippo[lytus,][a] A[illegible] ad Dracontium. Cyrillus Hieroſolymit.[b] Epiphan.[c] Chryſoſt. pluribus in l[oci]s,[d] Theodoret.[e] Sophronius Hieroſolymita.[f] præter alios recentiores.

a Lib. de 72. diſcip. b Cate. h 17 c Hæreſi 17 d In præfa. ad Heb & hom. 7. de laud. Pauli. & 76. in Matth. e in 2. ad Tim. vlt. in 1. cap. ad Philip & in pſ. 116. f ſerm. de Natalit. Apoſt.

a In 11. cap. Iſ. *b Moral. 31 c. 22.*

Aliquot etiam ex Latinis patribus id confirmant, Hieron. [a] Grego. [b] Iſidorus, vel quicunque alius, de vitis, & obitu ſanctorum cap. 71. Beda in Martyrolog. die 22 Martij. In Græcorum Menolog. die 23 Sept. mentio habetur de Xantippe & Polyxena à Paulo ad fidem conuerſis in Hiſpania. Gelaſius Papa 22. q. 2. c. Beatus, (ex Act. Rom. Concilij) videtur negare Paulum ad ... Hiſpanias, Innocentius tamen primus, dum ad Decentium negare ... detur, vllum Apoſtolorum, excepto Petro, Hiſpanias & alias Occidentis Prouincias docuiſſe, non videtur voluiſſe Paulum à Petro ſeparare. Potuit tamen Orientem & Occidentem octo reliquis, quibus vixit, annis, peragraſſe. Sed res eius geſtæ, ſiue in Oriente ſiue in Occidente poſtquam ſolutus vinculis egreſſus eſt Roma, ex varijs euentibus remanſerunt obſcuræ. A B

De Luca, qui, hoc anno, Actorum ſcriptionem abſoluit, incertum quo abierit. Epipha. hær 51. *Prædicat, ait, primum quidem in Dalmatia & Gallia; & in Italia ac Macedonia*; aliter habet Oecumenius, in Orientem nimirum eſſe reuerſum, & ad vltimam ſenectutem perueniſſe. Hieronym. cœlibem vitam, ad annum 84. perduxiſſe, ait. Alij tamen Martyrio functum affirmare videntur. Nazian. Orat. 1. in Iulianum: Paulinus Nolanus ep. 12. Gaudentius Brixianus tractatu de dedicat. & alij.

De Luca poſt Act. Apoſt. ſcriptos.

Nero Agrippinam Matrem occidendam curat, Tacit. libr. 14. Cùm autem idem dicat publica adulatione, publicam quoq; omnium lætitiam fuiſſe, vt de Imperatoris ſalute parta; fortaſſe ea de cauſa accidit vt Paulus, cum reliquis vinctis, liber permitteretur abire. C

Chriſti Annus	*Petri*	*Neron. Imper.*	*Nerone 4. m. & Cornelio Coſſo.* Coſſ.
62.	18.	6.	

CÆSAR de Feſti morte nuncio accepto, Albinum in Iudæam miſit Præſidem. Rex verò (Agrippa) Ioſepho ſummo Pont. iuſſo priuatam vitam agere, ſacerdotium eius dedit Anani filio, & ipſo vocato Anano, eodem quo pater nomine, ſeniorè iſtū Ananum aiunt fuiſſe omnium feliciſsimum, vt qui liberos habuerit quinque, omnes potitos ſummi Dei Pontificio, cum prius ipſe ad ſatietatem hac dignitate eſſet perfunctus, quod ad eam ætatem nulli anteà ſummorum Pontificum contigerat. Ioſephus. [c] Laodicea nobilis in Aſia vrbs, (cuius Paulus in epiſt. ad Coloſſenſes meminit) terræmotu collapſa proſternitur, [d] ſed à ciuibus breui reſtituitur, nam opulentiſſima erat. Eius namque diuitiarum occaſione Eccleſiam ibi poſitam tepidam conqueritur Dominus apud Io. [e] Euſeb. in Chron. male ... Neronis ... addens Hierapolim, & Coloſſas eiuſdem prouinciæ nobiles ciuitates, eodem terræmotu corruiſſe. D

c Antiq. 20 c. 8. *d Tacitus lib. 14.* *e Apoc. 3.*

Chriſti Annus	*Petri*	*Neronis*	*Cæſonio Pæto, & Petronio Turpiliano.* Coſſ.
63.	19.	7.	

Iacobus Apoſtolus lapidatur. *f 20. Antiq. c. 8.* *Lib. 2. c. 22*

IACOBVS frater Domini, Cognomento Iuſtus, ab Anano Pontifice audace, ſæuo, ingenio ... Sadducæo, iudicio damnatus, lapidibus obruitur anno ſedis 29. occaſione ... regni, altero Præſide mortuo, cùm alter nondum in Prouinciam veniſſet. Ioſephus. [f] Euſebius in Chron. & in Hiſtoria. Hieronym. in Iacobo. Succedit in Epiſcopatu Simeon. E

Excidium Hieroſolymis à Deo immiſſum, in vltionem necis Iuſtiſſimi Iacobi, vulgatum ... apud Iudæos, Orig. 1. contra Celſum, ex Ioſepho, affirmat. Cur non potius necis Chriſti? an quia propius abfuit mors Iacobi ab excidio, quod ſeptimo poſt anno conſecutum eſt?

Vnam tantùm epiſtolam ſcripſit, quæ de 7. Catholicis eſt. Hier. Euſeb. Athanaſ. Orig.

Epiphan

A Epiphan. Nicænum Concil. Laodicenum, & alia. In qua Epiſtola, coniunctim nec grauanti hæreſi Simonis, omnia fidei tribuentis, multa dicit in commendationem operum. Vide Aug. de fide, & oper. cap. 24.

Quod ea in epiſtola, de inungendis oleo infirmis, ait, ſacramentum intelligi, quod appellauit Innocentius I. epiſt. 1. cap. 8. & Auguſt. in Pſalm. 44. & ſerm. 215. de temp. nam alterius generis fuit oleum illud, de quo Marci 6. 13. *Et vngebant oleo multos ægros Apoſtoli, & ſanabant*; quo genere olei benedicti ineaffecti, multi S. Patres vſi feruntur, ad ſanitatem. Tertull. [a] Hier. in Hilarione, Rufin. [b] Sozom. [c] Seuerus in Martino, & ante omnes Clem. [d] in Conſtit. Sacramentum extremæ vnctionis. [a] ad Scap. c. 4. [b] 3. hiſt. c. 4 [c] 6. cap. 21. & 29. [d] S. ca. 35.

B Miſſa extat Iacobi, id eſt forma ſacrificij ab eo tradita ſuæ Eccleſiæ, cui conſentanea pleraque habet Cyrillus, in ſuis myſtagogicis Catechesib.

Britanni rebellantes, per Paulinum Suetonium, iterum profligantur, cæſa ad octoginta millia. Tacit. 14.

Albinus, Feſto, Iudææ præſidi, ſuperiori anno mortuo, ſucceſſor datus, in prouinciam proficiſcitur. Tacit. 14. Ioſ. 20. c. 8.

Chriſti Annus	*Petri*	*Neronis Imp.*	*P. Mario Celſo, &* *L. Aſinio Gallo.* *Coſſ.*
64.	20.	8.	

C MARCVS Euangeliſta, primus Alexandriæ Epiſcopus, Martyrio coronatur. Euſeb. [e] Hier. in Marco. Gelaſ. in Concil. Rom. Decr. de lib. authent. Martyrolog. & Menolog. Eccleſiam reliquit mira pietate & continentia florentem, quam deſcripſit Philo, ſub nomine Eſſenorum, quaſi laudem ſuæ gentis, qualis eſt vita perfectiſsima Cœnobitarum. Hier. Succedit Anianus. Marcus primus Alexãdriæ Epiſcopus, & Martyr. [e] 2. hiſt. cap. 23.

Optimos quoſque tollere de medio incipit Nero. Tacit. 15. Octauiam vxorem, Calumnijs circumuentam, & relegatam mori compellit, Ditiſsimum quemque Libertorum, ob auaritiam tollit. Exercitus Romanus ſub Peto, à Parthorum Rege Pacoro, ſub iugum mittitur. Tacit. 15.

D

Chriſti Annus	*Petri*	*Neronis Imp.*	*Memmio Regulo &* *Virginio Ruſo.* *Coſſ.*
65.	21.	9.	

QVADRIENNIO prius quàm bellum Iudaicum inchoaretur, plebeius quidam, per ſeptem annos, cum dimidio ante obſidionem, triſte præſagium aſsidue inclamans, væ templo, væ Hieroſolymis, nec fuſtibus, nec flagris compeſci vnquàm potuit. Ioſeph. 2. belli. cap. 12.

E

Chriſti Annus	*Petri*	*Neronis Imp.*	*C. Lecanio & M.* *Licinio Craſſo.* *Coſſ.*
66.	22.	10.	

Prima Gentilium perſecutio in Chriſtianos, Auctore Nerone.

Tertull. Apolog. c. 5. & in Scorpiaco cap. 14. durat ad eius cædem.

[illegible]mo incendio, per ſex dies, vrbe vaſtata, iuſſu Neronis, vt opinio fuit, Chriſtiani [illegible]ouendam inuidiam, in crimen vocati, atrociſsimis, ingenti numero, ſubiecti tor[illegible] & [illegible]ijs, neci dati. De Incendio, Sueton. cap. 38. & Dio, in Nerone, nulla facta [illegible] mentione. Tacitus lib. 15. Vetus inſcriptio hab[illegible], per dies nouem Vrbem [illegible] De [illegible] Regionibus Vrbis 4. integræ manſerunt, tres ſolotenus deiectæ, ſeptem reliquis, Vrbis incendium.

reliquis,pauca tectorum veſtigia ſuperfuerunt,lacera,& ſemiuſta. Tacit. Martyrolog. Roman.8. Kalen.Iul. A

Chriſti Annus	*Petri*	*Neron. Imp.*	*Silio Nerua,& Attico Veſtino* Coſ.
67.	23.	11.	

Vel vt Plin.8.c.40.App.Iunio,& P.Silio.

HOc initio(ait Seuer.2.hiſt.de incendio locutus) *in Chriſtianos ſæuiri cœptum; poſt etiã datis legibus,Religio vetabatur:palamq́; edictis propoſitis, Chriſtianum eſſe non licebat.*

Simon Magus,huius occaſione perſecutionis,ne damnum in ſuis diſcipulis pateretur,quibus perſuaſerat ſe Chriſtum eſſe,docuit eos palam negare, ſi opus eſſet, etiam Idola colere.Origen.contra Celſum,lib.6. B

Coniuratio in Neronem detecta,eius nomine cæſi, Plautius Lateranus, Conſ. deſignatus:Seneca; Lucanus Poëta,alij plurimi,mox Poppæa Auguſta, licèt amatiſſima, ictu calcis, prægnans occiſa.Tacit. Dio,alij.

Chriſti Annus	*Petri*	*Neron.Imp.*	*Suetonio Paulino,& Pontio Theleſino* Coſ.
68.	24.	12.	

Petrus & Paulus Romam conueniunt.

PETRVS & Paulus, diuino conſilio,ex diuerſis orbis partibus, vt, afflictæ, Neroniano gladio,Romanæ Eccleſiæ ſuccurrerent,Romam conueniunt. Metaphraſt. 29. Iul. & alij. C

Remiſſa Chriſtianorum perſecutione,conuerſo Neronis gladio in Romanos, occaſione detectæ coniurationis, Apoſtoli, Petrus & Paulus Romanis Euangelizant, cuius in prædicationis fragmento (quod extat apud Lactantium, 4.cap. 21.) eſt eorum vaticinium de clade,& excidio Hieroſolymitano.

Achaiam,vt Iſthmum perfoderet,nauigat Nero, & re infecta redit.Philoſtr.lib.4.

2. Petri Epiſtola.

Petrus ſecundam ſcribit epiſtolam ad fideles ex Iudæis, quam vt Canonicam citat Hippolyt.de Antichriſto, Athan.in Synopſi.Nazian.Aug.Concil.Roma. ſub Damaſo ex Creſconiana collectione;Laodicenum,Carthag.3.Romanum,ſub Gelaſio;ſcriptam verò haud longè ante conſummatum martyrium,illa indicant cap.1, 4. *Certè quòd velox eſt depoſitio tabernaculi mei,&c.* Ad eam relationem quandam videtur habere epiſt.Iudæ Apoſtoli,eodem fermè ſcripta argumenta, iiſdemque ſententijs, & ferè verbis, de cuius peculiari tempore ſcriptionis, non conſtat; niſi quòd poſt illam videtur ſcripta, & eiuſdem eſſe auctoritatis, ex iiſdem auctoribus. D

Nicolaitæ qui, & à quo dicti.

Vterque in ſuis illis epiſtolis inſectatur hæreticos turpiſſimis libidinibus deditos, (qualis Simon & ſectatores) atque inprimis Nicaloitas, à Nicolao illo, vno de ſeptem Diaconis,vt opinati ſunt, Irenæus, Tertullianus, Hilarius,Epiphanius: ſed alij, hæreticos illos abuſos fuiſſe Nicolai nomine ad ſuas turpitudines,ſenſerunt, vt Clem.Stromat.Euſeb.3.hiſtor.ca.23.& Theodoret.3.hęret.fab.ſed inprimis Ignat.qui ad Trallianos, *Fugite,*inquit,*impuros Nicolaitas,falſum ſibi nomen ſumentes*; & ad Philadelph. *Vt hi,qui falſo nomine dicuntur Nicolaitæ.*& Clem.Conſtit.6.cap.8. *Alij inuerecundè ſcortantur,quod nunc faciunt falſi nominis Nicolaitæ.*Porrò Nicolaum illum diaconum, vt virum probatiſſimum, ab Apoſtolis factum Epiſcopum Samaritanum, tradit Hippolytus lib.de 72.diſcipulis,cui conſentit Dorotheus in Synopſi. E

Simõ Magus Neroni volare pollicitus.

Simon Magus occaſione magiæ, Neroni inſinuatus, & in eius gratiam volare pollicitus, idque dæmonum arte præſtare aggreſſus,ad preces beati Petri ad terram proſternitur. De quo Sueton. in Nerone cap.12. his verbis: *Icarus primo ſtatim conatu,iuxta Neronis cubiculum*

A *lum decidit, ipſumq; cruore reſperſit*, & de noſtris Clem. 6. Conſtit. cap. 9. Arnob. contra gentes lib. 2. Epiphan. hær. 21. Cyril. Catech. 6. Philaſtrius c. 3.

Occaſione caſus Simonis, Apoſtoli, menſe Octobri, in carcerem conijciuntur, & nouem in eo menſes, vſque ad Martyrium, detinentur. Martyrolog. Roma. Bedæ, Vſuardi; in quo Euangelizare de more, pergentes, & miraculis doctrinam confirmantes, Proceſſum & Martinianum cuſtodes, & alios 47. ad Chriſtum conuertunt, quos & fonte, in ipſo carcere erumpente, baptizant, qui carcer adhuc celebris, & fons perenni aqua ſcaturiens pietate fidelium frequentatur. diuturnioris in carcere detentionis fortaſſe cauſa fuit ab abſentia Neronis in Achaia, de qua Philoſtratus lib. 4. Apoſtoli in carcerē coniiciuntur.

B Extincto Simone, diabolus alterum Magum Romam adduxit, Apollonium Tianeum, ſub ſpecie Philoſophi Pithagoræi; de quo multa mentitus Philoſtratus, eum admirandum mundo exhibuit, & Hierocles ex Areopagiticis Iudicibus, libro edito, eum Chriſto parem oſtendere contendit, ab Euſebio egregiè confutatus.

Prodigia & præludia belli, & excidij Hieroſolymitani, recenſentur à Ioſepho 2. Belli, cap. 12.

Iudæi deficiunt à Romanis, ingentibus oppreſſionibus à Præſidibus, maximè verò à Floro prouocati, Ioſ. 2. Belli.

Occupata à Seditioſis vrbe Hieroſolyma, templo profanato, & ad inſtar arcis muni-
C to, cæſis & profligatis Romanis; Ceſtius Syriæ Præſes, valido exercitu comparato Palæſtina vaſtata, menſe Octobri, Hieroſolymam obſidet, cumque ea potiundi ſæpiùs illi offerretur occaſio, ab eo fuit prætermiſſa; diuino, vt videtur, conſilio, ne Chriſtiana Eccleſia, pari cum Impijs pœna inuolueretur; ſed egrediendi ex Vrbe opportunitas & ſpatium daretur. Cùm hæc autem (inquit Ioſeph. 2. belli, cap. 22.) Hieroſolymis agerentur, quàm plurimi Iudæorum, futurorum malorum non falſi coniectores, Hieroſolymis lapſi, in alias emigrârunt Regiones. Ex his autem fuiſſe Chriſtianos, qui Hieroſolymis agebant, teſtatur Epiphanius hæreſ. 29. & 30. quòd ſic eos Chriſtus admonuiſſet, dicens apud Matthæum 24. *Cum ergo videritis abominationem deſolationis ſtantem in loco ſancto, qui legit, intelli-* Abominatio deſolationis ſug.
D *gat, tunc qui in Iudæa ſunt, fugiant ad montes, &c.* quæ quidem abominatio non alia magis propriè intelligi poſſe videtur, quàm occupatio exterioris & interioris templi à ſeditioſis facta, eiuſdemque per cædes aliasque impuritates funeſtiſſima profanatio: deſolationis verò, quòd ea abominatio, (ſic enim ſolet ſcriptura appellare, deteſtanda peccata) in ſignum data ſit futuræ deſolationis. Alterum verò ſignum Chriſtianis à Domino datum ad euadendum, eſt apud Lucam cap. 21. *Cùm autem videritis circumdari ab exercitu Hieruſalem, tunc ſcitote, quia appropinquauit deſolatio eius. Tunc qui in Iudæa ſunt, fugiant ad montes*, quod de obſidione hac à Ceſtio Syriæ præſide ad modicum tempus facta, intelligendum potiùs videtur, quàm de ea, cùm poſteà à Tito Veſpaſiano eſt arctiſſima obſidione vallata, cùm
E iam ampliùs fugæ locus non erat, & in Iudæa agentes iam penitus vaſtati erant. Fugiſſe planè Chriſtianos, atque ſupellectilia fortè etiam ſecum aſportaſſe, argumento eſt Simeon Epiſcopus, qui ad Traiani vſque tempora ſuperſtes fuit, & Cathedra, quam ad ſuam vſque ætatem conſeruatam, tradit Euſebius 7. cap. 14. quæ alioqui cum [illegible] incendio abſumpta fuiſſet.

Nero Philoſophos, edicto Vrbe exigit. Philoſtr. lib. 4. quòd Magis affines illos putaret, à quibus ſe, licèt ſerò, deluſum agnoſceret.

Chriſti Annus	*Petri*	*Neronis Imp.*	*L. Fonteio Capitone & C. Iulio Rufo* Coſſ.
69.	25.	13.	

A

a *De bello lib.3.& 4.*

VESPASIANVS, ex Achaia, à Nerone ad Iudæos comprimendos miſſus, ingentes eorum cædes facit. Ioſ.[a]

Petrus & Paulus à Nerone damnati.

Petrus & Paulus 3. Kal. Iulij à Nerone ex Achaia reuerſo, damnati, eodem anno eadem ambo die, martyrio coronantur. De anno teſtes ſunt Caius Theologus peruetuſtus, Zephyrinus Papa, & Dionyſius Corinthius, citati à Metaphraſt. 29. Iunij, quos & ipſe Annalium Auctor ſequitur. Nam quod S. Hieron. Euſebium ſecutus, dicit 14. conſtare non poteſt; ſi quidem, cùm Nero inierit Imp. mēſe Octobris, Marcello, & Auiola Coſs. hic eſt eius B annus 13. qui terminatur, eodem menſ. Octobri quo 14. inchoatur, ad cuius anni menſ. Iulium non peruenit, occiſus ad 3. Kal. Iulij. De die 3. Kalen. Iulij conſentiunt omnes, ſed non omnes eiuſdem anni, alij enim, vt Prudētius, Periſtephanon hym. 12. & Arator lib. 2. Actorum, in fin. & Auguſt. ſer. de ſanctis 28. anni ſequentis putârunt, quam opinionem à quibuſdam hæreticis fuiſſe vulgatam, ait Concil. Rom. ſub Damaſo, quod eſt in collectione Creſconiana, ſed in vno & eodem anno, præter ſupradictos, Caium & alios, conueniunt, Euſeb. Epiphan. Hieron. & alij. Martyrologium, demumq́; Menologium, pręter allatam Apoſtolorum necis cauſam, caſum ſcilicet Simonis Magi, alia acceſſit; quòd fœminas ad meliorem frugem, & præcipuè ad caſtitatem conſeruandam conuertiſſent. Nam Tacit. Sueton. Dio. & C alij teſtantur, Neronis libidinem in nobiliſſimas quaſque fœminas, impudentiſſimè eſſe graſſatam. Ambroſ. quidem (libro de non tradendis Baſilicis in Auxentium Tom. 5. edit. Roma.) *Idem*, inquit, *Petrus, poſteà victo Simone, cùm præcepta Dei populo ſeminaret, doceret caſtimoniam, &c.* & Chryſoſt. aduerſus vituperatores vitæ Monaſticæ. Paulum, ait, Pellicem, quā tum impuriſſimus Nero deperibat, induxiſſe fidei & religionis ſacramenta ſuſcipere, & impurum eius congreſſum declinare.

Petrus vrgentibus Romanis fidelibus, vt fuga ſe illis diutiùs ſeruaret, obſecutus, Chriſtum obuium habet in porta, quem interrogans, *Domine, quò vadis?* eoque Reſpondente, *Venio iterum Crucifigi*: intellexit Petrus, quòd iterum Chriſtus Crucifigendus eſſet in ſeruulo, D &c. Ambroſ. loco citato. Locus etiamnum Romæ celebris, fidem aſtruit facto. Eadem habentur apud Egeſippum iuniorem lib. 3. de excid. Hieroſolymitano, c. 2. & in Act. SS. Proceſſi & Martiniani, apud Surium 2. Iulij.

Loca ipſa vbi Apoſtoli necati ſunt, celeberrima, & in facti memoriam monumentis exornata, à fidelibus ſemper fuerunt frequentata.

Paulus quidem obtruncatus eſt extra portam Oſtienſem, ad aquas Saluias, lac reddens pro ſanguine: qui locus modo, ex mirando euentu, ſubſaltantis ter capitis, & fonticulos efficientis (ad tres fontes dicitur) Petrus verò in ea Vaticani parte, quæ modo, Mons aureus dicitur, crucifixus, inuerſo capite, ſic ipſe eligens. Acta, Lini nomine. Ambroſ. ſer. 68. Chry- E ſoſt. orat. de princ. Apoſt.

Sepulchra ipſa Apoſtol. etiam inter perſecutiões clariſſima

Sepulchra ipſa, quod maximè mirandum eſt, etiam inter perſecutores, & perſecutiones clariſſima ſemper extiterunt. Caius enim antiquus Theologus circa annum Domini ducenteſimum, vt refert Euſebius 2. Hiſt. cap. 24. *Ego*, inquit, *Apoſtolorum Trophæa perſpicuè poſſum oſtendere: nam ſi lubet in Vaticanum proficiſci, aut in viam, qua Oſtienſis dicitur, te conferre; trophæa eorum, qui iſtam Eccleſiam ſuo ſermone & virtute ſtabilierunt, inuenies.* Eadem frequentata fuiſſe à fidelibus ipſis perſecutionum temporibus, ab vſque remotiſſimis regionibus, Acta plurimorum Martyrum indicant. Eorum corpora ab Orientalibus, quaſi ciues ſuos repetentibus, tunc ſublata & ad Catatumbas delata, illis diuino nutu, ne longius transferrentur,

toni-

A tonitru & fulgure deterritis, Romani ſacra depoſita recuperata, in locis, vbi nunc ſunt, repoſuerunt: Ex B.Greg. lib.3. epiſt.30.

Romana Eccleſia Apoſtolorum principum ſanguine, & monumentis, mirificè illuſtrata, prædicatur à Patribus. Tertulliano de præſcript. Chryſoſtomo homil. 32. in epiſtolam ad Romanos. Theodoreto epiſtola ad Leonem, & alijs.

Nec modò ſepulchra Apoſtolorum, ſed & ipſa paſſionis inſtrumenta, magno ſunt ſemper in honore habita. De vinculis B.Petri. Acta Alexandri Papæ, & alia vetera monumenta, apud Sur.3.Maij.

Apoſtolorum ſanguine, quaſi irrigata fides mirificè eſt propagata. S.Leo ſerm.1.in Na-
B tiuit. Apoſt. *Vnde, duo iſta præclara diuina germina ſeminis, in quantam ſobolem germinârint, beatorum millia martyrum proteſtantur.*

Prodigia quædam viſa portendere Religionis in melius mutationem, quæ Plin. tunc viuens, & videns, refert [a]: *Super omnia, quæ nunquam audita ſunt*, inquit, *erit prodigium in noſtro æuo, Neronis Principis ruina* factum, in Agro Marrucino, Vettij Marcelli, è primis Equeſtris ordinis, Olieto vniuerſo viam publicam tranſgreſſo, aruis inde è contrario in locum Olieti profectis. & alibi [b]: *Amnes retro fluere, & noſtra vidit ætas, Neronis Principis annis poſtremis.*

[a] 2. Hiſt. c. 83. & 17. cap. 25.
[b] Lib. 2. ca. 103.

Beati quoque Petri vxorem Martyrium adeptam, teſtatur Clem. Stroma. lib. 7. quo tamen tempore, non conſtat.

C De Petronilla B.Petri, ſiue naturali filia, quod vulgò obtinuit, ſiue ſpirituali (quomodo & Marcum, filium ſuum vocauit) quod fortaſſe probabilius eſt, illud, ſanctiſſimam Virginem fuiſſe, conſtat ex omnibus Martyrologijs, & nobili cœmeterio exornatam: cuius modo corpus in Baſilica Vaticana aſſeruatur.

Andream Apoſtolum, poſt Petrum, multis peragratis prouincijs, martyrio coronatum, habebatur in Paſſionibus Apoſtolorum, quę ante Gelaſij tempora legebantur. extat epiſtola Presbyterorum Achaiæ de eius Martyrio. *Andreæ Apoſtoli martyriũ.*

LINVS Papa Tuſcus, Volaterranus, Pauli Diaconus.

D

Vt habet Ignatius ep. 5. de quo Paulus 2. Tim. 4. meminit, Petro ſuccedit.

Mira varietas de ordine & tempore horum trium Pontificum, Lini, Cleti, Clementis, apud auctores, ſed, dimiſſis diſceptationibus; nos, quod certius videtur, ſequimur hoc porrò ordine eos ſediſſe, plurium probat auctoritas, Ignatij Epiſtola ad Mariam Caſſoboliten, in qua tamen Anacletus, falsò eſt pro Cleto, Hegeſippi apud Euſeb. [c] Iren. [d] apud quem eodem errore, pro Cleto ponitur Anacletus. Epiphan. hæreſ. 27. Hieron. in Clemente de ſcriptor. Eccleſ. Rom. denique Martyrolog.

[c] Li. 3. c. 12
[d] Li. 3. c. 3.

C. Iulius vindex, Proprætor in Gallijs cum exercitu, à Nerone deficit.

E Mox & Hiſpania audita defeciſſe, illum atrociter percellit. Suet. c. 42.

Apoſtolis neci traditis, non modò Romæ, vbi Torpes & Euellius de Cæſaris domo, vt habet Martyrolog. Rom. Baſiliſſa & Anaſtaſia, & alij plurimi, quorum nomina interciderunt, martyrio coronati; ſed & per Prouincias rabies perſecutionis deſæuijt. Oroſius [e] quorum paucorum memoria ſupereſt in Rom. Martyrolog. Erga fideles & Martyres, eximiũ commendatur ſtudium, & pietas duarum ſanctiſſimarum mulierum, Lucinæ, & Perpetuæ, in eodem Rom. Martyrolog. *Romæ & per Prouincias Martyres.*

[e] li. 7. c. 7.

Extat antiqua huiuſmodi inſcriptio, in Hiſpania.

A

NERONI. CL. CAES. AVG.
PONTIF. MAXIM.
OB PROVIN.
LATRONIB. ET HIS
QVI NOVAM GENERI
HVM. SVPERSTITIONEM INCVLCAR.
PARATAM.

Sed eſt planè inanis & iactabunda adulatio, qua tamen ſignificatur, & eccleſiam in Hiſpania maximè floruiſſe, & acerrimam fuiſſe Neronis perſecutionem, vt creditum ſit Chriſtianam Religionem ab eo penitùs extirpatam. B

Chriſti Annus	*Lini Papæ*	*Neronis Imp.*	*C. Silio Italico; Galerio Trachalo Turpiliano* Coſſ.
70.	1.	14.	

Nero ſe necat.

NERO, crebris defectionibus conterritus, deſperatione meliorum, cùm odioſius omnibus, quæri ſe ſciret ad necem, profugus, ſibi ipſi mortem infert 4. Id. Iun. anno ætatis 32. cùm imperaſſet annis 13. m. 7. d. 28. Suet. cap. 23. &c. Dio. in Nerone.

Vulgatũ ſubductũ, non occiſum.

Vulgata eſt fama, Neronem fuiſſe ſubductum, & non occiſum. Suet. c. 57. idque etiam apud Chriſtianos, & putatus eſt fuiſſe Antichriſtus, à magni nominis auctoribus, ex eo Pauli loco 2. ad Theſſal. 2. vbi de Antichriſto loquens, addit: *Myſterium iam operatur iniquitatis*, cùm tamen ea epiſtola ſub Claudio, non ſub Nerone ſcripta fuerit. Chryſoſtomus ſermone de eleēmoſ. & collatione. Seuerus 2. hiſtor. & 2. Dialog. in fine; cuius rei, cùm faciat auctorem S. Martinum; fortaſſe propterea ea opuſcula à Gelaſio apocryphis aſcripta ſunt. D. Auguſt. 20. de Ciuit. c. 19. *Nonnulli*, inquit, *illum reſurrecturum* (Neronem) *& futurum Antichriſtum ſuſpicantur; alij verò nec eum occiſum putant, ſed ſubtractum potiùs, vt putaretur occiſus, & viuum occultari, in vigore eius ætatis in qua fuit, cùm crederetur extinctus, donec ſuo tempore reueletur, & reſtituatur in Regnum: ſed multùm mihi mira eſt hæc tanta opinantium præſumptio.* C D

GALBA IMP.

GALBA Imperator à militibus, quibus præſidebat, acclamatus, tenet Imper. menſ. 7. dies 7. Sueton.

Veſpaſianus expugnata Galilæa, & tranſmanana Regione, dum Hieroſolymorum obſidionem parat, audita Neronis morte, & Galbæ Imperio, Titum filium legat, ad Imperatorem nouum ſalutandum. E

Chriſti Annus	*Lini Papæ*	*Othonis Imp.*	*Galba A. & T. Vinnio Rufo* Coſſ.
71.	2.	1.	

OTHO, occiſo à militibus Galba, 16. Ianuarij, arreptum tenet Imperium, menſ. 3. d. 5. Sueton.

Vitellius, cùm ſe ipſe Otho interfeciſſet, inuadit Imperium, tenetque turpiſſimè, m. 8. d. 5. Sueton. Ioſeph. 5. Bell.

Veſpaſianus, reliqua Iudæa expugnata, exceptis tribus propugnaculis, & ipſis Hieroſolymis (quæ foris & intus acerrimis cladibus & calamitatibus ſe ipſas conficiebant) de liberanda vrbe ipſoque orbe cogitans, opportunè à Syriacis legionibus Imperator acclamatur.

A Præmiſſi in Italiam præfecti, Vitellianos profligant, Vrbem occupant, Vitellium cædunt, Imperij, vt tradit Ioſeph.m.8.d.5.Suet. Tacit. Dio. Ioſeph. 5.de bello, cap.7.& 8.

Veſpaſiano Alexandriæ certa maris operienti, multa miranda euenere, quæ Tacit.lib. 4.hiſtor.recenſet. Item Suet.cap.7. Sed veriſimile eſt Apollonij Tyanei Magi, Veſpaſiano perfamiliaris, tumq; Alexandriæ præſentis, fuiſſe commenta, dæmoniſque præſtigias, Philoſtr.lib.5.

Prædictiones de Meſſia, ex Iudæa per orbem regnaturo, plerique per id tempus de Veſpaſiano interpretabantur, Tacit. [a] Suet. [b] Ioſeph. [c]

[a] Li.5.hiſt. [b] cap.4. [c] 7.bell. cap.12.

Iudæi pergunt exitialibus inter ſe ſeditionibus conflictari. Ioſ.6.belli, c.1.

B Euodius Epiſcopus Antiochenus Martyrio coronatur. Martyrolog. Roman.& alia, 6. Maij. Menologium 7.Septembr. Ex qua occcaſione potuerit id accidiſſe, cum nec Veſpaſianus, nec Titus mouerint perſecutionem; colligitur ex Ioſepho 7. belli, cap.21. narrante de Antiocho Iudæo, Iudæis inſenſiſſimo, qui Antiochenos in Iudæos concitauit, in quibus & Chriſtiani cõprehenſi forte ſunt, vt ex illis progeniti, quos ſacrificare in more Gentilium, renuentes, alios peremerunt, alios concremârunt.

Euodio ſuccedit Ignatius, Euſeb.Chron.& hiſtor.3.cap.16. Origen.homil.6.in Lucam Euodij epiſtola, lumen inſcripta, quam citat Nicephorus, veteribus fuit incognita; Sed quid eſt quod Chyſoſtomus Homilia de Tranſlatione S.Ignatij, & Theodoretus in Immutabili, & Felix Rom.in epiſtola ad Zenonem Imperatorem, recitata in V.Synodo, affirmant,

Euodius, an Ignatius primus Epiſcopus Antiochenus.

C Ignatium omnium primum à Petro fuiſſe ei ſedi præfectum? omninò conſtat non modò ex Euſebio, & Hieronymo, ſed & ex ipſo Ignatio, poſt Petrum, & à Petro inſtitutum, primùm ſediſſe Euodium, & illi ſucceſſiſſe Ignatium: ſcribit enim ad Antiochenſes ſic: *Mementote Euodij beatiſſimi Patris veſtri, qui primus poſt Apoſtolos gubernacula Eccleſiæ veſtræ ſortitus eſt.* An dicendum vtrumq; creatum ſimul: Euodium quidem à Petro, vt præeſſet Chriſtianis ex circumciſione, Ignatium vero à Paulo, vt ijs qui ex Gentibus, ob exortam inter eos cõtentionem? qua ſublata, ſolus ſederit Euodius, cui poſteà ſucceſſerit Ignatius? id quidem videtur colligi ex Clem.conſt.7.c.46. vbi dicitur Ignatium ordinatum à Paulo, ſucceſſiſſe Euodio.

D *Chriſti Annus*	*Lini Papa*	*Veſpaſiani Imp.*	*Veſpaſiano Aug. Et Tito.* *Coſſ.*
42.	3.	1.	

VESPASIANVS Romam nauigaturus, Titum filium ad conficiendum bellum Iudaicum dimittit. Is, præter Iudæorum expectationem, circa tempus Paſchale, Hieroſolymam, infinita refertam multitudine, feſti cauſa, obſidet, 14. April. & 8. demùm Septembr. captam, funditùs excindit. Ioſephus [d].

[d] Lib.6.c. 1.2.4.18.

E Hieroſolyma 58. à Chriſti morte, anno, capta, incenſa, & euerſa, iuxta Domini prædictionem, Luc.19.ver.41.& 21, ver.20. Ex quo fuit condita, bis milleſimo centeſimo ſeptuageſimo ſeptimo. A Rege Dauid, Milleſimo centeſimo ſeptuageſimo. Ioſ.7.belli, c.18.

Templum, toto orbe celeberrimum, decima die menſis Auguſti incenſum, quo etiam ipſo die aliàs à Rege Babylonis fuerat concrematũ, à prima ſtructione templi, per Salomonem, anno Milleſimo centeſimo trigeſimo, menſe ſeptimo, die decimoquinto, à poſteriori vero per Cyrum facta, ſexcenteſimo trigeſimo nono, & quadrageſimo quinto die. Ioſeph. 7.belli, ca.9.& 10. De hoc excidio non tantùm meminit Ioſephus, ſed vt rem maximè memorabilem ſcriptores Ethnici ſuis hiſtorijs ſunt id fusè proſecuti. Tacit.lib.5. hiſt. Sueton. Plutarchus, Dio. Phlegon. in Chron. vt auctor eſt Origen.in Matth. tract.29. Antonius Iulianus vt habet Minutius Felix in Octauio. Iudæos cùm ſe videant Templo ac ciuitate ſpo-

Hieroſolymæ & Templũ captum, & excisũ.

liatos,omniumq́; eſſe miſerrimos,vt ſaltem lacrymis, quòd aliunde non poſſent, ſolamen A
aliquod inuenirent,conueniſſe ſcribit S.Hieron. in Sophoniæ c.1. anniuerſaria excidij die, perſoluto tamen pretio, ea adire loca, in corporibus & habitu iram Domini demonſtrantes,lacrymas fundere,& miſerè lamentari.legendus eſt locus.

Titus,captis Hieroſolymis,ob victoriam ſe coronari nó paſſus; arguentibus reſpondit, non ſe talium operum auctorem,ſed Deo,ſe,iracundiam contra Iudæos monſtranti, manus ſuas præbuiſſe.Philoſtr.lib.6.

Captiuorum,toto belli tempore,numerus,nonaginta ſeptem millium,mortuorum verò per totum obſidionis tempus, vndecies centenorum millium fuiſſe, & apud Ioſeph. [a]

a 7. belli, cap.28.

Cauſa autem tantæ cladis & exterminij, quantum aliàs nullum experta fuit natio Iudæorũ, B
non alia exiſtimari poteſt, niſi horrendum illud, & maximè omnium execrandum facinus,quod in Chriſtum,Dei filium,à Patre miſſum, tot oraculis Prophetarum teſtatum, ac tot etiam tantisq́; miraculis illuſtratum, ac teſtimonijs declaratum, ante annos 38. iniquiſſimè & immaniſſimè admiſerunt:non cædes Iacobi Apoſtoli, cùm & aliàs, Prophetas ſanctiſſimos viros occiderint, non idololatriæ crimen, quo ſæpiùs iam laborârunt, nec adeò ſæua paſſi ſunt,& tunc minimè laborabant, imò verò vel vmbram idololatriæ adeò horrebant,& auerſabantur, vt nec profanas imagines legionum,per ſuam regionem deferri paterentur,quæ omnia conſtant apud Ioſephum [b],& Philonem [c].

b 7. Anti. cap.18. Ib.c.7.19. c.6.20.c.4 & 5.& in fine.

Iudæi tributarij facti,didrachma, quod in templum inferre ſingulis annis conſueuerant,Ioui Capitolino pédere à Tito imperati.Ioſeph. [d] Quo anno ſerui effecti, nõ ampliùs ſeruire deſierunt,nec deſinent,vſque ad finem mundi. C

Capitolium Romæ,bello Vitelliano incenſum, à Veſpaſiano ſumptuoſiſſimè reſtituitur.Suet. Tacit.

c Legatiõe ad Caium.

d 7.belli, cap.28.

Chriſti Annus	*Lini Papa*	*Veſpaſ.Imp.*	*Veſpaſiano.A.2.* m *&* / *M.Cocceio Nerua* Coſ.
73.	4.	2.	

TVmultuantibus in Aegypto Iudæis, plurimis cæſis, Onion eorum templum, ſic ab Onia Pontifice dictum,in ſchiſmate, aduerſus cæteros Iudæos, Hieroſolymis agẽtes, D
ædificatum,ante 333.annos, Veſpaſianus demoliendum mandat,Ioſeph. [e]

e 7.belli,c. 29.& 31.

Titus Veſpaſianus magnificentiſſimum de Iudæa deuicta Triumphum agit, quem Ioſephus deſcribit [f].

f 7.cap.4.

Veſpaſianus omnes ex Dauidis ſtirpe,diligenter conquiſitos. necari iubet, quia nimirùm oraculis Prophetarum ferebatur prædictum, ex Dauid progenie quendam æternum regnaturum.Ioſeph. [g] Euſeb. [h]

g 7. belli. cap.30.

h Li.3.c.11.

Chriſti Annus	*Lini Papa*	*Veſpaſ.Imp.*	*Veſpaſ.Aug.3.* m *&* / *Tito Veſpaſ.Cæſare 2.* m Coſ.
74.	5.	3.	

E

POsT excidium Hieroſolymorum, plures hæreſes inualeſcunt Nazaræorum, Oſſenorum,Ebionis,Menandri,aliorum,contra quos ſcripſère Iuſtinus, Origenes, Tertullianus,Irenæus,Epiphanius.

S.Martialis Epiſcopus Lemouicẽſis, Apoſtolus Galliarũ, à B.Petro in Gallias directus, poſt multos populos Chriſtiana fide imbutos,moritur. Duæ eius nomine leguntur Epiſtolæ,vna ad Burdegalenſes,altera ad Lemouicenſes, & Tholoſanos. Acta. Illud etiam memoria dignum de Martiale traditum,ſuſcitaſſe mortuum, admoto ei baculo S.Petri, quem eo ſibi datum,Romæ accepiſſet.meminit eius hiſtoriæ & Innocentius Papa, extra,de ſacra vnctione,in fine.

S Martial. epiſtolæ.

Eleuca-

A

Chriſti Annus	*Lini Papa*	*Veſpaſ. Imp.*	*Veſpaſiano 4.* m *&* *Valerio Meſſallino* Coſſ.
75.	6.	4.	

ELEVCADIVS Platonicus Philoſophus, à S. Apollinare, Epiſcopo Rauennate, ad Chriſti fidem conuerſus, eidem, his temporibus, Martyrio, vita functo; cùm ſediſſet annos 29. in Epiſcopatu, poſt Abderitum, ſuccedit. Acta. Petrus Damian. in ſerm. 5. de Eleucadio, Martyrolog. Rom. & alia.

Veſpaſianus, impellente Mutiano, Philoſophos, ob procaciam linguæ, quamuis ipſe leuiſſimè ferret eorum cõtumaciam, vrbe exigit. Diogenem Iun. Cynicum, virgis cædi permittit, alium quoque quendam obtruncari. Dio. Suet. cap. 13. reprehendit & Seneca libr. 10. B Epiſt. ad Lucil. huiuſmodi philoſophos temerè potiùs, quàm liberè in omnes, ac præcipuè in Principes inuehentes.

Per hæc tempora, quaſi æmulantes Apoſtolos, & Apoſtolicos viros, plerique Philoſophi orbem peragrantes, virtutem ſuadebant, retento idolorum cultu, quales Apollonius Tyaneus, Demetrius Cynicus; Muſonius; Damis Pythagoræus: Epictetus, Diogenes Iun. Dio. cuius etiamnum extant aliquot conciones. Lucianus, his longè inferior, & alij. Philoſt. in Tyan. lib. 5. Dio. in Veſpaſ. Lucianus in Peregrino. Philoſophi æmulãtur prædicatores Euãgelij.

Impoſtor quidam, & nequam, fictè Chriſtianus, ne egeret, atque adeò abundaret, ex beneficentia Chriſtianorum deſcribitur à Luciano, per hæc tempora peregrinatus, ſub nomine peregrini, ex quo colligitur effuſa largitas Chriſtianorum, & effuſiſſimum ſtudium hoſpitalitatis. Peregrin' impoſtor.

C

Chriſti Annus	*Lini Papa*	*Veſpaſ. Imp.*	*Veſpaſ. A. 5.* m *&* *Tito Caſare 3.* m Coſſ.
76.	7.	5.	

NOuiſſimum luſtrum habitum, in quo, media tantùm parte Italiæ, intra Apenninum & Padum plurimi, qui centeſimum annum exceſſiſſent, vſque ad quinquageſimum, reperti, Plin. 7. cap. 49.

D

Chriſti annus	*Lini Papa*	*Veſpaſ. Imp.*	*Veſpaſiano. Sextum.* *Et Tito. Quartum.* Coſſ.
77.	8.	6.	

TEMPLVM paci æternæ à Veſpaſiano celerrimè & auguſtiſſimè, conditur, & dedicatur, nullo maiorum exemplo, id ſibi à Ioſepho fortè oblatum ſumens, quod de Chriſto prædictum fuerat: Vocabitur nomen eius Princeps pacis, multiplicabitur eius imperium, & pacis non erit finis, Iſai. 9. ornamenta & vaſa tẽpli Hieroſolymitani in eo repoſita, Dio, in Veſpaſ. & Ioſeph. 7. belli, cap. 24. Lapid. Nummi.

E

Chriſti annus	*Lini Papa*	*Veſpaſ. Imp.*	*Veſpaſiano. Septimum.* *Et Tito. Quintum.* Coſſ.
78.	9.	7.	

Chriſti Annus	*Lini Papa*	*Veſpaſ. Imp.*	*Veſpaſiano Octauum.* *Et Domitiano Semel.* Coſſ.
79.	10.	8.	

VAcVI ſunt hi duo anni rerum geſtarum eccleſiaſticarum, quæ quidem conſtent, cùm tamen credibile ſit Chriſtianos benè vſos occaſione Pacis, ad propagandum veri Dei cultum.

Chriſti Annus	Lini Papa	Veſpaſiani Imp.	Commodo & Priſco Coſſ.
80.	II.	9.	

A

LINVS Romanus pontifex cùm ſediſſet annis 11.m.2.d.23.9.Kalend.Octobr.Saturnini Conſularis iuſſu, Martyrio coronatur.

Sanxit ne mulier aperto capite Eccleſiam iniret, Pontificale Rom. Martyrolog.

Acta paſſionis Petri & Pauli, ſub nomine Lini, multis ſunt referta erroribus.

De Veſpaſiano, Suetonius cap.15. *Non temerè quis punitus inſons reperitur, niſi abſente eo, & ignaro, aut certe inuito, aut decepto.*

Quamuis igitur nullo edicto præcipuo perculerit Chriſtianos; non putandum tamen abſque pœna fuiſſe dimiſſos, qui impietatis nomine deferrentur, vt Linus Romæ, Apollinaris Rauennæ, Leontius, Hypatius, & Theodolus milites, qui Martyrio affecti dicuntur ſub Veſpaſiano, apud Metaphraſt. 19. Iunij. B

Succedit CLETVS Romanus.

Chriſti Annus	Cleti Papa	Veſpaſ. Imp.	Veſp. 9. m & Tito 7. m Coſſ.
81.	I.	10.	

VESPASIANVS moritur, anno ætatis 69. m.1.d.7. octauo Kal. Iul. Imp. 10. à Kal. Iul. qua die primùm in AEgypto Imperator ſalutatus eſt, qui dies, vt ait Sueton. cap.6. vt initium ac velut Natalis Imperij in poſterum fuit obſeruatus. C

Succedit TITVS.

DE Tito, hæc memoranda leguntur. Titus, ex quo tempore Principatum ſolus obtinuit, non cædes fecit, nec amoribus inſeruiuit, ſed comis, quantumuis inſidijs peteretur, & continens, Berenice in vrbem reuerſa, ſuit: adeò mores ſtatim mutauit, Dio. in Tito. habuerat enim eam in delitijs, adeò vt nuptias ei pollicitus eſſe diceretur: tamen ſimul atque ſe huiuſcemodi amore à populo ignominiæ notis ſugillari ſenſit, licèt inuitus, vt ait Suetonius, ab Vrbe dimiſit inuitam, ex Suet. D

Idem cap.8. ait, eum adeò fuiſſe animo in omnes beneficentiſſimo, vt non permitteret quenquam à ſe minùs voti compotem factum, triſtem abire. Et aliquando, inquit, recordatus ſuper cœnam, quòd nihil cuiquam toto die præſtitiſſet, memorabilem illam, meritoque laudatam vocem edidit: Amici diem perdidi. quam ſententiam Hier. vehementer admiratur, in cap.6. ad Galat.

Pontificatum Maximum (Suet. c.9.) ideo ſe profeſſus accipere, vt puras ſeruaret manus fidem præſtitit: nec auctor poſthac cuiuſquam necis, nec conſcius, quamuis interdum vlciſcendi cauſa non deeſſet, ſed periturum ſe potiùs, quàm perditurum adiurans. E

Duos patricij generis conuictos in affectatione Imperij, nihil ampliùs quàm vt deſiſterent, monuit, dicens, Principes fato dari: ſi quid prætereà deſiderarent, promittens ſe tributurum. hæc & alia, Suet. & Dio. non modò Senatorem nullum interfici iuſſit, ſed nec alius quiſpiam ſub eius Imperio morte affectus eſt.

De crimine impietatis nunquàm cognouit, nec permiſit alijs vt cognoſcerent. Dio in Tito. Quo videtur ſignificari, Chriſtianos iure ſuo quietos agere voluiſſe, ac proinde nullum, ſub eius imperio, de ea cauſa multatum fuiſſe.

Ingens prodigium. Ivmenſum, veluti, mox caſuri mundi, prodigium, obſtupeſcenda Veſuuij montis eruptio, hoc ipſo primo Titi anno contigit, quæ à Suetonio cap.8. ſummatim deſcribitur: & à

A Dione in Tito fuſiùs enarratur;atque adeò à Plinio, Epiſtola ad Tacitum. Hæc autem & alia id genus,à Deo viua exempla data eſſe hominibus ignis æterni, quibus peccatores apud inferos punirentur, Tertullianus declarat Apocalyp.cap.49. Pacianus de pœniten.& conſeſſ.quo prodigioſo euentu, vt & ſequentis anni incendio, vſos Chriſtianos ad profectum fidei credibile eſt.

Chriſti Annus	*Cleti Papa*	*Titi Imp.*	*Tito A.8.m & Domitiano Cæſare 7.m* Coſſ.
82.	2.	2.	numerando etiam ſuffectos.

B VASTISSIMVM incendium Romæ; quod malum diuinum potiùs, quàm humanum fuit,quia non extiterit è terra, Dio ait, in Tito: quod per triduum duraſſe, ait Sueton.cap.8.

Chriſti Annus	*Cleti Papa*	*Titi Imp.*	*Flauio & Pollione* Coſſ.
83.	3.	3.	

TITVS clementiſſimus, amor ac delitiæ generis humani, ſummo omnium dolore, à Domitiano fratre, veneno è vita tollitur, vt fama fuit, anno ætatis 41. Imperij, poſt C patrem 3.anno per tres menſes ferè inchoato. ſuccedit Domitianus, natura ſæuus, ferox & vafer.Dio.Sueton.

Domitiani Imp.annus I.

DOMITIANVS initio,ab omni abſtinens crudelitate, laudatus ſanxit leges: Ne quis intra fines Romani Imperij in poſterum caſtraretur, quòd huiuſmodi homines ſolerent eſſe in delitijs Dominorum. Legem Iuliam de Adulterijs reſtituit.Impudicitiam nobilium fœminarum grauiſſimis pœnis coercuit.

D Probroſis lecticæ vſum ademit; iusque capiendi legata & hæreditates. De Virginibus Veſtalibus diriſſimam exercuit quæſtionem,in quas,more maiorum,animaduertit: Hinc illa adulatoria Martialis,qui hoc ſcribebat tempore,in quibus, *pluraq;* ait, *debet tibi Roma pudica quod eſt.* Has pudicitiæ leges,ipſe impudiciſſimus,ſanxiſſe voluiſſe, quo Tito ſanctior videretur. Suet.cap.7.Dio.in Domit.

Chriſti Annus	*Cleti Papa*	*Domitiani Imp.*	*Domitiano 8.m & Flauio Sabino.* Coſſ.
84.	4.	I.	

E IOSEPHVS Romæ agens in magna gratia apud Domitianum, vt apud Titum, & Veſpaſianum fuerat, benè vtens hoc otio, animum ad ſcribendum applicat. Idem in vita ſua,in finem.

Chriſti Annus	*Cleti Papa*	*Domitiani Imp.*	*Domitiano.9.m & Virginio Rufo* Coſſ.
85.	5.	2.	

LARVA humanitatis depoſita,immaniter ſæuire incipit.

Philoſophos Italia expellit, Muſonium, Dionem cognomento Chryſoſtomum, Epictetum Stoicum,& Peregrinum.Suet.Dio.Philoſtr.Lucianus in Peregrino.

Chriſti Annus 86.	*Cleti Papa* 6.	*Domit. Imp.* 3.	*Domitiano 10.* m *&* *Iunio Sabino* Coſ. A

TEMPLA ſub Tito incenſa reſtituit: Noua adijcit. Gétilitiam ſuperſtitionem maximè auget. Martialis lib. 8. & 9. Epigram. Suet. & Dio.

Tres Virgines Veſtales ſtupri damnatas, viuas, more maiorum, inſodi iubet. Euſeb Chron.

Duo viri, totidemque fœminæ, alteri Græci, alteri Galli, ex libris Sibyllinis, viui defoſſi, ad auertendum malum publicum. Plutarch. Probl. Rom. q. 83. Quos ſuſpicari poſſumus dilectos Chriſtianos, vt quos, omnium malorum auctores habebant, vt impios, & Deorum contemptores. Tertull. Apolog. cap. 2. B

Chriſti annus 78.	*Cleti Papa* 7.	*Domit. Imp.* 4.	*Domitiano 11.* m *&* *Aurelio Fuluio* Coſ.

a 3. cap. 12. ANIANO Epiſcopo Alexandrino, 22. anno ſedis, defuncto, ſuccedit Abilius, qui tenet ſedem ann. 13. Euſeb. in Chron. & in hiſt. a

Chriſti annus 88.	*Cleti Papa* 8.	*Domit. Imp.* 5.	*Domitiano 12.* m *&* *Cornelio Dolabella* Coſ. C

ANNI per agones Capitolinos numerari cœpti, qui Agon, quarto quoque anno exacto, quinto inchoabatur. primus incidit in ſecundum annum 216. Olymp. Suetonius cap. 4. Cenſorinus.

Chriſti Annus 89.	*Cleti Papa* 9.	*Domit. Imp.* 6.	*Domitiano 13.* m *&* *Voluſio Saturnino* Coſſ.

DOMITIANVS ſe Deum & Dominum appellari iubet. Sueto. cap. 13. Euſeb. Chron. opportunè, ad confutandam ſuperſtitionem de multitudine Deorum Gentilium. Hinc aſſentatoris Poetæ illud: *Edictum Domini Deiq; noſtri.* D

Chriſti Annus 90.	*Cleti Papa* 10.	*Domit. Imp.* 7.	*Domitiano 14.* m *&* *Minutio Ruſo* Coſ.

PVGNATVRVS aduerſus Dacos Roma diſcedit, ſuperbiſſimus & ignauiſſimus Imperator. Dio, Euſeb. Chron. E

Chriſti Annus 91.	*Cleti Papa* 11.	*Domit. Imp.* 8.	*Aurelio Fuluio &* *Sempronio Atratino* Coſ.

REVERSVS à Dacica expeditione in ciues gladium vertit: Cocceium Neruam, quòd Apollonij conſuetudine vteretur, in exilium mittit. Apollonium coma & barba coram ſe, per contemptum, radi iubet. Qui rurſum euocatus, vt coram eo cauſam ſuam ageret, m[illegible] de eius conſpectu eripit, omnibus ſtupentibus. Philoſtr. libr. 7. & 8. Neruam [illegible] euocatum, Conſulem deſignat.

Chriſti Annus	*Cleti Papa*	*Domit. Imp.*	*Domitiano A. 15. m & Nerua Cocceio* Coſſ.
92.	12.	9.	

A S. Ioannes Apoſtolus, impietatis nomine, ex Aſia Romam reus miſſus, in dolium (an in ſolium) feruentis olei, apud portam Latinam coniectus, & nihil læſus, in Patmon Inſulam a relegatur. Tertullia. de præſcript. cap. 36. Hieron. 1. in Iouin. & in Matth. cap. 21. Traditio & monumentum Romæ celebre, eius ſupplicij, ad portam Latinam extat. dies quoque prid. Non. Iun eſt perpetua memoria illuſtratus. Alij falso in aliud tempus referunt, vt Epipha. hær. 51. Aretas Cæſar. in Apocal. Eam Inſulam Ioannem ad pietatem inſtituiſſe Metaphr. affirmat apud Oecumen. in Apocalypſ. Ioã. Apoſtolus in olei doliũ cõijcitur, mox relegatur. a Apoc. 1.

B

Chriſti Annus	*Clementis Papa*	*Domit. Imp.*	*Vlpio Traiano & Acilio Glabrione* Coſſ.
93.	1.	10.	

CLETVS 26. Aprilis Martyrio coronatur, cùm ſed. ann. 12. m. 7. d. 2. ſuccedit Clemens Romanus, qui ordinatus à Petro, vt Tertullianus ait de præſcript. cap. 32. & libro de Roman. Pontif. locum tamen ceſſit Lino, & Cleto, de quo Epiphan. hæreſ. 27. à viuente adhuc Petro manus impoſitionem accepiſſe, ſed Epiſcopatu recuſato, remoratum eſſe vtriuſque obitum.

C

Secunda perſecutio Domitiani.

IOANNES in Patmon Inſulam relegatione, & Cleti Romani Pontif. martyrio inchoata. Euſeb. b b 3. cap. 13.

B. Ignatius, his temporibus, partim ex illis, partim cuſtodijs, partim vinculis ſe vexatum ait, epiſt. ad Mariam Caſſoboliten. (quæ germana eius probatur ex Ignatij eiuſdem 12. & 13.) vbi hunc annum ſignificare videtur ſcribens: *Cùm Romæ apud B. Anacletum* (Cletum legendum) *Papam eſſes, cui nunc ſucceſſit beatiſſimus Clemens, Petri & Pauli auditor, &c.* hic ille creditur Clemens, de quo ad Philipp. Apoſt. meminit cap. 4.

D Antipas Pergamenſis in Aſia, per hæc tempora, martyrio coronatur, de quo Ioan. in Apocalypſ. 2, 13. vt de iam ante occiſo meminit, quam ſcripſit vltimo tempore Domitiani, iuxta Irenæum. Antipas Mart.

Chriſti Annus	*Clementis Papa*	*Domit. Imp.*	*Domitiano A. 16. m & Voluſio Saturnino* Coſſ.
94.	2.	11.	

E INCHOATA perſecutio à Chriſtianæ Religionis Antiſtitibus, in Conſulares viros progreſſa, Acilium Glabrionem proximè Conſulem, ἀθεότητος, crimine, vt ait Dio, in Domitiano, quòd ad Iudæos tranſiſſet (quo nomine ab Ethnicis cenſebantur Chriſtiani) ſuſtulit. Chriſtianum eum fuiſſe, quæ ſcribit Dio, ſatis indicant.

Iudæos Romæ agentes, nouis & grauiſſimis exactionibus, vexat Domitianus, vſque adeò vt de arboribus agrorum, quos colerent, tributum pendere cogerentur, Suetonius capite 12.

Corneliam Veſtalium maximam, abſentem, & inauditam, damnatam, viuam defodi iuſſit, nouo immanitatis genere. Plin. lib. 4. epiſt. 11. Euſeb. in Chron. Hinc colligi poteſt, quantam in Chriſtianos exercuerit feritatem, qui ſic in ſuos deſæuijt.

Chriſti Annus	*Clement. Papa*	*Domitiani Imp.*	*Sex. Pompeio & Cornelio Priſco, Coſſ.*
95.	3.	12.	

A

Tacit. in V. Agricolæ.

SEDITIONE in Eccleſia Corinthiorum excitata, Clemens Epiſtolam de pace ad eam ſcribit; olim ob eius præſtantiam in Eccleſijs legi ſolitam. Euſebius 3. hiſtor. cap. 2. ex Hegeſippo, Iren. [a] Clem. 4. Strom. S. Hieron. 1. contra Iouinianum, ait Clementẽ in ſuis epiſtolis omnem penè ſermonem de Virginitate contexuiſſe. Epiphan. item hæreſ. 30. meminit plurium Clementis epiſtolarum Encyclicarum, quæ in Eccleſia legi ſolerent, quibus inter alia, conqueſtum eum fuiſſe de hæreticis, quòd Petri circuitus à ſe conſcriptos, de prauaſſent, addit cum Hieronymo eum prædicaſſe Virginitatem: Diuerſæ ſunt ergo ab eis, B quæ modò extant 4. Epiſtolæ, eius nomine inſcriptæ. Alterã, ſub eius nomine, ad Corinth. epiſtolam exploſam, ait Photius.

a 3. cap. 3. Clemẽtis Papæ epiſtolæ.

Clemens vt Petri ſucceſſor, plures epiſcopos inſtituit, Taurinum, quẽ dedit Ebroicenſibus, Lucianum Bellouacenſibus; Dionyſium Pariſienſibus; Santonenſibus Eutropium, Nicaſium Rhotomagenſibus, & alios alijs populis. Martyrolog. Rom. & alia, die 11. Aug.

Chriſti Annus	*Clementis Papa*	*Domitiani Imp.*	*L. Nonio Aſprenate & M. Arricino Coſſ.*
96.	4.	13.	

C

Ioſephi teſtimonium de Chriſto.

IOSEPHVS Iudæus, videns Eccleſiam Chriſtianam vbique, maximè verò Romæ, florentem, ſtatum verò Iudæorum planè collapſum: Veſpaſianum denique mortuum, cui per ſummam adulationem vaticinatus fuerat, quod Chriſto reuerà, oraculis Prophetarum prænunciatum fuerat Imperium: ne inofficioſi hiſtorici nomine notari poſſet, prudentis potiùs, quàm pij hominis res agens, illud de IESV quòd Chriſtus haberetur à plurimis, tam Iudæis, quàm Gentilibus, protulit teſtimonium, quod tamen aliter legit Hieronymus ex Græco exemplari, ſic nempè, *Et credebatur eſſe Chriſtus:* magis conſentaneè Auctoris ſtudio, & profeſſioni, quam quo noſtro, nunc Latinè legitur; *Chriſtus hic erat*; licèt in cæteris, quæ de Chriſto ſcribit, numine ipſo cogente, profeſſus ſit veritatem. D

Hic libros ſuos 20. Antiquitatum Iudaicarum, hoc anno abſoluiſſe ſe ait in vita ſua, bella verò Iudaica, ſub Veſpaſiano & Tito ſcripſiſſe affirmat, primo contra Appionem.

Chriſti Annus	*Clementis Papa*	*Domitiani Imp.*	*Domitiano A. 17. m & T. Flauio Clemente Coſſ.*
97.	5.	14.	

Apocalypſis quando ſcripta.

PROPE finem Imperij Domitiani, id eſt, hoc anno, Iren. libr. 5. ait, B. Ioannem Euangeliſtam ſcripſiſſe, quam vidit Apocalypſim, in Inſula Patmo, in quam, decimo eius Imperij anno, relegatus fuerat. E

Poſt martyrium Petri & Pauli Apoſtolorum, Ioannem ſuſcepiſſe potiùs, tuendas & curandas Aſiæ Eccleſias, ab illis fundatas, quàm ipſummet fundaſſe, quod ſcripſit Hieron. certius eſt. Epiphan. quidem hæreſ. 51. ait eum in ſenectute curaſſe Eccleſiam Aſianam.

Apocalypſis liber canonic⁹.

S. Hieron. epiſtola 129. ad Dardanum, duo hæc videtur de Apocalypſis libro affirmare; Inprimis veteres ſcriptores, eam vt Canonicam ſcripturam probaſſe, deinde tẽporibus ſuis, Græcarum Eccleſiarum conſuetudine, illam minus habitam eſſe ratam, nec eam in cæteris canonicis ſcripturis fuiſſe receptam, quod vltimum dixiſſe videri potuit, propter Baſilium. Nazianz. & Nyſſenum, qui interdum viſi ſunt abſtinuiſſe ab eo libro citãdo; nec Nazianz. eius meminit in Catalogo ſcripturarum, vt nec Concil. Laodicenum, forte quia can.

Apoſto-

A Apoſtolicus 94. qui nomine Clementis habetur, nihil de eo dicit, verumtamen vt liber Canonicus, ante Hieronymum ab omnibus Catholicis Græcis, & Latinis, habita eſt Apocalypſis. De Græcis hi numerantur: Dionyſ. Eccleſiaſticæ Hierarch. cap. 3. Iren. lib. 5. Iuſtinus dialogo cum Triphon. Hippolytus de conſumma. Mundi, Theophilus Alexandrinus, Meliton apud Euſeb.[a] Clemens Alexandrinus[b], Origen.[c] Dionyſ. Alexan. apud Euſebium[d], Athanaſius in Synopſi. In Latinis Tertullianus[e], Cyril.[f] Hilar.[g] Hieronymus, Damaſus, in Concil. Rom. Innocentius I. Gelaſius Papa, Rufinus, Auguſt. alij. Prætereà verò Concil. Ancyranum Can. vlt. ante Nicænum celebratum. Quamuis autẽ Patres illi abſtinuerint ab eius citatione, non eam tamen pertinaciter impugnârunt, nam qui id auſi ſunt, pro hæreticis
B fuere habiti, vt Cerdon, Marcion, Alogi, Theodoſiani, vt eſt apud Epiphan. hær. 45. & 51.

Dionyſius Alexandrinus ob myſteriorum profunditatem, ſe non intelligere eam profitetus, ſuſpicit tamen, & credere ſe ait eſſe canonicam, vt eſt apud Euſeb.[h] quãuis à Ioã. preſbytero, non ab Apoſtolo, putaret eſſe conſcriptam, in quo tamen vix quiſquã Græcorum eum eſt ſecutus, ait Euſeb. ſed multò minus Latinorum.

Dionyſius Areopag. ita epiſtola ad Io. ſcripta, quam, vt legitimam agnoſcũt, Metaphr. Hilduinus, & Hincmarus, de proxima eius ab exilio liberatione & mutuo congreſſu prænunciat, ex Diuina reuelatione, ex qua falſum conuincitur, Areopagitam ſub Domitiano Martyrium obiiſſe.

C His vltimis Domitiani temporibus, PERSECVTIO in Chriſtianos excitata, etiam in eos deſæuijt, qui Iudæi eſſent, ex ſemine Dauid. Euſeb. hiſt. 3. c. 15. ex Hegeſippo.

a 4. c. 23. & 25.
b 2. Pædag.
c hom. 7. in Ioſue. et in Pſal. 1.
d 4. c. 24. & 26. & 7. cap. 23.
e de præſcript. c. 33. & in Scorpiaco, c. 12. & alibi.
f contra Iudæos.
g præfat. in Pſalm.
h 7. c. 20.
Dionyſ. Areopag. ad Apoſt.

Chriſti Annus	*Clementis Papa*	*Domit. Imp.*	*Fuluio Valente, & Antiſtio Vetere* Coſſ.
98.	6.	15.	

FL. Clementem Domitiani patruelem, vix Conſulatu perſunctum, cuius etiam filios paruulos Imperij ſucceſſores palam deſtinauerat, ob Chriſtianam religionem, cum vxore Fl. Domitilla necandum curat, Suet. c. 15. Dio. Euſeb. 3. c. 14.

D Fl. Domitillam alteram Fl. Clementis, ex ſorore neptem, virginem, ob eandem Chriſtianam Religionem, in Inſulam Pontiam relegat, Dio; Euſeb. in Chron. eius memoria agitur 7. die Maij. hæc à Clemente Rom. Pont. ad pietatem inſtituta, & cùm virginitatem Deo vouiſſet, ſacro velamine conſecrata fuit. Eam ſtudio virginitatis Nerei, & Achillei ſermones incenderant, qui eam primùm in Inſulam ſecuti, poſt inde abſtracti, ſub Memmio Conſulari capite plexi ſunt. Acta apud Sur. 7. Maij. — Flauię Domitillæ martyriũ.

Clemens Papa ſeptem Notarijs Regiones Vrbis diuiſit, qui, vt eſt in Pontificali, nomine Damaſi, geſta Martyrum, curioſè perquirerent, & deſcriberent, quod arguit atrociſſimã carnificinam Chriſtianorum paſſim per Vrbem factam. — Clem. 7. Notarios inſtituit.

E Domitianus, ob nimiam crudelitatem omnibus inuiſus, à Stephano Fl. Domitillæ relegatæ procuratore, confoditur, Suet. c. 17. Dio. Philoſtr. lib. 8.

Succedit NERVA Senatu, & exercitu in eum conſentientibus.

Domitiani ſtatuæ omnes conflantur, arcus deijciuntur, nomen ipſum ex ſaxis eraditur, Dio. Macrob.[i]

Nerua reos impietatis (in Deos ſcilicet) id eſt, Chriſtianos, abſoluit; exules reſtituit; quemquam eo nomine accuſari, aut Iudaicæ ſectæ (quo nomine Chriſtiani denotabantur) vetuit; grauiſſima Tributa Iudæis impoſita, ſuſtulit, Dio. Num. *Fiſci Iudaici calumnia ſublata* S.C.

i Saturn. cap. 12.

Chriſti Annus	*Clementis Papa*	*Nerua Imp.*	*Nerua A. 3.* & *Virginio Rufo* Coſſ.
99.	7.	1.	

A

S. Ioã. Euangelium

S. Ioannes Euangeliſta Euangelium ſuum in Patmo Inſula ſcriptum, poſt alios, Epheſi euulgat, rogantibus Aſiæ Epiſcopis, vt de Diuinitate Saluatoris altiùs ſcriberet, idq; aduerſus hæreſes Chriſti diuinitatem negantes. Athanaſ. in Synopſi, Hippol. Portuenſis Epiſcopus & Martyr. Epiphan. hær. 51. Hier. præfat. in Matth. & de ſcript.

S. Ioan. Epiſtolæ.

Tres eius extant Epiſtolæ, quarum duæ poſteriores, non fuere ſemper eiuſdem auctoritatis cũ prima: ſed modò nõ licet dubitare. Prima citatur ab Hygino epiſt. 1. & ab Auguſt. lib. qq. N. T. q. 39. vt ſcripta ad Parthos, ſed inſcriptio illa excidit, Hieron. de ſcriptoribus, epiſt. 85. Vt igitur ſcripto Euangelio, Cherintum, Ebionem, & alios Chriſti diuinitatem negantes hæreticos viſus eſt confutare voluiſſe: ita etiam duabus prioribus epiſtolis aduerſus Baſilidem & alios Chriſti carnem negantes, eam egregiè reſtatam voluit reliquiſſe. 1. Ioã. 1. *Quod fuit ab initio &c.* & 4, 2. *Omnis ſpiritus qui confitetur Chriſtum in carne veniſſe, ex Deo eſt, &c.* & ep. 2. *Multi ſeductores exierunt in mundum, qui nõ confitentur Ieſum Chriſtum veniſſe in carne, &c.* quos vocat Antichriſtos. *Et*, quod ad Martyrium, quod non ſubeundum dicebat Baſilid. (ex Epiphan. hær. 24.) 1. Ioan. 4, 16. *Quiſquis confeſſus fuerit, quoniam Ieſus eſt filius Dei, Deus in eo manet, & Deus in eo.* ac rurſum: *Tres ſunt qui teſtimonium dant in terra, Spiritus, Aqua, & Sanguis,* 1. Ioan. 5. ver. 8. B

C

Apollonij Tyanei obitus.

Apollonius Tyaneus, qui ſuis magijs mundum dementauerat, hoc anno, qua morte incertum decedit è vita; cum ablegaſſet à ſe Damidem, (quem habuerat omnium ſuarum actionum conſcium) Romam ad Imperatorem Neruam, quo familiariter vſus fuerat; ne vltimi ſui finis teſtis eſſet, adeò perſuadendi cupidus erat, ſe ſemper eſſe victurum. Lucianus in Alexandro, vitam Apollonij tragœdiam vocat, vt non niſi malo exitu defunctus conijci poſſit. Diſcipulorum eius vitam, vt vitijs infamiſſimam & incantationibus, idem traducit.

Nerua, morbo conſumptus, moritur, cùm imperaſſet ann. 1. m. 4. d. 9.

Succedit NERVA TRAIANVS.

D

Chriſti Annus	*Clementis Papa.*	*Nerua Imp.*	*Nerua A. 4.* m *Traianus Cæſ. 2.* m Coſſ.
100.	8.	2.	

MORTVO Nerua 6. Kalend. Febr. ſuccedit Nerua Traianus, Hiſpanus, Italicenſis, Tudertanæ prouinciæ, ab eo adoptatus, & Cæſar dictus; nulla auita nobilitate inſignis, natus tamen patre Tribuno, eiuſdem nominis qui ductor x. Legionis in bello contra Iudæos, ſub Veſpaſiano, egregiam operam nauârat, & hoc velut munere filio Imperium præparârat. Ioſephus [a], ſic Deo vltores tanti criminis munerante.

[a] *de bello li. 3. c. 11. 16. 17.*

TRAIANI IMP. ANNVS I.

E

TRAIANVS hic dilaudatus Imperator ab ipſiſmet Ethnicis turpiſſimorum criminum nomine traducitur. Si quidem Dio, poſt multa de eo prædicata, ſubdit; Nihilq; omnino erat, quod optimè non exerceret. Vini duntaxat appetens, & in adoleſcẽtulos pronus, citra calumniam habitus eſt, Iuuenal. Satyra 2. Iulianus Apoſtata, Aelius Spartianus in Hadriano. hinc colligas vmbram ipſam virtutum Gentilium fœdiſſimis fuiſſe vitijs obſcuratam.

Traianus Neruam in numerum Deorum refert, impie pius. Plinius in Panegyrico. Dio. in Nerua.

A Status Eccleſiæ per hoc tempus erat florentiſſimus. Templis Idolorum prope deſolatis, oraculis mutis redditis. Plinius.[a] Plutarchus[b].

a lib. 10. ep. 97.
b Dial. de oraculis.

Perſecutio ſub Traiano.

PErſecutio in Chriſtianos mouetur hoc ipſo anno (non decimo, vt Euſebius ait, eius Imperij) vt colligitur ex Plinio epiſtola ſuprà citata, non quidem ex aliquo nouo Edicto promulgato, ſed ex lege, qua Collegia ſeu Sodalitia vetuit, ex eadem Plin. Epiſtola anno eius 5. ſcripta. Poſt Neronem & Domitianum, ſigillatim, in vnaquaque Ciuitate, ſub B Traiani Imperio, ex ſeditione populi excitata grauem contra Chriſtianos perſecutionis tempeſtatem commotam, fama, & ſermone percrebreſcit. Euſeb. 3. cap. 26.

Clemens Papa Princeps Chriſtiani ſodalitij, vt Patriorum Deorum cōtemptor, ex reſcripto Principis, Cherſonam, vltra Pontum relegatur. Martyres plures Romæ, & in prouincijs. Metaphr. Martyrol. Rom.

Abilio Epiſcopo Alexandrino vita functo, ſuccedit Cerdo. Euſebius in hiſtoria, & in Chronico, omninò diuerſus ab hæretico, qui nec Epiſcopus, & ſub Antonino Pio vixit.

Secundum Sæculum.

C

Chriſti Annus	Clemen. Papa.	Traiani Imp.	C. Soſio Senecione / A. Cornelio Palma. Coſſ.
101.	9.	2.	

HOc anno Traianus qui in expeditione Germanica apud Colon. Agrippinam exceperat Imperium, in vrbem redit. Plin. in Panegyr. Dio.

In puerorum alimenta, duntaxat in Italia, multa largitur. Plin. Panegyr.

Hoc ipſo, à Paſsione Domini, 68. anno. S. Ioan. Apoſtolus & Euangeliſta, Epheſi mortuus ſepelitur, Hieron. & Euſeb. in Chron. ex Iren. & Polycarpus apud Euſeb. Tertull. L. de anima c. 50. *Obijt & Ioannes, inquit, quem in Aduentu Domini remanſurum fuerat ſpes.* Beda D mortuum ait, anno ætatis 98. vel potiùs 93. vt, 22. vocatus à Domino, 25. factus Sacerdos ſit, cùm Hieronymus dicat penè puerum vocatum à Domino. Sepulchri in Epheſo meminere Euſeb. 3. c. 33. Hieronymus de ſcriptoribus in Ioanne. Chryſoſtomus hom. 20. in epiſt. ad Hebr. dicitque illud; ſicut aliorum Apoſtolorum, manifeſtum eſſe; & homil. in laudem 12. Apoſt. ait eum poſt mortem, tanquàm viuum. Epheſum curare, & Cœleſtinus Papa, litteris ad Concilium Epheſinum, eidem alluſiſſe ſepulchro videri poteſt, dum ait: Reliquias eiuſdem Ioannis Epheſi in honore haberi. ſententiam Auguſtini vide, tract. 124. in Ioannem. Error aliquorum de Ioannis immortalitate, tum ex illis verbis, *& non dixit Ieſus quia non moritur*, &c. Ioan. vltimo; tum ex ſupradictis, refellitur.

S. Io. Apoſtoli obitus.

E Ioanne mortuo, eam regit Eccleſiam Oneſimus, Pauli diſcipulus. Ignatius ad Epheſios epiſt. 14.

Chriſti Annus	Clementis Papa	Traiani Imp.	Traiano 3. m & / Frontone item 3. m Coſſ.
102.	10.	3.	

CLEMENS, cùm miraculis & Euangelica prædicatione regionem exilij ſui, longè la[illegible] Chriſtum adduxiſſet, ædificatis diuerſis in locis 70. Eccleſijs, iuſſu Traiani [illegible] ter, 9. Kalen. Decemb. anno Pontif. 9. m. 6. d. [illegible] ab vltima die vacatio [illegible] 28. Hieron. Act[illegible] de eius ſepulchro [illegible] Elogi[illegible] [illegible] ad Valeri[illegible] torum, [illegible]

ex Stirpe Cæſarum, omnia ſcientia refertus, omniumque liberalium artium peritiſſimus, A
ad hanc iuſtorum viam tranſijt, itaque etiam in ea excellenter efflorvit, vt principi quoque Apoſtolorum ſucceſſor extiterit.

Clemẽtis epiſtolæ 4 quæ extant, non omninò certæ fidei.

Quæ extant quatuor eius epiſtolæ ab his diuerſæ, quas commemorat Hieronymus 1. contra Iouin. & Epiphan hær.30. non omninò certæ ſunt fidei, vindicare tamen eas conatur Franciſcus Turrianus, Societatis Ieſu, à calumnia.[a]

a 2. l. cõtra Magdeb.

Conſtitutiones Apoſtolorum.

Ab eodem Clemente ſcriptæ traduntur Conſtitutiones Apoſtolorum, quas non ignorauit antiquitas: (nam Athan. in Synopſi, eas, doctrinam Apoſtolorum Clementinam appellat,) non inter Canonica ſed Apocrypha ab omnibus relatæ. Epiphan. hæreſ. 70. *Apoſtolorum Conſtitutio apud multos in ambiguo eſt, ſed non reprobata, omnis enim regularis ordo in ipſa habetur, & nihil à fide adulteratum, neque à confeſſione, neque ab Eccleſiaſtica gubernatione & regula.* B
Per plura ſæcula cùm latuiſſent, noſtra ætate in lucem prodierunt, Græcè & Latinè, pro quibus, ab hæreticis impugnatis, Turrianus egregiam edidit defenſionem, libro contra Magdeburgenſ.

Canones Ap. quatenus probati.

Canones qui dicuntur Apoſtolorum, & à Clemente editi putantur, inter Apocrypha numerantur à Gelaſio, & diuerſo numero feruntur, aliàs 70. aliàs 80. aliquando etiam 50. Apocryphi porrò dicuntur, quòd minimè certum ſit ab Apoſtolis conſcriptos; authentici verò etiam merito illi maximè dicendi, quos Sancti Patres, & ſacræ Synodi, & vniuerſalis Eccleſiæ conſuetudo, vt ab Apoſtolica traditione manantes, probauére, Nonnulli irrepſe- C
re minimè ſinceri. Vide Turria. contra Magdeb.

Clem. aliqui ab hæreticis corrupti.

Libros, Circuitus Petri, Itinerarium, vel etiam Recognitionum, appellatos à Clemente editos nouit etiam antiquitas, ſed adhuc ipſo viuente, ab Ebionæis deprauatos, Epiphanius hæreſ. 30. affirmat, ab Eunomianis quoque, Rufinus in præfatione ad Gaudentium; & Epiphan. quidem ait ipſummet Clementem in ſuis Encyclicis eos redarguiſſe. de antiquis præter Clementem Alexandrinum & Origenem, vix reperitur, qui hos libros in auctoritatem citârit. Traditio eſt, Clementem, quem acceperat è Petro, ritum offerendi ſacrificium, Miſſam nempè ipſam, Romanæ Eccleſiæ ſcriptis conſignata reliquiſſe. Proclus Conſtantinop. Biblioth. SS. patrum, Tom. 4. Alia nomine Clementis ſuêre ſcripta ſuppoſita, vt diſputatio D
Petri & Appionis, quæ coarguit Euſeb.[b] Hieronymus in Clemente.

Clem. ſcripta ſuppoſita.

b 3. c. 32.

Traianus hoc ſuo 3. Conſulatu, adeò ſe æquum præbuit, vt abiturus Conſulatu, iurârit nihil ſe contra legem feciſſe, Plin. in Panegyr.

Chriſti Annus	*Anacleti Papæ*	*Traiani Imp.*	*Traiano 4.m & Sex. Arunculeio* Coſſ.
103.	1.	4.	

ANACLETVS 3. die Aprilis pontifex creatur.

Traianus, Decebalo Dacorum Rege victo, Dacicus appellatur, Dio, vetus inſcri- E
ptio.

Chriſti Annus	*Anacleti Papæ*	*Traiani Imp.*	*Sura & Seruiano iterum* Coſſ.
104.	2.	5.	

Religio Chriſtiana floret in Bithynia.

PLINIVS perfunctus ſuperiore anno honorario Conſulatu, hoc anno Bithyniam prouinciam ſuſcepit adminiſtrandam, in qua Chriſtianam Religionem admodum propagatam, & Deorum templa penè deſerta inuenit. Igitur pro conſuetudine Romana, curandi res Diuinas primùm, mox humanas; multitudine Chriſtianorum permotus, quod in omnes animaduertere, durum admodùm videretur, Traianum conſulit, per

Epiſto-

A Epiſtolam [a] in qua hæc ſunt verba, de ritibus Chriſtianorum. *Affirmabant autem hanc fuiſſe, vel culpa ſua, vel erroris* (qui ſcilicet infirmi deſciuerant à fide) *quòd eſſent ſoliti ſtato die ante lucem conuenire, carmenq́; Chriſto, quaſi Deo, dicere, ſecum inuicem; ſeq́; ſacramento* (non iuramentū opinor intelligunt, ſed ſacrum ritum, ipſamq́ue Euchariſtiæ ſumptionem, quàm mundis tantùm, & vitæ prauæ abdicationem ſpondentibus in futurum impartiebant) *non in ſcelus aliquod obſtringere, ſed ne furta, ne latrocinia, ne adulteria committerent, ne fidem fallerent, ne depoſitum appellati, abnegarent: quibus peractis, morem ſibi diſcedendi fuiſſe, rurſumq́; coeundi ad capiendum cibum, promiſcuum tamen & innoxium, quod ipſum facere deſiiſſe, poſt edictum meum, quo ſecundùm mandata tua, hæterias eſſe vetueram.* Tum Traianus reſcripſit [b]. hoc genus inquirendum quidem non eſſe, oblatos verò puniri oportere. Quam reſponſionem Tertullianus Apologetici c.2. exagitat, vt iniquam; qua, etſi feruor perſecutionis extinctus fuit, non tamen perſecutio repreſſa, vt ait Euſebius [c], qui tamen in eo labi videtur, quod in annum Traiani 11. literas illas refert.

[a] 97. li. 10.
B [b] ep. 98. li. 10. ep. Plin.
[c] li. 3. c. 27

Chriſti Annus 105. *Anacleti Papa* 3. *Traiani Imp.* 6. *Traiano 5.m & App. Maximo* Coſſ.

HIs temporibus perſecutione inſtante, Elxai Pſeudopropheta turpiſſimus, ex Iudæis prodit, cogens ad nuptias, aduerſans Virginitati, multa alia mentiens. Epiphan. hæreſ.
C 29. & 30. Idem ait Helceſæos, qui ſe ab eo deſcendere gloriarentur fœminas duas, Martham & Marthanam, ex eius ſtirpe ortas vt numen adoraſſe hær. 33.

Traianus rebellantem Decebalum, ponte in Iſtro facto, debellat, & Daciam in prouinciam redigit. Dio. Nummi.

Chriſti Annus 106. *Anacleti Papa* 4. *Traiani Imp.* 7. *Surano atque Marcello* Coſſ.

ANACLETVS cùm adhuc presbyter eſſet, conſtruxit atq; compoſuit ſuper corpus B. Petri inſignem claramq́ue memoriam; quam ad Zepherini tempora perſeueraſſe, hęc
D verba Caij antiqui Theologi apud Euſebium [d], qui ſub eo vixit, probant: *Ego*, ait, *Apoſtolorum Trophæa perſpicuè poſſum oſtendere. Nam ſi lubet in Vaticanum proficiſci, aut in viam, quæ Oſtienſis dicitur, te conferre, trophæa iſtorum qui iſtam Eccleſiam, ſuo ſermone & virtute, ſtabilierunt, inuenies.* lib. Pontif. in Anacleto. Hic B. Petri memoriam conſtruxit atque compoſuit, id eſt Eccleſiam.

Anaclet. illuſtrauit ſepulchrū B. Petri.
[d] li. 3. c. 24

Traianus è bello Dacico reuerſus, Romam, plurimis Barbararum gentium legatis, atq; adeò Indorum, proſequentibus, Bibliothecas extruxit, & columnam ingentē in foro quod Traianum dictum eſt, ſtatuit. Dio in Traiano, quę inter nobilia vetera monumēta proſtrata, vel quaſſata, adhuc integra manet, in cuius vertice Sixtus V. ingentem æneam ſtatuam de-
E auratam B. Petri principis Apoſtolorum, ſolenni ritu dedicauit, anno ſuo tertio.

Columna Traiana.

Chriſti Annus 107. *Anacleti Papa* 5. *Traiani Imp.* 8. *Candido & Quadrato* Coſſ.

TRAIANVS ab vrbe, in Armenos & Parthos, ac alios finitimos populos mouens, alios ſubegit, alios in deditionem accepit, Dio. Tunc quoque accidit, quod Suidas meminit, vt Abagarus Rex Edeſſæ (à ſeniore fortaſſe, qui Chriſti temporibus vixit, progenitus) Traiano munera miſerit. Edeſſena quidem Ciuitas ſub Traiano perſecutione vexata fuit. Martyres plures celebrantur, Barſimeus Epiſcopus, Sarbellius, & Barbea ſoror 29. Ian. & 30. Martyrolog. Rom.

Martyres Edeſſeni.

Christi Annus	*Anacleti Papæ*	*Traiani Imp.*	*Commodo Vero & Cereale* Coſſ.
108.	6.	9.	

A

> Vndecim millia Chriſtia norũ milituni rele gata.

TRAIANVS luſtrans exercitum, inuentos vndecim mille Chriſtianos, Dijs ſacra facere recuſantes, in Armeniam relegat, vt ignominia notati, Chriſtiani eſſe deſinerent.

Cum verò Romulus V.C. Imperatoris domus præpoſitus, eum admoneret, vt de re minus prudenter geſta, profeſſus ſe quoque Chriſtianum, eius iuſſu verberibus cæſus, obtruncatur, Martyrolog. Rom. 5. Septembr. Menolog. item Græcorum quod in Romulo, ait, Chriſtianos plurimos in exilium miſit, & in fidei confeſſione perſtantes, morte affecit. Vt non leuis ſit coniectura, hos eſſe illa decem millia Martyrum, qui in Siluis montis Ararat, in Armenia, ſunt Crucifixi; neue quid veritati obſtare videtur, quod ſub Adriano, dicant B ipſorum acta, vel quod in illud vſque tempus ſint reſeruati, quem Traiano ſcimus ſucceſſiſſe, vel alia quapiam de cauſa aut errore. Martyrologium Rom. 22. Iun.

Traianus Hiberos, Sauromatas, Hoſdroenos, Arabas, Boſphoranos, Cholcos in fœdus accipit; Seleuciam, Creſiphontem, Babylonem occupat, ac tenet, Mari rubro claſſem, ad vaſtandos Indiæ fines emittit. Euſeb. in Chron.

Christi Annus	*Anacleti Papæ*	*Traiani Imp.*	*Senecione & Sura.* Coſſ.
109.	7.	10.	

C

SIMEON frater Domini dictus, Cleophæ filius, Epiſcopus Hieroſolymit. 120. annorum cruci affigitur. Euſebius in Chronic. & in Hiſtor. 3. cap. 26. ex Hegeſippo. Illi ſuccedit Iuſtus.

> a 3. ca. 26. & 4. c. 21.

Apoſtolis & Apoſtolicis viris vita functis, hæretici audacius, & impudentius falſa dogmata ſpargere cœperunt. Euſeb.[a]

> S. Ignatius abducitur Romam.

S. Ignatius Epiſcopus Antiochenus, vt primus totius Orientis, Romam vinctus mittitur, ſequenti enim anno 11. Traiani, eius Martyrium ponitur ab Euſebio in Chronico, & à Hieronymo.

Abducto Ignatio, Eccleſiæ Antiochenæ pax datur à perſecutione. Ignatius Epiſtola 9. D & 12. ad Antiochenos, & Philadelphios, & ad Smyrnenſ. Smyrnam cum veniſſet, maritimam Ioniæ vrbem, comitibus Gauia ex Syria, Agathopode & Philone ex Cilicia, omnium ferè Aſiæ Ciuitatum legationibus, per Clericos, & Epiſcopos, cultus & recreatus eſt, ipſemet in ſuis Epiſtolis, inde ſcriptis ad Epheſios, Trallianos, Magneſianos, inde item ſcripſit ad Romanos, quæ eſt omnium nobiliſſima epiſtola, in qua ingentem ſui animi ſubmiſſionem oſtendit, & ardens Martyrij deſiderium expromit, & egregium de Eccleſia Romana præconium edit, Troadem delatus, inde ſcribit ad Philadelphenos, & ad ipſos Smyrnen. & ad Polycarpum, eorum Epiſcopum. Inde Neapolim Macedoniæ, & mox Philippos progreſſus, ſcribit ad Antiochenos, ad Heronem Diaconum, & ad Tharſenſes. Philippis terra E diſcedens in Dalmatiam, ſcribit ad Philippenſes.

> S. Polycarpus colligit Ignatij epiſtolas.

S. Polycarpus has Ignatij epiſtolas collegit, ipſe Polycarpus ad Philippenſes. Euſebius, & Hieronymus priorum ſeptem Smyrnæ & Troadæ ſcriptarum, tantum meminerunt; cui collectioni à Polycarpo factæ, quatuor poſtea additæ ſunt, tres Philippis datæ ad Antiochen. Tharſen. & Heronem Diaconum, quarta verò ad Philippen. quæ poſterior collectio, Philippenſium vt opinor, & Græcis & Latinis poſteà innotuit, quarum germana ſimilitudo cum prioribus, omnem aufert ambigendi occaſionem. eius generis eſt & ea, quæ data eſt ad Mariam Caſſoboliten.

Ignatij epiſtolæ ditiſſimum ſunt promptuarium Traditionum Apoſtolicarum, magno

Dei

A Dei conſilio, inter tot naufragia ſcriptorum, conſeruatæ, pleniſſimum item Armamentariũ cautionum ad vitandos Hæreticos.

Quàm florens eſſet Romana Eccleſia per id tempus, numero & ſanctitate, indicat exordio epiſtolæ ad Romanos idem Ignatius.

Eccleſia Rom. quã florens.

Plures quidem alias eum ſcripſiſſe epiſtolas oportet, ſed non extant, niſi quod tres aliæ feruntur, ad S. Ioannem Apoſtolum & Euangeliſtam, ad Sanctiſſimam Deiparam, & ipſius Deiparæ ad Ipſum, ſed dubiæ ſunt fidei. citauit tamen eas S. Bernardus Serm. 1. in Pſalm. 90. & alij recentiores.

Primus Ignatius in Eccleſia nomina nouem ordinum Angelorum vna coniunxit epi-
B ſtola ad Trallian. S. Dionyſius Areopag. lib. de diuinis nominibus citat ex epiſtola Ignatij ad Romanos, illud: *Amor meus crucifixus eſt*. Ex quo colligitur Dionyſ. poſt Ignatium ſcripſiſſe, nec ſub Domitiano Martyrio affectum, quod aliqui affirmârunt. Conſueuiſſe S. Ignatium in ſingulis ſuis epiſtolis ad calcem illa apponere, tanquam ſpeciale aliquod ſignum epiſtolarum Apoſtolico more, Amen. Gratia, quo etiam charactere eius ſucceſſores vſi fuere, conſtat hoc ex Gregorio lib. 4. ep. 37.

Nomina nouem ordinũ Angelorum ex Ignatio.

Zoſimus & Rufus, & alij Martyres hoc anno Philippis in Macedonia, Polycarpus ad Philipp.

C *Chriſti Annus*	*Anacleti Papa*	*Traiani Imp.*	*Gallo &* / *Bradua*	*Coſ.*
110.	8.	11.		

S Ignatius Epiſcopus Antiochen. Romæ leonibus expoſitus in Theatro, ab eis deuoratur, dimiſſis tantùm aſperioribus oſſibus, quæ magno cum honore Antioch. delata, innumeris coruſcant miraculis. Euſebius in Chron. Hieronymus, Chryſoſtomus, Metaphr. apud Sur. 1. Ian.

S. Ignatij Martyriũ.

Hero Diaconus ſuccedit illi in Epiſcopatu Antiocheno, iuxta Ignatij prænotionem, epiſtola ad ipſum, & ad Antiochen.

D Oneſimus item Epheſiorum Epiſcopus, Pauli diſcipulus, Romam vinctus perductus lapidatur, cuius poſt Reliquiæ Epheſum transferuntur. Martyrolog. Rom. 16. Febr.

In Macedonia Dyrrhachij S. Aſtius, ſiue Antiſtius Epiſcopus, ſupplicio crucis martyriũ conſummat, cuius exemplo ſeptem Chriſtiani, ob perſecutionem Italia profugi, Chriſtum apertè profitentes, in mare merguntur. Martyrolog. Rom. 7. Iulij.

Cerdoni Epiſcopo Alexandrino defuncto, anno ſedis vndecimo, ſuccedit Primus. Euſeb. in Chron.

E *Chriſti Annus*	*Anacleti Papa*	*Traiani Imp.*	*Palmâ iterum, &* / *Caluiſio Tullo*	*Coſſ.*
111.	9.	12.		

QVASI in vltionem mortis Ignatij, funeſtiſſimo terræmotu Antiochia, ibidem agente in hybernis Traiano, & ægrè per feneſtram erepto, afflicta eſt, Pedone altero Conſule extincto. Dio, ratio temporis extat ex Euagrio lib. 2. cap. 12. dum inter lapſos annos ab hoc terræmotu, ad eum ſuit, Leone Imper. exactè numerat. Sed hic ſe lapſum & in errorem inductum per Euagrium poſteà animaduertit Card. ipſe BARONIVS. Quare hęc omnia reijcienda voluit in ſequentem 117. Chriſti annum, quo Conſulatum geſſit Pedo, qui in illo terræmotu oppreſſus eſt, vt Dio certius prodidit. Vide appendicem ad tom. XI.

Ratio chronologiæ cõſtat ex Euagrio.

Chriſti Annus 112.	*Euariſti Papa* 1.	*Traiani Imp.* 13.	*Piſone & Haſta* / *Criſpino & Orſito alijs* } *Coſſ.*

Sed de Conſulibus non eſt laborandú cùm de annis Imp. cōſtat. A

ANACLETVS Martyrio coronatur 13. Iulij Martyrologium Rom. cùm ſediſſet an. 9. menſ. 3. dies 10. leguntur eius titulo Epiſtolæ tres, in quarum vltima, quòd trium ſedium Patriarchalium ponatur ſeries, nouatores offendit, cùm tamen & nomen Patriarchæ antiquum ſit, tum à Iudæis, tum à Gentilibus vſurpatum, & in Eccleſiam feliciter tranſlatum, & S. Petrus prærogatiuas ſedium inſtituerit. Euariſtus Græcus poſt dies 13. ſufficitur. B

Tituli presbyt. diuiſi.

Hic titulos in Vrbe Roma presbyteris diuiſit, id eſt domos recens Diuino cultui mancipatas, quas Eccleſias dicimus, ſic dictas, à titulis fiſcalibus ſumpta nomenclatura; fuiſſe autem titulum, quo aliqua domus diuino cultui manciparetur, ſignum crucis, colligitur ex edicto quodam Theodoſij[a].

a L. vltim. de Pagan. C. Theodoſ.

Septem diaconos ordinauit qui cuſtodirent Epiſcopum prædicantem, propter ſtylum veritatis, idq́ue ob muneris Maieſtatem, gaudet quippe multorum teſtimonio veritas. Pontificale Romanum.

Perſeuerauit diu in Eccleſia Romana numerus 7. Diaconorum, ex primæ ordinationis ab Apoſtolis facta, memoria, & reuerentia. Ijdem 14. Regionibus à Fabiano poſt præfecti, vnde & Regionarij dicti, & in Concilio Roma. ſub Syluestro, Diaconi Cardinales. C
Pantheon Romæ templum celeberrimum quod erat Iouis vltoris delubrum (Plin. lib. 36. c. 15. iuſtè numine vlciſcente, de cœlo tactum, incenditur, cùm vera religio, Romanorum perſecutione vexatur. Euſeb. in chronico.

Maro, Euthyches, Sulpitius, Seruilianus, Hiacynthus, Cæſarius, Diaconi, & alij complures martyrio coronati. Martyrologium Rom.

Chriſti Annus 113.	*Euariſti Papa* 2.	*Traiani Imp.* 14.	*Carpurnio Piſone &* / *Ruſtico Bolano* } *Coſſ.*

D

IVSTO, Hieroſolymitano epiſcopo, ſuccedit Zacheus, deinceps Tobias, Beniamin, Ioannes, Matthias, Beniamin alter, omnes ſex intra 13. annos conſumpti, Euſeb. Chron. vnde colligere licet Eccleſiam Hieroſolymitanam fuiſſe dira perſecutione vexatam, cùm & Dio affirmet, Traianum Iudæis, non modò Chriſtianis, infenſiſſimum fuiſſe.

Chriſti Annus 114.	*Euariſti Papa* 3.	*Traiani Imp.* 15.	*Traiano 6.m* / *& Africano* } *Coſſ.*

E

CHRISTIANI mutatione rerum & clades Romæ prænunciantes, ex tanta Traiani, vt videbatur, felicitate, irriſioni erant, quaſi vani, & vana iactantes (vt colligitur ex Luciani Philopatro) quæ tamen haud falſa Vaticinia probauit euentus. Quæ aduerſa & ingentia prodigia contigerunt, lege apud Dionem.

Traianus, qui ante biennium, tranſmiſſo Euphrate, Aſſyrios, Perſas, Arabes, & alias plures gentes ſubegerat, hoc anno Parthicus, Arabicus, & optimus à Senatu eſt appellatus, & Romæ Triumphalis ei arcus decretus, & alia multa in eius honorem. Sed ipſe langueſcente corpore, & deficientibus viribus, neque Romam redire; neque quidquam ſuperiore vita, & rebus geſtis dignum deinceps ampliùs efficere valuit. Imò verò præ tædio bello-

rum,

A rum,& magnitudine curarum coactus, aliqua ex parte,gentes, quos ſubegiſſet, liberas facere,Dio.

Annus,Rebellione gentium domitarum,Romano Imperio planè funeſtus.

Chriſti Annus	*Euar.Papa*	*Traiani Imp.*	*Nimmo Haſta,& Manilio Vopiſco.* Coſ.
116.	5.	17.	

IVDAEI rebellant,& ducenta ampliùs hominum millia , circa Cyrenen,cædunt. Dio. Euſeb.in Chron.& in hiſt. [a] ſed malè refert in annum Traiani 18. *a lib.4.c.2.*

Ijdem in Cypro,ad ducenta quadraginta millia trucidant, qua facti atrocitate,de cæ-
B tero,Iudæis capitale fuit Cyprum attingere,Dio.Euſeb.in Chron.

Credibile eſt,Iudæos adeò in Romanos ſæuientes,Chriſtianis non peperciſſe, quin eorum ingentes cædes fecerint,quos inſenſiſſimè odiſſent.

Traianus per ſuos duces,Iudæos,per vniuerſum orbem terrarum,profligat.

Chriſti Annus	*Euar.Papa*	*Traiani Imp.*	*L.Vipſtano Meſſala & M.Verg.Pedone.* Coſ.
117.	6.	18.	

FLORESCENTE indies magis Eccleſia, Iudæorum natio miris modis conflictabatur Euſeb.4.hiſt.cap.2.Iudæi in Meſopotamia rebellantes, à Romanorum exercitibus,infinito numero trucidantur, Euſeb.in Chron. Hoc anno contigit terræmotus Antio-
C chenus, vt ſuprà monuimus anno Chriſti 111.

Chriſti Annus	*Euar.Papa*	*Traiani Imp.*	*Aeliano & Vetere,vel ſecundum Caſsiod.Hadr.2.* [m] *& Ruſtico* Coſ.
118.	7.	19.	

TRAIANO Antiochia reuerſo,& perſecutionem continuante, rem prodigioſam narrat Nicephorus [b] de quinque Chriſtianis virginibus combuſtis, & cineribus æri admixtis,de quibus,vaſis conflatis,& lauacro,quod magnificentiſſimè exſtruxerat,dicatis,quicunque ea,lauationis cauſa ingrediebantur,caligine & vertigine correpti,cum impetu procurrebant,& concidebant. *b li.3.c.23.*

D Quod tradit Suidas de edicto ceſſationis à perſecutione, à Traiano promulgato , quòd Tiberianus Palæſtinæ Præfectus eum admonuerit, ſe non eſſe parem occidendis Chriſtianis qui ſe offerebant,hoc anno promulgatum oportuit.

Millenarij error à Papia Hierapolit.Epiſcopo,tempori Apoſtolorum proximo, & Io. Senioris auditore,ex malè intellecto loco Apocalypſ.20. inuehitur, in quem Iren. & Iuſtinus Martyr,& complures alij magni nominis viri inciderunt, nec tamen tranſijt in hæreſim,niſi poſtquàm Damaſus illum damnauit in Apollinare, pugnacius illum defendente. *Millenarij error.*

E De cuius Papiæ libris quinque,expoſitio ſermonum Domini inſcriptis, fragmenta citatur, ex Irenæo,apud Euſeb. [c] *c lib.3.cap. 30.& 33.*

Memoria Papiæ,vt ſpectatæ ſanctitatis viri, extat in Eccleſia 22.Febr.Martyrol.Rom.

Creſcens Epiſcopus in Gallia 27. Iun. Zacharias item eius ſucceſſor, in Eccleſia Vienneñſ.26.Maij. Maurus quoque Epiſcopus in Apulia 27.Iulij.Martyres ſub Traiano habentur in Martyrolog.Romano.

Chriſti Annus	*Euar.Papa*	*Traiani Imp.*	*Nigro & Aproniano vel Catilio & Fuluo* Coſ.
119.	8.	20.	Iuxta Caſſiod. vel iuxta Spartianum Hadriano 2. [m]

Chriſti Annus	*Euariſti Papa*	*Hadriani Imp.*
119.	9.	1.

TRAIANO mortuo Selinunte in Cilicia, quæ poſt dicta eſt Traianopolis, ſiue morbo ſiue veneno, quod etiã ferebatur (ait Dio) cùm imperaſſet an. 19. m. 6. d. 15. Hadrianus, ſiue adoptatus verè, ſiue commento Plotinæ Aug. Legatus in Syria, capeſſit Imperium. A

Traianus inter Diuos refertur, & ſolus omnium intra vrbem ſepelitur, oſſibus in vrna aurea conditis, in foro ab eo ædificato, ſuper columna, cuius altitudo centum quadraginta pedes habet. Eius probitatis tanta opinio fuit, vt vſque ad noſtram ætatem (ait Eutropius) non aliud Principibus à Senatu acclametur, niſi felicior Auguſto, melior Traiano. Dio, Spartian. Victor, Eutrop.

Chriſti Annus	*Euariſti Papa*	*Hadriani Imp.*	*Vero & Augure* Coſſ.
120.	9.	1.	Caſſiodoro. Alijs Hadriano 7. m & Salinatore, quod verius videtur ex inſcriptione.

B

PLACIDAS Græcis, Placidus Latinis, Magiſter Equitũ in bello Iudaico, cùm Traianus dux eſſet decimæ Legionis, quiq; poſteà in bello Dacico enituit, deniq; Chriſtianus diuinitùs factus, & Euſtachius dictus, is probabiliter creditur, qui ſub Hadriano cũ vxore Theopiſta & filijs, inſigni martyrio coronatˀ eſt. 11. Kal. Octob. Acta Martyrol. Menolog. C

Compoſitis rebus Orientis, Hadrianus Romam venit. antiq. nummus.

Viginti duas myriadas auri cum dimidia, Hadrianus ciuibus Romanis dimittit, Syngraphis in Romano foro combuſtis. Dio, Spart. Vetus inſcriptio.

Imp. Cæſar Traianus Hadrianus Aug. P. M. Tr. P. Coſſ. III. Reliqua vetera H.S. Nouies Mill. abolita S.C.

Hadrianus quoniam ſibi in Politicis omnibus æmulandum atq; adeò ſuperandum Traianum propoſuerat, perſecutionem diriſſimam in Chriſtianos continuat, eoque atrociorem, quod à Iudæis prognati credebantur, qui per hæc tempora, vbique ferè rebellãtes, odio Gentilium laborabant. D

Dionyſij Areopagitæ martyrium. Dionyſium Areopagitam Pariſiorum Epiſcopum, cum Eleuthero & Ruſtico, martyrio coronatum, ſub Hadriano, edunt Beda, & Ado, ex Ariſtide Athenienſi, lib. de Chriſtiana religione, quem quidem hoc anno centum & decem annorum fuiſſe conſtat, ſi quidem ſe 25. annorum fuiſſe, cùm Solis illud deliquium contigit in Paſſione Domini, ad Apollophanem ſcribens, ipſemet teſtatur: Nam ſub Domitiano paſſum mortem, quod Metaphr. *Dionyſij opera antiquioribꝰ cognita.* Hilduinus, & Hincmarus affirmant, conſtare non poteſt. Vide annum Domini 97. & 109. vbi de Ignatio fit mentio. Porrò de eius operibus, quod aliqui ambigunt, certum eſt, vt eius cognita ab antiquioribus, Dionyſio Alexandrino, Athanaſio, Ioan. Chryſoſtomo, Cyrillo Alexandrino, Gregorio Magno, Martino Papa, & martyre, Agathone, Hadriano, & deniq; Nicolao primo, præter innumeros recentiores. Quòd verò Euſebius vt Arianus, de illis reticuerit, id dolo malo ab eo factum poſſumus ſuſpicari, cùm ea hæreſi illi aduerſentur; & S. Hieronymus non laborauit colligere auctores ab Euſebio prætermiſſos, ſed de illis plures extant Apologiæ veterum, & recentiorum, quibus omnia obiecta diluuntur. E

HAERETICI qui adhuc viuentibus aliquibus viris Apoſtolicis, vt Ignatio & alijs clàm virus ſpargebant; illis vita functis, latiùs effuderunt. Menander fœda Simonis propago, ex quo Saturninus Antiochenus, Baſilides Alexandrinus, Carpocras omnium nefandiſſimus, patria item Alexandrinus, & alij. Ignat. ad Trallian. Clem. 7. Stromat. Euſeb. in hiſt. a

a 4. cap. 7.

Hi ſe-

Christi Annus	*Alexandri Papa*	*Hadriani Imp.*
121.	1.	2.

A Hi ferè ſpecioſo nomine, Gnoſtici appellati, ſuis nefandiſſimis flagitijs, diabolo id agente, Chriſtianam profeſſionem infamàrunt, & odioſiſſimam ipſis Gentilibus reddiderunt, quaſi omnes illis ſimiles eſſent, ad quam infamiam abſtergendam plures editæ fuerunt Apologiæ, à Iuſtino Martyre, Athenagora, Irenæo, Origene, contra Celſum; Tertulliano, & alijs. Ipſemet Plotinus, Platonicus Philoſophus, aduerſus Gnoſticos ſcripſit, quòd doctrina Platonis abuterentur, ad ſuas ſordes honeſtandas, eoſque Epicureis deteriores eſſe ait Porphyr. in vita Plotini.

Gnoſtici hæretici peſſimi.

Christi Annus	*Alexandri Papa*	*Hadriani Imp.*	*Auiola & Panſa.* Coſ. Caſsiod.
B 121.	1.	2.	

EVARISTVS Papa, cùm ſed. an. 9. menſ. 3. 26. Octobr. Martyrio coronatur, Martyrolog. Roman.

Alexander poſt dies 18. ſublegitur, de ingreſſu hoc anno 121. Alexādri, Index, ab Honorio collectus, manuſcriptus in Vaticana Biblioth.

Iudæi, occaſione abſentiæ Principis, rurſus rebellantes, rurſus domantur, Euſeb. in Chron. Hieron. in cap. 9. Danielis.

Christi Annus	*Alexandri Papa*	*Hadriani Imp.*	*Paterno & Torquato* Coſ.
C 122.	2.	3.	

Caſſiod. Alij Aurelio Fuluo poſt Antonino Pio dicto (de quo Conſulatu Spart. in Anton.) & C. Atilio Seuero, quod verius. Certè faſti Conſulares Caſſiodori hic ſunt valdè corrupti.

PRIMO, in Sede Alexandrina defuncto, anno ſedis 12. ſubrogatur Iuſtus, Euſebius in Chron.

D Hadrianus rebus vrbanis compoſitis, peregrinationem per vniuerſum orbem Rom. inſtituit, ſingularum prouinciarum proſpiciens ſecuritati atque vtilitati. Quamobrem cuſus eſt nummus, cum hac inſcriptione. Locupletatori orbis terrarum. De Prǽſidibus & Procuratoribus ſeuerè iudicat, Aſſeſſores adhibet I.C. Senatui probatos, præcipuè Iulium Celſum, Saluium Iulianum, Neratium Priſcum, & alios. Spartia.

Pergens perſequi Chriſtianos, Fauſtinum presbyterum & Iouitam Diaconum, Brixiæ, damnat ad beſtias, quæ cùm illis parcerent, Calocerus, & alij complures ex familia Principis conuertuntur: item Afra, Rhetiarum prǽſidis vxor, qui poſt omnes obtruncātur, Acta, apud Sur. die 16. Februar.

E Papa, cum multis, ob perſecutionem, latet in Cryptis, Acta eadem.

Calimerum Epiſcopum ordinatum, Mediolanum mittit.

Martyres, per hæc tempora, Seraphia virgo Antiochena, Martyrolog. Roman. 3. Sept Sabina nobiliſſima Romana 29. Auguſt. Sophia, cum tribus filiabus, ad pietatem egregiè inſtitutis, 1. Auguſt.

Christi Annus	*Alexandri Papa*	*Hadriani Imp.*	*Glabrione & Torquato* Coſ.
123.	3.	4.	

Caſſiod. Alijs Annio Vero & Augure, quod verius.

HADRIANVS tranſgreſſus in Britanniam, muro ducto per octoginta paſſuum millia, Romanos à barbaris diuidit. Spartia.

Alexan-

Alexandriæ ſeditio ob Apim inuentum, concitatur, pro quo, trahente eum ad ſe vnoquoque, cædes fiunt. Spart. de Api. Herodot. in Thalia, & Euſeb. de Præp. 2. c. 11. (A)

Aurelius Antoninus, qui & Arrius Antonin. ab auo materno, poſt Auguſtus & Pius dictus, Aſiæ Proconſulatum gerit, Spartia. Huic quæſtiones in Chriſtianos exercenti, tota vna ex ciuitatibus Aſiæ, Chriſtiana, ſe illi ad necem obtulit, qua re perterritus, paucis damnatis, exclamat; O miſeri, ſi cupitis perire, præcipitia & reſtes habetis. Tertullianus ad Scapulam, cap. vltimo.

Inde ingens Chriſtianorum alacritas ad mortem, pro fide ſubeundam, ſatis colligitur.

Chriſti Annus	*Alexandri Papæ*	*Hadriani Imp.*	*Aſiatico & Quinctio* Coſ. Caſſiod. (B)
124.	4.	5.	Alijs, Auiola & Panſa.

HADRIANVS in Lybiam, à Iudæis ſub Triano vaſtatam, colonias ducit. Euſebius in Chron. Hiſpanias peragrat.

Chriſti Annus	*Alexandri Papæ*	*Hadriani Imp.*	*Vero & Ambiguo* Coſ. Caſſiod.
125.	5.	6.	Alijs, Arrio Pettino, & Aproniano. (C)

HADRIANVS ex Hiſpania in Achaiam venit. Euſeb. Spart.

Athenas venit, Sacris Eleuſinijs turpiſſimis, initiatur, illis leges dat. Euſeb. 4. cap. 3. Spartianus.

Athenienſium Eccleſia florentiſſima. ªli. 4. c. 3.

Athenienſem Eccleſiam fuiſſe florentiſſimam, colligitur ex Orig. contra Celſum lib. 3. vbi eam & Corinthiorum, & Alexandrinorum, & omnem omninò Eccleſiam Chriſtianam præſtantiorem omnibus rebus publicis Gentilium oſtendit. Eam perſequitur Hadrianus, occiſo Publio Epiſcopo, cui ſuccedit Quadratus. Euſeb. ª Hier. in catal.

Chriſti Annus	*Alexandri Papæ*	*Hadriani Imp.*	*Gallicano & Tatiano* Coſ. Caſſiod. (D)
126.	6.	7.	Torquato & Glabrione. Græcis. Faſt Conſulum Faſti ſub Traiano & Hadriano ſunt confuſi, nullo tamen damno Chronographiæ, quæ conſtat ex annis Impp.

ADRIANVS Athenis Romam redit, in Africam tranſmittit, Spart. Nummus. Reſtitutori Africæ. De ſtatu Eccleſiæ Africanæ, & Hadriani perſecutione, ob veterum monumentorum iacturam, nihil conſtat. (E)

Chriſti Annus	*Alexandri Papæ*	*Hadriani Imp.*	*Scipione & Aquilino* Coſ.
127.	7.	8.	

POST Philippum, Seneca Hieroſolym. Epiſcopus, poſt quem, Iuſtus, cui ſuccedit Leui, mox, Ephrem, inde Ioſes, inde demùm Iudas, vſque ad euerſionem; ſub Hadriano anno 19. Euſeb. in Chron.

Hadrianus ex Africa Romam redit. Spartian.

GRAVISSIMA PERSECVTIO, vt nullo iudicio, ſed clamore tantùm vulgi,

A Chriſtiani neci darentur, de tanta iniquitate, Serenius Granianus Aſiæ Proconſul, apud Imp.conqueritur.Euſeb. [a]

Chriſti Annus	*Alexandri Papa*	*Hadriani Imp.*	*Vero &* *Bibulo* Coſ.
128.	8.	9.	

Alij Celſo & Marcellino.

HADRIANVS in Orientem proficiſcens, Athenas repetit, & Iouis Olympij AEdem & Aram ſibi dedicat.Spartianus.

Quadratus Apoſtolorum diſcipulus & Athen.Epiſcopus,orat coram Adriano,pro Chriſtianis,& Apologiam tradit. Euſeb. Chron. & hiſt. [b] In ea aſſerit quoſdam à Chriſto ſanatos,& à mortuis excitatos,ad longinquum tempus ſuperſtites,ſibi congnitos fuiſſe. Eidem Adriano Ariſtides,pro Chriſtianis,dat Apologiam.Euſeb.Hier.

Ex his Hadrianus,& ex literis Serenij Graniani, Aſiæ Proconſulis,mitior redditur, extat reſcriptum ad Serenij ſucceſſorem,Fundanum,apud Euſeb.4.cap.8.9.ex Iuſtino.

[a] 4.lib.8. ca.8.& 9.

Quadrat' Apologe. edit.

[b] 4.cap.3 Ariſtides item.

Chriſti Annus	*Alexandri Papa*	*Hadriani Imp.*	*Gallicano &* *Tatiano* Coſ.
129.	9.	10.	

C ASIAM peragrat, erecta ſibi templa dedicat. Præſides prouinciarum ſeuerè punit. Spartianus.

Chriſti Annus	*Alexandri Papa*	*Hadriani Imp.*	*Torquato &* *Libone* Coſ.
130.	10.	11.	

HADRIANVS ex Aſia in Syriam venit, Hieroſylymam pridem euerſam,rurſum habitari iubet; Vrbem AEliam Capitolinam appellat. Ioui, ex aduerſo Templi,ædem excitat,bellum hinc graue,& diuinum exoritur,indignantibus Iudæis peregrinos ſecum habitare,externa ſacra fieri,& externorum deorum imagines in ipſa conſtitui. quieuerunt tamen,donec Hadrianus in proximo eſſet;clàm interim ſe parātes ad bellum, quo longius digreſſo,in arma vertuntur: contempti primò, mox cogniti quantum bellum mouiſſent,ferè,vt ſic dicam,vniuerſus terrarum orbis,ex motu Iudæorum,concuſſus eſt,ex Dione in Hadriano.Barchochebas Iudæorum Dux, nolentes Chriſtianos Chriſtum abnegare, & aduerſus Romanos militare,omnibus cruciatibus necat.Euſeb.in Chron. A Rufo Iudęæ Præfecto infinita propè Iudæorum millia cæduntur.Euſebius [c].

Aliam cauſam belli affert Spartianus,quòd mutilare genitalia vetabantur.

Iuſtinus Samaritanus,huius belli occaſione profugus; quomodo, poſt tentatas omnes Philoſophorum ſectas,vni Chriſtianæ doctrinæ adhærendum cenſuerit, idemmet narrat. Dial.cum Triphone.

[c] Lib.4. hiſt.cap.6.

E

Chriſti Annus	*Alexandri Papa*	*Hadriani Imp.*	*Celſo &* *Balbo* Coſ.
131.	11.	12.	

HEROS Epiſcopus Antiochenus, Martyr. 17. Octobr. ſuccedit Cornelius, Euſeb. Chron.

Hadrianum maximè infenſum fuiſſe Eccleſiæ Antiochenæ, vt florentiſſimæ,& ab Apoſtolis excultæ credibile eſt, Antiochenſes quidem odiſſe ſcribit Spart.

Ex Syria in Arabiam venit.Spartian.

Christi Annus	*Sixti Papa*	*Hadriani Imp.*	*Catullino & Apro* Coſſ.
132.	1.	13.	

ALEXANDER Papa, cùm complures Senatores, & Præfectum vrbis Hermetem, cum [illegible] omnibus, aliósque Romanos ciues, ad Chriſti religionem perduxiſſet, V. Nonas [illegible], ſub Aureliano Iudice, poſt dira tormenta, obtruncatur, cum ſed. ann. 10. m. 5. d. 20. Acta, ex parte tamen mendoſa. A

Euentius, Theodolus, Hermas Præfectus cum ſuis, Quirinus Tribunus, & alij complures martyrio coronati, Acta.

Alex. Papæ decreta. Quod in Pont. [illegible] dicitur de eo, miſcuiſſe Paſſionem Domini in precatione ſacerdotum, intelligendum non videtur aliquid ſcripto ſancitum, nam id iampridem Apoſtolica inſtitutione atque ipſius Domini, erat traditum, Luc. 22. 1. Corinth. 11. B

Quod item dicitur, Hic conſtituit aquam aſperſionis cum ſale benedici; non ſolum aquam, ſed & oleum & alias creaturas ex Apoſtolica traditione benedictione ſanctificari, habet Eccleſia, 1. Timoth. 4. exemplo etiã Chriſti, Luc. 9. præter id quod de aqua benedictione ſanctificanda eſt apud Clem. in Conſtitutionibus [a]. Hunc igitur Alexandrũ aliquid ſcripto ſanxiſſe, ea de re credibile eſt, quod nihilominus traditione eſſet vſurpatum.

a li. 8. c. 35

Hoc ipſum de Vino, aqua mixto, in Sacrificio adhibendo, dicendum; eum ſcilicet ſcripto ſanxiſſe, quod Dominica inſtitutione, & Apoſtolica traditione vſurparetur. Cypr. ep. 63. edit. Pam. Iuſtin. Apol. ad Antoninum. C

Alexandro poſt dies 25. ſubrogatur Sixtus Romanus.

Antinous Had. amaſius, prohnefas, in deos refertur. Hadrianus ex Arabia in Ægyptum venit: Antinoum puerum, quem habebat in delicijs, mortuum, ſiue in Nilum ceciderit, vt Hadrianus ſcribit (ait Dio) ſiue immolatus, quod veritas habet, vel quòd ſe ſponte morti obtulerit, ob magiam ſcilicet, muliebriter deflet: in deos refert; Templa illi & Aras ſtatuit: Antinopolim eius nomine condit, Spartian. Dio. Euſeb. Chron.

Hæc probra Gentilitatis, in 8. Oraculorum Sibyllinorum libro, prædicta leguntur: de Hadriano & Antinoo: Myſteria cuncta tenebit arcana magici, puerũ monſtrabit, & ipſum; Eſſe Deum; tollet, Sancte quæcunque coluntur. D

b 4. c. 10. Scriptores pro Chriſtiana religione contra Gentiles. Plerique qui pro Chriſtiana religione contra Gentiles hoc tempore & deinceps ſcripſerunt, hoc exemplum factitij Dei in os Gẽtilium ingeſſerunt, Hegeſippus ab Euſeb. [b] Iuſtin. Theophil. ad Autholycum, Origenes contra Celſum, Athenagoras, alij.

Antinopoli, Irais virgo, & alij plures martyrio affecti habentur in Rom. Martyrolog 22. Septemb. Menolog.

Christi Annus	*Sixti Papa*	*Hadriani Imp.*	*Pontiano & Rufino* Coſſ.
133.	2.	14.	

IVSTO Epiſcopo Alexandrino defuncto, anno ſed. 12. ſuccedit Eumenes annis 13. Euſeb. Chron. E

Christi Annus	*Sixti Papa*	*Hadriani Imp.*	*Pompeiano 2. m & Commodo* Coſſ.
134.	3.	15.	

c L. 3. C. de edi. D. Hadria. toll. Celſus Epicureus ſcribit cõtra Chriſtianos. HADRIANVS perpetuum edictũ à Saluio Iuliano edi curat, Edictum Saluian. dictum. Idem edictum proponit de vigeſima parte hæredit. fiſco applicanda, ex quo fortaſſe primus aduocatum Fiſci conſtituit. Id edictum Iuſtinianus poſt abrogauit. [c]

Celſus Epicureus viuit ſub Hadriano, & ſcribit contra Chriſtianos, quem poſt Origenes valentiſſimè confutat.

A *Christi Annus* 135. *Sixti Papa* 4. *Hadriani Imp.* 16. *Hibero & Silano* Coſſ.

IVDAEI Palæſtinam populantur. Iulius Seuerus, præter alios duces, ab vſque Britannia euocatus, nullo iuſto prælio, ſed diuiſos carpens, tardiùs quidem, ſed minori cum periculo, penitùs opprimit, Dio, Euſeb. in Chron.

Christi Annus 136. *Sixti Papa* 5. *Hadriani Imp.* 17. *Seruiano & Vero* Coſſ.

B HOc anno ab Euſeb. in Chron. ponitur ieiunium Quadrageſimale, à Roma. Pont. inſtitutum, atque præceptum, ſed falſo; cùm plerique tribuant Teleſphoro, quod tamen iam ex traditione Apoſtolica erat vſurpatum.

Christi Annus 137. *Sixti Papa* 6. *Hadriani Imp.* 18. *Pompeiano & Aciliano* Coſſ.

BELLO Iudaico confecto, Hieruſalem inſtaurata, in honorem Aelij Hadriani Aelia dicta. In fronte portæ, qua Bethlehem egreſſus eſt, ſus ſculptus in marmore. Iudæi ſic e regione pulſi, vt nec ab edito quidem loco paternũ ſolum aſpicerent. Euſeb. Chron.

C & in hiſtor. [a] a 4. c. 6.

Hadrianus non modò Iudæis, ſed etiam Chriſtianis infenſus, in eorum fidei abolitionem, ſanctiſſimis myſterijs inſignita terræ ſanctæ loca, ſimulacris profanare ſtudet. Paulinus epiſt. 11. Hieronymus 13. Seuerus 2. hiſt. *Manſit hoc ſeculi prioris nefas in tempora, noſtris proxima, Conſtantini,* ait Paulinus, ſed nec ſic tamen effecerunt, quin ea loca, etiam apud Gentiles, eſſent illuſtria, colligitur ex Origine 1. contra Celſum.

Aquila Ponticus, è Gentili Chriſtianus, ſed ob ſtudium Aſtrologicæ vanitatis, Eccleſia eiectus, poſt Iudæus, ſcripturam ex Hebræo prauè vertit, contrarius editioni 70. Epiphan. libro de pond. & menſur. Hieronymus vocat illum hæreticum Iudaizantem: & duas ait, e- Aquila ſcrip. Græce in Hebr. vertit.

D didiſſe ſcripturæ interpretationes, poſteriorem, priore fideliorem. In Zachariæ cap. 3. & 4. & in qq. Hebr. quod verò in Iſai. cap. 8. ex quorundam opinione ponit, hunc Aquilam ante Chriſti tempora vixiſſe, diſcipulum Achilæ, improbabile eſt.

Christi Annus 138. *Sixti Papa* 7. *Hadriani Imp.* 19. *Commodo Vero & Pompeiano* Coſſ.

IVDAICIS rebus compoſitis, totoque Oriente ſedato, Hadrianus Imperator, Romam, peragrato iam toto orbe Romano, regreditur, & Cõmodum Verum adoptat futurum Imperij hæredem, quo proximis Kal. Ian. defuncto, adoptat Arrium Antoninum, poſt

E Pium dictum, ea lege, vt L. Aurelium Verum, & M. Antoninum adoptet. Spart.

Phlegon Trallianus Hadriani libertus, Chronographus, Olympiadas ſupputauit, res geſtas breuiter attingens, ad hunc vſque annum, quo incipit numerari Olympias 229. Suidas.

Excluſis Iudæis ab Hieroſolymis, & deficientibus Epiſcopis ex circumciſione, primus ex Gentibus, Marcus ordinatur Epiſcopus, Euſeb. Chron. & 4. hiſt. cap. 5. Seuer L. 2.

Chriſtianiſmi nomine delati Getulius, Chriſtianorum hoſpes, & monitor, & frater eius Amantius Tribunus, & Cerealis, Vicariam agens Præfecturam, cum alijs necantur, mox Symphoroſa, Getulij vxor, cum ſeptem filijs, Acta. alij extant Martyres ſub Hadriano, Terentianus Epiſcopus Tudertinus, vnà cum Flacco, Eleutherius Epiſcopus

Illyrici,cum Antonia matre: Chorebus Præfectus: Euptychius in Cappadocia; Ariadna in A
Phrygia.Exuperius,Zoe,Cyriacus,& Theodoſius: Maria ancilla,Theodorus,& Pauſilippus: Thamelus cum ſocijs,Philetus, Lydia, Macedonius, Theoprepidus Dux, Chronidas Commentarienſis,præter alios quorum nomina exciderunt,Martyrolog.Rom.

Chriſti Annus 139. *Sixti Papæ* 8. *Hadriani Imp.* 20. *AElio Vero & Vibulio Pio* Coſ.

Eccleſia longe diffuſa.

ECCLESIA, per hæc tempora, longè lateque per omnes Regiones & prouincias, vltimæ vſq; Barbariæ,peruagata,omnia impleuerat.Iuſtinus Dialog.cum Tryph.Irenæus B
lib.1.cap.5.Tertul.Apolog.cap.37.*Externi ſumus*,inquit,*& veſtra omnia impleuimus,Vrbes, Inſulas,Caſtella,Municipia,Conciliabula,Caſtra ipſa,Tribus,Decurias,Palatium,Senatum,forum, ſola vobis reliquimus templa,&c.*& aduerſus Iudæos cap.7.& 8.

Hadrianus in Tiburtina villa,quam ſumptuoſiſſimam extruxerat,profluuio ſanguinis penè ad exitum venit;mox Phtyſi,& aqua intercute laborans, tædio vitæ, expetens qui ſibi vim afferret,nec inueniens,miſerè ex diuina vltione excruciatur, tam dirè Hadrianum numine vleiſcente,quòd Seruianum virum optimum occiderit, vt opinati ſunt Dio, & Spartianus:ſed verius ob ingentem Chriſtianorum carnificinam.

Arrius Antoninus,in ſucceſſionem imperij adoptatus,ex eo Pij cognomē inuenit,quòd C
Hadrianum tam diu viuere coegerit. Iulius Capitoli.in Antonino. Miracula per hoc tempus,ex Marij Maximi nobiliſſimi hiſtorici ſententia conficta,Spartianus affirmat;alia quoque nonnulla ex veteribus monumentis commētitia feruntur,ad fulciendum quoquo modo collabentem idolorum cultum.

Chriſti Annus 140. *Sixti Papæ* 10. *Antonini Imp.* 1. *Camerino & Magno* Coſ.

HADRIANVS annos agens 62.m.5.d.6.Imperij verò anno 20.& menſ.vndec.exoptatam mortem ſibi inferri non obtinens,inedia vitam finit. Famæ admodum cupidus. D
Dio.Magiæ deditus,Dio & Spartia.Matheſeos peritus, Marius Maximus; hinc Tertullianus,Hadrianum omnium curioſitatum exploratorem appellat.

Antoninus excipit Imperium, ingens Hadriano Sepulchrum conſtituit, quod poſteà moles Hadriani appellata:inter Diuos refert,Templa erigit, Sacerdotes inſtituit,Spartia. Iul.Capitolin.alij.

Chriſti Annus 141. *Sixti Papæ* 10. *Antonini Imp.* 2. *Anton. Aug. 2. m & Brutio Præſente* Coſ.

PER legatos plurima bella geſſit. Nam & Britannos, per Sollium Vrbicum legatum,vicit,alio muro ceſpitio,ſummotis barbaris, ducto; Mauros ad pacem poſtulandam coegit;& Germanos,& Dacos,& multas gentes,atq; Iudæos rebellātes contudit.In Achaia etiam atque Aegypto rebelliones repreſſit, Alanos molientes ſæpè refrænauit. Iulius Capitolin. E

Chriſti Annus 142. *Teleſphori Papæ* 11. *Antonini Imp.* 3. *Auguſto 3. m & M. Aurelio Antonino* Coſ.

SIXTVS Papa 8.Idus Aprilis martyrio coronatur, cùm ſediſſet annos decem,vno menſe minus,& d.22.

Eius

A Eius extant nomine duæ epiſtolæ, in quarum altera, Sixtus vniuerſalis Apoſtolicæ Eccleſiæ Epiſcopus inſcribitur.

Sub huius Sixti Papæ nomine, Sixti Philoſophi Pythagoræi, Gentilis hominis, Commentarium à ſe Latinum factũ, vulgauit Ruffinus, de quo ſæpe illum arguit Hieronymus. *Sixti Pythagorici liber vulgatus, ſub nomine Sixti põt.*

Decreuit ne ſacra vaſa ab alijs, quàm à ſacris miniſtris tangerentur.

Item vt Miſſarum actionem, Sacerdote incipiente, populus Hymnum decantaret, Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth, &c. quod viſitatum ab vſque temporibus Apoſtolorum, ex Clem. 8. Conſtit. cap. 26. ipſum ſcripto ſanxiſſe credibile eſt; liber de Rom. Pont. in quo & illud habetur, conſtituiſſe, vt quicunque Epiſcopus euocatus fuerit ad Sedē
B Romanam Apoſtolicam, rediens ad Parochiam ſuam, non ſuſcipiatur, niſi cum formatis ſalutationibus ad plebem à Sede Apoſtolica. Earum formatarum commercio, vnius Eccleſiæ Catholicæ ſeruari, ac proinde probari ſolere vnitatem, tradit Optatus Mileuit. 2. c. Parmen. quarum pòſt forma quædam ſtabilita eſt in Concilio Nicæno. Qua occaſione notandæ variæ appellationes epiſtolarum Eccleſiaſticarum.

Formatæ, quæ & Communicatoriæ, & Canonicæ, & Pacificæ, & Eccleſiaſticæ, Commendatoriæ, Tractatoriæ, Dimiſſoriæ, Memoriales ſeu Commonitoriæ, Synodicæ, Encyclicæ, Catholicæ, Decretales, Paſtorales, Confeſſoriæ, Captiuorum, Apoſtolicæ, in quibus, qua Breues dicuntur, Clericæ, Tractatoriæ, Priuatæ. De quibus ſingulis conſule An-
C nales. *Variũ genus literarum Eccleſiaſticarũ.*

Idem Sixtus S. Peregrinum Antiſiodorenſibus dedit Epiſcopum, qui pòſt Martyr extitit. Martyrolog. Rom.

Teleſphorus Græcus, ex Anachoreta, poſt duos dies vacantis ſedis, ſublegitur, libro de Rom. pont.

Fauſtinam Auguſti vxorem mortuam, Senatus conſecrat. Iul. Capitolin.

Sed qua impoſtura impietatem ornarent, vt mendacium veritas crederetur, audi, quæ Iuſtinus ad eundem Antoninum, Chriſtiana ſit libertate loquutus. (Porrò cur apud vos Imperatores ſemper immortalitati conſecrare dignamini, producentes quempiam, qui
D iureiurando confirmet, vidiſſe ſe è rogo aſcendere in cœlum ardentem Cæſarem?) Hanc turbam nouorum & factitiorum Deorum, apud cordatiores Gentiles, monentibus præcipue Chriſtianis, credibilè eſt multum profuiſſe, vt plurimi indies ſe ad Chriſtianam religionem adiungerent.

Chriſti Annus 143. | *Teleſphori Papæ* 2. | *Antonini Imp.* 4. | *Priſcino & Seuero* Coſ.

E CORNELIO Epiſcopo Antiocheno ſuccedit Hero ſecundus, ſed. ann. 27. Euſebius in Chron.

Inſtinctu Dæmonis, pœna capitis interdicitur lectione librorum Hyſtaſpis, Sibyllarum, & Prophetarum, quòd multi per eorum lectionem ad Chriſtianam Religionem inducerentur. Iuſtinus Apolog. ad Antonin. & Arnobius contra Gentes aſſirmat non defuiſſe ex Gentilibus, qui auerſarentur lectionem librorum M. Tullij de Diuinatione, & de Natura Deorum, & cenſuiſſe oportere ſtatui per Senatum, vt abolerentur hæc ſcripta, quibus Chriſtiana Religio comprobetur, & vetuſtatis opprimatur auctoritas. *Libri Gentilium interdicti, q̃ fauere viderentur Chriſtianæ religioni.*

[illegible] minus in Chriſtianos ratione valebant, eo vehementiùs aduerſus eos ca-[illegible]t, omnia Gnoſticorum ſcelera & portenta, in vniuerſos conferentes, & eo ſolo [illegible] eos tradentes. Iuſtin. in Apolog.

Chriſti Annus	*Teleſphori Papæ*	*Antonini Imp.*	*Rufino & Quadrato* Coſſ.
144.	3.	5.	

MARCVS ſecundus Eumeni in ſede Alexandrina ſuccedit, ſed. ann. 7. Euſebius in Chron. A

Chriſti Annus	*Teleſphori Papæ*	*Antonini Imp.*	*Torquato & Attico Herode* Coſſ.
145.	4.	6.	

Valẽtinus hæreſiarcha.

VALENTINVS Platonicus, non obtento Epiſcopatu, quem ambibat, hæreſim fabuloſam & portentoſam euulgat in Cypro, cùm fidem Catholicam in Aegypto, Aegyptius ipſe, & Romæ prædicaſſet, ingenio potens, & eloquio. Euſeb. in Chron. quem B impugnarunt, Tertullian. Irenæus, Epiphan. Theodoretus, alij plures, aduerſus quem, & cæteros hæreticos, nullum fortius telum eſſe cenſet Iren. traditione Eccleſiaſtica, in eccleſia, maxime Romana cõſeruata, lib. 3. cap. 3. Ex Valentinianis, qui etiam Gnoſtici, Ophitæ prodierunt, auctore Euphrata; Serpentem vt Dei Sapientiam colentes. quam ſtultitiam Chriſtianis obiecit Celſus, quem redarguit Origenes lib. 6.

Hoc eodem tempore Alexander quidam Magus, ex diſcipulis Apollonij, Aſiaticos populos, commento ſerpentis Aeſculapij, & confictis oraculis dementauit, tanta fama, vt ab vſque Roma conſuleretur, idque per plures annos, Lucianus in Pſeudomante. Plures aliæ hæreſes ex Valentino prodiêre, Caiani, Sethiani, & alia portenta. Tertullian. de præſcript. C cap. 47.

Chriſti Annus	*Teleſphori Papæ*	*Antonini Imp.*	*Auito & Maximo* Coſſ.
146.	5.	7.	

Marcion hæreſiarcha.
a lib. 5. c. 3.

MARCION, Cerdonis diſcipulus, Ponticus, Stoicus Philoſophus, Epiſcopi viri ſancti filius, propter ſtuprum virgini illatum, Eccleſia pulſus[a], in Oriente primum hæreſim docet, mox Romæ Catholicam fidem profitetur, rurſum verò impia docet; famoſi eius diſcipuli, Potinus, Baſilicus, & alij. Euſeb.[a] Tertul. Iuſtin. Epiphan. Iren. qui tra- D ditione maximè contra eos pugnàrunt.

Apelles.
b 5. c. 13.

Apelles, Marcionis diſcipulus, Philumenæ fœminæ, nequam ſpiritu inſtinctæ, fidem adhibens, multa profana docet, Tertull. Rhodon, apud Euſeb.[b] Aug. c. 24. de Hæreſ.

Celſus inſultat Chriſtianis de varijs ſectis.
c l. 2. ep. 90
Eccleſia catholica quomodo agnoſcenda inter tot ſectas.
Catholicũ nomen cur inuentum.

Quòd per hæc tempora plures hæreſes emerſerint, occaſio data Celſo Epicureo Philoſopho, Chriſtianis, de ſua ipſorum diſſenſione inſultandi, cui reſpondit Orig. lib. 3. eidem obiectioni reſpondit Iſidor. Peluſiota[c], & Lact. Firm. lib. 4. c. vltimo, poſt multa, ſcitè indicans, inter tot ſectas, quomodo agnoſcenda Eccleſia verè Catholica, nõ tantùm nomine; *Sciendum eſt autem, illam eſſe veram, in qua eſt Religio, Confeſſio, & Pœnitentia, quæ peccata & vulnera, quibus eſt ſubiecta imbecillitas carnis, ſalubriter curat.* Ex occaſione porrò hæreſum, Catholicum E nomen inuentum, ait Pacianus ad Sympron. quæ porrò vtilitas ex illis exiſtat, docet Aug. ſerm. 98. & 16. de ciuit. c. 2.

Chriſti Annus	*Teleſphori Papæ*	*Antonini Imp.*	*Torquato & Iuliano* Coſſ. Gr. Faſti. Romulo & Glabrione. Caſſiod.
150.	9.	11.	

Iuſtinus Apolog. ſcribit.

IVSTINVS Philoſophus ſcribit Apologiam ad Imp. Senatum, & vniuerſum populum Romanum, in qua numerat 150 annos à Chriſti Natiuitate ad illud tempus, quo eam

ſcri-

A ſcribebat orationem, male igitur Euſebius & Caſsiod. in alium annum eam referunt. meminit eius idem Iuſtinus in Dialogo cum Tryphone. *Noſtra quidem, inquit, ratio eſt, à nemine nos quidquam mali pati poſſe, &c. Vos autem occidere quidem poteſtis*, Magna in ea libertate vſus, ad finem hæc addit. *Illud autem vobis prædicimus, vos minime euaſuros futurum Iudicium Dei, ſi in hac iniquitate perduraueritis, Et nos clamabimus; quod Deo gratum placitumq; eſt, idipſum obtineat, & fiat.*

Christi Annus	*Telesphori Papæ*	*Antonini Imp.*	
151.	10.	12.	*Orſito & Priſco* / *Praſente & Ruſo* } *Coſſ.* *Caßiod.*

B

CELADION ſuccedit Marco iuniori, in Eccleſia Alexandrina Epiſcopus: ſed. annos 14. Euſeb. in Chron. & in Hiſt. 4. c. 18.

Christi Annus	*Hygini Pap.*	*Antonini Imp.*	
154.	1.	15.	*Glabrione & Veriano.* } *Coſſ.*

TELESPHORVS 5. Ianuar. cum ſed. ann. 11. m. 9. minus tribus diebus, glorioſiſsimè, ait B. Iren.[a] martyrium fecit. Martyrolog. Illi ſuffectus eſt Hyginius Græcus, Athe- a *Lib. 3. c. 3.*
C nienſis, ex Philoſopho. lib. de Roman. Pont. Teleſphorus porrò ſtatuit, vt in Natali Domini Miſſæ noctu celebrarentur, cùm ordinariè ante horam tertiam celebrari non ſolerent; & vt ante Sacrificium Hymnus, Gloria in excelſis, diceretur. Pontif. liber.

Quod in Pontif. libro, de Inſtitutione Ieiunij Quadrageſimalis ſcribitur; cùm certum ſit id ex Apoſtolica traditione manaſſe; intelligendum videtur, quod traditione ſeruaretur, fortè aliqua cum diuerſitate, ſcripto illud vniformiter ſeruandum præſcripſiſſe.

Alexander Epiſcopus, Via Claudia, Martyr. 21. Octob. Martyrolog.
Spoleti, Pontianus & plures alij in Italia.
D In Oriente, complures alij, ſub Antonino paſsi leguntur.
Pergami in Aſia Agathodorus, & Carpus & Agathonice.
Pergæ in Pamphilia Theodorus eiuſque mater Philippa, & alij plures.
Heracleæ, Glycerium: Apameæ Alexander: Damaſci, Victor & Corona.
Apud Comanos, in Ponto, Hermias miles.
Morcenopoli, Melitina.
Auguſtoduni in Gallia, Flocillus, & alij.
} Martyrol. Rom.

In Sardinia Potitus, plures alij, quorum nomina, & memoria excidit ex Martyrol. Romano.

E Imperator conterritus aduerſis caſibus incidentibus, quaſi Deo, Gentilium impietatem vlciſcente, [illegible] Reſcripto inhibet perſecutionem. Extat apud Iuſtinum, in fine orationis ad ipſum. Euſeb. 4. c. 12. & 25.

Aduerſa porrò illa recenſentur à Capitolino, fames, Circi ruina, terræmotus, quo Rhodiorum, & Aſiæ Oppida conciderunt: Romæ incendium, quod trecentas quadraginta in[illegible] domos [illegible]pſit. Narbonenſis Ciuitatis, Antiochenſis Oppidi, & Carthaginen[illegible] incendium, denique Tyberis inundatio.

Chriſti Annus	Hyginij Papa	Antonini Imp.	Præſente & Rufino. Coſſ.
155.	2.	16.	

VALENTINVS, Cerdo, & Marcion, ſub Hyginio Romam cum veniſſent, & vſque ad Eleutheri tempora perueniſſent, ſub catholico nomine latentes, hæreſes ibi ſuas ſpargere cœperunt. Iren.[a] Tertull. de præſcript.[b] Euſeb.[c] A

a lib. 1. cap. 28. & lib. 3. c. 3. & 4.
b c. 30.
c 4. c. 10.

Chriſti Annus	Hyginij Papa	Antonini Imp.	Seuero atque Sabino. Coſſ.
157.	4.	18.	Al. Sabiniano Quintillo ac Priſco Caſsiod.

B

MARCO in ſede Hieroſolymitana ſuccedit 17. Caſsianus, 18. Publius, 19. Maximus, 20. Iulianus, 21. Gaianus, 22. Symmachus, 23. Caius, 24. Iulianus, 25. Capitol. Euſeb. in Chron. exploratam ſibi quidem Epiſcoporum Hieroſolymitanorum ſucceſsionem fatetur, ſed quot quiſque ſederit annos, ſibi eſſe incompertum, hos ponit vſque ad annum Commodi Imperatoris quintum.

Chriſti Annus	Pij Papa	Antonini Imp.	Siluiano & Augurino. Coſſ.
158.	1.	19.	

C

HYGINIVS Martyr moritur, cum ſed. ann. 4. duobus minus diebus, vt ex ingreſſus eius, & exitus die colligitur, Martyrolog. Romanum. Euſeb. in Chron. & hiſto. 4. cap. 10.

Quòd legitur, Hic Clerum compoſuit, & diſtribuit gradus, aliqua antiquæ formæ, iam ante, à tempore Apoſtolorum inſtitutæ, auctore Ignatio, intelligendum eſt addidiſſe. extant eius nomine epiſtolæ duæ, & plura citantur eius nomine à Gratiano Decreta, reliqua eius acta planè obſcura.

Ei ſucceſsit Pius, Italus, Aquileienſis, iuxta Hegeſippum, (apud Euſeb.)[d] Irenæum[e] Tertullianum 3. contra Marcionem, carmine, in fine. Euſeb. Epiphan. alios, nam Optatus, 2. contra Parmen. & Auguſtinus Epiſt. 163. & Hier. de ſcript. in Hegeſippo, Anicetum ponunt, poſteà Pium, ſed prior ſententia potior, vt eorum, qui iiſdem temporibus vixerunt, Hegeſippi ſcilicet & Irenæi. D

d Lib. 4. cap. 21.
e c. 3. & 4.

Chriſti Annus	Pij Papa	Antonini Imp.	Barbato & Regulo. Coſſ.
159.	2.	20.	

Decretum de Paſchate.

PIVS decretum edit de celebrando Paſchate, die Dominico. Euſeb. in Chron. quod hic oportet intelligi, Decreto firmaſſe, quod ex traditione Apoſtolica obſeruabatur, vt conſtat ex Ignatio epiſt. 6. ad Magneſianos, & 8. ad Philipp. atque adeò ex Ipſomet S. Ioanne Euangeliſta Apocal. 1. cap. (quantumuis de S. Ioanne ſecùs affirment Polycrates, apud Euſeb.[f] & Irenæus) quod ipſum ab Angelo in habitu Paſtoris ſibi apparentis, Hermes Pij frater, (de quo Apoſt. ad Rom. ca. 16. meminit, vt teſtantur Orig. Euſeb. Hieron.) libro qui Paſtor inſcribitur, mandatum affirmat. E

f 5. c. 23. et 24.

Hermæ hic liber, Paſtor inſcriptus, Græcis imprimis cognitus, & probatus, citatur ab Irenæo, apud Euſebium 5. cap. 9. Clem. Alexandrino, Origene, Athanaſio, qui eum vtiliſsimum appellat. Apud quaſdam Eccleſias etiam publicè legitur, ait Hieron. de ſcriptoribus, re vera, ait, vtilis liber, ſed apud Latinos penè ignotus eſt, Tertullian. quidem libro de pudicitia, cap. 10. aſſerit, à Concilio Eccleſiarum inter Apocrypha relatum, apud iudi-

A cium perſeueraſſe in Eccleſia teſtatur Rufin. in expoſit. Symboli Apoſtolici,& Proſper aduerſus collatorem. Gelaſius,c. Sata Romana, ſuſpicionem auctoris Annalium de hoc libro lege apud ipſum.

Chriſti Annus 161. *Pij Papa* 4. *Antonini Imp.* 22. *Quintillo & Priſco* Coſ.

PLVRES exteræ gentes, æquitate Antonini permotæ, depoſitis armis, ſe eius voluntati ſubdiderunt, Bactri, Hyrcani, & Indi. Euſebius in Chronic. Aurelius Victor. Iulius Capitolinus.

B Legem tulit, ne maritus adulterij accuſare poſſit vxorem, ſi ipſe impudicè vixerit; quã vt æquiſſimam laudat S. Auguſtinus 2. de Adulterin. Coniug. cap. 8. Extat lex in Cod. Gregoriano, in qua illa extant verba: *Periniquum enim mihi videtur, vt pudicitiam vir ab vxore exigat, quam ipſe non exhibet, &c.* multò æquius dictum, quàm AElij Veri Cæſaris, in Vxorem, de extraneis voluptatibus conquerentem, Vxorem dignitatis nomen eſſe, non voluptatis, quaſi viris liceret alijs ſe fœminis, voluptatis cauſa miſcere, Spartia. in AElio Vero. Adultero viro, ne liceat accuſare vxorem adulterij.

Chriſti Annus 162. *Pij Papa.* 5. *Antonini Imp.* 23. *Vibio Baro, & Annio Bradua* Coſ.

C PIVS papa in Thermis Nouati eligit Romæ Titulum, qui Paſtoris dictus eſt, occaſionẽ exprimunt literæ Paſtoris ad Timotheum, Nouati, Pudentianæ, atque Praxedis, Germani, & Timothei ad Paſtorem, quæ extant.

Chriſti Annus 163. *Pij Papa* 6. *Antonini Imp.* 24. *M. Aurelio 3.m & L. Vero 2.m* Coſ.

SEPTIMA die Martij moritur Antoninus, cùm imperaſſet ann. 24. quod indicat vigeſima eius quarta Tribunitia poteſtas, in inſcriptionibus illi tributa. Xyphilinus ex Dione,

D & Eutropius, ſed 22. tantùm expletos, & ampliùs à decima Iulij, qua, mortuo Hadriano, cœpit imperare ad 7. Martij, qua deceſſit, duos imperfectos. m. 7. & d 26.

M. Aurelij Ant. Philoſophi, & L. Veri Impp. A. I.

SVCCEDVNT in Imperio M. Aurelius Antoninus, cognomento Philoſophus, & AElius Verus Antoninus, quos, viuente & iubente Hadriano, adoptauerat, ſed Marcus S C. declaratus Imperator, Lucium ſibi collegam aſciuit Imperij, ſicque nunc primùm duo ſimul regnare viſi ſunt Imperatores, qui & Diui fratres appellati.

Marcus Lucium, deſponſata illi filia Lucilla, ſibi generum facit, & ad bellum Parthicum

E deſtinat. Dio, Capitolin. Euſeb. in Chron.

Conuenerat autem inter eos, vt Lucio in prouinciam profecto, Marcus Lucillam filiam Epheſum ad eum mitteret, vt ibi nuptias celebraret; ſed caſus incidens coëgit differre nuptias in ſequentem annum, arrepta ſiquidem Lucilla eſt à prauo Dæmone, conteſtante, ſe, non niſi à Hierapolitano Epiſcopo fore pellendum, Is erat Abercius, notæ ſanctitatis vir, qui Romam euocatus, (extant literæ in Actis Abercij) Lucillam liberauit, & Regie donatus eſt iis, quæ ipſe rogauerat, nempè vt Hierapolitanæ Eccleſiæ mendicis, (ipſa enim ciuitas acceperat Euangelium) ter mille modij frumenti, quotannis donarentur ex publico, & balnea calidarum aquarum quæ nuper eruperant, ædificari iuberet; quæ pia largitio, quod mirum eſt, inter tot hoſtiles perſecutorum animos, durauit vſque ad Iulianum Imperatorem, Lucilla Imp. filia à dæmone per Abercium Epiſcopum liberatur.

peratorem, Acta Abercij apud Metaphr. 22. Octob. Et verò licet hoc ſibi non voluerit Capitolinus, cùm ſcripſit: *Ob hanc cõiunctionem pueros & puellas nouorum hominum frumentariæ perceptioni aſcribi præceperunt*, nimirum de frumento pauperibus erogando ab Abercio, ſinguliſque menſibus præſtando; mirum tamen nec hunc, nec quempiam alterum Ethnicorum ſcriptorum illius tam piæ largitionis meminiſſe. A

Chriſti Annus 164. — *Pij Papæ* 7. — *M. Aur. & L. Veri Impp.* 2. — *Iunio Ruſtico, & Vectio Aquilino* *Coſſ.*

Antonini perſecutio Via Seuerioris opinionem poſita.

PERSECVTIO grauis in Chriſtianos eſt excitata, non quidem vllo edito publico edicto, quod Tertullia. aſſirmat Apolog. c. 65. in fine, ſed ex iure veteri Romanorum, quo peregrina religio vetabatur, & impia Marci pietate in Deos, quorum cultui erat addictiſſimus. quare cum alibi, tum in Aſia, variè Chriſtiani fuere exagitati à Proconſ. quorum eadem erat poteſtas in prouinciis, quò ad Religionem, quæ erat Romæ Pontificum. Meliton Sardenſis Apolog. ad Imperatorem Antoninum, apud Euſeb. 4. c. 25. & in 8. T. Bibliothecæ SS. patrum: *Iam*, ait, *quod nunquam antea accidit, totum genus piorum hominum, qui ſe diuino cultui penitus addixerunt, perſecutione affligitur, & nouis edictis* (nimirum Proconſularibus) *per vniuerſam Aſiam exagitatur, &c.* B

Ex ijs quæ reſpondit conſultus, à præſide Galliarum, qui de Attalo, & alijs Chriſtianis ageret, quos in carcere haberet, Vt, ſcilicet qui Chriſtum confiterentur, duriſſimè torquerentur, qui verò negarent, liberè dimitterentur, ſatis apparet Marcum Imperatorem aduerſus Chriſtianos priuata ſaltem mandata dediſſe. C

Iuſtin. 2. Apologia a 4. cap. 16. & 17.

Iuſtinus Philoſophus ſecundam pro Chriſtianis ad Imperatores edit Apologiam, ea vero eſt, quæ præpoſtero ordine edita, inſcribitur tantùm ad Senatum, vt colligitur, perſpicue ex Euſebio [a], occaſionem ipſius ſuæ ſcriptionis, ipſo exordio, ipſe Iuſtinus differit: de tribus ad necem traditis, nullo alio nomine, quàm quod Chriſtiani eſſent, Ptolemço, Lucio, & alio quodam anonymo, quorum celebris agitur memoria 19. Octobr.

Hoc perſecutionis exordio, aliquos ex Romano Clero nobilitatos eſſe martyrio, Acta S. Praxedis, quæ à S. Paſtore habentur conſcripta, docent, in quibus Actis pia S. Praxedis erga Chriſtianos officia, & eius obitus habentur. D

Marcus Antoninus, natura quidem clementiſſimus, pluribus exemplis à Gentilibus hiſtoricis comprobatur, & Capitolinus teſtatur, eius aſſertione, ſine ſanguine Senatorio Imperium tranſegiſſe. Vt erat etiam ſecta Stoicus, ſic ſe vultu & animo componebat, vt nec triſtibus doleret, nec iucundis lætaretur. Philoſophos, ipſe glorians Philoſophi nomine, in pretio habuit; quare quod ait Capitolinus, Fama fuit ſanè, quòd ſub Philoſophorum ſpecie quidam Rempublicam vexarent, & priuatos: quod ille purgauit; de veris Philoſophis, id eſt Chriſtianis, intelligendum videtur, & maximè de Iuſtino, qui ſequenti anno obtruncatus eſt; quanquam non negamus poſſe etiam de Ethnicis Philoſophis intelligi, qui principis ingenio abuſi perturbabant Rempub. E

Cùm Philoſophi eius temporis procaci libertate dicendi, in magiſtratus quoſque ampliſſimos, ac in ipſos quoque Imperatores, temerè inuehi ſolerent, vt ait Dio, Chryſoſtomus in Alexandro, & Lucianus in Peregrino; qua furioſa petulantia debacchari ſolitos putamus in Chriſtianos? Creſcentem, Megalopolit. Cynicum, Philoſo. Chriſtianis importunius inſultantem, Iuſtinus ſæpiùs conuicit: de quo & Traianus, Orat. ad Gentiles.

Christi Annus	*Pij Papa*	*M. Aur. & L. Veri Impp.*	*Papyrio Aeliano & Iuſtino Paſtore* Coſſ.
165.	8.	3.	

A IN GRAVESCENTE perſecutione, Iuſtinus, qui pro Chriſtiana profeſſione, Apologias [illegible] ediderat, mercedem eruditæ linguæ, martyrium promeruit; ſub Ruſtico præfecto, quod in Apologia ſecunda expectare ſe dixerat, vel ab ipſo Creſcente Philoſopho Cynico [illegible] & procacisſimo, quem ſæpè coram confutarat, cuius etiam ſtudio & [illegible] accuſatus, quòd Chriſtianus eſſet, pro Chriſto ſanguinem fudit. Paſſos cum eo, Caritonem, Caritinam, Euelpiſtum, Hieracem, Peonem, & Valerianum ſeu Liberianum, Acta referunt ſincera & fidelia. Iuſtini martyriū.

B Iuſtini Scriptorum, Euſeb.[a] catalogum texuit, & Hieron. de ſcriptoribus. Quod in epiſtola ad Zenam, & Serenum de vita Chriſtiana, ait ſe ad Papam ſcripſiſſe, de inutili diſciplina, iuxta traditionem hominum, &c. & hæretici calumniantur, corruptam diſciplinam eccleſiæ Romanæ, per humanas traditiones, quod ſæpè impudentius clamitant; de ea nō poſſe intelligi ſatis probat ſanctus Iren. qui, cū ſuis ſcriptis Eleutheri Papæ meminerit, ea edidiſſe oportet poſt S. Iuſtini obitum, in quibus de incorrupta eccleſię Romanę diſciplina; luculentiſſimum profert teſtimonium, lib. 3. c. 34. vbi inter cætera eam appellat, Diues depoſitorium Apoſtolicarum traditionum. a 4. c. 17. Eccleſia Romana diues depoſitoriū Apoſtolicarum traditionum.

C Tratianus Syrus, ex Philoſopho Platonico, Chriſtianus, Iuſtini in fide diſcipulus, Romę docens, infinita, ait S. Hieron. edidit volumina, e quibus vnus contra Gentes florentiſſimus extat liber, qui inter omnia opera eius fertur inſignis, habetur To. 8. Bibl. SS. patrum. Non decet nos o Græci, &c. Euſeb.[b] Iren.[c] Hier. in ſcriptoribus. b L. 4. c. 15 c 2. c. 3.

Celadion Epiſcopus Alexandrinus, poſtquam ſed. ann. 14. ſucceſſorem habuit Agrippam, qui ſed. ann. 12. Euſeb.[d] d 4. c. 18.

Chriſti Annus	*Pij Papa*	*M. Aur. & L. Veri Impp.*	*Arrio Pudente, & Gabino Orfito* Coſſ.
167.	10.	5.	

D PIVS Papa Martyrio coronatur 11. Iulij, cùm ſed. ann. 8. menſ. 6. minus 3. diebus. eius nomine feruntur duæ epiſtolæ, vna ad omnes Eccleſias; altera ad Italicos fratres, Tom. 1. Concil. & T. 1. epiſt. Rom. Pont. extant item aliæ duæ perbreues, ad Iuſtum Viennenſem Epiſcopum, altera ſuperiori anno data, in qua, *Miſſas*, ait, *agimus in Titulo Euprepiæ*: altera hoc anno eius poſtremo, quæ nunc primum, ex Archiuo Eccleſiæ Viennenſis prodiere, T. 2. Biblioth. SS. patrum.

ANICETI PAPAE I.

E ANICETVS Syrus quarta decima poſt die, 25. Iul. ſubrogatur, Iren. Tertullianus, qui iiſdem ferè vixere temporibus. Epiphanius, duo Nicephori, & re[illegible], poſteriores item Græci & Latini; quod eſt vero ſimilius, quam quod produnt Opt. & Aug. qui Anicetum Pio præponunt.

Marcellina Gnoſtica fœmina, Romam veniens, ſub Aniceto, multos corrumpit. Iren. [illegible] 24. Epiphan. hær. 27.

Marcion Ponticus hæreſiarcha, ſub eodem Romam venit, Iren.[e] & Tertullia. lib. 3. aduerſus Marcionem, carmine, in fine. hic vt hoc eodem ferè tempore, Valentinus, & paulò ante Cerdon, fidem Catholicam ſimulans, in Eccleſiam receptus, ſed detectus, & rejectus, [illegible] ad pœnitentiam admiſſus, demùm, ſub Eleuthero, ab Eccleſia penitùs e L. 3. c. 4 Marcion Ponticus hæreſiarcha.

omnes ſunt proſcripti. Tertullian. de præſcript. cap. 30. Tantum abeſt, vt Romana Eccleſia A
horum ſordibus ſit inquinata, vt Iren. qui his temporibus vixit, ad hos omnes errores redarguendos, Rom. Eccleſiæ in medium adducat, fidei, quam ab Apoſtolis acceperat, integrā puritatem, ac ſolidam firmitatem, lib. 1. cap 28.

Polycarpus Romam veniens ſub Aniceto, de controuerſia Paſchatis; Marcioni roganti, *Noſſe nos amabo*: reſpondit. *Noui equidem primogenitum Sathanæ*, & vt qui cum Apoſtolis
a 4. c. 13. verſatus eſſet, ob idq́ue in magna exiſtimatione eſſet, multos à Valentino & Marcione ſedu-
b 3. c. 3. ctos, ad Eccleſiam reduxit. Euſeb.[a] ex Iren.[b]

Hegeſippi duo. Hegeſippus (vt Hieronymus ſcribit ex eius ſcriptis) Romam venit ſub Aniceto, ibiq́ue
c 4. c. 21. manſit vſque ad Eleutherum, vel, vt Euſeb.[c] vſque ad Anicetum. hic omnem à paſſione B
Domini, vſque ad ſuam ætatem, Eccleſiaſticorum Actuum texens hiſtoriam, quinque libros compoſuit, ſermone ſimplici. Hieronymus in Catalog. alterius Hegeſippi eſt commētarius qui fertur de excidio Hieroſolymitano, & ad ipſum Anacephalæoſis, qui poſt Conſtantinum floruit.

Chriſti Annus 168. *Aniceti Papa* 2. *M. Aur. & L. Veri Impp.* 6. *Seruilio Pudente, & Suffidio Pollione* *Coſſ.*

ANNO ſexto belli de Parthis ſuperatis, agunt triumphum Imperatores, Iulius Capitol. Euſeb. in Chron. C

Chriſti Annus 169. *Aniceti Papa* 3. *M. Aur. & L. Veri Impp.* 7. *M. Aur. 3.[m] & Vindio Quadrato* *Coſſ.*

PERSECVTIO in Chriſtianos iam olim excitata, acrius recrudeſcit, imminente Marcomannico bello, quo tempore, vt Deos ſibi conciliaret M. Aurelius, in eorum contemptores, Chriſtianos, magis deſæuiendum putauit. Iulius Capitolinus affirmat, totū eum fuiſſe in concilianda numinum gratia.

S. Polycarpus Martyr. S. Polycarpus Eccleſiæ Smyrnenſis Epiſcopus, glorioſo Martyrio, cum alijs plurimis coronatur, cùm 86. annos, ipſo affirmante, Deo inſeruiſſet; in eius Martyrio miracula fulD
d 4. c. 14. ſere, Euſeb.[d] Ex epiſt. Eccleſiæ Smyrnenſ. Eius reliquias pio ſtudio colligunt Chriſtiani, eiusq́; martyrij diem celebrant.

Plures veriſimile eſt Polycarpum reliquiſſe epiſtolas, pro ſummo ſuo ſtudio erga omnes Orientis eccleſias, vnam quidem ab eo datam ad Dionyſ. Areopag. tradit Suidas: & vnā ad Philippenſes legi publicè ſolitam in Eccleſia, tradit S. Hieronymus.

Eius diſcipuli plures celebrantur, ab eo in Gallias directi, Irenæus Lugdunenſ. Epiſcopus & Martyr, Andochius presbyter, Tyrſus Diaconus, martyres apud Auguſtodunum; Benignus presbyter, Martyr, apud Diuionem, in Gallia; Martyrologium Roma. 24. Sept. & 1. Nouembr. E

Chriſti Annus 170. *Aniceti Papa* 4. *M. Aur. & L. Veri Impp.* 8. *Vettio Paulo, & Iunio Montano* *Coſſ.*

HERO Antiochenus Epiſcopus moritur, cùm ſed. ann. 26. ſuccedit Theophilus, vir perquàm eruditus, cuius operum Catalogum texunt Euſeb. 4. cap. 23. & Hieronymus in Catal.

Fuit eius fati (L. Veri de Oriente reuertentis, ait Capitolinus) vt in eas prouincias, per quas redijt, Romam vſque luem ſecum deferre videretur, quæ peſtilentia grauiſſima & longiſſima, (vt ait Galenus libro de præſagijs ex pulſibus, qui eam fugiens, Roma profugit

A fugit in patriam) Romam & Italiam adeò vaſtauit, vt ad Marcomannicum bellum, ſeruos, gladiatores, latrones armare neceſſe fuerit, & Germanorum auxilia emere, contra Germanos. Capitolin. in Marco. Ex quo acrius in Chriſtianos Gentiles inſiliebant, arguentes eos, vt omnium orbis calamitatum cauſas, qui Deos contemnerent: quam calumniam Tertull. Arnob. & poſt, Oroſius, & D. Auguſtinus luculentiſſimè confutarunt.

Cùm tam Euſebius quàm etiam D. Hieronymus tradant Theophilum Antiochenum ſcripſiſſe aduerſus Hermogenem hæreſiarcham, oportet eum vixiſſe per hæc tempora; hic à Chriſtianis conuerſus ad Philoſophos, & ab Eccleſia ad Academiam & Porticum, vt ait Tertul. (vnde ſumpſit à Stoicis materiam cum Domino ponere, &c.) docuit plures errores *Hermogenes hæreſiarcha.*
B in Africa, ex quo Manichæorum hæreſis, & Sabellianorum, contra illum ſcripſit Tertullia. Origen. in Periarchon lib. 1. & 2. Euſeb. de præparatione [a], Philaſtr. Auguſtinus, Lactãtius [b]. Alia plura ſcripſit, in quibus tres libros contra Autolycum ethnicum, Chriſtianos ſubſannantem, & ſuam ſuperſtitionem venditantem, qui extant. *a lib. 7. ca. 8. & 9. b 2. cap. 9.*

Chriſti Annus	*Aniceti Papa*	*M. Aur. & L. Veri Impp.*	*Soſio Priſco, Cælio Apollinare* Coſ.
171.	5.	9.	

SANCTI Geruaſius & Protaſius, tempore Marcomannici belli, martyrio coronantur, expetentibus eorum mortem deorum Sacerdotibus, ab Aſtaſio Duce, ſi Barbaros vin-
C cere vellet. Acta, nomine D. Ambroſij, apud Surium 19. Ianuarij.

Imperatores tranſcenſis Alpibus, longiùs progreſſi, compoſuerunt omnia, quæ ad munimen Italiæ ac Illyrici pertinebant. Capitolin.

In reditu L. Verus apoplexia moritur, anno ſui Imperij 9. Marcus ad bellum Marcomannicum ſtatim reuerſus, magnam ſtragem accipit, falſo oraculo deceptus. Lucianus in Pſeudomante. Hunc Lucianum, cùm omnes affirment claruiſſe temporibus Traiani, tamen ad vſque hæc tempora perueniſſe, atque adeò ea ſupergreſſum eſſe, ex eius ſcriptis conſtat. extat dignum eius impietate Elogium apud Suidam, creditur fuiſſe à Chriſtiana religione Apoſtata, res certè noſtras calluiſſe conſtat.

D

Chriſti Annus	*Aniceti Papa*	*M. Aurelij Imp.*	*Seuero Cethego & Iulio Claro* Coſ.
172.	6.	10.	

MELITO Sardenſis, in Aſia Epiſcopus, pro Chriſtianis ſæua perſecutione exagitatis, M. Aurelio Imperatori grauiſſimum offert Apologeticum. Euſeb. in Chron. Catalogum aliorũ eius operum texit in hiſt. [c] vbi præclarum eius recitat fragmentum. *c 4. cap. 25*

Apollinaris Hierapolit. Eccleſiæ Epiſcopus, pro fidei Chriſtianæ defenſione librum ſcribit. Euſeb. [d] *d lib. 4. ca. 25. & 26.*

E Philippus Eccleſiæ Gortynenſis in Creta Epiſcopus, accuratiſſimè contra Marcionem ſcribit. Euſeb. [e] Item Modeſtus, Muſanus, Pynitus Epiſcopus Cretenſis, & alij plures doctiſſimi viri, per hæc tempora, florent. Euſeb. [f] Hieron. in Catalog. *e 6. ca. 24. f lib. 4. ca. 20. & 27.*

Chriſti Annus	*Aniceti Papa*	*M. Aurelij Imp.*	*Seuero & Herenniano* Coſ.
173.	7.	11.	

MONTANVS Phryx, neophytus, primatus cuiuſdam appetens, hæreſim, varijs er[illegible] contextam, in ſocietatem adhibitis, Priſca, ſeu Priſcilla & Maximilla, nobi[illegible] & opulentis fœminis, ſub ſpecie pietatis inuehit, quæ κατα φρυγας dicitur; ſpiritu

nequam arreptus,& prophetias iactans,quaſi Spiritu ſancto, ampliùs quàm Apoſtoli, afflatus,ſe Paracletum dicebat;ſecundas nuptias,quaſi fornicationem , damnabat: matrimonia diſſoluebat : Tres ieiuniorum Quadrageſimas inſtituebat: Prophetas in extaſi loquutos neſciſſe quid dicerent: Non eſſe in perſecutione fugiendum, ſed loco ſiſtendum,& martyrium expectandum,nec quauis occaſione redimendum : Pœnitentiam & cõfeſſionem tollebat,alia denique plura falſa & nefanda garriebat , quæ apud Epiphanium [a], Euſebium, Hieronymum , Auguſtinum , Philaſtrium [b], & alios leguntur. Damnata eſt hæreſis per Concilia Epiſcoporum Aſiæ,& Græciæ,ſed non eſt credibile,abſque nutu Romani Pontificis,cuius communicationis literas, cùm illi per fraudem ſurripuiſſent, hæreſibus occultatis,ijs poſteà detectis,reiecti ſunt. A B

a hæreſ. 48. b in Chron. & in hiſt. lib. 4. c. 26. & 5. c. 15.

Aduerſus hanc hæreſim ſcripsêre eius ætatis nobiliſſimi ſcriptores,Claudius Apollinaris,Hierapolit. Epiſcopus,Miltiades, Apollonius,quorum præclara fragmenta extant apud Euſeb. [c] Tertullianus (pòſt, ab hac inſana hæreſi dementatus) cùm adhuc ſanæ mentis eſſet,in fine eruditi illius commentarij aduerſus hæreticos,hæc habet: Acceſſerunt alij hæretici,qui dicuntur ſecundùm Phrygas, ſed horum non vna doctrina eſt, ſunt enim, qui Kata Proclum dicuntur,ſunt qui ſecundùm Aeſchinem pronunciantur. hi habent aliam cómunem blaſphemiam,aliam blaſphemiam non communem,ſed peculiarem & ſuam. Et communem quidem illam,quòd in Apoſtolos quidem dicant,Spiritum ſanctum fuiſſe,Paracletum non fuiſſe ; & qua dicant, Paracletum, plura in Montano dixiſſe, quàm Chriſtum in Euangelio protuliſſe,nec tantùm plura,ſed meliora atque maiora;priuatam autem blaſphemiam illi,qui ſunt Κατὰ Aeſchinem,hanc habent, qua adijciunt etiam hoc, vt dicant Chriſtum ipſum eſſe Filium & Patrem. hactenùs Tertullianus. C

c li. 5. c. 15. 16. 17.

Eundem porrò vitæ exitum Montanum & Maximillam, vnà cum Iuda proditore adeptos,fama eſt,ait Apollinaris,apud Euſeb. 5. cap. 15. Theodotum quoque illum,qui primus hæreſis illius quaſi procurationem ſuſcepit,fertur, ait idem ibidem , de ſtatu mentis deturbatum,diabolo ſe crediſiſſe,qui ſublimem eum aliquando in aërem ſublatum, ac de repentè præcipitem deiectum,miſerè perdidit. D

Chriſti Annus	*Aniceti Papa*	*M. Aurelij Imp.*	*Maximo & Orfito Coſſ.*
174.	8.	12.	

TATIANVS hæreticus agnoſcitur, à quo Encratitæ; hic natione Syrus,ex Philoſopho Platonico,Chriſtianus, S. Iuſtino Martyre magiſtro, Romæ docuit, & ſcripſit, pro Chriſtianis aduerſus Gentes,egregiũ volumen,quod extat. Roma digreſſus in Orientem,in ſuperbiã delatus,in varios errores, Valentini, Marcionis, & Saturnini delapſus, nuptias dãnauit,continentiã & abſtinentiã ſuperſtitioſè prædicauit,& coluit. Euſeb. in Chro. Iren.[d] Epiph.[e] Euſeb.[f] Theodoret.[g] ſcripſere aduerſus eũ Muſanus Apollinaris Hierapolit. Clem. Alexand. Origen. Rhodo quoq; olim eius Romæ auditor. Theodoret.[h] Euſeb.[i] E

Eius extat opus quod Διὰ τεσσάρων ex quatuor Euangeliſtis vnum appellauit , amputatis genealogijs, & alijs quæcunque oſtendunt Dominum natum eſſe ex Dauid , ſecundum carnem,quod falsò iam præfert nomen Ammonij, vt cótra Tatiani harmonia, Ammonij, Euſeb. 4. c. p. 27. Theodor. hæret. fab. lib. 1.

d l. cap. 3. e hær. 46. f 4. ca. 27. g hær. fab. lib. 1. h hær. fab. i li. 5. c. 13.

Chriſti Annus	*Aniceti Papa*	*M. Aurelij Imp.*	*Aurelio Seuero 2.m & Claudio Pompeiano Coſſ.*
175.	9.	13.	

ANICETVS Papa martyrio coronatur,cum ſed. an. 8. minus m. 3. d. 7. ſuccedit ei Soter 17. poſt die, 4. Maij, Fundanus,ex Campania.

A Plures ea perſecutione martyrio coronati Romæ, in quibus Felicitas cum 7. filijs, Soræ, Iulianus: Spoleti Concordius presbyter & Pontianus.

Peruſiæ Conſtantius eius ciuitatis Epiſcopus, & plurimi alij, per prouincias, de quibus Martyrolog. Rom.

SOTERIS PAPAE I.

Eccleſiæ Romanæ opulẽtia.

MIRVM eſt de opulentia Eccleſiæ Romanæ, quæ in medijs perſecutionibus largè ſuppeditaret afflictis & egentibus, non modò Romæ, & in Italia, ſed & per prouin- B cias. audi quæ Dionyſius Corinthi Epiſcopus in epiſtola ad Romanam Eccleſiam apud Euſeb. [a] *Apud vos iam mos inueterauit, vt omnes fratres varijs afficeretis beneficijs, & Eccleſiis permultis, quæ in quaque Ciuitate ſunt, vitæ mitteretis ſubſidia: ſed planè non ſolùm egentium ſubleuatis inopiam, verùm etiam fratribus, qui ſunt ad metalla damnati, opem fertis, ſicq; per ea beneficẽtiæ ſubſidia, quæ iam à primis Eccleſiæ veſtræ iactis fundamentis paſſim mittere conſueuiſtis; cùm ſitis Romani, Romanorum con*[ſu]*etudinem à Patribus traditam ſedulò obſeruatis, quam quidem certè beatus Soter veſter Epi*[ſco]*p*[us]*, & hactenus cuſtodiuit diligenter, & mirum in modum ſuo propenſo ſtudio adduxit. adque non modo* [opibus]*es in ſanctos reficiendos, delegatas benignè ſubminiſtrando, verùm etiam fratres ad ipſum aduentantes tanquàm Pater indulgens, & clemens in liberos, beato ac pio ſermone ad virtutem* C *cohortando.* Hactenus ex epiſtola Dionyſij. Quam conſuetudinem ſeruat Eccleſia Romana vſque adhuc vt pia mater omnium fidelium, ſed maximè id probauit Greg. XIII. Roma. Pont. cuius effuſa beneficentia in omnes gentes vſque ad Antipodas penetrauit, cui merito ex S.C. in Capitolio ſtatua poſita eſt, cum communis Patris & Paſtoris elogio, atq; his verbis, inter cætera: Seſtertium octingenties, ſingulari beneficẽtia in egenos diſtributa, eſt horum ſumm[a] vicies centena millia aureorum.

[a] 4. ca. 23.

Gregorij XIII. beneficẽtia.

De Clementis ad Corinthios epiſtolis duabus, ibidem meminit Dionyſius, quas legi ſemper ſolere in Eccleſia affirmat, apud Euſeb. [b] tanti enim faciebant veteres ab Apoſto[li]ca ſede ſcriptas Epiſtolas, vt eas perinde ac ſi Apoſtolum Petrum in ipſis loquentem au- D dirent, in Eccleſia feſtis diebus populo recitarent.

[b] 4. ca. 22.

Hic Dionyſius ob eximiam doctrinam & ſpectatam ſanctitatem in magna apud omnes Eccleſias exiſtimatione, literis ſuis ad plures Eccleſias, multum illis profuit; quas & hæreticos conatos deprauare, ipſemet conqueritur, vt tantum Epiſcopum ſibi conſentientem habere viderentur. Ibidem ex Euſeb.

Bardeſanes hæreſiarcha.

Bardeſanes Syrus, alterius hæreſcos princeps, notus efficitur, Euſeb. in Chron. Hic doctiſſimus & Syra lingua eloquentiſſimus, ſcripſit contra Marcionem & alios hæreticos, & ad Antoninum de Fato, contra Genethliacos accuratiſſimè, cuius operis fragmentum extat apud Euſeb. de præpar. Euang. lib. 6. cap. 8. ſed demùm incidit in inſanum dogma Valenti- E ni, & prætereà reſurrectionem negauit. Euſeb. cap. vlt. Epiphan. hæreſ. 56.

Alij prætereà fuere per hoc tempus diſcipuli, & ſectatores Valentini, Ptol[o]mæus, Secundus, Heracleon, Colarbaſius, & Marcus, omnium nequiſſimus impoſtor, & M[a]g[u]s. Irenæ. Tertulli[a]n. Epiphan.

Iren. h[or]um ſe Commentarios legiſſe, & cum ipſis congreſſum eſſe affirmat, in libri pri[mi] procemio, qui cum recẽſens ſeriem Rom. Pont. perducit eam vſque ad Ele[u]t[heri]u[m], qui S[oteri] ſucceſſit, perſpicuè ſignificat, ſe ea aduerſus hæreticos, eiuſdem ſedis tempore, lucubraſſe.

Chriſti Annus 176.	*Soteris Papa* 2.	*M. Aurelij Imp.* 14.	*Gallo & Flacco* Coſſ.

A

ROMANVS exercitus aduerſus Marcomannos, Quados, & alias complures barbaras nationes, iam quadriennio, difficili bello in expeditione poſitus, in maximumque diſcrimen adductus, ope tandem Chriſtianorum militum, precibus ad Deum fuſis, non ſolùm ab infeſtis caſibus, quibus vrgebatur eripitur; ſed victoria, diuinitùs parta, potitur. Extat hac ipſa de re luculenta Epiſtola Marci Imperatoris ad Senatum, qua conuincuntur impudentis mendacij Gentiles ſcriptores; Iulius Capitolin. & Dio, in M. Aurelio, vt ſuſpicari liceat eadem fraude, ab eo tranſlatum à Chriſtianis ad Magos, quod narrat ſimile præſenti miraculo, lib. hiſt. Romanæ 60. Tertull. Apolog. c. 5. ad Scapulam, c. 4. Euſeb. 5. c. 5. Oroſ. lib. 7. cap. 15. Xiphilinus ad Dionem, alij. Extat hactenùs tam egregij miraculi præclarum monumentum in columna Antoniana ſculptum, ſed imagine Iouis pluuij adulteratum. Eam collabentem reſtituit Sixtus V. Pont. Max. æreamque S. Apoſtoli Pauli ſtatuam illi impoſuit. B

Chriſtiani milites victoriā impetrāt.

Chriſti annus 177.	*Soteris Papa* 3.	*M. Aurelij Imp.* 15.	*Piſone & Iuliano* Coſſ.

M. Aurelius debellatis Marcomannis, vertit in Orientem, vbi Auidius Caſſius Syrus (quo duce Verus Parthos vicerat) falſo nuntio de morte Marci audito, inuaſerat imperium, quod tenuit m. 3. d. ſex, ab exercitu occiſus, Dio, Capitolin. Volcatius in Caſſio. apud quem extat Marci epiſtola præclara ad vxorem Fauſtinam de ſua clementia. Is legem Maieſtatis ampliauit, ſtatuens vt in defunctum poſſet iudicium inſtaurari. [a] C

a L. 6 & 7. ad leg. Iul. Maieſt.

Chriſti annus 178.	*Soteris Papa* 4.	*M. Aurel. Imp.* 16.	*Pollione & Apro* Coſſ.

M. Aurelius proficiſcitur in Orientē cum vxore & liberis, vt nutans Orientale imperium, ſua præſentia ſtabiliret. Capitolin. D

Marcus, eum, qui de motu Caſſiano, vaticinatus erat, & multa quaſi inſtinctu deorum, dixerat, in Inſulam Syrum (eſt vna ex Cycladibus) relegauit. Vlpian. lib. 7. de Off. Proconſ. *Et ſanè*, inquit, *non debent impunè ferri huiuſmodi homines, qui ſub obtentu & monitu deorum, quædam vel renunciant, vel iactant, vel ſcientes effingunt.* His notatos eſſe Chriſtianos, qui ſignis & prodigijs, & malorum futurorum prædictione, Gentilium animos perterrerent, probabile eſt. Fuit hæc eadem querela Celſi Epicurei, eadem in Chriſtianos obijcientis, in quem hæc Origen. libr. 3. *Qualibus autem calliditatibus terriculisve fictitijs vulgus attrahamus, vt Celſus temerè obijcit, proferat qui vult, niſi fortè, quod de Iudice Deo, deq; hominibus in eo iudicio rationes factorum ſuorum poſtulandis, docemus, aſtruentes id varijs modis, vel ſcripturarum auctoritate, vel argumentis probabilibus, iſte habet pro terriculis fictitijs, &c.* E

Chriſti Annus 179.	*Soteris Papa* 5.	*M. Aurel. Imp.* 17.	*Commodo Aug. & Quintillo* Coſſ.

IMMANIS & atrox, in nonnullis prouincijs excitatur in Chriſtianos, ex temerario populi impetu, perſecutio, horrendis criminibus illis obiectis, quæ cùm propria eſſent Gnoſticorum, in omnes Chriſtianos conferebantur. Atrocitas, & immanitas perſecutionis

Perſecutio atrox.

A tionis in Gallijs, ex literis Eccleſiæ Viennenſis & Lugdunenſis ad Eccleſias Aſiæ & Phry-
giæ, luculenter ſcriptis, oſtenditur, vt ex martyrijs in vna natione confectis, colligi poſſit, in
alijs omnibus prouincijs, infinitum propè numerum martyrum extitiſſe, Euſeb. [a] Ado in [a] *lib.5.c.1.*
Martyrolog. die 2. Iun. & die 4. & 15. Sept. Turon. de glor. martyr. cap. 49.

Orientis quoque Eccleſias, eadem perſecutione exagitatas fuiſſe, legatio, pro illis, ab *Athenagoras Apolog. ſcribit pro Chriſtia.*
Athenagora Athenienſi, Chriſtiano Philoſopho, tunc ad Imperatores ſuſcepta, & Apolo-
gia pro iiſdem tunc ſcripta, ac dictis Principibus oblata, manifeſtam certamque fidem fa-
ciunt. Imperatores, porrò non annuiſſe poſtulatis, ſed perſeueraſſe perſecutionem illis ſaltē
diſſimulantibus, vſque ad Marci obitum, ex lib. 3. Theophili Antiocheni ad Autolycum in
B fine, qui his diebus viuebat, ſatis conſtat.

Soter Papa hac eadem perſecutione, hoc anno, martyrio coronatur, (ex epiſt. Lugdun.
martyrum, ad Eleutherum Papam, Euſeb. libr. 1. cap. 1.) 22. April. cum ſed. an. 5. minus dieb.
12. ſuccedit Eleutherus 3. Maij, Græcus, Nicopolitanus.

ELEVTHERI PAPAE I.

MARTYRES Lugdunenſ. è vinculis ſcribunt ad Eleutherum, de more, eum de rebus
geſtis certiorem facientes, per Irenæum presbyterum, non tam vt tabellariū, quàm
C vt virum doctiſſimum, ob quoſdam Eccleſiæ quæſtiones, Euſeb. 5. c. 3. in fine.

Marcomanni, & finitimæ gentes, quaſi in vltionem Chriſtianorum, bellum aduerſus
Romanos inſtaurant, contra quos mouet M. Aurelius; & peſtilentia iterum ſæuit: de qua,
moriens Aurelius, flentibus ſuis, Quid me fletis, & non magis de peſtilentia, & communi
morte cogitatis? Capitolinus.

Christi Annus	*Eleutheri Papa*	*M. Aurelij Imp.*	*Ruffo & Orfito* Coſ.
180.	2.	18.	

PHOTINO Epiſcopo Lugdun. octogenario, glorioſo martyrio, proximo anno, per- *Irenæus Epiſcop. Lugdun.*
D functo, ſublectus eſt Irenæus presbyter, tunc legatum agens apud Eleutherum, hic Po-
lycarpi & Papiæ, qui Apoſtolos audierāt, diſcipulus, à B. Polycarpo amandatus fuit in
Gallias, vir inſigniter doctus, quem Tertullianus nominat omnium doctrinarum curioſiſ-
ſimum exploratorem, ſub Eleuthero ſcripſit Græcè libros aduerſus hęreticos, de quibus le-
gitur egregium opus contra Valentinianos, tum Romæ, & alibi vigentes, quos ſæpè pro-
uocat ad Apoſtolicas traditiones, in Eccleſia Romana inuiolabiliter cuſtoditas per ſucceſ-
ſores Romanos Pontifices, numerans eos à Petro, vſque ad Eleutherum; in eodem opere [b] [b] *Li.5.c.6.*
recenſet Eccleſiæ Catholicæ chariſmata, quibus ſemper, & ſuo etiam tempore abundare ſo-
leret, excitandi mortuos, dæmones fugandi, futura prædicendi. Euſeb. [c] Hier. epiſtola 29. [c] *Li.5.c.19*
E ad Theodorum. Epiphan. hær. 24. & 31. Turon. hiſt. Francorum. [d] [d] *li.1.c.29*

Christi Annus	*Eleutheri Papa*	*M. Aurelij Imp.*	*L. Aurelio Commodo 2. m & Candido Vero* Coſ.
181.	3.	19.	

AGRIPPINO Epiſcopo Alexandrino, ann. ſedis 13. vita functo, ſubrogatur Iulianus,
ſub quo Serapidis Templum conflagrauit.

Iudæus in itinere cum Chriſtianis, lāguens ſubitò, orat baptizari, & penuria aquę,
arena conſperſus, ex rudi illorum ſimplicitate, repentè conualeſcit; qua re delata ad Corin-
thium Dionyſium, & cum Eccleſia collata, per aquā regenerandum ſtatuitur. Nicephor. [e] [e] *3. cap. 3.*

Chriſti Annus	*Eleutheri Papa*	*Commodi Imp.*	*Bruttio Præſente 2.m & Gordiano* Coſ.
182.	3.	1.	

M. Aurelius Antoninus Imp. 17. Martij, in expeditione Marcomannica, in Pannonia, mortem voluntariam obit, morbo affectus, abſtinétia cibi, an. æta. 59. minus diebus nouem, vt ex Capitolino colligitur. *Fertur*, inquit idem, *illum mori voluiſſe, cùm filium talem videret futurum, qualis extitit.* Poſt eius mortem, Commodus in caſtris agens cum Patre, hæreditarium capeſſit Imperium, annorum natus decem & nouem.

Nequiſſimus Imperator pace Eccleſijs permiſſa, Gentiles immaniter trucidat.

Diuino planè permiſſum iudicio, vt in pœnam tanti innocentis effuſi Chriſtianorum ſanguinis, is imperaret, qui nequiſſimus, & crudeliſſimus, nulla interim Chriſtianis illata moleſtia, Vrbem, Senatum, Ciues, Principes, Præfectos, immaniſſimè trucidaret, de quo Dio, Herodianus, Lampridius.

Martia Commodi concubina, ac prope vxoris loco, vt ait Herod. Chriſtianorum ſtudioſiſſima. Dio in Commodo.

Chriſti Annus	*Eleutheri Papa*	*Commodi Imp.*	*Commodo 3.m & Antiſtio Burrho* Coſ.
183.	5.	2.	

a li. 5. c. 20

DIVINO planè miraculo pax Eccleſiæ (ſub tali Imperatore) reddita, & concurſos omnis hominum generis, etiam illuſtrium & clarorum virorum ad eam factis. Euſeb. [a]

b *Aduerſ. contra Iud. cap. 7.*

Lucius Britannorum Rex, miſſa legatione, & impetratis ſacrorum miniſtris, Chriſtianus efficitur, Beda, Ado, Martyrolog. antiq. Tertullian. [b] quidem, qui his viuebat temporibus, miratus, teſtatur Britannos ſubieciſſe colla Chriſto. *Britannorum*, inquit, *inacceſſa Romanis loca, Chriſto ſunt ſubdita.*

Chriſti Annus	*Eleutheri Papa*	*Commodi Imp.*	*Petronio Mamertino & Trebellio Rufo* Coſ.
184.	6.	3.	

Theodotio ſcript. interpres.

c li. 3. c. 24

THEODOTIONIS noua ſcripturæ tranſlatio innoteſcit, eaque Tertia dicta, cùm prima ſit 72. ſecunda Aquilillæ Pontici, ſub Hadriano. Epipha. lib. de menſur. & ponder. Iren. [c] Hic ex Tatiani ſectatore, & mox ex Marcionita, tranſijt ad Iudæos, & editioné illam ex Hebræo elaborauit, multum 72. Interpret. cõſentaneam, quam Epiphan. & Athanaſ. quartam vocat, quòd quarto loco eſſet in Hexapolis Origenis. Eam, Eccleſia. quamuis hominis infidelis, non proſcripſit, quippe quæ Danielem ab eo tranſlatum, vt tradit Hieronymus, in præfat. in Danielem, in frequentiorem vſum olim recepit, ea fortè de cauſa, quod ad conuincendos Iud. vt Iudæi, & Chriſtianis infenſi, auctoritatem haberet, vſi ſunt Patres eius interpretatione, adhibita cenſura Origenis.

Chriſti Annus	*Eleutheri Papa*	*Commodi Imp.*	*Commodo 4.m & Aufidio Victorino* Coſ.
185.	7.	4.	

Chriſtiana religio propagatur ad Indos.

d li. 5. c. 10

CHRISTIANA Religio apud Indos feliciſſimè propagatur, Pantæno Philoſopho Chriſtiano, Alexandriæ ſub Iuliano Epiſcopo docente, prædicando conſilio ad eos profecto. Euſeb. [d] Hier. ponit eum profectum ad Brachmanas, ſub Demetrio Iuliani ſucceſſore, in ſcriptoribus. & epiſt. ad Magnum 84.

A *Chriſti Annus* 186. *Eleutheri Papa* 8. *Commodi Imp.* 5. *Marcello & Aeliano* Coſſ.

HIEROSOLYMIS ordinatur Epiſcopus Maximus, ordine 26. & hi deinceps, quorum anni minimè reperiuntur, Antonius, Valens, Dulychianus, Narciſſus, Aelius, Germanio, Gordius, rurſum Narciſſus. Euſeb. in Chron. & in hiſt. [a] a 5. cap. 5.

Chriſti Annus 187. *Eleutheri Papa* 9. *Commodi Imp.* 6. *Materno & Bradua* Coſſ.

B HIs Conſulibus conſignata eſt epiſtola Eleutheri ad Epiſcopos Galliarum, de eſcis irrationabiliter non vitandis, de quo Sedem Apoſtolicam conſuluerant Martyres, occaſione Alcibiadis Abſtinentiæ, eo maiori tum periculo ſuperſtitionis, quod Montaniſtæ illegitimas, & ſuperſtitioſas conarentur in Eccleſiam inferre Xerophagias, itemque Marcionitæ, qui hæc à malo principio creata aſſerebant. Euſeb. lib. 5. cap. 3. in ea nonnulla ſunt, ſunt, quæ Annalium auctor vindicat à calumnia.

Chriſti Annus 188. *Eleutheri Papa* 10. *Commodi Imp.* 7. *Commodo 5. m & Acilio Glabrione* Coſſ.

C PHILIPPVS Auguſtalis Aegypti Præfectus, Iudæos & Magos, vt peſſimum hominum genus vehementer exagitauit, & cum Chriſtianis benignè egit. hic fuit Pater illuſtris Martyris Eugeniæ, quæ deſponſa Aquilio Conſuli, (an ſuffecto, an Acilio ordinario? in Chriſtum credens, nuptias auerſata, vnà cum fidelibus Eunuchis, Proto & Hyacintho ſuccedens, virili habitu, delituit inter monachos, hæc omnia perficiente S. Heleno Epiſcopo Heliopoleos. Acta eius à Metaphr. recitata 25. Decembr. & ante mille centum annos ab Alcimo Auito cognita, de laude caſtitatis ad Sororem. Eugenia Virgo.

Chriſti Annus 189. *Eleutheri Papa* 11. *Commodi Imp.* 8. *Criſpino & Aeliano* Coſſ.

D APOLLONIVS Senator, deferente ſeruo, quòd Chriſtianus eſſet (cui propterea crura ſuffracta, ex Aurelij edicto) iuſſus à Iudice Perenne, ſeu Perennio, fidei ſuæ rationē in Senatu reddere; cùm accuratiſſimè oratione Apologeticam, pro fidei defenſione, coram omnibus recitaſſet; ſententia Senatus ſecuri percutitur. Euſeb. in Chron. & in hiſt. [b] Apollonius Apologiā habet ad Senatum. b li. 5. c. 20

In Capitolium fulmen irruit, Euſeb. in Chron.

Magna ſubinde ſecuta eſt peſtilentia, qua, cum vniuerſa Italia afflictata eſt, tum Roma præcipuè, cùm ad duo millia mortuorum corpora quotidiè efferrentur. Dio.

Chriſti Annus 190. *Eleutheri Papa* 12. *Commodi Imp.* 9. *Fuſciano & Silano* Coſſ.

E DEFVNCTO Iuliano Epiſcopo Alexandrino, an. ſedis decimo, ſubſtituitur Demetr. Euſeb. in Chron. ſed in hiſt. plures annos tribuit. [c] c lib. 6. c. 2

Chriſti Annus 191. *Eleutheri Papa* 13. *Commodi Imp.* 10. *Iunio & Seruilio, Silanis* Coſſ.

MAXIMINO, Antiocheno Epiſcopo, mortuo, ſubrogatur Serapion, celebris inter ſcriptores Eccleſiaſticos huius temporis. Euſeb. in Chron. & in hiſt. [d] hic Euangelium, ſecundum Petrum dictum, confutauit, quo Docitæ, ad ſuam hæreſim abutebantur, Theodoret. Decr. diuin. lib. 5. d li. 6. c. 10

Chriſti Annus	*Eleutheri Papæ*	*Commodi Imp.*	*Commodo 6.ᵐ & Petronio Septimiano* *Coſſ.*	A
192.	14.	11.		

COMMODVM omnium celeberrimam munerum editionem exhibuiſſe tradit Euſebius in Chron. qui cum habitu Hercules videri vellet, & pellem, clauamque geſtaret, riſum mouebat, ſed capitalem; quo nomine & occaſione plures Chriſtiani Martyrio affecti, in quibus Iulius Senator. Acta apud Sur. 25. Auguſti. De Iulio quidem Proculo Senatore, à Commodo occiſo, cum ſuis. Lamprid. tradit.

Chriſti Annus	*Eleutheri Papæ*	*Commodi Imp.*	*Bradua 2.ᵐ & Aproniano* *Coſſ.*	B
193.	15.	12.		

Templũ pacis exuritur.

TEMPLVM Pacis, opus tota vrbe maximum, pulcherrimum, munitiſſimum, opulentiſſimum, repentino incendio conſumitur, itemq; Palatium, & vrbis pars magna; nec priùs ſedatum incendium, quàm repẽtinis imbribus extingueretur, vt diuino nutu, & inchoaſſe, & deſijſſe incendium putaretur. Herodianus, Dio. Lampridius, Euſeb. in Chron. Verùm, templum non fuiſſe penitùs flammis abſumptum, illud indicat, quod Ammianus lib. 16. ſcribit Conſtantinum Imperatorem, Romam cùm veniſſet, inter cætera vrbis ædificia, ipſum templum Pacis ſpectantem, in admiratione habuiſſe: vel refectum dicere oportet. Conſumpta tunc fuiſſe incendio ſacra ſpolia, quæ è templo Hieroſolymitano ſublata, Veſpaſianus in Templum Pacis intulerat, certum eſt. licèt Vaſa quædam integra alibi ſer- C
uata, ad Honorij vſque Imperatoris tempora, permanſiſſe, eaque ceſſiſſe VVandalorum ſpolijs, Procopius tradit.

Chriſti Annus	*Victoris Papæ*	*Commodi Imp.*	*Commodo 7.ᵐ & Pertinace 2.ᵐ* *Coſſ.*
194.	1.	13.	

ELEVTHERVS Papa moritur, (gladio, an aliter, non conſtat, martyr tamen vocatur in Martyrolog. quod ipſum nomen Confeſſoribus etiam aliquando tribuitur) cùm ſediſſet ann. 15. & dies 23. ſeptimo Kal. Iunias, ceſſat Epiſcopatus dies 5. Victor Afer ſubrogatur Kal. Iunij. Euſeb. in Chron. & Pontificalis liber. D

Chronologia hæc cõfirmatur ex Clemente.

Clemens Alexandrinus celebris ſcriptor, primo Stromatum, ſupputans tempora, affirmat, ab anno, quo natus eſt Dominus, vſque ad mortem Commodi annos numerari cẽtum nonaginta quatuor, quo Auctoris Chronologia confirmatur.

Commodus quorundam conſpiratione, à Narciſſo Athleta, compreſſis faucibus ſtrangulatur. Herodian. Dio, quanto cum omnium gaudio acclamationes relatæ à Lamprid. indicant, Regnauit annos 12. m. 9. d. 14. vixit an. 31. m. 4.

Eum Seuerus retulit in Diuos, quo nihil fuit turpius, & nequius, & voluit diem eius natalem celebrari. Lamprid. E

Chriſti Annus	*Victoris Papæ*	*Pertinacis Imp.*	*Soſio Falcone & Erucio Claro* *Coſſ.*
195.	2.		

AELIVS Pertinax, Italus, ex laude Pompeia, ex Præf. Prætorio, Prætorianis militibus iuuantibus, Senatu libentiſſimè conſentiente, decernitur Imperator, cùm eſſet annorum 67. qui cùm perditiſſimum Reipub. ſtatum, quàm primum in priſtinum reſtituere feſtinaret, à militibus occiditur 82. imperij die, Dio, alij.

Didius Iulianus, militiæ, domiq; ſpẽctatus, à militibus emit Imperium, & à Senatu perterrito, confirmatus, cùm reclamante populo, dies 66. illud tenuiſſet, à militibus occiditur.

Interum

A Interim Peſcennius Niger in Syria, Albinus in Britannia, Seuerus in Pannonia capeſ-
ſunt Imperium. Seuerus Idib. April. Carnuti ab exercitu acclamatur Imp. & attractis ad ſe
Prætorianis militibus conſenſu Senatus & militum, rurſum Imperator appellatur; qui crea-
to Cæſare, Albino, poſtquàm exegiſſet Romæ 30. dies, in Orientem aduerſus Peſcennium
Nigrum mouet. Dio, Herodian. Spartianus.

Seuerus Chriſtianorum memor fuit, nam & Proculum Chriſtianum, Euodi educato- *Seuerus Imp. Chriſtianis.*
ris Antonini filij, procuratorem, qui cum per oleum aliquando curauerat, requiſiuit, & in
Palatio ſuo habuit, vſque ad mortem, quem Antoninus optimè nouerat, lacte Chriſtiano
educatus; ſed & clariſsimas fœminas & clariſsimos viros, Seuerus, ſciens Chriſtianos eſſe,
B non modò non læſit, ſed & teſtimonio exornauit, & populo furenti in os palàm reſtitit, ex
Tertullia. ad Scap. cap. 4. qui & æquè Chriſtianos fauiſſe Seuero, quòd non adhæſerint ali-
cui Tyrannorum, nec Albino, nec Nigro, tum ad Scapulam cap. 2. tum in Apologetico cap.
35. glorioſè prædicat.

Res Chriſtianorum, tum iam longa pace florebant, indieſque fidei profeſsio augmen-
ta capiebat, in maximis potiſsimùm vbique vrbibus: vniuerſæ enim multitudines, & do-
mus totæ ad fidem accedebant &c. ex Nicephoro.[a] *a l.5.c.26.*

Christi Annus	*Victoris Papæ*	*Seueri Imp.*	*Seuero Imp. & Albino* Coſſ.
C 196.	3.	2.	

THEODOTVS Byzantinus, arte quidē Coriarius, ſed multæ eruditionis ac doctrinæ,
in Marci perſecutione lapſus, Chriſto abnegato, opprobrium non ferens, Romam
profugus, diu delituit, poſt detectus, in ſui defenſionem, ſe non Deum, ſed Chriſtum
hominem abnegaſſe malè confingens, à Victore Papa excommunicatus, Eccleſia eijcitur;
ſed, quo potiſsimùm anno incertum. Tertull. de præſcript. cap. vltimo Epiphan. hær. 14.
Theodor. hæret. fab. libr. 2. Theodoti hæreſim ſecutus eſt Artemon, & aſſeclæ, impiè ca-
lumniantes omnem antiquitatem, & Victorem ipſum, quòd ſecum ſenſiſſent. Euſeb.[b] *b lib.5.c. 26.27.29.*
D Poſt hunc extitit alter Theodotus argentarius, & ipſe Chriſtum hominem tantùm aſſe-
rens, & inferiorem Melchiſedech, à quo Melchiſedechiani hæretici. De quibus Theodor.
libr. 2. hæret. fab. Sub eodem Victore, Praxeas, prius Montaniſta, poſt, ab illis deſciſcens,
nouam hæreſim induxit, affirmans Ieſum Chriſtum eſſe, ipſum Deum Patrem omnipo-
tentem, huncque Crucifixum fuiſſe, à quo ſecundi erroris ſectatores dicti fuere Monar-
chici, quòd vnam tantùm perſonam ſtatuerent Sanctiſsimæ Trinit. & Patropaſsiani, quòd
æquè Patri paſsionem aſcriberent. De quo Praxea Tertull. extremo libr. de Præſcript. &
proprio lib. adu. eum.

Scriptores, qui per hæc tempora floruerunt, recenſentur ab Euſeb. loco citato, Hera-
E clitus, Candidus, Apion, Sextus, Arabianus, & alij propè infiniti, in quibus numerandus eſt
Athenogenes, inſignis doctrina & Martyrio, ſed incertum quo anno, de quo Baſilius de
Spir. S. cap. 29.

Clementem Alexandrinum, clariſsimum Eccleſiæ ſcriptorem, ponit hoc anno Eu-
ſeb. in Chron. qui cùm ſæpiùs in Stromatum libris texens Chronolog. non vltra Commo-
di obitum eam perducat, oſtendit eos ſe ſub Seuero ſcripſiſſe, ſed cum in illis mentionem
faciat de Perſecutione tum vigente, ipſum poſt annum Seueri decimum, ſcripſiſſe neceſſe
eſt.

Opera eius inter Apocrypha retulit Gelaſius in Concil. Rom. ob quoſdam næuos in
illis reſperſos, ne fideles, occaſione eius nominis celeberrimi, ad omnia, quæ ab eo ſcripta

eſſent, ſectanda, incaute in errorem inducerentur. Corrupta ea quidem fuiſſe ab Arianis, Rufin. ſcribit in Apol. pro Origine. In eius tamen ſcriptis extant expreſsi mores, & diſciplina Eccleſiæ Catholicæ. A

Chriſti Annus	*Victoris Papa*	*Seueri Imp.*	
196.	4.	5.	*Fl.* { *Seuero &* / *Tertullo.* } *Coſſ.*

TERTVLLIANVS Afer Carthaginenſis, patre Centurione Proconſulari, omnibus ſcientijs inſtructus, & Latinorum omnium, eius temporis, diſertiſsimus, per hæc tempora floret. Hier. de Script. B

Adoleſcens ſcribit librum de Moleſtijs nuptiarum. Hier. contra Iouin. lib. 1. & ad Euſtoch. epiſt. 22. ſed veriſimile eſt, eum librum ab eo eſſe conſcriptum, cùm iam & Chriſtianus, & vxoratus eſſet.

Circa hæc tempora eum ſcripſiſſe egregium illum Commentarium, aduerſus hæreſes de Præſcriptione, argumento eſt, quod recenſitis omnibus hæreſiarchis, de Artemone, qui ſub Victore prodijt, nullam fecit mentionem, quòd ſcilicet nondum cognitus eſſet, cùm tamen impietate nulli ſecundus eſſet, vt qui Chriſti Diuinitatem negaret.

Seuerus Peſcennium Nigrum, qui Orientale Imperium occuparat, profligat, & interficit, & Byzantium obſidet. Dio, Spart. Herod. C

Chriſti Annus	*Victoris Papa*	*Seueri Imp.*	
198.	5.	4.	*Dextero & Priſco* } *Coſſ.*

Plura Cōcilia de Paſchate legitimè celebrando. a lib. 5. c. 22.

PLVRIMA Concilia per Eccleſiam celebrata, ex auctoritate Victoris Papæ, de agendo Paſchate die Dominico, quæſtione orta in Aſia inter Epiſcopos, an. 14. Menſis, ſecundùm legem Moyſi obſeruandum eſſet; Romanum à victore; Palæſtinum à Theophilo Cæſarienſi; Ponticum à Palma; Gallicum ab Irenæo; Oſrœnum Corinthium à Bacchylo. & alia propè infinita. Euſeb. [a] Aſiæ item Eccleſiarum, ex eadem auctoritate Victoris, coactum eſt à Polycrate Epheſi Epiſcopo Concilium, quod ex antiqua traditione ſe celebraſſe, & porrò celebrare deinceps velle Paſcha decimaquarta die, in quemcunque hebdomadæ diem; 14. incidiſſet, affirmabat Euſeb. ibidem. D

Victor excōmunicat omnes qui diuerſe ab Eccle. Rom. Paſcha celebrarent.

Aureum fragmentum Concilij Palæſtini extat apud Bedam in Cōmentario de AEquinoctio Vernali, de dignitate diei Domicini; quod aſcribendum videtur. Epiſcopi dixerūt: Nunquid poteſt Dominicus dies præteriri, vt in eo Paſcha minimè celebretur, qui tot & talibus benedictionibus ſanctificatus eſt? Theophilus Epiſcopus dixit; Dicite ergo quibus, & qualibus benedictionibus eum eſſe ſanctificatam aſſeritis, vt ſcribere poſsimus. Epiſcopi dixerunt, Prima illi benedictio eſt, quia in ipſo tenebræ ſunt remotæ, & lux apparuit. Secunda eſt illi benedictio, quòd de terra AEgypti, velut de tenebris peccatorum, quaſi per fontem baptiſmi, per mare rubrum, populus fuit liberatus. Tertia illi benedictio eſt, quia eodem die cœleſtis cibus Manna hominibus datus eſt. Quarta illi benedictio eſt, quia Moyſes mandat ad populum, ſit vobis obſeruatus dies primus & nouiſsimus. Quinta illi benedictio eſt, vt in Pſalmo 117. dicitur, Circumdederunt me, ſicut apes, & exarſerunt ſicut ignis in ſpinis, &c. De reſurrectione enim Domini dicit: Hæc eſt dies quam fecit Dominus, exultemur. & lætemur in ea vſq; ad Cornu altaris. Sexta illi benedictio eſt, quod in ipſa Dominus reſurrexit, &c. E

Porro ad quoddam Concilium Romanum circa hæc tempora à Victore celebratum, accerſitum fuiſſe Theophilum ipſum; liber de Rom. Pont. tradit, licèt perperam ibi ſcriptum

A ptum [illegible] Theophilus Alexandrinus, qui vixit ſub Arcadio.

Victor, pro ſua ſumma auctoritate, omnes Eccleſias, aliter quàm Romana, Paſcha celebrantes, excommunicat. quod aſperius factum viſum eſt pluribus; vt Eccleſijs Galliæ, quæ cum alioqui cenſerent die Dominico celebrandum Paſcha, per Irenæum de ea re expoſtulârunt cum Victore, non quidem vlla ex parte de poteſtate dubitantes, ſed quòd non iudicarent expedire, ob huiuſmodi rem, tantam Eccleſiæ portionem, à communione ſegregare, quòd anteceſſores eius facere nunquam attentaſſent. Euſeb.[a] Ex cuius etiam Irenæi epiſtolæ verbis habetur, Romanos pontifices per miſſionem Euchariſtiæ ſolitos communionem Catholicam cum alijs Epiſcopis ſignificare. At longè alia fuit ratio anteceſſorum, [a lib. 5. ca. 24. & 25.]

B & Victoris ipſius, nam illi hoc indulſerunt, cum Catholicis agentes, qui illam obſeruationem, ex quadam traditione retinentes, non propterea, aliter facientes damnabant, nec ſe ab Eccleſia ſegregabant; Iam verò Victoris tempore obſeruatio tranſierat in dogma, & hæreſim, affirmantium 14. die neceſſario ex præſcripto Legis, cum Iudæis, Paſcha celebrandum, in quorum numero erant Montaniſtæ, qua de re Blaſtus quidam, Romæ iam Schiſma fecerat, vt ait Tertullianus de Præſcriptione, cap. 53. vt iam conniuere, eſſet Schiſma, & hæreſim fouere. Merito igitur, & ſummo iure, Victor, violentum quidem, ſed neceſſarium adhibere remedium coactus eſt; Qui, ex hac cauſa, ab Eccleſia ſe auulſerant, diu in Schiſmate perſeuerarunt, ſub nomine Quartadecimanorum.

C Seuerus tertio obſidionis anno Byzantium expugnat, & in vicum redigit, quòd obſtinatè Nigri partes fouiſſet. Dio, alij.

Eadem expeditione aduerſus Barbaros, qui fauiſſent Nigro, Arabas cladibus afficit: & Parthos. Adiabenos & Medos in deditionem accepit, quorum Nobiliſſimi eum Romam, vt ſocij comitati ſunt, adeò gemmis ornati, vt præ admiratione omnium oculos in ſe conuerterent. Dio, &c. Tertullianus de habitu muliebri, capite 7. qui tunc Romæ aderat.

Chriſti Annus	Victoris Papa	Seueri Imp.	Laterano & Rufino	Coſſ.
D 199.	6.	5.		

NARCISSVS, Hieroſolymorum Epiſcopus, fama celebris, & miraculis clarus, à nequam hominibus, falſis accuſationibus & calumnijs appetitus, clam ſe, præ deſiderio ſanctę quietis, ſubducens, diu vitam Anachoreticam agit. calumniatores, imprecationibus, quibus ſe obſtrinxerant, ad calumniam confirmandam, diuino iudicio inflictis, pœnas dant. Narciſſo ſucceſſor datur Dius, mox, eo mortuo, Germanion; ac paulò poſt Gordius, cuius temporibus Narciſſus, quaſi ex mortuis, ad vitam reuocatus, comparet, nec tamē rogantibus, vt miniſterium aſſumeret, aſſentitur, ingraueſcentem ætatem cauſatus; poſt au-

E tem, Diuina reuelatione, Alexandro alterius ciuitatis Epiſcopo, Sacra Hieroſolym. loca inuiſente, Epiſcopo illis dato, cum eodem eſſe in miniſterio, eorum precibus, acquieuit, centum & ſexdecim annos prætergreſſus. Euſeb. lib. 6. cap. 8. 9.

Seuerus Baſſianum Antoninum, filium, Cæſarem appellat.

Albinum qui ab eo deſciuerat, difficillimo in Gallijs prælio dimicans, victor occidit, iā ſolus imperans.

Iudæi à Nigro tributis vehementer oppreſſi, eo mortuo, à Claudio Romano, ex Nigri partibus, vexati, rebellant à Romanis.

[illegible] & Samariticum bellum ortum vel reſumptum. Euſeb. in Chron. Quàm infeliciter tum [illegible] Iudæi, indicant illa verba T[illegible] A[illegible]. cap. 21. ſed quanta deliquerint,

A peratorem. Acta Abercij apud Metaphr. 22. Octob. Et verò licet hoc ſibi non voluerit Capitolinus, cùm ſcripſit: *Ob hanc coniunctionem pueros & puellas nouorum hominum frumentariæ perceptioni ... ſcribi præcepit,* nimirum de frumento pauperibus erogando ab Abercio, ſingulisque annis præſtando; nimirum tamen nec hunc, nec quempiam alterum Ethnicorum ſcriptorum illius tam piæ largitionis meminiſſe.

Christi Annus	*Pij Papæ*	*M. Ant. & L. Veri Impp.*	*Iunio Ruſtico, & Vectio Aquilino* Coſſ.
165.	7.	2.	

B Antonini persecutio [illegible] polita.

PERSECVTIO grauis in Chriſtianos eſt excitata, non quidem vllo edito publico edicto, quod Tertullia. aſſirmat Apolog. c. 65. in fine, ſed ex iure veteri Romanorum, quo peregrina religio vetabatur, & impia Marci pietate in Deos, quorum cultui erat addictiſſimus. quare cum alibi, tum in Aſia, variè Chriſtiani fuere exagitati à Proconſ. quorum eadem erat poteſtas in prouincijs, quò ad Religionem, quæ erat Romæ Pontificum. Meliton Sardenſis Apolog. ad Imperatorem Antoninum, apud Euſeb. 4. c. 25. & in 8. T. Bibliothecæ SS. patrum: *Iam, ait, quod nunquam antea accidit, totum genus piorum hominum, qui ſe diuino cultui penitus addixerunt, perſecutione affligitur, & nouis edictis* (nimirum Proconſularibus) *per vniuerſam Aſiam exagitatur, &c.*

C Ex ijs quæ reſpondit conſultus, à præſide Galliarum, qui de Attalo, & alijs Chriſtianis egeret, quos in carcere haberet, Vt, ſcilicet qui Chriſtum confiterentur, duriſſimè torquerentur, qui verò negarent, liberè dimitterentur, ſatis apparet Marcum Imperatorem aduerſus Chriſtianos priuata ſaltem mandata dediſſe.

Iuſtini 2. Apologia a 4. cap. 16. & 17.

Iuſtinus Philoſophus ſecundam pro Chriſtianis ad Imperatores edit Apologiam, ea vero eſt, quæ præpoſtero ordine edita, inſcribitur tantùm ad Senatum, vt colligitur, perſpicuè ex Euſebio [a], occaſionem ipſius ſuæ ſcriptionis, ipſo exordio, ipſe Iuſtinus diſſerit: de tribus ad necem traditis, nullo alio nomine, quàm quod Chriſtiani eſſent, Ptolemęo, Lucio, & alio quodam anonymo, quorum celebris agitur memoria 19. Octobr.

D Hoc perſecutionis exordio, aliquos ex Romano Clero nobilitatos eſſe martyrio, Acta S. Praxedis, quæ à S. Paſtore habentur conſcripta, docent, in quibus Actis pia S. Praxedis erga Chriſtianos officia, & eius obitus habentur.

Marcus Antoninus, natura quidem clementiſſimus, pluribus exemplis à Gentilibus hiſtoricis comprobatur, & Capitolinus teſtatur, eius aſſertione, ſine ſanguine Senatorio Imperium tranſegiſſe. Vt erat etiam ſecta Stoicus, ſic ſe vultu & animo componebat, vt nec triſtibus doleret, nec iucundis lætaretur. Philoſophos, ipſe glorians Philoſophi nomine, in pretio habuit; quare quod ait Capitolinus, Fama fuit ſanè, quòd ſub Philoſophorum ſpecie quidam Rempublicam vexarent, & priuatos: quod ille purgauit; de veris Philoſophis, id eſt E Chriſtianis, intelligendum videtur, & maximè de Iuſtino, qui ſequenti anno obtruncatus eſt; quanquam non negamus poſſe etiam de Ethnicis Philoſophis intelligi, qui principis ingenio abuſi perturbabant Rempub.

Cùm Philoſophi eius temporis procaci libertate dicendi, in magiſtratus quoſque ampliſſimos, ac in ipſos quoque Imperatores, temere inuehi ſolerent, vt ait Dio, Chryſoſtomus in Alexandro, & Lucianus in Peregrino; qua furioſa petulantia debacchari ſolitos putamus in Chriſtianos? Creſcentem, Megalopolit. Cynicum, Philoſo. Chriſtianis importunius inſultantem, Iuſtinus ſæpiùs conuicit: de quo & Traianus, Orat. ad Gentiles.

INGRA-

Christi Annus	*Pij Papa*	*M. Aur. & L. Veri Impp.*	*Papyrio Aeliano & Iuſtino Paſtore* } *Coſſ.*
165.	8.	3.	

A INGRAVESCENTE perſecutione, Iuſtinus, qui pro Chriſtiana profeſſione, Apologias duas ediderat, mercedem eruditæ linguæ, martyrium promeruit; ſub Ruſtico præfecto, quod in Apologia ſecunda expectare ſe dixerat, vel ab ipſo Creſcente Philoſopho Cynico, flagitioſiſſimo & procaciſſimo, quem ſæpè coram confutarat, cuius etiam ſtudio & inſidijs accuſatus, quòd Chriſtianus eſſet, pro Chriſto ſanguinem fudit. Paſſos cum eo, Caritonem, Caritinam, Euelpiſtum, Hieracem, Peonem, & Valerianum ſeu Liberianum, Acta referunt ſincera & fidelia. Iuſtini martyriũ.

B Iuſtini Scriptorum, Euſeb.[a] catalogum texuit, & Hieron. de ſcriptoribus. Quod in epiſtola ad Zenam, & Serenum de vita Chriſtiana, ait ſe ad Papam ſcripſiſſe, de inutili diſciplina, iuxta traditionem hominum, &c. & hæretici calumniantur, corruptam diſciplinam eccleſiæ Romanæ, per humanas traditiones, quod ſæpè impudentius clamitant; de ea nõ poſſe intelligi ſatis probat ſanctus Iren. qui, cũ ſuis ſcriptis Eleutheri Papæ meminerit, ea edidiſſe oportet poſt S. Iuſtini obitum, in quibus de incorrupta eccleſię Romanę diſciplina; luculentiſſimum profert teſtimonium, lib. 3. c. 34. vbi inter cætera eam appellat, Diues depoſitorium Apoſtolicarum traditionum. a 4. c. 17. Eccleſia Romana diues depoſitoriũ Apoſtolicarũ traditionum.

C Traianus Syrus, ex Philoſopho Platonico, Chriſtianus, Iuſtini in fide diſcipulus, Romæ docens, infinita, ait S. Hieron. edidit volumina, è quibus vnus contra Gentes florentiſſimus extat liber, qui inter omnia opera eius fertur inſignis, habetur To. 8. Bibl. SS. patrum. Non decet nos o Græci, &c. Euſeb.[b] Iren.[c] Hier. in ſcriptoribus. b L. 4. c. 15 c 2. c. 3.

Celadion Epiſcopus Alexandrinus, poſtquam ſed. ann. 14. ſucceſſorem habuit Agrippam, qui ſed. ann. 12. Euſeb.[d] d 4. c. 18.

Chriſti Annus	*Pij Papa*	*M. Aur. & L. Veri Impp.*	*Arrio Pudente, & Gabino Orfito* } *Coſſ.*
167.	10.	5.	

D PIVS Papa Martyrio coronatur 11. Iulij, cùm ſed. ann. 8. menſ. 6. minus 3. diebus. eius nomine feruntur duæ epiſtolæ, vna ad omnes Eccleſias; altera ad Italicos fratres, Tom. 1. Concil. & T. 1. epiſt. Rom. Pont. extant item aliæ duæ perbreues, ad Iuſtum Viennenſem Epiſcopum, altera ſuperiori anno data, in qua, *Miſſas, ait, agimus in Titulo Euprepia*: altera hoc anno eius poſtremo, quæ nunc primum, ex Archiuo Eccleſiæ Viennenſis prodiere, T. 2. Biblioth. SS. patrum.

ANICETI PAPAE I.

E ANICETVS Syrus quarta decima poſt die, 25. Iul. ſubrogatur, Iren. Tertullianus, qui ijſdem fere vixere temporibus. Epiphanius, duo Nicephori, & reliqui, poſteriores item Græci & Latini; quod eſt vero ſimilius, quam quod produnt Opt. & Aug. qui Anicetum Pio præponunt.

Marcellina Gnoſtica fœmina, Romam veniens, ſub Aniceto, multos corrumpit. Iren. lib. 1. cap. 24. Epiphan. hær. 27.

Marcion Ponticus hæreſiarcha, ſub eodem Romam venit, Iren.[e] & Tertullia. lib. 3. aduerſus Marcionem, carmine, in fine. hic vt hoc eodem fere tempore, Valentinus, & pauloante Cerdon, fidem Catholicam ſimulans, in Eccleſiam receptus, ſed detectus, & rejectus ac nouiſſimum ad pœnitentiam admiſſus, demùm, ſub Eleuthero, ab Eccleſia penitùs e Li. 3. c. 4 Marcion Ponticus hæreſiarcha.

omnes ſunt proſcripti. Tertullian. de præſcript. cap. 30. Tantum abeſt, vt Romana Eccleſia horum ſordibus ſit inquinata, vt Iren. qui his temporibus vixit, ad hos omnes errores redarguendos, Rom. Eccleſiæ in medium adducat, fidei, quam ab Apoſtolis acceperat, integrã puritatem, ac ſolidam firmitatem, lib. 1. cap. 28. A

Polycarpus Romam veniens ſub Aniceto, de controuerſia Paſchatis; Marcioni roganti, *Noſſe nos amabo:* reſpondit. *Noui equidem primogenitum Sathanæ*, & vt qui cum Apoſtolis verſatus eſſet, ob idque in magna exiſtimatione eſſet, multos à Valentino & Marcione ſeductos, ad Eccleſiam reduxit. Euſeb.[a] ex Iren.[b]

a 4. c. 3. b 3. c. 3.

Hegeſippus (vt Hieronymus ſcribit ex eius ſcriptis) Romam venit ſub Aniceto, ibique manſit vſque ad Eleutherum, vel, vt Euſeb. [c] vſque ad Anicetum. hic omnem à paſſione Domini, vſque ad ſuam ætatem, Eccleſiaſticorum Actuum texens hiſtoriam, quinque libros compoſuit, ſermone ſimplici. Hieronymus in Catalog. alterius Hegeſippi eſt commẽtarius qui fertur de excidio Hieroſolymitano, & ad ipſum Anacephalæoſis, qui poſt Conſtantinum floruit. B

Hegeſipp duo. c 4. c. 21.

Chriſti Annus	Aniceti Papa	M. Aur. & L. Veri Impp.	Seruilio Pudente, & Suffidio Pollione Coſſ.
168.	2.	6.	

ANNO ſexto belli de Parthis ſuperatis, agunt triumphum Imperatores, Iulius Capitol. Euſeb. in Chron. C

Chriſti Annus	Aniceti Papa	M. Aur. & L. Veri Impp.	M. Aur. 3.m & Vindio Quadrato Coſſ.
169.	3.	7.	

PERSECVTIO in Chriſtianos iam olim excitata, acrius recrudeſcit, imminente Marcomannico bello, quo tempore, vt Deos ſibi conciliaret M. Aurelius, in eorum contemptores, Chriſtianos, magis deſæuiendum putauit. Iulius Capitolinus affirmat, totũ eum fuiſſe in concilianda numinum gratia.

S. Polycarpus Eccleſiæ Smyrnenſis Epiſcopus, glorioſo Martyrio, cum alijs plurimis coronatur, cùm 86. annos, ipſo affirmante, Deo inſeruiſſet; in eius Martyrio miracula fulſere, Euſeb.[d] Ex epiſt. Eccleſiæ Smyrnenſ. Eius reliquias pio ſtudio colligunt Chriſtiani, eiusq; martyrij diem celebrant. D

S. Polycarpus Martyr. d 4. c. 14.

Plures veriſimile eſt Polycarpum reliquiſſe epiſtolas, pro ſummo ſuo ſtudio erga omnes Orientis eccleſias, vnam quidem ab eo datam ad Dionyſ. Areopag. tradit Suidas: & vnã ad Philippenſes legi publice ſolitam in Eccleſia, tradit S. Hieronymus.

Eius diſcipuli plures celebrantur, ab eo in Gallias directi, Irenæus Lugdunenſ. Epiſcopus & Martyr, Andochius presbyter, Tyrſus Diaconus, martyres apud Auguſtodunum; Benignus presbyter, Martyr, apud Diuionem, in Gallia; Martyrologium Roma. 24. Sept. & 1. Nouembr. E

Chriſti Annus	Aniceti Papa	M. Aur. & L. Veri Impp.	Vettio Paulo, & Iunio Montano Coſſ.
170.	4.	8.	

HERO Antiochenus Epiſcopus moritur, cùm ſed. ann. 26. ſuccedit Theophilus, vir perquàm eruditus, cuius operum Catalogum texunt Euſeb. 4. cap. 23. & Hieronymus in Catal.

Fuit eius fati (L. Veri de Oriente reuertentis, ait Capitolinus) vt in eas prouincias, per quas rediјt, Romam vſque luem ſecum deferre videretur, quæ peſtilentia grauiſſima & longiſſima, (vt ait Galenus libro de præſagijs ex pulſibus, qui eam fugiens, Roma profugit

A fugit in patriam) Romam & Italiam adeò vaſtauit, vt ad Marcomannicum bellum, ſeruos, gladiatores, latrones armare neceſſe fuerit, & Germanorum auxilia emere, contra Germanos. Capitolin. in Marco. Ex quo acrius in Chriſtianos Gentiles inſiliebant, arguentes eos, vt omnium orbis calamitatum cauſas, qui Deos contemnerent: quam calumniam Tertull. Arnob. & poſt, Oroſius, & D. Auguſtinus luculentiſſimè confutarunt.

Cùm tam Euſebius quàm etiam D. Hieronymus tradant Theophilum Antiochenum ſcripſiſſe aduerſus Hermogenem hæreſiarcham, oportet eum vixiſſe per hæc tempora; hic à Chriſtianis conuerſus ad Philoſophos, & ab Eccleſia ad Academiam & Porticum, vt ait Tertul. (vnde ſumpſit à Stoicis materiam cum Domino ponere, &c.) docuit plures errores
B in Africa, ex quo Manichæorum hæreſis, & Sabellianorum, contra illum ſcripſit Tertullia. Origen. in Periarchon lib. 1. & 2. Euſeb. de præparatione [a], Philaſtr. Auguſtinus, Lactãtius [b]. Alia plura ſcripſit, in quibus tres libros contra Autolycum ethnicum, Chriſtianos ſubſannantem, & ſuam ſuperſtitionem venditantem, qui extant.

Hermogenes hæreſiarcha.

a lib. 7. ca. 8. & 9.
b 2. cap. 9.

Chriſti Annus	*Aniceti Papæ*	*M. Aur. & L. Veri Impp.*	*Soſio Priſco, Cælio Apollinare* Coſſ.
171.	5.	9.	

SANCTI Geruaſius & Protaſius, tempore Marcomannici belli, martyrio coronantur, expetentibus eorum mortem deorum Sacerdotibus, ab Aſtaſio Duce, ſi Barbaros vin-
C cere vellet. Acta, nomine D. Ambroſij, apud Surium 19. Ianuarij.

Imperatores tranſcenſis Alpibus, longiùs progreſſi, compoſuerunt omnia, quæ ad munimen Italiæ ac Illyrici pertinebant. Capitolin.

In reditu L. Verus apoplexia moritur, anno ſui Imperij 9. Marcus ad bellum Marcomannicum ſtatim reuerſus, magnam ſtragem accipit, falſo oraculo deceptus. Lucianus in Pſeudomante. Hunc Lucianum, cùm omnes affirment claruiſſe temporibus Traiani, tamen ad vſque hæc tempora perueniſſe, atque adeò ea ſupergreſſum eſſe, ex eius ſcriptis conſtat. extat dignum eius impietate Elogium apud Suidam, creditur fuiſſe à Chriſtiana religione Apoſtata, res certè noſtras calluiſſe conſtat.

D

Chriſti Annus	*Aniceti Papæ*	*M. Aurelij Imp.*	*Seuero Cethego & Iulio Claro* Coſſ.
172.	6.	10.	

MELITO Sardenſis, in Aſia Epiſcopus, pro Chriſtianis ſæua perſecutione exagitatis, M. Aurelio Imperatori grauiſſimum offert Apologeticum. Euſeb. in Chron. Catalogum aliorũ eius operum texit in hiſt. [c] vbi præclarum eius recitat fragmentum.

Apollinaris Hierapolit. Eccleſiæ Epiſcopus, pro fidei Chriſtianæ defenſione librum ſcribit. Euſeb. [d]

E Philippus Eccleſiæ Gortynenſis in Creta Epiſcopus, accuratiſſimè contra Marcionem ſcribit. Euſeb. [e] Item Modeſtus, Muſanus, Pynitus Epiſcopus Cretenſis, & alij plures doctiſſimi viri, per hæc tempora, florent. Euſeb. [f] Hieron. in Catalog.

c 4. cap. 25
d lib. 4. ca. 25. & 26.
e 6. ca. 24.
f lib. 4. ca. 20. & 27.

Chriſti Annus	*Aniceti Papæ*	*M. Aurelij Imp.*	*Seuero & Herenniano* Coſſ.
173.	7.	11.	

MONTANVS Phryx, neophytus, primatus cuiuſdam appetens, hæreſim, varijs erroribus contextam, in ſocietatem adhibitis, Priſca, ſeu Priſcilla & Maximilla, nobilibus & opulentis fœminis, ſub ſpecie pietatis inuehit, quæ κατὰ φρύγας dicitur, ſpiritu

nequam arreptus,& prophetias iactans,quaſi Spiritu ſancto, ampliùs quàm Apoſtoli, afflatus,ſe Paracletum dicebat;ſecundas nuptias,quaſi fornicationem , damnabat: matrimonia diſſoluebat : Tres ieiuniorum Quadrageſimas inſtituebat : Prophetas in extaſi loquutos neſciſſe quid dicerent : Non eſſe in perſecutione fugiendum, ſed loco ſiſtendum,& martyrium expectandum,nec quauis occaſione redimendum : Pœnitentiam & cõfeſſionem tollebat,alia denique plura falſa & nefanda garriebat , quæ apud Epiphanium [a], Euſebium, Hieronymum , Auguſtinum , Philaſtrium [b], & alios leguntur. Damnata eſt hæreſis per Concilia Epiſcoporum Aſiæ,& Græciæ,ſed non eſt credibile,abſque nutu Romani Pontificis,cuius communicationis literas, cùm illi per fraudem ſurripuiſſent, hæreſibus occultatis,ijs poſtea detectis,reiecti ſunt. A B

a hæreſ. 48. b in Chron. & in hiſt. lib. 4. c. 26. & 5. c. 15.

Aduerſus hanc hæreſim ſcripsère eius ætatis nobiliſſimi ſcriptores,Claudius Apollinaris,Hierapolit.Epiſcopus,Miltiades,Apollonius,quorum præclara fragmenta extant apud Euſeb. [c] Tertullianus (pòſt, ab hac inſana hæreſi dementatus) cùm adhuc ſanæ mentis eſſet,in fine eruditi illius commentarij aduerſus hæreticos,hæc habet: Acceſſerunt alij hæretici,qui dicuntur ſecundùm Phrygas , ſed horum non vna doctrina eſt, ſunt enim, qui Kata Proclum dicuntur,ſunt qui ſecundùm Aeſchinem pronunciantur. hi habent aliam cõmunem blaſphemiam,aliam blaſphemiam non communem,ſed peculiarem & ſuam. Et communem quidem illam,quòd in Apoſtolos quidem dicant,Spiritum ſanctum fuiſſe,Paracletum non fuiſſe ; & qua dicant, Paracletum, plura in Montano dixiſſe, quàm Chriſtum in Euangelio protuliſſe,nec tantùm plura,ſed meliora atque maiora;priuatam autem blaſphemiam illi,qui ſunt Κατὰ Aeſchinem,hanc habent , qua adijciunt etiam hoc, vt dicant Chriſtum ipſum eſſe Filium & Patrem. hactenùs Tertullianus. C

c li. 5. c. 15. 16. 17.

Eundem porrò vitæ exitum Montanum & Maximillam, vnà cum Iuda proditore adeptos,fama eſt,ait Apollinaris,apud Euſeb.5.cap.15. Theodotum quoque illum,qui primus hæreſis illius quaſi procurationem ſuſcepit,fertur, ait idem ibidem , de ſtatu mentis deturbatum,diabolo ſe crediſſe,qui ſublimem cum aliquando in aërem ſublatum, ac de repentè præcipitem deiectum,miſerè perdidit. D

Chriſti Annus	*Aniceti Papa*	*M. Aurelij Imp.*	*Maximo & Orfito* Coß.
174.	8.	12.	

TATIANVS hæreticus agnoſcitur, à quo Encratitæ;hic natione Syrus,ex Philoſopho Platonico,Chriſtianus , S.Iuſtino Martyre magiſtro , Romæ docuit, & ſcripſit , pro Chriſtianis aduerſus Gentes,egregiũ volumen,quod extat. Roma digreſſus in Orientem,in ſuperbiã delatus,in varios errores,Valentini, Marcionis , & Saturnini delapſus , nuptias dãnauit,continentiã & abſtinentiã ſuperſtitiosè prædicauit,& coluit. Euſeb.in Chro. Iren.[d] Epiph.[e] Euſeb.[f] Theodoret.[g] ſcripsère aduerſus eũ Muſanus Apollinaris Hierapolit Clem.Alexand.Origen.Rhodo quoq; olim eius Romæ auditor.Theodoret.[h] Euſeb.[i] E

Eius extat opus quod διὰ τεσσάρων ex quatuor Euangeliſtis vnum appellauit , amputatis genealogijs, & alijs quæcunque oſtendunt Dominum natum eſſe ex Dauid , ſecundùm carnem,quod falsò iam præfert nomen Ammonij,vt cõtra Tatiani harmonia,Ammonij,Euſeb.4.cap.27. Theodor.hæret.fab.lib.1.

d 1. cap. 3. e hær. 46. f 4. ca. 27. g hær. fab. lib. 1. h hær. fab. i li. 5. c. 13.

Chriſt: Annus	*Aniceti Papa*	*M. Aurelij Imp.*	*Aurelio Seuero 2.m & Claudio Pompeiano* Coß.
175.	9.	13.	

ANICETVS Papa martyrio coronatur,cùm ſed.an.8.minus m.3.d.7. ſuccedit ei Soter 17.poſt die 4.Maij,Fundanus,ex Campania.

A Plures ea perſecutione martyrio coronati Romæ, in quibus Felicitas cum 7. filijs, Sorær, Iulianus: Spoleti Concordius presbyter & Pontianus.

Peruſiæ Conſtantius eius ciuitatis Epiſcopus, & plurimi alij, per prouincias, de quibus Martyrolog. Rom.

SOTERIS PAPAE I.

MIRVM eſt de opulentia Eccleſiæ Romanæ, quæ in medijs perſecutionibus largè ſuppeditaret afflictis & egentibus, non modò Romæ, & in Italia, ſed & per prouin- *Eccleſiæ Romanæ opulētia.*
B cias. audi quæ Dionyſius Corinthi Epiſcopus in epiſtola ad Romanam Eccleſiam apud Euſeb. [a] *Apud vos iam mos inueterauit, vt omnes fratres varijs afficeretis beneficijs, & Eccleſijs permultis, quæ in quaque Ciuitate ſunt, vitæ mitteretis ſubſidia: ſed planè non ſolùm egentium ſubleuatis inopiam, verùm etiam fratribus, qui ſunt ad metalla damnati, opem fertis, ſicq; per ea beneficētia ſubſidia, quæ iam à primis Eccleſiæ veſtræ iactis fundamentis paſſim mittere conſueuiſtis; cùm ſitis Romani, Romanorum conſuetudinem à Patribus traditam ſedulò obſeruatis, quam quidem certè beatus Soter veſter Epiſcopus & hactenus cuſtodiuit diligenter, & mirum in modum ſuo propenſo ſtudio adduxit, adque non modo* [illegible]*es in ſanctos reficiendos, delegatas benignè ſubminiſtrando, verùm etiam fratres ad ipſum aduenientes tanquàm Pater indulgens, & clemens in liberos, beato ac pio ſermone ad virtutem* *a 4. ca. 23.*
C *cohortando.* Hactenus ex epiſtola Dionyſij. Quam conſuetudinem ſeruat Eccleſia Romana vſque adhuc vt pia mater omnium fidelium, ſed maximè id probauit Greg. XIII. Roma. Pont. cuius eff[illegible] beneficentia in omnes gentes vſque ad Antipodas penetrauit, cui merito ex S. C. in Capitolio ſtatua poſita eſt, cum communis Patris & Paſtoris elogio, atq; his verbis, inter cætera: Seſtertium octingenties, ſingulari beneficētia in egenos diſtributa, eſt horum ſumma vicies centena millia aureorum. *Gregorij XIII. beneficētia.*

De Clementis ad Corinthios epiſtolis duabus, ibidem meminit Dionyſius, quas legi ſemper ſolere in Eccleſia affirmat, apud Euſeb. [b] tanti enim faciebant veteres ab Apoſtolica ſede ſcriptas Epiſtolas, vt eas perinde ac ſi Apoſtolum Petrum in ipſis loquentem au- *b 4. ca. 22.*
D dirent, in Eccleſia feſtis diebus populo recitarent.

Hic Dionyſius ob eximiam doctrinam & ſpectatam ſanctitatem in magna apud omnes Eccleſias exiſtimatione, literis ſuis ad plures Eccleſias, multum illis profuit; quas & hæreticos conatos deprauare, ipſemet conqueritur, vt tantum Epiſcopum ſibi conſentientem habere viderentur. Ibidem ex Euſeb.

Bardeſanes Syrus, alterius hæreſcos princeps, notus efficitur, Euſeb. in Chron. Hic doctiſſimus & Syra lingua eloquentiſſimus, ſcripſit contra Marcionem & alios hæreticos, & ad Antoninum de Fato, contra Genethliacos accuratiſſimè; cuius operis fragmentum extat apud Euſeb. de præpar. Euang. lib. 6. cap. 8. ſed demùm incidit in inſanum dogma Valenti- *Bardeſanes hæreſiarcha.*
E ni, & prætereà reſurrectionem negauit. Euſeb. cap. vlt. Epiphan. hæreſ. 56.

Alij prætereà fuere per hoc tempus diſcipuli, & ſectatores Valentini, Ptolomæus, Secundus, Heracleon, Colarbaſius, & Marcus, omnium nequiſſimus impoſtor, & Magus. Irenæ. Tertullian. Epiphan.

Iren. horum ſe Commentarios legiſſe, & cum ipſis congreſſum eſſe affirmat, in libri [illegible] proœmio, qui cùm recēſens ſeriem Rom. Pont. perducit eam vſque ad Eleutherium, qui Soteri ſucceſſit, perſpicuè ſignificat, ſe ea aduerſus hæreticos, eiuſdem ſedis tempore, lucubraſſe.

Chriſti Annus	*Soteris Papa*	*M. Aurelij Imp.*	*Gallo & Flacco* Coſ.
176.	2.	14.	

A

ROMANVS exercitus aduerſus Marcomannos, Quados, & alias complures barbaras nationes, iam quadriennio, difficili bello in expeditione poſitus, in maximumque diſcrimen adductus, ope tandem Chriſtianorum militum, precibus ad Deum fuſis, non ſolùm ab infeſtis caſibus, quibus vrgebatur eripitur; ſed victoria, diuinitùs parta, potitur. Extat hac ipſa de re luculenta Epiſtola Marci Imperatoris ad Senatum, qua conuincuntur impudentis mendacij Gentiles ſcriptores; Iulius Capitolin. & Dio, in M. Aurelio, vt ſuſpicari liceat eadem fraude, ab eo tranſlatum à Chriſtianis ad Magos, quod narrat ſimile præſenti miraculo, lib. hiſt. Romanæ 60. Tertull. Apolog. c. 5. ad Scapulam, c. 4. Euſeb. 5. c. 5. Oroſ. lib. 7. cap. 15. Xiphilinus ad Dionem, alij. Extat hactenùs tam egregij miraculi præclarum monumentum in columna Antoniana ſculptum, ſed imagine Iouis pluuij adulteratum. Eam collabentem reſtituit Sixtus V. Pont. Max. æreamque S. Apoſtoli Pauli ſtatuam illi impoſuit. B

Chriſtiani milites victoriã impetrãt.

Chriſti annus	*Soteris Papa*	*M. Aurelij Imp.*	*Piſone & Iuliano* Coſ.
177.	3.	15.	

M. Aurelius debellatis Marcomannis, vertit in Orientem, vbi Auidius Caſſius Syrus (quo duce Verus Parthos vicerat) falſo nuntio de morte Marci audito, inuaſerat imperium, quod tenuit m. 3. d. ſex, ab exercitu occiſus, Dio, Capitolin. Volcatius in Caſſio. apud quem extat Marci epiſtola præclara ad vxorem Fauſtinam de ſua clementia. Is legem Maieſtatis ampliauit, ſtatuens vt in defunctum poſſet iudicium inſtaurari. [a] C

a L. 6 & 7. ad leg. Iul. Maieſt.

Chriſti annus	*Soteris Papa*	*M. Aurel. Imp.*	*Pollione & Apro* Coſ.
178.	4.	16.	

M. Aurelius proficiſcitur in Orientẽ cum vxore & liberis, vt nutans Orientale imperium, ſua præſentia ſtabiliret. Capitolin. D

Marcus, eum, qui de motu Caſſiano, vaticinatus erat, & multa quaſi inſtinctu deorum, dixerat, in Inſulam Syrum (eſt vna ex Cycladibus) relegauit. Vlpian. lib. 7. de Off. Proconſ. *Et ſanè, inquit, non debent impunè ferri huiuſmodi homines, qui ſub obtentu & monitu deorum, quædam vel renunciant, vel iactant, vel ſcientes effingunt.* His notatos eſſe Chriſtianos, qui ſignis & prodigijs, & malorum futurorum prædictione, Gentilium animos perterrerent, probabile eſt. Fuit hæc eadem querela Celſi Epicurei, eadem in Chriſtianos obijcientis, in quem hæc Origen. libr. 3. *Qualibus autem calliditatibus terriculiſve fictitijs vulgus attrahamus, vt Celſus temerè obijcit, proferat qui vult, niſi fortè, quod de Iudice Deo, deq; hominibus in eo iudicio rationes factorum ſuorum poſtulandis, docemus, æſtruemes id varijs modis, vel ſcripturarum auctoritate, vel argumentis probabilibus, iſte habet pro terriculis fictitijs, &c.* E

Chriſti Annus	*Soteris Papa*	*M. Aurel. Imp.*	*Commodo Aug. & Quintillo* Coſſ.
179.	5.	17.	

Perſecutio atrox.

IMMANIS & atrox, in nonnullis prouincijs excitatur in Chriſtianos, ex temerario populi impetu, perſecutio, horrendis criminibus illis obiectis, quæ cùm propria eſſent Gnoſticorum, in omnes Chriſtianos conferebantur. Atrocitas, & immanitas perſecutionis

A tionis in Gallijs, ex literis Eccleſiæ Viennenſis & Lugdunenſis ad Eccleſias Aſiæ & Phrygiæ, luculenter ſcriptis, oſtenditur, vt ex martyrijs in vna natione confectis, colligi poſſit, in alijs omnibus prouincijs, infinitum propè numerum martyrum extitiſſe, Euſeb. [a] Ado in Martyrolog. die 2. Iun. & die 4. & 15. Sept. Turon. de glor. martyr. cap. 49. [a] *lib.5.c.1.*

Orientis quoque Eccleſias, eadem perſecutione exagitatas fuiſſe, legatio, pro illis, ab Athenagora Athenienſi, Chriſtiano Philoſopho, tunc ad Imperatores ſuſcepta, & Apologia pro ijſdem tunc ſcripta, ac dictis Principibus oblata, manifeſtam certamque fidem faciunt. Imperatores, porrò non annuiſſe poſtulatis, ſed perſeueraſſe perſecutionem illis ſaltẽ diſſimulantibus, vſque ad Marci obitum, ex lib. 3. Theophili Antiocheni ad Autolycum in B fine, qui his diebus viuebat, ſatis conſtat. Athenagoras Apolog. ſcribit pro Chriſtia.

Soter Papa hac eadem perſecutione, hoc anno, martyrio coronatur, (ex epiſt. Lugdun. martyrum, ad Eleutherum Papam, Euſeb. libr. 1. cap. 1.) 22. April. cum ſed. an. 5. minus dieb. 12. ſuccedit Eleutherus 3. Maij, Græcus, Nicopolitanus.

ELEVTHERI PAPAE I.

MARTYRES Lugdunenſ. è vinculis ſcribunt ad Eleutherum, de more, eum de rebus geſtis certiorem facientes, per Irenæum presbyterum, non tam vt tabellariũ, quàm C vt virum doctiſſimum, ob quoſdam Eccleſiæ quæſtiones, Euſeb. 5. c. 3. in fine.

Marcomanni, & finitimæ gentes, quaſi in vltionem Chriſtianorum, bellum aduerſus Romanos inſtaurant, contra quos mouet M. Aurelius; & peſtilentia iterum ſæuit: de qua, moriens Aurelius, flentibus ſuis, Quid me fletis, & non magis de peſtilentia, & communi morte cogitatis? Capitolinus.

Chriſti Annus	*Eleutheri Papa*	*M. Aurelij Imp.*	*Ruffo & Orfito Coſſ.*
180.	2.	18.	

D PHOTINO Epiſcopo Lugdun. octogenario, glorioſo martyrio, proximo anno, perfuncto, ſublectus eſt Irenæus presbyter, tunc legatum agens apud Eleutherum, hic Polycarpi & Papiæ, qui Apoſtolos audierãt, diſcipulus, à B. Polycarpo amandatus fuit in Gallias, vir inſigniter doctus, quem Tertullianus nominat omnium doctrinarum curioſiſſimum exploratorem, ſub Eleuthero ſcripſit Græcè libros aduerſus hæreticos, de quibus legitur egregium opus contra Valentinianos, tum Romæ, & alibi vigentes, quos ſæpè prouocat ad Apoſtolicas traditiones, in Eccleſia Romana inuiolabiliter cuſtoditas per ſucceſſores Romanos Pontifices, numerans eos à Petro, vſque ad Eleutherum; in eodem opere [b] recenſet Eccleſiæ Catholicæ chariſmata, quibus ſemper, & ſuo etiam tempore abundare ſoleret, excitandi mortuos, dæmones fugandi, futura prædicendi. Euſeb. [c] Hier. epiſtola 29. E ad Theodorum. Epiphan. hær. 24. & 31. Turon. hiſt. Francorum. [d]

Irenæus Epiſcop. Lugdun.

[b] *Li.5.c.6.*
[c] *Li.5.c.19*
[d] *li.1.c.29*

Chriſti Annus	*Eleutheri Papa*	*M. Aurelij Imp.*	*L. Aurelio Commodo 2. & Candido Vero Coſſ.*
181.	3.	19.	

AGRIPPINO Epiſcopo Alexandrino, ann. ſedis 13. vita functo, ſubrogatur Iulianus, ſub quo Serapidis Templum conflagrauit.

Iudæus in itinere cum Chriſtianis, lãguens ſubitò, orat baptizari, & penuria aquę, arena conſperſus, ex rudi illorum ſimplicitate, repentè conualeſcit; qua re delata ad Corinthium Dionyſium, & cum Eccleſia collata, per aquã regenerandum ſtatuitur. Nicephor. [e] [e] *3. cap. 3.*

Chriſti Annus	*Eleutheri Papa*	*Commodi Imp.*	*Bruttio Præſente 2.m & Gordiano Coſſ.*
182.	3.	1.	

A

M. Aurelius Antoninus Imp. 17. Martij, in expeditione Marcomannica, in Pannonia, mortem voluntariam obit, morbo affectus, abſtinétia cibi, an. æta. 59. minus diebus nouem, vt ex Capitolino colligitur. *Fertur* inquit idem, *illum mori voluiſſe, cùm filium talem videret futurum, qualis extitit.* Poſt eius mortem, Commodus in caſtris agens cum Patre, hæreditarium capeſſit Imperium, annorum natus decem & nouem.

Nequiſſimus Imperator pace Eccleſijs permiſſa, Gentiles immaniter trucidat.

Diuino planè permiſſum iudicio, vt in pœnam tanti innocentis effuſi Chriſtianorum ſanguinis, is imperaret, qui nequiſſimus, & crudeliſſimus, nulla interim Chriſtianis illata moleſtia, Vrbem, Senatum, Ciues, Principes, Præfectos, immaniſſimè trucidaret, de quo Dio, Herodianus, Lampridius. B

Martia Commodi concubina, ac prope vxoris loco, vt ait Herod. Chriſtianorum ſtudioſiſſima. Dio in Commodo.

Chriſti Annus	*Eleutheri Papa*	*Commodi Imp.*	*Commodo 3.m & Antiſtio Burrho Coſſ.*
183.	5.	2.	

a li. 5. c. 20

DIVINO planè miraculo pax Eccleſiæ (ſub tali Imperatore) reddita, & concurſos omnis hominum generis, etiam illuſtrium & clarorum virorum ad eam factis. Euſeb. [a] C

Lucius Britannorum Rex, miſſa legatione, & impetratis ſacrorum miniſtris, Chriſtianus efficitur, Beda, Ado, Martyrolog. antiq. Tertullian. [b] quidem, qui his viuebat temporibus, miratus, teſtatur Britannos ſubieciſſe colla Chriſto. *Britannorum,* inquit, *inacceſſa Romanis loca, Chriſto ſunt ſubdita.*

b *Aduerſ. contra Iud. cap. 7.*

Chriſti Annus	*Eleutheri Papa*	*Commodi Imp.*	*Petronio Mamertino & Trebellio Rufo Coſſ.*
184.	6.	3.	

D

Theodotio ſcript. interpres. c li. 3. c. 24

THEODOTIONIS noua ſcripturæ tranſlatio innoteſcit, eaque Tertia dicta, cùm prima ſit 72. ſecunda Aquilila Pontici, ſub Hadriano. Epipha. lib. de menſur. & ponder. Iren. [c] Hic ex Tatiani ſectatore, & mox ex Marcionita, tranſijt ad Iudæos, & editioné illam ex Hebræo elaborauit, multum 72. Interpret. cõſentaneam, quam Epiphan. & Athanaſ. quartam vocat, quòd quarto loco eſſet in Hexapolis Origenis. Eam, Eccleſia, quamuis hominis infidelis, non proſcripſit, quippe quæ Danielem ab eo tranſlatum, vt tradit Hieronymus, in præfat. in Danielem, in frequentiorem vſum olim recepit, ea fortè de cauſa, quod ad conuincendos Iud. vt Iudæi, & Chriſtianis infenſi, auctoritatem haberet, vſi ſunt Patres eius interpretatione, adhibita cenſura Origenis. E

Chriſti Annus	*Eleutheri Papa*	*Commodi Imp.*	*Commodo 4.m & Aufidio Victorino Coſſ.*
185.	7.	4.	

Chriſtiana religio propagatur ad Indos. d li. 5. c. 10

CHRISTIANA Religio apud Indos feliciſſimè propagatur, Pantæno Philoſopho Chriſtiano, Alexandriæ ſub Iuliano Epiſcopo docente, prædicando conſilio ad eos profecto. Euſeb [d] Hier. ponit eum profectum ad Brachmanas, ſub Demetrio Iuliani ſucceſſore, in ſcriptoribus. & epiſt. ad Magnum 84.

HIERO-

A *Chriſti Annus* 186. *Eleutheri Papa* 8. *Commodi Imp.* 5. *Marcello & Aeliano Coſſ.*

HIEROSOLYMIS ordinatur Epiſcopus Maximus, ordine 26. & hi deinceps, quorum anni minimè reperiuntur, Antonius, Valens, Dulychianus, Narciſſus, Aelius, Germanio, Gordius, rurſum Narciſſus. Euſeb. in Chron. & in hiſt. [a]

a 5. cap. 5.

Chriſti Annus 187. *Eleutheri Papa* 9. *Commodi Imp.* 6. *Materno & Bradua Coſſ.*

B HIs Conſulibus conſignata eſt epiſtola Eleutheri ad Epiſcopos Galliarum, de eſcis irrationabiliter non vitandis, de quo Sedem Apoſtolicam conſuluerant Martyres, occaſione Alcibiadis abſtinentiæ, eo maiori tum periculo ſuperſtitionis, quod Montaniſtæ illegitimas, & ſuperſtitioſas conarentur in Eccleſiam inferre Xerophagias, itemque Marcionitæ, qui hæc à malo principio creata aſſerebant. Euſeb. lib. 5. cap. 3. in ea nonnulla ſunt, ſunt, quæ Annalium auctor vindicat à calumnia.

Chriſti Annus 188. *Eleutheri Papa* 10. *Commodi Imp.* 7. *Commodo 5.^m & Acilio Glabrione Coſſ.*

C PHILIPPVS Auguſtalis Aegypti Præfectus, Iudæos & Magos, vt peſſimum hominum genus vehementer exagitauit, & cum Chriſtianis benignè egit. hic fuit Pater illuſtris Martyris Eugeniæ, quæ deſponſa Aquilio Conſuli, (an ſuffecto, an Acilio ordinario?) in Chriſtum credens, nuptias auerſata, vnà cum fidelibus Eunuchis, Proto & Hyacintho ſuccedens, virili habitu, delituit inter monachos, hæc omnia perficiente S. Heleno Epiſcopo Heliopoleos. Acta eius à Metaphr. recitata 25. Decembr. & ante mille centum annos ab Alcimo Auito cognita, de laude caſtitatis ad Sororem.

Eugenia Virgo.

Chriſti Annus 189. *Eleutheri Papa* 11. *Commodi Imp.* 8. *Criſpino & Aeliano Coſſ.*

D APOLLONIVS Senator, deferente ſeruo, quòd Chriſtianus eſſet (cui propterea crura ſuffracta, ex Aurelij edicto) iuſſus à Iudice Perenne, ſeu Perennio, fidei ſuæ rationē in Senatu reddere; cùm accuratiſſimè orationē Apologeticam, pro fidei defenſione, coram omnibus recitaſſet; ſententia Senatus ſecuri percutitur. Euſeb. in Chron. & in hiſt. [b]

Apollonius Apologiā habet ad Senatum.

b li. 5. c. 20

In Capitolium fulmen irruit, Euſeb. in Chron.

Magna ſubinde ſecuta eſt peſtilentia, qua, cum vniuerſa Italia afflictata eſt, tum Roma præcipue, cum ad duo millia mortuorum corpora quotidiè efferrentur. Dio.

E *Chriſti Annus* 190. *Eleutheri Papa* 12. *Commodi Imp.* 9. *Fuſciano & Silano Coſſ.*

DEFVNCTO Iuliano Epiſcopo Alexandrino, an. ſedis decimo, ſubſtituitur Demetr. Euſeb. in Chron. ſed in hiſt. plures annos tribuit. [c]

c lib. 6. c. 2

Chriſti Annus 191. *Eleutheri Papa* 13. *Commodi Imp.* 10. *Iunio & Seruilio, Silanis Coſſ.*

MAXIMINO, Antiocheno Epiſcopo, mortuo, ſubrogatur Serapion, celebris inter ſcriptores Eccleſiaſticos huius temporis. Euſeb. in Chron. & in hiſt. [d] hic Euangelium, ſecundùm Petrum dictum, confutauit, quo Docitæ, ad ſuam hæreſim abutebantur, Theodoret. Decr. diuin. lib. 5.

d li. 6. c. 10

Chriſti Annus	*Eleutheri Papa*	*Commodi Imp.*	*Commodo 6.m & Petronio Septimiano* Coſſ.
192.	14.	11.	

A

COMMODVM omnium celeberrimam munerum editionem exhibuiſſe tradit Euſebius in Chron. qui cum habitu Hercules videri vellet, & pellem, clauamque geſtaret, riſum mouebat, ſed capitalem; quo nomine & occaſione plures Chriſtiani Martyrio affecti, in quibus Iulius Senator. Acta apud Sur. 25. Auguſti. De Iulio quidem Proculo Senatore, à Commodo occiſo, cum ſuis. Lamprid. tradit.

Chriſti Annus	*Eleutheri Papa*	*Commodi Imp.*	*Bradua 2.m & Aproniano* Coſſ.
193.	15.	12.	

B

Templũ pacis exuritur.

TEMPLVM Pacis, opus tota vrbe maximum, pulcherrimum, munitiſſimum, opulentiſſimum, repentino incendio conſumitur, itemq; Palatium, & vrbis pars magna; nec priùs ſedatum incendium, quàm repẽtinis imbribus extingueretur, vt diuino nutu, & inchoaſſe, & deſiiſſe incendium putaretur. Herodianus, Dio. Lampridius, Euſeb. in Chron. Verùm, templum non fuiſſe penitùs flammis abſumptum, illud indicat, quod Ammianus lib. 16. ſcribit Conſtantinum Imperatorem, Romam cùm veniſſet, inter cætera vrbis ædificia, ipſum templum Pacis ſpectantem, in admiratione habuiſſe: vel refectum dicere oportet. Conſumpta tunc fuiſſe incendio ſacra ſpolia, quæ è templo Hieroſolymitano ſublata, Veſpaſianus in Templum Pacis intulerat, certum eſt. licèt Vaſa quædam integra alibi ſeruata, ad Honorij vſque Imperatoris tempora, permanſiſſe, eaque ceſſiſſe VVandalorum ſpolijs, Procopius tradit. C

Chriſti Annus	*Victoris Papa*	*Commodi Imp.*	*Commodo 7.m & Pertinace 2.m* Coſſ.
194.	1.	13.	

ELEVTHERVS Papa moritur, (gladio, an aliter, non conſtat, martyr tamen vocatur in Martyrolog. quod ipſum nomen Confeſſoribus etiam aliquando tribuitur) cùm ſediſſet ann. 15. & dies 23. ſeptimo Kal. Iunias, ceſſat Epiſcopatus dies 5. Victor Afer ſubrogatur Kal. Iunij. Euſeb. in Chron. & Pontificalis liber. D

Chronologia hæc cõfirmatur ex Clemente.

Clemens Alexandrinus celebris ſcriptor, primo Stromatum, ſupputans tempora, affirmat, ab anno, quo natus eſt Dominus, vſque ad mortem Commodi annos numerari cẽtum nonaginta quatuor, quo Auctoris Chronologia confirmatur.

Commodus quorundam conſpiratione, à Narciſſo Athleta, compreſſis faucibus ſtrangulatur. Herodian. Dio, quanto cum omnium gaudio acclamationes relatæ à Lamprid. indicant, Regnauit annos 12. m. 9. d. 14. vixit an. 31. m. 4.

Eum Seuerus retulit in Diuos, quo nihil fuit turpius, & nequius, & voluit diem eius natalem celebrari. Lamprid.

E

Chriſti Annus	*Victoris Papa*	*Pertinacis Imp.*	*Soſio Falcone & Erucio Claro* Coſſ.
195.	2.		

AELIVS Pertinax, Italus, ex laude Pompeia, ex Præf. Prætorio, Prætorianis militibus iuuantibus, Senatu libentiſſimè conſentiente, decernitur Imperator, cùm eſſet annorum 67. qui cùm perditiſſimum Reipub. ſtatum, quàm primum in priſtinum reſtituere feſtinaret, à militibus occiditur 82. imperij die, Dio, alij.

Didius Iulianus, militiæ, domiq; ſpectatus, à militibus emit Imperium, & à Senatu perterrito, confirmatus, cùm reclamante populo, dies 66. illud tenuiſſet, à militibus occiditur.

A Interim Peſcennius Niger in Syria, Albinus in Britannia, Seuerus in Pannonia capeſſunt Imperium. Seuerus Idib. April. Carnuti ab exercitu acclamatur Imp. & attractis ad ſe Prætorianis militibus conſenſu Senatus & militum, rurſum Imperator appellatur; qui creato Cæſare, Albino, poſtquàm exegiſſet Romæ 30. dies, in Orientem aduerſus Peſcennium Nigrum mouet. Dio, Herodian. Spartianus.

Seuerus Chriſtianorum memor fuit, nam & Proculum Chriſtianum, Euodi educatoris Antonini filij, procuratorem, qui cum per oleum aliquando curauerat, requiſiuit, & in Palatio ſuo habuit, vſque ad mortem, quem Antoninus optimè nouerat, lacte Chriſtiano educatus; ſed & clariſsimas fœminas & clariſsimos viros, Seuerus, ſciens Chriſtianos eſſe, *Seuerus Imp. Chriſtianis.*
B non modò non læſit, ſed & teſtimonio exornauit, & populo furenti in os palàm reſtitit, ex Tertullia. ad Scap. cap. 4. qui & æquè Chriſtianos fauiſſe Seuero, quòd non adhæſerint alicui Tyrannorum, nec Albino, nec Nigro, tum ad Scapulam cap. 2. tum in Apologetico cap. 35. glorioſè prædicat.

Res Chriſtianorum, tum iam longa pace florebant, indieſque fidei profeſsio augmenta capiebat, in maximis potiſsimùm vbique vrbibus: vniuerſæ enim multitudines, & domus totæ ad fidem accedebant &c. ex Nicephoro.[a] *a l. 5. c. 26.*

C *Chriſti Annus* 196. *Victoris Papæ* 3. *Seueri Imp.* 2. *Seuero Imp. & Albino* } *Coſſ.*

THEODOTVS Byzantinus, arte quidē Coriarius, ſed multæ eruditionis ac doctrinæ, in Marci perſecutione lapſus, Chriſto abnegato, opprobrium non ferens, Romam profugus, diu delituit, poſt detectus, in ſui defenſionem, ſe non Deum, ſed Chriſtum hominem abnegaſſe malè confingens, à Victore Papa excommunicatus, Eccleſia eijcitur; ſed, quo potiſsimùm anno incertum. Tertull. de præſcript. cap. vltimo Epiphan. hær. 14. Theodor. hæret. fab. libr. 2. Theodoti hæreſim ſecutus eſt Artemon, & aſſeclæ, impiè calumniantes omnem antiquitatem, & Victorem ipſum, quòd ſecum ſenſiſſent. Euſeb.[b] *b lib. 5. c. 26. 27. 29.*
D Poſt hunc extitit alter Theodotus argentarius, & ipſe Chriſtum hominem tantùm aſſerens, & inferiorem Melchiſedech, à quo Melchiſedechiani hæretici. De quibus Theodor. libr. 2. hæret. fab. Sub eodem Victore, Praxeas, prius Montaniſta, poſt, ab illis deſciſcens, nouam hæreſim induxit, affirmans Ieſum Chriſtum eſſe, ipſum Deum Patrem omnipotentem, huncque Crucifixum fuiſſe, à quo ſecundi erroris ſectatores dicti fuere Monarchici, quòd vnam tantùm perſonam ſtatuerent Sanctiſsimæ Trinit. & Patropaſsiani, quòd æquè Patri paſsionem aſcriberent. De quo Praxea Tertull. extremo libr. de Præſcript. & proprio lib. adu. eum.

Scriptores, qui per hæc tempora floruerunt, recenſentur ab Euſeb. loco citato, Hera-
E clitus, Candidus, Apion, Sextus, Arabianus, & alij propè infiniti, in quibus numerandus eſt Athenogenes, inſignis doctrina & Martyrio, ſed incertum quo anno, de quo Baſilius de Spir. S. cap. 29.

Clementem Alexandrinum, clariſsimum Eccleſiæ ſcriptorem, ponit hoc anno Euſeb. in Chron. qui cùm ſæpiùs in Stromatum libris texens Chronolog. non vltra Commodi obitum eam perducat, oſtendit eos ſe ſub Seuero ſcripſiſſe, ſed cum in illis mentionem faciat de Perſecutione tum vigente, ipſum poſt annum Seueri decimum, ſcripſiſſe neceſſe eſt.

Opera eius inter Apocrypha retulit Gelaſius in Concil. Rom. ob quoſdam næuos in illis reſperſos, ne fideles, occaſione eius nominis celeberrimi, ad omnia, quæ ab eo ſcripta

A ptum ſit Theophilus Alexandrinus, qui vixit ſub Arcadio.

Victor, pro ſua ſumma auctoritate, omnes Eccleſias, aliter quàm Romana, Paſcha celebrantes, excommunicat. quod aſperius factum viſum eſt pluribus; vt Eccleſijs Galliæ, quæ cum alioqui cenſerent die Dominico celebrandum Paſcha, per Irenæum de ea re expoſtulârunt cum Victore, non quidem vlla ex parte de poteſtate dubitantes, ſed quod non iudicarent expedire, ob huiuſmodi rem, tantam Eccleſiæ portionem, à communione ſegregare, quòd anteceſſores eius facere nunquam attentaſſent. Euſeb.[a] Ex cuius etiam Irenæi epiſtolæ verbis habetur, Romanos pontifices per miſſionem Euchariſtiæ ſolitos communionem Catholicam cum alijs Epiſcopis ſignificare. At longè alia fuit ratio anteceſſorum, B & Victoris ipſius, nam illi hoc indulſerunt, cum Catholicis agentes, qui illam obſeruationem, ex quadam traditione retinentes, non propterea, aliter facientes damnabant, nec ſe ab Eccleſia ſegregabant; Iam verò Victoris tempore obſeruatio tranſierat in dogma, & hæreſim, aſſirmantium 14. die neceſſario ex præſcripto Legis, cum Iudæis, Paſcha celebrandum, in quorum numero erant Montaniſtæ, qua de re Blaſtus quidam, Romæ iam Schiſma fecerat, vt ait Tertullianus de Præſcriptione, cap. 53. vt iam conniuere, eſſet Schiſma, & hæreſim fouere. Merito igitur, & ſummo iure, Victor, violentum quidem, ſed neceſſarium adhibere remedium coactus eſt; Qui, ex hac cauſa, ab Eccleſia ſe auulſerant, diu in Schiſmate perſeuerarunt, ſub nomine Quartadecimanorum.

[a] *lib. 5. ca. 24. & 25.*

C Seuerus tertio obſidionis anno Byzantium expugnat, & in vicum redigit, quòd obſtinatè Nigri partes fouiſſet. Dio, alij.

Eadem expeditione aduerſus Barbaros, qui fauiſſent Nigro, Arabas cladibus affecit: & Parthos. Adiabenos & Medos in deditionem accepit, quorum Nobiliſſimi cum Romam, vt ſocij comitari ſunt, adeò gemmis ornari, vt præ admiratione omnium oculos in ſe conuerterent. Dio, &c. Tertullianus de habitu muliebri, capite 7. qui tunc Romæ aderat.

Chriſti Annus	*Victoris Papa*	*Seueri Imp.*	*Laterano & Ruſino* Coſſ.
D 199.	6.	5.	

NARCISSVS, Hieroſolymorum Epiſcopus, fama celebris, & miraculis clarus, à nequam hominibus, falſis accuſationibus & calumnijs appetitus, clam ſe, præ deſiderio ſanctę quietis, ſubducens, diu vitam Anachoreticam agit. calumniatores, imprecationibus, quibus ſe obſtrinxerant, ad calumniam confirmandam, diuino iudicio inflictis, pœnas dant. Narciſſo ſucceſſor datur Dius, mox, eo mortuo, Germanion; ac paulo poſt Gordius, cuius temporibus Narciſſus, quaſi ex mortuis, ad vitam reuocatus, comparet, nec tamẽ rogantibus, vt miniſterium aſſumeret, aſſentitur, ingraueſcentem ætatem cauſatus; poſt au- E tem, Diuina reuelatione, Alexandro alterius ciuitatis Epiſcopo, Sacra Hieroſolym. loca inuiſente, Epiſcopo illis dato, cum eodem eſſe in miniſterio, eorum precibus, acquieuit, centum & ſexdecim annos prætergreſſus. Euſeb. lib. 6. cap. 8. 9.

Seuerus Baſſianum Antoninum, filium, Cæſarem appellat.

Albinum qui ab eo deſciuerat, difficillimo in Gallijs prælio dimicans, victor occidit, iã ſolus imperans.

Iudæi à Nigro tributis vehementer oppreſſi, eo mortuo, à Claudio Romano, ex Nigri partibus, vexati, rebellant à Romanis.

Iudaicum & Samariticum bellum ortum vel reſumptum. Euſeb. in Chron. Quam infeliciter [illegible] Iudæi, indicant illa verba [illegible] Apolog. cap. 21. ſed quanta deliquerint,

liquerint,&c.& ſi ipſi non confiterentur,probaret exitus hodiernus ipſorum, diſperſi, palabundi,& cœli & ſoli ſui extorres, vagantur per orbem,ſine homine, ſine Deo Rege, quibus nec aduenarum iure terram patriam ſaltem veſtigio ſalutare conceditur. A

Chriſti Annus	*Victoris Papa*	*Seueri Imp.*	*Saturnino & Gallo Coſſ.*
200.	7.	6.	

SEVERVS ex Gallijs ouans Vrbem ingreditur, recuſato triumpho, ne videretur de Ciuili ſanguine gloriam captare; & excipitur à Senatu & populo ingenti pompa & lætitia. Magnam mox cædem facit clariſſimorum virorum, qui cum Albino & Peſcennio ſenſiſſent, receſet nomina Spartianus,quadraginta & vnius Conſularium & Prætorianorũ. B Damnauit & pleroſque,qui iocati dixerant,verè ſui nominis Imperator,verè Pertinax, verè Seuerus. multos prætereà qui Chaldæos,aut Vates de ſua ſalute conſuluiſſent, præcipuè ſuſpectos,vnumquemque idoneum Imperio, quòd ipſe paruos filios tantùm haberet. Herod. Spart. Dio.

Commodum ſpurciſſimum & nequiſſimum Imperatoré refert in Deos,Dio,alij. quod ludibrium,non modò Chriſtianis irriſui,ſed ipſiſmet etiam Gentilibus fuiſſe credibile eſt, atque adeò probabiliorem reddidiſſe Chriſtianam,ſanctiſſimam religionem. C

Tertium Sæculum.

Chriſti Annus	*Victoris Papa*	*Seueri Imp.*	*Anullino 2.m & Frontone Coſſ.*
201.	8.	7.	

DONATIVI occaſione dati militibus, ad quod accipiendum, procedebant coronati, illud accidit,quod Tertullianus libro de Corona militis,cap.1. retulit, de Chriſtiano milite, qui, quaſi non liceret in capite, manu coronam geſtabat, ex quo in carcerem coniectus,& verberibus affectus,Chriſtianos in odium vocauit, & grauiſſimam in eos perſecutionem excitauit,quod militis factum,cùm multi improbarent, Tertullianus cùm iam D ab Eccleſia Catholica ad Montaniſtas deſeciſſet,defendendum ſuſcepit,libro ea de re edito, titulo de Corona militis,in Catholicos inuectus.

Cur Tertullia. deſciuerit ab Eccleſia.

Cauſam defectionis ab Eccleſia S.Hier. in libro de ſcript.eccleſ. inuidiam, & contumelias Clericorum Romanæ Eccleſiæ fuiſſe dicit; ſed ipſimet potiùs Tertulliano, de ſe ipſo credendum eſt,ſic dicenti,aduerſus Praxeam, cap.1. *Et nos quidem poſteà, agnitio Paracleti, atque defenſio disiunxit à Pſychicis,* (ſic enim ſæpiùs appellat Catholicos.) Quod verò ait, poſteà,id ſignificat,poſt cognitam atque damnatam à Romano pontifice prophetiam Montani;quam cùm & ipſe deteſtari debuiſſet,miſer probauit, & tuendam ſuſcepit, cùm antea aureo libro de Præſcriptione,Montanum inter hæreticos numeraſſet, & ca.36.omnes ad Ro- E manæ Eccleſiæ fidem prouocaſſet, quam & digno præconio celebrauit. Porrò lapſus eius poſt Eleutherum fuiſſe videtur, quem & Benedictum appellat, ſub gentili ſuo Victore; vel quòd indignè tulerit, eum ſibi honore prælatum, vel quod ab ipſo, non adeò, vt ſibi præſumpſerat,haberetur in honore,aut coleretur officijs; ſanè quidem, in Commentar. in epiſt. 1. ad Corinth. cap. 13. qui tribuitur Ambroſio (qui antiquus certè auctor eſt quiſquis fuerit) Tertullianus Nouatiano coniungitur, amboſque inuidiæ tabo confectos, ab Eccleſia deſciuiſſe legitur. Nec verò admodum mirum, hominem durioris ingenij, & ſeuerioris diſciplinæ, eo prolapſum amentiæ, vt ex aſperioris vitæ cultu, de veritate dogmatum iudicium faceret, qua occaſione deceptus fuit à Proclo, Cataphrygum omnium

diſer-

A diſertiſſimo, qui cum præ ſe ferret veritatem Catholici dogmatis, in his quæ ad Chriſtum, atque ſanctiſſimam Trinitatem ſpectarent, omneſque aduerſantes damnaret hæreſes, Caſtitatem & continentiam celebraret: noua ieiunia, eademq; auſteriora, ſeruanda indiceret; vigilias & preces multiplicaret; martyrium adeò extolleret, vt nec fugam aliaſque latebras, vel redemptionem admitteret, atque hæc omnia à Paracleto, qui in hominem deſcendiſſet, habere ſe diceret, in fraudem miſerrimè inductus eſt. Porrò inſtituta ſemel defenſione pro milite, qui coronam geſtare, in lætitia publica recuſaret, longius errore prolapſus Tertullianus, negauit Chriſtianum hominem, ſalua fide, militem agere poſſe, cap. 11. ſed illud in codẽ libro, non male, licere, nõ ex ſcriptura tantùm, ſed etiam ex lege non ſcripta, Traditionibus
B ſcilicet & conſuetudinibus Eccleſiæ, argumentari, qua occaſione, antiquas retexit Eccleſiæ traditiones, nobiliſſimum planè Chriſtianæ religionis monumentum cap. 3.

Chriſtiani varijs calumnijs in crimen vocati, variè vexantur, cruciantur, necantur. Tertullianus Romæ agens, horum omnium ſpectator; Apologeticum ſcribit, pro Chriſtianis, ad Vrbis Antiſtites, cum tutum non eſſet verbis agere defenſionem; quod ipſe his verbis capite 16. *Si denique quod proximè accidit, domeſticis indicijs nimis operata ſecta huius infeſtatio, obſtruit viam defenſioni, liceat veritati vel occulta via tacitarum literarum, ad aures veſtras peruenire,* in quo libro, fortiter & luculenter Chriſtianos purgat, ab impoſitis calumnijs & criminationibus. Tertullia. Apolog. pro Chriſtianis Romæ ſcribit.

C Seuerus Antoninum filium Cæſarem appellatum ex S. C. Imperatorem creat, collatis ei inſignijs Imperatorijs, nimirum Auguſti nomine, cum Tribunitia poteſtate. Spartia.

Parans ſe ad Parthicum bellum, ad conciliandum populos, præter munificẽtiſſimas munerum editiones, magnum illi dat Congiarium, & militibus donatiuum.

Profectus in Parthos cum filijs Imperator, Plautianum virum clariſſimum, cuius filiam filio ſuo Antonino dederat in vxorem, relinquit Romæ, qui omnia curaret, & vel leuiſſimè ſuſpectos fuiſſe Albino, vel Nigro, interficeret, à quo ingens carnificina edita, maximè Chriſtianorum. Dio, Spart. Herod.

D *Chriſti Annus*	*Victoris Papa*	*Seueri Imp.*	*Claudio Seuero & Aufidio Victorino* Coſſ.
202.	9.	8.	

EXTANT Proconſularia Acta Martyrum Scillitanorum (qui ſub Conſulatu Claudij, Proconſule Saturnino paſſi habentur) certa, & explorata, & ſtyli ſimplicitate veneranda. De hoc Saturnino, Tertullianus libello ad Scapulam ca. 3. Vigellius Saturninus, qui primus hic gladium in nos egit, lumina amiſit: Idemq; paulò ſuperius, ob Chriſtianum ſanguinem ſuum, excreſcentibus imbribus, homines grauia paſſos eſſe teſtatur.

Seuerus agens aduerſus Parthos, Abagarum Regem Oſrhoenorum (quem Chriſtia-
E num exiſtimant, ex eius progenie, quem Thaddæus Apoſtolus ad Chriſti fidem perduxit) ad ſe venientem in gratiam recepit, à quo auxiliaribus acceptis copijs, feliciter bellum Parthicum conficit. Herodian. lib. 3.

Chriſti Annus	*Victoris Papa*	*Seueri Imp.*	*Annio Fabiano & Nonio Mutiano* Coſſ.
203.	10.	9.	

VICTOR Papa, anno ſui pontificatus 10. inchoato, per menſem vnum & dies 28. martyrio coronatur, & ſepelitur in Vaticano iuxta corpus S. Petri. Euſeb.[a] poſt dies vndecim, 8. Aug. die ordinatur Zephyrinus Romanus. a li. 3. c. 27

Seuerus Victor, rediens in Syriam, Antoninum filium, in ſequentem annum Conſulem deſignat, & Getam Cæſarem dicit, Spart. A

Iudaicus triumphus Seuero a Senatu decernitur. Spartia. de quo bello vix extat memoria, niſi apud Euſeb. in Chron. anno Seueri 5.

ZEPHYRINI PAPAE Annus I.

SATVRNINO Africæ Proconſuli, ſubrogatur Scapula, qui perſecutionem in Chriſtianos excitatam, non quidem ex Edicto Principis, nec Chriſtianitatis titulo, ſed potius

Tertullia. ſcribit in Scapulam Proconſ. Crimine maieſtatis, ex propria malitia, & in eos odio, latius propagat. Porro Tertullianus Roma Carthaginem rediens, quod ibi feceerat ad pontifices ſcribens Apologeticum, pro fidei Chriſtianæ defenſione, hoc ipſum Carthagine præſtitit, ſcribens ad Scapulam libellum declamatorium potius, quàm ſupplicem, quo violentos illius impetus ſiſteret ſæuitiamque retunderet, quem quidem hoc anno ſcriptum apparet, ex eo quod ante perſecutionem, per Seuerum excitatam, ſcriptum conſtat, cùm in eo, eius meminerit, vt Chriſtianorum fautoris, non vt perſecutoris, qui anno ſequenti perſecutionem mouit, vt omnes cōſentiunt; nec verò ſuperiori anno ſcribi potuiſſe, conſtat, quod eo anno ſub Conſulatu Claudij, Saturninus agebat Proconſulem Africæ, non Scapula, de quo eſt ſermo. Hic igitur Plautiani accepto mandato, vt in ſuſpectos Maieſtatis animaduerteret, ea occaſione, vt Romæ acciderat, eodem nomine aduerſus Chriſtianos perſecutionem mouit. Cùm autem ipſo ingreſſu Magiſtratus Mauilum Adrumetinum Chriſtianum hominem damnaſſet ad beſtias, mox quædam inſecuta ſunt immenſa prodigia, quaſi quidam Cataclyſmus, nocturni ignes, ſupra mœnia Carthaginis proximæ pendentes; ingentia tonitrua, & extraordinaria portentoſa Solis Eclipſis, in Conuentu Vticenſi, ex quibus ſignis, immanem perſecutionem, Edicto

a lib. 6. c. 2. Seueri conſequutam, præeuntibus, apud fideles increbuit, (quod tradit Euſeb.[a]) Antichriſtum appropinquaſſe, ac proinde mundi interitum breui affore. Hac eadem perſecutione vrgente, ſed incerto anno, Tertullianus egregiam orationem ad Martyres in carcere conſtitutos ſcribit. D

Symmach⁹ Script. interpres. Poſt Aquilam Ponticum, atque Theodotionem, Symmachus, ex Samarita, Iudæus, ſecundo circumciſus, (vt Epiphanius libro de menſura & pond. Vel ex Chriſtiano Ebionita, vt Hieron. in Apolog. contra Ruffinum, & præfat. in Iſai. & in Iob.) nouam Diuinæ ſcripturæ interpretationem edit, ſub Seuero, ſed annus incertus, quam fuiſſe duplicem teſtatur S. Hieronymus, nec verbum ex verbo reddidiſſe, ſed ſententias ex ſententijs, & ſenſum ex ſenſu.

Chriſti Annus	*Zephyrini Papa*	*Seueri Imp.*	*Seuero Aug. 3.m & Antonino Aug. Coſſ.*
204.	2.	10.	

E

Perſecutio, Seueri Edicto, Generalis indicitur: Oroſio V. Sulpitio ſexta.

Euſeb.[b] in Chron. & in hiſtoria.

b li. 6. c. 2. Philippus præfectus Auguſtalis Aegypti Chriſtian. OCCASIO potuit eſſe, conuerſio Philippi Præfecti Auguſtalis Aegypti ad Chriſtianiſmum quàm ægerrime tuliſſe, Seuerus indicat epiſtola ad eum ſcripta, digna quæ legatur, in qua Deorum cultum repudianti, & ceſſatio à Magiſtratu, & ablatio facultatum

A tum ind[illegible]ibus ab In[illegible]ratore acceptis literis, morbum ſimulat, vt interim ſecreto, quæ ſupererant facultates, erogaret in pauperes, & ſic ſe ad martyrium præpararet, ex quibus qu[illegible]ſcripſerit Imperatori, de immoti animi ſui ſententia coniectari poteſt; at Seue[illegible] e veſtigio, qui illi ſuccederet, Terentium Lætum miſit, qui meditans illi necem inferre, ex Seueri, vt credibile eſt, voluntate, nec liberè & apertè, ob populi in eum ſtudia, poſſet, clàm per immiſſos ſicarios fecit, Martyrolog. Rom. Idib. Septemb. Euſeb. 6. cap. 2. Claudia vxor, vnà cum Eugenia filia, (de qua ſuprà anno 188.) ac cæteris liberis Romam reuertitur. Acta apud Metaphr. 25. Decemb. Martyrolog. Rom. Idib. Sept. Euſeb. ibid.

Iudas ſcriptor Eccleſiaſticus, in Commentarijs in 70. Danielis Hebdomadas, temporũ
B ordinem, ad decimum annum Imperij Seueri, tradidit; & ob furorem, quo hæc perſecutio gr[illegible]ri cœpit, Antichriſti aduentum, omnium ore & ſermone iactatum, iam tum appropinquare a[illegible] eſt. Euſeb.[a] — a li. 6. c. 6.

Leonides martyrio, abſciſſo capite, coronatur, Origene filio adoleſcente relicto; qui ad patrem vinctum in carcere, hortatoriam ad Martyrium ſcripſit epiſtolam, & ipſe vix à matre retractus, ne curreret ad illud fidei præclarum certamen, Euſeb.[b] — b lib. 6. ca. 2. & 3.

Ad Gentiles, inſultãtes Chriſtianis, quod non ſolùm cæteris dijs, ſed ſuo ipſorum Deo, quem colerent, inuiſi eſſent, qui tanta, ac tam acerba, illos pati permitteret, egregiè reſpondit Clem. Strom lib. 4. qui his temporibus docebat Alexandriæ, & prætereà ad Gentes lu-
C [illegible] ſcripſit orationem, de falſitate Deorum gentium, & omnes ad Chriſtum vt venirent, hortatus eſt.

Seuerus, ad generale edictum aduerſus Chriſtianos, ſpeciale etiam Reſcriptum dedit R[illegible]am, vt præfectus Vrbis cognoſceret de illicitis Collegijs, nempè de Chriſtianis con[illegible]ribu[illegible], ne [illegible] ea ſineret. Vlpian. l. 1. in fine, ff. de offic. præfecti Vrb. particulam eius Reſcripti recitat.

Chriſti Annus	*Zephyrini Papæ*	*Seueri Imp.*	*Flautiano 2. m & Geta* *Coſſ.*
20[illegible].	3.	11.	

D HOc anno primùm Conſulatus ſuffecti, cum ordinarijs, numerari à Seuero cœpti in Flauiano; quod alij deinceps exemplum ſequuti ſunt, Dio lib. 46.

Durante perſecutione, præſides Romæ, & per prouincias, carnificinam de Chriſtianis exercent. Alexander, qui poſt, viuente adhuc Narciſſo, aſcitus eſt in Sedem Hieroſolymitanam, ob confeſſionem Chriſti nominis, inſignis habetur. Euſeb. in Chron.

Origenes adoleſcens, ob proſcriptionem bonorum paternorum, egens relictus, à locupletiſſima Chriſtiana muliere domi excipitur. Euſeb.[c] apud Palladium quoque in Lauſiacis, c. 51. h[illegible], cum inſidias paganorum fugitantem, apud Iulianam fideliſſimam virginẽ Cæſarea Cappadociæ, per biennium, latuiſſe. — c lib. 6. c. 3

O[illegible] ctis perſecutionis minis, à docendo abſterritis, ardore fidei incenſus, Ori-
E genes [illegible]it, adeò felici ſucceſſu, vt plures Gentiles non modò ad Chriſti fidem, ſed etiam ad [illegible] induxerit, vt Plutarchum, Serenum, Heraclidem, Heronem, alterum Serenum, R[illegible]m Catechumenam, Baſilidem; ex quo ſæpiùs inſidijs appe[illegible], aliquando fuga, ſemper diuina protegente eum gratia, liber euaſit: Euſeb.[d] — d lib. 6. c. 3. & 14.

De excipiendo Martyrio, vel fuga, declinando, variè per hæc tempora, plures, ſub Chriſtiano nomine, ſectæ & ſenſerunt, & ſcripſerunt. Catholici quidem, parati ſemper ad [illegible] pro fide profundendam, latebris tamen, vel fuga, iuſta ratione ſe a furore perſequen[illegible], idque ex præſcripto Euangelij, cum perſequentur vos in ciuitate illa, fugite in aliam. Matth. 10, 23.) niſi Spiritus ſancti peculiari impulſu ad aliter faciendum impellerentur. Origen. in Ioan. cap. 32. Clem. Stromat. lib. 4. Montanitæ contra, in odium — De Martyrio ſuſcipiendo, vel declinando.

Creatoris, vt loco citato ait Clem. morti ſe temerè ingerebant. Montaniſtæ quoque hac ex A parte, Marcionitarum cognati, cùm initio nullam, vel leuem, nomine fidei, perſecutionem paterentur, idq; illis Catholici exprobrarent, inſtigatione poſt pſeudoparacleti, Martyria affectârunt, quorum ſtudia probauit Tertullianus, inuectus in Catholicos, lib. de fuga.

In redimendis vexationibus mos Chriſtianorũ.

Hac vrgente ſæuiſſima perſecutione, excogitata eſt à Catholicis, nõ modo ſingulis, ſed etiam Eccleſijs redemptio vexationum, per pecuniarum ſolutionem, quam idem Tertullianus improbauit, eodem lib. de fuga, cap. 12. & 13. ſed probauit S. Petrus Alexan. Epiſcopus & Martyr. Can. 12. ex Prouer. 13. Pretium redemptionis animę viri, propriæ diuitiæ, & ex Act. 17. per ſatiſdationem datam à Soſthene, & alijs.

Hoc tempore probabile eſt, ſcripſiſſe Tertullianum librum Scorpiacum, quaſi dicas, B Antidotum aduerſus ictum Scorpij: & de bono Martyrij, contra Gnoſticos & Valentinianos, illis aſſentientes, qui prædicabant non eſſe ſubeundum Martyrium, cùm ille cum Cataphrygibus, ſeu Montaniſtis, in contrariam partem acrius ſe concitaret, Catholica interim Eccleſia mediam tenente viam, & Gnoſticos deteſtante, & Montaniſtas, & Marcionitas æquè improbante.

Martyres in Africa.

S. Gundenis virgo, Carthagine ſub Ruffino proconſule, poſt varia & atrocia tormenta, ob Chriſti fidem, gladio cæditur. Beda & Ado. Martyrolog. Rom. 18. Iul.

Perpetua & Felicitas nobiles fœminæ, cum alijs pluribus viris, Tuburbi in Mauritania, illuſtriſſimo Martyrio perfunguntur 7. Martij, cuius Perpetuę virginis cuiuſdam meminit C Tertull. lib. de anima, cap. 55. Acta earum perijſſe videntur, ex quibus aliqua præclara fragmenta extant apud S. Aug. lib. 1. de anima, cap. 10. & lib. 3. cap. 9. & lib. 4. cap. 18. & apud eundem de temp. Barbarico, cap. 5.

Alibi.

Stoicus Epiſcopus Otrenus, in Armenia, qui aduerſus Montaniſtas laborauit verbo & ſcriptis, Martyrio coronatur, Martyrolog. 21. Iul.

In Aegypto Serapion, inter alios, Martyr illuſtris habetur. Martyrolog. 13. Iulij.

Andeolus Subdiaconus, à B. Polycarpo directus in Gallias, pręclarum agit Martyrium, Martyrolog. 1. Iul.

Irenæus epiſcopus Lugdun. Martyr.

S. Irenæus Lugdunenſis Epiſcopus, vir planè Apoſtolicus, Galliam, quam mirificè do- D ctrina illuſtrauit, nobilitauit & ſanguine. de anno Martyrij planè non cõſtat, ſed initio perſecutionis occiſum credibile eſt. quem Seuerus, qui Lugdunenſem Legatus adminiſtrauerat prouinciam, vt ait Spartianus, probè noſſe potuit, cum tota eius Ciuitatis florentiſſima Eccleſia, in fide conſtantiſſimum; ex cuius Martyrij actis, hoc tantum extat, eius iuſſu circumdatam militibus Ciuitatem, & omnes in ea repertos Chriſtianos, gladio obtruncatos.

a *Lib.* 5. *c.* 25.

De pluribus eius præclariſſimis lucubrationibus, quas recenſent Euſeb. [a] & Hieronym. de ſcript. libri tantum quinque aduerſus hæreſes extant, & ipſi diu ſepulti iacuerunt, cùm nec in Gallijs, nec in Vrbe, ſolicitè perquiſiti, reperiri potuerint, vt ſcribit S. Greg. ad Aetherium Viennenſ. Epiſcopum, lib. 9. ep. 50. ſed nec Caſſiod. habuiſſe videtur, qui in ſua Bibliotheca E de ijs nõ meminit; fortaſſe, quòd Græcè editi eſſent, minus cogniti fuere apud Latinos, cùm tamen ſæpiùs à Theodoreto in Dialogis citentur.

Chriſti Annus	*Zephyrini Papa*	*Seueri Imp.*	*Chilone Septimio 2.* *& Annio Libone* *Coſſ.*
206.	4.	12.	

L. Septimius Plautianus, Superiori anno Conſ. Afer, Seueri municeps, ex humili fortuna, in tantam amplitudinem elatus, vt penè ipſum Principem æquaret, in tantam gratiam apud ipſum, vt palàm affirmaret Seuerus, non poſſe illum malum à ſe, Plautiano

A tiano accidere;plurimis ſtatuis honoratus,aſcitus Socer Antonini Auguſti, Seueri filij, locata illi filia,cùm tantis opibus,quantæ quinquaginta Reginis ſatis fuiſſent, cui aliquando inclamatum in Circo,*Quid tremis,cur palles?Tu quidem certè,plus quàm tres viri*(Seuerus ſcilicet & duo fil[illegible]) *poſsides* : adeò horribilis & truculentus, vt eo procedente, aliquot anteambulones denunciarent,ne quis in proximo conſiſtere, neve illum conmueri auderet:Chriſtianorum hoſtis infenſiſſimus,& inſectator acerrimus, quorum & ſpolijs occiſorum locupletatus eſt,ingenti ludibrio humanæ felicitatis, & tremendo exemplo diuinæ vltionis in impios,ſiue quòd verè machinaretur in Principum necem,ſiue inſidijs generi appetitus,ab eo interficitur,& in viam proiicitur,ſtatuæ deijciuntur,nomen abraditur : Filius & Filia relegati,magnis ærumnis macerati,tandem occiduntur. Dio, Herodianus.

B Plautiano interfecto,perſecutio non ſublata quidem;ſed non mediocriter remiſſa eſt.

Seuerus ex AEgypto Româ rediens cum filijs, ampliſſimum de Parthis triumphum agit,& Decennalia celebrat. Herod. & Dio,in Seuero.

Arc[illegible] ei à Senatu tri[illegible]mphalis erigitur.

Pantheon,quod Traiani tempore ictum fulmine conflagrârat,reſtituit. Inſcriptiones.

Ludi ſ[illegible]res celeberrimi editi. Herod.lib.3. Zoſimus lib.2.

Horu[illegible]dorum occaſione, putantur à Tertulliano ſcripti libri de Spectaculis, & de Idol[illegible]latri[illegible] qu[illegible]bus ſatis declaratur,quantoperè Chriſtiana Religio abhorreat,ab iſtiuſmodi [illegible]is,[illegible] Gentilibus edi ſolitis, diuinamque vltionem illos expertos eſſe, qui præter

C inſ[illegible]itutum,iiſdem non vererentur eſſe præſentes.

Chriſti Annus	*Zepherini Papa*	*Seueri Imp.*	*M. Aurelio Antonino* 2.m *& Geta fratre* Coſ.
107.	5.	13.	

NATALIVS Confeſſor in Theodoti Coriarij hæreſim, pecuniæ largitione inductus, & eorum creatus Epiſcopus, miro exemplo diuinæ miſericordiæ, per diuinas viſiones ſæpius admonitus,tandè per integram noctem à ſanctis Angelis cæſus, reſipiſcés, primo manè ſurgens,cilicio indutus, cineribus conſperſus, magno cum mœrore & lacrymis,ad pedes Zepherini Pontif. ſe ſupplicem abijciens,& non modò ad Cleri,ſed laicorum *Mirũ exẽplum diuinæ miſericordiæ.*

D genua etiam aduoluens, magnam totius Eccleſiæ commiſerationem commouit ; & poſt multas preces & oſtenſiones vibicum plagarum quas acceperat, vix tandem in communionem Eccleſiæ recipitur. Euſeb. [a] *a li.5.c.27*

Nota hæreſiarchas,erroris pœnitentes,priſtino more, adire Rom. Pont. ab eodemque Eccleſiæ Catholicæ communionem,facta exomologeſi,promereri.

Chriſti Annus	*Zepherini Papa*	*Seueri Imp.*	*Annio Albino & Fuluio Aemilio* Coſ.
208.	6.	14.	

E

ORIGENES creditur per hoc tempus, quod & valdè adoleſcens eſſet, & non cum viris modo,ſed etiam cum mulieribus inſtitutionis cauſa,ſermones conſerret,ad tollendam omnem impudicitiæ ſuſpicionis occaſionem, ſententiam illam Domini Matth. [illegible]. imprudenter interpretatus,ſeipſum excidiſſe. Euſeb. [b] *b li.6.c.7.*

[illegible],audac[illegible] conſilio,hoc tempore iam euiratus, putatur interpretationem edidiſſe in Ca[illegible] Canticorum,quam poſteà maturioris ætatis factus,emendatam, & pluribus auctã, i[illegible],quod teſtatur S.Hieron. in præfatione Commentariorum in Abdiam, te m[illegible]um arguens, & alios, qui ipſo iuuentutis exordio, diuinas ſcripturas adhuc inexp[illegible] interpretari.

Chriſti Annus	*Zephyrini Papa*	*Seueri Imp.*	*Flauio Apro* / *Albo Max.* *Coſſ.*
209.	7.	15.	

EVSEB. in Chron. hoc anno meminit Tertulliani Afri, filij Centurionis Proconſularis, ea fortè occaſione, quod idem ipſe Terullianus contra Marcionem agens, libr. 1. cap. 15. ſe hoc anno 15. Seueri Imp. illum Commentarium elaboraſſe perſpicuè oſtendit: cum ſcripſiſſet idem iam olim, adoleſcens, aduerſus eundem Marcionem, opus rude nimis. Tertul. lib. 1. contre Marcionem cap. 1. Hieron. præfat. in Abdiam. A

Scripſit tunc quoque commentarium de reſurrectione carnis, in quo meminit librorũ aduerſus Marcionem, & in horum quinto, citat librum à ſe ſcriptum de Reſurrectione carnis, vt appareat vtrumq; opus eodem tempore elucubratum. hæc Tertull. aduerſus graſſantes Marcionitas & Valentinianos. B

Chriſti Annus	*Zephyrini Papa*	*Seueri Imp.*	*Antonino A. 3. m* / *& Geta* *Coſſ.*
210.	8.	16.	

OPTATVS Mileuita. de hoc tempore, ſic: *Marcion*, inquit, *Praxeas Sabellius, Valentinus, & cæteri, temporibus ſuis à Victorino Pictauienſi, & Zephyrino Vrbico, & Tertulliano Carthaginenſe, vſq; ad Cataphrygas, & ab alijs, adſertoribus Eccleſiæ ſuperati ſunt.*

Tertul. per hoc ferè tempus, librum ſcribit de pallio, quo Chriſtiani, qui ſeuerioris vitæ genus ſectabantur, induebantur, in cuius exordio hæc felicia tempora notat. C

Antonini Decennalia Romæ celebrantur. Dio, Quibus celebratis, Seuerus cum filijs & exercitu, mouet in Britannos, Dio.

Hoc ipſo anno Geta Cæſar cum Tribunitia poteſtate Imperium accipit. Atque hoc eſt quod Tertul. lib. de pallio, de felicitate Imperij. *Deo*, ait, *tot Auguſtis in vnum fauente*; Patre, ſcilicet Seuero, cum duobus filijs.

Seuerus Britannos coercet, & muro, per tranſuerſam inſulam ducto, vtrinq; ad finem Oceani communit, vnde etiam Britannici nomen accipit. Dio. Spart.

D

Chriſti Annus	*Zephyrini Papa*	*Seueri Imp.*	*Claudio Pompeiano* / *Lolliano Auito* *Coſſ.*
211.	9.	17.	

MINVTIVS Felix, inſignis Romæ cauſidicus, Dialogum ſcribit Chriſtiani & Ethnici diſputantium, qui Octauius inſcribitur. S. Hieron. de ſcript. qui eius eſſe non putat Dialogum de Fato, vel contra Mathematicos, ob differentiaam Styli, in Octauio tamen de eo argumento, ſe ſcripturum ſignificat, illis verbis: *Alias, & verius, & plenius*, ſcilicet de Fato. Minutij meminit Lactantius, & cum Laudat Hieron. epiſt. 84. ad Magnum. Cæcilius porrò qui in eo Dialogo interloquitur, Chriſtianam religionem vehemẽter impugnãs, is putatur, qui natione Afer, profeſſione Rhetor, his temporibus Romæ claruit, datusque eſt poſteà Diadumeno Magiſt. quem, ab Octauio ad Chriſtum adductum, multa ſunt quæ ſuadeant, illum fuiſſe Cæcilium, inſignem eruditione, & Cypriani Epiſcopi magiſtrum, à quo & nomen, honoris cauſa, acceperit, an verò potiùs pietatis, quod ab eo in Chriſtiana religione inſtitutus eſſet. E

Calũnia in Chriſtianos.

Ad antiquas in Chriſtianos calumnias, noua addita reperitur, in Octauio, Chriſtianos colere Antiſtitis genitalia: ob eam occaſionem, quòd Chriſtiani omnes ad genua Sacerdotis, flexis genibus procumberent, manibusq; ſuppliciter iunctis, exomologeſim, more maiorum facerent.

Quod

A Quod obijcit Chriſtianis, dicens, Cur nullas aras habent, templa nulla, nulla nota ſimulacra, & à Nouatoribus transfertur, ad demoliendas Eccleſias, Altaria, & Imagines, quaſi ea non ſint ex antiquo Eccleſiæ inſtituto, vanum planè eſt & inane: nam conſtat habuiſſe ab vſque primis initijs Chriſtianos ſacras ædes, & precatorias domos, quas frequentiori vſu Eccleſias nominarent, non quidem templa, id eſt, vaſta & ingentia ædificia (cum nec poſſent, vrgentibus ferè perſecutionibus, quæ tamen pòſt, ampliſſima habuerunt) habuiſſe & altaria, non tamen aras, ad animalium cædes, & imagines, planè Gentilibus ignotas, non tamen deorum ſimulacra, certum eſt.

B

Chriſti Annus	*Zephyrini Papæ*	*Seueri Imp.*	*Acilio Fauſtino, & Marco Rufiniano* Coſ.
212.	10.	18.	

TERTVLLIANVS aduerſus Iudæos ſcribens, hæc, cap. 7. de præſenti temporis ſtatu, *Britannia, intra Oceani ambitum, concluſa ſunt. Maurorum genus, & Getulorum rabies, à Romanis obſidentur, ne Regionum ſuarum fines excedant. Quid de Romanis dicam, qui de legionum ſuarum præſidijs Imperium muniunt.* & mox iuſtiſsimè gloriatur de inermi Chriſtiana Religione, la[illegible] quàm Imperium Romanum ſe protendente. *Quippe, ait, cùm Romani, tot legionibus ſuis Imperium muniant, nec trans iſtas gentes, porrigere vires Regni ſui poßint,* C *Chriſti autem Regnum, & nomen vbique porrigitur, vbique creditur, ab omnibus gentibus ſuprà numeratis, colitur, vbique regnat, vbique adoratur.*

Seuerus firmat Imperium, diſtributis per prouincias, præſertim limitaneas, triginta duobus legionibus, Dio. Et qui hactenùs habebatur feliciſſimus, ob adeptum Imperium, & tot gentes debellatas, in filijs ſe eſſe omnium miſerrimum expertus eſt; ab Antonino filio ſæpè occidi tentatus, & conſcius Getam alterum filium interfectum iri à fratre, cum primum [illegible] poteſtas daretur, diuino illum vlciſcente numine, ob innoxium fuſum Chriſtianorum ſanguinem.

D

Chriſti Annus	*Zephyrini Papæ*	*Antonini & Getæ Impp.*	*Gentiano & Baſſo.* Coſ.
213.	11.	1.	

SERAPIONI ſuccedit Aſclepiades, in Eccleſiæ Antiochenæ Epiſcopatu, ſeditque annos nouem, hic in perſecutione præclaram edidit confeſſionem. Euſeb. in Chron. & in hiſtor.[a] a li.6.c.10.

Alexander nobilitatus præclara confeſſione, in perſecutione, Hieroſolymorum Epiſcopus ordinatur, adhuc viuente Narciſſo, & cum eo pariter Eccleſiam gerit. Euſeb. Chron. & [illegible][b] li.6.c.8.

E Tertullianus ſex voluminibus aduerſus Eccleſiam editis, quos ſcripſit περὶ ἐκστάσεως, ſeptimum propriè aduerſus Apollonium elaborauit. Hier. in Apollonio.

Seuerus non tam corporis morbo, quàm animi mœrore confectus, Eboraci in Britannia moritur, cum imperaſſet annos decem & ſeptem, menſes octo, & dies tres, vixiſſetque annos [illegible]. menſes 9. & dies 15. Dio.

Antoninus & Geta fratres capeſſunt imperium. Ab Antonino egregius [illegible] honeſtiſsimis [illegible], Chriſtianis imbutæ moribus, (ſiquidem Chriſtiano [illegible] educatus [illegible] edit [illegible] Spartianus: adultior poſt factus, ferus & truculentus euaſit. Is igitur [illegible] [illegible] potitus, vniuerſos ab ipſo lare, vt dicitur (inquit Herodianus) interficere [illegible] Medicos, & nutritios ſui, & fratris, & domeſticos Patris. Fratres in[illegible]em

de[illegible]

diſſentientes,& alter alteri inſidias molientes, Romam ſe referunt, allatis ſecum parentis A
cineribus;quem,vt in Diuos retulerint,eam ſolemnem cærimoniam, plenè exequitur He-
rodianus lib. 4.Scriptor ſuorum temporum. Antoninus cognominatus vulgò Caracalla,
quòd,ſic dicta veſtimenta,donaſſet populo, ad talos vſque demiſſa; quibus vſos Clericos
tradit Beda,primo libro de geſtis Anglorum,cap.7.

Chriſti Annus 214. | *Zepherini Papa* 12. | *Antonini Caracalla Imp.* 2. | *Aſperis duobus* Coſ.

Antonini Caracallę immanitas.

ANTONINI Aug.iuſſu Geta frater in matris gremio occiditur,deinde omnes qui il-
lum vel leuiſſimè coluiſſent; vel poſt eius mortem, vel ſcripſiſſent, vel pronunciaſ- B
ſent Getæ nomen;ex Getæ militibus, viris ac mulieribus in palatio commorantibus
ad viginti millia; Senatores quoque & clariſſimi viri,illi maximè, qui Patri cari fuiſſent,in
quibus & Papinianus I.C.Præfectus Prętorio,quòd noluiſſent Antonini parricidium,com
poſita oratione excuſare,immiſſo denique exercitu in populum Romanum,Circenſes ſpe-
ctantem,quòd in aurigam,cui ipſe ſtudebat,neſcio quid cauillatus eſſet, magna cædes facta,
quæ tanta crudelitas in Gentiles tantùm deſæuijt, Chriſtianis interim alta pace fruentibus,
vt ſatis appareat diuina vltio in eos, qui proximis annis in Chriſtianos adeò dirè bacchati
eſſent. Dio,Herodianus. C

Chriſti annus 215. | *Zephyrini Papa* 13. | *Antonini Imp.* 3. | *Antonino Aug.4. m* *Balbino* Coſ.

CONSOPITO externo Gentilium in Eccleſiam bello, Ciuile quoque hæreticorum,
Zephyrinus Papa cōponere ſtatuit,& illud in primis,quod latiùs,& perículoſiùs graſ-
ſabatur, Cataphrygum, adeò, vt fortiſſimos viros, atque adeò ipſum Tertullianum
oppreſſerit,cuius conſilio factum exiſtimari poteſt, vt Romæ, coram Eccleſia, de ea re diſ-
Diſputatio Romę inſignis Catholica cū Cataphryge.
ceptatio haberetur,pro illis pugnante Proclo,inter eos celeberrimo;pro Eccleſia,Caio,ſpe-
ctatiſſimæ vitæ,& eruditionis viro, qui de ea diſputatione librum edidit,de quo S.Hieron.
Caius ſub Zephyrino Romanæ vrbis Epiſcopo, id eſt ſub Antonino, Seueri filio, diſputationem aduerſus D
Proclum, Montani ſectatorem, valdè inſignem habuit, arguens eum temeritatis ſuper noua Prophetia
defendenda, & prius Euſeb. [a] *Diſputatio porrò Caij, viri eloquentiſſimi, Romæ, Zephyrino Eccleſiam*
a li.6.c.14
regente, contra Proclum Phrygum erroris propugnatorem habita, ad nos peruenit, &c.

Confutatis Cataphygum doctrinis,& conuictis, credibile eſt Zephyrinum, anathema
contorſiſſe, aduerſus omnes pſeudoprophetiæ defenſores, vt colligitur etiam ex Tertul-
liano de Ieiunio, cap.1. in fine. Conſpirantibus iam omnibus Epiſcopis in eandem cum
Pont.ſententiam,& Eccleſijs pace reddita,diuerſis in locis Concilia cōgregata,innuit Ter-
tullian.lib.de ieiun.cap.13. E

Chriſti annus 216. | *Zephyrini Papa* 14. | *Antonini Carac. Imp.* 4. | *Meſſala & Sabino* Coſ.

Tertull liber de Monogamia.

TERTVLLIANVS confutatas & damnatas Cataphrygum opiniones, pugnacius tue-
ri contendens,primùm Bigamiam, humanæ infirmitatis remedium, ſecundum Apo-
ſtolicam inſtitutionem, & antiquam traditionem in Eccleſia toleratam, ſed, pſeudo
paracleti inſtinctu,damnatam,penitùs proſcribit, edito libro de Monogamia, hoc ipſo an-
no,vt colligitur ex ſupputatione ipſius eiuſdem libri,cap.3. Mox in Catholicos,qui ieiunia
De Ieiunio.
à pſeudoparacleto indicta, abrogaſſent. de ieiunio ſcribit, ſic exordiens: *Mirarer Pſychicos*
iſtos, ſi ſola luxuria tenerentur, qua ſæpius nubunt; ſi nō etiam ingluuie ducerentur, qui ieiunia oderunt.

Tertiò

A Tertiò aduerſus decretum Pont.Max.de recipiendis lapſis, etiam ſi fornicarij fuiſſent & mœchi,de pudicitia commentarium ſcripſit,prænotatum etiam aduerſus Pſychicos Catholicos ſic appellans. *Erit igitur, & hic,ait,aduerſus Pſychicos titulus. Audio etiam*, ait,*edictum eſſe propoſitum,& quidem peremptorium,Pontif.* ſcilicet Maximus, *Epiſcopus Epiſcoporum dicit,Ego,&c.*vbi notandus eſt titulus Papæ. Ritum in recipiendis pœnitentibus vſurpatum in antiqua Eccleſia,pulchrè in eo libro repræſentat his verbis: *Et tu quidem pœnitentiā mœchi,ad exorandam fraternitatem in Eccleſiam inducens, Conciliatum, & Concineratum, cum dedecore, & horrore compoſitum,proſternens in medium,ante viduas, ante presbyteros, omnium lacrymas ſuadentem, omnium veſtigia lambentem,omnium genua detinentem,inq; eum hominis exitum, quantis potes miſe-*
B *ricordiæ illecebris,bonus Paſtor,& benedictus Papa, concionaris. & in parabola ouis, capras tuas quæris; tua ouis,ne rurſus de grege exiliat,quaſi non exinde iam liceat,quod nec ſemel liceat;cæteros etiam metu comples,cum maximè indulges.*

De pudicitia.

Ritus recipiendi pœnitētes ad Eccleſiam.

Aliud præclarum antiquitatis monumentum, in eodem libro colligitur, in illis verbis: *A parabolis licebit incipias, Vbi eſt ouis perdita,à Domino requiſita,& humeris eius reuecta. procedant ipſæ picturæ calicum veſtrorum,ſi vel in illis pellucebit, interpretatio pecudis illius, vtrùm ne Chriſtiano,an Ethnico peccatori de reſtitutione colliniet.* Et iterum: *Patrocinabitur Paſtor, quem in Calice depingitis.* Et cùm ſubdit: *Ego eius Paſtoris ſcripturam haurio,qui frangi non poteſt:* planè ſignificans ea alluſione, calices iſtos vitreos, patenas quoque miniſteriales fuiſſe vitreas, eiuſ-
C dem Zephyrini Pontificis Decretum oſtendit. qui vſus duraſſe videtur, vſque ad tempora Caroli Magni,cùm in Concilio Rhemenſi, calix vitreus, meritò, ob periculum vetitus eſt,de conſecr.diſtinct.1.vt Calix. De calice ligneo item vetito,eadem diſtinct.can. Vaſa,in quibus.

In calicib⁹ pingebatur Chriſtus ouem geſtans.

Calices olim vitrei.

Idem porrò Tertullianus,cùm ſapiebat,libro de Pœnitentia, longè aliter docuit,nimirum,Eccleſiam iure,rectéque recipere pœnitentes,& peccata dimittere.

Quid poſt hæc egerit Tertullianus, nulla extat memoria: niſi quod Auguſtinus teſtatū reliquit,cap.86.de hæreſibus, eum poſt hæc,deſciuiſſe à Cataphrygibus, ſuoq; nomine ſectam inſtituiſſe Tertullianiſtarum dictorum, quos,ait,ſua ętate,planè defeciſſe.Propter er-
D rores,quibus pleraque eius opuſcula ſunt reſperſa, à Gelaſio relata fuerunt inter Apocrypha,neque tamen eorum lectio eſt penitùs interdicta.S.Cyprianus eum frequenter lectitabat,eruditi,& ardentis viri ingenio delectatus,vt Hieron.in ſcript.& ep.63. qui & de eo dixit in Apolog.aduerſus Rufinum,laudo ingenium hominis,damno hęreſes.

Chriſti Annus 217. *Zephyrini Papa* 15. *Antonini Carac.Imp.* 5. *Aemilio Læto & Anicio Cereali* Coſ.

E ANTONINVS Imperator,cùm Germaniam,inde Aſiam, ac poſteà Syriam peragraſſet,Alexandriam veniens,dum de AEgyptijs, eum illudentibus, vindictam, ingenti edita cæde,excipit,Chriſtianum ſanguinem in perſecutione ſub Seuero ibi præcipuè immaniter fuſum,neſciens,vltus eſt.De cæde,lege Spartianum,Dionem,Herodianum.

Hoc tempore Chriſtianis pacatiſſimo, (certus tamen annus ignoratur) Agrippinus Carthag.Eccleſiæ Epiſcopus,qui his Tertulliani temporibus, ſedere cœpiſſe creditur, primus antiquam Eccleſiæ conſuetudinem, qua ratus haberetur hæreticorum baptiſmus, ſecundùm Catholicæ Eccleſiæ formam collatus, prætextu quodam pietatis, quod quæcunque hæreticorum eſſent, Catholica Eccleſia deberet abominari, conuellere nixus, ingentium turbarum in Eccleſia auctor fuit,cùm ex ſententia Concilij,omnium Africæ & Numidæ Epiſcoporum,de iterando baptiſmate hæreticorum,canonem ſtatuit:niſi tamen primus

huius erroris auctor fuerit Tertullianus, qui cum adhuc Catholicus eſſet, ingenti odio hæreticorum, commentarium ea de re Græcè ſcripſit, qui non extat, quod ipſemet teſtatur in libro de Baptiſmo, aduerſus Quinctillam, cap. 14. quia tamé incertum eſt quo potiſſimùm tempore vixerit Agrippinus, nec etiã exploratum haberi poſſe videtur, vter ab altero ſententiam de hæreticorum baptiſmo fuerit mutuatus. A

Chriſti Annus	*Zephyrini Papa*	*Anton. Carac. Imp.*	*Sabino 2.m & Annullino Coſſ.*
218.	16.	6.	

ABAGARVS per hæc tempora regnat Edeſſæ, Chriſtianus & vir ſanctus. Africanus apud Euſeb. in Chron. ad ann. 220. Eum quidem iniiſſe amicitiam cum Seuero, eamque datis obſidibus, confirmaſſe, Herodia. affirmat lib. 3. B

Antoninus magiæ impensè ſtudet, & fauet, ob eamq; cauſam Apollonium Tyaneum, iam diu mortuum, in honore habet, monumento ei extructo. Dio, Herodianus. Quod tamen damnârit omnes, qui remedia quartanis collo annexa geſtarent (quod tradit Spartianus) quæ fragmenta Claui, aut ſparti à cruce accepti, eſſe ſolere, prodit Plin. libr. 28. c. 4. magna ſuſpicio eſt, ea auferri ſolita à crucibus illis, quibus Chriſtiani affixi fuiſſent, vnde & virtutem aliquam hauſiſſent, nam ſi ex magica ſuperſtitione, ea illis præſtandi vis inerat, quomodo non eius facultatis ſtudioſiſſimus, ea potiùs in pretio habuiſſet?

Ambroſius vir nobilis & opulentus, Valentiniani errore infectus, Origenis diſputatione conuictus, Eccleſiæ Catholicæ reſtituitur per hoc ferè tempus, nimirùm ſub Caracalla, ſed quoto eius anno, certum non habetur. Aliàs etiam, diſputationibus habitis cum Hæreticis, & Gentilibus, Ethnico Philoſopho iudice, multi tum Hæretici, tum Gentiles, ad Chriſti fidem acceſſerunt. Ille porrò Ambroſius, Origeni admodum addictus, illi notarios, & librarios ſuppeditabat, & ipſe vir doctus, & gloria confeſſionis clarus, vt refert S. Hieronymus de ſcript. lege plura de Origene apud Euſeb. [a] C

a li. 6. c. 13.

Chriſti Annus	*Zephyrini Papa*	*Macrino & Diadumeno Impp.*	*Præſente & Extricato Coſſ.*
219.	17.	1.	

Quinta ſcripturæ Editio.

ADHVC viuente Antonino, hoc anno, Quinta Editio Diuinæ ſcripturæ, Hiericho, in dolio occultata, inuenitur ab Origene. Epiphanius de Menſuris. Euſeb. [b] D

b li. 5. c. 12.

Antoninus Imperator in Meſopotamia, Macrini opera, à Marciano Centurione, pugione confoſſus, occiditur, cùm imperaſſet annos ſex, m. 2. d. 5. æt. an. 29. Dio, Spartianus. Hic tamen omnium diriſſimus, ait idem Spart. parricida, & inceſtus, timore militum Prætorianorum inter Deos relatus eſt.

Poſt diem quartum à nece Imper. Opilius Macrinus, Maurus, Cæſarienſis, Præfectura Prætorij nobilis, conciliatis militibus Impm. adipiſcitur, vnà cum filio Diadumeno, æquè Imperatore dicto, Lamprid. in Diadum. Iul. Capitolin. Macrino imperante, defuncto Aſclepiade Epiſcopo Antiocheno, ſufficitur Philetus, qui ſed. an. 12. Euſeb. 6. cap. 15. E

Chriſti Annus	*Zephyr. Papa*	*M. Aur. Ant. Heliogab. Imp.*	*Diadumeno & Aduento Coſſ.*
220.	18.	1.	

M. Aurelius Antoninus, Caracallæ filius, quòd in Phœnicia Sacerdoté ageret, in templo Solis, quem Heliogabalum vocant, Heliogabalus dictus (Nummi, Elagabalum, quod ſic Phœnices Solem vocant) 16. Kalend. Iun. Imperator ab exercitu acclamatur, & 8. Id. Iun. Macrino, ob ingentem ſæuitiam, cum filio Auguſto, necatis, cùm imperaſſent

A ſent tantum annum vnum, m. 1. dies 28. in Imperio ſtabilitur.

Hic Romam veniens, Anno ſequenti (cùm hoc hiemaret Nicomediæ) cum Matre & Auia, necnon Mammea ſorore matris ipſis Aug. matre Alexandri, laudatiſſima fœmina, Deum ſuum Heliogabalum ſecum aduexit, & ei in Palatino Templum erexit; illud ſummo ſtudio enitens, vt antiquatis omnium deorum religionibus, Deus vnus ille coleretur, quod Gentilitiæ ſuperſtitioni, magnum attulit detrimentum. id quidem magna Dei prouidentia effectum, vt ab impuriſſimo Imperatore, omnia illa impura ſacra polluerentur. Dio, Herod. Lamprid.

Origenes ob ſui celeberrimam famam à Mammea Alexandri, qui poſt imperauit, mater, ſpectatiſſima fœmina, euocatus Antiochiam, apud eam aliquandiu hæſit, veritate illi

B fidei expoſita. Euſeb. [a] quem, cùm idem ſcribat Euſeb. [b] ſub Zephyrino Papa Romam veniſſe, his vltimis Zephyrini temporibus, id accidiſſe putãdum eſt, & fortaſſe eò Mammeam ſequutus eſt, cùm tamen Euſebius aſſerat, eum ſcribere, propterea ſe Romam iter ſuſcepiſſe, quod ſibi admodum erat in optatis Eccleſiam Romanam planè antiquiſſimam viſere, Romæ tamen non diu commoratus; Alexandriam, ob conſuetudinem docendi munus reuertitur. Euſebius ibidem. a *Lib. c. 15.* b *li. 6. c. 12*

Chriſti Annus	*Calliſti Papa*	*Ant. Heliogab. Imp.*	*Ant. Aug. 2. m* & *Sacerdote* Coſſ.
C 221.	1.	2.	

VIGESIMA ſexta Auguſti. Zephyrinus Papa, cùm ſediſſet annos decem & octo, totidemque dies, moritur. Euſeb in Chron. quòd verò in Martyrolog. legatur ſubijſſe Martyrium, vel id priuatim illi accidit, vt alijs nonnullis, in pace Eccleſiæ, quòd fortaſſe reſtiterit Heliogabalo, omnes, etiam Chriſtianorum religiones, ſub ſui Dei cultum, redigere conanti; vel quòd aliquando conſueuerint appellari Martyres, qui Chriſtiana profeſſionis occaſione ſupplicia ſuſtinuiſſent, licèt poſt tormenta ſuperſtites, diem extremum in pace clauſiſſent.

D Vacationis ſedis die ſexto, ſecunda Septembris, creatur Calliſtus Romanus.

Chriſti Annus	*Calliſti Papa*	*Antonini Heliogab. Imp.*	*M. Aur. Ant.* & *Eutychiano 2. m* Coſſ.
222.	2.	3.	

IVLIVS Africanus, inter viros eruditos huius temporis, clarus, legationem obit ad Imperatorem (fortaſſe ſuadente Origene, qui eo vtebatur familiariſſimè, in Palæſtina tunc agente) pro reſtituenda, olim incenſa Ciuitate Nicopoli Palæſtinæ, quæ ex Rom. victoria nomen illud conſequuta fuerat, cùm Emmaus anteà vocaretur. Re obtenta, ſequẽti anno eſt ciuitas excitata. Euſeb. in Chron. *Iuli' Africanus hiſtoricus.*

E De Iulij Africani lucubrationibus Euſeb. [c] quarum fragmenta aliqua extant apud eum. Extat etiam eius epiſtola ad Origenem, de hiſtoria Suſannæ, à Daniele literis prodita, quaſi adulterina eſſet & commentitia, magnopere dubitantis, ad quam Origenes pleniſſimè reſpondet. Eius hiſtoria extabat tempore Photij, à Creatione mundi ad Chriſti aduẽtum, & à Chriſti aduentu ad Macrini Imperatoris, quo tempore illa ſcribebat, ait idem in ſua Bibliotheca, addens illum numerum à Creatione mundi, ad illud vſque tempus, quinq; mille, ſeptingentos, viginti tres annos. Is ſcriptum reliquit, ſe Alexandriam, propter incredibilem Heraclæ famam, quæ vbique manauerat, profectum eſſe. Fuit Heraclas Origenis diſcipulus, quem inter cæteros eminentiſſimum, ſocium ſibi in docendi munere aſciuit. Euſeb. 6. cap. 12. c *li. 6. c. 24*

Chriſti annus	*Calliſti Papa*	*Antonini Heliogab. Imp.*	*Grato & Seleuco* Coſ.
223.	3.	2.	

A

ALEXANDER Mammeæ filius, Heliogabali conſobrinus, Cęſar creatur, & inſequentem annum Conſul deſignatur. Ipſe de ſe apud Senatum, poſt mortem Heliogab. *Gratias ago vobis P.C. non nunc primùm, ſed & de Cæſareo nomine, & de vita ſeruata, & de Auguſti nomine addito, & de Pontificatu maximo, & de Tribunitia poteſtate, & Proconſulari Imperio, quæ omnia nouo exemplo, vno die in me contuliſtis.* Herod. Lamprid.

Chriſti Annus	*Calliſti Papa*	*Alexand. Imp.*	*Antonino Aug. 4.m Imp. & Alex. Cæſare* Coſ.
224.	4.	1.	

B

HELIOGABALVS ann. natus decem & octo, ob neſandas ſuas turpitudines, Senatui Populoque Romano, atq; militibus, redditus execrabilis, occiditur, raptatur, in Tyberim proijcitur, cùm imperaſſet annos 3. menſes 9. & dies 4. hæc Dio, proximè intuens; cui potiùs credendum, quàm Aurelio Victori, & Herodiano, aliquanto aliter narrantibus. Alexander, conſpirantibus omnibus militibus, Senatu, Populoque Romano, acclamatur Imperator, prid. Non. Mart. annum ætatis agens decimumſextum.

Alex. mo- [illegible] ta Chriſtianoru.

Alexander vt à matre, à Chriſtiana religione non abhorrente, & inter Chriſtianos educatus, non modò Chriſtianos eſſe paſſus eſt, ſed etiam Chriſto Deo, aliquem qualemcunq; cultum exhibuit, vnà tamen cum Gentilitijs Dijs: & ei volens templa ædificare, quod & Hadrianus cogitaſſe fertur, prohibitus eſt ab ijs, qui conſulentes ſacra, repererant, omnes Chriſtianos futuros, ſi id optatò veniſſet, & reliqua templa deſerenda. C

Inſtituta etiam Chriſtianorum, in ordinandis Sacerdotibus, imitatus eſt, quantum fas fuit, in deſignandis Magiſtratibus; dicens graue eſſe, cùm id Chriſtiani & Iudæi facerent, in prædicandis Sacerdotibus, qui ordinandi ſunt, non fieri in Prouinciarum Rectoribus, quibus fortunæ hominum committuntur, & capita. Clamabat ſæpiùs, quod à quibuſdam, ſiue Iudæis, ſiue Chriſtianis audierat, & retinebat, idque per Præconem, cùm aliquem emendaret, dici iubebat, QVOD TIBI NON VIS, ALTERI NE FECERIS, quam ſententiam vſque adeò dilexit, vt & in Palatio, & in publicis operibus perſcribi iuberet. Cùm autem Chriſtiani quendam locum, qui publicus fuerat, occupaſſent, contrà propinarij dicerẽt, ſibi eum deberi, Reſcripſit, melius eſſe, vt quomodocunque illic Deus colatur, quam propinarijs dedatur. Hæc ex Lampridio. Veriſimile eſt, locum illum fuiſſe tabernam illam meritoriam, ex qua, Auguſti tempore oleum magno miraculo effluxit, in ſignum Chriſti humani generis Redemptoris, in mundum proximi aduentus, in quo loco, ſibi adiudicato, Chriſtiani Eccleſiam erexerint, quam ipſam illam fuiſſe valdè credibile eſt, de qua legitur in libro de Rom. Pont. in Calliſto, qui tempore Alexandri viuebat, *Hic fecit Eccleſiam ſanctæ Mariæ trans Tyberim.* quæ etiamnum extat, veneranda antiquitate nobilis, & tantæ rei memoria celeberrima. De antiquo porrò more proclamandi, vt cuique eſſet liberum, ordinando, ſi quid haberet, coram obijcere, præter rituales libros, S. Cypr. epiſt. 68. & Orig. lib. 8. contra Celſum, ad finem atteſtantur. D E

Quod tibi non vis, alteri ne feceris, probatum & celebratũ ab Alex. Imp.

Alexã. fauet Iudæis [illegible]

Fauit & Iudæis, quos, niſi Regem, Præfectum certè habere permiſit, qui eis ius diceret, conceſſitque in Palæſtina habitare, quod teſtatur Origen. in epiſtola de Suſanna, ad Africanum; hinc eſt, quod idem Imperator, Syrus Archiſynagogus, deriſionis cauſa, vocari conſueuerit. Lamprid.

[illegible] Epiſcop.

Hippolytus Epiſcopus, rationem Paſchæ, temporumque Canones, ſcripſit, vſque ad primum annum Alexandri Imperatoris, & ſexdecim annorum circulum, quam Græci

A ἑκκαιδεκαετηρίδα vocant, reperit, & Euſebio, qui ſuper eodem Paſcha, canones decem, & nouem annorum circulum, id eſt ἐννεακαιδεκαετηρίδα, compoſuit, occaſionem dedit. S. Hieronymus.

Porrò eiuſdem ſcriptionis præclarum monumentum ante 40. circiter annos, ſimulacro è ruderibus effoſſo, eiuſdem Hippolyti præ ſe ferenti imaginem, in portu Romano apparuit: nam in ſede eiuſdem, Græcis literis temporis Canon inſcriptus legitur, tranſlatum verò illud fuit in Vaticanam Bibliothecam, viuens ſemper teſtis Chriſtianæ antiquitatis, qua pij ſolerent, ſanctorum atque eruditorum virorum effigies, ſculptura reddere, ac imagine repræſentare.

B

Chriſti Annus	*Calliſti Papa*	*Alexandri Imp.*	*Maximo & Aeliano Coſſ.*
225.	5.	2.	

ALEXANDER quos putauit viros optimos, & Iuriſconſultiſſimos, Vrbanis præfecit negotijs, & adhibuit ſibi Conſiliarios, quos plures recenſet Lampridius, qui omnes inquit Iuris profeſſores, diſcipuli fuére ſplendidiſſimi Papiniani, & enumeratis alijs ſubdit, his tot, atque alijs talibus viris, quid mali potuit cogitari, vel fieri, cùm ad bonum conſentirent? Sed hæc, homo Gentilis de illis; quòd non putaret, delictum eſſe, Chriſtianis C inferre moleſtias, quos impios crederent Ethnici omnes: vel fortaſſe ipſum præterijt, (nam primis Conſtantini temporibus ſcripſit) quanta mala eiuſmodi adeò celebres I. C. Chriſtianis irrogârint. Horum omnium facilè princeps apparuit Domitius Vlpianus, quem, Alexandrum Imp. habuiſſe pro tutore, aſſidentem Principi, primo loco, eidemque Præfecturam Prætorij, dignitatem ampliſſimam, contuliſſe, atque ſcriniorum Magiſtrum creaſſe, idem affirmat, proximumque huic locum tenuiſſe Paulum I. C. quorum arbitrio cuncta faceret Alexander. Lactantius, poſt recenſitas multas moleſtias, ſæpiùs Chriſtianis illatas [a], hæc addit: *Quin etiam ſceleratiſſimi homicidæ, contra pios, impia iura condiderunt. nam & Conſtitutiones ſacrilegæ, & diſputationes Iuriſperitorum leguntur iniuſtæ. Domitius, de Officio Proconſulis, libro ſeptimo, Reſcripta Principum nefaria collegit, vt doceret, quibus pœnis affici oporteret eos, qui* D *ſe cultores Dei confiterentur. Quid ijs facias, qui ius vocant, carnificinas veterum Tyrannorum, aduerſus innocentes rabie ſæuientium? & cùm ſint iniuſtitiæ, crudelitatiſq; Doctores, iuſtos eſſe ſe tamen ac prudentes videri volũt, cæci ac hebetes, ac, rerũ ac veritatis ignari, adeóne vobis, ô perditæ mentes, inuiſa iuſtitia eſt, vt eam ſummis ſceleribus adæquetis? adeóne apud vos perijt innocentia, vt ne morte quidem ſimplici dignam iudicetis, ſed ſupra omnia facinora habeatur, nullum facinus admittere, pectuſq; purum, ab omni ſceleris contagione præſtare?* hæc Lactant. in I. C. ac præcipuè Domitium Vlpianum, cuius nefariorum collectionem in Chriſtianos, alius Collector, & emendator, vt iniuſtam, & impiam proſcripſit.

Vlpianus, aſſeſſor, primo loco, Alexãdri, carnifex Chriſtianorũ.

a *Lib. 5. c. 11. & 12.*

E Quod Herodianus ait, Alexandrum quatuordecim annis, quibus regnauit, deduxiſſe Imperium ſine ſanguine, falſitatis coarguitur à Lampridio. Sed & Mammea ſanguinaria, eiuſdem Herodiani ſententia, habenda eſt, quæ Patrem vxoris Alexandri, clariſſimum virum, impiè admodùm, occidi mandauit, eiuſque filiam Alexandri coniugem in Africam relegauit, ne Auguſtę nomen illa ſibi vindicante, ipſa contemptui haberetur, & Lampridius de ea, Mulier ſancta, ſed auara, & auri atque argenti cupida. Hæc autem neceſſariò præmittenda fuerunt, ne commentum putetur, quod dicetur, aliquot Romæ Martyres ſub Alexandro eſſe paſſos, licèt de eo tradat Lamprid. permiſiſſe Chriſtianos eſſe..

Chriſti Annus	*Calliſti Papa*	*Alexandri Imp.*	*Iuliano & Criſpino Coſſ.*
226.	6.	3.	

PRID. Id. Octobr. Calliſtus Papa martyrio coronatur, cùm ſediſſet ann. 5. m. 1. dies 12. Euſeb. in Chron. & in hiſt.[a] ſub Alexandro paſſum eſſe, cum acta eius Martyrij, (in eo tamen corrigenda, quod habent, promulgatam ab eo in Chriſtianos perſecutionem, contra quam Lamprid. & noſtri quoque antiqui ſcriptores affirmant) tum Martyrologia omnia aſſeuerant. Extat adhuc domus, in qua cuſtoditus fuit, feliciter in Eccleſiam conuerſa, in qua & ipſe cernitur puteus, in quem deiectus eſt ſanctus. hic conſtituit ieiunium, ter in anno fieri, frumenti, vini & olei gratia, ſecundùm prophetiam, an potius quater, vt eſt prophetia Zachariæ[b] citata; ſic tamen vt non Calliſtus primus inſtitutor habeatur, ſed primus, qui ſcriptis id ſeruari mandârit, quod anteà Apoſtolica traditione obſeruabatur. Hic fecit Eccleſiam S. Mariæ trans Tyberim, & cœmeterium, vbi multi Sacerdotes, & martyres requieſcunt, quod appellatum eſt Calliſti. at ſepultus eſt ipſe in Cœmeterio Calepódij, via Aurelia. lib. de Rom. Pont. de Cœmiterijs, de quibus in Actis Martyrum frequens mentio, hic videtur aliquid dicendum, plura qui volet, adeat fontem, ipſos Annales.

[a] li. 6. c. 15.

[b] Cap. 8.

Cogebantur Chriſtiani, ex Romanis legibus, mortuos ſuos extra mœnia ſepelire, quos non vt Gentiles cremabant, ſed vnguentis delibutos condiebant, & in ea loca deferebant, quæ modò cœmeteria, interdum areæ, tumbæ, ſeu catatumbæ, ſeu catacumbæ, vel cryptæ arenariæ, ex natura loci, nomine comparato, dici conſueuerunt, ſed cœmeteria vſitatiùs, quòd fides doceret, Chriſtianos non mori, ſed rurſus excitandos, intereà in Domino obdormire, quæ conſuetudo ſepeliendi mortuos in cryptis, ſumpta videtur ab Hebræis, de quibus, præter loca Scripturæ, habemus recentius exemplum, apud Epiphan. hær. 30. *Abducunt miſerum Adoleſcentem*, inquit, *poſt occaſum ſolis, in propinquas tumbas, ſepulchra autem ſic appellantur, ſpeluncæ videlicet in petris effoſſa ac conſtructa.* Quadraginta tria huiuſmodi cœmeteria in tabulis Vaticanis recenſentur. antiquitùs autem cùm in eis eſſent corpora ſanctorũ Martyrum, frequenti cœtu, viſitari conſueuiſſe cœmeteria, multa ſunt, quæ apertè demonſtrãt, & inprimis illud. quod edictis Imperatorum, ab eis Chriſtiani, (vt ſcribit Euſeb.[c]) arcerentur, reddita verò Eccleſiæ pace, eadem frequentare loca permitterentur, quæ ſe, diebus Dominicis frequentaſſe ſcribit S. Hieronymus in Ezechielem cap. 40. & breuiter interim deſcribit. Ceſſarunt autem fidelium ſtudia in cœmeterijs adeundis, poſtquàm ea quæ ibi ſita erant corpora ſanctorum Martyrum, intra vrbem ſunt delata, & in diuerſis Eccleſijs honorificentius collocata. Sed & accidit, vt ſicut maiorum conſuetudine, etſi non in ijſdem ſepulchris, in eiſdem tamen cœmeterijs ſepeliebantur, aliorum quoq; corpora Chriſtianorum; tranſlatis iam ſub Chriſtianis Imperatoribus, ſanctorum Martyrum reliquijs, in Eccleſias, intra Ciuitates poſitas, in eiſdem etiam, aliorum fidelium corpora cœpta ſunt ſepeliri: quòd eos doceret pietas, meritis ſanctorum Martyrum adiuuari animas defunctorum, nam & S. Maximus ait: *Ideò hoc à maioribus prouiſum eſt, vt ſanctorum oſſibus noſtra corpora ſociemus; vt dum illos Tartarus metuit, nos pœna non tangat: dum illos Chriſtus illuminat, à nobis tenebrarum caligo diffugiat. Cum ſanctis ergo Martyribus quieſcentes, euadimus Inferni tenebras eorum proprijs meritis, attamen conſocij ſanctitatis.* Hæc Maximus ſerm. in Nat. SS. Octauij, Aduentoris, & Solutoris. Eodem quoque conſilio S. Ambroſius, prope SS. Martyres voluit ſepeliri, ſed de his pluribus S. Auguſt. de cura pro mortuis agenda.

De Cœmeterijs.

[c] Lib. 7. ca. 10. & 12.

Plures alij feruntur Martyrio coronati ſub Alexandro, in omnibus Martyrologijs, vt Calepodius, Palmatius Conſularis: Simplicius Senator, cum vxore & familia; Felix cum vxore, &

A

B

C

D

E

A re, & reliqua familia, Priuatus, Alterius; & alij, quorum necis auctores fuerunt Iuris illi conſultiſſimi, qui Vrbem adminiſtrabant, & in primis Vlpianus, cuius nomen, vt perſecutoris, inſigniter notatur, in alijs Martyribus, Quiriaco Epiſcopo Oſtienſi, & ſocijs, eodem quoq; modo, qui dicuntur, iubente Alexandro fuiſſe occiſi, ſic videtur accipiendum; quod quidquid hi feciſſent, Imperatoris nomine atque auctoritate ſe feciſſe iactarent.

Vacat ſedes poſt obitum Calliſti, diebus ſex, ſicque 21. Octobris ſubſtituitur ei Vrbanus Romanus.

Christi Annus	*Vrbani Papæ*	*Alexandri Imp.*	*Dextero atq; Rufo* Coſſ.
B 227.	1.	4.	

PLVRIBVS legibus promulgatis, Alexander conatur reſtituere optimum Reipubl. ſtatum. Lenonum, meretricum, & exoletorum vectigal, in ſacrum AErarium inferri vetat, & ſumptos publicos ad inſtaurationem Theatri, Circi, Amphiteatri & AErarij deputat: exoletos, quod volebat, non tollit, (quod poſteà fecit Philippus) ne prohibens publicum dedecus, in priuatas cupiditates conuerteret, cùm homines illicita magis poſtulent, prohibitaque furore proſequantur. Lamprid. Sed Principibus Chriſtianis, purgatio Vrbis, & Orbis a tantis ſordibus obſceniſſimis debebatur. perfecit enim Conſtātinus, quod Phi- C lippus iam cœperat. S. Hieron. in Iſai. cap. 2. *Inter ſcorta quoq; fornicibus ſpectaculorum, pueri ſteterunt publicæ libidini expoſiti, donec ſub Conſtantino Imp. Chriſti Euangelio coruſcante, & infidelitas vniuerſarum Gentium & turpitudo deleta eſt.*

Maſcula publica Venus à Chriſtianis Impp. ſublata.

Christi Annus	*Vrbani Papæ*	*Alexandri Imp.*	*Alexan. Aug. 2.m & Marcello* Coſſ.
228.	2.	5.	

IPSIS Kal. Ian. cùm adhuc quartus Imperatoris Alexandri annus duraret, (nam menſe Martio quintus cœptus eſt annus) S. Martina Virgo Romæ paſſa eſt (Acta eius M. S.) D 17. Kal. Nouembr. decem & ſeptem milites, Carnificinæ ſanctorum Miniſtri, Martinæ opera ad Chriſtum conuerſi, martyrio coronati. Acta ſanctæ Martinæ, apud Surium, in multis tamen emendanda. Iulius quoque emeritus miles in Myſia, & Heſychius ibidem Martyrio coronati. eorum memoria fit 27. Maij, & 15. Iunij.

Martina virgo Ro. Martyr.

Christi Annus	*Vrbani Papæ*	*Alexand. Imp.*	*Balbino & Maximo* Coſſ.
229.	3.	6.	

GEMINVS presbyter Antiochenſis, & Hippolytus, & Beryllus Epiſcopus Boſtre- E nus in Arabia, clari ſcriptores habentur. Euſeb. in Chronic. Hic Beryllus cùm declinaſſet in hæreſim, aſſerens Chriſtum non habuiſſe ex ſe Diuinitatem, ſed ſolam Patris in eo extitiſſe; à conuentu Epiſcoporum, ſed maxime ab Origine confutatus, ad Eccleſiam redijt. Euſeb.[a]

Hippolyti plures lucubrationes recenſet Euſeb.[b] & Hieronymus in ſcriptoribus, cum Gelaſius Papa in Commentario, de duabus naturis in Chriſto, Metropolitanum Arabiæ vocat. Diſcipulus fuit Clementis Alexandrini. Nonnum verò fuiſſe cognominatum, Petrus Damianus, ſcribens ad Nicolaum Secundum Roman. pont. tradit, additque ab eo, cùm ageret in Oriente, pluſquàm triginta millia Ethnicorum, ad CHRISTI fidem fuiſſe conuerſa. Quod verò illi tribuit Pelagiæ famoſiſſimæ meretricis conuerſionem, falſus eſt,

a li. 6. c. 16
b li. 6. c. 14
Hippolyti Portuenſis ſcripta.

eſt, ſimilitudine nominis deceptus, ſiquidem ille alter Nonnus floruit ſub Theodoſio iuniore. Romam veniens, vt limina Apoſtolorum inuiſeret, & ſanctorum cœmiteria curioſiùs perquireret, à Calliſto Rom. pontif. dignè exceptus eſt, & Portuenſis Epiſcopus creatus, vt tantum hominem apud ſe retineret. Nicephorus quoque eum vocat Epiſcopum A
a li.5.c.13. Portuenſem [a], paſſum autem ſub Alexandro, Vlpiano Vrbis præfecto, Martyrologia declarant, vnà cum alijs multis. Ad oſtia Tiberina, extat adhuc, & inuiſitur, memoria olim celebris, puteus ille, ſeu profunda ſouea, aquis plena, in quam, ligatis manibus, pedibusque præcipitatus, Martyrij coronam accepit. de ſancti Hippolyti Martyrio, & Sociorum, Acta S. Aureæ, in multis corrigenda, narrationem continent. Vide in Martyrolog. 5.22.23. Aug. Prudentius Periſtephanon hymno ſecundo in Hippolytum, qui errore lapſus, tres in vnũ B
iungit Hippolytos: Militem paſſum ſub Valeriano, Epiſcopum ſub Alexandro, & Presbyterum Antiochenum, olim Nouatianum, paſſum ſub Decio. Ad huius Hippolyti æmulationem Ambroſius, Origenem incitauit ad ſcribendos Commentarios in ſcripturam, ſuppeditans ei Notarios & librarios, & incredibili ſtudio ab eo quotidiè opus exigens: Nihil Hippolyti tot tantarumque lucubrationum extat, quod eſt dolendum, præter libellum de Antichriſto, ſeu Iudicio.

Chriſti Annus	*Vrbani Papæ*	*Alexand. Imp.*	*Modeſto &* / *Probo* Coſſ.
230.	4.	7.	

C

b li.6.c.7. PHILETO Epiſcopo Antiocheno, poſt annos 12. è vita ſublato, ſubrogatur Zebennus, vel Zebinus, Euſeb. in Chron. & in Hiſt. [b] Quibus temporibus (pergit ibidem Euſebius.) Origenes neceſſitate cuiuſdam negotij Eccleſiaſtici obeundi flagitante, in Græciam, per Palæſtinam iter fecit, & Cæſareæ per manus impoſitionem Epiſcoporum, qui in illis partibus rexerunt Eccleſiam (Alexandri Hieroſolymorum, & Theoctiſti Cæſareæ) munus ſuſcepit presbyterij. Demetrius, non quidem inuidia ductus, dignitatis & cla-
c li.6.c.7. ritatis Origenis, vt calumniatur Euſeb. [c] ordinationem illam improbauit, ſed potiùs, quòd illi Epiſcopi, Alexandrinæ Eccleſiæ hominem in primis, deinde eum ſponte abſciſſum, D
ordinaſſent, quòd contra erat regulas Eccleſiaſticas, *Qui ſibi ipſi virilia amputauerit, clericus ne efficiatur, fuit enim ipſius homicida eſt, & inimicus creationi Dei.* Rurſum: *Si quis cùm clericus eſſet, virilia ſibi ipſi amputauerit, deponitor, &c.* Can. Apoſt. 21. & 22. Nec ob id tamen damnandus Alexander, qui excuſans ſe pro Origene, contra Demetrium ſcripſit, ſe iuxta teſtimonium ipſius Demetrij, illum presbyterum ordinaſſe, vt refert S. Hieronymus in ſcriptoribus, in Alexandro. credibile enim eſt, Demetrium dediſſe Origeni literas commendatitias ad Alexandrum, quarum auctoritate ſatis viſum eidem fuerit Alexandro, Origenem eſſe probatum. Erat hoc anno Origenes natus annos 43. ſiquidem anno decimo Seueri, orbatus eſt patre, annorum decem & ſeptem. E

Cauſa porrò profectionis Origenis in Græciam, quam mox explicat Euſebius, probabile eſt, fuiſſe inuentionem ſextæ editionis, quæ hoc ipſo anno, medio tempore Imper. Alexandri, vt auctor eſt Epiphan. lib. de Menſuris, Nicopoli, apud Actium, in dolijs occultata, reperta eſt; vt qui indefeſſo ſtudio, quinque iam verſiones inueniſſet, ſextam nactus, quinque illis adiungeret.

A *Chriſti Annus* 231. *Vrbani Papa* 5. *Alexand. Imp.* 8. *Alexandro* 3.m *&* *Dione hiſtorico* Coſſ.

INVENTA ſexta editione ſacræ ſcripturæ, Origenes, (qui ante Tetrapla collegerat, nempè in ſingulis paginis, quatuor ordine diſpoſitis columnis, vt prima eſſet Editio ſeptuaginta Interpretum; ſecunda Aquilæ; tertia Symmachi; quarta & vltima Theodotionis,) ad Hexapla elaboranda animum adiecit, in quarum ſingulis paginis, ſex eſſent diſtinctæ columnæ, quarum prima cōtineret, textum ipſum Hebraicum, Hebraicè ſcriptum; ſecunda eundem textum Hebraicum, ſed Græco charactere exaratum; tertia Aquilæ verB ſionem, quarta Symmachi, quinta Editionem 70. ſexta denique Theodotionis tranſlationem, additas autem ad has, Quinta & ſexta Editionibus, ab Hebræis, ſed pijs hominibus, vt putat Hieronymus, elaboratis, octopla perfecit. hæc ferè ex Epiphanio. Quidam, ex ordine & diſpoſitione Origenis, harum Editionum, putárunt primos interpretes eſſe Aquilam & Symmachum, ante Editionem LXX. quod non eſt ita; ſed Origenes ſciens LXX. Editionem exactam eſſe atque ſinceram, ipſam in medio locauit, quo hinc, atq; hinc poſitas interpretationes redargueret. Quando autem hoc immenſæ molis opus perfecerit Origenes, non omninò conſtat: nam quod ait Epiphanius de receſſu Tyrio, ad aliud tempus eſt referendum. Et quia Origenis itinera, ab Euſebio, diuerſis in locis, paulò confuC ſius ſunt deſcripta, cùm ex eis rerum geſtarum magna elucidatio compareretur, hic ſummatim ea relegere operæpretium erit. Is igitur, Zephyrini Papæ temporibus, Romam ſe contulit, (ex Euſeb.[a]) indeque Alexandriam reuertit; poſt hæc, in Arabiam amandatus, Alexandriam denuò redijt[b]. Poſt verò profectus eſt in Palæſtinam, Cæſareæ docere cœpit, nondum presbyter. hinc cœptæ diſſenſiones, inter Demetrium Epiſcopum Alexandrinum, & Alexandrum, Epiſcopum Hieroſolymitanum, quòd pateretur hominem laicum docere Epiſcopos. poſt hæc, factus iam presbyter, in Græciam profectionem inſtituit[c], poſt verò redijt Alexandriam[d], vbi manſit biennio, vſque ad annum decimum Alexandri Imperatoris, ac ſubinde iterum reuerſus eſt in Palæſtinam, atque hoc eſt quod ait ED piphanius, Venit delatus in Cæſaream Stratonis, & conuerſatus Hieroſolymis modico tempore, deinde progreſſus in Tyrum, ad annos 28. (veluti fama refert) & vitam exercuit, & ſcripturas interpretatus eſt, & Hexapla, atque octapla perfecit. Ordo porrò temporis, quo innotuerunt hæ editiones, hic eſt.

Vltima Editio Scripturæ. *Octapla Origenis.*

[a] *lib.* 6. *c.* 1. [b] *Cap.* 13. [c] *Cap.* 17. [d] *Cap.* 20.

Editionū Scripturæ tempora.

Prima Scripturæ Diuinæ interpretatio ex Hebraico fonte in Græcam linguam facta fuit, (quidquid aliqui aliter opinati ſint, vt Clem. Alexan. in Strom. & Euſeb. de præparatione Euangel. lib. 10. cap. 1. 2. 3. cùm planè conſtet contrarium ex Ioſepho lib. 12. cap. 2. Antiq. ex Phil. 2. de vita Moyſis, & ex Aryſtæa) à LXXII. Interpretibus Hebræis, rogante Ptolomæo Philadelpho, & quidem diuino conſilio elaborata, ante aduentum Chriſti, annis du E cen[illegible]ginta, vt exactè numero deducto, colligitur ex ſeptuaginta Olympiadibus apud Euſebium.

Secunda ab Aquila Pontico, Iudaizante hæretico, ſub Hadriano, vt plurium opinio eſt, anno Domini 138.

Tertia à Theodotione Epheſio, & ipſo hæretico, primis Commodi annis, circiter anno Domini 184.

Quarta, à Symmacho, ex Samarita Iudæo, vt Epiphan. vel hæretico, Ebionæo, vt Hier. ſub Seuero, circa annum Domini 203.

Quinta porrò Editio, inuenta fuit ab Origine in Hiericho, ſub Antonino ad A. D. 219. vt eſt apud Epiph. & Euſeb.

Sexta denique Nicopoli apud Actium, medio tempore Alexandri Imp. A.D. 3[illegible]. vt habet Epiphan. Ex his conflata fuerunt ab Origene Hexapla illa, & Octapla laudatiſſima, hæc quoque ferè ex Epiphan. A

De editione 70. 72. Interpretes qui?

Circa porrò editionem 70. multa inter veteres auctores quæruntur, & controuertuntur, quæ hic breuiter tantùm ſunt attingenda. Ac primum qui fuerint hi 70. Interpretes? plerique affirmant, ad hoc peculiare opus delectos fuiſſe ex ſingulis tribubus ſenos, vtriuſque linguæ peritiſſimos: alij putant ampliſſimum illum Senatum 72. ſeniorum à Moyſe primitus Dei conſilio inſtitutum, quorum munus erat de Lege, Rege, Sacerdote, atque Prophetas decernere hoc tantùm opus, quaſi ex officio, obijſſe. quam ſuam ſententiam confirmari putant ex Ariſtæa, & Origine, qui frequenter eos vocant Seniores, cuius etiam ſententiæ fuit S. Hilarius in Pſalmum 2. B

Quorum libri interpretes.

Deinde, quorum librorum facta ab illis interpretatio? S. Hieronymus aliquando viſus eſt propendere in eam ſententiam, vt Pentateuchum tantùm verterint; ſed longè probabilius eſt, vniuerſam vertiſſe, vt ſcribit Iuſtin. Irenæus, Clem. Alexan. Epiphan. Euſeb. & alia plura argumenta confirmant.

Quomodo.

Quo verò modo facta hæc interpretatio? Illud certum eſſe videtur, quod omnium conſenſu celebratur, eos ſpatio dierum ſeptuaginta duorum, mirabili conſenſione, diuinas literas apud Pharum Aegypti, ex Hebraico ſermone, in Græcum idioma tranſtuliſſe; vtrùm autem ſinguli, ſingulis cellulis incluſi, quod magni auctores tradiderunt, Iuſtinus, Irenæus, Clemens Alexand. Cyril. Hieroſolymitanus, & alij plures; an bini & bini, vt Epipha. prodidit; an potius omnes ſimul inter ſe conferentes, interpretationem illam fecerint, magna quæſtio eſt. C

Quo genere vſi interpretationis.

Quo genere vſi interpretationis? alij ex Phil. libro 2. de vita Moyſis. putant eos omnia tranſtuliſſe ad verbum. At S. Hieronymus epiſt. 101. ad Pammachium, de optimo genere interpretandi; ſæpiùs teſtatur, eos, non verba verbis, ſed ſententias ſententijs reddidiſſe; legerat vtique iſte Ariſtæam, atque Philonem, nec tamen eo ſenſu eorum verba accipienda putauit.

Cuius auctoritatis?

Cuius verò illa auctoritatis? ſummæ; ſi quidem Interpres illos, diuino afflatos Spiritu, eam perfeciſſe interpretationem, & prophetice interdum fuiſſe locutos, conſtanter omnes teſtati ſunt, Ariſtæas, Philo, Ioſephus, Iuſtinus, Irenæus, Euſebius, Clem. Alexand. Epiphanius, Chryſoſtomus, Cyrillus, Tertullianus, Hilarius, Auguſtinus, & alij. Quin & beatus Hieronymus, qui aliquando iniquior 70. Interpretibus videri poteſt, aliquid ſupra humanas vires, & ſtudium, ijſdem tribuit, dum in præfatione prima in Paralipom. ſcribit: ſi verſio 70. integra haberetur, ab eis edita fuit, fruſtra ſe laboraturum in Biblijs transferendis, & præfatione 2. dicit, 70. Interpretes Spiritu ſancto plenos, quæ vera ſunt, tranſtuliſſe; & Apologiæ in Ruffin. lib. 2. affirmat, ſe nunquam 70. Interpretibus detrahere voluiſſe. D

Editio 70. Iudæis probata, & vſurpata.

Hanc interpretationem Iudæi vniuerſi probarunt, eam in Synagogas induxerunt, Philo, & Ioſephus ea vſi ſunt; denique oblato ſupplice libello Iuſtiniano Imperatori, petierunt eandem, ſicut anteà factum erat, in ſuis ipſorum Synagogis legi debere, Apoſtoli eam citarunt, & Eccleſiæ eam legendam tradiderunt. Meritò igitur eadem in Eccleſia, communis eſt habita, quamdiu ſincera permanſit. Pòſt verò multæ tandem corruptelæ in eam inuectæ ſunt, negligentia, vel malitia, aut etiam ignorantia aliquorum, quamobrem ea primùm ab Origene, deinde à Luciano Martyre, poſteà ab Heſychio, quartò demum à Hieronymo fuit mendis expurgata. Cùm verò ob triplicem communem 70. Editionem, dum ſuam quiſque propriam commendaret, non leues conflarentur ſeditiones; ob eamque cauſam ſæpè veritatem Hebraicam, vel alias à profanis editas tranſlationes, conſulendi E

Triplex cõmunis Editio 70.

pateret

A pateret occaſio, his, & alijs rationibus permotum ſe fuiſſe dicit S. Hieronymus, vt Hebraicam quoque editionem, in Latinum conuerteret. Inter omnes autem veteres Latinas interpretationes 70. Itala, nempè Romana, prǽſtitit cæteris, quòd verborum tenacior eſſet, & [illegible] exprimeret ſententiæ perſpicuitatem, vt ſanctus Auguſtinus affirmat. Latina Hieronymi poſterior editio ex Hebræo, Eccleſiæ, antiquitatem excolere conſuetæ, initio minùs grata fuit, donec paulatim, quænam, qualiſve eſſet, omnium eruditorum ſtudio, & labore perſpecta, atque pia, pura, vera, ſynceraque comperta, magno honore tandem, ſummaque laude in Eccleſiam fuit introducta, veteri non exploſa. Eandem ſanctus Auguſtinus [illegible] probauit, nequaquam tamen antiquæ illi 70. præferendam putauit. Iſidorus au-

Latinæ interpretationes 70.

De Latina ſcript. editione S. Hieronymi.

B tore 6. Etymolog. cap. 6. [illegible]ius, inquit, Hieronymi, interpretatio, meritò cæteris anteponitur, [illegible] verborum tenacior, perſpicuitate ſententiæ clarior atque (vtpote Chriſtiana interpretatio) verior. Cùm igitur duplex vſurparetur in Eccleſia Romana editio, Vetus 70. Noua Hieronymi, (ſic enim eas diſtinguunt Eucherius, & S. Gregorius.) accidit poſt Gregorij tempora (quoto verò potiſſimùm anno, quove auctore incertum,) vt quoniam duæ ſimul vulgatæ editiones, Vetus & Noua, diſſenſionum ac contentionum interdum miniſtrarent occaſionem, & in diuerſa ſtudia fideles ea in re diſtraherentur ab inuicem, dum alij Veterem, & Nouam alij ſequerentur, diuino afflante numine, prouiſum eſt, optimeque conſultum, vt ad Eccleſiaſticum communem vſum, vna ex duabus, quæ vſui omnibus eſ-

Duplex Editio in Eccleſia, Vet. 70. Noua Hieronymi.

C ſet eccleſijs, conflaretur, quæ communis omnibus, atque vulgata, vno nomine, à cunctis diceretur, exploſa illa Veteris & Nouæ nomenclatura, quæ res planè euenit ex ſententia. quæ quidem vulgata Editio cùm conflata fuerit, ex ea interpretum ſeptuaginta à Hieronymo emendata, & ex illa altera, quam, ex Hebræo idem vertit, meritò eſſe Hieronymi dici poſſe videtur. Nec verò ſic paſſim mixta fuit, vt, veluti centones, fuerit coagmentata; cùm in ea reperiantur libri integri ſecundùm 70. editionem poſiti, nempe Pſalmorum, & alij. Porrò Pſalterium, quo vtimur in vulgata, non ex Hebræo, nec ex Hexaplis, ſed eſt ex illa communi, quam diximus, editione 70. ab alijs ſæpius emendata: rurſum verò vulgata continet Prophetas minores, ſecundum factam à Hieronymo, ex He-

Vulgata, ex quibus conflata.

Hieron. Vulgat. dici poteſt.

Pſalteriũ quo vtitur Eccleſia quale.

D braico verſionem; ſed & quatuor maiores, paucis tamen exceptis. Librum Iob itidem, prout ab eodem ex Hebraico & Arabico eſt tranſlatus. Recepta igitur vna communis editio, magna conſenſione à tota Occidentali Eccleſia, duæ illæ Vetus & Noua, vulgatæ, paulatim negligi cœperunt, & obliterari; atque etiam Veterrima illa Editio 70. vt iam penè extincta videretur, quæ tamen his propè diebus quaſi rediuiua, opera atque induſtria Antonij Cardinalis Caraſæ Bibliothecarij apparuit, tum Græca tum Latina. Hactenus de Editionibus Veteris Teſtamenti. Quo ad Nouum, cùm exemplaria valde eſſent corrupta, & mendis ſcaterent, iuſſu Damaſi, Hieronymus illud emendauit ex Græco, pluribus Latinis codicibus inter ſe collatis, *Quæ emendatio*, inquit, præfatione ad Damaſum, in

Vulgata ſcripturæ editio qualis.

Editio 70. tum Græca, tum Latina, reſtituta.

E quatuor Euangelia, *ne multùm à lectionis Latinæ conſuetudine diſcreparet, ita calamo temperauimus, vt ijs tantum, quæ videbantur ſenſum mutare, correctis, reliqua manere pateremur, vt erant.* Sunt qui contendant, editionem Noui Teſtamenti, non eſſe Hieronymi, plures qui affirment, & eam a calumnijs fortiter vindicent. Quòd verò offendantur aliqui rudiore quadam [illegible] eius editionis dictione, ac propterea Hieronymi eſſe negent, a cuius ſtylo [illegible] [illegible]; hoc ipſum probat, eius eſſe, qui cum nō nouam ipſe cuderet, ſed veterem [illegible] editionem, illa ipſa verba rudia, ſimplicemque dicendi ſtylum, ne in minimo [illegible] voluit, vbi verba atque ſententiæ à Græco, vt ait, non diſſentirent. Et certe non [illegible] editionem, auctoritate tanti Pontificis, a tanto viro emendatam, recognitam, [illegible] traditam Romanæ Eccleſiæ, totoque ſtatim Occidentali orbe diffuſam

Noui teſtamẽti edit. Latina.

à poſterioribus ſuiſſe neglectam atque reiectam. Hæc eadem Editio, ex decreto Sacroſancti Concilij Tridentini, ad veteres Codices emendata, opera Cardinalis Carafæ & aliorum doctiſſimorum hominum, iuſſu Sixti V. Pontif. tandem proximis annis prodijt. Atq; hæc de diuinæ Scripturæ editionibus, occaſione Hexaplorum Origenis, ſub vnum aſpectũ ſubijcere opportunum iudicauimus, licèt pleraque minus ad hæc tempora pertinerent. A

Chriſti Annus	*Vrbani Papa*	*Alexandri Imp.*	*Agricola & Clementino* Coſſ.
232.	6.	9.	

ORIGENES Alexandriæ quinque Tomos abſoluit Commentariorum in Ioannem, vt idem ſcribit in ſexto. ex illis porrò, quos in Ioannem ſcripſit, viginti duo Tomi ſolùm ad nos peruenerunt, ait Euſebius [a]. B

a li. 6. c. 18.

De duodecim libris, quos ſcripſit in Geneſim, octo priores ibidem compoſuit; in viginti quinque etiam primos Pſalmos; alios etiam in Lamentationes Hieremiæ, quorum quinque ad nos peruenerunt; in quibus obiter librorum, (duo qui deſunt) quos de reſurrectione exarauit, facit mentionem. Porrò libros de Principijs, priuſquam Alexandria demigraret, ſcripſit. Stromaton quoque decem, ibidem, Alexandro imperante ſcripſit. Ex Euſeb. ibidem.

Magna per hoc tempus, concitata eſt tempeſtas aduerſus Origenem, de qua idem in præfatione ſexti Commentarij in Ioannem, non quidem ratione abſciſſionis, aut ordinationis, nam hæc ante præceſſerant, ſed quòd vulgata ab eo ſcripta, vel (vt ipſe excuſabat) eius nomine edita, multis hæreſibus abundarent, quo nomine à Demetrio Alexandriæ Epiſcopo fuit excommunicatione damnatus, & prolata contra eum ſententia, à cæteris quoque Eccleſijs rata habita: cuius rei gratia, mox Origenes, pro ſui defenſione litteras ad vniuerſam Eccleſiam ſcripſit, amaritudine plenas, quarum Hieronymus, his verbis, meminit lib. 2. Apolog. aduerſus Ruffinum: *Cumq; illa epiſtola tota, Demetrium Alexandriæ Vrbis pontificem, laceret, & in totius Orbis Epiſcopos & Clericos inuehatur, & fruſtrà ab Eccleſiis excommunicatum eſſe ſe dicat.* Et mox: *Contra Sacerdotes ergo Eccleſiæ generaliter diſputans, à quibus indignus communione eius fuerat iudicatus, hæc intulit,* &c. Verùm vtcunque res acciderit, cùm neget eos à ſe dictos, vel ſcriptos errores, hæreticus dici non potuit, ſatis enim ea improbauit, dum conſtanter ſua eſſe negauit: ſed in eo minus videtur excuſatione dignus, quod cùm ſciret tam multa ſua ab omnibus impugnari, nullum tamen ediderit retractatorium Commentarium, cum ſibi ſatis ſuperfuerit otij & temporis, vt ad Catholicæ fidei normam ea attemperaret. C D

Origenes excommunicatur.

Inexcuſabilis Origenes quod non retractauerit multa ſua [illegible] ſcripta [illegible] ſcribat.

Vltimo anno Vrbani Papæ, rurſus nouæ in Chriſtianos excitatæ ſunt turbæ, cùm à Cæcilia Clariſſima Virgine, eius ſponſus Valerianus admonitus, ab eodem pontifice baptizatus, Angelico eſt factus dignus aſpectu, ſimulque Tiburtius eius germanus, ab eadem ad Chriſtum conuerſus, & ab eodem pontifice baptizatus eſt; qui iubente Turcio Almachio, Vrbanam præturam adminiſtrante, tenti ſunt; additusque his Maximus, [illegible] Imper. præfectus. hi tres ob Chriſti nominis confeſſionem gladio cæſi, nobili martyrij corona adepti ſunt. Tertia poſt hos Cæcilia, perſtanſque in fidei confeſſione, diſtributis per Vrbanum Papam, reliquis ſubſtantijs in pauperes, & rogans vt domum ſuam Eccleſiam cõſecraret, cùm nec balnei calore, ad eam extinguendam parati, læſa eſſet, nec triplici ſpiculatoris ictu, obtruncata; triduo poſt, animam ſuam Domino commendans, martyrium conſummauit, quam idem Vrbanus Papa ſepeliuit in Cœmiterio Calliſti, vbi & Valerianum cum alijs, antea ſepeliuerat, & locus dicitur in Cœmeterio, ad S. Cæciliam. Acta fideliora. E

Cæciliæ Virg. Martyrium

Quod

A Quod porrò de eadem S. Cæcilia in iiſdem actis legitur, conſueuiſſe Euangelium Chriſti geſtare in pectore, ab alijs quoque id factitatum inuenitur, & ſi fides præſtatur S. Andreæ actis, etiam Apoſtolorum temporibus id vſurpatum apparet. ſancta, piaque maiorum hæc fuit conſuetudo, niſi aliqua accedente ſuperſtitione labefactaretur, eius meminit ſanctus Ioannes Chryſoſtomus, homil. 73. in Matth. dicens: *Multæ mulierum modò faciunt, Euangelia ex collo appendentes.*

Chriſti Annus	*Pontiani Papa*	*Alexandri Imp.*	*Pompeiano & Feliciano* *Coſſ.*
233.	I.	10.	

B.

VRBANVS Papa martyrio coronatur, cùm ſediſſet annos ſex, m. 7. & d. 4. ex Indicibus Vaticanis, nam aliter Euſeb. in Chron.

Hic fecit miniſteria ſacra omnia argentea, & patenas argenteas viginti quinq; appoſuit, lib. de Rom. Pontif. & cùm refoderetur crypta illa, qua fideles ſacra agentes, occluſi fuerant, inuenta ſunt in ea, multa ſacra miniſterialia vaſa, ex argento cōfecta, Greg. Turo. de glor. Martyr. cap. 38. ſed Prudent. ſacro hymno de S. Laurentio, refert perſecutorem ſic S. Laurentium alloquentem. *Miniſteria ſacra argentea.*

Hunc eſſe veſtris Orgijs — *Argenteis ſcyphis ferunt,*
Morem q; & artem proditum eſt. — *Fumare ſacrum ſanguinem.*
C *Hanc diſciplinam fœderis,* — *Auroq; nocturnis ſacris*
Libent vt auro antiſtites. — *Adſtare fixos cereos.*

Statuente hæc Vrbano, & hac ex parte Chriſti Eccleſiæ gloria effulgente, diuino planè conſilio, ſacra profana Gentilium obſoleſcebant, auctoribus ipſiſmet Impp. Nam Alexander in templis ſanè nunquàm, præter quatuor, aut quinque argenti libras, auri ne guttulam quidem, aut bracteolam poſuit, ſuſurrans illud Perſij: In ſanctis quid facit aurum? & Maximinus eius ſucceſſor, auctore Herodiano, quæ erant in templis auri vel argenti, ſuſtulit, Herodian. lib. 7.

Poſt dies 30. Vacationis ſedis, ſubrogatur Pontianus Romanus.

D Origenes ex Alexandria in Palæſtinam profugiens, partim Cæſareæ docet, confluente ad eum audiendum infinita multitudine, non ſolùm indigenarum, ſed etiam exterorum; partim receden[illegible] Tyrum, Hexapla, & Octapla inchoata, abſoluit, ex Euſeb. 6. c. 20. & 23. & Epiphan. de Menſuris.

Inter Origenes diſcipulos, maximè inſignes fuerunt, Theodorus, poſt Gregorius appellatus, & Neocæſareæ in Ponto, quæ eius Patria erat, Epiſcopus, ob miraculorū copiam, magnus & Thaumaturgus appellatus) & Athenodorus eius frater (poſt ipſe etiam Epiſcopus, qui vitam ſuam egregiè omnibus diſciplinis excultam, nobiliorē etiam reddidit martyrio) qui ambo, ex Gentilibus parentibus geniti, atque Alexandriæ primum Philoſophicis literis imbuti, & Chriſti fidem amplexati, ex patria, quo ex Alexandria remearāt. in Palæſtinam ad Origenem profecti, illi quinquennio operam dederunt. Ex Euſeb. [a] & maximè ex Greg. Nyſſeno in vita Thaumaturgi, qui alia plura, & eximia de eo narrant, vt de mi[illegible] ordinatione in Epiſcopum, & præclara quadam reuelatione, qua etiam Symbolum [illegible] reuelatum eſt. Huic etiam diuinitùs reuelatus eſt Alexander, ex Philoſopho [illegible]tum, Carbonariam exercens, & Carbonarius dictus, quem detectum, Commanensium [illegible] ordinauit Epiſcopum. Hiero. de ſcript. in Theodoro. Dionyſius item numerandus [illegible] rimos eius auditores qui Heraclæ, eiuſdem Origenis diſcipuli, & in ſchola Alexandrina [illegible] ſucceſſoris, in Epiſcopatu Alexandrino ſucceſſit. Euſeb. [b] *Origenis diſcipul.* *a li. 6. c. 23 et li. 6. c. 21* *b li. 6. cap. 20. & 23.*

Chriſti Annus	*Pontiani Papa*	*Alexand. Imp.*	*Lupo & Maximo* Coſſ.
234.	2.	11.	

A

a li.6.c.20 DEMETRIVS cum 43. annos integros Epiſcopatum Alexandrinum tenuiſſet, moritur, ei ſuccedit Heraclas. Euſeb. [a] in hiſtoria, qui tamen in Chron. illi tribuit 44. Ammonium & Origenem, vt Platonicos Philoſophos (licèt Chriſtianos) non paruo interuallo, Philoſophos ſui ſæculi ſuperantes, Longinus clariſſimus & ipſe, huius temporis Philoſophus, laudat. Porphyr. in Plotini vita.

Ammonius vir diſertus, & eruditus, in Philoſophia, eodem tempore Alexandriæ, clarus habitus eſt, qui inter multa ingenij ſui, & præclara monumenta, etiam de conſonantia Moyſi & Ieſu elegans opus compoſuit, & Euangelicos Canones excogitauit, quos poſteà ſecutus eſt Euſeb. Cæſar. hunc falſò accuſat Porphyr. quòd ex Chriſtiano Ethnicus fuerit, cùm conſtet eum vſque ad extremam vitam Chriſtianum perſeueraſſe. Hieronymus in B
b li.6.c.13 ſcriptor. ex Euſeb. [b]

Plotinus 28. annos natus, Alexandriam profectus, Ammonio Chriſtiano Philoſopho publicè profitenti, vndecim annis dat operam. Porphyr. in vita Plot.

Platonicæ doctrinæ introductio ad Chriſtianiſmum.

Philoſophi Chriſtiani in florentiſſima Ciuitate Alexandria, Philoſophiam, maximè Platonicam, publicè profitebantur, auditoribus etiam Gentilibus hominibus; experientia edocti, eiuſmodi ſcholas, eſſe introductionem quandam ad Chriſtianam fidem, ac de vtilitate Philoſophiæ, quomodo conducat ad Chriſtianam Religionem, & quomodo ea vtendum ſit, Clem. lib. 1. Stromatum docet. Cùm verò perfectam ſapientiam, apud Platonicos inuenire minus conceſſum eſſe viderent, alterum de duobus ſolebat accidere: vt, aut verè amatores, aut indagatores ſapientiæ, ad Chriſtianam Religionem ſe transferrent, vel ad Magicas ſe conuerterent impietates, vt de Plotino eiusq; diſcipulis ſcribit Porphyrius. C

Exprobrat Origenes lib. 7. contra Celſum, Philoſophis Gentilium, quòd poſt diſputationes in Scholis; de Deo rebusque intelligibilibus, mutarent gloriam incorruptibilis Dei, in ſimilitudinem imaginis hominis corruptibilis, atque etiam volucrum, quadrupedum, reptilium, & quòd rudes alioqui & imperiti homines Chriſtiani, continentia, & ſanctitate vitæ, longè Gentilium ſapientibus anteirent. D

Chriſti Annus	*Pontiani Papa*	*Alexand. Imp.*	*Maximo & Vrbano* Coſſ.
236.	4.	13.	

ALEXANDER Artaxerxem Perſarum Regem, literas pacis, barbarica inſolentia contemnētem, & ingenti apparatu Romanum inuadentem Imperium, feliciſſimè ſuperat, & Romam rediens 7. Kal. Octobr. triumphat. Herodianus, Lamprid. Deo nimirum fauente ei, qui licèt veræ religionis expers, recti tamen & æqui obſeruantiſſimus fuit.

E

Chriſti Annus	*Pontiani Papa*	*Maximini Imp.*	*Seuero & Quinctiano* Coſſ.
237.	5	1.	

PONTIANVS Epiſcopus, & Philippus presbyter, in exilium, ab Alexandro, in Sardiniam deportantur. Seuero & Quinctiano Coſſ. ex libro de Roman. Pont. quod potius calumnia aliqua, in eum à Gentilib⁹ excogitata, quàm Chriſtianę religionis cauſa, (cum ipſe Imperator familiam haberet refertam Chriſtianis hominibus) ab Alexandro factum ſuſpicari licet.

Alexander in expeditione Germanica, Maximini dolo, vnà cum Mammea matre,

apud

A apud Maguntiam ſeu Moguntiam occiditur, cùm imp. ann. 13. & dies 9. vixiſſetque ann. 29. m. 3. dies 7. Lamprid.

Alexandro occiſo, Maximinus acclamatur Imp. barbarus, & ſæuiſſimus, cuius immanitatis cruciatibus auditis Senatus, eũ adeò extimuit, vt vota in templis publicè, priuati̇m mulieres etiam cum ſuis liberis facerent, ne ille vnquàm vrbem Romam videret. Erat enim ei perſuaſum, niſi crudelitate, Imperium non teneri, Iulius Capitolin.

Qui ſe adeò ferum & trucem exhibuit in ſuæ ipſius ſuperſtitionis cultores, qualem in Chriſtianos, quos publicos hoſtes reputabat, ſe geſſiſſe credendum eſt?

Maximum filium collegam Imperij adſciſcit.

B

Sexta perſecutio Maximini, Auguſtino & Seuero.

MAXIMINVS, propter grauem inuidiam, qua contra Alexandri familiã, in qua complures fideles & Chriſtiani verſabantur, flagrabat, acerbam perſecutionis tempeſtatem concitauit, iuſſitq; ſolos Eccleſiarum Præſides, tanquàm auctores doctrinæ Euangelicæ, neci dari. Euſeb. [a] Omnes quidem Alexandri miniſtros, à Maximino variè occiſos eſſe, ad quatuor hominum millia, bonis eorum direptis, teſtatur Iulius Capitolin. a Li.6.c.21

Ex terræmotibus plurimis & ingentibus, quibus concuſſus eſt Oriens, quiq; Chriſtianis, pro Gentilium more, imputabantur; Origenes tomo 28. in Ioan. & Firmilianus Epiſcopus Cæſareæ in Cappadocia, epiſtola ad Cyprinum, quæ apud eum eſt 75. grauem perſecutionem excitatam affirmant, ſed breuem. C

Pontianus Romanus Epiſcopus, Alexandri iuſſu in Sardiniam deportatus, eiuſdem Maximini mandato, fuſtibus verberatus, martyrium conſummat. 19. die Nouembr. cuius poſteà corpus a Fabiano Romam deportatum, in cœmeterio Calliſti ſepultum eſt. Ceſſat Epiſcopatus dies [illegible].

Anterus Græcus ſubſtituitur, tertia Decembris.

Origenes occaſione tam diræ tempeſtatis, qua vexabatur Eccleſia, librum ſcribit de Martyrio. Euſeb.[b] b li. 6. c. 21

D

Chriſti Annus	*Anteri Papa*	*Maximini Imp.*	*Maximino Aug & Iulio Africano* Coſ.
23[illegible]	1.	2.	

ANTERVS Papa vix menſe vno in Pontificatu exacto, ſæuiente Maximino Imp. Romæ per Vitalianum Præfectum Prætorio, & Sabinum Vrbi Præfectum, pro Chriſti nomine Martyrio coronatur 3. Ian. Euſeb. in Chron. & in hiſt. 6. cap. 22.

Hic geſta Martyrum diligenter à Notarijs exquiſiuit, & in Eccleſia recondidit, propter quod à Maximo Præfecto, (an potiùs à Maximini Præfecto) Martyr effectus eſt, lib. de Roman. Pont.

E

Notarij, qui extra cancellos, cùm Martyribus agerentur, vel dicerentur, magna adhibita cautela, conſuetis notis, quàm celerrimè, in tabulis adnotabant; Exceptores vero, ſiue Notarij publici, qui intra cancellos, obducto velo coram Iudicibus, cum de ipſis quæſtio [illegible]ur, quæ agerentur, dicerenturve notabant, & in Acta referebant, quæ in Prou[illegible] [illegible]aria dicebantur. quorum Actorum exempla Chriſti[illegible]ni, [illegible] pecunia, redime[illegible] & [illegible]ter Acta Martyrum ſedulò aſſeruare. Cæterum Notæ [illegible] à Ty[illegible] Cicero[illegible] primù excogitatæ, vt Euſeb. tradit in Chron. vel à Mecœnate, [illegible] lib. [illegible] non [illegible], ſed etiã ſententias integ[illegible]bant, vt non mireris [illegible] impoſſibile du[illegible] fuiſſe longa Martyru[illegible]es, quæ ip ſorũ Acti[illegible] repe- Notarij q. Exceptores qui.

A riuntur intextæ, licèt non negandum, aliquas ex illis poſteà ſuperadditas; certè quidem, ſi quid apud Iudices ius valebat, & ſpatium ſuæ dicendæ cauſæ, reis, lege conceſſum, nouem horarum, vt ait Plin. 4. epiſt. 9. vt accuſatoribus ſex, dabatur, poterant longiores apud eos habere orationes. horum Notariorum pernicioſiſſimam operam, non in conſcribendis tantùm actis Martyrum, ſed & in publicis excipiédis, cum hæreticis diſputationibus, mutuiſq; collationibus, atque in ſanctorum Conciliorum geſtis ſcribendis, laudat aliquando Auguſtinus 2. de doctr. Chriſtiana [a].

a cap. 26.

Anterus, ordinato Fundis Campaniæ Epiſcopo, in cœmeterio Calliſti ſepultus eſt, lib. in Roman. Pont.

B Fabianus 13. poſt die, 16. Ianuar. ſubrogatur, patria Roman. per columbam eius capiti inſidentem, dum de electione ageretur, à ſancto Spiritu electus, & probatus ſtatim ab omnibus, Euſeb. [b]

b li. 6. c. 2.

De tribus quæ eius nomine feruntur epiſtolis, prima variè deprauata, ſpuria habetur, niſi in eo maximè corrigatur, quod habet de Nouato & Nouatiano; quod non niſi ſub Cornelio, eius ſucceſſore conſtat, ex Pontificali in Fabiano, & in Cornelio, ex Cypriano epiſt. 49. 52. 76. & ex Paciano ad Sympron. epiſt. 3.

Gordiano & filijs delectis Impp. in Africa ab exercitu, & Senatu eos probante, ac Maximinum hoſtem iudicante, Vitalianus Præfectus Prætorio, & Sabinus Vrbis Præfectus, ſæuiſſimi, & ad ingenium Maximini facti, occiduntur. Capitolinus.

C Prætoriani, ſtantes à Maximino, & populus, ſe inuicem cædunt, & Vrbs à militibus inflammatur, Capitolin. Gordianis à Capeliano, Numidiæ & Mauritaniæ Præfecto, extinctis: à Senatu deliguntur, Clodius Maximus Pupienus, & Cælius Balbinus, qui ſubeant Imperij curam, à quibus & cooptatus eſt Gordianus nepos, puer, in Cæſarem.

Senatus Legatos mittit per Romanum Imperium, ad ſolicitandas prouincias, vt à Maximino deficerent, Capitolin. & Herodianus.

Chriſti Annus	*Fabiani Papa*	*Maximini Imp.*	*Perpetuo, & Cornelio, ſeu Corneliano C. ßiodorus* Coſſ.
239.	1.	3.	

D VOTIS tantummodò agebant, læſa implorantes numina, nullo ſcilicet audente profiteri ſe vindicem, donec exacto triennio, exigua leuique occaſione, (vt lubricæ ſunt tyrannorum res) primò arma ſumpſerunt, rebellaruntq; Afri, &c. Herod. lib. 7.

Chriſti Annus	*Fabiani Papa*	*Maximini Imp.*	*Vlpio & Proculo Pontiano* Coſſ.
240.	2.	4.	

Chronographica ratio ex Cẽſorino.

E HI Conſules hoc anno Olympiade 254. anno 2. nimirùm, à prima Olympiade, anno milleſimo decimoquarto, à Cenſorino in libro de die Natali ponuntur, quibus numeratur ab eo annus ab V. C. 991. cùm ait: *Hic annus cuius velut index, & titulus quidam eſt Vlpij & Pontiani Conſulatus, ab Olympiade prima, mille & quatuordecim, ex diebus duntaxat æſtiuis, quibus Agon Olympiacus celebratur; à Roma autem condita 991. & quidem ex Palilibus, vnde Vrbis anni numerantur.* Hæc Cenſorinus.

Aquileia Romana ciuitas quãdo dicta.

Maximinus Imperator ex Germania, in Italiam veniens, Aquileiam, munitiſſimam vrbem, expugnare fruſtrà conatur. Milites fatigati, & pertæſi ſæuitia Maximini, eum cum filio obtruncant, & capita Romam mittunt. In ea obſidione maxima enituit Aquileienſiũ virtus, & conſtantia, ac tum fortè accidit, vt Romana ciuitas, honoris, & virtutis cauſa, diceretur. quo nomine in poſterum appellatam, obſeruatum eſt.

Extin-

A Extinctis Maximinis, Maximus Pupienus, & Cælius Balbinus, liberas Imperij capeſſunt habenas, ſumma concordia, ſed ægrè ferentes milites, parere à Senatu datis Impp. ambos, Agonalibus ludis Capitolinis, occidunt. Capitolinus.

Hoc anno, iiſdem Conſulibus, Vlpio, & Pontiano, cœptum numerari Agonem trigeſimum nonum, abſoluto eodem anno Agone trigeſimo octauo, Cenſorinus, qui hoc ipſo anno, ſub iiſdem Conſulibus (vt ipſe tradit) ſcribebat librum de die Natali, teſtatur. Hac igitur ex Cenſorini ſententia, firmiter ſtatuta Chronologia, qui dixerunt Maximum atque Balbinum imperaſſe annum vnum, à morte Maximini, ſed ex quo Senatus decreto; dicti ſunt Impp. annum illum numeraſſe oportuit.

B Occiſis Maximo & Balbino, milites è veſtigio Gordianum Cæſarem acclamant Auguſtum, annum ætatis agentem decimumſextum. Capitolin.

Chriſti Annus	*Fabiani Papa*	*Gordiani Imp.*	*Gordiano Aug. & Auiola* Coſ.
241.	3.	1.	

DEFVNCTO Zebino Epiſcopo Antiocheno, ſufficitur Babylas, qui ſedem tenuit vſque ad Decium Imperatorem, anno 12. Is præſcius venturæ aſperrimæ ſub Decio perſecutionis, non viros tantùm, ſed & pueros, quos Chriſtianæ fidei imbuebat elementis, ad ſubeundum pro Chriſto martyrium, aſſiduis ſermonibus inflammabat.

C

Chriſti Annus	*Fabiani Papa*	*Gordiani Imp.*	*Sabino & Venuſto* Coſ.
242.	4.	2.	

PACE Eccleſiæ reddita, Origenes iterum Athenas profectus, ibi 25. libros in Ezechielem abſoluit, & in Iſaiæ tertiam partem, vſque ad viſionem quadrupedum in deſerto, triginta. In Cantica quoque decem. Ex Euſeb. [a] a li.6.c.25

Hac pace Eccleſiæ benè vſi ſanctiſſimi Epiſcopi, omnem nauârunt operam, vt hæreticos à Dominico grege fugarent.

D Gordianus Sabinianum in Africa rebellantem comprimit. Capitolinus, ſicque extinctis penitùs bellis ciuilibus in Romano Imperio otium, & in Eccleſia pax fuit tranquilliſſima.

Concilium in Africa nonaginta Epiſcoporum, aduerſus Priuatum hæreticum, quem omnium ſententia damnatum, Fabianus quoque Romanæ Eccleſiæ Epiſcopus, & Donatus Carthaginenſis, Eccleſiaſtica communicatione priuârunt. Cypr. ad Cornel. epiſt. 55.

Synodus in Arabia, aduerſus errores Berylli Boſtrorum Epiſcopi, aſſerentis Chriſtum non habuiſſe ex ſe diuinitatem, ſed ſolam Patris in eo extitiſſe, qui confutatus à Synodo & maximè ab Origene reſipuit. Euſeb. [b] b li.6.c.26

E

Chriſti Annus	*Fabiani Papa*	*Gordiani Imp.*	*Gordiano & Pompeiano ambobus 2.* m Coſ.
243.	5.	3.	

ORIGENES contra Celſum lib. 3. hæc tempora videtur innuere, cùm ait, *Denuò calumniatores noſtri, cauſam tantorum motuum, quibus nunc res Romana agitantur, in multitudinem fidelium conferre cœperunt, quod non iam pugnemur à Principibus ſicut ſuperiore tempore.*

Heliconidis Corinthiæ nobile Martyrium, hoc tempore accidiſſe putatur, 28. Maij in Menolog. & Martyrolog. ſæpè enim in ſumma pace Eccleſiæ, etſi non apertè Chriſtianitatis titulo, multos tamen circumuentos eius cauſa calumnijs Chriſtianos, morte damna-

natos conſtat. Acta quæ feruntur Triphonis Martyris, ſub Gordiano (apud Metaphr. 2. Februar.) cuius filiam à dæmonio liberauit, ſi vera ſint, oportet, ſub maiori Gordiano contigiſſe, ſi quidem hic hoc anno vxorem duxit, ex Capitolino. A

Bellum Perſicum exoritur, Sapore, eo impetu inuadente Romanum Imp. vt in Syriam vſque populanduſa deuenerit, & Antiochiam ceperit. Gordianus antequàm ad bellum proficiſcatur, vxorem ducit, filiam Miſithei doctiſſimi viri, quem cauſa eloquentiæ, dignum parentela ſua putauit, & Præfectum ſtatim fecit. Capitolinus.

Ingenti terræmotu orbis concutitur, vt ciuitates etiam, terræ hiatu, cum populis deperirent. Capitolin. B

Chriſti Annus 244. *Fabiani Papa* 6. *Gordiani Imp.* 4. *Attico & Prætextato* Coſſ.

GORDIANVS aperto Iano gemino, quod indicti belli erat ſignum, cùm ingenti exercitu contra Perſas profectus, effecit, vt Perſæ, qui etiam in Italia timebantur, in Regnum ſuum, Imperatore eos oppugnãte, redirent, totumque Orientem Rom. Reſp. obtineret, quæ omnia ſe accepta ferre Soceri Miſithei Conſilijs, Gordianus, literis ad Senatum, profeſſus eſt; quamobrem magna in eum conflata inuidia, creditum eſt, arte Philippi, qui poſt eum, Præfectus Prætorij creatus eſt, fuiſſe morte ſublatum, Medicis ad ſcelus adhibitis. Capitolinus. C

Plotinus in Perſas primum, ac ſubinde ad Indos peregrinaturus, Gordiani exercitui ſe iungit. Porphyrius.

Chriſti Annus 245. *Fabiani Papa* 7. *Gordiani Imp.* 5. *Appiano & Pappo* Coſſ.

PACE Eccleſiæ benè vſi Epiſcopi, Chriſtianam Religionem propagare, & illuſtrare ædificijs ſtuduerunt. Hinc Fabianus Papa multa ædificia fieri in cœmeterijs iuſſit, quæ enim ſubtus terram latebant, in cryptis arenarijs, Sepulchra ſanctorum martyrum, erectis deſuper ædificijs, reddita ſunt clara & conſpicua, Chriſtianorumque vſui opportuna; qui ex more, eadem cœmeteria, vt orarent, frequenter adire ſolerent: idem fecere in prouincijs, alij Epiſcopi; & inter alios Gregorius Thaumaturgus, immenſo, Ciuium ſuorum numero, ad fidem conuerſo, nobilem erexit Eccleſiam, vniuerſo fideli populo, pecuniam, & operam conferente, quod, vt acceptum Deo gratiſſimum munus, nullo vnquàm valuit terræmotus impetu labefactari, cæteris publicis & priuatis ædificijs proſtratis. Lib. de Roma. Pont. Greg. Nyſſen. in V. Greg. & Theodorus lector, Collect. lib 2. D

Miſitheo Imperatoris ſocero, vita functo, Præfectura Prætorij Philippo, à Gordiano eſt collata, qui regnandi libidine percitus, dolo egit, vt Collega Imperij à militibus poſceretur, quod tandem eſt conſecutus. Capitolinus. E

Chriſti Annus 246. *Fabiani Papa* 8. *Philippi Imp.* 1. *Peregrino & Aemiliano* Coſſ.

GORDIANVS Imp. à Philippo Collega occiditur, quàm crudeliter & turpiter, Capitolinus narrat, imperauit annis ſex.

Mœrens Senatus Gordianum locat inter Diuos Capitolin.

Milites, ingrati licet, corpus eius honorant ſepulchro, in finibus Perſidis, cum hac inſcriptione, *Diuo Gordiano, Victori Perſarum, Victori Gothorum, Victori Sarmatarum, Depulſori Romanorum*

A *manorum ſenatui num, Victori Germanorum, ſed non Victori Philipporum.* Capitolin.

Philippum, cum inuaſit imperium, minimè credibile eſt fuiſſe Chriſtianum, cùm nemo Gentilium hiſtoricorum, id vel leuiter innuerit, & ex lib. 8. Orige. contra Celſum prope finem, (quem, ab eo, ſub Philippis, elaboratum ſcribit Euſeb. a) idem colligatur. Primus qui tradiderit, eum fuiſſe Chriſtianum, Euſeb. fuit, qui & cap. 29. ſcribit, extare Origenis Epiſtolam ad Philippum Imperatorem, & alteram ad eius vxorem Seueram, quas quidem, poſt elaboratum Commentarium contra Celſum, ſcriptas fuiſſe, colligi poſſe videtur ex eodem Euſeb. Præter Græcos authores, Latinorum quoque ex antiquis, aſſertores Chriſtianitatis Philippi, ſunt: Vincentius Lerinenſis, & Oroſius, ambo S. Auguſtini æquales, & poſt hos omnes Caſſiodorus in Chron. recentiorum verò planè innumeri. Vincentius autem cùm de Origene agit, hæc ait: *Eiuſdem epiſtolæ teſtimonium perhibent, quas ad Philippum Imp. qui primus Romanorum Principum Chriſtianus fuit, Chriſtiani Magiſterij authoritate conſcripſit*, aduerſus hæreſes cap. 23.

a Lib. 6. ca. 27. & 29.

B

Cæterùm, ſicut conſtantiſſimè affirmari poteſt Philippum, cum inuaſit Imperium, fuiſſe Gentilem, ita à Chriſtiana fide alienum non deceſſiſſe, Acta etiam Pontij Martyris non obſcurè ſignificant, eorum enim teſtimonio de ambobus Philippis, Patre, & filio, traditur, Chriſtianam fidem ſuſcepiſſe, eo anno, quo Vrbis Natalis milleſimus numeratur, nempè quarto eius Imperij. Quæ acta extant apud Sur. die 14. Maij, & alia manuſcripta: extat etiam memoria, in Martyrolog. Rom. Viuardi & Adonis.

C

Quæ recitat Euſebius b de Epiſcopo, qui Philippum in Eccleſiam ingredi vetuit, antequàm peccata pœnitentia diluiſſet, hæc Romæ contigiſſe ſub Fabiano Papa, eſt omnium propè ſententia.

b li. 6. c. 27

Chriſti Anni	Fabiani Papæ	Philippi Imp.	Philippo Aug. & Fabio Titiano Coſſ.
247.	9.	2.	

D

PHILIPPVS Imp. Romam reuertitur.

Plotinus, imperante Philippo, Romam venit, quadrageſimum iam natus ætatis annum. Cum verò Herennius, & Origenes, & Plotinus olim inter ſe cõſtituiſſent, ne Ammonij (quem Chriſtianum Philoſophum Alexandriæ docentem, audierãt,) dogmata ederent: quæ audita ab eo, tanquàm inprimis purgata, præcipuè comprobarentur. Plotinus quidem ſtetit promiſſis, Herennius autem, primus pacta diſſoluit: & Origenes anticipantem Herennium, eſt deinde ſequutus. Porphyrius in vita Plotini.

Tunc Plotini Schola Romę floruit, habuitque condiſcipulos multos acutiſſimos, & ſolertiſſimos viros: ſed aliqui eorum, magicarum artium curioſitate deprauati ſunt, aliqui Dominum Ieſum Chriſtum, ipſius veritatis, atque ſapientiæ incommutabilis, quam conabantur attingere, cognoſcentes, geſtare perſonam, in eius militiam tranſierunt, ex Auguſtino epiſt. 56. ad Dioſcorum, in fine.

E

Plotinus inter alios à ſe editos libros, ſcripſit aduerſus hæreticos, tum ex Chriſtianis, tum ex antiqua Philoſophia egreſſos, quod opus, ait Porphyrius, nos contra Gnoſticos, Inſcripſimus.

Amelius libros 40. contra librum Zoſtriani ſcribit. Porph.

Ego verò (Porphyrius) argumentationibus multis oſtendi, librum Zoroaſtris ab illis inſcriptum, adulterinum, nouumque eſſe, & ab eis confictum, qui ſtruebant hæreſim, vt inſtitutiones ſuæ, eſſe Zoroaſtris crederentur.

Philippus Pater, Philippum filium creat Auguſtum, Nummi, Aduentus Augg. S.C.

Chriſti annus	*Fabiani Papa*	*Philippi Imp.*	*Præſente & Albino* Coſſ.
248.	10.	3.	

A

Orig. reddit rationē ſuæ fidei apud Fabian. P. p literas.
a *lib. 6. cap. 28. & 29.*
Mox Romā adijt forte citatus.

HERACLAS, Alexandrinus Epiſcopus, vndecimo, vel potiùs quartodecimo ſuæ ſedis anno moritur, qui fauit Origeni. Succedit Dionyſius, qui & ipſe fuerat Origenis diſcipulus. hic, maiorem veritatis, quàm amicitiæ habens rationem, ipſum Origené qui ſcripta ſua multis erroribus aſperſa, euulgaret, cœpit acriter impugnare, & in multis, hæreſeos accuſare. At Origenes, ex hac occaſione, rectæ ſui fidei profeſſionem, primò ad Fabianum Romanum Pont. tanquàm, ad totius Catholicæ Eccleſiæ Præſulem, mox ad alios miſit Epiſcopos. hæc ferè ex Euſeb. [a] qui eam ſe ait intexuiſſe in ſua, pro illo Apologia, quæ excidit. Quod verò compertum eſt Origenem, his Philippi temporibus, Romam B tunc, par eſt credere, cum à Fabiano, in re tanta, ad dicendam cauſam euocatum, vel quòd ſua fidei confeſſio, recepta non eſſet, Romam, ad eum, ſe purgaturum, acceſſiſſe. de hoc eius aduentu Romam, nihil prorſus Euſebius, at veniſſe ipſum Romam his temporibus, cùm Plotinus Romæ doceret, Porphyrius, in vita Plotini, perſpicuè demonſtrat, dum hæc ait de eo: *Cùm Origenes aliquando veniſſet in Scholas; Plotinus ſtatim genas rubere ſuffuſus, aſſurgere voluit, Sermones verò ab Origene continuare rogatus, reſpondit: Studiū loquendi ceſſare, quando qui loquitur, animaduertit ſe ad illos, qui idem ipſi nouerint, verba facturum.* Atque ita cùm pauca quædam diſſeruiſſet, inde ſurrexit. hæc Porphyrius. Ex quibus quanti fieret Origenes, etiam ab externis Philoſophis, ſatis colligitur. Cæterùm non diutiùs Romæ moratus eſſe Origenes videtur, qui ad Orientem regreſſus, aduerſus obortas in Arabia hæreſes, vnà cum Orthodoxis Epiſcopis, certamen inijt. C

Chriſti Annus	*Fabiani Papa*	*Philippi Imp.*	*Philippis Patre 2.m Filio 1.m* Coſſ.
249.	11.	4.	

HOc anno Philippi Augg. Chriſtiana religione initiantur. Acta S. Pontij Martyris. D

Certæ leges à Philippo ſancitæ, magnum ſpecimen reddunt Principis Chriſtiani, nam primùm, ſentinam illam deteſtabilium turpitudinum, exoletorum claſſes, ſuſtulit Lamprid. in Alexandro.

b *Poetæ c. de Profeſſ. lib. 10.*

Deinde etiam garrulam Poetarum linguam, honeſtiſſimorum hominum famam carpentem coercere conatus eſt, quòd etiam ea abuterentur arte, ad inficiendos iuuenum animos turpitudine, ex albo bonarum artium profeſſorum expunxit, dum eos à priuilegijs, illis conceſſis, excluſit, ea lege [b] *Poëtæ nulla immunitatis prærogatiua iuuantur.* Ex quibus, alia plura piè, & ſanctè ſtatuta, quæ exciderint, facilè poſſumus intelligere, quibus & labem inuali Imperij ſtuduit abolere, ſacro baptiſmate expiatus. Si quid autem poſt hæc, quauis occaſione deliquit, quo ab Eccleſia deberet eſſe extorris, facta exmologeſi (vt ex Euſebio dictum eſt) publicè in Eccleſia, Fabiano Papa id expoſcente, magnæ pietatis Chriſtiani Imperatoris culmine dignum exemplum edidit. Cæterùm, quod ad res ab eo geſtas pertinet, non abſque inuidia & odio Chriſtiani nominis factum eſſe exiſtimandum eſt, vt ſeptennium eius Imperij temporis, obſcurum planè remanſerit, ſi enim improbæ illæ fuiſſent, perinde atque eius ingreſſus, ſcriptores Ethnici non tacuiſſent, qui ſcelus illud egregiè reliquere teſtatum. E

Milleſimus annus ab vrbe condita, quem Philippus, inſignibus editis muneribus celebrauit. Capitolinus in Gordiano. Aurelius Victor in Philippo. Nam quod negat Zoſimus,

ludos

A ludos ſæculares, poſt Seuerum, fuiſſe inſtauratos, falſum eſſe apparet; cùm Capitolinus, Nummi, inſcriptiones, Euſeb. Caſſiod. affirment, ſub Philippo Imp. eſſe habitos, niſi fortè Zoſimus, eos tacendos eſſe exiſtimauit, quod cùm à Chriſtiano Imp. fuerint celebrati, non more maiorum (vt Oroſius lib. 7. teſtari videtur) immolatis Sacrificijs dijs, alijsque Gentilitiæ ſuperſtitionis officijs, ſed editione tantùm munerum; cæteris verò Idololatriæ cultoribus Pontificibus, agendis relictis.

Philippopolim Ciuitatem in Thracia ædificat. Zoſimus.

Concilium habetur in Arabia aduerſus quoſdam, aſſerentes hominum animas vnà cum corporibus, vno eodemque momento temporis interire, & penitùs extingui; at demùm tempore
B reſurrectionis vniuerſæ carnis, cum eiſdem vitam denuò recuperaturas. Inuitatus Origenes, & partes veritatis ſuſcipiens, aberrantes ad rectam fidem traduxit. Euſebius [a]. a li.6.c.30

Per hæc tempora, inſtauratur hæreſis Helceſaitarum, nuper oborta, Euſebius ex Origene [b]. docebant licere fidem ſolo ore negare. epiſtolas Pauli non recipiendas. Chriſtum eſſe creaturam, & alia impia. In Arabia quoque exoritur hæreſis Valeſiorum, à Valeſio Arabe diffamata, quę & Eunuchorum dicta eſt, eo quòd omnes pariter caſtrarentur. Hi verò, Origenis exemplo, talia ſe rectè facere exiſtimaſſe putantur, Euangelium ſecundùm literam intelligentes. Epiph. hær. 19. & 53. Aug. cap. 32. b li.6.c.31.

C

Chriſti Annus	*Fabiani Papa*	*Philippi Imp.*	*Philip. A. A. Patre 3. m & filio 2. m* Coſſ.
250.	12.	5.	

CAECILIVS Cyprianus, defuncto Donato Epiſcopo Carthaginenſi, ſummo tum Cleri, tum populi totius conſenſu, vno tantùm aduerſante Feliciſſimo Presbytero, eiuſdem ſedis Epiſcopus eligitur. Tempus quidem colligitur ex Epiſtola 55. ad Cornelium. De anteceſſore Donato, ex eadem epiſt. De aduerſante porrò Feliciſſimo cum Socijs,
D qui & ſchiſmaticorum dux cum Romæ accuſauit, ex epiſt. 40.

Fuiſſe Cyprianum genere illuſtrem, potentia clarum, ſuæque Ciuitatis ſenatorem, ampliſſimam, primariamque eius ordinis obtinuiſſe dignitatem, atque diſciplinis Philoſophicis, inſigniter ornatum, & eloquentiſſimum, teſtatur S. Gregorius Nazianzen. oratione, qua eum laudat; Lactant. de eo ſic ſcribit, libro 5. cap. 1. Vnus præcipuus & clarus extitit Cyprianus, qui magnam ſibi gloriam, ex artis oratoriæ profeſſione quæſierat, & admodùm multa conſcripſit, in ſuo genere admiranda: erat enim ingenio facili, copioſo, ſuaui, & quæ ſermonis maxima eſt virtus, aperto; vt diſcernere nequeas, vtrùm ne ornatior in loquendo, an facilior in explicando, an promptior in perſuadendo fuerit. Cæcilius presbyter, Cyprian' qualis & quãtus vir
E eum ad fidem perduxit, à quo & grati animi ſignificatione nomen accepit, vt diceretur Cæcilius Cyprianus, qui fortè is fuit nobiliſſimus Rhetor, Afer, Diadumeni olim Magiſter, quem Cyprianus (inquit Pontius) toto honore, atque omni obſeruantia diligebat, obſequenti veneratione ſuſpiciens, non iam vt amicum, animæ coæqualem, ſed tanquam nouæ vitæ parentem.

Meditans Chriſtianam ſuſcipere Religionem Cyprianus, nouam illam per baptiſmum natiuitatem, vix capere poterat, atque adeò penè impoſſibilem putabat, quam tamen pòſt magnoperè expertum ſe affirmat, epiſtola 2. ad Donatum, ad quem inter plura? *Scis*, inquit, *& mecum pariter recognoſcis, quid detraxerit nobis mors iſta criminum, vita virtutum.*

Senior acceſſit ad Chriſtum (ex epiſtola ſecunda) vxoratus, & cum filijs, & diues, vt

docet Pontius, dum ait, ipſum non longo ſolum tempore acquiſitas diuitias in pauperes erogaſſe, ſed ſæculo nuncium remiſiſſe, chariſſima coniuge, & dulciſſimis liberis, Chriſti amore liberati ſuo animo, commendatis illis, Cæcilio Presbytero relictis, eminentioris vitæ iter confeſtim arripuiſſe. deinde umque ſubdit; longum eſt ire per ſingula ſancta eius facta, oneroſum eſt enumerare. Ad probationem bonorum operum, arbitror ſolum hoc ſatis eſſe, quòd iudicio Dei, & plebis fauore, ad officium Sacerdotij, & Epiſcopatus gradum, adhuc neophytus, &, vt putatur, nouellus, electus eſt, magno namque ſtudio, vehementique animi ardore, ſe à populo Carthaginenſi eſſe petitum Epiſcopum, ipſemet ad eundem populum ſcribens, teſtatur epiſt. 40. Cum paulò poſt baptiſmum adſcitus ſit Epiſcopus, vnde ei tanta Theologiæ doctrina, & Eccleſiaſticæ diſciplinæ vſus? fortè, quia adhuc Gentilis, contriuit legendo Chriſtianæ Religionis libros (ſi quidem & Tertulliani fuiſſe ſtudioſum ſcimus) niſi res miraculo adſcribatur. B

Excultam illam ſuam, & ſingularem facundiam, ad Chriſtianam ſimplicitatem demiſit, vt teſtatur ipſe de ſe, epiſt. 2. *In iudicijs, inquit, in concione, pro roſtris, opulenta facundia, volubili ambitiore iactatur: cùm de Domino Deo vox eſt, vocis pura ſinceritas: non eloquentiæ viribus nititur, ad fidei argumenta, ſed rebus. denique accipe, non diſerta, ſed fortia; nec ad audientiæ popularis illecebram, culto ſermone fucatam: ſed ad diuinam Indulgentiam prædicandam, rudi veritate ſimplicia,* & tamen admirabilis ſemper eſt viſa omnibus, eius Chriſtiana eloquentia, de qua vtraque & ſæculari, & Chriſtiana B. Aug. de doctr. Chriſtiana, lib. 4. c. 14. C

Chriſti Annus	Fabiani Papa	Philippi Imp.	Decio atq; Grato Coſſ.
252.	14.	7.	

MAGVS quidam Alexandriæ, (is fortè ſacerdos Aegyptius, quem Porphyrius ſcribit in vita Plotini, excantationibus deditum fuiſſe) inſtigat Aegyptios in Chriſtianos, qui cædes & direptiones bonorum, cum gaudio paſſi ſunt. in occiſis numerantur inſigniores Metras, Quincta, Apollonia, Serapion. Dionyſ. Epiſcopus ad Fabium Antiochenum Epiſcopum, apud Euſeb.[a] *Non ex Imperatoris edicto, inquit, perſecutio apud nos incœpta fuit, ſed integro anno præuenerat.* D

a li. 6. c. 34

Aegyptios contentioſos, & ſeditioſos, vſq; ad ſanguinem & cædes, eoſdemq; ad bellum eiuſq; labores, omnium eſſe ineptiſſimos, ait Dio.[b] Philo. in Flaccum. Iuuenal. Sat. 13.

b Lib. 39.

Chriſti Annus	Fabiani Papa	Decij Imp.	Decijs Seniore, & Iun. cog. Etruſco Coſſ.
253.	15.	1.	

Chronographia præſens ex Oroſio ſtatuitur.

HIs Conſulibus (inquit Caſſiod.) occiſi ſunt, Philippi, Pater, & filius Impp. ille Veronæ, hic Romæ. Imperiumque capeſſit Decius, qui mox Decium filium Cæſarem dicit. Vetus inſcriptio Veronæ. *Anno Chriſti 253. Imp. Diuus Philippus ſenior Veronæ; & Romæ iunior à Satellitibus interficitur.* His conſentit Paulus quoque Oroſius, cùm tradit occiſos eſſe Philippos, & ſubrogatum Decium, anno Milleſimo quarto ab Vrbe condita, huic Chronographiæ ſuffragatur. Sic itaque omni genere Chronographiæ, nempè Chriſti, Imperatoris, Vrbis annis, atque Conſulibus, hoc anno occiſos eſſe Philippos, & Decium imperare cœpiſſe, habetur expreſſum. E

Viuentibus adhuc Philippis, Decius, poſt Macrinum, qui citò ſublatus eſt, ab exercitu Illyricorum, Imperator eſt acclamatus.

Quod autem vnus Eutropius dicit, Philippos inter Diuos fuiſſe relatos, indicat eum,

A qui ex Gordiani cæde odio eſſet Senatui, populoque Romano, optimis meritis eos ſibi adeò conciliaſſe, vt etiam poſt necem, ſupremo illo officio, Pater & filius culti fuerint. Colligitur & illud, ſic eos fuiſſe Chriſtianos, vt tamen propterea nullum negotium faceſſiuerint Gentilitiæ ſuperſtitioni.

De Seuera Auguſta, Philippi maioris cõiuge, an & ipſa à Decio occiſa fuerit, quòd Chriſtianam Religionem coleret, nihil ſupereſt memoriæ proditum.

Decius continuò, cùm inuaſiſſet Imperium, ob quod etiam ſe Philippos interfeciſſe docuit, ad perſequendos, interficiendosq; Chriſtianos, *Septimus, poſt Neronem, feralia ſparſit edicta plurimosq; ſanctorum ad coronas Chriſti, de ſuis cruciatibus miſit.* Euſeb.[a] Oroſius[b]. a li.6.c.32 b li.7.c.21.

B Sub Philippis, longè, lateque peruagata diuina prædicatio, ingentem numerum vbique ad Chriſti fidem aggregârat, langueſcente indies magis, & obſoleſcente Gentili ſuperſtitione; ex quo, ira & inuidia, incitatus Decius Imp. putans Diuinum conſilium, humana vi poſſe eludi, indicit acerrimam, & omnium atrociſſimam perſecutionem. Ex Greg. Nyſſ. in vita Thaumaturgi.

Decij Edictum erat iam vulgatum, illudq; tale profectò videbatur, quale Dominus prædixerat futurum, in quo terribiliſſima illa, iam propemodum complebatur ſententia: nimirùm electos, ſi poſſibile eſſet, in errorem inducendos fore, hinc omnes ferè metu perculſi, obſtupuerunt, &c. Dionyſ. Alexand. ad Fabium Antiochenum, ex Euſeb.[c] c li.6.c.34

C Quæ præceſſerit cauſa, cur tam immanem perſecutionem, Deus in Eccleſiam ſæuire permiſerit, luculenter B. Cyprianus, oculatus teſtis, libro de lapſis diſſerit. *Si*, inquit, *cladis cauſa cognoſcitur, & medela vulneris inuenitur, Dominus probari ſuam familiam voluit, & quia traditam nobis diuinitùs diſciplinam, pax longa corruperat; iacentem fidem, & penè dixerim dormientem, cenſura cæleſtis erexit. cumq; nos peccatis noſtris, amplius pati mereremur, clementiſſimus Dominus, ſic moderatus eſt, vt hoc omne quod geſtum eſt, exploratio potius, quàm perſecutio videretur. Studebant augendi patrimonio ſinguli, & obliti, quid credentes, aut ſub Apoſtolis antè feciſſent, aut ſemper facere deberent, inſatiabili cupiditatis ardore, ampliandis facultatibus incubabant. Non in ſacerdotibus religio deuota; non in miniſtris fides integra; non in operibus miſericordia; nõ in moribus diſciplina. Corrupta barba in viris, in fœminis forma fucata. Adulterati, poſt Dei manus, oculi, capilli mendacio colorati.* Ob corruptã Chriſtianam diſciplinã permiſſa perſecutio grauis.

D *Ad decipienda corda ſimplicium, callidæ fraudes, circumuenientibus fratribus, ſubdolæ voluntates: iungere cum infidelibus vinculum matrimonij, proſtituere Gentilibus membra Chriſti, non iurare tantùm temerè, ſed adhuc etiam peierare: Præpoſitos ſuperbo tumore contemnere, venenato ſibi ore maledicere, odijs pertinaciter inuicem diſſidere, Epiſcopi plurimi, (quos & hortamento oportet eſſe cæteris & exemplo) diuina procuratione cõtempta, procuratores rerum ſæcularium fieri, derelicta cathedra, plebe deſerta, per alienas prouincias oberrantes, negotiationis quæſtuoſæ nundinas aucupari, eſurientibus in Eccleſia fratribus non ſubuenire, habere argentum largiter velle, fundos inſidioſis fraudibus rapere, vſuris multiplicantibus fœnus augere. quid non perpeti tales pro peccatis eiuſmodi mereremur? &c.*

E Perſecutionem hanc venturam, præuidit B. Cypria. diuinis viſionibus admonitus. *Hoc prius*, inquit, *longè oſtenſum eſt, quàm tempeſtas vaſtitatis huius oriretur; & videmus impletum, quod fuerat oſtenſum.* epiſt.8.

S. Fabianus Papa, initio perſecutionis, Martyrio coronatur, vigeſima Ianuarij. vacat ſedes anno vno & amplius.

Sedes vacat.

DE immanitate perſecutionis in Africa Cyprianus epiſt.8. *Tormenta venerunt, & tormenta ſine fine tortoris, ſine exitu damnationis, ſine ſolatio mortis: tormenta quæ ad coronam nõ facilè*

dinut-

dimittant, ſed tam diu torqueant, quàm dies deficiant; niſi, ſi aliquis Diuina dignatione ſubtractus inter ipſa cruciamenta profecerit, adeptus gloriam non termino ſupplicij, ſed velocitate moriendi, Dionyſius Alexandrinus ad Fabium Antiochenum, apud Euſeb.[a] Et Gregorius Nyſſen. in Thaumaturgo: *Neque aliud tum publicum*, inquit, *aut priuatum quidquam agebatur, aut vllum ponebatur ſtudium ab his, qui tractabant publica, quàm vt obſiderent, & punirent eos, qui fidem ſequebantur. Erant autem non ſolùm mina verborum terribiles, ſed cum ijs varius apparatus ſuppliciorũ nullum, non afferebant ſtuporem, & antequam veniretur ad periculum, metum incutiebant hominibus: Enſes & ignes, & beſtiæ, & foſſæ, & inſtrumenta ad torquendum membra accommodata, & ferrea in igne cathedræ, & ligna erecta, in quibus eorum extenſa, qui perſiſtebant, corpora porrectis, horrendis lamabantur vngulis, & alia innumerabilia, ad multiplices corporum cruciatus, inuenta, ab eis excogitabantur. Vnumq; ſtudium erat ijs qui hanc habebant poteſtatem, vt nullus eo poſſet oſtendi ſcelere ſuperior. Alij quidem deferebant, alij verò indicabant, alij verò ſcrutabantur eos, qui erant abſconſi, alij inuadebant eos, qui fugiebant: alij autem iniectis oculis in facultates fidelium vt rebus eorum potirentur, prætextu pietatis, & religionis, eos, qui fidem amplectebantur, exagitabant.* huc uſq; Gregorius.

a li.6.c.34

Immanitas Decianæ perſecutionis.

Corruptiores vita, proniores in lapſum à fide.

Graſſans hunc in modum in Eccleſiam perſecutio, primo ipſo ſui furoris impetu, complures vbique miſerando ſpectaculo proſtrauit: ipſos nimirùm, quos anteà, delitiæ & concupiſcentia ſubiugaſſent, & cuius magis malè acta vita, eſſet ſordibus inquinata, eius turpior erat lapſus, atque negatio, quos deplorat in primis Cyprianus in lib. de lapſis, & Dionyſius Alex. Epiſcopus. Ad Fab. Antioch. apud Euſeb.[b]

b li.6.c.34

Lapſorũ duplex genus.

Lapſorum porrò duplex à Cypriano ponitur differentia: aliorum ſcilicet, quos nominat Sacrificatos, vel thurificatos, ac Idololatras, communi voce; aliorum verò, quos appellat libellaticos, de quibus plura in epiſtola ad Antonianum, quæſt. 52. dicebantur autem Sacrificati omnes, qui quomodocunque immolaſſent, vel immolata guſtaſſent; Thurificati autem, qui thus obtuliſſent. Idololatræ æquè omnes, qui quemlibet Religionis cultum Idolis publicè exhibuiſſent; Libellatici porrò, ij videntur fuiſſe, (quidquid aliqui aliter opinati ſint) qui propoſitis à Præſidibus Decij edictis, vt Chriſtiani omnes ſacrificarent, id facere erubeſcentes, Magiſtratum adirent, vel ad eum alios, ſuo nomine mitterent, rogarentque ne ad ſacrificandum compellerentur: cæterùm ſe Chriſtum negare: ijdemq; etiam pro huiuſmodi diſpenſatione conſequenda, pecuniam ſponderent. Magiſtratus verò poſt negationẽ, conceſſionis libellum ſcriberet, atque eis qui petijſſent, daret, vel abſentibus mitteret, quo muniti, tuti abſque pœna conſiſterent.

Qui igitur hunc in modum, fidem prodidiſſent & perdidiſſent, libellatici dicebantur, quòd libellum ſecuritatis à Magiſtratu conſcriptum accepiſſent, cùm negaſſent. Ex Cypria. epiſt. 52. lib. de lapſis, epiſtola Cleri Romani, inter epiſt. Cypria. 31. De huiuſmodi libelli conceſſionis & indulgentię, dari ſolitis à Proconſulibus, meminit Vlpianus, *L. nec quidquam, §. Vbi decretum. ff. de off. Proconſ.* quamuis alij, de alio genere libellorum, ſed perperam, meo iudicio interpretentur.

Ob atrocitatẽ perſecutionis in Ro. Eccleſia diutiùs, quam vnquã, vacat ſedes.

Atrocitas perſecutionis, in Romanam Eccleſiam, ſatis ex eo colligitur, quòd occiſo S. Fabiano, alijſque Presbyteris in carcerem concluſis, vel diſperſis, ne per annum quidem (quòd nunquam alijs accidiſſet) valuit ei ſubrogari ſucceſſor, licèt cauſæ grauiſſimæ intercederent, quibus conſultandis vniuerſali opus eſſet Epiſcopo. Pauci autem ex Clero Romano reſidui, magno modeſtiæ exemplo, ab electione Romani Pontificis abſtinuerunt. Poſt exceſſum nobiliſſimæ memoriæ Fabiani (ſcribit Clerus Romanus ad Cypri. epiſt. 31.) nondum eſt Epiſcopus, propter rerum & temporum difficultates, conſtitutus, qui iſta omnia moderetur.

Idem Clerus Romanus, probè ſciens, ex antiquiori conſuetudine, ſublato viſibili vni-

A uerſalis Eccleſiæ capite, ſuarum eſſe partium (quippe qui vt propinquiora membra, capiti inhærent) Catholicæ Eccleſiæ vbique locorum poſitæ, proſpicere, atq; conſulere, in ijs quæ licerent, ipſius capitis munera expleuerunt, quæ autem hoc anno vacantis Sedis, ab eo in vnum collecto, erga cæteras, in orbe Romano poſitas Eccleſias, acta ſunt, licèt nō appareant, ex his tamen, quæ geſta ſunt in Eccleſia Africana, ex eiuſdem Cleri, ac Cypriani Carthaginenſis Epiſcopi literis, vltrò citroque datis ac redditis, quid cum principalioribus cæteris Eccleſijs actum ſit, facilè poſſumus intelligere.

Vacante Sede Clerus Rom. capitis munera explet.

Fabiano Martyrio coronato, ſcripſiſſe Clerum Romanum, ad Epiſcopum Carthag. eccleſiæ literas, de eius Martyrio, miſſæ à S. Cypriano ad eum, ſignificant epiſt. 4.

B Vacaſſe porrò vltra annum Rom. Eccl. colligitur ex epiſtola S. Cypr. 16. ad Confeſſores in carcere, Moyſen & Maximum, antequàm Cornelius crearetur Epiſcopus.

Inter innumerabiles penè Romanos Martyres, recēſentur nobiliſſimę virgines, Victoria & Anatolia: Calocerus, Præpoſitus cubiculi vxoris Decij, & Parthenius alterius muneris Primicerius; Secundianus, Valeriani Præfecti aſſeſſor, Marcellinus, ac Verianus, in quorum actis, nomen Papæ Xyſti irrepſit, cùm ſub Decio conſtet eſſe paſſos.

Indictio perſecutionis per prouincias, adeò Eccleſiam vniuerſam concuſſit, vt complures, licèt fortiſſimi, ſe ſubduxerint, ac inter alios ſanctiſſimus Cyprianus, diuino ſpiritu, eum propemodum impellente, cùm magna Gentilium ſiti poſceretur ad necem. Cypr. epi-
C ſtola ad Presbyteros Carthaginenſis Eccleſiæ, num. 9. & ad Clerum Romanum, nu. 15. qua reddit rationem ſeceſſionis ſuæ, & tredecim epiſtolas à ſe in ſeceſſu ſcriptas, pro ſollicitudine Eccleſiæ ſuæ ad eos mittit, & ad Cornelium Papam, num. 55. quarum 13. epiſtolarum, 10. tantùm extant; de qua ſeceſſione Pontius in eius vita: *Credidit ſe, niſi Domino latebram tunc iubenti paruiſſet, etiam ipſa paſſione peccare.*

Ob perſecutionem ſecedit Cyprianus ex diuina inſpiratione.

Idem abſens proſcriptus, & bonis omnibus ſpoliatus, epiſt. 69.

Illud neſandum tunc accidit, vt ex Clero Carthaginenſi quinque Presbyteri, fidei deſertores facti, ſeſe ad perſequendos fideles, magiſtratibus adiunxerint. Cypr. ep. 40.

Clerus Romanus, probata Cypriani ad tempus ſeceſſione, vt opportunius prodiret, ſol-
D licitus eſt pro Eccleſia Africana, atque adeò pro omnibus Eccleſijs. Cleri Romani epiſtola circularis ad Clerum Carthagin. apud Cypr. epiſt. 3.

Hiſtoria huius anni, rerum Eccleſiaſticarum in Africa, tempore Decianæ perſecutionis, ex Epiſtolis B. Cypriani, collecta, breuiter eſt attingenda. Epiſtola numero quinta, in editione Pamelij, ad Clerum Carthaginenſem data, monet de cura ſolicitè gerenda, perſecutionis tempore, erga pauperes, & vinctos Confeſſores; item, de moderatione adhibenda, in viſitandis Confeſſoribus in carcere, vt non glomeratim, nec per multitudinem ſimul iunctam, vt cum hoc temperamento agi tutius poſſit; illud quoque addens, vt presbyteri, inquit, qui illic apud Confeſſores offerunt, ſinguli cum ſingulis Diaconis, per vices alternent,
E quia & mutatio perſonarum, & viciſſitudo conuenientium, minuit innidiam, &c. quod eſt notatu digniſſimum, adeò flagraſſe deſiderio, ſanctiſſimos illorum temporum Chriſtianos, ſacratiſſimi illius in Eccleſia offerri ſoliti ſacrificij, quod Miſſam Maiores vocârunt, vt Sacerdotes Chriſtianæ Religionis, intimos etiam Carceres penetrarēt, offerrent, & eiſdem ibi poſitis Confeſſoribus participarent.

Hiſtoria rerū eccleſiaſticarū in Africa in Deciana perſecutione ex Epiſtolis S. Cypr. de cura pauperum, & vinctorū Confeſſorum.

Sexta eiuſdem ferè eſt argumenti, ad eundem Clerum de ſolicitudine adhibenda, erga pauperes Confeſſores, quos prætereà moneri vult à Clero officij ſui, vt humilitati dent operam, & presbyteris ac Diaconis morem gerant, de quibus illa ſcribit obſeruanda: *Doleo,* inquit, *quando audio quoſdam improbè, & inſolenter diſcurrere ad ineptias, vel ad diſcordias vacare. Chriſti membra, & iam Chriſtum confeſſa, per concubitus illicitos inquinare, nec à Diaconis, aut Presby-*

terû regi poſſe; ſed id agere, vt per paucorum prauos & malos mores, multorum, & bonorum Confeſſorum gloria honeſta maculetur. A

Cohortatio ad perſeuerantiam.

Septima, ad Rogatianum, & cæteros Confeſſores, hortatur ad perſeuerantiam in Confeſſione, & ad totius obſeruantiam diſciplinæ, monens, vt aliquos diſſolutiores obiurgent.

Et ad placandum iram diuinam ieiunijs & lacrymis.

Octaua, ad Clerum & Plebem, de promerenda à Deo venia pro peccatis, diuina ſe ait ſuiſſe reuelatione compulſum. *Quamquàm ſciam,* ait, *fratres cariſſimi, &c. admoneo tamen etiam ipſe religioſam ſolicitudinem veſtram, vt ad placandum, atque exorandum Dominum, non voce ſola, ſed & Ieiunijs & lachrymis, & omni genere deprecationis ingemiſcamus: intelligendum eſt enim & confitendum preſſuræ iſtius tam turbidam vaſtitatem, quæ gregem noſtrum, maxima ex parte populata eſt, & adhuc vſque populatur, ſecundum peccata noſtra veniſſe, dum viam Domini non tenemus, nec, data nobis ad ſalutem cœleſtia mandata, ſeruamus, &c.* B

Nona epiſtola ordine, ad Martyres & Confeſſores, eos miris modis à conſtantia commendans, inuitat ad perſeuerantiam, exemplo Mappalici, eorum Collegæ, cum quo & alij plures corona Martyrij inſigniti fuerunt, quos recenſet Lucianus, vnus è Confeſſoribus, eodem carcere detentis, ep. apud S. Cypr. 22.

Ne temerè lapſis venia detur.

Decima, Presbyteros Eccleſiæ Carthagin. admonitos reddit, ne temerè lapſis aperiant Eccleſiam, nondum pace reddita, nec Epiſcopo annuente; & ijs, qui hoc præſumpſiſſent, nec deſinerent, presbyteris, eccleſiaſticam ſuſpenſionis cenſuram minatur, ſic dicens: *Vtar ea admonitione, qua me vti Dominus iubet, vt interim prohibeantur offerre, acturi apud nos, & apud Confeſſores ipſos, & apud plebem vniuerſam, cauſam ſuam, cùm, Domino permittente, in ſinum Matris Eccleſiæ recolligi cœperimus.* C

Diaconorum munus erga Confeſſores: quod dolet ab eis minus impletû.

Vndecima ad Martyres & Confeſſores, conqueritur, quòd erga ipſos conſuetam muneris functionem Diaconi minus impleuerint, vnde factum ſit, vt propemodum neſcientibus, regulam Eccleſiaſticam tranſgrediendi data ab illis videretur occaſio. *In præteritum ſemper, ſub anteceſſoribus noſtris, factum eſt, vt Diaconi ad Carceres commeantes, Martyrum deſideria conſilijs ſuis, & ſcripturarum præceptis gubernarent.* poſt hæc vero, commendat eorum modeſtiam, qui ſupplices literas pro lapſis ſcripſerint, ea adhibita cautione, vt pace in Eccleſia reſtituta, coeunte Epiſcopo, vnà cum Clero, id maturo conſilio fieret. at in eo illos emendari cupit, quod ait: *ſed & illud ad diligentiam veſtram redigere, & emendare debetis, vt nominatim deſignetis eos, quibus pacem dari deſideratis, audio enim à quibuſdam ſic libellos fieri, vt dicatur: Communicet ille cum ſuis: quod nunquàm omninò à Martyribus factum eſt, vt incerta, & cæca petitio, inuidiam nobis poſtmodùm cumulet; latè enim patet, quando dicitur, Ille cum ſuis, & poſſunt nobis viceni & triceni, & amplius offerri, qui propinqui & affines, & liberti, & domeſtici eſſe aſſeuerentur, eius, qui accipit libellum. Et ideò peto, vt eos, quos ipſi videtis, quos noſtis, quorum pœnitentiam ſatisfactioni proximam conſpicitis, deſignetis nominatim libello, & ſic ad nos fidei & diſciplinæ congruentes litteras dirigatis.* tanta enim reuerentia & honore, non laici tantùm, ſed & Clerici, ac ipſorum præſertim Epiſcopus, Martyres & Confeſſores in carcere detentos, proſequi conſueuerant, vt ab illorum rogatione deſciſcere, & quos illi litteris commendaſſent, deſpicere, inuidioſum nimis, & aſperum cenſeretur. Quamobrem & populum, ne pro eiuſmodi lapſis litteras extorqueret, pro quibus feſtina communicatio rogaretur, ac inuidia de pace negata, in Epiſcopum conflaretur, duodecima epiſtola admonuit. Cæterùm, haud recens eſt vſus, nec tempore Cypriani primùm excogitatus, vt conſiſtentes in Carcere Martyres & Confeſſores, pro eorum, qui à fide, perſecutionis tempore excidiſſent, reconciliatione cum Eccleſia, ad Epiſcopos darent libellos: Siquidem Tertullianus eorundem libellorum ſæpiùs meminit, vt cùm libro de pudicitia, capite 22. ait: *Quam pacem quidam in* D E

Reuerētia erga Confeſſores & Martyres. Martyres & Cōfeſſores in carcere pro lapſorū reconciliatione libellos ad Epiſcopos dabant.

A *Eccleſia non habentes, à martyribus in carcere exorare conſueuerunt.* Fluxiſſe autem inde ea con-
ſuetudo videtur, quòd lapſi, ad Confeſſores ab Epiſcopis, pro pace conſequenda, priuſ-
quàm reconciliarentur Eccleſiæ, mitterentur, vt ab illis primò veniam peterent, in quos
inuerecundiùs deliquiſſent, dum fortiter confitentibus illis, ipſi ignauiter pernegaſſent. ma-
gna certè inprimis huiuſcemodi pœna eſſe videbatur, ipſos turpi negatione fœdatos, vel
vultus eorum inſpexiſſe, confeſſionis gloria fulgidos, atque decoros conſulebatur hac via,
& Confeſſorum dignitati, & lapſorum vtilitati, qui ſic cogerentur, vt victi, victoribus ſub-
ijci, eaque animi demiſſione, eorum precibus, veniam ab Eccleſia promereri. ſed quod in
remedium, olim fuerat introductum, humana nequitia cœpit, conuertere in delictum,
B dum lapſi ſpreto Epiſcopo ac alijs Sacerdotibus, ſponte conuolarent ad Martyres, extor-
tiſque ab eis ſupplicibus ad Epiſcopum, de communicatione, libellis, quaſi oppignora-
tam, ac Martyrum precibus debitam communicationem ab Eccleſia, exigebant potiùs,
quàm petebant. Verùm & illud certiſsimum eſt, quod ad huiuſmodi libellos pertinet, nõ
ſatis fuiſſe lapſis, à martyribus pacem obtinuiſſe, niſi per Epiſcopum reconciliarentur Ec-
cleſiæ, id quidem Cyprianus in commentario de lapſis, in ſecùs facientes, his verbis de-
clamat: *contra Euangelij vigorẽ, contra Domini & Dei legem, temeritate quorundam, laxatur in-
cautis communicatio: irrita, & falſa pax, periculoſa dantibus, & nihil accipientibus profutura.* Poſt
hæc decimatertia & decimaquarta epiſtola, vtraque, eiuſdem ferè argumenti, ad Clerum
C ſcribit, vt, ad lapſorum violentiam, interim aliquo genere mitigandam, ſi qui libello, à
martyribus accepto, de ſæculo excederent, exomologeſi facta, & manu eis ad pœnitentiam
impoſita, cum pace ſibi à Martyribus promiſſa, ad Dominum remitterentur. De his igitur
omnibus à ſe geſtis, Cyprianus, pro ſua excuſatione, ſcribens ad Romanum clerum, miſ-
ſiſque ad eum à ſe tunc ſcriptis epiſtolis, (quæ decem hæ memoratæ extant, de tredecim
quas ſe ad eum mittere ait) omnia ſe egiſſe, ex præſcripto literarum, quas per Clementium
ille miſerat, conteſtatur.

Sic igitur admoniti à Cypriano, de lapſis magna cautela recipiendis, Martyres & Con-
feſſores, omnes æquè magna animi ſubmiſſione, vt par erat, Epiſcopo monenti obtempe-
D rârunt: vnus tantummodò Lucianus confeſſor repugnans & contradicens, inuentus eſt, cu-
ius cauſa magnæ excitatæ ſunt turbæ, adeò; vt quid in ea re agendum foret, viſum ſit Cy-
priano, ceu in re magni momenti, Apoſtolicam ſedem; tametſi Paſtore vacantem, conſule-
re, epiſtola, quæ apud eum eſt 23. in qua, inter cætera: *Poſtquam verò ad eos litteras miſi,* (ſcili-
cet Confeſſores) *vt quaſi moderatiùs aliquid, & temperatius fieret: vniuerſorum Confeſſorum nomi-
ne; idem Lucianus Epiſtolam ſcripſit, qua penè omne vinculum fidei, & timor Dei, & mandatum Domi-
ni, & Euangelij ſanctitas & firmitas ſolueretur. Scripſit enim omnium nomine, vniuerſis eos pacem de-
diſſe. & hanc formam per me, alijs Epiſcopis innoteſcere velle, cuius epiſtolæ exemplum ad vos tranſmiſi
quod eſt huiuſmodi: Vniuerſi Confeſſores Cypriano Papæ. Scias nos vniuerſis, de quibus apud te ratio cõ-*
E *ſtiterit quid poſt commiſſum egerint, dediſſe pacem, & hanc formam per te, & alijs Epiſcopis innoteſce-
re volumus, optamus te cum ſanctis Martyribus pacem habere. Præſente de Clero, & Exorciſta, & Le-
ctore. Lucianus ſcripſit.* Hactenùs libellus Luciani, inter Cyprianicas, epiſtola 17. cuius occaſio-
ne quanta mala oborta ſint, Cyprianus narrat, epiſtola ſua ad Clerum Romanum, quæ eſt
23. Quanta porrò maturitate atque conſilio, prudentiores Epiſcopi, ſoliti fuerint lapſos ad
[illegible]eſiam reſtituere, Caldonius Epiſcopus manifeſtauit exemplo, in ea quam ad Cypria-
[illegible] dit epiſtola, num. 19. his verbis: *Neceſsitas temporum facit, vt non temerè pacem demus:
ſed [illegible]bat nobis ſcribere, quoniam ij, qui, poſteaquam ſacrificauerunt, iteratò tentati, extorres ſunt
fac[illegible]tur ergo mihi abluiſſe prius delictum, dum poſſeſsiones & domos dimittunt, & pœnitentiam
agentes Ch[illegible]ſtum ſequuntur, &c. quamuis mihi videantur pacem debere accipere, tamen ad conſultum*

Cõfeſſores & Martyres Epiſcopo obtẽperant, præter vnum Lucianum, qui viſus eſt contumacior.

Lapſi ad Eccleſiam quãta maturitate reſtituebantur.

Extorres qui dicerentur. *veſtrum eos dimiſi, ne videar aliquid temerè præſumere.* Dicebantur extorres, qui ne Chriſtum [A] negare cogerentur, dimiſſis omnibus ſe ſubtraherent; qui etiam inter Confeſſores adnumerabantur; nam etſi coram Iudice, libera voce minus confiterentur, tamen facti potius, quàm verborum iſta confeſſio videbatur, dum vt Chriſti fidem ſaluam cuſtodirent, bona ſua fiſco poſſidendo relinquerent, in exteras regiones migrantes, quamobrem hos iure, in Eccleſiam recipiendos eſſe, ad eum reſcribens, ſtatuit Cypr. ep. 20.

Cypriani obſeruantia erga eccleſ. Rom. etiam vacantem. Cyprianus, pro ſua obſeruantia erga Eccleſiam Romanam, Caldonij ad ſe literas, & ſuas ad illum; Celerini item ad Lucianum, & Luciani ad Celerinum, & Clerum Romanum mittit, Romanæ Eccleſiæ iudicio omnes probari cupiens, quæ faceret; & de faciendis ab eadem ſibi regulam tradi; qua primariæ ſedis auctoritate ſuffultus, oblatrantium ora com- [B] peſceret. Interim à Clero ipſe Romano, & ab ijs, qui ex eis in carcere erant detenti, accepit epiſtolas duas, de quibus idem in appẽdice ſuarum literarum ad Clerum Romanum, ſic ſcribit: *Opportunè verò ſuperuenerunt literæ veſtræ, quas accepi ad Clerum factas; item quas beati Confeſſores Moyſes & Maximus, Nicoſtratus, & cæteri, Saturnino & Aurelio, & cæteris miſerunt, in quibus Euangelij plenus vigor, & diſciplina robuſta legis Dominicæ continetur. Laborantes hic nos, & contra inuidiæ impetum totis fidei viribus reſiſtentes, multùm ſermo veſter adiuuit, vt Diuinitùs compendium fieret, & priuſquam venirent ad vos literæ, quas vobis proximè miſi, declararetis nobis, quod ſecundùm Euangelij legem, ſtet nobiſcum fortiter atque vnanimiter, etiam veſtra ſententia.* Verùm his ad Clerum Romanum, Cyprianus, adiecit literas ad Moyſen, Maximum, & alios item Roman. [C] Clericos, detentos in carcere Confeſſores, quos pluribus laudibus proſequutus eſt, quippe qui, cùm primi omnium confeſſi eſſent Chriſti nomen, nobile cæteris exhibuiſſent imitationis exemplum; tanti ponderis, erat Romanorum Clericorum, quodcunque virtutis ſpecimen editum, vt alios, quamlibet longè poſitos, in tranſmarinis prouincijs, ad imitandum alliceret.

Lectores, tabellarij Eccleſiaſtici vice fungebantur. Miſſurus porrò ad Roman. Clerum literas Cyprianus, quòd nefas eſſet, Eccleſiaſticos, alio quopiam, quàm eccleſiaſticis hominibus tabellarijs vti: quòd cæteri abeſſent Clerici, nouos creare, ad eandem obeundam functionem, opus habuit. quam ob rem Saturum tum ordinauit Lectorem, & Optatum Confeſſorem, Subdiaconũ conſtituit, de quibus ad Cle- [D] rum Carthaginenſem epiſt. 24.

Lapſorum temeritatem, ardentiùs pacem petentium, idq́ue tanquam Eccleſiæ nomine, retundens epiſtola 27. in Epiſcopis ac fidelibus cæteris, non in lapſis, Eccleſiam conſiſtere demonſtrat.

Epiſtola 28. ad Clerum Carthaginenſ. eum laudat, quod Caium presbyterum Diddenſem, & Diaconum eius communione mouiſſent, qui lapſis temerè communicauerat, & de alijs addit: *Intereà, ſi quis immoderatus, & præceps, ſiue de noſtris Presbyteris, & diaconibus, ſiue de Peregrinis auſus fuerit, ante ſententiam noſtram communicare cum lapſis, à communione noſtra arceatur, apud nos cauſam dicturus temeritatis ſuæ, quando in vnum, permittente Domino, conuenerimus,* [E] **Clerici qui ſe in perſecutione, abſq; licẽtia ſubtraxiſſent, priuanti diuiſione mẽſurna, vſque ad ſententiã Concilij.** illud etiam eſt obſeruatione dignum, (quod ad exactam diſciplinam Eccleſiaſticam ſpectat) haud ſine aliqua pœna relinqui Clericos illos voluiſſe, qui in perſecutione, ſua ſponte, abſque petita licentia, Carthagine receſſiſſent, quos (quantumlibet Epiſcopi haberent exemplum, qui ſe ſubtraxiſſet, & adhuc, perſecutione durante, ijdem in certamen etiam rediſſent) Cyprianus à diuiſione menſurna, nempè à ſtipendio Clericorum, voluit abſtinere, donec eorum cauſa, ipſo redeunte Epiſcopo, pleniùs cognoſci poſſet; hæc pluribus, ipſa dicta 28. epiſtola. De quibus omnibus, epiſtola 29. ſcribit ad Clerum Romanum. Clerus Romanus epiſtola 30. ſententiam Cypriani de lapſis, per omnia confirmat, paucis; ſed 31. latius & ſolidiùs, quibus litteris illi nequaquàm ſe aliquid noui, in re tanta

decer-

A decernere, ſed ſemper ſeruatam in Eccleſia diſciplinam perſcribere profitentur, commendantes Cypriani ſtudium, quo Romanæ Eccleſiæ iudicio, ſua exhibeat examinanda atque probanda; & Eccleſiaſticam diſciplinam, etiam perſecutionis tempore mordicus retinendam affirmantes. At hæc præcepta, non tantùm Siculis & Afris, de quibus meminerunt in ea. 31. epiſtola, ſcripſerunt, ſed & vniuerſo orbi, quod illa declarant: *Aſpice totum Orbem penè vaſtatum, & vbique iacere deiectorum reliquias, & ruinas: & idcircò tam grande expeti conſilium, quam latè propagatum videtur eſſe delictum. Non ſit minor medicina quàm vulnus eſt; nec ſint minora remedia, quàm funera.* Porrò idem clerus Romanus, ad euitandam inuidiam, odiumque lapſorum, ne ipſi tantùm viderentur auctores atque peruulgatores Eccleſiaſticæ diſciplinæ,

Clerus Rom. ſententiã Cypr. de lapſis confirmat.

B hoc ipſo tempore, perſecutione adhuc inſtante, Romæ ſynodum habuere, conuocatis vicinis Epiſcopis, præſentibus & ijs, qui ex alijs gentibus extorres Epiſcopi, Romam, ad tutum portum fidei conueniſſent, quod ex eadem Cleri epiſtola conſtat. ſed & quas leges præſcribant, & admonitionem ingerant Romani Clerici lapſis pœnitentibus in Eccleſiam redire conantibus, audiamus: *Pulſent* (inquiunt) *ſanè fores, ſed non vtique confringant: adeant ad limen Eccleſiæ, ſed non vtique tranſiliant; Caſtrorum cœleſtium excubent portis, ſed armati modeſtia, qua intelligant ſe deſertores fuiſſe; reſumant precum ſuarum tubam, ſed qua non bellicum clangant; armient ſe quidem modeſtia telis, & quem negando, mortis metu, fidei dimiſerant clypeum, reſumant, ſed vt contra hoſtem diabolum, vel nunc armati, non contra Eccleſiam; quæ illorum dolet caſus armatos eſſe ſe credant. multum illis proficiet petitio modeſta, poſtulatio verecunda, humilitas neceſſa-*

Clerus Ro. habet Synodũ.

C *ria, patientia non otioſa: mittant Legatos pro ſuis doloribus, lachrymas: aduocatione fungantur, ex intimo pectore prolati gemitus, dolorem probantes cõmiſſi criminis, & pudorem.* hæc & alia, de præſcriptis legibus pœnitentibus lapſis, Clerus Romanus.

Quæ autem Romæ in hac ſunt Synodo de lapſis coercendis, vel recipiendis, decreta, eadem vniuerſæ Eccleſiæ Catholicæ ſeruanda præſcripta, ad ſingulas, toto orbe diffuſas Eccleſias, miſſa ſunt, vt conſtat ex Epiſtola Cypriani ad Antonianum, quæ eſt numero 52. Tantam enim in ſede Petri ineſſe auctoritatem omnes intelligebãt, vt vniuerſus, longè lateque diffuſus Catholicus orbis, ſi ſeruandum eſſe indubitanter haberet, quòd ſciret à Petri Cathedra dimanare.

Synodi Ro. decreta, etiam mortuo Pont. obligant oẽs.

D Cyprianus epiſt. 25. ad Confeſſores Romanos, eos celebrata conſtantia, & à diſciplina, circa lapſos ſeruata, ad quem illi contra Epiſt. 26. flagrantem fidei ardorem oſtendunt, & magnoperè ſe animatos eius hortationibus confitentur, & deniq; ab eo facta, & ſtatuta circa lapſos, probant omnia, & confirmant.

Sciens Cyprianus maximi ponderis futuras epiſtolas, à Sede Apoſtolica profectas, mittit eas ad Eccl. Carthagin. monens, vt eas euulgent etiam ad peregrinos Epiſcopos, & Preſbyteros, & omnibus deſcribendi faciant facultatem.

E His literis iam tertiò vltrò citroque datis, annus propè interlapſus eſſe videtur, cùm menſe Decembri adueniente, more maiorum, ſacris ordinationibus habendis præſtituto tempore, Cyprianus præter illos duos, quos vrgens neceſſitas ante omnes compulit ordinari, delegit, præ cæteris alios duos, ob anteactæ vitæ digna merita commendatos, quos huius perſecutionis furore, velut aurum igne probatum, redditos clariores, le[illegible]oratus initiauit ordine, ijs enim non vitæ ſolùm claritudo, Confeſſio, atque Martyr[illegible] [illegible] & diuina voluntas, Apoſtolico more, præcedentibus prophetijs, fuerat ſu[illegible] [illegible]: [illegible]runt hi quos recenſet, Aurelius Confeſſor, ac martyr, lector ordin[illegible]tus: [illegible] Celeri[illegible] [illegible]rio, & ipſe multa paſſus. [illegible] de quibus ſunt epiſt. 33. & 34. [illegible], quæ perleg[illegible], vt & ſequens 35. de Num[illegible] Presbytero alterius [illegible], a[illegible]cto in Eccle[illegible] honoris [illegible]ſa, [illegible]

[illegible] in Africa [illegible]

Euangelium legebātur in Romana tantùm Diaconi.

ctione muneris,in Pulpitum,illicque toto ſpectante,& audiente populo, Euangelium alta A
voce lecturos, indicat diuerſam in hoc Africanæ Eccleſiæ à cæteris Latinis fuiſſe conſuetudinem;cum Romæ,& in alijs Eccleſijs eam functionē ſolerent Diaconi exercere,in Africa verò,lectores minorum ordinum,Clerici,infra Acoluthos poſiti. quod ipſum manifeſtius redditur ex Cōcilio Carthagin.4.cap.4.& 8. ex quibus ſacris colligitur, ab eo obſeruatum, quod ſexta epiſtola ad Clerum ſuum profeſſus erat,his verbis : Solus reſcribere nihil potui,quando à primordio Epiſcopatus mei ſtatuerim nihil ſine conſilio veſtro , & ſine conſenſu plebis meæ priuata ſententia gerere,&c.

Præter memoratos martyres,his literis à Cypriano,iungendi qui memorantur in libro de lapſis, Caſtus & Aemilius,in prima congreſſione deuicti, in ſecundo prælio victores. B
plures alij in tabulis Eccleſiaſticis habentur deſcripti. Zeno, Alexander,Theodorus, & alij triginta tres,ſub Fortunatiano Præſide, ſub quo etiam paſſi ſunt Terentius,Maximus,Pompeius,& Africanus,quorum omnium extant paſſionis acta apud Sur.30.Apr.

Rurſus etiam in Africa paſſi habentur,Quinctus,Simplicius,& alij plures ſocij , de quibus Martyrolog.Romanum 18.Decembr.

Studium S.Cypr. erga memoriam Confeſſorum, & Martyrum.

Studium ſancti Epiſcopi Cypriani,circa curam Confeſſorum , & memoriā martyrum propagandam,extat epiſt.37. Corporibus etiam omnium, qui etſi torti non ſunt,in carcere tamen,glorioſo exitu mortis,excedunt,exhibeatur & vigilantia, & cura propenſior,neque enim victus eorum,aut honor minor eſt,quo minus ipſi quoque inter beatos martyres aggregentur,&c. *Denique & dies eorum quibus excedunt inquit adnotate , vt commemorationes eorum, inter memorias martyrum celebrare poſſimus.* &,paucis interiectis:*celebrātur hic à nobis oblationes & ſacrificia,ob commemorationes eorum,quæ citò vobiſcum,Domino protegente celebrabimus.* Hactenùs de actis huius anni Africanus ex epiſtolis Cypriani. C

De Eccleſia Alexādrina.

Deinceps quid aliæ aliquæ nobiliores Eccleſiæ paſſæ ſint, à cæteris & fidis auctoribus colligamus Primum igitur S.Dionyſius,eruditione ac pietate inſignis , Alexandrinus Epiſcopus,quo admirabili modo,manus perſecutorum euaſerit , ipſemet expoſuit, epiſtola ad Germanum,apud Euſeb. [a] Deinde ingentem fuiſſe lapſorum numerum, opulentioru maximè & nobiliorum,idque ob atrocitatem perſecutionis,idem exponit epiſtola ad Fabium Antiochenum,apud Euſeb.ibidem. Pergit inde commemorare fortiſſimos athletas Chriſti,Iulianum Podagricum , cum altero ſeruo ſuccollante, nomine Cronion , qui Camelis circumducti,& cæſi,tandem combuſti ſunt:Beſam militem,ob vindicatos martyres ab iniuria,ad Iudicē abreptum,& in confeſſione cōſtantem,ſecuri percuſſum. Macarem Afrum, ob fidei confeſſionem,viuum crematum, Epimachum & Alexandrum, poſt varios cruciatus,incenſos;quatuor mulieres,Ammonarium Virginem,poſt multa ſupplicia ad mortem abductam;Mercuriam , anum venerandam ; Dionyſiam, multorum liberorum matrem, quos Domino minimè in amore prætulit ; Ammonarium alteram,quas tres veritus Iudex ne in tormentis vinceretur à mulieribus,ſtatim obtruncari iuſſit. Heronem,Aterem,& Aſidorum,Aegyptios,& Dioſcorum Adoleſcentem, quindecim annorum ; quem propter ſingularem animi magnitudinem , & prudentia reſponſa , iudex admiratus dimiſit , quaſi tempus dans ad reſipiſcendum;reliquis,cruciatibus dilaceratis,rogo tandem crematis. Nemeſim Aegyptium , quem exemplo Chriſti inter duos latrones combuſſit. Ammonem, Zenonem,Ingenem,Ptolomæum,& Theophilum ſenem, Milites, qui aſſiſtentes tribunali,& vacillantem quendam Chriſtianum in tormentis, vultu & geſtu confirmare ſtudentes,conuerſis omnium in eos oculis,ipſi ad ſubſellia præcurrerunt,ſe Chriſtianos confitentes,tanto cum Præfecti & aſſeſſorum ſtupore , vt ſententiam in eos ferre perhorreſcerent. Alij prætereà in vrbibus complures,& pagis agentes , à Gentibus diſtracti , & quaſi mem- D E

a li.6.c.33 & 34.

bratim

A bratim diſcerpti ſunt, ex quibus vnum exempli cauſa commemorat, Iſchyrionem quẽdam mercede conductum, qui conductori, nullo modo cedens, trahenti ad idola, præacuto ſuſte, inteſtinis transfoſſis, interimitur.

Quid attinet, pergit idem, percenſere multitudinem eorum, qui in ſolitudine & montibus vagi, errantesque, fame, ſiti, frigore, morbo, latronibus, beſtijs, fuerunt extincti? in quibus Cheræmon, Epiſcopus Nilopolis iam grandæuus, vna cum vxore, ad montem Arabiæ confugiens, nuſquàm ampliùs, licèt diligenter conquiſitus, comparuit. Permulti certè in eo Arabico monte, à Barbaris Sarracenis captiui facti, quorum alij, vix ingenti ſumma redempti, alij nullo modo.

B Paſſi ſunt tunc etiam in Thebaide Timotheus, & Maura coniuges, de quibus in Martyrolog. 3. Maij, & in Græcorum Menolog. De huius perſecutionis atrocitate, ſanctus Hieronymus in vita ſancti Pauli Eremitæ: *Multas*, inquit, *apud AEgyptum & Thebaida Eccleſias tempeſtas ſæua populata eſt. Voti enim tunc erat Chriſtianis, pro Chriſti nomine gladio percuti: verùm hoſtis callidus, tarda ad mortem ſupplicia conquirens, animas cupiebat iugulare, non corpora, &c.* cuius vt crudelitas notior fiat, duo, ait, memoriæ cauſa exempla ſubiecimus. *Perſeuerantem igitur in fide Martyrem, & inter equuleos laminasq; victorem, iuſsit melle perungi, & ſub ardentiſsimo ſole, ligatis manibus, poſt tergum reſupinari, vt muſcarum aculeis cederet, qui ignitas ſartagines anteà ſuperaſſet.* Alium iuuenem, vt breuius dicatur, ſuper mollem lectum vinctum reſupinari, immiſſa ſpecioſa meretrice, iuſſit, quæ cùm eum in libidinem concitaret, cœliùs ipſe inſpiratus, præciſam morſu linguam, in eius oſculantis ſe faciem expuit, ac ſic libidinis ſenſum, ſuccedens doloris magnitudo ſuperauit. Huius eiuſdem perſecutionis occaſione, Paulus Anachoretarum Princeps, poſt mortem amborum parentum, annorum circiter quindecim relictus, hoc anno, eius ætatis vigeſimotertio, ipſo primo perſecutionis impetu, exturbatus; rus parentum prius, indeque confugit in longè poſitos montes, nactusque opportuna ſibi, ad inſtitutum parata ſpelunca, quod ſuperfuit vitæ vſque ad annum centeſimum decimumtertium, Conſtantij ſeptimum inchoatum, incognitus permanſit, vt colligitur ex Hieron.

Exempla duo immanitatis inſignia.

Paul⁹ Anachoretarũ poſt Princeps, puer ſeceditin deſertum.

D Hac eadem perſecutione, quanta & quàm grauia Origenes pro Chriſto paſſus ſit, Euſebius teſtatur [a]. Verùm quoniam modò Origenes è vinculis elapſus ſit; an quod, adueniente pace, ſicut alij plures, ſolutus fuerit; an verò, quod (vt alij volunt) Thus obtulerit, haud ſatis compertum habetur. Apud Epiphanium certè hæreſi 64. negationis eius turpiſſima illa, & plane nefanda affertur cauſa, quòd ne pateretur Aethiopem, à Gentilibus immiſſum ſibi vim turpitudinis afferre, ſacrificare potius voluerit; cæterùm in libro illo, qui lamentationes, ſeu pœnitentia Origenis inſcribitur, quem tamen Gelaſius adnumerat inter Apocrypha, alia adumbratur potiùs, quàm deſcribitur cauſa, lapſus eius; at verò æquè dubitari poteſt, an quæ apud Epiphanium leguntur, verè ab eo ſcripta fuerint, cùm in libro E de Menſuris atque ponderibus, diuerſa ſcribere videatur de Origene, dum ait: *Floruit Origenes à temporibus Decij, vſque ad Gallum & Goluſianum*, qui ſucceſſores Decij fuerunt; atqui, ſi tum lapſus eſt, nò potuit dici floruiſſe; nec enim pro vixiſſe ſimpliciter vſurpatum verbum credibile eſt, quod confirmant ſequentia Epiphanij verba. *Cæterùm in perſecutione à Decio facta, & ipſe Origenes multa paſſus eſt, ad finem Martyrij non peruenit, id namque & Euſebius tradit.* Cæterùm ad Epiphanium ea ab aliquo fuiſſe addita, non leuis coniectura ex ſancto Auguſtino ſumi poteſt, qui de duplicibus Origenianis hæreticis verba faciens, ea omnia ſe ab Epiphanio mutuatum eſſe teſtatur, cumque eorum impia recenſeat dogmata, nihil prorſus de Origenis negatione habet, quam vel obiter omninò attigiſſet, ſi eam apud Epiphanium reperiſſet.

a li. 6. c. 37. Origenes an aliquãdo ſacrificauerit, incertum, & parũ probabile.

Rurſum verò, vt commentum exiſtimari debeat huiuſmodi Origenis lapſus, multa ſunt quæ perſuadeant, ac primum Apologiæ pro eo Euſebij & Ruffini: qui cùm toti ſint in excuſando Origene ab hæreſi, de impietate ſeu Apoſtaſia, nullus excuſat, quod ſcilicet nullum ei ab aliquo, ea de re negotium exhibitum eſſet. Deinde tot Origenis æmuli & oppugnatores nuſquàm de eo meminerunt, Dionyſius Alexandrinus, qui tum florebat, S. Hieronymus, Theophilus Alexandrinus, & alij Catholici tractatores, præterea Porphyrius tum viuens, & qui poſt hæc tempora ſcripſit vitam Plotini, Origenem ſibi optimè cognitum, in ea mirificè laudat, in quo, ſi quid huiuſmodi de cultu Dijs præſtito, auditum habuiſſet, vt impietatis Deorum ſtudioſiſſimus, nominatim laudare non prætermiſiſſet, qui Ammonium Chriſtianum Philoſophum, à fide Chriſti ad Ethnicos deſciuiſſe, nō erubuit mendaciſſimè ſcribere. A B

Quantumuis autem Euſebius immodicus ſit in laudibus Origenis, in ijs tamen quæ de eius confeſſione ſcribit, haud exiſtimandum eſſe mentitum, cùm antiquorum neminem habuerit repugnantem. Citantur illa quidem, vt verè credita Epiphanij, à Leontio Scholaſtico, qui, poſt ſexcenteſimum Chriſti annum vixit, Zonara, Suida, Nicephoro, alijſque poſterioribus Græcis, & Latinis, ſed incognita fuére, antiquioribus eruditis, & Orthodoxis, Hieronymo, Auguſtino, Vincentio Lerinenſi, alijs.

Ad Palæſtinam tranſeuntes, quid perſecutio in ea egerit, videamus.

a li. 6. c. 32. Alexander (inquit Euſeb. a) Hieroſolymitanæ Eccleſiæ Epiſcopus in Palæſtina, qui rurſum Cæſareæ propter Chriſtum Præſidi ad Tribunal aſtitiſſet, & magnam fuiſſet ex ſecunda ſua fidei confeſſione, commendationem adeptus, iam extrema ſenectute, & veneranda planè canicie eximius, carceris cruciatu denuò afflictatus eſt, quo quidem, poſt præclarum & illuſtre teſtimonium fidei Chriſtianæ datum, in carcere conſopito, Mazabenus ſucceſſor eius in Epiſcopatu declaratur. C

Celebris Bibliotheca Hieroſolymitana. Is copioſam ac nobilem Bibliothecam Hieroſolymis extruxit, quæ nequaquàm Diocletiani incendio conflagraſſe videtur: nam idem Euſeb. b integram ad ſua tempora perſeueraſſe, & complura ſe inde collegiſſe teſtatur.

b li. 6. c. 14. Cæſareæ quoque in Palæſtina nobile Martyrium ſubijt, Reparata virgo, quæ poſt alia tormenta, in crate ferrea ſemiuſtulata eſt, & ſic (horrendum viſu) deformata, per ciuitatem ducta, præclamante præcone, ſic tractari fœminas Chriſtianas: quę, cùm quacunque duceretur, ad fidem hortata eſſet Chriſtianos, alijs ſuperatis tormentis, capite truncata eſt. Ipſius Acta. D

Emeſæ in Phœnicia paſſi habentur, Galation, & Epiſtemes, inſignes Martyres. Martyrolog. Rom. 5. Nouemb.

c 6. cap. 32. Babylas inſignis martyr. Eodem quoque tempore (inquit Euſebius c) Antiocheno Epiſcopo Babyla ad exemplum Alexandri, poſt fidei confeſſionem, in vinculis vitam deſerente, Fabius ibi Eccleſiæ præficitur: qui & in Chron. hoc eodem anno, eius martyrium ponit. Epiphan. ac Hieronymus eum ſub Decio paſſum, æquè conſentiunt. item Martyrolog. Roman. in quo & illud legimus: *Referuntur etiam paſſi cum eo, Vrbanus, Prilidianus, & Epolonius, quos ille in fide Chriſti inſtituerat*, plura de Babyla, S. Ioan. Chryſoſtomus, & diuerſum quiddam ab Euſebio, in libro contra Gentiles. E

Gregor. Thaumaturgus ſecedit. Hacitidem vrgente perſecutione, non ſine Diuino conſilio, magnus ille Gregorius Thaumaturgus (perinde ac Cypriano contigit) furorem declinans Gentilium, receſſit in ſolitudinem, quod & ſuis, vt idem facerent, perſuaſit: at Gentiles eum magno numero inſequ[illegible]tes, vt duce expugnato, reliqua faciliora eſſent, indicato ſibi loco, vbi delituiſſet, omnia perſcrutantes, diuinitùs eorum oculis impeditis, non niſi duas ſolas arbores, à ſe in-

uicem

A uicem parùm diſtantes, vidiſſe affirmârunt, *at Index relictus*, illum magnum cum Diacono orantem inuenit,& diuino cognito præſidio,per quod, illi eis viſi ſunt arbores, accidit ad pedes eius,& credidit,de perſecutore,factus vnus de fugientibus, hic autem diaconus, Aeditus ille fuit Templi idolorum, quem imperando dæmonibus, ad Chriſtum adduxerat, & integritate,ac fidei ſinceritate Diaconum ordinauerat.

Hic Gregorius aliquando in oratione cum ſuis certamen mente vidit, & victoriam Troadij adoleſcentis,gloria martyrij,poſt multa tormenta redimiti.

Idem & ſaxum ingens precibus loco mouit, atque aliò, vt libuit, tranſtulit. hæc de Thaumaturgo Nyſſenus,pluribus. Qui etiam quo ad perſecutionem in Ponto excitatam, B pertinet,addit, paſſum quoque Comanæ ciuitatis Epiſcopum Alexandrum, cognomento Carbonarium,quem ex Philoſopho, ad omnem humanam gloriam euitandam, Carbonarium factum,diuino inſtinctus ſpiritu, aliquando illi ciuitati, cum omnium admiratione, conſecrauerat Epiſcopum,conſummaſſeque per ignem martyrium tradit. Hæc ex Nyſſeno in vita Thaumaturgi.

Decius Imperator hoc primo ſuo anno, bellum ſuſcepturus in Perſas, dum traijcit exercitum in Orientem, appulſa vna ex Nauibus in Inſulam Chio, Iſidorus Alexandrinus,Nobilis miles, quòd Chriſtianus eſſet, nec Dijs ſacrificaret, reus conſtitutus impietatis,à Numerio Tribuno,ſententiam capitis accepit. Acta & quidem ſincera, apud Surium C 5.Februar.

Permiſſa cenſuræ delatione ab Imp. Senatui, cum ſumma poteſtate,defertur Valeriano abſenti S.C.cum ampliſſimis laudibus, addita etiam facultate legum ſcribendarum, vnde accidit, vt in edictis nomina inſcriberentur,Decij atque Valeriani,quorum nominibus extat edictum,de perſecutione aduerſus Chriſtianos, in Actis S. Mercurij Martyris, licèt & Auguſti nomen Valeriano perperàm pòſt additum fuerit. Hic iniquiſſimum & ſeueriſſimum ſe præbuit erga Chriſtianos,& cum eius etiam nomine ſcriberentur leges,& promulgarentur edicta,factum eſt vt vtriuſque nomine, nempè Decij & Valeriani, eadem perſecutio cenſeretur. Ex Trebellio Pollione in Valeriano.

D

Chriſti Annus	*Sedes vacat.*	*Decij Imp.*	*Meſſio Quincto Traiano Decio* 3.m *& Grato* 2.m *Coſſ.*
254.		2.	Exactis Pionij Martyris, cùm alij alios ponant Conſules.

EVDAEMONE Smyrnenſium Epiſcopo, à fide lapſo, Pionius Presbyter eam conſtanter retinens, cruci confixus,& combultus,nobile Martyrium pertulit, de quo Euſeb. [a]

Ex Martyribus item, qui id temporis obierunt (ſignificat ille quidem tempora M. Au-

E relij,quibus Polycarpus martyrio functus eſt,ſed non rectè de Pionio) *Vnus erat Pionius.fama peruagata,& multorum pra- onijs eximius, cuius confeſſiones ſigillatim habitas, cuius ingenuam ſermonis libertatem,cuius Apologias pro fide coram populo, & Magiſtratibus recitatas, cuius conciones ad docendum accommodatas,cuius benignus his,qui. pra perſecutionis acerbitate, animis omninò cecidiſſent,humanitatis officia tributa, cuius iucundas & gratas conſolationes, quas in carcere fratribus, qui ad eum ingrediebantur,adhibuit,qua pratereà tormenta ſuſtinuerit, quos in eiſdem dolores tolerauerit quam acerbos clauorum confixus pertulerit, quantam in rogo animi magnitudinem oſtenderit; qualem denique, & quàm inſignem mortem,prater alias omnes res,ab eo,tanta cum admiratione geſtas, ſubierit,eos quibus lubitum eſt cognoſcere,ad libellum nobis, de veterum Sanctorum Martyrijs, in vnum redactum editum, (qui quidem omnia facta illius, pleniſſimè complectitur) amandamus.* & cùm li-

a li.4.c.14 ad finem.

Pionij presbyteri præclarū Elogium.

ber ille omninò perierit, Acta tamen ipſa extant, ſinceriſſimè, ab homine, qui præſens adeſſet ſcripta ex Metaphraſte [a], in quorũ actorum fine, tempus legitur, Traiano, Decio, Auguſto, ſupraſcriptis Coſſ. Quid autem de Sabina, alio nomine Theodora, & Aſclepiade cum Pionio vinctis, actum ſit, Acta non habent. Ex tabella autem, hæc, verbis Romanis, ſcripta ſententia legebatur : *Pionium ſe Chriſtianum eſſe confitentem, viuum igni cõburendum iudicauimus*, ita in actis illis. A

a apud Sur. 1. Febr.

Præter martyres, de quibus, proximo anno, mentio facta eſt, paſſi ſunt, eadem Decij perſecutione, in Aſia, Apollonia, Lucius, Thyrſus, & Callinicus. In Lycia, Chriſtophorus, Pergæ Pamphiliæ, Papias, Diodorus, Conon, & Claudianus, & eiuſdem Ciuitatis Epiſcopus Neſtor, ſub Præſide Pollione, cuius Neſtoris extant acta, & quidem legitima [b], Græca autem acta fideliora habentur. B

b apud Sur. 26. Febr.

Epheſi Maximus, primus paſſus eſt, lapidibus appetitus (pro more Epheſiorum, impios eo ſupplicio afficiendi) cuius certamen ex actis, tum à Notario, breuiter atque fideliter ſcriptis, extat. [c]

c apud Sur. 30 April.

7 dormientes quomodo intelligẽdi.

Sub eodem quoque Decio Imp. accidiſſe Epheſi traditur, vt, (quod multis pariter eo tempore contigiſſe reperitur) ſæuiente mirum in modum perſecutione, complures, ſupplicis timentes, deſerta loca petierint; & inter alios, ſeptem iuuenes, timore perculſos, in antrum fugientes, occluſo à perſecutoribus oſtio, in Domino obdormierint, vnde & nomen conſecuti ſunt, vt dicti ſint, ſeptem dormientes, cùm ſpecu recluſo, ſub Theodoſio iuniore, inuentis eorum corporibus, quaſi rediuiui apparuerint; ſunt qui velint intra ſpecum incluſos, ſomno captos, ad ducentos ferè annos reuerà dormiſſe, vt Metaphr. Nicephor. Cedrenus; at cum nullus ſcriptorum, qui illis vixere temporibus, rem tam inſignem, miraculum tam grande retulerit, non Proſper, qui illorum temporum res geſtas, per annos ſingulos, digeſſit, non Marcellinus: prior ſententia potior videtur; piè tamen & ſanctè coluntur, cum grauia paſſi ſint tempore Decij, & verè in Domino obdormierint. C

In Lycia quoque illuſtre fuit Themiſtoclis martyrium, qui pro S. Dioſcoro, ad necem quæſito, ſe offerens, equuleo tortus, raptatus, & fuſtibus cæſus, meruit coronari [d], Acta.

d apud Sur. 30. Apr.

Nicomediæ in Bithynia, Quadratus: Melitinæ in Armenia Polyeuctus; Niceæ Tryphon; In Creta, Theodolus, Saturninus, & Socij, omnes, decem numero, paſſi ſunt, Martyrolog. Roman. diuerſis diebus. D

Gortynæ, Ciuitate in Creta, Cyrillus Epiſcopus martyrium ſubijt, extant Acta [e] pura & ſincera.

e apud Sur. 9. Iulij.

In inſula Cypro, Conon; in Achaia, Myron; Corinthi, Codratus, & ſocij quinque paſſi ſunt.

Mercurius inſignis Martyr.

Cæſareæ in Cappadocia, inter alios inſignes Martyres, Mercurius pro fide Chriſti, nobile certamen exegit, cùm prius egregia nauata opera in bello aduerſus Perſas, ab eodem Imper. fuiſſet honoribus auctus, vt ordinum ductor fieret. Hic natus Patre Gordiano Primicerio Legionis Fretenſis (aliàs Marthenſis) Chriſtiana fide imbutus, & Angelica viſione roboratus, ingentem de Perſis victoriam conſecutus; delatus à Catulo Conſulari, quod Chriſtianus eſſet, à Decio vocatus, cauſam dixit, magna conſtantia; cuius rei occaſione multa paſſus, demum capite truncatus, corona martyrij inſignitus, de impietate & perfidia illiberalis Principis triumphauit, Acta [f]. E

Ibidem Cæſareæ quoque paſſi habentur, Cæſarius, Germanus, Theophilus & Vitalis, Martyrolog. Roman.

f apud Sur. 20. Decẽb.

Decius abuſus, quam Chriſtiani hominis ope de Perſis conſequutus fuit victoriã, eamque Dijs acceptam ferens, in eorum contemptores Chriſtianos acrius vindicauit, occiſis

qui

A qui in eius manus deuenerant, Perſis Chriſtianis, Polychronio Epiſcopo Babylonis, Parmenio, Elyma, & Chryſotele presbyteris; Diaconis, Luca & Mutio; Viriſque nobiliſſimis Maximo & Olympiade, ac demum, poſt longa vincula, Abdon & Sennen, ſub regulis. Extant horum Acta apud Surium 10. Auguſti, ſed nonnihil corrupta.

Ex eodem quoque Decij exercitu, inter alios Chriſtianos, paſſi recenſentur, Paramon miles, alijque eius ſocij 375. quorum apud Græcos memoria celebris eſt, Menolog. 29. Decembris.

Paſſus quoque ſub Decio reperitur Menignus Fullo, Martyrolog. Rom.

In Sicilia præclariſſimum martyrium ſubijt Agatha, celeberrima inter Martyres; quæ Agathæ martyriũ.
B ſub Quinctiano Prælide, Chriſtum animo Virili confeſſa, poſt alapas, carcerem, equuleum, & contorſiones membrorum, poſt acerbiſſimam mammillarum abſciſſionem, volutationem in teſtulis & carbonibus, tandem in carcere, Deum precando, ſpiritum reddidit. Acta apud Metaphr. & Sur. 5. Febr.

Leguntur ſub Decio paſſi pariter Formijs, Albina; Anagniæ, Magnus Epiſcopus, & Secundina Virgo: Camerini, Venantius, Anaſtaſius, ac ſocij; Fulgini, Felicianus; Peruſiæ Florentius, Iulianus, Cyriacus, Marcellinus, & Fauſtinus; & diuerſa die Felinus, & Gratinianus: Aretij, in Tuſcia, Pergentinus & Laurentinus fratres; Florentiæ, Minias: Rauennæ, Fuſca Virgo cum Maura nutrice: apud autem Alpes Cottias, Baſſus Epiſcopus, Martyr, exquiſito-
C rum tormentorum ſæuitia celeberrimus, Martyrolog. Rom.

Sed & Toloſæ in Gallia, Saturninus eiuſdem ciuitatis Epiſcopus, glorioſo agone decertans, Sacerdotalis vigoris egregium ſpecimen exhibuit, Acta 29. Nouemb. apud Sur.

In Aquitania paſſus eſt hoc eodem tempore Amaranthus, ſed longum eſſet ſingula percenſere, cùm nulla fuerit Regio, Prouincia, Inſula, Vrbs, pagus, ſubiectus Romano Imperio, in quo non fuerint aliqui Martyres, & plurimorum memoria perijt.

Anno ſecundo perſecutionis inchoato; Feliciſſimus Presbyter, cum aliquot alijs nefarijs presbyteris, & Nouato Epiſcopo, qui etiam creationi Cypriani aduerſatus fuerat, Schiſma conſtat in Africana Eccleſia; & abductis à Cypriano Confeſſoribus & lapſis, in monte
D ſeorſum colligit, & cum Cypriano communicantes, excommunicat. Ex epiſtolis Cypriani 38. 40. 49. Eum Cyprianus, ex ſeceſſu excommunicat, & publicandum mandat vicarijs ſuis, cum illis, qui ſe ei adiunxerant, ex epiſt. 38. & 39. & 40. ad finem.

Radius interim quidam pacis affulget Eccleſiæ Africanæ, (quod à Cypriano fuerat ante prænunciatum epiſt. 40. ad finem) viuente adhuc Decio perſecutore; eo fortaſſe, quòd ingruentibus barbaris (de quibus mentio epiſtola 60.) Gentilium in Chriſtianos bellum fuerit in illos conuertendum.

Poſt diuturnam, anni & ampliùs, Eccleſiæ Romanæ ſedis vacationem, ob perſecutionis acerbitatem, creatus Epiſcopus Cornelius Romanus, de cuius electione & meritis, plura
E Cyprianus epiſtola 52. ad Antonianum.

Cornelij Papæ Annus 1.

NOVATVS, ad euertẽdam Romanam Eccleſiam, Romam profectus, creato iam Cornelio, Nouatianum Romanum Presbyterum, malè in Cornelium, vitio ſuæ ambiti[illegible]atum, acrius in eum impellit, & Confeſſores, per conficta in Cornelium crim[illegible]ractos, in Nouatianum transfert; qui, paulò pòſt de repente prodit, clandeſt[illegible] Epiſcopus Romanus, ordinatus à tribus in fraudem inductis Epiſcopis, & SCHISMA PRIMVM in Eccleſia Romana conflat, de qua tota re, legenda eſt Epiſtola

Cypriani 49. ad Cornelium, & 52. ad Antonianum & Cornelij ipſius ad Fabium Antiochenum, apud Euſeb.[a] A

a li.6.c.33.

In antiquioribus omnibus Martyrologijs, inter ſanctos ſcripta reperitur Tryphonia vxor Decij Cæſaris 18. Menſis Octobris, eademque ſepulta in cœmeterio apud ſanctum Hippolytum.

Decius, bonus alioqui princeps, qui Traianus cognominari meruit, ob innocentis tamen Chriſtiani ſanguinis effuſionem, anno ſecundo Imperij, per tres menſes inchoato, aduerſus Gothos bellum gerens, cum filio extinguitur. Euſeb. in hiſtoria[b], & in Chronico, item Caſſiodor. in Chron. ob quam perſecutionem, tanta clades illata eſt Romano Imperio, vt tunc primum pro pace redimenda, Scythis Romani tributum pependerint, vt ait Pomponius Lætus in Gallo. B

b lib.7.c.1

C. Vibius, Trebonianus, Gallus, Galliarum limitanei exercitus in Mæſia Dux, cuius proditione Decius fuerat profligatus, inuadit Imperium, filiumque Voluſianum poſteà ſibi aſciſcens, Auguſtum creat, Euſeb. 7. cap. 1.

Galli & Voluſiani Impp. 1.

Extincto Decio pax Eccleſiæ redditur. Cypr. lib. ſcrib. de lapſis.

HAVD diu poſt Cornelij creationem, Decio extincto, (de quo Cyprianus epiſtola 22. *Ty rannum armis, & bello poſtmodum victum, prior Cornelius ſacerdotio ſuo vicit*) & poſt Nouatiani ſchiſma reddita pax eſt Eccleſiæ, & inſtātibus glomeratim lapſis vt in Eccleſiam reciperentur; vt ritè, & ordine, & ſalutariter id fieret, Cyprianus præterquàm, quod verbis admonere non deſtitit, commentarium etiam eo argumento ſcripſit, de lapſis inſcriptum, in cuius exordio. *Pax ecce, dilectiſſimi fratres, Eccleſia reddita eſt, &c. Danda laudes D. o. &c.* poſt recenſens Martyrum gloriam, & Confeſſorum virtutem, & miſerabilem lapſorum ſtragem deplorans, commemorat etiam prodigia plura, quæ circa aliquot lapſos contigerunt: & hortatur denique ad conuenientem illis pœnitentiam. *Confiteantur ſinguli, quæſo vos, fratres dilectiſſimi, delictum ſuum, dum adhuc qui deliquit in ſæculo eſt, dum admitti confeſſio eius poteſt, dum ſatisfactio, & remiſſio facta per Sacerdotes, apud Dominum grata eſt.* & cum multis, vt pœnitentiam veram ac plenam agant, inculcet, qualis eſſe debeat, demum declarat his verbis: *Orare oportet impenſius & rogare, diem luctu tranſigere, vigilijs noctes, ac fletibus ducere tempus omne, lacbrymoſis lamentationibus occupare: ſtratos ſolo, adhærere cineri; in cilicio & ſordibus volutari; poſt indumentum Chriſti perditum, nullum hic iam velle veſtitum, poſt diaboli cibum malle ieiunium: iuſtis operibus incumbere, quibus peccata purgantur, eleemoſynis frequenter inſiſtere, quibus à morte animæ liberentur*, atque hæc ille generatim. Quæ verò cuilibet lapſo, pro qualitate delicti imponenda eſſet ſatisfactio, in proxima Synodo conſtitutum eſt. Reſtitutus Carthagini Cyprianus, quod iam ante literis pollicitus fuerat Epiſtola 37. commemorationes ſanctorum Martyrum, oblatione ſacrificij incruenti, vnà cum ſuis ſolemniter celebrat, quod ipſum de Gregorio Thaumaturgo narrat Nyſſenus, & alios item Epiſcopos feciſſe, credibile eſt. C D E

Nouatianus ſchiſmaticus Pontifex, litteras de ſua electione Mendacijs & calumnijs, in Cornelium legitimum Pontificem, plenas, ſcribit ad vniuerſas Eccleſias, & legationes mittit; [illegible] detectis fraudibus; & Confeſſoribus, qui decepti illis adhæſerant, magna quidem cum exultatione Eccleſiarum, reſipiſcentibus, repudiatur ab omnibus, præterquàm à [illegible], & Cornelius recipitur. Cornelius ad Fabium Antiochenum, apud Euſebium [illegible] 6 Cyprianus Cornelio epiſt. 4 & 52. ad Antonianum, Hieron. in Dionyſio, Socrat. [illegible] 4. cap. [illegible]

Cypria-

A Cyprianus epiſtola 44. Confeſſores in Schiſma per fraudem inductos, reuocare ad Eccleſiam ſtudet: qui, legato ad Eccleſiam Africanam Nouato, (epiſtola 48.) fraude agnita, ad Eccleſiam pœnitentes, cum hac profeſſione reuerſi ſunt: *Nos Cornelium Epiſcopum Sanctiſsimæ Catholicæ Eccleſiæ* (nota titulum Romani Pont.) *electum à Deo omnipotente, & Chriſto Domino noſtro ſcimus. Nos errorem noſtrum confitemur, nos impoſturam paſſi ſumus; circumducti ſumus perfidia, & loquacitate captioſa. Nam etſi videbamur, quaſi quandam communicationē cum Schiſmatico, & hæretico homine habuiſſe; ſyncera tamen mens noſtra, ſemper in Eccleſia fuit. Nec enim ignoramus vnum Deum eſſe, vnum Chriſtum Dominum, quem confeſsi ſumus, vnum Spiritum ſanctum, vnum Epiſcopum in Catholica Eccleſia eſſe debere.* Cornelio Cyprianus reditum Confeſſorum gratu-
B latur, epiſtola 47. & ipſiſmet Confeſſoribus epiſtola 51. qui eum de ſuo reditu admonuerāt, epiſtola 50. Ante quorum reditum Confeſſorum ad Eccleſiam, Cyprianus, vt ſuis conſuleret Carthaginenſibus, alioqui, non multùm Nouatiano abhorrentibus, propter Nouatum & alios Presbyteros Carthaginenſes, librum ſcripſit de vnitate Eccleſiæ Catholicæ, validiſſimum plane propugnaculum contra hæreticos omnes & Schiſmaticos, de quo ipſe ad Confeſſores, iam ad Eccleſiam reuerſos, epiſt. 51. *Sed & Catholicæ Eccleſiæ vnitatem quantum expreſſit noſtra mediocritas, &c.*

Confeſſores ex Schiſmate cū profeſſiōe ad vnitatē redeunt.

Cypr. ſcribit de vnitate Eccleſiæ.

Concilium à Cypriano Carthagine habitum eſt, de lapſis, peracta pœnitentia, admittendis, de quo ipſe epiſtola ad Antonianum, 52. & 59. ad Fidum, & alibi. In illo auditus eſt
C Feliciſſimus Schiſmaticus cum ſequacibus quinque Presbyteris, & cum illis tertiò eſt excōmunicatus, Cypr. ep. 42. & 55. & 67. ad finem.

Aliud Concilium Romæ habitum à Cornelio eſt, in eadem cauſa de lapſis, in quo ſtatuta, in Africano Cypriani Concilio, confirmata ſunt; & ſtatutum vt Sacerdotes pœnitentes ad laicam tantum communionem admitterentur. Cypr. epiſtola 52. ad Antonianum, & 68. ad Hiſpanos. quo modo vnum de Epiſcopis, qui Nouatianum in Schiſmate conſecràrant, admiſſum, ſcribit Cornelius ad Fabium Antiochenum.

Concil. in cauſa lapſorum.

Nouatianus ad Schiſma addidit etiam hæreſim, negans ſemel lapſos in Eccleſiam amplius admittendos, ſed Dei iudicio relinquendos, nec vllum lapſorum habendum eſſe diſ-
D crimen, criminumve diſtinctionem, quæ ex Stoica diſciplina, quam profeſſus erat, introducere in Eccleſiam eſt conatus; Cyprianus epiſtola 52. ad Antonianum. Pacianus verò epiſtola ad Sympronianum prima: *Scriptis tuis*, inquit, *pœnitentiam vſquequaq; dānantibus ſecundum Phrygas te ſenſiſſe pronuncias.* & ſecunda: ad eundem Nouatianum, ſuosque ſequutos eſſe Tertullianum demonſtrat, & vtrumque eſſe potuit, vt & à Stoicis, & à Montano, hæreſim ſuam deriuaret, quam poſteà ſucceſſores, nouis erroribus cumulârunt, de quibus ſuo loco. Quod præterea ſe mundos dicerent, nec vel aliquando lapſos, nec lapſorum conſortio contaminatos [illegible], id eſt, mnndos ſe dici voluiſſe affirmat Euſeb. 6. cap. 35. Eoſdem pariter Catharos candidis veſtimentis incedere ſolitos, autor eſt Socr. [a] De quibus Aug. de Agone
E Chriſtiano, cap. 31. *Nec audiamus eos*, inquit, *qui negant Eccleſiam Dei omnia peccata poſſe dimittere. Itaq; miſeri dum in Petro petram non intelligunt, & nolunt credere, datas Eccleſiæ claues Regni cœlorum; ipſi eas de manibus amiſerunt. Iſti ſunt, qui viduas ſi nupſerint, tanquam adulteras, damnant, & ſuper Doctrinam Apoſtolicam, ſe prædicant eſſe mundiores: qui nomen ſuum ſi vellent agnoſcere, mundanos ſe potius quàm mundos vocarent.*

Nouatianus ad Schiſma addit hæreſim.

a li. 6. c. 20

Nunciata fidelium captiuitate à Barbaris, per Numidas Epiſcopos, Cyprianus collectam pecuniam, ad tria millia nummum aureorum, mittit ad eorum redemptionem. Epiſtola 60.

A Concilium Antiochiæ conuenit, ad Eccleſiam illam ſchiſmate Nouatiani diſciſſam, re-
dintegrandam, ad quam, è Cappadocia, Aſia, Syria, atque Aegypto etiam conſtat conuoca-
tos eſſe Epiſcopos. Cuius Acta non extant, ſed eius meminit Euſeb. 6. cap. vltimo ex epiſto-
lis Dionyſij Epiſcopi Alexandrini, in quarum vna certiorem ſe factum dicit de obitu Fabij
Epiſcopi Antiocheni, & ſubrogatione Demetriani, quod ipſum habet Euſeb. in Chron. Idē
Euſeb. ab eodem Dionyſio ſcriptum tradit librum de Martyrio ad Origenem.

Antiochenum Concil. c. Nouatianos.

Cyprianus de imminente perſecutione diuinitùs admonitus, cùm in pręparandis ad fu-
turum certamen lapſis; tum in exhortandis fidelibus ad promerendam Martyrij coronam,
ſolicitus, ad Romanos Confeſſores de laude Martyrij, præclarum libellum conſcribit, & e-
B piſtolam, (quæ numero eſt 56.) ad Tibaritanos, eos ad ſuſtinentiam Martyrij cohortans; &
ad Fortunatum Epiſcopum librum de exhortatione Martyrij.

S. Cyprian. ſcribit de laude Martyrij, & de exhortat. Martyrij.

Moyſes, inter Romanos Confeſſores, fama celebrior, Martyrio coronatur, ex epiſtola
Cornelij ad Fabium Antiochenum, apud Euſeb.[a] Martyrolog. 25. Nouemb. paſſum ait ſub
Decio, quòd perſecutio ab auctore denominata, poſt obitum quoque ipſius, Valeriani etiā
temporibus, multis exemplis reperitur ſic dicta.

[a] li. 6. c. 35.

Immanis illa peſtis, quæ per decennium orbem vaſtauit, exoritur, de qua Cyprianus
in libro de laude Martyrij: *Quanta Martyrij habenda ſit dignitas, ad cuius gloriam nos cogere etiam
lues cœpit.*

C Gallus Imp. ipſo ſui Imperij exordio, cùm pacem Eccleſiæ reddidiſſet; Mox anno ſuo
ſecundo conſpiratam, rurſum excitat perſecutionem, atque inde multa ipſi & Roman. Imp.
mala, diuina vltione id agente, ſunt conſecuta. Ex Dionyſij epiſtola ad Hermammonem
apud Euſeb.[b]

Perſecutio excitatur a Voluſiano Imper.

[b] li. 7. c. 1.

De perſecutione in Eccleſia Romana graſſante, Cornelius Papa in epiſtola ad Lupici-
num Viennenſem Epiſcopum, quæ vna extat ex illis, quas Roman. Epiſcopus, more maio-
rum, de perſecutione excitata, ad aliarum Eccleſiarum Epiſcopos dare conſueuit, quibus
eos ſtrenuè agere hortatur Tomo 1. Biblioth. SS. PP.

Papa ſolebat ad Epiſcopos dare litteras de perſecutione excitata.

Cornelius Papa exul Centumcellas, cum Presbyteris & Diaconibus Romanæ Eccle-
D ſiæ eijcitur, poſt glorioſam confeſſionem, quem Cyprianus epiſtola ſua num. 57. proſecu
tus eſt.

Voluſianus Auguſtus, in deteriorem partem interpretatus, concurſum ad Cornelium,
& litterarum viciſſitudinem, Romam retractum, & Idola adorare recuſantem, poſt plura
tormenta, capite plecti iubet; cum quo & alij, numero viginti vnus, cum Cereali & vxore
Saluſtia 14. Septemb. Martyrio coronati ſunt, Acta, Ado, Martyrol. Romanum. Quod ve-
rò plurimi, Cornelij Martyrium, ad aliud tempus referunt, planè confutantur ex epiſtola
Cypriani 58. ad Lucium. Vacante ſede per 35. dies. Lucius Romanus, vnus ex Presbyteris,
cum Cornelio relegatis, & poſt eius mortem, reſtitutis, Pontifex ſublegitur.

E

Lucius Papa.

DE hac perſecutione auctor libri, ad Nouatianum hæreticum, apud Cyprianum, ſic
habet: *Nulli dubium, vel incertum eſt fratres dilectiſſimi, illos, qui prima acie, id eſt, Deciana
perſecutione vulnerati fuerunt; hos poſteà, id eſt, ſecundo prælio, ita fortiter perſeuraſſe, vt con-
temnentes edicta ſæcularium Principum, hoc inuictum (aliàs inuitum) haberent, quod & nō metuerunt
exemplo boni Paſtoris, animam ſuam tradere, & ſanguinem fundere, nec vllam inſanientis Tyranni ſæ-
uitiam recuſare.*

Chriſti Annus	*Lucij Papa*	*Galli & Voluſiani Impp.*	*Maximo & Valeriano* Coſſ.
256.	1.	3.	

LVCIO ab exilio, diuino nutu (nec enim alia ſcitur cauſa) reſtituto, Cyprianus nomine ſuo, Collegarum, & piæ plebis, gratulatur, binis literis, quarum poſteriores tantum extant, eæ verò ſunt num. 58. A

Decennalis lues orbẽ depaſcitur. a li. 7. c. 21

Inſtaurata perſecutione, dira & immenſa lues, ab Aethiopia orta, in vniuerſum prope orbem progreſſa, vix intra decẽnium quieſcit. Eutrop. in Gallo, & Voluſ. Euſeb. in Chron. Oroſius [a]: *Exoritur, ait, vltio violati nominis Chriſtiani: & vſque adeò, ad profligandas Eccleſias Edicta Decij ſucurrerunt; eatenus incredibilium morborũ peſtis extenditur, nulla verò prouincia Romana, nulla ciuitas, nulla domus fuit, quæ non illa generali peſtilentia correpta atq; vaſtata ſit.* Eiuſmodi clades non niſi impietatem, numine vlciſcente, per Angelos malos immitti ſolere, ſed ad Euangelij profectum à Deo permitti, planè demonſtrat Greg. Nyſſen. dum luem Neocæſareę in Ponto exortam, cùm Gregorius Thaumaturgus illam ſuſcepiſſet Eccleſiam adminiſtrandã, & cauſam eius atq; progreſſum, ſimulq; modum deſcribit, in Vita eiuſdem Gregorij. B

b li. 7. c. 17

De Aegypto & Alexandria peſte vexatis, Euſeb. ex Dionyſ. in Chron. & in hiſt. [b]

De eadem quoq; lue Africam vaſtante, deq; S. Cypriani ſedulo officio erga fideles, atq; adeò etiam infideles, Pontius in eius vita, & libellus de mortalitate, teſtes ſunt.

Vna cum peſte bella inualeſcunt, à Perſis, Scythis, & alijs barbaris nationibus, Zonaras in Voluſiano. C

Cùm tot, ac tantorum malorum cauſæ in Chriſtianos, quòd Deos contemnerent, à Demetriano Africæ Proconſule, & alijs Ethnicis, pro more referrentur. Cyprianus ardenti zelo veritatis incenſus, Apologeticam. & inuectiuam orationem ſcribit, cauſam tantarum cladium, in illorum immanem impietatem retorquens.

Florentius Pupianus Schiſmaticus, Cyprianum hoc anno, eius ſedis ſexto, contumaciter impugnat, & ad ſe purgandum prouocat, ad quem Cyprianus reſcribens Epiſtola num. 69. cum, perpetua ferè ironia, eludit, in qua illa præclara: *Loquitur*, inquit, *illic Petrus, ſuper quem ædificata fuerat Eccleſia, Eccleſiæ nomine docens, & oſtendens: quia etſi contumax, & ſuperba* D *obaudire nolentium multitudo diſcedat; Eccleſia tamen à Chriſto non recedit, & illi ſunt Eccleſia, plebs ſacerdoti adunata, & paſtori ſuo grex adhærens: Vnde ſcire debes, Epiſcopum in Eccleſia eſſe, & Eccleſiam in Epiſcopo. Et ſic qui cum Epiſcopo non ſit, in Eccleſia non eſſe; & fruſtrà ſibi blandiri eos, qui pacem cum Dei Sacerdotibus non habentes, obrepunt, & latenter apud quoſdam communicare ſe credunt.* Ex mox inter cætera quæ oſtendere & reuelare (Deus) dignatus eſt, & hoc addit: *Itaq; qui Chriſto non credit, ſacerdotem facienti, poſtea credere incipit, Sacerdotem vindicanti.* Ad finem denique prouocat illum ad pœnitentiam, & ſatisfactionem.

Eccleſia plebs Sacerdoti adunata.

Origenis obitus.

Origenes cùm ad ſexaginta nouem annos vitam propagaſſet, ex hac luce migrauit. Euſeb. in Chron. Qui viuens in ſcribendo ſæpè eſt redargutus erroris, nempè à Demetrio Alexandrino Epiſcopo & alijs, adeò, vt apud Fabianum Papam, cauſam dicere coactus fuerit: multò ampliùs poſt mortem eſt hæreſeos accuſatus, quamobrem pluribus opus habuit Apologijs, quarum primam à ſe, opera Pamphili Martyris, adiuto, elucubratam, Euſebius affirmat [c]. E

Origenes multis in famulat[us] hęreſibus, vt plurib[us] eguerit Apologijs. c lib. 6. c. 26. & 29.

Magnam ſanè fuiſſe, tanti viri lapſum, in Eccleſia Dei offenſionem, atque tentationem, pluribus docet Vicentius Lerinenſis, contra hæreſes, cap. 23. fuiſſe eam pariter conſtat, & ſaluberrimam commonitionem; ne videlicet quempiam, quantumlibet eruditum virum, ſibi quis ſequendum ſuſcipiat, quem non inſiſtere veſtigijs Sanctorum Patrum inuenerit. Præclarum eius elogium lege ibidem.

Hos

Chriſti Annus	*Lucij Papa*	*Galli & Voluſ. Impp.*	*Valeriano & Gallieno* Coſſ.
257.	2.	4.	

A

Hos quidem Impp. propagaſſe Imperium vſque ad quatuor annos, contra quam Epiphanius, Euſebius, Oroſius, Caſſiodorus, Victor, Eutropius, ſcripſerunt, veterum numiſmatum inſcriptiones probant. cauſam huius differentiæ, Annales produnt.

LVCIVS capite truncatus, quarto nonas Martij, martyrium conſummat, lib. de Roma. B Pont. Martyrolog. Euſeb. in Chron. & in hiſt.[a] ex Dionyſio. *a lib. 7. ca. 2. & 9.*

Cùm verò in lib. de Rom. Pont. duas feciſſe dicatur Ordinationes per Mēſem Decembrem, in hunc v[illegible]que annum propagatam fuiſſe, illius ſedem oportuit, quod & poſiti ibi Conſules, Valerianus & Gallienus manifeſtè ſignificant. Euſeb. tamen vix octo menſibus ſediſſe ait, in Chron. & in hiſt. loco citato.

Quod verò in lib. de Rom. Pont. & in Martyrolog. in perſecutione Valeriani, dicatur conſummaſſe Martyrium, id ea ratione, tam in Lucio, quàm in alijs factum videtur; quòd licèt aliquo temporis interſtitio pax fuerit in Eccleſia; tamen quòd legibus Decij & Valeriani Cenſuram agentis, & leges ferendi poteſtatem habentis, perſecutione ſemel promul- C gata, ſic ſemper perſeuerauit in poſterum, vt omnis illa reliquorum temporum perſecutio, Decij & Valeriani nomine diceretur, cùm alioqui à ſecundo Conſulatu Galli, & Voluſiani, in publicis monumentis, cœpti ſint numerari anni Impp. Valeriani & Gallieni, cùm Imperatores ſunt acclamati.

Extat S. Cypriani, de Cornelij & Lucij Rom. Pont. ſcriptis decretis, præclarū elogium epiſt. 67. ad Ste[illegible]anum Papam.

A Lucio i[illegible]d ſtatutum habetur, in libro de Rom. Pont. vt duo Presbyteri, & tres diaconi, in omni loco Epiſcopum aſſectarentur, nec deſererent, propter teſtimonium, vt ait, Eccleſiæ. C[illegible]nię enim in Cornelium à Nouatiano confictę, huius ſanciendi decreti cau- D ſam dediſſe putantur, alia præter hæc, apud Gratianum, Decreta Lucij, tomo 1. Conciliorū, ſub Lucio, in vnum ſimul collecta habentur.

Poſt triginta dies vacantis ſedis, id eſt, 9. die April. Stephanus, patria Romanus, creatur Pontifex.

Stephanus Papa.

GALLVS & Voluſianus Imperatores, aduerſus AEmilianum proficiſcentes, qui accla- I[illegible]t Imperator apud Interamnam à militibus, occiduntur, qui & ipſum AE- E mi[illegible]um poſt quatuor menſes necauerunt. Valerianus verò, quem ex antiquioribus mon[illegible] conſtat iam anno ſecundo Galli & Voluſiani ac[illegible]lamatum fuiſſe, ab Alpino exercitu, Imp. [illegible]mque mox ſibi aſciuiſſe filium collegam, vnà cum eodem, hoc ipſo anno i[illegible]ue ſecuro eſt potitus Imperio, quos & tribunitia poteſtate, hoc eorū Con[illegible]tu, vt num[illegible]orum inſcriptiones teſtantur, tertiò repetita, hoc pariter anno, tertium au[illegible]s e[illegible] annum Imperij, ſatis apertè noſcitur, quo eodem nos ordine numerabimus. Ex [illegible]m nummorum inſcriptionibus apparet Ga[illegible] & Voluſianum, quos Eu[illegible]on. Aurelius Victor, Eutropius & Oroſius, biennio, vel paulò amplius r[illegible] tr[illegible]unt, ad quatuor annos Imperium propagaſſe.

Valeriani & Gallieni Impp. A

Tertius quo integro atque ſecuro ſunt potiti Imperio, cùm anno 2. Voluſiani appellatus fuiſſet Imperator Valerianus.

a Li. 7. c. 9. DE Valeriano Imp. hæc inter cætera Dionyſius in Epiſtola ad Hermammonem, apud Euſeb. a *Quàm autem manſueto animo & benigno, erga ſanctos Dei homines affectus erat, nemo Imperatorum, qui eum anteceſſerant, tantam beneuolentiam, & comitatem aduerſus illos declarauit. Imo verò, ne illi quidem, qui Chriſtiani erant, eoque nomine palam appellati, ita hos ſunt amplexati vt ille; qui quidem initio Imperij ſui, quàm familiariſſimè & amiciſſimè, idque in oculis omnium, eoſdem excepit, & tota domus eius pijs hominibus complebatur, eratque planè Dei Eccleſia. Verum Doctor quidam, & princeps Magorum Aegypti, illum tandem perdito conſilio deprauauit & non impulit ſolùm, vt homines culpa vacuos, ac ſanctos Dei, vtpotè ſceleſtorum ac execrabilium incantamentorum aduerſarios, & oppugnatores, (ſatis namque* [illegible] *potentia præſentia, aſpectu, ſpiritu & voce ſua, ad deteſtabilem dæmonum inſidias diſſipandas, & habent, & ſemper habuerunt) acerbè perſequeretur, necique traderet, verùm etiam, vt impuras cærimonias obiret, profanas exerceret præſtigias, execranda myſteria exequeretur, mactaret pueros miſelles, prolem infelicium parentum ſacrificaret; tenera infantium diſſecaret viſcera, Dei denique creaturas conſcinderet, diſperderetque, vehementer cohortatus eſt, perinde ac ſi eo pacto, res omnes proſperè ac feliciter ſuccederent.* B

C Ex his, quæ paulò ante ſcripſit Dionyſius, Valerianum, ad inſtar Antichriſti, perſecutū eſſe Eccleſiam Dei, menſibus 42. colligitur perſecutionem ſub ipſo cœptam eſſe tribus annis ac menſibus ſex, antequam à Perſis caperetur, cùm conſtet perſecutione durante, imperare deſijſſe, [illegible] ſerm bienio Dei Eccleſiam quieuiſſe.

Aquario rum hæreſis. Cyprianus Epiſtola 63. ad Cæcilium, ſtudet emendare quoſdam, qui errore inducti, in Sacrificio aquam tantùm adhibendam eſſe, iactabant, ex eiuſmodi occaſione. Quod enim perſecutione vrgente, ſummo mane, ſed potius nocturno tempore, conuenientes ſecreto ad ſacram Synaxim atque Euchariſtiam, Chriſti ſanguinem in vini ſpecie libentes, ex vini odore poſſent deteg Chriſtiani, loco vini aquam offerre, conſulti [illegible], ne odore vini, velut quodam Chriſtianitatis indicio, palàm fierent. In ea Epiſtola multa ſunt præclara, pertinentia ad Sacrificium Dominicum, ſed illud inprimis quod ait: *Si Ieſus* D

Idem modo ſacrificio offertur, quod olim obtulit Chriſt. *Chriſtus Dominus & Deus noſter ipſe eſt ſummus Sacerdos Dei Patris, & Sacrificium Patri ſeipſum primus obtulit, & hoc fieri in ſui commemorationem præcepit; vtique ille Sacerdos vice Chriſti verè fungitur, qui id quod Chriſtus fecit imitatur, & ſacrificium verum & plenum, tunc offert in Eccleſia Deo patri, ſi ſic incipiat offerre, ſecundùm quod ipſum Chriſtum videat obtuliſſe.* Ex eadem Epiſtola habetur, [illegible] in die ſolere quoſdam offerre, ſemel manè, & ſemel veſperi, de qua re vide Scholion Pamelij.

Africanum Concilium à Cypriano, occaſione pacis Eccleſiæ, celebratur. Ad illud querelam detulit Rogatianus Epiſcopus, de Diacono ſuo proteruo, expoſtulans quid facerit & ab eo conſilium petitum, & tale reſponſum retulit, Epiſtola Cypriani [illegible] 65. [illegible] nomine omnium collegarum, [illegible] *vt Diaconus agat pœnitentiam audaciæ ſuæ, & honorem Sacerdotis agnoſcat, & Epiſcopo præpoſito ſuo plena humilitate ſatisfaciat. Quòd ſi vlterius, inquit, te contumelijs ſuis exacerbauerit, & prouocauerit, fungeris circa eum poteſtate honoris tui, vt eum vel deponas, vel abſtineas.* E

Tutorem relinquens fi o Preſbyterum. Altera memorabilis quæſtio illa fuit, quòd moriens Chriſtianus homo, Presbyterum filijs ſuis tutorem, ex Teſtamento, nominaſſe, quod in [illegible] fuerat, [illegible] ret, Conſilio Epiſcoporum, [illegible] appoſita pœna, vt qui [illegible], [illegible] pro eo,

nec

A [illegible] pro d[illegible] [illegible]raretur; n[illegible]e enim apud altare Dei meretur, in-quiu[illegible], [illegible] pro[illegible], qui ab altari, Sacerdotes & ministros voluit auocari [illegible] re[illegible] Concilium, vt apparet e[illegible]ola C[illegible]pri[illegible] 66. ſuo & Co-[illegible]ri[illegible]ta vbi nota[illegible] eum excommunicaſſe de[illegible], [illegible]em vi[illegible]tem ia[illegible]n-[illegible]m. It[illegible]; il[illegible], [illegible]cubare [illegible]e, pro def[illegible] o[illegible] Deo ſacri[illegible], eorum-[illegible] [illegible]re [illegible]ri ſolere.

Sed i[illegible] plan[illegible]eru[illegible] dig[illegible]mum; Epiſcopos nullam habuiſſe rationem, qua-[illegible]c[illegible]m ciui[illegible], (quæ pl[illegible] erant pro pupillis, ita vt non dignitas, non [illegible], n[illegible]ſa Rel[illegible]a retinenda impoſita tutela excluderet [illegible] ali[illegible]a ex parte

B [illegible], & [illegible]e vid[illegible]rentur Eccleſi[illegible] [illegible]nctionibus, quantumuis huiuſ-modi De[illegible] & [illegible]s ip[illegible] Principes, a[illegible] Chriſtianis ſemper infeſtos, poſ-[illegible] & [illegible]dam perſecutionem, [illegible] eorum animos permouere. [illegible]ue-[illegible] I[illegible]peratores eiuſmodi Epiſcoporum Decretis, ſancientes, ne Cle-ri[illegible], vel [illegible]d t[illegible]elam ſuſcipiendam, compelli poſſent [a], Sacroſanctum verò Con-[illegible] a legitima tutela, & datiua, quæ ab Epiſcopo imperata eſſet, noluit Cler[illegible] [illegible]ulari.

quàm gra[illegible] [illegible] poſt mortem pu[illegible]tur. Defunct[illegible] [illegible] ex communicatur. Pro defunctis offertur.

a *L. generaliter, C. de Epiſ. & cler.*

Chriſti Annus	*Stephani Papæ*	*Valer. & Gallieni Impp.*	*Valeriano 3.m & Gallieno 2.m Coſſ.*
259.	2.	4.	

C

MARTIANVS Arelatenſis Epiſcopus, Nouatianum ſecutus, lapſis pœnitentibus pa-[illegible]em n[illegible]t, & communionem ab Africanis Patribus expetens, reiectus eſt. De eo C[illegible] pro ſuo in omnes Eccleſias zelo, ad Stephanum Papam, cuius eſt vnius [illegible], ſcribit epiſtola 67. *Dirigantur*, inquit, *in prouinciam & ad Plebem Arelate con[illegible] a te literæ, quibus, abſtento Martiano, alius in locum eius ſubſtituatur, & grex Chriſti, qui [illegible] diſſipatus, & vulneratus contemnitur, colligatur.* & poſt aliqua: *Seruandus eſt enim antece[illegible]m noſtrorum beatorum Martyrum Cornelij & Lucij honor glorioſus; quorum memo-*

D *riam cum nos ho[illegible]remus, multò magis tu frater cariſsime, honorificare, & ſeruare, grauitate & au-ctoritate tua de[illegible] qui Vicarius & Succeſſor eorum factus es. Illi enim pleni Spiritu Dei, & in glorioſo Martyrio conſtituti, dandam eſſe lapſis pacem cenſuerunt, & pœnitentia acta, fructum com-municationis & pacis negandam non eſſe, literis ſuis ſignauerunt, quam rem omnes omninò vbique cenſuimus.*

Con[illegible] Cyprianus à Clero & plebe Legionenſi & Aſturicenſi in Hiſpania, de Baſi-lide & Mar[illegible] Epiſcopis, Idololatriæ crimine per libellum, in perſecutione maculatis, ob [illegible]que ex D[illegible]eto, Romani & Africani Concilij, depoſitis, alijsque in eorum locum ſubſti-t[illegible] Epi[illegible] [illegible]bat, itaque fieri oportuiſſe confirmat. *Nec reſcindere*, inquit, *ordinationem*

E *iure p[illegible], quod Baſilides poſt crimina ſua detecta, & conſcientiam etiam propria confeſ-ſione n[illegible] [illegible] pergens, Stephanum collegam n[illegible]rum, longe poſitum, & geſtæ rei, ac ta itave-[illegible] ignarum [illegible], vt exambiret reponi ſe iniuſtè in Epiſcopatum, de quo fuerat iuſtè depoſitus. [illegible] eo pertinet, vt Baſilidis, non tam abolita ſint, quam cumulat delicta, vt ad ſuperiora peccata eius, eti[illegible], & circumuentionis crimen acceſſerit: neq. enim tam culpand[illegible] [illegible], cui negligenter [illegible] execrandus, qui fraudulenter obrepſit, &c.* Epiſtola eſt nu[illegible] 68 [illegible] C[illegible]nci-[illegible]. [illegible] vtrumque exemplum, valet pro auctoritate Romani Pontificis, alterū [illegible] in Hiſpania.

Vide auctoritatē Rom. pontif. in Gallia & Hiſpania.

[illegible]tempus inter Epiſcopos agitata eſt controuerſia: num qui ab hære-ti[illegible], cum ad Catholicam Eccleſiam ſe conferrent, eſſent den[illegible] bapti-zandi?

Ab hæreticis baptizandi?

zatos, re baptizandos eſſe, maxime in Africa ſtatutum.

zandis ac plerique quidem in Africa Epiſcopi, cum Primate Cypriano, & in Aſia Firmilianus Cæſareæ Epiſcopus, & Dionyſius Alexandriæ, ac alij plurimi perſuaſi, quod verè eſt, vnam tantum Eccleſiam, ac perinde apud ſchiſmaticos & hæreticos, nullum baptiſmum reperiri; (quod falſum eſt) ad Catholicam Eccleſiam redeuntes, baptizandos eſſe cenſuerunt, & Concilijs pluribus in Africa, & in Aſia, Iconij, & Synadis habitis, faciendum ſanxerunt, quod anteà ab Agrippino, qui Donatum præceſſit, cui ſucceſſit Cyprianus, malè ſtatutum fuerat. *Cum verò vndique ad nouitatem rei cuncti reclamarent*, ait Vincentius Lerinen. *atque omnes quaqua verſum Sacerdotes pro ſuo quiſq; ſtudio reniterentur; tunc beatæ memoriæ Papa Stephanus, Apoſtolicæ Sedis Antiſtes, cum cæteris quidem Collegis ſuis, ſed tamen præ cæteris, reſtitit, dignũ, vt opinor, exiſtimans, ſi reliquos omnes tantum fidei deuotione vinceret, quantum loci authoritate ſuperabat, denique in epiſtola, quæ tunc in Africam miſſa eſt, idem his verbis ſanxit. Nihil innouandum niſi quod traditum eſt, (nempè ſeruetur) Intelligebat etenim vir ſanctus, & prudens, nihil aliud rationem pietatis admittere, niſi vt omnia, quæ fide à patribus ſuſcepta forent, eadem fide filijs conſignarentur, noſq; religionem, non quà vellemus, ducere, ſed potius quà illa duceret, ſequi oportere, idq; eſſe proprium Chriſtianæ modeſtiæ, & grauitatis, non ſua poſteris tradere, ſed à maioribus accepta ſeruare. Quis ergo tunc vniuerſi negotij exitus? Quis vtique, niſi vſitatus & ſolitus? Retenta eſt ſcilicet antiquitas, & exploſa eſt Nouitas. Sed fortè tunc ipſi Nouitati adinuentioni patrocinia defuerunt? immò verò tanta vis ingenij adfuit, tanta eloquentiæ flumina, tantus aſſertorum numerus, tanta veriſimilitudo, tanta Diuinæ legis oracula, ſed planè nouo ac malo more intellecta, vt mihi illa conſpiratio, nullo modo deſtrui poſſe videatur, niſi ſolam tanti moliminis cauſam, ipſa illa ſuſcepta, ipſa defenſa, ipſa laudata nouitatis profeſſio deſtituiſſet. Poſtremò ipſius Africani Concilij ſiue Decreti, quæ vires? donante Deo, nulla, ſed vniuerſa, tanquàm ſomnia, tanquàm fabula, tanquàm ſuperflua abolita, antiquata, calcata ſunt.*

Qui malè ſenſerant de baptiſmo hæreticorum, reſipiſcunt.

De tota hac controuerſia, legendæ Cypriani Epiſtolæ à 70. ad 77. Auguſtinus de Baptiſmo contra Donatiſtas, & contra Creſconium, Hieronymus contra Luciferianos, Africanos Patres, & in primis Cyprianum mutaſſe ſententiam, & cum Catholica Eccleſia conſenſiſſe, ſentit Aug. ep. 48. ad Vincentium, & de Baptiſmo contra Donatiſtas 6. c. 2. & Hier. contra Lucifer. ait Africanos Patres nouum emiſiſſe Decretum.

Firmilianum item Catholicæ Eccleſiæ redditum, & in ea piè, ſanctéque defunctum, Græci colunt, ac venerantur, & eius orthodoxiæ illud eſt exploratiſſimum teſtimonium, quod in Epiſcoporum Catholicorum celebri conuentu, & ipſe ſedit, aduerſus Paulum Samoſatenſem.

Dionyſium quoque, in Stephani Papæ tranſiſſe ſententiam, illud certiſſimo argumento eſt, quòd occurrente caſu de baptizato ab hæreticis, non ſecundùm ritum Catholicæ Eccleſiæ, licèt eum liberè baptizare potuiſſet, tamen ne videretur aliqua leui ſuſpicione, perſtare in ſententia, quam mutârat. valdè trepidans, non eſt auſus hominem, id enixius petentem, baptizare, ſed litteris Xyſtum conſuluit, Stephani ſucceſſorem, apud Euſebium, 7. cap. 8.

S. Cyprianus qua occaſione ſcrib. de Bono Patientiæ

In hac tanta graui diſſenſione, nunquàm damnauit Cyprianus, à ſe diſſentientes, & huius rei occaſione libellum de Bono Patientiæ ſcripſiſſe legit. *Seruatur à nobis*, ait epiſtola Iubaianum, *patienter & clementer charitas animi, Collegij honor, dilectionis vinculum, concordia Sacerdotij propter hoc etiam nunc libellum, de Bono Patientiæ, quantum valuit noſtra mediocritas, permittente Domino, conſcripſimus, quem ad te, pro mutua dilectione, tranſmiſimus* S. Auguſt. de vnico baptiſmo contra Petilianum, cap. 14. Cyprianum in vnitate pacis cum Stephano permanſiſſe affirmat.

Chriſti Annus	*Stephani Papæ*	*Valer. & Gall. Imp.*	*Valerio Maximo & Acilio Glabrione* Coſs.
259.	3.	5.	

A D**IONYSIVS** Alexandrinus, epiſtola ad Stephanum Papam, apud Euſeb.[a] *Iam ſcito frater, omnes Orientales Eccleſias, quæ antea fuerant propter errorum peruerſitatem, nonnulla diſſenſione diſtractæ, ad concordiam denuò eſſe reductas, omnes etiam Eccleſiarum Præſides, qui vbique locorum ſunt, ſummo animorum conſenſu conſpirare, & ob pacem hanc, præter omnium expectationem, conſtitutam, incredibili lætitia affici*; & illuſtriores Epiſcopos pergit enumerare, qui in hanc concordiam conſenſerant, quæ omninò intelligenda ſunt de diſſeſione, ob rebaptizationem excitata, quæ totum Orientem commouerat, non de Nouati Schiſmate, quod ſo-
B lam Eccleſiam Antiochenam exagitauit. a Li. 7. c. 4

OCTAVA PERSECVTIO
Valeriani.

V**ALERIANVS** Imper. aduerſus Chriſtianos Romæ diram **PERSECVTIONEM** excitat, (quæ octaua numeratur à S. Hieronymo, Auguſtino, Oroſio, atque Seuero) Mago Aegyptio inſtigante, à quo deprauatus, & ad Magicas artes traductus eſt. Dionyſ. Alexand. apud Euſeb.[b] Octaua Valeriani pſecutio. b li. 7. c. 9.

Romæ martyrio coronantur Euſebius presbyter, Marcellus Diaconus, Hippolytus,
C Maximus, Adrias, Paulina, Neon, Maria, Martana & Aurelia, ſub Secundiano Iudice, Acta legitima, quæ extant, Martyrolog. 2 Decemb.

Item Nemeſius Tribunus, cum Lucilla filia cæca, ſed à B. Stephano Papa, per Baptiſmũ illuminata, Sempronius, Olympius, Tribunus, Exuperia vxor, & Theodolus filius à B. Stephano baptizati. Acta S. Stephani Papæ germana, & legitima apud Sur. 2. Auguſti.

Chriſti Annus	*Stephani Papæ*	*Valer. & Gallieni Impp.*	*Valer. 4.m & Gallieno 3.m* Coſs.
260.	4.	6.	

D R**OMAE** martyrio coronantur, nobiles virgines duæ, ſorores, Ruffina atq; Secunda, deſponſatæ Armentario ac Verino Chriſtianis; ſed cùm hi perſecutionis metu, receſſiſſent à fide, eadem ambæ à ſponſalibus quoq; pactis reſilierunt; quę ab illis Chriſtianitatis accuſatæ, neci datæ ſunt. Acta fidelia apud Sur. 2. Iulij.

Duodecim de Clero Romano, quorum extant nomina, abſq; audientia ſtatim obtruncantur, quorum corpora condidit Tertullianus, qui & ipſe poſt biduum tormentis cruciatus, & decollatus eſt. Acta.

Stephanus Papa ad Martis ductus, cùm ad eius orationem, tonitruo facto cũ fulgure &
E coruſcatione quaſſato templo omnes effugiſſent, in cœmeterium Lucillæ, (an Lucinę?) ſecedens, ruŕſum quæſitus, inuentus in crypta ſacrificium offerens, in ſua ſede obtruncatur, & cum eadem ſanguine aſperſa, ſepelitur 4. Non. Auguſti, cum ſediſſet an. 3. m. 3. d. 22.

Sipricius Acoluthus, ſacramenta Chriſti corporis portans, cùm ea impijs prodere indignum iudicaret, fuſtibus mactatur, reuolutoque eius corpore, nihil de ſacris myſterijs repertum. Acta S. Stephani.

Hic conſtituit Sacerdotes, & Leuitas veſtibus ſacratis non vti, in vſu quotidiano, ſed tantum in Eccleſia. Ex Epiſcopis tribus ab eo ordinatis, vnus fuit Melanius Rothomagenſis, ſanctitate celebris, poſt 22. vacationis dies, ſuccedit Sixtus Græcus Athenienſis.

A

SIXTI PAPAE I.

DIONYSIVS Alexandrinus, quod censuiſſet ab hæreticis baptizatos, rebaptizandos, à Stephano reprehenſus, erroris pœnitens, nouo emergente caſu, nihil decernere auſus, Sixtum conſuluit, ſcriptis ad eum epiſtolis, fragmenta [illegible] apud Euſeb.[a]

a li.7.c.8.

Quid Sixtus reſponderit, non apparet, ſed certum eſt reſponſum fuiſſe: Qui diuerſa forma ab hæreticis baptizatus fuiſſet, quàm vtitur Eccleſia Catholica, in ea eſſe baptizandum, qui verò legitima forma in Eccleſia Catholica, eſſe recipiendum.

Quod ex conuentibus Chriſtianorum, quos habent in cœmeterijs, magna fieret acceſſio ex Gentilibus ad Chriſtianam Religionem, permotus Valerianus edixit, vt nulla Conciliabula [illegible] Chriſtiani, neque cœmeteria ingrediantur, quod qui facere deprehenſus fuerit, capite plectatur. Pontius in actis Paſſ. S. Cyprian. & Dionyſ. apud Euſeb.[b] B

Cœmeteriorũ ingreſſus interdictus.

Dat & priuatas literas ad Præſides, mandans, vt Chriſtianos ad Chriſtum negandum compellerent, & vt renuentibus Præſidibus, exilium decernant, vt ſic illis [illegible] mandatis, nulla reliquis Chriſtianis, conuentus agendi facultas detur, quod de Cypriano & Dionyſio factum eſt.

b li.7.c.10

De varijs relegationibus & afflictationibus Dionyſij extat eiuſdem narratio in epiſtola ad Germanum calumniatorem ſuum, apud Euſeb.[c] cuius relegationis [illegible] in aſpera loca, ex prædicatione verbi Dei, magna ad Chriſtum conuerſio ex Gentilibus facta eſt, & *Deus, ait, perinde atque huius rei cauſa ſolum, illo nos deduxiſſet, eo con pleto miniſterio iterum inde abduxit, &c. Sed quot quæſo, ait, iudicum ſententias, contra nos pronunciatas poteſt Germanus enumerare? quot publicationes, proſcriptiones'q́, bonorum? quot fortunarum direptiones? quot [illegible] nes deputationes? quantas inſidias, & popularis gloriæ contemptiones, quantas laudes [illegible] cœtus, & Senatoribus [illegible] tributorum deſpicationes? quantas minarum nobis obiectarum [illegible] vociferationum, periculorum, perſecutionum, exilij, anguſtiæ, & variæ cuiuſq́; modi afflictionis tolerantiam, vt illa quæ ſub Decio, & Sabino, & quæ hactenus ſub Aemiliano [illegible] obtigerunt? verùm magnam iſtam inſcitiam, in quam, ob Germanum, modò prolapſus ſum, miſſam facio, quæ circa rerum ſingularum explicationem fratribus, qui eas tenent, ſigillatim proſequenda permitto.* C

c li.7.c.10

D

Idem etiam in epiſtola ad Domitium, & Didymum conſcripta, eorum qui iſtiuſmodi perſecutionis procellis agitati fuiſſent, hoc modo mentionem facit: *Chriſtiano autem qui & permulti ſunt, & nobis minimè cogniti, nominatim citare ſupervacaneum arbitror. Sed hoc ſcito [illegible], Viros & mulieres, iuuenes & Senes, puellas & vetulas, milites & priuatos cuiuſq́; generis, cuiuſq́; ætatis ext[illegible] quorum alij flagris caſi, alij ignis incendio cremati, alij ferro percuſſi, parta victoria, palmas Martyrij adepti ſunt* & plura deinceps recenſet.

De [illegible] Cæſareæ Palæſtinæ, Euſeb.[d] paucis ſcribit & nominatim trium meminit, [illegible] ob confeſſionem prædicatorum, qui beſtijs obiecti ſunt, Priſci, Malchi, Alexandri, & mulieris quam Marcionis errore anteà [illegible], fama [illegible]. E

d 7.c.11.

Cæſareæ martyres.

Inter alios martyres qui in Syria paſſi ſunt, celebrior eſt Nicephori [illegible], cuius Martyrium Antiochiæ, magna gloria exhibitum eſt, cùm in locum Sapricij P[illegible] in[illegible] ſenſi, & veniam dare abnuentis, qui negarat, ſe ſe [illegible], [illegible] repa rauit, extant acta apud Sur. 9. Febr. & quidem [illegible] pauci dum [illegible] exemplum, quo fideles [illegible] admonerentur, fruſtra quæque magna conari hominem Chriſtianum, niſi fraternæ charitatis compage fuerit ſolidatus, [illegible] Sapricius Presbyter, vitam [illegible] opp[illegible] martyrio, quod [illegible] in Nicephorum, ipſum propè ictum vibrante carnifice, [illegible], Idolis ſacrificauerit.

Inſigne exemplũ teterrimæ fraternæ charitatis.

Quæ paſſus Dionyſius in Aegypto, eadem paſſus eſt in Africa Cyprianus, ac cæteri pro-

de

A [illegible] de L[illegible]pi, [illegible] vna eadem [illegible] ſententia omnes cogeret exulare, quamuis expreſſa nō extet, n[illegible] celeb[illegible] orum quorundam memoria.

C[illegible] Epiſcopus non [illegible] Paterno Proconſuli, in exilium deportatur. Acta Pro[illegible], [illegible] mentio extat in literis Epiſcoporum, inter epiſt. Cypr. nu. 7[illegible]. apud Po[illegible] & Auguſt. contra duas epiſtolas Gaudentij, lib. 1. cap. 31.

Cypr. exilium.

Plures Africani Epiſcopi, Presbyteri, Diaconi, & alij Eccleſiæ miniſtri, ab Eccleſijs a[illegible], [illegible] caſi, aliiſque pœnis affecti, ad metalla damnantur, ſed & fidelis plebs, ſequ[illegible] Paſtorum exemplum, & ex eis pueri, & Virgines, Chriſtum confitentes, eadem pœna [illegible] epiſtola apud Cypr. 80. quos omnes ab exilio Cyprianus ſtuduit cōſolari, epi
B [illegible] 77. di[illegible] charitate Cypriani, ad quem reſcribentes damnati, ex varij[illegible] [illegible] fractis, [illegible] erunt, apud Cyprianum epiſtola nu. 78. & 79. ex qui[illegible] [illegible] etiam ad eos miſſos, aliquot Acoluthos, cum charitatis ſubſidijs.

Africani omnis generis in exilium pulſi, & ad me[illegible] damnati.

C[illegible] incluſo [illegible] numero, & quotidi[illegible] ad ſupplicium duci expectan[illegible] [illegible] officio eſt proſ[illegible], epiſt. nu. 81. in qua Rogatianum & Feliciſſimum [illegible] perſecutione iam præ[illegible]ierant ad palmam.

Sa[illegible] Ptolomaide Libyæ oriundus, hæreſim à Noeto Magiſtro prædicatam, ſed an[illegible] latius propagat. Ea erat eiuſmodi, quæ Trinitatem negaret, perſona[illegible], diceretque eſſe tantum nomina, ad diuerſos effectus [illegible] Diuinitatis in-
C [illegible], & vnam tantum perſonam eſſe; quam perſonarum diſtinctionem, [illegible] in vna Diuinitatis eſſentia dicimus, Trinitatem, quam ob rem illud deduce[illegible], vt ſicut Filius, ita & Pater, & Spiritus ſanctus, ab eis æquè diceren[illegible], & paſſi; addidit & aliam blaſphemiam, ex Hermogene mutuatus, Materiam [illegible]. Patripaſſianorum meminit Cyprianus epiſtola 73. Tertullianus de præ[illegible] & aduerſus Praxeam; atque adeo Ignatius ad Philippenſes, epiſt. 8. Epiph. A[illegible] Theodoretus.

Sabell. hæreſiarcha.

S. Gregorius Thaumaturgus, per hæc ferè tempora librum ſcribens, de expoſitione fidei a[illegible] [illegible]um, calumniantem Chriſtianos, quaſi plurium Deorum cultores, [illegible]
D quòd Tri[illegible] colerent perſonarum, cum Gentilem hominem ſic inſultantem arg[illegible], [illegible]nam eſſe eſſentiam diuinam, Ethnico homini demonſtrare conatus, qui[illegible] [illegible] viſus eſt diuinas confudiſſe perſonas, ac hæreſi fauiſſe Sabelli, ſed D. Baſil[illegible] ex[illegible], & interpretatur, epiſtola 64.

[illegible] Gregor. Thaumaturg. im[illegible] Gentiles, [illegible] fauiſſe Sabell.

Dionyſius Alexandrinus, deteſtabilis huius hæreſis diſſeminatione commotus, [illegible] fecit Rom. Pont. epiſtola ad Sixtum ſcripta, apud Euſeb.[a] Is porro an[illegible] [illegible] Eccleſiæ, vt, de noua emergente hæreſi conſuleretur Roman. Pontifex, vt modo à [illegible] primæ ſedis poſt Romanam, Epiſcopo, factum vidimus.

Noua emergente hæreſi [illegible] Pont. [illegible]

[illegible], & Apoſtolicorum hæreſis, germen, vt [illegible] Epiphan. hæreſ. 60. & 61.
E [illegible] & Catharorum commemoratur, qui & Apoſtolici [illegible] vol[illegible] [illegible] pœ[illegible] facientes b[illegible], [illegible] facien[illegible] damnabant [illegible], & [illegible] pro [illegible], arr[illegible] nuptias obl[illegible] reijciebant.

[illegible] A[illegible], Apo[illegible] hæ[illegible]

[illegible] Annus [illegible] | *Dionyſ. Papa* 1. | *Val. & Gallie. Impp.* 7. | *A[illegible] & Po[illegible]* | *Coſ.*

CYPRIANVS epiſt. 82. ad Succeſſum de his, quæ n[illegible] à ſe miſſi [illegible], [illegible] certa, [illegible] reſcribere: *Reſcri[illegible] Valeria[illegible] [illegible] Senatores [illegible]*

& Equites Romani, dignitate amiſſa, etiam bonis ſpolientur; & ſi ademptis facultatibus, Chriſtiani eſſe A
perſeuerauerint, capite quoque mulctentur. Matronæ ademptis bonis, in exilium relegentur. Cæſariani
quicunque, vel prius confeſſi fuerant, vel nunc confeſſi fuerint, confiſcentur, & vincti, in Cæſarianas poſ-
ſeſſiones deſcripti mittantur. Subiecit etiam Valerianus Imp. orationi ſuæ, exemplum literarum, quam
Sixtus & alij martyres Romæ. *ad Præſides prouinciarum de nobis fecit, quas literas quotidie ſperamus venire, &c* & mox: *Sixtum*
autem in Cœmeterio animaduerſum ſciatis, octauo Iduum Auguſtarum, & cum eodem Quartum, ſed
& huic perſecutioni inſiſtūt quotidie, Præfecti in Vrbe, vt ſi qui ſibi oblati fuerint, animaduertantur, &
bona eorum fiſco vindicentur, hæc peto per vos & collegis noſtris innoteſcant, &c.

Plures alios Romanæ Eccleſiæ miniſtros, eadem die, Romæ fuiſſe martyrio corona-
tos, docent Eccleſiaſtica monumenta, vt Feliciſſimus & Agapytus Diaconi; Ianuarius, Ma- B
gnus, Innocentius, & Stephanus ſubdiaconi, poſt triduum à Sixti martyrio, nempè 4. Idus
Auguſti; Primarius Diaconorum, Laurentius Hiſpanus (vt eſt in geſtis ſancti Damaſi) cla-
riſſimus athleta fidei, illuſtre certamen obiens, poſt diuerſa tormenta, demùm craticulæ
impoſitus, igne aſſatus, inſignem martyrij coronam conſecutus, admiranda planè animi
virtute, de perſecutorum perfidia triumphauit. Acta, plurium excellentium ſcriptorum li-
teris celebrata.

Triduo poſt S. Laurentium, Hippolytus miles, equis indomitis diſcerpi iubetur, Con-
cordia eius nutrix, inter tormenta vitam exhalat, & qui Hippolyti corpus, ſepulturæ man-
dârunt, Irenæus atque Abundius, occiduntur. Martyrolog. Rom. C

Sixtus duodecimum ſuæ ſedis menſem ingreſſus, martyrio eſt coronatus, in cuius tem-
a li. 7. c. 22. pore ſedis, lapſus eſt Euſebius [a], & liber de Rom. Pont. ponens duas ordinationes ab eo fa-
ctas. Vacat Epiſcopatus dies 35. & die 12. Sept. DIONYSIVS ex monacho ſubſtituitur; con-
ſecratus à Maximo Epiſcopo Oſtienſi, vt habent acta S. Laurentij.

Cyprian. martyrio afficitur. Cyprianus qui præcedenti anno in exilium deportatus, diuina viſione, de morte, quæ
ſubeunda illi eſſet, & de genere mortis admonitus fuerat, hoc anno Baſſo & Fuſco Coſſ. eo-
dem die, poſt exactum annum, capitis obtruncatione, Carthagine, martyrio eſt corona-
tus, decimo octauo Kalend. Octobris, ſub Valeriano & Gallieno Impp. regnante verò Do-
mino noſtro Ieſu Chriſto, cui eſt honor & gloria in ſæcula ſæculorum, Amen. Acta, quo D
fine cætera quoque acta legitima conſignari ſolita, multis exemplis obſeruatum eſt. Cum
cereis, & ſcholaribus, cum voto & Triumpho magno ſepultus eſt. Pontius eius Diaconus
ſpectator, egregium commentarium ſcripſit. Eius memoria ab vniuerſa Eccleſia Catholi-
ca celebratur. Martyrolog Roman. Gregorius Nazianzenus oratione in ipſius Natali. om-
nia eius ſcripta ab Eccleſia recipiuntur, præter ea, quæ ſunt de baptiſmo hæreticorum. Pru-
dent. hym. 13.

Plures martyres in Africa. Cypriano ſucceſſit Lucianus, huic Menſurius, cui Cæcilius, illi Rufus, cui Gratus.

Eodem die & loco, quo Cyprianus, martyrium ſubierunt quatuor ſancti Martyres,
Crecentianus, Victor, Roſula, & Generalis, Martyrolog. 14. Sept. E

Eadem vrgente perſecutione, paſſi ſunt apud Carthaginem, trecenti martyres, non.
Kalend. Septemb. quo tamen anno, ignoratur. Martyrolog. 24. Aug. Prudent. hym. 13. Au-
guſtinus ſerm. 112. de diuerſis.

Ingenuus, Regens Pannonias, à Mæſiacis legionibus Imp. appellatus, per celerem Ve-
rianum ſuperatur, & proſternitur, vlciſcente Gallieno ſeueriſſimè in omnes, etiam vſque
ad ſenes, & pueros, Trebellius Pollio in triginta Tyrannis.

Chriſti Annus	*Dionyſ. Papa*	*Valer. & Gall. Imp.*	*Gallieno 4. m & Valerio iun.* Coſ.
262.	2.	8.	

A MAXIMO Galerio Africæ Proconſule, poſt Cypriani Martyrium defuncto, auctam [illegible] edictis in Chriſtianos perſecutionem, Solon Procurator fiſcalis, mandato Imperatorum, in Eccleſiam Carthaginenſem proſecutus eſt, in qua plurimi, ex Eccleſiaſtico ordine, illuſtres Martyres extitere. Extant acta apud Sur. 24. Febr. & in Annalibus, [illegible] codicibus emendata. In illis porrò actis intexitur epiſtola ab ipſis Confeſſoribus, S. Cypriani diſcipulis, dum in carcere detinerentur, conſcripta, in qua præclaræ [illegible] & [illegible]tiones continentur.

B [illegible] eodem fere tempore Theogenes Hipponenſis Epiſcopus, & cum eo triginta [illegible] Martyrolog. Rom. 26. Ian. In eadem quoque Prouincia, ciuitate Tuburbi Lucernariæ, [illegible] fœminæ, martyrium ſubierunt, Maxima, Donatilla, atque Secunda, duodecim [illegible]. Martyrolog. Rom. 30. Iul.

Sed [illegible] Africæ Prouinciæ carnificinas, hac perſecutione peractas, immaniſſima [illegible] quæ in Numidia, hoc ipſo anno, qui vltimus huius perſecutionis cenſetur, [illegible] Aprili, & Maio, facta comperitur. Extat quippe de ea, ab vno ex Confeſſoribus [illegible] Martyre deſignato, ſcripta epiſtola, qua ipſe concaptiuus, Iacobi Diaconi, & Ma-

C [illegible] Lectoris, præcipuè conſcribens hiſtoriam, aliorum quoque Martyrum meminit, [illegible] Agapij, & Secundiani Epiſcoporum, Æmiliani viri clariſſimi: Tertullæ & Anto[illegible] Virginum, & cuiuſdam matris, cum ſuis geminis, & aliorum plurium. Extat apud Surium [illegible] Aprilis, & prima Maij, ex manu ſcripta Vaticana correcta in Annalibus. Ea præ[illegible] habet confeſſorum viſiones, & conſecutorum mox euentuum, & cladium Roman. [illegible].

[illegible] B. Eugenia Virgo, Philippi, Præfecti Auguſtalis in Ægypto filia, poſt plurima virtutum [illegible], poſt ſacros Virginum choros, Chriſto aggregatos, ſub Nicetio vrbis Præfecto, di[illegible]zans, nouiſſimè gladio iugulatur, Protus item & Hyacinthus eius Eunu- *Eugenia virgo martyr.*

D chi, martyrio coronantur. Martyrolog. Roma. 25. Decemb. Acta veteribus cognita, in qui[illegible] de [illegible] Virgine & Martyre illuſtriſſima. Aliæ quoque plures paſſa [illegible]dem ſunt Virgines, nempe Digna, & Emerita, quarum extant acta, ſed mendoſa 22. Sept. [illegible] item & [illegible] vtriuſque ſexus plurimi.

Inter complures in Gallia paſſos, plurium nomina exciderunt; quorum extant, inſignes [illegible] habentur Martyres, Priuatus Epiſcopus Gabalitanus: Florentinus Epiſcopus Vien[illegible], cuius prædicatione & induſtria duo Philippi Cæſares ad Chriſti fidem [illegible]. Acta eius apud Sur. 14. Maij. *Galli martyres.*

Hiſpaniam verò martyrio illuſtrârunt, Fructuoſus Epiſcopus Tarraconenſis, Augu[illegible]

E [illegible], eiuſdem Eccleſiæ Diaconi, 21. Ianuarij, extant Acta apud Surium, ea[illegible]m [illegible] legi conſueuiſſe, S. Auguſtinus teſtatur, qui & ex eiſdem quaſdam ſermon[illegible] [illegible] 01. cap. 2. de diuerſis. *Hiſpanic martyres.*

[illegible], Valeriani octauo, Demetrianus Epiſcopus Antiochenus moritur; ſubſtitu[illegible] Samoſatenus.

[illegible] Imperator, qui quamdiu Chriſtianis [illegible] ſus eſt, in Imperio floruit, poſt[illegible] feliciter egit, proditione Macriani Ducis, Perſarum Regi, Sapori de[illegible] quamdiù vixit, eo incuruato, quaſi ſuppedaneo vſus eſt [illegible] m [illegible]. Dionyſ. Alexandrinus apud Euſeb. [a] Trebel[illego] [illegible] Aurelius Victor, *lib. 7. c. 9.* Eutropius, [illegible] Conſtantinus porrò Imperator, in orat. ad [illegible] de

Valeriano ait: *Quin tu Valeriane eandem crudelitatem (quam Decius) in Dei famulos oſtendens, iuſtum, ſanctumq́; Dei iudicium, quaſi ante oculos omnium ſtatuiſti, dum captiuus prehenſus eras & vinctus ducebaris, purpura, & reliquo apparatu Regio indutus, tandem à Sapore Rege Perſarum iuſſus excoriari, ſaleq́; conditus, ſempiternum tui infortunij Trophæum, ante omnium oculos ſtatuiſti:* quod ipſum innuit idem Conſtantinus, ad alium Saporem Perſarum Regem ſcribens. Euſeb. in A
a li. 4. c. 11 vita Conſtantini [a].

Gallienus quantumuis natura ſæuiſſimus, clade Patris, quaſi prodigio perterritus, pa-
b lib. 7. ca. 14. & 18. cem reddit Eccleſijs, Euſebius [b]. Triginta Tyranni inuaſum lacerant imperium. Trebell. alij.

Marinus, vir, & genere illuſtris, & diuitijs locuples, & in Romano exercitu magnum decus conſecutus, cum nondum fortaſſe in omnia loca, pro Chriſtianis edicta permanaſſent, propter teſtimonium Chriſti, Cæſareæ Palæſtinæ capite damnatur. B

Eius cadauer Aſterius Senator religioſiſſimus, in humeros ſublatum, pretioſo linteo obuolutum, ſepulchro condit, ob quod inſigne facinus, omnium ore celebratur; de quo & illud narrant, pia prece, Dæmonem homines ludificantem, aliquando coercuiſſe, Eu-
c li. 7. c. 14 ſebius [c].

Chriſti Annus	*Dionyſ. Papa*	*Gallieni Imp.*	*Gallieno 5. m. & Victorino, alàs Fauſtino* Coſſ.
263.	3.	9.	

C

VBi iam pax, ſedata prope perſecutione, conſtituta fuit, Dionyſius redijt Alexãdriam, in qua vrbe tam grauis ſeditio, & bellum inteſtinum de integro ciebatur, vt fratres
d li. 7. c. 16 in ciuitate, proptereà quòd omnes in alterutram ſeditionis partem diuiſi erant, Dionyſius nullo modo poſſet, niſi per literas, inuiſere. Euſeb. [d]

De ſeditione, leuiſſima de cauſa conflata, & bello, cùm Aemilianus Dux, propè coactus, ſumpſiſſet Imperium, & Theodotus à Gallieno miſſus, Alexandriam obſidens, oppu-
e li. 7. c. 26 gnaret, Trebell. in Gallieno, & in Triginta Tyrannis, qui & Theodotum ab altera Ciuitatis parte ad [illegible] iſſum, Aemilianum viuum ad Gallienum tranſmiſiſſe ait. In qua obſidione, D preſſa ingenti fame parte ciuitatis, quæ cũ Aemiliano ſentiebat, duo illuſtriſſimi viri Chriſtiani Anatolius, & Euſebius, quorum hic in vna, alter in altera ciuitatis parte verſabantur, præclaro inuento, plurimorum fami, & morti conſuluerunt, de quo lege Euſeb. [e]

[Margin: ...ſione eſ... n miniſte... io peſte... aborātiū... ro martyribus ha... ab Eccleſia.]

Bellum Alexandrinum, immanis eſt peſtis conſecuta, in qua admirãda Chriſtianorum pietas erga ipſos etiam Gentiles enituit, Presbyterorum, Diaconorum, & aliorum de po-
f Li. 7. c. 17 pulo plurimorum, qui morbo laborantibus, libentiſſimè miniſtrantes, mortem oppetiuerunt, & Eccleſia eos vt martyre, celebrat, pridie Kal. Mart. Dionyſ. apud Euſeb. [f] Martyrolog. Roman. cum interim Gentiles ſe inter ſe inhumaniſſime tractarent.

Templũ Dianæ Epheſiæ exuſtum.

Sed & ſingulæ ferè orbis Romani regiones, his atque alijs immanibus cladibus in vltio- E
g li. 7. c. 21 nem ſanguinis Chriſtiani, iniuſtè & impie effuſi, afflicti fuere, Terræ motibus, multorum dierum tenebris, hiatibus terræ, maris inundationibus, peſtifera lue, fame, incendijs, quibus & Dianæ Epheſiæ templum celeberrimum exuſtum eſt, barbararum gentium incurſionibus, & depopulationibus. Trebel. in Gallieno. Oroſius. [g]

Per Chriſtianos captiuos Chriſtiana fides propagatur.

Has autem omnes barbararum gentium in Romanum Imp. irruptiones, atq; depopulationes, quibus Gentiles miro in modum afflictati ſunt, ad Chriſtianæ fidei propagationem magnoperè contuliſſe, Sozomenus teſtatur [h], cum Chriſtiani à Barbaris abducti, eos,
h li. 2. c. 25 vitæ innocentia & ſanctitate, & mirabilium patratione operum, in admirationem, in amo-
i li. 8. c. 33 rem, & imitationem ſui conuerterent, eadem Nicephorus [i].

A [illegible] tempore, quo Gothi inter alias Aſiæ Prouincias, Pontum quoque incurſabant. M[illegible] ille Gregorius Neocæſareæ, eius Prouinciæ, primariæ Ciuitatis Epiſcopus, cog[illegible]o Thaumaturgus, ad emendationem complurium delictorum, quæ tunc illius bar[illegible] a [illegible]onis occaſione, perpetrata fuiſſent, eam epiſtolam ſcripſit; quam Græci Ca[illegible]am [illegible]ocant, & in Canone ad ſextam Synodum appoſito, inter alias Canonicas epiſto[illegible] [illegible]dnumeratur. Ad cuius finem pœnitentium claſſes in Eccleſia, & loca diſtincta, pulchrè [illegible]: *Fletus, inquit, ſeu luctus, eſt extra portam oratorij, vbi peccatorem ſtantem, oportet fide[illegible]es [illegible]edientes orare; vt pro ſe precentur. Auditio eſt intra portam, in loco quem νάρθηκα vocant (inſe[illegible] vb. oportet eum, qui peccauit ſtare poſt Catechumenos, vſque ad Catechumenos, etiam illinc egredi. Au[illegible]ns enim poſt ſcripturas & doctrinam, eijcuatur, & precatione indignus cenſeatur; ſubiectio autem [illegible] eſt [illegible] intra templi portas ſtans, cum Catechumenus ingrediatur, Congregatio ſeu conſi[illegible]enſia e[illegible] vt cum fidelibus conſiſtat, & cum Catechumenus non ingrediatur: poſtremò eſt, participatio [illegible]orum.*

Thaumaturgi Epiſtola Canonica.

Dion[illegible]ius Alexandrinus Epiſcopus, per hæc tempora obortam, & propagatam hære[illegible]m Sabellianam, quæ in ſanctiſſima Trinitate, perſonarum diſtinctionem, ac proprieta[illegible]em, pe[illegible] auferebat; ſicut vnam ſubſtantiam, ita pariter & perſonam in ea prædicans, vt [illegible] hominis, id eſt Libys, oppugnare aggreſſus, dum vehementiùs in eam obniti[illegible]ur, d[illegible] perſonas accuratiùs diſtinguere, ac ſuis proprietatibus ab inuicem exactiùs diſcri[illegible] contendit, in contrariam viſus eſt inflecti partem, nimirùm diuinas perſonas, non [illegible]b inuicem diſtinxiſſe ſuis proprietatibus, ſingulis attributis, ſed etiam diuiſiſſe ab [illegible]: quare à Pentapolitanis quibuſdam, tanquàm de fide non rectè ſentiens, delatus eſt ad [illegible]. Pont. Dionyſium illi cognominem, qui coacto ea de re, Romæ Epiſcoporũ Con[illegible], cognitaque à maioribus, tradita ſincera fide, ac ſtabilita, ipſum Dionyſium Alexan[illegible]monuit, vt quid de ea re ipſe ſentiret, literis declararet, quod & per Epiſtolam [illegible] & p[illegible] Apologia quatuor libris conſcripta, ſuam Catholicam fidem de perſonarum d[illegible]ione, & naturæ conſubſtantialitate, teſtatam fecit, ſeque Romano Pontifici, & vni[illegible]ſæ Synodo orthodoxum probauit. De Dionyſio Alexandrino, & hac controuerſia, le-

Dionyſ. Epiſcopus Alex. purgat ſe de obiecta hæreſi.

D gendus eſt S. Athanaſius, in eo commentario, quem de Dionyſij ſententia aduerſus Aria[illegible]os, q[illegible] ei[illegible] verbis abutebantur, ad ſuam hæreſim comprobandam, conſcripſit; & D. Baſi[illegible]ius epiſt. 31. ad Maximum Philoſophum; qui, quòd eius ad Rom. Pont. Apologiam [illegible] [illegible]it[illegible]m habuit, nec Apologeticum librum ab Athanaſio, pro eo editum legit, haud mi[illegible]rum [illegible] de Dionyſio, licèt excuſet, paulò tamen liberius videatur eſſe locutus, quod & Gen[illegible] in lib. de Eccleſiaſticis dogmatibus contigit, cùm dixit: *Nihil creatum, aut ſeruiens in Trinitate credamus, vt vult Dionyſius, fons Arij*; at S. Baſilius pòſt, in libro de Spiritu ſancto ad A[illegible]ium, vt de Orthodoxo honorificè meminit, de ſcriptis eius Euſeb.[a] & Hieron [illegible] Script. [illegible]leſ.

[a] li. 7. c. 21

E D[illegible]s Rom. Pont. non ſatis habens, damnaſſe cum dogmate ſuo, impi[illegible]m hæreſiar[illegible]cham Sa[illegible], etiam contra illius ſectatores hæreticos Sabel[illegible]nos edidit cõmenta[illegible]um; & [illegible]rſus, ne occaſione vitandæ hæreſis Sabellianæ, in contrarium q[illegible]s præc[illegible]s ferretur ſen[illegible]tiam qu[illegible], non tantùm perſona, ſed & natura diſtingueret à Patre Filium [illegible]uod fecerunt [illegible] Ari[illegible]i aduerſus huiuſmodi oppoſitam illi impietatem, alium commentarium elu[illegible], [illegible]us Athanaſ. contra hæreſis Arianæ decreta.

[illegible] *ſuo Imperij anno præterlapſo, iam nonum annum Gallienus agit, in quo nos feſta lætu animis* [illegible]. Dionyſ. epiſtola ad Hermamonem, &c.

Chriſti Annus	*Dionyſ. Papa*	*Gallieni Imp.*	*Albino & Maximo Coſſ.*
264.	4.	10.	

A

Millenariorum error confutatur.

NEpos Epiſcopus in Aegypto, profeſſor Religionis Catholicæ, ſententiam illam [illegible] millenario, à Papia olim Irenæo, Iuſtino Martyre, Tertulliano, atque alijs [illegible] aſſertam, necdum [illegible] Eccleſia [illegible] præſcriptam; adeò vehementer, [illegible] re voluminibus, propugnare conatus eſt, vt complures ſibi adſciuerit ſectatores: [illegible], ipſo quoque ex hac vita ſublato, nihilominus eius dogma, adeo pugnaciter ſtabilire [illegible], vt à recto tramite veritatis tuendæ deflexerint: quorum eadem re ſententiam, iam in [illegible] erumpentem, Dionyſius Epiſcopus Alexandrinus, tum ſcriptis duobus libris de [illegible] ſis, tum etiam viuæ vocis oratione compreſſit, & penitùs confutauit. Ex Euſeb.[a] Ab [illegible] B

a l. 7. c. 19.

Dionyſio ſcriptum fuiſſe commentarium, aduerſus S. Irenæum, de Millenario, aſſ[illegible] S. Hier. in procem. 8. lib. in Iſaiam.

Quod Trebellius miratur, & fortunæ ludum vel ludibriū putat, Valerianum [illegible] fortem, ſolertem, & prudentem Imperatorem, miſerè captum, & Imperium penè per[illegible] Gallienum verò nequiſſimum & ignauiſſimum Imperatorem, aduerſus triginta Tyrannos fortiſſimos, & prudentiſſimos Duces, vindicatum, diu retinuiſſe, non fortunæ, [illegible] diuinæ prouidentiæ tribuendum eſt, Chriſtianæ Religionis pietati fauenti, dum i[illegible]um, vt eius perſecutorem proſundat; hunc, vt fautorem, fortunat.

Porphyrius Philoſophus, Chriſtianorum hoſtis, triginta annos natus, Romam, cum C
Auſonio Rhodio veniens, anno 10. Gallieni Imp. Amelium reperit, & Plotino, quinquaginta nouem annos agenti adhæret. Ipſemet in vita Plotini.

Plotinus gratioſus apud Imp. petens vt [illegible] Platonicis legibus gubernandā, non tamen impetrat.

Plotinus à Gallieno, & Salonia vxore in honore habitus, expetijt ab Imperatore [illegible]rutam in Campania ciuitatem, inſtauratam ſibi & Platonicis Philoſophis dari, ad habitandū, Platonopolim appellandam; & Platonicis legibus colendam; quod non obtinuit, inuidia, inquit Porphyrius, quorundam familiarium, vel alia quapiam iniqua de cauſa: an potius, vt cōſtaret, quàm inanis humana philoſophia, diuino deſtituta conſilio, quæ ſanctioribus, vt videbantur, Platonicis dogmatibus promulgatis, poſt tot ſæcula nuſquàm obtinere potuit, vt vel vnum vicum haberet Platonicis legibus adminiſtratum; cum Chriſtianorum D
Religio, Piſcatorum ore vulgata, breuiori longe ſpatio totum orbem repleuerit.

Chriſti Annus	*Dionyſ. Papa*	*Gallieni Imp.*	*Gallieno 6. & Saturnino Coſſ.*
265.	5.	11.	

GAllieno ignauiter agente, Odenatus Rex Palmyrenorum, fortiter agens, tot[illegible]s Orientis obtinet Imperium, ac ſtatim bello Perſis indicto, Niſibin & Carras re[illegible]t, & captos Perſarum Satrapas, inſultandi propè gratia, & oſtentandi ſui, ad eum mittit. Trebell. in Gallieno, & in 30 Tyran. 28.

Paulus Samoſatenus hæreſiarcha.

Paulus Samoſatenus Epiſcopus Antiochenus, dogmatizat Chriſtum hominem [illegible]ſtum, non Deum verum; Iudaizans potiùs, qui & circumciſionem doceret, vnde & Zenobiam quandam R[illegible]nam, in Oriente tunc temporis, ipſe docuit Iudaizare, P[illegible]la[illegible]. in hæreſ cap 65. Eam Iudæam ait f[illegible]e S. Athanaſius, & protectricem Pauli Samoſatenſis, quam [illegible] ſcientis eruditam, vſam in Græcis literis, Longino præceptore; tradit Vopiſcus in Aureliano, quæ cùm cupida eſſet Chriſtianarum literarum, male conſulta, aſciuit ſibi Paulum Samoſatenum hæreticum. Hic idem Paulus Samoſatenus, ex ijſdem principijs de Chriſti huma[illegible]tate, perperàm conſtitutis, aliam nefariam, prauamque; ſententiā impiè deduc[illegible],

A diceret in Sacramento Euchariſtiæ eſſe Chriſti ſanguinem corruptibilem, Dionyſ. Alex. epiſtola aduerſus eum conſcripta.

Duo Dionyſij, inquit S. Athanaſius, lib. de Synodis, diu, ante eos ſeptuaginta (qui ſciſcitort conuenerint anno ſequenti in Concilio Antiocheno, contra Paulum Samoſatenum) ſuper epiſcopum ſuſtulere (quod videtur intelligendum, eius hæreſim ſcriptis confutauere) quorum alter Romæ, alter Alexandriæ præſul erat.

Chriſti Annus	*Dionyſij Papa*	*Gallieni Imp.*	*Valeriano Gallieni Filio, & Lucillo* Coſſ.
267.	6.	12.	

B SALONINVS Valerianus Gallieni frater, Auguſtus appellatur, Vetera monumenta in Capitolino.

Synodus Antiochiæ celebratur ſeptuaginta Epiſcoporum, aduerſus Pauli Samoſateni hæreſim, ad quam euocatus Dionyſius Alexandrinus, excuſans ſenectutem & imbecillitatem, per epiſtolam, ſententiam ſuam de illa controuerſia expoſuit, Paulus errorem confeſſus, & emendationem pollicitus, ſedem retinere permiſſus eſt, in quo mitiùs fortaſſe cum illo actum eſt, quòd illi faueret Zenobia eius diſcipula, cum viro Odenato, Orientale tenens Imperium, Euſeb.[a]

C Dionyſius Alexandrinus Epiſcopus, decimoſeptimo Epiſcopatus ſui anno moritur. Euſeb. Hier. in ſcriptoribus. Maximus, aliàs Maximianus, illi ſufficitur. Tanti Antiſtitis natalis dies, tam in Orientali, quàm etiam Occidentali Eccleſia, 15. Kalen. Decembr. celebratur.

Mortuo Mazabane Hieroſolymorum Epiſcopo, ſublegitur in eius locum Hymenæus, qui interfuit Synodo Antiochenæ. Euſeb. in Chron. & 7. Hiſt.[c]

Sanctum quoque Gregorium Thaumaturgum, per hos dies è vita migraſſe probabile eſt, poſtquam interfuerit Synodo Antiochenæ, poſteà nulla ampliùs de eo mentio habeatur, de quo inter alia multa & admiranda Greg. Nyſſen. refert in eius vita; quod migraturus ſuis mandauit, vt nullum ei proprium locum compararent ad ſepulturam, quod qui viuus, nullius loci fuerat dominus, ſed inquilinus vixerat in alienis, poſt mortem etiam, vellet eſſe inquilinus alienorum ſepulchrorum, corpus eius tamen priuata in theca repoſitum, magno in honore habitum fuit, quòd miraculis coruſcaret. Præclarum extat D. Baſilij elogium in libro de Spiritu ſancto, cap. 29. de Gregorio Thaumaturgo.

Extat ab eo ſcripta, ſed diuinitùs accepta, de Sanctiſſima Trinitate, fides Catholica quæ poſita habetur, ipſo exordio quintæ Synodi, hoc titulo: Expoſitio fidei ſecundùm reuelationem Gregorij Epiſcopi Neocæſarienſis, quam tamen ſcriptionem vocat D. Hieronymus [illegible]; ab ea expoſitione fidei, diuerſam eſſe ſatis colligitur, ex epiſtola 64. S. Baſilij. Extat Metaphraſis in Eccleſiaſten, breuis quidem illa, ſed valdè vtilis, ait D. Hieronym.[a] Quo pacto ſenſu, accipienda eſſent eius quædam verba, quæ viderentur fauere Sabellio, S. Baſilius plenius docuit epiſtola 64.

Chriſti annus	*Dionyſii Papa*	*Gallieni Imp.*	*Gallieno Aug. 7.* m *& Sabinillo* Coſſ.
268.	7.	13.	

VICTORIANVS Cæſar, Gallieni frater, Auguſtus appellatus. Tribunitiam poteſtatem accepit, 1 rebell.

Synodus Antioch. contra Samoſat. Samoſatenus errorē confeſſus, & emēdationē pollicitus, ſedem retinere permittitur.
a lib. 7. ca. 22. & 24.
b li. 7. c. 22
c cap. 22.

Chriſti Annus 268.	*Dionyſij Papa* 8.	*Gallieni Imp.* 14.	*Paterno & Arceſilao* Coſſ.

A

CLAVDIVS exercitus in Dacia Dux, vir inſignis, domi militiæque ſpectatus, pertæſus Gallieni ignauiam, conſilia agitat de arripiendo Imperio. quanti eum faceret Gallienus, eius litteræ ſcriptæ ad Venultum, quas recitat Trebellius, & munera, quæ ſe Claudio mittere ait, ſignificant.

Chriſti Annus 269.	*Dionyſij Papa* 9.	*Claudij Imp.* 1.	*Paterno 2.m & Macriano* Coſſ.

B

GALLIENVS Imperator cum fratre & filijs, apud Mediolanum à militibus, Duce Cecropio, dolo Claudij, interficitur, 12. Kal. Aprilis, & Flauius Claudius e[illegible]igitur, probante Senatu. Trebell. in Gallieno.

Conſilium planè Dei fuit, vt pluribus Barbarorum incurſionibus agitatum, Claudiu[illegible] inueneriт Imperium, vt illi, Chriſtianis infenſiſſimo, minus liberum eſſet, in eos, toto impetu furere: non deſtitit tamen in Vrbe eos exagitare. audiens enim, Romam cum veniſſet longa pace res Chriſtianorum inualuiſſe, nobiliſſimosque viros & fœminas, & ex militibus ipſis [illegible]ltos Chriſto nomina dediſſe, excanduit, & Cyrillam, Tryphoniæ Decij vxoris, ſeu concubinæ, iam defunctæ filiam, in fide Conſtantem, iugulari mandauit, & ex Prætorianis, milites quadraginta ſex, cum vxoribus, capite plecti, alios præterea centum viginti occidi. Acta S. Laurentij, in fine. C

Chriſti Annus 270.	*Dionyſij Papa* 10.	*Claudij Imp.* 2.	*Claudio 2.m & Paterno* Coſſ.

CLAVDIVS, huius anni initio, acriùs in Chriſtianos ſæuit, promulgato Edicto, vt qui in carcere tenerentur Chriſtiani, vel foris vulgò inuenti eſſent, abſque interrogatione punirentur. In his Marius & Martha eius coniux. (deflexis fortè Perſicis nominibus Maras, & Marthas, ad normã Latinam) cum filijs Audiface & Abachum, qui è Perſide Romam venerant, ad orationẽ Apoſtolorum, obtruncati ſunt; alij ducenti ſexaginta duo, damnati ad fodiendam arenam, in Amphitheatro à mitibus ſagittis ſunt confixi. Acta Marij & Marthæ, apud Sur. 24. Febr. habent hos & alios Martyres, quæ ſunt paulò prolixiora, alia manuſcripta ex veteribus Eccleſiarum codicibus breuiora & ſinceriora, intexta ſunt in Annalibus. D

His Conſulibus quinto Idus Septembr. data reperitur Dionyſij Papæ epiſtola, ad Seuerum Epiſcopum Cordubenſem, de Parochiarum diuiſione; vt & in lib. de Rom. Pont. ſcriptum [illegible]betur. Hic Presbyteris diuiſit Eccleſias, & Cœmeteria Parochiasque & Diœceſes conſtituit, vel potius ob diuturniorem perſecutionem Valeriani, confuſas & diuulſas, reſtituit [illegible]ſtituta pace Eccleſiæ ſub Gallieno. Anteceſſores enim eius Parochias diſtinxerant Presbyteris [illegible] diuiſerant. E

Chriſti Annus 271.	*Dionyſij Papa* 11.	*Claudij Imp.* 3.	*Antiochiano, alias Actatiano & Orſito* Coſſ.

INCREBRESCENTE lue, ab eadem Claudius Imp. tactus, occumbit, anno tertio Imperij i[illegible]o. nam, d[illegible]io peracto, teſtis eſt Porphyrius in vita Plotini. [illegible]ntillus ei[illegible]

A germanus, excepto Imperio, ob ſeueritatem, à militibus infrà menſem occiditur. Trebel. in Claudio. paulò diuersè Vopiſcus.

D[illegible]itius Valerius Aurelianus, obſcuris parentibus Syrmij natus, fauore militum, ob[illegible] ſolus tenet Imperium, æqui amantiſſimus, quod epiſtola indicat ad Vicarium ſuum, [illegible]tinentia & diſciplina militum. particulam adſcribere libet. *Si vis Tribunus eſſe, imò ſi [illegible]u viuere, manus militum contine. Nemo pullum alienum rapiat: ouem nemo contingat: vuam nullus [illegible]ferat: ſegetem nemo detrahat: oleum, Sal, lignum, nemo exigat: annona ſua contentus ſit. De præda [illegible]u, non de [illegible] crymis prouincialium habeat: arma terſa ſint: ferramenta ſaniata, calciamenta fortia: [illegible] noua [illegible]em veterem excludat: ſtipendium in baltheo, non in popina habeat: torquem brachialem [illegible] annulum apponat. Equum ſaginarium ſuum defricet: captum animal non vendat: mulum centuria[illegible]ret alter alteri, quaſi ſeruus obſequatur: à medicis gratis curentur, haruſpicibus nihil [illegible]nt: in [illegible]ijs c[illegible]e ſe agant: qui litem fecerit, vapulet.* Ex Vopiſco.

Aureliani Imp. Annus 1.

Chriſti Annus 272. | *Dionyſij Papæ* 12. | *Aureliani Imp.* 2. | *Aureliano Aug. & Baſſo* Coſſ.

C PAVLVS Samoſatenus, Antiochenus Epiſcopus, abdicatam ſemel hæreſim, atque prio[illegible]i Antiocheno Concilio proſcriptam, reſtituere moliens, nouo Concilio, omnium ſen[illegible]tentia damnatur, & ſede deijcitur. Euſeb. [a] qui & Synodicam ad Dionyſium Papam, & a[illegible]lios Epiſcopos ex Concilio miſſam recenſet ex parte: nam qua parte perſtringuntur Aſia[illegible] d[illegible]m Chriſti natura Diuina, Patri conſubſtantialis aſſeritur & prædicatur, Aſianorum [illegible] E[illegible]ius, malo dolo omiſit.

I[illegible]anus Cæſareæ Epiſcopus, euocatus ad Concilium Antiochen. in itinere moritur. Synodica.

In abdicati Pauli locum, Domnus, Demetriani, iam anteà Antiocheni Epiſcopi filius à D Concilio ſubrogatur. Synodica. Profeſſio fidei in hoc Concilio edita, extat in Concilio E[illegible], quæ non modò Paulum, ſed & Sabellium condemnat.

Concilium de eadem ipſa re Romæ à Dionyſio habitum, innuit Athanaſius libro de Synodis.

Verùm cum Paulus damnatus, epiſcopali domo cedere nollet, Aurelianus Imp. roga[illegible]s ſententiam, ſanctiſſimè præcepit, vt domus Eccleſiæ illis tribueretur, quibus Chriſtiani [illegible] & vrbis Romæ Epiſcopi, per litteras tribuendam præſcriberent. notat enim Synodum Epiſcoporum, de Paulo à Dionyſio Romæ habitam, quod & teſtatur Athanaſius lib. de Synodis.

E Di[illegible] Romanus Epiſcopus, pro Eccleſia Dei aduerſus hæreticos & Perſecutores, pluribus laboribus exantlatis 26. menſis Decembr. migrat ad Dominum, cum ſed. annis 11. m. 3. d. 14. ad hunc enim annum cum perueniſſe, epiſtola Synodica ex Concilio Antiocheno ſatis probat. Vacat ſedes. die 5. & vltimo anni die, Felix ſubrogatur.

Inter Epiſcopos ab eo ordinatos refertur Zamas, qui primus in Indice Epiſcoporum [illegible]um ordine numeratur, cum tamen credibile ſit, plures alios ante ipſum [illegible], [illegible] memoria exciderit, cum Ciuitas ea, iam tum frequens & p[illegible]is eſſet.

P. Samoſatenus altero Concilio Antiocheno damnatur.

a li. 7. c. 23 & 24.

Aurelian. Imp. ſententiam fert pro Catholicis.

Chriſti Annus	*Felicis Papa*	*Aureliani Imp.*	*Quieto & Valdumiano* *Coſſ.*
273.	1.	3.	

A

AVRELIANVS bello Marcomannico confecto, ob quod conſuli libros Sibyllinos Senatui mandarat, homo ſuperſtitionis Gentilitiæ tenaciſſimus, Romam rediens, vt erat natura feracior, plenus irarum, vindictæ cupidus, quã ſeditionum aſperitas ſuggerebat, plures occidit, in quibus aliquot Senatores. ex Vopiſco.

Aureliani Perſecutio octaua, alijs nona.

Aurelianus malè animatus in Chriſtianos, perſecutionem moliens, diuina ſubito vltione deterritus eſt, à ſubſcribendo in eos edicto, cùm de repentè brachium obriguiſſe, & debilitatum eſſe ſenſiſſet. Euſeb. lib. 7. cap. 24. in fine. B

Verùm ipſum perſecutum eſſe fideles, & ob eam cauſam cœleſti vindicta eſſe ſublatum, idem affirmat in Chron. ſed hoc poſteà.

Aureliani Perſecutio octaua, alijs nona.

CERTVM eſt omninò, cum Eccleſiam perſecutum fuiſſe, cùm plurimi in perſecutione Aureliani, Martyres paſſi reperiantur. Quæ eius perſecutio, a S. Auguſt. nona, de ciuit. Dei 18. c. 52. & à S. Leone octaua, ſerm. 2. de Pent. appellatur. Extant Acta S. Symphoriani Martyris Auguſtoduni in Gallia, germana, apud Sur. 22. Aug. quibus habet insertum ipſum ab Aureliano reſcriptum, ad prouinciarum Præſides datum. habentur in eadem Auguſtodunenſi ciuitate paſſi, Reuerianus Epiſcopus, Paulus Presbyter, & alij decem 1. Ian. ante Symphorianum, potiùs hoc anno, quàm ſequenti. Martyrolog. Rom. C

Felix Papa inſiſtens prædeceſſoris veſtigijs, ſcribit epiſtolam ad Maximum Alexandrinum Epiſcopum, Dionyſij ſucceſſorem, qua vtramque hæreſim, inter ſe contrariam, Sabellij & Pauli, vno ictu confodit. extat eius fragmentum Act. 1. Concil. Chalcedonenſ. & citatur à S. Cyrillo in ſua Apolog. 12. capitum, quod epiſtolæ fragmentum, cum citetur ſupradictis locis, poſt epiſtolam Iulij, decepit aliquos, vt putarent eſſe Felicis Secundi, qui vixit ſub Conſtantio. D

Chriſti Annus	*Felicis Papa*	*Aureliani Imp.*	*Tacito & Placidiano* *Coſſ.*
274.	2.	4.	

AVRELIANVS Orientem obtinet, Zenobia deuicta & Triumphata, Hæc, dimiſſa libera in vrbe, ſummo honore conſenuit: Zenobiam familiam Romę propagauit. Trebel. Vopiſcus, Eutropius, Euſeb. in Chron. Hanc libet opinari, vt ex Hebræis genitã, & Chriſtianis literis excultam, dimiſſo prauo Doctore Paulo Samoſateno, Romanã fidem ad extremum eſſe ſectatam, ex qua familia, nomen & originem fortè accepit, Zenobius ille inſignis Florentinus Epiſcopus. S. Ambroſij æqualis. E

Chriſti Annus	*Felicis Papa*	*Aureliani Imp.*	*Aureliano Aug. 2.m & Iulio Capitolino* *Coſſ.*
275.	3.	5.	

FELIX Papa, tertio Kal. Maij, martyrio coronatur. Martyrolog. Rom. & liber de Roman. Pontif. in quo, quod legitur ab eo inſtitutum, vt ſupra ſepulchra, aut memorias Martyrum Miſſæ celebrarentur, antiquius eſt, ſed fortaſſe, quod traditione obſeruabatur, Decreto ſanxit.

A Sedit annos duos.menſes 5.vno minus die.poſt dies quinque vacationis ſedis, ſubſtituitur Eutychianus Tuſcus;patria Lunenſis.

Eutychiani Papæ Annus 1.

PLVRES Martyrio functi feruntur,in Rom.Martyrolog.diuerſis in prouincijs & locis, & temporibus,ſub Aureliano,quorum nonnullorum extant Acta apud Sur. 3.Iulij, & 17.Auguſt.apud Turon.de Gloria Martyrum,cap.64. apud Baſilium homil.26.

Aurelianus Templum Solis magnificentiſſimum conſtituit; muros Vrbis ſic ampliauit,vt quinquaginta propè millia,murorum eius ambitus teneat. Vopiſcus.

Chriſti Annus	*Eutychiani Papa*	*Aureliani Imp.*	*Probo & Paulino Coſſ.*
277.	3.	7.	

HAERESIS Manichæorum innoteſcit. S. Leo Papa ſerm.2. de Pent. ſed error irrepſit in notam numeri annorum apud eum,cùm numerans annos à reſurrectione Domini ad præſentem Conſulatum Probi,atque Paulini,dicat;anni ducenti & ſexaginta, cùm numerandi ſint tantùm ducenti quadraginta tres,à Chriſti anno 34.inchoando. quòd verò C Probum Conſulem,Imperatorem appellat,intellige, qui paulò poſt ſuit Imper. De Manetis,ſeu Manichæi nomine,origine, impietatibus, obſcœnitatibus; miſerando exitu à Rege Perſarum viui excoriati,quòd eius filium ægrotantem,ſanare pollicitus, enecaſſet; deq; diſcipulis eius, & propagata impietate, legendus Epiphanius hæreſi 66. & Cyrill. Hieroſol. Catecheſi 6.& Auguſtinus totis voluminibus contra Fauſtum,& alios Manichæos,& de hęreſ.cap.46. & alibi. Theodoretus de hæret.fabulis ponebat duo principia,& duo regna coæterna:Nihil eſſe vere ſpirituale:Non eſſe in homine liberum arbitrium:Chriſtum non eſſe verè natum:Baptiſmum non eſſe neceſſarium,nec vtilem:tranſmigrationem animarum, & alia plura portenta. Hoc eodem anno,defuncto Domno, Epiſcopo Antiocheno, ſucce-D dit Timæus.

Chriſti Annus	*Eutychiani Papa*	*Tacitus.*	*Probo & Paterno 2.m Coſſ.*
278.	4.		

AVRELIANVS Seuerus,truculentus,ſanguinarius Princeps, etiam ipſis Gentilibus, quantò magis Chriſtianis,inter Byzantium & Heracleam,cùm iter faceret,denſo agmine ſtipatus,caſu fulminis conſternatus,paulò pòſt à ſuis occiditur. Vopiſcus. Euſeb.in Chron. Oroſius,Acta S.Patrocli Martyris,apud Sur.21.Ianuarij. Produxiſſe verò cũ E Imp.ad annum 7.contra quam alij ſenſerunt,vetus probat inſcriptio:Deus Numiſmatis habens 7. Tribunitiam poteſtatem.

Tacitus poſt octo menſes integros,à Senatu, ſic poſcente exercitu, nominatur Imperator, 7.Kalend.Octobr.

Chriſti Annus	*Eutychiani Papa*	*Probi Imp.*	*Tacito Auguſto 2.m & Fuluio Aemiliano Coſſ.*
279.	5.	1.	

TACITVS, adeptus Imperium, iubet ceſſare perſecutionem, per omnes Prouincias. Acta Charitonis,apud Surium 28.Septembr. & impletis ſex Imperij menſibus, moritur,morbo an ferro incertum. Vopiſcus.

Florianus, Taciti germanus, quaſi hæreditarium ſuſcipit Imperium, quod cùm vix duobus menſibus tenuiſſet, apud Tarſum à militibus occiditur, cùm intereà auditum eſſet, ab Orientalibus militibus electum eſſe quem Senatus optaret, & pop. Roman. acclamationibus petierat, M. Aurelium Valerium Probum, qui Sirmio ex Pannonia oriundus, Patre Tribuno militari natus, iuuenis adhuc, magno nomine virtutis, eam dignitatem promeruit. Vopiſcus. A

Chriſti Annus	*Eutychiani Papa*	*Probi Imp.*	*Meſſala* / *Grato* Coſ.
280.	6.	1.	

PROBVS ingenti exercitu, Gallias, cæſis Germanis, prope quadringentis millibus, qui Romanum occuparant ſolum, liberat. Vopiſcus. Euſeb. Caſſiod. in Chron. B

Eccleſia Gallicana, quæ primùm perſecutione Valeriana, poſt Aureliana, deinde Barbarorum graſſatione fuerat exagitata, conquieſcit. Meminit Gregorius Turonen. lib. 1. cap. 32. hiſt. Franc. de huiuſmodi cladibus, ab Alemannis in Gallos inflictis, duce ipſorum Chroco, qui etiam Chriſtianos afflixit, & inter alios Primatum Gabalitanum, ipſe verò apud Arelatenſem vrbem comprehenſus, diuerſis ſupplicijs pœnas luit.

Chriſti Annus	*Eutychiani Papa*	*Probi Imp.*	*Probo Aug. 4.m* / *& Tiberiano* Coſ.
281.	7.	3.	

LICET perſecutio in Chriſtianos quieuiſſet; tamen Antiochiæ, furore Heliodori præfecturam gerentis, in duos Chriſtianos, Trophimum atque Sabbatium, noua oblata occaſione, ab eo libenter accepta, recruduit. Sabbatius in tormentis edidit ſpiritum. Trophimus cum Dorimedonte Senatore, poſt immania tormenta, longo iam exacto Martyrio, obtruncatus, palmam accepit. C

Probus in Illyrico Sarmatas debellat, & prædam eripit, inde in Thraciam ad Gothos, & alios barbaros compeſcendos migrat. Vopiſcus.

D

Chriſti Annus	*Eutychiani Papa*	*Probi Imp.*	*Probo Aug. 5.m* / *& Victorino* Coſ.
282.	8.	4.	

PROBVS Gothos compreſſos, aut in deditionem, aut in amicitiam recipit, Iſauricos latrones domat, ſubigit Blemijos; cum Parthis & Perſis pacem componit, atq; in Thracias redit. Vopiſcus, qui non bona fide prætermiſit, quæ breuiter in Panegyrico, Maximiano dicto narrantur, de Francis captiuis, qui incredibili audacia, & indigna felicitate, vt eſt ibi, à Ponto vſque, correptis nauibus, Græciam Aſiamque populati, nec impunè pleriſque Libyæ littoribus appulſi; ipſos poſtremò, naualibus quondam victorijs nobiles, cœperant Syracuſas, & immenſo itinere prouecti, Oceanum, qua terras rumpit intrauerant, atq; ita euentu temeritatis oſtenderant, nihil eſſe clauſum piraticæ deſperationi, quo nauigijs pateret acceſſus. E

Chriſti Annus	*Eutychiani Papa*	*Probi Imp.*	*Caro &* / *Carino* Coſ.
283.	9.	5.	

PROBVS compreſſis tyrannis, Romam veniens, de Germanis & Blemijs triumphat, Vopiſcus. Bellum Perſicum parans, cùm per Illyricum iter faceret, à militibus, per

A inſidias,anno Imperij ſui quinto, (vt Vopiſcus habet, non vero 6. aut 7. quod alij habent auctores, ſed veteres inſcriptiones eos refellunt) interimitur, & mox ab eiſdem ingenti ſepulchro honoratur,cum elogio, verè Probi, & victoris omnium gentium Barbararum: Victori etiam tyrannorum. Ex Vopiſco.

Carus Imperator.

M. Aurelius Carus, Romæ natus, ex parentibus Illyricis, à militibus creatur Imperator. Idemque filios, Carinum & Numerianum Cæſares dicit. Inſcriptiones antiquæ.

B Timæo Epiſcopo Antiocheno mortuo,ſubſtituitur Cyrillus.Euſeb.in Chron.

Dorotheus Presbyter Hebraicè & Græcè doctiſſimus, Eunuchus natus, & apud Imperatorem gratioſus, Antiochiæ floret.Euſeb.7.hiſtor. cap. vlt. qui vſque ad Iulianum Apoſtatam perueniens,tum Martyrio nobilitatus eſt, anno ætatis centeſimo quinto. Anaſtaſ. Bibliothecarius in Chron. ex Græcis.

Euſebius Alexandrinus,aduerſus Paulum Samoſatenum,à Dionyſio Antiochiam miſſus,ob egregiè nauatam operam,in patriam redire non permiſſus, Eccleſiæ Laodicenſi, in locum Socratis, ſufficitur Epiſcopus; huic verò ſubrogatur Anatolius & ipſe Alexandri- *Anatolij Laodiceni Epiſcopi elogium.*
C nus,ob eloquentiam,doctrinam humaniorem,Philoſophiam,& Mathematicam, inter homines eius temporis præſtantiſſimos, facilè princeps, Ariſtotelicæque Scholæ Præfectus. Euſeb.7.cap.vltimo.Eunapius eum à Porphyrio ſecundum ponit, Ethnicus, Ethnico fauens,Hier.de ſcript. Martyrol.3.Iulij.

Eutychianus Papa Martyrio coronatur. Martyrol.Rom. 6.Id. Decemb. Romæ beati Eutychiani Papæ,qui per diuerſa loca,trecentos quadraginta duos Martyres, manu ſua ſepeliuit; quibus & ipſe ſociatus, ſub Numeriano Imperatore coronatus eſt martyrio, & in Cœmeterio Calliſti ſepultus. lib.de Rom.Pont.licet in eo per errorem ponatur,Caro ſecũdum Conſule,nam Carinus qui illi adiungitur,primum Conſulatum Cari demõſtrat, nam
D Cari Imperatoris Conſulatus ſecundus,habet collegam Numerianum,anno ſequenti.quòd verò Imperatore Numeriano dicitur:qui non niſi ſequenti anno Imperium adeptus eſt, & paulò poſt mortem Patris interfectus,difficile eſt explicatu, niſi dicamus, ipſum cùm Cæſarem ageret,in Chriſtianos reſcripſiſſe.certum etiam eſt illud,inuito Imperatore complures aliquando Chriſtianos necatos.

De eodem Eutychiano hæc in eodem libro de Roman. Pont. leguntur. Hic conſtituit fruges,fabas,& vuas ſuper altaria benedici. hæc fortaſſe Eutychianus, vt magis obnitere- *Creaturarum benedictio ex Apoſtolica tradit.*
tur erroribus Manichæorum; qui, quòd à malo principio creaturas exortas. atque eſſe execrabiles dicerent,ipſe contra eiſdem benedicens, ac verbo ſanctificans, pro eiſdem Domi
E no gratias ageret,quòd anteà traditione Apoſtolica vſurpatum (vt eſt apud Clementem in Conſtitutionibus [a], & Can. Apoſtolico 3.& 4.) fortè Eutychianus decreto ſanxit faciendum. *a li.6.c.46*

Conſtituit prætereà, vt quicunque fidelium, Martyrem ſepeliret, haud ſine Dalmatica, aut ſine colobio purpurato id faceret, quem vſum longius progreſſum, religionis prætextu,vt ſacrorum etiam Miniſtrorum corpora Dalmatica tegerentur, D.Gregor.poſt Decreto prohibuit,vetans etiam corpora Roman.Pontiſ.cùm perſerrentur humanda, tegi Dalmaticis. *Sanxit Martyres cum Dalmaticis ſepeliri Eutychianus Papa.*

Eutychiani duæ extant Epiſtolæ,quarum prior aduerſus Pauli Samoſateni venena, paratum habet antidotum.

Vacat ſedes dies nouem, & 6. Kal. Ianuar. ſubrogatur Caius, Dalmata, ex genere Diocletiani Imperatoris. A

Chriſti Annus	*Caij Papa*	*Carinus & Numerianus Impp.*	*Caro 2.m & Numeriano Coſſ.*
284.	1.		

CARI Imperatoris extat reſcriprum in fauorem Chriſtianorum. De remiſſione tributi conceſſa Theſſalonicenſi Eccleſiæ in hæc verba: Imperator Carus, Præſidoro Præfecto Prætorio: *Sacroſancta Theſſalonicenſis Eccleſia apertè ſciat, propriæ tantummodò capitationis modum, beneficio noſtri numinis, ſubleuandum: nec extraneorum grauamine tributorum* B *Rempub. Eccleſiaſtici nominis abuſione lædendam* [a].

a li. 8. C. de ſacroſanct. Eccleſ.

Qui, præter Eutychianum, Romæ, ſub Numeriano paſſi ſunt Martyres, ipſorum Acta declarant conſignata teſtificatione antiquorum ſcriptorum, ac potiſſimùm Romani Martyrologij aſſertione. celebriores inter alios habentur, Chryſanthus & Daria; quorum Acta feruntur eſſe ſcripta à Verino & Armenio, Stephani Papæ Presbyteris, non tamen, vt habent mendoſi Codices, iuſſu Stephani Papæ. Numerantur prætereà Claudios Tribunus cum vxore, & filijs; Iaſone, Mauro, cæteriſque domeſticis, & ſeptuaginta militibus. Sed & alij complures & inſignes leguntur Martyres, maximè in exordio Actorum S. Sebaſtiani Martyris. C

Carus Imperator, dum cœptam à Probo in Perſas expeditionem proſequitur, morbo, vel, vt alij dixerunt, fulmine extinguitur.

Carinus in Occidente, Numerianus in Oriente, capeſſunt Imperium, ſed Numerianus quidem mœrore obitus patris ægrotans, ab Apro Socero, regnandi cupido, interficitur, ſed, re comperta, ab exercitu acclamatur Imperator; Aurelius Valerius Diocletianus Dalmata, libertus quondam Anulini Senatoris, qui 11. Kalen. Maij (quod ex Panegyrico ipſi dicto expreſſum habetur) accepit Imperium, ſtatimque Aprum fatalem, quem putauit occidit. Carinus in Occidente, vſque in ſequentem annum propagat Imperium.

D

Diocletiani Imperatoris annus 1.

RES tum ab eo geſtas, tum à Maximiano, quem poſteà adſciuit ſibi Collegam Imperij, ſingulis libris conſcriptas fuiſſe à Claudio Eſthenio, qui Diocletiano ab epiſtolis fuit, Vopiſcus in Carino teſtatur; ſed perierunt, adeò, vt res ipſius planè obſcuræ remanſerint; niſi ferè, quatenus extat eorum immanitas in Chriſtianos, in Actis Martyrum expreſſa.

Chriſti Annus	*Caij Papa*	*Diocletiani Imp.*	*Diocletiano 2.m & Ariſtobulo Coſſ.*
285.	2.	2.	

E

HIS Conſulibus, habentur notata acta Proconſularia SS. Martyrum, Claudij, Aſterij, Neonis, Donuinæ & Theonuillæ, apud Aegeam, ſub Lyſia Proconſule, decimo Kalend. Septembr. Diocletiano & Ariſtobulo Conſulibus. regnante Domino noſtro Ieſu Chriſto, &c. ſic Acta. Horum SS. Martyrum mentio habetur in Actis Zenobij, in eadem Prouincia, Epiſcopi. & Zenobiæ ſororis Martyrum, ſub eodem Lyſia, de quo ſic Acta illa: *Diocletianus ſtatim vt factus eſt Imperator, Lyſiam præfecit Ciliciæ, qui & ad excruciandum erat violentiſſimus, & ad alliciendum blandiijs, maxima vi præditus, &c.* Diu tenuit eum locũ, ſpectatæ ferita-

A feritatis homo, & cõplures ſub eo Martyres in ea prouincia facti, quorũ omnium clariſſimi Coſmas & Damianus, vnà cum fratribus, Antimo, Leontio, & Luprepio, 5. Kal. Octob. quorum plura Acta habentur, ſed quæ apud Sur. Tom. 7. ſinceriora.

Defuncto Maximo Epiſcopo Alexandrino, ſuccedit Theonas. Euſeb. in Chron.

Achillas & Pierius, Alexandrini Presbyteri, & Meletius Epiſcopus in Ponto, eximia doctrina & ſanctitate, clari habentur. Euſeb. 7. c. vlt Hier. de ſcript. Martyrolog. Rom.

Chriſti Annus	Caij Papa	Dioclet. & Maximiniani Impp.	Maximo & Aquilino Coſſ.
286.	3.	3.	

B CARINVS, pluribus prælijs de Imperio, cum Diocletiano confligens, vltima pugna ad Murgum, victus occumbit. Vopiſcus.

Diocletianus Carino ſublato, Maximianum aſciſcit cõſortem Imperij, qui M. Aurelius Maximianus Herculius eſt dictus, vt Diocletianus Iouius. Vopiſcus.

Quo ſtatu eſſent res Chriſtianorum, & quid hoc anno aduerſus eos Romæ ſit geſtum, ipſa SS. Martyrum Sebaſtiani & ſociorum Acta, & quidem legitima, & probatiſſimæ fidei, exactè declarant; in quibus habetur, nulli Chriſtiano quidquam vel vendere vel emere licuiſſe, niſi paruis quibuſdam poſitis, eo in loco, vbi emendi gratia conuentum eſſet, ſtatuis, thura incenderet, tum etiam circa inſulas, vicos & aquas, poſitos fuiſſe cõpulſores qui neq; C molendi, neque aquas hauriendi poteſtatem facerent, niſi qui idolis libaſſent. Acta ſunt planè digna quæ legantur. *Quã violenter Chriſtiani ad idola adoranda compellerentur.*

Huiuſmodi edictum, Romæ tantùm editum, nec toto orbi Romano commune fuit, quin potiùs, ſi Euſebium auſcultamus, in alijs regionibus ipſi de Chriſtianis benè meriti fuiſſe traduntur, nec niſi ad vltima Imperij tempora in eos per orbem perſecutionis edicta dediſſe.

Chriſti Annus	Caij Papa	Dioclet. & Max. Impp.	Diocletiano 3.m & Maximiano 2.m Coſſ.
287.	4.	4.	

D INVALESCENTE per hæc tempora Manichæorum hæreſi, per Africam, Impp. dederunt reſcriptum ad Iulianum Proconſulem Africæ, ex Alexandria, de illis compeſcendis, ac penitùs tollendis, ex antiquo Cod. Gregoriano, lib. 7.

Chriſti Annus	Caij Papa	Dioclet. & Max. Imp.	Maximiano 2.m & Ianuario Coſſ.
288.	5.	5.	

E HIERACITAE Gnoſticorum & Manichæorum portio, à Hierace quodam, his temporibus (ſed annus à nullo deſignatur) in Aegypto agnoſcuntur. Epiphan. hæreſi 67. Philaſtrius, eos ſuo tempore fuiſſe, in Gallijs & in Hiſpanijs tradit, dictoſque etiam Abſtinentes. Negant reſurrectionem: Nuptias damnant; cœlibum ſolùm eſſe vitam æternam, aſſerunt; Infantes non poſſe ſaluari: Melchiſedech eſſe Spiritum ſanctum: & alia multa delirant.

Euagrius in vitis Patrum, narrat B. Macarium Aegyptium, cùm videret à Hieracita ſanam doctrinam, argumentis callidis eludi, & fidem fratrum periclitari, prouocaſſe eum ad ſuſcitandum mortuum, in teſtimonium rectæ fidei, quem & ſuſcitauit Macarius; Hieracita, præ pudore, in fugam verſo.

Chriſti Annus	*Caij Papæ*	*Dioclet.& Max.Impp.*	*Diocletiano 4.m* } *Coſ.*
290.	7.	7.	*Maximiano 3.m*

A

HIs Conſulibus notata ſunt Acta Proconſularia beatiſſimorum Martyrum, Tharaci,
Probi & Andronici, publicè excepta, cognoſcēte Maximo Præſide, in Ciuitate Thar-
ſo Ciliciæ, manuſcripta pura & ſincera extant in Annalibus, nunc primùm typis ex-
cuſa, apud Metaphraſten ſunt conciſa & fucata, 11. Octobr.

Chriſti Annus	*Caij Papa*	*Dioclet.& Max.Impp.*	*Annibaliano &* } *Coſ.*
292.	9.	9.	*Aſclepiodoto*

B

CONSTANTIVS, & Galerius Maximianus Cæſares, aſſumuntur ad Imperium, ob
Tyrannos emergētes, vt ait Euſeb. in Chron. an ad parta tuenda, vt Panegyricus Ma-
ximiano dictus? Et Conſtantius quidem Claudij Imp. ex filia Nepos, priuignam Maxi-
miani Herculei Theodoram, vxorem ducit, ex qua poſteà ſex liberos, Conſtantini fratres
habuit; Galerius verò Dacus, Valeriam Diocletiani filiam; Vxoribus, quas anteà habebant,
repudiare compulſis.

Chriſti Annus	*Caij Papa*	*Dioclet.& Max.Impp.*	*Diocletiano 5.m &* } *Coſ.*
293.	10.	10.	*Maximiano 4.m*

C

HOc anno, qui & ſecundus Imperij Galerij Maximiani, conſignata habentur exordia
Actorum SS. martyr. Nicomedienſium, cùm ciuitati illi præeſſet Cyrillus Epiſcopus:
quem Domna, Virgo Gentilis, Sacerdotum maxima, cùm incidiſſet in Acta Apoſto-
lorum, & ex eis pietatem prægustaſſet, cupiens pleniùs ad Chriſtianam fidem inſtitui, no-
ctu conuenit, à quo religionem edocta, effectaque Catechumena, Agapium Diaconum ab
eo catechiſtam accepit, rei tantùm conſcio Inde, Barbaro homine, regio Eunucho ipſo quo-
que catechumeno; qui ſimul, ſtatuto tempore baptiſmum ſuſceperunt; & quod in eiſdem
Actis Apoſtolorum legerant, ad Cyrilli pedes, quæcunque habebant, in pauperes erogan- D
da, detulerunt. Cyrillo verò mortuo, Antimus illi ſubrogatur, cuius Sedis tempore, à Perſa
quodam Eunucho, Indes collega, ipſe ac pariter Domna Præfecto domus regiæ, vt Chri-
ſtiani deferuntur, qui eorum explorans cubiculum, hanc præclaram reperit ſupellectilem;
diuinæ crucis figuram, & librum ſacroſanctum Actorum Apoſtolorum, duas Storeas in ſo-
lo ſtratas, fictile thuribulum, & lucernam, & ligneam arculam, in qua repoſuerant ſacram
oblationem, cuius ſiebant participes. Cæterùm ſic detecti; detruduntur in carcerem, ac fame
diutiùs cruciantur; diuinitùs autem impartitis alimentis pellunt inediam. Sed blanditijs eos
demulcere præfectus ſtuduit, at Domna, ne certamine huiuſcemodi magis periculoſo, ſuc-
cumberet, Diuini ſpiritus inſtinctu, inſanam ſe ſimulat, & dæmoniacam, ſicq; diù, omnium E
moleſtia perſeuerās, tandem Chriſtianorum Epiſcopo Antimo (quod Gentiles facere con-
ſueuerant) curanda committitur. Hæc autem hoc anno cœpta, producta ſunt vſque ad Gale-
rij Maximiani reditum ex Perſico bello Nicomediam, reliqua, ſuo loco, Acta, paucis emen-
datis, fideliſſima, apud Sur. 26. Decemb.

Præclara Chriſtianorum ſupellex.

Chriſti Annus	*Caij Papa*	*Dioclet.& Max.Impp.*	*Conſtantio Chloro* } *Coſ.*
294.	11.	11.	*& Galerio Max.*

HIs Conſulibus 3. Idus Auguſt. Suſanna, Gabinij filia, Caij Papæ neptis, cùm nuptias
Maximiani Galerij (defuncta iam vxore Valeria) renuiſſet, à Diocletiano Imperatore

retenta

A retenta, quòd Chriſtiana eſſet inuenta, iuſſu eiuſdem Imperatoris, in paternis ædibus, capite truncata, Martyrij palmam eſt conſequuta. Hæc pluribus Acta, quæ tamen perfecta ſunt ſequenti anno, in eiſdem actis, de Claudio propinquo Diocletiani, cum Præpedigna vxore, & filijs ad Chriſtum conuerſis; & de Maximo, rei priuatæ comite, item conuerſo, & iiſdem ſequenti anno, iuſſu Diocletiani, ad oſtia Tyberina incendio, ante Suſannæ obtruncationem, concrematis, habetur in Martyrolog. Rom. 18. Februarij.

Chriſti Annus	*Caij Papa*	*Dioclet & Max. Impp.*	*Tuſco & Anullino* Coſſ.
295.	12.	12.	

B

DIOCLETIANVS perſtans in ſententia de Suſanna elocanda Galerio Maximiano, cùm eam reluctantem, & Gabinium patrem in cuſtodia habuiſſet, per quinquaginta quinque dies, ſi fortè eorum animum emollire poſſet, mandauit Serenæ Vxori Auguſtæ, vt Suſannam ad ſe perductam, à Chriſtiana religione auertere ſtuderet; quę cùm eandem & ipſa religionem occultè coleret, eam potiùs confirmauit, & fortiter, atque conſtanter agere, hortata eſt. Eam igitur in Chriſtiana fide perſtantem, Diocletianus in Gabinij Patris domum reduci imperat, quo adueniens Galerius virgini vim illaturus, reſilijt, correptus numine, cuius fulgore eam ambiri cognouit; & mox ſtatua Iouis, ad eius preces pro- Martyriū Suſannæ.
C ſtrata: quæ omnia Diocletiano ſignificata, Magiæ tribuuntur, & ipſa mox obtruncari iuſſa, cuius corpus ritè, & Chriſtiano more curatum clàm eſt à Serena Auguſta, de qua nuſquàm apud Ethnicos ſcriptores, neque in vlla antiqua inſcriptione mentio; ſed neque de alia Diocletiani Vxore) nomine eius, inuidia, vt credibile eſt, & odio Chriſtianæ religionis, Decreto Principis, aut Senatus, abolito. Sed præter Acta ſanctæ Suſannæ, Acta etiam S. Marcelli, & aliorum Martyrum, eius meminerunt, & Martyrolog. Rom. his verbis: Romæ S. Serenæ, vxoris quondam Diocletiani Aug. In Actis Suſannæ, mentio eſt de oſculo pedum, Sacerdotis Gabinij, & Caij Pontificis.

D

Chriſti Annus	*Caij Papa*	*Dioclet. & Max. Impp.*	*Diocletiano 6.m & Conſtantio Caſare* Coſſ.
296.	13.	13.	

CAIVS cùm ſediſſet annos duodecim, menſes quatuor, & dies quinque, propter filiam Gabinij fratris, nomine Suſannam, martyrio coronatur. Germanus item, ſed alio die, lib. de Rom. Pont. Martyrolog. Rom. Quod verò in eo lib. de Rom. Pont. dicitur de conſtitutis gradibus, per quos ad Epiſcopatum aſcenderetur, intelligẽdum eſt ab eo decretum fuiſſe, vt non promoueretur ad Epiſcopatum, qui in inferioribus gradibus, conſueto tempore non miniſtraſſet, nam alioqui hic ordo hierarchicus, iam vſque ab Apoſtolorum
E temporibus erat ſtabilitus & vſu receptus.

Fertur eius Epiſtola hoc anno data ad Felicem Epiſcopum.

Marcellinus Papa.

CESSAT Epiſcopatus dies 11. & Marcellinus Romanus quinto Nonas Maij ſubrogatur, quem Euſebius, & alij, eum ſequuti, confundunt cum Marcello, quos certum eſt fuiſſe diuerſos, vt habent tabulæ Eccleſiaſticæ, Martyrologia, tabulæ Creſconianæ, Optatus, Aug. & alij.

Extat Marcellini nomine, inſcripta Epiſtola hoc anno data, 8. Idus Septemb. ad Salomonem

Euſeb. & alijMarcel lum confundũt cũ Marcellino.

nem Epiſcopum,qui ipſum conſuluerat de hæreticis nuper emergentibus, ex Pauli Samoſateni Schola,qui negarent Diuinitatem CHRISTI, & æqualem cum Patre honorem & cultum. A

Poſt Hymenæum,in Eccleſia Hieroſolymitana, ſequitur Zambdas, quo, paulò pòſt mortuo,Hermon.poſtremus eorum,qui ante perſecutionem,noſtra memoria ibi concitatam,fuerunt Epiſcopi.Euſeb.in Chron.& in hiſt.7.cap.vlt.

Chriſti Annus	*Marcellini Papa*	*Dioclet.& Max.Impp.*	*Maximiano A.5.m & Galer.Max.Caſ.2. m* Coſ.
297	1.	14.	

B

LEGIO Chriſtianorum militum ab Oriente, Romam euocatur, aduerſus nouos emergentes Tyrannos, Amandum & AELianum. Qui omnes Chriſtiani milites,quòd in Palæſtina ſtationem haberent,à Zambda Epiſcopo Hieroſolymitano,fide Chriſtiana imbuti,Romæ poſt à Marcellino Papa,exhortatione firmati, cùm ſub Maximiano militarent in Gallijs,detrectantes impia obire ſacrificia, omnes apud Agaunum, prius militari more, ſæpiùs decimati,ac demùm immiſſo exercitu trucidati, glorioſo ſunt coronati martyrio. Acta S.Eucherio Epiſcopo Lugdunenſi;ex antiquioribus monumentis reſtituta; alij plures ex eadem legione varijs occaſionibus, in varia loca delati, & alij etiam milites Chriſtiani, ſub Maximiano,impensè in eos infenſo,martyrium ſubierunt,de quibus Helinandus apud Sur.& alij etiam apud eundem 4.Maij. C

Agaunenſes Mart.

Veturius Magiſter militiæ,Chriſtianos milites perſequitur; paulatim, ex illo iam tempore perſecutionis aduerſus nos incipiente. Euſeb.in Chronic. de his quæ in Oriente geſta ſunt,& in Hiſt. [a] Quantumuis enim Romæ, & in Prouincijs etiam ipſo Imperij initio, frequentia & immania contigerint martyria, reſpectu tamen ſubſequutæ poſteà immẽſæ ſtragis,leuia videri potuerunt.

a Li.8.c.4

Chriſti Annus		*Marcellini Papa*	*Dioclet.& Max.Impp.*	*Fauſto & Gallo* Coſ.
298.	18.	2.	15.	

D

PERSECVTIO in milites Chriſtianos ſæpè graſſari cœpta; longè lateque diffuſa, totum Chriſtianum orbem,Imperio Romano ſubiectum inuaſit. Acta pluriũ inſignium Martyrum,Marcelli Centurionis,Tingi in Mauritania apud Sur.30.Octobr.martyriũ eſt memorabile.cum duodecim filijs.

Thermæ Diocletianæ & Maximianæ.

Hoc anno Thermæ Diocletiani Romæ,& Maximiani Carthagine inchoatæ;tantæ vaſtitatis, vt Marcellinus libr.16.dixerit extructas,in modum Prouinciarum, ad illud opus Chriſtianos milites,pertæſi tantarum cædium,vt eos ſeruili labore fatigarent, dedicârunt. Euſeb.in Chron. Acta S.Marcelli Centurionis. Acta S.Marcellini Papæ,falſo Marcelli nomine prænotata;tantum erat odium in Chriſtianos, vt quæ ſupplicia in milites, iuxta ipſorum leges infligi nefas eſſet, in Chriſtianos milites paſſim exercerent. E

Horum militum laboris & fatigationis miſertus Thraſo,vir potens,& locuples,victum illis,per viros Chriſtianos,miniſtrabat Siſinnium, Cyriacum, Smaragdum, & Largum,ex quibus,duos illos primos, Marcellinus, Diaconos Eccleſiæ Romanæ conſecrauit; qui nocte quadam, deferentes ſuis humeris victum, deprehenſi, tenti, & perducti ad Tribunum,ab eo ad Maximianum delati, ad fodiendam arenam, & ſuis humeris portandam, ad Thermarum locum,damnati ſunt,vbi ſenem Saturninum, fractum viribus,ad portandum onus adiuuare deprehenſi,arctiori cuſtodia recluſi, cooperante diuina virtute, compluri-

bus

A bus ad ſidem conuerſis, tum ipſi tandem, tum alij martyrio coronati ſunt. Acta, in nonnullis tamen corrigenda.

Inter quamplurimos milites Chriſtianos, à Maximiano operi adſcriptos præter alios quorum memoria excidit, clariſſimus ille extitit Chriſti martyr Maximus, Dux Millenarius, qui à puero Chriſtianus, plurimos ad Chriſti fidem adduxit, ac tandem cum vxore & filijs varie necati ſunt. Acta S. Marcellini.

Eodem tempore cum Diocletiani & Maximiani conſilio, omnes vbique poſitæ legiones luſtrarentur, reperti milites Chriſtiani, tanquàm ſerui adſcriptitij ad Thermarum opus fuerunt mancipati; quibus abſolutis, qui conſtanter perſtantes ſuperfuerant, ne quid in im-
B perium molirentur, omnes capitis ſententia damnantur, cum Zenone Tribuno, qui inter eos excellebat, numero decem millia, ducenti tres. Appendix ad Acta.

Quòd igitur ſudoribus Confeſſorum & martyrum, immenſa illa extructa ſit moles, diuino videtur factum conſilio, vt, reliquis Thermis collapſis, hæ vnæ ſuperfuerint, & earum pars, in vſum Eccleſiæ, memoriæque Dei genitricis Mariæ & Angelorum, religiosè fuerit commutata.

Zambdæ Hieroſolymitano Epiſcopo ſuccedit Hermon, aliàs Thermon. 18. eius ſed ep. Euſeb. in Chron.

C *Chriſti annus*	*Marcellini Papa*	*Diocle t.& Max.Impp.*	*Diocletiano 7.m & Maximiano 6. m* } *Coſ.*
299.	3.	16.	

TRVCVLENTI Præſides, antequàm generalia edicta Principum in Prouincias perferrentur, odio Chriſtianæ religionis, ea ſua feritate præueniunt.

Sub hoc conſulatu notata habentur Acta ſanctorum martyrum Guriæ & Samonæ, extant apud Surium 15. Decemb.

Cyrillo Epiſcopo Antiocheno vita functo, ſubſtituitur Tyrannus 17. eius ſedis Epiſcopus. Euſeb. in Chron. & in hiſt. [a] Hoc, illo, ait, officio fungente, bellum ad Eccleſias expu-
D gnandas vehementer exarſit. a li. 7. c. 26

Tyranno, Epiſcopus Tyri & martyr, per hæc tempora claret. Euſeb. 8. cap. 25.

Chriſti Annus	*Marcellini Papa*	*Diocle t.& Max.Impp.*	*Conſtantio & Galerio Cæſare 3. m* } *Coſ.*
300.	4.	17.	

THEONAE, Epiſcopo Alexandrino, ſubrogatur Petrus, de quo S. Athanaſius Apolog. ſecunda, Petrus, inquit, ante perſecutionem (illam ſcilicet atrociorem) Epiſcopus, & in perſecutione martyr, declaratus. Euſeb. [b] b Lib. 7. cap. vlt.

E Galerius Maximianus cùm aduerſus Narſetem Regem Perſarum, malè pugnaſſet, mox contractis vndique copijs aduerſus eoſdem Perſas proficiſcitur. Eutropius.

Publius vir clariſſimus, Legatus à Diocletiano ad Perſas miſſus, Anaſtaſiam Vxorem Chriſtianam ſub cuſtodia in vinculis dereliquit, de ea ſupplicium ſumpturus poſt reditum, ſed is in itinere moritur, & illa libertati reſtituta, totam ſe ac ſua, obſequio Confeſſorum ac Martyrum addicit. Acta extant, & Epiſtolæ eius ad Chryſogonum Chriſti Confeſſorem, & huius ad eam, quæ dignæ legantur, apud Suidam in hiſtoria, & apud Nicephorum lib. 14. in fine.

Quartum Sæculum.

Chriſti Annus	*Marcellini Papa*	*Dioclet. & Max. Impp.*	*Tritano & Nepotiano Coſſ.*
301.	5.	18.	

Dioclet. & Maximianus A.A.

BELLO Perſico, & Parthico feliciter geſto, Victores Impp. Romæ hoc anno inſigni pompa triumphant, antecedentibus currum eorum Narſæi Regis ſororibus, liberis, & omni præda. Euſeb. in Chron. & Eutropius; malè hæc apud Caſſiodorum, poſt annos ſex, ponuntur. In eo bello enituit eximia virtus Andreæ Tribuni militum, duntaxat catechumeni, qui ab Antiocho exercitus Duce (dicebatur verò ille etiam Dux ᵃ exercitus, B qui vel vni tantùm legioni præfectus erat) aduerſus Perſarum copias, in Romani Imperij fines irrumpentes miſſus, cùm ſubiectos ſibi milites ad pietatem inſtituiſſet, & in eum qui verè eſt Deus, fiduciam habere docuiſſet, de hoſtibus longè pluribus, quàm ipſi eſſent magnam victoriam reportauit. Sed apud Antiochum Chriſtianitatis accuſatus, ab eo cum ſociis dirè eſt tortus, iuſſu Galerij dimiſſus, & ab Epiſcopo Tharſi baptizatus cum ſuis, ac denuò ad mortem quæſitus, cùm loca ſubinde mutans, in anguſtias montis Taceri perueniſſet, ibi diuinitùs admonitus de percipiendo martyrio, hortatus ſocios, ſe Antiocho, cùm alijs præbuit iugulandum. Acta & quidem ſincera apud Sur. 19. Auguſti.

ᵃ l. 2. §. nā exercit. ff. de ijs qui not. infam.

Maximiano Galerio in Theatro, Nicomediæ, iactabundo ore perorante, de Romani C Imperij felicitate, deuictis Parthis & Perſis, Regijs etiam perſonis in Triumphum ductis, & vltra Cteſiphontem protracto Imperio, quod ante Imperatorum Romanorum nemini licuiſſet, & ad ſuorum Deorum cultum Chriſtianos alliciente, & impellente, prodigium immane eius iactantiam redarguit; cùm, medio die, ſereno cœlo, caloribus maximis, tanta vis tonitruum & fulgurum, cum ventis vehementibus, & denſa grădine, & denſis tenebris erupit, vt plurimi, in fuga proculcati, perierint, & Maximianus vix euaſerit; flumina quoq; redundantia, & ſegetes funditùs euellentia, agricolarum labores in mare deportarunt; quibus tamen prodigijs nihilo mitiores redditi ſunt Imperatores erga Chriſtianos, imò verò cum admirabili quadam felicitate ijdem hactenùs Imperium gubernaſſent, Reges poten- D tiſſimos domuiſſent, rebellantes prouincias compreſſiſſent, extinxiſſentq; Tyrannos Imperiū inuadentes, fineſq; Romani Imperij longiùs propagaſſent, & ſumma concordia quatuor ſimul Impppp. vnanimes, (quod nunquàm anteà factum fuerat) adminiſtrarent, hæcque dijs accepta ferrent; ad maiorem eorum gratiam promerendam maioribus ſtudijs incenduntur; & quòd putaſſent Deorum hoſtibus compluribus Chriſtianis occiſis, diuina ſibi ad ea impertienda conciliaſſe numina, ijſdem hoſtijs, ea ſibi magis, magiſq́ue propitia reddere omni conatu laborant. Sic igitur quieſcentibus vndique bellis externis, ac ciuilibus penitùs extirpatis, ad expugnandos penituſq́ue delendos Deorum inimicos infenſiſſimos, Chriſtianos, ijdem Imp. in Oriente, & Occidente conſpirant, omnes comparant vi- E res, cunctas admouent machinas. Diabolus ad exterminium Chriſtianorum non modò eos calcaribus vrget, ſed & Pontifices & Sacerdotes Gentilitiæ ſuperſtitionis, per ſe ſatis incenſos, magis ac magis inflammat, & ignobile vulgus pariter ſponte furens, excitat, & ad fidelium bonorum prædam allicit & impellit; omnes denique ad horribilium & terribilium inſtrumentorum, ad excruciandum adinuentiones acuit & accendit. Tot tantaque ab inferis deorſum, & ab hominibus deſuper terram, aduerſus Chriſtianam Religionem inermem vndique comparantur, vt eorum tantùm cogitatio vel aſpectus, fortia quæque pectora timore concutere, robuſtos quoſq́ue animos proſternere potuiſſet, ſi proprijs tantùm viribus Chriſtianis obnitendum foret, & non magis fide, qua aliàs ſæpè ᵇ ſancti vice-

Cōſpiratio Impp. ad extinguendum Chriſtianum nomen.

ᵇ Hebr. 11.

runt

A runt regna, effugauerunt aciem gladij, fortes facti ſunt in bello, &c. Hoc igitur anno Galerius Maximianus Nicomediæ agens vnà cùm Diocletiano, & Maximianus Herculius Romæ paribus votis in Chriſtianam Religionem conſpirant, atque pariter de inferenda omnium ſæuiſſima perſecutione Edicta decernunt, atque promulgant. Quòd verò Euſebius eam referat in annum ſequentem Diocletiani Imperij 19. planè intelligendum eſt de promulgatis ab Impp. edictis de Eccleſiarum demolitione, & cóflagratione librorũ omnium, ad Religionem Chriſtianam ſpectantium; cùm tamen neget ante illud tempus in Chriſtianos, præſertim milites, eſſe ſæuitum: nec enim vllus ferè annus Imperij Diocletiani, Chriſtiani expers ſanguinis fuit; ſed quòd illa priora viſa ſint potiùs præludia quàm certamina,
B eam Euſebius numerandi perſecutionis annos rationem inijſſe videri poteſt.

Cùm igitur Maximianus Herculius (habent Acta ſancti Sabini Epiſcopi Spoletini illuſtris martyris) *Romæ eſſet, & 15. Kalend. Maias in Circo Maximo ſpectaret Circenſes ludos, Acclamatum eſt in Circo: Chriſtiani tollantur, dictum eſt duodecies. Iteratumq; Auguſte, Chriſtiani non ſint; clamatum eſt decies. Ex quo factum eſt, vt Eugenius Hermogenianus Præfectus Prætorio retulerit in Senatu de perſecutione in Chriſtianos decernenda.* Decernitur in Senatu perſecutio. *Reſcriptumq; dedit Maximianus ad Venuſtianum Auguſtalem Tuſciæ, his verbis: Ex ſuggeſtione patris noſtri Hermogeniani P.P. apud nos claruiſſe, cognoſce, &c. ideo monemus vt vbicunque Chriſtiani inuenti fuerint ſuperſtitionem colentes, aut ſacrificare cogantur Dijs, aut certè pœnis intereant, facultatibusq; nudati eadem Fiſco cum tributu publicu ſocientur. Vale parens chariſſime, D. pridie Ka-*
C *lend. Maias.*

Quod quidem iniquiſſimè, & aduerſus legem à ſe nuper promulgatam Maximianus decreuit; extat ſanctio ab ipſis Diocletiano & Maximiano edita, his verbis in Codice Iuſtiniani: L. Decur. C. de pœ.

Decurionum filij non debent beſtijs ſubijci, cumq; à populo acclamatum eſſet iterum. Dixerunt (imperatores) Vanæ voces populi non ſunt audiendæ: nec enim vocibus eorum credi oportet; quando aut noxium crimine abſolui, aut innocentem condemnari deſiderant.

Quomodo autem Venuſtianus poſt hæc Exuperantium atque Marcellum religionis
D cauſa tormentis exagitatos morte damnârit; rurſumque de Sabino Epiſcopo quæſtionem habens, eius precibus meruerit fieri particeps veritatis, & ad Chriſtum conuerti, ac deniquè tum ipſe, tum Sabinus à Lucio Tribuno ad eos miſſo fuerint vltimo affecti ſupplicio, ipſa citata Sabini Acta demonſtrant. Auguſtalis Tuſciæ ad Chriſtum conuertitur.

Interim verò, quæ alter Maximianus, nempè Galerius Nicomediæ egerit, ab Euſebio prætermiſſa ex actis martyrum, ordine exequamur. Acta Nicomed. Mart. 26. Decemb. apud Sur.

Is igitur ad Chriſtianos blanditijs, promiſſis, minis, & terroribus intermixtam habens orationem, à Glycerio presbytero huiuſmodi retulit reſponſum: *Neq; tua promiſſa & dona deſideramus Imperator: neque tuas minas omninò curamus*; & alia in hanc ſententiam, qui-
E bus furore concitatus Maximianus, cum poſt dira tormenta, igne cremari iuſſit. Archieunuchum quoque, cùm, quæ circa Domnam, Dianæ ac Mineruæ Sacerdotem, contigiſſent, retuliſſet, obtruncari iuſſit. Domnam verò, ab Antimo Epiſcopo in Monaſterium traditam, & occultatam, cùm perquirens Maximianus non inueniret, (ſi quidem, vt auditum eſt, eam perquiri, è Monaſterio virili habitu eam emiſerant) impetum facit in Aſceteria, & Monaſteria, ea diruens, Virgines verò probris afficiens, de qua perſecutione ſanctus Baſilius libro de Virginitate ſic ſcribit: *Cùm ferueret*, inquit, *perſecutionis immanitas, electæ virgines, propter ſponſi fidem, ad illudendum impijs hominibus traditæ, corporibus inuiolatæ perdurarunt, ineffabiles, cui gratia id perferebant, impiorum conatus, ab earum carne irritos arguente, & integra earum corpora cuſtodiente.* Sine dubio de hac perſecutione intelligit S. Baſilius, S. Baſil. de perſecu tiõe Diocletiani.

exem-

exemplum præclarum ſubditur in illis Actis Theophilæ nobiliſſimæ Virginis, à probro, A diuino quodam & admirabili modo liberatæ, cuius, cùm à lictoribus traheretur, hæc præclara feruntur verba, cùm manus, & oculos in cœlum tollens, & miſerabiliter aſpiciens, *Mi Ieſu*, inquit, *meus amor, mea lux, meus ſpiritus, meus cuſtos caſtitatis, & vitæ; vide eam, quæ eſt tibi deſponſa, vide o ſponſe, in quem nulla cadit reprehenſio, & feſtina; quoniam non eſt tempus quidem prędandi, ne pactum conuentum fallam, ne prodas me beſtijs, ne lupi tuam pecudem lanient, ſerua ſponſe, ſponſam, meam conſerua caſtitatem, fons caſtitatis, vt tuum quoque nomen, nunc quoque maximè glorificetur, quod intelligenter glorificatur ab Angelis.* Hæc illa quidem orauit cum lachrymis, effectum autem Deus reddidit. Introducta Virgo in proſtibulum, prolato de ſinu Codice Euangeliorum, lectioni ſe dedit; qui verò primus ex intemperantioribus ad eam ingredi B auſus eſt, tremore agitatus, procumbit mortuus, qui poſt aliquot horas ingreditur ſecúdus, nimio ſplendore obcęcatus, fores, quibus exiret, quærebat, quod æquè pluribus accidit, nullis egredientibus, quod mirati alij plures, non iam Virginem quærentes, ingrediuntur, ſed quid factum eſſet explorantes, vident admirabilia & terribilia, Virginem quidem ſedẽtem, & libro incumbentem, propè verò iuuenem admirabili ſplendore & fulgore collucẽtem, ac metu, cùm penè obriguiſſent, exclamant: QVIS EST SICVT CHRISTIANORVM DEVS, nec ſpectaculum ferentes inde ſe proripiunt, omnes quidem obliti libidinis, nonnulli etiam impietate abiurata: quibus auditis, Maximianus rem magicis adſcribit artificijs. At iuuenis (id eſt Angelus Domini) puellæ aſſiſtens, proſtibulo eductam, ad veſtibulum C Eccleſiæ cum pace dimittit. Congregati ad nocturnas de more preces Chriſtiani, eam cum gaudio excipiunt, &, auditis quæ circa illam admirabilia patrárat Dominus, gratias illis ingentes cum lachrymis agunt. Ex ijſdem Actis, in quibus deinceps deſcribuntur vincula & cruciatus Dorothei, Mardonij, Mygdonij, Indis, & aliorum plurium, qui apud Imperatorem in magna alioqui gratia, & honore erant; denique commemoratur martyrium plurimorum illorum, qui, cùm in Chriſti Natali ad Dominicum frequentes de more conueniſſent, mandãtibus Imperatoribus ianuas Eccleſiæ claudi, ligna & ignem circumcirca parari, tripodemq́; cum thure pro foribus ſtatui, clamante præcone, vt qui incendium vellent fugere, foras exirent, & Iouithus adolerent, vnà omnium hæc vox audita eſt, pro Chriſto ſe D mori malle, quàm Dijs ſacrificare: incendio cõſumpti ſunt, & eo die naſci meruerunt in cœlis, quo Chriſtus in terra pro mundi ſalute naſci dignatus eſt. hæc breuiter ex ijſdem Actis, quæ eadẽ in Martyrolog. Rom. 25. Decemb. habentur, quæ, & alia plura intacta relinquens Euſebius, ab anno ſequẽti, quo edictum de diruendis Eccleſijs promulgatum eſt, hiſtoriam proſequitur.

Præclara virginis oratio.

Diuina protectio Virginis per Angelum.

Chriſti Annus	*Marcel. Papa*	*Dioclet. & Max. Impp.*	*Conſtantio Chloro, & Galerio Maximiano Cæſaribus 4.m Coſſ.*
302.	6.	19.	

E

DIOCLETIANI ET MAXIMIANI.

Perſecutio omnium ſæuiſſima, quam Decimam vocant.

ANNO 19. Diocletiani Imp. ſub Paſſionis Domini celebritate, indicitur ab Impp. vt vbique terrarum Eccleſiæ deturbentur: Chriſtianorum ſcripturæ igni abſumantur: honores adepti cum ignominia de gradu deponantur: priuatis libertas adimatur: denique vt Eccleſiarum Præſides in vincula conijciantur, & omnes omnibus tormentis adhibitis, ad immolandum Idolis compellantur. Euſeb. lib. 8. [a] Quæ verò initio eius libri ha-

Cap. 3.

bet,

A bet, de ſtatu Chriſtianæ Reipub. de pace Eccleſiæ, de beneuolentia Impp. erga Chriſtianos: de corrupta Eccleſiaſtica diſciplina, & mutuis diſſidijs inter ſe, non modò popularium, ſed & Præſulum Eccleſiarum, quaſi in ipſos Chriſtianos perſecutionis refundens cauſam, mendacia arguuntur ex Actis MM. SS. CC. Martyrum eius temporis, tum Romæ, tum in Gallijs, & ex ipſius Conſtantini Edicto, quod ipſemet Euſeb. citat in eius vita [a], in quo habetur, Chriſtianos iuſtos pronunciatos ab Apolline, eoſque ſibi impedimento fuiſſe, ne vera ederet oracula, & miracula, ac ſtatim Impp. inſtituiſſe in eos atrociſſimam perſecutionem, *cùm puer admodùm eſſem*. ait Conſtantinus. Non igitur primùm anno 19. ſui Imperij ſæuire cœpit in Chriſtianos Diocletianus, quo anno Conſtantinus agebat 28. ætatis annum, qui, B vt idem teſtatur Euſebius in eius Vita [b], imperare cœpit anno ætatis 32. ſed nec leue quidem extat veſtigium diſcordiarum inter Epiſcopos, quas iactat inter eos interceſſiſſe. Quòd vero naufragia quorundam in fide, ob perſecutionem, ſe omiſſurum affirmat, in eo, non tam alieno, quàm ſuo pudori conſuluiſſe viſus eſt. Siquidem illi in conuentu Tyrio Potamon Heracleæ in Aegypto Epiſcopus, Confeſſor item in ea perſecutione, in qua, ob fidei confeſſionem, oculo excæcatus eſt, exprobrauit, quòd excidiſſet à fide vt à carcere liberaretur, vt eſt apud Epiphanium hæreſi 68. Quò ad Edictum de ſacris codicibus cõcremandis, hoc anno Diocletiani 19. factum, præter Euſebium, teſtificationem quoque ſancti Auguſtini habemus, de Baptiſmo contra Donatiſtas, lib. 7. cap. 2. Meminit quoque Arnobius [c] aC gens aduerſus gentes de eiuſmodi Gentilium rabie in exurendis Chriſtianorum codicibus, & de molitione Eccleſiarum. *Noſtra quidem*, inquit, *ſcripta, cur ignibus meruerunt dari? cur immaniter conuenticula dirui? in quibus ſummus oratur Deus, pax cunctis, & venia poſtulatur, magiſtratibus, exercitibus, Regibus, &c.* Ex quibus apparet Arnobium ſcribere cœpiſſe poſt editã de comburendis libris Imperatoriam iuſſionem, qui lib. 1. numerãs annos Chriſti, *Trecenti*, inquit, *ſunt anni ferme minus; vel plus aliquid, ex quo cœpimus eſſe Chriſtiani, & terrarum in orbe cenſeri.* Quod item ſpectat ad imperatam Chriſtianorum librorum incenſionem; ab eodem Arnobio traditur [d] fuiſſe nonnullorum Gentilium ſententiam: non tantùm (quod factum eſt) vt Chriſtianorum Codices igni ſubijcerentur, ſed & illos omnes, licèt à Gentilibus ſcriptos, D quibus Gentilitia ſuperſtitio videretur poſſe conuelli, ac præſertim quos Cicero de Natura Deorum, vel de Diuinatione conſcripſit, eſſe pariter abolendos, in quos inuehitur, ſic dicens *Ante omnes Tullius Romani diſertiſſimus generis; nullam veritus impietatis inuidiam, ingenuè, conſtanter & liberè, quid ſuper tali opinatione ſentiret, pietate cum maiore monſtrauit: à quo ſi res ſumere iudicij veritate conſcriptas, non verborum luculentias pergeretis, perorata eſſet hæc cauſa, nec ſecundas (vt dicitur) actiones nobis ab infantibus poſtularet. Sed quid aucupia verborum, ſplendoremq́; ſermonis peti ab hoc dicam, cum ſciam eſſe non paucos, qui auerſentur, & fugiant libros de hoc eius, nec in aurem velint admittere lectionem, opinionum ſuarum præſumpta vincentem? cumq́; alios audiam muſſitare indignanter, & dicere; Oportere ſtatui per Senatum; aboleantur vt hæc ſcripta, quibus Chri-E ſtiana religio comprobetur, & vetuſtatis opprimatur auctoritas? Quinimmò ſi fiditis, exploratum vos dicere quidquam de dijs veſtris: erroris conuincite Ciceronem temeraria & impia dictare, refellitote, redarguite, reprobate: nam intercipere ſcripta, & publicatam velle ſubmergere lectionem; non eſt deos defendere, ſed veritatis teſtificationem timere.* hæc inter eos Arnobius. Ex Edicto de demoliendis Eccleſijs, promulgato vna die nempè Paſſionis Domini, ait Theodoretus [e], vel ipſis diebus Paſchalibus, vt Euſebius in Chronico ex compoſito omnes Eccleſiæ demolitæ ſunt.

Promulgato item Decreto de libris comburendis, ad eos tradendos Chriſtiani vbique vrgebantur, & additis tormentis, crudeliter cogebantur, qui ergo atrocitate pœnarum perterriti, quos apud ſe habebant codices traderent, Traditores vocati. quorum ingens fuit

[a] li. 2. c. 49. & 50.
[b] li. 1. c. 1. & lib. 4. c. 53.
[c] li. 4. in fi.
[d] Lib. 3.
[e] Li. 5. c. 5.

numerus: Sed prope infinitus illorum, qui mortem potiùs, per acerbiſſima tormenta, elegerunt, quàm libros prodere. quorum omnium memoriam, vna die, nempè ſecunda Ianuarij Romana Eccleſia celebrat hoc præconio. Romæ commemoratio plurimorum ſanctorum Martyrum, qui ſpreto Diocletiani Imperatoris Edicto, quo tradi ſacri codices iubebantur, potius corpora carnificibus, quàm ſancta dare canibus maluerunt. In qua tanta atrocitate perſecutionis multi ad Barbaros confugientes, licèt captiui, benignè tamen habiti ſunt, & ritus Chriſtianos liberè paſſi exercere, vt eſt in Edicto Conſtantini pro Chriſtianis A

Li.2.c.51 apud Euſebium in eius vita [a], De Chriſtianorum in perferendis tormentis alacritate, Seue-

c.52. rus [b] hæc habet: *Hac tempeſtate omnis ferè ſacro Martyrum cruore orbis infectus eſt: quippe cer-*

Lib. 2. *tatim glorioſa in certamina ruebatur; multoq; auidius tum martyria glorioſis mortibus quærebantur, quàm nunc Epiſcopatus ambitionibus appetuntur. Nullis vnquam magis bellis mundus exhauſtus eſt, neq; maiore vnquam triumpho vicimus, quàm cùm decem annorum ſtragibus vinci non potuimus.* quorum plurimorum mandatæ litteris præclaræ extant eius temporis Martyrum paſſiones. B Quod verò ſpectat ad ingentem Chriſtianorum numerum hac perſecutione occiſorum, ſi ex ijs qui vno menſe, decem & ſeptem millia cæſa ſunt, (vt eſt in libro de Roman. Pontif. in Marcellino Papa) totius decem annorum temporis licet deducere rationem, in immenſum excreſcet Martyrum numerus.

His igitur de hac perſecutione præmiſſis, quid inprimis Euſebius, de rebus in Oriente

li.5.c.8. ſingulis annis geſtis, conſcribat, hic ordine temporum breuiter intexemus. Exordium [c] is C ſumens à Nicomedia, Imperatoria tum ſede, cùm ibi Diocletianus, & Galerius Maximianus adeſſent, refert de inſigni inprimis viro, & diuina caritate incenſo, cuius nomen non proditur, qui ſtatim, vt appenſa ſunt impia Edicta, palàm ea abſtraxit, & dilacerauit. Ex quo ſtatim correptus, & acerbiſſimis excruciatus tormentis, primus omniũ illius temporis mar-

li.8.c.6. tyr glorioſus conſtanter occubuit. Inde progreſſus Euſebius [d] ad eos, qui ex palatio clariſſimi, & apud Imp. alioqui gratioſiſſimi, martyria pro fide ſubierunt, vnius, Petri nomine, cõmemorat atrocia ſupplicia, qui inuicto animo toto corpore flagellis laceratus, aceto & ſale perfuſus, in craticula lento igne torrefactus, in tormentis animam efflauit. quo modo Dorotheus, Gorgonius, & alij plures ex Impp. familia, poſt varia certaminum genera diuinæ D victoriæ præmia reportârunt. Per idem tempus Antimus Nicomedienſis Epiſcopus, propter Chriſti teſtimonium, obtruncatur. Cui ingens martyrum turba adiuncta fuit. Cùm enim per eos ferè dies Regia Nicomedienſis conflagraſſet, Chriſtianis in ſuſpicionem vocatis, aceruatim alij gladio trucidati, alij flammis combuſti, alij in mare demerſi ſunt. quos piè tumulatos Impp. audierunt rurſum effodiendos & in mare proijciendos ſanxerũt; ne, vt eorum ferebat opinio, in ſepulcris conditos, Deos eſſe reputantes, diuina veneratione proſequerentur. Ex quo confirmatur antiquus ritus venerationis SS. reliquiarum. Atq; hæc ferè Euſeb. de initio perſecutionis. Non longè poſt, inquit idem, cùm in Melitina regione, & rurſus in Syria aliqui Imperio inſidias molirentur, edicto Impp. omnes Eccleſiarum Prǽſides, E ea de re ſuſpecti in carceres conijciuntur, tãto numero vt carceres, qui homicidis ſepulchrorum effoſſoribus, & alijs criminoſis parati fuerant, tunc Epiſcopis, presbyteris, Diaconis, Lectoribus, & Exorciſtis, ſic replerentur, vt maleficis locus non eſſet. Huc vſq; ex Euſebio, qui res Nicomedienſes leuiter attingens, plura digna memoria prætermiſit, quæ ex Actis Martyrum nobis delibanda ſunt. In illis igitur, ad ea quæ de incenſa cum Chriſtianis Eccleſia in die Natali Domini, ſuperiori anno relata ſunt, hæc ſubduntur; quod cũ Maximianus quodam die cum populo & exercitu accederet ad ſacrificandum Cereri, miles quidam, nomine Zeno, ex edito loco inclamauit, arguens Imp. quod lapidibus ſacrificaret, à rebus creatis reuocans eum ad Deum creatorem omnium piè colendum; cuius Maximianus ora con-

tundi,

A tundi, & maxillas conſtringi, ac mox caput amputari iuſſit. Antimus Epiſcopus Nicomedienſis ex latebris, litteris per Diaconum miſſis, athletas Chriſti carceribus incluſos ad conſtantiam hortabatur, qui Diaconus cum litteris interceptus, & à Maximiano de eo qui mitteret, & vbi eſſet, interrogatus, liberè profeſſus eſt, eum Epiſcopum eſſe, vbi verò eſſet, ſe nullo modo editurum: cuius linguę libertatem non ferens Imp. eam amputari, & mox eum lapidibus obrui mandat; & qui in carcere detinebantur, viros illuſtres morte condemnat, Dorotheum quidem, iubens capite truncari, Mardonium verò viuum cremari, Mygdonium in foſſam proiectum, obrui; Gorgonium verò Indem, & Petrum, molaribus lapidibus ad collum appenſis, in mare proijci: in quo diuerſa ſunt Acta ab Euſebio, qui Petrum in
B tormentis mortuum affirmat. Quomodo autem eorundem SS. MM. corpora, in mare demerſa, à piſcatoribus ad littus retracta, Domna, adhuc ſub virili habitu, ſepulturæ mandarit, quomodo inſuper delata quòd Martyres ſepultura donaſſet, ab eodem Galerio Maximiano occidi iuſſa, inuentaque ad ſepulturam Martyrum orans, capite truncata ſit, eadem Acta fuſiùs narrant. quibus velut egregium corollarium de Enthymij martyrio, qui doctrinis, & monitis multos prius Chriſto martyres cùm obtuliſſet, poſt multos & diros cruciatus, enſe truncatus eſt. huc vſque Acta Nicomedienſia. De Antimo Epiſcopo, præter latebras, & paſtorale munus in ſcribendis ad ſuos litteris, nihil Euſebius, obtruncatum mortem obijſſe; Nicephorus [a] autem ex Actis, quæ tunc extitiſſe credibile eſt, ſummatim hæc [a] li. 7. c. 6.
C de admirabili eius agone collegit: *Diuinus*, inquit, *Antimus primùm quidem crudeliſſimè cæditur, ſudibus igne candentibus talos perforatur, ſuper fractis teſtis reponitur, baculis conuerberatur, crepidas æreas ignitas induitur, fidiculis, alijs tormentorum inſtrumentis excruciatur, facibus aduritur, & ad extremum ſecuri percutitur.*

At de his, quæ in eadem Prouincia Bithynia, in qua Nicomedia ſita eſt, agebantur, qui tunc aderat, & ea peruidebat, Lactantius [b] grauiſſimus teſtis accedat, qui ait: *Vidi ergo in Bithynia Præſidem gaudio mirabiliter elatum, tanquàm Barbaram gentem aliquam ſubieciſſet, quòd vnus, qui per biennium magna virtute reſtiterat, poſtremò cedere viſus eſt. Contendunt igitur, vt vincant & exquiſitos dolores corporibus immittunt, & nihil aliud euitant, quàm vt ne torti moriantur.* hęc La- [b] li. 5. c. 11.
D ctantius de portentoſa Præſidũ ſæuitia; vt planè ex his appareat, quòd non ſuperent humanum captum & fidẽ, quæ paſſim reperiuntur in Actis Martyrum, exhibita in eos adeò horrenda tormenta.

Per hoc tempus duo ſcripsêre Nicomediæ violentos, & venenatos libros in Chriſtianam religionem: vnus Philoſophus, alter è numero Iudicum, vt eſt apud Lactantium [c], [c] lib. 5. c. 4. (qui tum ibi oratoriam docebat) quos idem deſcribit, & exagitat. Ille porrò Philoſophus fuiſſe creditur Porphyrius ex Iudæo Chriſtianus, pòſt Apoſtata ad Gentiliſmum delapſus, (ex Hieronymo in epiſtolam ad Galatas [d]) qui quidem tres prius libros, de qui- [d] In præfat. lib. 1. bus Lactantius meminit, in Bithynia edidit, quibus alios poſteà vſque ad numerum de
E cimum quintum, addidit. Et Hieronymus quidem eos in Sicilia elucubraſſe ſcripſit, proptereà quòd Roma à Plotino in Siciliam diſcedens, diu apud Lilybæum permanſiſſe affirmat. [e] [e] In V. Plotini.

Hic verò Hierocles, contra quem præclaros Euſebius edidit commentarios: is fortè fuit qui præfecturam Auguſtalẽ Alexandriæ exercuit, & in Actis AEdeſij martyris in AEgypto paſſi, Iudex iniquiſſimus nominatur, *Is ergo*, inquit Lactantius, [f] *de quibus dixi, cũ præſente me, ac dolente ſacrilegas ſuas litteras explicaſſent; & illorum ſuperba impietate ſtimulatus, & veritatis ipſius conſcientia, vt ego arbitror, ſuſcepi hoc munus, vt omnibus ingenij mei viribus accuſatores iuſtitia refutarem: non vt contra eos ſcriberem, qui paucis verbis obteri poterant; ſed vt omnes qui vbique idem operis efficiunt, aut effecerunt, vno ſimul impetu profligarem.* Hæc Lactãtius, de ratione in- [f] lib. 5. c. 4.

Lactantij conſilium in lib. ſuarum Inſtitutionū.

inſtituti, in conſcribendis diuinarum inſtitutionum libris: quos tamen poſt ſub Conſtantino edidit, illi dicatos. Porphyrij porrò infames illos contra Chriſtianam religionem libros, Methodius Epiſcopus Tyri, Euſebius, & Apollinaris proprijs Commentarijs refutarunt: licèt ſparſim, tum S. Hieronym. tum etiam S. Auguſtinus, Cyrillus, & alij paſſim, cùm ſe offerret occaſio, refellere non prætermiſerint. A

Porphyri ū qui cōfutarint.

Interim dum Imperatores, Præfecti, & Iudices omni genere machinationum, & tormentorum, in Chriſtianos deſæuiunt, & Philoſophi libris Chriſtianam religionem proſcindunt; ecce Deus Ethnicum hominem excitat Arnobium, qui pro veritate ſcribat, nondum Sacramentis initiatus, nondum Catechumenus. De quo ſic Hieronymus, *Arnobius in Africa Rhetor clarus habetur; qui cùm in ciuitate Sicca ad declamandum iuuenes erudiret, & adhuc Ethnicus, ad credulitatem ſomnijs compelleretur; neque ab Epiſcopis impetraret fidem, quam ſemper impugnauerat; elucubrauit aduerſus priſtinam religionem luculentiſſimos libros & tandem quibuſdam obſidibus pietatis fœdus impetrauit.* Hæc Hieronymus [a]. *Quòd verò* (inquit idem Epiſtola ad Paulinum 13.) *opus illud, vt inter fideles admitteretur, quaſi fidei ſuæ vadem, feſtinus abſoluit: hinc planè eſt, quòd meo, viſus eſt inæqualis, & nimius, & abſque operis ſui partitione confuſus.* B

a In addit. ad Chron. Euſeb.

De latè propagata Chriſtiana religione.

De progata religione Chriſtiana ſic ille libro primo: *Nónne vel hæc ſaltem, fidem vobis faciunt, argumenta credendi, quod iam per omnes terras, in tam breui tempore, & paruo, immenſi nominis huius ſacramenta diffuſa ſunt? quod nulla iam natio eſt tam barbari moris, & manſuetudinem neſciens, quæ non eius amore verſa molliuerit aſperitatem ſuam, & in placidos ſenſus aſſumpta tranquillitate, migrauerit? quod tam magnis ingenijs præditi Oratores, Grammatici, Rhetores, Conſulti iuris, ac Medici, Philoſophiæ etiam ſecreta rimantes, magiſteria hæc expetunt, ſpretis quibus ante fidebant? quod ex dominis eſſe ſerui, cruciatibus affici omnibus ſtatuerint, malint ſolui coniuges matrimonijs, exhæredari à parentibus liberi, quàm fidem rumpere Chriſtianam, & ſalutaris militiæ ſacramenta deponere? quòd cùm genera pœnarum tanta ſint à vobis propoſita religionis huius ſequentibus leges, augeatur res magis, & contra omnes minas atque interdicta formidinum, animoſius populo obnitatur, & ad credendi ſtudium prohibitionis ipſius ſtimulis excitetur? An nunquid hæc fieri paſſim, & inaniter creditis, fortuitis incurſibus aſſumi has mentes? itane iſtud non diuinum & ſacrum eſt; aut ſine Deo, tantas animorum fieri conuerſiones, vt cum carnificis vnci, alijq́; innumeri cruciatus, (quemadmodum diximus) impendeant credituris, velut à quadam dulcedine atque nectare ebrij cuncta contemnant? ô ingratum, & impium ſæculum, &c.* hæc Arnobius, & alia plura in Gentiles. C D

Ex his paucis, quæ Nicomediæ geſta recenſentur, crudelia, & immania colligi poſſunt, quæ per vniuerſum orbem terrarum in Chriſtianos patrata ſint. Non enim fuit prouincia, non Ciuitas, oppidum, vicus, prędium, hortus, angulus Rom. orbis, in quo nó atrox carnificina, per plures annos, non ſit graſſata, in Eccleſiaſticos, in Laicos, in priuatos, & publicum munus gerentes, in viros, in mulieres, in ſeruos, in liberos, in adultos, in pueros, incredibili cum Martyrum conſtantia, & alacritate. Legatur Euſebius libro 8. funeſti huius ſpectaculi alicubi ſpectator, & teſtis oculatus, & Acta SS. MM. eius temporis apud Sur. 2. Iunij, 11. Maij, 24. Octobris, & alia. Euſebius quidem poſt enarrata, quæ Nicomediæ geſta ſunt. *Cùm,* inquit, *aliud edictum. ſtatim poſt primum illud inſequeretur, in quo præcipiebatur de ijs qui tenebantur in carcere, vt qui immolare vellent, abire in libertatem permitterentur: qui inficiarent, infinitis tormentis diuexarentur: multitudo Martyrum, qui denuò in ſingulis prouincijs occumbebant, à nemine dinumerari poteſt, & eorum maximè, qui in Africa, in gente Maurorum, in Thebaide, in Aegypto denique Martyrio defuncti ſunt. Ex Aegypto autem in alias vrbes & prouincias progreſſi, martyrij corona erant inſigniter decorati, &c.* ac de ijs quidem qui Tyri paſſi ſunt, *quibus quidem rebus,* inquit, *dum gerebantur, ipſi interfuimus, diuinamq́; potentiam Saluatoris noſtri, ipſiusq́; Ieſu* E

A *Chriſti, cui illi in cruciatu præclarum teſtimonium perhibebant, id temporis præſtò martyribus opem tuliſſe, & euidenter ſe ipſum eis oſtendiſſe, animaduertimus. Nam belluæ illæ rapaces, longo temporis ſpatio, neq; ſanctorum corpora attrectare, neq; ad ea propè accedere audebant, ſed infideles, qui extra repagula [illegible], aliunde, incitatione quadam eas in martyres inſtigárunt, impetu ferebantur. Et quanquàm ſancti Dei athletæ nudi [illegible] ſtabant in medio, manibusq; eas prouocabant, & in ſe pertrahere conabantur, [illegible] vt [illegible]erent, [illegible] erat imperatum; illos tamen ſolos non ſolùm non omninò attigerunt, verùm interdum dum in eos [illegible]uebant, tanquàm diuiniore quadam vi ac virtute fuerunt repulſæ, & retrò denuo [illegible] mox re[illegible]terunt, quod cum diu fieri cerneretur, non exiguam infidelibus ſpectantibus excitauit ad[illegible]at[illegible]nem, [illegible]. adeò, vt prima beſtia fruſtrà incurſante, ſecundam & tertiam in vnum eundemq;*

B [illegible],&c. Et poſt nonnulla, *Atq; iſti Martyres*, inquit, *admiratione quidem digni* [illegible] *præ ceteris videbantur egregiè admirabiles, qui quamuis diuitijs, nobilitate, gloria, eloquentia* [illegible] *tione illuſtres eſſent, hæc omnia tamen pro vera pietate & fide in Saluatorem &* [illegible] *Chriſtum pro nihilo ducerent*. Talem commemorat Philoromum, præclarũ Alexandriæ [illegible]um gerentem, talem Philæam Thmuitenſis Eccleſiæ Epiſcopum pro C[illegible]. de quo Philæa Hieronymus, *Elegantiſſimum*, inquit, *librum de Martyrũ* [illegible] *de* [illegible] *& diſputatione Actorum habita aduerſus Iudicem qui eum ſacrificare cogebat, pro Chri-* [illegible] Vtriuſq; natalis dies celebratur 4. die Febr.

De Martyribus Paleſtinæ celebrat nominatim Euſebius, primùm Procopium, pòſt

C A[illegible] & Z[illegible]: illius memoria recolitur 8. Iulij, horum 17. Decembris. inde Ro[illegible] genere Palæſtinum, Eccleſiæ Cæſarienſis Diaconum, qui Antiochiæ fortè cum [illegible] properantes videret, & eos magna voce redarguiſſet, comprehenſus, poſt dira tormenta, linguæ abſciſſionem, diutinum carcerem, tandem ſtrangulatus eſt. cuius anniuerſaria memoria recolitur 18. Nouembr. Martyrol. Rom. aliquid de eo diuerſum habet ab Euſebio.

Ab Orientalibus martyribus tranſeamus ad Occidentales, & eos maximè qui Romæ paſſi fuere. Hoc anno collocandus videtur Marcellini Papæ lapſus, quo fertur Dijs thus adoleuiſſe ([illegible] tamen fuit, nam multa ſunt, quæ magnam dubitationem ingerant) de quo le-

D guntur Acta quædam, ſed valdè deprauata, vt & de eius, per Concilium facta condemnatione [illegible] ſequenti anno, ſub Conſulatu Diocletiani octauo, & Maximiani ſeptimo, de quibus [illegible] paulo latius agitur.

Marcellinus Presbyter Romanæ Eccleſiæ, vnà cum Petro Exorciſta, his temporibus [illegible] Martyrium, quod admirandis, & planè egregijs quibuſdam ſignis à Deo fuit illuſtratum. extant Acta [a] ipſorum, quæ reddita pace Eccleſiæ, ab ipſo carnifice nomine D[illegible] ſecuri percuſſit, Damaſus tunc Lector accepit. is poſteà ſub ſancto Iulio Pontifice [illegible]m egit pœnitentiam, & omni populo indicans quæ vidiſſet, baptizatus [illegible]a. Inter alios Romanos nomine celebres Martyres, enituerunt Maxi-

E m[illegible]que Siſinnius Diaconus, gloria confeſſionis, & virtute miraculorum il[illegible] alios, Falconium Pinianum, eiusque coniugem Lucinam, a[illegible] Chriſti [illegible]ndem [illegible] omnibus Chriſtianis fuere ſemper auxilium, tutumq; perfugium. [illegible] propemodum Actis Martyrum, ſub hac perſecutione, magnoperè [illegible] De alijs quoque Romanis Martyribus extant Acta apud Surium [b]. [illegible] claſibus Eccleſiæ Galliarum, atque Hiſpaniarum, nemo, [illegible] [illegible]quando poterit oratione, rerum ſiquidem i[illegible]tas, omnem [illegible]

[illegible] Imperatorum Edictum in Africam de libris comburendis, primus [illegible] execrandam impietatem erexit Felix Epiſcopus Thi-

a apud Sur. 3. Iun.

b 3. Mai. 11. Mai. 29. Iun. 18. Augusti

barentis, cuius Acta [a] & quidem legitima extant, niſi quod in Conſulibus videntur de[illegible] [illegible]. Hic cum duobus Presbyteris, duobus item Lectoribus, in Africa & Sicilia diu i[illegible] maceratus, cum prodere ſacros libros recuſaſſet, Venuſiæ in Apulia, gladio tan[illegible] cæſus eſt. Sæuiente hac perſecutione in Eccleſiam Africanam, ſub Proconſule A[illegible] qui eam prouinciam plurimis annis, etiam poſt ſub Conſtantino, admi[illegible]rauit, [illegible] coronati ſunt martyrio, quorum memoria excidit. Prædicatur vero [illegible] [illegible], inter alios inſignes martyres Criſpina clariſſima fœmina, quæ Thebaſte in Numidia ſub eodem Proconſule paſſa eſt, cuius frequenter meminit S. Auguſtinus [b], [illegible] [illegible] Dies [illegible] Decembri dicata eſt. Cui [illegible] Thagura in Numidia paſſi, [illegible] [illegible], Criſpinus, Felix, & alij ſeptem. Sed & Marciana Virgo in Cæſarea [illegible] [illegible] commendatur, vitæ [illegible]antia & caſtitate. cuius memoria 9. Ian[illegible] [illegible]titur. [illegible] ad Coronam ſequuti ſunt, 22. Iunij, Timotheus, Polius, & Eutychius D[illegible] ni. At Carthagine, inter alios inſignes Martyres, Coronata eſt Martyrio Ca[illegible]a Vi[illegible] [illegible], 20. Octobris, ſed horum & aliorum plurimorum, magno ſane detrimento, [illegible] [illegible] ciderunt.

a Apud Surium 24. [illegible]

b De [illegible] ca 44. [illegible] 12 & 13. De verbis Dom. ſer. 53 & de [illegible] 39. c. 2.

Vigebat in Africa his temporibus conſuetudo, quam in alijs quoque p[illegible] tam credimus, vt quamuis ingens eſſet Martyrum numerus, ingraueſcente per[illegible] [illegible] tamen [illegible] delectu, omnes qui paſſi eſſent, in Eccleſiaſticas Martyrum [illegible] ferrentur, neque paſſim cunctis deferretur honor atque cultus, probatis ta[illegible] martyri[illegible] [illegible] ſub cuius enim Eccleſia aliquis martyrio vita functus eſſet, Epiſcopus [illegible] [illegible]m ad Primatem eius prouinciæ perferebat. ille verò rurſum totius Africæ Primatem nempe Carthaginienſem Epiſcopum de ijſdem quæ geſta eſſent magna diligentia [illegible] [illegible]. qui, re accuratius conſiderata, & cum alijs quoque communicato conſilio, decerne[illegible] bat, cuinam Martyrum cultus deberet impendi, cui vero denegandus eſſet. [illegible] exemplum Menſurij Epiſcopi Carthaginenſis (apud Auguſtinum [c]) reſcribentis ad Secundum Primatem Numidiæ, qui illos interdixit honore martyrij, qui non diuini ſpiritus [illegible] [illegible], ſed temeritate quadam, nulla à perſecutore facta interrogatione, ſe ſacros habere [illegible] [illegible] non eſſent daturi, profitebantur. Eodem pertinet, quod eſt apud Optatum [d], [illegible] Lucilla Hiſpana, potentiſſima fœmina. *Cum Lucilla*, inquit, *corruptionem Archidiaconi C[illegible] [illegible] quæ ante ſpiritualem cibum & potum* id eſt, ante Euchariſtiam *os ne[illegible] [illegible] martyris ſi tamen martyris, libare dicebatur. & cum præponeret Calici ſalutari os neſcio cuius ho[illegible] [illegible], [illegible] martyris, ſed nondum v[illegible]* id eſt, [illegible] legitima authoritate p[illegible] *[illegible] confuſione [illegible] diſceſſit. Iraſcenti, & dolenti, ne diſciplinæ ſuccumberet, occurrit ſub[illegible] perſecutionis enata tempeſtas.* Hæc Optatus.

c In breui Collat. 3. c. 13.

d [illegible] 1. contra Parme[illegible]

In hac tanta perſecutione, Eccleſia Africana, præ omnibus Eccleſijs, ſenſit iacturam, quæ nullo vſpiam remedio, poſterioribus reſtitui voluit temporibus, non quidem cæde martyrum, nam id quidem lucrum fuerat exiſtimandum, ſed quod complures Epiſcopi [illegible] impio parentis Edicto, ſacros codices, cùm tradidiſſent, vnà ſimul con[illegible] [illegible] plus, quos calumnijs oppreſſerant, ſchiſma immortale conflarunt. hæc [illegible], lo-co citato.

Christi Annus	*Marcellini Papa*	*Dioclet. & Max. Impp.*	*Dioclet. 8.* & *Max. 7.* *Coſſ.*
303.	7.	20.	

CYRTHAE in Numidia conuenientes Epiſcopi, vt illi in locum defuncti, Epiſcopum ordinarent, [illegible] cognouerunt [illegible] cauſas eorum, qui ſacros Codices tradidiſſe[illegible]

[illegible]

A Fragmentum eiuſdem Synodi extat apud Auguſtinum [a]. Eadem Acta Cirthenſia ſummatim [illegible] recitantur ab Optato Mileuitano [b]. Quamuis autem multi ceſſerint impijs Edictis, non tamen defuit in quam plurimis fidelibus Chriſtianæ conſtantiæ vigor, qua, [illegible] Codices, neve ſacros conuentus permitterent, pœnis ſubijci ſæ[illegible] te mu[illegible] fortiter pertulerunt, vt declarant Acta Proconſularia apud Surium, [illegible] Donatiſta homine conſcripta, & cum multis corruptelis & tra[illegible] [illegible] attexunt [illegible] & improbam in Eccleſiam Catholicam, & in Menſurium [illegible] Carthaginenſem, & in Cæcilianum eius Diaconum, tanquam in traditores, & Martyrum necatores. Legenda igitur ſunt cum antidoto apud auctorem An[illegible].

Hi [illegible] proditores, ſimul fœdere iuncti, nullo tanti criminis dolo [illegible] ſtimulis repreſſi, ſe innocentiſſimos profeſſi ſunt, & Confeſſorum [illegible] vſurparunt, illud immane facinus addentes, vt innocentes [illegible] Sedis Antiſtitem, Menſurium Carthaginenſem traditionis labe con[illegible] Cæcilianum eius ſucceſſorem eadem quoque labe fœdarent. Verum quod [illegible] quod nec maiores eorum auſi ſunt excogitare, eoſdem fuiſſe carnifi[illegible] Martyrum, eoſque fame mori coegiſſe, impudentiſſimè & ſceleratiſſi[illegible], & quaſi hoc parum eſſet, vniuerſam Catholicam Eccleſiam, quod h[illegible] [illegible] tam eſſe iactarent, iurato in eam bello, ſunt in perpetuum auerſ[illegible] [illegible] incrementum Schiſmaticorum, qui à ſuperueniente Donato, qui ſcelus auxit, propagauit, & Schiſma conflauit, nomen adepti ſunt, vt Donatiſtæ dicerentur, quo[illegible] Africana Eccleſia tot cladibus multis ſæculis, in pœnam exagitata, ac a VVan[illegible], poſt ab Arabibus eſt penitùs deuaſtata. Quod ad Cæcilianum attinet, [illegible] Carthaginenſem tertium à Cypriano (cuius integritas ſæpius [illegible] Eccleſia[illegible], [illegible] porum ſententia, eſt comprobata) ſciendum eſt, ipſos Donatiſtas, qui vſque ad Auguſtini tempora vixerunt, cùm tam ſæpe, in pluribus Epiſcoporum conuentibus, ac [illegible] ſæcularibus iudicijs fuerint proſecuti in eum accuſationes, nunquam tamen vel in nouiſſima illa publica collatione, de qua ſæpius apud Auguſtinum mentio, maximè in [illegible], illud in eum obiecisse, quòd fame coëgerit mori in carcere Chriſtianos Martyres, quod tamen impudenter confinxit Auctor [illegible] tantummodò, quod nec probari potuit, vetuiſſe inferri victum illis qui detinebantur in carcere. Quod [illegible] etiam ſi verum fuiſſet potuit bono ſtudio fieri; non quidem in Martyres, ſed in [illegible] illos & paraſitos, quorum Menſurius in ſuis litteris meminit, qui [illegible] rere [illegible] ſtuderent. & in cuſtodia delitijs perfrui, de obſequio Chriſtianorum.

Ex Actis [illegible] Martyrum, cœlum ipſum pugnaſſe pro ſanctis ſcripturis ne comburerentur [illegible] enim eas ſacrilegus magiſtratus in ignem inijceret, ſubitò imber, ſere[illegible] [illegible], ignis ſcripturis ſanctis admotus extinguitur, grandines adhibentur, om[illegible] pro ſcripturis dominicis, elementis furentibus, deuaſtatur. Hoc contigit [illegible] Africæ: in qua, in domo priuata, Dominicum [illegible] illuſtrem confeſſionem edidere, acerbiſſimis ſubiecti [illegible] Surium 11. Febr.

[illegible] Actis habetur, ipſa flagrante perſecutione, deturbatis Eccleſijs, [illegible] ad celebrandas Collectas, ſeu Dominicum, (id eſt, ipſum Sa[illegible] [illegible]m) vt coram Proconſule profeſſi ſint, potiùs mori paratos, quam [illegible] in Orientali Eccleſia à fidelibus factitatum, probant Acta ſanctæ

Aa 2 Anyſiæ,

a Contra Creſc. lib. 3. cap. 26. & 27.
b contra Parmen. lib. 1.
c 11. Febr.

Anyſiꝰ apud Surium 30. Decembr. Ex quibus colligitur etiam vulgatum fuiſſe edictum, A
vt cuilibet volenti, liceret impunè Chriſtianum occidere.

Euſebius de martyribus huius anni Palæſtinis, (quem ipſe perſecutionis ſecundum appellat) refert de Timotheo Gazenſi, infinitis propè tormentis exantlatis, ad extremum in rogum lentiùs exardeſcentem impoſitum, ingentem patientiam in omni cruciatus genere oſtendiſſe: & de Agapio & Thecla admirabili conſtantia, qui ex ſententia iudicis [illegible] traditi ſunt deuorandi: Cum autem, inquit, fama percrebuiſſet, Chriſtianos ad bellua[illegible] tos in certamen eſſe tradendos, Gentiles quidem ea expectatione geſtiebant, Chriſtiani autem ſex iuuenes, præ ingenti deſiderio martyrij, manibus ligatis, Iudicij intrepidè [illegible] runt: ex quo tum Præſes, tum alij, in repentinam ſunt admirationem traducti, qui vna cum alijs duobus vna die Cæſareæ ſunt obtruncati. B

Sinueſſanæ Synodi Acta in cauſa Marcellini examinãtur.

Sub his Conſulibus, ſignata habentur Acta Synodi Sinueſſanæ, trecentorum Epiſcoporum, in cauſa lapſus & thurificationis Marcellini Papæ, de quo proximo anno [illegible] eaque corruptiſſima; quæ quidem Acta, parum videntur habere veriſimilitudinis, [illegible] ctoritatis, præter eam quam adfert antiquitas; & per plura ſæcula recepta narratio [illegible] contradictione, plura ſunt tamen quæ illis auctoritatem abrogare videntur, primum quidem, quod cum Donatiſtæ Schiſmatici infenſi Romanis Pontificibus, omnia calum[illegible] perquirerent, atque adeò ſtudioſè aduerſus eos confingerent, permirum ac penè incredibile videatur, ſi rem adeò teſtatam, in perſona adeò notabili, & in medio Vrbis, & coram Imperatore, & in templis Idolorum geſta ignorârint; ſed eos ignoraſſe, & ipſum Auguſtinum ex ipſius verbis conſtat. Is igitur de vnico baptiſmo contra Petilianum, c. 16. ſic ait: *Quid ergo . . . eſt, vt Epiſcoporum Romana Eccleſia, quos incredibilibus calumnijs inſectatus eſt, obiecta ab eo crimina diluamus? Marcellinus & Presbyteri eius, Melchiades, & Marcellus, & Syluester, traditionis Codicum diuinorum & thurificationum ab eo crimine arguuntur, ſed numquid ideò etiam conuincuntur? aut conuicti aliqua documentorum firmitate monſtrantur? ipſe ſceleratos & ſacrilegos fuiſſe dicit; ego innocentes fuiſſe reſpondeo. quid laborem probare defenſionem meam, cùm ille nec tenuiter probare conatus fit accuſationem ſuam?* & inferius: *An verò quod de foro Aptungenſium factum fuerat, ab iſtis accuſaretur, & quod in Capitolio Romanorum factum fuerat, taceretur?* C D

Deinde verò, quòd ſi in tanto Concilio trecentorum Epiſcoporum tunc habito, Marcellini lapſus probatus eſt, quonam pacto res, tot tantisq; teſtibus pateſacta, nullo, vt ait Auguſtinus, teſtificationis genere, nec à Petiliano, nec ab alijs ſchiſmaticis eſt aſſerta?

Tertiò, quod cum obijcerent Catholici Schiſmaticis, Cyrthenſem Synodum, vrgente perſecutione, habitam, ſi Sinueſſana trecentorum Epiſcoporum habita fuiſſet, non neceſſe erat perquirere argumenta ad probandum contra negantes, Synodos, per id tempus perſecutionis, haberi potuiſſe.

Quartò, quòd non videatur veriſimile, flagrante vbique incendio perſecutionis, trecentos Epiſcopos conuenire potuiſſe, quando vix ſub Conſtantino, in Nicæno Concilio, colleaerint. E

Quintò, quòd nulla prorſus de Crypta Sinueſſana, Cleopatrenſi dicta [illegible] mentio, vel [illegible] otia reperitur, nec probabile ſit trecentos Epiſcopos ad [illegible] Cryptam potuiſſe conuenire.

Sextò, quod Actorum fides vacillat, dum Auctor aſſerit, [illegible] no Imp. expeditionem aduerſus Perſas comparaſſe, quo tamen [illegible] peratos, & Diocletia[illegible] hoc anno, vt aſſerit Euſeb. Nicomediæ [illegible].

Probabile [illegible] eſt, iſta Acta [illegible] aliquo [illegible] commentata; & quidem, poſt tempora Diui Auguſtini fuiſſe vulgata, [illegible] crimen thurificationis, & donati[illegible]

A Marce[illegible]xerint, vt ampl[illegible]mæ Pontificiæ dignitatis habendam duxerit rationem, [illegible]hoſtes vi[illegible] veri[illegible] vtpote, qui non niſi à Concilio trecentorũ Epiſcoporum[illegible] Romanæ Eccleſiæ Presbyterio, tantum iudicium peragi dignum exiſtimauit, [illegible] numero quàm ſeptuaginta duorum teſtium, crimen debuiſſe probari. Rurſus [illegible] cuiuſquam, quàm ſui ipſius ſententia, Marcellinum, vt ſummum Pontificem, [illegible] iure potuiſſe damnari, nec rem tantam aliter, vel fingi potuiſſe crediderit.

[illegible]tationes, quibus ſuas poſſe adhiberi oppoſitas videmus, minus [illegible], ſed veriores, tãta approbatione antiquitatis ad nos delata Acta illa omnia[illegible] plane falſa, cogitamus, quæ & cõmuni omnium cõſenſione apparet poſteà B [illegible] antiquis tabulis Eccleſiaſticis fuiſſe recepta, & abſque controuerſia re[illegible], haud facilè eſſe recedendum exiſtimemus. Quantumuis verò lapſus [illegible] nullum præiudicium generaretur Catholicæ veritati, quæ Deo nititur. [illegible] Tertullianus [a], *ſi Epiſcopus, ſi Diaconus, ſi Vidua, ſi Virgo ſi Doctor, ſi etiam Martyr[illegible] fuerit, Ideo hæreſes veritatem obtinuere? Ex perſonis probamus fidem, an ex fide perſonas?* [illegible] Auguſtinus [b] cõntra Petilianum. Non ſanè parua eſt, inquit, parumq; glorioſa [illegible] noſtrum, ſi ſi ab inimicis Eccleſiæ, cum ipſa Eccleſia criminamur, Eius [illegible] non eorum hominum defenſione conſiſtit, quos iſti nominatim falſis cri[illegible]petunt. Prorſus quales fuerint Marcellinus, Marcellus, Sylueſter, Melchiades, [illegible] Cæcilianus atque alij, quibus obijciunt, pro ſua diſſenſione, quod volunt, ni[illegible] Catholicæ toto terrarum orbe diffuſæ: nullo modo eorum innocen[illegible] modo eorũ iniquitate damnamur, &c. Eccleſia verò Rom. quæ adhuc illa Acta in Martyrolog. & Breuiario ſeruat, non ſolet omnia SS. Acta (vt rectè monuit Gelaſius Papa) [illegible] legenda proponere, ſed non temerè antiquitatem reijcere.

a De præſcript.

b De vnico bapt. contra Petil. c. 16.

Sub [illegible] innumerabiles paſſi ſunt Martyres, quorum memoria intercidit, pluriũ [illegible] memoria [illegible] Martyrologio, ſed quo anno martyrium ſubierint non conſtat. [illegible], Caratæ paſſi, extant Acta fidelia, notata his Conſulibus.

Chriſti Annus	*Marcellini Papa*	*Conſt. & Galerij Impp.*	*Dioclet. 9. m* / *Maxim. 8. m* *Coſſ.*
304.	8.	1.	

DIOCLETIANVS & Maximianus abdicant ſe Imperio, & vitam priuatam amplectuntur, [illegible]idem Nicomediæ, hic verò Mediolani, de tempore conueniunt Zoſimus, & [illegible] Panegyrici, Maximiano & Conſtantino dicti, & Euſeb. in Chron. De cauſa variant [illegible]tores: Ethnici ferè, ſatiati cuidam, quaſi gloriæ, tribuunt; Chriſtiani verò ægritudini[illegible], & deſperationi, quod Chriſtianum nomen ſe extinguere nõ poſſe [illegible] diuinæ vltioni, quod affirmat Conſtantinus ipſe, in oratione ad ſanctorum c[illegible], cap. 25. apud Euſebium lib. 8. cap. 25. Acta item germana SS. Menæ & [illegible] Martyrum. Quantumuis de Chriſtiano nomine del[illegible], [illegible] per vrbem [illegible] Hiſpania in nobili Columna huiuſmodi inſcriptio: *Diocle[illegible] Maximianus Herculeus Cæſ. Augg. amplificato per Orientem & Occidẽtem Imp. Rom.* & *no[illegible] deleto. qui Rempub. euertebant.* & rurſus ibidem [illegible] *Galerio [illegible] ſuperſtitione Chriſti vbiq; deleta cultu Deorum pro[illegible]* . A[illegible] Chriſtiana magis efloreſcente, ipſorum Acta, [illegible] perditis hiſtorijs, de eorum rebus geſtis, idque iuſt[illegible] adeo [illegible]ierint.

Imp. potè abdicant.

[illegible] Dioclet[illegible] quidem in Oriente, Maximianus Galerius: Maximiano verò

in Occidente, Conſtantius Chlorus, de cuius humanitate, pietate, & aliarum virtutum A
praſtantia, multa prædicat Euſeb. & inter cætera lib. de vita Conſtant. primò, ait eum [illegible] lùm ad contrariam Impp. viam, & eorum inſtitutis longè diſſimilem, diuertiſſe, eorum condemnaſſe errorem (quo ſcilicet plures Deos colerent, & ſuperſtitioſo cultu [illegible] rent) ipſum ſolum Deum omnium rerum adminiſtratorem toto vitæ ſpacio, [illegible] veneratum eſſe, eumque conſeruatorem, & cuſtodem regni omnisq; boni largitorem [illegible]
a li.8.c.25 periſſe, qua fortè ratione, ait idem Euſeb. [a] duobus tantùm annis hanc perſecutionem vexaſſe oras Occidentales, Italiam, Siciliam, Galliam, Hiſpaniam, Mauritaniam & Africam, non quòd omninò imperante Conſtantio, ceſſarit perſecutio, ſed quòd paulo remiſſior
b li.1.c.10. fuerit. De hoc præclarum commentum refert Euſeb. [b] in vita Conſtantini. Cum Chriſtiani vbique etiam atq; adeò maximè Palatini pœnis ſubijcerentur, Conſtantius [illegible] dam quorumque fidem, coactis in vnum omnibus, liberam dat optionem, vt vel ſacrificantes eundem locum retinerêt, vel recuſantes abirent; qui abire elegerunt potius, quàm [illegible] abijcere, eos, vt ſibi quoque fideles futuros, apud ſe retinuit, alijs abiectis, qui in Deum [illegible] abiecerant, quos nec ſibi fidos fore putauit.

His fermè diebus, quibus Impp. abdicàrunt, Marcellinus Romanæ Eccleſiæ Pontifex, vnà cum Claudio, Cyrino, & Antonino 6. Kal. Maij martyrio coronantur, obtruncatione capitis, Martyrolog. Sedes vacat dies 25. ſuccedit Marcellus ex presbytero Romano. C

Marcellus Papa.

Soteris Virginis martyriû. HIs eiſdem Conſulibus Soteris Virgo Romana, nobiliſſima, & pulcherrima, Martyrio coronatur, 4. Non. Febr. de qua S. Ambroſius hæc, in exhortatione ad Virgines, inter cætera, *Vt audiuit hanc vocem* (qua alapis cædi præcipiebatur) *vultum [illegible] reuelata, atque intacta martyrio, & volens iniuriæ occurrit, vultum offerens, vt ibi martyrium ſereret ſacrificium, vbi ſolet eſſe tentamentum pudoris: gaudebat enim diſpendio pulchritudinis periculum integritatis auferri, &c. & de Virginitate ad Sororem, lib. 3. Quis enim ſic rapoſſet vt S. Soteris, tibi nõ eſſet auctor mentis, cui auctor eſt generis, quæ perſecutionis ætate ſeruilibus quoque contumelijs ad faſtigium paſſionis euecta, etiam vultum ipſum, qui inter cruciatus totius corporis liber eſſe conſueuit iniuriæ; & ſpectare potius tormenta, quàm perpeti, carnifici dedit tam fortis & patiens, vt cùm teneras pœnis offerret genas, prius carnifex cædendo deficeret, quàm martyr iniuriæ cederet: non vultum inclinauit, non ora conuertit, non gemitum, non lachrymam dedit: denique cùm cætera pœnarum genera viciſſet gladium, quem quærebat, inuenit.* D

Agnes virgo martyr. Eodem penè vltimo perſecutionis tempore, nam certus annus non conſtat, Agnes Virgo Romana, duodecim annorum, inſigne Romæ edidit martyrium, ſcriptorum probe omnium ſcriptis celebratum, Ambroſij, Prudentij, aliorum. Poſt Agnetem Emerentiana collectanea, adhuc Catechumena, ad illius orans ſepulchrum, à Gentilibus lapidibus obruitur. E

Maximianus Galerius Auguſti nomine ſumpto, tertio anno ab vltima [illegible] e, aliam atrociorem, & magis generalem pro ſua feritate & inſ[illegible] os animo
c li.8.c.14. & 15. indixit. Euſeb. [c] Lycius adoleſcens 20 annorum, nobilitate & [illegible] gnis, captata ſuga ex patria, ad Chriſtianos, Cæſaream confugit, vbi [illegible] inſtitutus, fidenti animo Vrbanum Præſidem ſacrificantem [illegible] et, & à ſacrificando deterret, quare innumeris & acerbiſſimis [illegible], ad extremum ſemianimis in [illegible] proijcitur, ſed [illegible] coorta tempeſtate & [illegible], corpus ad portam Ciui[illegible]
d li.8.c.14 ei[illegible] admiratione [illegible] Paraſceues. Euſeb. [d]

A Iisdem [illegible] diebus Tyr[illegible] V[illegible]us adoleſcens, egregium certamen pro fide ſuſtinuit, & A[illegible] Ar.de[illegible]us, non [illegible]go poſt tempore, varijs toleratis ſupplicijs, Alexandri[illegible] [illegible]p.15. Hactenus Euſebius de rebus geſtis hoc anno 3. per[illegible].

H[illegible], conſignata [illegible]bentur Acta Proconſularia SS. MM. Agapes[a] [illegible] & Ire[illegible], pura et ſincera, quæ Theſſalonicæ incendio ſunt conſummata; plures [illegible] martyrium ib[illegible]dem ſubi[illegible]re, ſub hac perſecutione, quorum dies & anni paſſio [illegible]. S[illegible] o[illegible] celeberrimus fuit Demetrius, ex Proconſule, Chriſtianus & [illegible]r, [illegible] Acta [illegible]t. Sed infinitum eſt, perſequi omnes in Oriente martyres ſub Ga- *a Apud Metaphraſt. 1. April.*

B [illegible], cuius ſeritatem vitantes plurimi per ſyluas & nemora profugi, diu vi[illegible] [illegible] parentes S. Baſilij, de quibus Greg. Nazianz. & ipſe Baſilius.

[illegible]rum ſupplicia, auditu horrenda, attigit [illegible]ſeb. lib. 8. cap. 24.

Qu[illegible] C[illegible]docia contigerunt, luculenter deſcripſit S. Baſilius Epiſcopus Cæſarien[illegible], [illegible] a[illegible] Gordium martyrem, Centurionem Cæſarienſem. Idem Baſilius mar[illegible], dexteram eius, cui, quaſi altari, ignem & thus impoſuerant, vt ignis vi[illegible] in altare quaſi ſacrificans excuteret, cõcelebrat, quod potius eam igne [illegible] quàm vt ſacrificare videri potuiſſet.

C [illegible]m in Chriſtianos promulgatum: vt, qui Deos colere detrectarent, ha[illegible], [illegible]lloque legum adminiculo iuuarentur, vel fulcirentur aduerſus inſur[illegible] [illegible]niatores, auxilio: quod perinde erat ac exponere Chriſtianos omnium [illegible], [illegible]a lege, Iulitta Chriſtiana, cum aduerſus auarum hominem, ſuo prædio [illegible] ad[illegible]ilet, illo obiciente, quod Chriſtiana eſſet, & illa confirmante, cau[illegible], & præterea [illegible] adiudicata, libens & gaudens in rogum in[illegible]jt, in quo emiſſa pu[illegible], corpus [illegible]a in parte, ab igne læſum, honorifice conditum eſt, fonte ibi, di[illegible] miracul[illegible] ſcaturiente. [illegible]Baſilius oratione in ſanctam Iulittam. *Chriſtiani omnium iniurijs impunè expoſiti.*

In ca[illegible] Dorothea, virgo Cæſarienſis, martyrio affecta eſt, cui, a[illegible] p[illegible] Theophilus quidam aduocatus Præſidis irridens, cum di[illegible], Eia *Dorothea virgo & Martyr*

D [illegible] Chriſti [illegible] de paradiſo ſponſi tui mala, aut roſas; qua annuente, & in loco [illegible], comparuit puer in orario, ferens tria mala, & tres roſas, [illegible] [illegible] Theophil[illegible], & di[illegible], ecce quod à me petiſti: & illa quidem [illegible]rcuſſa [illegible] ad Chriſtum; Theophilus verò viſo miraculo, exclamans, verè Deus Chriſtus eſt; in Confeſſione [illegible] atrocia tormenta, gladio cæditur. Acta apud Sur. 6 Febr.

Christi Annus	*Marcelli Papa*	*Conſtantij & Galerij Impp.*	*Conſtantio & Galerio 5.* ... *C β.*
30[illegible]	2.	2.	

E QVAMTVMVIS Conſtantius Occidenti imperaret, quia tamen lon[illegible] à Bri[illegible] [illegible] Italiæ ex Galerij Maximiani ſententia [illegible] poti[illegible] videbantur, Tim[illegible] [illegible]ro[illegible]cilaſſe dicitam ſanctorũ carnificinam in Campania exercuiſſe, qui, inter alios, Ian[illegible] [illegible] Epiſcopum, Soſium Miſenatis Eccleſiæ, Pro[illegible]lum Puteolanæ, D[illegible] [illegible], & A[illegible]ium, laicos homines, poſt dira ſupplicia, [illegible] A[illegible] [illegible] Neapolim poſt multo tranſlatum, magn[illegible] [illegible] [illegible]ionem, veneratione colitur. Viget ibi [illegible] [illegible] Martyris, qui in vitrea ampulla aſſeruatur. Is[illegible] [illegible] pri[illegible] ad caput Martyris admouetur, quaſi fontem, vnde [illegible] [illegible], & ebullit, maxima omnium admiratione.

Quartus hic annus indictæ perſecutionis, Diocletiani & Maximiani appellatæ, etiam A
poſtquàm ſe Imperio abdicarant, multos habet martyres in prouincijs Orientis, notato
in Martyrologio, præter plurimos, quorum memoria excidit, celeberrimus verò Agapius
a li. 8. c. 16 fuit, qui, ſæpiùs repetito certamine, Victor, ad extremum in mare demergitur, Euſeb. [a] ſed
inſignior Tarſenſis carnificina innotuit, ob ingentem auaritiam Simplicij Proconſulis,
Corpora Martyrũ ab auaro Præſide pretio diſtrahũtur. qui Sanctorum corpora & reliquias, non in ventum ſpargi, aut in mare iactari præcipiebat,
vt alij, ſed pretio diſtrahebat, qua occaſione ex Italia quoque, & Africa, empturi reliquias
Martyrum, mercatores pietatis properabant, quo tempore ab Aglaide nobili fœmina,
Chriſtiana, Roma legatus eſt Bonifacius Procurator ipſius, idemque pariter Chriſtianus,
cum quo turpem ſtupri conſuetudinem habuerat, ſed iam reſipuerat; ex conſilio, vt per B
Martyres, quos redimeret, ac digna ſepultura donaret, à Deo patratorum ſcelerum veniam
facilius impetraret; ſed opportunè accidit, vt ipſe eius aduentu, viginti martyres pro Chri-
ſti nomine in Theatro certarent, quorum exemplo conſtantiæ incitatus, & martyrij deſi-
derio inflammatus, prodijt in Theatrum, ſacra corpora Martyrum prenſat, amplectitur,
oſculatur, prædicat; & vt hoſtis publicus ſtatim apprehenditur, rapitur, trahitur, excrucia-
tur, & demum gladio cæditur. Eum comites redimunt ſolidis, & hilares Romam referunt,
vbi ab Aglaide cupidiſſimè ſuſcipitur, & in cœmeterio, via Latina, conditur, & poſt pace
reddita Eccleſiæ, in Auentino, inſigni memoria extructa, in eam transfertur.

Viginti illi Martyres, ab Africanis mercatoribus empti, & in Africam delati, Hippone C
Regio, honorificentiſſima ſunt memoria collocati, quæ & eorundem Martyrum miracu-
lis eſt pariter illuſtrata, quorum vnum, quod tum acciderat, recitat Auguſt. libro de Ciuit.
b li. 22 c. 8 Dei. [b]

Alij quoque plures Tharſi, in eadem perſecutione, ſunt martyrio coronati, in quibus
Pelagia Virgo, in candentis ærei bouis ventrem incluſa, igne ſuppoſito extincta eſt. Cyre-
nia item & Iuliana, & admirabilis illa Iulitta, cum Quirico infantulo triennali, cuius Acta
quædam ſunt improbata à Gelaſio; alia extant apud Metaphr. & Sur. 16. Iunij probata, &
alia etiam apud aliquos M. S. probatiora.

In eadem quoque Prouincia Ciliciæ, eadem perſecutione, paſſi ſunt Theonas & ſocij, D
Sozo quoque, cuius extant Acta, & quidem fidelia.

In finitimis item Prouincijs, plurimi paſſi, habentur in tabulis Eccleſiaſticis, præter eos,
quorum non extat memoria.

Lapſi non omnes æquè recipiebatur. Hoc item anno quarto perſecutionis, cùm frequens eſſet lapſorum numerus, ac ijdem
pœnitentes admiſſi ſceleris, (vt olim tempore Cypriani) vt conteſtim in Eccleſiam reci-
perentur, vrgerent, non eſt viſum Patribus, omnes ſine vllo diſcrimine recipere, ne ni-
mia indulgentia, Eccleſiaſtica diſciplina ſolueretur, quare Petrus Alexandrinus diuerſos
lapſorum caſus conſiderans, diuerſa adhibens, pro conditione cuiuſque, medicamenta vul-
neribus Canones aliquot ſcripſit, qui ab Orientalibus Patribus cogniti, vſu recepti, atque E
probati, extant apud Balſamonem in nouo Canone, & tomo 7. Bibliothecæ ſanctorum Pa-
trum.

Eliberinũ Concilũ. In Occidente quoque laborârunt Epiſcopi de retinenda Eccleſiaſtica diſciplina, circa
lapſorum in Eccleſia admiſſionem; cuius cauſa Eliberinum ſeu Elliberitanum in Bætica,
Hiſpaniæ prouincia, celebratum eſt Concilium, in quo plures nobiles Confeſſores conue-
nere, in quibus magnus Oſius Confeſſor, Cordubenſis Epiſcopus, & Valerius Cæſarau-
guſtanus. Plures in eo Canones ſanciti auſteriores, quàm reliquæ Eccleſiæ vſus obtinuit, quo
factum eſt fortaſſe, vt nulla, ſicut de alijs, eius ſynodi nominatim ab antiquioribus mentio
habeatur, ac ſic propè antiquata remanſerit: ſed cùm quæ ab eis magna aliqua nobis minis

A cognita cauſa, duriùs ſtatuta ſunt, excuſentur ab Innocentio Rom. Pont. Epiſt. ad Exuperium (Concilij tamen Eliberini tacito nomine) nemo præſumere debet accuſare. Is enim cap. 2. ad quæſtionem huiuſmodi reſpondens: *Quid de ijs obſeruare oporteat; qui, poſt baptiſmum omni tempore, incontinentia voluptatibus dediti, in extremo vitæ ſuæ, pœnitentiam ſimul & reconciliationem communicationis expoſcunt. De his obſeruatio prior durior, poſterior, interueniente miſericordia inclinatior eſt. Nam conſuetudo prior tenuit, vt concederetur pœnitentia, ſed communio negaretur, (quod eſt in illo Eliberino Concilio.) Nam cùm illis temporibus crebræ perſecutiones eſſent; ne communionis conceſſa facultas; homines de reconciliatione ſecuros, non reuocaret à lapſu; negata merito communio eſt, conceſſa pœnitentia, ne totum penitùs negaretur, & duriorem eſſe remiſſionem fecit temporis*
B *ratio, ſed poſtquàm Dominus noſter pacem Eccleſijs ſuis reddidit, iam depulſo terrore, communionem dari obeuntibus placuit, & propter Domini miſericordiam, quaſi viaticum profecturis, & ne Nouatiani heretici negantis veniam, aſperitatem, & duritiam ſubſequi videamur: tribuitur ergo cum pœnitentia extrema communio, vt homines huiuſmodi vel ſupremis ſuis, permittente Saluatore noſtro, à perpetuo exitio vindicentur.* Hactenùs Innocentius.

Moderatio antiquioris auſterioris diſciplinæ per Innocentium Papam.

Chriſti Annus	*Marcelli Papa*	*Conſt. & Galerij Impp.*	*Conſtantio & Galerio 6. m Coſſ.*
306.	3.	3.	

C ANNO quinto perſecutionis, ipſo die Domini Reſurrectionis, Cæſareæ in Palæſtina, Theodoſia Virgo Tyrenſis, fidelis & modeſta, non adhuc decem & octo annos nata, ad Tribunal accedens, Martyres ſalutatura, ſeque eorum precibus, cùm ad Dominum veniſſent, commendatura, comprehenſa, hilari vultu, varia cruciamenta perpeſſa, in mare abijci iubetur, Euſeb. [a]

Plures alij diuerſis ſupplicijs ibidem conſumpti, plures, pedibus, ignito ferro, debilitatis, ad metalla damnati. Pamphilus omni virtute præſtantiſſimus, multis cruciatibus vexatus, in carcerem dimittitur.

Vrbanus Præſes, poſt innumera feritatis ſuæ in ſanctor. Martyres edita facinora, diuina
D eum vltione proſequête, Maximiani Galerij, cui impenſè in Chriſtianorum carnificina gratificari ſtuduerat, ſententia, mori addicitur. Euſeb. cap. 17.

Reddita pace Eccleſiæ, abdicatione Maximiani, & ſucceſſione Conſtantij (Euſeb. 8. cap. 25.) Carthaginem conuenientes Epiſcopi, in locum Menſurij ordinant Cæcilianum Diaconum, Epiſcopum Carthaginenſem.

Schiſma aduerſus eum conflatur, ab hoc triplici genere hominum: ab ambientibus illum Epiſcopatum, ſpe ſua fruſtratis; à Presbyteris, qui commendatum ſibi à Menſurio aurum & argentum, Eccleſiæ reddere recuſabant; & à Lucilla factioſa & pecunioſa fœmina, illi infenſiſſima, quod ab eo Diacono admoneri ob Eccleſiaſticam diſciplinam, ferre non
E potuit. Hi igitur cum Numidiæ accitis Epiſcopis Carthagine conuenientes, vitio factum Cæcilianum pronunciant, & damnant, & Maiorinum quendam Lucillæ domeſticum, ipſa ſuffragāte ordinant Epiſcopum. Hi ordinatores, de numero Traditorum, iam ante in Concilio Cirthenſi crimina confeſſi, indulgentiam ſibi inuicem tribuerant, & crimen traditorum, per ſummum nefas, in Cæcilianum & ordinatores eius, atque adeò in omnes ipſi communicantes contulerunt. Optatus [b], & Auguſt. [c]

Hoc illud eſt immane ſchiſma Donatiſtarum, dictum à Donato, à Caſis nigris ſic dicto, primo auctore, de quo Auguſtinus in Breuiculo collat. diei tertiæ, cap. 12. *Vbi, inquit, etiam Donatus à Caſis Nigris, in præſenti conuictus eſt, adhuc Cæciliano Diacono ſchiſma feciſſe Carthagine; de Carthaginis enim ſchiſmate, exorta eſt aduerſus Eccleſiam Catholicam pars Donati, quam-*

a li. 8. c. 17

b li. contra Parmen.

c lib. 1. c. 3. contra Parmen. & in Breuic. coll. 3. c. 14.

nis b eo denominari refugiebant, vt à Melchiade Papa damnati, (vt eſt in Breuic. collat. diei tertiæ, cap. 18. & 20.) Sed potiùs à Donato Epiſcopo Carthag. ſucceſſore Maiorini, *qui pollens eloquentia, ſchiſma auxit, & propagauit*. Aug. de hær. cap. 69. A

Galerius Maximianus duos Cæſares creat, Maximinum, atq; Seuerum, & Orienti præficit. Eutropius.

Conſtantius Imperator in Britannia Eboraci, Conſtantino filio, natu maiore, ex Helena, qui, extremo illo tempore, opportunè inſidias Galerij Maximiani fugiens, aduenerat, ſucceſſore relicto Imperij, moritur Oct. Kalend. Auguſt. Imperij anno 16. Hieronym. in Chron. Victor. Euſeb. in hiſt. & in vita. [a]

a lib. 1. c. 11

B

Conſtantini Imp. Annus 1.

CONSTANTINVS trecenteſimo ſexto Chriſti Redemptoris noſtri anno, Olympiadis ducenteſimæ ſeptuageſimæ primæ, anno primo, Conſtantio atque Galerio Augg. ſextum, Conſulibus, hæres ex Teſtamento relictus, id decernente diuino numine, ac totius exercitus ſuffragantibus votis, Imperator Auguſtus acclamatus, paternum accipit Imperium, annum ætatis agens circiter trigeſimum primum. Euſeb. [b] in hiſto. & in vita [c], Gallicanus in Panegyr. 4. Conſtantini. Tripartit. lib. 7. cap. vltim. ex Socrat. Titulo tamen Auguſti abſtinet, vſque ad nuptias Fauſtæ Maximiani Herculij filiæ, Cæſaris appellatione contentus, Panegyr. 1. C

b li. 8. c. 26
c li. 1. c. 16. & 17.

Paternum genus ducebat à Claudio iuniore Imperatore; & ſi altiùs repetas, à Veſpaſiano, vnde Flauiæ gentis cognomen, & inſignia eſt conſecutus. Trebel. in Claud.

Helena vxor Conſtantij, nõ cõcubina.

Maternum, non paris claritudinis, à Britannico Regulo, cuius Helenam filiam, hoſpitatus fortè apud eum aliquando Conſtantius, accepit in vxorem, & ex ea genuit filiũ Conſtantinum; quam poſteà coactus eſt à Maximiano repudiare, vt Theodoram filiam eius acciperet, in ſucceſſionem Imperij, atque hoc quidem probabilius videtur, (quidquid dixerint alij, & maximè Zoſimus, Chriſtianis & Conſtantino infenſiſſimus) nam de repudio conſtat ex Eutropio lib. 9. & Victore in Diocletiano, quod quidem iuſtæ vxoris, non concubinæ dici ſolet, præterquàm quod de eximia continentia Conſtantij prædicant Panegyrici, & de alia eius vxore nulla mentio, natum porrò Conſtantinum in Britannia, Gallicanus Orator disertè affirmat. D

Maxẽtius inuadit imper.

Britannicis rebus Romam perlatis, & noui Imperatoris imagine de more exhibita, Maxentius, vt Maximiani Herculij gener, (ex nummo, haud pridem inuento) non filius, vt Zozimus putauit, atque Eutropius, Conſtantio in Imperio poſthabitus, Prætorianis militibus fauentibus, inuadit Imperium 8. Kalend. Octob. Zoſimus lib. 2. & Victor in Maximiano, & alij.

Maxentius ad ſtabiliendum ſibi Imperium, Chriſtianos, quos in Conſtantinum pro penſos ſuſpicaretur ſibi conciliare ſtudens, eorũ religionem ſe ſuſcepturum ſimulat, & beneficijs deuincire ſtudet. Euſeb. lib. 8. cap. 16. E

Idem Africanis iratus, quòd ſuis partibus minimè fauerent, in eos ſæuijt, & poſt indulgentiam dedit, quo nomine etiam Chriſtianis eſt libertas reſtituta, vt ait Optatus [d], Auguſt. [e] Euſeb. [f] Zoſimus. [g]

d li. 1. cont. Parmen.
e in breuic. d 3. c. 18.
f li. 8. c. 25
g lib. 2.

A
Schiſma Meletianum.

MELETIVS Epiſcopus in AEgypto, à Petro Alexandrino Epiſcopo, multis conuictus criminibus, & in primis, quòd Idolis ſacrificaſſet, in Synodo depoſitus, non ſe purgare ſtudens, Schiſma fecit, adeò, vt illius ſectatores etiam nunc pro Chriſtianis, Meletiani vocitentur, ſic Athanaſ. in Apolog. 2. cui potiùs fides adhibenda quam Epiphanio, qui falſa hac de re hiſtoria deceptus, multò aliter prodidit de Meletio. Acta etiam S. Petri, cum Athan. conſentiunt, item Iſocrates. [a] *a 1. cap. 3.*

Chriſti Annus	*Marcelli Papa*	*Conſtantini Imp.*	*Conſtantino & Maximiano nouies* } *Coſſ.*
B 307.	4.	2.	

SEXTO anno perſecutionis Orientalis Eccleſia exagitatur; alijs plurimis, ſiniſtro pede debilitato, dextro oculo effoſſo, ad metalla damnatis; alijs poſt dira tormenta, necatis, in quibus inſignes recenſentur ab Euſebio, [b] Virgo quædam Gazenſis, Valentina Virgo Cæſarienſis, & Paulus. *b li. 8. c. 18.*

Remiſſa perſecutione, qua cauſa neſcitur, & reuocatis qui ad metalla damnati fuerant; mox, de improuiſo, Maximini Cæſaris edictis recrudeſcit, tanta cum immanitate, vt in ipſa ſanctorum corpora ſæuierint, & inſepulta, feris prædam permiſerint, atque ipſoſmet gentiles, humanitatis tantùm cauſa, puderet & tæderet, ſed & ipſa terra, prodigioſo quodam modo exhorruiſſe videtur, cum ſereno & ſudo cœlo, columnæ ipſæ publicorum operum guttatim fluxerint, fora & plateæ, humore maduerint, omnibus ſtupentibus, & quaſi terræ & lapidum lacrymas, de tanta hominum feritate, agnoſcentibus. *Remiſſa perſecutio recrudeſcit.*

C (beside the line "les, humanitatis tantùm cauſa…")

De plurimis poſt dira tormenta necatis à diriſſimo Præſide Palæſtinæ Firmiliano, quatuor nominantur eximij martyres, Antonius Presbyter, Zebinas, Germanus, & Ennathas Virgo, Euſeb. [c]

Idem porrò Euſeb. eodem lib. c. 27. nequitiam & turpitudinem Maximini in Oriente, & Maxentij Romæ imperantium deſcribens, illiuſque ſtupra, & Virginum raptus commemorans, meminit de Virgine quadam Chriſtiana, quæ quanquam alijs rebus, vt opibus, generis ſplendore, & exquiſita doctrina inſignis fuit, tamen iſta omnia præ pudicitia poſthabuit: quam cùm inſano amore deperiret Maximinus, nec tamen ad obſequendum ſuæ cupiditati, mori potiùs paratam, inducere poſſet, illam fuga dilapſam, mulctatam omnibus facultatibus ſpoliauit. *c li. 8. c. 18. & 19.*

D (beside the line "morans, meminit de Virgine…")

Hanc virginem fuiſſe celeberrimam illam Catharinam, ſeu Catherinam, aut AEcaterinam, vt veteres codices habent, multa ſunt quæ perſuadent. quam cùm Rufinus lib. 8. cap. 7. Dorotheam vocet, fieri poteſt vt AEcaterinæ nomen, ab Hecate fortè deriuatum, cùm adhuc gentilis eſſet, haberet, quod poſteà Chriſtiana facta in Dorotheam mutarit, ſed priore fuerit magis nota: nec verò mirum, ſi reliqua, quæ de ea celebrantur in Eccleſia prætermiſerit Euſeb. vt ſibi ignota, qui & ipſius nomen ignorauit, potuit enim pòſt ex fuga retrahi, & tunc reliqua omnia contingere, quæ à Metaphraſte ſuſiùs quàm fidelius prodita ex antiquis monumentis extant apud Sur. 25. Nouembr. nec verò deroget hiſtoriæ veritati, quod de tanta eius ſapientia fertur: nam ſimile quiddam refert Socrates [d] de Hypatia, ſub Theodoſio iuniore. Et illud veriſimile, per Gentiles Philoſophos, quibus abundabat Alexãdria, tentaſſe tam doctam virginem, à Chriſtiana fide abducere. *De virgine, quæ Catharina illa inſignis putari poteſt.* *d li. 7. c. 15.*

E (beside the line "re fuerit magis nota…")

Sub eodem Maximino, ſed annus ignoratur, Mennas, ex AEgypti Præfecto Auguſtali, quòd Chriſtianus eſſet, martyrio coronatur; quem, cùm Hermogenes eius ſucceſſor, atrociter laceratum, in ſequẽti die, diuina ope ſanum & integrum aſpiceret, ſuſcepta Chriſti

Religione cum alijs militibus, cum eodem Menna, à Maximino obtruncati; de quibus ne verbum quidem Euſeb. ſed extant hæc & alia in actis, non omnino quidem ſinceris, ex Metaphr. apud Sur. 10. Decemb. & in Menologio. A

Seuerus Cæſar, à Galerio Maximiano in Maxentium immiſſus, Rauennæ interficitur, vt Eutrop. & Hier. in Chron. an in itinere Romam pergens, ſuaſu Maximiani Herculij, Maxentij inſidijs circumuentus? vt Zoſimus lib. 2.

Maximianus Herculius, Diocletianum, Carnuti oppido Celtico, ſolicitat ad reſumendum Imperium, turbas prætendens, ſed reijcitur. Zoſim. lib. 2.

Conſtantinus Cæſar in Gallijs iam regnans, ingenti militum & Prouincialium fauore, cædit Francos, & Alemannos, captis eorum Regibus, quos etiam beſtijs, cùm magnificum ſpectaculum muneris paraſſet, obiecit. Eutropius, Nazar, Panegyr. 3. Conſtantini, Euſeb. in Vita [a]. B

a li. 1. c. 19. Criſpus Conſtantini F. ex Mineruina vxore.

Conſtantinus Adoleſcens Mineruinam vxorem ſuſceperat, ex qua Criſpum genuerat, vt colligitur ex Panegyrico habito in nuptijs Fauſtæ; veriùs, quàm quod Victor & Zoſimus tradunt, concubinam fuiſſe. Sed hoc anno accepit Fauſtam Maximiani Herculei, ex Eutropia Vxore, filiam, & ſimul nomen Aug. Panegyricus.

Maximianus Herculeus affectans Imperium, ob idque inſidias Conſtantino ſtruens, illisq; per Fauſtam filiam detectis, fugam capeſcens, inſtante Conſtantino, Maſſiliæ incluſus, de ſalute deſperans, laqueo ſibi vitam eripit: (Panegyr. 4.) an eripitur, à Conſtantino, vt auctor eſt Victor? an morbo extinguitur, vt ſcripſit Zoſimus? C

Victor certè natione Maurus, Maximiani iuſſu, ob Chriſti confeſſionem plectendus, ait ad milites, dicite Imperatori Maximiano, hoc anno illum abiturum è vita: Acta apud Surium, 8. Maij. Inter Diuos à Maxentio relatum, temploque auctum, numiſma demonſtrat.

Ex Panegyrico 5. Conſtantini ſatis colligitur Conſtantinum, licèt ſineret Chriſtianos quietè agere, adhuc tamen Gentilitiæ ſuperſtitioni addictum, Dijs etiam ſacrificaſſe; idem quoque ex nummorum inſcriptionibus probatur.

Seuero Cæſare occiſo, Galerius Maximianus Licinium è Dacia oriundum, vt in bello ſtrenuum cognitum, Cæſarem creat, qui hoc ipſo anno Valentem, qui in Oriente innaſcerat Imperium, debellatum occidit. Zoſimus lib. 2. Eutrop. lib. 10. D

Chriſti annus	*Marcell. Papæ*	*Conſtantini Imp.*	*Diocletiano 10.*	
308.	5.	3.	*Galerio Maximiano 7.*	*Coſſ.*

b lib. 8. ca. 20. & 21.

SEPTIMO perſecutionis anno, egregij & præſtantiſſimi martyres recenſentur, ab Euſebio [b] præter alios nonnullos, duodecim, paſſi cum Pamphilo Presbytero Cæſarienſi, doctiſſimo & ſanctiſſimo, ſub Firmiliano efferatiſſimo Præſide in Palæſtina: qui diuino numine vlciſcente, non longo pòſt tempore, cum alijs eiuſdem ſceleris participibus, gladio finem viuendi fecit. E

Pamphilus Presbyter, præter gloriam martyrij, inſignis eſt inter ſcriptores Eccleſiaſticos, cuius extat Elogium apud Hieronymum in catalogo.

Extant alij etiam Palæſtini martyres, in hac eadem perſecutione paſſi, in tabulis Eccleſiaſticis, de quibus apud Euſebium nulla mentio, Bibli, Aquilina duodecim annos nata 13. Iunij, extant Acta.

c lib. 8. c. 12.

Fortunata virgo, Cæſareæ, Procopiusque (diuerſus ab eo de quo Euſebius [c],) cuius ex-

A tant Acta, perpaucis emendata, legitima, ante ætatem Iuliani conſcripta, planè digna quæ legantur, de quo & Nicephorus [a]. | a li. 7. c. 15

Maxentius Romæ, extinctis Seuero Cæſare, & Alexandro in Africa res nouas moliente, firmato Imperio, ſimulationem Chriſtianæ profeſſionis retexit, blanditijs primò tentato Marcello Papa ad ſacrificia dæmoniorum, pòſt verò eo deteſtante, ad equorum publicorum miniſterium damnato. Extat Marcelli Epiſtola ad Maxentium hoc argumento, ſed aliqua extrinſecùs additamenta accepiſſe videtur, parùm probata.

De Maxentij graſſatione in omnium facultates ſic Panegyr. Mille & ſexaginta annis cóttractas, ex toto orbe diuitias, monſtrum illud, redemptis in ciuile latrocinium manibus, in-

B geſſerat, ad hoc aliena matrimonia, innocentium capita cum bonis paſſim donando, vſque ad mortem, deuotionis obſtrinxerat, &c.

Stephanus Laodicenſis Epiſcopus, fidem deſeruit in hac perſecutione, alioqui Philoſophiæ ſcientia inſignis, illi ſucceſſit Theodatus, doctrina & ſanctitate morum celebris. Euſebius [b]. | b lib. 7. ca. vlt.

Paſſi ſunt Laodiceæ in hac perſecutione Trophinus & Tholus, ſub Præfecto Aſclepiade, & Artemon Presbyter, de quibus Martyrol. Rom. 11. Mart. & 8. Octobr.

Hoc anno item, qui numeratur tertius Maximini, Quirinus Epiſcopus Sciſcianus in Illyrico gloriosè pro Chriſto decertat, mola ad collum alligata, in flumen præcipitatus & ſu-

C pernatans, donec mergi, orans, impetrauit. Euſeb. in Chron.

Eadem quoque perſecutione in Illyrico, paſſus eſt Vrſicius, ſub Ariſtide Præſide.

Spalati, Felix: Syrmij, Irenæus Epiſcopus, ſub Præſide Probo; Drizipare in eadem Prouincia, Alexander Martyr, miraculorum gloria poſt celeberrimus.

Eodem quoque tempore penes Græcos Maximus, Quintilianus, & Dada Martyres. extant Acta, ſed nonnihil deprauata. Inſuper Theodorus, Oceanus, Ammianus, ac Iulianus, Charitinæ, Euſebius, Neon, Leontius, Longinus, & alij, quorum omnium memoria extat in Martyrolog. diuerſis diebus.

Donatiſtæ per varias calumnias in Cæcilianum Epiſcopum Carthagin. allectis ſibi Nu-

D midis & Mauritanis Epiſcopis, & ipſis impijs Traditoribus, colligunt Carthagine Concilium (mirum dictu) ducentorum ſeptuaginta Epiſcoporum. Auguſtinus epiſt. 48. ad Vincentium, ex Tychonij Commentarijs, cuius tamen memoria Concilij, remanſit apud ipſos penitùs antiquata, quòd qui ſe puros iactarent & alienos à proditoribus, tantam hanc multitudinem ex traditoribus conflatam negare non poſſent, eoque potiùs vtebantur Concilio, quod ante biennium ſeptuaginta Epiſcopi in Cæcilianum celebraſſent.

Chriſti Annus	*Marcelli Papa*	*Conſtan. Imp.*	*Poſt Conſulatum anni ſuperioris, Maximiani & Dioclet.* Coſſ.
309.	6.	4.	

E

Quod fieri conſueuit, cùm aut noui creati non fuiſſent Conſules, aut nomina, aliqua de cauſa abraſa, quod de Maxentio ſuſpicari licet, propter eius Tyrannidem. quod tamen præter antiquum morem fuit, quo Conſules, quantumuis criminoſi, minimè expungebantur, vt aſſerit Tacit. Annal. lib. 3.

MARCELLVS Papa, vſus pace Eccleſiæ, quam ſimulatio Chriſtianæ Religionis in Maxentio præbebat, ordinandæ Eccleſiæ, ſuperiori perſecutione perturbatæ,

inſiſtens, nomini Cœmeterium via ſolaria, & viginti quinque Titulos in Vrbe conſtituit, A
quaſi Diœceſes ad Baptiſmum & pœnitentiam multorum, qui ad fidem veniebant, & ad ſepulturas Martyrum. ex libro de Roman. Pontif. Quo innuitur impetraſſe à Maxentio, vt corpora ſanctorum Martyrum in Vrbe ſepelirentur, quod iure Romano vetitum erat. Inter porrò Epiſcopos, qui viginti vnus ab eo creati feruntur, (libro de Roman. Pontif.) vnus Emygdius fuit Epiſcopus Aſculanus, qui ſub hac perſecutione Martyr obijt. Non. Auguſt. Ereptus Marcellus à Clericis e ſtabulo, ad quod à Maxentio damnatus fuerat, rurſum à Maxentio in illud retractus, amictus cilicio, moritur 17. Kalend. Februarij, cùm ſediſſet ann. 5. menſem vnum, & dies 25. ceſſat Epiſcopatus dies 20. quinta Februarij creatur Euſebius Græcus. B

Corpora Martyrũ in Vrbe ſepeliri cœpta.

Euſebij Papæ. I.

EXTANT Acta Marcelli apud Surium 16. Ianuarij, in nonnullis corrigenda, vt in Conſulibus, & in emiſſione illa Cyriaci Diaconi, cum Largo & Smaragdo à Diocletiano, ad Saporem Regem, vt eius filiam à Dæmone liberaret, & de Rege ipſo baptizato, quæ minùs conſtare videntur.

Lucina Matrona proſcriptionem ſubijt, quòd bona ſua donaſſet Eccleſiæ, quod vetitũ Edicto Imperatoris erat, & Conſtantinus pòſt abrogauit [a]. C

a De Epiſc. & Cler. li. 4. C. Theo.

His planè temporibus, credibile eſt Romæ accidiſſe quod Zoſimus ait, incerto anno, de incenſo Fortunæ templo, cùm concurrentibus ad reſtinguendum omnibus, & milite, (quem credibile eſt fuiſſe Chriſtianum) contumelioſis quibuſdam verbis in numen prolatis, ac propterea à plebe, religionis cauſa interempto, tanta militum ſeditio eſt concitata, vt parum abſuerit, quin ad internecionem vrbis progrederentur, niſi Maxentius eorum furorem, celeriùs mitigaſſet.

Seditio militum & populi.

Sophronia matrona Romana (ſic enim vocatur à Rufino) Præfecti vxor, expetita ad ſtuprum à Maxentio, pro ſua in omnes libidine, & à marito, præ metu abduci permiſſa, dum ſe ornare velle ſimulat, enſe transfigit, cadauere perductoribus relicto, quo facto D palàm fecit, ſolam Chriſtianorum pudicitiam, nec pecunia expugnari, nec morte extingui poſſe.

Fœminæ pro amore Caſtitatis, ſe ipſas necant.

Simile quiddam, non vna ſed plures fœminæ Chriſtianæ, exemplum ediderunt; ne diſpendium caſtitatis, ne in corpore quidem paterentur, mortem ſibi conſciſcentes, vt Pelagia virgo Antiochena, quæ ſe præcipitio, carnifici, & lenonibus eripuit: & mater ac ſorores quæ eadem de cauſa, in flumen ſe immerſerunt, quas celebrat S. Ambroſius lib. 3. de Virginibus. & S. Ioan. Chryſoſt. duabus Orationibus, apud Sur. 9. Iunij, & Acta S. Luciani Martyris, apud Surium, 7. Ianuarij, quas eaſdem commemoraſſe videtur Euſeb. [b] ſed paulò diuersè, quarum memoriam, cum Eccleſia, anniuerſaria recolat celebritate, iam inde à tempore S. Ioannis Chryſoſtoſt. credendum eſt, inſtinctu Spiritus ſancti, vt & Sampſonẽ ſibi mortem intuliſſe. legendus S. Auguſt. de Ciuit. Dei. [c] E

b li. 8. c. 24.
c li. 1. c. 22. & 26.

Octauus annus hic perſecutionis, diſtractiones habet Confeſſorum, qui in metallis Palæſtinæ, quadam cum libertate agentes, & Chriſtianos ritus obſeruantes, partim in Cyprum, alij in Libanum fuerunt relegati; ex quibus, quatuor præcipui, Peleus & Nilus Aegyptij Epiſcopi; tertius Presbyter; quartus Patermythius, pietate in omnes clariſſimus, ad Magiſtrum militum amandati, in confeſſione perſtantes, incendio traditi ſunt alij Confeſſores, ætate aut morbo, operibus inutiles, in ſeparatum locum ad incolendum reiecti, præcipuo inter eos Siluano, Gazæ Epiſcopo, qui à primo tempore perſe-

A cutionis, ad extremum vſque, varijs certaminibus decurſis nobilitatus, ad ſigillum quaſi eius, poſtremus fuit reſeruatus. Cum eo coniuncti erant ex Ægypto complures; inter quos Ioannes, luminibus orbatus, ſed tanta vi memoriæ, vt ſacras litteras memoriter, quaſi ex codice, cum ingenti ſtupore omnium, & mei quidem ipſius, ait Euſebius, recitaret, qui illum non ſemel audiui. De illis porrò Confeſſoribus, in loco ſeparato commorantibus, vno die, quadraginta Maximini iuſſu, capite plectuntur. Iſta ſunt Martyria, octo annis in Palæſtina patrata, & ab Euſebio [a] deſcripta. Reliquorum duorum annorum, noni & decimi, diuerſarum Prouinciarum Martyres, tantum generatim complexus eſt, exceptis paucis.

Io. quidā cæcus, ſed memoria ſingularis.

a li. 8. c. 22

B In Phrygia quidem vniuerſa ciuitas, Populus cum Præfecto & Magiſtratibus, ob conſtantem Chriſti confeſſionem incendio conſumpta. Adaucus genere apud Italos clarus, Magiſter Officiorum, & Quæſtor Generalis, glorioſa pro Chriſto, Martyrij corona redimitus eſt. Euſebius [b] de duabus Virginibus ſororibus Antiochenis, ætate, forma, moribus præſtantiſſimis, in mare demerſis, commemorat. D. Ambroſius libro 3. de Virgin. luculentiſſimè deſcribit Antiochenæ Virginis in proſtibulum perductæ, piam contentionem cum milite, vt per mutationem habitus, illa eriperetur; & poſt, certamen, cùm vterque martyrium ambiret prior; quo, vterque potiti ſunt. Simile quiddam habetur in Martyrologio Romano 28. Aprilis, de Didymo & Theodora; extant Acta præclara apud
C Surium 5. Aprilis, Rurſusque alia de Antonina Virgine & Alexandro, apud eundem 4. Maij; ſed & Palladius in Lauſiacis cap. 53. Corinthi, perſimile, memoratis exemplis, accidiſſe teſtatur.

Vniuerſa ciuitas incendio cō ſumpta, ob Chriſti fidem.

Præclara contentio in ſubeundo martyrio.

b 8. ca. 23. & 24.

At, præter hæc, Nicomediæ quoque contigit nobile facinus Euphraſiæ Virginis, quæ hac eadem Diocletiani perſecutione, ad lupanar damnata, mira arte excogitata, & Virginitatem cuſtodiuit, & Martyrium eſt aſſecuta, cùm in conclaui cum improbo iuuene clauſa, veneficam ſe profitens, & ingentem mercedem conſeruatæ pudicitiæ pollicens, pharmacum ſcilicet, quo perunctus, ferro impenitrabilis eſſet, eiusque periculum in ſe primum fieri eligens, à credulo iuuene, collum peruncta, obtruncatur. Nice-
D phorus [c].

c li. 7. c. 13

Paſſi itidem Antiochiæ, hac perſecutione, habentur. Iulianus Baſiliſſa, Antonius Presbyter, Anaſtaſius, atque alij complures, ordinis Eccleſiaſtici, quibus acceſſit Martionilla, cum Celſo puero, ſeptem fratres, & alij plures, quorum omnium memoria 9. Ianuarij celebratur.

Sed eſt & alia Baſiliſſa, nouem annorum puella Nicomediæ, quæ cùm ſub Alexandro Præſide, verbera, ignes, ac beſtias ſuperaſſet, Deum orans, Spiritum reddidit 3. Ianuarij.

In Cœleſyria plurimi paſſi habentur.

E In Syria, Euphrateſia, Sergius & Bacchus, clariſſimi Martyres extiterunt, quorum ſuperſunt Acta, ſed in aliquibus emendanda.

Chriſti Annus	*Euſebij Papa*	*Conſtant. Imp.*	*Poſt Conſulatum Diocletiani 2.o* Coſ.
310.	2.	5.	

NONVS hic eſt annus peſecutionis, quo ſanctus Petrus Alexandrinus Epiſcopus, duodecimo ſuæ ſedis anno, inter Epiſcopos eminentiſſimus, obtruncatione capitis, 25. Nouembris, Martyrio coronatur, cum eoque complures alij Ægyptij Epiſcopi. Euſeb. [d] Extant Acta eius Martyrij apud Surium, ſed & alia manuſcripta ab Anaſtaſio

d li. 7. c. vl. & 8. c. 25.

Ari⁹ ſchiſmaticus cum Meletio.

Bibliothecario, latinitate donata, paulò vberiora, & magis ſyncera. Ab hoc Arius excommunicatus fuit ob Schiſma cum Meletio, non verò ob hæreſim, quod habent Acta edita, (cùm ſanctus Athanaſius oratione 1. contra Arianos dicat, eum primò ab Alexandro Epiſcopo, noua intercedente hæreſis cauſa, excommunicatum) pòſt verò præbita illi indulgentia, Eccleſiæ reſtitutus, & Diaconus ordinatus eſt, ſed cùm rurſum ad Meletium deſciuiſſet, ne ampliùs reciperetur, idem Petrus admirabili quadam viſione admonitus, (quòd viſus ei eſſet Chriſtus veſte diſciſſa, dicens: hanc mihi diſcidit Arius, caue ne eum in communionem recipias) Achillam & Alexandrum Presbyteros, pro eo interpellantes, conteſtatus eſt. A

Memorabile factū Petri Epiſcopi Alexandrini.

Illud verò eſt memorabile quod eſt in eiſdem Actis, cùm diuulgatus fuiſſet rumor Alexandriæ, de nece Petro Epiſcopo inferenda, tanta turba Chriſtianorum glomeratim confluens, carcerem obſidebat, vt preſſura non eſſet, quidquam durum in eum ſtatui, parata potiùs ipſa mortem ſubire. At Petrus tum amore Martyrij, tum ne turba manus confereret cū militibus, Tribunum occultè admonuit, vt ſumma nocte, cum laternis, per poſticum veniret, murumque eo loco per foderet, quo ſe intus pulſantem audiret, quo facto fruſtrata turba, ſeſe expectantibus dedit militibus obtruncandum. B

Eius extant Canones de lapſis, & fragmentum ex Commentario de Diuinitate conſcripto, in Concilio Chalcedonenſi Act. 1.

Achillas Presbyter, Petro ſubrogatur Epiſcopus, Alexandrinæ Catechiſticæ Scholæ Magiſter præſtantiſſimus, (vt eſt apud Euſeb. 7. cap. vltimo; non verò Alexander, vt eſt apud Epiphanium hæreſ. 68.) ſed nimia facilitate reprehenſibilis, quòd Arium in gratiam recepit, & presbyterio auxit, vt eſt apud Sozom.[a] C

a li. 1. c. 14.

Durante, licèt aliquanto remiſſius perſecutione, Antonius Magnus, amore incēſus martyrij, Confeſſores ex Eremo, ſecutus Alexandriā, adhortabatur ad Martyrium, & ſuo aſpectu ex eminente loco, candente indutus veſte, prouocabat iudicem tranſeuntem, ſed placuit Deo, ſeruare illum Magiſtrum Monachorum, quos oratione & exemplo firmaret, poſtquā verò perſecutionis turbo defluxit, regreſſum in Eremum, quotidianum fidei & conſcientię martyrium merebatur. Athanaſius in eius vita. D

Palladius in Lauſiacis cap. 1. refert ex Antonio, de Potamenia puella admodum pulchra, ancilla cuiuſdam, tempore Maximiani, quæ cùm ſtuprum recuſaret, ad intentantem iudicem, ſe eam in Ahenum, liquefacta pice demerſurum. Per caput, inquit, Imperatoris; quod tu vereris, obteſtor, vt ſi apud te ſtatutum eſt, his me tormentis necare, non ſimul totam, ſed paulatim me in feruentem mitti iubeas picem, vt poſſis videre, quantam mihi dederit, ignotus tibi, patientiam Chriſtus: quæ per vnius horæ ſpatium, paulatim in Ahenum candens demiſſa, defecit, vbi primùm pix ebulliens ad colla peruenit. quam diuerſam eſſe ab ea, quam ponit Euſeb.[b] multa indicant.

b li. 6. c. 4.

De Martyribus Aegyptijs Thebaidis, poſt & ante B. Petrum Alexandrinum, Martyrolog. Rom. 26. Nouemb. & 21. Aprilis, Euſeb. 8. c. 21. E

Præclarus euentus.

Præclarum & lepidum eſt, quod de Philomene Choraule legitur. Nam Apollonius Lector tormenta expaueſcens, ne fidem omninò negaret, quatuor Philemoni dedit aureos, vt ſe Apollonium, mutato habitu, fingeret, ac coram Præſide cum alijs immolaret; at ille, mente Diuinitùs illuſtratus, martyrumque accenſus exemplo, qui alienam gerebat perſonam vt negaret, propriam repræſentans, ſe verè in Chriſtum credere conſtanti voce profeſſus, & tormentis exagitatus, iterum atque iterum idipſum affirmans, inſigni meruit corona martyrij decorari; cuius exemplo Apollonius roboratus, forti animo idem certamen

obijt.

A [illegible] Apud Cyrenem, inter alios Cyrilla & Theodoru [illegible] Epiſcopus, illuſtres Martyres habentur.

Chriſti Annus	Euſeby Papa	Conſtan.Imp.	Galerio Maxi. 8 m. [illegible] Lamio } Cæſ.
312.	3.	6.	

DE [illegible] Perſecutionis, numeratur hic annus [illegible] Euſebio [a], cuius æſtus, [illegible] decimo anno conſopitus fuit.

[illegible] Antiochenus presbyter, doctiſſimus, idemque ſanctiſſimus, [illegible] ab hæretico [illegible], perducitur Nicomediam, & [illegible] per pœnitentiam Eccleſiæ reſtitui, [illegible] recreatum, ait, ab eo Apoſtatam, [illegible] cruciatibus tamen. [illegible] in carcere peractis, [illegible], quam [illegible] inſerret. [illegible], hoc [illegible] acutis teſtulis, & [illegible] in cippum iniectis, [illegible] Templum a [illegible] vos mini [illegible] circumſtantibus [illegible] diuini ſacrificij [illegible] in [illegible], & la[illegible] ſacramenta [illegible] emiſit ſpiritum, cum totos [illegible] die, ſubiectis teſtulis [illegible].

[illegible] Scripturam valdè adulteratam, Hebraicæ doctiſſimus, reſtituit; eaque [illegible] ab Antiochia, Conſtantinopolim uſque, interiectæ Eccleſiæ [illegible].

[illegible] de fide, quibus abuſi ſunt Ariani ad ſuum dogma [illegible], cum [illegible] Catholicus [illegible], vſus non fuiſſet, alioqui rectè ſentientibus [illegible]. Hieronymus de Scriptoribus.

D [illegible] Dyſcolis habuit Antoninum erudititiſſimum virum. Alios plures habet [illegible], ſolo [illegible] rum ſe [illegible] gloriantes, & re [illegible] Ariani [illegible], [illegible] Nicomedienſem, Marin. Chalcedon. [illegible] qui deinde Antiochiæ Epiſcopus [illegible], A[illegible] Tarſi Ciliciæ [illegible], Numenium, Eudoxium [illegible] Alexandrum & Aſterium Cappadocem, [illegible] Græcorum ſuperſtitionem [illegible] Tyrannorum [illegible] verò, iuuante Magiſtro, [illegible], ac [illegible] relicta Magiſtri [illegible] Recenſentur & fœminæ [illegible], Euſtolia, Dorothea, Se[illegible] & [illegible] Antiochena. Hactenus ex Actis [illegible] Athanaſius [illegible] & H[illegible] & [illegible] illuſtre habetur Martyrium duce [illegible] conſtanter [illegible].

[illegible], ob [illegible] iani & Galerij Maximiani [illegible], celebris [illegible], præter [illegible], ad [illegible] Africanus [illegible], V[illegible] Pa[illegible] C[illegible] V[illegible], P[illegible], [illegible] Panch[illegible] Romanus, [illegible] V[illegible], [illegible], A[illegible], & [illegible] alij plures, vt

A[illegible]

[illegible] nicis atque Zotici, ſeruni [illegible] vnà cum alijs viginti tribus, ext[illegible] [illegible] Martyrij Acta & dies, quo [illegible] Martyrio coronati, adſcripti ſunt tabulis Ec[illegible] [illegible]is. A

Chalcedone item in Bithynia, illuſtris Martyr Euphemia, Soſthenes, Victor, S[illegible] nus ac [illegible] milites, & 40. alij milites corona Martyrij ornati ſunt.

In eadem prouincia paſſi habetur Eu[illegible] Epiſcopus, ex Italia illuc accedens, tr[illegible] [illegible] ſorores, Menodora, Metrodora, Nymphodora.

Nicææ, Cyrilla Virgo, & Diomedes Medicus, Martyrium ſuſceperunt.

Byzantij Martyres, Centurio, Eleutherius, Mucius.

Hadrianopoli, Maximus, Theodorus, & Aſclepiodotus. B

Cyrici in Helleſponto, Fauſta Virgo, & Euilaſius, Siſinnius Cleonicus, Eutr[illegible] Baſilius.

E[illegible] Synnadorum Epiſcopus, quem Euſebius Pamphili, non [illegible] in h[illegible] [illegible] Suidas, multum celebrat, memoriam [illegible] ingentium eius miraculorum, [illegible] ſunt tranſlationes montium, & fluminum, & mortuorum reſuſcitationes: quem, d[illegible] [illegible], Maximinus occidere [illegible], quod multos eius facta ſupra modum mirari videret [illegible] huius mentio eſt in Martyrologio 24. Mart.

In Armenia ſub [illegible] Rom. Eccl. Sebaſte, Acacius Presbyter, ſeptemque mulieres [illegible] [illegible] fuit, ſub [illegible] Irenarcho, qui admiratus conſtantiam Martyrum, [illegible] C viuas [illegible] & ipſe credens, vnà cum Acacio ſecuri percutitur. Quo etiam [illegible] pore, [illegible] Athenogenes Epiſcopus, decem [illegible] diſcipuli, idem certamen magna [illegible] [illegible] Sebaſte quoque Euſtratius, Eugenius, Auxentius, Mardarius & Or[illegible] ſub [illegible] martyrium conſummarunt.

S[illegible] in Armenia Ciuitate, inſignis eſt reddita glorioſo martyrio Orentij, Heroti[illegible] [illegible] Cyriaci, [illegible].

Le[illegible] paſſi ſunt, Hiero, Nicander, Heſychius, & alij triginta; ſub Lyſia Præſide, ſed [illegible] numeri, [illegible] mille, centum, & quatuor, qui vna cum [illegible] x. [illegible] & [illegible], ingentem [illegible] ex fidei confeſſione compararunt. Ibidem Po D lyeuctus, [illegible] & Donatus, [illegible] milites, necati ſunt. In Actis Andreæ d[illegible] [illegible], de [illegible] Polyeucti filio, vnà cum alijs multis, ſub An[illegible] [illegible] Præſide paſſus, [illegible] habetur.

In [illegible], [illegible] Ari[illegible]orum omnium ſceleſti[illegible] [illegible] ſedas. Cæſarius, ſub Maximiano martyrij corona eſt re[illegible] [illegible] priores maculas, martyrij [illegible] ne [illegible] vtroque pede magnis clauis ſex tranfixo, in ignem eſt con[illegible] [illegible] &c.

In ſuperiori Armenia, cui præerat Tiridates, facta eſt ingens perſecutio, non [illegible] nis C[illegible] eius [illegible] Epiſcopus grauiſſima ab eo [illegible] & R[illegible] Virginibus Deo dicatis, pro [illegible] [illegible] impietat[illegible] ſania, tandem [illegible] ſanitati reſtitutus. [illegible] perſecutus, [illegible] & [illegible] religione [illegible], [illegible] adhuc extant [illegible] Leontium Epiſcopum [illegible] ciæ, cum [illegible] ordinem petens vt [illegible] diceret Epiſ[illegible], Eccleſia illa, [illegible] incrementa [illegible], orata ab [illegible]

Virgines Deo dicatæ Martyres. Tiridates Rex Armeniæ ex perſecutore ſeſtator Chriſtianorum.

A ctore, in Par[illegible], & eius ordinationis meminit S. Nicon. in Epiſtola ad Euclyſtium to- *ep.2.1.20*
mo 2. Bi[illegible]cæ SS. PP.

Meſopotamia quoque, cuius, vt antiquiſſima, ita & florentiſſima erat Eccleſia, acerbiſ-
ſimam perſecutionem pertulit, vt Euſeb.[b] ſcribit. Palmyra item, Lyſimacho Præſide; cùm *b lib.8.c.24*
inter alios Marty[illegible] Febronia Virgo Deo dicata, Sibaboli, ob innumera paſſionum genera
[illegible] percepta [illegible] uit, cuius Acta à Thomaide ſacra Virgine Diaconiſſa fideliſſime ſcripta,
tum ex [illegible] quæ vidit, tum etiam quę à Lyſimacho, ad Chriſtum poſteà conuerſo, accepit, ſu-
perſunt, apud Metaphr. 25. Iunij.

Atque de Martyribus hoc decennio paſſis, hactenùs; ſed ex innumeris paucos retuli-
B [illegible] ſcriptores, eoſdemque in Eccleſiaſtica monumenta relatas, tam apud Græcos, quàm
apud Latinos. Nec tamen omnes modò à nobis recenſitos diuerſarum Prouinciarum,
Martyres, licet ſub hac perſecutione paſſi ſint, hoc ipſo anno necatos contendimus, ſed li-
[illegible] mo hoc perſecutionis anno, nonnullorum meminiſſe, quorum martyrij annus
ignoratur.

Pax Eccleſiæ de improuiſo reſtituitur.

GALERIVS Maximianus diuinitùs percuſſus, acerbiſſimo & horribili morbo, agno-
C [illegible] id ſibi euenire, ob ſuam immanitatem in Chriſtianos, Edicto relaxat perſecutio-
nem, & liberum vſum ſuæ Religionis, Chriſtianis permittit, &, vt Deo ſuo, pro ſua & Rei-
pub. ſalute ſupplicent, monet. Euſeb.[c] *c lib.8.c. 28. & 29.*

Euſebius Papa 26. Septembr. moritur, cùm ſediſſet annos duos, menſes ſeptem, dies 21.
[illegible] Cresconiano; cùm alij aliter, ſed mendosè, de tempore eius ſenſerint, cuius Acta
[illegible], inopia ſcriptorum, vel ſcripturarum iactura. ſeptimo poſt die, vacationis ſedis,
ſubrogatur Melchiades Afer.

Melchiadis Annus 1.

MAXIMINVS, cum Licinio, Orientale regēs Imperium, improbiſſimus & nequiſſi-
mus, non ſex totos menſes patitur pace frui Chriſtianos, ſed nouis continenter eos *Acta Pila-*
exagitat, Pilati Acta, Blaſphemia & conuitio in Chriſtum referta, confingit, paſſim *ti contra*
vulgat, & pueris in Scholis ediſcenda proponi mandat, Magiſtratibus omnibus, & Præſi- *Chri-*
dibus, nouis artibus, impio conſilio Tyranni, fauentibus. Idem reſcriptis ſuis inaniter ia- *ſtianos.*
ctat ſuorum temporum felicitatem, ſub Deorum ſuorum patrocinio: ſed Diuina vltio ſta-
tim coarguit eius mendacia; fame, peſte immiſſa, & clade accepta, cùm bellum mouiſſet
Armenis, Chriſtianitatis præcipuè cauſa, antiquis Romanorum ſocijs & fœderatis. Euſe-
D bius[d] *d lib. 9. c. 1 & ſeq.*

Timotheus Antiochenus Romam veniens, à Silueſtro Presbytero hoſpitio exce-
ptus, pro ingenti fidei ardore, eam publicè prædicans, à Gentilibus captus, Tarquī-
nio Perpennæ Vrbis Pręfecto, vt impietatis reus, traditus, & diu tormentis afflictus, & lon-
go carcere maceratus, tandem capitali ſupplicio affectus, martyrio coronatur. Acta ſancti
Silueſtri.

Hoc eodem anno, ſi non ſuperiori, cùm Achillas Epiſcopus Alexandrinus, ex hac
vita migrâſſet, ſubrogatus eſt in eius locum Alexander; cuius epiſcopatus exordio
[illegible] videtur, quæ de Athanaſio puero, cùm ſodalibus colludente, & Catechi-
zante [illegible] baptizante (vt poſt iudicatum eſt) tradunt Ruffinus, & Sozomenus; [illegible]

[illegible] Epiſcopus, anno poſt Concilium Nicænum, qui numeratur D[illegible] [illegible] vndecim, vt non oporteat minorem tum fuiſſe annis duodecim, quo [illegible] [illegible] eruditione eſt inſtitutus, apud Alexandrum Epiſcopum; Sozomenus ait, [illegible] [illegible] lectorem & ſcribam Alexandri Epiſcopi, & Seuerus Hiſtor. libro 2. vocat [illegible] [illegible]. A

Chriſti Annus	Melchiadis Papa	Conſtant. Imp.	Conſtantino & Licinio 2. Coſſ.
312.	2.	7.	

I[illegible] ATAE clades, famis, peſtis, & belli, in hunc annũ continuantur, & in[illegible], [illegible] & coercita eſt, diuino conſilio, atrox, quæ parabatur, perſecutio, à Maxi[illegible] in Oriente, vt nec ad gladium peruenerit. Euſeb.[a] B

a li. 9. c. 7. & 8. Occidentale Imperium, dira [illegible] Maxentij Tyrannide premebatur, qui toti [illegible] [illegible], quaſi prædonibus, ad omnem licentiam indulgebat, ipſe turpi[illegible], & Magicarum artium, per puerorum, & fœminarum euiſcerationes, ſtudioſiſſimus, Pa[illegible] [illegible] Conſtantinum, & Euſebius[b].

b li. 8. c. 26. Conſtantinus tum [illegible] prouocatus, cùm nec pacem oblatam, Maxentius admi[illegible] [illegible] Imperi[illegible] habere voluiſſet, & imagines contumelioſe deieciſſet; [illegible] [illegible], dira ſeruitute [illegible] repreſſis, euocatus, cogitat de bello illi inferendo. Nazar. in Pane[illegible] [illegible] Zonar. Cedrenus. C

[illegible] belli cogitatione defixus, propter maleficas, & fallaces Magorum præſtigias, [illegible] Tyranni [illegible] conquiſitas, multo firmiore præſidio ſibi opus eſſe præſentiens, [illegible] [illegible] ſuppeditare ſolet; deſpectis dijs, quorum auſpicijs Imperatores, [illegible] [illegible], Deum omnium Creatorem, quem Pater eius coluit, ſtatuit imploran[illegible] [illegible] & proſpera precanti, poſt meridiem, Crucis ſignum, ex lucis [illegible], in ipſo cœlo manifeſtè apparuit, in itinere cum eſſet, ſpectante & ob[illegible] [illegible] exercitu, in eoque hæc verba, ἐν τούτῳ νίκα. IN HOC VINCE. De ſignifica[illegible] [illegible], & dormienti, Chriſtus Deus, cum ſigno in cœlo monſtrato, vide[illegible] [illegible], præcepitque vt exemplari ad imitationem illius fabricato, tanquam præſi[illegible] [illegible] vtatur. Chriſtianæ Religionis profeſſores euocat Conſtanti[illegible] [illegible] edoctus, ſtatuit eum ſibi colendum, eiuſque Sacerdotes, ſibi aſſe[illegible] [illegible] poſtea, ab ipſomet Conſtantino cum iuramento narrat[illegible] [illegible] at. Hæc [illegible] eadem Artemius [illegible] miles, ſpectator [illegible], poſt Iuliano [illegible] [illegible]. [illegible] illud, Labarum dictum, ſibi à Conſtantino monſtratum, idem Euſ[illegible] [illegible] deſcribit: haſtile oblongum, quod lignum habuit tranſuerſum ad [illegible] [illegible] Crucis, [illegible] corona [illegible], & lapidibus pretioſis contexta, in eaque nomen Saluatoris [illegible] ſolum litteris expreſſum, quas eaſdem litteras deinceps ſemper Imperator [illegible] [illegible], ad cornu tranſuerſum ligni, velamen erat appenſum, auro, [illegible] [illegible], in quo imagines Imperatoris, & filiorum ad pectus vſque [illegible] [illegible] in Conſtantini numiſmate (cum tamen [illegible] [illegible] reperiuntur) cum Chriſti nomine hoc modo: & in altero, galea cum eodem CHRISTI nomine. D E

c [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bitur.

A Atque hoc [illegible] propugnaculo, Conſtantinus ſemper viſus eſt, & [illegible] vniuerſum perpetuò voluit antecedere exercitum, quo confiſus [illegible], non dubitauit, cum longè imparibus copijs hoſtem inuadere, & hoc eſt, quod Ethnicus Orator in 2. Panegyric. poſt victoriam, ait: *Quinam* [illegible] DEVS, *quæ tam præſens hortata eſt maieſtas, vt omnibus ferè tuis Comitibus & Ducibus non ſolum tacitè muſſantibus, ſed etiam apertè timentibus, contra conſilia* [illegible]*, contra aruſpicum monita, ipſe per temet, liberandæ Vrbis tempus veniſſe ſentires, &c.*

B Diuiſa [illegible] magna exercitus parte, ad Rheni cuſtodiam, cum quarta parte & minus [illegible] millibus, vt Panegyr. ſecundi auctor habet, bellum aggreditur. Zoſimus [illegible] cum nonaginta millibus peditum, & octo millibus equitum, aduerſus [illegible] millia peditum, & decem & octo millia equitum, ex Alpibus in Italiam [illegible] præſidijs Maxentij aduerſus Seguſium, Taurinum, Brixiam, Veronam, [illegible], mira facilitate & felicitate deuictis, peruptis conciliis, ad Vrbem, [illegible] in via obice, contendit. Mirum eſt, & Diuinis viſis & promiſſis conſentanea [illegible] narrat Nazarius in Panegyr. *In ore, inquit, eſt omnium Galliarum exercitus viſos,* [illegible] *miſſos præ ſe ferebant, & quamuis cœleſtia ab oculis hominum venire non ſoleant, &c.* [illegible] *res tui, aſpici audirique patientes, vbi meritum tuum teſtificati ſunt, mortalis viſus*

C [illegible] *Sed quænam illa dicitur fuiſſe ſpecies, quæ vigor corporum, quæ amplitudo membrorum* [illegible] *voluntatum flagrabant verendum neſcio quid vmbones corruſci, & cœleſtium armorum* [illegible] *terribilis ardebat; tales enim venerant, vt tui crederentur; hæc eorum ſermocinatio, hoc inter* [illegible] *es ferebant: Conſtantinum petimus, Conſtantino imus auxilio, &c. & de Taurinenſi victoria* [illegible] *Nazarius: Campum latè iacentem tantus miles oppleuerat, vt non improbaret fiduciam, qui* [illegible] *deret, quæ enim illa dicitur fuiſſe ſpecies? quàm atrox viſu, quam formidoloſa?* [illegible] *atque pariter omnes obſepti, Clibanarijs in exercitu nomen eſt, &c. ad vnum interfectum* [illegible] *horrorem armorum, ad miraculum victoriæ tranſtulerunt quod qui inuulnerabiles* [illegible] *bantur ne tuorum vulneribus interijſſent.* hæc Nazarius. Venienti, extra Vrbem Maxen-

D [illegible] cum exercitu ad Tyberim occurrit armatus. *Ad primum igitur aſpectum, ait Gallicanus Orator Panegyr. 4. poſt victoriam Maieſtatis tuæ, primumque impetum totius tui victoris exercitus, hoſtes* [illegible] *fugati, & anguſtijs Miluij pontis excluſi exceptis latrocinij illius primis auctoribus, qui deſperata venia, locum quem pugnæ ſumpſerant, texere corporibus, cæteri omnes in flumen abiêre præcipites, vt tandem aliquod cædis compendium feſſis tuorum dexteris eueniret. Cùm impios Tyberis* [illegible] *etiam* [illegible] *Maxentium videlicet, cum equo, & armis inſignibus, fruſtra conatum per abrupta* [illegible] *euadere, idem Tyberis correptum gurgite deuorauit, ne tam deforme prodigium vel hanc* [illegible] *ſui relinqueret famam, quod alicuius viri fortis gladio, telove ceciſſet.* hæc Orator; hiſtorice [illegible] quod probant Euſeb. & Zoſim. lib. 2. Maxẽtius fluctibus ab ſorbetur. *lib. hiſt.* 9. *c.* 8. *& vit. cap.* 32.

Triumphali via, triumphans Conſtantinus, in Palatinum montem, Palatiumque ſe recepit, [illegible] cuius [illegible] luculenter deſcripſit Nazarius, ad cuius radices fuit illud [illegible] monumentum, ex S. C. poſteà fabricatum, in cuius fronte hæc inſcriptio [illegible]:

Imp.Cæſ.Fl.Conſtantino Maximo P.F.Auguſto A

S. P. Q. R.

QVOD INSTINCTV DIVINITATIS, MENTIS MAGNITVDINE, CVM EXERCITV SVO, TAM DE TYRANNO, QVAM DE OMNI EIVS FACTIONE, VNO TEMPORE, IVSTIS REMPVBLICAM VLTVS EST ARMIS, ARCVM TRIVMPHIS INSIGNEM DICAVIT.

INTRA FORNICEM A DEXTRIS.

Liberatori Vrbis. B

A SINISTRIS.

Fundatori Quietis.

ET AB EA PARTE QVAE SPECTAT AMPHITHEATRVM.

Votis decem. ſic Decem.

ET EX ADVERSA. C

Votis XX. ſic XX.

CONSTANTINVS optimè conſcius, Chriſti præſidio, tantam victoriam obtinuiſſe, in vrbe media, edito loco, Trophæum Crucis erexit, cum hac inſcriptione:

HOC SALVTARI SIGNO, VERO FORTITVDINIS INDICIO, CIVITATEM VESTRAM TYRANNIDIS IVGO LIBERAVI, ET S.P.Q.R. IN LIBERTATEM VINDICANS, PRISTINAE AMPLITVDINI, SPLENDORIQVE RESTITVI. Euſeb. in vita Conſtant. lib. 1. cap. 31. D

Palatium Lateranēſe Papę donatum à Conſtantino.

Ex tanta Chriſtiani nominis exaltatione, tamq́ue repentina, credibile eſt, magnos omnium ordinum concurſus ad Chriſtianiſmum eſſe factos, & Prudentius affirmat de Senatoribus, & præcipua Romana nobilitate, aduerſus Symmachum lib. 1.

Conſtantinus, qui ob ſalutaris ſigni apparitionem, Sacerdotes Chriſtianæ Religionis apud ſe habuit, à quibus de fidei myſterijs eruditur, vt refert Euſebius, poſt adeptam de tyranno, tam admirabilem victoriam, quo animo fuerit erga primarium Chriſtianæ Religionis Antiſtitem, munificentia in eum oſtenſa declarat, ſiquidem Regiam domum, & E Palatium Fauſtæ in Laterano ei donatum, ad habitandum conceſſit, idq́ue ex eo ſatis comprobatur, quod ſequenti anno, Conſtantino & Licinio tertium Coſſ. Optatus Mil[illegible] d[illegible]em & [illegible]buem Epiſcoporum collectum tradit Concilium Romanum, in domo Fauſtæ in Laterano, vbi fuiſſe Pontificis Romani ſedem non videtur dubitandum, & cùm omn[illegible] [illegible]es deficerent, ip[illegible] [illegible]dem ædium, ab hoc tempore, continuata poſſeſſio, [illegible] o Imperatore [illegible] fa[illegible]um reperiatur, nec alio prorſus tempore, fuiſſe eas hoc anno à Conſtantino don[illegible] [illegible]rtum [illegible]e perſpicuum reddit.

D[illegible] [illegible] per Conſtantinum non modo vrbi, ſed & orbi collata inſcri[illegible] [illegible], Em[illegible] in [illegible]rania.

A

IMP. CAES. FLAVIVS
CONSTANTIN AVG.
[illegible] ET IVSTITIAE
CVLT. PVB. QVIETIS.
FVND. RELIGIONIS
ET FIDEI AVCTOR.
REMISSO VBIQVE
TRIBVTO. FINITIM.
PROVINC. ITER.
RESTAVR. FEC.

E[illegible] pro Chriſtianis, ipſo Imperij initio promulgauit, non extant, perbreuia [illegible] de reſtituendis bonis Eccleſiarum, ad Anulinum Proconſulem in Africa [illegible] apud Euſeb. lib. 10. cap. 5. Rurſum vero ad eundem, de clericorum im[illegible]. Et ad Cæcilianum Epiſcopum Carthagin. de pecunijs miſſis ad reuelatio[illegible] longa afflictorum perſecutione. Euſeb. cap. 6. in qua epiſtola de Oſio [illegible] dubio illo Cordubenſi, eius lateri adhærente, & pro diuerſarum Eccleſia-rum [illegible] te illum interpellante, mentio habetur. (Côſtantini edicta pro Chriſtianis.)

C[illegible] ab vrbe liberata, Chriſtianam Religionem inter Catechumenos pro-[illegible] Pontifex Maximus, per hæc tempora in antiquis inſcriptionibus di-[illegible] non eſt dubitandum; id enim & ipſe, & ſequentes Imperatores, vſq; ad Gratia-[illegible] vt & ſtola Pontificia vterentur, & Pont. Max. ſe dici paterentur, non ad Sa-[illegible] Gentilium peragenda, ſed ad auctoritatem vſurpandam Pontificiam, quæ in [illegible] erat. Zoſimus lib. 3. (Côſtantinus Chriſtũ profitetur inter catechumenos.)

[illegible] Epiſcopo Antiocheno mortuo, cùm ſed. an. tredecim (Euſeb. in Chron. [illegible] in Chron. & Theodoret. a (Lib. 1. c. 3.)

[illegible] in ſede Hieroſolymitana ſubrogatur Macarius. Euſebius in Chron. Theo-doret.

Ind[illegible]num origo ad hæc tempora videtur referenda, ante Conſtantini quidem tem-[illegible] externa [illegible] earum fit mentio: & apud Eccleſiaſtica monumenta, prima eſt [illegible] Concilio Romano, ſub Iulio Papa, qui Silueſtro ſucceſſit, & apud Sanctum Am-[illegible] ad Epiſcopos Aemiliæ prouinciæ; in faſtis certe Græcis habetur, [illegible] Conſulibus cœptas eſſe numerari. Quia autem ex cauſa eiuſmodi [illegible] ad annos, ſub nomine Indictionis, ſupputandos, vſurpatus ſit, [illegible] ratio [illegible] em, hanc affert Auctor Ann[illegible] enis ſtipendijs militaribus expletis, miles honeſta [illegible], [illegible] ſi vellet, [illegible] militia, liberaliter poſſet; ſi nollet [illegible] quarum mentio eſt in Conſtantini Reſcripto ad Maximum [illegible], Principij Reſcripto, [illegible] ad Pompeianum lib. 2. [illegible], Cod. Theod. [illegible] 8. Kalend. Octobr. in [illegible] annonam propoſito [illegible] plurima [illegible] facta [illegible] Græci [illegible] Eius autem [illegible] poſſit [illegible] Probauit [illegible] (In[illegible] origo.) (Lib. 4. [illegible] Theod.)

[illegible] [illegible], quam in [illegible] militaribus, eiuſmodi pe[illegible] quindena ſtipendia emerita numeratione quindecim indictionum reuoluta periodo concinne facile, & abſque errore tempora numerari, qui & à poſteris retentus eſt. A

Chriſti Annus	Melchiadis Papa	Conſtantini Impp.	Conſtantino [illegible] & [illegible] Coſſ.
313.	3.	8.	Licinio 2. [illegible] 3.

NE potentiores damno humiliores afficerent, hanc legem ſanxit Conſtantinus.

Quoniam tabularij Ciuitatum, per collectionem potentiorum [illegible] [illegible] ſeruant, [illegible] cimus, vt quiſquis ſe grauatum probauerit, ſuam tamen [illegible] [illegible] [illegible] poſſeſſionis [illegible] ſcat. Dat. [illegible] Kal. Febr. Romæ Conſtantino 3. & Licinio Coſſ. B

Caſtra prætoriana diruuntur. Prætoriani ſublati.

Conſtantinus, paucis quibuſdam Maxentij familiariſſimis, vita [illegible], Prætorianis militibus ſublatis, caſtris Prætorianis dirutis, Vrbanis rebus con[illegible], [illegible] num, Licinio, Conſtantia ſorore Chriſtiana (vt eſt in Actis [illegible] [illegible]) Ethnico homini in matrimonium data, elicito edicto pro Chriſtianis, [illegible] Maximino; ad Germanos comprimendos contendit, quos [illegible] [illegible], ſed militari arte deluſos, vicit, atque ſubegit. Zoſimus lib. 2. [illegible] [illegible] a pud quem extat edictum Maximini a, Exemplar, inquit, Imperatoriorum edictorum Conſtantini, & Licinij.

a li. 9. hiſt. cap. 8. & 10. cap. 5.

Conſtantinus virtute crucis, vno anno pacatum reddit Imperium, Tyranno [illegible], Barbaris [illegible] greſſis. Gallicanus in Panegyrico. C

Ludos ſeculares, æqua annorum periodo, recurrentes, ab Ethnicis maxime expetitos, [illegible], ad peſtes & ad morbos luesque ſanandas; bellaque auertenda, [illegible] ipſi putabant [illegible] futuros, & ad eam vſque diem celeberrime cultos, [illegible] rore [illegible], & celebrare contemnit. Zoſimus libr. 2. qui ruinam Imperij [illegible] exc[illegible] [illegible] picatur.

Gentiles de Chriſtianiſmi gloria tabeſcentes, ad ſolatium quantulumcunque ſui mœroris, non [illegible] continxerunt, & euulgarunt Chriſtianam Religionem [illegible] tummodo [illegible], quorum 308. iam prope præterlapſi eſſent. Petrum [illegible] Apoſtolum [illegible] Ex Auguſtino de Ciuit. Dei. b

b li. 18. c. 53

Clericorum immunitati cauet Conſtantinus.

C[illegible] [illegible] reſcripto cauet, conceſſa à ſe Clericorum immunitati. c

c l. 1. de ep. & cler. in Theod.

S[illegible] Donatiſtæ Cæcilianum Carthagin. Epiſcopum, apud Conſtantinum accuſant, [illegible] [illegible] is dat Epiſcopos de Gallia, mox agnoſcens hoc ad ſummum Antiſtitem [illegible], cauſam ad Melchiadem defert, cum alijs Epiſcopis decem & nouem, [illegible] Romæ in domo Fauſtæ in Laterano, Donatum à Caſis nigris, [illegible] Schiſmat[illegible], Cæcilianum abſoluunt.

Donatiſtarum appellatio. Conſtantinus plane ſe gerit Chriſtianum.

Rurſum à iudicio Epiſcoporum appellant ad Conſtantinum, qui in[illegible] adm[illegible] ferens tantam eorum peruicaciam, in Epiſtola ad Epiſcopos, illa profert: *O rabida [illegible] audacia, ſicut in cauſis gentium fieri ſolet, appellationem interpoſuerunt.* & paulo ante [illegible] *[illegible] poſtulant, qui ipſe iudicium Chriſti e[illegible] pecto. Dico enim (vt ſe veritas habet) [illegible] [illegible] Domini reſidens iudicet [illegible] [illegible] [illegible]* Optatus & Auguſtinus, qui rem [illegible] ter[illegible], ille quidem libro 1. contra [illegible], hic autem epiſtola [illegible] & [illegible] uicu[illegible]o.

Melchiades Papa [illegible] Id. Decemb. cum ſediſſet annos duos, menſes duos, dies [illegible] ſubrogatur Syluester [illegible] [illegible] Kalendis [illegible]. Quod vero antiquis mon[illegible]

Mon[illegible]

A Martyr, appelletur, vel id more maiorum fieri potuit, quod qui perſecutionis tempore paſſus tormenta, licèt ſuperſtes in pace quieuerit, martyr appellaretur: & ipſum tale quid paſſum, quòd ignoretur, vt qui ſub perſecutoribus vixerit, credibile eſt, libr. de Roman. Pont. in Melchiade: *Hic fecit, ait, vt oblationes conſecratæ per Eccleſias, ex conſecratu Epiſcopi dirigerentur, quod declaratur fermentum.* locus eſt obſcuriſſimus, qui ex alijs locis eiuſdem libri declaratur, in Siricio, & in epiſtola Innocentij primi, ad Decentium cap. 1. & alijs; nimirum, nihil aliud fuiſſe fermentum, quàm fermentatum panem benedictum, quo, ob communicationis ſymbolum, ab Epiſcopo impertirentur cuncti Parochiales Presbyteri; qui eundem ſub ſe conſtitutis fidelibus diſtribuerent, certis diebus: ipſum verò diuerſis nominibus appellatum, nimirùm fermentum, ad diſtinctionẽ Azymi panis, ex quo ſoleret conſici Euchariſtia, dictumq́; eſſe ſacramentum, ob ſacræ rei ſignum, nempè Catholicæ vnionis Sacerdotali benedictione conſignatum, ob idq́ue benedictionem itidem, & Eulogias dici conſueuiſſe, de quibus extat antiquus Canon, titulo Pij Papæ, Tomo primo Concil. vt de oblationibus, quæ offeruntur à populo; & conſecrationibus quæ ſuperſunt, vel de panibus quos deferunt fideles ad Eccleſiam, vel certè de ſuis, presbyter, conuenienter partes inciſas habeat, in Vaſe nitido, & conuenienti, vt poſt Miſſarum ſolemnia, qui communicare non fuerint parati; Eulogias, omni die Dominico, & in diebus feſtis exinde accipiant, quæ cum benedictione priùs faciat. & Canon Concil. Laodiceni cap. 14. *ſanctas oblationes ad vicem Eulogiarum per feſtiuitatem Paſchalem, ad alias Parochias mitti minimè oportere*, quia nimirum eo die populus omnis communicaret. Atque hæ Eulogiæ publicæ erant, communionis catholicæ ſigna, aliæ erant priuatæ, quas ſcilicet amici inter ſe, vltrò citroq́ue dare, atque accipere conſueuerant, cuius quidem antiqui vſus, exempla complura ſuppetunt, & inter alia Paulini Nolani Epiſcopi, ad Seuerum ſcribentis, Epiſtola 1. in fine: Panem Campanum de cellula noſtra tibi pro Eulogia miſimus, & ad ſanctum Auguſt. apud eum epiſtola 31. in fine, & ad Alipium epiſt. 35. apud eundem, & ad alios. Auguſtinus & ipſe ad Paulinum Epiſtola 34.

Locus obſcurus explicatur.

B

Eulogiæ publicę & priuatæ.

C

D *Chriſti annus*	*Silueſtri Papa*	*Conſtantini Imp.*	*Voluſiano & Aniano Coſſ.*
314.	1.	9.	

MAXIMINVS, bello, contra ius faſq́ue in Licinium moto, profligatur: Deorum Sacerdotes, vt præſtigiatores, & ſalutis proditores, trucidat. Chriſtianorum Deo laudem tribuens, legem, pro eorum pleniſſima libertate, ſancit, ac demùm lethali & horribili morbo correptus, oculis de capite fluentibus, miſerabiliter moritur, confitens ea ſe meritò perpeti, ob admiſſam in eòs immanitatem. Miniſtri eius immanitatis, Peucetius, Cultianus, Theotecnus, alij amici, familiares, liberi ipſi, morte cum ignominia multantur: Statuæ, Tituli, inſcriptiones deijciuntur, oblinuntur, deturpantur: Eccleſia Chriſtianorum ingenti exultatione triumphat. Euſeb. [a]

Confeſſio Maximini perſecutoris vi malorũ extorta.

E

a li. 9. c. 8. & 9.

Donatiſtæ, qui proximo anno, à Concil. Roman. quo abſolutus fuerat Cæcilianus, ad Conſtantinum appellàrant, ipſo maximè indignante, ex eius tamen indulgentia, putantis, ſe poſſe diſſidentem Eccleſiam Africanam vniri, obtinent hoc anno, nouũ fieri iudicium, Arelate Concilio coacto, vbi ipſe erat, ſed prius mandat Proconſuli Africæ Æliano, cognoſci cauſam Felicis Epiſcopi Aptungitani, quem Cæciliani ordinatorem, fuiſſe ſacrorum librorum traditorem Donatiſtæ fuerant calumniati. quod factum eſt hoc anno, poſt quatuor menſes à Concilio Roman. & Felix innocens repertus, & abſolutus eſt. Optatus. Acta apud Optatum. Aug. epiſt. 152. & poſt, collationis, c. 33.

Euocati per Conſtantini literas Metropolitani Galliarum, Hiſpaniarum, Africæ, Italiæ, ſinguli cum duobus alijs Epiſcopis, ab illis deligendis (quarum exemplum extat apud *a lib.10.c.5.* Euſeb. a ad Chreſtum Epiſcopum Syracuſanorum) data euectione publica, Arelate vt conuenirent, affuere ad ducentos, (vt colligitur ex Auguſtino contra Epiſtolam Parmeniani, libro 5. cap. 5.) ad Kalend. Auguſti. porrò Epiſcopi qui affuerunt, in Tomis Conciliorum reperiuntur, ſubſcripti per errorem 2. Concilio Arelatenſi longè poſt celebrati, ſed Concilium ipſum, & ſubſcriptiones mutilæ ſunt & mendoſæ, vt etiam ipſe Optatus, vbi hæc narrat: Conſtantinus quantumuis Catechumenus ſedet in Concilio, in quo non de fide tractabatur, ſed iudicium de perſona agitabatur. Euſeb. in vita Conſtantini b. Præfuit eidem Concilio Silueſter, per legatos Claudium & Vitum, Presbyteros, Eugenium & Cyriacum Diaconos, Cæcilianus innocens pronunciatur in Concilio Arelatenſi, & multi Donatiſtæ cum eo in gratiam redeunt, alijs in obſtinatione perſiſtentibus. Ex Auguſt. ep. 68. & Euſeb. in vita. c

b li.1. c.36. Cæcilianus iam ſecundò abſoluitur. c li.1. c.38.

Abſoluta cauſa Cæciliani, viginti tria capita ſanciunt Epiſcopi de Eccleſiaſtica diſciplina.

Extat Synodica eorum Epiſtola ad Silueſtrum Papam, in qua illud in primis obſeruandum, quod aiunt, Placuit etiam, antequàm à ſe edantur (ſcilicet à ſe Decreta) à te qui maiores Diœceſes tenes, per te (ſeu apertè) omnibus inſinuari.

Schiſmatici & hæretici arcentur a Magiſtratibus.

Notandus eſt Canon ſeptimus, quo Schiſmatici & Hæretici, à Præfecturis, cæterisque magiſtratibus, excluduntur, præſente, annuente, & fortè etiam rogante Imperatore, latus & ſancitus.

Conſtantinus 3. Non. Nouembr. Treueris promulgat edictum de appellationibus, fortaſſe occaſione Donatiſtarum temerè appellantium, cuius extat fragmentum in Cod. Theodoſ. l. 2. de appellat. & l. 1. quorum appellationes, & l. minimè, de appellat. C. Iuſtinianeo, cuius & meminit Conſtantinus in reſcripto, anno ſequenti dato, ad Probianum Afr. Procur. l. 3. de appellat. C. Theodoſ. Eius edicti de appellationibus pars illa fuiſſe videtur, qua cautum eſt, ne ſententiam capitis in aliquem iudex ferret, niſi manifeſtè eſſet ſua confeſſione conuictus. d

d l.1. de pæ. C. Theod. & l.16. C. Iuſtinianeo. Edictum de appell.

Aliud quoque edictum promulgauit ampliſſimum de ſententijs & teſtimonio Epiſcoporum, quod licèt non extet, tamen eiuſdem reſcriptum datum poſteà C.P. ad Ablauium P.P. eiuſdem cùm meminit, ipſius exploratiſſimam fidem facit. Extat hoc ipſum integrum de Epiſc. Iud. C. Theod. quo declarat, adeò deferri velle ſententijs Epiſcoporum, vt nò tantùm velit in ijs, quæ ſpectant ad Eccleſiaſticas controuerſias, ſed etiam ciuiles diſceptationes, & ſæculares cauſas ac lites, vt illibatæ permaneant, adeò, vt neque Præfectus Prætorio, cuius ſummum ius erat, atque poteſtas; vel alius quilibet Magiſtratus, poſſet eas inualidas reddere. Quod quidem reſcriptum, eſt huiuſmodi.

Edictum de ſent. & teſtimonij Epiſcoporum. Quantum velit tri bui Conſtant. ſententijs Epiſcoporu.

Imp. Conſtantinus A. Ablauio P P.

Religionis eſt, Clementiam noſtram ſuſcitari voluiſſe, quid de ſententijs Epiſcoporum, vel antè moderatio noſtra cenſuerit, vel nunc ſeruari cupiamus, Ablaui parens cariſſime. Itaque quæ a nobis inſtrui voluiſti, olim prærogata legis ordinem, ſalubri rurſus Imperio propagamus. Sanximus namque (ſicut edicti noſtri forma declarat) ſententias Epiſcoporum e quolibet genere prolatas, ſine aliqua ætatis diſcretione inuiolatas, incorruptaſq; ſeruari, ſcilicet vt pro ſanctis ſemper ac venerabilibus habeatur, quidquid Epiſcoporũ fuerit ſentẽtia terminatum, ſiue itaq; inter minores, ſiue inter maiores

e de Epiſc. Iud. l. 1. C. Theod. legant principes & Iudices.

ab Ep-

A *ab Epiſcopis fuerit iudicatum, apud vos qui iudiciorum ſummam tenetis, & apud cæteros omnes Iudices, ad executionem volumus peruenire. Quicumque itaque litem habens, ſiue poſſeſſor, ſiue petitor erit, inter initia litis, vel decurſis temporum curriculis, ſiue cùm negotium peroratur, ſiue cùm iam cœperit promi ſententia, iudicium elegit ſacroſanctæ legis Antiſtitis, illico ſine aliqua dubitatione, etiamſi alia pars refragatur, ad Epiſcopum cum ſermone litigantium dirigatur. Multa etiam quæ in iudicio captioſa præſcriptionis vincula non patiuntur, inueſtigat, & promit ſacroſancta Religionis auctoritas. omnes itaque cauſæ, quæ Prætorio iure vel ciuili tractantur, Epiſcoporum Sententijs terminatæ, perpetuò ſtabilitatis iure firmentur, nec liceat auctoritatis retractare negotium, quòd Epiſcoporum ſententia deciderit. Teſtimonium etiam ab vno licèt Epiſcopo perhibitum, omnes Iudices indubitanter accipiant; nec* B *alius audiatur, cùm teſtimonium Epiſcopi à qualibet parte fuerit repromiſſum. Illud enim eſt veritatis auctoritate firmatum, illud incorruptum quod à Sacroſancto homine, conſcientia mentis illibatæ protulerit. Hoc nos edicto ſalubri aliquando cenſuimus, hoc perpetua lege firmamus, malitioſa litium ſemina comprimentes, vt miſeri homines, longis ac pene perpetuis actionum laqueis implacati, ab improbis petitionibus, vel à cupiditate præpropera, maturo fine diſcedant. Quidquid itaque de ſententijs Epiſcoporum clementia noſtra cenſuerat, & iam hac ſumus lege complexi, grauitatem tuam, & cæteros, pro vtilitate omnium latam, in perpetuum obſeruare conueniet. Dat. 3. Non. Maij. C.P.*

De qua ampliſſima iudiciaria poteſtate Eccleſiæ Catholicæ à Conſtantino collata, meminiſſe videtur Euſeb. lib. 4. vitæ, cap. 27. & Sozom. 1. cap. 9.

C Item eodem anno & illa lex lata, de ingenuis à Tyranno ſeruituti ſubiectis, in libertatem vindicandis. Laudatæ leges Conſtantini. a l. 1. de ingenu. Cod. Theod.

Perijt illud Chriſtiano Imperatore dignum Edictum, de quo ſanctus Hieronymus libro 2. in Iſai. cap. 2. dicens: *Inter ſcorta quoque in fornicibus ſpectaculorum pueri ſteterunt, publicæ libidini expoſiti, donec ſub Conſtantino Imperatore, Chriſti Euangelio coruſcante infidelitas vniuerſarum gentium, & turpitudo deleta eſt.*

Perijt & illa pariter, laudata Conſtantini lex, qua vetuit Eunuchos gerere Præfecturas & magiſtratus, de qua Lamprid. in Alexandro. Vetuit idem Conſtantinus ancillas Chri-
D ſtianas tradi lenonibus, quas à Chriſtianis hominibus redimi voluit.[b] b l. de leno. Theod.

Extincto hoc anno, Tyranno Maximino, & omni perſecutione remota, cœpti celebrari Epiſcoporum conuentus, ad collapſam Eccleſiaſticam diſciplinam reſtaurandam, & lapſos in Eccleſiam, præuia tamen ſatisfactione recipiendos, quorum ingens erat numerus, cuius Paſtoralis ſtudij & vigilantiæ, extant canones Conciliorum, Ancyrani, & Neocæſarienſis, quorum illud prius videtur fuiſſe celebratum. Ceſſante perſecutione Cõcilia celebrari cœpta.

Concilivm Ancyranvm decem & octo Epiſcoporum Orientalium in primis illuſtrium, quorum plures in Nicæno Concilio fidem Catholicam egregiè propugnârunt, quod ſtudio Vitalis Antiocheni, Primariæ ſedis Epiſcopi, conuocatum, credibile eſt:
E in eo viginti quatuor Canones ſtatuti, de varijs lapſorum receptorum pœnitentijs, in quibus varia genera communicandi exprimuntur: vt communicare in oratione, communicare abſque oblatione, vel cum oblatione. Ancyranum.

Neocaesariense, in quo cùm ijdem ferè Epiſcopi affuerint, qui in Ancyrano, & Baſilius Amaſeæ Epiſcopus illi ſubſcriptus, in proxime ſubſecuta Licinij perſecutione, martyrio ſit coronatus, non longè poſt Ancyranum celebratum fuiſſe oportet: decem & ſeptem Epiſcopi habētur ſubſcripti, Canones quatuordecim ſanciti, de Sacerdotum vitæ præcipue integritate. Neocæſarienſe.

Vitali Epiſcopo Antiocheno, qui huic vtrique Concilio interfuit, non multò poſt vitâ functo, ſuccedit Philogonius.

Metrophanes Byzantij creatus Epiſcopus, quartus dicitur à Cedreno. Nicephorus tamen Calliſtus 8. cap. 6. & Conſtantinop. olit. in Chron. ſeriem texunt Byzantij Epiſcoporum à S. Andrea Apoſtolo exordientes, quod illi conati ſunt, vt Eccleſiam Byzantinam Apoſtolicam eſſe oſtenderent, cùm nemo vnquàm antiquorum id dixiſſe reperiatur; nam reuerà Byzantina Eccleſia (vt teſtatur Gelaſius) non tantùm Apoſtolica ſedes non erat, ſed ne Metropolis quidem, ſed Parochia tantùm Heraclienſis Eccleſiæ.

Chriſti Annus	*Silueſtri Papa*	*Conſtantini Imp.*	*Conſtantino & Licinio 4.*[m] *Coſſ.*
315.	2.	10.	

a lib. 1. c. 4. — CONSTANTINVS decimo Imperij anno, Decennalia, non more gentilium, ſed vt Chriſtianum decebat Imperatorem, celebrat. Euſeb.[a] in vita.

b lib. 4. vita c. 40. — Criſpus & Conſtātinus, Cæſares creantur. Nazar. Panegyr. in quinquennalib. Cæſarum, & Euſeb.[b]

Conſtantinus Imperator dignam planè Chriſtiano Principe edit ſanctionem, qua parentum inopiæ (cùm illi filios, quos alere non poſſent, occiderent) tum ex fiſcali, tum ex priuata pecunia voluit eſſe conſultum.[c]

c L. lege 1. de alim. C. Theod. & l. 2. de p[illegible] — De eius in pauperes effuſa beneficentia. Euſeb.[d] in vita.

Cùm proſperis Chriſtianorum rebus, complures Iudæi ad fidem Chriſtianam ſe transferrent, eorumque contribules id indignè ferentes, ad necem vſque eos perſequerentur, Conſtantinus Reſcripto ad Euagrium, pœna ignis intentata, eorum procaciam cohibet, & [illegible] anos, qui ad eorum ſectam ſe aggregârint, ijſdem pœnis ſubijcit. Data 15. Kalen. Nouemb. Murgillo.

Iudæi liuore Chriſtianæ proſperitatis tabeſcentes, & Chriſtiano Principi ſubeſſe indignè ferentes, ſeditionem mouent, & rebellionem moliuntur; quos ille (Conſtantinus) amputatis illorum auriculis, ac rebellionis ſigno impreſſo corpori illorum, per omnia loca circumferebat, ſeu fugitiua mancipia; erudiens alios omnes, ne in poſterum eadem conarentur. Chryſoſt. aduerſus Iud. hom. 2. Tomo 5.

Acta Silueſtri Papæ. — Ex his comprobari videtur, aliqua coniectura, pars Actorum illorum, quæ Sylueſtri dicuntur, in quibus hoc ipſo anno, ijſdemque Coſſ. narratur habita Romæ coram Conſtantino Imperatore, & Helena matre, celebris diſputatio illa, inter Iudæos atque Silueſtrum, delectis arbitris, Cratone Philoſopho, atque Zenophilo V.C. quibus deuictis, ac penitus confutatis, vt ex ijſdem apparet; Conſtantinus aduerſus eos, quæ ſunt recenſita, hoc eodem anno ſtatuerit, ſed complura deinceps addita ſunt, quæ eorundem Actorum veritati aduerſantur penitùs, & contradicunt; Vt illud quòd Helena poſt Conſtantinum Chriſtiana fuerit, cùm contrà affirmet S. Paulinus epiſt. 11. ad Seuerum: vt illud etiam, Helenam in Orientem, cum Conſtante & Conſtantino Auguſtis profectam: qui necdum Cæſares creati eſſent, nec niſi poſt decem annos Conſtātius, & poſt viginti Conſtans. & illud de Summo Iudæorum Pontifice, cùm certum ſit, ab expugnatione Hieroſolymorum, deſijſſe creari Summos Pontifices; & qui apud eos primum tenerent locum, appellati ſunt Patriarchæ, reliqui verò Magiſtratus, Archiſynagogi, Apoſtoli, atque Presbyteri, quod teſtatur Epiphan. l. hær. 30. & ſanctiones Conſtantini, atque aliorum Impp.[e] De actis Silueſtri loquens Gelaſius, Auctoris nomen ſe ignoraſſe ait, at horum auctor vel interpres, ait ſe ex Græco vertiſſe, accepta ab Euſeb. Cæſar: ſed nec his multo fideliora, quæ de diſputatione

e l. 9. 13. [illegible] de [illegible] Theod.

Silue-

A Sylueſtri à Græcis Zonara, Metaphraſte, Glica, Nicephoro, Cedreno ſcribuntur. Acta igitur Sylueſtri, tempore Gelaſij, ita ſyncera habita ſunt, vt Romæ & in multis Eccleſijs legerentur. quæ etiam citauit Hadrianus ad Carolum Magnum, ſed poſt additamentis vitiata fuerunt.

Arius Presbyter Alexandrinus, nouam & impiam inducens hæreſim, de Diuinitate filij Dei, negans eum Patri conſubſtantialem, ab Alexandro Epiſcopo ſæpè monitus, ſed in ſententia pertinax, in Concilio Presbyterorum & Epiſcoporum excommunicatur, & deponitur. Epiph.[a] Oroſ.[b] Theodoret.[c] & alij. *a hær. 68. & 69. b li. 7. c. 28. c lib. 1, ca. 2. & 3.*

Colluthus, & ipſe Presbyter Alexandrinus, hoc ferè tempore, ſe pro Epiſcopo gerens, B ordinat Presbyteros, conflat ſectam Colluthianorum, docet hæreſim; Deum ſcilicet non eſſe malorum creatorem. Aug. de hæreſ.[d] Philaſtr.[e] Theodoret.[f] *d Cap. 65. e Cap. 8. f li. 1. c. 4.*

Conſtantinus pœnam illam abolet, qua miſerorum hominum vultus inſcribebantur, *quo, inquit, facies, qua ad ſimilitudinem pulchritudinis cœleſtis eſt figurata, minimè maculetur*, ad Eumelium, Cabilluno.[g] *g L. 2. de pæ. C. Theo.*

Chriſti Annus	*Silueſtri Papa*	*Conſtant. Imp.*	*Sabino atq; Rufino Coſſ.*
316.	3.	11.	

C DIOCLETIANVS, diuino, vt videtur, iudicio, ad id tempus reſeruatus quo Chriſtianam religionem, quam omni mole, extinguere conatus erat, florentiſſimam videret, & tabeſceret, hoc anno miſerabili morte defungitur. Euſebius libro 8. cap. vltimo. Zoſimus lib. 2. Zonar. Cedrenus. Victor, eius mortem ante triennium ponit, dicens: *Morte conſumptus eſt, vt ſatis patuit, per formidinem voluntariam, quippe cùm à Conſtantino atq; Licinio vocatus ad feſta nuptiarum, per ſenectam, quo minus intereſſe valeret, excuſauiſſet, Reſcriptis minacibus acceptu, quibus increpabatur Maxentio fauiſſe, ac Maximino fauere, ſuſpectans necem dedecoroſam, venenum dicitur hauſiſſe.* *Diocletiani mors.*

Contigit ei, quod nulli poſt natos homines, vt, cùm priuatus obijſſet, inter Diuos tamẽ D referretur. Euſebius in Chron. Eutrop. lib. 9. à Licinio ſcilicet Ethnico.

Licinius qui ſubdola ſimulatione, in gratiam Conſtantini, Chriſtianam Religionem profeſſus erat, inuidia eius felicitatis motus, & à Diabolo inſtigatus, contraria planè pij Conſtantini inſtitutis, aggreditur, Gentilium ſuperſtitionem palàm profitetur, Chriſtianos ab[ig]at à Regia, honeſtos & dignitatibus auctos, ad ſeruilia miniſteria deſtinat, Epiſcoporum conuentus vetat, Eccleſiarum ædificationem prohibet, nequiſſimus ipſe & contaminatiſſimus, eximiam caſtitatis virtutem, in hominibus eſſe poſſe negat; quaſi pudicitiæ patronus [in]terdicit, ne viri cum mulieribus conueniant ad preces, & ad Verbum Dei; neve viri mulieribus ſacra eloquia explicent; ſed mulieres mulieribus; ſancit, ne Epiſcopi in cõgreſſum, [co]lloquiumq́ue veniant cum Ethnicis, eo conſilio, ne Chriſtiana Religio inter eos propa[ge]tur. Ex Euſeb. in hiſtor.[h] & in Vita[i], Et Socr.[k] Quorum prætextu legum in plurimos ſæ[ui]t. Ammonem Diaconum, & quadraginta virgines, quas ille inſtituebat, diuerſis mortis [ge]neribus aflicit. Menolog. Kalend. Septembr. Paulum Epiſcopum Neocæſareæ Euphrate[nſem, q]uòd minime deſtitiſſet ab inſtitutione fidelium, etiam mulierum, tormentis excruciat. [Gela]ſ. presbyt. in orat. de laudibus P.P. Nicæni Concilij, & Theodoret.[l] Baſilium Amaſenæ [...]to Epiſcopum, quòd puellam, Glaphyram nomine, quæ in obſequio Conſtantiæ v[xoris fu]erat, à Licinio ipſo ad ſtuprum expetitam, & ad ſe confugientem, ſeruaſſet, obtruncat, & Eccleſiam illã miſere vexat. Io. Nicomed. presbyt. apud Metaphr. 26. April. & Euſeb.[m] [...] & in vita[n]. *Licinius deficit à fide, quam viſus fuerat tenere. Subdolæ leges, ne Chriſtiana religio propagetur. h li. 10. c. 9. i li. 1. c. 42. & k 1. c. 2. l li. 1. c. 7. m l. 10. c. 9. n lib. 2. c. 1. in fin.*

Licinij perſecutio.

Licinius longius in impietate in dies progrediens, diriſsimam inſtituit perſecutionem, A nequiſſimis & truculentiſſimis Præfectis adhibitis, expeditionem interim etiam parans, aduerſus Conſtantinum, cum inſidiæ ſæpius intentatæ, non ſucceſſiſſent. In ea perſecutione plures nobiles milites (quòd omnes qui Chriſtiani eſſent, Conſtantino ex animo ſtudere, ſibique aduerſari putaret) ob fidem Chriſtianam exautorati; alij tormentis necati, vt quadraginta milites Cappadoces, de quibus S. Baſilius; Epiſcopi, alij in carcerem coniecti, & Theodorus in Cypro Epiſcopus, de quo Menologium 12. Maij, & S. Nicolaus Myræ in Lycia Epiſcopus, alij ſupplicijs extincti, vt Blaſius, Sebaſtenus Epiſcopus. Acta Luſtrati & Sociorum apud Metaphraſt. 13. Decembr. vt Seuerianus miles, Sebaſte, apud Metaphraſt. 9. Septembr. Nicopoli alij, in eadem Prouincia, apud Metaphr. 9. Septembr. In Ponto plures, B alij in Macedonia, in quibus inſignis enituit Theodorus, Dux exercitus. Metaphraſt. 7. Februar. & Nicephor. 7. cap. 44. alij in Syria, inter quos Abibus diaconus, præclarus Martyr eminuit. Acta extant apud Metaphr. 15. Nouembr. Huius perſecutionis acerbitatem, ſatis indicat ingens lapſorum numerus, quorum ſaluti proſpicere ſtuduit Nicænum Concilium, can. 11. & 12.

Pachomius ex milite gentili ob humanitatem Chriſtianorũ fit Chriſtianus.

Magnus Pachomius adhuc Gentilis, hoc anno, militiæ, in exercitu Licinij, adſcribitur, cùm eſſet annorum viginti; hic, ob ſummam humanitatem, ab vna Thebarum Ciuitate Chriſtiana, hoſpitibus exhibitam, etiam Gentilibus, (quæ Oxyrinchus putatur) excitatus in amorem Chriſtianæ Religionis, eam ſe amplexurum profeſſus eſt. Acta apud Metaphr. 14. C Maij, germana & ſyncera. De eius porrò Ciuitatis inſigni pietate, mira narrat Euagr. in Vita ſanctorum Patrum, cap. 5. Decem videlicet millia Monachorum, & viginti millia Virginum, in ea extitiſſe.

Scribebat hoc anno Perſecutionis Licinij, Lactantius, Chriſtianus Orator, libros illos 7. Diuinarum Inſtitutionum luculentiſſimo ſtylo, in extrema ſenectute. Scholaſticus magis, quàm Eccleſiaſticus viſus eſt Damaſo, & Hieronymo, parum peritus in Chriſtianis rebus, à Gelaſio eius opera cenſentur apocrypha, ob errores, imperitiæ magis, quàm malitiæ. Hieron. de ſcript. & epiſt. 13. & 124.

Donatiſtæ tertiò appellantes, damnantur.

Donatiſtæ deteſtabiles, ab Arelatenſi Concilio, poſt Romanum, damnati, rurſum ap- D pellantes ad Conſtantinum, tertiò Mediolani ab eo damnantur; Cæciliano abſoluto; qui quidem Imperator appellationem admiſit, non Eccleſiaſticum ius vſurpans, ſed improbitati eorum indulgens, & importuniſſimę contentioni finem imponere ſtudens. At illi iudicium Conſtantini calumniantes, reuerſi in Africam, Baſilicam Catholicorum, quam Imperator in Conſtantina Ciuitate ædificârat, occupant, patienter ferentibus Catholicis, qua de modeſtia laudantur a Conſtantino, qui & Fiſcalem locum ad aliam ædificandam Baſilicam tradit.

Manſuetiſſimus porrò Imperator, ingentem Donatiſtarum factionem veritus, ne Africam perturbaret, omni humanitate cum eis agendum cenſuit, & à ſanguine eorum, peſſi- E me meritorum, abſtinuit; vel ne ab hæreticis Chriſtianorum perſecutor haberetur; & ne, quos ipſe occideret, ab illis Martyres haberentur, contentus aliquando exilio aliquos damnaſſe, & priuaſſe Baſilicis. Hæc ferè ex Aug. poſt Collationem [a] & alibi [b]. Et ex litteris Imperatoris ad Epiſcopos Africæ ad Celſum Vicarium, & ad Verinum ſeu Valerium, poſt annos quatuor Vicarium in Africa.

Hoc eodem anno, iiſdem Conſulibus ad Domitium Celſum reſcripſit, ne Materfamilias per apparitores in Iudicium, extra domum traheretur [c].

Hoc ipſo anno concedit Epiſcopis, quemlibet ex ſeruo facere non modo liberum, ſed mox ciuem quoque Romanum creare [d], Sozomenus [e] 1. cap. 9. Auguſtinus [f].

a Cap. 33.
b epiſt. 162 contra Par. lib. 1. c. 6. & 8.
c C. Theod. de off. omniũ Iud. l. 1.
d l. 1. C. de his qui in Eccleſ. manum.
e l. 1. c. 9.
f Serm. de diuer. 50.

A *Chriſti Annus* 317. *Silueſtri Papa* 4. *Conſtant. Imp.* 12. *Gallicano & Baſſo* Coſ.

CONSTANTINVS liberaturus Orientale Imperium, & Eccleſiam à Licinij Tyrannide, & impietate; & ipſis pijs precibus vacans, & ſacerdotes circa ſe habens, exercitum in eum mouet, augurijs, oraculis, & victimis dæmoniorum vacantem, & ad Cybalas in Pannonia profligat. Euſeb.[a] in Vita. Aurelius Victor, Zoſimus lib. 2. *a li. 2. vitæ c. 3. & 4.*

Mox in Thracia illum aſſecutus, rurſum profligat; quam primam in Thracia victoriam
B appellat ipſemet Conſtantinus in Edicto de Indulgentia, tunc Veteranis conceſſa, ſequenti anno promulgato, vt eſt in Codice Theod. l. 1. de Vetera. quo confutatur, quod ſcribit Zoſimus, victoriam ad neutram partem inclinaſſe. Euſebius porrò refert, narratum ſibi longè poſt à Conſtantino, vtramq; hanc victoriam ſe conſecutum, ſalutaris ſigni præſidio, quod, quocunq; inferebatur, hoſtes fugabat, & cũ quinquaginta viri, ad vexillum illud ſalutare circumferendũ, deſtinati eſſent, nullum eorũ, circumuolitantibus telis fuiſſe occiſum, niſi qui illud, præ metu deſtituiſſent[b]. Pax inter eos conciliatur; ita quidem, vt Conſtantinus imperaret Illyrijs, & nationibus cæteris, quotquot vlteriùs eſſent porrectæ: Licinius Thraciam, & Orientem, & Vlteriores prouincias haberet. Zoſimus. *Victoriæ Conſtantini, præſidio Crucis.* *b li. 1. vitæ, c. 6. & ſeq.*

C Serdicæ reſcribit ad Octauianum Hiſpaniarum Comitem; Clariſſimorum virorum delicta, ſtatim puniri debere, nec vlla fori exceptione gaudere[c]. *c lib. 1. de accuſat. C. Theod.*

Ibidem reſcribit ad Catulinum Africæ Proconſulem, vim publicam, anteà relegatione, vel deportatione puniri ſolitam, capitali deinceps ſupplicio, abſque aliqua appellatione forè plectendam[d]. *d l. 1. ad legem Iul. de vi publ. C. Theod.*

Metrophanes Byzantij Epiſcopus, cùm ſediſſet ann. 3. ſenio valdè confectus, ſubſtituendum ſibi curat Alexandrum, qui ſed. ann. viginti tres. Sozomenus[e]. *e lib. 3. c. 3.*

D *Chriſti Annus* 318. *Silueſtri Papa* 5. *Conſtant. Imp.* 13. *Licinio 5. & Criſpo* Coſ.

LICINIVM pacem violantem, Conſtantinus terreſtri & nauali prælio, magna victoria in Thracia, non tam militum vi, quàm precibus nixus, ſuperat; & ex Nicomedia, quo ſe profugus intulerat, ſupplicem excipit, & Theſſalonicam ad priuatam vitam agendam ablegat, nec multò pòſt, res nouas molientem, interficit. Edictum Conſtantini 4. Id. Aprilis his Conſulibus datum, his verbis: *Veteranis qui ex die V. Non. Iul. cùm prima per Thraciam Victoria vniuerſo orbi illuxit, & qui poſteà apud Nicomediam, noſtram immiſsionem meruerunt, &c.* Euſebius[f] in vita. Zoſimus[g], Eutropius[h], Victor in Conſtantino, Socrates[i] apud
E Euſeb. Chron. ann. 18. Conſtantini, occiſus ponitur. longè diuerſa de Licinio habet Ioan. Nicomed. Presbyt. apud Surium 26. Aprilis, qui his ipſis temporibus viuebat, eum nimirũ in Galliam amandatum, difficili morbo oppreſſum, Deum verum ſe reieciſſe confitentem, vitam finiſſe[k]. *f C. Theod. l. 1. de Veteran.* *g vitæ 2. c. 12. & ſeq.* *h lib. 2.* *i lib. 10.* *k l. 1. c. 2.*

Totus orbis Romanus, ſub vno Conſtantino redactus, ſumma pace perfruitur. Euſebius[l]. *Conſtantinus ſolus imperat.* *l li. 2. vitæ c. 19.*

Edito Edicto, pro Chriſtianis, Conſtantinus, exules, & ad metalla damnatos reuocat, de gradu deiectos reſtituit, bona adempta, à priuatis, vel à fiſco poſſeſſa, reddit. Martyrum facultates ad cognatos, vel ſi ij deſint, ad Eccleſiam tranſire præcipit, Eccleſia

in inte-

in integrum, in omnibus, bonis, locis, & iuribus reſtituit. loca Martyrum veſtigijs nobilitata, Eccleſiæ addicit. Euſeb.[a] Edictum recitat. A

a li. 2. Vitæ c. 25. ad 41.

Ex tanta Chriſtianorum felicitate, credibile eſt, magnos Gentilium ad fidem concurſus factos, & Epiſcopos & populum zelo Dei incenſos, gentilitatis monumenta tollere, & demoliri ſtuduiſſe, quod legimus de Nicolao Myrenſi Epiſcopo, qui Conſtantini Edicto Eccleſiæ reſtitutus, aras, templa, ſimulacra Deorum euertere inſtitit, vt eſt in actis eius, apud Metaphr: 6. Decembr. quod ipſum ſtudium progreſſum fuiſſe ad demoliendas quoq; Imperatorum, qui Eccleſiam perſecuti fuerant, ſtatuas, & Maximini inprimis, teſtatur Nazian. orat. 1. in Iulianum.

Tantam Eccleſiæ felicitatem non ferens malus Dæmon; vt Occidentalem Eccleſiam in Africa, per Donatiſtas, ita Orientalem, per Arianos perturbare & vexare ſatagit. B

Arij fautores.

Arius cum aſſeclis, ob negatam Conſubſtantialitatem Filij cum Patre, ab Alexandro Epiſcopo Alexandrino, cum Concilio centum Epiſcoporum, Anno Domini 315. excommunicatus & depoſitus, in Palæſtinam proficiſcitur; vbi inſinuatus in gratiam aliquorum Epiſcoporum, Euſebij maximè Nicomedienſis, Euſebij Cæſarienſis, & quorundam aliorum, eos habet ſuæ hæreſis fautores; & dum litteris ad Alexandrum ſcriptis videri volunt pacem conciliare, cùm illæ literæ eſſent encyclicæ, hæreſim ſpargunt, & fautores colligunt; contra quos & ipſe Alexander, quanquam iam ſenex, ac penè decrepitus, acriter inſurgit, (Athanaſ. orat. prima contra Arianos) & plurimas encyclicas ſcribere litteras, pro fide Catholica tuenda compellitur, quas numero ſeptuaginta extare apud ſtudioſos, aſſerit Epiphan. hæreſ. 69. quarum vna extat apud Socratem[b], in qua agnoſcitur Euſebium Nicomed. fuiſſe primùm Arianæ hæreſis auctorem, altera apud Theodoretum[c], vtraque eruditiſſima & digna quæ legatur. Citat in eis Alexander Apoſtolicum Canonem, qui planè cognoſcitur eſſe 33. ordine, quo præcipitur, ne Clerici à ſuo Epiſcopo excommunicati, ab alio Epiſcopo recipiantur: qui idem pòſt repetitus & confirmatus fuit in Concilio Nicæno. Sed priùs de rebus à ſe geſtis, contra Arium ſcripſerat ad primariæ Sedis Epiſcopum Silueſtrum Roman. Pontif. quæ cùm perierint litteræ, earum tamen extat memoria in Liberij epiſtoſtola ad Conſtantinum Imperatorem: *Manent, inquit, litteræ Alexandri Epiſcopi, olim ad Silueſtrum, ſanctæ Memoriæ, deſtinatæ, quibus ſignificat, ante ordinationem Athanaſij, vndecim, tam Presbyteros, quàm etiam Diaconos, quod Arij hæreſim ſequerentur, ſe Eccleſia eieciſſe, &c.* Extat Tom. 9. Biblioth. SS. PP. C D

b lib. 1. c. 3.
c li. 1. c. 4.

Silueſter, acceptis Alexandri litteris, de tanta re, excitata in Eccleſia diſcordia, per Arium, Oſium Cordub. Epiſcopum, pro officio, Legatum mittit in Orientem, qui conuento Conſtantino, & eius acceptis litteris, ad extinguendum tantum incendium, Alexandriam accurrat, id ſatis colligitur ex eo, quòd Oſius Legatus Sedis Apoſtolicæ, Generale Conciliú Alexandriæ celebrauit, de quo Athan. Apolog. 2. E

d lib. 2. Vitæ, c. 63.
Conſtantini litteræ [illegible]

His auditis de Religione contentionibus Conſtantinus, valdè permotus, litteras dat ad Alexandrum & Arium, (quas recitat Euſebius[d]) pietate quidem ſua, & pacis ſtudio dignas, quatenus eos ad pacem hortatur; quatenus verò Summum caput Chriſtianæ Religionis, id eſt, Diuinitatem filij Dei, quam Alexander aſſereret, & Arius negaret, leuiculam quæſtionem appellat, planè indignas; vt vel ab Euſebio Nicomedienſi dictatas, vel à Cæſarienſi deprauatas & corruptas ſuſpicari liceat; eiuſmodi certe ſunt, vt omnino videatur Conſtan[illegible] de tota controuerſia ab Ari[illegible] hom[illegible]e, in Alexandrum calumnioſè edoctus, dum A[illegible] presbyterum, quaſi æquat [illegible]um Alexandro, & contemptim quodammodò de t[illegible] [illegible] tota reloquitur. Omninò videntur hoc anno ſcriptæ hæ litteræ, [illegible]

F[illegible]

A Edictum datum eſt ad omnes gentes, in vtriſque enim litteris meminit de aduentu ſuo Nicomediam, vnde in Orientem profecturus erat.

Hoc eodem anno Conſtātinus, ſtatutam olim legem in Parricidas, vt Culleo inſuti demergerentur, renouat [a]. *a L. de parricid.*

Ad hunc eundem annum referenda & illa lex videtur, qua nefandos puerorum concubitus, anteà minimè vetitos, non ſolùm Romæ, ſed vbique gentium coërcuit. Hieron. [b] Sozom. [c] *b In 2. c. Iſ.* *c lib. 1. c. 8. in fin.*

Deſerta loca & ſolitudines, reddita pace Eccleſiæ, ſub Antonio magno duce, agminibus Monachorum celebrantur.

B Pachomius Tiro in exercitu Licinij, eo deuicto, Chriſtianæ militiæ dat nomen, & ſub Abbate, inſignis nominis, Palęmone, profitetur vitam Anachoreticam. Acta apud Metaph. 14. Maij. *Pachomius Anachoreta.*

Paphnutius, effoſſis pro Chriſto oculis, ſub Maximiano perſecutore, gloria confeſſionis illuſtris, in eadem ſolitudine celebratur.

Item Ammon, qui à pueritia ad ſenectutem, magna vitæ ſanctitudine vixerat, clarus habetur. alijque complures, quorum præclara extat mentio, in Actis Antonij, Pachomij, & aliorum.

C

Synodus Laodicena.

LAODICEAE, quæ eſt in Phrygia Pacatiana, habita eſt Synodus, de cuius tēpore, cùm certo non conſtet, optimis tamen colligitur coniecturis, poſt Neocæſarienſem, in qua Epiſcopi, qui in Ancyrana affuerunt, habita anno 314. ſubſcripti habentur, & ante Nicænam, in qua ex ijs nonnulli ſubſcripti leguntur, celebratam fuiſſe. proptereà viſum eſt collocari debere medio inter vtramque tempore, ſub Nunechio eius ſedis Metropolitano Epiſcopo, qui idem in Ancyrana, & Nicæna interfuit Synodo. in ea conuenēre 22. Epiſcopi. Canones ſtatuti 59. fere de diſciplina eccleſiaſtica.

D

Chriſti Annus	*Silueſtri Papa*	*Conſtant. Imp.*	*Conſtantino 5. m* / *Licinio iuniore Cæſ.* } *Coſſ.*
319.	6.	14.	

CONSTANTINVS Sauromatas & Scythas bello vincit. Euſebius [d], Zoſimus [e], Sozomenus [f]. *d li. 4. vit. c. 5. & 6.* *e lib. 2.* *f 1. c. 8.*

Acceptis Conſtantini litteris, Alexander & Arius, ad eum reſcripſerūt, vt eſt apud Epiphanium hæreſ. 69. quæ litteræ non extant; extat tamē epiſtola Conſtantini ad Arium nunc primum ex Vaticana Bibliotheca edita, qua illum exagitat & confutat, quam etiam vocauit encyclicam; de qua Epiphanius hæreſ. 69.

Oſius Cordubenſis Epiſcopus, Legatus à Silueſtro Papa miſſus Alexandriam ad res Eccleſiaſticas componendas, Generale ibi Concilium celebrat (ſic dictum ab Athanaſio Apolog. 2. quod præſente Apoſtolicæ Sedis Legato, omnes Epiſcopi illarum prouinciarum, qui parebant antiſtiti Alexandrino, ad id fuerint conuocati) quod non extat; ſed apud Athanaſium Apolog. 2. conſtat, in eo Colluthum Presbyterum, qui ſe pro Epiſcopo gerebat, in ordinem redactū, & omnes ab eo ordinatos in veterem ſuum ordinem recurriſſe; & apud Socratem [g] peruerſum dogma Sabellij, quod in illis regionibus plurimum inualuerat, explosum. ſtatutumque, vt ſicut in ſanctiſſima Trinitate vna prędicaretur οὐσία, id eſt, eſſentia, ita tres dicerentur ὑποστάσεις, id eſt, ſubſiſtentiæ; ex quibus ſatis poſſumus colligere, in *Conciliū Alexādriæ celebratū ab Oſio.* *g lib. 3. c. 5.*

 eodem

eodem [illegible] contra Arium, Arianos, & [illegible] quorum cauſa poſt [illegible] Oſium [illegible] Legatum Sedis Apoſt. non ſolum in Alexandrina Synodo [illegible], ſed & in [illegible] pluribus, in diuerſis locis, eadem de cauſa [illegible] celebrata [illegible] tenuit: ſic enim Athanaſius Apolog. de fuga ſua: *In qua enim Synodo ille non [illegible] & Anteſignanus fuit? &c.* A

[illegible] Antiocheno Epiſcopo, cùm ſediſſet annos quinque, vita functo, ſucceſſit [illegible] Paulus, qui totidem ſedet annos. Hieronymi & Nicephori Chron. Porrò [illegible] vitæ ſanctitate clarus, relatus inter ſanctos Epiſcopos, [illegible] memoria celebris, 20. Decembris inter primos Arij Impugnatores, vna cum Alexandrino claret. B

Conſtantinus, ob inſtituta in Orientem profectione, ob tumultuantes barbaros regreſſus in Occidentem, Sirmij reſcripſiſſe conſtat ad Ruffinum Præfectum Prætorio[a], item ad Maximum Præfectum Vrbis reſcripſit de Haruſpicibus, ne priuatas domos adirent, quæ per eam occaſionem, clandeſtinæ Idololatriæ venena inſtillarent, ſed pœna ignis & acceſſoribus, ſub pœna deportationis: publicè tamen, qui in ritum proprium exercerent, non vetitur[b], Item pro Clericorum immunitate, ad Octauianum[c], Sozom. 1. cap. 9.

a L. 1. de pœ. C. Th. b L. 1. & 2. de malef. C. Theod. c L. [illegible] de Epiſ. & cler.

Chriſti Annus	Silueſtri Papæ	Conſtant. Imp.	Conſtantino Aug. 6.m & Conſtantino Iuniore Coſſ.
320.	7.	15.	

QVINQVENNALIA Cæſarum Acta. Nazar. in Panegyr. Conſtantini tertio. Roma tamen abſente in Gallijs Conſtantino.

Criſpus Cæſar Alemannos ſuperat, Nummi inſcriptio. Fl. Iul. Criſpus Nob. Cæſ. Alemannia deuicta, Sirmij; & alterius, Alemannia capta. Nazar. Panegyr.

Hoc anno Conſtantinus cum [illegible] in Gallijs. Edictum eius de immunitate veteranis [illegible] Kal. Mart. in ciuit. Velouocorum, Conſtantino Aug. 6.m & Conſtantino Cæſare, Conſulibus. Nazar. in Panegyr. precatur, vt cum filijs Romam ſe conferat.

Hoc eodem anno, ijſdemque Conſulibus, edita ſanctione, leges, Iuliam, & Papiam, aduerſus [illegible] ſterilem cœlibatum, olim ſancitas, & contra verum, ſanctum, atque [illegible] Chriſtianorum cœlibatum conuerſas, abrogauit.[d] Euſeb. [e] Sozom. De legibus illis Nazar. in Panegyr. ſic: *Leges hæ quæ non [illegible] cœlibes notauerunt Parentes præmijs honorarunt:*[f] *vere dicuntur eſſe fundamenta Reipub. quæ ſeminarium iuuentutis, & [illegible] ſemper [illegible] miniſtrauerunt.* quarum vtraque tempus præſtituerat, annos [illegible] viris, fœminis Viginti; ſed Papia vt ea ætate haberent liberos; Iulia, vt matrimonium contraherent. Cæterum, maximè [illegible] eos, qui ex ſancto cœlibatu Chriſtianorum [illegible] ex [illegible] hominum prole, Romanorum Imperium S. Ambroſius, quod experimento contrarium [illegible], apertè [illegible] eſt lib. de Virgin. 3. D

d L. 1. de inf. pœn. cœlib. C. Theod. e 4. vit. c. 26. f lib. 1. c. [illegible]

Item eodem anno, [illegible] quæ ſolemnitas certa quædam verborum in [illegible] men [illegible] Vt qui facultates. [illegible], *propr[illegible] cupiunt ordinare [illegible] habere. & quibuſcunque verbis vti, liberam habeant facultatem.* [g] Sardicæ, [illegible] Conſtantino & Conſtantino Conſulibus [illegible] ſcriptum habetur, cum non niſi poſt [illegible] Conſtantini [illegible] crit Conſulatus, Euſeb.[h] E

Hoc eodem anno, Lege [illegible] pœnas debitorum [illegible], qui ſoluendo non eſſent, [illegible] impudens menda [illegible] Zo[illegible] Conſtantinum [illegible] eodem quoq; anno.

g L. 1. Theod. l. quo i. m. C. Teſt. h [illegible] 4. vit. c. 2. i L. 1. [illegible] C. Theod.

Cum [illegible] De [illegible], & eorum [illegible] nonnulli, non religionis amore,

A ſed vt amp[illegible] Cler[illegible]um [illegible] fruerentur, ſe ad Clerum transferrent, non ſine Epiſcoporum conſilio, vt credibile eſt, lege vetuit, ne [illegible] Curiæ obligari, ad Clericatum confugerent.[a]

[a] l. 3. de Epiſ. & cler. C. Theod.

Hac [illegible] ſacriſ[illegible]mè ſanxit, aduerſus raptores Virginum & Viduarum, ipſis fœminis [illegible], criminis [illegible], atque adeo etiam [illegible], niſi auxilium [illegible], [illegible] tricibus [illegible] modi fœminis raptoribus, liquentis plumbi ingeſtione puniendis; Parentibus, ſi patientiam præbuerint, ac dolorem compreſſerint, deportatione pleſtendis [illegible], & miniſtris raptoris, eadem pœna ſubiugandis, & ſi quis inter hæc mini[illegible] ſimilis conditionis fuerit, citra ſexus diſcretionem concremandis.[b]

B

[b] l. t. de raptoribus.

Christi Annus	Siluestri Papa	Constant. Imp.	Criſpo & Conſtantino Cæſar. Coſſ.
3[illegible].	8.	16.	

CONSTANTINVS Donatiſtarum precibus fatigatus, quos eorum, ante annos quatuor, in exilium relegarat, indulgens relaxat, Deo relinquens puniendos. Auguſt. poſt Collat. lib. 2. c. 3[illegible].

Donatiſtæ Schiſmatici, Catholicum nomen aucupantes, cùm ſcirent, non niſi excom-
C [illegible] one cum Roman. Pont. quempiam nanciſci poſſe nomen Catholicum, id vt, etſi non verè, [illegible]m fictè aſſequerentur, eo ſtultitiæ adacti ſunt, vt ex ſuis Epiſcopis quen[illegible] [illegible]nt, qui Romæ ageret, ibique ſuæ communionis homines colligeret, ac ſic gloria[illegible] tur, ſe Romæ habere Epiſcopum, ac proinde nomen Catholicum promereri, quaſi Romano Pontifici communione coniuncti. Diſertiſſimos igitur quoſque Epiſcopos, & ſanctimoniam præferentes, Romam mittebant, quorum primus fuit Victor quidam Garbienſis, & deinceps Bonifacius, Encolpius, Marcellus, Lucianus, ac nouiſſimè Claudianus, quorum ibi legebat, cùm Siricius Roman. pontif. eſſet, & Optatus Mileuitanus contra Parmenianum ſcriberet, hac vna argumentatione omnem eorum machinationem diſſoluen[illegible]
D [illegible]rusq[illegible], quod non ſupra ſolidum fundamentum, nec ſupra petram eſſet ædificata, dum nullam haberet manentem à Petro ſucceſſionem, ex quo Catholica Eccleſia, veræ vnitatis ſoliditate compaginata, omnibus innoteſceret. legendus Optatus lib. 2. Auguſt. epiſtola 163. & 165.

Fraus inepta Donatiſtarum, vt viderentur habere communionem cum Rom. pont.

Donatiſtæ etiam Montenſes appellati, vel à Nouatianis nomen conſequuti, quorum æmulati ſunt in Schiſmate ſtudia, & in rebaptizatione impietatem, ſic dictis ab Epiphanio in Ancorato, & hæreſi 59. vel à loco, dum excluſi ab Vrbe in montibus proximis agerent, [illegible] Optatus; qui & Campitæ, quòd in campis ſuos colligerent, à ſancto Hieronymo [illegible], à Lucifer. in fin. appellantur, vt ab Aug. de vnitate Eccleſiæ c. [illegible]. & hær. 69. non ſolum Montenſes, ſed & Rupitani, à Rupe.

Donatiſtæ [illegible] Schiſmatici [illegible]

Donatiſtæ ex traditoribus, Schiſmatici [illegible] hæretici euaſerunt; cùm Nouatianis relapſi [illegible], & aſſerentes, Eccleſiam eſſe non poſſe, vbi peccatum eſt, cui errori cùm aduerſaretur Tychonius, ex illis vnus, acer & eruditus, à Parmeniano primum epiſtola correptus; [illegible] Donatiſtis, coacto Concilio, condemnatus eſt. Optatus lib. 2. contra Parmen. & Auguſtinus contra epiſtolam Parmen. lib. 1. cap. 1. & de hæreſ. cap. 69.

[illegible] ex de[illegible] [illegible] & Ve[illegible], vaca[illegible] [illegible]

Conſtantinus ſublimis Conſtitutionibus ſancit, vt die DOMINICA, quæ & Solis appellatur, [illegible] quæ VENERIS dicitur, omnes à iudiciis [illegible] & [illegible] Deum colant. Sozomenus[d]. Addit [illegible], [illegible] tes, [illegible] CHRISTI fidem amplexati eſſent, alia quædam [illegible], vt D[illegible]

[illegible] & 3. [d] [illegible] c. 4. [illegible] 12.

[illegible]inicis diebus, in patentes ſuburbiorum campos exirent, atque ibi eadem precationis for- A
ma, dato ab vno aliquo ſigno, omnes ſimul vterentur, quam etiam huiuſmodi formulam
deſcriptam reliquit:

Te ſolum Deum agnoſcimus; te Regem profitemur; te adiutorem inuocamus. per te hoſtes ſuperauimus; abs te & præſentem fœlicitatem conſequutos fatemur, & futuram adepturos ſperamus: tui omnes ſupplices ſumus; abs te petimus, vt Conſtantinum Imperatorem noſtrum, vnà cum pijs eius liberis, quàm diutiſſimè nobis ſaluum, & Victorem conſerues.

Lex de Maleficis. a C.Theod. l.3.& 4 — Eodem anno legem tulit de Maleficis, Incantatoribus, vel immiſſoribus tempeſtatum, vel qui per inuocationem dæmonum, mentes hominum turbant, omni genere pœnæ puniendis [a]. B

Lex de libertate legandi Eccleſiæ b C.Theod. l.4.de epi. & cler. — Item eodem anno in fauorem Eccleſiæ ſic ſanxit: *Habeat vnuſquiſque licentiam Sanctiſſimo Catholicæ venerabiliq; Concilio (id eſt Eccleſiæ) decedens, bonorum, quod optauit, relinquere* [b].

Conſtantinus ex pio, delabitur ad impietatē c l.1.de paga. C.Th. — Conſtantinus, qui hactenùs tot ac tanta, tamque inſignia pro Chriſtiana Religione ſanxerat, quique anno ſuo decimoquarto de Haruſpicibus non conſulendis ſeueriſſime ſanxerat, hoc decimo ſuo ſexto extremo, in deterius prolapſus, indignum Chriſtiano Imperatore, quantumuis Catechumeno, Reſcriptum dedit, ad eundem Maximum Præfectum Vrbis, quo Haruſpices conſulendos eſſe decernit [c].

Quæ huius cauſa mutationis potuit eſſe? an quòd, cùm apud Pop. Roma. in ſummo honore, & auctoritate eſſet Augurum & Haruſpicum diſciplina, (vt ex lege 12. Tabul. conſtat, C
apud M. Tullium ſcribendo de legibus) veritus, ne planè mores & religionem patriam, antiquare Conſtantinus in conſilio haberet, tumultuatus ſit: is verò ad eos placandos & in officio continendos, contrarium ſibi reſcribendum putauit? ſed planè magnum id nefas fuit in Chriſtiano Imperatore, quod quàm Deo diſplicuerit, quæ illi aduerſa ac calamitoſa, hactenus glorioſo & felici, contigerunt, indicant; vt appareat in primo Chriſtiano Imperatore, quàm vana, quàm fallax, ac planè mendax regnandi ratio ſit, quæ cum Religionis offenſa, contempto numine, à quibuſuis & quouis modo comparatur.

Chriſti Annus	*Silueſtri Papa*	*Conſtant. Imp.*	*Petronio Probiano & Anicio Iuliano* Coſ.
322.	9.	17.	

D

ANICIVS quidem hic Iulianus Chriſtianus fuiſſe videtur, ex Prudentio aduerſus Symmachum lib. 1.

Reſcribit Conſtantinus ad Menandrum de Pauperibus ex horreis publicis ſubleuandis, ſic in fine Reſcripti habens: *Abhorret enim à noſtris moribus, vt quemquam fame conficí, vel ad indignum facinus oppignorandi vel vendendi filios prorumpere concedamus.* ex quo refellitur
d l.2. de alim.C.Th. — calumnia Zoſimi [d], lib. 2. de Conſtantino, quod ob tenacitatem, paſſus ſit parentes, filios diſtraxiſſe, atque filias proſtituiſſe, ob ſolutionem tributorum.

Item indulgentiam impartitur reis, ob partum Criſpi & Helenę, pręterquàm veneficis, homicidis, & adulteris. ad Maximum PP.

Chriſti Annus	*Silueſtri Papa*	*Conſtant. Imp.*	*Seuero atque Ruſino* Coſ.
323.	10.	18.	

PRO Chriſtianis aliqui vexatis ad Helpidium [illegible] edit ſanctionem: *Quoniam comperimus quoſdam Eccleſiaſticos, & ceteros Catholicæ ſectæ ſeruientes, à diuerſarum Religionum hominibus, ad inſtrum̃ celebranda [illegible] compelli, hac ſanctione ſancimus: Si quis ad*

al[illegible]

A *aliena ſuperſtitionis, cogendos eſſe credideris eos, qui ſanctiſſimæ Regi ſeruiunt, ſic [illegible] patiatur, publicè fuſtibus verberetur: ſi vero honoris gratia talem ab eo repellat iniuriam, condemnationem ſuſtineat damni grauiſſimi quod rebus publicis vindicabitur. Dat. 8. Kalend. Iunij [illegible] Seuero & Rufino Coſſ.*

Sed [illegible] neceſſitas vindicandi Chriſtianos à vi, poſt tot leges pro illis latas? An quia ex R[illegible] H[illegible] conuiuendis, viſus fuit Conſtantinus à Chriſtiana Religione deſciuiſſe, & ad auitam ſuperſtitionem rediſſe, ac propterea Gentiles elatos in Chriſtianos inſolentius egiſſe, atque multos pertrahere ſtuduiſſe ad eiuſmodi ſacrificia luſtri? At [illegible] cauſa videtur fuiſſe, cur Silueſter Papa latebras in Montem Soractem, Vrbi proximum, quæſiuit, in quem, vt Chriſtianæ Religionis Antiſtitem, præcipuè inſurrexiſſe Gen- Silueſter Papa, cur videri poſſit ſeceſſiſſe.
B tes, credibile eſt: Eum vero etiam poſt Reſcriptum, reditum ſuum in Vrbem diſtuliſſe, in aduentum Conſtantini.

Hoc anno Licinius olim Imperator, ſed in priuatam vitam redactus, Theſſalonicæ, contra iuſiurandi Sacramentum, quod Barbaros ſolicitaret, à Conſtantino iubetur occidi. Euſebius in Chron. Victor, & Socrates, id factum tradunt, non longe poſt quàm ſuperatus, ad priuatam vitam [illegible] tus eſt.

Chriſti Annus	*Silueſtri Papa*	*Conſtantini Imp.*	*Criſpo & Conſtantino* Coſſ.
324.	11.	19.	

C LICINIVS iunior, ex Licinio & Conſtantia, Conſtantini ſorore, genitus, Cæſar creatur, ante nonum annum, & collega ab eo in Conſulatu ſuo quinto aſcitus, eius iuſſu interficitur. Euſeb. in Chron. Oroſius [a] cauſam non produnt, ſed ſi verum eſt, quod in Chron. Euſeb. ait, de Licinio patre, proximè elapſo anno interfecto, quòd Barbaros ſolicitaret, eiuſdem criminis complicem, vel ſuſpectum habitum fuiſſe Licinium quoque filium par eſt exiſtimare; quare hoc ipſo anno cuncta à Licinio Decreta, iuſſa ſunt deleri: quod dictum ſequentibus duobus annis temperauit [b]. a li. 7. c. 28. b l. 1. 23. de infirm. quæ [illegible] Theod.

D Criſpus ex Mineruina coniuge, Conſtantini filius, Chriſtianus, nobiliſſimus Cæſar, ante nouem annos creatus, præclaris victorijs auctus, rebus fortiter geſtis, verè magnus, ſpe futurorum maximus, ſpectata caſtitate, cæteriſque moribus inſignis, calumnia Nouercæ Fauſtæ, quòd eam de ſtupro tentaſſet, furore tyrannicæ patriæ poteſtatis, Polæ in Iſtria, vt Ammianus, (an Romæ, vt Zoſimus?) de medio tollitur, in ipſo iuuentutis flore, quem Helena auia inconſolabiliter fleuiſſe traditur. Euſeb. Chron. Aurelius Victor. & Eutrop. Oroſ. [c] Zoſimus, alij. Euagr. [d] vnus, & Sozomen. [e] temerè id negant, quod tamen multi alij profitentur, de nece Criſpi. Criſpus occiditur. c 7. c. 27. d 3. c. 4. & 41. e 1. cap. 5.

Fauſtam vxorem, quaſi in conſolationem Helenæ matris, Criſpum inconſolabiliter lugentis, necat; Nam cùm balneum accendi ſupra morem iuſſiſſet, eique Fauſtam incluſiſſet, mortuam inde extraxit. Zoſimus. Fauſta vxor necatur.

E De Criſpi & Fauſtæ nece, obijcienti Iuliano, Arthemius Præfectus Auguſtalis, idemque Martyr, cum Chriſtianitatis reus, cauſam diceret, hæc pro Conſtantino reſpondit: Ille, inquit, vxorem Fauſtam iuſtè admodum interfecit, vt quæ priſcam Phædram eſſet imitata, [illegible] filium Criſpum calumniata, quod eius amore captus eſſet, [illegible] vim ei conſtuprare [illegible] voluiſſe; ſicut etiam illa Hippolytum Theſei filium. Atque primum [illegible] in M[illegible] [illegible] inſanierat (vt volebant eius verba) ille, cum eſſet maritus, puniuit. Poſteà autem, cum [illegible] mentitam, ipſam quoque occidit, in eam ferens ſententiam, omnium [illegible] [illegible], ex Metaphraſte, apud Sur. 20. Octob. Hieronymus de ſcript. in Lactantio, Suidas, & [illegible] Ablauio [illegible], clam palatinis foribus affixum: *Saturni aurea ſæcula quis requirat?* Quomodo excuſetur Conſtantinus.

Sunt hæc g[illegible] Neronian[illegible]. Sozom.[illegible] lib.5. Innumeri quoq; tunc amici, à Conſtantino ſunt interfecti. Eutrop.lib.10. A

Conſtantinus reſipiſcit.

Poſt tot patrata [illegible] a, in ſe reuerſus Conſtantinus, (vt tradunt Gentiles Hiſtorici, Zoſimus, & alij, ex Sozomeno [illegible] cap.5.) expiationem quærens, cùm a[illegible] Gentilium [illegible]ibus, & Sopatro [illegible], magni nominis [illegible], qui tum R[illegible] Plotini [illegible], nullam talem eſſe, tantorum piaculorum expiationem, ad Chriſtianorum Sacerdotes conuerſus, per Ægyptium, Magum quendam H[illegible] appellat Zoſimus, quem probabile eſt [illegible], Oſium Epiſcopum Cordubenſem, [illegible] amiciſſimum, tunc forte ex legatione Alexandrina Romam reuerſum) perſuaſus, [illegible] eos, omnium extare de[illegible] expiationem, (nimirum per baptiſmum [illegible] orum religione [illegible] feſſus eſt: hæc ex Gentilibus Scriptoribus obſcurè res Chriſtianas tractantibus; [illegible] non Romanum Chriſtianorum Antiſtitem, ſed peregrinum hominem eius rei [illegible] & impulſorem tradunt, inde etiam probantur Siluestri latebræ in monte Soractæ; [illegible] cùm feceſſiſſet, vt ſuprà dictum eſt, ad vitandos impetus Gentilium, etiam poſt red[illegible] Conſtantini ad Vrbem, ibi conſiſtendum forte putauit, dum videret, quo euaderet tanta eius immanitas, de qua audierat, in occidendis quamplurimis. Sed ex Actis Syluestri, [illegible] vt proba & ſincera à Gelaſio probantur, & ab Hadriano Papa ad Orientales proferuntur, & ijs quæ typis excuſa ſunt, (licet hæc in nonnullis ſint corrigenda) res non paulò aliter narratur: in hunc fere modum: Conſtantinum adhuc patria ſectantem, (quo ſaltem ad aliquia, id eſt, ſuperſtitionem Haruſpicum) perſecutionem aduerſus Dei Eccleſiam concitaſſe, (an potius, eo abſente, Romæ, à Gentilibus eſt concitata?) quam vitantem Siluestrum, ſecreta Soractis petiſſe. Conſtantinum intereà fuiſſe à Deo, ob admiſſa flagitia lepra percuſſum, accepiſſeque ab Haruſpicibus reſponſum, eam infantium ſanguine eſſe curandam (eam quidem in Ægypto ſolitam adhiberi medicinam, habet Plinius 26. cap.1.) [illegible] medicinam cum tanta inhumanitate cùm reſipuiſſet Conſtantinus, viſos illi per [illegible] Apoſtolos, qui de accerſendo Siluestro monerent, qui piſcinam illi oſtenſurus eſſet, per quam ſalutem adipiſceretur; quod cum factum eſſet, affulſiſſe illi diuinum ſplendorem, & Chriſtum viſum ſibi manum porrigentem. Eadem fere extant in Actis Liberij cap.1. in fine, & cap.6. quæ tunc fortaſſe edidit Liberius, cum peruulgata eſt Conſtantini vita per Euſebium Arianum elucubrata, vbi de Conſtantini Baptiſmo in fine ſuſcepto, inſeritur falſa narratio, in Conſtātij Ariani gratiam conficta, qui etiam propter ſcripta à Liberio de lepra & Baptiſmo Conſtantini in eum valdè commotus eſt.

Conſtantini Baptiſmus.

Ex quibus colligitur Conſtantinum lepra deformem, haud voluiſſe de curatione [illegible] publicum exhibere ſpectaculum, nec ſpectante Vrbe ſuſcepiſſe baptiſmum, ſed paucis duntaxat arbitris id fieri voluiſſe, intra Lateranenſe Palatium, vbi hactenùs viſitur [illegible] Baptiſterium; curatum autem, ſe conſpectui omnium reddidiſſe, locumq; illum illuſtraſſe au[illegible] [illegible]s monumentis. B

Euſebij mendaciū de Cōſtan[illegible] baptiſmo.

Porroquod Euſebius aſſerit baptizatum Conſtantinum in extremo vitæ, in Suburbijs Nicomediæ, ab Euſebio Nicomedienſi Arianorum Antesignano, quod [illegible] Hieronymi Chronico, forte ex quapiam additione, conſtare non poteſt [illegible] quod de eo præ[illegible] Græcorum Eccleſia, appellans eum ſanctum, atque Apoſtolis p[illegible]m, atque adeò [illegible], quem ſemper in piorum numero [illegible] nomen Dyptychis, vn[illegible] Imperatoribus, inter ſacra [illegible], vt aſſerit Ni[illegible] Chalced. Martianus p[illegible] Nouus Conſtantinus acclamatus eſt. Hæc ex Actis publicis, [illegible] ter [illegible] res Græcos & Latinos, [illegible] Patres, qui [illegible] illuſtre ſinceræ [illegible]

A teſtimonium præbuerunt. [illegible] igitur [illegible] eſſe dicere oportet Cæſarienſem Euſebium: cætera [illegible] quæ obijci ſolent, ſuas habent ſolidas reſponſiones, & confutationes, quas in A[illegible] videas.

Conſtantinus baptizatus, fontem ipſum, quaſi ſuæ Chriſtianæ infantiæ incunabula magnificentia & ſplendore, marmoribus pretioſis, auro, argento, gemmis exornauit, ex tant adhuc tam nobilis antiquitatis veſtigia, veſtigia inquam, re[illegible] [illegible] ſummaque [illegible] munificentiæ, quam vix in chartis [illegible] nobis antiquitas repræſentat: Anaſtaſij Bibliothecarij induſtria, quod ſcriptum, Munificentia Conſtantini inſcriptum, extat, nimia vetuſtate [illegible]ſum, in Tomo 1. Conciliorum in Silueſtro. Dona ſancto collata fonti fue- B runt [illegible].

[illegible] ſeptem, quibus pro more Eccleſiæ, fuit in albis Conſtantinus, præclara ſanxit pro Chriſtiana Religione. Prima die, Chriſtum eſſe verum Deum, qui ſe mundaſſet à lepra, & [illegible] ab omni orbe Romano coli debere. Secunda die, pœnas decreuit in blaſphemos, & [illegible] res Chriſti. Tertia in eos, qui cuipiam Chriſtianorum contumeliam irrogaſſent. Quarta, Imperatoris priuilegijs Romanam Eccleſiam, præ cæteris voluit illuſtrare. Quinta ſanxit, Vt qui ad Eccleſias confugiſſent, ſecuri in omnibus eſſent. Sexta & ſeptima, Ne abſque licentia Romani Pontificis alicubi conſtruerentur Eccleſiæ, & de ex[illegible] d[illegible] quæ duo abſunt in Græcis exemplaribus. Octaua, ſedit primus ad Baſi- C licam S. Petri Vaticanam conſtruendam, & duodecim cophinos terræ plenos, ſuppoſitis [illegible] aſportauit, & ita gaudens & exultans in curru ſuo, cum Epiſcopo ſedens, ad Palatium rediit. Eidem porrò Baſilicæ, mirum, quæ, quanta, quàm pretioſa dona, quàm immenſos redditus contulerit, quæ Anaſtaſius per ſingula exequitur. Baſilicam quoque B. Paulo Apoſtolo ædificauit, quam pretioſis ornamentis, & ampliſſimis redditibus ornauit, & locupletauit.

Iuxta Lateranenſe Palatium Baſilicam aliam extructam, ampliſſimis & pretioſiſſimis [illegible]ribus, & redditibus, vt alias, illuſtrauit & ditauit, quæ ab imagine argentea Saluatoris [illegible] eſt Baſilica Saluatoris, illique dicata, alias dicta Conſtantiniana. Ex hac tanta largitate D & munificentia, Victor & Zoſimus illum nimiæ profuſioni accuſant.

Sanxit, vt cuique liceret fieri Chriſtianum, & vt qui pauperes, Chriſtiani fieri vellent, [illegible] ex largitione fiſcali affatim alimenta præſtarentur, & candida in baptiſmate veſtimen[illegible] & [illegible] viginti, allato pro teſſera, Rom. Pontificis Chirographo, & ne filijfamilias, vel [illegible], [illegible] qua nati eſſent ſuperſtitione, tenerentur inuiti: quare magna facta eſt ad Chriſtianam Religionem acceſſio, ita vt eodem anno, [illegible] duodecim millia virorum, præter fœ[illegible] atque paruulos baptizata affirmet Niceph. [illegible] c. 34.

Cum Senatorum nullus omnino huic ſanctæ Religioni fidem adhiberet, nec ob hoc a[illegible] Auguſtum iraſci Papa permitteret, præcepit ſibi in Baſilica Vlpia excelſum ſtatui tri[illegible], ex quo Senatum & Populum Romanum, his verbis affatus eſt, [illegible] hæc ex Actis. Con[illegible] Zoſimus de Senatoribus. Conſtantino ſummo[illegible] [illegible], quod cum vide[illegible] patriæ religioni deſertorem inter Chriſtianos publice [illegible].

Capita concionis hæc fere fuerunt: De[illegible] Gentium [illegible] Deum [illegible] Chriſtum, Creatorem & reſtauratorem omnium, [illegible]. Chriſtianas [illegible] eſſe Eccleſias, ita inquit, vt Priuilegia, quæ [illegible] m[illegible] (quippe idem ampliſſima fuerunt) Antiſtites Chriſtiana[illegible] *[illegible] vt vniuerſo orbi Romano, Vero Deo Chriſto, nos inclina[illegible]m, [illegible] Eccleſias Chriſti arripui [illegible]ſtruendam, vt vniuerſitas hominum [illegible] [illegible]et, n[illegible] ro, vel præteriti erroris remanſiſſe veſtigium.* Ad quæ [illegible] acclamatum,

Fons baptiſ. Conſtantini.

Munificentia Conſtantini.

Concio Conſtantini ad populum Rom.

ſæpiùs repetitæ: *Qui Chriſtum negat, male pereat: Vnus Deus Chriſtianorum: Templa claudantur, & Eccleſiæ pateant: Qui Chriſtum non colunt, inimici Auguſtorum ſunt. Qui Chriſtum non colunt, inimici Romanorum ſunt. Qui Auguſtum ſaluauit, ipſe eſt Deus; qui Chriſtum colit, ſemper viuat. Sacerdotes templorum Vrbe pellantur. Qui adhuc ſacrificant, Vrbe pellantur, Iubete vt hodie Vrbe pellantur.* Non timore, nec gratia, nec vlla omninò coactione, ſed omninò ſponte & liberè Dei veri cultum eſſe amplectendum, ac magis ſpontaneos ſibi fore gratiores, nec tamen qui noluerint fieri Chriſtiani, à ſua gratia diuellendos. Tunc omnibus Chriſtianis & infidelibus legem laudantibus, & vitam Auguſto optantibus, finis eius rei factus eſt, & reuertente Auguſto ad Palatium, tota Ciuitas cum cereis lampadibusq; repleta, coronata eſt. A

In eandem ſententiam ſcripſit Edictum ad omnes Prouincias, in quo cùm in primis ſuſceptæ à ſe Religionis prædicet veritatem, & omnes pariter ad eam capeſcendam hortetur, neminem tamen ad eam vi inducendum, ſed ſpontè accedentes, ſuſcipiendos eſſe, licet omnes optare ſe dicat, vt id faciant. Extat apud Euſeb. [a] hoc titulo. B

a li. 2. vitæ c. 46. &c.

Victor Conſtantinus, Maximus, Auguſtus, Prouincialibus Orientem incolentibus, S.

INSIGNIORIS Prouinciarum Præfecturas Chriſtianis commendauit. Magiſtratibus ex Gentilibus delectis, ſacra Dijs publicè facere vetuit. C

Prohibuit deteſtabilia Idololatriæ ſcelera, & ne quiſquam vel ſtatuas erigere, vel curioſas & ſuperuacaneas diuinationes moliri, vel denique ſacrificare auderet, quod queſtus eſt Zoſimus lib. 2.

Decreuit vt quæ Romæ cœperat, toto orbe Romano Eccleſiæ amplioribus ſpatijs ædificarentur, & ne pecunijs largiendis parceretur, ſed è Theſauro Regio promerentur; qua de re ipſa literas miſit ad Epiſcopos, (quarum vnius exemplum extat apud Euſebium Cæſarienſem) & ad Præfectos, apud Euſeb. [b]

b li. 2. vitæ c. 43. 44. 45.

De dracone in Silueſtro quæ ferantur.

Quæ in Appendice Actorum Silueſtri feruntur de Dracone lethali halitu homines enecante, cuius poſteà ora clauſerit Silueſter, & æreis quibuſdam clauſerit ianuis ſigno crucis obſignatis, plane vera eſſe, multis indicijs comprobatur, licèt nonnullis aſperſa ſint mendacijs. D

Nam quod omnes aſſerunt, ſacroſanctum eiuſmodi apud Romanos fuiſſe ſerpentem, in memoriam reuocandum eſt, quod de ſerpente ex Epidauro aducto ſcribit Plinius libro 29. cap. 4. *At, qui Anguis Aeſculapij Epidauro Romam deductus eſt, vulgo paſcitur, & in domibus; ac niſi incendijs ſemina exurerentur, non eſſet fœcunditati eorum reſiſtere.* Quem Plinius dicit anguem, Feſtus Draconem appellat, ac eum non niſi canis vberibus nutriri ſolitum. Sanè quidem eiuſmodi colubri, quem Romani colerent, latuiſſeque ſub Capitolio, ait Metaphraſtes in Silueſtro, (fortaſſe in Fauiſſis Capitolinis, quæ erant inacceſſi quidam ſubterranei ſpecus, atque Ciſternæ) alij dicunt in Auentino, qua parte ſpectat Capitolium, cellam fuiſſe ad extinctionem ſuperſtitionis, obſeratam à S. Silueſtro, perfacilè credi poteſt, cum poſtea nulla penitus horum colubrorum adeò fœtibus excreſcentium ſit memoria, niſi quod Gentiles Deo ſuo carcere nolentes, quem fame extinctum noſſent, ex ligno aliaue materia fabricarunt, atque in alio ſpecu poſuerunt, tanquàm viuum, atque aſpectu terribilem, qui ſic manſit vſque ad Honorium Imperatorem, cum iterum per ſanctum Monachum, impoſtura detecta, atq; penitus demolita, caruere penitus ſuperſtitioſis alumni au[illegible] Deo ſuo. Rem geſtã, quæ accidit Romæ ſuo tẽpore, narrat Proſper de Prædict. p. 3. c. 38. De E

h

A hac [illegible] extat [illegible]moria apud Venantium Fortunatum Epiſcopum Pictauienſem, ante mille & quadraginta annos, in vita S. Marcelli Pariſiorum Epiſcopi, his verbis: *[illegible] ſanctorum virorum, ex fa[illegible] merita conferantur, miretur Marcellum Gallia, dum Roma Silueſtrum, niſi hoc diſtat in opere, quod Draconem ſigillauit ille, iſte iactauit.* apud Sur. die primo Nouemb.....

Præter Ce[illegible]num, & recentiores alios, Metaphraſtes eiuſdem rei aſſertor eſt. Præter verò Æſculapij ſerpentem, interdum à natura partum eſt aliquod reptile monſtrum, quod [illegible] appellatum teſtatur Plinius 8. cap. 14. cum ait: *Faciunt his fidem in Italia appellatæ Boæ, [illegible] magnitudine exeuntes, vt D. Claudio principe occiſæ in Vaticano, ſolidus in aluo ſpectatus ſi[illegible]ans.* Sed & [illegible] in Auguſto, meminit tunc temporis, in Hetruria viſum eſſe Draconem

B [illegible], [illegible]tudinis pedum octoginta quinque. In alijs quoque Prouincijs, eiuſmodi [illegible] conſpectos, eodemque tempore Chriſtianæ Religionis, à ſanctis [illegible] apud Sozomenum,[a] apud Hieron. in Hilarione, apud Metaphraſt. in S. [illegible], & apud acta S. Creſcentini Martyris Vrbini patroni. Sed illud proximum at[illegible] exemplum, quod Bibliothecarius narrat de Leone IV. (in Rom. Pont.) [illegible]um [illegible] Romæ in cauerna apparentem, apud S. Luciam in Orphea dictam & [illegible] enecantem, publicis indictis precibus, ad locum procedens, penitus ef[illegible], vt amplius non ſit viſus. Quod autem ad Silueſtrum ſpectat, imagines eius, cum [illegible] ad pedes eius vincto rei ſidem aſtruunt.

a li. 5. c. 35 et li. 7. c. 35

C [illegible] de reliquis Eccleſijs, quas Conſtantinus ædificauit, non quidé fortè eodem [illegible], ſed diuerſis, vt accidit, permotus occaſionibus, proſequentes, quæ eo Anaſtaſij libello continentur: notandum eſt, eum, pro ſuo ingenti ſpiritus ardore, magna feſtinatione [illegible], quod indicant, tum reſcriptum ad Menandrum, Cod. Theodoſ. de oper. pub[illegible], [illegible] eodem Cod. Theodoſ. tum ſtructura varia, nec vnius generis marmo[illegible] vnius ordinis, quæ adhuc alicubi extat, tum quod ſcribit Zoſimus: Quædam [illegible] non multò poſt diruta, quæ ob feſtinationem durabilia non eſſent.

Variæ Eccleſiæ à Conſtantino conſtructæ.

Fecit Baſilicam in Palatio Seſſoriano, Veneris, & Cupidinis templo proximo diruto, vbi de ligno S. Cru[illegible] poſuit, auro & gemmis incluſo; dedicauit ſanctæ Cruci in Hieruſalé,

D [illegible] pluribus donis & redditibus. Baſilicam inſuper S. Agnetis, ex occaſione, quod Con[illegible] [illegible]lia, ad eius memoriam ſanata, ibiq; cum Conſtantia ſorore Auguſti baptizata, cum [illegible] conſtrui, ſibique in ea Mauſoleum collocari præcepit. Apud Ambroſ. ſerm. de [illegible] B. Agn[illegible], falſo ſub nomine Ambroſij.

A[illegible]am item Baſilicam B. Laurentio Martyri via Tiburtina, in agro Verano.

Item a[illegible] B. Petro & Marcellino Martyribus, via Lauicana, & Mauſolæum, vbi bea[illegible]nam A[illegible]lam Matrem ſuam poſuit in ſarcophago porphyretico.

Item aliam in Via Oſtienſi, in honorem SS. App. Petri & Pauli, & Ioan. Bapt.

Item al[illegible] Albanenſem, in memoriam S. Ioannis Baptiſtæ.

Al[illegible] Cap[illegible]nam, Apoſtolorum: & Neapolitanam, in honorem, vt ait Ado, Apo[illegible] & Martyrum.

[illegible] & in pluribus alijs quoq; Italiæ ciuitatibus, viget adhuc memoria aliarum Eccleſia[illegible], [illegible] Imperatore ſumma impenſa, conſtructarum; & in al[illegible] Prouinci[illegible] [illegible]idem [illegible] conſtat, & inter cæteras nobiles ab eo extructas Baſilicas [illegible] beatiſſ. Virg. Mariæ, meminit Gregor. Turon. de Glor. Mart. cap. 9. recenſens miraculum, quod in [illegible]catione contigit. Atque hæc non vno anno, ſed hoc forte inchoata, deinceps per[illegible], in quorum nullo tam inſignium operum, Conſtantini nomen reperitur inſcri[illegible]c, magno eius modeſtiæ argumento.

De donatione Conſtantini, facta Eccleſiæ Romanæ.

OMISSIS, quæ in vtramque partem à multis de ea ſcripta ſunt, illud tantùm obiter at- A
tingam; Neminem veri amantem, & antiquarum literarum ſtudioſum, negaturum
primum omniũ Chriſtianorum Imperatorum Conſtãtinum, eundémq; maximè pium
ac pariter munificentiſſimum, ore quoq; Gentilium prædicatum, Chriſtianam religionem,
quam auita ſuperſtitione relicta, primus fermè omnium Auguſtorum, (quod pro rei noui-
tate viſum eſt portentum) præter Senatus ſententiam, & populi amplexatus eſt, cunctis
quibus valuit officijs coluiſſe, atque muneribus frequentaſſe: ad quæ præſtanda, cum pietas
cùm impelleret, & æmulatio, ex antiqua gloria aduerſariæ Religionis, vrgeret; atque ſtimu- B
lus ea de cauſa, (vt Zoſimus ait) hoc tempore infenſi ſibi, atque palàm iam obtrectantis Se-
natus, exagitaret; vt non tantùm paria (quod dictum eſt ſuperiùs) Gentilium Sacerdotibus,
conceſſerit Chrſtianæ Religionis Antiſtitibus Priuilegia, & maioribus auxerit eos, atque
Chriſti templa donarijs; ſed ipſam potiſſimum Romanam Eccleſiam, in qua ſciebat totius
Chriſtianæ Religionis vigere principatum, atque cardinem verti, eamque in media æmu-
lantium, laceſſentium, atque oblatrantium hoſtium collocatam, in ipſorum odium & inui-
diam, ampliſſimis donaſſe muneribus ſummaque potentia communiſſe, atque iuribus ſta-
biliſſe; quorum aliquibus, licet modeſtia Romanorum Pontificum non ſit vſa, non tamen
ea ratione, negari poſſunt eſſe collata: ſicut, nec quis iure inficias ire poterit, tributas olim C
eſſe ab Auguſto, Senatui (quod Dio hiſtor. quinquageſimo tertio teſtatur) Africam, Numi-
diam, Aſiam, Epirum, Græciam, Dalmatiam, Macedoniam, Bithyniam, Pontum, Cyrenen,
Siciliam, Sardiniam, & Hiſpaniam Bæticam; licèt eiſdem poſteriores Imperatores pro ar-
bitrio vſi ſint. Magnum planè eſt de collatis illis Romanæ Eccleſiæ à Conſtantino muneri-
bus argumentum, quod Francorum Chriſtianiſſimi Principes, ſuis ipſorum Diplomatibus,
ea à Longobardis ablata, ſe Romanæ Eccleſiæ reſtituere, profeſſi ſunt: ſi enim Romana Ec-
cleſia, ante collata illa, à Frãcorum Regibus, Priuilegia, iam potiebatur rerum dominio, vn-
de illud ſibi, niſi iure debitum potuit vendicaſſe? cùm certum ſit, nulla id factum armorum
vi, atque violenta graſſatione: ſilentibus præſertim, nec minimum quidem reclamantibus, D
qui tum regnabant in Oriente Imperatoribus, alioqui in Rom. Eccleſiã parùm æquis, quàm
& auſi fuerunt (quod quæritur S. Gregor.) redigere ſub tributo.

Edictum donatiõis ſuſpectũ.

Nam edictum donationis, quod apud Græcos habetur in Nomocanone, apparet ab il-
lis magna ex parte confictum, ſiquidem plus in eo auferunt Eccleſiæ Romanæ, quàm dent,
dum Primatum eius ſuper omnes Eccleſias à Chriſto inſtitutum, agnoſcunt à Conſtantino
tributum (quanquàm id ſic interpretari poſſemus, vt quod ſciebat Conſtantinus diuinitus
inſtitutum, id pro ſua Imperiali poteſtate ab omnibus obſeruari mandaret) niſi id totum
conſtaret comparatum ad extollendam Eccleſiam Cõſtantinopolitanam, & in Patriarcha-
lem ſublimandam, dum illum dicentem inducunt, *Decernentes ſtatuimus, vt Romana Eccleſia* E
*habeat principalem poteſtatem, & ſit caput quatuor ſedium, Sedis Alexandrinæ, Antiochenæ, Hieroſoly-
mitanæ, & Conſtantinopolitanæ, & vt ſemel dicam, omnium totius orbis Eccleſiarum.* ex Nomocano-
ne Phot. tit. 8. cùm tamen certum ſit, necdum fuiſſe nomen Conſtãtinopoleos; & poſt Chal-
cedonenſe Concilium ſolutum, Anatolium Conſtãtinopolitanum Epiſcopum, cum non
nullis collegis, quaſi appendicem ſuperaddendo Oecumenicæ Synodo, per ementitum Ca-
nonem id ſibi tentaſſe arripere, repugnante S. Leone Papa, & alijs Romanis Pontificibus; de
qua re Gelaſius Papa fidem ampliſſimam facit, cùm tres tantum modò ſedes Patriarchales
agnoſcit, Romanam ſcilicet, Alexandrinam, & Antiochenam.

Concilium Rom.

Hoc eodem anno, poſt baptizatum Conſtantinum, collecta eſt Romæ Synodus à Silue-
ſtro

A ſtro 3.Kal. Iun. Criſpo & Conſtantino tertium Coſſ. in Thermis Traiani, in gremio ſedis ſuæ (ſiquidem titulum ibi Silueſter nuper erexerat, & Conſtantinus multis donis & redditib. auxerat) adfuere ducenti triginta Epiſcopi, vt habet vetus Creſconiana collectio, ex qua deſcripſiſſe videtur alij dictum Concilium, viginti capitibus diſtinctum. In eo prima actione damnati aliquot Hæretici; nam quod de Ario & Ariana hæreſi, nulla in eo fiat mentio, illud videtur à Sylueſtro & Conſtantino tum initum conſilium, vt ſequenti anno, maiore apparatu, totius orbis Epiſcoporum, in Oriente, Synodus celebraretur.

Alia ſunt ad pacem & diſciplinam Eccleſiaſticam conſeruandam inſtituta, in quibus illud, de bonis Eccleſiaſticis, quibus iam Eccleſia incipiebat affluere, vt pars vna Pontifici B cederet, alia vero clericis, tertia Eccleſiarum fabricis ſeruaretur, quarta eſſet in pauperes eroganda.

Partitio bonorum Eccleſiaſticorum.

Altera die & actione, alia plura ad ſtatum Eccleſiæ pertinentia, ſtatuta ſunt.

Vltimo vero loco, eiuſmodi lex reperitur eſſe ſancita: *Nemo etiam diiudicet primam Sedem: quoniam omnes ſedes à prima ſede iuſtitiam deſiderant temperari. Neq; quoq; ab Auguſto, neq; ab omni Clero, neq; à Regibus, neq; à populo Iudex iudicabitur*, quem Canonem citauit Nicolaus primus ad Michaelem Imperatorem ſcribens.

Ex hoc tempore Conſtantinus Imperator, qui viſus fuerat anteà fluctuaſſe, ſe in omnibus & coram omnibus, maximè verò Gentilibus, perfectiſſimum Chriſtianum exhibuit, C & in propaganda Chriſtiana fide, ardentiſſimum animum declarauit, omnia planè contraria perſecutoribus Imperatoribus officia explens, quod & mille planè argumentis apertiſſimè demonſtrauit, quæ latè proſecutus eſt Euſeb. in Vita, [a] & Eccleſiæ ſtatum florentiſſimum, deſcripſit. Quin etiam ait, in tabula depicta, quam in ſublime, ante Palatij veſtibula ſuſpenderat, ſe omnium oculis contemplandum propoſuit, ſalutareque paſſionis inſigne, ſupra caput ſui ipſius collocatum, in pictura exprimendum, inimicam autem illam, & hoſtilem belluam, quæ Eccleſiam Dei impiorum tyrannide oppugnaſſet, in altum demerſam, Draconis ſpecie & figura deſcribendam curauit, &c. Quæ ſanè Conſtantino Euſebi, ſi nondum baptizatus erat, quomodo conueniunt? ſi quidem omnis catechumenus, eſt energume- D nus, & tantum abeſt, vt ipſum fuget, & occidat ſerpentem, quin potius ab eo poſſideatur: quippe qui, nonniſi per baptiſmum (quod eſt mare in quo ſerpens demerſus enecatur) à catechumeno penitùs expellatur. Vnde S.Cyrillus Catech.myſtagog.1. *Tyrannus ille ad mare vſq; veteres perſequebatur: iſte verò impudens, improbitatis princeps Dæmon, ad ipſas vſq; ſalutares vndas te ſequebatur, ille in mari ſubmerſus eſt, iſte in aqua ſalutis ſuffocatur.*

Conſtantinus exhibet ſe perfectũ Chriſtianum.
a lib.3.c.1.2.3.

Conſtantinus Romæ palàm deteſtatus ſacra gentilium, odium Senatus & populi incurrit, quorum execrationes non ferens, de noua condenda Vrbe, totius Idololatriæ prorſus experte cogitat, vt habet Zoſimus lib.2. quod eius conſilium ſatis indicat, Chriſtianam eius manſuetudinem, quaſi declinaret occaſionem, in Senatum & populum ſæuiendi, quod alij Imperatores, longe leuiori de cauſa, atrociſſimè fecerant, vt liceat agnoſcere, quantum per baptiſmum immutatus fuerit, qui ante illum, etiam in coniunctiſſimos ſæuierat.

Conſtantinus cur de noua condenda vrbe cogitet.

Hoc ipſo anno, antequàm penitùs intercluderetur hyeme nauigatio, colligi poſſe videtur Conſtantinũ ab Vrbe receſſiſſe, cùm conſtet, ipſum anni ſequentis exordio in Oriente fuiſſe, atque cuncta quæ opportuna erant, ad cogendum magnum Concilium Nicææ, præparaſſe.

Byzantium demùm poſt plura mutata loca, non ſine diuino numine, delecta Vrbs Thraciæ nobilis, ad Boſphorum, ad nouam Regiam vrbem, & Romæ æmulam condendam, Zoſimus. Sozom. [b] Zonar. Cedrenus, Nicephorus.

b l.2.c.2

Qui ſtatus eſſet Eccleſiæ hoc anno in Oriente.

Status Eccleſiarum Orientis.

Paulino Epiſcopo Antiocheno, quinquenni ſpatio, eius ſedis adminiſtratione [illegible] cto, ciuitas Antiochena ob electionem ſucceſſoris, magna cõtentione ſciſſa eſt in duas partes cuius contentionis cauſa, Conſtantinus pacis ſtudioſus, vnũ de Comitibus fideliſſimum Legatum ad eam miſit; & literas, quas, certa de cauſa, ſe non adſcribere ait Euſeb, [illegible] rò pars Antiochenorum ab Arianis corrupta, Euſebio Epiſcopo Cæſarienſi [illegible] debat, qui, ſi minus id ſuccederet, Euphronium & Gregorium Arianos Presbyteros eligendos Conſtantino commendarat: at cum longe ſuperior eſſet pars Catholicorum, nec [illegible] conſequutura, quæ ab ipſo propoſita eſſent, facile poſſet exiſtimari, Euſebius præ ſe ferens [illegible] uiolabilem Apoſtolicæ traditionis obſeruantiam, ne à ſede ſua in aliam transferretur Epiſcopus, ſummæ continentiæ ſpecimen edere præ ſe tulit, ob quam, à Conſtantio [illegible] commendatus, quas oſtentans, eaſdem integras in Vita Conſtantini extare voluit, [illegible] cioſo titulo: *Imperatoris epiſtola ad nos de Epiſcopatu Antiocheno à nobis repudiato*, non ſuo loco, iuxta ordinem temporum, ſed aſtutè poſt Nicænum Concilium, vt oſtenderet, [illegible] uis in eo, vt Arianus, notatus eſſet, perinde tamen ac ſi nũquàm deliquiſſet, ſummæ [illegible] Imperatorem & alios æſtimationis fuiſſe; ſed aliàs priùs litteras Conſtantini ad pop. Antiochenum attexit, quibus apparet, factionem Arrianorũ illi ſignificaſſe, propenſa a[illegible] eſſe ſtudia ciuitatis in Euſeb quod minus credibile eſt; & alias ad Epiſcopos, hortans omnes ad legitimam & concordem electionem, iuxta traditionem Apoſtolicã, id eſt Canonem Apoſtolorum 14. ſed de electione Euſtathij, accerſiti ex ſede Berœenſi, ob inſignem [illegible] in fide Catholica defendenda, conſtantiam, vt aſſerunt Hiero. & Niceph. in Chronico, Euſebius ne verbum quidem, vt ſibi minus probata; de quo Euſtathio, Theodoretus [illegible] Hunc Epiſcopi & Sacerdotes, & vniuerſus populus Chriſto deditus, communibus ſuffragijs inuitum, Eccleſiam illam, pro Philogonio (Paulino dictum oportuit) paſcere coegerunt. & Athanaſius epiſt. ad ſolitarios. *Fuit*, inquit, *Euſtathius Epiſcopus Antiochiæ, vir confeſſione clarus religione pius quem magno ſtudio, pro veritate ſtantem, & Arianam hæreſim odio proſequentem, auerſantemq́; homines Arianæ opinionis*, &c. & Hieron. ad Euagrium, epiſt. 126. *Primus*, inquit, *Antiochenæ Eccleſiæ Epiſcopus contra Arium, clariſſima tuba, bellicum cecinit, cui primæ deferuntur, quod cùm adhuc eſſet Berœenſis Epiſcopus, aduerſus Arium, prima acie, ante alios, cum Philogonio ſtetit*, ad quos pro pietate certantes S. Alexandrum Epiſcopum Alexandrinum litteras dediſſe, Theodoretus affirmat.

Præclarum Conſtantini dictum & factum.

Aegyptij quoque ac Thebani (hi erant ſchiſmatis Meletiani) mutuis diſcordijs, & rixis conflictabantur, eo inſaniæ progreſſi, vt Imperatoris imagines contumelia afficere non dubitarent. Euſeb. Vitæ 3. cap. 4. de qua contumelia Chryſoſt. homil. 20 ad pop. Antioch [illegible] ro concione diſſerit. *Fertur, beatus Conſtantinus, effigie ſua quandoque lapidata, multis ipſum [illegible] ibus ad ſupplicium de auctoribus contumeliæ ſumendum, & dicentibus, quod omnem ipſius faciem ſaxis conuulnerarint; manu faciem palpans, & leniter ridens, dixiſſe: Ego verò nuſquam vulnus in fronte factum video, ſed ſanum quidem caput, ſana verò & facies tota: illi verò reueriti & confuſi, ab hoc iniquo deſtitere conſilio.* Quod illius dictum magnoperè prædicat. [illegible] manſuetudinem [illegible] contumeliæ Conſtantino, qui anteà [illegible] in [illegible] tam atrox Maleficatis crimen, reliquerit impunitum, atque [illegible] ſit proſecutus.

[illegible] Inter ipſos Arianos, graues altercationes de die Paſchatis agitabantur, alijs alio tempore celebrantibus, quibus omnibus malis per Concilium prouidere ſtatuiſſe Conſtantinum, ait Euſeb. [a] addit Sozom. [b] ad [illegible] de Paſchate [illegible], Oſium miſſum fuiſſe, Epiſcopum Cordubenſem. Cilices porrò, Syros, [illegible] Meſopotamios, fuiſſe populos [illegible] Paſchate celebrando [illegible] Cathol. [illegible] diſſentirent, teſtatur Athanaſ. lib. de Synodis.

Hæc

Chriſti Annus	Silueſtri Papa	Conſtant. Imp.	Paulino & Iuliano Coſſ.
325.	12.	20.	

A

Concilium Nicænum.

H[illegible] Coſſ. celebratam eſſe magnam Synodum Nicænam, eodemque per- [illegible] pro certo ſtatuendum eſt, a die 13. Kalend. Iul. ad diem 8. Kalen. [illegible], etiam ex veteribus, re parum expenſa, aliter ſcripſerint, conſtat ex A[illegible]. Con[illegible]. [illegible] Euſeb. Socrate.[b] Conciliū Nicænum a li. 3. vitæ, c. 14. & li. 4. c. 40. & 47. b li. 1. c. 9.

B D[illegible] ndæ Synodi, ſic Athanaſ. lib. de Synodis; *Nicæna Synodus non temerè habi-ta [illegible] grauiſſimos vſus, & legitimam rationem: Syri etenim, Cilices, Meſopotameni [illegible] bant, atque vnà cum Iudæis Paſcha celebrabant: & iam tum Ariana hæreſis, quæ [illegible] exurrexerat ſuos propugnatores habebat, qui ipſam defenderent, & qui pijs inſidias [illegible] auos ſcilicet; atque ea cauſa fuit, cur vniuerſus Orbis in Concilium co[illegible], vt & eodem die [illegible] raretur & hæreſis, quæ ſuppullulauerat, anathemate percuteretur, quod & factum eſt: nam & S[illegible] rum ſententiam traducti ſunt, & Arianam hæreſim decreuerunt pro Antichriſti præ-cur[illegible]ndam eſſe, & ſcriptis contra eam editis, placita ſua promulgárunt.*

Au[illegible]or [illegible]ndæ Synodi, proculdubio Silueſter Papa fuit, per Conſtantinum; cùm ne-

C [illegible] Romani Pontificis auctoritate, vniuerſale Concilium congregare, quod [illegible] id Eccleſiaſticus Canon omninò prohiberet: *Quo*, inquit, *vetitum, erat, ne de[illegible] abſque [illegible] tia Epiſcopi Romani, Eccleſijs ſanciantur.* quod omnino tranſactum Romę, [illegible] Concilium & Conſtantinum tenendum eſt. Alexandrum quoque, qui antea de hæ-reſi Arij [illegible]ata, interpellarat Roman. Pontif. de eadem re egiſſe per litteras cum Con-[illegible] Epiph. tradit, hæreſi 68. Hinc eſt quod Rufinus[d] ait, ex ſacerdotum ſententia, Con-ſtantinum, [illegible]m conuocaſſe Concilium, ſed & redeunte ex legatione Oſio ipſo (qui ad [illegible] pacem miſſus fuerat) re infecta; Conſtantinus (inquit Sozomenus)[e] [illegible] Concilium Nicææ. vrbe Bithyniæ, ſcribitque ad omnes Eccleſiarum Præſides, vt ad diem præſtitutam adſint, qui ſic dicit à Conſtantino indictum eſſe Concilium, quod literis Imperatoris conuocati eſſent. De ſtudio porrò, & diligentia Conſtantini, in tam præclaro opere, & commoditate euectionis publicæ & liberalitate ac munificentia erga Epiſcopos, [illegible] ſcripſit.[f] c li. 2. c. 13. d lib. 1. c. 1. in fine. e li. 2. c. 13. f vitæ li 3. c. 6. 7. 8. 9

D De numero Patrum, qui Nicææ conuenerint, cùm varia legantur apud diuerſos, & faci[illegible] lapſus in notis numerorum, nihil certius quàm quod extat apud Athanaſium, teſtem [illegible]tem, duobus in locis; in epiſt. ad Iouinianum Imperatorem, & in diſputatione aduer-[illegible], in quibus trecenti decem & octo Epiſcopi in Synodo interfuiſſe dicuntur. Pro-[illegible] ipſum bis Epiphan. hæreſi 69. & in Ancorato. Hilarius lib. contra Conſtantium, [illegible] hiſtor. 1. cap. 1. & Theodoretus lib. 1. cap. 7. atque hic numerus vſu probatus eſt fe-[illegible]d omnes, quantumuis plurimorum nomina, & memoria in ſubſcriptionibus exci-[illegible]. Nicæni PP. 318.

[illegible]is, quos aliqua antiquitatis memoria in tanta rerum obſcuritate illuſtriores reddit, [illegible]. Inſigniores Epiſcopi Concilij Nicæni.

[illegible] Epiſcopus Cordubenſis, Hiſpaniarum Epiſcoporum [illegible] Silueſtri [illegible] [illegible] perſonam gerens, & collegarū legatorum primarius; tempore [illegible] [illegible], quem Athanaſius magnum Oſium nominare conſueuit.

[illegible] la legatorum ad Silueſtrum, extant adhuc verba in eius exordio: *Beatiſ-[illegible] omni reuerentia colendo, Silueſtro, Oſius Epiſcopus prouinciæ [illegible], C[illegible]*

 ru Car-

tu Cordubenſis, Victor & Vincentius presbyteri vrbis Romæ, ordinati ex directione eius &c. A

Alexander Epiſcopus Alexandrinus, qui primus aduerſus Arianam hæreſim ſublime vexillum erexit, innumeris ferè SS. PP. elogijs prædicatus, & anniuerſaria memoria in Eccleſia celebratus 26. Febr. Martyrolog. Rom.

Duxit ſecum Alexander eximios quoſdam, & præ cæteris pietate & pretioſis vulneribus, & ſtigmatibus, pro Christi confeſſione exceptis, fulgentes; quorum duo tantùm nobis noti ſunt nomine; Potamon Heracleæ in Aegypto Epiſcopus, atque Paphnutius Thebaidis

a 1. ca. 47. ſuperioris, miraculis clarus. Rufinus [a], Socrates [b], Athanaſ. ad Solitar. Epiphan. hær. 68.

b 1. c. 5. et 8 Euſtathius Epiſcopus Antiochenus & ipſe confeſſione clarus. Athanaſ. ad ſolit. qui anniuerſaria memoria in Eccleſia colitur 16. Iulij. B

Macarius Epiſcopus Hieroſolymitanus, cui ſufficiat ad laudem, quòd Ariani illum ſibi præcipuè aduerſatum eſſe conteſtati ſunt. Epiphan. hær. 69. Athan. orat. 1. in Arianos. cuius annua memoria in Eccleſia recolitur 10. Martij.

Paulus Neocæſareæ Euphrateſiæ Epiſcopus, ſub Licinio multa grauia paſſus. Theo-

c lib. 1. c. 7. doretus [c].

IACOBVS NISIBENVS IN MESOPOTAMIA EPISCOPVS, MORTVORVM EXCITATOR, ET INFINITORVM PATRATOR MIRACVLORVM, *qua in hi-*

d lib. 1. c. 7. *ſtoria noſtra, quæ Philotheus inſcribitur,* inquit Theodoretus [d], *ſunt à me commemorata*, diuinis literis pereruditus, plures ſcripſit commentarios, quos recenſet Gennadius de vir. Illuſtr. ſub Maximino Confeſſor, celebris in Eccleſia 15. Iul. C

Ex Armenia ſuperiore Magnus Aroſtanes epiſcopus, inſignis illius Gregorij Armeni, (qui maioris Armeniæ Regem Tiridaten, ad Chriſti fidem conuertit) ſucceſſor. acta Gregorij apud Metaphr. 29. Sept.

Leontius Cæſareæ in Cappadocia epiſcopus, eximiæ fidei, & ſanctitatis, qui & magnum illum Gregorium maioris Armeniæ, ordinauit epiſcopum, & Gregorij Nazianzeni patrem, Nazianzo tranſiens, dum proficiſcitur ad Nicænam Synodum, baptizauit. Greg. presbyt. apud Lipom. T. 6. quem & Athanaſ. orat. 1. contra Arianos, inter eius temporis eccleſiæ columnas recenſet, qui in Martyrol. Rom. 13. Ian. hoc elogio celebratur: Hic ſub Licinio, aduerſus Gentiles, & ſub Conſtantino, aduerſus Arianos, plurimùm decertauit. D

Ex nobili vrbe Amaſena, maioris Armeniæ, Eutychius epiſcopus, ſucceſſor Martyris Baſilei, qui ſecundùm præcedentes prophetias, ob egregia virtutum merita, hunc ipſum deſignauit eligendum epiſcopum. acta S. Baſilei.

Amphion epiſcopus Epiphaniæ vrbis Ciliciæ, clarus & ipſe perenni memoria confeſſionis, ſub Maximino. Martyrol. Rom. 12. Iun. tantæ æſtimationis, vt in locum depoſiti Eu-

e li. 1. c. 20 ſebij Nicomedienſis, omnium ſententia ſit ſubrogatus. Athanaſ. apolog. 2. Theodor. [e] alij.

Prouinciæ Thraciæ, clariores enituerunt, Alexander epiſcopus Byzantinus, Hypatius Gangrenſis, qui & auctus eſt Martyrio. Martyrolog. Rom. 14. Nouembr. Athanaſ. orat. 1. E contra Arianos, quoſdam recenſet S. Epiſcopos, magni nominis, viros Apoſtolicæ fidei catholicæ defenſores acerrimos, inter quos numeratur Eupſychius Tyanenſis in Cappadocia epiſcopus: Longinus Neocæſarienſis in Ponto; Protogenes Sardicenſ. & Piſtus Athenien.

Nicolaus Myræ epiſcopus. Inter tot præſtantiſſimos epiſcopos, ceu fulgentiſſimum Sydus, apparuit Nicolaus Myræ in Lycia, epiſcopus, innumeris clarus miraculis in vita & poſt mortem. Acta.

Spiridion inſignis Cypro Epiſcopus. Nicolao non impar eluxit Spiridion Trimituntis in Cypro epiſcopus, & ipſe vnus ex illis nobiliſſimis Confeſſoribus, quos Maximinus dextro effoſſo oculo, & ſiniſtro poplite ſucciſo, ad metalla damnauerat, de quo admiranda quædam Rufinus narrat lib. 1. ca. 5. Acta eius apud Metaphr. 12. Decembr. quæ & verſu deſcripſiſſe Tryphillium Epiſcopum,

A olim di[illegible]p[illegible]um, Suidas affirmat, ſed non extant, deſideratur Spiridionis nomen, in ſerie ſubſcri[illegible] [illegible]p[illegible]ſcoporum, vt & aliorum multorum, quos conſtat in eo conuentu affuiſſe; vt [illegible]oc[illegible]tionis & Cyſconis, quos ex Synodico Athanaſij, qui non extat, recenſet Theodo[illegible]s, [illegible]er celebriores eius conuentus epiſcopos.

[illegible] fama fuit Theodorus Tharſenſis epiſcopus, Auxentij epiſcopi frater, il[illegible] [illegible] clari ſub Licinio, vt eſt apud Suidam.

M[illegible]que nominis, atque meriti, pro vniuerſa Eccleſia Africana, interfuit Cæcilianus, Car[illegible]is epiſcopus, Donatiſtarum diuturnis perſecutionibus exagitatus, & in[illegible] cl[illegible]r [illegible]; qui ab Athanaſio, inter Apoſtolicos epiſcopos, & veritatis Catholicæ

B præ[illegible]ari[illegible] d[illegible]ſenſores collocatur.

At Oc[illegible]entalium epiſcoporum, qui præ cæteris legatione functi ſunt, memoria propè [illegible]cid[illegible]t, q[illegible] ſanè delectos credibile eſt, qui cæteris [illegible]nctimonia & eruditione pręcellerent. [illegible] [illegible]ere ibi li[illegible]ebat Martyrum multitudinem in vnum coactam, vt dixit Theodore[illegible] & [illegible]n ea Synodo totius orbis lumina, vt dixit Victorinus, eius ætatis vir, quod & ipſi A[illegible]ni inficiari non potuerunt. Si quidem Euſeb.[a] ſcriptum reliquit. Ex omnibus nan[illegible], i[illegible], Eccleſijs, quæ frequẽtes in tota Europa, Africa, & Aſia extiterunt, Dei miniſtri, [illegible] pri[illegible] ferre putabantur, in vnum vocati ſunt. a Vita li. 3. cap. 7.

D[illegible] & venerandus cœtus, ait Theodoretus, hoſtibus Dei non caruit, ſed ade-

C rant [illegible], licet pauci, ijq; veteratores, qui ma[illegible]is deuia imitati, calliditatem ſuam occultârunt; nam [illegible]cet eadem ſentirent cum Ario, à parte tamen Catholicorum ſe ſtare ſimulabãt, te[illegible]pori inſerui[illegible]tes; alij verò ſub Vexillo impietatis, ſicut turpiter, ita & apertè profitebant[illegible]r. Erant autem horum omnium Duces, Euſebius Nicomedienſis epiſcopus, alterque [illegible]uſe[illegible]us Cæſareæ Palæſtinæ, Paulinus Tyri, Menophantes Epheſi, Theognis Nicænus, Pat[illegible] Scythopolitanus, Narciſſus Neroniadis, Theonas Marmaricæ, Theodotus Laodi[illegible]æ, Athanaſius Anazarbi, Gregorius Beryti, Aetius Lydæ, Mares Chalcedonẽſis, Secundus Ptolomaidis, Paulus Larandis, & ſi qui alij ijſdem inhærentes: quorum Euſebius Nicome[illegible]ie[illegible]ſis, Mares Chalcedonenſis, Theognis Nicænus, inter illos diſcipulos Luciani, cõ- Ariani Episcopi.

D [illegible]merati habentur, qui tempore perſecutionis à fide, ad Gentilium ſuperſtitionẽ defle[illegible]xe[illegible]a[illegible]t, ſ[illegible] per Magiſtrum Lucianum poſt reuocati ſunt. Recenſe[illegible]tur & al[illegible]j, qui pari[illegible]r deinde Ario adhæſerunt, vt Antonius, qui poſt hæc Epiſcopus Tharſi factus eſt ab Arianis, [illegible]nt[illegible] pra[illegible]ſe[illegible]s ab ijſdem Eccleſiæ Antiochenæ, Numenius, Eudoxius, Alexander, & [illegible]eri[illegible] Cappadox.

Vide[illegible] ex Schola apoſtatarum Arij doctrinam inualuiſſe, nam & Euſebius Cæſarienſis [illegible]dem crimine f[illegible]t aſperſus. Hi igitur Ariani Epiſcopi, callidè, more hæreticorum, ſpreto [illegible] venerando I[illegible]icio Eccleſiaſtico, libellos accuſationum & calumniarum obt[illegible]lerunt C[illegible]ſtantino, aduerſus (vt credibile eſt) præcipuos Catholicæ fidei defenſores, vt illis pro[illegible]atis, vel in ſuſpicionem adductis, faciliorem ſibi v[illegible]m pararent ad Cath[illegible]m fidem ex[illegible]ndam, at Conſtantinus ex Donatiſtarum cauſa ſæp[illegible]s ventilata, prudentior red[illegible]s, à libellorum lectione prorſus abſtinuit, ac in ignem coniectos, prorſus [illegible]lendos [illegible]auit, illa dicens, quæ apud Rufinum leguntur: *Deus vos con[illegible]tuit ſacerdotes, & poteſtatem dedit de nobis quoque iudicandi, & ideò nos à vobis rectè iudicamur. vos autem non poteſtis ab hominibus iudicari, propter quod Dei ſolius inter vos expectate iudicium, & veſtra iurgia quæcunque ſunt ad [illegible] iudicium reſeruentur examen. Vos autem nobis à Deo dati eſtis D[illegible], & conueniens non eſt, vt homo [illegible]et Deos ſed ille ſolus, de quo ſcriptum eſt[b]: Deus ſtetit in Synagoga Deorum, in medio autem deos [illegible]at.* Inſignis vox [illegible] Epiſcop[illegible]. b Pſal. 81.

Conuenerant Nicæam, ob famam tam celebris conuentus epiſcoporũ, multi etiam Gentilium

tilium Philoſophorum,& Sophiſtarum, vt in tam frequenti, tantorum virorum Theatro A
ingenij vires oſtentarent,ac forte etiam Chriſtianæ Religioni inſultarent, quorum nonnul-
li admirando quodam modo confutati, & ad fidem conuerſi, leguntur, à ſimplicibus [illegible]
a lib.5.c.5. qui Chriſtianis; de Laico refert Socrates [a]: de Epiſcopo Sozom.[b] & Rufinus [c], quem Spiri-
b li.1.c.17. dionem illum magnum fuiſſe Trimituntis in Cypro aſſerunt Metaphr. 10. Decemb. Ni-
c lib.1.c.3. cephor.8.cap.15.Glicas in Annal.quem quidem licet ruſticanum hominem,ob vitæ [illegible]
ſanctitatem,& miraculorum vim admirabilem, Tryphillius,qui diu Beryti Ius Ciuile pro-
feſſus erat, habere voluit Præceptorem: Hunc poſt factum Epiſcopum Ledrenſem in Cy-
pro,virum,omnium ſuæ ætatis eloquentiſſimum,vt teſtatur S.Hieronymus, cum aliquan-
d cap.2. do in Synodo locum illum Marci citaret [d], Tolle grabatum tuum,& ambula,& pro grabat- B
to σκίμποδα,id eſt,lectum humilem diceret,indignans Spiridion, vt erat antiquitatis Eccle-
ſiaſticæ tenaciſſimus,his verbis redarguit,*Tu ne*,inquit,*melior es illo, qui* τὸν κράβαττον *dixit, ut*
eius verbum uti dedigneris? atque ita exiliens de ſede Sacerdotali, populo inſpectante, eum ad
e lib.1.c.11. modeſtiam erudiuit, Sozom.[e] Niceph.[f] Non diſſimile exemplum, conuicti miro modo
f li.8.c.24 Philoſophi refert Sozom.[g] ab Alexandro Epiſcopo Byzantino [g].

g li.1.c.17.
h lib.1.c.5. Conuocati Patres Nicæam,de hæreſi Arij cognituri, inquit Rufinus [h], frequentes agi-
bant conuentus,Arium frequenter euocabant,& aſſertiones eius. aſſiduo tractatu diſcutie-
bant,& quid aduerſus eas teneri deberet,aut ſtatui,ſumma cum libratione quærebant.Cum
verò in his certaminibus, tum aliorum multorum eruditorum virorum, tum maximè A- C
thanaſij,Eccleſiæ Alexandrinæ Diaconi in diſſerendo peritia, & acumen ingenij enitere-
prę cæteris,ipſe Athanaſius, Arij & Arianorum omnium in ſe odium, atque inuidiam pro-
uocauit. cæterum in ſingulis de fide diſceptationibus, Catholici illud potiſſimum [illegible]
i lib.1.c.16 debant,ne quid ab eo,quod traditum eſſet,innouaretur,ſed in omnibus ſeruaretur antiqui-
& 18. tas. Sozomenus [i].

Die autem Concilio præſtituta, conſidentibus Epiſcopis in aula Regia palatij, Con-
ſtantinus ingreſſus,aſſurgentibus illis,in medio conuentu erectus conſtitit, & annuentibus
ſibi Epiſcopis,in parua ſella aurea conſedit, quod & illi mox factitarunt; Epiſcopus autem
qui in dextro ordine,Euſtathius Antiochenus,primam ſedem occupabat (ſiniſtrû ordinem D
vt digniorem,tenentibus Legatis Apoſtolicis,& Alexandro Epiſcopo Alexandrino) [illegible]
gens, perbreuem orationem habuit, gratias agens Deo, de tantis bonis per eum Eccleſiæ
præſtitis,& obſecrans vt ſartam tectam fidem conſubſtantialis Trinitatis, aduerſus Arium
& omnes hæreticos, eſſe vellet.Eam recitat Gregor.Presbyter orat. de SS.PP.Nicæn [illegible]
k 3.Vita,c. Lipom.T.6.Euſeb.[k] Socrat. Theodor. Sozom. Mox Conſtantinus breuem & ipſe oratio-
10.& 11. nem habuit, Latinè ob Maieſtatem Romani Imperij, altero interpretante Græcè, gratu-
lans de eorum conuentu & conſpectu,laudans & cohortans,ad mutuam pacem, & concor-
l 3.Vita, diam.eam recitat Euſebius [l], & ex eo Sozom. & Gregor. Dalmatius verò Epiſcopus
c.13. Cyzicenus,qui ſub Zenone Imperatore collegit,vt profitetur, Acta Nicæni Concilij, [illegible] E
prolixiorem recitat Conſtantini orationem in Synodo habitam,qua [illegible] opportuna
occaſione, ſe ſacro initiatum eſſe baptiſmate profitetur, quam [illegible] negotij ab Eu-
ſebio prætermitti.

Quid deinceps actum ſit in Synodo,cum Acta ipſa,quæ accuratiſſimè ſcripta fuiſſe [illegible]
ctus Athanaſius auctor eſt,in libro de Synodis, iniuria temporis, & Arianorum conatibus
perierint,hinc inde colligere neceſſarium eſt.

Illud quidem memoria [illegible] in primis [illegible] accidit; cùm ex conſuetudine,ſcripta Arianæ
hæreſi, quam protulerat, legerentur, Sanctiſſimos Patres illos adeò exhorruiſſe [illegible]
[illegible],vt [illegible] aures obtruerint. Athan.orat.1.in Arian.

A De literis autem Euſebij Nicomedienſis, ſic eſt apud Theodoretum [a] ex Euſtathio Antiocheno, & perlectas fuiſſe, & auditoribus immenſum dolorem, propter eius de Eccleſia deceſſionem, attuliſſe; auctori inſanabile dedecoris vulnus inflixiſſe, & in omnium conſpectu diſcerptas fuiſſe, &c. a *lib.* 1. *c.* 8.

Synodi Alexandrinæ à Catholicis, & præcipuè ab Oſio Legato Sedis Apoſtolicæ, & Alexandro, Alexandrino Epiſcopo iam antè contra Arium, & Arianos celebratæ, acta in medium proferri permiſerunt Patres examinanda, vt hæretici merito ſe damnatos agnoſcerent. S. Iulius Papa in epiſtola ad Athanaſ. Apolog. 2.

Poſt altercationes inter Catholicos & hæreticos, ipſo Conſtantino piè hortante & ſua-
B dente, Ariani confutati, conuicti, & inter ſeſe depugnantes, veriti ne amiſſis Eccleſijs in exilium mitterentur priuatis ſuis commodis ſtudentes, & in gratiam Conſtantini, ſe rectæ fidei aſſentire, & ſubſcribere ſimulàrunt, quod, quæ pòſt conſecuta ſunt, planè indicāt. Athanaſ. in epiſt. decretorum Nicæni Concilij contra Arianos. diſſenſerunt quidem initio quinque, quos refert Socra. lib. 1. cap. 5. ſed poſt aſſenſi ſunt, duobus exceptis, Euſeb. Nicomed. & Theogni Nicæno, qui cum Ario pariter damnati, & ſedibus depoſiti ſunt, ſed ne quod ſtatutum erat, executioni mandaretur, interceſſit Conſtantinus, Euſebij Cæſar. rogatu, qui eos adegit, ad ſimulatam ſaltem palinodiam, & pœnitentiam, colligitur ex litteris Conſtantini ad Nicomedienſes apud Theodor. lib. 2. c. 20. mutilis illis quidem, ſed integræ habentur ad
C finem Tom. 9. Annal.

Conſentientibus igitur Catholicis Epiſcopis, & Arianis pariter, quamuis ſimulatè, aſſentientibus, concepta eſt Catholicæ fidei formula, qua omnia Arianæ hæreſis capita truncarentur. fecit autem eius formam Oſius, ſapientiſſimus Architectus. Athanaſ. epiſtola ad ſolitarios.

Symbolum Nicænum.

D CREDIMVS *in Deum Patrem omnipotentem, omnium viſibilium & inuiſibilium Creatorem: Et in Dominum Ieſum Chriſtum Filium Dei, natum ex Patre & vnigenitum, hoc eſt, ex ſubſtantia Patris, Deum ex Deo, lumen de lumine, Deum verum, ex Deo vero, genitum non factum, & conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt, tam in cœlis, quàm in terra. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem, deſcendit, & incarnatus eſt, & homo factus eſt: paſſus eſt; & reſurrexit tertia die; & aſcendit in cœlos; venturus inde ad iudicandum viuos & mortuos, & in ſpiritum ſanctum.* hæc eſt regula Catholicæ fidei, ex Athanaſ. ad Iouinianum, de fide; quæ vero ſequuntur, Eos autem qui dicunt, Erat, quando non erat, &c. ſunt Anathematiſmi pronunciati aduerſus omnes impias Arianorum poſitiones, ne vlla ex parte hæreſis conſiſtere poſſet. Symbolũ Nicęnum.

De voce ὁμοούσιος, Conſubſtantialis, qua omne venenum Ariani dogmatis internecatur,
E vt dixit Victorinus, obſeruandum, quod eſt apud S. Ambroſium, de fide ad Gratianum [b]: *Auctor ipſorum* (inquit) *Euſebius Nicomedienſis epiſtola ſua prodidit, dicens: Si verum*, inquit, *Dei filium increatum dicimus; Homouſion, id eſt, conſubſtantialem cum Patre, incipimus confiteri. Hæc cùm lecta eſſet Epiſtola in Concilio Nicæno, hoc verbum in tractatu fidei poſuerunt Patres, quod viderunt aduerſarijs eſſe formidini, vt tanquam euaginato ab ipſis gladio, ipſum nefandæ caput hæreſis amputarent.* Hæc Ambroſ. b *li.* 3. *c.* 7. Conſubſtantialis vox, Arianis formidini erat, eamq; calumniabantur.

Cæterum quod calumniarentur Ariani, vocem eſſe exoticam, non reperiri in Diuinis Scripturis: eius tamen ſignificationem, ex ſacris literis eſſe, nomenclaturamque non nuper inuentam, ſed à Sanctiſſimis quoque Patribus vſurpatam, ab ipſo præſertim S. Dionyſio Romano Pontifice, Dionyſio Alexandrino Epiſcopo, & ante hos à Theognoſto antiquo

Theologo, Athanaſius pluribus docet in epiſtola Decretorum Nicæni Concilij contra Arianam hæreſim. A

Quod autem ad aſtruendam Spiritus ſancti Diuinitatem, nihil prætereà addiderit Nicænum Concilium, Symbolo Apoſtolorum id ob eam cauſam accidiſſe S. Baſilius ait, epiſtola 78. quòd nulla tunc ea de re controuerſia mota eſſet. Hieron. idem ait epiſt. 65. ſed inprimis S. Athanaſius ad Iouinianum de fide: *Sed nec*, ait, *alienauit Spiritum ſanctum à Patre & Filio, ſed eum vnà glorificauit cum Patre & Filio, & in vna ſancta Trinitatis fide, eo quòd ſit vna in ſancta Trinitate Deitas*. & epiſtola ad Africanos. Item Epiphan. hæreſi 74. ſatis ait expreſſam Spiritus ſancti Diuinitatem illis verbis, & in Spiritum ſanctum, ſicut dixerant credimus in Patrem & in Filium, &c. B

Conſcriptæ ſacroſanctæ fidei Regulæ, Catholici omnes Epiſcopi ſtatim ſubſcripſere, Ariani vero, poſt multas contentiones & cauillationes, & ipſi tandem, ob merum damnationis, depoſitionis, & exilij, ſed fraudulenter & peſſima fide, atque adeo ipſe Arius, aſſenſere, atque à ſancta Synodo recepti ſunt, vt eſt apud S. Hieronymum contra Luciferianos, ex actis ipſis S. Synodi. De quibus Euſeb. vafram, ſubdolam, & mendacem epiſtolam ſcripſit ad ſuos Cæſarienſes. Cautum à S. Synodo, ad contentiones vitandas, ne Arius Alexandriam rediret, Conſtantinus porrò edicto, Arij neſaria & impia ſcripta igni addixit, pœna capitis, apud ſe habentibus propoſita: quem, & ſectatores, Porphyrianos appellat, quòd ni mirùm vt Porphyrius Idololatriam & creaturarũ cultum probaret, ſic Arius eam in Eccleſiam induceret, Filium Dei creaturam eſſe affirmans. Ex Euſtathio Antiocheno Epiſcopo apud Theodoretum [a], & Athanaſio ep. ad Afric. & ex Socrate [b], & Sozom. [c] C

a *lib. 1. c. 8.* b *lib. 1. c. 5.* c *lib. 1. c. 19 & 20.*

Viuebat autem etiam tum Porphyrius, qui, vt ait Eunapius, ad extremam ſenectutem peruenit; & vt ex eius ſcriptis colligitur, agebat tum annum nonageſimum primum. Hunc ſcribit Hieronymus in Chron. triennio poſt, id eſt, Conſtantini 23. miſſo ad eum inſigni volumine, fuiſſe ab exilio liberatum, in quo veriſimile eſt cantaſſe palinodiam eorum quæ contra Chriſtianos ſcripſiſſet; fortè exemplo prouocatus Arij, qui huiuſmodi palinodia gratiam meruiſſet, de qua & Eunapius meminit.

Inter aliquos Arianæ hæreſis defenſores, qui, quod priuatæ perſonæ eſſent, ſicut non acceſſerut ad Synodum, ita nec Synodo innotuerunt, fuit Aſterius quidam Cappadox, qui cum in perſecutione Maximiani Herculij Idolis immolaſſet, nec poſſet in Clerum cooptari, de Sententia Euſebij, opuſculum fecit nefarium, contra Chriſti Diuinitatem, & obambulans Syriam, & alias Eccleſias, ex commendatione eiuſdem Euſebij, Chriſtum negare docebat, vt eſt apud Athanaſ. de Synodis. D

Decretum d. Paſcha te.

Terminatis in Synodo, quæ ad Arium, & Arianam hæreſim ſpectare videbantur; quæſtio illa de tempore Paſcharis celebrandi reliqua erat. Vetus hæc controuerſia fuit, iam tempore Polycarpi agitata, ſub Victore autem Romano Pont. celebrato in Palæſtina Concilio definita. At, quamuis plurimi reſipuiſſent, Syri tamen, Apoſtolicam traditionem prætexentes, adhuc in ſchiſmate perſiſtebant, more Iudæorum, die decimaquarta Lunæ, ſanctum Paſcha celebrantes, non autem die Dominico, poſt dictam lunam, vt cæteræ omnes Eccleſiæ. Fuit magno cum labore eadem cauſa ad finem perducta, & omnes ſponte ad Eccleſiæ conſortium redierunt, & pro Eccleſia aduerſus Arianam hæreſim ſtrenuè depugnarunt. E

Ritus non flectendi genua Dominicis dieb. & in diebus Pentecoſtes.

Ad decretum de Paſchate Appendix illa addita eſt, vt æquis ritibus, omnes ſanctum Dominicum diem agerent: *Quonia in ſunt quidam, ait, in die Dominico genua flectentes, & in diebus Pentecoſtes: vt omnia in vniuerſis locis conſonanter obſeruentur, placuit S. Concilio, ſtantes, Domino vota perſoluere*, qui habetur Canon num. 20.

Obſer-

A Obſeruandum quod ſcribit Athanaſius, de Synodis, de diuerſa ratione, qua vſa eſt Synodus in his duobus Decretis: *Cùm agit de Nicæno Symbolo, Nec Conſulem,* inquit, *nec diem, nec menſem addiderunt: ſed in negotio Paſchæ, non abhorruerunt ab huiuſmodi appendice, ibi enim placuit vt adderetur. Viſum eſt, vt omnes obtemperarent. De fide verò non ſcripſerunt Viſum eſt, ſed; Ad iſtum modum credit Catholica Eccleſia, & ſtatim ipſa confeſſio credendi adiuncta eſt, vt oſtenderent eam non eſſe nouam ſententiam, ſed Apoſtolicam, & quæ ipſi ſcripſiſſent, non eſſe ſua inuenta, ſed Apoſtolorum documenta.* Hactenus Athanaſius.

De hoc Decreto Paſchatis Conſtantinus ſcripſit Eccleſijs, pie illud commendans, vt eſt apud Socr.[a] & Theodoret.[b] quas Euſeb. hiſt. de eius vita, inſeruit[c], quaſi nihil eſſet aliud a-
B ctum in Concilio, callidè & perfidè, diſſimulata condemnatione Arij & ſcriptorum eius, de qua damnatione extat Edictum Conſtantini apud Socratem[d].

a li. 1. c. 6.
b li. 1. c. 10.
c li. 3. c. 16.
d lib. 1. c. 6.

S. Leo Magnus epiſtola 64. ad Marcianum Imperatorem habet, quod de diei Paſchatis obſeruatione, hoc commodè referendum eſt.

Paſchale, inquit, feſtum, quo ſacramentum ſalutis humanæ maximè continetur; quamuis in primo ſemper menſe celebrandum ſit; ita tamen eſt lunaris curſus conditione mutabilis, vt plerumque ſacratiſſimi diei, ambigua currat electio; & ex hoc fiat plerunque quod non licet, vt non ſimul omnis Eccleſia, quod non niſi vnum eſſe oportebat, obſeruet. Studuêreq. ſancti Patres (Nicæni videlicet) occaſionem huius erroris auferre, omninò hanc curam Alexandrino Epiſcopo delegantes, quoniam apud Aegy-
C *ptios huius ſupputationis antiquitus tradita videbatur eſſe peritia, per quam qui annis ſingulis dies prædictæ ſolennitatis eueniret, ſedi Apoſtolicæ indicaretur, vt huius ſcriptis, ad longinquiores Eccleſias iudiciũ generaliter percurreret.* Hæc S. Leo.

Eccleſia Alexãdrina ſignificabat quã do celebrãdum Paſcha eſſet.

Proterius verò epiſcopus Alexandrinus, ſcribens ad eundem S. Leonem, magna animi ſubmiſſione profitetur omnia ſe accepta ferre Romanæ Eccleſiæ, cum ſcilicet ea omnia Petrus Marcum docuerit, cùm eum Alexandriam Epiſcopum miſit. Habentur hæc ex S. Leonis ſcripta epiſtola ad Proterium, cuius fragmentum recitatur à Beda, de ratione temporum[e].

e cap. 42.

Perſeuerauit mos iſte diu in Eccleſia Alexandrina, vt eius Sedis Epiſcopus, Paſchales,
D quos vocabant, daret epiſtolas; ſed interceptum eiuſmodi fuit officium, poſtquam eidem Eccleſiæ, hæreſiarchæ præſidere cœperunt Epiſcopi, cùm licet illi darent litteras, nemo tamen ab eis acciperet, quibus in fide minimè communicarent. qualesnam verò eſſe ſolerent eiuſmodi Paſchales epiſtolæ, quæ adhuc extant Theophili Epiſcopi Alexandrini, à S. Hieronymo in Latinum verſę, docere poſſunt. Cognito igitur primùm ex epiſcopi Alexandrini litteris, quoto anni die celebrandum Paſcha eſſet, eoque Apoſtolicæ ſedis litteris, omnibus Eccleſijs promulgato, ſacro Epiphaniæ die. Diaconi in ſingulis Eccleſijs, inter ſacra Miſſarum ſolennia, annunciare conſueuerant. Verùm antehac, vigebat in Eccleſia antiquus vſus, vt à Romano Pontifice quæreretur Paſchalis dies, quod habetur expreſſum in Arela-
E tenſis Concilij primi Canone primo, dum his verbis Synodus ſcribit ad Syluestrum: *De obſeruatione Paſchæ Domini, vt vno die & tempore per omnem orbem obſeruetur, & iuxta conſuetudinẽ, literas ad omnes tu dirigas.*

Ad faciliùs inueniendum cuiuſlibet anni Paſchalem diem, conſtitutus eſt in Nicæno Concilio numerus ille, qui aureus nominari conſueuit, decem & nouem annorum periodum continens, D. Ambroſius epiſtola ad Epiſcopos Aemiliæ: *Quem,* ait, *annorum circulum Enneadecaterida nuncupauerunt.* Quod verò Euſebius Pamphili ſcripſit, per hoc ferè tempus librum de Paſchate, quem obtulit Conſtantino, hinc fortaſſe factum fuit, vt Beda putaret eum auctorem fuiſſe circuli decemnouennalis, quod ait libr. de ratione Temporum, cap. 42.

Aurei numeri origo.

De eo libro Conſtantinus honorificas ad Euſebium dedit litteras, quæ extant in Vita[a]. A

a lib. 4. c. 34. & 35.

Poſt Decretum de Paſchatis vniformi obſeruatione, cauſa Meletij Schiſmatici, qui Eccleſiam in Aegypto poſitam, à temporibus S. Martyris Petri Alexandrini Epiſcopi vehementer exagitauit, in Synodum allata eſt, qua diligenter expenſa, ob Eccleſiæ pacem, ſic cũ eo tranſactum eſt, atque indultum, vt nomen tantùm ipſe Epiſcopi retineret, munera autem obire ceſſaret, & ab eo ordinati ſic in officio permanerent, vt tamen cum in ordinatione confirmati eſſent, illis inferiores eſſe deberent, qui ab Alexandro ordinati fuiſſent; quæ fuſius explicata habetur in Synodicis litteris, ab ipſo Concilio ad Alexandrinos datis, cùm nondum tamen abſoluta Synodus eſſet; quibus etiam litteris ſignificatur de damnatione Arij: *Quem*, aiunt Patres, *Theonam Marmaricæ Epiſcopum, & Secundum Ptolemaidis ad exitium ſecum perduxiſſe*; eandem Synodicam habet Socrates.[b] B

Statuitur de Meletianis Schiſmaticis.

b li. 1. c. 6.

Huius occaſione Meletij S. Synodus ſextum Canonem edidit, quo ſecundùm aliqua priuilegia Eccleſiæ Alexandrinæ, vetuit ne in Aegypto, Libya, vel Pentapoli aliquis ordinaretur Epiſcopus, abſque ipſius Metropolitani ſcientia, quod etiam tertiæ Sedi, nempe Antiochenæ, veteri conſuetudine debitum, voluit cuſtoditum.

Canon hic eſt, vt à Paſchaſino Legato Sedis Apoſtolicæ in Synodo Chalcedonen. Act. 16. prolatus eſt, & à Dionyſio exiguo latinitate donatus. C

Trecentorum, decem & octo Sanctorum Patrum Canon Sextus.

QVOD ECCLESIA ROMANA SEMPER HABVIT PRIMATVM; *teneat autem & Aegyptus, vt Epiſcopus Alexandriæ omnium habeat poteſtatem, quoniam & Romano Epiſcopo hæc eſt conſuetudo; ſimiliter autem & qui in Antiochia conſtitutus eſt, & in cæteris Prouincijs, Primatus habeant Eccleſiæ ciuitatum ampliorum; per omnia autem manifeſtum ſit, vt ſi quis præter voluntatem Metropolitani Epiſcopi fuerit ordinatus, hunc (quia ſtatuit hæc S. Synodus) non debere eſſe Epiſcopum. Sanè ſi communi conſenſu, & rationabiliter probato, & ſecundùm Eccleſiaſticam regulam ſtatuto, duo aliqui, aut tres per contentionem ſuam contradicunt, illa obtineat ſententia, in qua plures numero fuerint Sacerdotes. Quoniam verò mos antiquus obtinuit, & vetuſta traditio, vt Aeliæ, id eſt, Hieroſolymorum Epiſcopo deferatur, habeat conſequenter honorem ſuum, ſed & Metropolitano ſua dignitas ſalua ſit.* D Hucuſque Canon Sextus, cuius, (cum alioqui videatur obſcurior, & à Rufino, dum in compendium redigit[c], etiam magis obſcuratus ſit, & ab hæreticis perperam interpretatus) legitima atque germana illa interpretatio eſſe videtur, vt S. Synodus voluerit demonſtrare, ratam firmamque eſſe auctoritatem Eccleſiæ Alexandrinæ, in omnes Aegypti prouincias, quam Meletius Schiſmaticus impugnabat: idque ex Primatu Romanæ Eccleſiæ, ex quo ea omnia Alexandrinus Præſul acceperat, quod & res ipſæ poſtmodùm geſtæ, ac maiorum ſcripta declarant. E

c lib. 1. hiſt. cap. 6.

Probaſſe autem Iudices lectionem hanc Nicæni Canonis, & hanc interpretationem, ex eorum interloquutione intelligi poteſt, cùm dixerunt: Perpendimus omnem quidem Primatum, & honorem præcipuum ſecundùm Canones antiquæ Romæ Deo amantiſſimo Archiepiſcopo conſeruari, vt permirum ſit, quid in mentem venerit aliquibus Græcis, (in quibus fuit Theodorus Balſamon) dicere, Romanam Eccleſiam à Niceno Concilio priuilegia, quibus potitur, eſſe ſortitam, & tunc inſtitutum eſſe Romanum Patriarchatum, atque tres alios, quo nihil inſulſius dici potuit. Sed Nicolaum Papam audiamus, ad Michaelem Imperatorem, Romanæ Sedis aduerſarium: *Eccleſiæ Romanæ priuilegia Chriſti ore, in beato Petro firmata,*

De Primatu Eccleſiæ Roman. a Chriſto traditio.

A *mata, in Eccleſia ipſa Diſpoſita, antiquitùs obſeruata, & à Sanctis Vniuerſalibus Synodis celebrata, atque à cuncta Eccleſia iugiter venerata, nullatenus poſſunt minui, nullatenus infringi, nullatenus commutari; quoniam fundamentum quod Deus poſuit, humanus non valet amore conatus; & quod Deus ſtatuit firmum validumq; conſiſtit: illeq; potiſſimùm peccat, qui Dei ordinationi reſiſtere tentat. Priuilegia inquam eius Sedis, vel Eccleſiæ perpetua ſunt; Diuinitùs radicata, plantata ſunt; infringi poſſunt, transferri non poſſunt; trahi poſſunt; euelli nõ poſſunt: quæ ante Imperium veſtrũ fuerunt, & permanent (Deo gratias) hactenùs, illibata poſt vos, & quouſq; Chriſtianum nomen prædicatum fuerit, illa ſubſiſtere non ceſſabunt, immutilata. Iſta igitur Priuilegia, huic S. Eccleſiæ à Chriſto donata, à Synodis non donata ſed ſolummodò celebrata, & venerata; per quæ non tam honor, quàm onus nobis incumbit, licèt*
B *ipſum honorem, non meritis noſtris, ſed ordinatione Dei gratiæ, per beatum Petrum, & in beato Petro, ſimus adepti, nos cogunt, noſq; compellunt, omnium habere ſolicitudinem Eccleſiarum Dei;* & inferiùs: *Proinde animaduertendum eſt, quia non Nicæna, non deniq; vlla Synodus, quidquam Romanæ contulit Eccleſiæ priuilegij, quæ in Petro nouerat eam totius veræ poteſtatis pleniter meruiſſe, & cunctarum Chriſti ouium regimen accepiſſe; ſicut beatus Præſul Bonifacius atteſtatur, vniuerſis Epiſcopis per Theſſalanico ſtatutis, ſcribens: Inſtitutio Vniuerſalis naſcentis Eccleſiæ de beati Petri ſumpſit honore principium, in quo regimen eius, & ſumma conſiſtit. Ex eius enim Eccleſiaſtica diſciplina per omnes Eccleſias, religionis iam creſcente cultura, fons emanauit. Nicænæ Synodi non aliud præcepta teſtantur, adeò, vt non aliquid ſuper eam auſa ſit conſtituere, cùm videret nihil ſupra meritum ſuum poſſe cõferri.*
C *omnia denique huic nouerat Domini ſermone conceſſa: ſi omnia, ergo nihil defuit, quòd illi non ceſſerit. Denique ſi inſtituta Nicæna Synodi diligenter inſpiciantur, inuenietur profectò, quia Romanæ Eccleſiæ nullum eadem Synodus intulit incrementum, ſed potiùs ex eius forma, quod Eccleſiæ Alexandrinæ tribuerit, particulariter ſumpſit exordium.*

Quod verò ſequitur de Eccleſia Hieroſolymitana (alibi ſeptimus canon dictus) ineptè & imperitè interpretatur Balſamon, dum ſtatutos tradit à SS. PP. quatuor Patriarchas, Romanum videlicet, Alexandrinum, Antiochenum, atque Hieroſolymitanum; quem meminiſſe oportuit, id primum tentatum eſſe à Iuuenale Epiſcopo Hieroſolymorum poſt Chalcedon. Concil. abſolutũ, cùm ei reſtitit Leo Rom. Pont. Nicænorum canonum obſeruantiſſimus. Cæterùm tantum abeſt, vt huius canonis auctoritate Hieroſolymi- De Eccleſia Hieroſolymita. quid ſtatutum.
D tana Eccleſia aucta fuerit Patriarchatu, vt nec exempta fuerit ab Eccleſia Cæſarienſi, cui vt Metropoli, Palæſtina ſubiecta erat. Nihil ergo magna Synodus contulit Hieroſolymorum Eccleſiæ, niſi, vt qui ex antiquo vſu deferri ſolitus erat honor ei Eccleſiæ, ſic deferretur, vt tamen ſalua in omnibus iura eſſent Eccleſiæ Metropolitanæ, vt ex Synodo proſpectum potiùs habeatur Eccleſiæ Cæſarienſi, quàm Hieroſolymitanæ. Quod enim Hieroſolymitana Eccleſia, attenta eius origine, Mater ſit dicta omnium Eccleſiarum, (nam ſic nominatur in epiſtola Synodali Concil. Conſtantinopolit. Oecumenici ad Damaſum Papam ſcripta, quam recitat Theodoretus [a]) inde accidit, vt ipſius ciuitatis Epiſcopus eum a li. 5. c. 9.
E antiquitùs honorem ſit conſecutus, vt inter Eccleſiarum Apoſtolicarum Antiſtites conſideret, & in litteris quoque ita nominaretur. Sed in tota hac parte legendi integrè ſunt Annales, in quibus egregiè ſtabilitur Primatus Eccleſiæ Romanæ, & hæretici hoſtes, & Græci æmuli confutantur.

S. Synodus, quamuis fruſtrà, laborans in reuocandis ad Eccleſiæ Catholicæ communionem Nouatianis, qui diro ſchiſmate primùm, ac demùm hæreſi ſe ſeparauerant, tamen apertam voluit illis ianuam reliquiſſe, ſi ad Catholicam Eccleſiam redire vellent, certis expreſſis conditionibus, in canone ea de re ſtatuto, qui fertur 8. De Nouatianis.

Rurſus verò de Paulianiſtis, ſeu Samoſatenis & Cataphrygis, ad Eccleſiam Catholicam venire cupientibus. S. Synodus edito Canone proſpexit, qui extat num. 19. De Samoſat. & Cataphryg.

Quoniam autem præter illa, quæ de fide, in eodem Concilio rectè ſtatuta ſunt (inquit A ſanctus Baſilius, epiſtola 78.) alia ad correctionem noxiorum, alia verò ad præmunitionem contra ea quæ in futuro ſuboriri poſſent, à SS. illis PP. inſtituta fuerant: ad emendationem delictorum illa planè ſtatuta fuiſſe videntur, quæ de lapſis recipiendis pluribus Canonibus continentur.

De his qui ſe abſcidiſſent.

Ad hanc quoque partem emendationis delictorum pertinet, quod ſtatutum eſt de his, qui ſe ſponte abſciderunt; aduerſus quos primus ordine poſitus Canon à Patribus habetur conſcriptus. Canonis ſanciendi cauſam dediſſe videtur Leontius, qui accuſatus de commercio cuiuſdam iuuenculæ mulieris, iuſſusque proinde, vt ab eius contubernio abſtineret, ſeipſum caſtrandum dedit, quo ita liberè eius commercio vti poſſet, & nihilominùs tamen, cùm presbyter eſſet, depoſitus eſt. Athanaſ. Apolog. de fuga, epiſt. ad ſolitarios. B Socrates,[a] Theodoretus.[b]

a li. 2. c. 21.
b li. 2. c. 24.

Nõ licere clerico habere ſubintroductas mulieres.

Inde quoque occaſio ſequentis Canonis, qui fertur tertius, fluxiſſe videtur. Interdixit per omnia magna Synodus, non Epiſcopo, non Presbytero, aut Diacono, nec alicui omninò, qui in clero eſt, licere ſubintroductam habere mulierem, niſi fortè, aut matrem, aut ſororem, aut amitam, vel eas tantùm perſonas, quæ ſuſpiciones effugiunt.

De Clericis coniugatis quid ſtatuerit Concil. in quo falſi ſunt, Soc. & Sozom.

c li. 1. c. 8.
d li. 1. c. 22.

Opportuna hic videbatur oblata occaſio, vt de illis quoque Clericis ageretur, qui, antequàm ordinarentur, coniugati eſſent, num initiati poſteà ſacris Ordinibus, cum iiſdem conſuetudinem habere poſſent. Quid autem de his à Patribus ſtatutum fuerit, non apparet. de C huiuſmodi verò rogatione, quod ſcribunt Socrates,[c] & Sozomenus,[d] (qui longè poſt Concilium Nicænum ſcripſerunt) Paphnutium Epiſcopum interceſſiſſe, quominùs legem ferrent; qua, ne Epiſcopi, Presbyteri, Diaconi, ac Subdiaconi vxoribus, quas ante ſacros acceptos Ordines habuiſſent, vti poſſent, prohiberentur, falſum eſſe oportet; ſiquidem traditio Eccleſiæ tam Orientalis quàm Occidentalis, ab Apoſtolis vſq; ducta, hoc habebat, vt (quod ſanctus Hieronymus ſcripſit ad Pammachium epiſtola 50. in fine) *Epiſcopi, Presbyteri, Diaconi, aut Virgines eligantur, aut Vidui, aut certè, poſt Sacerdotium in æternum pudici.* Nihil quidem SS. Nicæni PP. aliud ſtatuerũt, quàm quòd traditio habebat, & proximè citato Canone continebatur, ne vllius ſuſpectæ mulieris contubernio vterentur, in quibus vxores contineri D ſatis apparet: & ſanctus Baſilius apertè declarat, dum ad Petragorium ſcribens, decrepitæ ętatis ſacerdotem, (epiſtola 17. in additionibus) increpat, quòd presbyteram, (quę eſt vxor, (quam, in presbyterium cooptatus, quòd Canones hoc iuberent, reliquerat) in domum admiſiſſet, excommunicationem, niſi eam dimitteret, acriter comminatus, *ſed*, inquit, *eijce illam ex ædibus tuis, & trade in Monaſterium, ſit illa cum Virginibus: tu inter viros miniſtra. lege Canonem à SS. PP. noſtris in Nicana Synodo conſtitutum, qui manifeſtè interdixit, ne quis mulierculam habeat.*

De cleric. fœneratoribus, Ne Diaconi presbyteris Euchariſtiam miniſtrarẽt, neve corã presbyt. ſederent, & ordinati in vna Eccleſ. ad aliã tranſirent.

Pertinet quoque ad præteritorum prauorum morum correctionem, quòd S. Synodus aduerſus Clericos fœnus exercentes, conſtituit, Can. nu. 18. E

Rurſum verò emendauit prauum illum, qui penes alios abuſus irrepſerat, quo Diaconi Euchariſtiam porrigebant presbyteris, ne id vſquàm fieret, vetuit ſancta Synodus; ſimulque prohibuit, ne Diaconi ſederent coram presbyteris. Porrò ex adminiſtratione rerum temporalium, adeò creuit Diaconorum faſtus, in locupletibus præſertim Eccleſijs, poſtquàm ſub Chriſtianis Imperatoribus ſunt auctæ diuitijs, vt ſedere cœperint corã presbyteris, abſente Epiſcopo, & alia ſibi illicita vſurpare, quæ S. Hieronymus, ſcribens ad Euagrium, damnat, epiſt. 85. Can. nu. 14.

Sed & praua illa quoque conſuetudo ſublata eſt, qua Epiſcopi, Presbyteri, atque Diaconi, de Eccleſia, in qua ordinati eſſent, in aliam transferebantur: cenſentur 15. & 16.

His

A His addidit S.Synodus, ne quis alterius Eccleſiæ aliquem ordinaret Clericum, abſque conſenſu illius Eccleſiæ Epiſcopi. Can.nu.17.

Cæterùm quod ex diſtinctione S.Baſilij epiſt.78. non tantùm ad correctionem præteritorum noxiorum, ſed ad præmunitionem quoq; eorum, quæ ſuboriri poſſent, Canones ſtatuerit S.Synodus, ad hoc imprimis ſpectat, quod decretum eſt, nec recēs baptizati in Epiſcopos aſſumerentur, vel presbyteri ordinarentur. Can.nu.2. *De Neophytis nō ordinādis.*

Sed quod ad Epiſcopum ſpectat, quomodo facienda ordinatio eſſet; definitum eſt, vt ab omnibus prouinciæ Epiſcopis ordinetur, vel ſaltem à tribus cæteris per ſcripta conſentientibus, & Metropolitano confirmante. Habetur nu.4. *De Epiſcopis ordinandis.*

B Quo inſuper firma rataque concordia perduraret inter Epiſcopos, illud his additum, vt excommunicati ab vno, ab altero non recipiantur; Vtque bis in anno Antiſtites concilia celebrarent, ad quæ cauſæ deferrentur eorum, qui ab Epiſcopo ſe iniuſtè paſſos aliquid conquererentur; delecta verò ad Concilia celebranda anni ſunt tempora, ante Quadrageſimam, & in Autumno. qui Can. eſt nu.5. *Excōmunicati ab vno Epiſc. ab alio ne recipiantur.*

Sunt autem Canones omnes, quos recenſuimus, viginti numero, non eadem tamen partitione, & ordine vbiq; diſpoſiti, ſicut nec eadem verſione latinitati redditi, cum plures extent. Sed & Theodoretus [a] viginti tantùm Canones in magna Synodo ſtatutos affirmat, totidemq; repertos eſſe in Archiuis, Alexandrinæ, Antiochenæ, & Conſtantinopolitanæ

C Eccleſiæ, cum illi magna diligētia perquiſiti ſunt, ab Epiſcopis Africanis, Synodi ſextæ Carthaginenſ. Acta & epiſtolæ ea de cauſa tunc ſcriptæ, certiſſimam fidem faciunt. Cæterùm Nicænos Canones, aliquod paſſos eſſe naufragium, tabulæ quæ hinc inde reperiuntur manifeſtè ſignificant. Canonem editum à magna Synodo de Diuinis ſcripturis Authenticis, probatur ex S.Hieronymo, præfatione in Iudith, epiſtola 3. ſed quia hunc librum, inquit Synodus Nicæna, in numero SS. ſcripturarum legitur computaſſe, acquieui poſtulationi veſtræ, &c. Quanquàm quod ad lib. Iudith attinet, videatur id potius Hieron. aliunde, quàm ex certo aliquo Canone habuiſſe, cùm inueniantur PP. & Concilia poſt Nicænum, qui lib. Iudith inter Hagiographa non computàrunt, quòd aliàs proculdubiò feciſſent.

[a] lib.1.c.8.

Canon de diuinis ſcripturis.

D Alium item Canonem de Bigamis non ordinandis, citat S.Ambroſius epiſt. ad Vercelenſ. Eccleſ. ſed priùs cognoſcamus, non ſolùm hoc Apoſtolum de Epiſc. & Presbytero ſtatuiſſe, ſed etiam Patres in Concilio Nicæno tractatus addiſſe, neque Clericum quemquam debere eſſe, qui ſecunda coniugia ſortitus ſit. *De Bigamis nō ordinandis.*

Zoſimus Papa, vt eſt in Concil. Carthagin. 6. cap. 3. citat Canonem Nicænum de appellatione ad Apoſtolicam ſedem; quem Theodoretus [b] digito ſignat, dum ſcribit; *Etenim Iulium Epiſcopum, qui tum Romanam rexit Eccleſiam, Euſebiani de criminibus, quæ falſo contra Athanaſium confinxerant, per literas certiorem fecerant. ille Eccleſiæ Canonem ſecutus, (non alium certè quam Nicænum) & eos iuſſit Romam venire, &c. & Diuinum Athanaſium, qui pro ſe in iudicio reſponderet, vocauit:* ſiquidem Athanaſius aduerſus Arianorum iudicia contra ſe lata, Romanum

E Pontificem legitimè appellârat. *De Appel. ad Sedem Apoſtol.*

[b] li.2.c.4.

Cùm vero conſtet, longè grauiori, ex Ariana hæreſi tempeſtate, iactatam eſſe Orientalem, quàm Occidentalem Eccleſiam, haud mirum ſit Hieronymum, Ambroſium, & Zoſimum Papam, ex Romanæ Eccleſiæ Archiuis, atque aliunde petitos alios, præter viginti illos, nouiſſe Nicænos Canones, quod intelligentes Patres Catholici, qui Sardicam, ad Oecumenicum Concilium conuenere, complures, ex Canonibus Nicææ, in magno Concilio editis, quaſi in recentiori theca recondentes, decretis Sardicenſibus, additis quibuſdā alijs, intexuere.

Rurſus

Ieiuni tan tùm ſacrificium offerant.

Rurſus autem Epiſcopi ipſi Africani in 3.Concil.Carthag. ſub Siricio Papa, quod conſtituerunt Can. 29. vt nonniſi à ieiunio ſacrificiũ offeratur, in Concil. Nicæno ſtatutum fuiſſe inferiùs, can.48.profitentur, cùm in fine ſic aiunt: *De fide enim Nicæna tractatus audiuimus. Verùm & de ſacrificijs inhibendũ poſt prandium, vt à ieiunis, ſicut dignum eſt offerantur, & tunc, & nunc confirmatum eſt.* A

De minore Synodo ad maiorẽ prouocatio.

Inſuper alterius Canonis meminit Iulius Papa in epiſtol. ad Arian. recitata, & intexta ab Athanaſio in Apolog.2. in hæc verba: *Epiſcopi, in magna Synodo Nicææ congregata, non ſine Dei conſilio permiſerunt, priores Synodi dicta in alia Synodo examinari.* & paulò pòſt: *Quod ſi iſtiuſmodi conſuetudo olim fuit, eiuſq; memoria renouata eſt, & ſcripto prodita in magna Synodo, eamq; apud vos valere non ſinitis, rem profectò indecoram facitis.* B

De formatis ſtatutũ in Cõcil. Nicæn.

Cæterùm nec ipſi Græci, quantumlibet tenaciſſimi Nicænorum Canonum, numeri vicenarij cuſtodes & vindices, negare vſquàm potuerunt, nihil prætereà in magna illa Synodo eſſe ſtatutum, quod extra illos 20.Canones inueniatur. Cùm ab Attico ipſo Epiſcopo Conſtãtinopolitano editum ſit exemplar formatæ ſcribendæ, cuius communicatione, vniuerſa compaginari deberet Eccleſia, quod excluſum habetur poſt Conciliũ Chalcedonẽſe ſed in Creſconiana collectione, ſub eiuſdem Attici titulo deſcriptum reperitur, in quo hæc ſunt verba: *Hoc à Patribus 318. Nicææ congregatis ſaluberrimè inuentum eſt & conſtitutum.* Vſus porrò formatarum ad hoc referebatur, vt qui has ſcriberet, vel afferret, agnoſceretur eſſe Catholicus. Hic autem Canon, nequaquàm videtur cum cæteris eſſe editus, ſed penes Catholicos Epiſcopos, retentus eſſe ſecretus, ne ſi alioqui vulgaretur, impoſtor aliquis Hæreticus, vel Schiſmaticus, per fraudem confictis eiuſmodi literis, Formatis dictis, ſe pro Catholico venditaret, & Catholicam cõmunionem ſuffuraretur. Ad huius Canonis elucidationem legendus eſt Iuo, de cauſ.cler.parte 6.cap.433. ſed inprmis de tota re Annales ipſi Card.Baronij, canoni de Formatis, in Creſcon. collectione, Subijciuntur S.Synodi literæ (ſanè corruptę) ad Silueſtrum Rom.Pont. in quib⁹ illa verba leguntur: *Quidquid autem conſtituimus in Nicæno Concilio, precamur veſtro oris conſortio confirmetur. Oret beatitudo tua pro vniuerſo Concilio. Dat.8 Kalend.Iul. Accept.13.Kalend.Nouemb. Paulino, & Iuliano Coſſ.* C

Nicænæ Syn.literę ad Silueſt. quibus petit confirmationẽ.

Cui habetur coniuncta Silueſtri epiſtola ad Synodum, ſed mendoſiſſima, quæ & ob Coſſ. perperàm poſitos, commentitia reputatur. Quod ad magnæ Synodi confirmationem ſpectat, certum eſt, Eccleſiaſtico iure traditum, & obſeruatum eſſe, vt omnia Decreta ab Epiſcopo Rom. Eccleſiæ acciperent firmitatem. CANON ECCLESIASTICVS VETAT (eſt apud Socratem 2. cap. 13.) NE DECRETA, ABSQVE SENTENTIA EPISCOPI ROMANI, ECCLESIIS SANCIANTVR. Qui quidem canon non in aliqua Synodo reperitur eſſe ſancitus, ſed potiùs antiquo vſu, vti Apoſtolica inſtitutio, ad poſteros iugi obſeruatione omnium, apparet ſtabilitus. Glorificationis hymno, id eſt, D

Glorificationis hymnus.

GLORIA PATRI, ET FILIO, ET SPIRITVI SANCTO, qui ab Apoſtolis ipſis vnà cum fide traditus eſt Eccleſiæ, vt eſt apud Baſilium de Spiritu ſancto, ad Amphilochium, cap.2.27.& 29.) illud à Nicæna Synodo factum eſt additamentũ, SICVT ERAT IN PRINCIPIO, ET NVNC, ET SEMPER, ET IN SAECVLA SAECVLORVM, AMEN. idq; occaſione Arianorum blaſphemantium Dei filium, nõ ſemper cum Patre fuiſſe, ſed tẽpore cœpiſſe, vt habetur in Concilio Vaſenſi primo, habito ſub Conſtantio, capite 1. Ado in Chron. A.D.337. ſed & eoſdem Arianos, vt baptiſmi formam corruperant, ita etiam hymnum glorificationis, dicentes: Gloria patri per filium, in Spiritu ſancto. Sozomenus tradit 3.cap.19.in fine. Vſum porrò huius hymni glorificationis in Eccleſia fuiſſe traditione Apoſtolica, ante Concilium Nicænum, eſt ſanè veriſimile: nam ſi de eo concilium ſtatuiſſet, vniuerſalis & vniformis per Eccleſiam eius fuiſſet vſus & obſer-

uatio:

A uatio: at ſicut apparet ex Caſſiano lib. 1. cap. 8. Illud etiam, ait, (quod in hac Prouincia vidimus) vt vno cantante, in clauſula Pſalmi, omnes adſtantes concinant, cum clamore, Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto, nuſquam per Orientem audiuimus; ſed cum omnium ſilentio, ab eo qui cantat, finito Pſalmo, orationem ſuccedere: hac verò glorificatione Trinitatis, nequaquam modo ſolere Antiphonam terminari. quare redarguitur falſitatis commentitia illa, nomine S. Hieronymi epiſt. ad Damaſum, qua rogat, vt ex Orientis exemplo inducat huius hymni vſum in Eccleſiam Rom.

De vſu Symboli Nicæni in Eccleſ. Orient.

Vſus concinendi in Eccleſia Symbolum Nicęnum in eccleſijs Orientis, vbi hęreſis Arij magis inualuit, magis etiam debuit frequentari. In eccleſia Conſtantinopolitana, cùm antea ſemel in anno, Paraſceue ſcilicet Dominicæ paſſionis tempore, quo Epiſcopus catechiſaret, recitaretur: *Timotheus Epiſcopus*, inquit Theodorus lector, *ab amicis rogatus, per ſingulas ſynaxes dici curauit, ad reprehenſionem videlicet Macedonij, quaſi ille Symbolum hoc non reciperet.* Eccleſia verò Romana, cuſtos fideliſſima antiquitatis, quod didicerat ab Apoſtolis, Symbolum, nullo prorſus additamento, quod nec vlla hæreſi maculata fuit, diutiùs retinuit. Ruffin. in expoſitione Symb.

Eccle. Ro. diutius retinuit vſũ Symb. Apoſt.

De num. Canõ. Nicęnorum.

Quod rurſum ſpectat ad numerum Canonum Nicænorum, cùm conſtet exceſſiſſe numerum Vicenarium, non videtur poſſe affirmari fuiſſe 70. quod in epiſtola, quæ Marci Papæ dicitur ad Athanaſium, legitur; nec 80. quod alij affirmant; nec conſtitutiones quaſdam C ab eadem Synodo ad rectè viuendi formam præſcriptas fuiſſe, quas circumferri tradit Dalmatius Epiſc. Cyzicenus, cùm hæc omnia maiores ignoraſſe viſi ſint, quando oborta controuerſia in Eccleſia Africana, de ijs mentio neceſſaria incubuiſſet.

Quod legitur apud Gregor. presbyterum in orat. de magna Nicæna Synodo, & apud Nicephorum [a] de ſubſcriptione facta à duobus Epiſcopis iam vita functis, non videtur fuiſſe cognitum Athanaſio, Hilario, & alijs, qui nihil planè reliquere intactum, quo inſultãtem Arianam hæreſim oppugnare potuiſſent.

a *lib. 3. c. 18*

Elogia Concilij Nicæni.

S. Synodi Nicænæ, mirum eſt, quot & quanta extent SS. PP. præconia & elogia, ſed in primis S. Leonis Papæ, cùm alibi, tum maximè Epiſt. 53. ad Anatolium, & 55. ad Pulcheriam D Auguſtam.

Nicæa ciuitas, licèt antea non ignobilis, longè clarior & illuſtrior reddita eſt triũ menſium, magni illius Concilij incolatu, admirandis quibuſdam ſibi diuinitùs impertitis potita beneficijs, quæ Gregor. presbyter recenſet Orat. de PP. Nicæni Concilij, apud Lipom. T. 6. 10. Iul. quorum PP. memoriam Orient. Eccleſia celebrat v. Kal. Iun. Græc. Menolog.

Conſtant. Vicẽnalia

Abſoluto Nicæno Concilio, Vicennalia Imperij Conſtantini acta, gaudijs cumulatis, Conſtantio Cæſare creato, Euſebius [b] eius oratio, qua ſe ait Conſtantinum ad cœlum vſq; laudibus extuliſſe, non extat.

b *li. 3. Vitæ c. 14. et 15. & lib. 4. c. 40.*

Conſtant. beneficentia erga Epiſc. &c.

Conſtantinus, ſummis fauoribus & ſtudijs Epiſcopos proſequitur, epulo excipit, muneE ribus donat ampliſſimis, mandat per Prouincias Clericis, Virginibus, Viduis, certum frumenti numerum ſuppeditari, Euſebius [c], Theodor. [d] Sozomenus [e].

c *3. Vitæ, c. 20.*

d *lib. 1. c. 11*

e *li. 1. c. vlt.*

Dextros oculos Epiſcoporum, pro pietate effoſſos, piè oſculatur, pro certo perſuaſus, vt ait Theodoret. oſculo ſe benedictionem inde hauſturum.

Pia & peramanti admonitione, de pace & animorum conſenſione ſeruanda, Epiſcopos dimittit. Euſeb. ibid.

Cõfirmatur Conc. Nicæ. per Silueſtrũ.

Perlatis Romam Decretis S. Magnæ Synodi, atque litteris, Silueſter colligit ex Italia Epiſcoporum Concilium, cuius extat fragmentum Tom. 1. Concil. Silueſter Epiſcopus S. & Apoſtolicæ Sedis Romanæ, dixit: QVIDQVID IN NICAEA BITHYNIAE CONSTITVTVM EST, AD ROBVR S. MATRIS ECCLESIAE CATHOLICAE F

APOSTOLICAE, A SANCTIS SACERDOTIBVS TRECENTIS DECEM ET OCTO, NOSTRO ORE PARITER CONFIRMAMVS. OMNES QVI AVSI FVERINT DISSOLVERE DEFINITIONEM SANCTI, ET MAGNI CONCILII, QVOD APVD NICAEAM CONGREGATVM EST, SVB PRAESENTIA PIISSIMI ET VENERANDI PRINCIPIS CONSTANTINI AVGVSTI, ANATHEMATIZAMVS. ET DIXERVNT OMNES, PLACET; Sunt & alia ibi [illegible] qui [illegible]t. A

Felix Papa [illegible] de hac eadem confirmatione, [illegible]rta Synodica epiſtola, cum Synodo [illegible] R[illegible] habet: *[illegible] ad B. Petrum Apoſtolum dicente: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædi[illegible] [illegible] & portæ inferni non præualebunt aduerſus eam, eam vocem ſequentes, trecenti [illegible] & octo S[illegible] apud Nicæam congregati, confirmationem rerum, atque [illegible] S. Romanæ Eccleſiæ detulerunt, quam vtramque vſque ad ætatem noſtram, ſucceſſiones o[illegible] [illegible] [illegible]t.* B

Quod Concilium in Carth[illegible] 6. te[illegible] C[illegible].9. perlata fuiſſe in Africam ſtatuta Nicæni Concilij per Cæcilianum Epiſcopum Carthaginenſ. qui eidem interfuit; idem cre[illegible]dum eſt [illegible] Epiſcopis.

Alexander Epiſcopus Alexandrinus, ad fidem Catholicam, ſartam tectam c[illegible] dam, prouiden[illegible] in futurum, ſtatuit, ne Alexandriæ, quantumuis ampliſſima ciuitate, po[illegible] [illegible]ptam, licet presbyter, ſed ipſe tantum doceret Epiſcopus, Soz[illegible]. C

Conſtantinus Imperator, compoſitis in Concilio Nicæno rebus Eccleſiaſticis, ad po[illegible] conuertit, & grauiſſimum ac ſaluberrimum Edictum aduer[illegible] [illegible] *quis eſt, cuiuſcumque loci, ordinis, dignitatis, qui in que n[illegible]que [illegible], Comitum, [illegible] vel Palatinorum meorum, aliquid veraciter & manifeſte [illegible] poſſe confidit, quod non integre atque iuſte geſſiſſe videatur: intrepidus & ſecurus accedat, [illegible] Et ſi fuerit comprobatum, ipſe me vindicabo. Dicat ſecurus [illegible] ſi probauerit [illegible] ipſe me vindicabo de eo, qui me [illegible] que ad hoc tempus [illegible] integritate, deceperit. Illum autem qui hoc prodiderit, & comprobauerit, & d[illegible], & rebus augebo. Ita mihi [illegible] Diuinitas ſemper propitia ſit, & me [illegible] [illegible] R[illegible]publ. P. P. xv. Kalend. Octobr. Nicomediæ, Paulino & Iuliano C[illegible]* D

Aduerſus [illegible]ocatos quoque peculiarem edidit [illegible]em c.

Item de gladiatoribus ſanxit ad Maximum Præfectum Præt. Cruenta ſpectacula in otio Ciuili, & domeſtica quiete non placent. Quapropter quia omnino gladiatores eſſe [illegible] [illegible] qui [illegible] delictorum cauſa hanc conditionem atque ſententiam mereri [illegible] [illegible] [illegible] inferuire, vt ſine ſanguine ſuorum ſcelerum pœnas agnoſcant. [illegible] Kal. Octobr. Paulino & Iuliano Coſſ. d

Poſtremo ſupplicium Crucis a Romanis [illegible] decretum maleficis, (ait S[illegible] E [illegible] Conſtantinus, non quidem poſt debellatum Maxentium: nam [illegible] pro dato anno [illegible] Imperij, Voluſiano & Aniano Coſſ. legitur, De [illegible] patibulo alligatur f.

Qu[illegible]iam ſuam Imaginem Conſtantinus, ſeu nummis [illegible]am, ſeu depictam in tabulis, [illegible] cuius rei ad [illegible] nio ſunt [illegible] hac ſigura [illegible] g

Quod æmulati ſunt nonnulli cæterorum [illegible] vt [illegible] nummus.

In aureis nummis ait Euſebius [illegible]

Alexander Epiſcopus Alexandrinus [illegible] Conſtantinus [illegible] Nouatianus [illegible] lib. 4. de [illegible] c. 5. [illegible] dicto [illegible] tur, [illegible] d. l. 1. de gl[illegible] l. Iul. ma[illegible] Cruci [illegible] [illegible] ſtab. præ[illegible] g l. 1. c. 8. in fin. h Vita 4. c. 15. & 16.

A ti[illegible] [illegible] & in ſummis Regiarum Veſtibulis, erecto ſtatu, [illegible] in cœlum contemplantis, & precantis forma, manus ſurſum tollens, pingebatur [illegible] cauit, ne [illegible] in Idolorum templis poneretur. D[illegible] lanceam ipſam, Euſeb. lib. 4. Vitæ cap. 16. [illegible] ſoleret in prælijs, in ſimilitudinem Crucis elaborandum curauit, quæ à [illegible] Imperatoribus iure hæreditario poſſeſſa, ad [illegible] quoque Imperatorem, & Ot[illegible] eius filium peruenit, ac magno in pretio habita fuit. Acta S. Ge[illegible] Abbatis apud Surium, die 3. Octobr.

Per hæc tempora Conſtantinus cultus ſcribitur ab Euſebio [a], legationibus & muneribus [illegible] exterarum & barbararum gentium, [illegible], Indorum, Aethiopum, B P[illegible], quorum legatos ampliſſimis donatos muneribus remiſit, & cum Perſarum Rege [illegible] & ſocietatem inijt, & literis perhumaniter miſſis, gratulatus eſt multitu[illegible] [illegible]orum in eius regno; eosq; diligenter commendauit. Euſeb. [b]

D[illegible] Religio Chriſtiana ad Gentes finitimas permanauit, & in multos diffuſa eſt. [illegible] [c]

Euſebius Chronicon ſuum in vigeſimo anno Imperatoris Conſtantini terminat; quod [illegible] nius ab eo elucubratum, ita vt Hieronymus vocet hiſtoriam ad nos peruenit mu[illegible] & corruptum. Hieronymus eo Latine reddito & aucto vſque ad Conſulatum Va[illegible], & Valentiniani iterum, pari forma perſecutus eſt hiſtoriam, & pleniorem C Chronologiam, quam item mutilatam & corruptam habemus.

a lib. 4. Vitæ c. 7. Legationibus variarum gentium celebratur. b lib. 4. c. 8. & 9. c lib. 2. c. 7. Euſ. Chron. Conſt. anno 20. terminatur.

Gangrenſis Synodus.

HANC Synodum per hos annos habitam, Oſij Legati Apoſtolici, in Orientem à Silueſtro Papa, varijs de cauſis Eccleſiaſticis, miſſi, præſentia facit vt aſſ[illegible], de quo Athanaſius in Apologia de fuga ſua ſic habet: *In qua enim Synodo ille non Dux & Anteſignanus fuit? Quem non ille recta tuendo in ſententiam ſuam pertraxit? Quæ Eccleſia [illegible] Præſidentiæ nō pulcherrima monumenta retinet?* &c. Ob cuius Oſij forte præſidentiam, in ea Synodo, vt Le- D gati Apoſtolici, Symmachus Papa in ſexta Synodo Romana affirmat, Canones Gangrēſes Apoſtolica auctoritate conditos eſſe; Qui quidem viginti canones, viginti errores condemnant Euſtathij, an Euſtathij, an potius Eutacti cuiuſdam, cuius ſimiles errores refert Epiph. (ſed, quod dubitationem affert, an hic fuerit) vixiſſe eum ait extremo tempore Conſtantij [illegible] quod Socrat. [d] & Sozom. [e] putant Euſtathium fuiſſe Sebaſtenum, in minori Armenia Epiſcopum Arianum, hoc ipſo, præter alia, improbatur, quod S. Baſilius duabus Epiſtolis, errores illius enumerans, horum minime meminit.

d 2. c. 33. e 3. c. 15.

Chriſti Annus	*Silueſtri Papa*	*Conſtant. Imp.*	*Conſtantino Aug. 7.m & Conſtantio Cæſare* Coſſ.
326.	13.	21.	

S. Alexander Epiſcopus Alexandrinus, poſt multos exantlatos labores, decertans contra Arij blaſphemiam, in decrepita ætate quinto menſe poſt celebratum Nicænum Concilium moritur: in eius locum Athanaſius, eiuſdem eccleſiæ Diaconus ſubrogatur. Athanaſ. [f] Theodoret. [g] Epiphan. [h]

Ariani electionem Athanaſij calumniantur apud Imperatorem, &c. *Nos autem contra* (ait Synodus Alexandriæ celebrata, in Epiſtola Encyclica, apud Athan. Apolog. 2.) *cum [illegible] tate & vniuerſa Prouincia teſtamur, omnem multitudinem, populumq; Catholicæ Eccleſiæ*

f or. 1. contr. Arian. g lib. 1. c. 20 h hæreſ. 29

Synodi luculentum teſtimonium de Athanaſ.

in vnum coactum, quaſi in ſpeciem vnius corporis & animæ, clamoribus, vociferationibusq́; poſtulaſſe Athanaſium Eccleſiæ Epiſcopum dari, idq́; publicis votis à Chriſto expetiiſſe, nosq́; vt faceremus, per multos dies & noctes, iureiurando obteſtatos fuiſſe, cùm intereà nec ipſi ab Eccleſia diſcederent, neque nobis diſcedendi facultatem permitterent. Hoc noſtrum totiusq́; Ciuitatis, & vniuerſæ Prouinciæ teſtimonium: Nec mali quicquam de eo, quod ab illis fit, pronunciamus: ſed optima quæque prædicamus, bonum illum eſſe religioſum, Chriſtianum, deuotarium, & verè Epiſcopum. Porrò quod noſtrum plerique, ſub omnium oculis, exclamationibusq́; Athanaſium Epiſcopum creârint, nos ipſos in teſtes offerimus; quibus vt creationis auctoribus, maior quàm iſtis, qui tunc aberant, & nunc mentiuntur, fides haberi debet. & pòſt multa: *Fingunt fuiſſe* (ſcilicet in Athanaſii introitu) *ſeditiones, luctus, populorumq́; lamentationes, indignè ferentium eius creationem; Nihil ibi tale contigit, ſed potius omnia contraria, gaudia ſcilicet, animorumq́; alacritates, & populorum deſiderio videndi hominis, accurſus vbique per Eccleſias lætitia, & gratulationes ad Dominum.* B

a li.1.c.16.

Sozom.[a] ex Apollinario Syrio refert, Athanaſij electionem diuinitùs præcognitam ſeni ipſi B. Alexandro, & prædictam, cùm diceret: *Athanaſi, putas te poſſe effugere, non tamen effugies,* ſi quidem ſeceſſerat, ne illo gradu locaretur.

Ariani Meletian. ad ſe trahunt contra Athanaſ.

Meletius, mortuo Alexandro, contra Decretum Nicæni Concilij iam migraturus è vita, Ioannem, vnum è familiaribus ſuis, in ſuum locum Epiſcopum ordinat; & eo mortuo, Meletiani rebelles & contumaces, aduerſus Athanaſium omnia miſcere cœperunt, & cum alioqui alieni eſſent ab Arianis, ab Euſeb. Nicomedienſ. inuitati & ſolicitati; cum illis coitionem faciunt, aduerſus rectam fidem, & Athanaſium; qui commonuit Imperatorem de eorum violatione Concilij Nicæni, ſeditionibus, & contumelijs in Orthodoxos; at Imperator pro ſua humanitate & pietate, plurimùm laborans in diſſidijs componendis, nec proficiens, Meletianos, vt obſtinatos in ſchiſmate, & Hæreticos, poſt Nicænum Concilium in Hæreſi permanentes, priuilegijs, reliquis Chriſtianæ legis cultoribus conceſſis, edita ſanctione, priuauit, & alijs oneribus obligauit, quæ eſt huiuſmodi: *Priuilegia quæ contemplatione religionis indulta ſunt, Catholicæ fidei obſeruatoribus prodeſſe oportet. Hæreticos autem atque Schiſmaticos, non tantùm ab his priuilegijs alienos eſſe volumus, ſed etiam diuerſis muneribus conſtringi & ſubijci, PP. Kalend. Sept. Generaſto, Conſtantino A. V I I. & Conſtantio Coſ.*[b] Euſeb.[c] & Athanaſ. Apolog. 2. & orat. prima contra Arianos. C D

b C. Theod. & Inſt. l. 1. de hæret.
c Vitæ l. 3. c. 22. & 23.

Epiphanius ex Meletianorum quopiam fautore mutuatus hiſtoriam, deceptus eſt, hæreſi 68. nec conſentanea ijs, quæ narrat Athanaſ. nec veriſimilia narrans.

d l.2. C. Theod.

De Nouatianis ad Baſſum, hoc eodem anno, ſic reſcribit: *Nouatianos non comperimus prædamnatos, vt ijs, quæ petiuerunt, crederemus minimè largienda, &c.* D. nono Kalend. Octobr. Spoleti.[d]

Quod ait, Nouatianos non comperimus prædamnatos; cùm tamen Concilium Nicænum, cum illis venire volentibus ad Eccleſiam Catholicam, conditiones præſcribit, ſatis oſtendit eos extra Eccleſiam eſſe; ſed propterea fortaſſe ſic dixit, quod inter Schiſmaticos, non autem inter Hæreticos numerarentur, quod de Chriſti perſona atque natura cum Catholicis rectè ſentirent. Sed conſultius in alia prolixiore ſanctione, aduerſus hæreticos edita, primo loco Nouatianos poſuit, ſic dicens: *Cognoſcite iam per legem hanc, quæ à me ſancita eſt, o Nouatiani, Valentiniani, Marcionitæ, Pauliani, quique Cataphrygarum nomen vſurpatis, &c.* in qua conuentus publicos & priuatos interdicit, loca conuentuum dirui iubet, & omnes ad Catholicam eccleſiam inuitat, apud Euſeb. in Vita.[e]

e 3. c. 61. 62.

Cur verò Ariani, quorum recens perfidia Orientem turbauerat, inter hæreticos minimè ſunt recenſiti? an quod ſub Catholico nomine adhuc laterent, qui & in Nicæno de fide decreto ſubſcripſerant; an verò dolo & fraude Euſebij Ariani, ſunt prætermiſſi?

A Quantum per Edictum Conſtantini profectum ſit, alijs verè alijs fictè ad Eccleſiã concurrentibus, alijs etiam longè refugientibus, differit Euſeb. cap. vlt. lib. 3. Vitæ.

Stabilita in Nicæno Concilio Catholica fide, Hæreſibus atque Schiſmatibus, quantum licuit, legibus profligatis; ad extirpandum Idolorum cultum, & Dei Eccleſiam in Oriente, (quod in Occidente fecerat) ædificijs illuſtrandam, animum adiecit; tumque illud factum eſt, quod Eunapius Sardianus Ethnicus, ſcriptum reliquit; *Conſtantinus qui tum Imperium regebat, fana, toto orbe celebratiſſima euertebat, & Chriſtianorum ædificia extruebat*, quæ ad hunc annum referunt, Euſeb. in Vita [a] & Socrat. [b]

Extirpandæ Idololatriæ, & Eccleſiæ ædificijs illuſtrãdæ incumbit Conſtantinus.

a li. 3. c. 24
b l. 2. c. 18

Euſeb. porrò qui plura auguſtiſſima templa, circa Myſteriorum Domini monumenta,
B extructa ſcribit in Vita, ſex recenſet, Orat. in Tricennalib. Conſtantini, Primum, in memoriam Chriſti paſſionis; Secundum in memoriam ſanctiſſimæ Crucis; Tertium in loco vbi ſepulcrum eſt; Quartum ad antrum Bethleemeticum; Quintum ad montem Olıueti, vnde aſcendit; Sextum ad montem Caluariæ, vt videtur velle ſignificare Euſeb.

Baſilicæ à Conſtantino extructæ in Oriente.

Mirum ſane eſt, quod Euſeb. latè proſequens Eccleſias à Conſtantino & Helena extructas, de Cruce, ab ea inuenta, ne verbum quidem: qui tamẽ in Chronico ſic de ea meminit: *Helena Conſtantini mater, diuinis admonita viſionibus, beatiſſimum Crucis ſignum, in quo mundi ſalus pependit, apud Hieroſolymam reperit.* in quo licet ſit error in numero annorum Conſtantini; tamen conſtat ibi, poſitam Crucis inuentionem anno ſequenti poſt Nicænum
C Concilium, vt non immeritò omnes antiqui auctores Græci, hoc eodem anno Helenæ aduentum Hieroſolymam, & Crucis inuentionem ponant, ſed plura minùs ſolidæ veritatis in hiſtoriam Inuentionis ſanctæ crucis, etiam antiquitùs irrepſiſſe conſtat, ex eo quod Gelaſius Romanus Pont. ſic dubiam reliquit & incertam, vt in arbitrium prudentis lectoris reijciat. Inuentionis porrò hiſtoria antiquis probata hæc ferè eſt, ex S. Ambroſio Orat. in funere Theodoſij, Paulino, Epiſtola 11. Seuero, hiſt. lib. 2. Rufino, 1. ca. 7. & 8. Helena pio ſtudio, diuinæ reuelationis inſtinctu, Hieroſolymam profecta, ex indicio Iudæorum, loco altè effoſſo, tres Cruces reperit, atque Dominica ex indicio tituli, (vt Ambroſius) comperta, vel potiùs defuncti excitati, admota vera Domini cruce, (vt Paulinus, &
D Seuerus) vel languentis fœminæ ſanitati reſtitutæ (vt Rufinus, Theodoretus, Socrates, Sozomen.) cuius partem alteram Hieroſolymis reliquerit, alteram ad filium attulerit (vt Sozom, & Theodoret.) quam inquit Socrates, *acceptam Conſtantinus, ratus ciuitatem illam, in qua illa ſeruaretur, omninò ſaluam & incolumem fore, in ſuam ipſius ſtatuam, quæ Conſtantinopoli in foro ſuper columnam ingentem locata fuit, incluſit*; quæ quidem haud magna pars eſſe potuit; reliquam partem conſtat Romam eſſe perlatam, & in Baſilicam, ad Atrium Seſſorianum collocatam. Ex maxima verò illa portione Hieroſolymis relicta, fidelibus eò pietatis ergo peregrinantibus, & pro mercede longi itineris, aliquid ex Dominicæ Crucis ligno ſibi impertiri obnixè petentibus, à loci Epiſcopo erat ſolitum fruſtulum concedi,
E ſed *operante diuina virtute, iugi miraculo*. (quod ait ſanctus Paulinus Epiſtola 11.) *Crux in materia inſenſata, vim viuam tenens, ita ex illo tempore innumeris penè quotidie hominum votis lignum ſuum commodat, vt detrimenta non ſentiat, & quaſi intacta permaneat, quotidiè diuiduam ſumentibus, & ſemper totam venerantibus: ſed iſtam imputribilem virtutem, & indetribilem ſoliditatem, de illius profectò carnis ſanguine bibit, quæ paſſa mortem, non vidit corruptionem.* Sed & ſanctus Cyrillus Hieroſolymorum Antiſtes, qui his temporibus vixit, & interfuiſſe potuit eiuſdem Crucis inuentioni, (nam ſub Conſtantio, filio Conſtantini, eidem Sedi poſt Maximum Macarij ſucceſſorem, fuit præfectus Epiſcopus). de Crucis innumerabiles ferè per partes facta diuiſione, hæc habet Catecheſi 4. *Ligno crucis vniuerſus terrarum orbis per partes repletus eſt*; ac rurſum catecheſi 13. *per particulas ex hoc loco, per vniuerſum orbem ſparſum eſt*, qui item de

Sex Baſilicæ ad paſſionis Domini monumenta extructæ.

Inuentio Crucis.

Iuge miraculũ in Cruce Domini.

 multi-

multiplicatione in crucis diuiſione diuiſitiis impartita teſtis fidelis accedere videtur, Catech. li. 10. A

Claui quibus cruci affixus Dominus.

De Clauorum inuentione, quam omnes ſuprà citati auctores affirmant, de quibus Ambroſius: *Quæſiuit quibus crucifixus eſt Dominus, & inuenit. De vno clauo frænos fieri præcepit, de altero diadema intexuit, vnum ad decorem, alterum ad deuotionem vertit, &c.* Tres verò fuiſſe clauos, imagines Chriſti Crucifixi vetuſtiores indicant, quatuor tamen fuiſſe aſſerit Gregor. Turonenſ. de glor. Martyr. cap. 6. quorum duobus frænum Imperatori ... tertio munita eiuſdem Galea. Quarto ſedatum Hadriaticum Mare tempeſtatibus & naufragijs infame.

Pium Helenæ officium.

Reliquit Hieroſolymis etiam (inquit Rufinus 5. cap. 8.) *indicium hoc religioſi animi Regina venerabilis: quod Virginibus Deo ſacris epulum præbuerit, & eadem famulæ habitu cuncta ... miniſtrarit, & Regina orbis, ac mater Imperij famularum Chriſti ſe famulam deputarit*, quod ipſum ... ctum Græci Theod. Socrat. Sozom. celebrant.

a li. 4. vitæ c. 28.
Conſtantinus colit Virgin. profeſſos.

Coluiſſe plurimum & eius filium Conſtantinum ſanctas Dei Virgines, eaſque ex publico aluiſſe, Euſebius teſtatur his verbis: [a] *Maximis autem eos honoribus proſequebatur, qui vitam ſuam Cœleſti philoſophiæ dedicaſſent. Sanctiſſimum ergo perpetuarum Virginum cœtum conſtanter colebat, quod in earum mentibus Deum ipſum, cui ſe conſecrârunt, inhabitare crederet.*

Helenæ munificentia.
b 4. c. 43. & 44.

De eiuſdem Helenæ incredibili munificentia, in omnis ordinis homines, & maximè in Eccleſijs extruendis, omnem peragrans Orientem, Euſeb. [b] in Vita Conſtantini. De Baſilica Luciani Martyris, cuius erat recens memoria, hæc eius Acta antiquitùs ſcripta: *Poſteà autem quàm ſalutarem Domini reſtituit Crucem, quæ Magnum inter claros Imperatores, genuit Conſtantinum, veneranda Helena, quando reuertebatur Hieroſolymis, locum honorans & in eo condidit Ciuitatem, conuocatis habitatoribus ex ijs quæ circumerant Regionibus, & effectus operis participibus, & validè eam cinxit mœnibus, & martyri templum ædificauit maximum, quod nunc quoque inſigne & pulchrè extructum cernitur, ab ijs qui terra & mari ingrediuntur ac nauigant*, apud Sur. 7. Ianuar. quam vrbem Drepanum anteà vocitatam in Bithynia, redditam ampliorem, Helenopolim à Matre filius appellari voluit. Sozom. [c] ſed & Pontum ipſum Polemaicum anteà dictum ab eadem Helenopontum voluit nominari. Iuſtiniani Nouella Conſtit. 28. C

c lib. 2. c. 1. D

Mors Helenæ.

Cum quoto potiſſimùm anno Helena defuncta ſit, incompertum penitùs habeatur; hic, vbi de rebus ab eadem geſtis agitur, opportunum videtur, beatum eius finem adnectere, ex Euſeb. 3. Vitæ, cap. 45. & 46. Ea igitur reuerſa in Occidentem, Romæ, coram Imperatore filio & Nepotibus Cæſaribus, Teſtamento confecto ferè Octogenaria, ita viuendi finem fecit, vt potius ad cœleſtem & beatam vitam tranſire videretur, clara ſplendidiſſimis exequijs, regali eſt ſepulchro condita, ſarcophago porphyretico, in Baſilica ſanctorum Martyrum Marcellini & Petri, via Lauicana, inter duos lauros, vt eſt apud Anaſtaſium, in libello inſcripto, Munificentia Conſtantini. Quod verò aſſerit Nicephorus 8. capite 31. biennio poſt tranſlatam Conſtantinopolim, apud antiquos ... fuiſſe tamen C. Plis, ſacram ædem ... Helenæ ſanctiſsimæ maiori ... cognominatam, teſtatur Iuſtinianus Imper. Imò Sigebertus Anno Dom. 849. ab Vrbe tranſlatam ait in Galliam. Verum tamen corpus oſtenditur Venetijs, quod eius eſſe conſtanti fama aſſeritur. Plura proſequitur ibi Euſeb. de filij pietate in parentem, quam etiam à pietate alienam, ita piam reddidit, vt à prima ætate ab ipſo communis omnium ſaluatoris ore inſtituta fuiſſe videretur; plurima porrò morientem, de pia viuendi ratione filio præcepta dediſſe, eundemque benedictionibus muniuiſſe addit Theodoret. [d] eam quidem in Occidentem reuerſam ...

d li. 1. c. 18.

A tis conſtat, [illegible] Hadriaticum Mare nauigans in illud clauum vnum de cruce Domini, ad ſedand[illegible] proiecit, adueniens autem in Vrbem, partem quam ſecum vexit ſanctiſſimæ Cr[illegible], & vnum ex Clauis, in Baſilica dicta Heleniana religioſiſſimè collocauit. N[illegible]tat, [illegible] eius anima poſt obitum ad cœlos ſublata, & a Chriſto recepta deſcribitur.

Quod [illegible] ſpectat ad Baſilicas à Conſtantino Imperatore in Oriente erectas, inter alias [illegible] in diuerſis locis, quas tradit Sozomenus ab eo ædificatas Eccleſias, excel[illegible] Antiochena, ob ſuam mirificam in omnibus excellentiam, Dominicum au[illegible], [illegible] præter auguſtiſſimam eius ſtructuram, acceſſit ex auro confectis vaſis ef[illegible] Conſtantini munificentia, deſcribit eam Euſeb. in vita[a] & orat. de laud. Conſtantini [illegible] tradit ſumptuoſiſſimum ab eo erectum fuiſſe Templum Nicomediæ in Bithynia. *a li.3.c.49*

Conſtantini Baſilicæ in Oriente.

Ad [illegible] Gentilium, Cloacas omnium turpitudinum diruendas, animum conuertens Conſtantinus, locum ad Quercum Mambre, diuinis viſionibus Abrahæ factis, nobilitatum, & a [illegible] impuris Idolis & ſacrificijs pollutum, purgari mandat, ibique præclarum [illegible] Templum, extat ea de re Epiſtola eius ad Palæſtinæ Epiſcopos, apud Euſeb. 3. [illegible].

Fana Gentil. demoliuntur.

[illegible] in Phœnicia, in ſummo vertice montis Libani ſitum, omnis turpi-C tudinis [illegible] euertit. Aeſculapij in Cilicia templum demolitur. Pariter ſimulacrum [illegible], [illegible] templa Deorum ornamentis nudat, alia tecto, & laquearibus. Idola alia conflat, alia publicè ad ludibrium exponit; apud Euſebium in Vita,[b] & Sozomenum.[c] *b ca.53.54.55.56.li.4. c li.2.c.4.*

Non tamen omnia penitùs Gentilium Templa ſuſtulit Conſtantinus, cùm conſtet, [illegible] & famoſiſſima per orbem remanſiſſe; ſed claudi iuſſit & frequentari vetuit, ſacris omnibus interdictis. *Ceſſet ſuperſtitio* (ait Conſtantius filius in ſuo Edicto L.2. de Pag. Cod. Theod.[d]) *ſacrificiorum aboleatur inſania: nam quicumque contra legem Diui Principis parentis [illegible], & hanc noſtræ manſuetudinis iuſſionem, auſus fuerit ſacrificia celebrare, competens in eum* D *vindicta [illegible] ſententia exeratur.* Qui & poſteà de claudendis templis reſcripſit ad Taurum,[d] & [illegible] conſentanea ſcribit Euſebius:[e] *Hac autem ratione,* inquit, *adductus eſt, & recte ſane [illegible] frequentibus legibus, & edictis præciperet omnibus, ne Idolis [illegible] litarent, nec oracula curioſe [illegible], nec ſtatuas dedicarent, nec occulta ſacrificia facerent;* eadem [illegible] cap. vigeſimo quinto, [illegible] tamen Edicta, aut non omnino generalia fuiſſe, aut non adeò obſeruata, colligitur ex [illegible] teſt, [illegible] poſt Conſtantinum conſtat fuiſſe hoſtias immolatas; Romæ [illegible] Gentium ſuperſtitionis cultores paria ſacra retinebant, vixque tandem tempore Valentiniani ſenioris Imperatoris, Idolis immolare ſacrificia, Romanis penitùs i[illegible] fuit. Quod verò ad Templorum ruinas pertinet, dicendum eſt, eum, cum eſ[illegible] & [illegible] amantiſſimus, in ea potiſſimum delubra irruiſſe, quæ eſſent [illegible] promptuaria, vt colligitur, præter dicta, ex cap. [illegible] quar[illegible]; Per[illegible] tamen Templis donaria fuiſſe, eiſdemque i[illegible] a Conſtantino, ex A[illegible] colligi poteſt, aduerſus Symmachum [illegible]: *Di ant, [illegible] it, & ipſ[illegible] [illegible] Templis dona detraxit?* & inferius, *Nemo tamen donaria delubris, & legata Haruſpicibus [illegible].*

d l.4. de Pagan. C. Theod. e li.4. Vitæ c.25.

Valentini ſenioris tempore, dolis immolare planè deſitum.

Donaria Templis [illegible] a Conſta[illegible]

H[illegible] m anno ſanctione edita, occultas quaſque etiam t[illegible] [illegible] [illegible] mulier, [illegible] occulte [illegible], [illegible] exurerétur, d[illegible] [illegible] cu[illegible] accuſare volens, et [illegible], [illegible] propoſito [illegible] conſequendæ libertatis, [illegible] probaſſet. Sed & ad[illegible]

[illegible] cas [illegible] nes.

Virgi-

Aduerſus Virg. raptores. a l. 1. de rap. C. Theod.

Virginum raptores, pariter hoc anno reſcripſit, nam Conſtantinus pro Conſtantio reſti A
tuendus eſt. ex Faſtis. a

Sancit aduerſus nobiles militiæ munera detrectantes, ſub ſpecie clericatus.

Reſcripſit hoc eodem anno ad Ablauium Præfectum Prætorio, de Nobilibus, qui ad
euitanda militiæ munera, & vt fruerentur Priuilegijs ab eodem miniſtris Chriſtianæ Re-
ligionis conceſſis, ſeſe, haud recta mente, in Clericatum intrudebant, quos repellendos eſ-
ſe, (non ſine Epiſcoporum fortè conſilio) exiſtimauit, quos ipſos, & alio exagitârat edicto,
L. 6. de Epiſc. & Cler. Cod. Theodoſ. in quo reſcripto illa ſunt verba obſeruanda: *Opulentos
enim ſæculi ſubire neceſſitates oportet: Pauperes, Eccleſiarum diuitijs ſuſtentari:* non tamen omninò
tenuit ea conſtitutio, pop. ipſo eam irritante, cùm ſæpiùs nobiliſſimos viros ad Epiſcopa-
tus compelleret.

De Ablauij Præfectura Prætoria meminit Marcellinus lib. 17. ſub quo contigit illud ad-
mirandum, de beato Nicolao Myrorum Epiſcopo, cùm per viſum Ablauio & Conſtanti-
no apparens, tres Tribunos per fraudem & calumniam neci addictos, interminans, libera-
uit. Acta, quæ ex antiquis monumentis, deſcripſêre Methodius & Metaphraſtes, typis ex-
cuſa, & Ioannes Diaconus, ſed hæc tantùm manuſcripta.

Aduerſus Magiſtratuum & aduocatorum rapinas.

Ad compeſcendam Magiſtratuum auaritiam, diuerſas ſancit leges; ſed aduerſus aduo-
catorum rapinas, hunc in modum, hoc anno, ad Baſſum reſcripſit: *Aduocatos, qui conſceleratis
depactionibus ſua opis egentes ſpoliant atque denudant, non iure cauſæ, ſed fundorum, pecorum, & man-
cipiorum qualitate rationeq; tractata, dum eorum præcipua poſcunt coacta ſibi pactione tranſcribi, ab* C
honeſtorum cœtu, iudiciorumq; conſpectu, ſegregari præcipimus. P.P. VIII. Id. Mart. Conſtantinop.
Conſtantino VII. & Conſtantio Coſſ.

Hic Ablauius fuit auri cupidiſſimus, qui & auro corruptus, adeò præclaris viris illis
tribus Tribunis, de Imperio optimè meritis, necem inferre, pro viribus, ſtuduit; & is for-
taſſe de quo Euſeb. 4. Vitæ, cap. 29. & 30. dum de pio Conſtantini officio, in curandis ſuo-
rum Aulicorum morbis, loquitur ſic, ait: *Fertur Conſtantinus cuidam ex ſuis aliquando prehenſo,
dixiſſe: Quouſq; tandem, ò bone; inexplebilem hanc auaritiam cumulamus? deinde haſta, quam manu
tenebat, humi deſcripta humani corporis forma; omnes,* inquit, *vitæ diuitias, & totius orbis opes ſi ha-
beres, tamen plus, hoc à me circumſcripto loculo non poſſidebis, & ſi illud fortè poſſederis.* D

Sopater magiæ nomine accuſatus ab Ablauio, obtruncatur.

In Ablauium vehemens eſt querela Eunapij Sardiniani, quòd Sopatrum Philoſophum
Platonicum, Iamblici diſcipulum, quoniam ab eo claritate vincebatur, magicarum artium
delatum, ſecuri percutiendum Conſtantino credulo, exhibuerit. Hunc Sopatrum, natura
ſublimium bonorum appetentem, animoque magno & feroci aſpernatum in reliqua tur-
ba ætatem agere, ait idem Eunapius, tranſiſſe in Aulam Imperatoriam, quaſi Conſtanti-
ni propoſitum atque impetum domiturum, & ratione ſuperaturum, ac inſinuatum in ei
intimam familiaritatem, ita, vt aſſeſſorem ad dexteram publicè eum haberet; cuius am-
plitudinis inuidia, ab Ablauio ſit delatus, quòd magijs ſuis ventos vinxiſſet, quo minùs ex
Ægypto naues aduenirent frumento onuſtæ, ob cuius penuriam, immenſus Populus tu-
multuaretur. cuius ſeditionem veritus Conſtantinus, credulus nimis calumnijs, illum ob-
truncari mandauit.

Cùm, quæ ante in cauſa Epiſcoporum, quorum iudicium & teſtimonium ratum fir-
mumque in omnibus, & ab omnibus voluit cuſtoditum, ſanxiſſet, iamque propemodum
exoleuiſſet, hoc anno Ablauio Præfect. Præt. per viſum à S. Nicolao territo, & Conſtanti-
num conſulenti, reſcribens, renouauit, quod extat lib. 1. de Epiſc. Cod. Theodoſ. Religioni
eſt &c. ſuprà relatum ad A.D 314. Conſtantini nono.

A *Chriſti Annus* 327. *Silueſtri Papa* 14. *Conſtantini Imp.* 22. *Conſtantino Cæſ.* 4. *& Maximo* *Coſſ.*

CVm hiſtoria de Arij rebus geſtis, poſt Nicænum Concilium, ſit admodum perplexa & obſcura, & à ſcriptoribus Eccleſiaſticis diuersè tractata, Socrate, Sozomeno, Theodoreto, Rufino, atque adeò ipſo Epiphanio, nō ab alio tutiùs veritas peti poteſt, quàm ab vno Athanaſio, qui cuncta ſpectauit, atque pro rerum & temporum occaſione conſcripſit, protulitque eadem ipſis hoſtibus examinanda, cùm aduerſus eos Apologias compoſuit. Ex eius igitur teſtificatione conſtat, primum omnium, pro reſtitutione
B Arij Alexandriam, Euſebium Nicomedienſem, & Arianos, plurimum laboraſſe, & acres litteras à Conſtantino ad Athanaſium extorſiſſe, & cùm nec ſic quidem profeciſſe aliquid intellexiſſent, quòd Athanaſius concitatum Conſtantini animum placaſſet; ad exturbandum à ſede eundem Athanaſium cum Meletianis conſpiraſſe, ex Athanaſ. Apologia 2.

Hiſtoria Arianæ cauſę poſt Nicænum Côcil. ex Athanaſ.

His ipſis primordijs Athanaſij Epiſcopatus, de propagatione Euangelij apud Indos per Frumentium quendam ibi à Barbaris captiuum factum, poſtque reducem, factum Epiſcopum, & illuc remiſſum, miram & præclaram Rufinus inprimis narrat hiſtoriam, lib. 1. cap. 9. & ex eo Socr. Theodor. Sozom.

C Aliam quoque hiſtoriam non minùs admirabilem idem Rufinus narrat, auditam vt ait à Bacurio Iberorum gentis Rege, fideliſſimo viro, eo, de quo meminiſſe videtur Ammianus libro trigeſimo primo, quique poſt domeſticorum Comes apud Conſtantinum fuit, de fide Chriſti propagata inter Iberos illos, qui iuxta Caucaſum incolunt, inferiores, vergentes ad Mare Caſpium, per captiuam quandam piam fœminam, per cujus preces, ſanato Regio filio, Rex cum gente, ad Chriſti fidem eſt adductus, & ad expetendos Sacerdotes, miſſa ad Conſtantinum legatione, permotus. Rufinus [a] & alij ex eo. Occaſione porrò Chriſtianorum, qui vel captiui ad Barbaras gentes abſtraherentur, vel metu tormentorum ad eos profugerent, cum vitæ puritate, & miraculorum operatione virtute
D Chriſti, admirationi illis eſſent, fidem apud illas eſſe propagatam credibile eſt, & Sozom. [b] ſatis innuit.

Per piam fœminā captiuam, gens Iberorum ad fidem adducitur.

a lib. 1. c. 10

b lib. 3. c. 5

Iud. quidā admirabili modo ad fidem côuerſus.

Aliam quandam præclaram hiſtoriam, de Ioſepho quodam primario inter Iudæos, ad Chriſtum mirabiliter conuerſo, recitat Epiphanius, hær. 30. auditam ab ipſomet, cùm ferè ſeptuagenarius ageret Scythopoli; apud quem etiam narrat idem Epiphanius, hoſpitio exceptum fuiſſe Euſebium Epiſcopum Vercellenſem, à Côſtantino, ob fidem Catholicam relegatum. Hic autem ponitur, quòd temporibus Conſtantini ſenioris, inquit idem Epiphanius, vixit, & ab ipſo comitum dignitatem aſſecutus eſt.

Porrò occaſione fortè huius Ioſephi, aduerſus Iudæos, lex olim lata Murgillo in
E Pannonia, ſub conſulatu quarto Conſtantini atque Licinij, poſteà Conſtantinopoli, ad cohibendos Iudæos, qui erant in Oriente, iterum ſancita reperitur, his verbis eodem Imperatore ad Euagrium reſcribente: *Iudæis, & Cælicolis, & maioribus eorum, & Patriarchis volumus intimare: Quòd ſi quis poſt hanc legem, aliquem, qui horum feralem fugerit ſectam, & ad Dei cultum reſpexerit, ſaxis, aut aut alio furoris genere, (quod nunc fieri cognouimus) auſus fuerit attentare: mox flammis dedendus eſt, & cum omnibus ſuis participibus concremandus.* D. XV Kalend. Nouemb. Conſtantinopoli, Conſtantino A. VIII. & Conſtantino Cæſ. 4. Coſſ. (ſic enim reſtituendum ex germanis Faſtis pro Conſtantio VI.) L. 2. Cod. Iuſtin.

Aduerſus Iudæos ſancit Côſtantinus.

Athanaſ. viſitat Diœceſim.

ATTANASIVS nonnullam quietem nactus, pro Epiſcopali ſuo munere, ampliſsimam ſuam Alexandrinam Diœceſim viſitare & perluſtrare aggreditur, ad reſtaurandos mores, quos hæreſis ſchiſmaque corruperat; de qua ſua viſitatione idem ipſe meminit Apolog. 2.

S. Pachomius Abbas. Monaſterium Virginum Pachomio.

In hoc munere verſans, cùm non modò Eccleſias in Ciuitatibus, Oppidis, ac Villis, ſed & quæ in ſolitudinibus, & deſertis locis eſſent, viſitaret, ad Monaſterium S. Pachomij peruenit; qui hoc anno agebat annum vitæ trigeſimum ſecundum, cùm anno primo Belli B Liciniani, dictum ſit, annum egiſſe vigeſimum, & hoc duodecimo Monaſticæ inſtitutionis anno, magnis virtutibus florebat: Pater multorum Monachorum. Eius quoque ſoror, cùm ad eum veniſſet, & eundem vitæ genus arripuiſſet, ſanctarum quoque Virginum Cœnobium erexit, quod ſenioris, ſanctioriſque Monachi curæ ſubiectum, vitam in terris Cœleſtem degebat, de quo Cœnobio præclara admodum leguntur. Vita apud Surium 14. Maij.

Atha. viſitat S. Antonium.

Cum Athanaſio Eccleſias perluſtranti, ſignificatum eſſet, Iſchyram quendam, ſe pro Presbytero venditantem, cum non eſſet, Eccleſias conturbare, interminatus eſt illi vt deſiſteret, qui ad Meletianos confugiens, receptus eſt. Apolog. 2. C

Magnum quoque Antonium Monachorum omnium fama celeberrimum, vtpote antiquiorem, & vitæ præſtantia ſanctiorem, atque Cœnobitarum omnium auctorem & Principem, quo cum ab adoleſcentia aſſueuerat, & vt ipſe in eius vita à ſe ſcripta teſtatur, inſeruierat, viſitauit; ad eumque benedictionis gratia duo pallia attulit, quorum altero, (vt auctor eſt Hieronymus in Paulo) Pauli primi Eremitæ corpus, cum ex hac vita migraſſet, eius rogatu, feſtine allato, inuoluit: alterum idem Antonius moriens eidem, qui dederat, Athanaſio, vltimo legauit elogio, dicens: *Melotem & pallium tritum cui ſuperiaceo, Athanaſio Epiſcopo date, quod nouum ipſe detulerat*; de quo tamen congreſſu, & Eccleſiarum ac Monaſteriorum Eremi viſitatione, pro ſua modeſtia, nihil in vita S. Antonij meminit Athanaſius. D

Anton. Athanas fama.

De ingenti porrò fama Antonij, per totum orbem, admirans ſcribit Athanaſius: *Hoc etiam fratres, quod per omnes Prouincias amor eius & fama volitauit, quem nec librorum diſſeminatorum oratio ſolum vlentam, nec humana ſapientia diſputatio, nec generis nobilitas, nec opum infinita congeſtio, commendauit, cui omnium ore eſt adſcribendum, niſi Chriſto, cuius hoc donum eſt? qui deuotos eius omnes, ergà ſe & præuidens Maieſtatem, hominem in alio penè orbe celatum, inter tantas poſitum ſolitudines, Africa, Hiſpania, Gallia, Italia, Illyricis, ipſi etiam, quæ Vrbium caput eſt, Roma, vt in exordio promiſerat, demonſtrauit.*

Conſtantinus & Antonius inuicem ſcribunt.

Hoc in eo verò admirabile eſt (idem Athanaſ. in eius vita) *vt hominem in extremo mundi limite conditum, & Principum fauor, & omnis celebraret aula Regalis. Nam & Conſtantinus Auguſt. & eius liberi Conſtans, atque Conſtantius, talia cognoſcentes crebrò ad ipſum, quaſi ad Patrem, miſſis literis, obſecrabant, vt reciprocis ſcriptis ſe exhilararet. At ille eiuſmodi manens, qualis, antequam literæ ad eum venirent fuerat, nec ſalutatione Principum mouebatur; & tanquam non acceptis litteris conuocatis Monachis, aiebat: Reges ſæculi ad nos miſerunt Epiſtolas. Quæ hic Chriſtianis adhibenda admiratio eſt? licèt enim diuerſa ſit dignitas, attamen eadem naſcendi & moriendi conditio eſt. Illa ſunt omni admiratione percolenda, illa toto animi affectu retinenda ſunt, quòd hominibus Deus legem ſcripſerit, quod per filium ſuum proprijs Eccleſias ditauit eloquijs. Quæ Monachis ratio eſt cum Regum epiſtolis? Cur accipiam litteras, quibus conſueta neſciam reddere ſa-* E

A *re ſalutationis obſequia?igitur rogatus ab vniuerſis fratribus, vt Chriſtianos Reges ſuis litteris reſcriberet, ne forſitan, per ſilentium eius, exaſperaretur, ad ſuſceptas litteras conuenientia reſcripſit. Laudauit primum quòd Chriſtum colerent, deinde ſalutaria perſuaſit, ne magnam putarent Regiam poteſtatem, ne præſentis carnis imperio tumentes, ſe homines eſſe neſcirent, & à Chriſto iudicandos obliuiſcerentur. Ad poſtremum clementiæ erga ſubiectos & iuſtitiæ, curæ quoque pauperum admonuit: atque vnum ſempiternum eſſe Regem omnium ſæculorum Chriſtum Ieſum, epiſtolis teſtatus eſt. His Principes ſuſceptis, vehementiſſimè lætabantur, &c.*

Sed & Philoſophi Gentiles, præ admiratione eorum, quæ de homine rudiore audiebant, inuiſebant, vt irriderent, vt exagitarent, & confutarent; qui ad eius ſapientiam, &
B argutas interrogationes & reſponſa, in confirmandis noſtris dogmatibus, illorum confutandis, ſtupentes abibant. Concurrentibus autem ex omni hominum genere, ad inuiſendum Antonium, eoque ad contemptum ſæculi, & perfectæ vitæ ſtudium arripiendum eos ſedulò inuitante, Cœnobitarum Monachorum idem inuentor, vel reſtitutor, & propagator, compluribus conditis Monaſterijs eſt habitus; ex eius enim diſcipulis, alij in eiſdem cum illo montibus, Monaſticam exercuere diſciplinam, alij verò, eadem ex planta, palmites ſuccidentes, & in diuerſis Prouincijs complantantes, breui tempore factum eſt, vt replerint terrarum orbem, tam ſancta propagine, nimirum, Palæſtinam Syriam, Aſiam minorem, Cappadociam, Pontum, Armeniam, Meſopotamiam, & Bo-
C reales Regiones, vſque ad Latrones Beſſas & Dacos, vt ait Hieronymus epiſtola tertia, & ſeptima, & Paulinus in Carmine vltimo, de reditu Nicetæ ad Nat. ſancti Felicis. Baſilius porrò imitator potiùs acceſſit, quàm inuentus ſit auctor; quod ipſum & ille profitetur epiſtola ſexageſima tertia, ad Neocæſarien. non modò de viris, ſed & de fœminis; & confirmat Ioannes Chryſoſtomus homilia octaua, in Matthæum: Atque hoc ipſum inſtitutum per Athanaſium, delatum in Occidentem, ibi quoque coalitum, longè lateque propagatum eſt; Romæ imprimis, poſtque per Prouincias, *ſed primum in Occidentis partibus diuerſa inter ſe* (ait Ambroſ. epiſtola octuageſima ſecunda libr. 10. ad Eccleſ. Vercell.) *Euſebius ſanctæ memoriæ coniunxit, vt & in Ciuitate poſitus, inſtituta monachorum teneret, & Eccleſiam regeret*
D *ieiunij ſobrietate.* & poſt aliqua: *Hæc igitur patientia in ſancto Euſebio Monaſterij coaluit vſu, & durioris obſeruationis conſuetudine hauſit laborum tolerantiam, nam hæc duo in attentiore Chriſtianorum deuotione præſtantiora eſſe quis ambigat? Clericorum officia, & Monachorum inſtituta &c.* quod ipſum præſtantiſſimum vitæ genus, Sanctus Martinus Epiſcopus Turonenſis, tranſuexit in Gallias, & S. Auguſtinus in Africam, qui admirabili quadam connexione duo hæc, omnium perfectiſſima vitæ genera, Clericorum, & Monachorum in vnum pariter coniungentes, tanquàm lucidiſſimis aſtris, vt olim Martyres, tempore perſecutionis; in pace, Chriſti Eccleſiam exornârunt.

At parum viſum eſt Athanaſio, Monachorum inſtituta in Clerum Ciuitatatis Ec-
E cleſiarum transferre: ſed ipſos ſanctiſſimos Monachos, quos cæteris noſſet, moribus, & peritia antecellere, in Epiſcopos diuerſarum Eccleſiarum adſciuit, quod fortiſſimos hos fore ſciret, aduerſus Arij hæreſim pugnatores, & quaſi munitiſsimas turres, contra Meletianos Schiſmaticos, de quibus epiſtola ad Dracontium Monachum ſcribit quem contentioſiùs reluctantem, ad idem miniſterium ſuſcipiendum, expertus, his monet, poſt multa: *Neque enim tu ſolus ex Monachis es conſtitutus* (Epiſcopus ſcilicet) *neque ſolus Monaſterio præfuiſti, neque ſolus à Monachis delectus es: Noſti enim Serapionem Monachum eſſe, & quot Monachorum præfectum? neque à te ignoratur, quod Monachorum Pater fuerit Apollonius: Noſti Agathonem, neque ignotum habes Ariſtonem: Meminiſti es Ammonij, cum Serapione peregre profecti. Fortaſſis etiam audiſti de Lucio, nimirum per orbem ſtabili des; petiris etiam*

S. Anton. auctor Cœnobiticæ vitæ.

Monachatus delatus per Athanaſiū in Occidentem.

Clericatū & Monachatum coniunx. Euſeb. Vercelleſ.

Monachatū in Africā S. Aug. detulit, & in Gall. S. Martinus.

Monachos in Epiſcopos ſuſcit Athan.

Hortatur Monachū ad ſuſcipiendū Epiſcopatum.

reſciſſe de Paulo, qui eſt apud Latos, & de alijs multis; & tamen iſti Epiſcopi conſtituti, non contradixerunt, ſed habentes pro exemplari Eliſeum, & conſcij quid Elias egerit, & eruditi, quid Diſcipuli Chriſti, Apoſtoliq; fecerint, ſuſceperunt hanc curam, neque miniſterium hoc aſpernati ſunt, neque propterea deteriores ſeipſis facti ſunt, ſed & laboris mercedem expectant, proficientes ipſi, aliosq; proficere adhortantes. Quot ab Idolis conuerterunt? quot à furioſa & Dæmoniaca conſuetudine ſuis admonitionibus compeſcuerunt? quot adduxerunt Chriſto ſeruos, adeò, vt qui iſta ſigna conſpiciant, admirentur? An quaſo non ingens ſignum, puellam inducere vt Virgo maneat? & adoleſcentiorem adhuc, vt ſit continens, & Idololatram vt cognoſcat Dominum? & poſt aliqua, quod non ſit impedimento cura Epiſcopalis Monaſticæ obſeruantiæ, hæc ſubdit: *Quapropter cùm iſtiuſmodi habeas exempla, dilectiſſime Draconti; ne dicas, nec dicentibus credas, Epiſcopatum eſſe cauſam peccati, aut quòd inde naſcantur occaſiones delinquendi, licebit tibi in Epiſcopatu eſurire, ſitire cum Paulo; licebit vinum non bibere ſicut Timotheus fecit; & ieiunare frequenter, vt Paulus ſolitus; ita, vt ſecundùm illum ieiunans; alios ſermonibus nutrias; & ſitiens, abſtinendo à potu, alijs docendo potum præbeas. Ne igitur talia obijciant conſiliarij tui. Nouimus enim Epiſcopos ieiunantes, & Monachos comedentes: Nouimus & Epiſcopos non bibentes vinum, & Monachos bibentes: Nouimus quoque Epiſcopos ſigna facientes, & Monachos non facientes, &cæt.* Hæc & alia Athanaſius ad Dracontium, cui & perſuaſit; & Epiſcopum factum, & pro fide exilium pòſt paſſum, alibi commendat.

Puellam inducere vt Virgo maneat, miraculu appellat Athanaſ.

Monachiſmus ſeminarium ſanctiſſimorū Epiſcoporum.

Negari quidem non poteſt fuiſſe Monachiſmum ſeminarium in Eccleſia Dei ſanctiſſimorum Epiſcoporum, ex quo Baſilij, Gregorij, Chryſoſtomi, & alij tam in Oriente, quàm in Occidente, viri ſpectatiſſimi prodiere, quorum omnium qui Antonium, Magnum dixerit Patriarcham, non errabit, in quo mille ſignis, atque virtutibus, quàm ſit Deo gratum, relicto ſæculo, Monaſticam vitam profiteri, fuit euidentiſsimè declaratum, & in alijs probè confirmatum, vt in Pachomio, Hilarione, Macarijs, Ioanne, Ammone, & alijs ſimilibus ferè innumeris, in quibus ſunt innouata antiqua miracula Prophetarum, & Apoſtolorum. Cæterùm, degentium in Ægypto Monachorum, non erat idem genus omnium, inſtitutio & vitæ perfectio; eorum triplex genus deſcribit Hieronymus, epiſt. 22. ad Euſtochium, ſed præcipuè Cœnobitarum. De Cœnobitis porrò Monialibus Baſilius de Virginitate. Hieronym. epiſt. 22. & 48. & Aug. de moribus Eccleſiæ Cathol. cap. 31. & alij plures ſcripſere.

Moniales.

Pſeudomonachi.

At ne Monachorum quidem nomine digni, ſed planè pſeudomonachi, appellandi ſunt illi, quos deſcribit S. Auguſtin. de opere Monachorum, cap. 28. cuius aurea planè illa ſententia notanda eſt epiſtol. 137. *Simpliciter autem fateor charitati veſtræ, coram Domino Deo noſtro, qui teſtis eſt ſuper animam meam, ex quo Deo ſeruire cœpi, quomodo difficilè ſum expertus meliores, quàm qui in Monaſterijs profecerunt; ita non ſum expertus peiores quàm qui in Monaſterijs ceciderunt; ita, vt hinc arbitror in Apocalypſi ſcriptum; Iuſtus iuſtior fiat, &, qui in ſordibus, ſordeſcat adhuc.* Quod exemplo demonſtrari poteſt quorundam in Ægypto Monachorum, qui Meletianis iuncti, & Arianis, monſtruoſas calumnias in Athanaſium confinxerunt, & aliorum, qui hæreſiarchæ fuerunt teterrimi, & perditiſſimi, iam olim, & nunc quoque maximè.

Ex Monachis qui deficiunt, deterrimi. *Apoc. 22.*

Chriſti annus	*Silueſtri Papa*	*Conſtantini Imp.*	*Conſt. Aug. 8. &* / *Conſt. Cæſare 4.* *Coſſ.*
329.	16.	24.	

Meletiani refutātur corā Conſtant.

MEletiani, & Ariani ad deturbandum Epiſcopatu Athanaſium, communicatis conſilijs, Legatos mittunt, qui eum apud Conſtantinum accuſent, de indicto Ægyptijs tribu-

A tributo, de pendendis Eccleſiæ linteis, & exacta: at presbyteri Athanaſij, qui ibi fortè præſentes aderant, eos, audiente Imperatore, de calumnia vicerunt, oſtendentes, non fuiſſe illam indictionem, nec tributi exactionem, ſed rogationem, & liberam collationem, ſpontaneamque oblationem, pro Chriſtiano more fieri ſolitam, ad Eccleſiam exornãdam, quod linteis, ſeu velis fiebat.

Imperator (ait Athanaſius Apolog. 2.) damnato Iſione, prioris calumniæ delatore, me eiuſmodi litteris ad ſe accerſit. Recognita, Euſebius ijs auctor eſt, (Meletianorum videlicet Legatis) ne loco ſe moueant: & ex eius conſilio rem apud Cæſarem, nouis criminibus tentant, accuſantes Macarium, Athanaſij presbyterum, qui eum à priori calumnia pur-B -rat) de calice (ſcilicet confracto:) *Mihi autem non quoduis crimen, ſed quod maximum eſt omnium, impoſuêre, quaſi hoſti Imperatoris, crumenam auri cuidam Philumeno miſiſſem. Pſammathiæ cauſa audita, illos quidem vt calumnioſos reiecit; nos autem in Patriam redeuntes, cum iſtiuſmodi Epiſtola ad populos remiſit:* CONSTANTINVS MAXIM. A POPVLO CATHOLICAE PER ALEXANDRIAM ECCLESIAE. DILECTI FRATRES SALVO VOS, &c. Ea epiſtola exagitat Meletianorum malitiam, & improbitatem, tacito nomine, & Catholicos hortatur ad mutuam concordiam retinendam. Athanaſium commendat illis verbis: *Ego enim Epiſcopum veſtrum Athanaſium libenter recepi, eumque vt virum Dei allocutus ſum.* & pro ſua modeſtia, Chriſtianiſsimus Princeps, quamuis accuſatorum C nequitiam, plus certo exploratam habuiſſet, & innocentiam Athanaſij; tamen non ſuæ Iuriſdictionis eſſe fatetur de his cognoſcere, & ſententiam ferre (quod res Eccleſiaſtica inter Eccleſiaſticos agenda eſſet) verùm illis verbis: *Veſtri autem eſt, non mei Iudicij, ea de re cognoſcere:* ad Comprouinciales Epiſcopos cognitionem cauſæ remittit, vt non Athanaſij modò, ſed & Macarij presbyteri, de fracto calice accuſati, cauſam ipſi peruestigent.

Arianorũ & Meletianorum improbitas.

Cauſam Eccleſiaſt. nõ vult attingere Conſtãt.

Sed cùm hæc omnia aduerſus Athanaſium intelligeret actitari, ab Euſebio Nicomedienſi, (qui Conſtantinopolim venientes ſuſceperat Meletianos) & Theognide Epiſcopo Nicæno, damnatis & depoſitis iam in Nicæno Concilio, & ſimulatè palinodiam recantanD tibus, ab eodem Concilio, Conſtantini precibus reſtitutis, aduerſus eos vehementer commotus, vt ſedibus pellerentur, ſecundùm priorem Synodi ſententiam, data ad Nicomedienſes epiſtola, apertè declarauit; quam Theodoretus[a] recitat: ſed non integram. eam verò integram ex antiquis monumentis exhibuit Auctor Annalium, ſed in eo tempore, quo ſcripta fuerit, fallitur.[b]

a *li. 2. c. 20*

b *Tom. 3. pag. 329. edit. Mog.*

Hoc eodem anno edita ſanctione concubinatum ſuſtulit, ſic reſcribens ad populum: *Nemini licentia concedatur, conſtante matrimonio, concubinam penes ſe habere.* Dat. xviij. Kalend. Iul. Conſtantinis, Patre, & filio, Coſs.[c]

Concubinatũ tollit

c *l. 1. de concub. C. Th.*

Conſtantinus per Gallicanum Ducem Scythas debellat, ponte ſuper Iſtrum extructo, E & Romanum Imperium à vectigali, quod illis pendebat, redimit, ac ſub tributo, quod ante nemo fecerat, redigit. Euſeb.[d] Hieron. in Chron. Gothos vocat. Acta ſanctorum Martyrum Ioannis & Pauli. Cedrenus anno 25. Conſtantini.

Gallicani victoria de Scythis

d *4. Vitæ, c. 5.*

Chriſti Annus	*Silueſtri Papæ*	*Conſtant. Imp.*	
330.	17.	25.	*Gallicano 2.m & Symmacho* Coſs.

OVINIVS Gallicanus, qui anno ſuperiore, in magnas anguſtias redactus à Scythis, ex voto (Ioanni & Pauli miniſtrorum Conſtantiæ, illi deſponſæ, monitu facto, ſe fore Chriſtianum ſi liberaretur; ingenti miraculo, relata victoria, Conſul, pro re benè

Gallicani cõuerſio.

geſta creatur; & abdicato Magiſtratu, & Coniugio renunciato, Deo vt vacaret, ad Oſtiam A
excipiendis peregrinis, ſe dicauit, cum Hilarino Monacho, ingenti Vrbis, & orbis ſtupore.
Acta SS. MM. Ioannis & Pauli. Martyrolog. 25. Iun. Ado. In libello de munificentia Conſtantini, extat præclarum monumentum, de munificentia quoq; Gallicani.

C.P. dedicatur. a 3. Vitæ, c. 47. b li 1. c. 22. c li. 6. c. 26 d l 2. de fer. C. Theod.

Anno Imperij vigeſimoquinto, & Quinquennalibus Conſtantini Cæſaris, Conſtantinus A. Conſtantinopolim, nouam Romam Chriſtiano ritu, Deo dicat, in memoriam ſanctiſsimæ Virginis Dei Genitricis Mariæ. Euſebius a, Hieronymus, Caſſiodorus, Anaſtaſius in Chronico. idem colligitur ex Marcellini Comitis ſupputatione, & Suidæ, ex Socrate b, Nicephor. c Dies huius dedicationis, 11. Maij, ſanctione Impp. celebris habetur, his verbis: *His adijcimus natalitios dies vrbium maximarum: Romæ atque Conſtantinopolis, quibus* B *debent iura deferre, quia & ab ipſis quoque nata ſunt* d. & in Menologio NATALIS DIES NOVAE ROMAE CONSTANTINOPOLIS *in Eccleſia publicè recitandus, deſcriptus reperitur.*

C.P. omniũ vrbiũ nuditate exornatur

Non nomine ſolùm, ſed re ipſa, conatus eſt Conſtantinus Ciuitatem illam, alteram Romam facere, quæ in omnibus ex æquo, veteri Romæ reſponderet, idque omnium vrbiũ nuditate, inquit Hieronymus, extat deſcripta in notitia Prouinciarum, in qua longè minor apparet; vt veriſsima comprobetur illa Suidæ ſententia: *Conſtantinopolis tanto eſt alijs omnibus vrbibus maior, quanto Roma eſſe minor videtur, à qua ſecundam numerari, longè mihi certe quidem videtur eſſe melius, quam cæterarum omnium primam exiſtimari.* C

Ad eam amplificandam, edita ſanctione, annonam viritim habitantibus, & domos extruentibus, diſtribuendam inſtituit, quæ largitas, & ad poſteriores Imperatores permanauit, vt qui emolumenta perciperent, ædificandi ſtudio magnitudinem vrbis augerent, & C. Theod. le. 11. de annon. C. Theod. & Arcadij, le. 13. *Eos quos in hac vrbe domos non habere cognoueris, annonis ciuicis, quolibet titulo acceptis priuari tua magnitudo præcipiet, ne vllis emolumentis ciuicis adiuuari; neque enim fas eſt, vt, qui vrbis affectum, domus indicio monſtrare neglexerint, eius cõmodis perfruantur, &c.* & Zoſimus: *populo Byzantino, publicam annonam diſtribuit,* Conſtantinus *quam & hactenus ille ſemper habuit.*

e li. 3. vitæ c. 52.

Statuis & ſimulachris, præclaro opere factis, quaſi Trophæis de deuictis hoſtibus, D
Gentilium Dijs, ad ludibrium publicè expoſitis, vrbem exornauit. Euſebius e, Zoſimus libro 2.

Simulacro, magnitudine & artificio ſpectabili; ex ære ſuper Porphyreticam columnam in foro, dedicato, ſuum nomen impoſuit; in cuius manu, malum aureum, cum impoſita cruce, & tali inſcriptione:

TIBI CHRISTE DEVS VERBVM, HANC COMMENDO.

E

IN cuius columnæ baſibus, reliquiæ ab eo conditæ, alia præclara vrbis ornamenta, cum pietate coniuncta, & miraculis etiam illuſtrata, recenſent Zonar. Cedrenus, Nicephorus, 8. cap. 52.

De Templis erigendis Conſtantinopoli, primam illi fuiſſe curam, auctor eſt Euſeb. orat. de Laud. Conſtant. Socrat. de duobus meminit: Apoſtolorum, & pacis, quę alio nomine Sophia, id eſt, ſapientia nominata reperitur. Omnes verò Eccleſiæ ibi ædificatæ, vſque ad Arcadij & Honorij Impp. tempora, in deſcriptione vrbis Conſtantinop. quę extat in notitia Imperij, numero ſunt quatuordecim, vt hic quoq; colligere poſsimus, quantum noua, veteri Romæ cederet, in qua quadraginta, & amplius baſilicas reperiri, Optatus ſcribit lib. 2.

De[illegible]c-

A De Eccleſia ædificata extra Vrbem, in honorem S. Michaelis Archangeli, vt maximè celebris, & miraculis illuſtris, meminit Sozom. a

a lib. 2. c. 2.

Ad alia ampliſsima donaria, & pretioſa, Eccleſijs collata, magnam copiam librorum exactè deſcriptorum addidit. qua de re extat eius epiſtola ad Euſebium Cæſarienſem, libro 4. Vitæ, cap 36.

Quod ad perfectionem Vrbis deſiderari poſſe videbatur; ſcientiarum Scholas ædificauit, & excellentiſsimos Oratores, & Philoſophos adhibuit, quos & ampliſsimis priuilegijs donauit. b Aurelia. Victor. & Gregorius Nazianz. Orat. in Baſili. Perſeuerarunt eædem eruditionis ſcholæ vſque ad impium Leonem Imp. Iſauricum, qui eas memorias abolendas curauit.

b l. 1 de Medi. & prof. & 3. C. Th.

B Conſtantini quoq; Magni opus fuiſſe putatur Bibliotheca ibidem ædificata, ab alijs verò aucta libris, ita vt in numerũ centum viginti millium librorũ expleret, quæ tempore Baſiliſci Imperatoris, diro illo incendio conflagrauit. Zonar. in Baliliſco, 3. part. Annal.

Bibliotheca Conſtantinop. centũ viginti millium librorum.

In tanta amplitudine & numero publicorum ædificiorum, carcerem tantum, pro ſua manſuetudine, vt ſe habebat, humilem atque depreſſum, & paucorum hominum capacem, nullo auctum additamento, reliquit, quem nec poſteri auſi ſunt mutare Imperatores, vſq; ad Phocam, qui eum reddidit ampliorem, Glycas lib. 4.

Carcer C. P. humilis & anguſt' relictus à Conſtantino.

Nouam quoque ciuium Romanorum Chriſtianorum Coloniam, C. Plim. tranſtulit, C ex quibus Senatus ampliſsimus eſt coagmentatus. Sozom. c Glycas d. De Zotico, ex ijs vno, clara eſt memoria in tabulis Eccleſiaſticis, tum Græcis, tum Latinis, vt pote homine, qui miſeratione in pauperes, alijsque virtutibus enitens, egregia claruerit ſanctitate. In conſtitutione Leonis & Anthemij AA. ad Dioſcorum Præfect. Prætor. hoc ornatur elogio: Zotici beatiſſimæ memoriæ, qui primus huiuſmodi officia pietatis inueniſſe dicitur, id eſt, primus Conſtantinopoli, pium hoſpitalitatis officium inſtituit. Menolog. & Martyrol. Rom. vlt. Decembr.

c lib. 2. c. 2
d lib. 4.

Diſpoſito à Conſtantino ſacro Senatu, Politicum ſtatum, magno Conſilio, in meliorẽ ordinem volens reformare, nouos Magiſtratus inſtituit, & veteres magna ex parte mutauit; D de quibus eſt querela impij Zoſimi, cuncta, quantumlibet rectè geſta Conſtantini, carpentis. Pro duobus præfectis Prætorio, quatuor conſtituit; de quibus & alijs Magiſtratibus habes in notitia peruetuſta prouinciarum, poſt Cod. Theodoſ.

Politicum ſtatum diſponit Cõſtantinus.

Alia grauis eſt querela Zoſimi, ſed potius impudens calumnia, de duris, & intolerandis exactionibus Conſtantini, quarto quoque anno, quo vrbes hominibus & opibus exhauriebantur; pauperes, & qui ſoluendo non eſſent diriſsime cædebantur, liberos ipſæ matres diſtrahebant, filias proſtituebant. Cùm tamen Conſtantinus vetuerit, ne debitores expeditè cogerentur carcerem, vel pœnas aliquas corporales, quibus antea affligebantur, & licèt Fiſci debitores eſſent, non niſi in eorum bona agi permiſerit e. Et ne parentes vendere filios aut proſtituere filias præ inopia cogerentur, vt victus & veſtitus de Aerario ſuppeditaretur, lege cauit f. & vt pauperes vacationem haberent à muneribus g. Sed ne ſingulas calumnias Zoſimi confutare pergamus, ſufficiat vnus Iulianus Apoſtata, Impius, ad os Impij obſtruendum, cùm in Cæſaribus, coram Dijs (quod fingit) reum habitum recitet Conſtantinum, nihil eiuſmodi illi obijcit, ſed tantum quod delicijs deditus eſſet; non taciturus Apoſtata, Conſtantino infenſiſsimus, quæ ignorare non potuiſſet, de auaritia, crudelitate, rapinis, ſi quid tale admiſiſſet. Quanto ſtudio curauerit plebem, & inferiorum animos exhilarare, declarat Euſeb. 4. Vitæ h.

e l. 3. & 4 de exact. C. Theod.
f l. 1. de ali. eod. Cod.
g l. vnic. de his qui nu. lib. eod. C.
h ca. 2. 3. 4

Aduerſus improbos Donatiſtas, pro more hæreticorum, ad ſæcularia Tribunalia trahentes Eccleſiaſticos, Conſtantinus huiuſmodi edit ſanctionem: *Lectores diuinorum Apicum, Hypodiaconi, Cæteri Clerici*,

& Hypo-

& Hypodiaconi, cæteriq; Clerici, qui per iniuriam hæreticorum, ad Curiam deuocati ſunt, abſoluantur. Et de cætero, ad ſimilitudinem Orientis, minimè ad Curias deuocentur, ſed immunitate pleniſsima potiantur. Dat. Non. Febr. Sardicæ. Gallicano, & Symmacho Coſſ. A

Hoc pariter anno, quo Quinquennalia Conſtantij Cæſaris celebrata ſunt, in gratiam ipſius, Exules, Ariani Epiſcopi, Euſebius Nicomed. & Theognis Nicænus, ab exilio relaxati eſſe putantur. Quibus fauit Conſtantia A. Licinij olim coniux. & Conſtantini ſoror perſuadens id eidem Conſtantino, ex quodam conficto ſomnio (vt Niceph. tradit 9. cap. 21.) quaſi innoxij homines iniuſtè exilio damnati eſſent.

Chriſti Annus	*Silueſtri Papa*	*Conſtant. Imp.*	
331.	18.	26.	*Ouinio Baſſo iterum & Ablauio Aegypt.* Coſſ.

B

Impudentia Arianorū fraudulenta.

CVM Iſchyras Pſeudopresbyter ad Meletianos confugiſſet, illi re cum Euſebianis communicata, (Athanaſius Apologia 2.) iſtiuſmodi calumniam compoſuerunt, Calicem à Macario meo presbytero fractum, Arſenium autem Epiſcopum à me interfectum eſſe, illumque (vt calumnia ſuccederet) in abditis habent, quo, ſi nuſquam appareret, occiſus eſſe crederetur. Interim illi manum cuiuſdam, tanquam ex eius corpore reciſam ad oſtentationem circumferre. Iſchyram, quem non nouerant, vt presbyterum celebrare, vt cùm de calice loqueretur, auctoritate tituli commodior ad fraudem eſſet. Cùm Iſchyras C à ſuis reprehenderetur, ad nos lamentabundus acceſſit, nihil quidquam, inquiens, tale factum à Macario, qualia iactitabant, ſed ſe ſubornatum à Meletianis, ad iſtud flagitium comminiſcendum, quapropter & iſta quoque ſcriptis protulit. Beato Præſuli Athanaſio Iſchyras in Domino S.

Quia me Domine Præſul, te adeundo, vt in Eccleſiam reciperes, obiurgaſti, quod iſtiuſmodi locutus eſſem; quaſi ego vltrò hoc feciſſem, ac non vi potius huc adactus eſſem; ideò hanc ſatiſfactionem tibi ſcripto porrigendam putaui, vt cognoſceres vim mihi factam eſſe, tum ab Heraclide ab Iſaac porrò Letou, & à ſocijs eius, etiam verberibus cæſum eſſe. Ego autem, Deo in teſtem adhibito, pro excuſatione mea dico, me nihil eorum, quæ illi à te facta iactitant, conſcium eſſe, neque vllum Calicem confractum ſcire D *aut menſam ſubuerſam eſſe, neq; ad iſta omnia calumnianda, eorum vi adactum eſſe. Hanc autē pro me excuſationem facio, tibiq; eam ſcripto trado, optans me vnum eorū eſſe, qui ad tuos conuentus pertinent, & tuis parent. Valere te in Chriſto exopto. Tradidi autem manu mea tibi Epiſcopo Athanaſio in præſentia presbyterorum, &c. plures enim numerat. Hæc cum ita confeſſus eſſet Iſchyras,* (pergit Athanaſ. Apolog. 2.) *æquè tamen illi iſtiuſmodi crimina paſſim iactitarunt, remq; ad Imperatorem Conſtantinum detulerunt. Cæterum, ille iam anteà Pſammathia de hoc Calice audierat, cùm nos ibi præſentes eſſemus: quapropter repudiata aduerſariorum Sycophantia, Antiochiam litteras ad Dalmatium Cenſorem (vel Cæſarem) miſit, vt cognoſceret de cauſa homicidij.*

Donatus à quo Donatiſtæ, vel Donatiani.

Donatus agnoſcitur, à quo per Africam Donatiani. Hieron. in Chron. Hic Donatus, E ſucceſſor Maiorini, pſeudoepiſcopus Carthaginenſis, a quo Donatiſtæ, ſeu Donatiani, tantæ ſuperbiæ fuit, vt per ſuum nomen ſuos iurare pertulerit, quaſi per Deum: vt Angelum ſibi locutum de cœlo affirmârit: Vt Præfectos contumelijs laceſſiuerit, & in Impp. conuitia & probra coniecerit. Optatus lib. 3. Auguſt. tract. 13. in Ioan.

Circūcelliones inſolentiſſimū genus.

Sub hoc Donato, audaciſsimo & inſolentiſsimo homine, [illegible]ati, & propagati ſunt Circumcelliones dicti, quia circum cellas vagarentur, [illegible] tamen Donatus Agoniſticos, & eorum Præfectos, Duces ſanctorum appell[illegible]t. Erant hi [illegible] defenſores, qui per nundin[illegible] villas, vicosq; circumuagantes, præ ſe ferebant ſ[illegible] eſſe publicæ iuſtitiæ vindices, quo prætextu & ſeruos [illegible]ocabant ad pileum, & ære alieno [illegible] pr[illegible]ſos, à creditoribus liberab[illegible]t,

A minaces literas ad eos ſcribentes, & necem intentantes, niſi eorum debita expungerent, & Chirographa delerent, à quibus immania ſæpiùs ſcelera ſunt patrata. Ad hos autem graſſatores coërcendos, conſtat ex Optato, & Auguſtino, fuiſſe miſſos primò Leontium, deinde Vrſacium, poſt Macarium.

Sub tali tantoque Doctore, adeò ſuperbo, tumido, & inſano Donato, creuit Donatiſtis pariter cum furore, ſtultitia; nam eò dementia peruenerunt, vt quaſi Martyrum gloriæ cupidi, nouum excogitârint genus Martyrij, ſeipſos ſcilicet necantes præcipitio, aqua, vel igne, vel alios ad inferendam ſibi mortem cogentes, quos ita vita functos, inſana Donatiſtarum turba colligere, & loco digno Martyre condere, atque honore martyribus congruo, B venerari ſoleret. Optatus & Auguſt. pluribus in locis. Vide quo ruant, qui ſe ab Eccleſia Catholica ſegregant. Donatiſtæ affectantes martyrũ honores, ſibi vim afferunt.

Macarius Epiſcopus Hieroſolymitanus, cùm ſediſſet annos XIX. longæuus moritur; cuius memoria X. Martij celebris in Eccleſia habetur. Subrogatur Maximus Epiſcopus Diocæſaritanus, expetente eum populo Hieroſolymitano, vt Confeſſorem & ſpectatæ virtutis virum. Sozom.[a]

Conſtantinus præclara ſanctione Magiſtratuum auaritiam cohibet: *Ceſſent iam nunc*, ait, *rapaces officialium manus, ceſſent, inquam, nam ſi moniti non ceſſauerint, gladijs præcidentur. Non ſit venale iudicis velum, non ingreſſus redempti, non infame licitationibus ſecretarium, non viſio ipſa Præſidis* C *cum pretio. Aequæ aures iudicantis pauperrimis ac diuitibus referentur. Abſit ab inducendo eius, qui officij Princeps dicitur, deprædatio. Nullos litigatoribus adiutores, eorundem officij Principum concuſſiones adhibeant. Centurionum, aliorumq; officialium, parua, magnaq; poſcentium, intolerandi impetus obliddantur; eorumq; qui iurgantibus Acta reſtituunt, inexpleta auiditas temperetur, ſemper inuigiles induſtria Præſidalis, ne quidquam à prædictis generibus hominum de litigatore ſumatur. Qui ſi de ciuilibus cauſis quidquam putauerint eſſe poſcendum; aderit armata cenſura, quæ nefariorum capita ceruicesq; detruncet, data copia vniuerſis, qui concuſſi fuerint, vt Præſidum inſtruant notionem. Qui ſi diſſimulauerint, ſuper eodem conquerendi vocem omnibus aperimus, apud Comites cunctos prouinciarum, aut apud Præfectum Prætorio, ſi magis fuerint in vicino, vt his referentibus edocti, ſuper talibus latrocinijs, ſupplicia referamus. Dat. Kal. Nouembr: Conſtantinop. Baſſo & Ablauio VV. CC. Coſſ.*

[a] li. 2. c. 19. Magiſtratuum auaritia cohibetur.

Chriſti Annus	*Silueſtri Papa*	*Conſtant. Imp.*	*Ouinio Pacatiano & Mecilio Hilariano* Coſſ.
332.	19.	27.	

ATHANASIVS, occurſurus Antiochiam ad Iudicium de Arſenio Epiſcopo occiſo, (de quo crimine accuſatus erat) Arſenium, quem ante quinque vel ſex annos non viderat à Meletianis in diuerſas partes amandatum, omnibus veſtigijs indagatum, Tyri denique repertum, ſiſtit Iudicio Pauli eius vrbis Epiſcopi Orthodoxi, apud quem, negans primùm ſe, qui eſſet, conuictus tandem, confeſſus eſt ſe eſſe Arſenium, & totam de ſimulatione [illegible]is, ex Euſebij Nicomedienſis conſilio, fabulam pandit. Ex Athanaſ. Apolog. 2. Sozom.[b] Socrat.[c] & Epiphan.[d] ſcribunt de hoc Arſenio aliqua, ijs quæ certa ex Athanaſio ha[illegible], parum conſentanea. Arſenius Arianorũ calumniã conuincit.

[b] li. 2. c. 22. [c] li. 1. c. 21. [d] hær. 68.

Chriſti Annus	*Silueſtri Papa*	*Conſtant. Imp.*	*Dalmatio atque Zenophilo* Coſſ.
[illegible]	20.	28.	

ATHANASIVS, miſſo Macario Presbytero ſuo Conſtantinop. docet Conſtantinum [illegible] reperto, & de tota calumnia, & in ſe [illegible] fraude [illegible] Dalmatii

à cognitione cauſæ deſiſtere, & accuſatores abire iubet; & per literas gratulatur Athanaſio, & Meletianorum impudentem improbitatem deteſtatur. ex quibus Conſtantini literis apparet, purgato Macario de confractione calicis, per confeſsionem Iſchyræ, eandem calumniam Meletianos in Athanaſium conuertiſſe, ad cuius finem interminatur Meletianis his verbis: *Certum habeant me ita decreuiſſe, atque huius eſſe ſententiæ; ſi quid tale iterum mouerint, non pro more Eccleſiarum, ſed legibus publicis mea ipſa opera, cauſæ cognitionem ſuſcepturum, ac deinde cognoſcent, ſe non ſolum humani generis, ſed etiam diuina diſciplina latrones eſſe.* Quas literas Conſtantinus mandat populo recitari, ex Apolog. 2. A

Conſtantinus Meletianis interminatur, Athanaſiũ probat.

Arſen. & Ioã. Epiſc. Meletiãus ſupplices fiunt Athanaſio.

Tam immane ſcelus, illud maximum bonum eſt conſecutum, vt cùm Arſenius ipſe Epiſcopus, tum etiam Ioannes Antiſtes, & anteſignanus Meletianorum, facti pœnitentes, ſupplices pro venia conſequenda, Athanaſio literas dederint, atque à Schiſmate recedentes, eidem ſe Catholica communione coniunxerint. extant Arſenij literæ ad Athanaſium, & Conſtantini ad Ioannem; gratulantis & laudantis, de reuerſione ad Eccleſiam Catholicam. B

Christi Annus	*Siluestri Papa*	*Constant. Imp.*	*Optato & Paulino* Coſſ.
334.	21.	29.	

EVSEBIANI bellum, pœnitentia pręcipuorum Meletianorum Epiſcoporum aliquantulum conſopitum, in Athanaſium acrius renouant; & incredibili fraude concinnatis dolis & calumnijs, Conſtantinum, nimia humanitate & facilitate, vel potius leuitate peccantem, impellunt, vt, quem innocentiſsimum ſæpius probarat & laudarat, Athanaſium inſpectum ſibi redditum, quaſi ab illis dementatus, obijciat acerrimis hoſtibus ſub ſpecie Catholicorum, nefarijs hæreticis in Conciliabulo Tyrio iudicandum, vel potius condemnandum. Euſeb. 4. Vitæ, cap. 54. de nimia facilitate Conſtantini; & incredibili multorum nefaria ſimulatione agit. De tota re Athanaſ. Apolog. 2. Theodoret.[a] Sozom.[b]

Conſtãtini nimia facilitas.

Conſtantinus ſancit pro miſerabilibus perſonis, pupillis, viduis, debilibus & ægrotantibus, ne ab vllo iudice compelli poſſint Imperatorem adire.[c]

Item fauet & militibus in expeditione poſitis, in teſtando, vt vltima eorum voluntas rata habenda eſſet, licèt in Vagina, vel clypeo, vel in puluere ſcripta foret.[d] D

a lib. 1. cap. 28. & 29. b li. 2. c. 24 c l. 2. de of. iud. C. Th. d l. 15. C. de teſta. milit.

Christi Annus	*Siluestri Papa*	*Constant. Imp.*	*Constantio & Albino* Coſſ.
335.	22.	30.	

CONSTANS Cæſar creatur ipſis Patris Tricennalibus.

Conciliũ Tyrium Arianorũ c 4. Vitæ, cap. 42.

Concilium Tyri à Conſtantino indictum, inſtantibus Euſebianis, euocatis ad illud Epiſcopis, ab ipſiſmet deſignatis, vt aſſirmat idem Conſtantinus literis ſuis ad Synodum, apud Euſeb.[c] ipſis ſuis Tricennalibus, ad quod conueniſſe Epiſcopos, [illegible] ſexaginta, & nullum ex Occidentalibus, teſtatur Socrates, quantumuis Euſeb. [illegible] pro more, oſtentans, ex Aſia, Africa, & Europa, illuc conueniſſe Epiſcopos [illegible] quaſi Nicæno non impar voluerit oſtentare, porrò conueniſſe ai., tum [illegible] Templi, tum ad componendas diſcordias inter Ægyptios obortas. D[illegible] Athanaſ. Apolog. 2. *At præclari Euſebiani, quo veritatem ſcriptaq; ſua obliterent, nomen Synodi [illegible] prætexunt, cùm res ipſa negotium Imperatorium, non Synodale haberi debeat: quippe [illegible] Comes præſideat, & milites Epiſcopos ſuo ſatellitio cingant, & Imperatoria Edicta, quos [illegible] coire compellant.* E

Athanaſius diu multumque anceps, an accederet, qui quorſum coactum eſſet intelligeret, tamen ne cauſæ diffidere videretur & [illegible] animum præberet amplius ſæuiendi, [illegible]

ne inuitus, quod Imperator euocans, comminatus fuerat, cogeretur, cum quadraginta ſeptem Aegypti Epiſcopis, in quibus nonnulli confeſsione ſpectati, accedit; & vt reus ad dicendam cauſam excipitur, & coram accuſatoribus ſtare iubetur. At magnus ille Potamon Heracleæ Aegypti Epiſcopus, Confeſſor, triſtis, & collachrymans, præ indignitate rei clara voce in Euſebium inuectus; *Tu ſedes*, inquit, *Euſebi, & Athanaſius innocens ſtans à te iudicatur? quis tulerit talia?* & pluribus exprobrat illi defectionem à fide, tempore perſecutionis, quibus auditis Euſebius, indignatione commotus, ſurgit, & diſſoluit iudicium, Athan. Apolog. 2. & Epiphan. hær. 68.

Athanaſ. accedit ad Concilíũ.

Athanaſius videns Meletianos accuſatorum partes, Euſebianos Iudicium ſibi vindicare, vtroſque vt inimicos ob hæreſim reijcit. ſed cùm minimè audiretur, accuſatores fauore Iudicum, audaciores facti, vetera crimina renouant, noua confingunt, & cùm nihil probarent, & omnes eorum conatus eluderentur, producto Arſenio, quem interfectum iactabãt; & meretricula calumniæ conuicta, quam ſubornârant, vt Athanaſio crimen impingeret; Legatos in Aegyptum deſtinant, qui crimina peruestigent, teſtes conquirant, & ſubornent, *quos e veſtigio, multis de cauſis reijciendos docuimus*, ait Athanaſius, *inprimis, quod & Ariani eſſent, & propter Arianiſmum nobis propalàm infenſi.* Verùm illi potentia Magiſtratuum freti, clàm eligunt Theognidem, Marim, Theodorum, Macedonium, Vrſacium, & Valẽtem, Epiſcopos delectos, contra ſententiam omnium Orthodoxorum, qui omnia fieri cùm viderent ex aduerſariorum ſententia, contra omne ius & fas, conteſtationis libellum porrigunt, primum Aegyptij Epiſcopi, Synodo; tum omnes qui in Synodo aderant Catholici Epiſcopi, Dionyſio Comiti, (quem Conſtantinus dederat vt animaduerſorem & cuſtodem æquitatis, & ordinis) ne vlterius in ea cauſa procederetur, ſed omnia integra cognitioni Conſtantini referuarentur. propriam etiam conteſtationem Alexander, Epiſcopus Theſſalonicenſis, qui in Concilio aderat, mittit ad eundem Dionyſium: quas recitat Athanaſ. in apologia ſua ſecunda. Cùm conteſtationibus nihil proficerentur, tanquam è Concilio iniurioſorum receſsimus, inquit Athanaſius, & ad Conſtantinum profecti ſumus.

Iniquiſſimè agitur a pſeudoſinodo contra Athan.

Athanaſ. cùm ius à Concilio non obtineret, proficiſcitur ad Conſtãtinum.

Interim Legati Alexandriam profecti, multa impia & contra omne ius faſque aduerſus Athanaſium committunt, Philagrij Præfecti fauore, & opera ſubnixi, ad quos presbyteri, Alexandriæ & Mareotes, animaduerſa eorum malitia, mittunt conteſtationem & appellationem ad veram, & legitimam Synodum; & ad Concilium Tyri, Mareotici omnes presbyteri, & Diaconi teſtificationem miſerant pro Athanaſio; itemque ad Philagrium, & alios Conſtantini Magiſtratus, quæ omnia extant in Athanaſij apolog. 2. Actis Mareoticis, per ſummam iniuriam & fraudem, à Legatis confectis, & Tyrum perlatis, ex ijs Athanaſiũ abſentem Euſebiani condemnant, abdicant Epiſcopatu, vetant ne Alexandriç habitet: Ioannem autem, & Meletianos omnes, vt iniuria affectos, in communionem recipiunt, ad omnes vbique Epiſcopos ſcribunt, vt Athanaſij vitent communionem, vt conuicti. Vide reliqua apud Sozom. [a] Quod verò Iulius Papa in epiſtola ad Arianos (apud Athanaſium apolog. 2.) negat eum condemnatum, intelligendum eſt à maiore & ſaniore parte Concilij Tyri congregati. Porrò in præmium iniquiſſimæ accuſationis in Athanaſ. Iſchyram pagi ſui, qui ne presbyter quidem erat, appellant Epiſcopum, & ab Imperatore impetrant, vt Eccleſia ædificetur, Athan. 2. apolog.

[a] 2. c. 24.

Iniqua condemnatione ex ſententia peracta Baſilicam Tyri erectam, iuſſu Conſtantini (4. vitæ, cap. 41.) ſolemni ritu dedicant, de qua extat oratio Euſebij in 10. hiſt. ca. 4.

Mox Hieroſolymam profecti, eiuſdem Conſtantini mandato, Martyrion, Templum ... dedicant. Euſeb. 4. Vitæ, cap. 44. 45. 46. cuius anniuerſariam templi dedicationem per dies octo, agi deinceps ſolitam, aſſerit Sozom. [b]

[b] li. 2. c. 25

Ariani Conſtantinum decipiunt.

Euſebiani perſuadent Conſtantino Arium rectè & Catholicè, de fide ſentire, qui eum, A
ad ſe per litteras euocat, & fidei confeſsione ambigua, ſed in ſpecie, Catholica, [illegible] tamen, Conſubſtantialis nomine omiſſo, ab eo, & Euzoio accepta, ad nod[illegible] de[illegible], eos, cum ſua ſubdola Confeſsione, mittit ad Epiſcopos, Hieroſolymis id temporis conuocatos, examinandos, & ſi rectè ſentirent, probandos, & omnino recipiendos. Euſebiani Epiſcopi, peracta templi dedicatione, cœtuque dimiſſo, conuenientes, Arium eiusque fidem, probant & recipiunt, & Alexandriam reſtituunt, hæc breuiter ex Athanaſ. Apolog. 2. & de Synodis. & ex epiſtola Synodali Conciliabuli Hieroſolymitani apud Athanaſ. Apolog. 2. ex Socrate [a], & Sozom. [b]

a li. 1. c. 19.
b li. 2. c. 26

S. Silueſter Romanus Pontifex migrat è vita, pridie Kal. Ianuar. cùm ſediſſet an. 21. m. 11. minus 1. die. alij quidem aliter, ſed cùm in libro de Rom. Pont. eius ingreſſus ponatur ſub Conſulatu Voluſiani, tempore Conſtantini, (ſic enim legendum eſt) rurſum vero Marci eius ſucceſſoris ſubrogatio ponatur anno ſequenti; ſub Conſulatu Nepotiani atq; Facundi, præſentem annum nequaquam potuit exceſſiſſe Silueſter, ceſſauit eius Epiſcopatus dies 15. B

Romana Virgo.

Romana nomine, Calpurnij Præfecti Vrbis filia (de quo mentio in Concilio Romano ſuperius recitato) à S. Silueſtro baptizata perpetuam coluit Virginitatem, in antris & ſpecubus [illegible]cis, miraculis clara; eius dies Natalis 7. Kalend. Martij celebratur. Martyrolog. Roman. Tuderti præcipuè colitur, vbi eius venerandæ reliquiæ aſſeruantur.

C

Chriſti Annus	*Marci Papa*	*Conſtant. Imp.*	*Nepotiano atq; Facundo* Coſ.
336.	1.	31.	

MARCVS Romanus in Silueſtri locum ſubrogatur.

Athanaſius ex Tyro, Euſebianorum Conciliabulo, Conſtantinopolim profectus, & apud Conſtantinum de Euſebianorum in ſe calumnijs & iniquitate conqueſtus, impetrat, vt eos ad ſe auocet. at cæteris Epiſcopis à profectione retentis, ſoli, Euſebius, Theognis, Patrophilus, & alter Euſebius, Vrſacius, & Valens, ad Principem adeunt, & commentitium crimen ingerunt, quod Athanaſius minatus eſſet, ſe [illegible] editurum, quo [illegible]us frumentum ex Alexandria Conſtantinopolim deueheretur, idque teſtimonio confirmant, (quod magnam vim habuit ad fidem faciendam) aliquot Epiſcoporum Catholicorum, & qui in conuentu Tyrio pro ipſo ſteterant, quos Euſebiani blanditijs & magnis pollicitationibus ad ſuas partes abſtraxerant, qui præſentes id ab eo ſe audiſſe dicerent. ex qua cauſa, ira incenſus Conſtantinus, inaudita cauſa Athanaſium relegat in Gallias, aduerſus Imperatorem magna libertate inclamantem (vt Epiphanius ſcriptum reliquit hær. 68.) *Iudicabit Dominus inter me & te, quoniam tu conſentis calumniatoribus modeſtiæ noſtræ:* D

Conſtanti nus calũnijs impulſus Arianorum, Athanaſium relegat in Gallias.

Quomodo excuſetur Conſtantinus.

Conſtantinum, de tam immani facinore, Alexandrinum Concilium excuſat, (apud Athanaſ. Apolog. 2.) quòd Arianorum fraudibus deceptus, cùm ſupplicium [illegible]retur, exilio damnato, eorum cupiditatem explerit. Item Athanaſ. Epiſt[illegible]ar. eum excuſat, (magno Chriſtianæ modeſtiæ exemplo erga Principes) [illegible]nia Euſebianorum, cum in Gallias ad tempus amandauit, quo liber [illegible] ab eorum crudelitate, qui illi per inſidias, imminebant. hoc enim à beato Conſtante [illegible]tre, poſt mortem eius Patris ſcriptum fuit, vt ex literis illius patet. idem Conſtantin[illegible], maioris filius, ſuis literis ad Alexandrinos poſteà datis, qui & addit conſilium Conſtantini Patris fuiſſe, vt eum ad ſuam Eccleſiam reſtitueret: ſed morte præoccupatum, quod animo conceperat, implere haud valuiſſe. ex Apolog. 2. Theodoretus item excuſat, libro 1. cap. 33. [illegible] Lucifer E

Calari-

A Calaritanus, libris illis quos ad Conſtantium Auguſtum pro Athanaſio ſcripſit, Conſtantinum incuſat, quaſi Athanaſium relegarit, quòd fidem Arianam, ad quam ipſe tráſiſſet, probare noluiſſet, quod quidem falſiſsimum eſt.

Sed tamen illi (Conſtantino) non perſuaſum eſt ab Euſebianis, vt in Athanaſij locum Epiſcopum, quem ipſi poſtulabant, ſummitteret; immò eos, qui id moliebantur, compreſſit, & eam rem ipſam conantes, grauibus minis deterruit. Athanaſius epiſtola ad ſolitarios.

Non tantùm Athanaſium, ſed & alios AEgypti Epiſcopos, à Concilio prædamnatos, B in exilium ire iuſſos, epiſtola Concilij Alexandrini apertè teſtatur. Publica enim inquit omnium Epiſcoporum profligatio ex ſuis ſedibus, exterminatioque facta eſt, &c. ex Apol. 2.

Nuncio de Athanaſij exilio perlato Alexandriam, populus, Monachi, & Virgines, tumultuari cœperunt præ eius deſiderio, & Antonius pro eodem ſæpiùs ſcripſit ad Imperatorem, qui & Alexandrinis turbulentiam obiectauit, & ad Antonium reſcripſit, ſe non poſſe Concilij ſententiam non probare, quòd Athanaſium damnaſſet. Sed & Ioannem Meletij ſucceſſorem, quantumuis probatum in Concilio Tyrio, quem noſſet Schiſmaticum & Nicænorum decretorum contemptorem, quantumuis Euſebianis repugnantibus, in exi- C lium egit, ſic paci Eccleſiæ Alexandrinæ ſe putans conſulere, dum vtrumque diſſidiorum & turbulentiarum caput, quod putabat, de medio ſuſtuliſſet, Athanaſio poſteà, æquior factus, ſequenti anno, quo & obijt, eum Alexandriam reuocare cogitauit, quod ipſemet Athanaſius confirmat orat. 1. contra Arian. *Quamuis inquit tum Religioſiſſimus Imperatorum Conſtantinus curam egerit, vt pacificè in Patriam, & ad bonam Eccleſiam deduceremur, & inprimis rationem concordia populorum habuerit, &c.*

Alexãdria ob Athanaſij exiliũ tumultuantur.

Athanaſius non quaſi exul, ſed vt Confeſſor, & de impietate triumphás, Treuiris à Populo Chriſtiano & Maximino Epiſcopo exceptus eſt. Hier. in Chron.

D . Ariani, relegato Athanaſio, impetrant reſtitutionem Arij Alexandriam à Cóſtantino, quo reuerſus, tum Euſebianorum, tum Imperatoris litteris communitus, malè acceptus ab Alexãdrinis, eam Ciuitatem vniuerſam, de integro in magnas turbas conijcit, ac proptereà à Conſtantino Conſtantinopolim accerſitur. Athanaſ. de Synod. Socrat. 1. cap. 25.

Exactis Tricennalibus, Conſtantinus, qui primo filio multò antè vxorem dederat, Conſtantio ſecundo filio dat (Euſeb. 4. vitæ, cap. 49. &c.) Euſebiam eruditione præſtantem, & ſupra muliebrem ſexum prudentem (Zoſimus lib. 3.) ſed ſterilem & alienorum partum inſidiatricem & inuidiam (Ammianus lib. 16.) &, quod deterius eſt, Ariano infectam contagio.

Legati Indorum Orientalium precioſis muneribus, & animantibus, tota natura à noE ſtris diſcrepantibus, Conſtantinum venerantur. Euſeb. 4. cap. 51.

Conſtantinus filijs Imperium partitur. Auitam ſortem Conſtantino grandiori natu, Conſtantio Orientis partes; Inter medias, tertio filio Conſtanti attribuit: ſalutaribus eos præceptis imbuens, imprimis vt Dei cognitionem & Religionem, Regno ipſi anteponerent, & Eccleſiam piè colerent. Euſeb. [a]

Filijs Imperiũ partitur Conſtantinus.
a li. 4. Vit. c. 51. & 52

Cum Euſebius de tribus tantùm Cæſaribus mentionem faciat, & alij ferè omnes de diuiſione Cæſaris Dalmatio collata, affirment, ſic conciliandi videntur inter ſe, nimirum vt tres tantum, in ſucceſſione atque adminiſtratione Imperij creati Cæſares fuerint, Dalmatius verò titulo tenus eam dignitatem ſit conſequutus, ſicut, & pater eius, & patruus, idque ex ſententia Zoſimi lib. 2.

Subſiſterunt Conſtantinopoli Euſebiani, Arium expectantes, quòd Imperator Con-

[illegible]ntinus, ab Alexandrinis non receptum, quòd à fide Catholica alienus eſſet, ad exploran- A
dam rurſus eius fidem, Conſtantinop. acciuerat; vbi propinquorum Epiſcoporum con-
uentus collectus erat (ex maxima tamen parte Euſebianis ſtudentium) occaſione Marcelli
Ancyrani Epiſcopi, quem in Concilio Nicæno, maximè infenſum experti, multis calum-
nijs impetitum, & crimine hæreſis falſo inſimulatum, quòd cum Samoſateno ſentiret, &
Chriſtum ſolum hominem fuiſſe aſſereret, cõdemnarunt, & Epiſcopatu abdicatum in exi-
lium eiecerunt. Epiphan. hæreſ. 73. Athanaſ. Apolog. 2. de Synodis, & Epiſtola ad ſolitar.
Socrates, [a] Sozomenus. [b]

a li. 1. c. 24. b li. 2. c. 31.

Cæterum quòd non Athanaſio tantùm atque Marcello, ſed & alijs Epiſcopis fuerunt
exilia irrogata ab Euſebianis, contra ius faſque, more prædonum, non expectata ſententia B
ſedis Apoſtolicæ, Iulius Papa, alia occaſione, poſteà iure conqueſtus eſt; ad eoſdem Arianos
alia ex cauſa, ſcribens, ex Athan. Apolog. 2.

Vnde ſuſpectus Conſtantinus Arianiſmi.

Quòd verò Conſtantinus Imperator, Epiſcopos ab Euſebianis damnatos, exulare iuſ-
ſerit, planè accidit, vt apud nonnullos eiuſdem optima fama Catholici nominis periclita-
retur; hinc de eo illud Seueri lib. 2. *Imperator etiam deprauatur, dumq; ſibi Religionis officium vi-
detur implere, vim perſecutionis exercuit; actiq; in exilium Epiſcopi, ſæuitum in Clericos, animaduer-
ſum in laicos, qui ſe ab Arianorum communione ſecreuerunt.* Ruffin. 1. cap. 17. & apud Hierony-
mum, in Chronico, pariter legitur in obitu Conſtantini, ipſum in dogma Arianum de-
clinaſſe. C

Purgatur à ſuſpicione. lib. 2. c. 30. in fin.

Sed omninò iſti aberrârunt, ſic de Conſtantino ſentientes, qui ſemper perſeuerauit Ca-
tholicus, quod quidem multipliciter probatur: tum quod ipſo viuente Euſebiani, ne quid-
quam aduerſus fidei Nicænæ Regulam mutire ſunt auſi, vt cõſtat ex Athanaſij libro de Sy-
nodis, & Sozomeno; tum quod Athanaſius epiſt. ad ſolitar. & alibi, & Hilarius lib. 1. ad Con
ſtantium, Epiphan. hæreſi 69. Conſtantinum vt verè & integrè Catholicum conteſtantur,
& Conſtantium filium prouocant ad patris fidem ſectandam.

Arius fidē Catholicā ementitur.

Arius euocatus, ſe Imperatori ſiſtens, de fide interrogatus, verbo & ſcripto fidem Ca-
tholicam iuratus profitetur, per ſummam ſimulationem; quare iuſſus Alexander Conſtan-
tinopolitanus Epiſcopus, eum recipere in cõmunionem, & recuſans; dum vim timet, cum D
populo ieiunijs & orationibus inſiſtens, Vindicem Chriſtum in Arij impietatem impetrat;
dum ab Euſebianis Arius magno faſtu ad Eccleſiam deductus, exonerandi alui neceſſitate,
ad locum declinare compulſus, vnà cum excrementis, viſcera, diuino miraculo effundens,
miſerè moritur. Athan. ad Serapionem, orat. 1. contra Arianos. Rufin. [c] Socrat. [d] Sozom. [e]
Greg. Nazian. hoc elogio rem conteſtatur: *Arius petulantis & effrenatæ linguæ pœnas dedit, in ob-
ſcœnis & impuris locis extinctus, atq; orationis nō morbi viribus oppreſſus, ac Iudæ inſtar diſruptus, in ea-
dem verbi proditione.* orat de laud. Athan. & Ambr. de fide ad Gratianum: *Cui ergo credimus,
Ioanni, in Chriſti pectore recumbenti, an Ario inter effuſa ſua viſcera volutanti? vt agnoſceremus ſimilē
Iudæ proditoris, Arij quoq; fuiſſe perfidiam, quem ſimilis pœne damnauit: effuſa ſunt enim & Arij viſce-* E
*ra: pudet dicere, vbi, atq; ita crepuit medius, proſtratus in faciem, ea quibus Chriſtum negauerat, fœda
ora pollutus: crepuit enim, ſicut etiam de Iuda Petrus Apoſtolus dixit.*

c li. 1. c. 12. d li. 1. c. 25. e li. 2. c. 28 in fin.

Arius pœnas dat perfidiæ.

Diuinitùs damnata ad hunc modum Ariana hæreſi, plurimi ex ijs, qui antè decepti e-
rant, conuerſi ſunt. (Athanaſ. ad Serapionem) ingens terror, & exanimatio Euſebianæ fa-
ctioni incuſſa eſt, fama rei per vniuerſum ferè orbem diuagata. Imperator magnoperè
exitu illo lætatus eſt. (Socrat. 1. cap. 25.) quique Arij, & Arianorum, tanto prodigio per-
ſuaſus, deteſtatus eſt errorem; ſeipſum quoque arguit leuitatis, ob miſſum Athanaſium in
Exilium, quem reuocandum Alexandriam deſtinauit, ſed morte præuentus, non perfecit,
[illegible] Athanaſio orat. 1. contra Arian. vt modicum tempus interceſſiſſe videri

poſſit,

poſſit, inter mortem Arij & Conſtantini, ac proptereà fortaſſe dici poſſet, mortem Arij contigiſſe anno ſequenti.

Hoc anno iiſdem Conſulibus, decimo Kal. Nouembr. data legitur, Marci nomine, Epiſtola ad S. Athanaſium Epiſcopum Alexādrinum, & ad cęteros Aegyptij Epiſcopos, de numero Nicænorum Canonum, quos apud ſe deperiſſe conqueſti erant, ſuis ad eum literis; ſed ſubreptitiam, & ab aliquo confictam apparet, tum quòd in controuerſia diu agitata inter Africanam Eccleſiam, & Romanos Pontifices Zoſimum, & Bonifacium, de numero Nicænorum Canonum, hæc Epiſtola minimè illis cognita fuit: tum, quòd Athanaſius hoc tempore in Gallijs exulabat, tùm quòd graſſatio illa in Eccleſiam Alexandrinam, nô con-[illegible] poſt aliquot annos, ſub Conſtantio; tum denique, quod Marcus, iam Nonis Octob. [illegible] anni erat defunctus.

Marci Papæ nomine epiſtola cōficta.

Marcus Papa, octauo ſedis Menſe moritur, Hier. in Chron. Sozom. [a] ad exiguum tempus [illegible] tenuiſſe affirmat. & lib. de Rom. Pont. habet, Iuliū ſedere cœpiſſe anno ſequenti [illegible]iano & Maximo Coſſ. Qui igitur ſedere cœpiſſe reperitur 16. die Ian. & diē obijſſe [illegible] Octob. qua anniuerſaria eius in Eccleſia memoria agitur, dicendum eſt vixiſſe in Pontificatu [illegible] nouem, minus dies nouem. Vacat Sedes dies viginti.

a lib. 2. c. 19.

[illegible] dicitur inſtitutum à Marco, vt Oſtienſis Epiſcopus Romanos Pont. conſecraret, at [illegible]ior videtur fuiſſe eius rei vſus: nam Dionyſius Papa, à Maximiano Oſtienſi Epiſcopo conſecratus habetur; meminit quoque S. Auguſtinus eiuſmodi vetuſtiſsimi ritus, [illegible] aduerſus Donatiſtas, in Breuic. Collat. dici tertiæ cap. 26. Quod verò ad Pallium ſpectat, eo donatum a Marco Oſtienſem Epiſcopum, dicitur. Primò autem hîc mentio in rebus geſtis Rom. Pont. habetur de Pallio ſummi honoris & poteſtatis plenitudinis indice, idemque dictum Phygium; quòd Phrygionum crucibus intexi ſoleret, & potiſſimùm eſſet Rom. Pont. inſigne. ab eodem Metropolitanis aliquando ſolitum impertiri. Cur autem Phrygium, pallium appellatum, cùm veteris pallij forma longè diuerſa eſſet, & amplior? An quod vt olim in Sacerdotio Hebræorum (Exodi 28.) erat Summi Sacerdotis ſuperhumerale inſigne, quòd nefas eſſet, aliquem alium Sacerdotum vel Pontificum indui: ita in Chriſtianæ Religionis ſacerdotio, genus illud indumenti, quod pallium dicimus, Summi tantùm Pontificis ceſsit vſui: & quòd inhæreret, dum Pontifex ſacra ageret, indumento illi, quod pallij præ ſe ferebat imaginem (nos planetam ſeu Caſulam dicimus) inde fortaſſe accidit, vt Phrygium ipſum, præcipuum ſacerdotalis Pallij ornamentum, itidem pallium appellaretur, cùm alioqui pallij nomine, omne operimentum in rebus ſacris ſignificari ſoleret, vnde & vela oblata Sanctæ Cruci in Eccleſia, à Gregorio Turonenſi Epiſcopo e[illegible]a, Venantius Fortunatus pallia appellat, quæ & ipſa Crucium imaginibus eſſent con[illegible]a.

An Pont. Rom. conſecrari ab Oſtienſi Epiſcopo a Marco ſit inſtitutum.

Prima Pallij mētio, in Marcō Papa.

Vigeſima ſexta menſis Octobr. creatur Rom. Pont. Iulius, Ciuis Romanus.

Iulius Papa.

I[illegible]ouentes Perſas expeditionem parat Conſtantinus, Epiſcopus educens, qui ſecum [illegible] Tabernaculo, ad Eccleſiæ ſimilitudinem, magnificentiſſime facto, pro victoria ſupplicarent. At Perſæ ad tantæ expeditionis famam, Oratores de pace mittunt, quos ille [illegible] excipit, & fœdus cum [illegible]is lubens init. Euſeb. 4. Vitæ. [b]

b cap. 56. & 57.

[illegible]am [illegible]ficio, amplitudine, ornamentis magnificétiſsimam, in honorem 12. Apoſtolorum Conſtantinopoli dedicat, in illud tranſlatis Sanctorū, Andreæ Apoſtoli, Lucæ Euan-

Baſilicam 12 Apoſt. dedicat.

A

a cap. 58. 59. 60. b li. 1. c. 1. Varia leges. c d.l. de Iud. C.Th. d l.1. & 2. ne Chriſt. mancip. e l.1. C. de Natur. lib.

...elicæ, & Timothei, Pauli diſcipuli, corporibus. Euſeb. 4. Vitæ. [a] Socrates, [b] Procopius lib. 1. de ædific. Iuſtin.

Conſtantinus Imp. Chriſtianæ modeſtiæ amantiſsimus, ad Felicem Præfect. Præt. reſcribit; ne conuerſi ad fidem ex Iudæis, in Iudæos perſecutionem excitarent, his verbis: *Eum qui ex Iudæo Chriſtianus factus eſt, inquietare Iudæos non liceat; vel aliqua pulſare iniuria, &c. Dat. 11. Kal. Nou. Conſtantinopoli, P.P. octauo Idus Maij. Nepotiano & Facundo Coſſ.* [c]

Sanxit etiam ne Chriſtianus quiſquam ſeruiret Iudæis. Euſeb. 4. Vitæ, cap. 27. leges adhuc extant. Cod. Theodoſ. [d]

Iiſdem Conſulibus legem tulit aduerſus ſpurios, ne quid caperent ex Patris vltima voluntate. [e]

B

De curatoribus ſepulturæ mortuorum.

Primus, Corpus conſtituit ex nongentis, & quinquaginta diuerſorum Collegiorum & artium officinis, ad curanda & efferenda defunctorum corpora, quod & à publicis muneribus, & à tributis voluit eſſe immune. [f]

f Iuſtiniani Nouell. conſtitutio 49.

Chriſti Annus	Iulij Papa	Conſtantini Imp.	Feliciano & Titiano Coſſ.
337.	1.	vltimus.	

Faſti tam Græci quàm Latini lib. de Rom. Pont. & Syn. Rom. ſub Iulio; Maximinum vel Maximianum habent, pro Titiano. Sanctiones Conſtantini, Felicianum & Titianum habent.

C

Conſtantini obitus.

VIXIT Imp. Conſtantinus annos ſexaginta quinque. Triginta vnum Regnauit: mortem obijt, Feliciano & Titiano Coſſ. ad XI. Kal. Iul. anno ſecundo 278. Olympiadis. Conſentit his S. Hieronymus, dum Conſtantini obitum 31. eius Imperij anno ponit. Rufinus etiam, atque Sozomenus, Euſeb. Epiphan. Victor, Zonaras, 32. annis Cõſtantinum dicunt imperaſſe, quorum ſententia dicendum eſſet perueniſſe Conſtantinum vſque ad ſequentem annum, atque ad Conſulatum Vrſi, ac Polemij. Cæterum, vt Chronologiæ Socratis aſſentiamur, illud inprimis perſuadet, quòd leges poſthac datæ, non niſi nominibus Conſtantij & aliorum nouorum Impp. reperiuntur cõſcriptæ, vt Cod. Theodoſiano, titulo de ann. & Trib. Conſtitutio 4. data legitur à Conſtantio 8. Idus Decemb. Theſſalonicæ Feliciano, & Titiano Coſſ. & in Tit. de diſtrahen. pign. habetur Reſcriptum Conſtantij A. prid. Idus Decemb. Deceſſit autem in ſuburbana Villa Nicomediæ, quo, cùm primum male habere cœpit, ad calida balnea acceſſerat. Euſebius, Rufinus.

D

g cap. 53. 54. 55.

De præſtanti corporis valetudine & firmitate Cõſtantini Imp. & animi vigore, ad omnes tum corporis, tum mentis functiones, ferè vſque ad obitum, Euſeb. 4. Vitæ. [g]

E

Teſtamentum per Arianum presbyterum Conſtantio delatum.

Teſtamentum, quo filios Imperij hæredes relinquebat, cùm Conſtantinus abeſſet, cui Orientis Imperium decreuerat, presbytero [illegible] à ſorore Conſtantia moriente, commendato, (egregiè Catholicum ſe apud eum aſſimulante, Arianus cùm eſſet) commiſit; Conſtantio tradendum, cuius beneficij gratia, Conſtantius, Regni cupidus, ita ei deuinctus eſt, vt qui imperare cunctis ambierit, ab illo ſibi imperari æquanimiter pateretur. ex Ruffin. 1. cap. 11.

Quiſnam fuerit presbyter ille, qui primò apud Conſtantiam A. deinde apud Conſtantinum Imperatorem, ac deniq; penes filium Conſtantium, tantæ fuit exiſtimationis, quem & dicunt ſecta fuiſſe Arianum, nuſquàm proditum: forte is fuit Acacius Luſcus presbyter, qui poſt, mortuo Euſebio Pamphili, in ſede Cæſarienſi ſucceſſit, de quo S. Hieronymus

A in ſcriptoribus, ea claruiſſe fama, ait, ſub Conſtantio, vt ipſe Romæ in locum Liberij Papæ Felicem Epiſcopum conſtituerit.

Conſtantini corpus funere ampliſsimo & magnificentiſsimo Conſtantinopolim deductum, & pijs Sacerdotum precibus, ac myſtico ſacrificio, pro Eccleſiæ more adhibito, ad SS. Apoſtolorum Baſilicam, extra tamen, in veſtibulo (vt eſt apud Chryſoſt. homil. 26. in ſecundam ad Corinth.) conditum deſcribit latè Euſeb. 4. Vitæ. a — a c. 65. 66.

Conſtantinus relatus eſt apud Græcos inter ſanctos, & eius Natalis dies anniuerſarius B ab illis colitur. Menolog.

Elogia de Conſtantino, Victoris; *Conſtantinus commodiſsimus rebus multis fuit, calumnias ſedare legibus ſynceriſsimis, nutrire artes bonas, præcipuè ſtudia literarum; legere ipſe, ſcribere, meditari, audire legationes, & querimonias Prouinciarum.*

Eutropius lib. 10. *Ciuilibus*, inquit, *artibus, & liberalibus ſtudijs deditus erat, affectator Iuſtitiæ & amoris, quæ omninò ſibi & liberalitate, & docilitate quæſiuit. Innumeræ in eo animi, corporiſq; virtutes claruerunt; militaris gloriæ appetentiſsimus, fortuna in bello proſpera fuit, verùm ita, vt non ſuperaret induſtriam.*

Ex omnibus eius edictis conſtat, eum omnes ſuas, tot ac tantas de Tyrannis & Barbaris victorias, C vni Chriſto ferre acceptas, idque palàm ingenuè ac liberè ſolidum profiteri.

Quod à tanti Imperij adminiſtratione ſupererat otij, in ſcribendo conſumere conſueuerat, elucubrabat pias & ſanctas conciones, quas etiam interdum coram populo recitabat, magna approbatione & acclamationibus; quòd ſi aliquando aliqua incidiſſet de Theologia loquendi occaſio, erecto corpore conſiſtens, contractoque vultu, ait Euſebius (4. Vitæ cap. 29.) & depreſſa voce, adhibita ſumma prudentia, & moderatione, præſentium animos cœleſti diſciplina initiare, & deuouere videbatur; quam rem cùm ſequeretur populi grata acclamatio; ſolebat nutu ſignificare vt cœlum ſuſpicerent, & venerandis laudibus, D omnium Regem Deum admirarentur, & colerent. & idem (eodem lib. cap. 55.) teſtatur, eundem Conſtantinum vſque ad extremum vitæ tempus, Orationes ſcribere minimè prætermiſiſſe, qui, & quaſi ſui futuri exitus præſcius, poſtremam omnium funebrem elaborauit ſcriptionem, ſed præclaræ eius facultatis in eo genere (præter pietatem & Religionem in Deum) Oratio, quæ eius vnica extat, ad ſanctorum cœtum, luculentum præbet teſtimonium. — Conſtantinus Cõciones ſcribebat & recitabat.

Conſtantinus bonorum omnium ſententia, optimus Princeps, & feliciſſimus exiſtimandus eſt, ex regula tamen Chriſtiana, quam tradit Auguſt. libr. 5. de Ciuit. Dei cap. 24. *Neq; enim*, inquit, *nos Chriſtianos Imperatores ideo felices dicimus, quia vel diutiùs imperârunt, vel imperantes filios, morte placida, reliquerunt; vel hoſtes Reipub. domuerunt; vel inimicos Ciues aduerſus ſe inſurgentes, & cauere & opprimere potuerunt: hæc enim & alia, vitæ huius ærumnoſæ, vel munera, vel ſolatia, quidam etiam cultores Dæmonum accipere meruerunt, qui non pertinent ad Regnum Dei, quo perueniunt iſti. Et hoc ipſius miſericordia factum eſt, ne ab illo iſta, qui in eum crederent, velut ſumma bona deſiderarent: ſed felices eos dicimus, ſi iuſtè imperant; ſi inter linguas ſublimiter honorantium, & obſequia nimis humiliter ſalutantium, non extolluntur; ſed ſe homines eſſe meminerunt, ſi ſuam poteſtatem ad Dei cultum maximè dilatandum, Maieſtati eius famulam faciunt: ſi Deum timent, diligunt, colunt, ſi plus amant illud Regnum, vbi non timent habere conſortes: ſi tardiùs vindicant; facilè ignoſcunt: ſi eandem vindictam pro neceſsitate, regendæ tuendæq; Reipub. non pro tuendis inimicitiarum odijs, exercent: ſi eandem veniam, non ad impunitatem iniquitatis, ſed ad ſpem correctionis indulgent: ſi quod aſperè coguntur plerumq; decernere, miſericordiæ lenitate, & beneficiorum largitate compenſant; ſi luxuria tanto eſt eis caſtigatior, quanto poſſet eſſe liberior: ſi malunt cupiditatibus prauis,* — Conſtantinus optimus & feliciſſimus Princeps ex regula Chriſtiana.

quàm quibuſlibet gentibus imperare: & ſi hæc omnia faciunt, non propter ardorem inanis gloriæ, ſed propter charitatem felicitatis æternæ: ſi pro ſuis peccatis, humilitatis & miſerationis, & orationis ſacrificiũ Deo ſuo immolare non negligunt. Tales Chriſtianos Imperatores dicimus eſſe felices, interim ſpe, poſteà re ipſa futuros, cùm id quod expectamus aduenerit. Hæc Aug. qua regula planè feliciſſimus dicendus Conſtantinus, niſi falſorum hominum, hypocritarum inquam Euſebianorum, doloſis artibus circumuentus, à recto iuſtitiæ tramite, nolens abductus, S. Athanaſium, & alios Epiſcopos mulctaſſet exilio; licet facti pœnitentia, vt dictum eſt, facinus diluiſſet. A

Cur Conſtãtinum adeò proſperauit Deus.

Cur autem Conſtantinum Imperatorem voluerit Deus adeò proſperis rebus clareſcere, idem S. Auguſtinus eiuſmodi rationem affert ibidem, cap. 25. cùm ait: *Bonus Deus ne homines qui eum crederent propter æternam vitam colendum, has ſublimitates & Regna terrena, exiſtimarent poſſe neminem conſequi, niſi Dæmonibus ſupplicaret, quòd hi ſpiritus in talibus multum valerẽt;* B *Conſtantinum Imp. non ſupplicantem Dæmonibus, ſed ipſum verum Deum colentem, tantis terrenis impleuit muneribus, quanta optare nullus auderet: Cui etiam condere Ciuitatem Imperio Romano ſociam velut ipſius Romæ filiam, ſed ſine aliquo Dæmonum Templo, ſimulacroq́; conceſſit. Diu imperauit, vniuerſum Orbem Romanum vnus Auguſtus tenuit, & defendit; in adminiſtrandis & gerendis bellis, victorioſiſſimus fuit: in Tyrannis opprimendis, per omnia proſperatus eſt: grandæuus, ægritudine & ſenectute defunctus eſt, filios imperantes reliquit. Sed rurſus, ne Imperator quiſquam ideo Chriſtianus eſſet, vt felicitatem Conſtantini mereretur, cùm propter vitam æternam quoq; deberet eſſe Chriſtianus, Iouinianum multò citius, quàm Iulianum abſtulit.* C

Clari viri ſub Conſtantino.

Plures viri doctrina & ſanctitate & miraculis celebres ſub Cõſtantino claruerunt, præter eos qui in ſerie rerum geſtarum commemorati ſunt.

Parthenius Epiſcopus Lampſacenus, in Helleſponto, Nicolao & Spiridioni Epiſcopis, par, impetrata à Conſtantino facultate Idolorum Templa diruendi, Eccleſiam ædificauit, clarus miraculis. extant Acta, à Criſpino, candido, & puro ſtylo conſcripta, apud Metaphraſten, & Sur. 17. Febr. & Niceph. lib. 8. c. 42. in fine.

In Diœceſi Lampſacena, Abrahamus, Anachoreta, vir admirabilis, ab Epiſcopo propè inuitus creatur presbyter, illique attribuitur Vicus, idololatriæ ſqualore, & ſordibus ita oblitus, vt à nullo anteà Presbytero nec Monacho ad pietatem attrahi potuiſſet. Hic, Idolorũ D ſimulacris, aliquando clàm in terram detractis, & confractis, popularium furorẽ in ſe concitauit, ita, vt ſæpiùs cæſus. & ſemimortuus relictus, & ſæpius Diuina ope recreatus, per triennium hæc paſſus, incredibili cum patientia, & aſſiduitate precum, conuerſionẽ omnium illorum à Deo impetrauit, quibus per Baptiſmum regeneratis, & in pietatis doctrina inſtitutis, clàm ad ſolitudinem ſe recepit. Hæc & alia plura de eo admiranda, refert B. Ephrem, apud Surium 16. Martij, qui dies eius Natalis in Martyrolog. Rom. notatus habetur.

S. Rheticius Auguſtodunenſis Epiſcopus, cum ſanctitate, tum eruditione conſpicuus in Gallijs, Commentaria ſcripſit in Cantica Canticorum, & contra Nouatianum grande volumen. Hieron. E

Inſignis quoque fama, vixit eius Collega Marinus, Epiſcopus Arelatenſis, & Maternus Agrippinenſis, delecti olim Iudices in cauſa Cæciliani.

Claudius etiã Epiſcopus Viennenſis, Catholico dogmate, inquit Ado, clariſsimus fuit. Nectarius quoque eiuſdem ſedis Epiſcopus, qui Vaſenſi priori Synodo interfuit.

Maximus item Epiſcopus Treuerenſis, his non impar meritis & doctrina, effulſit.

Sed. & S. Euortius Aurelianenſis Epiſcopus, eximio Diuinæ gratiæ fulgore, cùm in ſui electione, tum etiam in adminiſtratione eiuſdem Eccleſiæ, coruſcauit.

Iuuencus nobiliſſimi generis, Hiſpanus presbyter, quatuor Euangelia, Hexametris verſibus, penè ad verbum transferens, quatuor libros compoſuit, & nonnulla eodem metro

A ad Sacramentorum ordinem pertinentia, de quo opere Gelaſius: Iuuenci laborioſum opus non ſpernimus, ſed miramur. floruit ſub Conſtantino. Hier.

At in Aegypto propè innumeri claruère, eminenti ſanctitate conſpicui, ſanctiſsimi Monachi, Magni Antonij collegæ, vel diſcipuli, in quibus, præter ſuprà memoratos, vixit Ammō ille, de quo refert Athan. in Antonij vita, viſam fuiſſe eius animā ab Antonio, inter Angelorum Choros, in cœlum ferri. idem refert de Ammone, inſigne illud miraculum, cùm ab vna ripa fluminis, in alteram, abſque nauigio, vel fluctuum calcatione, Diuinitus eodem momento tranſlatus eſt. Eiuſdem Ammonis celſa primordia narrat Socr.[a] Eum nimirum inuitum ad nuptias inductum, ſponſæ ſuaſiſſe, vnà ſimul, in corporis integritate, B vitam ducere, quam & in monte Nitiœ, in eodem tugurio ad exiguum tempus, nullo ſexuum habito diſcrimine, Monaſticam exercuerunt, & non multo pòſt tempore, ipſa hortante ſpóſa, ſegregati alter ab altero, quod reliquum erat vitæ, in magna abſtinentia exegerunt. Hæc & plura Socrates. a li. 4. c. 18

Conſtantini
Conſtantij } Imppp. Annus I.
Conſtantis

C CONSTANTIVS accepto ſuæ Ditionis Imperio, in domeſticos patris, atque in ipſos præcipuè conſanguineos ſæuire incipit, Cōſtantium & Annibalianū Patruos & Delmatium Cæſarem, Delmatij filiū, à militibus interfici curat. Zoſimus, Eutrop. Victor. Conſtantius in domeſticos Patris, & cōſanguineos ſæuit.

Cauſam Patruos occidendi hanc affert Cedrenus, quòd Imperatorem Conſtantinum veneno ſuſtuliſſent, quòd ille præſentiens, per Euſebium Nicomedienſem mandârit Conſtantio, vt à Patruis caueret, inque eos vlciſceretur. Artemius Martyr ſic excuſat Conſtantinum, de imperata fratrum nece, in Actis, apud Metaphr. 20. Octobr. Pater tuus Conſtantius (Iulianum alloquitur) & eius fratres, priores ei fecerunt iniuriam, vt qui ei malum venenum miſcuerunt, nulla omninò ab eo affecti iniuria.

D Cum Delmatio Delmatij filio fratris Conſtantini, penè periclitati ſunt Gallus & Iulianus Conſtantij, fratris Conſtantini filij, Gallus quidem ex Galla Rufini, & Cerealis, Conſularium virorum, ſorore, Iulianus verò ex Baſilina Chriſtiana, & pientiſſima fœmina, cuius memoria extat in Actis Synodi cuiuſdam Cōſtantinopoli celebratæ, apud Metaphraſt. in vita S. Ioan. Chryſoſt. ſed illum ſeruauit morbus, ex quo mox moriturus creditus eſt, qui tum erat duodennis, & hunc, id eſt Iulianum, tenera ætas, erat enim quinquennis: quos Cōſtantius longè ab aula Regia, ſed magna cura educandos & inſtituendos curauit, Sozom.[b] Greg. Nazian. orat. 1. in Iul. b li. 5. c. 2.

Optatus quoque, qui Patriciatus dignitatem à Conſtantino conſequutus fuerat, ab eo-E dem Conſtantio eſt interfectus. Zoſimus.

Iulianus quidem ſe poſt annum ſeptimum, Mardonio Ethnico Philoſopho traditum affirmat, in Miſopogone, à quo Gentili cultu, & odio Chriſtianæ Religionis imbutum credibile eſt; quòd fortaſſe ſubodoratus Conſtantius, cuſtodes puero adhibuit, ne quid à Chriſtiana Religione deflecteret, vt eſt apud Eunapium.

Euſebio quoque Nicomedienſi, cui Conſtantius plurimùm fideret, quique Iulianum genere longiùs attingeret (vt eſt apud Ammianum lib. 14.) eius educatio credita eſt, à quo haud dubium, vt ſtudioſiſsimo impietatis architecto, iacta eſſe videntur fundamenta occultæ Iulianæ Apoſtaſiæ.

Ablauius Ægyptius, generis obſcuriſſimi, ſed arrogantiſsimus & auariſsimus, qui ad tantam gratiam apud Conſtantinum Imperatorem aſcenderat, vt pene Imperatore plus poſſet, Conſul, Præfectus Prætorio, Socer Conſtantis, collocata illi Olympiade filia, quæ poſt Arſaci Armeniæ Regi nupſit, quique Sopatrum Philoſophum, & ipſum in magna gratia apud Imperatorem, præ inuidia, tollendum curarat, à Conſtantio Imperio exutus, cùm in Bithynia, ad villam, Regali ocio, & receſſui dicatam, ſe recepiſſet, cunctis admirantibus quòd imperare nollet, immiſſis denique ſatellitibus trucidatur, meritò pila & ludus fortunæ dictus eſt. Zoſim. Eunap. in Vit. Philoſoph. A

Mortuo Conſtantino, Euſebiani omni ſpe contendunt, fide Conſubſtantialis, exturbata ab Eccleſia, Arij opinionem, in eam introducere, per Arianum illum presbyterum, corrupto Conſtantio, & Euſebio Eunucho, Cubiculi Præfecto, & alijs Eunuchis, qui plurimi & potentiſsimi erant in Palatio, & per eos, Vxore ipſa Conſtantij, & toto Gynæcæo. Socrates. [a] B

a Lib. 2. c. 2.

Iulius Maternus Firmicus.

Iulius Romanus Pontifex, ipſo primo ſui ingreſſus anno Romæ Concilium celebrat, centum & ſexdecim Epiſcoporum, Feliciano & Titiano Coſſ. ad Confeſſionem Nicæni fidei, & Arianæ hæreſis deteſtationem, quæ in Oriente, eiectis in Exilium Athanaſio, & Marcello, rurſum tollere caput timebatur.

Iulius Epiſcopus Mediolanenſis legitur huic Romano Concilio interfuiſſe, qui fortè idem eſt cum Materno, eiuſdem Ciuitatis Epiſcopo, Eccleſiaſticis tabulis memoria anniuerſaria celeberrimo, vt dictus ſit Iulius Maternus, atque fortaſſe idem ille eſt, cuius extat nobiliſsimus Commentarius hoc titulo inſcriptus, Iulij Firmici Materni V.C. de Myſterijs & erroribus profanarum religionum ad Conſtantinum, & Conſtantem Auguſtos, liber. Nomina quidem conſentiunt, & tempora æque conueniunt, licèt in titulo illo nomen tantum Epiſcopi deſideretur, errore forſitan librariorum omiſſum. C

Hoc conſilio Auctor Commentarium illum edidiſſe videtur, ne Conſtantini morte Idololatria, ſiue Romæ, ſiue alibi, iam prope ſepulta iterum reuiuiſceret: Senatoribus Romanorum, & compluribus Gentilium, pro antiquo Deorum cultu, certantibus; & magno ſtudio niſus eſt illis perſuadere, vt quod reliquum eſſet ſuperſtitionis Gentilitiæ abolerent: in quo Commentario cùm ſæpe de victorijs, ab eis aduerſus hoſtes, diuina virtute partis, mentio habeatur, quarum nulla pene memoria apud ſcriptores alios reperitur, dicendum videtur ea contigiſſe, cum Patre agente in Oriente, ipſi Occidentale adminiſtrarent Imperium; & Barbaros in Britannia, atque alijs in locis rebellantes feliciter compreſsiſſent, ſed quoto potiſſimùm anno illa acciderint, ignoratur. Commentarius ille habetur Tomo 5. Biblioth. SS. PP. D

Chriſti Annus	*Iulij Papa*	*Conſtantini, Conſtantij, Conſtantis Imppp.*	*Vrſo & Polemo Coſſ.*
338.	2.	2.	

E

Athanaſ. ex litteris Conſtantini Patris per Conſtantinum filiū Alexandriæ reſtituitur.

ATHANASIVS, biennio integro, & menſibus quatuor, Treueris commoratus, Alexandriam in ſuam ſedem, per Conſtantinum iuniorem, ex litteris Conſtantini Patris, non quidem libente, ſed permittente tamen Conſtantio, reſtituitur. Conſtantini iunioris recitaturus literas Athanaſ. Apolog. 2. hæc præmittit; *Certè quidem beatus Conſtantinus minor, memor ſcriptorum Patris ſui, dum nos Patriæ reſtitueret, in hæc verba Epiſtolam miſit.*

A Conſtantinus Cæſar, Pop. Catholicæ Eccleſiæ Alexandrinæ, S,

N*EQVE veſtram ſacram mentem latere arbitror, ideò Athanaſium, adoranda legis interpretem, in Gallias miſſum eſſe, ne quo tempore ſanguinolentorum hoſtium feritas, ſacro eius capiti quammaximè immineret implicituq́; malorum colluuitio, aliquid intollerandum, & cui remedium nullum eſſet pateretur. Ad hanc igitur feritatem eludendam, tot faucibus inhiantium ſubtractus, vt ſub me ageret, iuſſus eſt. Atque ita in hac Vrbe commoratus eſt, vt omnibus rebus neceſſarijs abundaret: tametſi eius reuerenda virtus, diuina ope fretus, onera aſperioris fortunæ vilipenderet. Iam cùm inprimis* B *veſtræ in Deum pietati, ſuiſq́; ſedibus hunc Epiſcopum, Dominus noſter & Pater Conſtantinus reſtituere vellet, & humana ſorte præuentus, antequam hoc votum impleret, requieuerit; ego mihi conuenire puto, vt concepta voluntate ſacræ memoriæ Imperatoris, idipſum adimpleam, quod ille non potuit. Cùm igitur Athanaſius, ad veſtrum conſpectum penetrauerit; tunc demum intelligetis, quanta apud nos reuerentia fuerit. Neq; id mirum videri debet, ſi quid huiuſmodi in eius gratiam fecerim: ad hoc enim faciendum meam mentem, & veſtri deſiderij imago, & ſpecies tanti viri inſtigauit. Diuina prouidentia vos ſeruet, dilecti fratres. Datum Treueris, 15. Kal. Iul.* Eandem habent, ſed alterius tranſlationis epiſtolam, Theodoretus, Sozom. Socrates.

Vt cum Athanaſio alij Aegypti Epiſcopi exulare iuſſi fuerant, ita cum eo reſtituti ſunt. C Epiſtola Synodalis Concil. Alexandrini apud Athanaſ. apolog. 2.

Omnium omnis generis hominum plauſu, & gaudio incredibili, præterquam Aſianorum, Alexandriæ receptus eſt Athanaſius. Theodoretus [a], & epiſtola Synodalis. *a li. 2. c. 2.*

Conſtantius Antiochiam profectus ob expeditionem in Perſas, quod data ab eo ibi reſcripta declarant [b], inſanabili morbo percutitur, quo vt curaretur, orans, viſus illi per ſomnum chorus Epiſcoporum, & duo quidam præcipui, quos Angelus oſtendebat; vnicos eius morbi curatores. euocatis igitur celebrioribus fama ſanctitatis, ſuæ ditionis Epiſcopis, Magnus quoque Spiridion, & Triphillius, Cypri Epiſcopi affuerunt, qui cogniti ab Imperatore illi eſſe, quos Angelus indicârat, ſupplici ſibi, manu ſua capiti admota, Spiridion eum ſa- D nat, magna omnium admiratione; & cohortatione illi ſalutari adhibita, vt patrem ſe & curatorem populorum meminiſſet, & Eccleſiæ ſenſum ſequeretur, pluribus alijs editis ſignis in Cyprum reuertitur. Acta apud Surium die 12. Decembris, vbi additur de Conſtantio ad meliorem frugem reddito, & immunitate clericis conceſſa, de qua eſt mentio [c] Cod. Theodoſ. *b lib. 4. de temp. curſu & 23. de decu. C. Th.* Conſtantius miraculo ſanatur. *c l. 8. de ep. & cler.*

Diſputatio quæ fertur hoc anno ſecundo Conſtantis, habita Laodiceæ in Syria, inter Athanaſium & Arium, non quidem eorum eſſe poteſt, ſed alterius, qui eo genere ſcriptionis ſit delectatus, vt Viglius Epiſcopus Tridentinus, de ſe ipſo teſtatur contra Eutychen, libro 5. *Pleniſſimè,* inquit, *in eis libris, quos aduerſus Sabellium, Photinum, & Arium, ſub nomine Athanaſij, tanquam ſi præſentes cum præſentibus agerent; vbi etiam cognitoris perſona videtur inducta, inſcripſimus, &c.*

Sapores Perſarum Rex, mortuo Conſtantino, quod viuo non erat auſus, Romanum inuadit Imperium, & Meſopotamia vaſtata, Niſibin obſidet; quæ ad preces Iacobi Epiſcopi, eximiæ ſanctitatis, liberatur, immiſſis culicibus & cyniphibus, quibus agitati equi, & elephantes, totum exercitum diſiectum abire compulerunt. Hieron. in Chron. primo & ſecundo Conſtantij anno. Theodor. in hiſt. [d] & in Philotheo. mortuus ſub Conſtantio, iuxta præceptum Conſtantini, intra muros vrbis Niſibenæ ſepelitur, ad eius ſcilicet cuſtodiam. quod ſecundùm fidem Conſtantini euenit. Gennadius. *d li. 2. c. 30*

Iacobus Niſibenus, non modò ſanctitate, ſed & eruditione excellens fuit, viginti ſex li-

bros variorum argumentorum ſcripſit, quos non videtur agnouiſſe Hiero. vt Syro ſermone conſcriptos, necdum Latinè, vel Græcè redditos. Gennad. eius memoria anniuerſaria celebris, quotannis recurrit Syris, Græcis, Latinis. Idib. Iul. Martyrol. Rom. A

Ephrem Syrus, Diaconus Eccleſiæ Edeſſenæ, diſcipulus S. Iacobi Niſibeni, ſub eo Doctore, tantum profecit eruditione & ſanctitate, quanto poſtea emicuit, cuius primordia, diuinis quibuſdam ſignis diuinitùs demonſtrârunt, quantus poſteà futurus eſſet, Theodoretus [a], Sozomenus [b], Greg. Nyſſenus, de ipſo.

a 2.c.30.
b 3.c.15.

Quod ad politicum ſtatum ſpectat, hoc eodem anno, iiſdemque Coſs. Vrſo, atque Polemio, Conſtantinus Imperator ad Aconium Catullinum, Africæ Vicarium, aduerſus honores ambientes reſcripſit [c]. B

Idemque de Famoſis libellis ad Afros reſcripſit, quos omnes cremandos eſſe decreuit [d].

Sed & illud aduerſus occultos delatores edixit. Reipubl. vtile, innocentiam ſecuritate firmantes, & quorundam audaciam prohibentes, edictum promulgauimus, ne quid occultis delationibus poſſit in hominum licere fortunas. Dat. prid. Id. Iun. Viminaci, Vrſo & Polemio Coſs.

c l.2. de honor. codicil. & l.24 & 25. de dec. C. Th.
d l.5. de liſam. C. Th.
e l.4. de pe. C. Theod.

Christi Annus	*Iulij Papa*	*Conſt. Conſt. Conſt. Imppp.*	*Conſtantio 2. m & Conſtante Coſs.*
339:	3.	3.	

C

Athan. nouis calumnijs impetitur ab Arianis.

EVSEBIANI videntes ex reditu Athanaſij hæreſim ſuam ſuccumbere, Legatos Romam ad Iulium Papam, & ad Imperatores Conſtantinum & Conſtantem mittunt, tres præcipuas ingerentes calumnioſas criminationes. Vnam, quòd in eius reditu magnus mœror extiterit, & cædes plurimorum patratæ ſint: Alteram, quòd à Synodo damnatus, abſque Synodo Sedem recipere, temerè, & contra Canones præſumpſerit: Tertiam, quòd frumentum exhiberi ſolitum, ex Conſtantini Imperatoris liberalitate, Ægypti, ac Lybiæ viduis, ſurripuiſſet. Sed à Legatis, (an propriè ab Athanaſio, an verò, quod veriſimilius eſt, à Synodo miſſis) falſitatis conuicti & refutati ſunt. Athanaſius ſiquidem optimo conſilio Synodum ex Ægypti, Thebaidis, Libycæ Pentapolis, Alexandriæ Epiſcopis congregârat, D quæ Legatos communi Synodi nomine, cum Synodali epiſtola ad Iulium Papam, & omnes vbique Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopos mittit, qua innocentiam Athanaſij, & ſummam Euſebianorum improbitatem teſtatam facit, quæ cùm longior ſit, non videtur his inſerenda, ſed omninò legenda eſt, ad cognoſcendam totius huius negotij ſeriem & veritatem. extat apud Athanaſ. apolog. 2.

Legati igitur Euſebianorum ſemper conuicti & refutati à Presbyteris Athanaſij, (vt inquit Iulius epiſtola ad Arianos apud Athanaſ. apolog. 2.) Concilium indici poſtularunt, & Euſebianos ac Athanaſium Alexandria euocandos, vt coram omnibus, iuſto iudicio, de E cauſa cognoſci poſſet.

Euſebiani ſubdolè ſuaſerunt Papæ, vt Piſto cuidam Alexandriam ſcriberet, quo gloriari poſſent, ſe haberi Catholicos, quem Athanaſij Presbyteri docuerunt Arianum eſſe. Hic igitur Romam euocatus, à Legatis Athanaſij confutatus, atq; hæreſis conuictus eſt. quod aduertentes Euſebianorum Legati, & veriti ne ſententia contra ſe proferretur, noctu clandeſtinè ab Vrbe profecti ſunt.

Anton. viſio de horrendi eccleſiæ clade.

Hic ipſe eſt annus, quo S. Antonius ille Magnus Monachorum Pater, diuino eleuatus ſpiritu, horribilem viſionem illam, de immenſa Eccleſiæ clade, ab Arianis inferenda, præuidit atque prædixit; biennio ſcilicet antequam fieret, recitat eam S. Athanaſius in Anto-

A nio, his verbis: *Lamentabilis ſequitur viſio, & omni lachrymarum fonte plangenda. Cùm autem cum fratribus circa ſe conſidentibus operaretur: intentè fixis oculos in cœlum gemens atq; ſuſpirans: & poſt aliquantum ſpatium reuelationis incœpta, nimio dolore contremuit: & ſtatim fixis genibus, ante* DEI *Vultum prouolutus orauit, vt Clementia ſua futurum ſcelus auerteret: ſuccedunt orationi lachryma: metus ingens inuadit præſentes, obſecrant, vt tantæ calamitatis exponeret viſionem: ſingultus occupant vocem, lingua fletibus præpeditur, & in medio conatu ſermo gemitu interrumpitur. Vix tandem vociferatione fluctuoſa, ait; Melius erat, ô filioli, impendens piaculum cita morte lucrari: ſic incipiens, rurſus lachrymis vincitur, & inter ægra ſuſpiria, tandem pectori accommodans vocem. Magnum, inquit quoddam, & vniuerſis ſæculis inauditum imminet nefas. Magno fides Catholica turbine ſubuertetur, & ho-*
B *mines iumentis ſimiles, Christi ſancta diripient. Vidi enim altare Domini mulorum circumdatum multitudine, qui crebris calcium ictibus omnia diſsipabant; Hæc eſt cauſa meorum gemituum quos audiſtis; Et facta eſt vox Domini dicens, abominabitur altare meum. Nec mora, viſionem ſequitur effectus nam poſt duos annos ſæua Arrianorum irrupit inſania, &c. Sed iſtam triſtitiam, conſequentis reuelationis proſperitate conſolatus eſt:* (proſequitur Athanaſius, & ait:) *Nolite filioli mœroris vos penitus dare; vt enim iratus eſt Dominus, ſic rurſus miſerebitur, & ſuum cito Eccleſia recuperabit ornatum, &c.*

Hoc eodem anno iiſdemq; Coſs. data lex illa reperitur aduerſus Hæreticos, vt à priui legi[illegible], Catholicæ legis cultoribus conceſsis, omninò excluderentur; l. 1. de hæret. at in Cod.
C Theod. tempore Conſtantini Magni, ea data habetur ſeptimo Conſulatu ipſius.

Iiſdem Coſs aduerſus adulteros ab Impp. lex ſancita eſt, ad Catullinum reſcribentibus, in qua hæc inter cætera: *Hoc in eiuſmodi criminibus deinceps conuenit obſeruari, vt manifeſtis probationibus adulterio probato, fruſtratoria prouocatio minimè admittatur: cùm pari ſimiliq; ratione ſacrilegos Nuptiarum, tanquàm manifeſtos parricidas, inſuere culleo viuos, vel exurere iudicantem oporteat. Dat. 4. Kalend. Septembr. Conſtantio Aug. II. & Conſtante Cæſ. Coſ.* Nota ex eo, quòd adulteros appellant ſacrilegos Nuptiarum, & tam diro ſupplicio eos plecti velint, alia ratione habitum Chriſtianorum matrimonium, à Gentilium Nuptijs, nimirùm vt Eccleſiæ peculiare ſacramentum. Adulteri abſq; prouocatione acerrimè puniendi.

D Hoc ipſo anno Conſtantius reſcripſit ad Euagrium. Ne, ſub capitali pœna, Iudæi Chriſtianas fœminas ducerent in vxores.

Christi Annus	*Iulij Papa*	*Conſt. Conſt. Conſt. Imppp.*	*Acindyno & Proculo* Coſ.
340.	4.	4.	

EVSEBIANIS veritis, ne contra ſe, pro Athanaſio, ſententia à Romano Pontifice pronunciaretur, & ad moram interponendam, Concilium petentibus, Iulius Papa lubens indulſit, Conciliumq; vbicunque vellemus (ait Athan. epiſtola ad ſolit.) fieri iuſſit. Eo-
E que libentius, quod Marcellus Epiſcopus Ancyranus, & alij complures, iniuria ab Euſebianis affecti, Romam ad eum conqueſtum venerant, & accuſationum libellos dederant, quibus vt illi ſatisfacerent, Romam ad Concilium per Legatos, Elpidium & Philoxenum, literis ex Concilio datis, citantur, præſcripta certa die, qua ſe iudicio ſiſterent, vt cognoſcerēt ſe omnibus modis ſuſpectos haberi. Athanaſ. epiſtola ad ſolit. & apol. 2. Vafrè Arriani Concilium petunt.

Athanaſius ex fiducia ſui, ſciens Romæ cauſas Eccleſiaſticè, non tyrannicè agi, properè accurrit, & aduerſarios ibi, per annum integrum cum dimidio expectauit. Ex epiſtola Iulij Papæ apud Athan. apolog. 2.

Adduxit ſecum, præter alios, Iſidorum illum, de quo multa Palladius in Lauſiacis, cap. 1. & Ammonium, admirandæ ſanctitatis virum, de quo Socrates [a] ait: *Cùm Romæ cū Athanaſio* a li. 4. c. 18

naſio fortè verſaretur, nihil ex magnificis vrbis operibus, præter templum Petro, & Paulo dicatum, videre omninò deſideraſſe. Peruenit iſte vſque ad Theophili Alexandrini Epiſcopi tempora, à quo creandus Epiſcopus cum Euagrio, auriculam ſibi præcidit, ne (quod ſibi videbatur) eligeretur indignus. A

Videtur innuere Athanaſius, ſe exceptum Romæ hoſpitio à Nepotiano Eutropiæ Conſtantini Magni ſororis filio. apolog. ad Conſtantium.

Athanaſ. Romã inuchit Monachiſmũ

Multum profuit ſuo Romam aduentu Athanaſius, inuecta primùm in Vrbem Aegyptiorum Monachorum inſtitutione, vitaque admiranda Antonij Magni, licèt adhuc viuentis, à ſe conſcripta, delata; quod vitæ genus ad omnes Euangelicæ perfectionis numeros adtemperatum, etiam nobiliſſimæ Romanæ fœminæ conſectari cœperunt, teſte ipſo S. Hieronymo epiſt. 16. ad Principiam. B

Athanaſij Symbolũ.

Athanaſius Romæ agens, publicam Catholicæ fidei profeſſionem, Latino ſermone, ex more, coram Pontifice, & ei aſſidentibus, recitauit, quæ cognita & ſuſcepta, in Romanæ ſuit Eccleſiæ ampliſſimo Archiuo, vnà cum Actis Synodi, collocata; & aliquando poſt multa annorum curricula, inuenta, & in lucem edita, ob tanti viri inſignem memoriam, de fide Catholica optimè meriti, tradi meruit Eccleſiæ recitanda, quæ Symbolum Athanaſij appellatur. Quòd igitur longo tempore inter Eccleſiaſtica vetera monumenta delituerit, inde accidit, vt minimè citatum ab antiquioribus, noſtratibus, vel Græcis reperiatur Symbolum illud, cùm tamen ad confutandas complures hæreſes poſt inde ſubortas, magna ex eo ſuppeterent argumenta. aliquod tamen eius exemplar delatum eſſe ad tranſmarinam Africanam Eccleſiam, ab aliquo Epiſcopo Africano, qui eidem interfuerit Synodo, inde probari videtur, quod illud ipſum S. Auguſtino videatur innotuiſſe, cuius ſcripta verbis quibuſdam, atque ſententijs eiuſdem Symboli apparent interdum conſperſa. Cùm autem e Romanæ Eccleſiæ antiquitatis monumentis eruta eiuſmodi fidei profeſsio, emerſit in lucem, tum à Latinis omnibus, tum à Græcis, æquè ſuſcepta eſt, & ſumma veneratione habita, non ab Eccleſia Conſtantinopolitana tantùm, ſed Seruiana, Bulgarica, Ruſſica, Moſcouitica, & alijs; quod & ipſi fidei hoſtes, recentiores Ariani, Trinitatis aduerſarij, non eunt inficias; licèt ab ijſdem Græcis, & ſuperiùs recẽſitis Eccleſijs, pars illa dempta ab eodem Athanaſij Symbolo ſit, qua Spiritum ſanctum à Patre Filioq; procedere, expreſſum habetur, eo falſo prætextu, quod ſuperaddita fuit nuper à Latinis, cùm liquidò appareat, ante annos nõgentos ſexaginta, ita, vt nunc ſe habet, legi ſolere: Nam ex eodem Athanaſij ſymbolo, ea verba, primi Capituli, Toletani quarti Concilij deducta noſcuntur, quibus dicitur: Patrem à nullo factum, vel genitum: Filium à Patre non factum, ſed genitum aſſerimus: Spiritum verò ſanctum, nec creatum, nec genitum, ſed procedentem ex Patre, atque Filio profitemur, &c. Quæ quidem de proceſsione Spiritus ſancti à Patre, atque Filio ita ſe habere, in eodem Athanaſij Symbolo Apoſtolicæ Sedis Legati Græcis palàm ſignificauere, temporibus Gregorij Noni Rom. Pont. C D E

Alex. Epiſcop. C.P. moritur. Paulus creatur.

Alexandro Epiſcopo C.P^no^, vigeſimo tertio ſuæ ſedis anno, & ætatis nonageſimo octauo, vita functo, Paulus ab eo probatus, pietate ſpectatus vir, & ad docendum aptus, eligitur; & paulò pòſt Concilio Arianorum Epiſcoporum abdicatur, & per Conſtantium in Pontũ relegatur, traducto in eius locum Euſebio ex Sede Nicomedienſi. Socrat.[a] Sozom.[b] Athan. apolog. 2. ad ſolitar.

Mox opera Arianorũ relegãtur.

Mox impotentes Ariani, in Euſtathium Antiochenum Epiſcopum ſe inferunt, virum confeſsione clarum, religione pium, & fidei Catholicæ egregium propugnatorem; & triplici calumnia delatum; Quòd in matrem Conſtantij Fauſtam (non integræ famæ fœminam (contumelioſa verba dixiſſet: Quòd fœminæ ſe miſcuiſſet; Quòd Sabellianus eſſet:

[a] lib. 2. c. 3. 4. & 5.
[b] lib. 3. c. 4

A [illegible]mnatum, [illegible]polim T[illegible] in exilium mittendum curant. A[illegible] epiſt. ad ſolitar. Hier. de ſcript. Socrates[a], Sozom.[b] Theodor.[c]

B In e[illegible] perſeuerans magna cum gloria Catholicæ Confeſſionis, ibi d[illegible] eius na[illegible]is an[illegible] dies recurrit 26 Iulij: præclara eius literarum monumenta commemorat [illegible] & eius admirandam eloquentiam, & leporem in explicandis rebus comm[illegible] [illegible]s.[d]

[illegible] athio in exilium miſſo, an hic greſſum ſuum repreſſerunt? (ait Athan. epiſt. ad ſolitar. [illegible] *[illegible]entium. Eutropius enim Hadrianopolis Epiſcopus, vir bonus, & in omnibus perfectus, quia ſubinde Eu[illegible] coarguerat, & illac tranſeuntibus auctor erat, ne impij Euſebij verbis fidem adhiberent; eaſdem [illegible] athio calamitates patitur, & à ciuitate ſua, & Eccleſia propellitur, eò quod Auguſta illi gra[illegible] [illegible] cenſuerat. Euphraſius autem Calanis, Cymathius Palthi, alter item Cymathius Larandi, Aſclepas [illegible] & Cyrus Beroea, quæ eſt in Syria, Diodotus in Aſia, Domen in Sirmio, Ellanicus in Tripoli Epiſcopi, [illegible] tantummodò hæreſim odiſſe, & id tanti fuit, vt hos ſub ſpecie alicuius cauſa, illos prorſus ſine vl[illegible] [illegible]ſatione, diplomate Imperatoris, exturbatos è ciuitate, aliò tranſtulerint, ſuffectis in locum eorum [illegible]s impios nouerant.* & apolog. 2.

Lucis ep. Ep[illegible] | Eiecto Euſtathio (cuius hiſtoriam non ſuo loco & tempore narrant Socrates[e], Sozo[illegible]s[f], Theodoret.[g]) Ariani per plures annos occupant ſedem Antiochenam, de quorum [illegible]ne, ordine, & tempore, non videtur laborandum. Interim Catholici relictis publi[illegible] Eccleſiæ conuentibus, ſeparatim, per ſe Conuentus agere cœperunt, quos propterea Eu[illegible]ianos vocarunt.

C Inchoata Arianorum in Catholicos perſecutione, admirandus planè & horribilis terræ motus Orientem concuſſit, certum de offenſo numine prodigium, quo multæ Vrbes conciderunt, & maximè omnium Antiochia per annum integrum concuſſa eſt; Armeniæ montes ab inuicem diſſiti, in mutuum quaſi conflictum impulſi ſunt. Hieron. in Chronic. Oroſius[h], Socrat.[i] Sozom.[k] S. Ephræm orat. de terræmotu.

Euſebius Cæſareæ Palæſtinæ Epiſcopus exaturatus proſcriptione Euſtathij Antiocheni, ob fidem Catholicam ſibi aduerſarij, moritur. Socrates lib. 3. cap. 3. quem lib. 2. c. 1[illegible]. fru-

D [illegible] purgare nititur à labe Ariana, qua nimium inquinatus fuit, propterea appellatus à ſin[illegible] Hieronymo & alijs, Arianæ factionis ſignifer, cuius memoriam adeò execrata eſt Sy[illegible]. Nicæna 2. vt planè iam velle eum defendere, ſit, Eccleſiam Catholicam impugnare. [illegible] nam vel exiguus ſaltem eius excuſandi locus reliquus eſſet, qui, vt S. Hieronymus ait, [illegible]a edidit volumina, quæ commemorat; plena eruditionis & eloquentiæ: poſtrema [illegible] lucubratio creditur fuiſſe vita Conſtantini, in gratiam Conſtantij filij Imp. (quo vtebatur familiariſſime, ex affinitate prauorum dogmatum) in qua parum ſe fidelem & ſincerum [illegible] hiſtoricum.

A[illegible]cius eius diſcipulus, ſuccedit in Cæſarienſi Epiſcopatu, de quo Athanaſius libro de

E [illegible]. A[illegible]cius, inquit, cum ſuis, immani vecordia, audaciaque, planè abnegauerunt Ni[illegible] C[illegible] ſcripta, ipſam Synodum diffamantes. Hic Acacius Euſebij Magiſtri [illegible] Vi[illegible]p[illegible]it.

C[illegible]antinus iunior Imperator inuadere auſus fraternæ ditionis Imperium, apud A[illegible] ad Alſam Fluuiam, occiditur. Eutropius, S. Hieronymus, Oroſius. Vnus Zoſimus [illegible]rt in Conſtantem.

[illegible] Perſico in[illegible]leſc[illegible]te Conſtantius Antiochiam Syriæ redit. Zoſim.

[illegible] c[illegible] [illegible]di[illegible]m ſuum Romam, ob bellum Perſicum, epiſtola Iulij apud Athan. [illegible]

[illegible] atim Oroſ[illegible], Conſtantium aduerſus Perſas, & Saporem,

Margin notes: a li. 2. c. 18. b li. 2. c. 17 & 18. li. 1. c. 21. & 22. d li. 2. c. 20. | luces Epi[illegible] opitan[illegible]um quod odiſset hæreſim, ablegantur. | e 1. c. 18. in fine. f 2. ca. 18. g 1. c. 22. | Prodigijs Deus oſtẽdit ſe deteſtari Arianiſmum. h li. 7. c. 9. i lib. 2. c. k lib. 3. c. | Euſeb. Cæſar morit ur, quem fruſtra quidã ab Arianiſmo purgare nitũtur. | Vita Conſt[illegible] vltima lucubratio Euſeb. Cæſar. | l li. 7. c. 29.

qui M[illegible]otamiam de[illegible]buerat, [illegible] prælijs parùm proſperè decertauit.

Lex Mediolani [illegible], aduerſus eos qui ſepulchra demolirentur, ex pietate quidem Chriſtiana, ſed in diſpendium antiquitatis. [illegible] Kal. Iul. Mediol. Acyndino & Proculo Coſs.[a]

a de ſepulc viol. C. Th.

Chriſti Annus	*Iulij Papa*	*Constantij & Conſtantis Impp.*	*Marcellino & Probino* Coſs.
341.	5.	5.	

Dominicũ aureum dedicatur.

IPsis ſuis Quinquennalibus celebrat Conſtantius Antiochiæ Encænia nobiliſsimi templi, à Patre inchoati, à ſe perfecti, quod ob præſtantiam Dominicum aureum nuncupatum eſt: cuius celebritatis prætenſa occaſione, collecti ſunt 80. Epiſcopi, vt Athanaſ. vel 97. vt Hilarius, vel 99. vt Sozomenus. quorum quidem triginta ſex tantum Ariani, ſed adhuc ſub Catholico nomine latentes, & celebrata eſt Synodus, quod nefas fuit, pendente Romanæ indictione Synodi, & contra Canones Eccleſiaſticos, cum nec Pontifex Roman. nec eius Legati adeſſent: atque coram Conſtantio, criminationibus in Athanaſium renouatis, vel clàm ſeorſum à Cathocis, vel illis fruſtrà reclamantibus illum damnant, deponunt, & in eius locum Euſebium, hominem doctiſsimum quidem, ſed nondum ſacris initiatum, & Arianum deſignant (qui poſt Emeſenus factus Epiſcopus, eo nomine innotuit) quo renuente, Gregorium Cappadocem immittunt (non Georgium, nam illum poſteà) peregrinum & externum hominem, neque Alexandriæ baptizatum, neque plebi cognitum, neque poſtulatum a presbyteris, &c. vt conqueſtus eſt Iulius Papa. Athan. de Synod. & epiſt. ad ſolitar. apolog. 2. Socrat.[b] Sozom.[c] qui plura mendacia de Euſebio Emiſeno mutuatur à Georgio Laodiceno Ariano.

Conciliabulum Antiochenũ Arianorũ.

Ariani Athan. deponunt, & Euſe. Epiſcopum deſignant.

b lib. 2. c. 5
c lib. 3. c. 5.

De innumerabilibus eius libris Hieronymus de ſcriptoribus.

Euſebiani fidem Conſubſtantialis per crebra Concilia labefactare ſtudentes, & cauentes interim ne ab ſe res tyrannicè geſtæ, vt ab Arianis factæ, ab Orthodoxis irritarentur, & ab vniuerſo populo Chriſtiano inuidiam eo nomine, & odium ſuſtinerent, in eadem Synodo callidè & vafre, ſe Arium deteſtari, ac procul ab eius ſententia abhorrere, ſcripta fidei confeſſione, publicè profeſſi ſunt, ac rurſum, Secundam, Tertiam, & Quartam (prioribus tamen non abolitis, vt ſingulis pro ratione loci, & temporis abuti poſſent) fidei profeſsiones ediderunt, ita ſubdolas, & fucatas, vt quemuis non oculatiſsimum decipere poſſent, omiſſo tamen ſemper nomine Conſubſtantialis; quibus tamen fidei confeſsionibus, Catholici præſtantes Epiſcopi, minimè aſſenſi ſunt, vna Nicæna contenti. Cùm quartâ autem Confeſsione fidei mittunt Legatos quatuor, Epiſcopos ſuæ factionis, vaferrimos & audaciſsimos Occidentem, ad tentandum, ſi quomodo poſſent, vt Orientis, ſic etiam Occidentis Imperatorem deceptum, ad ſuas partes pellicere. Athanaſ. de Synodis, & de Synodo Arimin. Socrat.[d] Sozom.[e]

Ariani nouas ſubinde cudunt fidei profeſsiones ad euertendam fidẽ.

d li. 2. c. [illegible]
e lib. 3. c. 5.

Eodem Conciliabulo Antiocheno, Euſebiani 25. Canones ediderunt, quos antiquiores, vt ab Arianis profectos, cùm in iudicio citarentur, reiecerunt, vt accidit [illegible] Chryſoſtomi, de duodecimo, qui etiam per Sardicenſe Concilium ſublatus [illegible] ditus eſt, cum decreuerit, vt depoſitus à Concilio Epiſcoporum [illegible] Concilium maioris numeri Epiſcoporum poſſit à ſententia, qua fuerat [illegible] abſolui. Socrat.[f] De quibus Canonibus, in eadem cauſa Chryſoſtomi, Innocentius Rom. Pont. ad Clericos Conſtantinop. ab hæreticis compoſitos aſſirmat.

f li. 6. c. 16.

Euſebiani, quibus maximè cordi erat, vt h[illegible] eſſent, vitarent nomen hæreticum, vt in prima fidei ſuæ confeſsione conteſtati ſunt, ſe Arium minimè [illegible] eſſe, ita in Canonum editione videri volentes [illegible] Synodi Nicænæ, [illegible]

Con-

A Canonem poſuerunt Nicænam de Paſchatis tempore, adiecimus Audæum quendam, more Iudæorum Paſcha celebrandum aſſerentem, vnde Audæani hæretici, de quo, vt ex magno zelo, vt videbatur, cenſor Eccleſiaſticus, factus ſit hæreticus, legendus eſt Epiphanius hæreſi 70.

Ad eandem de ſe opinionem confirmandam ijdem Euſebiani, inter Epiſcopos qui ſcripſerunt epiſtolam Synodalem, poſuerunt inſignem illum Iacobum Niſibitam; omiſſis autem ceteris illis Arianæ hæreſis, Euſebio Nicomediam C.Pno epiſcopo, Acacio Cæſarienſi, & eorum famoſiſſimis libellis.

Qua impoſtura decepti al q. Canon. collectores hos ab Arian. editos canon. quaſi Catholicis collegerunt.

B Ex qua eorum impoſtura accidit, vt antiqui Canonum Collectores, eoſdem tanquam editos ab Orthodoxis, vnà cum alijs collegerint, & Eccleſiæ legendos tradiderint. quare in Concilio Chalcedonenſi Act. 4. & 11. ex quadam antiqua nobis incomperta collectione, citantur ad verbum duo Canones Antiocheni, ſed abſque titulo Antiocheni Concilij, quorum prior in eo Codice, qui in Synodo probatus & lectus eſt, 95. poſterior verò 96. erat numero conſignatus, cùm tamen ijdem in Concilio Antiocheno 16. & 17. ordine deſcribantur.

Gratianus malè hanc Synodum inter Concilia à Catholicis habita recêſet, diſt. 16. cùm ait: Quinta eſt Antiochena, &c. qui & aliter etiam in eo errore labitur.

Gratiani lapſus.

C Legati Romani Pontificis ad conuocandos Euſebianos ad indictam Romæ Synodum miſſi, dolo malo Euſebianorum detenti, & non niſi pòſt res impiè geſtas abire permiſſi; ſic igitur, non expectato Legatorum reditu, cùm ſtatus terminus indictæ Synodi longius eſſet prætérlapſus, (nam Athanaſius, vt dictum eſt, annum & dimidium expectârat) Iulius Papa, cauſa Athanaſij cognita, & actis Tyrijs, & Mareoticis aduerſus eum, & omnibus denique diligentiſſimè examinatis, ex Eccleſiaſticarum rerum præſcripto, innocentem eum pronunciat, recipitque ad communionem, atque conuictum. Idem Papa literis ſuis ad Euſebianos, apud Athanaſ. apolog. 2. & ipſe Athanaſius ad ſolitar. Idem ibidem ſe abſoluiſſe ait Marcellum quoque Ancyranum, & ad communionem, vt Catholicum, admiſiſſe, qui profecturus Roma, libellum fidei ſuæ apud Iulium ſua manu ſubſcriptum, reliquit. habetur a-

Iulius Papa Athanaſiū abſoluit.

D pud Epiphanium hæreſi 72. qui tamen dubitari poteſt, an is ſit quem reliquit Marcellus, cùm in eo non ſit nomen, Conſubſtantialis, quod maximè contra Arianos agenti, requiri videbatur; Iulius epiſtola illa ſua apud Athan. hoc amplius: *Non enim ſolùm, ait, Athanaſius & Marcellus Epiſcopi, cum querimonijs de illatis iniurijs, ſed & alij plurimi Epiſcopi ex Thracia Cæleſyria, Phœnicia, Palæſtina, huc conuenêre; presbyteri item non pauci, partim ex Alexandria, partim aliunde, huc ad Concilium accurrerunt, & coram omnibus Epiſcopis ibi congregatis, inter reliqua ſua dicta cõqueſti ſunt, vim & iniurias Eccleſiis illatas eſſe, ſuasq́; Eccleſias, eadem, qua Alexandrina, paſſas eſſe, & in alijs Eccleſiis ſimilia deſignata.* hæc Iulius Papa.

E Abſolutus Athanaſius, Alexandriam properat, veritus, ne pro ſua tam longa abſentia, Euſebiani aliquam cladem ſuæ inferrent Eccleſiæ. Socrates [a]. Euſebiani auditis quæ Romæ acta erant, de ſententia à Iulio lata pro Athan. & Marcello, eius Legatos cũ literis ſuis dimiſerunt, quæ, quales fuerint, licèt non extent, ex ijs quas ad eos reddidit Iulius Papa, quæ extant apud Athan. apol. 2. ſæpè citata, arrogantiſſimas videlicet, & querimoniarum pleniſſimas æſtimare licet, quod ægrè tuliſſent, ſe Romam citatos; quòd anguſtum tempus ad veniendum præfixum; non opus fuiſſe in alia Synodo retractari, quæ in alia iam ſtabilita eſſent, in[illegible] damnationem Athanaſij in Tyrio Cõciliabulo & alia [illegible]. De rebus [illegible] in Synodo geſtis, & de iniuſta Gregorij electione in epiſcopum Alexandrinum, [illegible] dem. hæc de literis Euſebij ad Iulium. Socrates [b], c. 11. & Sozom. [c] ſed fallun[illegible] putant ex alio Concilio Antiocheno, quã ex eo in Encænijs celebrato, ipſas datas.

Abſolut⁹ Athan. redit Alexãdriam

a li. 2 c. 12.

b 2. li. c. 11.

c 3. li. c. 7.

Quæ literæ extant Tomo primo C[illegible]orum, Arianorum nomine ad [illegible], & Iul[illegible] ad ipſos, conſarcinationes videntur p[illegible], ex ijs quæ Socrat. & Sozom. [illegible]ribunt, quū ipſorum literæ, vt ab illis diuerſæ, quæ certæ & indubitatæ extant apud Athanaſium.

a L. 2. de pag. C. Th. Conſtantius reſcripſit ad Magdalianum vicem agentem Præfect. Præt. a aduerſus Idololatras: *Ceſſet ſuperſtitio, ſacrificiorum aboleatur inſania; nam quicunque contra legem D. [illegible] parentis noſtri, & hanc noſtra manſuetudinis iuſſionem, auſus fuerit ſacrificia celebrare, competens in eum vindicta, & præſens ſententia exeratur.* Erant hæc ad ſectam Arianorum illectura, dum eorum patronus, ex huiuſmodi aduerſus idololatras promulgatis edictis, maxime p[illegible] omnibus videri voluit.

Chriſti Annus 342. *Iulij Papa* 6. *Conſtantij & Conſtantis Impp.* 6. *Conſtantio 3.m & Conſtante 2.m Coſſ.*

Arianorū inſolentia & immanis ſæuitia

GREGORIVS Cappadox, Arianus, proximo anno ab Arianis in Conciliabulo Antiocheno, contra omne ius & fas, Athanaſio ſucceſſor in Alexandrina Eccleſia datus, à Comite, cum militari ſatellitio Alexandriam deducitur. Philagrius Præſes Ægypti, apoſtata à fide, Gregorij conterraneus, Arianorum fautor ſtrenuiſsimus, literas publice proponit, in ſpeciem edicti, quibus declarat, Gregorium pro ſucceſſore Athanaſio datum, in Cathedram, militari manu introducendum. at populo Catholico fremente, & vim contestante, Ethnicos, Iudæos, & alios nequiſsimos homines in Eccleſias immittit. per quos ſacra myſteria polluuntur, bona Eccleſiarum diripiuntur, cædes & Incendia fiunt, virgines nudantur, raptantur, cæduntur, Monachi obteruntur, Epiſcopi in carcerem truduntur, flagellantur, Confeſſores in exilium expelluntur, necantur, Chriſtianæ Religioni inſultatur; per vim, per exilia, per cædes Catholici Arianis communicare coguntur. Athanaſius ad necem quæſitus, elabitur. hæc & alia ſub Paſcha, ſupra omnem fidem, impiè ab Arianis patrata. Athanaſius e latebris ſcribit, epiſtola ad omnes Orthodoxos, prouocans eos ad vindictā tantæ impietatis, & latiùs epiſtola ad Solitarios. C

Antonius Magnus ad Gregorium ſcribens, contemnitur. D

Idem ad Balacium Ducem, dirum Eccleſiæ perſecutorem, huiuſmodi literas mittit: *Video iram Dei venientem ſuper te. Deſine perſequi Chriſtianos, ne te ira occupet, quæ proximum [illegible] minatur interitum.* Legit infelix Epiſtolam, & conſputam proiecit in terram, intentans

Vltio diuina in contemptorē minarum Antonij.

minas in Antonium, ſed confeſtim minitatorem oppreſsit ſupplicium; & poſt quintum dies effrænatum, vltio diuina compeſcuit equo decuſſum in terram, ex quo caſu, poſt tertium diem mortuus eſt; Athanaſius Epiſtola ad Orthodoxos, & in vita ſancti Antonij paulo aliter.

Iulius Pontifex Romanus, Epiſtola ſua ad Euſebianos, (apud Athanaſium apolog. 2.) ſignificat, de impia hac graſſatione Arianorum in Eccleſiam Alexandrinam, [illegible] fuſe ab illis qui Alexandria fugientes Romam ſe contulerant, & A[illegible] literis; Ancyræ quoque in Galatia eadem prorſus, cum factis A[illegible] patrata eſſe at[illegible]

Synodus Romana [illegible] na P[illegible] abatur.

[illegible] dicat Athanaſius apolog. 2. Romæ Synodum per I[illegible] Epiſcopum [illegible] colligitur, honoris ergo id anti[illegible] quæ in Synodo de[illegible] cr[illegible] ſolus Rom. Pont. literis vulgaren[illegible] ta eſt Eccleſia A[illegible] [illegible] decretum i[illegible] ex Synodo literæ [illegible] da[illegible] Epiſcopo Car[illegible] prouinciæ [illegible].

Iulius conqueritur dolenter cum Euſebianis de Epiſcopis damnatis [illegible]

[illegible] Nau [illegible] deciſis in culpa fuerunt, [illegible] Caronem, & non iſto mod[illegible] fieri; op[illegible] enim ſcribere omnibus nobis, vt ita ab omn[illegible], qu[illegible] effet decerneretur, [illegible]ſcopi enim erant, & non vulgaris Eccleſiæ, qui iſta patiebantur; ſed quam [illegible] Apoſtoli ſuamet opera ad fidem inſtruxerant. Cur [illegible]itur, & inprimis de Alexandrina Ciuitate, nihil [illegible] voluiſt[illegible] an ignari eſtis, hanc conſuetudinem eſſe, vt primùm nobis ſcribatur, vt hinc quod iuſt[illegible] eſ[illegible] definiri poſſet? Primatus Rom. Sed.

Miti[illegible] quidem viſus eſt cum Euſebianis agere Iulius in Epiſtola, ex ſua, & Synodi ſen- Cur mi-
[illegible]ia data, quàm par erat, in tanto immanium criminum admiſſorum aceruo; ſed q[illegible] tis agat
[illegible]t ex eorum profeſſione, imò conteſtatione facta in Synodo Antiochena ſuperius viſum Iulius cū
[illegible] Euſebiani Ariani eſſe conuinci nondum poterant, vt ab eodem damnarentur; & quod, Euſebia-
quæ ab eis geſta eſſent in ſubrogatione Gregorij in ſedem Alexandrinam, non priuatim ab nis.
[illegible]ſis; ſed Synodali iudicio, cui præſens fuerat Conſtantius Imperator, acta eſſe præ ſe fere-
[illegible]ant, alio erant iudicio retractanda, eos Romam ad Synodum pertrahere volebat, ad quam
& eos litteris ſuis inuitat.

In hac tota narratione de Gregorio & Philagrio omnia miſcent, & confundunt, Socrates,[a] & Sozomenus[b] præſtat magis auſcultare Athanaſio in Epiſtola ad Orthodoxos, & alibi, cui magis accedit Theodoretus 1. cap. 4.

a li. 2. c. 10
b li. 3. c. 6.

C Gregorius pſeudoepiſcopus Alexandrinus Carponam quendam Arianum hominem, iam olim ab Alexandro Epiſcopo Alexandrino, eo nomine notatum, legatum ad Iulium Papam mittit; cui, vt alijs, ea labe conſperſis, Pontifex ſuum denegauit aſpectum, quorum mentio eſt in eiuſdem Iulij Papæ Epiſtola ad Euſebianos (apud Athanaſ. Apolog. 2.) contra verò profugis Alexandrinis, alijſque diuerſarum Eccleſiarum extorribus Epiſcopis, atque presbyteris, Eccleſiaſticam communicationem impertiuit, atque eos Chriſtiana charitate confouit.

Athanaſius fuga elapſus, ad tutum tranquillumque portum, Romanam nimirùm Ec- Athana-
cleſiam ſe contulit, de quo ſuo Romam acceſſu, ipſemet Apolog. ad Conſtantium: *Profectus* ſius profu
D *ſum Alexandria, non ad Caſtra fratris tui, aut ad alium quempiam, ſed Romam duntaxat, meq́ue* git Romā.
Eccleſiæ commendaturus: ea enim mihi vnica cura fuit, quo tēpore multus eram in Synaxibus celebrandis: neq́ue vnquàm fratri tuo ſcripſi, niſi vbi Euſebiani calumnioſas de me litteras ad eum miſiſſent (per legatos de quibus anno proximè elapſo) *neceſſumq́ue erat, vt me, etiam tum, cùm Alexādria adhuc eram, excuſarem.* (Excuſatio hæc non extat.) *Iterumq́ue ad eum ſcripſi, cùm mihi mandaſſet vt tabulas ſacrarum literarum conficerem,* (compendium ſcilicet & breuiarium ſacræ ſcripturæ) *quas confectas ad eum miſi.* Tabulæ extant, Synopſis nomine, ſed excidit Epiſtola. De tempore [illegible]o Romæ fuit, ipſemet in Apologia ad Conſtantium; *Poſt triennium, quarto deniq́ue anno, literis iuſſit Conſtans vt ad ſe venirem: agebat autem per id tempus Mediolani.*

Euſebius Nicomedienſis dictus, iamque ad Eccleſiam traductus, qui Romanæ Eccleſię Euſeb. Ni
[illegible] cluum ſubterfugerat, ad Diuini examinis ſeueritatem, per mortem (vt auctor eſt Socra- comed
[illegible]) venire compellitur, homo omnium hominum ſceleſtiſſimus, bis Apoſtata, blaſphe- moritur
[illegible], cuius opera, extincta in Concilio Nicæno Ariana hæreſis, reuixit, ex qua vniue[illegible]s cli[illegible]c.
[illegible]opè Chriſtianus orbis, incendio conflagrauit, tantus patronus & promotor hęreſis Aria- 9. & 13.
[illegible], vt Euſebiani prius quàm Ariani vocati ſint.

Euſebio vita functo, Populus Conſtantinop. Paulum in Eccleſiam denuò reſtituit, & Paulus re
[illegible] A[illegible], Macedonium deligunt Epiſcopum, ex quo ſeditiones & cædes con[illegible]u[illegible]ur [illegible]ur
[illegible]. C[illegible]s Antiochiæ, turbis Conſtātinopolitanis auditis, Hermogeni duci mandat, po[illegible].
[illegible] P[illegible]um expellat, qui fruſtrà conatus id exequi, à populo concitato, incenſa domo [illegible]nde a Cōſtan
[illegible]mitur; cuius audita cæde Cōſtantius Conſtantinopolim reuerſus, Paulum tio eijci-
tur.

[illegible]jcit, ciues, frumenti congiario ex Conſtantini largitione quota[illegible] ſuppeditari ſ[illegible] uat Macedonium, quòd ſua ſententia & conſilio delectus non fuerat, im[illegible] tantùm Eccleſia vbi delectus fuerat Epiſcopus poteſtate celebrandi p[illegible]miſſa, Antio[illegible] reuertit. Socrates 2.[a] Sozom.[b]

a li.2.c.10
b 3.c.5.

Plures Epiſcopi Romam adeunt.
Iulius pro ſumma ſua poteſtate eos reſtituit.

Eodem tempore Paulus Epiſcopus Conſtantinopolis, Aſclepas Gazæ, M[illegible] Ancyræ, & Lucius Hadrianopolis, alij ob aliam cauſam accuſati, & Eccleſ[illegible] ſuis e[illegible], Romam adeunt, iniurias conqueſtum apud Iulium Rom. Epiſcopum, ille verò pro Eccleſiæ Romanæ Priuilegio & Primatu, eos dimittit, ad ſuas quemque ſedes, cum [illegible]ris obiurgatorijs ad Orientales, qui obiurgationem contumeliæ loco ducentes, Conſilium Antiochiæ rurſum conuocant &c. hæc Socrates[c] reliqua ferè confusè, & turbato ordine hiſtoriæ.

c li.2.c.11.
d li.2.c.14.

Photinus hæretic.

Photinus Syrmij Epiſcopus; Ancyræ in Galatia, natus, Marcelli Ancyrani, Epiſcopatu abdicati, diſcipulus, præceptoris inſiſtens veſtigijs, nouam promit hæreſim, filium Dei ſolum hominem affirmans.[d]

Sanè quidem Photini hæreſim his temporibus innotuiſſe, profeſſio fidei iterum ſcripta ab Euſebianis, in poſteriore Antiocheno Concilio, poſt annum ſequentem habito, fidem facit; nam in ea, vt Marcelliani ita & Photiniani damnantur hæretici. Cæterùm, ſicut Marcelli cauſa adhuc dubia verſabatur, dum Euſebiani illum damnaſſent, Catholici verò, edita ab eo Orthodoxa fidei profeſſione recepiſſent, ita pariter de eius diſcipulo Photino, accidiſſe putandum eſt, ſi quidem (vt auctor eſt Epipha. hær.71.) à Concilio Sardicenſi, iuſſus reddere ſuæ fidei rationem, tùm demùm damnatus eſt.

e li.2.c.10

Conſtans gentem deuincit Francorum, eoſque fœderatos & ſocios Romanis facit. Socrates.[e]

Sanctio aduerſus nefandū ſcelus.

Extremo hoc anno edita eſt ſanctio à Conſtantio Imperatore aduerſus nefandum ſcelus, *aduerſus quod*, inquit, *iubemus inſurgere leges, armari iura gladio vltore; vt exquiſitis pœnis ſubdantur infames, qui ſunt, vel futuri ſunt rei.* P.P. Romæ 13. Kal. Ian. Côſtantino tertium & Conſtante ſecundum AA. Coſſ. ſed mendosè ſub Conſulatu Conſtantij cum Conſtante nono qui nunquàm fuit.

Christi Annus	*Iulij Papa*	*Constantij, Constantis Impp.*	*Placido & Romulo Coſſ.*
344.	7.	7.	

ANNVS memorabilis, ob felicem S. Pauli primi Eremitæ, ad Deum tranſitum, cuius vitæ res geſtæ à S. Hieronymo litteris poſteritati fuerunt commendatæ, hoc ipſo exordio ſeptimi anni, ipſum à Magno Antonio inuentum & defunctum, humatum quoque colligitur.

Quod verò in vita Antonij, ab Athanaſio conſcripta, de congreſſu Pauli cum eo, nulla penitùs mentio habetur; inde accidit, quod (vt eodem Hieronymo auctore di[illegible] eſt) Athanaſius res geſtas Antonij ipſo adhuc viuente, ſcriptis commend[illegible] detulit, ante biennium, cùm à Iulio Papa vocatus eſt; quo tempore hæc [illegible]m accide rant: poſteà verò, multis prætermiſſis, appoſitus eſt eius obitus, ſed an ab eodem Athanaſio, haud pro certo affirmari poteſt.

Paulus primus Eremita moritur.

Quod autem ſcribit S. Hieronymus Paulum ab Antonio expetijſſe pallium illi la[illegible]tum ab Athanaſio, ad ſuum ipſius defuncti c[illegible] inuoluendum, id ab eo factum, non tantùm (quod tradit S. Hier.) vt ab eo recedente [illegible] mœror ſuæ mortis leuaretur; ſed [illegible]taſſe magis, vt qui Prophetico ſpiritu, Athanaſium, tantum fidei Catholicæ athletam

A [illegible]uerat, & pal[illegible]um donatum Antonio intellexerat, hoc ſymbolo [illegible]am [illegible]m eo fidei communionem ſignificaret, qua vacillantium animi, in fide confirmarentur, ſiquidem tanti facere ſolebat populus, illuſtrium Monachorum, de fide Catholica teſtimonium, vt Ariani hoc ſentientes, non ſint veriti euulgare, Magnum Antonium eadem de fide ſecum vnà ſentire, quocircà ab Athanaſio & alijs Epiſcopis rogatus Alexandriam deſcendit, ad eorum confutationem, cuius prædicatione & miraculis, innumerabiles, partim ex Gentilibus ad [illegible]m ſunt traducti, partim vacillantes confirmati. Athanaſ. in Vita S. Antonij, & Hieronymus epiſt. 33. ad Caſtrutium.

Perſica perſecutio.

DIRA perſecutio excitatur in Chriſtianos, à Rege Perſarum Sapore, inſtigantibus Magis, anno Conſtantij ſeptimo. Hieron. in Chron.

Simeon Seleuciæ & Cteſiphontis in Perſide Archiepiſcopus, à Magis & Iudæis accuſatur apud Regem, quòd Imperatori Romano, cum quo Bellum gerebatur, amicus, res, Perſarum ei proderet. Rex primò Chriſtianos immodicis tributis affligit, deinde Simeonem obtruncat, cùm prius Vſthazanem ſenem Eunuchum & Regis educatorē, qui ab adoratione ſolis præ metu, in gratiam Regis reſipuerat, interfeciſſet, & alios centum, qui in carcere detinebantur, alios Epiſcopos, alios varij Eccleſiaſtici ordinis, & alios aliquot, omnes
C ipſo die ſalutari Chriſti paſſionis. Sozom. [a] Martyrolog. Rom. a lib. 2. c. 8.

Neocæſarea in Ponto ſubuertitur terræmotu, excepta Eccleſia & Epiſcopo, cæteriſque qui ibidem reperti ſunt, Conſtantij anno 7. Hier. in Chron. obtinuit autem hanc diuinitùs prærogatiuam Eccleſia illa, in qua S. Gregorius eius Ciuitatis Epiſcopus, cognomento Thaumaturgus, ſepultus erat, vt cæteris ædificijs terræmotu ſæpè proſtratis, ipſa remanſerit ſemper incolumis; de qua Neocæſarienſi Eccleſia, S. Baſilius Epiſt. 66. ad Neocæſar. ſic ſcribit: A tempore magni Præſidis Eccleſiæ veſtræ Gregorij, vſque ad Beatum iſtum (Muſonium ſcilicet) alium poſt alium ſemper, quaſi ex quadam pretioſorum lapidum ſerie de-
D promptos adijciens & adaptans, admirabilem Eccleſiæ veſtræ Dominus pulchritudinem largitus eſt; in qua Ciuitate ipſe Baſilius ab Aula Macrina B. illius Gregorij diſcipula, ſe in fide Catholica enutritum ait, Epiſt. 64. & 75.

Neocæſar. terræmotu ſubuertitur excepta Eccleſia.

Chriſti Annus	*Iulij Papa*	*Conſtantij & Conſt. Impp.*	*Leontio atq. Salluſtio* Coſ.
344	8.	8.	

ARIANI ſecundum Concilium Antiochiæ celebrant, in quo nouam fidei formulam, cæteris prolixiorem edunt, quaſi ſe ab Ariano contagio procul abhorrere ſignificarent; cùm tamen ſuis verborum inuolucris, omiſſo Conſubſtantialis nomine, eo [illegible]è infectos probarent, quam propterea Occidentales Epiſcopi fidei, imò perfidiæ formulam reiecerunt; in primis verò Iulius Rom. Pont. Athanaſ. de Synodis Sozom. [b] Socrat. [c] b li. 2. c. 10 c li. 2. c. 15.

SECVNDO ANNO PERSICAE PERSECVTIONIS, Edicto Saporis Regis, omnes qui ſe Chriſtianos confiterentur, morti addicti, ac innumer[illegible] [illegible] per[illegible] in quibus & Azades Eunuchus Regi longè chariſſimus, ob cuius cædem, dolore [illegible] rex affectus, communem cædem [illegible]uit, atque ſolos Chriſtianæ legis Doctores [illegible], quorum fuit ingens [illegible], & [illegible] quidem millia recenſentur

morte

morte affectorum, præter innumerabilem multitudinem aliorum, quorum nomina non habetur. Quorum Martyrum cum maxima ex parte Acta perierint, aliquorum tamen extant apud Metaphraſt.2.& 3.Nouembr. 20. Februar.19. Martij. & April. Et cùm bellum durarit inter Perſas & Romanos, vſque ad Iouianum, perſecutionem non biennio terminatam credendum eſt; licèt enim Chriſtiani Perſæ natione eſſent, cum tamen Religionem Chriſtianorum ſequerentur, pro transfugis & proditoribus habebantur. Sozom.2.cap.1. Eius perſecutionis meminit Cyrill. Catech. 10. & Auguſt.18. ciuit.cap.52. Porro à cuius Perſidis ſubiecta erat Eccleſiæ Antiochenæ, Canon de eadem re extat, qui fertur ex Concil. Nicæni.

Chriſti annus	*Iulij Papa*	*Conſtantij & Conſtantis Impp.*	*Amantio & Albino* Coſſ.
345.	9.	9.	

HIs Conſulibus datum reperitur Conſtantij Imper. reſcriptum Niſibi, ad Nemeſianum Præfect. Vrbi (L.5. de exact. Cod. Theodoſ.) quod euidens eſt argumentum, ipſum cum expeditione aduerſus Perſas, Antiochia profectum, ad Perſarum fines, Niſibi, cum exercitu conſediſſe. De hoc bello per plures annos geſto, & pluribus pugnis (nouem numerat Oroſius) malè pugnatis, vix perpaucæ extant apud Eutropium libr.10 *Diuerſa*, inquit; *Conſtantij fortuna fuit; à Perſis enim multa & grauia perpeſſus, ſæpè captis oppidis obſeſſis Vrbibus, cæſis exercitibus: nullumq́; ei, aduerſus Saporem Regem Perſarum, proſperum prælium fuit: niſi quod apud Singaram, haud dubiam victoriam, ferocia militum amiſit, qui pugnam ſeditiosè, & ſtolidè, contra rationem belli, die iam præcipiti popoſcerunt*; hæc Eutropius. An ad[illegible] hæc perpeſſus, quòd Arianis Epiſcopis, & maximè Euſebio Emeſeno comitatus, ad bellum procedebat?

Ad hæc tempora referenda videntur, quæ de Gallo, & Iuliano, à Gregorio Nazianzeno, & alijs antiquis ſcriptoribus ſcribuntur, eos videlicet cùm adoleuiſſent, & Gallus vigeſimum annum attingeret, Iulianus verò ſextum decimum, ſecundùm Sozomeni rationem, vel iuxta Eunapium, tredecim; ſiue ſponte, (ne qua affectati Imperij eſſe poſſet ſuſpicio) ſiue Conſtantij iuſſu, vt omnem illis ſpem Imperij auferret, crine depoſito, inter Clericos profiteri cœpiſſe. Sed Gallum quidem ex animo pietatem coluiſſe, Iulianum verò ſimulatè, quod & diuinitùs patefactum eſt, dum vtroque in honorem martyrum, Baſilicam extruente; Galli quidem opus feliciter conſurgebat, vt Deo gratum, Iuliani vero à terra excutiebatur, quaſi Deo munus reijciente, Gregor.orat.1.in Iulianum, & Sozom.[a]

Iulianus ſimulatè Clericum ſe profitetur.

a lib.5.c.2.

Succeſſit priori illi ethnico præceptori Iuliani, Mardonio; de quo ſuperiùs, Maximus Epheſius, Ædeſij diſcipulus, non tantùm Ethnicus, & Chriſtianæ Religionis hoſtis, ſed & Magus, occultus tamen, ob Conſtantij metum, incantationes exercens. Eunapius. Sozom.[b]

b lib.5.c.2

Humanioribus item inſtituebatur diſciplinis Iulianus, & [illegible], hortante etiam Conſtantio, vt conſtat ex eius epiſtola ad Iamblichum [illegible]phum, eundemque magum, (vt ait Eunapius,) quem Iulianus plurimi ſe [illegible] teſtatur, epiſtola ad eum.

A *Chriſti Annus* 346. — *Iulij Papa* 10. — *Conſtantij & Conſtantis Impp. Poſt conſulatum Amantij & Albini* Faſti Latini, & vetus inſcriptio. Faſti Græci, *Conſtantio quartum, & Conſtante tertium.* Coſ.

10.

HIc eſt annus quartus, de quo Athanaſ. Apolog. ad Conſtantium; *Poſt triennium inquit, quarto demum anno litteris iuſſit, vt ad ſe venirem, agebat autem per id tempus Conſtans Mediolani,* & paulo poſt: *Cum igitur veniſſem Mediolanum, eximiam ſane mirificam humanitatem, dum & me ſuis oculis dignatur, verbisque indicat ſe ad celebrandum Concilium (rogatum per Legatos Epiſcopos, à Iulio) litteras miſiſſe. Idem me rurſus agentem in Gallias euocauit, eo enim Pater Oſius conceſſerat, vt inde ad Concilium Sardicenſe proficiſceremur.* Excuſat inde ſe de calumnia, quod illum aduerſus Conſtantium incitaſſet: *Nunquàm ſine teſtibus, ac ne fratrem tuum vidi, neque ille vnquam mecum ſolus cum ſolo verba fecit, ſed ſemper cum in conſpectu vrbis agebat, alijque, qui ibi aderant, ad eum ingrediebar, ſimul cum illis in eius conſpectu recedebam. Huius rei teſtis eſt Fortunatianus Aquileiæ Epiſcopus, & pater Oſius docere poſſet, Criſpinus item Patauij Epiſcopus, Lucilius Veronæ, & Dionyſius Laudæ, & Vincentius Campaniæ (quia deſuncti ſunt Maximinus Treueren. & Protaſius Mediolanenſis Præſules, Eugenius quoque, qui Magiſter erat) teſtes citari poſſunt. hi enim ante ipſum ſtabant, audiebantque, & noſtras tunc poſtulationes, & quid viciſſim ab illo reſponderetur.*

B

C

Ex quo obſeruatu illud dignum eſt, hoc anno ſedi Mediolanenſi præfuiſſe Protaſium, quo defuncto, antequam illam ad Conſtantium Apologiam ſcriberet Athanaſius, ſubrogatum fuiſſe Dionyſium, quem præceſſit Iulius Maternus, vt habetur ex Actis Cõcilij Romani ſub Iulio A. D. 337.

Hoc anno procuratum & indictum eſt à Iulio Generale Concilium Sardicam, & præfixum Epiſcopis tempus ad conueniendum, Conſtantio, efflagitanti fratri Conſtanti Conſentiente Sozomenus, [a] Socrate, [b] Theodoretus. [c] — *Conciliũ Sardicam indictum.* a l. 3. c. 9. b l. 2. c. 16 c l. 2. c. 5.

D

Hoc quoque anno poſt Conſulatum Amantij, & Albini, 4. Idus Maias, celebratum habetur, Concilium Agrippinenſe, aduerſus Euphratam Coloniæ Agrippinæ Ciuitatis Epiſcopum, Chriſti negantem Diuinitatem: ob eamque cauſam ab Epiſcopis, qui illuc conuenerunt, depoſitus eſt. Sed quòd ille ipſe ſequenti anno, reperitur ex Synodo Sardicenſi, vnà cum Vincentio Epiſcopo Capuano, honorificentiſſima legatione functus eſſe, ad Conſtantinum Imp. Antiochiæ commorantem, vt qui ab ipſis electi erat, à Synodo abſolutos, pateretur in ſuas ſedes reuerti; quod S. Athanaſius diſerte affirmat, epiſtola ad Solitar. & Theodoret. ac alij omnes, poſt eum, afferunt, ſuſpectum redditur impoſturæ, totum illud negotium Concilij — *Agrippinenſe Concil. cur ſuſpectum impoſturæ.*

E

Conſtantinus hoc anno reſcribit ad Catullinum Præfectum Vrbi, de non diruendis Templorum ædibus, extra vrbem poſitis, [d] &, vnius Menſis ſpacio incurrente, reſcribit ad Taurum Præfectum Prætorio, de claudendis Templis, omnibus locis atque Vrbibus, & ſacrificijs non faciendis, ſub pœna gladij, etiam in Rectores Prouinciarum, ſi facinora vindicare neglexerint. [e] — d l. 3. de Paga. C. Theod. e l. 4. de Pagan. eod. Cod.

Chriſti Annus 347. — *Iulij Papa* 11. — *Conſtantij & Conſt. Impp.* 11. — *Rufino & Euſebio* Coſ.

CONCILIVM Sardicenſe Oecumenicum, ex pluribus quàm triginta quinque Prouinciarum Epiſcopis, iiſque numero trecentis ex Occidente, & ſeptuaginta ex Oriente.

a li. 2. c. 15. b li. 3. c. 11. c li. 3. c. 1.

Athanaſ. epiſt. ad Solitar. & Apolog. 2. Socrates, [a] Sozomenus. [b] Miſſi ſunt Legati ad Concilium à Iulio Rom. Pont. Archidamus atque Philoxenus Presbyteri (Athanaſ. Apolog. 2.) quidquid ſcribat Gratianus diſt. 16. cap. 11. Oſium Cordubenſem & Protogenem Epiſcopum Sardicenſem, principem locũ tenuiſſe in Synodo, poſt Legatos, Sozom. tradit. [c] Agebat autem Oſius Patronum Synodi, cuius muneris erat definienda proponere, atque ſingulorum rogare ſententias. Plures eidem Concilio interfuere inſignes Epiſcopi & Confeſſores, qui & Nicæno interfuerant. A

Cõcilium Magnum, Plenarium, Generale, Vniuerſale, Oecumenicũ.

Ad ſignificandum pleniſſimum Concilium Patres olim, illud, Magnum nominare conſueuerunt, ſicque ſæpiſſimè nominatum eſt Nicænum, & eadem ratione Athanaſius Synodum hanc Sardicenſem magnam appellat. Idem quod Oecumenicum dicimus, maiores plenarium appellare conſueuerunt, vt Auguſt. epiſt. 162. *Reſtabat adhuc plenarium Eccleſiæ vniuerſæ Concilium.* Quo verò omnes earum Prouinciarum Epiſcopi qui ſub vno Primate erant, conueniebant, Generale dici à maioribus conſueuit, quomodo Athanaſius Alexandrinum appellat, Apolog. 2. & Synodo Carthagin. 3. Vniuerſale illud Concilium anniuerſarium, ad quod ſingulis annis ex omnibus Africæ Prouincijs Epiſcopi conuenire in vnum conſueuerant. In Gallia verò, vt quolibet triennio celebraretur. Vniuerſalis Synodus, ſtatutum eſt, Concil. Matiſcon. 2. cap. 20. Obtinuit tamen poſteà vſus, vt Concilium Vniuerſale, idem diceretur, quod Oecumenicum à Græca voce οἰκουμένη, quod eſt orbis terrarum, & οἰκουμενικὸς, quod ſpectat ad orbem terrarum, ob idque Concilium collectum ex totius Chriſtiani orbis prouinciarum Epiſcopis, nominari Occumenicum conſueuit; vel ea ex cauſa, quod ex omnibus Orbis terrarum Prouincijs Antiſtites ſint conuocati, vel ex ea, quòd in eo decernerentur, quæ ad vniuerſum orbem terrarum, ipſam vniuerſalem Eccleſiam pertinerent. Quod igitur ex Oriente & Occidente ac Septentrione Sardicam accerſiti ſunt Epiſcopi, & præfuit illi Synodo Legatio ſedis Apoſtolicæ, Sardicenſe Concilium Oecumenicum dici poteſt. B C

Ariani non audent ſe committere Concilio.

Ariani Sardicam conueniunt tribus ſtipati comitibus, ſed cùm viderent planè Eccleſiaſticè agi, & accuſatores præſto eſſe, ſeque omninò damnandos, iam anteà ſua conſcientia prædamnati, quantumuis ſæpius citati, in Concilium ſe dare auſi non ſunt, ſed profugerunt. Athan. ad Solitar. & Apolog. 2. D

Athanaſius, Marcellus, Aſclepas, & alij, rebus diligenter examinatis, abſoluti, & ad ſuas Eccleſias reſtituti, Ariani verò plures Epiſcopi damnati, excommunicati, & ſedibus depoſiti ſunt. De quibus omnibus ſcribuntur à Synodo ad Iulium Rom. Pontificem litteræ, quæ extant. Item ad Impp. Conſtantinum & Conſtantem, quibus, Patres rogarunt eos, vt omnes ab Arianis vinctos, ac eiectos liberari, & reſtitui quamprimùm iuberent: monentes eoſdem, ne in poſterum iudicijs ſe Eccleſiaſticis immiſcerent, ſed ſinerent cuncta peragi, ex Eccleſiaſticarum legum præſcripto. Hæ litteræ ad Impp. non extant, ſed earum mentio eſt in litteris ad Iulium Rom. Epiſcopum. Extant tamen litteræ Synodi ad Ægypti Eccleſiam, de Abſolutione Athanaſij, & condemnatione Gregorij, aliæ item ad vniuerſas Eccleſias encyclicæ, apud Athanaſium Apolog. 2. ſed librariorum vitio, immutatis inſcriptionibus: & vltimæ hæ ad vniuerſos Epiſcopos, apud Theodoretum libro ſecundo, cap. 8. Epiſtola hæc Synodalis apud Theodoretum aucta reperitur appendice commentitia, nempè tractatione ſeu Regula Catholicæ fidei, quam eandem etiam Sozomenus deceptus, veram eſſe putauit, libr. 3. cap. 11. cùm nullam prorſus editam eſſe Catholicæ fidei regulam, nec priorem illam Nicænam vel vno verbo, aut apice auctam, aut quouis prætextu explanatum, locupletiſsimus teſtis ſit Athanaſius, diſertis verbis ſcribens ex Alexandrina ſynodo, ad Legatos Apoſtolicæ ſedis Euſebium, & Luciferum, &

Impp. cauſis Eccleſiaſticis ne ſe immiſceant.

Nulla fidei profeſſio Sardicæ edita.

A aliós Epiſcopos Antiochiæ conſidentes, *Tabellam*, inquit, *nonnulli iactant, quaſi ex Sardicenſi synodo de fide conſcriptam: ne legi quidem ſemel aut proferri ſinatis: nihil enim tale Concilium definiuit. Quamuis enim certi homines nonnulla, quaſi quæ deeſſent Nicæno Concilio, adſcribere vellent, idq; acriter contenderent; Sancta tamen Synodus, quæ Sardicæ conuenit, indignè tulit, decretoq; ſanciuit, ne quid vlterius de fide ſcriberetur: & ſeſe contentos eſſe Nicæna fide declarauit, vt cui nihil deeſſet, & in qua integra & ſolida pietas contineretur: neque edendam eſſe aliam profeſſionem fidei, ne ea, quæ Nicææ ſcripta eſt, ſuos numeros non habere videretur: neve illis quibus libido eſt ſemper noua ſtatuere, occaſio huiuſmodi ſuppeditaretur, vt iterum atque iterum de fide definiant. Quapropter, ſi quis hæc, aut aliud quippiam cauillabitur: compeſcite illos, & ad ſtudium pacis inducite: nihil enim in iſtis* B *cognoſcere poſſumus, niſi contendendi libidinem.* Hactenus Athanaſ. Ex quibus erroris conuincitur Vigilius Epiſcopus Tridentinus, dum agens contra Eutychen, libr. 5. aſſirmat, ſeptem capitula ad fidem ſpectantia, poſt illa, quæ in Nicæa ſtatuta eſſent, à Patribus Catholicæ profeſſionis in Sardicenſi Concilio fuiſſe addita.

Obſerua ex his, ex Athanaſio recitatis, inter alia Decreta Concilij Sardicenſis, deſiderari Canonem, quo, ait Athanaſ. qui præſens fuit, ſtatutum fuiſſe, ne quid vlterius de fide tunc ſcriberetur, contentosq; ſe eſſe Nicænæ fidei Symbolo Patres declaraſſe.

Rurſum vero in Dialogo Liberij Papæ cum Conſtantio Imp. qui recitatur à Theodoreto[a] habetur de tribus Epiſcopis Arianis, qui libellos ſupplices dederint Synodo Sardi- C cenſi, & poſtulauerint veniam de calumnijs in Athanaſium; de quibus cum nihil extet in binis Synodi ſuperius recitatis epiſtolis, credibile eſt poſt datas illas epiſtolas, ea contigiſſe, vt & plura alia.

a li. 2. c. 16. Tres Ariani Epiſcopi libellos offerunt pœnitétiæ de calumnijs in Athanaſ.

Ex Hilario quidem compertum haberi videtur, Coſtantinum Imp. ad Synodum Sardicenſem literas dediſſe, quibus profiteretur, filium Dei eiuſdem eſſe cum Patre ſubſtantia: ait enim, in eum ſcribens; *Damnas quoq; & ſubſtantiæ nomen, quo te, & in Sardicenſi Synodo, & Sirmienſi piùm eſſe mentiebaris.* Sed & S. Epiphanius[b] auctor eſt in eodem Concilio Sardicenſi damnatum fuiſſe Photinum, Epiſcopum Sirmienſem, Hæreſiarcham, niſi pro Sirmienſi, errore lapſus, poſuit Sardicenſem, vt & Seuerus.[c]

b Hære. 71.

c 2. Hiſto.

D De Paulo Conſtantinopolitano Epiſcopo Socrates & Sozomenus affirmant, interfuiſſe Synodo Sardicenſi cum Athanaſio, quos adeò fuerint deteſtati Ariani Epiſcopi, vt his in communionem receptis, noluerunt cum alijs præſentes eſſe, ſed veriſimilius quod tradit Theodoretus, vetitum fuiſſe à Populo Catholico Conſtantinopolitano ad Concilium Sardicam progredi, quòd ſciret paratas illi inſidias ab Arianis: cum in duabus illis epiſtolis, vbi agitur de cauſa Epiſcoporum, eorumque abſolutione, nihil de Paulo habeatur.

Tractatis cauſis Epiſcoporum, & alijs nonnullis, quorum leuia extant veſtigia, vltimo loco, de more, ad ea, quæ ad Eccleſiaſticam diſciplinam ſpectare viderentur tractanda, Pa- E tres iteratis Comitijs, ſe conuerterunt, atque ſecundum diuerſas Epiſcoporum ſuggeſtiones, rogante Oſio, Synodi Patrono, ſententias Patrum, Canones viginti & vnus ab eiſdem ſanciti ſunt.

Porro Sardicenſe Concilium, duplici ex cauſa paſſum eſt calumniam. Ac primùm quidem, quod Marcellum Epiſcopum Ancyranum, ab Arianis Sabellianiſmi ante damnatum, examinatis eius libris, & ex ſua ipſius confeſſione, Catholicum repertum, abſoluit; qui poſtea vel compertus eſt eſſe hæreticus Sabellianus, vel ſaltem de eo vehementer fuit ſuſpectus; vnde non parua occaſio patuit Arianis, obloquendi in idem Concilium, atque adeo Catholici ipſi, magni nominis, ea de re conqueſti ſunt, vt eſt apud Baſilium Epiſtola 52. ad Athanaſium, à quo poſteà à Communione ſuſpenſum fuiſſe, Seuerus libro 2.

Sardicéſe Concil. duplici ex cauſa paſſum caluniam.

affirmat, & S. Hieron. ait circumferri contra illum Aſterij & Apollinarij libros, Sabellianæ A
cum hæreſis arguentes; ſed & Hilarius (inquit Hier.) in 7. aduerſus Arianos, libro, nominis eius, quaſi hæretici meminit, porro ille defendit, ſe non eſſe eius dogmatis, cuius accuſatur, ſed communione Iulij & Athanaſij, Romanæ & Alexandrinæ Vrbis Pontificum, ſe eſſe munitum. De quo Marcello legendus eſt Epiphanius hær. 72. qui cuncta Marcelli, accuratiſſime perſcrutatus eſt, aitque diuerſas de eo fuiſſe ſententias, & recitat Epiſtolam diſcipulorum eius (Fidem Marcelli inſcriptam) ad Epiſcopos Confeſſores, plane ſinceram & Catholicam, nec vllo modo Sabellij errorem attingentem. Verùm non modicam Marcello inuſſit notam, Photini eius diſcipuli, execranda impietas, nec non vulgata ab Arianis in deteriorem partem accepta, Marcelli ſcripta; & quod eiuſdem Diſcipuli poſteà, vt B
idem teſtatur Epiphanius, tres in Trinitate ſubſiſtentias confiteri minimè voluerunt, mentem illius ignorantes, nec veritatem illius recenſentes; ex quibus factum eſt, vt Marcelli nomen peſsimè audierit, & S. Ioannes Chryſoſt. hom. 6. in epiſt. ad Philip. illum cum Photino, & Sophronio, qui verbum ab humanitate Chriſti ſeparabant, coniunxerit, & Theodoretus, ac alij omnes poſteriores, eandem illi impegerint hæ[illegible]m. Alia cauſa fuit Calumniæ Sardicenſis veri Concilij, quod Ariani Sardica, [illegible] cum ſuis egere Conciliabulum Philippopoli, quod & Sardicenſis Concilij nomine [illegible]arunt, taliqu[illegible] titulo, per Chriſti[illegible] vulg[illegible], Synod[illegible] literis, per Orbem [illegible], quæ extant, [illegible], [illegible] calumniarum & menda- C
ciorum im[illegible] S. A[illegible] contra Creſconium, cap. 34 [illegible] attingere ſtuduerunt. [illegible] vires mendaci[illegible], Con[illegible] regnante, veritas de[illegible] Sardicenſe Con[illegible] ab Arianis, multique neſcientes du[illegible] audientes illud collectum ex Arianis, nec in au[illegible]tertum impietate putantes, execrarentur; quod acci[illegible] Donatiſtis Concilium Sardicenſe, excepit, tantum il- D
[illegible], nec vllam adhibuit diſtinctionem, quodnam germanum, [illegible] eſſet, vt nec vllus [illegible] Catholicus eius Conſeſſus Epiſco[illegible] con. cap. [illegible] & epiſt. 163 [illegible] & ſocios; quod quidem permi[illegible]anti Concilij [illegible], in quo adfuerit Gratus Epiſcopus Carthagi[illegible]que Epiſcopis Africanis; cuius Concilij expreſſa mentio habita fuit [illegible] Concilio Carthaginen. ſequenti anno habito, adeo obſcurata fuerit, vt [illegible] cognitum non fu[illegible]; ex cuius ignoratione diſcordiæ poſtea illæ Afri[illegible] cum Zoſimo & Bonifacio, Romanis Pontificibus, ſemel exortæ, [illegible] in immenſum aucta eorundem Sardicenſium Canonum ſcientia com- E
[illegible] valuerunt.

[illegible]ulo Arianorum meminit Socrates, [a] & Sozomenus [b] ait in eo Acta [illegible]e, & Iulium Epiſcopum Romanum & Oſium Confeſſorem, & Treue[illegible]um, Protogenem Sardicenſem & Gaudentium, ob communionem cum [illegible]o, Marcello, Aſclepa[illegible], excommunicaſſe, & abdicaſſe, & omnibus v[illegible]is mandaſſe, vt eos omnino vitarent. De Deo autem eo modo ſentire iuſſiſſe, [illegible] epiſtolæ ſubiunctæ præſcriberet, quæ vt nullam verbi Conſubſtantialis [illegible]ionẽ, ſic illis communione interdixit, qui dicerent tres Deos eſſe, aut Chriſtum

non

A non eſſe Deum aut Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum eundem eſſe, aut filium ingenitum, aut tempus ſæculumve fuiſſe, quando non erat.

Obſeruandum illud eſt: primò, inter omnes hæreticos, Arianos auſos eſſe impudentiſſimè & inſolentiſſimè ferre damnationis ſententiam in primæ ſedis Epiſcopum, Romanæ Eccleſiæ Pontificem.

Primi omnium hæreticorũ Ariani audent excõmunicare Rom. Pontificem.

Extat fidei formula, Sardicenſis Synodi nomine inſignita, apud Hilarium libro de Synodis, quam Ariani, licèt à profeſsione Nicæna deflexerint, non reci, ten[illegible]es nomen Conſubſtantialitatis in Dei Filio: tamen quo ſe abhorrere ab hæreſi Ariana monſtrarent, poſitiones quaſdam Arij damnauerunt, ex quo id conſecuti ſunt, vt ſemi-Ariani fuerint no-
B minati, qui cum tribuerent Filio Dei Diuinam ſubſtantiam, quiduis tamen potius dicere parati erant, quam Conſubſtantialitatem Filij cum Patre (optimè ſcientes, quod ſuperius ex Athanaſio pluribus eſt demonſtratum) hoc vno relicto, ad inuadendam Nicænam fidem foramine, ad omnem prorſus ſuperinducendam impietatem fore ſibi aditum patefactum.

Semiarianorum origo.

Chriſti Annus	Iulij Papa	Conſtantij & Conſtantis Impp.	Flauijs Philippo & Sallea Coſſ.
348.	12.	12.	

C EXAVTORATI à Synodo Sardicenſi Epiſcopi Ariani, vnà cum profugis ab eadem Synodo, non recepti in communionem ab Hadrianopolitanis, re delata ad Imperatorem ad omnia promptum, quæ ipſi vellent, efficiunt, vt Hadrianopolitani qui eos auerſati, intra vrbem recipere noluerunt, more laicorum, capitibus truncarentur, adminiſtro Philagrio Comite quoque præſente, & vt Lucius Hadrianopoleos Epiſcopus, audacter eorum impietatem redarguens, iterum, vt prius, in exilium vinctus deportaretur, vbi & extinctus eſt; vt ab Alexandria duo presbyteri, & tres Diaconi in Armeniam relegarentur: vt itẽ Macarius (alias Arius) & Aſterius Epiſcopi, qui ab ipſis deſciuerãt, in ſuperiorem Africam relegarentur. ex Athan. ad ſolitar. Martyrum Hadrianopolitanorum memoria celebratur
D in Eccleſia 11. Februar. Aſterij 10. Iunij, & Macarij 20. Iun. ſubdit Athanaſ. de alijs optimis Epiſcopis, calumnijs affectis, & expulſis ab Arianis, & de edictis emiſſis, ne Epiſcopi & preſbyteri à Concilio reſtituti, ſub capitali pœna reciperentur.

Arianos qui nõ recipiunt, capite plectũtur, aut relegãtur.

Legati circa finem anni ſuperioris, à Synodo Sardicenſi decreti ad Conſtantium Imperatorem, Vincentius Capuæ Campaniæ Metropolis, & Euphratas Agrippinæ Metropolis, ſuperioris Galliæ Epiſcopi, vt, pro Synodi decretis, pateretur Epiſcopos quos ipſe eiecerat reſtitui, hoc ipſum Conſtante fratre Imperatoris hortante, hoc anno, circa Paſchale tempus, perueniunt Antiochiam. In quos Ariani Stephano Antiocheno Epiſcopo Ariano nequiſsimo homine, duce & auctore, inſtruunt calumniam impudentiſsimam; meretri-
E cem in hoſpitium Legatorum introducunt, quaſi ab ipſis euocatam, ſed fraude detecta, Stephanus Epiſcopali dignitate exuitur, & illi Leontius, nihilominùs Arianus, ſubſtituitur, qua ex re Conſtantius Imperator paullſper compunctus, & ex hac calumnia cęteras metiẽs, ad ſe redit, relegatos ex Alexandria reuocat, & Alexandriam ſcribit, ne vlterius Athanaſij aut Clericos aut Laicos perſequerẽtur. Ex Athanaſ. ad ſolitar. plenius rem narrat Theodoretus [a].

Impudẽs facinus Arianorum in Catholicos Legatos.

a lib. 2. ca. 8. 9. 10.

Conſtans edoctus à Grato Epiſcopo Carthaginenſi, (vt veriſimile eſt) redeunte cum alijs Epiſcopis à Concilio Sardicenſi, de miſero ſtatu Eccleſiæ Africanæ, Schiſmate Donatiſtarum miſerè laceratæ, & rogatus vt aliquam rationem iniret, populos ad Eccleſiam Catholicam, ſi minus Epiſcopos poſſet, reuocandi, pro ſuo ſtudio Catholicæ Religionis reſtaurandæ,

A etiam Arianis Epiſcopis, ne vltra bellum Perſicum, bello etiam ab Occidentis Imperatore Conſtante impetitus, ſuccumberet, ſtatuit, etiam præter animi ſententiam, fratri petenti aſſentiri, & Epiſcopos reſtituere. ſcribit itaque bis, & tertiò ad Athanaſium, vt ſecurè ad ſe accedat, ſe illi reditum Alexandriam indulgere.

Athanaſius igitur his literis acceptis, ex Gallia, quo euocatus Aquileia fuerat à Conſtante, in Italiam aſcendit, Eccleſiam & Epiſcopum aditurus. ſic ille in apolog. ad Conſtantium, vbi nota maiorum modum loquendi, vt per Eccleſiam, antonomaſticè, eam quæ Romæ eſt, ſignificarent, ex qua, & in qua omnes vnitate Catholica coniunguntur; & per Epiſcopum, ipſum illum vnum, ex quo omnes, & in quo, & per quem, qui ſunt, eſſe intelligantur Epiſcopi. B Porrò de aduentu ſuo Romam, ſic idem Athanaſius ſubdit, in eadem apologia: *Ingens igitur gaudium in Eccleſia, Pontifexq; Iulius, vt gratularetur noſtræ reſtitutioni, literas ad Eccleſiam miſit Alexandrinam; nos autem quacumque tranſiuimus, cum pace, ab omnibus Epiſcopis deducti ſumus.* recitat eas literas idem Athanaſius eadem apologia, in ſe perhonorificas. His acceptis à Romano Pontifice Athanaſius literis, proficiſcitur Antiochiam, vbi à Conſtantio benignè excipi viſus eſt, & liberè ad Eccleſiam ſuam dimiſſus, cum literis ad Alexandrinos & ad M[illegible]ratus. Epiſcopo autem ſuas calamitates calumniaſque deplorante, & admonente, ne [illegible], ſe abſente, (ſic ipſe Athanaſius epiſtola ad Solitar.) calumniæ reciperentur: vt iam [illegible] accuſatores euocaret; ſi quidem, ſe non intercedere, quo minus illi ſe a- C pud Cæſarem ſiſtant, vt eos ita conuincere poſſet. Hæc quidem Cæſar facere noluit, ſed tamen omnia, quæ contra ipſum per calumniam ſcripta eſſent, tolli & aboleri iuſſit, iurans ſe in poſterum nullas calumnias admiſſurum, ſuumque in hac re propoſitum firmum & inconcuſſum fore: neque id ſimpliciter dixit, ſed & iureiurando, Deo in teſtimonium vocato, obſignauit. quod ipſum iuramento promiſiſſe Alexandrinis, teſtatur Lucifer pro Athanaſio ad Conſtantium lib. 1. Interim dum eſſet Antiochiæ, abſtinuit à communione Leôtij Ariani, & priuatos conuentus egit cum Euſtathianis, cùm Ariani omnes Eccleſias occupaſſent. Ac ſcite, roganti Imperatori, ex ſuaſione Arianorum, vnam Alexãdriæ concedi ab eo Eccleſiam, ſecum communicare detrectantibus, reſpondit, maximè, ô Imperator, modò & D Antiochiæ vna concedatur illis, qui cum Arianis non communicant, qua poſtulatione vt æqua, à Conſtantio comprobata, commodum viſum eſt Arianis rem ſilentio prçterire. hoc Sozomenus [a], & paulò aliter Socrates [b]. Acta hæc, hac ſerie ex Athanaſio collegimus, quæ perturbatè recenſeri videntur à Socrate & Sozomeno.

Per Eccleſiam Romana, per Epiſcopũ Rom. intelligeſo- lius.

Conſtantius Athanaſium dimittit ad ſuã Eccleſiam.

Hoc eodem anno, ſub iiſdem Conſulib. extat datum Reſcriptum Principum, aduerſus ſepulchrorum demolitores. [c]

Item aduerſus raptores Virginum, vt capitali ſententia ferirentur. [d]

Item de immunitate clericorum. [e]

a li. 3. c. 19. b li. 2. c. 18 c C. Th. l. 2. de ſepulcr. viol. d l. 2. de rapt. [illegible] e [illegible] de epiſ. C. Th.

E

Christi Annus	*Iulij Papæ*	*Constantij Imp.*	*Sergio & Nigriano Coſſ.*
350.	14.	14.	

CONSTANS ætatis 27. Imperij 13. perfecto menſe Martio, Auguſtoduni in Gallia interficitur à Magnentio Legato, qui primus Chriſtianorum, regnandi libidine, prodito domino, inuadit Imperium. Victor, Eutropius, Zoſimus, Socrates [f], Sozomenus [g].

Primus Magnentius, ex Chriſtianis, occiſo domino, inuadit Imp. f lib. 2 cap. 2. & 10. g [illegible]

Magnentius Decentium germanum ſuum Cæſarem creat.

De Conſtante hæc Athanaſius apolog. ad Conſtantium, [illegible] credo; *Magnam ſcilicet, & multam gratiam debebam, quòd [illegible] fratris [illegible]*

Athanaſ. Conſtantem appellat Martyrem.

plena ſunt,ipſe Magnentius eius legatus occiderit,nihil eam neceſſitudinem,cùm ante oculos verſaretur, reueritus,nihilq́ gratiam beato tuo fratri in baptiſmate donatam reſpiciens, veluti dæmon & furia infernalis in eum inſiluit,atq́ ita ſanctiſſimus ille vir,martyrium aſſecutus eſt. A

Elogium Conſtantis.

Et de eodem,Concilium Orthodoxorum,(apud Athanaſ.de Synodis) *Fuit*, inquiunt, *proinde robis perſuaſiſſimum, nunquam eſſe, cùm Imperator Conſtans, ab obitu ſuo dignus omni memoria, hanc fidem omni cura & diligentia conſcriptam promulgârit; tum demum, ex quo ille baptizatus, ex hominibus in requiem ſibi debitam tranſlatus eſt, aliquid nouum in ea fide moliri velle*. Hoc elogium ſepulchrale, Conſtanti religioſo Imperatori ſufficiat aduerſus calumnias Ethnicorum, & eorum Chriſtianorum, qui nimis facilè iiſdem fidem præſtiterunt. His, præter cætera, pro fide Catholica geſta, hoc certè Magnus, & gratæ apud omnes memoriæ, B quod Africanam Eccleſiam,diro & diuturno Schiſmate quaſſatam,& diſciſſam, ipſe Imperatoria munificentia, Populum ſibi deuinciens, & militari terrore exagitans obſtinatos Epiſcopos, vnitam & pacificam reliquerit,rem à Conſtantino Patre tentatam,nec perfectam.

Vulgata Conſtantis morte, Ariani nouis calumnijs reditum Athanaſio Alexandriam

a 2.ca.21.

intercludere moliuntur. Socrates [a]. Sed Conſtantius, datis ad eum literis, bono animo eſſe iubet. recitat eas Athan, epiſt.ad Solit.& in apolog.ad Conſtantium.

De ſuo itinere Alexandriam verſus,ſic Athanaſius,quaſi de alio in apolog.2 *Deductus igitur cum ſuis ad iſtum modum Athanaſius, u. per agrũda Syria, Syros & Palæſtinos conuenit, qui Synodo Ieroſolymitan.coacta ſynceriter eum,cum ſuis,exceperunt,& cum pace deduxerunt,ſimulq́ ſcripſerunt has literas ad Epiſcopos, quas recitat.* C

Viſo ſuo Paſtore Alexandrini,publica conuiuia celebrare, feſtos dies agere ſplendidiſſimos,eum magno honore aſpicere,& Deum denique laudibus extollere cœperunt. Theo-

b li.2.c.12.

doret.[b] Sed præclara & admiranda ſunt,quæ de ſuo aduentu narrat idem Athanaſ. epiſtola ad ſolit.planè digna quæ legantur.

Vrſacius & Valens,veteres Arij diſcipuli, & acres Athanaſij calumniatores, cùm hoc anno haberetur Mediolani Concilium, abſente tamen Conſtante, adhuc in viuis Imperatore, præſentibus Romanæ Eccleſiæ Presbyteris, pœnitentiam & veniam poſtulant; ſed D pro negotij grauitate, Romam ad Iulium, de more, remittuntur; vt, coram ipſo, ſpectante

Vrſacius & Valens Ariani pœnitentiam agunt apud Rom. Pont.

Romana Eccleſia, exomologeſim agerent. Quia, inquit Athanaſ. epiſtola ad Solitar. *Vrſacius & Valens, quaſi à ſua ipſorum conſcientia flagellati, pœnitentiam profeſſi ſunt: literaſq́ amicas & pacatas ad Epiſcopum, quas nullas ab eo acceperant, miſêre, Romamq́ abeuntes, pœnitentiam egêre, confitentes omnia, quæ vel dixiſſent, vel feciſſent contra Athanaſium, falſa eſſe, & nihil aliud quam calumniam, neque id ſimpliciter egêre. ſed ita vt anathemate execrarentur Arianam hæreſim, & pœnitentiam ſuam ſcripto promulgarent.* Libellus porrò pœnitentiæ, extat apud Athanaſium in apolog.2. De Synodo Mediolanenſi mentio eſt in Synodali Concilij Ariminenſ. P Prima Catholicorum; apud Athanaſium de Synodis, & ad Solitar. & in epiſtola Oſij ad Conſtan- E tium, Vrſacius & Valens recepti in communionem à Romano Pontifice, ſubſcripſerũt encyclicis literis Athanaſij, quibus per prouincias colligebat communicationem Epiſcoporum, quaſi impendentem præuidens tempeſtatem, & ad ipſum inſuper ſcripſerunt, & eius literas expetierunt.

Vetranio in Pannonia exercitus dux, apud Murſum, Legionum ſuffragio acclamatur Imperator. Zoſim.

Nepotianus A. Conſtantini ex ſorore ne-

Romæ audita Conſtantis nece, Nepotianus Conſtantini Magni ex ſorore Eutropia Nepos, Auguſti ſibi nomen ſumit, id ſibi iure ſanguinis vindicans, ſed 28. à ſuſcepto Imperio die, per Anicetum Præfectum, Romæ a Magnentio conſtitutum, occiditur cum Eutro-

pia ma-

A pia matre, & alijs eorundem perneceſſarijs, de quibus Athanaſius vt de amiciſſimis, & hoſpitibus ſuis Romæ cum eſſet, agit apolog. ad Conſtantium, præter Zoſim. Vict. & alios. pos Magnētij iuſſu Romæ cū alijs occiditur.

Legati à Magnentio deſtinantur ad Conſtantium, magni nominis totius Galliæ Epiſcopi, Seruatius Tungrorum, & Maximinus Treuerorum Epiſcopi; cum comitibus Clemente & Valente; qui Alexandriam cùm appuliſſent, benè cogniti Athanaſio, benè de eo meriti, ab eo in communionem ſunt recepti, de quo poſteà illi conflata fuit calumnia, quaſi per hos ad Magnentium aduerſus Conſtantium ſcripſiſſet, de qua ſe purgat, apolog. ad Conſtantium.

Magnentius, ad demerendos, aliqua ex parte Gentilium animos, indulſit nocturnis ſacrificijs patere Deorum templa, quod Conſtantis Reſcripto vetitum erat, vt ex Reſcripto
B Conſtantij poſteà dato apparet. [a] a l. 5. de paga. C. Th.

Athanaſius Conſtantij literis communitus, ad triennium in ſua Eccleſia perſeuerauit, totus in Synaxibus, & Epiſcoporum Concilijs celebrandis, & congruentia Sardicenſi, & Hieroſolymitanæ Synodis ſanciendo. Sed illud planè memorabile eſt, adeò auctam eſſe Alexandriæ, eius reditu, & commoratione, populi multitudinem, vt populum, Eccleſiæ antea erectæ non caperent, ita vt opus fuerit in ſolemnitate Paſchali, recens à Conſtantio ampliſsimum templum, necdum tamen dedicatum, adire, ibique Synaxes agere, quo permoti valdè Ariani, inde calumniam illi intendunt, quaſi auſus eſſet, abſque Conſtantij iuſſu
C eius templi Encænia celebrare, quam copioſè purgat in apolog. Conſtantius, non tam pietatis ergo, vt qui nunquam ab Arianis ſe abduxiſſet, quàm quòd opportunum non eſſet, nec expediret Aegyptios, in tantis Imperij periculis irritare, huiuſmodi delationes viſus eſt contempſiſſe, totus in expeditione comparanda, cuius cauſa finxiſſe hoc anno reperitur, vt qui ex indulgentia Principis, militię vacationem ante legitimum tempus accepiſſent, ad eam reuocarentur [b]. b l. 4. de re mil. C. Th.

Chriſti Annus	*Iulij Papa*	*Conſtantij Imp.*	*Poſt Conſulatum Sergij & Nigriani.*
351.	15.	15.	

D

CONTANTIVS, abſque ſpe liberorum, & Imperio, ob inſtantia à Perſis & Tyrannis bella, nutante, noua init conſilia, & Gallum, ex Conſtantio Conſtantini Magni fratre, & Galla matre genitum, vigeſimum quintum annum ætatis agentem, Cæſarem creat, tertijs ipſis ſuis Quinquennalibus. collocata ei in matrimonium ſorore Conſtantina, vt profecturus ipſe in Occidentem, aduerſus Tyrannos, relinqueret qui Orientis adminiſtraret Imperium. Conſtantius Gallū Cęſarem creat.

Iuliano quoque, quem hactenus ſub diſciplina continuerat, liberiores laxat habenas.

Gallus Antiochiæ Cæſar creatus, pro ſuo Chriſtianæ pietatis & erga Martyres ſtudio,
E nemus Daphnes in ſuburbio & templum, oraculo Apollinis & ſtructura celeberrimum, expurgat & expiat, tum ſuperſtitione Gentilium, tum intemperantium hominum contumelia, tranſlato illuc loculo Babylæ Martyris, olim Epiſcopi Antiocheni, ex quo ſtatim dęmonium mutum eſt redditum. Sozom.[c] & Chryſoſt. lib. contra Gentiles. Oraculū Daphnici cum mutū redditū ex pręſentia Reliq. Babylæ martyris. c li. 5. c. 18.

Iulianus & ipſe Conſtantij fratris Conſtantini filius, inuidia fraternæ dignitatis extimulatus, & in ſpem erectus fore, vt aliquando potiretur Imperio; profecto Conſtantio Imper. in Occidentem, ſe totum Magicis ſtudijs addixit, & ſciſcitandis Oraculis, & ariolis impendit, familiariter vſus omnium, qui tum ſub ſpecie Philoſophiæ Magicam, quæ per dæmonum fit inuocationem, excolebant, Maximum, Aedeſium, Chryſanthum, Luſebium, Priſcum, & Iamblicum; ac tum illud accidit, vt cùm horribili ſpecie dæmonibus Iulianus Magię addictus.

apparentibus, ille præ metu, ex conſuetudine, ſe ſigno crucis muniens, eos fugauit; & præſti- A
giator contrà dixerit, eos aufugiſſe, quod eius factum abominarentur. hæc ex Theodoreto,
Gregorio Nazian. & Eunapio.

Conſtantius collecto in expeditionem exercitu, edicit, vt omnes ſacro expientur ba-
ptiſmo, alioqui militia abdicentur (Theodoretus 3. cap. 3.) ex quo factum, vt Gentiles qui
Pagani vnde dicti Gentiles. id facere recuſarent, exuti militia, ad paganitatem redacti, Pagani pariter, id eſt, non mili-
tes, dicerentur; indeque poſteà vſurpatum, vt Ethnici omnes à Chriſtianis Pagani ſint no-
minati, quòd excluſi Vrbibus circa pagos Deos ſuos colerent, & clandeſtina ſacra pera-
gerent. Ex hoc ergo tempore, cum Chriſtianis tantùm militare liceret, vnum cœpit eſ-
ſe militare ſacramentum, quod ita ponitur à Vegetio: *Iurant*, inquit, *per Deum, & Chriſtum,* B
& Spiritum ſanctum, & per Maieſtatem Imperatoris, quæ ſecundùm Deum, generi humano diligenda
eſt & colenda.

S. Martinus baptizatur. Huius occaſione legis, vt omnes militaturi imbuerentur ſacro baptiſmo, ſanctus Mar-
tinus adhuc Catechumenus, fuit baptizatus, annum ætatis agens trigeſimum quintum, cùm
ante baptiſmum annos viginti militaſſet; qui natus anno Conſtantini vndecimo, adſcri-
ptus eſt militiæ, anno ætatis decimoſeptimo, ex Edicto Conſtantini, quo iubebantur filij
veteranorum ad militiam ſcribi. Ex Seuero, vitæ S. Martini, cap. 1. & 23. Dialogorum lib. 2.
cap. 7. in quo tamen numeri annorum ſunt admodum deprauati, & ex Gregor. Turonenſ.
hiſt. Franc. lib. 1. cap. 36. C

Maximus Hieroſolymorum Epiſcopus moritur. Hieronymus Chronic. cùm ſediſſet
annos 20. qui ſedere cœpit anno Domini 331. poſt quem, Eccleſiam illam Ariani inuadunt.
Hieron. Chron. in quo ſucceſsio Epiſcoporum, poſt Maximum interuerſa putatur, & ij dé
confuſa nominibus, in quibus ab eo variant, Epiphan. hæreſ. 33. & 66. & Rufin. 1. cap. 23. Ni-
cephorus in Chron. vnum Cyrillum ponit, eumque Catholicum, de quo ait: Cyrillus ſuc-
cedens Maximo, expulſus ab Arianis: in eius locum conſtituuntur tres, Arſenius, Heracli-
tus, & Hilarius: & rurſum reuocatus tempore Gratiani, in ſecunda Synodo inuentus eſt Cõ-
ſtantinopoli. Proculdubio fuit ille Cyrillus, de quo S. Hieronymus in ſcript. meminit. Cy-
rillus Hieroſolymorum Epiſcopus ſæpè Eccleſia pulſus, & receptus, ad extremũ ſub Theo D
doſio Principe octo annis inconcuſſum Epiſcopatum tenuit.

Ariani rurſum vrgẽt calumnijs Athanaſ. Acacius Cæſareæ Palæſtinæ Epiſcopus, defuncto Maximo Athanaſij ſtudioſiſsimo, &
Eccleſia Hieroſolymitana Arianorum ſucceſsione perturbata, molitur cum ſuis Athana-
ſium per Conſtantium Imper. è ſede ſua rurſum exturbare. primum igitur Vrſacio & Valẽ-
ti perſuadent, vt cauſentur, pœnitentiam, quam ſimulârant, ex metu Conſtantis Principis
exortam eſſe: deinde Conſtantio perſuadent, niſi Athanaſius, cuius ſe in dies communioni
plures Epiſcopi, etiam ſuæ factionis aggregent à ſede ſua deturbetur, periclitari ne hæreſis
inoleſcat, & ipſe cum illis hæreticus condemnetur: deniq; literas ſimulant Athanaſij ad Cõ-
ſtantium, quibus cum rogaret, vt proficiſcendi ſibi in Italiam facultas daretur, cùm ad eun- E
dem Conſtantius ipſe reſcripſit, & pro itinere commodè conficiendo diploma dedit, qua
tamen facultate non eſt vſus, agnita hoſtium fraude, ex apolog. ad Conſtantium.

Paulus Epiſc. C.P. rurſum ablegatur. Conſtantius ægre ferens, quòd Paulus ſedem ſuam Conſtantinop. recepiſſet, Conſtan-
tis fratris metu iam ſolutus, Philippo Præfecto mandat, vt eo eiecto, Macedonium ſubro-
get; qui eum ad ſe euocatum, clàm per feneſtram, tumultum populi veritus, emiſſum, in
nauimque impoſitum, Theſſalonicam, eius Patriam ablegat, & Macedonium aliquot mil-
lium de Populo cæde facta, in ſede collocat. Qui Macedonius Pauli fautores variè vexat,
alijs exturbatis, alijs cæſis, alijs in fronte compunctis. Socrat.[a] non ſuo loco. vt & Sozome-
nus[b], addit Socrat.[c] eum, Nouatianos etiam, vt Conſubſtantialis fidem profitentes, tormẽ-

a li. 1 c. 12.
b lib. 3. c. 8 & 4. c. 3.
c 2. c. 30.

tis

A tis adegiſſe, ibi vt communicarent, & in tranſlatione loculi Conſtantini, magnam populi cædem factam.

De Paulo in diuerſa tranſlato exilia, ac demùm ab Euſebianis ſtrangulato, & Philippo Præfecto horum adminiſtro, diuina eum vltione perſequente, nondum vertente anno, præfectura, magna cum ignominia, ſpoliato, & in magna calamitate extincto, Athan. in ep. ad Solit. & in apolog. de fuga. Paulus Episc. ſtrangulatus ab Arianis.

Chriſti Annus	*Iulij Papa*	*Conſtantij Imp.*	*Conſtantio Aug. 5.m* / *& Gallo Cæſare* } *Coſſ.*
352.	16.	16.	

B

IVLIVS PP. migrat è vita, cùm ſediſſet an. 15. m. 5. d. 17. Indices Vaticani.

Iulio attributa fuit quædam epiſtola apud Dionyſium Corinthi Epiſcopum, & aliæ ſeptem, quæ tamen Apollinaris eſſe probantur, à Leontio de ſectis T. 9. Biblioth. SS. PP. & Euagrio [a], in qua epiſtola deceptus eſt Gennad. cap. 2. putans eſſe Iulij. a li 3. c. 31.

Liberius Papa.

C POST dies 25. vacationis ſedis, ſubrogatur Liberius Romanus, octaua Maij: qui in epiſtola ſua ad Conſtantium, (quæ extat apud Luciferum Calaritanum in fine, & T. 9. Biblioth SS. PP.) ſic de ſe ipſo; *Teſtis autem eſt mihi Deus; teſtis eſt tota, cum ſuis membris Eccleſia, me fidelem (ſeu fide) & me in Deum cuncta mundana, (ita vt Euangelica, & Apoſtolica ratio precepit calcare, atque calcaſſe, non furore temerario, ſed conſtituto atq; obſeruato iure diuino: atq; in alio miniſterio Eccleſiaſticus viuens, nihil per gloria cupiditatem, quod ad legem pertinebat, impleui, atque ad iſtud officium (teſtis eſt mihi Deus meus) inuitus acceſſi: in quo cupio quidem ſine offenſa Dei, quamdiu in ſæculo fuero, permanere.*

Orientales Epiſcopi Ariani, audita Iulij morte, quem ſibi aduerſantem in omnibus ſemper vehementer experti erant, & ſubrogationem Liberij, collectis ſuæ Communionis D Epiſcopis, Concilium habent, ex quo datis ad eum literis, Catholicæ ab eo vnitatis communionem expoſcunt, & iiſdem Athanaſium accuſant. Verùm eodem fermè tempore, redditæ ſunt eidem literæ ex Synodo ſeptuaginta quinque Aegyptiorum Epiſcoporum, pro Athanaſij defenſione. Quibus ipſe acceptis ex vtraque parte epiſtolis, eiſdemque recitatis, in Concilio tunc Romæ collecto, negatum eſt Arianis, quod à Liberio poſtulabant; ne tamen huiuſmodi occaſione, Conſtantio Imper. cuius voluntate cuncta iſta fiebant, anſa daretur graſſandi in Romanam Eccleſiam, decretum eſt, vt legatio ad eum, de cogendo Concilio mitteretur, quæ propter bellum, in ſequentem annum eſt dilata. Ex epiſtola Liberij ad Conſtantium, ex qua vt ex multis alijs, conuincitur impoſturæ. epiſtola E eiuſdem Liberij nomine, ipſo fermè ſuæ Sedis ingreſſu, conſcripta, qua ſignificat Athanaſiū à ſua communione, quòd Romam venire vocatus noluiſſet, redditum alienum; in Hilar. fragm. lib. 1. cōmunio Arianis à Liberio negatur, & legato ad Conſtantium de Concilio mittitur.

Conſtantius Pannoniam ingreſſus, magniſque pollicitationibus ad ſe attracto Vetranione, dum ad eius milites concionem habet, efficit, vt ab iiſdem purpura exuatur, & de ſolio detractus, priuatus viuere cogatur.

Extat Reſcriptum Conſtantij hoc anno, Syrmij, in Pannonia datum, quo, Eunuchis, faciendi Teſtamenti facit poteſtatem, ſed pro Collega Gallo irrepſit Conſtans. [b] b l. 5. qui teſta. fac. poſſ.

Chriſti Annus	*Liberij Papæ*	*Conſtantij Imp.*	*Conſtantio Aug. 6.m & Gallo 2.m Coſſ.*
353.	2.	17.	

A

CONSTANTIVS Imperator apud Murſum Pannoniæ confligens cum Magnentio, vindictam expoſcente numine, de innoxio Conſtantis ſanguine, illum profligat & interficit, & Decentium Cæſarem ad laqueum adigit. Zoſim. Victor, Eutrop. Marcellin. hiſt. lib. 11.

Hoc primũ bellũ Chriſtianorum inter ſe.

In hoc primum bello, Chriſtiani contra Chriſtianos; Cruces contra Cruces in vexillis, & labaris, proh ſcelus, concurrere, ſed quorum alterius partis Tyrannus Dux eſſet, alterius verò hæreticus Imperator, vt non alijs planè, quàm his auſpicibus, tantum decebat aggredi nefas. B

Vnde magis afficitur Conſtan. Arianis.

Conſtantius, dum confligitur, longè ab acie in æde Martyrum cum Valente Murſonum Epiſcopo Ariano reſidens, euentum pugnæ expectat. at Valens, qui callidè per ſuos diſpoſuerat, moneri de pugnæ euentu, primus victoriam nunciat, ab angelo id ſibi ſignificatum mentiens. Credulus Imperator palàm poſtea dicere eſt ſolitus, ſe Valentis meritis, non virtute exercitus viciſſe. Ab hoc initio illecti Principis, extulere animos Ariani, poteſtate Regis vſuri, vbi auctoritate ſua parum valuiſſent. Ex Seueri lib. 2.

Proſpera inflãt Cõſtant. vt ſe æternum vocet.

Nihil infelicius felicitate peccantium.

Conſtantius ex hac victoria, qua Orientali, Occidentale adiecit Imperium, in tantam venit arrogantiam, vt (teſte Ammiano lib. 5.) æternitatem meam, ſubſcriberet, & Orbis totius ſe dominum appellaret, & ſe ipſum æternum nominaret, vt extat in pluribus eius Reſcriptis; & Ariani illi adulantes, ſuum Cæſarem æternum appellarent, (Athanaſ. de Synodis) qui filium Dei æternum eſſe negarent. In eo planè illud verum eſſe comprobatum eſt: Nihil eſſe infelicius felicitate peccantium (quod eſt apud Senecam de Prouidentia) ſi quidem ex hoc proſpero rerum ſucceſſu putabat, & iactabat ſuam perfidiam, id eſt, Arianã, diuino calculo comprobatam, ex qua perſuaſione tenaciſsimè illi deinceps inhæſit, omniq́ue conatu promouit, quaſi in eo, Deo magnum obſequium præſtaret; etiam ad modum Gentilium, Catholicam eccleſiam perſequens, & affligens. cuius eius falſæ perſuaſionis occaſione, Lucifer Calaritanus librum ad eum ſcripſit de apoſtaticis Regibus, qui cùm impijſſimi fuiſſent, magna tamen temporali felicitate potiti fuiſſent. *Vide Conſtanti, inquit, tametſi contingat tibi in ſumma felicitate, in hac temporaria verſari vita, tamen magis timere debes, quod Dei reſerueris iudicio, &c.* C D

Liber de Apoſtaticis Regib. Luciferi.

Legatio Liberij ad Conſtant.

Liberius ex Concilio Romano, Legatos mittit Vincentium Capuæ Epiſcopum (qui idem in Concilio Nicæno, & Sardicenſi legatus fuerat) & Marcellum æquè in Campania Epiſcopum, qui Conſtantium de concepto furore placarent, quo edixerat, vt qui in damnationem Athanaſij non ſubſcriberent, in exilium pellerentur (vt eſt apud Seuerum) & apud eum agerent de cogendo Aquileiæ Concilio. Agebat tum Imperator Arelatæ, apud quem plures Ariani Epiſcopi, & aliquot Occidentales in eorum communionem, per Conſtantium pellecti, Saturnius Arelatenſis Epiſcopus, & Fortunatianus Aquileienſis, magni tum nominis vir, qui pro Athanaſio & fide Catholica cum alijs Orthodoxis ſenſerat in Concilio Sardicenſi. E

Legati Sedis Apoſt. preuaricatores in cauſa Athanaſij.

Legati Sedis Apoſtolicæ, inſtantibus Arianis, conſentiunt ſubſcribere in Athanaſium, ſi tamen ijdem Arij hæreſim condemnarent, quam cùm ſe damnare non poſſe affirmarent, nihilominùs Vincentius primarius Sedis Apoſtolicæ legatus, importunitate Arianorum, & Conſtantij victus Imperio, turpi lapſu, ſubſcribit in Athanaſium, quod item poſt fecerũt Fortunatianus Aquileiæ, & Herminus Theſſalonicæ. Ex epiſtola Liberij ad Conſtantium, apud Luciferum, & Athanaſij apolog. ad Conſtantium.

A Lapſum Vincentij tanti viri, ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legati, deplorat Liberius, Epiſtola [a] ad Oſium Cordub. & altera ad Euſeb. Vercellenſem.

a Extat in Cod. Vat. nu. 2672. cuius eſt inſcriptio.

In Arelatenſi illo Concilio, dum confligantur inter ſe Ariani & Orthodoxi, Paulinus Epiſcopus Treuerenſis, Maximino ſuffectus, agitur in exilium, Rhodanius item, ſeu Rhodianus Epiſcopus; nec non & Lucius Anneus Epiſcopus Moguntinus relegatur in Phrygiam, quem ſecundo anno ſui exilij, fuiſſe Arianorum inſidijs ſtrangulatum, in locumque eius ab Orthodoxis Maximum eſſe ſubrogatum, Acta eiuſdem Maximi ſæpè teſtatur, apud Sur. 18. Nouemb.

Cōcordia canonū. Plures Catho. Epiſcopi ex Arelat. Conc. pelluntur in exilium.

B Hoc quidem tempore, cùm expugnatus eſſet Magnentius, ſignum crucis maximum mirificè apparens, adeò, vt admirabili ſplendore, ſuperaret lucem diei, viſum eſt Hieroſolymis, circa tertiam diei horam, cùm eſſet dies feſtus, qui dicitur Pentecoſte, pertingens à loco qui dicitur Caluariæ, vſque ad montem Olíueti. Artemius Martyr, vt eſt in eius Actis apud Sur. 19. Octob. Cyrill. Epiſcopus Hieroſolym. poſt Maximum, de ea apparitione epiſtolam ſcripſit ad Conſtantium; extat in fine eius Catecheſi Myſtagog. Hieronymus in Chron. Socra. [b] Sozom. [c] Celebris anniuerſaria memoria eſt huius apparitionis apud Græcos in Menol. 7. Maij.

Prodigiū viſæ crucis in cœlo.
b 2. ca. 24.
c 4. c. 4.

C Hoc porrò prodigio videtur ſignificatum; quòd cùm mundanus Imperator, bellum geſturus contra Eccleſiam, impietatis vexillum erexiſſet: Chriſtum vexillum ſuum, quo impietatem debellauerat, ſuſtuliſſe, & cœlitùs oſtendiſſe, quaſi illud intonantem, Confidite ego vici mundum.

Conſtantij Reſcriptum; Aboleantur ſacrificia nocturna, Magnentio auctore permiſſa & nefaria deinceps licentia repellatur, &c. [d]

Aliud item de Clericorum immunitate. [e]

Aliud, eiuſdem alia irritans, alia probans acta ab eo, & eius Magiſtratib. Mediolani. [f]

Aliud de non infligendis pœnis, corporibus debitorum. [g]

d l. 5. de pag. & Sacr. C. Th.
e l. 10. de epiſco. & cler. C. Th.
f l. 5. de infir. his quæ ſub Tyran. C. Th.
g l. 7. de exact. C. Theod.

D Conſtantium hoc anno in Gal'ijs eſſe Arelatæ, auctor eſt Ammianus, lib. 14. ibique celebraſſe Natalem diem ſuum, 6. Id. Octobris. quo ætatis ſuæ annum trigeſimum terminabat: quam quidem celebritatem, inſontium idem tradit fuiſſe ſanguine madidam, eorum ſcilicet, qui vel leuiſſima ſuſpicione de amicitia cum Magnentio laboraſſent, vel alijs ex cauſis delatorum calumnijs obnoxij fuiſſent. Sed quod ad diem Natalem Conſtantij pertinet, cum Idibus Auguſt. celebrari ſolitum, ipſius ad Senatum Reſcriptum datum declarat. [h]

h l. 10. de prætor. C. Theod.

Orientale fluctuat Imperium, Iſauricis latronibus, longè lateque graſſantibus: aliaque ex parte Sarracenis collimitios infeſtantibus, atque etiam Perſis Meſopotamiam inuadentibus. Ammian. lib. 14.

E Gallus Cæſar affectans Imperium, in Magiſtratus complures, prætenſis cauſis, immaniter furit. Idem Iudæos, qui interfectis per noctem militibus, arma ad rebellandum inuaſerant, oppreſſit, cæſis multis hominum millibus, vſque ad innoxiam ætatem, & Ciuitates eorum Diocæſaream, Tiberiadem, & Dioſpolim, plurimaque oppida igni tradidit. Hieron. Chron. Sozom. [i]

i l. 4. c. 6.

Chriſti annus	*Liberij Papa*	*Conſtantij Imp.*	*Conſtantio A. 7. & Gallo Cæſare 3.*
354.	3.	18.	Coſſ.

Liberius Concil. fieri impetrat à Conſtant. per Legatos.

NOVA legatio à Liberio ad Conſtantium mittitur, Lucifero Calaritano Epiſcopo, Pancratio Rom. Eccleſiæ presbytero, & Hilario eiuſdem Eccleſiæ Diacono cum

litteris ad Conſtantium deſtinatis;alij quoque ad Euſebium Vercellēſem Epiſcopum , quibus negotium legatorum , de Concilio à Conſtantio impetrando commendabat. Is igitur Euſebius cum legatis vnà profectus in Gallias ad Imperatorem, enixi[illegible]s agens, obtinuit vt Concilium celebraretur;quod ſequenti anno Mediolani collectum eſt, qua re cognita, Liberius litteras ad Euſebi[illegible] mittit,ſui gaudij indices, & eius laudum plenas. Extant hæ litteræ ad Euſebium,in ei[illegible] A

Conſtantius Conſulatu ſuo ſepties, & Cæſaris tertium , egreſſus Arelate , Valentiam petijt,in Alemanorum Reges,qui in Gallias irruperant,arma moturus , ſed pace ab eis,per Legatos petita,fœdus cum eis ferijt , & ſuperatis alpibus , Mediolanum in Hiberna conceſſit. Ammianus lib.14. B

Gallus,Conſtantio ſuſpectus, in Iſtria circumuentus à Conſtantianis; Cæſareis ornamentis ſpoliatus,& ad priuatam vitam redactus, paulò pòſt capite truncatur , ætatis anno 29. cùm quadriennio imperaſſet,& Conſtantina eius vxor, paulò antè fuiſſet febribus abſumpta. Ammian. lib.14. Perſeueraſſe vſque ad exitum pietatem excolere , Theodoretus [a] tradit,vtinam & fidei, manſuetudinem coniunxiſſet. S.Greg.Nazianz.orat.1.in Iulianum hæret.in vtrum reijciat culpam,in Gallum,an in Conſtantium , licèt apertè non afferat, vtrumque certè deliquiſſe affirmat.

a lib.3.c.3.

Plures alij quoque necati,& alij in exilium acti , quòd ob amicitiam cum Gallo in ſuſpicionem veniſſent (Ammianus libr.15.) in quibus exilio relegatis , fuerunt Eudoxius & Aetius hæretici,vt habet Nicephorus, [b] qui & recenſet Theophilum quendam Arianum, cognominatum Indum,vt ipſe ait , quem miſerit Legatum ad Indos Conſtantius, de quo plura refert,ex Philoſtorgio hæretico,quæ antiquiores Græci hiſtorici Theodoret.Socrat. & Sozom. vt falſa & omni fide carentia, ſunt ita auerſati , vt ne leuem quidem huius Theophili mentionem fecerint. C

b li.9.c.18 & 19.

Suidas quoque ex Thalaſſio,hæretico item, illique ſumma familiaritate coniuncto, de eo refert,fœminam Iudæam in vitam reuocaſſe.

Porrò de hoc Philoſtorgio , hæc Photius in ſua Bibliotheca , Philoſtorg. librum ſcripſit de Religione , quaſi hiſtoriam texens Eccleſiaſticam , omnes Arianos extollens, & contumelia afficiens Catholicos ,,vt non ſit hiſtoria, ſed encomium Arianorum , &c. Vixit,ait,ſub Theodoſiō Iuniore, ad quod tempus poſterioris libri hiſtoriam perduxit. Vide quàm cautè legenda , quæ ex lutoſo hæreticorum fonte Nicephorus & Suidas,deriuant. D

Athanaſius quinque Epiſcopos cum ſuis tribus Presbyteris Legatos mittit ad Imperatorem in Occidentem,qui ſuam innocentiam apud eum tueantur. Sozomen. [c] Quod verò addit paulò pòſt , eum accepiſſe Imperatoris litteras, quæ eum ad aulam euocarent, falſum eſſe planè perſpicitur ex Athanaſio Apolog. ad Conſtantium , qua ſemper excuſat, ſe nec literas,nec mandatum ab eo accepiſſe , & abſque eius Diplomatibus noluiſſe diſcedere Alexandria, quantumuis vrgentibus Arianis, qui cùm tot diplomatibus ingreſſus eſt. E

c 4.c.8.

Iulianus Galli frater in ſuſpicionem adductus conſpirationis cum eo,in Rom.Imp. ad Conſtantium perducitur,ibique reddita cauſa profectionis ſuæ ex Aſia Athenas , doctrinarum ſcilicet cauſa,vt ipſe aiebat(ſed reuerà addiſcendæ Magiæ) ſuffragante Euſebia Imperatrice , imminens ſibi periculum euadit, &,impetrata venia , Athenas regreditur (Ammian.lib.15.) vbi Gregor. Nazianz.cum eo verſatus, ex eius aſpectu,& moribus non vanus coniector extitit,eorum quæ poſteà ſecuta ſunt. *Quale malum Romanorum terra nutrit*,prolocutus;præfatus,*Vtinam falſus ſim Vates*,ex Orat.Greg.2.in eum.

Prædictio Nazianz. de Iuliano.

Floren-

A Florentiſſimæ hoc tempore erant Athenarum ſcholæ, quarum cauſa Iulianus ſe eo proficiſci vehementer cupere demonſtrauit. Docuit enim ibi, Conſtantij temporibus, Anatolius clarus orator, eidemque Imperatori percarus, qui ipſum Romam euocatum, Præfectura Prætorij inſigniuit; Proæreſius item, qui ob dicendi facultatem, in Gallias primùm, deinde Romam ab ipſo Conſtantio miſſus, ibidem ex S.C. ſtatua donatus eſt, cum hac inſcriptione: Regina rerum Roma, Regi eloquentiæ, quem fuiſſe Chriſtianum aliqua eſt coniectura, cùm tradat S. Hieronymus in Chron. lege lata à Iuliano, ne Chriſtiani liberalium artium Doctores eſſent; permiſſum illi docere, ipſum verò ſpontè Scholas deſeruiſſe, quantumuis Eunapius eum ſibi aſſerat. De Proæreſio etiam Sozomenus B meminit libro 6. cap. 17. Muſonius quoque, quem idem Iulianus ceſſare iuſſit, denique Hemerius, & Libanius, quibus tradit Sozom. Gregor. Nazianz. & Baſilium, præceptoribus vſos eſſe.

Athenarũ celebritas ſub Conſtantio.

Vigebant etiam tum in Oriente, in alijs quoque præclarioribus vrbibus, Gymnaſia celebria, vt Cæſareæ Palæſtinæ, Alexandriæ, & Conſtantinopoli, ſed cæteris omnibus eminebant Athenæ, accidereque ſolebat, vt qui in alijs vrbibus aliquandiu verſati eſſent, tum demum Athenas, quaſi penitùs conſummandi, ſe conferrent, quod feciſſe ſcimus Gregorium & Baſilium, quorum quaſi cunabula, & progreſſus, & famam tum ſingularis amicitiæ, tum doctrinæ, deſcribit Gregor. orat. in laudem Baſilij. Sed vt præſtantes diC ſciplinæ Athenis florebant, ita Dæmonum cultus, & magicæ artes vigebant, vt eſt apud Nazianzen. in laudibus Baſilij. Vterque autem Baſil. & Gregor. virginitatem coluerunt. Orat. in laud. Baſil.

Gymnaſia in Oriente.

Diſceſſit prior Athenis Baſilius, cùm Gregorius vix vt remaneret, potuerit inuitus compelli, cùm iam ageret annum ætatis trigeſimum, coactus ab Athenienſibus publicè oratoriam artem profiteri: ſed nec diù poſt ipſe ſe ſubducit, domum repetens; & Conſtantinopoli cùm eſſet, accidit vt Alexandria rediret Cæſarius frater, philoſophia & arte Medica apprimè excultus, qui nec Senatoria oblata dignitate retineri potuit, quominùs parentes reuiſeret. Idem, Carm. de vita ſua. Ex quibus redarguitur Rufinus, dum ait D à Gregorio ſubductum Baſilium è Doctoris Cathedra, manuque iniecta in Monaſterium eſſe perductum.

Rufin. fallitur in Baſilio.

Chriſti Annus	*Liberij Papa*	*Conſtant. Imp.*	*Arbetione & Lolliano* Coſſ.
355	4.	19.	

CONCILIVM Mediolanenſe, (trecentorum ampliùs Epiſcoporum ex Occidente, paucorum ex Oriente, vt eſt apud Sozom. [a]) expetitum fuit à Liberio, vt cognita, ex conflatis in Athanaſium calumnijs, Arianorum perfidia, tum à ſubſcriptione in E ipſum, tum à communicatione cum Arianis, ac multò magis ab eorum hæreſi, Occidentales omnes procul abhorrerent Epiſcopi: à Conſtantio verò eo conſilio conceſſum, vt collectos in vnum, quos poſſet Catholicos Epiſcopos, ipſe præſens ad ſubſcribendum in Athanaſium, adhibita vi quoque compelleret, quod & infeliciſſimè præſtitit. Conuenerant ferè Catholici Epiſcopi, omnia quæ Ariani poſtularent, eſſe facturos, & in Athanaſium ſubſcripturos, modò illi Nicænæ fidei ſubſcripſiſſent, quod diſertè negarunt; qua re in populum vulgata, magna indignatio exorta eſt, cuius populi iudicium & impetum timentes Ariani, è Dominico in Palatium Concilium transferunt, vbi omnia pro libidine agunt, Conſtantio ad omnes eorum nutus conſentiente, & cooperante, ac cuſatorem & Iudicem in Athanaſium agente, & edicto publico eum condemnante. Ibi igitur

[a] 4. c. 8.

In Conc. Mediol. Epiſcopi adiguntur ad ſubſcribendum in Athan. recuſantes exulare iubentur.

igitur adacti omnes ad ſubſcribendum in Athanaſium interminatione exilij. Qui ſubſcribere recuſarunt, Legati Sedis Apoſtolicæ Lucifer Calaritanus in Palæſtinam relegatur,(qui miræ conſtantiæ & præparati animi ad martyrium, contra Conſtantium Imper. ſcriptum librum, ad eum miſit legendum) Pancratius Presbyter in exilium agitur; Hilarius Diaconus nudatus, cæditur, & in exilium eijcitur: Dionyſius item Mediolanenſis Epiſcopus, & Euſebius Vercellenſis, recuſantes ſubſcribere in Athanaſium; ne cum damnatione Athanaſij, fidem quoque Nicænam damnare viderentur, relegati. hæc de Actis in Concilio Mediolanen. breuiter ex Athanaſio epiſtola ad ſolitar. & Hilario ad Conſtantium. A

a li.1.c.20 b lib.2. c li.2.c.29 d 4.c.8. De iiſdem item rebus, agunt Rufinus, [a] Seuerus, [b] Socrat. [c] & Sozom. [d] in quibus ſingulis aliqua ſunt quæ corrigantur. B

Emiſsi poſt hæc Notarij, & Palatini, per Prouincias, qui Epiſcopos in Eccleſijs ſuis commorantes in Athanaſium ſubſcribere cogerent, & cum ſuis populis Arianis communicare; alioqui vincula, contumelias, exilia, bonorum direptiones paſſuros. Athanaſ. epiſt. ad Solitar. & Hilar. ad Conſtantium: *In locum eiectorum Epiſcoporum Ariani intruduntur. Athan. ad Solitar. Diſſoluens (Conſtantius) Chriſti, & Apoſtolorum inſtituta, moreſq́; Eccleſia inuertens; & ex locu peregrinis cum ſatellitio militari, Epiſcopos, ad populos mutos ſubmittit, qui pro mutua inuicem cum populo notitia, minas ſecum deferunt, & diplomata ad Iudices. Ita enim Georgium Cappadocem Alexandriam, ita Germinium è Cyzico, Syrmium; ita è Laodicea, Nicomediam, Cecropium miſit; ita Auxentium delatorem potius quàm Chriſtianum è Cappadocia Mediolanum amandauit, vt expulſo inde, ob ſuam in Chriſtum pietatem Dionyſio, viro religioſo, eum ibi Epiſcopum conſtituat, hominem ne Romanaquidem lingua, ſed tantummodò hæreſeos peritum.* hic quantumuis Catholicum ſe ſimularet, paucos inuenit, qui ſecum communicarent, ex quo Eccleſia Mediolanenſis variè eſt exagitata, ex Hilario contra Auxentium. C

Liberius cognitis inſigniorum Epiſcoporum Occidentalium proſcriptionibus, Encyclicis eos litteris celebrat, illis gratulatur, & rogat, vt ſe de ſingulis certiores faciant; extãt litteræ in Actis S. Euſebij.

Liberius PP. variè tentatur vt ſubſcribat in Athanaſiũ. Ariani, nihil Sedem Apoſtolicam, & Metropolim Romanæ ditionis Romam, reueriti, & ſecum cogitantes, ſi Liberium Romæ Epiſcopum, in noſtram ſententiam traxerimus, omnes breui ſuperabimus, impellunt Conſtantium, ad eum alliciendum & trahendum. Is igitur Euſebium Spadonem Præfectum cubiculi, ad eum mittit, cum donis & literis, per has minans, per illa blandiens, vt Athanaſium damnaret, & Arianis communicaret. D

Liberius reſpondit, id iure fieri nullo modo poſſe, nec debere, & dona reiecit. Qua re cognita Conſtantius, ſcribit ad Leontium Præfectum Vrbi, vt vi aut dolo Liberium ad ſe mittat, rumore vulgato, ingens terror, & perturbatio Vrbem inuadit, & ægrè populi metu, qui eius ardore flagrabat, cum magna difficultate, noctis medio potuit aſportari. Mediolanum cùm veniſſet, longo cum eo ſermone habito (qui exceptus à Notarijs, per Dialogiſmum à Theodoreto [e] recitatur) Conſtantius nihil ab eo impetrat, infracto animo, & ingenti cum libertate, pro fide & pietate Liberio perorante, & exilium potius eligente; iuſſus igitur deportari vſque Beroeam Thraciæ. Conſtantius mittit illi in ſumptus quingentos aureos, Euſebia Imperatrix totidem, quos omnes remiſit, vt & alios ab Euſebio allatos, cum illa exprobratione: *Tu Eccleſias orbis terræ expilaſti, & iam mihi, vt damnato & egenti affers eleëmoſynam? Abi primùm, & Chriſtianus ipſe fias.* Athanaſ. ad Solit. Ammian. lib. 15. qui illis verbis deſignat auctoritatem Epiſcopi Romani, etiam apud hæreticos: *Illud*, inquit Conſtantius) *Athanaſio ſemper infeſtus, licèt ſciret impletum* (exilium ſcilicet & abdicationem E

e li.2.c.16 Liberius deportatur.

Atha-

A Athanaſij) *tamen auctoritate qua potiuntur æternæ Vrbis Epiſcopi, firmari, deſiderio nitebatur ardenti.*

Felix Diaconus Liberij, ab Arianis in eius locum ordinatur Epiſcopus: Fidem ille quidem Nicænam integrè ſeruans, ſed cum Arianis communicans, ob quam cauſam populus illi Romanus non communicauit. Athanaſ. ad Solitar. Hier. in Chron. Theodor. [a] Socrates, [b] Sozomenus, [c] Rufinus. [d]

Diaconus Liberij illi ſubrogatur in ſede Rom.

a 2. c. 17.
b 2. c. 29.
c 4. c. 10.
d 1. c. 21.

Eiecto in Exilium Liberio Papa, furorem ſuum Ariani cõtrouertunt in Oſium Epiſcopum Cordubenſem, gloria Confeſsionis iam ante ſexaginta annos, illuſtrem, & tunc propè centenarium, qui à Conſtantio euocatus, Imperatorem magnis rationibus conterritum, B de ſententia deduxit, atque ita in patriam ſuam atque Eccleſiam rediit; rurſum eum aggreditur Conſtantius, inſtigantibus Epiſcopis Arianis, nunc blanditijs, nunc interminationibus, at ille infractus, inter omnes contumelias Epiſtolam ſcribit ad Conſtantium, plenam fidei, libertatis, & conſtantiæ, quæ extat apud Athanaſium, epiſtola ad Solitarios: Rurſum eum ad ſe accerſit Imperator, & cùm ad ſubſcriptionem in Athanaſium impellere nequiret, pro exilio, integro anno illum detinet Syrmij.

Oſius Epiſcopus vexatur.

Conſtantius non contentus Catholicos Epiſcopos relegaſſe, & Arianos ſubrogaſſe, Arianis impellentibus ad Prouinciarum Rectores ſcribit, vt omnes Orthodoxos C Clericos & Populos, quos ſciebat Arianos exhorreſcere, & penitùs deteſtari, cum illis communicare compellant; quam impiam vim cognoſcens ſanctus Hilarius Pictauienſis, haud ita pridem Epiſcopus factus, ſupplicem libellum ad Conſtantium Imper. dat hoc ipſo anno.

Hilarius ciuis Pictauienſis, poſt Philoſophos cognitos ac vanos deprehenſos, diuinæ ſcripturæ libros perſcrutatus, ex eis veri Dei cultum accepit, veritateque perueſtigata & inuenta, ac perfectè cognita, ſe tandem in claſſem fidelium, per lauacri ſacramentum, iam prouecta ætate, coniugatus, & vna filia auctus, coniecit; nec longo pòſt tempore, defuncto D Pictauienſis ciuitatis Epiſcopo, miro vniuerſorum conſenſu, eligitur eius ſedis Antiſtes. Hic igitur diuina ope ad fortia peragenda, forti animo roboratus, oculos in acerbiſſimam Eccleſiæ cladem conijciens, eius miſeratus, auctorem omnium Cõſtantium Imperatorem libello ſcripto conuenit, ſupplicans & obteſtans, vt fidem liberam eſſe vellet. Iudices à cauſis Eccleſiaſticis abſtinere iuberet, & Catholicos Epiſcopos ab exilio relaxaret. Conſtantius igitur, qui alios Orthodoxos exulare iuſſerat Epiſcopos, Hilarium perferendum hoc quidem anno ſibi putauit, ne Gallias, ob inuaſionem Barbarorum nutantes, quas ſciret eſſe Catholicas, à ſe alienaret, & aliquid illi indulgendum cenſuit, reſcribens ad Seuerum, ne Iudices ſibi negotia Eccleſiaſtica vſurparent, neve cauſas cognoſcerent Clericorum, quod ille petierat. [e]

De Hilario Pictauienſi.

Hilarius libello cõuenit Conſt.

Ne laici cauſas cognoſcant clericorũ, edicit Cõſtantius.

e L. 12. *de epiſc. & cler. C. Th.*

E Imparem igitur ſentiens ſe Conſtantius tantis motibus, Iulianum Cæſarem creat, Sorore Helena Virgine illi in Matrimonio collocata, & aduerſus Barbaros immittit in Gallias. Ammian. lib. 15.

Iulianus veniens in Gallias, ab omnibus ignoratus (ait Eunapius) quòd Deorum cultui addictus eſſet, ad conciliandos ſibi animos Catholicorum, quibus ſciebat inuiſum eſſe Conſtantium, non modò Chriſtianus, ſed & Catholicus videri voluit, & Hilarium ac cæteros Epiſcopos, pluribus officijs demereri ſtuduit, quod de ſe affirmat Hilarius, in lib. ad Conſtantium, poſt exilium ſcripto.

Iulianus Cæſar creatur.

Quot, quantaque mala Coſtantius in Eccleſiam Catholicam intulerit, ex ijs quæ dicta ſunt, de aliquibus Eccleſijs, colligi poteſt, trans mare quoque in Africam, tranſgreſſam eſſe in Catholicos perſecutionem, Athanaſij aſſertione, Apolog. 2. in fine compertum ha-

betur,ſed exciderunt de his omnia monumenta, vel, ob malorum multiplicitatem, & frequentiam,abſque memoria præteriere. A

Chriſti Annus	*Liberij Papa*	*Conſt. Imp.*	*Conſtantio Aug. 8. m & Iuliano Cæſ. Coſſ.*
356.	5.	20.	

a C. Theod. de Malef. & Mathe.

Conſtantij leges

b L. 6. de Pag. C. Th.

HVIVS anni exordio 8. Kalen. Febr. Conſtantius Imp. aduerſus Haruſpices, Magos, & alios Gentilitiæ ſuperſtitionis cultores reſcribit ad pop. [a]

Idemque ſequenti menſe Febr. aduerſus Idololatras eiuſmodi promulgauit Edictum: Pœna capitis ſubiugari præcipimus eos, quos operam Sacrificijs dare, vel colere [illegible] ſacra conſtiterit. Dat. 11. Kal. Mart, Mediolani, Conſtant. 8. & Iuliano Coſſ. [b] Has haud dubium veritus eſt ipſe Iulianus Cæſar leges, nam de eo Ammia. lib. 16. ſub hoc anno iiſdemq; Coſſ. teſtatur quòd noctu ſur[illegible], occulte ſupplicabat Mercurio. B

c C. Th. l. 1. de Apoſt.

Porro ſanctionem quoque hoc ipſo anno idem Conſtantius edidit aduerſus Apoſtatas. [c]

Militaris & pſ[illegible] barbarica irruptio in eccleſia Alexandrin. & cap[illegible] Athanaſ.

Dux interim militiæ Syrianus, mandato Imperatoris Alexandriam veniens, cum populo Alexandrino, cum iureiurando pollicitus eſſet, ſe nihil moliturum, donec legationem mitterent ad Imperatorem, ex improuiſo, 5. Kalend. Febuar. intempeſta nocte, populo in Eccleſia cum Epiſcopo pernoctante in orationibus, cum pluribus quam [illegible]que armatorum millibus cinctam irrupit Eccleſiam, ne quiſquam elaberetur, quærendo ad necem vni Athanaſio intentus, qui à Monachis & Clericis abſtractus, per medios milites inoffenſè, Domino Duce & protectore, pertranſiens, nihil ipſis ſentientibus, elapſus, ſolitudinem petijt; [illegible] porro tam nefandas & horrendas cædes Clericorum, Virginum, laicorum fecerunt, vt omnem ſuperent barbariem, quas & Populus Alexandrinus Catholicæ Eccleſiæ ad Conſtantium perſcripſit, initio huius anni, poſt Conſulatum Arbetionis & Lolliani, cum de nouis Conſulibus nuncius nondum eſſet allatus; extat apud Athanaſium, ad Solitar. eadem narrat Athanaſius Apolog. ad Conſtantium & de fuga ſua. Interim Georgius Cappadox a Conſtantio in Athanaſij locum deſignatus, aduueniens, homo, qualem deſcripſit Gregor. Nazianzen. in laudibus Athanaſij, planè monſtrum ex omnibus vitiorum & dedecorum ſordibus conflatum, aliam ingentem cladem intulit Eccleſiæ Alexandrinæ, de quo Athanaſ. ad Solitar. & Lucifer. libro 1. pro Athanaſio. C D

Athanaſius ex impiorum manibus elapſus in ſolitudinem, & ſibi bene conſcius, cogitans d[illegible] Conſtantio, iamque iter ingrediens, fama percipit Liberium, Oſium, & alios Orthodoxos Epiſcopos, cum Preſbyteris & Diaconis, in Exilium exterminatos eſſe, & Vi[illegible] Sedis Apoſtolicæ Legatum & Fortunatianum Aquileiæ, & alios contumelijs & vi ad [illegible] ſubſcribendum in ſui damnationem, denuo alia atrox fama de Ægypto & Libya [illegible] allabitur, de Epiſcopis propè nonaginta pulſis, Eccleſijsque profeſſoribus Arij [illegible], ſexdecim in Exilium actis, cæteris deinde aut fugatis, aut ad [illegible]ulationem hæreſeos coactis, ſummam illatam fuiſſe perſecutionem. Cœptum nihilominùs iter vrgens Athanaſius, ecce tertia de nouo allabitur fama de Frumentio Epiſcopo [illegible]xumis abducendo, ſeque vbicunque, etiam apud Barbaros, perquirendo & deportando, populiſque & Clericis ad communionem hæreſeos cogendis, & non obtemperantibus interficiendis, quæ res non verbis tantùm iactata, ſed opere quoque completa fuit. Hæc Athanaſ. Apolog. ad Conſtantium, in qua & profert litteras Conſtantij, hoc anno ad Alexandrinos datas, cum accepiſſet quæ Alexandriæ contigiſſent, quibus non probat tantùm [illegible]

Diuerſſima [illegible] Athan. & [illegible] Catholicos.

A geſta eſſent, ſed & ijſdem Athanaſium plurimis proſequitur contumelijs; ac demum, vt Georgium Epiſcopum recipiant, adhortatur: & quas item dederat ad Magiſtratus aduerſus Frumentium.

His auditis Athanaſius in Eremum ſe refert, planè perſpiciens ſe ad necem quæri, & deinceps in ea Apologia proſequitur, & exaggerat crudelitatem exercitam ab Arianis in ſacras Virgines, eademque in epiſtola ad ſolitarios, enarrat inuaſiones prætereà armatorum in Eccleſiam, lapidationes, flagellationes, cædes, incendia, direptiones per ipſos Gentiles, ab Arianis immiſſos, ſed & Diuinam vltionem refert in petulantem quendam, qui Thronum Epiſcopalem ignominia affecit; & dum conuellere nititur, fra-
B gmento ligni in ventrem ipſius reſiliente, & quaſi ab ipſa vltione impacto, inteſtina per tuſſus, viſcera effudit; & in alterum quendam Ethnicum, qui cæcitate percuſſus, nihil videret, nec intelligeret vbinam terrarum eſſet, & vix poſt diem ad mentem redierit; quibus conſpectis, Ethnici quidem in metu erant, neque plura auſi ſunt, Arianis abſque vllo rubore magis, magiſque induratis, & atrociora indies agitantibus. Epiſcopi igitur & Clerici Catholici vndique Eccleſijs pulſi, alij tormentis affecti, alij cæſi, alij ad metalla damnati, alij relegati, vt hæc perſecutio longè immanior probetur, quàm quæ à Gentilibus factæ fuerunt. In eiectorum porrò Epiſcoporum locum, ſuffecti indigniſſimi, libidinoſi, Ethnici, ne Catechiſmo quidem imbuti, modo aurum darent, nulla alterius rei ratione ha-
C bita.

Athanaſium veriſimile eſt, Antonium adhuc ſuperſtitem, ſaltem inuiſiſſe, ſi minùs diutius apud eum manere licuit. Porro ad euitandos curioſiſſimè eum indagantes Arianos, quaſi canes venaticos, occultiores latebras ipſum quæſiſſe oportuit, vbi vſque ad Conſtantij obitum commoratus, haud ocioſus tranſegit; ibi enim complura conſcripſit, quæ ad roborandos in fide Catholicos, lapſos erigendos, Arianos exagitandos, magnoperè conducerent. Tunc enim luculentam illam epiſtolam elucubrauit, ad omnes in Eremo ſolitariam vitam agentes, vt, quos ſingulos non poſſet, ſimul omnes nobili illa ſcriptione inuiſeret, & de impiiſſimis Arianorum facinoribus in Eccleſiam Alexandrinam, certiores faceret, ne ex *Epiſtola ad ſolitarios ab Athan. quã ſcripta.*
D eorum calumnijs quemquam illorum tentatio vlla pulſaret; quam quidem hoc ipſo anno ab eo ſcriptam eſſe, ex eo facilè poteſt intelligi, quòd res geſtas huius tantum præſentis anni oratione proſecutus, quæ poſt acciderunt, minimè attigit.

Tunc etiam, cum duriſſimum accepiſſet nuncium de his quæ Deo dicatæ Virgines paſſæ eſſent, acerbiſſimos caſus iugiter lacrymis proſecutus, eas conſolaturus, litteras ad ipſas ſcripſit, quæ non extant, ſed ex eis tantum breue fragmentum apud Theodoretum.[a] *a li. 2. c. 14*

Quòd inſuper accepiſſet, Arianos ignauiæ & ſocordiæ nomine fugam ſuam infamare penes populum non deſinere, calumniantes ſcilicet, quòd malæ cauſæ diffiſus, ſolum vertiſſet, nec boni paſtoris numeros expleſſet, animam ſuam pro ouibus ponendo, egregium *Athan. Apolog. de fuga.*
E illum commẽtarium elaborauit, Apologiam ſcilicet de fuga ſua; quam etiam fugam S. Auguſtinus probauit, adducens eam in exemplum, epiſtola 180. ad Honoratum.

Quod autem Ariani, & inprimis Conſtantius, dictis & ſcriptis plurimas & impudentiſſimas calumnias de eo ſpargere non ceſſarent, vt ſua in ipſum atrocia facta, aliquo prætextu iuſtitiæ obuelarent, ad ſimpliciores decipiendos, Apologiam ſcripſit ad Conſtantium, quà ſingulas calumnias confutando recenſet. *Athan. Apolog. ad Conſtant. Imp.*

Eodem quoque latebrarum ipſius tempore, ſed vltimo eius articulo, nempè poſt biennium, ſoluto iam Liberio ab exilij pœna, idem Athanaſius prolixiorem pro ſe ſcripſit Apologiam, quam ſecundam vocant, eandemq; cunctis communem. *Athan. Apolog. 2. communis.*

Antequàm autem Athanaſius latebris illis abſtruſioribus contoueretur, à magno illa Serapione Thmuieos Epiſcopo, æquè exule fidei cauſa, accepit litteras, quibus rogabatur ſcribere, quæ paſſus eſſet ab Arianis, deque Ariana hæreſi & auctore Ario, ac denique de ipſius interitu, quo fine diem clauſiſſet extremum, non tam ſui cauſa, qui omnia ſatis perſpecta haberet, quàm aliorum titubantium fratrum in fide, vt rerum veritate percognita, confirmarentur. Sed, quod primo loco petebatur, ait ſe iam præſtitiſſe in epiſtola illa ad Solitarios; tertium vero de Arij morte in reſponſione illa exequitur, ſed magna cum modeſtia. A

Lucifer duos lib. exul ſcribit contra Conſtantium.

Tertium cótra eundé de non cómunicando cú hæreticis.

Quartum de Reg. Apoſtaticis.

Quintum de nó parcendo in Deum delinquentibus.

Sextum, moriendum pro filio Dei.

Epiſcopi illi, qui pro tuenda Athanaſij innocentia, in Conciliabulo illo Mediolanenſi fuerant in exilia deportati, quantumlibet inter hoſtes, non deſiere eiuſdem innocentiam prædicare; &, cùm liceret, etiam litteris conteſtari, ſed imprimis id egregiè præſtitit Lucifer Epiſcopus Calaritanus. Hic enim, cum exul ageret, pro Athanaſio aduerſus Conſtantium duos libros conſcripſit, tertium contra eundem, de non communicando cum hæreticis; rurſum quartum, de Regibus Apoſtaticis, quos quidem certo homini ad Conſtantium perferendos dedit. Quid autem illis acceptis Cóſtantinus fecerit, haud ſatis liquet; ſcimus tamen eum, hominem alioqui ſæuiſſimum, interdum affectaſſe patientiam quandam Philoſophicam, ex ijs quæ ſcribit Gregor. Nazianz. carmne de iracundia. Cæterùm aduerſus reprehenſorem ſuum expoſtulaſſe Conſtantium, illis lectis libris, ipſe Lucifer illo commentario, quem poſteà in eum ingeminans ſcripſit, De no parcendo delinquentibus, demonſtrat ipſius exordio, cùm ait: Superatum te Imperator à Dei ſeruis, ex omni cum conſpexiſſes parte, dixiſti, paſſum te ac pati, contra monita ſcripturarum, contumeliam: Dicis nos inſolentes extitiſſe circa te, quem honorari decuerit. *Si quiſquam Dei cultorem percit Apoſtaticum, ſunt vera, quæ dicis de nobis*, &c. porrò grauioribus eum illo libro exagitat inuectiuis. B C

Rurſum verò idem Lucifer, quòd autumaret Conſtantium eiuſq; Miniſtros in necem ſuam conſpiraturos, alium addidit commentarium, cuius eſt titulus & argumentum: Moriendum pro filio Dei: ſed hunc poſtea ſcriptum eſſe conſtat, nempe, poſt Conciliabulum Syrmianum & Conſtantinopolitanum, in quo Eudoxius, cuius mentioné habet, ſuffectus eſt in locum Macedonij: in quo, quod meminit de recenti clade Alexádrina, diuerſam eſſe ſatis indicat ab ea, quæ fuit ab Athanaſio deſcripta. D

Athan. petit libros Luciferi cótra Cóſtantium, & acceptos laudat, & admiratur.

Athanaſius, his ad ſe perlatis, Eutychetem Diaconum ſuum cum litteris mittit ad Luciferum (extat apud Lucif. prope finem) in quibus præter alia, *Peruenit ad nos*, inquit, *ſcripſiſſe ſanctitatem tuam Auguſto Conſtantio, & magis, tuaque, miramur, quia in medio tanquam ſcorpionum, habitans, animi tamen libertate vteris, vel vt monendo, vel docendo, vel emendando, errantes ad lumen veritatis adducas. Rogo igitur, rogant mecum etiam omnes Confeſſores, vt digneris nobis exemplum deſtinare, vt non tantum auditu, ſed etiam ex litteris perſpicere poſſint omnes, animæ tuæ virtutem, fidemque, fiduciam & libertatem*, &c. E

Athanaſij elogium de Lucifero.

His Lucifer acceptis litteris, exemplar omnium ſcriptionum, quas ad Conſtantium dederat, libenter impertitus eſt, quas cum Athanaſius, magna animi admiratione atque lætitia, perlegiſſet, alias ad eundem litteras miſit, quibus, & quo ſtatu res ſuæ eſſent, reddidit certiorem; nempè de graſſatione facta in ſanctos Monachos, in odium Athanaſij, quaſi ipſum recepiſſent, & occultaſſent; deque fuga iterum ab ipſo capta, & in occultioribus latebris, quæſito perfugio: in illis inter cætera; *Accepimus itaq; epiſtolas & libros, religioſiſſimæ ac ſapientiſſimæ animæ tuæ, in quibus perſpeximus imaginem Apoſtolicam, fiduciam Propheticam, Magiſterium veritatis, doctrinam veræ fidei, vitam cæleſtem, Martyrij gloriam, triumphos, aduerſus hæreſim Arianam, traditionem integram Patrum noſtrorum, regulam rectam Eccleſiaſtici ordinis, ô vere*

Lucifer,

A *Lucifer, qui iuxta nomen, lumen veritatis ferens, poſuiſti ſuper Candelabrum, vt luceat omnibus.* hæc & alia plurima de laudibus eius: ſed & illa. *Teſtis eſt autem Dominus, quia nec parentes, quos habeo p tui videre, ex quo perſequuntur nos. Quid enim non faciunt Ariani? itinera obſeruant, curas agunt de proficiſcentibus, & exeuntibus de Ciuitate, naues quærunt, Eremos circumeunt, domos perturbant, commouent fratres, ſingulis negotijs contaminant. Sed, Deo gratias, dum hæc agunt, tantò magis & plus execrantur ab omnibus, & cognoſcuntur verè (vt dicit Sanctitas tua) mancipia eſſe Antichriſti, &c.* Quæ latinè ſcripta, Athanaſius idem in Græcum ſermonem conuertit, quo Orientalibus omnibus communiora eſſent. teſtatur id quidem Marcellinus, in libello ad Theodoſium, de Schiſmate Vrſicini.

Eoſdē in Græcum ſermonē vertit Athanaſ.

B Cùm autem conſtet Conſtantium & Arianos in tam multos alios, tam crudeliter ſæuijſſe, quòd ipſi, tanta in eos libertate ferienti & laceranti, pepercerint, planè apparet eos illi gloriam Martyrij inuidiſſe, cuius ſe adeò cupidum eſſe, tot tantisque ſcriptis præ ſe ferebat, & Conſtantij expreſſam fuiſſe iuſsionem, ne idem Lucifer, quam auidè cupiebat, dignaretur corona Martyrij. Nec tamen quietè agere eſt permiſſus in vno loco exilij: quin tò, ad diuerſa loca mutatus, vt auctor eſt Marcellinus, ex quo conciliari poſſunt, qui diuerſorū eius exilij locorum meminerunt.

Abſtruſæ porrò illæ latebræ, in quibus nec fratres, nec liberè aërem videre licebat, vt ipſe ait in epiſtola ad Luciferum poſteriore, veriſimile eſt, ſiccam illam ciſternam fuiſſe, in qua, Ruffinus [a] & Sozomenus [b] mentionem faciunt, eum per ſex annos latuiſſe; nec potuit

C tamen niſi per quinquennium, vſque ad obitum Conſtantij; ſed neque illud integrum, à tempore, quo è Monachorum contubernio, vitaturus exquiſitiſsimas Arianorum indagationes, ſeceſſit, vt ipſemet aſſirmat.

Abſtruſæ Athan. latebræ quæ.
a li. 1. c. 18.
b 4. cap. 9.

Quod verò Sozomenus [c] addit de ſe aliorum annorum latebris, apud formoſiſſimam Virginem, planè falſum eſt de annis; qui, præter annos latebrarum in Ciſterna, nulli ſunt. & improbabile de Virgine; & fortè de commentis Arianorum hauſtum, ad infamandum ſanctum virum. quod verò Palladius in Lauſiacis, ſe eam Virginem nouiſſe teſtatur, cùm eſſet Septuagenaria, ita interpretarer, ipſum Athanaſium eò fugæ inopinatæ improuiſo impetu, cùm Syrianus Eccleſiam, ad eum intercipiendum inuaſiſſet, qualeſcunque latebras ſibi opportunè tunc oblatas captantem, dictæ Virginis domum ingreſſum eſſe, ſed mox inde (quod ipſe teſtatur) recedentem, Eremum petijſſe.

c li. 5. c. 6.
Quod de latebris apud Virginē habet Sozom. falſum.

D De cæteris propter Catholicam fidem exulibus, ſic Seuerus: *Cæterùm exules ſatis conſtat, totius orbis ſtudijs celebratos, pecuniasq; eis in ſumptum affatim congeſtas, legationibus quoq; eos Catholicæ plebis, ex omnibus ferè prouincijs frequentatos.* & de ijſdem Confeſſoribus S. Ambroſius ad Eccleſiā Vercel. ep. 72. *Errauerunt toto orbe, vt nihil habentes, & poſſidentes omnia. Quocunq; miſſi eſſent, locus deliciarum putabatur, neq; illis quidquam deerat, quibus fides locuples abundabat, &c.*

Exules pro fide epiſcopi vbiq; celebrati.

E Euſebius Vercellenſis Epiſcopus Scythopolim Palæſtinæ ablegatus, primùm apud Ioſephum Comitem, ex Iudæo, Chriſtianum factum, & Comitatus honore à Conſtantino honeſtatum, hoſpitio exceptus, & magna cum charitate tractatus eſt; ad cuius viſitationem (Euſebij) ego & alij fratres (ait Epiphanius hær. 30.) illuc profecti; etiam ipſi apud eum (Ioſephum Comitem) diuertimus; poſt à Ioſepho diuulſus, diræ cuſtodiæ mancipatus eſt, ſub Patrophilo veternoſo hæretico, Arij quondam ſocio, & homine immaniſsimo. quæ autem & quanta paſſus ſit ſub eo, libellus ad eum miſſus, & literis ad ſuos Vercellenſes adiunctus, indicat; porrò in illis eius ad Vercellenſes literis, quæ extant, elucet veri Paſtoris erga ſuas oues affectus. alias eius ærumnas legere potes apud Ambroſ. ſerm. 69. qui creditur eſſe S. Maximi. ſed in alia, ac alia loca amandatum, teſtes ſunt Hieron. in ſcript. Rufin. [d] Socrates [e], Theodor. [f] Sozom. [g]

Euſe. Vercellenſis exilium.

d li. 2. c. 27
e 3. cap. 4.
f 3. cap. 4.
g 5. cap. 11.

> Dionyſi' Mediolanẽſ. Paulinus Treuerenſ. Mar.
> a ep. ad Vercel. 82.

Inter alios illos Occidentis, Confeſſione claros Epiſcopos exules, duo ex ipſis promeriti ſunt coronam Martyrij, nempe S. Dionyſius Mediolanenſis, & S. Paulinus Epiſcopus Treuerenſis. De Dionyſio enim hæc habet S. Ambroſius [a]. *Denique & Dionyſius exegit votis, vt in exilio vitam poneret, ne regreſſus confuſam inſtitutis & vſu infidelium ſtudiis plebem, aut Cleri inueniret: meruit hanc gratiam, vt pacem Domini tranquillo affectu ſecum referret. Itaq; vt Euſebius ſanctus prior leuauit vexillum confeſſionis, ita B. Dionyſius in exilij locis priore Martyribus titulo exhalauit.* Cum igitur Dionyſius in Cappadocia, vnde Auxentius venerat, in grauiorem pœnam exulare iuſſus eſſet, ibi Arianorum ex more, agitatus ærumnis, mortuus eſt, ſed, quo anno, non conſtat. A

Paulinus vero anno 23. Conſtantij Imperat. corona Martyrij morte auctus, ponitur in Chron. à S. Hieronymo. B

> Biterrenſe Concil. ex quo Hilar. mittitur in exiliũ.

Hoc eodem anno agitur in Gallia Narbonenſi, prope Arelatem, Biterris Concilium, ex quo, factione Saturnini Arelatenſis Epiſcopi Ariani, S. Hilarius Pictauienſis Epiſcopus, quòd reſiſteret Arianæ impietati, mittitur in exilium in Phrygiam. hoc quidem hoc anno contigiſſe colligitur ex Seuero, & ipſomet Hilario ad Conſtantium, apud quem: *Nec leuem,* inquit, *habeo querelæ meæ teſtem, Dominum meum religioſum Cæſarem tuum Iulianum, qui plus in exilio meo à malis, contumeliæ, quàm ego iniuriæ, pertulit*; quem hoc anno in Gallias peruenisse conſtat, &, contra eundem Conſtantium: *Poſt ſanctorum virorum* (inquit) *exilia, Paulini, Euſebij, Luciferi, Dionyſij, quinto abhinc anno, Saturnini & Vrſacij, ac Valentis communione me, cum Gallicanis Epiſcopis ſeparaui, indulta cæteris cõſortibus eorum reſipiſcendi facultate, &c.* quarto ſiquidem anno & vltimo ſui exilij illa ſcripſit ad Conſtantium. C

Cauſa cogendi Concilij illius fuit Arianis, quod cùm eiectis in exilium, ob fidem Catholicam, tanta fama celebribus Epiſcopis, non poſſet amplius perſecutio Arianorum aduerſus Eccleſiam Catholicam diſsimulari; & Hilarius, ac cæteri Gallicani Epiſcopi, mutuo conſenſu, Decreto edito, ſe à communione Saturnini, Valentis, & Vrſacij ſegregaſſent, & excommunicatione feriendos ſtatuiſſent, qui non ſe quamprimum ab illorum communione ſepararent; Saturninus inprimis, & alij Ariani, videntes ſe anathemati traditos, ab omnibus euitandos, egerunt fauore Conſtantij, vt Biterris, in Saturnini Diœceſi, Conciliũ cogeretur, quo Præſidum vi, Catholici Epiſcopi venire compellerentur. In quo S. Hilarius timens, ne ijdem Ariani (vt alias ſæpè fecerant) ſimulatione agerent, & mentito ſubſtantiæ nomine, ſimplicitatem plurimorum Orthodoxorum Epiſcoporum circumuenirent, libellum legendum obtulit, quo Arianorum latebræ, & doloſæ eorum panderentur inſidiæ, eoſdemque eſſe hæreticos, cunctis perſpicuè demonſtraretur; ſed reſtiterunt complures, ne ipſa illa ab Hilario legerentur, quod ipſe teſtatur contra Conſtantium. Exilium igitur illi à Saturnino procuratum eſt, circumuento Imperatore. *Rhodonium quoque Tholoſanum Antiſtitem, ab Seueris, qui natura lenior, non tam ſuis viribus, quàm Hilarij ſocietate, non ceſſerat, eadem conditio implicuit.* De vtriuſq; exilio Ruſin. quoq; meminit [b], cæteris, vt ait, remanentibus, vel ignorantibus, vel non credentibus. D E

> b li. 1. c. 20
> Mirũ vnde Hilario tanta eruditio eccleſiaſtica ã repente.

Sed miraculum planè eſt, Hilarium ex coniugio ad Epiſcopatum aſſumptum, virum alioqui eruditum, controuerſiarum tamen eccleſiaſticarum prorſus ignarum, adeo vt ipſum quoque præteriret Nicænum Concilium, notum omnibus, quod incredibile videri poſſet, niſi ipſemet affirmaret in lib. de Synodis, in fine: tantùm de repente, cùm opus fuit, extitiſſe Doctorem, & Antagoniſtam aduerſus Arianos.

> Matronæ Ro. reditum impetrant Liberio.
> c 2. cap. 17.

Hoc eodem anno, 3. Kal. Maias, Conſtantius Imp. in Vrbem ſe contulit, Triumphum agens de Magnentio Tyranno extincto, quem deſcribit Ammia. lib. 16. vbi à Nobilium & Magiſtratuum vxoribus exoratus, reditum Liberij ab exilio indulget. ex Theodor.

A Idem Conſtantius A. Victoriæ ſimulacrum cum Ara, vnicum in Capitolio Idolum relictum, ſuper rhedam impoſitum, & in veſtibulo Capitolij collocatum, (vt ait Tacitus lib. 17. quod à Conſtantini Patre Conſtantio cultum, à Conſtantino autem Chriſtiano Principe non remotum, à Conſtante verò ſublatum, reſtitutum per Magnentium, tolli rurſum curauit. Symmach. in relat. ad Valentinianum A.

Cupiens Conſtantius Romæ, auguſtiſſima omnium ſede, diutius morari, diuino iudicio non permittitur, ne contagio Arianorum, quos circum ſe habebat, vrbs contaminaretur; coactus trigeſimo poſtquam ingreſſus eſt die, abire, ob auditas Barbarorum incurſiones in plures Romani Imp. prouincias.

B Eudoxius, Germaniciæ Syriæ Vrbis Epiſcopus, ob id quod Gallo fauiſſet, relegatus, poſt reſtitutus, Romæ dum eſſet cum Conſtantio, audita morte Leontij Epiſcopi Antiocheni, ſub ſpecie conſulendi Eccleſiæ ſuæ, dimiſſione impetrata, per cubicularios Imperatoris, ſua ipſius fide dimiſſa, per dolum in Epiſcopatum Antiochiæ ſubrepit, moliturque vt Aetium denuo in Eccleſiam reducat, hominem ſuprà Arium impium. de quo plura Epiphan. hæreſ. 76.

Iuliano Cæſare aduerſus Barbaros in Gallias effuſos bellum gerente, & ad pacem adigente. Ammian. lib. 16., S. Martinus qui iam viginti quatuor ſtipendia meruerat, honeſtam petijt miſſionem, de quo Seuerus vita S. Martini, cap. 3. Quod autem idem Seuerus ſubdit C de Martino, eum relicta militia conueniſſe S. Hilarium Eccleſiæ Pictauienſis Epiſcopum, id contigiſſe oportuit, antequam Hilarius ab Arianis in exilium mitteretur. Martinus honeſtam petit miſſionem à bello.

Euſebia Auguſta, Conſtantij vxor, quæ Iulianum periculo ſubtraxerat, eadem ipſa, quod careret liberis, cœpit inuidere eius in Imperium ſucceſsioni, & Helenæ ſorori Conſtantij, vxori Iuliani, quæſitum venenum bibere, per fraudem illexit, vt quotieſcunq; conceptiſſet, immaturum abijceret partum: quæ & pridem in Gallijs cum marem genuiſſet, infantem dolo perdidit. Ammian. lib. 16. At conſilium Dei erat hoc, ne in Apoſtatæ à fide ſobole propagaretur impietas. Euſebia A. inuidet Iuliano ſucceſſione Imper.

Eadem Euſebia erudita & prudens, ſupra muliebrem ſexum, (vt de ea tradit Zoſimus,) D ſed hæretica, cuius conſilio Conſtantius cuncta perageret, & cuius ſententia omnes Magiſtratus aduerſus fidem Catholicam mouerentur, fax & gladius Eccleſiæ, iure nominari poteſt. Euſebia A. erudita & prudens, ſed hæretica.

Hoc item anno, menſe Decembri, Conſtantius Imperator Reſcripto, exemptos voluit Clericos à collatione luſtrali, reliquos autem homines obligatos.[a] a immunit. cler. l. 1. de col. luſtr C. Theod.

Chriſti Annus	Liberij Papa	Conſtantij Imp.	
357.	6.	21.	Conſtantio 9.m & Iuliano 2.m Coſ.

E CONCILIVM Sirmienſe ſub Conſtantio Imp. dum Sirmij ageret, (ante annos ſex mobile poſitum a Socrate[b] & Sozomeno[c] ea occaſione ab Arianis coactum, quòd Catholicum nomen affectantes, id ſe conſequi poſſe putarunt, ſi hæreticos de filio Dei, diſsimiliter & abiectè nimis ſentientes, impugnarent; & proptereà Ancyræ in Galatia aduerſus Aetium decreuerunt Concilium Ancyranum, & aduerſus Photinum, Epiſcopum Sirmienſem, pariter negantem in filio diuinam cum Patre ſubſtantiam, & omnimodam cum eo ſimilitudinem. Sirmienſe. b li. 2. c. 14 c li. 4. c. 5. Catholici nomen affectantes Ariani diſsimiliter de Chriſto ſentientes

Photinus igitur prædamnatus in Concilio Sardicenſi, (vt vult Epiphan. hæreſ. 71.) nec ſententiæ Concilij acquieſcens, ſed petens ab Imperatore iterum audiri, rurſum damnatur in Sirmienſi, Sozomen. 4. cap. 5.) æqualis in eo Arianis, quod vtrique Dei filium creaturam

turam eſſe dicerent, ſed illi ante omnia, ille vero poſt omnia creatum diceret, nec ante Ma- A
riam extitiſſe. Lucifer, de non parcendo in Deum delinquenti.

Formulã nouam fidei edunt Ariani.

Ariani Sirmij congregati, nouam fidei edunt formulam, qua quidem ab eiſdem tunc
ſcriptis anathematiſmis 27. damnando Photini hæreſim, videri volunt eſſe Catholici, no-
men ſubſtantiæ inſerentes; eam recitant Athanaſ. & Hilarius de Synodis.

Alteram edunt qua volunt abſtineri omninò à nomine ſubſtantiæ.

Sed inconſtantes Ariani, mox deſtruentes, quod anteà ædificârant, alteram edunt, in
qua nomen Subſtantiæ abdicant, vt eſt apud Athanaſium de Synod. his verbis: *Cæterùm,
quia multos commouet vox Latinè quidem dicta, ſubſtantia, Græcè autem οὐσία, hoc eſt, vt diligentius co-
gnoſcatur, illud quod ὁμοούσιον, aut ὁμοιούσιον dicitur: nullam earum vocum mentionem debere fieri, neque
de eaid ſermocinandum in Eccleſia cenſemus, quòd de his nihil ſcriptum ſit in ſacris literis, & quòd illa* B
hominum intellectum & mentem tranſcendunt, & quòd nemo poſſit Filij generationem enarrare, &c.
Huic ſubſcripſiſſe Oſium Socrates[a] & Sozomenus, plagis & tormentis adactum, confir-

Oſius vi adigitur ad cõmunicãdum Arianis. a li.2.c.22

mant. de qua re Athanaſ. ad Solit. *Tantam vim intulit ſeni,* (Oſio, Conſtantius) *quem Sirmij pro
exilio detinebat, & eum ita arctè tenuit, vt afflictus attritusq́ malis, tandem ægrè q́; cum Vrſacio & Va-
lente communicaret, ſed tamen vt contra Athanaſium non ſubſcriberet, &c.* & Apologia ſecunda in
fine. *Etſi Oſius minis Conſtantij conterritus, non videbatur Euſebianis contradicere: vis tamen illa, &
Conſtantij Tyranni poteſtas, multaq́; contumeliæ & interminationes, ſatis oſtendunt, minimè eum in no-
ſtri condemnationem conſenſiſſe; ſed ſenij imbecillitate, imparem verberibus, ad tempus ceſſiſſe.* Seuerus
item de eodem. *Oſium quoque ab Hiſpania, in eandem perfidiam conſenſiſſe opinio fuit, quod eo mi-* C
*rum, atque incredibile videtur, quia omni ferè ætatis ſuæ tempore, conſtantiſſimus noſtrarum partium,
& Nicæna Synodus, illo auctore, confecta habebatur; niſi fatiſcente æuo (etenim maior centenario fuit,
vt S. Hilarius in epiſtolis refert) delirauerit.*

Oſij lapſus omnium maximè miſerãdus

De eiuſdem Oſij lapſu, alij plures ſcripſerunt: qui quidem fuit ſupra omnium caſus
miſerandus, ſiue Origenis, ſiue Tertulliani, ſiue quorumuis aliorum; cùm is, per tot an-
nos, tot tantiſque publicis actionibus, in Oriente & Occidente ſpectatus fuiſſet, tot ſum-
mis legationibus perſunctus, tot Conciliorum magna ex parte auctor extitiſſet; Elibe-
rini, Arelatenſis, Neocæſarienſis, Alexandrini, & duorum magnorum atque Oecumeni-
corum, Nicæni & Sardicenſis, & aliorum, quorum memoria excidit: quem in ſuo Chri- D
ſtianæ fidei Tyrocinio Conſtantinus Imperator adhærentem ſuo lateri habere voluiſ-
ſet monitorem, quem parentem dixiſſet, & filiali affectu coluiſſet, eum ipſum Oſium
quem & Ariani Synodorum principem dicerent, & Nicæni Symboli formulam conce-
piſſe omnes ſcirent, hunc, inquam, in Conciliabulo Sirmienſi ignominioſè proſtratum,
turpiſſimè factum eſſe eiuſdem Nicænæ fidei proditorem, miſerando, nec aliàs audito
exemplo.

Nouam fidei formulã edũt Ariani, qua filium Patri per omnia ſimilẽ fatentur, eã probat, illa altera abdicata, Conſtantius,

At Orientales Epiſcopi pertæſi Sirmianæ perfidiæ, Sirmio in Aſiam abeuntes, & An-
cyræ Galatiæ conuenientes, reſtituto in Filio Dei, ablegato ſubſtantiæ nomine, & duode-
cim capitum, ſtatutis fidei regulis, eas per Legatos Sirmium ad Conſtantium mittunt, qui E
eam comprobans (ſecunda illa abdicata) omnes ad ſubſcriptionem, & Filium per omnia
Patri ſimilem confitendum, adigit. Sic igitur, quòd adeò deformiter Oſius, cum alijs de-
liraſſet, ab alijs continuò, nimirum à Semiarianis, quaſi miraculo eſt emendatum, quo
ſanctus Hilarius ad ſuſcipiendam vocem Conſubſtantialitatis hortatus eſt (quod illis v-
num ad Catholicæ Veritatis confeſſionem deeſſe videbatur) ſine qua nomen quoque ſub-
ſtantiæ videretur periclitari poſſe, habereque ſecum paratam fraudem ab ijs, qui in ſuum
ſenſum, eius verbi ſignificationem detorquerent. Hilarius & Athanaſius de Synodis. Epi-
phanius 73.

Sed qualem finem ſortitus ſit idem Oſius, modò dicendũ. Miſerabilem quidem illum

A deſcribit, Iſidorus Hiſpalenſis, de viris Illuſtribus, cap. 1. cùm dicit eum in ſententia damnationis ferenda aduerſus S. Gregorium Eliberitanum Epiſcopum Catholicum, & Arianis communicare renuentem, diuina vltione percuſſum, de ſeſſu in terram eliſum, atque illicò expiraſſe. Sed præſtat fidem potius habere Athanaſio, res ſui temporis ſcribenti, quàm Marcellino presbytero Schiſmatico Luciferiano, poſterioris ætatis ſcriptore, qui poſt ducentos annos ab Oſio ſcripſit, à quo ea Iſidorum accepiſſe credibile eſt. Athanaſius igitur epiſtola ad Solitar. ſic de Oſio: *Verùm ne ita quidem eam rem pro leui habuit:* (ſcilicet Oſius communicationem cum Arianis) *moriturus enim, quaſi in teſtamento ſuo, eorum vim proteſtatus eſt & Arianam hæreſim condemnauit, vetuitq́; eam à quoquam probari, aut recipi.* Idem præter-
B ea oratione 1. contra Arianos, trigeſimo ſexto anno à Concilio Nicæno ſcripta, cum recenſens præclariſsimos viros, de fide Catholica optimè meritos, primo loco atque titulo honorifico ponens Oſium, planè declarat, eundem in Catholica communione eſſe defunctum, & in Apologia 2. *Vis tamen illa, & Tyrannica Conſtantij poteſtas, multæq́; contumeliæ & interminationes ſatis oſtendunt, minimè eum in noſtri condemnationem, ſed ſenij imbecillitate, imparem verberibus, ad tempus ceſsiſſe.*

Nec certè aliud ſanctus Hilarius illis verbis demonſtraſſe viſus eſt, lib. de Synod. *Sed de eo* (nempe Oſio) *nihil queror, qui idcirco eſt reſeruatus, ne iudicio humano ignoraretur, qualis ante vixiſſet.*

C Apud ſanctum Auguſtinum quoque contra Parmen. cap. 4. mentio eſt de Oſij innocentia; alterius quidem criminis, ſcilicet communicationis cum traditoribus, obiectæ à Donatiſtis; ſed manifeſtum eſt, quòd ſi tam enormis, & Dei iudicio infamis, atque dirus eius fuiſſet obitus, vt Marcellinus tradit, non tacituri fuiſſent Donatiſtę, qui alia antiquiora per Parmenianum obijcerent. ſed præter hæc, falſa eſſe omninò illa de portentoſo Oſij obitu, probat epiſtola Euſebij Vercellenſis ad Gregor. Eliberitanum in Hiſpan. Epiſcopum, quæ extat 2. lib. fragm. Hilarij, nuper editorum, quæ apertè ſignificat, ſuperuixiſſe eum etiam Concilio Ariminenſi.

Quando autem obierit, equidem, ex quo ſanctus Athanaſius de eius obitu, & teſtata tùc
D ab eo Catholica fide, meminit, in epiſtola ad Solitar. ſcripta, haud diu poſt Ariminenſem Synodum eum vixiſſe oportuit; ſiquidem illam, hæc circa tempora ſcriptam eſſe apparet: qua quidem epiſtola, poſt eius obitum ſcripta, cùm idem S. Athanaſius de ipſo agens, ipſum ſæpè laudet, nequaquam tot tantisq́ue eum præconijs exornaſſet, ſed temperatius planè egiſſet, ſi ipſe prodigioſa, & diuinitùs inflicta morte, diem clauſiſſet extremum.

De eo agens idem Iſidorus, eum ſcripſiſſe tradit librum de laude Virginitatis, pulchro (vt ait) & diſerto eloquio exornatum.

Ad Oſij dolendum caſum, ſucceſſit & caſus Liberij.

Liberius ipſe Papa, poſt biennij exilium, nimia cupiditate recuperandæ ſedis, ærumnis
E & metu mortis inflexus, in Athanaſij damnationem ſubſcribit, cum Arianis communicat, & Sirmienſem primam fidei formulam, in qua expreſſum erat nomen ſubſtantiæ Filio cum Patre communis; & tertiam, in qua aſſerta erat omnimoda Filij cum Patre ſimilitudo, (de quibus ſuprà) comprobat, vt eſt apud Sozomen. [a] vt excuſari quidem non poſsit à grauiſſimo crimine iniquiſsimæ damnationis Athanaſij, & cómunionis cum hæreticis, nec tamen iure dici poteſt hæreticus, cum profeſsiones illæ fidei Catholicæ eſſent, vt probant Hilarius de Synodis, & Epiphanius hæreſi 73. Ex quibus planè intelligitur, non eſſe S. Hilarij anathemata illa in Liberium, quæ in epiſtola Liberij ad Orientales intexta leguntur in Hilarij fragmentis, lib. 1. pag. 47. & 48. Quod enim S. Hieronymus de ſcript. in Fortunatiano, & in Chron. habet, Liberium hæreſi ſubſcripſiſſe, id ita intelligendum eſt; quod

Oſius vindicatur a calumnia, & Cathol. deceſſiſſe probatur.

Liberius ſubſcribit in damnationem Athanaſij, & ſedē recuperat.

a lib. 4. c. 14

cùm ſcriptis etiam damnationem Athanaſij, inuicti Catholicæ fidei propugnatoris, & com- A
municaſſet Arianis, viſus eſt quodammodo hæreſim approbaſſe; quod tamen non fecit. Legendæ ſunt tres Liberij epiſtolæ, quæ extant in Canonum editione Creſconiana. Athan. ad Solitar. Hilar. de Synod. & Sozom.[a] obtenta Athanaſij damnatione à Liberio, Conſtantius eum Romam ad ſedem ſuam remittit.

a li.4 c.14

Priuilegia cle. Rom. Eccleſ.

Conſtantius & Iulianus 4. Id. Nouem. Mediolani ipſis, Conſtantio 9.[m] & Iuliano 2.[m] Coſs. reſcribunt de confirmatione priuilegiorum Clericorum, Romanæ Eccleſiæ.

De immunit. cler.

Iidem ex eodem loco 8. Id. Decembr. reſcribunt ad Felicem Romæ agentẽ Epiſcopum de immunitate Clericorum.[b] quo probatur Liberium nondum Romam reuerſum.

b l.14. de ep. & cler. C.Theod.

Qui filium Patri diſsimilem in Syria cum Aëtio aſſerebant, quantumuis tertia fidei B
profeſsione in Sirmienſi Concilio damnati, & in primis Eudoxius inuaſor Cathedræ Antiochenæ, epiſtola Oſij abutebantur ad ſuum dogma ſtabiliendum, & nomen quoq; Liberij ad idem procaciter vſurpabat, vt coactus fuerit Liberius interdicere Eccleſia omnibus, qui Filium Patri non ſubſtantia, & omnibus rebus ſimilem aſſeuerarent; aduerſus quos & maximè aduerſus Eudoxium, acres & acerbas dat literas Conſtantius ad Eccleſiam Antiochenam, quæ extant apud Sozomen.[c]

c li.4. cap. 12. & 13.

Iulianus Cæſar, quòd huius anni exordio, ſex Alemannorum reges Gallias incurſantes, bello viciſſet, Auguſtus ab exercitu acclamatur. Ammian. lib. 16.

Conſtantius ad Orſitum Vrbi Præfectum reſcribit, aduerſus gladiatorum munera ex- C
hibentes.[d]

d l.2. de gl. C.Theod.

Hoc eodem anno iiſdem Coſs. ſub Præfectura eiuſdem Orſiti, obeliſcus omnium maximus Alexandria allatus, Conſtantij iuſſu, in circo maximo erigitur. Ammia. lib. 17. Quem in eodem circo fractum, iacentem, terra ſepultum, Sixtus V. in Lateranum translatum, ac penè in integrum reſtitutum Crucis vexillo nobilitatum, Chriſti gloriæ conſecrauit.

Iiſdem Coſs. reſcribit ad populum aduerſus Magos.

e l.5. de mag. C.Th.

Chriſti Annus	*Liberij Papa*	*Conſtantij Imp.*	*Datiano & Cereali Coſs.*
358.	7.	22.	D

LIBERIVS Romam veniens, Eccleſiæ Romanæ, literis Concilij Sirmienſis commendatus, ob communicationem cum hæreticis, à quamplurimis non recipitur; & Felix, quem antea auerſabatur, ob eandem cum hæreticis communionem, ſe ab eis ſegregans, & Catholicæ profeſsionis vexillum erigens, vt legitimus Pontifex ſalutatur; ex quo magna perturbatio in Eccleſia Romana conſecuta, & perſecutio a Magiſtratibus excitata in eos, qui Liberio communicare recuſarent, Clericis pluribus occiſis, & martyrio coronatis. Sozomen.[f] Liber de Rom. Pont. Martyrol. Rom. 24. Auguſti.

f li.4.c.14

D. Felicis exitu planè diuerſa ſcripta reperiuntur. Haud ita diu poſt mortuum, ait So- L
zom. Liber de Roman. Pontif. in Liberio; depoſitum ab Epiſcopatu habitaſſe, ait in [illegible] ſuo, via Portuenſi, atque ibi in pace quieuiſſe 4. Kalend. Auguſti, rurſum in Felice, ipſum, ob damnationem Conſtantij, Cære in Latio, obtruncatione capitis, martyrio coronatum eſſe. Marcellinus porro Schiſmaticum ſcribit, Conſtantio ſuperuixiſſe, & vſque ad Conſulatum Valentiniani atque Valentis, annis videlicet octo poſt Liberij reuerſionem [illegible] perſeuerasse. Sed quod de Martyrio legitur, præter Roman. Martyrolog. confirmatum fuit ſub Pontificatu Gregorij XIII. A.D. 1582. cum re in diſceptationem adducta: quaſi diuino miraculo, in Diaconia SS. MM. Coſmæ & Damiani, effoſſum eſt corpus S. Felicis Papæ cum tabula lapidea, cum hac inſcriptione: Corpus S. Felicis Papæ & Martyris, qui d[illegible]

Felix martyrio coronatur ob damnat. Conſtantium.

Conſtan-

A Conſtantium. Liber de Roman. pontif. ſediſſe eum ait, annum tantum, & tres menſes, totidemque dies, quod videtur probabilius, quàm quod alij ſcripſerunt.

Liberius, mortuo Felice, abrupta omni communicatione, quam ignominioſè quidem nimis inierat cum hæreticis, vt ſedem ſuam recuperaret, & vexillo Catholicæ fidei erecto, ab omnibus, vt legimus Eccleſiæ Romanæ Pont. & agnitus & receptus, Eccleſiam diſciſſam collegit, & ſarſit, & Catholicam fidem magnificè prædicauit, quod planum deinceps ſuo loco fiet, ex epiſtola Damaſi ad Illyrij epiſcopos, Siricij ad Hemerium, ex profeſſione fidei ipſiuſmet Liberij ad Athanaſium, (vt eſt in operibus Athanaſij poſt literas ad Epictetum) ex Epiph. hæreſ. 75. Baſil. epiſt. 74. Ambroſ. lib. 3. de Virgin.

Liberius abrupta cõmunione cum hæret. Eccleſia Roma. colligit.

B Conſtantius abſoluta pſeudoſynodo Sirmiana, in qua triplici fidei profeſſione edita, Ariani, non tam inter ſeipſos pace aſtricti ſunt, quàm maiori diſcordia diuiſi, Concilium Nicomediæ celebrandum, ad eos inter ſe conciliandos ſtatuit: ſed terræmotus ingens, quo vrbs illa corruit, impedimento fuit, quo minus fieret. Socrates [a], Sozom. [b] De quo terræmotu & Nicomediæ clade, Ammian. lib. 7.

Nicomedienſ. Conc. impeditur terræmotus.

a li. 2. c. 31.
b li. 4. c. 15

Arſacius Perſa, ex milite, qui Leones Imperatoris nutriebat, inſignis Confeſſor, regnante Licinio factus, in Arce Nicomediæ, intra murum, Monaſticam exercens, diuinitus de ventura clade admonitus, nec creditus, cùm eam prædiceret, mortem oppetijſſe repertus eſt, poſt cladem pronus decumbens, ſicut ſe, cùm orare cœpiſſet, extenderat, mori malés quàm C cladem illam aſpicere. Sozom. lib. 4. cap. 31. vbi plura de eius ſignis.

Arſacius Perſa Monachus nobilis.

Nicomedia excluſus, cogitat de Nicæa. Sed inde quoque terræmotu, Diuino planè conſilio, excluditur; ne vbi olim ſancta Catholica fides propalata fuit, quæ & Nicæna dicta eſt, ibi ſancientes hæreſim, eam ſub nomine Nicænæ fidei populis obtruderent. Theodor. 2. cap. 26.

Terræmotu quoque impeditur Conſtan. ne Côcil. Nicææ, Arianorum ſceęnam fidem ob ſcuret.

Actum quoque eſt de conueniendo Tarſi Ciliciæ, vt habet Socrat. [c] & Ancyræ Galatiæ, vt habet Hilarius de Synodis, denique ſuadentibus Epiſcopis hæreſis fautoribus, concluſum eſt, & quidem magna fraude hæreticorum, vt Occidentis Epiſcopi Arimini, Orientis verò Seleuciæ Iſauriæ conuenirent, quòd facilius eſſe putabant, paucioribus, quàm ſimul D omnibus imponere. Athanaſ. de Synod.

c li. 2. c. 21.

S. Hilarius cauens ſuis Gallicis Epiſcopis, ne conuenturi ex Decreto Principis ad Ariminenſe Concilium, à vafris Arianis deciperentur, ſtudens item Semiarianos, qui ſe deteſtari præ ſe ferrent Arij nomen, & Diuinam in Filio ſubſtantiam, vtcunque ſpecie tenus confiterentur, nec tamen vocem conſubſtantialitatis reciperent, de bono ad optimum adducere; commentarium ſcribit de Synodis, ac mira quadam prudentia editas ab illis, diuerſis in locis fidei regulas, recitat, eas ſecundùm potiorem ſenſum interpretans, & oſtendens eſſe Catholicas, ſed quòd ob conſubſtantialitatis nomen, cum Catholica Eccleſia minimè conuenirent, magna cautela proteſtationem præmittit, ſe internuncium eſſe, qui ſic E eas prodat, vt hæreticæ an Catholicæ ſint piorum ſententiæ ſubijciat. Hoc anno colligitur ſcriptum librum illum, tum ex eo quod ait triennium iam eſſe ſui exilij.

Ariminẽſe Concil.

Hilarius, quo conſilio ſcribit de Synodis, & quando.

S. Martinus, S. Hilarij diſcipulus, ob fidem Catholicam ab Arianis in Illyrio verberibus cæſus, demum in exilium actus, Mediolanum venit, & agens in Monaſterio, ab Auxentio Epiſcopo Ariano, dira paſſus & exturbatus, ſecedit in Gallinariam inſulam, vſque ad annum ſequentem. Sozom. [d] Seuer. [e]

S. Martin⁹ vexatur ob fidem.

d li. 3. c. 13.
e lib. 2.

Hoc eodem anno ſanctus ille toto orbe conſpicuus Antonius Magnus, ſexto Kalend. Febr. ex hac vita in cœlum migrat, cum iam quintum ſuprà centeſimum vixiſſet annum. fidem Catholicam, deteſtationem Schiſmaticorum & hæreticorum, quaſi Teſtamento ſuis commendat, his verbis: *Cuſtodienda eſt pia fides in Chriſtum, & Patrum religioſa traditio, quam*

S. Antonij obitus.

ex ſcripturarum lectione, & crebro mea paruitatis diduiſtis admonitu. & poſt alia: *Schiſmaticorum quoque & hæreticorum venena vitate, meumq; circa eos odium conſectamini. quia CHRISTI ſunt inimici: Scitis ipſi, quòd nullus mihi, nec pacificus quidem ſermo cum eis aliquando fuerit propter eorum prauam voluntatem, & pertinax contra Chriſtum bellum.* Sed & Catholicæ fidei defenſores, gloriosiſsimos Confeſſores voluit in hunc modum ſuis exuuijs honorare: *Veſtimentorum,* inquit, *meorum ſit iſta diuiſio. Meloten & pallium tritum, cui ſuperiaceo, Athanaſio Epiſcopo date, quod mihi nouum ipſe detulerat. Serapion Epiſcopus,* (hic eſt ille Thmueos Antiſtes, Confeſſione celebris, cuius ſæpe mentio ſuperius facta eſt) *aliam accipiat Meloten Vos cilicinum habetote veſtimentum, & valete viſcera mea. Antonius enim migrat, & iam non erit in præſenti ſæculo vobiſcum. Verba finierat, & oſculantibus ſe Diſcipulis, extendens paululùm pedes, mortem lætus aſpexit; ita vt ex hilaritate vultus eius, Angelorum ſanctorum, qui ad perferendam animam eius deſcenderant, præſentia noſceretur.* B

Antonius incognito ſe loco mandat ſepeliri. Anton. Hilarion celebrat Antonij exequias. Ant. epiſt. 7. Græce verſæ. Vitã Ant. ſcripſit Athan. Latinè vertere Sophr & Hiero.

Sepultus eſt Antonius incognito loco, vt ipſe mandauerat, cauens, ne honore ſanctorum coleretur, quibus imparem ſe eſſe agnoſcebat. Sanctus Hilarion cognito eius obitu, licet longè abſens, magno illuc labore ſe contulit, vt natalem eius diem in eodem, quo defunctus erat loco, præuijs nocturnis vigilijs, ex ritu Catholicæ Eccleſiæ celebraret. Multas ſcripſit Epiſtolas patria lingua, ex quibus ſeptem in Græcum tranſlatas fuiſſe, auctor eſt ſanctus Hieronymus de Script. in Antonio. Vitam eius ſcriptam à ſancto Athanaſio, cùm ſanctus Hieronymus, tum reliqui ſcriptores omnes affirmant, quam Euagrius Antiochen. Epiſcopus in Latinum conuertit, quod ipſum à ſe quoque præſtitum, idem Hieronymus ait epiſtola 101. C

Sarmat. cũ bellum. Corpora SS. Andr. & Lucæ C.P. tranſferuntur. Conſtãt. ſancit in Magos.

Conſtantius confecto Sarmatico bello, Sirmium reuertitur, Ammian. lib. 17.

Poſt Sarmaticum bellum feliciter geſtum, Artemius Dux, corpora ſanctorum Andreæ Apoſtoli, & Lucæ Euangeliſtæ Conſtantinopolim, iuſſu Conſtantij transfert, & ob id Aegypti Præfectura donatur. Metaphraſt. in rebus geſtis ſancti Artemij Martyris 28. Octobris.

Conſtantius odoratus, vt credibile eſt, occulta ſtudia Magica Iuliani; ſic aduerſus Magos edicit, ad Taurum Præfectum Prætorio: *Etſi excepta tormentis ſunt corpora, honoribus præditorum præter illa videlicet crimina, quæ legibus demonſtrantur. Etſi omnes Magi in quacunque ſint parte terrarum, humani generis inimici credendi ſunt, tamen quoniam qui in Comitatu noſtro ſunt, ipſam pulſant propemodum maieſtatem; Si quis Magus, vel Magicis contaminibus aſſuetus, qui maleficus vulgi conſuetudine nuncupatur, aut Hariſpex, aut Ariolus, aut certè Augur, vel & Mathematicus, aut narrandis ſomnijs occultans artem aliquam diuinandi, aut certè horum aliquid ſimile exercens in Comitatu meo, vel Cæſaris, fuerit deprehenſus, præſidio dignitatis, cruciatus, & tormenta non fugiat, ſi conuictus, proprium facinus detegentibus repugnauerit pernegando, ſit equuleo deditus, vngulisq; ſulcantibus latera, perferat pœnas, proprio dignas facinore.* Dat. 3. Non. Iul. Arimini. Datiano & Cereale Coſſ.[a] D E

al. 6. demꝰ leſ. C. Theod.

Chriſti Annus	*Liberij Papa*	*Conſtantij Imp.*	*Euſebio & Hypatio Coſſ.*
359.	8.	23.	

CONSTANTIVS pro ſuo, non iure, ſed iniuria, ſuadentibus Arianis, indicit Concilium; Arimini quidem Occidentalibus Epiſcopis; Seleuciæ autem Orientalibus; Athanaſ. de Synod.

Annona ſingulis præberi ab Imperatore iuſſa, Aquitani, Galli, Britanni, renuentes accipere, ſuis ſumptibus viuere maluerunt. Seuerus.

A

Ariminenſe Concilium.

ARIMINI conueniunt ambarum partium Epiſcopi, Occidentales quadringenti; in quibus Ariani nó ampliùs octoginta, vt Seuerus; vel ampliùs quinquaginta, vt Athanaſ. Secedentes Catholici ab Arianis, Eccleſiam obtinent, illi locum de induſtria vacantê, orationis loco, capiunt. Inter Catholicos eminuit legatio à Liberio Papa miſſa, cuius Vincentius Epiſcopus Capuanus tantummodò nominatus habetur, qui vnà cum Liberio à communione Arianorum recedens, pro fide Catholica aduerſus eos, in hoc Cócilio, cum
B Collegis ſtetit intrepidus, vt pòſt patebit.

Arimin. Conc.

Legatio Apoſtolica ad Conc. Arimi.

Cunctis in vnum coactis Epiſcopis, Lectæ litteræ Conſtantij Imp. Vt primum ambigua in fide ab Epiſcopis deciderentur: deinde de cauſis Epiſcoporum cognoſceretur: à decem vtriuſque partis, Acta ad eum referrentur. Sozom. 4 cap. 26.

Cum cœptum eſt agi de fide, Arriani poſtulant vt formulæ fidei, iam antè editæ antiquentur, & vna teneatur, quam dudùm Sirmij Latino ſermone ediderãt, & Imperator probarat, in qua callidè ſuppreſſa de ſubſtantia mentio, filius Patri ſimilis in omnibus dicebatur. Sozom 4. cap. 16. Porro ipſa fidei Sirminæ formula, extat apud Athan. de Synodis, ſed falſo, vt videtur, titulo, & apud Socr. 2. cap. 29. ſed cognita à Catholicis eorum fraude, pro-
C ponitur, vt cæteræ hæreſes cum Ariana damnentur, reliquisq; e omnibus in id conſentientibus, Vrſatius, Valens, Caius, Germinius & Auxentius reluctantur; quare cognita eorum improbitate, à Synodo damnantur, & Nicæna fides comprobatur; extat damnationis ſententia apud Athanaſ. de Synodis, & apud Hilarium in fragm. nuper editis, lib. 2. pag. 45. 46. Atque hic finis legitimi Concil. Ariminenſis. His peractis, Legatos decem decernit Synodus, ad Conſtantium cum Epiſtola Synodali, qua Acta exponunt, Veterem fidem, ſartam, tectam conſeruari, & Epiſcopos in Eccleſias ſuas dimitti, nec ſubinde ab eis auocari petũt. Ariani totidem ex ſua factione mittunt, qui Legatos Catholicorum præuertentes, leues Imperatoris aures falſis relationibus præoccupant: ex quo ille Catholicorum Legatos diu
D audire negligit, & reditum ſuum ab expeditione contra Barbaros, Adrianapoli eos operiri mandat, quod & ad Synodum perſcribit, literis quæ extant apud Socr. 2. cap. 29. & Synodus repetitis litteris Imperatorem obſecrat & obteſtatur, vt ante Hyemem ſibi diſcedere liceat; quibus acceptis, Ariani Imperatorem impellunt, vt plurimos Epiſcopos, Nicæam Bythiniæ conuenire cogat, atque ibi partim circumueniendo, partim terrendo, formulam fidei, quæ & Nicæna dicatur, ad incautos decipiendos, conſcribant, in qua omiſſo ſubſtantiæ & Coſubſtantialis nomine, hoc minùs quàm Sirmiana illa tertia habeat, vt filius Patri ſimilis dicatur, cùm in ea ſimilis illi per omnia diceretur. Athanaſ. de Synod. Theodoret. [a] & Sozom. [b]

Ariani dãnantur.

Ariminẽſe Concilium quatenus legitimum.

a li. 2. c. 19

b li. 3. c. 16 & 18.

E Porro Legati illi ætate iuniores, & parùm cauti, adacti ſunt ad Arianorum perfidiam ſubſcribendam, illiſq; e communicandum, quos reuerſos Synodus in communionem recipere ſuam recuſauit. Geſta, vbi præuaricati ſunt Epiſcopi Legati à fide vera, extant apud Hilarium in fragmentis. [c]

Præuaricatores Legatos, Synodus Arimin. dãnat.

c l. 8. pa. 36 37.

Horum exemplo, & Imperatoris mandato ad Taurum Præfectum Prætorio, vt omnes ad ſubſcriptionem induceret, & obſtinatius renuentes, dummodò is numerus intra quindecim eſſet, in exilium pellerentur, & tædio longioris peregrinationis & imbecillitate ingenij, reliqui paulatim inclinare cœperunt, ac denique cateruatim in partem aduerſariorum tranſire, donec ad viginti vſque numerus noſtrorum imminutus eſt. Conſtantiſſimi inter eos erant Fægadius Agennenſis, & Seruatio Tungrorum Epiſcopus, qui & ipſi propoſita conditione, vt quæ addenda putarent illi formulæ, adderent, ea ſe probaturos

Ariminẽſes PP. ſubſcribunt perfidia Arianorũ decepti.

 euicti,

cuncti, ceſſerunt. Deinde conſcriptæ à Fægadio & Seruatione profeſſiones edi cœpere, in quibus primum damnatur Arius [illegible] eius perfidia. Cæterùm non etiam patri æqualis, & ſine initio, ſine tempore, Dei Filius pronunciatur. Tum Valens, tanquam noſtram adiuuans, ſubiecit ſententiam, cui inerat occultus dolus, Filium Dei non eſſe creaturam, ſicut cæteras creaturas; intelligens, non vt Catholici, Chriſtum non eſſe vllo modo Creaturam; ſed contra, eſſe quidem creaturam, ſed non ſimilem alijs creaturis, vt Ariani profitebantur: quæ fraus ſerò animaduerſa à Catholicis, iactata mox eſt ab Arianis, quaſi ſuam victoriam aduerſus Catholicos canentibus. hæc plenius apud Seuerum, & apud Hieron. dial. contra Luciferianos, vbi & illud habetur: *Ingemuit totus orbis, & Arianum ſe eſſe miratus eſt*; non quidem quòd ſe inuitum & nolentem Arianam hæreſim, quam in Synodo damnârat, amplexum crederet, ſed quod in noua fidei Regula Conſubſtantialitatis, & ſubſtantiæ nomine prætermiſſo (quod ſtatutum fuerat, firmiſſimum munimentum aduerſus Arianos) viſus eſſet, quodammodo Arianis fauere. Sed omnino Ariminenſe Concilium, vt Catholicum, debet ab omnibus probari, in quo fidei Sirmiana profeſſio, omnium ſententijs fuit exploſa, & Nicæna confeſſio ſtabilita, & Ariani omnium ſententia condemnati; quibus abſolutis, quorum cauſa vocati eſſent, Concilium pariter perfectum eſt; atque hactenus probatur ab Athanaſio de Synodis, & ad Africanos, & à S. Ambroſio epiſtola 32. ad Valentinianum Imp. Quæ verò poſt multos interlapſos menſes, illata vi Legatis, ab Epiſcopis Arimini, lato quaſi carcere incluſis, & Arianorum fraude deceptis, acta ſunt, à legitimo Ariminenſi Concilio, à Patribus iure fuere diſcreta, atque reputata nomine Concilij indigna, vt ab Athanaſio ad Africanos, & ab Ambroſio, qui ait, meritò ſe illud exhorrere. Exemplum fidei epiſtola ad Conſtantium Imperatorem miſſa à perfidis Epiſcopis, extat apud fragm. Hilarij, lib. 2. 36. 37. in qua extant illa impia verba: *Iam Vſia & Omouſij nomina recedant, quæ in Diuinis ſcripturis de Deo & Dei filio non inueniuntur ſcripta.* Sed in tanto lapſu & deceptione, fermè omnibus Epiſcopis in prædictum modum captiuis abductis, ipſe Romanus Pontifex Liberius, ſe à nouæ fidei ſubſcriptione ſubtraxit. Teſtatur id S. Damaſus Papa, litteris, quas vnà cum alijs ſanctis Epiſcopis ad Illyrici Epiſcopos dedit, in quibus, inter alia, hæc leguntur apud Theodoretum: [a] *Numerus Epiſcoporum, qui erant Arimini in vnum congregati, præiudicij nihil habere non debet. præſertim cùm formula illa con poſita ſit, neque Epiſcopo Romano, cuius ſententia pra ceteris omnibus expectanda erat; neque Vincentio, qui tot annis Epiſcopatum integre geſſerat, neque alijs eiſdem conſentientibus; cum que etiam (quod eſt omnium maximum) illi ipſi vt antea diximus, qui in fraudem illecti à veritate deflexiſſe viſi ſunt, & poſt ad meliorem mentem denuò traducti, planè teſtentur, hanc formulam ſibi magnoperè diſplicere.* hæc S. Damaſus conſentanea ijs, quæ S. Hieron. ſcribit in Dial. aduerſus Luciferianos. *Alij igitur*, inquit, *intra ſuam communionem remanſere, alij ad eos Confeſſores, qui ſub nomine Athanaſij exulabant, cœperunt litteras mittere; nonnulli initam ſocietatem, meliorum deſperatione, planxerunt; pauci verò (vt ſe natura hominum habet) errorem pro conſilio defenſauère: periclitabatur nauicula Apoſtolorum,* &c. In fragmentis Hilarij de Synodo Arim. mentio eſt de Liberio, damnato in Conciliabulo Arimin. quod manifeſtum eſt argumentum, illum ab exilio ſolutum, ab eorum Communione penitus receſſiſſe.

Perpauci Orthodoxi Epiſcopi, poſt naufragium quod paſſa eſt fides Catholica in Arimin. conuentu; vt ſeorſum ab Arianis ſacra facerent, Vicum petierunt inter Ariminum atque Piſaurum, quo pergentes, ſe ire ad Catholicam, vſitato vetere loquendi modo dicerent, inde factum eſt, vt ſemper retinuerit nomen locus ille, vt Catholica diceretur (vt ex perpetua quadam traditione conſtat:) cæterum haud diù id facere conceſſum fuit, perſecutione ſæuiente. Valens accepta ab Imperatore poteſtate eijciendi, qui Concilio Arimi-

nenſi

Arim. Concil. Catholicum dicendum.

Ariani damnant οὐσίαν & ὁμοούσιον.

a lib. 2. c. 13.

Catholic. Vicus vnde dictus. Liberius à vibe expellitur.

A

B

C

D

E

A nenti ſubſcribere recuſarent, Liberium vrbe exturbat, vt eſt apud Sozomenum, [a] & in Actis Liberij, in quo turpiter labuntur Socrates, & Ruffinus, dum hanc expulſionem cum exilio à Conſtantio, poſt Mediolanenſe Concilium inflicto confundunt. Gaudentius Ariminenſis Epiſcopus qui ingruente impietate, ad tempus exceſſerat, Synodo iam poſteriore abſoluta, ad ſuam Eccleſiam rediens, quæ geſta eſſent ab Arianis damnat: quam ob cauſam à Marciani Præſidis militibus fuſtibus & lapidibus appetitus, martyr glorioſus efficitur. Acta eius. Cæteri quoque Epiſcopi, qui iuſtis de cauſis ad Synodum non veniſſent, diuerſis in locis à Valente ad hoc miſſo Legato, ad ſubſcribendum Ariminenſi impietati, ſolicitati ſunt; renuentes verò, tum exilio, tum etiam alijs pœnis mulctati. Inter quos Maximus, B Epiſcopus Neapolis in Campania, durum exilium ſubire coactus, in Zoſimum ſibi ab Arianis ſuffectum anathema intorſit, Deo id miraculo comprobante; nam, (vt Marcellinus auctor eſt de Schiſmate Vrſicini & Damaſi) illi quoties Baſilicam ingrederetur, & ſacra obire inchoaret, lingua extra os ita protendebatur, vt retrahere non poſſet, niſi Baſilica egreſſus, ceſſit itaque ob eam cauſam Epiſcopatui, vt ſibi linguæ officium integrè redderetur, non tamen deſerens impietatem. Subdit idem Marcellinus, de ſæuitia Epicteti Epiſcopi Centumcellenſis, Arianorum anteſignani, in Ruſtinum Epiſcopum miræ ſimplicitatis, & ſummæ conſtantiæ, quem ante ſuam rhedam tam diù currere coegit, quouſque ruptis præcordijs, ſolo ſanguine expirauit. Sciunt hoc inquit Neapolitani in Campania, vbi reliquiæ cruoris eius in obſeſſis corporibus Dæmonia affligunt. Idem de Potamone adiungit C (quem Potamium S. Hilarius nominat) quòd cum iam à fide Catholica deſciuiſſet, & prædio, ob egregiam impietatem, à fiſco donatus eſſet, dum ad ipſum prædium inuiſendum ire feſtinat, diuinam mox vltionem in via, obitu repentino præuentus, excepit. Addit quoque de Florentio Epiſcopo, quòd licèt minimè ſubſcripſiſſet, tamen quia Arianis communicaſſet, cum in Conuentu plebis in ſuo throno ſederet, repentè in terram eliſus eſt, ac palpitans foras ſublatus; & cum vires reſumpſiſſet, in thronum regreſſus, eadem quoque paſſus eſt: & rurſus foras ductus, ac tertiò denique idipſum obſtinatè pertentans, tertio eliſus, ora diſtorquens, miſere animam exhalauit. Pugnauit pro defenſione Nicænæ fidei ſignis D atque prodigijs Deus, cum eius prædicatores Epiſcopi, eandem condemnaſſent Silentio. Miſerum huius temporis Eccleſiæ ſtatum Ruffinus his verbis repræſentat: [b] *Ea tempeſtate facies Eccleſiæ fœda admodum ac turpis erat: non enim ſicut prius ab externis, ſed à proprijs vaſtabatur; fugabat alius, alius fugabatur, & vterque de Eccleſia erat. Ara nuſquam, nec immolatio, nec libamina; præuaricatio tamen, & lapſus erat, ac ruina multorum, ſimilis pœna, ſed impar victoria. Similiter concionabantur, ſed non ſimul conglorificabantur, quia dolebat Eccleſia etiam illius caſum, qui impellebat ad lapſum.*

a li. 4. c. 18.

Gaudentius Arim. Epiſcopus damnatus Arianis martyr efficitur.

Maximus Epiſcopus Neapolis ob fidem eijcitur episcopatu.

Miraculũ in intruſo Epiſcopo excõmunicato.

Diuinæ vltiones in deſertores.

b li. 2. c. 11.

Seleucienſis & Conſtantinopolitana Pſeudoſynodus.

E HOc eodem tempore, quo Arimini in Occidente, Seleuciæ Iſauriæ in Oriente, celebratur Synodus, in qua circiter centum ſexaginta Epiſcopi conuenerunt, partim Acaciani, id eſt Aetianorum conſortes; Chriſtum omnis cum patre ſubſtantiæ expertem, impiè tradentes; partim Semiariani diuinæ cum Patre ſubſtantiæ, ſuo quodam ſenſu, aſſertores; ad quam Diuino planè conſilio euocatus eſt quoque S. Hilarius Pictauienſis Epiſcopus, iam quartum annum in Phrygia in Exilio agens. In ea Synodo inter quatuor dies omnia acta, per ſummam cõtentionem, & diſſidium, nouis fidei formulis prolatis, in quas non conuenirent. Acaciani damnati, Conſtantinopolim conuolant, quo iam redierat Conſtantius, de quorum ſententia indicit Synodum Conſtantinopoli, ex proxima Pro-

uincia, ad quam conueniunt Epiſcopi quinquaginta, in qua ex eorundem Acacianorum A ſententia noua fidei formula ſcribitur, quam Nonam numerat Socrates, earum, quæ poſt Nicænum Concilium, ab Arianis ſunt, diuerſis temporibus in hanc diem conſcriptæ, ad quam illud impietatis additum, vt ſicut aliàs nomen ſubſtantiæ aboleuerant, ita modo nomen ſubſiſtentiæ; eamq; tranſmiſerunt ad eos, qui Arimini conuenerant, coëgeruntq; homines iſtarum Prouinciarum, (verba ſunt Athanaſij de Synodis) ſubſcribere, exactis per Conſtantium in Exilium quicunque auderent contradicere.

Nona Arianorum fidei profeſſio.

Altercationes Acacianorum cum Semiarianis, coram Conſtantio deinceps conſequutæ, Acaciani iram Imperatoris veriti, Aëtium ſuæ ipſorum profeſſionis auctorem damnant; Semiarianos recuſantes negare ſimilitudinem ſubſtantiæ Filij cum Patre, damnant B & deponunt ijdem Acaciani, & alios plurimos, varijs de cauſis, alijs in eorum locum ſubſtitutis, in quibus Cyrillus Epiſcopus Hieroſolymitanus abdicatur, quòd Patri Filium conſubſtantialem aſſereret, magna quidem ſua cum laude, quòd fidei regulam inter tot fluctus ſolidè retineret, quam Patres Nicææ in Concilio Eccleſiæ tradidiſſent. Dum hæc Conſtantinopoli geruntur, extremo huius anni tempore, perfertur profeſſio fidei in Ariminenſi Synodo nouiſſimè ſcripta, ad perpetuam vim & auctoritatem obtinendam, & ab ipſo Imperatore confirmanda, quod & præſtitit, rationem ducens multitudinis Epiſcoporum, qui Arimini conuenerant, quam & ab Epiſcopis Seleucienſis Synodi ſubſcribi juſſit. Itaque duplici fidei ijdem Epiſcopi ſubſcripſerunt, cùm tamen inter ſe diuerſæ eſſent, qua- C rum alteram in Oriente, in Occidente alteram, (quod planè ridiculum eſt) voluit obſeruari. Hæc latius apud Socr.[a] 2.ca. Sozom.[b] & Theodoretum[c] meminerunt. Baſilius lib. 1. aduerſus Eunomium, & epiſtola 81. Lucifer libro, moriendum eſt pro Filio Dei. Gregor. Nazianzen. in laud. Athanaſ. vbi deplorat miſerabilem Eccleſiæ cladem, & Gregorij Patris lapſum, cùm ferè omnes Epiſcopi, alij citius, alij tardiùs in fraudem ſunt inducti, vt Occidentales Ariminenſi illi formulæ, ita Orientales C.P. ſubſcriberent, non quidem hæreſim approbantes, ſed dum ſubſcribunt ſimilitudini, tacendo, quam intelligebant, conſubſtantialitatem, prodere videbantur.

Cyrillus Hieroſol. abdicatur ob fidem Nicænam.
Duplex fidei profeſſio diuerſa ſubſcribenda indicitur.
a li. 2. c. 31. 32. 33. 34.
b li. 4. c. 22. & 23.
c l. 2. c. 27.

Obſeruandum eſt apud Gregorium, in lapſu Epiſcoporum, firmitatem in fide Mona- D chorum, qui ſe propterea ab Epiſcopis ſegregârunt.

Labentib. Epiſcopis Monachi ſtant in fide.

Frequentiam hanc Synodorum, ad immutandas fidei regulas, Conſtantio vitio vertit etiam Ammianus Gentilis ſcriptor, & Chriſtianis alioqui infenſus, his verbis: lib. 1. *Chriſtianam Religionem abſolutam & ſimplicem anili ſuperſtitione confundens: in qua ſcrutanda perplexius, quanquam componendi gratia, excitauit diſſidia plurima, quæ progreſſa, fuſius aluit concertatio verborum, vt cateruis Antiſtitum, iumentis publicis, vltrò citroq; diſcurrentibus, per Synodos, quas appellant, dum ritum omnem ad ſuum conatur trahere arbitrium, rei vehiculariæ ſuccideret neruos.*

In Idololatras ſacrificantes, Maleficos, & ſuperſtitioſos inquirit hoc anno Conſtantius. E Ammian lib. 19. prope finem.

Hoc anno 23. Conſtantij Imp. S. Paulinus Treuerenſis Epiſcopus, quinto ſui exilij anno, apud Phrygiam, vita functus, de fidei percipit confeſſione coronam. Hieronym. in Chron. Martyrolog. Prid. Kal. Sept.

S. Paulin. Treuer. Epiſcopus martyr.

Rhodanius quoque Toloſanus Epiſcopus, & vnà cum Hilario exul, moritur. Seuer lib. 2. Conſtantius Imperator ad hanc diem in ſumma felicitate, ſumma Dei patientia agere permiſſus, totus iam Acacianis deditus, & omni ſubſtantiæ ſimilitudine in Filio cum Patre abnegata, & ſilentio damnata Fide Nicæna, deinceps omnibus retro habentibus, vſque ad obitum infeliciſſimus habetur.

Item.

Male

A Malè pugnatur aduerſus Perſas, Romanorum primis propugnaculis à Rege Perſarum Ruma & Broſa confeſtim captis. Vbi (inquit Ammianus libr. 18.) inuentas virgines Chriſtiano ritu, cultui Diuino ſacratas, cuſtodiri intactas & religioni ſeruire ſolito more, nullo vetante, præcepit.

Rurſum profligatis Romanis, Amida, fortiſſimum propugnaculum expugnatur. Cùm Romanorum Dux eſſet in Meſopotamia Sabinianus, ad bellicas functiones, vt ait Ammianus, minùs idoneus, qui ſi ille eſt, quem vocat in Malchi vita S. Hierony. Sabinum, con-
B ijcere poſſumus, perelegantem illam hiſtoriam, qua mira Dei prouidentia, tum puniendo, tum miſerando, declaratur, hoc anno contigiſſe.

Chriſti Annus	*Liberij Papa*	*Conſtant. Imp.*	*Conſtant. A. 10.* m / *& Iuliano Caſ. 3.* m — *Coſſ.*
360	9.	24.	

IMPIA Decreta pſeudoſynodi C.P. indicta contradicentibus pœna exilij, per omnes Rom. Imp. Prouincias promulgantur. De qua clade Eccleſiarum Sozomenus[a] ſic breuiſſimè: Perdifficilè eſſet, omnes Epiſcopos & Sacerdotes, qui tum à ſuis Ciuitatibus pulſi
C erant, enumerare, nulla enim gens Romano ſubiecta Imperio, ab hac calamitate credo, vacua liberaque fuit.

a li. 4. c. 26

Sed illud planè accidit admirandum, & non niſi à præpotenti Dei manu confectum, vt inter tot Eccleſiarum naufragia, proſcriptiones, & exilia Epiſcoporum, vnus ſanctus Hilarius, qui exulabat, huius anni exordio, his iiſdem increbreſcentibus turbis, fuerit ab exilio relaxatus, & in Gallias liberè abire permiſſus, cùm alioqui aduerſus Acacianos, quibus valuit viribus obniti conatus ſit, & ipſum Imperatorem, grauiſſimis orationibus ſæpè perſtrinxerit. Is igitur è Seleucia Legatos ſequutus, nullis certis de ſe mandatis, operiens Imperatoris voluntatem, ſi forſitan in Exilium redire iuberetur, vbi extremum ſidei periculum
D animaduertit, Occidentalibus deceptis, Orientales per ſcelus vinci, tribus libellis publicè datis, audientiam Regis popoſcit, vt de fide coram aduerſarijs diſceptaret; id verò Ariani maximoperè abnuere, poſtremò quaſi diſcordiæ ſeminarium, & perturbator Orientis redire ad Gallias iubetur, abſque exilij indulgentia, ex Seuero. Tres illi libelli, ſupplices erant, & diuerſi ab illis, quos pro defenſione fidei ad Conſtantium dedit, vel aduerſus ipſum ſcripſit. Cùm enim diſputationem non impetraſſet, duobus libellis, de tribus qui extant, fuſiùs ſibi apud eum pro fide agendum putauit. Primus ille cenſendus eſt, cuius initium: *Benignifica natura tua*, &cæt. mox, poſt exilium Italorum Epiſcoporum Euſebij Vercellenſis, & Collegarum ſcriptus. Secundus verò ille libellus eſt, ſeu potiùs oratio, quàm ipſe coram Conſtantio, hoc anno Conſtantinopoli, habuit, quæ ſic incipit: *Non ſum neſcius*
E *Imperator*, &c. quam habuiſſe videtur, cùm adhuc ſperaret à Conſtantio ſe publicè audiendum, nam poſt multa ſic habet: *Loquuturus ſum tecum cum honore Regni, & fidei tuæ, omnia ad Orientis, & Occidentis pacem profutura, ſub publica conſcientia, ſub Synodo diſſentiente, ſub lite famoſa, præmitto interim pignus futuri apud te ſermonis mei*, &cæt. Studet ſubinde illum reuocare ad antiquam fidem. Tertius demùm ille eſt, quem poſt præcedentem, hoc pariter anno dedit Imperatori, falsò inſcriptus, poſt Conſtantij obitum, ex verbis ſancti Hieronymi in Chron. de quodam libello ſcripto poſt mortem Conſtantij, qui deſideratur; vt & alter aduerſus Vrſacium, & Valentem. Audientia igitur denegata, & inualeſcente perfidia, meliorum rerum deſperatione commotus, libellum hunc tertium offert Conſtantio, quo Sacerdotali auctoritate, tempori congrua, intrepido animo Imperatoris inconſtantiam exagitat, atque perfidiam grauiter exprobrat, Antichriſtum appellans, Chriſtianum ne-

S. Hilarius permittitur redire in Gallias ab exilio.

Tribus libellis Hilarius agit cum Conſtantio.

S. Hilarius aſperrimè compellat Conſtantium.

gans, deteriorem Neronibus, Decijs, & Maximianis inclamans, ſceleſtiſsimum morta- A
lium appellans, vt plane Dei opus agnoſcendum ſit, quòd eum non occiderit, ſed in Gal-
lias reſtituerit; plane reſeruatum à Deo ad multorum correctionem & ſalutem; quò, an
hoc anno, an ſequenti peruenerit, incertum. S. certè Hieronym. contra Luciferianos, poſt
Conſtantij obitum, reuerſum eſſe ait, cùm tamen in Chronico, hoc anno 24. Conſtantij re-
dijſſe affirmet. Redeunti verò & Romam aduentanti, S. Martinus ex Gallinaria inſula, in
qua ſolitariam vitam agebat, feſtinauit occurrere, ſed inde profectum ſecutus eſt in Gal-
lias. Fortunatus in Hilarij vita.

Pneumatomachorum Macedoniana hæreſis. B

MACEDONIVS Epiſcopatu Eccleſiæ C.P. abdicatus, quod proprium eſt hæretico-
rum, vt in deterius ſemper prolabantur, licet ab Acacio diſſentiẽs, filium Deum eſſe,
& Patri etiam ſubſtantia ſimilem diceret, Spiritum tamen ſanctum nõ eiuſdem cum
Patre, & Filio honoris participem eſſe docuit, ſed miniſtrum eius & famulum, eademq; de
illo, quæ de Angelis, vere dici poſſint, diſſeruit, cum quo eadem ſenſerunt, Eleuſius, Euſta-
thius, Baſilius Ancyranus, & quotquot eo tempore ab Acacianis abdicati fuerunt, quæ hæ-
reſis late propagata fuit; Conſtantinopoli, in Bithynia, Thracia, Helleſponto, & finitimis
Prouincijs, ob ea, ad quæ ſolet populus maximè animum attendere, grauitatem, eloquen- C
tiam, & viuendi rationem, ſimilem Monachorum. Hæretici hi dicti fuere Macedoniani,
Pneumatomachi, Marathonij, à Marathonio quodam, qui ex Quæſtore, & ex opulento,
factus Monachus, ſectam maximè propagauit. Macedonio non diù poſt vita functo, poſt
obitum Conſtantij, Eleuſius Cyzici præualens, ibi ſectam Macedonianorum propagauit;
adeò, vt Vrbs illa dicta ſit Ciuitas Macedonianorum, (ſic enim eam appellat Anaſtaſius
Nicænus qq. libr. 23. cùm præſtigias cuiuſdam Macedoniani Magi recenſet, T. 6. Biblioth.
SS. PP.) & ipſe auctor ſectæ habitus ſit, vt eſt apud Nazianzenum ad Nectarium. Quod ve-
a li. 4. c. 25 & 26. rò Sozomenus, hæc recenſens, [a] dicat ab hoc anno, vſque ad Arcadij tempora, Macedonia-
nos Epiſcopis caruiſſe, plane fallitur, vt ex recenſitis Epiſcopis conſtat, & ex epiſtola Na- D
zianzeni ad Nectarium. Cum increbreſcens nouæ hæreſis fama, peruaſiſſet Aegyptum,
Athan. cõtra Pneumatomachos. Magnus ille Serapion Thmuis Epiſcopus, certiorem fecit Athanaſium latentem in eremo,
vnde ille egregiam lucubrationem edidit de Spiritu ſancto, contra hanc nouam hæreſim;
eamque miſit ad ipſum Serapionem.

Porrò Blaſphemia iſta de Spiritu ſancto auidè poſteà ſuſcepta eſt ab Arianis, Filium
blaſphemantibus, vt vtraque æquè propagaretur; ad quam de Spiritu ſancto fulciendam,
falſabant Sacros Codices, illud Euangelij (*Deus ſpiritus eſt*) delentes, vt quæritur Ambroſius
3. de Spiritu ſancto, cap. 11.

Sed & eodem fermè tempore, Donatum Epiſcopum Carthaginenſem, partis Schiſma- E
ticorum, quod fœdus (vt dictum eſt) inijſſet cum Arianis, teſtatur S. Hieronymus, ſcripſiſſe
librum de Spiritu ſancto Ariano dogmati congruentem.

Eudoxius Arianorum ſceleſtiſſimus, qui iam anteà, quòd Gallo fauiſſe crederetur, à
Conſtantino in exilium eiectus fuerat, & poſt ex Germanicæ Syriæ Epiſcopatu, Antioche-
nam Sedem inuaſerat, & in Seleucienſi Synodo damnatus fuerat, & paria cum Aetio ſen-
tire conuictus fuerat, & vt Semiariani in exilium pellerentur, egerat, ex Antiochena in C.
P. Sedem, Macedonio deiecto, tranſlatus, communi conſenſu cum Acacio laborat, vt fides
Nicæna obliteretur, dimiſſa in vniuerſum Imperium Fidei formula Arimini perlecta, cum
eorum appendiculis; cum Imperatoris mandato, & qui ei nollent ſubſcribere, exilio ple-

ēteren-

A ćterentur, ex quo immanis perſecutio in Eccleſiam excitata eſt. Sozom.[a] & Theodor.[b] qui plura de eius impietate habent. a 4.c.25. b li.2.c.20

Eunomius Galata (vt Baſilius, non verò Cappadox, vt Sozomen.) cognomento Impius, ſcripturarum imperitus, ſed garrulus Sophiſta, Eleuſio deiecto, Cyzici Epiſcopus, Macedonianæ hæreſis propagator, Arianorum, atque adeò omnium hæreticorum arrogantiſſimus, & procaciſſimus, auſus eſt dicere, nihil ſe ex Diuinis rebus ignorare, ſed ipſam etiam diuinam ſubſtantiam exactè nouiſſe, ac ſe Deum ita noſſe, vt ipſe ſeipſum. Theodor. 4. hæret. fab. Baſil. epiſt. 168. ad ipſum, hanc eius intolerandam arrogantiam exagitat, & retundit. De alijs eius blaſphemijs Nazianz. orat. 3. de Theolog. & Nyſſen. 2. de anima, cap. 12. Eunomij impij blaſphemiæ.

B in quibus & illa erat: Fidem quam ipſe prædicabat, ſufficere ad ſalutem iactabat, etiā ſi enormia quis crimina perpetraret, atque in iiſdem perſeueraret aſſiduè. August. de hæres. ca. 54. En à quo, & quàm præſtanti Doctore hæreſim ſuam recentes hauſerint hæretici, aduerſus quos & illa conueniunt verba S. Hieronymi contra Vigilantium: *Rides de Reliquijs Martyrum, cum auctore huius hæreſeos Eunomio. Eccleſijs Chriſti calumniam ſtruis, nec tali ſocietate terreris, vt eadem contra nos loquaris, quæ ille contra Eccleſiam loquitur?* Detraxiſſe etiam eum ait, vt alterum Porphyrium, ſanctorum miraculis, docuiſſe etiam Anabaptiſmum eorum, qui in nomine Sanctiſſimæ Trinitatis baptizati eſſent. Epiphan. auctor eſt hæreſ. 75. De ſcriptis eius Socrates,[c] porrò diutiùs vixit; ſiquidem Hieronym. dum ſcribit de viris illuſtri- Fides hæreticorū. c li.4.c.7.

C bus, ſic de eo ait: *Vſque hodie viuere dicitur in Cappadocia, & multa ſcribere contra Eccleſiam.* Reſponderunt ei Apollinarius, Didymus, Baſilius, Cæſarienſ. Gregorij, Nazianzen. & Nyſſenus.

Atque ex infelici radice Arianæ hæreſis, tot hactenùs praua germina propagata, Euſebiani, Aëtiani, Photiniani, Eudoxiani, Acaciani, Eunomiani, Macedoniani, atque alia plura obſcura nomina. Theodor, 4. hæret. fabularum.

Eudoxio in Synodo Seleucienſi damnato, & Ammiano illi ſubſtituto, in Exilium à Comitibus amandato; Ciuitas Antiochena vacabat, libentiùs ferens ſolitudinem ſuam, quàm hæreticum ſibi Epiſcopum dari, interim verò pluribus eam Sedem, per ſummas con- Meletius Epiſcopus Antiochenus.

D tentiones & ſeditiones ambientibus. Meletius, conſentiente demùm vtraque parte, Catholicorum, & Eudoxianorum, vnaquaque pro ſe illum ſentire opinante, (& alioqui cum Arianis ſenſerat) ex Sebaſtia Antiochiam transfertur, vir vita ſpectatus, & in dicendo promptus, ac magni omninò nominis. Is poſt aliquot habitas morales conciones, ad extremum, ſe doctrinæ Concilij Nicæni ſectatorem profeſſus, quam concionem integrè recitat Epiphan. hær. 73. cuius principium: *Melior eſt finis orationis quam principium*, cùm ab Eudoxianis ad ſententiæ mutationem impelli non poſſet; Imperatoris mandato in exilium eijcitur, ſuffecto illi Euzoio, qui vnà cum Ario abdicatus fuerat, atque hoc totum ex auctoritate Synodi factum videtur, quæ Antiochiæ ex ipſis Arianis coacta fuit, in qua deterrima om- Finis conuerſationis Arianorū per 30. annos vt concluderent, Filium Patri per omnia diſſimilem.

E nium fidei formula ab illis ſcripta eſt, Filium ſcilicet Patri ſubſtantia & voluntate diſſimilem eſſe, & ex nihilo ortum, ſicut Ario ab initio placuerat. Atque hic finis tragœdiæ, ab Arianis poſt Nicænum Concilium, per triginta & ampliùs annos, cuius tot fuerunt actus, quot celebrata Concilia, quorum vltimo funeſtum illud, quod primo eorum inſedit animis; Dei Filium (pro ſcelus) ſubſtantia & voluntate Patri eſſe diſſimilem, infeliciter concluſum eſt. Ex Sozom.[d] Theodor.[e] & Athanaſio de Synod. qui Acacium huius totius impiæ molitionis Architectum, qui Conſtantio aſſidebat, facit; & Conſtantium in hac perfidia vſque ad mortem perſeueraſſe, in qua & baptizatum eſſe, ab Euzoio, hæreticorum impuriſſimo. d l. 4.c.27 & 28. e li.2.c.23

Iulianus à Militibus aliàs etiam Auguſtus appellatus, cùm Conſtantius eius præſtan-

tium rerum geſtarum famæ inuidens, robur eius exercitus euocaret ad bellum Perſicum, A
Imperator, inuitus licet ac reluctans; ab iiſdem eligitur, Ammian. libr. 20. Iulian. in Meſopogone.

Helenæ coniugis defunctæ cadauer Romam mittit condendum, cum Sorore Conſtantina, vxore Galli fratris, Ammian. lib. 21.

Inualeſcunt Perſæ aduerſus Romanos in Meſopotamia, pluribus munitionibus expugnatis, quibus de rebus Ammian. libr. 25. *Sabinus*, inquit, *fortuna & genere inter municipes clarus, ore volubili replicabat; Conſtantium immani creſcente bellorum materia ſuperatum à Perſis, deductumq; poſtremò per fugam cum paucis ad Nibitam ſtationem intutam, panis fruſto vixiſſe precario, ab anu quadam agreſti porrecto, nihil tamen ad diem perdidiſſe ſupremum*, &c. B

Georgius, ex Antiochena Synodo, reuerſus Alexandriam, tum Gentiles, tum Chriſtianos acerbiſſimè vexat, omnes ad ſuam opinionem Religionis adducere conatus. Sozomen. 4. cap. vltimo.

Chriſti annus	*Liberij Papæ*	*Iuliani Imp.*	*Tauro & Florentio Coſſ.*
361.	10.	1.	

IVLIANVS Auguſtus, ad ſtabiliendum ſibi Imperiũ, Chriſtianiſſimum ſe ſimulat. Ammian. lib. 21. mox impietatem detegit. Idem, ad Maximum. C

a L. 12. de Præt. C. Th. — Conſtantius Themiſtium Philoſophum Prætura ornat. [a] Fauſtinam ducit Coniugẽ Conſtantius, amiſſa iampridem Euſebia, ex ea poſthuma edita Conſtantia, quæ poſt Gratiano nupſit, Ammian. lib. 21.

b l. 16. de epiſ. et cler. Cod. Theo. — Conſtantius expeditionem parat in Perſas, & improbat Iuliani prouectionem, ſuadens per litteras, & nuncios, vt Cæſaris contentus ſit dignitate. Ad conciliandum ſibi diuinum numen, ad Antiochenos pro Chriſtiana religione reſcribit: [b] *In qualibet Ciuitate, in quolibet Oppido, Vico, Caſtello, Municipio: Quicunque voto Chriſtianæ religionis meritum eximiæ ſingularisq; veritatis omnibus intimauerit, ſecuritate perpetua potiatur. Gaudere enim & gloriari ex fide ſemper volumus: ſcientes magis religionibus, quàm officijs & labore corporis, vel ſudore noſtram Rempub. contineri. D. 16. Kal. Mart. Antiochiæ, Tauro, & Florentio Coſſ.* Primo vere mouet in eos, & pluribus D
nuncijs certior factus, de peruaſione Iuliani in Thracias, regreditur cum exercitu, ipſo quoque Perſarum Rege retrocedente, ac Tarſi in itinere febri contactus, nec intermiſſo itinere, in Mopſi viculo, mentis ſenſu adhuc integro, ſucceſſorem ſuæ poteſtatis ſtatuiſſe dicitur Iulianum, ac pòſt exiſſe de vita, 3. Non. Octob. Imperij vitæque anno 40. & menſibus paucis. Ammian. lib. 21. At Victor 44. ab obitu Patris, quo cœpit imperare 11. Kal. Iulij ad præſentem annum, quo obijt. 3. Non. Octobr. conſtat imperaſſe annos 24. m. 4. d. 14. Greg. Nazianzen. in laudatione Athanaſij, *inutili, vt fertur*, ait, *pœnitentia in extremo vitæ affectus moritur*, &c. Verum tamen S. Athanaſ. de Synodis ſic de eo: *Conſtantius hæreticus fuit, qui ad finem vſq; permanens in ea impietate, ac deinde moriens voluit non à pijs viris, ſed ab Euzoio, non ſemel, ſed ſæpius, ob Arianam hæreſim depoſito reiectoq; baptizari*, & S. Hier. epiſtola tertia ad Heliodorum, *Conſtantius Arianæ fautor hæreſeos, dum contra inimicum paratur, & concitus fertur ad pugnam in Mopſi viculo, moriens, magno dolore, hoſti reliquit Imperium.* E

Conſtantius moritur hæreticus.

Conſtantius quare nũs à Nazianzeno laudatus.

Quæ cùm omnium confeſſione ita ſe habuerint, perquàm mira videri poſſunt, quæ de eius laudibus prædicat S. Gregorius Nazianzenus, orationibus in Iulianum, niſi dicamus eum laudatum à pietate, in comparatione impij Iuliani, nam alioqui Conſtantium perquàm ſtudioſum Chriſtianæ Religionis fuiſſe apparet, ex tot promulgatis edictis & Legibus, aduerſus Idololatras, ſuperſtitioſos, Incantatores & Magos: ac præterea Gre-

gorium

A gorium habuiſſe fidem ijs, quæ de ſuprema eius pœnitentia, quod nouis dogmatibus ſtuduiſſet, ferebantur.

Maſſaliani ſeu Euchitæ hæreſ.

Per hæc tempora Maſſaliani hæretici, ex Monachis Meſopotamiæ deſerta incolentibus, prodeunt; Euchitæ etiam dicti; quod ex ſententia Domini ſemper dicunt orandum, hoc vnum ſufficere, cætera omnia negligenda, opus manuum, & ieiunia penitus ignorant. item Enthuſiaſthæ, quaſi diuino ſpiritu afflati, qui ſe ſolos ſpirituales, cæteros omnes, carnales appellarunt, plura alia inſana, ridicula, & neſanda dogmata habent. Theodor. hæret. ſabul. lib. 4. hos refert in tempora Valentiniani, & Valentis, ſed præſtat Epiphanio credere tum viuenti, & ad Conſtantij tempora illos referenti, hæreſ. 80. Damaſc. item hæreſ. 80.
B Auguſt. de hær. cap. 57.

Mira deliria & ineptias ſuggeſſit diabolus, per illa tempora Monachis quibuſdam, quæ tranſierunt in hæreſim, ſed citò compreſſa eſt, eorum quidem in Ægypto, qui peccatum eſſe ſomniabant, neceſſaria corporum excrementa egerere, de quibus Athanaſ. ad Ammonem Monachum: aliorum etiam de quibus S. Epiphan. in ſua Anacephalæoſi: denique Eutacti Monachi Armeni, quem Epiphan. hær. 40. educatum refert in Palæſtina à Petro quodam profeſſione Anachoreta, reuera autem impoſtore, extremo tempore Conſtantij, qui damnabat nuptias, & carnes manducantes; ſuadebat, ſeruos dominos contemnere: Preſbyterorum coniugatorum oblationes reſpuendas aiebat, Eccleſias contemnebat, &c. ad-
C uerſus cuius hæreſes videtur Synodus Gangrenſis congregata, quas ſingulis viginti capitibus iugulat. Vocatur ille quidem in Synodo Euſtathius, & à Socrate, ac Sozomeno, putatur fuiſſe is Euſtathius Sebaſthenus Arianus, quem & aiunt auctorem fuiſſe vitæ monaſticę in Armenia, Ponto & Paphlagonia; Sed Baſilius, qui totam eius vitam retexit, epiſtol. 74. 79. & 82. prope finem, nihil affert de eius Monachiſmo, (cuius nec vllum vſum fuiſſe in illis regionibus ante Baſilium, ex Epiſtola eius 63. ad Neocæſar. colligitur) vt nec Epiphan. hæreſ. 75. & hæreſum in Synodo illa damnatarum nullus veterum, Euſtathium Sebaſtenum inſimulauit; alium igitur oportet fuiſſe Euſtathium. ſed nos ex multis coniecturis Eutachum ſubſtituendum cenſuimus. Satis ex dictis colligitur temerè quoſdam aſſeruiſſe
D Aſcetica illa præclara Baſilij, eius Euſtathij fuiſſe, præterquam quòd ex Gregor. Nazianz. Baſilij eſſe probantur.

Athanaſ. quatuor orationes edit in Arianos.

Athan. ſciens Arianos fauore Conſtantij ſubnixos, ſuam ipſorũ perfidiæ profeſſionem tradidiſſe Catholicis ſubſcribendam, additoque mandato Imperat. quamplurimos ad id inductos, zelo domus Dei incenſus, è latebris ſuis quatuor orationes ſe dignas, pro fidei Catholicæ defenſione, emittit: quas hoc ipſo anno, adhuc viuente Conſtantio, editas ſatis ex eo probatur, quod ante trigeſimum ſextum, eos ait hæreticos declaratos, iudicio Synodi vniuerſalis. Ex eo item quod ait in fine: *Nos enim ſcimus humaniſſimum Imperatorem, vbi rem cognouerit, cohibiturum eſſe eorum malitias, ipſosq; diuturnos in vita non fore.*

E Iulianus Naiſſi in Dacia nuncio accepto de obitu Conſtantij, Conſtantinopolim progreſſus tertio Idus Decembr. fauſtis acclamationibus excipitur, cùm annum ætatis ageret vndetrigeſimum. Ex Ammiano & Zoſimo.

Iulia. init Imp. & Apoſtatam à fide ipſo initio ſe prodit.

Iulianus viginti annos Chriſtianam fidem profeſſus, decem, ob metum Conſtantij, eam ſimulat, atque hoc primum adeptus Imperium, metu ſolutus, Chriſtianam religionem ſolemniter abnegat (vnde Apoſtata dictus) & Summus Pontifex, impuris ritibus initiatur, qui deſcribuntur à Prudentio Periſtephanon in Roman. hymno 10. Ipſemet epiſtola ad Alexandrinos. Gregor. orat. 1. in Iulianum. Templa Deorum aperiri, & hoſtias immolari edicit. Ammian. [a] Socrat. [b] Sozom. [c] Pontificem ſe etiam Eleuſiniorum ſacrorum creari vult. Eunap. in Maximo.

a *lib. 12.*
b *lib. 3. c. 1.*
c *lib. 5. c. 3.*

Summus ipſe Gentilium Pontifex, Pontifices minores creat, & dimittit in prouincias, A & Magos euocat. Eunap.

Vltio diuina in perſecutores Catholic. exercita per Iulian.

Magna Dei prouidentia factum, vt qui in gratiam Conſtantij, Domeſtici & Magiſtratus Arianis fauerant, Catholicos vexauerant, ipſi à Iuliano, Chalcedone tribunali conſtituto, alij exilijs, alij mortibus acerbiſsimis, varijs de cauſis afficerentur. Ammianus [a], Socrates [b].

a lib. 22. b 3. c. 1.

Ad conciliandum ſibi omnium Chriſtianorum animos, Catholicorum, & omnium ſectarum, Epiſcopos, à Conſtantio proſcriptos, & in exilium actos reſtitui, illisque bona reddi mandat, &, ne quis quemquam Chriſtianorum iniuria afficiat, vel contumelia, neve ad immolandum inuitos trahat, edicit. Epiſcopos ipſos inter ſe conciliare, & cum plebibus ſtu- B det. Ammia. lib. 22.

Victorem hiſtoricum, virum Conſularem, hoc anno Iulianus præficit ſecundæ Panno-niæ ærea ſtatua donatum. Vict. in Iuliano.

Christi Annus	*Liberij Papa*	*Iulian Imp.*	*Mamertino atque Neuitta* Coſſ.
362.	11.	2.	

Magos euocat & colit Iul.

IVLIANVS euocatum ad ſe per literas Maximum Philoſophum Cynicum, ex Aſia veniſſe cum audiſſet, publica edens munera, exiliuit indecore, & effuſo curſu, obuiam pro- C greſſus, oſculatum, ſusceptumque reuerenter, ſecum induxit. Ammianus libro 22. huic, vt inſigni Mago, & qui ſe ad impietatem induxiſſet, addictiſsimus fuit. Eunap. Iulian. epiſt. ad Maximum. 15.

Eruditione clariſsimos viros, ad ſe vocatos, nobilibus decorat Præfecturis, Themiſtiũ Philoſophum, vrbis Præfectum creat; Libanium celebrem Oratorem, Quæſtura, & alios alijs Magiſtratibus ornat. Mamertinus in Panegyrico, in quo inter cætera: *Tu tu, inquam, maxime Imp. exulantes relegatasq; virtutes ad Remp. quodam poſtliminio reduxiſti, &c.*

Gregorius tamen Nazianzenus, orat. 2. ad Magiſtratus & Præfecturas, vnum ait, ſuffragium erat perfidia, Chriſtianiſmique deſertio: ab eoque beneficia conſequebantur, qui ſibi D ipſis ſceleratiſsimè conſuluiſſent. & poſt ſubdit, de multis illi familiariter ſtudiorum communione cognitis, quos magno ſtudio euocatos, eluſerit, & inanes dimiſerit. Extat epiſtola, qua ſanctum Baſilium Athenis olim egregia eruditione ſpectatum, ad ſe inuitat. Propterea igitur, vt dixi, ait, & publicis equis veteris, cumque apud nos, quantum tibi videbitur, fueris; tum à nobis honeſtè, & vt decet, dimiſſus, quò voles, proficiſceris. Alias etiam interueniſſe inter eos epiſtolas ex Baſilij epiſt. fragmento (quod extat Act. 2. Concilij Nicæni II. & Act. 2. VII. Synodi) appareret, quibus cùm ad eum venire non conſentiret inuitatus, & ad impietatem prouocatus, magno animi robore Chriſtianam fidem per literas profitetur.

Iulian. Baſilium per epiſt. euocat.

Baſil. Catholicã fidẽ per epi. apud Iulianũ profitetur.

Ex epiſtola B. P. N. Baſilij ad Iulianum Imperatorem Apoſtatam: *Quemadmodum à Deo* E *Chriſtianam & inculpabilem noſtram fidem, veluti hæreditario iure accepimus, ſic confiteor, & in ea maneo. Credo autem in vnum Deum Patrem omnipotentem, Deum Patrem, Deum Filium, Deum Spiritum Sanctum; vnum Deum, hæc tria adoro & glorifico. Confiteor etiam Filij incarnati Oeconomiam: Deinde ſanctam Mariam, quæ ſecundum carnem illum peperit, hanc Deiparam vocans. Suſcipio etiam SS. Apoſtolos, Prophetas & Martyres, qui pro me apud Deum ſupplicant, quo per illorum interceſsionem propitius ſit mihi Deus noſter benigniſsimus, & remiſsionem peccatorum mihi gratis largiatur. Quã ob cauſam & hiſtorias imaginum illorum honoro, & palam adoro. Hoc enim nobis à SS. Apoſtolis non eſt prohibitum, ſed in omnibus Eccleſijs noſtris, eorum hiſtorias erigimus.* hactenus ex epiſtola.

Tentauit etiam & Gregorium ſibi beneficijs deuincire, quem tamen acerrimè ſibi, ob pie-

A tatem, expertus eſt aduerſantem, quem vtrumque poſt reditum ex Perſide deſtinauerat neci.

Cæſarium Gregorij fratrem, inſignem Philoſophum, quem Conſtantius in Senatum ampliſsimum cooptârat, nobili Præfectura, nempè Theſauri cuſtodia, ornauit: quod indignè admodum acceptum eſt ab eius parentibus, & fratribus, atque Gregorius ipſe, grauiſsimas de ea re ad eum dedit literas; quibus excitatus Cæſarius, prætulit ignominiam Crucis, palatijs Regum, & magna ac clara voce Chriſtianum ſe eſſe ac ſemper fore, coram Iuliano pronunciauit, & ſe ad nos, inquit Gregor. recepit, exul beatus, & victor incruentus, atq; ob ignominiam clarior, quàm ob priſtinam gloriam, nominisq́; ſplendorem.

Cæſarius Greg. frater profeſſus coram Iul. fidem, deſerit Aulã, in præfecturam.

B Non ſic Ecebolius Sophiſta Conſtantinopolitanus, ſub Conſtantio ardenter Chriſtianiſmum profitens, ſub Iuliano fidei deſertor, ob idque illi percarus, eo mortuo, rediens ad Eccleſiam, ante eius portam ſe pronum abijciens, ſic vociferatus eſt: *Me quaſi ſalem infatuatum pedibus conculcate.* Socrat.[a]

a lib. 5. c. 11

Coluit præterea Iulianus mirificè Oribaſium Pergamenum, quo vſus eſt medico, qui, inquit Eunap. tantùm in cæteris quoque excelluit virtutibus, vt ad Imperium etiam Iulianũ euexerit. alios quoq; Philoſophos obſeruauit, ſed ante omnes Libanium Sophiſtam Antiochenum plurimi fecit, vt eius perbreuis ad ipſum epiſtola demonſtrat, nu. 14.

Laude ſanè dignum videri poterat in Iuliano, eruditorum conſuetudine delectari, niſi C complures ex illis, ſic foris Philoſophos agerent, vt tamen Magos, & Haruſpices intus gererent. Sed condonetur hoc illi, pro ſua impietate. Quid verò cum Philoſopho, qualis videri volebat, grex lenonum, meretricularum, cinædorum, quibus, prætextu Religionis, ſtipatus obambulabat? hæc ſe Antiochiæ præſentem ſpectaſſe S. Ioannes Chryſoſtomus affirmat, in oratione aduerſus Gentiles. Sed & Ammianus libro 22. de his meminit. Sacrificanti exta animalium coronatam crucem aliquando prætulerunt, quod alijs indicare viſum, potentiam crucis; at illi circumſcriptionem, & quaſi finem noſtræ Religionis interpretati ſunt. Gregorius oratione 1. in eum, Sozomenus[b], Nicephorus[c]. Alias item ſacrificanti, præſente Chriſtiano, qui credebatur gentilis, omnia irrita & vana cedebant, ipſo & D Sacerdote, ac alijs miniſtris horrore perfuſis, alijs ſtupentibus, & Ieſum inuocantibus. Prudent. in Apotheoſi contra Iudæos.

b lib. 5. c. 2
c li. 10. c. 3.

Iuliani Perſecutio.

NOvo genere perſecutionis Iulianus Chriſtianos aggreditur, ſuaſionem & blanditias ſibi retinens, populari turbæ & Magiſtratibus, vim & coactionem permittens; id tamen ſedulò agens, ne qui, pietatis cauſa, ſed criminis alicuius nomine tantùm, vt facinoroſi punirentur, inuidens nimirùm illis Martyrij gloriam. nec tamen ita lenitatis & cle- E mentiæ ſimulationem retinuit, quin ſæpius in crudelitatem & furorem erumperet. Domeſticos igitur primùm hoc genere perſecutionis inſectatur, alios alliciendo, fortiter reluctantes, occidendo; alios expellendo. Helpidium Præfectura prætorij à Conſtantio donatum, conſtantiſsime fidem Chriſtianam profitentem, Præfectura primo exutum, in ordinem redigit, mox alia quæſita occaſione, vt Imperij perduellem, dire, cum alijs necandum præcipit: de quo Martyrolog. 26. Kal. Decemb. mox in milites conuerſus, hominum genus ſimplicius & rudius, & deceptioni magis expoſitum, partim per ſe, partim per Magiſtratus, alios honoribus capit, alios alijs artibus in fraudem inducit.

Nemine religionis cauſa, ſed criminis, [illegible] occidunt [illegible] fraudes [illegible] & [illegible]

Labarum, Imperatorium vexillum, amota cruce, in veterem formam redegit, deorum appictis imaginibus, cum imagine Principis, vt cum ſolita veneratione Principis, etiam

Deos venerari viderentur. addit quoque, vt cùm donatiuum milites acciperent (quod qui- A dem Kalend. apud Roman. & natali tum Impp. tum primarum vrbium ſolitum fieri) thus offerrent, perinde quaſi olim hoc fuiſſet apud Roman. decretum: quorum alij ne thus offerrent, donatiuum renuerunt, alij minimè rem aduertentes, nihil ſe peccare ſuſpicati ſunt; quod poſteà cùm reſciſſent, admoniti, dolore, & pœnitentia facinus eluerunt, & proiecto ad pedes Imperatoris auro, ceruices gladio obtulerunt, quos non quidem corona martyrij ornari voluit, ſed à militia excluſit. Prætorianum militem Chriſtianum nullum eſſe voluit, ſed nec Magiſtratum gerere. Valentinianus, Valens, & Iouianus, inſignes duces, ne fidem proderent, balteo ſe exuerunt, quorum illi duo relegati ſunt, & omnes tres deinceps pro fideli confeſsione, diuinitùs remunerati, Imperium acceperunt. Quantumuis au- B tem Iulianus patientiam & manſuetudinem ad illecebram pietatis, plurimùm affectârit, ſæpiùs tamen excandeſcebat, & quaſi in furorem vertebatur: legendus ſanctus Ioan. Chryſoſtomus ſerm. de S S. Iuuentio & Max. Gregor. Nazian. Sozom. Socrat. Theodor. hæc latius proſequentes.

Tres Duces ob fidē baltcum deponētes mercedē pietatis, etiā in hac vita, imperium deinceps acceperunt.

Pietas populi C.P.

Populum quoque Conſtantinopolitanum ad ſuam impietatem pertrahere, hoc commento molitus eſt. Ineunte Quadrageſima pollutos tantùm cibos venum exponi præcepit, quam contaminationem ciborum vt vitarent, admonitione Theodori Martyris, cocto omnes frumento vſi ſunt in cibum, ditioribus largiter pauperibus impartientibus, quod ſolemne deinceps fuit, vt eo die coctum frumentum erogarent in pauperes. Nectarius ora- C tione ſuprà citata.

Sanctiſsimum Crucis ſignum, quod Conſtantius felicitatis vrbis illius ſignificandæ cauſa, in capite eiuſdem vrbis ſimulacri exſculpſerat, Iulianus impiè terra deſodit. Suidas v. μίλιον.

Legatos Perſarum, quod, vt Chriſtiani nollent ſacrificare, obtrūcat. a li. 10. c. 11

Commoratus Iulianus Conſtantinopoli aliquot menſes, (non 10. vt eſt apud Zoſimum lib. 3.) quam vrbem & patriam, maximis incrementis auxit & ornauit; Senatu, Portu, Porticu, cum Bibliotheca; in qua ſuos libros depoſuit) tranſgreſſus Chalcedonem, nactus eſt Legatos à Rege Perſarum Sapore (non Alemundaro, vt habent mendosè acta) miſſos & inuitatos ad ſacrificia Idolorum, magnis animis, vt Chriſtiani, cùm renuiſſent, con- D tra gentium ius, neci tradit. Acta apud Metaphraſten 17. Iunij, Martyrolog. Romanum. Nicephor.[a]

Iulian. Cæſarienſib. ob eorū fidem infenſiſſimus. b lib. 5. c. 4

Progreſſus Cæſaream Cappadociæ, Ciuitatem primariam, eam ex numero Ciuitatum deleuit, & Cæſaris priuauit nomine (quod regnante Claudio, cùm antea Mazaca vocaretur, obtinuerat) illi infenſiſsimus, quòd omnes ferè Chriſtum colerent, & Deorum templa diruiſſent, & templum præcipuè fortunæ, quæ eo regnante, ſolùm ſupererat, omnes opes Eccleſiarum, tum Cæſareæ, tum in eius confinibus diligenter veſtigatas ſuſtulit, clericos in militum numerum ſcripſit, & alijs Ciues oneribus preſſit, iureiurando interminans, ni delubra Deorum reſtituerent, morte plectendos. Sozomen.[b] Eupſychium, ait, patricium E Cæſarienſem Martyrio vitam finiſſe. Martyrolog. 9. April. S. Gregorius orat. 1. in Iulia. addit, promiſcuam plebem furentem in Chriſtianos impetum feciſſe, & multa cæde perpetrata, plura etiam comminatam. Gentis verò præfectum, quod media via inter leges & tyrannidem incedens, multis Chriſtianorum abductis, de nonnullis etiam Gentilibus ſupplicium ſumpſiſſet, Præfectura ignominiosè abdicatum, & in exilium actum eſſe. Et in funere patris, idem Gregorius commemorat, de militibus in alias Cappadociæ Eccleſias immiſſis, & Eccleſia Nazianzena, ab eius furore vindicata, à Gregorio patre, eius Epiſcopo, pijs ſuis votis & precibus atque totius populi.

Baſil. per-

Baſilius egregie doctrinis excultus, Athenis, Cæſaream Cappadociæ redit, & quan-

tumuis

A tumuis eximia virtute & pietate excelleret, altiora tamen animo ſpectans, Alexandriam, Aegyptum, Palæſtinam Cœleſyriam, & Meſopotamiam peragrauit, inſtitutorum Monachorum cognoſcendi gratia, & inde reuerſus, Monaſticum inſtitutum arripuit: qui cùm prius ſanctos libros populo lectitaſſet & explanaſſet, ab Hermogene Epiſcopo Cæſarienſi presbyter efficitur. Baſil. epiſt. ad Euſtathium, quæ eſt 79. Gregor. in laud. Baſil.

Egrat prouincias in ſtitutorũ Monaſticorũ cauſa. Baſilius fit Presbyter Monach' quoque.

Per id tempus vacante Eccleſia Cæſarienſi, per Hermogenis Epiſcopi mortem, de creando Epiſcopo agebatur, & poſt multam contentionem, cùm ſe Baſilius clam ſubduxiſſet, tandem plebs tota, vno conſenſu primarij ordinis virum vnum Euſebium nomine, eximia illum quidem vitæ probitate præditum, nondum tamen diuino baptiſmo conſi-
B gnatum, inuitum & repugnantem, militaribus copijs opem ferentibus, Epiſcopis baptizandum & conſecrandum offerunt: quod illi non libenter, ſed vi potius adacti, præſtiterunt. ſed poſtquam diſceſſiſſent, vim cauſantes; ordinationem irritam reddere ſtudebant, vrgente etiam Prouinciæ Præfecto, quam tamen Nazianzenus Epiſcopus, Gregorius ſenior ſuo conſilio & auctoritate ratam, vt haberent, effecit; deterrito breui, ſed graui Epiſtola Præfecto, quem res noſtras, ait, ne limis quidem oculis aſpicere fas eſt. Gregorius in funer. Patris.

Monachi, quibus præerat ſanctus Baſilius, occaſione violentæ ordinationis Euſebij, ab eius ſe communicatione ſegregant, & magnam populi, & Magiſtratuum ſecum partem ab-
C ſtrahunt, & ipſe Euſebius hac de cauſa & alijs, parum æquum animum gerit erga Baſilium, qui ad inuidiam declinandam, in Ponticas ſolitudines ſecedit, in locum Mataza dictum, circa ripas Iris fluminis: quo pòſt paulo ſecutus eſt eum, intimus & chariſsimus ſodalis, Gregorius. qua re comperta, Cæſarienſes litteris eum euocare conati, referunt epiſtolam, quæ eſt 141. de ſeceſsione ſua. Gregorius in laudem Baſilij. Baſilius epiſtola 12. quam regionem amœniſsimam & fœcundiſsimam deſcribit Strabo, lib. 14. Sed ad Iuliani perſecutionem redeamus.

Baſil. Monaſterij Præfectus.

In Galatia, vicina Cappadociæ, Baſilius presbyter Ancyranus, regnante Conſtantio, Arianam impugnans impietatem, ab illis conuentus agere prohibitus eſt, poſt
D verò, regnante Iuliano, ſatagens, ne quis Chriſtianus cultu Idolorum pollueretur, in odium incurrit Gentilium, à quibus Præſidi oblatus, per multos cruciatus Martyrium conſtanti animo ſuſtinuit. Quo eodem Iuliani tempore Ancyræ item Melaſippus, Antonius, & Carina, Martyrio occubuerunt. Sozomen.[a] Martyrolog. 7. Id. Nouembr.

Martyr. in Galatia.

[a] li. 5. c. 10

Nobile etiam in eadem Galatiæ Prouincia certamen exegit Philorrhomus, decaluatus & pueris traditus verberandus, poſt etiam pijs peregrinationibus nobilitatus; Palladius in Lauſiacis, cap. 31.

Iulianus inſectans omnes Chriſtianorum ſectas, omnes etiam cuiuſuis ſectæ in ſe pro-
E uocauit, vt Marim Chalcedonenſem, Arianum veternoſum, qui Atheum eum appellauit, & gratias Chriſto ſe agere dixit, quod cæcus eſſet, ne eum impium videret: & Buſirim Ancyranum, ſecta Encratitam, quem Præſes, quod iuueniliter in ritus Gentilium exultaſſet, in equuleum ſublatum, mira eius conſtantia, torſit; qui mortuo Iuliano, dimiſſus, ſub Theodoſio ad Eccleſiam redijt. Sozom.[b]

[b] li. 5. c. 10

Peſsinunte in Phrygia, famoſo matris Deum Idolo reſtituto, duo Adoleſcentes contumelia in illud irrogata, & ara diruta, in ius vocati, & tormentis ſubiecti, ingentis animi ſpecimen ediderunt. Gregor. in Iulianum.

Martyr. in Phrygia.

Meri vrbe Phrygiæ, Almachius Præfectus delubrum repurgari, & Idola reſtitui iubet. quæ aliquot Chriſtiani, pietatis ſtudio incenſi, noctu ingreſsi ſubuertunt, cuius cauſa cri

[illegible], cum plures viderent pen[illegible]i, le [illegible] Præ[illegible]to produnt, & [illegible] [illegible] tum [illegible]mitionis [illegible]gare, poſt multa cruciamenta, cru[illegible] [illegible], igne ſubiecto, mi[illegible], poſtremi [illegible] verbis Pr[illegible] aſſati: *[illegible] tate [illegible] Almachi, carnes aſſ[illegible] [illegible]ndi, ver-* A

a li.5.c.10. b li.5.c.10. *[illegible] alter[illegible] [illegible] videamur.* Soc.[a] Sozom.[b] Menolog. & Mar-tyrolog. prid. Id. Septembr.

in Propõtide. C[illegible] in Propontide, Gentiles admixti Chriſtianis, à Iuliano permittente, i[illegible] [illegible] Deorum delubra, [illegible] & [illegible] Seniorum coram Epiſcopum in carcerem [illegible] coniicit, dein[illegible] ipſum, & Clericos [illegible] eiicit, eo prætextu, ne ſedi[illegible] [illegible]tarent ſed [illegible] vt [illegible] & Cleric[illegible]um abſentiam à conuentibus ceſſantibus, [illegible]

c li.5.c.14. [illegible]ſorum R[illegible] [illegible] calrent. Sozom.[c] B

Martyres in Thracia. De [illegible] mentio eſt apud Menolog. & Mar-

d lib.3.c.6. tyrolog. xj. Kal. Nouembr. & apud [illegible]or.[d]

Iulianus iam medium [illegible] Perſicum, Antiochiam progreſſus, [illegible] cum exercitu. Antiochena ciuitas Chriſtianis referta, & ibi, ob impietatem [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible]ibus, quæ dum publica vidit, & luculenta oratione refellere, nec Philoſophi, nec Imperatoris [illegible] [illegible]gitur, & populum ſæpius ad ea in[illegible]

e lib.22. da prouocat, & quæ tempore per [illegible] ventura erant, ipſe illa oratione per-

f li.3.c.[illegible] petuæ quaſi conſignat memoriæ. Greg. in Iul. Ammian.[e] Socrat.[f]

Antiochẽni Martyr. Iuliano impietatem ſtudioſe reſtituere molienti, reſiſtere vehementer, inter cæteros C

Chriſtianos, Preſbyteri duo Antiocheni, Eugenius & Macarius, eum coram arguentes, de quibus, dum [illegible] habere, Artemius [illegible] ſub Conſtantino aduerſus Maxentium meruerat, & à Conſtantio inter cæteras Præfecturas, nouiſſima Auguſtali Ægypti honeſtatus fuerat, ab eo euocatus, ſpeci[illegible] quod atrocium criminum reus eſſet, ſed re[illegible] quod [illegible] Chriſtiana religione, plurima ſimulacra confregerat, Antiochiam adueniens, n[illegible] [illegible] impietatis coarguit, ob idque ab eo obtruncari eſt iuſſus, deportatis in ſolitudinem Oaſenam [illegible] Eugenio & Macario. Menolog. & Martyrol. 2[illegible] Septembr. Ammian. lib. 22.

Oraculũ Daphnes obmutuit ob Babylæ reliquias. Idem agre ferens Daphneum Apollinis oraculum obmutuiſſe, de cauſa ſilentij dæmo- D

nem [illegible] rogans, re[illegible] hoc retulit: *Daphnes locus cadaueribus ſcatet, id quod oraculum arcet.* [illegible] vero probe [illegible] Iulianus [illegible]um ob S. Babylæ corpus ibi conditum, cuius diuina quadam [illegible] oraculis tenebatur, aſportari iuſſit. quod quidem celebri pompa à Chriſtianis, cum magna frequentia, cum hymnis in Vrbem illatum eſt, cum illud ſubinde concinerent: *Confundantur omnes qui adorant ſculptilia, & qui gloriantur in ſimulacris ſuis* [illegible]us ex[illegible] Imperator, mandat ſupplicia de Chriſtianis ſumi, quos plurimos [illegible]

Theodorus martyr. [illegible] die Præfect[illegible] coniicit, & in primis Theodorum quendam adoleſcentem, [illegible] in equuleo [illegible] & [illegible] ſuſſo[illegible] ſicie [illegible]ebat, quem pri[illegible] cecinerat, P[illegible] [illegible] d[illegible] [illegible]ret: qua [illegible] obſtupefactus Præfectus, Iuliano [illegible] re ab inſtituto ſuadet, [illegible] & Chriſtianis augeri gloria, & ſe ludibrio haberi. [illegible]

Vindiciæ [illegible]tur ex Præf. [illegible] [illegible] dimittuntur. Adoleſcens porrò poſt interrogatus, reſpondit, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cæteriſſe, ſed aſ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ardores reſti[illegible] [illegible], & ar[illegible] [illegible]

g li.2.c.36. na [illegible] [illegible] Rufinus teſtatur, Antiochiæ cum eſſet. [illegible] ro S[illegible] [illegible] ceſſit, [illegible] erſit, ſed cum [illegible] [illegible]

Horrendũ quid[illegible] Apoſtatarum. re[illegible] [illegible]periſſerit, ea [illegible] poteſt, [illegible] horrend[illegible] exi[illegible] quorum [illegible] piorum e[illegible], vt Iulianus auunculus, [illegible] ex Chriſtiano [illegible] redditus, [illegible] profanans, [illegible] percuſſus [illegible]; vt Felix [illegible] [illegible]

A qui [illegible] de cælo de repente m[illegible] [illegible]uit; vt Elpidi[illegible] Comitis rerum p[illegible]tarum, item deſertoris, qui licet tardius, pœnas impietatis luit. hæc [illegible] & [illegible] diuerſè narrantur a Chryſoſt. orat. contra Gentiles, Sozom. [a] (qui & de eximio Martyrio Theodoreti, Theſauri Eccleſiæ cuſtodis, quod eum indicare recuſaſſet, meminit) & Theodoret. [b], & Nicephoro [c], qui addit alia horrenda ſupplicia, in [illegible] quendam Epiſcopum, & Theo[illegible], d[illegible] [illegible]s fidei diuinitus inflicta. de Felicis & Iuliani [illegible] [illegible] Ammianus meminit, lib. 23. a lib. 5. c. 7 b li. 2. c. 11. & 12. c l. 10. c. 20

S. Babylæ reliquijs in Vrbem illatis, ignis cœlitus demiſſus Templi Daphnitici Apollini tectum, cum eius ſimulacro totum exuſſit, quem ignem de cœlo lapſum Dæmonis
B ſacerdos, inter tormenta confeſſus eſt, id ipſum Iuliano Artemius [illegible], & ruſtici [illegible] prope habitantes, fulmen è cœlo [illegible] ſuper Templum [illegible], te[illegible]. Vt humano id maleficio factum probaretur, diriſſimam quæſtionem de Chriſtianis Iulianus habuit, irrito conatu, & niſi metus Martyris furore eius maior fuiſſet, tum [illegible] reliquias eius con[illegible]andas abiecisset; ſed veritus Martyris proximi vltionem, in Martyres longè poſitos ſtultè iram conuertit, alijs Martyrum ædibus, prope Apollinis Di[illegible] fanum, pro Mileto [illegible]m, diſturbari & incendi iuſſit. S. Chryſoſtomus orat. contra Gentiles. Sozom. [d] Theodor. [e] de Daphne incenſo, Libanius Sophiſta orationem magna diligentia elucubrauit, quam Iulianus epiſtol. ad eum 20. celebrat, qualem non potuiſſet vllus alius perficere, quam S. Chryſoſtomus orat. ſua contra Gentiles ex parte recitans, irridet, & exhibet irridendam. Apollinis Daphnæi templum cœlituscó[illegible] buritur. d li. 5. c. 19. e li. 3. c. 10.

De Sacerdotis Daphnes filio præclaram Theodoret. [f] narrat hiſtoriam, qui à Diaconiſſa [illegible]dam ad Chriſtianam pietatem inuitatus, & de ea edoctus, à patre aufugit, & rurſum retractus, omnia patris ſimulacra confregit, & diuinitus reſeratis clauſtris, quibus tenebatur [illegible], liber emiſſus, Hieroſolymam ad Cyrillum Epiſcopum profugit, & Chriſtiana religione ſuſcepta, poſt extinctum Iulianum, patrem quoque ad veram Religionem adduxit. f li. 3. c. 13.

Iulianus pergens liberius Chriſtianos tentare, & in perniciem impietatis retrahere,
D fontes pri[illegible] vrbis, & Daphnes, ſceleratis ſacrificijs polluit, & omnia eſculenta, aqua aſperſit luſtrali, quæ Chriſtiani ingemiſcentes & deteſtantes, tamen eiſdem veſcebantur iuxta illud Apoſtoli, (1. Corint. 10.) *Quidquid in Macello venditur, comedite, nihil interrogantes, propter conſcientiam*. porrò fontes illos ſic pollutos diuino miraculo exſiccatos eſſe, aſſerit Chryſoſt. orat. contra Gentiles. Theodor. [g] g li. 3. c. 14

Tunc quoque accidit, vt Euſignius miles emeritus, annum agens ætatis centeſimum decimum, cùm in Iulianum exprobraret Conſtantini fidem, ſub quo militauerat, & vt pietatis deſertorem, libere redargueret, vt Maieſtatis reus, ab Apoſtata obtruncari [illegible] iuſſus. Menolog. & Martyrol. Rom. 3. Aug.

Quo etiam tempore Martyrium ſubierunt Iuuentinus, & Maximus milites. Hi cùm in quodam conuiuio præſentem ſtatum deplorarent, delati ſunt ad Imperatorem, qui, ſpecie affectatæ Tyrannidis, bonis omnibus ſpoliatos, in carcerem trudit, vbi ab vniuerſa ferè ciuitate frequentantur, Principis mandato neglecto. Is, per ſummiſſos homines ad impietatem eos pellicere ſtudet, ac demum conſtantes in fide, mandat capite truncari, [illegible] reliquiæ, etiam propoſito vitæ periculo [illegible], & piè conditæ ſunt, ad quorum [illegible] [illegible] S. Ioan. Chryſoſt. orat. in eos. *Idcircò*, inquit, *ſæpè eos inuiſamus, tumulos adoremus, [illegible] [illegible] de contingamus, vt [illegible] de benedictionem aliquam aſſequamur.*

Sed [illegible] Tyrannum hunc [illegible], in [illegible] Publia Vidua [illegible] a nobiliſſima, & [illegible] eximiam virtutem [illegible]

Choro præiecta, Imperatore tranſeunte, illa in eius contemptum, decantari mandauit: *Simulacra gentium argentum & aurum, opera manuum hominum*; &, *ſimiles illis fiant, qui faciunt ea, & omnes qui confidunt in eis*, & cum Iuliano imperanti ſilentium, non acquieſcerent, productam Præfectam, anum venerandam, à ſatellite verberari iuſsit, quam cùm affirmet Theodoretus Ioannis matrem, ea apud Græcos ſententia inualuit, vt hæc fuerit Parens Ioannis Chryſoſtomi. Menolog. 10. Octob.) quod vt minus procerto affirmari poſsit, multa ſunt, quæ repugnent; nomen; cùm Chryſoſtomi matrem Anthuſam appellatam affirment: ætas, cùm iunior hoc tempore fuerit mater Chryſoſt. tum illud maximè, quod Ioannem illum Publiæ filium, dicat Theodoretus, non potuiſſe adduci, vt Epiſcopatum ſuſciperet, cùm Chryſoſtomum Conſtantinop. Epiſc. fuiſſe conſtet. Theodor.[a] A

a li.3.c.17. Porrò non ab anu fœmina tantum illuſus eſt Iulianus, ſed & deluſus à Mimo, Porphyrio nomine, qui vt Chriſtianam religionem riſui exponeret, baptiſmo, per iocum initiatus ſeriò exinde Chriſtum confeſſus, ſumma conſtantia perſtans in ſententia, bilem principis adeò mouit, vt in eum continuò animaduerti iuſſerit, ſicq; ex Mimo Martyr effectus, anniuerſario honore colitur 17. Kal. Octobr. Martyrol. Rom. B

His omnibus exagitatus Iulianus, grauibus Antiochenos afficit incommodis, atque eo potiſsimum, quod exercitum ad bellum Perſicum comparatum, ibidem in hybernis continuit, cogens eos annonam vili vendere, quam caro emiſſent, vt ob id multi à mercatura deſtiterint, & caritas inualuerit. Socrat. 5. cap. 15. Inde ira percitus Tarſum concedit, vbi Sacerdos Aeſculapij Artemius illum conuenit, columnas repetens, quas Chriſtiani ad ſui ipſorum Eccleſiam conſtituendam abſtuliſſent, quas ſumptibus Epiſcopi ſtatim reſtitui mandauit. Pagani, cùm vnam columnam demoliti vſque ad limen Eccleſiæ cum machinis pertraxiſſent, & longius promouere non poſſent, ea relicta diſceſſerunt; quam epiſcopus poſt Iuliani interitum, facillime leuatam in priſtinum locum repoſuit. Zonaras Annal. Tom. 3. C

Antiochiam reuerſus, nocturnas cædes fecit, alijs in Orontem fluuium demerſis, alijs in abditiſsimos ſpecus & foſſas coniectis, alijs pietatis cauſa necatis, alijs pueris & Virginibus diſſectis, ad euocationes animarum & diuinationes; de quibus Gregor. oratio. 1. in eum, & D

b lib.3.c.11. Chryſoſt. orat. contra Gentil. & Socr.[b]

Antiochiæ agente Iuliano, Legati Perſarum adueniunt poſtulatum, vt bellum palam indiceret, quibus reſpondit: *Me ipſum breui videbitis, & propterea Legatos mittere non eſt opus*. Socr.[c]

c 3.c.16.

Ab Antiochia ad perſecutionem in vtriuſque Syriæ Eccleſias tranſeamus. Ac primùm Conſtantiam (quæ vrbs eſt Palæſtinæ à Conſtantino ſic denominata in honorem filij Conſtantij ſeu Conſtantiæ ſororis, cùm antea nauale Gazenſium eſſet, & Maiuma vocaretur, & ob pietatem in Chriſtum à Gazenſium ſuperſtitioſorum iure exemerat, Gazenſibus ſuum ſubdidit, dempto Conſtantiæ nomine, quo tempore Gazenſes, Euſebium, Neſtabo, & E

Martyres in Syria. Zenonem, fratres captos, in carcerem coniectos, ac pòſt extractos, ferali impetu, per totam vrbem immaniter trahentes, dilacerârunt: quorum reliquias, ſtudioſè ex incendio relictas, oſſibus beſtiarum admiſcuerant, diuinitùs oſtenſas, & collectas, pia fœmina condidit. Præfectus, lenius aduerſatus, Gazenſium aliquot in carcerem ad ſupplicium coniecerat: ſtultius euocatum incuſat: *Nam quid cauſa erat, inquit, vt ad ſupplicium abducerentur hi, qui paucos Galilæos pro iniurijs, quas ipſis ſæpè, ac Deus intulerant, probe vlti fuiſſent?* Hæc latius Sozom.[d] In qua

d lib.5.c.3 & 8. cauſa Cæſarienſium Greg. refert dixiſſe: *Quid enim graue*, inquit, (*Iuſtus iudex, minimè Chriſtianos perſequens*) *ſi decem Galilæos manus vna Græcanica ſuſtulit? Hæc verò non perſpicua Chriſtianorum perſecutionis eductum?* orat. 1. in Iulianum.

Ijs iam

A Iidem Gazenſes, Hilarionem in ſuo agro commorantem, ad necem perſecuti ſunt, eo
tempore, eiuſmodi de cauſa; quòd, cùm apud eos inſignia miracula perpetraſſet, vnum in
theatro maximè perſpicuum fecit; Cùm Italici cuiuſdam Chriſtiani equos, ad Circenſe cer-
tamen deſtinatos, & ab aduerſario malefico, incantationibus impeditos ad curſum, aſper-
ſa aqua à ſe benedicta, liberos & expeditos reddidit; tanto omnium ſtupore, vt ſtatim e-
tiam ab Ethnicis acclamatum ſit: *Marnas* (Idolum Gazenſium) *victus à Chriſto eſt.* Is tum in
Oaſenam Aegypti ſolitudinem ſe recepit, & Gazenſes, deſtructo eius Monaſterio, impe-
trant à Iuliano, eius & Heſychij mortem, amboque vt quærerentur toto orbe ſcriptum e-
B rat. Hæc latius Hieronymus in vita Hilarionis, & Sozomen.[a] Sed eorundem Gazenſium — a li. 5. c. 9.
& Aſcalonitarum immania in Chriſtianos facinora, proſequitur Theodoretus[b] pauca, vt — b li. 3. c. 6.
ait, de pluribus ſumens ad commemorandum; Sacerdotum videlicet & ſacrarum Virgi-
num ventres diſſecuiſſe, eoſque ſartos hordeo, porcis deuorandos obieciſſe, quod facinus
recentes hæretici in Gallia imitati feruntur, & Sebaſtæ in Palæſtina item Ioannis Baptiſtæ — Gentiles
tumulum aperuiſſe, oſſa effodiſſe igni abſumenda, & eorum cineres paſſim diſperſiſſe; quæ — ſacras re-
iubente ipſo Iuliano, patrata eſſe apparet, ex ijs quæ ipſe habet in Miſopogone, loquens de — liquias ef-
Ethnicis ipſis Syris: *Deorum, inquit, templa reſtituerunt, ſepulchra verò Atheorum omnia* (ſic no- — fodiūt. &
minant ſacra conditoria Martyrum) *ſigno à me nuper dato, euerterunt: ita elati & erecti animis,* — diſpergūt.
C *vt ſcelera eorum qui Deos violârunt, acrius etiam, quàm mea ferebat voluntas, vindicârint.* Sed & Eli-
ſei Prophetæ oſſa, eadem affecta fuiſſe contumelia, Nicephorus[c] Rufin.[d] & acta Artemij — c li. 10 c. 13
Martyris 20. Octob. tradunt. — d li. 2. c. 28

Paria in ſacras Virgines admiſerunt Heliopolitani ad montem Libanium ſiti, quaſi vl- — Sacras Vir-
turi quod Conſtantinus Fano Veneris Heliopoli diruto, vetuerat, ne Virgines ſuas vt pa- — gines di-
trius mos antea fuerat, homini fortuitò occurrenti prius ſtuprandas traderent, quàm cum — uexant.
viris quibus deſponſatæ erant, congrederentur. Sozom. 5. cap. 9.

Porro Arethuſij Marcum ſuum Epiſcopum iam admodum ſenem, horribiliter tra- — Sanctos
ctum, punctim laceratum, miſerabiliter occiderunt, quem, olim partium Arianarum, veri- — Epiſcopos
D ſimile eſt ad Catholicos tranſijſſe, cum Grego. Nazian. eum appellet virum eximium ac ſa- — trucidant.
croſanctum ſenem; & omnes hiſtorici, cùm egregiam eius in patiendo conſtantiam nar-
rant, hominem pietate inſignem prædicent. Sozom.[e] Scythopolitani quoque in Palæſtina — e li. 5. c. 9.
in oſſa Patrophili iamdiu perſuncti munere Epiſcopatus, debacchati ſunt, dignè ſane hæc
Patrophilus, licèt pro pietate, in pœnam tamen impietatis paſſus eſt, cum eſſet Arianus, & in
Euſebium Vercellenſem apud ſe exulem crudelis in primis extitiſſet. Niceph.[f] — f li. 10. c. 13

Boſtrenis per publicum præconem Iulianus mandat, vt Titum eorum Ciuitatis Epi-
ſcopum expellant; at ille libellum ad eum mittit, conteſtans, quòd quamuis Chriſtiani
Gentilibus aduerſarij eſſent, tamen quietè & tranquillè ſe gererent, ſuiſque hortationi-
E bus inducti, nihil omninò ſeditioſum cogitarent. At Iulianus Titum plebi inuidioſum &
odioſum reddere parans, ſcripſit ad Boſtrenos inſidioſiſſimas & calumnioſiſſimas litte-
ras, quaſi Titus eos incuſaſſet, ſtudens omnino populos à Clericis ſeparare, & Epiſcopos il-
lis infenſos reddere, quo ſic à ſeipſis diuulſos facilius inuaderet. Ea epiſtola non extat inter
alias latinè editas. Sozomen.[g] In ea porrò epiſtola hæc verba maximè obſeruanda ſunt: — g li. 5. c. 14
Neminem enim ait *ipſorum* (Chriſtianorum) *inuitum ad Idolorum aras trahi permittimus, immò pa-
lam ipſis ſignificamus, quòd ſi quis ſua ſponte nobiſcum ſacrificiorum & libaminum particeps eſſe vo-* — [illegible]ngens &
luerit, eum prius expiationes Dijs offerre oporteat, deosq; rogare tutelares, noſtrorum piorum ſacrifi- — pudeuda
ciorum participem eſſe, antequàm animam quidem precibus ad Deos, corpus verò expiationibus purget; — hypocri-
hæc magna hypocriſi, Iulianus, vt nomen Violenti & perſecutoris effugeret, cum tamen — ſis Iuliani.
maxime perſequeretur.

A Athanaſius Synodum habet Alexandriæ, in qua adfuerunt tum modo Aegypti, Libyæ, Græciæ Epiſcopi, ſed & Arabiæ, Aſterius Petræ, Italiæ Euſebius Vercellenſis, & Hiſpaniæ, Lucifer Calaritanus, per Diaconos ſuos Legatos, Herennium, & Agapetum. Ex auctoritate porro Romani Pontificis Liberij coactam hanc ſynodum, non eſt dubitandum, vt colligitur ex Reſcripto Athanaſij ad Liberium cuius tantum extat fragmentum, &, ex eiuſdem auctoritate, ad eam conuenisse Euſebium Epiſcopum Vercellenſem, & Luciferum Calaritanum per Legatos; cuius pariter iuſſu, tanta ijdem ſibi ſumpſerint: nempe vt Lucifer, cæteris expulſis, crearet Paulinum Epiſcopum Antiochenum: cuius item Legati Diaconi fuerunt in dicta ſynodo, (non enim idem negotium erat vnius Ciuitatis Sardiniæ [illegible] Epiſcopi, ſed præſulis ſumma poteſtate fungentis) vtque [illegible] fungerentur Legatione ad reſtituendas collapſas totius Orientis Eccleſias: extat epiſtola Liberij [illegible] argumenti ad Italiæ Epiſcopos apud Hilarium in fragmentis recens editis, pag. 37. 38. *Synod. Alex.*

Quid in ea ſynodo actum ſit, habetur ex Athanaſio in epiſtola quidem ad Rufinianum (extat in Nicæna ſynodo 2.) *Communi decreto*, inquit, *placuit, vt hic, & vbique gentium quicunque lapſi fuerint proprio arbitrio, & anteſignani fuiſſent impietatis, ſi reſipiſcerent ignoſcendum quidem illis: verum non reſtituendos in Cleri numerum: Qui verò non auctores, ſed neceſſitate, & violentia compulſi fuerint: viſum eſt illis quidem ignoſcendum, & in Cleri locum reſtituendos, maximè cum probabilem defenſionem, & excuſationem dederint. Atque hoc quoque œconomice, & rationabiliter factum videtur*, &c. Et paullo pòſt, *Hæc & Romam ſcripta ſunt, Romanamq; Eccleſiam omnia comprobaſſe conſtat.* & hoc eſt quod dixit S. Hieronymus aduerſus Luciferianos: *Aſſenſus eſt huic parti totus Occidens, & per tam neceſſarium Concilium è Sathanæ faucibus ereptus eſt Mundus*; quod maximè dictum videtur propter Concilij Ariminenſis Epiſcopos deceptos, & coactos. *Lapſi Epiſcopi recipiuntur diuerſe, pro diuerſitate criminum.*

Decretum quoque aduerſus Eunomium, Macedonium, & alios Semiarianos, negantes Diuinitatem Spiritus ſancti, necnon tunc recens emergentem hæreſim, quæ poſtea dicta eſt Apollinaris, perfectam Chriſti incarnationem diminuentem, nempe animam ab homine detrahentem. Socr.[a] *Lib. 3. c. 4. & 5.*

D Sopita item in eadem Synodo eſt periculoſa controuerſia inter Catholicos orta, cùm alij affirmarent in Trinitate vnam hypoſtaſim alij tres hypoſtaſes, atque hi, illos Sabellianiſmi inſimularent; & illi hos Arianiſmi, cum tamen vtrique rectè ſentirent. Siquidem qui vnam hypoſtaſim dicebant, vnam οὐσίαν eſſentiam, & ſubſtantiam intelligebant, (nam vt Marius Victorinus in libello de homouſio recipiendo ait, *Græci οὐσίαν vel ὑπόστασιν dicunt, nos vno nomine ſubſtantiam dicimus, & οὐσίαν Græce pauci, & rarò; ὑπόστασιν omnes confitentes item perſonarum Trinitatem: qui verò τρεῖς ὑποστάσεις, non τρεῖς οὐσίας eſſentias, aut ſubſtantias, ſed tres perſonas in vna eſſentia confitebantur*: quibus expoſitionibus inuicem acceptis, & probatis in vnum conuenerunt, vt omnes pariter Arium, & Sabellium execrarentur. Epiſtola Synodica Alexandrinæ Synodi apud Athanaſium, titulo Tomus 12. ad Antioch. S. Auguſt. lib. 5. de *Catholici inter ſe concordia* [illegible]

E Trinit. cap. 8. & 9. *Eſſentiam dico, οὐσίαν Græcè dicitur, quam vſitatius ſubſtantiam vocamus. Dicunt quidem & illi hypoſtaſim, ſed neſcio quid volunt intereſſe inter vſiam, & hypoſtaſim, ita vt plerique noſtri, qui hæc Græco tractant eloquio, dicere conſueuerint μίαν οὐσίαν, τρεῖς ὑποστάσεις, quod eſt Latinè vnam eſſentiam, tres ſubſtantias, ſed quia noſtra loquendi conſuetudo iam obtinuit vt hoc intelligatur, cum dicimus eſſentiam, quod intelligitur, cum dicimus ſubſtantiam, non audemus dicere vnam eſſentiam, tres ſubſtantias ſed vnam eſſentiam vel ſubſtantiam, tres autem perſonas quemadmodum multi Latini [illegible] tractantes, & digni auctoritate dixerunt: cum modum alium aptiorem non inuenirent [illegible] verbis quod ſine verbis intelligebant.* Hæc Auguſtinus.

Declaratum prætereà eſt in eadem Synodo, Confeſſionem illam [illegible] ab Arianis, [illegible]

titulo

In Côcil. Sardic. nihil additũ ad Côfeſſ. Nicęnam.

titulo Concilij Sardicenſis, promulgatam, eſſe ſpuriam, & in eo Concilio nihil additum ad A
confeſſionem Nicænam. De quibus omnibus ſcripta eſt Epiſtola Synodalis, prius ad Antiochenos, poſt ad vniuerſos Orientales miſſa, extat apud Athanaſium.

Lucifer ſtatim vt exilio ſolutus eſt, nomine, vt credibile eſt, Liberij Papæ, Antiochiam proficiſcitur, ad Eccleſiam illam diſciſſam ſarciendam, & ad vnitatem, ſub vno Epiſcopo, redigendam, cùm alij Catholicorum communicarent Meletio, quem Eudoxiani Antiochenſibus dederant Epiſcopum, vt ſuarum partium, qui tamẽ pòſt ſenſit cum Catholicis; alij verò minimè illi communicare vellent, eo quòd ab hæreticis datus fuiſſet Epiſcopus.

Lucifer Paulinum dat Antioch. Epiſcopum, ex Rom. Pôt. cuſtoritate.

Lucifer igitur præproperus, vt ait Rufinus, Paulinum Catholicum quidem, & ſanctum virum, ac per omnia dignum Sacerdotio, dat illis Epiſcopum, quem & Synodus Alexandri- B
na, & Romana Eccleſia probauit, nec propterea tamen Eccleſia illa in vnum collecta eſt, quantumuis fermè Meletius vſque ad Valentis tempora exularet, vt habet Chryſoſtomus in oratione de Natali Meletij. [a] Euſebius Vercellenſis Epiſcopus, ſtatim poſt Concilium, Alexandria decedens, Antiochiã contendit, & inuento populo in duas ſciſſo factiones, ægrè tulit, & inde Orientem peragrans infirmos in fide, inſtar præſtãtis Medici, ad integram valetudinem reſtituit, doctrina Eccleſiaſtica inſtruxit, erudiuitque (Socrates [b]) quod ex auctoritate Sedis Apoſtolicæ factum oportuit, illum quidem in Cappadocia fuiſſe innuit S. Gregor. Nazianz. cùm agit de creatione Euſebij Epiſcopi.

a Apud Sur. 12. Octobr. b li. 3. c. 7.

Diſſenſionis inter Luciferũ. & Euſeb. cauſa. c li. 5. c. 12. d li. 1. c. 30.

Diſſenſionis porrò cauſa inter Euſebium, & Luciferum ortæ, vnde noua poſteà ſe- C
cta deriuata eſt Luciferianorum, non omninò videtur ea fuiſſe, quam affirmat Socrat. loco proximè citato, & Sozomen. [c] & Rufin. [d] quòd Euſebius non probaſſet ordinationem Paulini à Lucifero factam: quomodo enim non probaret, quam Synodus probaſſet, in qua ipſe Euſebius, & Paulinus per legatos affuiſſet? Ea igitur cauſa fuit, quòd auſterioris ſpiritus cùm eſſet Lucifer, indignè tulit ex Synodi decreto ianuam patefactam Epiſcopis omnibus lapſis, quaſi nihil deliquiſſent, ideoque in Euſebium, quem aduenientem Antiochiam primum eſt nactus, velut in eius Decreti auctorem inuectus eſt, eoque magis in eum exacerbatus, quod ex ſuſcepto munere legationis, idipſum paſſim præſtaret, vt Epiſcopos, qui cùm Arianis communicaſſent, ad ſuas ipſorum Eccleſias, impertita illis commu- D
nione Catholica, reuocaret.

Schiſma Luciferianorum.

LVCIFER igitur non modò improbauit Decretum Synodi, de recipiendis, cum dignitate, Epiſcopis lapſis, ſed etiam ſe ab eorum communione ſeparauit, qui eos ſub ſatiſfactione, & pœnitentia reciperent: &, relictis, ſuæ ſententiæ in Oriente paucis aſſeclis (vt eſt apud Marcellinum eiuſdem ſchiſmatis presbyterum Luciferianum) regreſſus ad ſuam
Eccleſiam, *ſiue*, inquit Rufinus, *quia cita morte præuentus, tempus ſententiæ mutandæ non habuit* E
(etenim temerè cœpta ſpatio corrigi ſolent) ſiue hoc animo immobiliter ſederit, parum firmauerim. Ex ipſo interim Luciferianorũ ſchiſma, quòd, licèt per paucos, adhuc voluitur, ſumpſit exordium; miſerandus planè caſus illuſtris confeſſoris, & omni lachrymarum fonte deflendus; quem dicit Hieronym. in Catalogo, ſub Valentiniano, deceſſiſſe. Quod verò Theodoretus aſſirmat, cum poſt reditum, nouam excogitaſſe doctrinam, quam ſectati ſint, qui ab eo nomen ſunt conſecuti, falſum probatur ex S. Ambroſio in oratione in funere fratris. Hieronymo aduerſus Luciferianos, Auguſt. de Agone Chriſtiano, cap. 30. ac propterea nec S. Epiphan. nec Philaſtr. Luciferianos inter hæreticos recenſuerunt, quod animaduertit S. Auguſtinus de hær. cap. 81.

A Sed cunctis procacior habitus eſt Hilarius Romanæ Eccleſiæ Diaconus, qui olim cum Lucifero Legatus à Liberio ad Conſtantium miſſus, & illuſtris confeſſionis gloria nobilitatus, maculam tandem poſuit in gloria ſua, non modò ſchiſmate ſe cum Lucifero ab Eccleſia ſegregans, ſed & hæreſim addens, dum negat, baptiſmum hæreticorum recipiendum eſſe: ad quam aſtruendam ſententiam Commentarium ſcripſit; ſed cùm nec ex ſchiſmaticis quidem ipſis habere potuerit ſectatorem, ſecta cum auctore pariter interijt. S. Hierony. aduerſus Luciferian.

Hilarius Rom. diaconus ex ſchiſmate labitur in hæreſim.

B Euſebius, benè geſta legatione, ad Eccleſias Orientis, quando redierit in Italiam, omninò non conſtat, ſed illud conſtat, magna gloria ſuſceptum, quod ſignificauit S. Hieronymus aduerſus Lucifer. cum ſcripſit: Tunc ad reditum Euſebij lugubres veſtes Italia mutauit concurrentibus Epiſcopis, Ariminenſibus dolis irretitis, & conteſtantibus, ſe deceptos, & in fraudem inductos: quos omnes ad Eccleſiam aggregauit. Hoc ipſum præſtitit S. Hilarius in Gallijs, dum coactis Concilijs Gallicanorum Epiſcoporum, perſeuerantes in errore impietatis, vt Saturninus Arelatenſis, & Paternus à Patragoricis, depoſiti ſede ſunt; qui verò pœnitentes veram fidem confeſſi ſunt, receperunt priſtinas ſedes. Illud apud omnes conſtitit (ait Seuerus libr. 2.) vnius Hilarij beneficio Gallias noſtras piaculo hæreſis libera-

Euſebij Vercell. in occidente reditus glorioſus.

C tas, quæ quidem non niſi hoc anno, mortuo Conſtantio, Arianorum patrono, perfici potuerunt: cùm interim clariſſimi Confeſſores Paulinus Treuerenſis, & Rhodanius Toloſanus in Phrygia exules, non ſine corona martyrij, deceſſiſſent, vt habet Seuerus. Hæc eadem de vtroque Euſebio, & Hilario, Rufin. [a] Ita duo iſti viri, inquit, velut magnifica quædam mundi lumina, Illyricum, Italiam, Galliasq; ſuo ſplendore radiàrunt, vt omnes etiam de abditis angulis, & abſtruſis, hæreticorum tenebræ fugarentur.

Galliæ per Hilarium ab hæreſi liberatæ.

a li. 1. c. 30 & 31.

Prodijt nunc primùm in lucem epiſtola ſynodalis vnius ex illius temporis Gallicanis Concilijs, Pariſienſi, vt videtur, ad Orientales edita, in Hilarij fragmentis libr. 2. pag. 1. 2. 3.

D Semiariani, qui dicebantur, hæretici, Acacianis, & Eudoxianis contradicentes, à Conſtantio exagitati, & eiecti, eo mortuo, Iuliani edicto recuperatis eccleſijs, aduerſus Acacianos, & Eudoxianos conuentus agunt, abdicant Acacianos, fidem Arimini ſtabilitam reijciunt, formulæ fidei, Antiochiæ editæ, & poſt à Concilio Seleuciæ congregato confirmatæ, ſuffragantur; ſui facti hanc reddentes rationem, quòd Epiſcopi Occidentis Filium, Patri conſubſtantialem aſſeuerant. Aëtius autem cum ſubſtantia Patri diſſimilem docuerat, idcircò ipſe piè feciſſent, quòd Filium Patri ſubſtantia ſimilem dixerant: & mediam hanc viam, quoniam vtrique illi ad contraria extrema deflexiſſent, ſibi delegerant ad inſiſtendum. Ex Sozom. [b] & Socrat. [c] ac improbè quidem illi, & ſtultè, perinde ac medium poſſet inueniri inter aſſerentes Chriſtum verè Deum, & non Deum, cùm non niſi vnus ſit Deus,

Hæretici cum hæreticis contendunt.

b li. 5. c. 13.
c li. 3. c. 6.

E vnaque diuina ſubſtantia: ſi aſſirmandum erat, Chriſtum Deum verè eſſe, planè Patri conſubſtantialem dicere neceſſe fuiſſet.

Ariani, qui Alexandriæ erant, indigniſſimè ferentes reditu Athanaſij Eccleſiam Catholicam florere, conſpirant cum Gentilibus, eoſque in illum concitant, eo maximè prætextu, quod præter alios Gentiles, nobiliſſimas quaſdam matronas ad Chriſti fidem adductas, magno dedecore Imperij Iuliani, & Chriſtianæ religionis ſumma gloria, baptizaſſet: & à Iuliano perlibente impetrant, vt Alexandria Athanaſius, atque adeò tota Ægypto expellatur, eoque magis, quòd Magi, Augures, Aruſpices, conteſtarentur, niſi Athanaſius expelleretur, niſi proſperum ſucceſſurum, epiſtola quidem ad Alexandrinos (quæ eſt numer. 27. Inter epiſtolas Iuliani) illam prætexit cauſam, quod eiectis Epiſcopis à Conſtantio, tantùm feciſſet poteſtatem ad patriam reuertendi, non ad Eccleſias ſuas regendas; in

Hæretici & Gentiles inſurgunt in Athanaſium, Iuliano duce.

A

epiſtola vero ad Ecdicium, Præfectum Aegypti (quæ eſt numer. 6.) veram patefacit cauſam, cur eam eijciat, quod nimirum opera Athanaſij Dij omnes contemnerentur. Rufin.[a] Sozomen.[b]

a lib.1 c.31. b 5. c.14

Athanaſius [illegible] ludit

Iuliani his Reſcriptis cogitur Athanaſius Eccleſia, amicis commendata, vrbe excedere, eum, complorantibus circum ſe fidelibus, diceret, *Bono animo eſtote, nebula enim eſt, & cito euaneſcet* Sozom. loco proxime citato. Addunt Rufin. Socrat. Theodoret. ſecretioribus litteris mandatum fuiſſe, vt interficeretur: quod cùm intellexiſſet, nauigio conſcenſo in Thebaidem traijciebat, & monitus, eſſe qui ſe inſequerentur, conuerſo in aduerſam partem nauigio, inſequentes fruſtratus, venit Alexandriam, ibique toto tempore, quo vixit Iulianus, delituit.

B

Quod autem Alexandrina ciuitas referta eſſet Chriſtianis Catholicis, ægrè illi ferentes eiectum eſſe Athanaſium, pro eius reditu Iuliano ſupplicant, quod colligitur ex epiſtola Iuliani ad Alexandrinos; itemque ingens odium, quo is illum proſequebatur, vt permittere vellet quemcunque alium, præter ipſum, Eccleſiam illam adminiſtrare, propter excellentem eius virtutem, & pietatem.

Eiecto paſtore, conniuente Iuliano, Eccleſia illa à Præſidibus, Ethnicis, Iudæis, Arianis dire exagitata, & vexata eſt, ita vt etiam Baſilica Alexandrina incenſa ab illis fuerit, quod eſt apud ſanctum Ambroſium epiſtola 29. ad Theodoſium Imperatorem, & apud Socratem.[c]

c li.3. c.12

C

Iuliana Occidentis perſecutio.

Quam acerba perſecutio vexârit Romanam florêtiſſimam Eccleſiam, atque adeò omnes Eccleſias Occidentis, tum ex ſtudio, & conſtitutione Iuliani Idolorum cultum reſtituendi, tum ex furore Gentilium in Chriſtianos, tum ex paucis, quæ reſtant, exemplis, colligi poteſt; quod enim non ſub titulo Chriſtianitatis, ſed alijs confictis criminibus Chriſtiani in iudicium vocarentur, & occiderentur, obſcuriora remanſerunt acta plurimorum Martyrum. Hoc primum prætextu, quo templorum diuitijs expilatis, aliqui ditati eſſent: deinde etiam, quod ex Euangelij præſcripto Chriſtiani nequaquàm deberent affluere diuitijs, ſed eas petentibus, impendere, & ſuperaddere, & perfectionis cauſa, omnia erogare, fiſcus in bona eorum inuadebat, quo nomine rapaces iniecit manus in opulentiſſimum Gallicani, viri Conſularis, o in generi Conſtantini, patrimonium. Sed reditus egenorum tutatus eſt Deus pauendi prodigij. Nam quicunque accedebat, vt prædijs, vel domibus fiſcales affigeret titulos, vel exigeret penſiones, arripiebatur à Dæmone, vel percuſſus lepra, è veſtigio recedebat. Sed nequam illi ſpiritus, expetentes de Gallicano vindictam, ab obſeſſis corporibus ſe minime egredi poſſe iactabant, niſi idem ipſe Dijs ſacra ageret Gallicanus. quo nomine conuentus, cum facere renuiſſet, Iuliani Reſcripto, ex Italia exire iuſſus, ſe contulit Alexandriam; vbi à Rauciano Comite truncatus capite, martyrium feliciter conſecutus eſt, quo eodem tempore Romæ Hilarius Gallicani pariter neceſſarius, necnon Donatus Epiſcopus Aretinus, ſpectatæ vir ſanctitudinis, obtruncatione capitis, martyrium conſummarunt. Acta, Martyrolog. Rom. 25. Iunij, 16. Iul. 7. Auguſt.

D

Gallicani, & aliorum Martyrium.

SS. Io. & Pauli Martyrium.

Romæ item SS. Ioannes, & Paulus fratres, cùm recuſarent in familia Iuliani numerari, & Iouem colere, obtruncati ſunt, 26. Iun. S. Pigmenius presbyter in Tiberim deiectus, 24. Mart. Priſcus presbyter, Priſcillianus clericus, Benedicta religioſa fœmina, martyrio affecti. Dafroſa clariſſima fœmina, vxor Flauiani, aliàs Fabiani, ſeu Fauſti Expræfecti, poſt viri damnationem, exilium paſſa, poſt occiſa, 4. Ian. cuius filia Bibiana, plumbatis cæſa, expirauit 2. Decemb. apud matrem, & ſororem Demetriam tumulata, quæ & ipſa 21. Iun. martyrium pro Chriſto obierat.

A Sed inſigniter triumphauit Chriſtus tum Romæ, per Gordianum, Vicariam præfecturam gerentem, quique in Chriſtianos ſæuierat, dum audito Ianuario presbytero, religionis cauſa, ſub titulo tamen maleficij, ſibi oblato, Chriſtum agnouit, & profeſſus eſt, cum Marina coniuge, & quinquaginta tribus de familia; qua re delata ad Iulianum, per Clementianum Tribunum, & toto negotio magicis incantationibus adſcripto, deponitur Magiſtratu Gordianus, & iudicio Clementiani, in eius locum ſuffecti, ſubijcitur, qui habita ſæuiſſima de eo quæſtione, ſacrificare renuentem, plumbatis cæſum, gladio ſubiecit, capite truncandum. Marina verò vxor ad Aquas Saluias (an potius Salinas) deputata ad ſeruitium ruſticorum: Ianuarius verò presbyter inſcriptione notatus eſt. Hæc ex Actis, ex parte (vt & alia) B corruptis, quod quæ tempore Iuliani, & per eiuſdem Magiſtratus geſta ſunt, & forte ex eius Reſcriptis eadem coram ipſo facta eſſe dicuntur, atque Romæ, cùm ſatis conſtet toto Imperij ſui tempore verſatum eſſe in Oriente.

Paſſus eſt item Romæ Leopardus Iuliano familiaris 30. Sept.

In Gallijs, vbi Præfecturam geſſit Salluſtius, Iuliano omnium chariſſimus, ob idque Chriſtianorum acerbiſſimus hoſtis: paſſos reperimus quatuor Germanos, Eliphium, Tullenſem, eius fratrem, Eucharium Epiſcopum, & ſorores Liberiam, atque Suſannam, præter alios, de quibus meritò poſſumus ſuſpicari. Acta, ex eo falſa, quod referunt hæc martyria in id tempus, cùm Iulianus eſſet cum exercitu in Gallijs, quo tempore ſe Chriſtianum ſimu- C labat, & de Chriſtianis benè mereri ſtudebat.

Victricius miles per hoc Iuliani tempus ſub Tribuno, pro Chriſto abijciens cingulum, ab eo multis affectus tormentis, & capitis damnatus, carnifice, qui ad eum cædendum miſſus fuerat, cæcitate percuſſo, ipſe vinculis ſolutus, liber euaſit, & poſt Rothomagenſis Epiſcopus factus, Morinorum, & Neruiorum gentes indomitas, verbi prædicatione ad fidem Chriſti perduxit, & demùm Confeſſor in pace quieuit. Martyrolog. Rom. 7. Aug. S. Paulinus epiſt. 26. multa de eo præclarè ſcribit.

Victricius miles poſt Rothomag. Epiſcopus.

Atque hi tantum memorantur paſſi ſub Iuliano, in Gallijs, cùm tamen dirè exagitatas eſſe eas Prouincias ſub Præfectura Salluſtij illud etiam admoneat, quod aduerſus eundem, D ſiue Dioſcorum vicem eius gerentem, ſcripſiſſe commentarium S. Hilarium Epiſcopum Pictauienſem, S. Hieronymus auctor eſt, de ſcript. in Hilario.

At iam ſtatum Eccleſiæ Africanæ, qui fuerit ſub Iuliano videamus.

Donatiſtarum ad ſchiſma Ducibus, per tres proximos Imperatores, Conſtantinũ Magnum, Conſtãtem, & Conſtantium, relegatis, Eccleſia Africana quietem habebat; cum ecce Apoſtata Principe prodeunte, legatione miſſa (adulationis plena, cùm apud eum ſolùm iuſtitiam locum habere, dixiſſent) ab eo facile impetrant ab exilio miſſionem, & Eccleſiarum reſtitutionem, de qua re Optatus, lib. 2. *Erubeſcite, inquit, ſi vllus eſt pudor, eadem voce vobis libertas eſt reddita, qua voce, Idolorum patefieri iuſſa ſunt templa*, &c. Quod Iuliani pro Donatiſtis E Reſcriptum quale fuerit, penſari poteſt ex eo, quod tantò poſt Honorius Imperator, publico voluit exponi ludibrio, quo illorum temeritas, atque procacia omnibus oſtenderetur eſſet. Edicto ad Adrianum Præfectum Prætorio. [a] Quæ autem illi hoſtes Chriſtianæ concordiæ, Apoſtatæ Imperatoris innixi præſidio, egerint, & qualia, quamque funeſta, ac deploranda patrauerint, Optatus lib. 2. ſatis accuratè recenſet. inuaſiones Baſilicarum, Altarium demolitiones, calicum confractiones, direptiones, raptationes, trucidationes clericorum, laicorum, puerorum, matronarum, Virginum ſacrarum, omnium diuinorum ſacramentorum violationes, in quibus illud memorabile ad illorum impietatem coarguendam, & diuinam pietatem commendandam, & per tam admiranda, ad emendationem euocãtem, quod ſacra Euchariſtia canib⁹ proiecta, ijdẽ canes accenſi rabie, ipſos dominos ſuos, quaſi latrones,

a l. 17. de hæret. C. Theod.

Donatiſtarum immanitas, per [illegible] cos re præſenta ta.

tron[e]s,

iones,ſancti corporis reos,dente vindice,tanquàm ignotos & inimicos, laniauerunt; am- A
pullam quoque chriſmatis,per feneſtram,vt frangeretur,iactatam , manus Angelica ita ſu-
ſtinuit, vt inter ſaxa illæſa conſederit. Cuius immanis impietatis imitatores plures noſtra
tulit ætas.Sed in Epiſcopos in primis , & alios clericos eorum deſæuiebat impietas, vt deſti-
tutos paſtoribus oues,liberius diriperent,lacerarent,depaſcerentur. Sed hæc latiùs Opta-
tus.Conſilium in hoc quidem Iuliani aperit Chryſoſtomus lib.contra Gentiles, vt videli-
cet indulgendo Donatiſtis , & illis ab exilio relaxandis, & Epiſcopis depoſitis ob aliquod
facinus,reſtituendis,Chriſtianos inter ſe committeret, quo minori poſt negotio debella-
rentur.

Iuliani leges violeæ in Chriſtianos.

Iulianus non modò ipſe Chriſtianos contumeliæ cauſa Galilæos vocabat , ſed ad Chri- B
ſti nomen extinguendum,publica lege decreuit,ab omnibus ita vocandos. Greg.orat.1.in
Iul.Chryſoſt.orat.in Gentil. Sed deriſa eius impietas eſt,inquit,Chryſoſt.fruſtratusq; eſt
conatus omnis.

Crucis cultum,atque ſanctorum, Chriſtianis Iulianus exprobrabat , in quo enim imi-
tantur egregiè recentes hæretici,apud Cyrill.lib.6. & 10.in Iulian. Sed ad eius leges redea-
mus.

Conceſſa à Conſtantino Magno , atque Conſtantio priuilegia Decurionibus Chriſtia-
nis , & impertita ab eiſdem clericis, virginibus, viduis, & miſerabilibus perſonis dona,&
immunitates,atque diuerſi generis priuilegia, caſſa reddidit. [a] Sozom. [b] nec hoc illi viſum C
ſatis,ſed & quæ à Gentilibus Imperatoribus aliquando , certa ex cauſa, collata fuiſſent, ab-
ſtulit:nam ter mille modios tritici perpetua largitione collatos à Marco Aurelio Impera-
tore,erogandos in pauperes Eccleſiæ Hierapolitanæ petitione Abercij eius ciuitatis Epi-
ſcopi ad hanc vſque diem à cæteris perſecutoribus perſolutos,prorſus abſtulit. Metaphr.in
Act.S.Abercij,2.Octobr.

a L. 50. de Decur. & l. 4. de cuſtr.cul lat.C.Th. b li.5.c.5.

Edicto,ad expeditionem belli Perſici, ingentem pecuniæ vim Chriſtianis imperauit,
quæ & ſeueriſſime exacta eſt,ijs tantùm immunibus, qui Chriſtiana religione relicta, Ido-
lis ſacrificaſſent. Socr. [c]

c li 3.c.1.

Conſtituebat, inquit Nazianzenus, *Chriſtianos omni libertate , & fiducia ſpoliare, & ab omni-* D
bus rebus arcere.Conuentibus foro,publicis cœtibus , ipſiſq; adeò tribunalibus , vt nec per vim oppreſſi , iniu-
rias ſuas,iudicio perſequi liceret ,nec pecuniario detrimento affectis, aut quoquo modo. præter ius fatigatis,
laſis,quidquam opis leges afferrent,ſed pellerentur;& trucidarentur, reſpirationeq; ipſi penè interdi-
cerentur.idq; iuſtitiæ cuiuſdam prætextu,quòd lex noſtra præſcribat , ne iniuriam acceptam vlciſca-
mur,ne litem intendamus ne quidquam omninò poſſideamus , propriumq; ex ſtimemus , ne malum pro
malo rependamus,&c.Sozom [d]

d 5.c.19.

Pœnas quoque exigebat de ijs,quæ à Chriſtianis in Gentilium ſuperſtitionem, ſuperio-
ribus annis patrata eſſent. *Si quis*, (inquit Chryſoſt. orat. de Iuuentino & Maximo MM.
ſuperioribus annis,cum adhuc pij Reges rerum potirentur ,vel altaria demolitus eſſet,vel templa ſuffo- E
diſſet,vel oblationes diripuiſſet, vel aliud tale quid egiſſet , rapiebatur ad Tribunal,& occidebatur etiam
inſons.& duntaxat delatus.

Tuliſſe insuper eum legẽ Iulianus,vt Galilæi à militia pellerentur,auctores ſunt Theo-
dor. [e] & Rufin. [f] & vt ab omni prouinciarum adminiſtratione arcerentur. ijdem.

e 3.c.7. f li. 2.

De Magiſtris ſtudiorum,Doctoribusque ſanxit, vt quiſquis docere vellet,prius a Sena-
tu Ciuitatum probatus,ſuo quoque iudicio confirmaretur; qua primum arte,niore l[illegible]
rauit,ſe Chriſtianos omnes à docendo poſſe repellere. [g]

g L.5. de [illegible] bend.

Hoc eodem poſt anno Edictum protulit, quo manifeſtè Chriſtiani à docendo repel-
lebantur, varijs nullam alijs prætextibus, ſed eo maxime conſilio , quod Chriſti[illegible]

A centes,ex Gentilibus, Deorum inanem prorſus eſſe cultum, argumentis pluribus demonſtrabant;adeò,vt hic illos interpretari, nihil aliud eſſet, quàm adoleſcentes vera Religione imbuere, & à Gentilitia ſuperſtitione penitùs dimouere;quos ſic ſemel imbutos, perfacilè erat ad Chriſtianam fidem amplexandam adducere, quibus ſi ijdem illi carerent magiſtris, & Gentiles auctores à Gentilibus Doctoribus magno Deorum præconio explicatos acciperent,fieret,vt eorum cultui addicerentur,retinerentque firmiter,quod pueri didiciſſent. Extat ſanctio,quantumlibet iudicio quoque Ammiani gentilis hominis lib.25.improbata, inter epiſt.Iul.nu.42.perbelle fucata, & pigmentis delinita.

Sed mirandum eſt pleroſque auctores ſcripſiſſe, non tam docendo, quàm à diſcendo, *Iulian. arcet edicto Chriſtianos a docendo.*
B Iuliani Edicto,reiectos fuiſſe homines Chriſtianos. Rufin.[a] Socrat.[b] Theodor.[c] Sozom.[d] Auguſtinusque[e], qui de Ciuitate Dei, ſcriptum reliquit: *An ipſe non eſt Eccleſiam perſecutus; qui Chriſtianos liberales artes docere, ac diſcere vetuit?* cum tamen ex Iuliani edicto perſpicuè conſtet, à docendo Gentilium literas Chriſtianos homines tantummodo fuiſſe reiectos,à diſcendo nunquam;Sic quidem illud intellexiſſe apparet S. Hierony.in Chron. & S. Ambroſ.epiſt.30. ad Valentinianum, de quo Edicto Iulianum acerrimè exagitat Greg.orat.1. in ipſum.Hoc publicato Edicto,qui per ciuitates Chriſtiani Doctores eſſent, ſcholas deſeruere. de Muſonio quidem teſtatur Eunapius: De Proæreſio, magni nominis Philoſopho ſic S.Hieronymus in Chronico; Proæreſius Sophiſta Athenienſis, lege lata, ne Chriſtiani
C liberalium artium Doctores eſſent,cùm ſibi ſpecialiter Iulianus concederet, vt Chriſtianos doceret, ſcholam ſponte deſeruit, quo ſignificatur apertè, illum fuiſſe Chriſtianum,quod tamen de illo, nec Eunapius,res illius fuſius proſecutus, nec alius prodidit.& de Mario Victorino nobiliſſimo Oratore, Romæ Rhetoricam publicè profitente,S.Auguſtinus tradit Confeſſionum 8. cap. 5. deſerere Cathedram potiùs voluiſſe, quàm à Chriſtiana fide deficere,quam prompto animo ſuſcepiſſet. Hunc porrò Victorinum tanta Romæ fuiſſe claritudine ait S.Hieronymus in Chron.vt donari meruerit ſtatua in foro Traiani. In extrema ætate Chriſti fidem amplexus eſt. Complures Platonicorum libros latinitate donauit,quos ſe legiſſe Auguſtinus tradit 8.Confeſſionum, cap. 2. aliquot eius lucubrationes recenſet S.
D Hieronymus.Extant eius libri quatuor de Trinitate,hymni tres, & de Homouſio recipiēdo lucubratiuncula.

a lib.1.c.32. b li.3.c.20. c 3.c.8. d 5.c.17. e li.8.c.52.

Victorin. Orator.

Huius occaſione legis, meminit Sozom.[f] Apollinaris literatiſſimi hominis, qui argumentis è ſacris literis depromptis, de illis, ad ſimilitudinem earum diſciplinarum, quæ Encyclicæ appellantur;ſcripſit Epica,Comica,Tragica,Lyrica,opera,quæ ſcripta Gentilium, qui in his rebus excellebant,exæquàrunt,&c. *Non obſcurus*,addit,*eſt ille quidem liber,quem aduerſus Imperatorem Iulianum ſiue aduerſus Philoſophos Gentiles, pro veritate inſcripſit, in quo ſine vllis ſacrarum literarum teſtimonijs, planè oſtendit,eos in illo, quod de Deo ſentiendum eſt. per errorem vehementer lapſos eſſe: quæ irridens Imperator, Epiſcopis eius temporis, facilè præſtantiſsimis, ſcripſit*
E *hæc: Legi,intellexi,improbaui. Ad quæ reſcripsère Epiſcopi, Legiſti quidem,ſed non intellexiſti; nam ſi intellexiſſes,non improbaſſes.*

f li.5.c.17. Apollinaris omnis generis opera ſcribit, antiquos celebres æquans.

Iulianus, cùm ſummo ſtudio ad Gentilium ſuperſtitionem augendam incumberet, & tamen eam religione Chriſtiana, laude,& hominum approbatione, longe inferiorem eſſe peruideret, qui res noſtras irridere, & contemnere ſoleret, noſtros ritus, cæremonias,diſciplinam,mores, æmulari,vt habet Sozomenus g,in animum induxit, alternos choros canentium, collegia Virginum,Hoſpitales domos, ſedulam egenorum curam, & huiuſmodi,vt ex eius ad Arſacem Galatiæ Gentilitiæ ſuperſtitionis Pontificem,literis apparet, quæ extant apud Sozom.[h] de cuius conatu plura S. Gregorius Nazianz. orat.1.in eum, qui exitum non habuiſſe, ait, non tam quòd is citius ex hac vita abreptus eſt, quàm quòd noſtra,

Iulia. ritus Chriſtia. transferre ad Gentiles. g li.5.c.16. h li.5.c.15.

non hominum ſunt, ſed Dei inuenta, & hominum captum ſuperant. Idem impius Imperator, & vanus Philoſophus, lege ſancire non erubuit, vt liberum eſſet vxoribus maritos dimittere, apud Auguſt. in qq. ex vtroque mixtim [a]. A

a q. 115. & 144. Hoc anno menſe Decembri, quod reliquum fuerat Nicomediæ à priore terræmotu, nouo proſtratum eſt: & Nicæa non mediocriter concuſſa eſt. Ammian. lib. 22.

Chriſti Annus	*Liberij Papa*	*Iuliani Imp.*	*Iuliano 4.m atq; Salluſtio* Coſſ.
363.	12.	2.	

QVI hoc anno Conſulem creauit Salluſtium, agentem Præfectum in Gallijs, Iulianus Apronianum Romæ decreuit eſſe Præfectum: Octauianum Proconſulem Africæ: Venuſto Vicario commiſit Hiſpanias, & Rufinum Aradium Comitem Orientis, in locum auunculi Iuliani, recens defuncti, prouexit. Ammianus lib. 23. qui & addit, pluribus eum territum ominibus, in quibus nuncius fuit allatus de terræmotu, qui accidit Conſtantinopoli, *quibus diebus* (pergit Ammian.) *nunciatum eſt illi per literas, Romæ ſuper hoc bello libros Sibyllæ conſultos (vt iuſſerat) Imperatorem eo anno diſcedere à limitibus ſuis, aperto prohibuiſſe reſponſo. 14. Kalend. Aprilis noctu, Palatini Apollinis templum, Præfecturam regente Aproniano, in Vrbe conflagrauit æterna; vbi, ni multiplex iuuiſſet auxilium, etiam Cumana carmina conſumpſerat magnitudo flammarum; Apronianus ſæuit in Magos, & Maleficos,* (Ammianus lib. 23.) quo titulos Præfectos agere in Chriſtianos conſueuiſſe, ob inuidiam decori nominis Martyrij, ſuperius dictum eſt, vt dubium minime ſit, ea inquiſitione Magorum, accuſantibus eo nomine Chriſtianos, ex more Gentilibus, ex eis quamplurimos cauſam dicere iuſſos eſſe, atque diuerſis pœnis affectos. B C

Fauet Iudæis in odiũ Chriſtianorũ Iulianus. Iulianus non tam ambitione, & cupiditate gloriæ, vt opinatus eſt Ammianus, quàm ſtudio euertendi Chriſtianam religionem, cum alioqui eſſet æque infenſus Iudæis, ac Chriſtianis, & ſciret Iudæos acerrimos eſſe hoſtes Chriſtianorum, ſe eximium fautorem illorum oſtendit, & Templum illud, olim celeberrimum, Ieroſolymitanum, immodicis ſumptibus inſtaurare cogitauit, & negotium maturandum Alipio Antiochenſi dedit; quo, illi eius fauore ſubnixi, ad ſæuiendum in Chriſtianos incitarentur: quod quidem eos præſtitiſſe conſtat, ex epiſtola ſancti Ambroſij 28. ad Theodoſium: *At certè, ait, ſi iure gentium agerem, dicerem, quantas Eccleſiæ Baſilicas Iudæi tempore Imperij Iuliani incenderint Damaſci, Gazæ, Aſcalonæ, Beryti, Alexandriæ & illic ferè locis omnibus; & vindictam nemo quæſiuit.* Et S. Chryſoſt. homil. 44. in Matth. *Nemo,* inquit, *veſtrum ignorat memoria noſtra, quando Iulianus, qui omnes homines in pietate ſuperauit, contra Chriſtianos fauerat, quemadmodum plerique ex Iudæis Gentibus adhærebant, & cultum Idolorum profitebantur.* & alibi, homil. ſcilicet 4. in Act. Apoſt. in deſtructione templorum per eos facta, prodigia quædam magna accidiſſe teſtatur. Ad quos officij plenam tunc D

b li. 5. c. 21. dedit epiſtolam, inter eius epiſt. 25. de qua & Sozomenus [b] rogans, vt pro ſuo regno vota facerent, quo redux victor ex bello Perſico ſanctam vrbem Hieruſalem à ſe refectam incolere, & vnà cum illis, optimo Deo gratias agere queat. E

Prodigijs impedita tẽpli Hieroſolymi. reſtitutio. *Cum itaque* (ait Ammianus, paucis, quod alij ex noſtris plenius diſſeruerunt) *idem fortiter inſtaret A*[illegible]*, iuuaretq; prouinciæ Rector, metuendi globi flammarum, prope fundamenta crebris aſſultibus erumpentes, fecere locum, exuſtis aliquoties operantibus inacceſſum: hocq; modo, elemento obſtinatius repellente, ceſſauit inceptum.* hæc eadem Chryſoſtomus hoc tempore puer, orat. 2. ad verſus Iudæos, oratione aduerſus Gentiles, vigeſimo poſt anno habita, quàm hæc acciderunt, homil. 4. in Matth. 47. in Act. Nazianz. orat. 2. In Iulianum. Plura alia admiranda [illegible] ſcribuntur [illegible], Crux in cælo viſa, & in veſtibus inhærens, [illegible]

A igne conſumpta, materia ad ædificandum congeſta tum bine ventorum diſiecta, & alia, quæ à Rufino, Theodor. Socrat. Sozom. recenſentur, quibus ſignis admirandis Iudæi, ac Gentiles conterriti, plurimi Chriſti Dei potentiam confeſſi, eius fidem complexi ſunt. Scribit Oroſius Iulianum congeſta ad conſtruendum anguſtiſſimum templum materia, poſtquam impoſſibile viſum eſt, niti aduerſus Deum velle, præcepiſſe ædificari Theatrum, in quo reuerſus ex Perſide, Epiſcopos, Monachos, cæteroſque eius loci accolas Chriſtianos, traderet beſtijs laniandos. Hieroſolymis per hoc tempus Cyriacus Epiſcopus eiuſ ciuitatis incertum de more ſancta inuiſens loca, vrgente perſecutione, peremptus eſt. Martyrol. Rom. 4. Non. Maij. *ali.7.c.30*

B Hoc ipſo anno, menſe Februario reſcripſit ad populum, de non violandis ſepulchris, neque efferendis interdiu, quod Chriſtiani facere ſolerent, cadaueribus defunctorum.[b] *l.3. de ſepulch. viol. Cod. Theod.*

Ex oraculis pluribus conſultis, & pollicentibus victoriam, in immenſum elatus, ſexaginta quinque millia militum (vt ait Zoſimus libr. 3.) delegit; legationes gentium plurimarum auxilia pollicentium, liberaliter ſuſceptas, remiſit, ſpecioſa fiducia, Principe reſpondente nequaquam decere aduentitijs adiumentis rem adiuuari Romanam, cuius opibus ſouere conueniret amicos, & ſocios, ſi auxilium eos adegerit neceſſitas implorare, vt eſt apud Ammian. lib. 23.

C Deceptus quoque eſt à Maximo Philoſopho (imò Mago illo, qui eum à Chriſtiana Religione in Ethniciſmum abduxerat) pollicente victoriam, non minorem, quàm Alexander olim obtinuiſſet; cuius animam in ſe tranſmigraſſe ſomniabat, quem Maximum ad ſe accerſiuit ex Aſia, & Priſcum ex Græcia, ſocios expeditionis, Magorum præſtantiſſimos, quos alij ſunt ſubſecuti, turba videlicet hominum, ait Eunapius, qui ſuas virtutes ſtultè prædicabant, & valdè ſuperbiebant, ob dictum Imperatoris gloriantis, ſe tales viros eſſe nactum.

Inde etiam ſummariam ſibi fiduciam comparauit ex votis, quæ nemo vnquam antea, ipſe verò tunc Dijs nuncupauit, quorum illud erat primum, ſe Chriſtianos Dijs immolaturum, cum de Perſis victor rediſſet. Hieron. in Chronic. Chryſoſt. aduerſus Gent. Nazian. *Vota Iul. inexterminiū Chriſtianorū.*

D orat. 2. aduerſus Iul. Hæc ſcientes Chriſtiani, inquit Gregor. omnibus humanis auxilijs deſtituti, Deum, in quem tantum vnica ſpes collocata erat, aſſiduis precibus interpellabant, vigilijs, atque ieiunijs, alijſque pietatis officijs vrgebant, vt deſtinato neci omni populo Chriſtiano, Chriſtianæque Religioni funditus eruendæ, quàm citiſſime ſuppetias ferret, nec deſtiterunt, quouſque Deus eos audiuit.

Ineunte vere, præmiſſo exercitu, Antiochia egreditur, & Antiochenis infenſus, Heliopolitem quendam Alexandrum. Syriacæ iuriſdictioni præfecit, ait Ammianus, turbulentum, & ſæuum, dicebatque illum non meruiſſe, ſed Antiochenſibus auaris, & contumelioſis huiuſmodi iudicem conuenire. Iter ſuum relegit ipſemet epiſtola ad Libanium

E numero 28. in quo multa infauſta acciderunt, quæ ipſemet ſibi blandiens, & turba adulantium haruſpicum, vt fauſta, & felicia interpretabantur. *Erant*, inquit Ammianus, *omnia oracula dubia & ambigua, quæ nonniſi caſus aperuere poſtremi, iuxta illud vulgatum, Aio te Aeacida Romanos vincere poſſe.* Addit idem haruſpices Hetruſcos, quos ſecum ductabat, eadem ex libris, oſtenſa prodigiorum ſignificatione, cum à cœptis reprimere conatos eſſe. ſed calcabantur, inquit, philoſophis refragantibus (imo Magis, Maximo & Priſco) quorum reuerenda tunc erat auctoritas. & ſanè iuſto Dei iudicio ab illis maximè deductus eſt ad interitum, à quibus ſeductus fuerat.

In eadem expeditione (quod ſummis Ducibus gloriæ datum eſt) idem Iulianus ipſas noctes peruigil in commentarijs ſcribendis ſuis, inſtar Cæſaris, inſumebat; vt non ſit

teras

teras tantum diuerſas ad diuerſos daret, ſed & libros componeret eos prælertim, quos con- A
tra Chriſtianam religionem elaborauit, de quibus Libanius, eos præferens libris Porphyrij
a li.3.c.19. aduerſus eoſdem Chriſtianos. Apud Socrat.[a] & Hieron. in epiſt. 84. ad Magnum. Eos poſt-
ea libros confutauit Cyrillus Alexandrinus decem libris ad Theodoſ. Imp. in quibus inte-
xti ſunt libri illi Iuliani.

Iulianus ſcribit in Chriſt.

Prætergreſſus Edeſſam (propter odium fortaſſe incolarum, qui ab vſque Apoſtolorum
temporibus Chriſtianam religionem eximiè colerent, cuius, & Eccleſię pecu[n]ias omnes tol-
li iuſſerat, & militib[us] diuidi, vt extat in epiſt. 43. ad Ecebolium) Niſibin ad Tigrim peruenit,
quam omnibus rebus communitam, inexpugnabilem reddidit, & tamen ipſe debilem pu-
tauit, quòd eſſet Deorum auxilia deſtituta, cum illi Chriſtum colerent, & Iacobi, eius Ciui- B
tatis epiſcopi, reliquijs aſſiſtendo, & vigilando, magnum honorem impenderent. quas effer-
ri iubendo, omni ciuitatem præſidio, quo per eius ſancti interceſsionem, hactenus aduerſus
Perſas munita fuerat, neſciens ſpoliauit. Gennadius in Iacobo.

Ibi in eum Demetrius, ſanctiſsimus Monachus, Perſa, magna conſtantia inſurgens, ex
probrauit Apoſtaſiam; quem ille cum duobus diſcipulis lapidibus iuſſit occidi. Martyrol.
Rom. 7. Auguſti.

Miraculũ de Iuliani tabellario Dęmone, per Monachi orationem repreſſo.

Agente Iuliano apud Perſas, accidit hoc memoria dignum, vt Dæmon, quo internun-
cio vtebatur, ad res ocyus cognoſcendas, in Occidentem miſſus, in quodam loco, vbi Pub-
lius Monachus aſſiduè orabat, per decem dies ſiſteretur, ſic vt progredi non poſſet, & re in- C
fecta reuerſus, rem Iuliano referret, qui mortẽ Monacho ex Perſide regreſſus, minatus eſt.
Vita SS. PP.[b] De Publio autem Monacho, qui hoc ſæculo claruit in Zeugmatenſibus ſoli-
tarijs locis, mentio eſt apud Niceph.[c] Miraculum illud de repreſſo Dæmone, per orationẽ
Publij, audiens quidam Procerum, omnibus ſuis in pauperes diſtributis, ad Publium profe-
b p.2. c.19 ctus, clarus Monachus euaſit. Cedren. Glycas.
c li.11.c.45

Iulian. occiditur.

Iuliano vſque ad Cteſiphontem omnia proſpera ceſſerunt, deinceps omnia aduerſa; il-
ludque in primis, quod transfugæ conſilium ſecutus, incenſis nauibus, quibus commeatus
ſubuehebatur, interiora penetrans, exercitum in magnam rerum neceſſariarum egeſtatem
coniecit: ac demùm à tergo, & à fronte inuadentibus Perſis, equeſtri haſta ipſe coſtas tranſ- D
fixus, in caſtra relatus, media nocte vitam deſeruit: auctor lethalis, ſed Chriſtianis omni-
bus ſalutaris, vulneris incertus. Libanius Chriſtianos eius necis in crimen vocat, ea in ora-
d l.10.c.34 tione qua Iulianum laudauit, apud Nicephor. 10. cap. 34.[d] Ammianus quoque refert ru-
more iactato incerto Iulianum telo cecidiſſe Romano. Calliſtus ſatelles eius, bellum illud
heroico carmine proſequens, illum à dæmone transfixum interijſſe commemorat, apud So-
e li.3.c.18. crat.[e] At S. Gregorius Nazian. orat. 2. in eum, miniſterio Angelorum id factum aſſirmat;
& in laudem Athanaſij, vi numinis totum illud negotium confectum eſſe, tradit. D. Baſi-
lius orans ad beatæ Mariæ imaginem, ſimulque S. Martyris Mercurialis, vt impius Iulia-
nus Apoſtata tolleretur, vidit Martyrem ad modicum tempus obſcurum, non multo autem E
pòſt haſtam cruentam tenentem, ex qua re didicit, quid eſſet euenturum. Damaſc. orat. 1. de
Imagin. ex Helladio Baſilij ſucceſſore: ſed & alijs hæc per viſum oſtenſa fuere. Vide Sozo-
f li.6.c.2 men.[f] Nicephor.[g] Theodor.[h]
g l.10.c.35

Quid porrò moriens Iulianus in Chriſtum impiè molitus ſit, Theodor.[i] refert, ſimul
h 3.c.9. ac plagam acceperat, manum protinus ſanguine impleuiſſe, & illum proiecisse in aërem, ac
i 3.c.20. dixiſſe: Viciſti Galilæe. apud Nicephor.[k] proijciendo ſanguinem exclamaſſe; ſaturare Na-
k 10.c.14. zarene. diuerſum quid narrat Sozom.[l] de blaſphemia in Solem, quem impenſè coluerat, &
l 6.c.2. præclaro hymno celebrarat.

Iuliani interitus, diuino vlciſcente numine, contigit 6. Kalend. Iulij, ætatis anno tri-

gelimo

A geſimo primo, Imperij ſecundo, cui explendo deeſſent m.3.d.9. Ammian.25. in quo labitur Socrat. [a]

[a] li.3. c.16

Ex hoc tentato, & malè geſto Perſico bello, in maximum diſcrimen adductum eſt Romanum Imperium, quod deplorârunt Ethnici hiſtorici, & noſtri quoque ſcriptores, Nazianzenus, Hieronymus, Chryſoſtomus, Auguſtinus, qui tamen Iulianus magno Reipublicæ bono à Dijs conceſſus ab Ethnicis prædicabatur, vt plures inſcriptiones indicant. Corpus eius curatum, pro copia rerum, ac temporis, ait Ammianus, & vbi olim ipſe ſtatuerat, Tarſi in Cilicia, conditum, ſed exagitatum publicè, & priuatim à populis, & vrbibus, cùm illi, per ludibrium, res ab eo geſtæ, & impietas, exprobrarentur, & de eius interitu celebritates agerentur. B Philoſophi quoque eius, immo Magi, & totus ille grex Augurum, Ariolorum, Haruſpicum, miris modis deludebantur, maximè ab Antiochenſibus, & gloria crucis celebrabatur. ſed tum magis in Iulianum, & eius conſiliarios, & ſacrificos eſt conclamatum, cùm reſeratis penetralibus, & abditis receſſibus perueſtigatis, inuenta ſunt humana corpora extincta, quæ immolauerat Dijs, & exciderat, ad exta inſpicienda, & ſcientiam futurorum conſequendam, quæ in lucem prodita, & publicè expoſita ſunt, tum Antiochiæ, tum Charris in Meſopotamia, in magnum côuitium, & ludibrium Gentilium, quibus nihil ſuppetebat ad excuſandam imbecillitatem, vanitatem, & proditionem ſuorum Deorum. ex Theodoreto. [b]

[b] 3. c.32.

C Vnus inuentus eſt Libanius, ſophiſta Antiochenus, Iuliano perſamiliaris & carus, qui funebri oratione, eius laudes celebrauit, indigna plane vita, etiam Gentilibus ipſis, fama Libanij. ex qua oratione, vbi non leuiter Chriſtianam religionem carpit, prorſus eluditur commentum illud, quod ſub ſalſo Amphilochij nomine, in vita Baſilij Magni, narratur, de eius viſione, & conuerſione, & refelluntur etiam quæ poſt hæc, ab eodem Libanio ad eundem Baſilium ſcriptæ ſunt epiſtolæ. Sed de moribus Libanij Eunapius, & Socrat. 3. cap.19. Parcior in Iuliani laudibus Ammianus fuit, vt hiſtoricus, nec reticens eius vitia: *Superſtitioſus, inquit, magis, quàm religioſus, innumeras, ſine parſimonia, pecudes mactans, vt æſtimaretur, ſi reuertiſſet de Parthis, boues iam defuturos.* Zoſimus auctor eſt, plures hiſtoricos, & poetas res Iu- D liani perſecutos fuiſſe. ſed & Eunapius de ipſo teſtatur, quæ omnia perierunt, at quę in eum à Gregorio Nazianzeno duabus orationibus in Pontica ſolitudine ſcripta ſunt, extabunt in perpetuum eius impietatis, & ſcelerum teſtimonium. Vnum ad hoc extremum adſcribam, quod aliquo modo attingit, Iulianam Baſilinam eius matrem vocatam, quam & piam fœminam fuiſſe, ex eo colligere licet, quòd prædia reliquiſſe Eccleſiæ Epheſinæ, habetur in dialogo Palladij, de vita Chryſoſt.

Falſa quæ de Libanij conuerſione apud Pſeudoamphilochiū leguntur.

Agebant per hoc tempus in Pontica ſolitudine, præclarum illud amicorum par, Baſilius, & Gregorius: ſeorſum quidem ab inuicem habitantes (vt colligitur ex Gregorio breui illa epiſtola ad Amphilochium, in eadem eremo degentem, quæ eſt numero 12.) & li- E cet in regione frugifera, ſterili tamen adeo, & inamœno loco, vt nec oſculorum ſuppeteret abundantia; ſed Emmelia Baſilij mater laudatiſſima (quam magnam matrem appellat Gregorius, vt verè pauperum ſtudioſam) nihil verita ſexum, aut ætatem, Baſilium filium ſecuta, & quod Monaſticæ obſeruantiæ inſtituta non paterentur, vnà cum filio viuere, in villa, trans fluminis ripam ſita, habitare cùm delegiſſet, annonam ſibminiſtrabat. Baſilius epiſtola 79. quam porrò vitæ rationem tenerent, explicat Gregorius epiſt. 9. Diſtincta quidem officia eorum deſcribit Ruffin. [c] Baſilio quaſi in actione vitam tribuens, circumeundo regionem, docendo, prædicando, Monaſteria conſtruendo, curam pauperũ gerendo, Virginum collegia inſtituendo, magna morũ mutatione totius illius regionis; Gregorio verò, quaſi aſſignans vitam in contẽplatione poſitam; cùm tamen ex eorum epiſtolis

Baſilius & Gregor. in Pontica ſolitudine.

[c] li.2. c.9.

colligatur, vno, eodemque ſpiritu, parique ſtudio ijſdem ambos occupatos, detentosq; exercitijs. Quanti porro Baſilius fecerit Gregorium, illa indicant epiſt. 141. qua reſpondet tentantibus eum reuocare Cæſaream: *Nunc quoniam*, inquit, *per gratiam Dei, votis noſtris, pro viribus facti ſumus compotes, organum beneficium puteumq; profundum adepti Gregorium, os illud, dico Christi, paulumper nobis obſecro, hanc morulam indulgete.* A

Interim Libanius repetiuit docendi ſtudium, ad quem nobiles Cappadoces miſſuri filios ſuos commendari eos illi per epiſtol. à Baſil. petierunt: quanti vero Libanius Baſilium fecerit, quamque illius elegantiam probarit, indicant epiſt. illæ apud Baſilium 145. 159. Sed & quàm Baſil. Libanium, vt præceptorem, quantumuis Ethnicum, obſeruauerit, quem Athenis docentem audierat, ex epiſt. ad eum ſatis conſtat. B

Baſilius in ea agens ſolitudine calumnijs exagitatur à Sabellianis hæreticis, huiuſmodi occaſione. Deceſſerat his temporibus Macarius Muſonius, Neocæſarienſis, Baſilius de eius morte, eximie eum celebrans, & hortans ipſos ad electionem Epiſcopi, qui ad exemplum illius, eos tueri poſſit ab hæreticis, (quales dederat illis Deus Epiſcopos à magno illo Gregorio Thaumaturgo, vſque ad Muſonium) epiſtola 62. conſolatur. Cum verò vniuerſorum ſtudia in deligendo Baſilium eſſent propenſiora; Sabelliani quidem, qui ſe in Eccleſiam intrudere conabantur, cum viderent nullam in electione Pontificis, ſui rationem haberi, conſpirant in Baſilium, cumque hominem ambitioſum (quaſi ad regionem illam incolendam ea ratione veniſſet) nouorum dogmatum inuentorem, fideique ſinceræ deſertorem inclamantes, dictis ſcriptisque proſcindunt, & lacerant, ciuitatemque illam perturbant. Purgat ſe igitur Baſilius apud eos, epiſtola 63. quidem, de Monaſtica exercitatione, de vigilijs, de pſalmodia, quaſi nouitijs inuentis apud eos introductis: epiſtola vero 64. cur ad eam regionem acceſſerit, rationem reddit, ſeque minime expetere apud eos calumniantes, ſeditionibus agitatos, Epiſcopum fieri, probat. Oſtendit item calumniatores ſuos hæreticos eſſe Sabellianos, qui etiam illos corrumpere ſtudeant & Sabellianiſmum introducere, ſub prætextu Euangelij, de quorum veſana doctrina diſſerit, & ad cauendum commonet. C

Iouianus prouectus in Imperium.

Extincto impio Apoſtata Iuliano, ab exercitus Ducibus diuino planè impellente numine 5. Kal. Iul. eligitur Imper. Iouinianus, Singidone in Pannonia natus, domeſticorum ordinis primus, confeſſione clarus, quippe qui ſub Iuliano, zonam militarem deponere maluit, quàm ſacrificare; permiſſus tamen militare ob ſpectatam parentis virtutem. Qui profeſſus ſe Chriſtianum, nolle Gentilibus imperare, audiuit à militibus & ſe Chriſtianos eſſe. Ammian. lib. 25. Suid. Vict. Rufin. Theodor. Socrat. & Sozom. D

Ex mox à Iouiniano ſuſcepto Imperio, ſtatim ei affuit diuina clementia, contraque omnem ſpem, cum clauſi vndique hoſtibus tenerentur, nec euadendi facultas vlla ſuppeteret, ſubito emiſſos a Barbaris Oratores eſſe vident. pacemque depoſcerent, exercituique iam ſiccedo conſumpto cibos, cæteraque neceſſaria in mercimonijs polliceri, omnique humanitate noſtrorum temeritatem emendare. Sic Rufin.[a] eadem ferè Chryſoſt. orat. contra Gentil. & Gregor. 2. in Iul. oratione.

a lib. 2. c. 1.

Pactæ fœderis conditiones in annos triginta, indignæ quidem, niſi eas neceſſitas extorsiſſet, in quibus illa, & alia, & quinque regiones Tranſtigritanæ, cum caſtellis quindecim, & caſtra Maurorum, munimentum perquam opportunum, Niſibus quoque, & Singara, ſine tamen incolis, tranſirent in iura Perſarum. Ammian. lib. 25.

Ex quibus, duris ſane conditionibus, ſed pro tempore neceſſarijs, magnum odium, maximè Ethnicorum Iouiniano concitatum eſt, ita vt paſſim irrideretur, & loco maledictis proſcinderetur: apud Suidam, & Niceph. l. 10. cap. vlt.

A Adeptus imperium Iouianus, religionem in integrum ſtatim reſtituere inſtituit, delubra Idolorum claudi, ſacra ceſſare mandat (Socr. 3. cap. 20.) libertatem Chriſtianis, Eccleſijs, clericis, virginibus immunitatem reſtituit; aduerſus raptores virginum ſeueriſſimum reſcriptum dat; quod & extat Cod. Iuſtinianeo, de Epiſc. & Cler.[a] & Cod. Theod.[b] Theodor.[c] Sozom.[d]

Præ cæteris Epiſcopis Athanaſium ab exilio reuocat, vnũ maxime Catholicæ fidei propugnatorem acerrimum, fideique veritatem ab eo ſibi tradi poſtulat, Greg. Nazianz. orat. in laudem Athanaſij. Is igitur ſtatim Synodo cum ſuorum orthodoxorum Epiſcoporum conuocat Alexandriam, vbi, communi conſilio libellus Catholicæ fidei mittitur ad nouum B Imperatorem, ne ab hæreticis præoccuparetur. extat apud Athanaſ. & apud Theod.[e] Ex ea doctrina confirmatus Imperator, in ea, quam ſemper coluerat, fide Conſubſtantialis, aliarum ſectarum Epiſcopis ad ſe adeuntibus, hoc tantum reſpondit: *Ego contentionem odio proſequor. eos qui concordiæ dediti ſunt, complector amore, veneror q;*. Socr.[f]

Ariani Epiſcopi cum Meletio, qui ſe olim ab illorum partibus ſegregarat, in Synodum Antiochiæ conuenientes, numero viginti ſeptem, palinodiam recantantes, fidem Nicænam recipiunt, & Synodalem ad Imperatorem mittunt, de quibus Themiſtius oratione quam inſcripſit conſularem *Purpuram, non Deum coluiſſe*, dixit.

Acacius quoque Cæſareæ Palæſtinæ Epiſcopus, Arianorum deterrimus, ne ſub Catho-C lico Imperatore pateretur, quod Catholici ſub Ariano eo maxime inſtigante, paſſi fuerant, libellum orthodoxæ fidei Iouiano obtulit, Synodum Nicænam comprobans. Atque hi nõ tantum ad Catholicam religionem recepti, ſed in gradu Epiſcoporum agere ſunt permiſſi, ſuasq; Eccleſias gubernare. Socr.[g] Sozom.[h]

Qui Ariani in perfidia perſtiterunt (quorum principes Euzoius Epiſcopus Antioch. & Lucius presbyter Alexandrinus) calumnijs tentarunt Imperatorem ab Athanaſio abalienare, qui Antiochiam ad Imperatorem profectus, ab eo benignè exceptus, & religioſe cultus eſt (reiecto Lucio, cum minis, ni quieſceret) & ad ſedem ſuam remiſſus cum mãdato, vt quo ſibi liceret modo, Eccleſias, & populum regeret. Epiph. hæreſ. 68 Sozom.[i]

D Conflatum ſemel ſchiſma inter eos, qui Meletium, & qui Paulinum ſequebantur, Epiſcopos Antiochenos, ſub Iuliano, ſub Iouiano magis exacerbatum eſt, Vitale Antiocheno presbytero, partis Meletij, aduerſus Paulinum pertinacius concitato, & obijciente illi Sabellianiſmum, de quo ille ſe purgauit coram Athanaſio, ſcripta ſuæ fidei confeſſione. Epipha. hæreſ. 77. nec ſe interponens Athanaſ. potuit eos in concordiam adducere.

Fuit hic Vitalis, propter ſpectatiſſimos mores, in ſumma apud populum veneratione; qui ob indignationem quandam aduerſus Flauianum compresbyterum, quod ſe contemptui haberi videret, adhæret Apollinariſtis, qui & ſibi cum Antiochiæ delegerunt Epiſcopum. Epiphan. hær. 77. Sozom.[k]

E Iouianus, præter omnem ſpem, & expectationem, philoſophos, imò Magos, quibus Chriſtiani calamitates ſuas ſub Iuliano, in primis acceptas ferebant, Maximum præſertim & Priſcum, in honore habuit. Eunap. qua ſorte cauſa diuinum in ſe numen concitauit.

Dum Iouianus Antiochiæ commoratur, templum Traiani, quod ei, tãquam Diuo, Hadrianus erexerat à Iuliano in Bibliothecæ locum conuerſum, inſtigante vxore, incendit. Id Suidas, atque Niceph. tradunt.

Ante anni præſentis finem, Antiochia Conſtantinopolim decedit Iouianus, & Tarſum cum perueniſſet, exornandum Iuliani ſepulchrum decreuit, impij hominis, non piè.

Iouianus religionẽ in integrũ reſtituere ſatagit.
a leg. 6.
b l. 2. de raptu vel matrim.
c li. 4. c. 4
d li. 6. c. 6.
Athanaſ. ex Synodo ſent. mittit libellũ fidei ad Imperatorẽ.
e li. 4. c. 3.
f 3. cap. 21.
Ariani & Meletiani Imper. ſe Nicęnam fidem probare, oſtẽtant.
g li. 3. c. 21
h 6. c. 4.
i li. 6. c. 4.
Antiocheni Cathol. ſchiſmate laborant.
Vitalis ob indignat. adhæret Apollinariſtis.
k li. 6. c. 25

Chriſti Annus	*Liberij Papæ*	*Iouiani Imp.*	*Iouiano & Varroniano filio puero* Coſſ.
364.	13.	1.	

A

Iouianus repentino moritur.

IOVIANVS in itinere Conſtantinopolim verſus, in loco Dadaſtana dicto, qui Bithyniam à Galatia diuidit, improuiſo caſu, noctu exanimatus inuentus eſt, 13. Kalend. Mart. cum Imper. m. 7. d. 20. annum ætatis agens 33. relatus inter Diuos à Gentilibus, more patrio. Reſcripta ſuccedentium Imper. huius anni docent Ammian. Suid. Hieron. Chronic. Eutropius, reliqui hiſtorici.

Valentinianus Imperator.

B

VALENTINIANVS, is, qui cum Valente fratre, ſub Iuliano, ne ſacrificaret, militiam renuncians, in Armeniam relegatus, & à Iouiano reuocatus fuerat, nulla diſcordante ſententia, numinis aſpiratione cœleſtis, vt ait Ammian. 5. Kal. Mart. Imperator eligitur, Cibale in Pannonia ortus, non generis nobilitate, ſed propria virtute & pietate clariſſimus, ex non milite, miles, atque ex infima militia ad ampliores prouectus ordines, ac demũ ad ſublime gloriæ faſtigium elatus. Socr.[a] Victor.

a 4. c. 1.

Progreſſus Conſtantinopolim, Valentem fratrem, Auguſtum declaratum, conſortem aſciſcit Imperij. Ammian.[b] Zoſim.[c]

b lib. 26. c lib. 4.

Cæſarium Greg. Nazian. fratrem, Catholica fide ſpectatum, Imperatores Quæſtorem, mox Comitem rerum priuatarum declarant. Greg. in laud. Cæſar. & reſcriptum AA. C

Hoc tempore velut per vniuerſum orbem Rom. bellicum canentibus buccinis excitæ ſæuiſſimæ gentes, limites ſibi proximos perſultabant, Ammian. quibus vt malis conſulerẽ Impp. reſtitutis in labaro crucibus, & Chriſti nomine, partiuntur Imperium, & Valens quidem Orientem, Valentin. Occidentem tuendum aſſumit. Sirmium vterque in Pannoniã progreſſi, partitis exercitibus, Valens reuertitur Conſtantinopolim, Valentinianus ſe confert Mediolanum. Ammian. lib. 26.

Valentin. ſacrorum curã permittit ſacerdotib.

Præclarum eſt, quod Sozom. refert in hoc itinere datum à Valentiniano Epiſcop. conſubſtantialitatem aſſerentibus, reſponſum, cùm ab eo per Legatum Hypatianum Epiſcop. Heracleæ, vt liceret, ad doctrinam rectè conſtituendam, conuenire: *Sibi*, dixit, *qui vnus è numero laicorum eſſet, non licere ſe eiuſmodi negotijs intermiſcere. Ideo ſacerdotes, & Epiſcopi*, inquit *quibus hæc curæ ſunt, ſeorſum per ſe, vbicunq; ipſis libitum fuerit, conueniant.* Quo reſponſo, Lampſaci Concilium cogunt. Sozom.[d] D

d 6. c. 7.

Procopius exurgit tyrannus.

Procopius, Iuliano genere propinquus, cui à Iouiano cura delegata fuerat deferendi cadaueris Iuliani, Tarſum ad ſepulchrum, re confecta, non amplius viſus, licèt ſtudio ingenti perquiſitus, niſi multo pòſt, cùm Conſtantinopoli apparuit ſubito purpuratus, hoc ipſo anno, autumnali tempore, occaſione captata, cum in Occidente longius abeſſet Valentinianus, & Valens quoq; ob motus Gothicos in Cappadoc. progreſſus eſſet. Ammian.

Procopium adiutum primum omnium fuiſſe ab Eugenio Eunucho, conſilio & opibus auctor eſt Zoſim. lib. 4.

Hoc ipſo anno, & tempore, quo Procopius inuaſit Imperium, Priſcus & Maximus Philoſophi & Magi, omnium ſub Iuliano, cauſa malorum, iuſſu Valentis in cuſtodiam traduntur, torquentur, ac demum liberantur. Eunap. qui de Maximo ait, cum atrociſſime paſſum, & à Clearcho Aſiæ proconſ. Valentis perneceſſario, liberatum.

Impp. infenſos fuiſſe iis, quos ſciſſent fuiſſe Iuliano cariores, tradit Zoſi. li. 4. Et Eunap. quidem Oribaſium Philoſophum, & Medicum Iuliani, ad barbaras gentes relegatum, ſed ob præſtantiam artis medicæ, reuocatum narrat.

A Imp. Idololatriam infeſtantes nocturna ſacra prohibent, [a] quam legem abrogatã tradit Zoſimus lib. 4. agente id apud Valentinianum Prætextato Græciæ Proconſ.

Porrò Valentinianum A. hoc ſui Imperij exordio dediſſe legem, vt quam quiſque vellet religionem coleret, idem ipſe in alio à ſe poſteà dato Reſcripto teſtatur. [b]

Profeſſores literarum Chriſtiani reſtituti, huiuſmodi Reſcripto; *Si quis erudiendis adoleſcentibus vita pariter & facundia idoneus erit, vel nouum inſtituat auditorium, vel repetat intermiſſum.* [c]

a L. 7. de Maleſ. C. Theod.
b L. 9. de Maleſ. & Mathe. C. Theod.
c L. 6. de Med. & prof. C. Th.

B

Chriſti annus	*Liberij Papa*	*Valentiniani & Valentis Impp. 2.*	*Valentiniano & Valente Coß.*
365.	14.		

HIs Conſulibus, inquit Socr. [d] ſeptimo ſcilicet anno poſt Concilium Seleuciæ, ſub Conſtantio Imperatore habitum, Lampſaci in Helleſponto Concilium celebratum eſt à Semiarianis (in quo Sozom. [e] & alij, lapſi ſunt, putantes Concilium Catholicorũ fuiſſe) aduerſus horrendas blaſphemias, editas in C.P.no Conciliabulo ab Eudoxio, Acacio, & alijs Arianorum deterrimis, negantibus filij Dei cum Patre ſimilitudinem, atque C ſubſtantiam, cùm illi Semiariani confitentes diuinam Filij cum Patre ſubſtantiam, negarent tamen eum eſſe Patri conſubſtantialem, nec ſynodum Nicænam reciperent. Hinc S. Baſilius epiſtol. 72. & 82. Lampſacenam confeſſionem inter eas numerat, quæ ab hæreticis, diuerſis in locis editæ ſunt. Quia tamen Semiarianorum illorum non erat is ſcopus, vt fidem Nicænam impugnarent, ſed vt execrarentur portentoſam fidei formulam Conſtantinopoli editam, quaſi acturi negotium Catholicæ fidei, quos poſſent ad Lampſacenum conuentum aduerſus Eudoxium, & eius ſectatores conuocare; conati ſunt, etiam non Epiſcopos, inſignes viros, vt Baſilium Magnum, adhuc inter Monachos, in Ponto degentem, quod ipſemet teſtatur epiſtol. ad Euſtathium Sebaſtenum numero 79. Decreta in ea ſynodo Sozom. [f] pluribus, Socrat. [g] paucis his ediſſerit. Lampſaci in vnum conuenien- D tes, ibi ſimulac fidei formulam Antiochiæ olim editam, de integro iam confirmauerant (eidem etiam Seleuciæ dudùm ſubſcripſerant) illam quæ Arimini iam pridem ab Epiſcopis, qui conſentientem de religione habebant opinionem, expoſita fuit, anathemate condemnârunt, rurſusque contra Acacium, & Eudoxium, vtpotè iure abdicatos, tulere ſententiam, ſed & blaſphemam de Spiritus ſancti diuinitate negationem in eo Concilio probatam fuiſſe apparet, ex his, quæ Socrat. in eo cap. 4. ſcribit. Epiſcopi, qui Lampſaci conuenerant, & alij eiuſdem communionis, quorum plerique, quòd olim cum Eudoxio ſenſiſſent, quem modò damnaſſent, ſedibus ſuis priuati erant, ad eas auctoritate Liberij Papæ recipiendas, legationem ad eum mittunt, impudenti, & nefario mendacio, Catholi- E cos ſe fingentes, & ſcripto edentes Nicænam fidem, à quo litteras communicatorias impetrant, & alias de ſua ipſorum reſtitutione in ſedes ſuas. Extant Liberij litteræ ad Orientales apud Socrat. [h] tanta erat auctoritas Roman. Pontificis, vt quantumlibet ſuſpecti homines, & qui hactenus inhæſiſſent hæreticis, iam Catholicos redditos, eiuſdem Romani Epiſcopi arbitrio, nemo eos recipere detrectaret. Redeuntes igitur in Orientem Legati, vbicunque tranſire contingeret, Catholicam fidem profitebantur, vt in Concilio Siculorum Epiſcoporum, & Illyricorum, à quibus & litteras tulerunt, vt ab alijs Epiſcopis Italiæ, Galliæ, Africæ. Tunc quoque per Liberium ad Illyricæ Eccleſiæ Epiſcopos, necnon ad Arianos Legatus miſſus eſt Elpidius presbyter Roman. Eccleſiæ, qui & eorum litteras ſynodales ad Arianos attulit, (quas non ſuo loco Theodoret. citat [i], quibus adiecerunt, & litteræ Impp. Porrò Italiæ Epiſcopi Illyricis Nicænam fidem recipientibus gra-

d 4. c. 4.
Lampſacena Synodus Semiarianorum falſo putata Catholicorũ.
e li. 6. c. 7.
f 6. c. 7.
g 4. c. 4.
Quanta Ro. Pont. auctoritas.
h 4. c. 11.
i 4. c. 8.

tulati ſunt,epiſtol.quæ extat in Fragm. Hilarij,libro primo, pagina trigeſima octaua,trige- A
ſima nona.

Reuerſi in Orientem Legati, & litteris Occidentalium, & in primis Liberij Papæ, Synodo Tyanenſi (Baſilij epiſt. 74.) in Cappadocia redditis, communionem Catholicorum impetrant, & Euſtathius Sebaſtenus, Legatorum vnus (de quo peculiaris ſit mentio) in

Summa Ro.Pont. auctor.etiam hæreticis cognita.

ſuam Eccleſiam reſtituitur,ex quibus apparet, vt etiam ab hæreticis cognita fuerit ſumma Roman.Pont.auctoritas,non modò Catholicis, vt Tyanenſi Synodo,quæ ex litteris eius & mandato,minime detrectat recipere Euſtathium (hunc ſibi, vt Gentilem ſuum probe cognitum,antiquum Arij diſcipulum,atque in hæreſim ſæpe relapſum, cuius, & ſociorum mendicitatam ſimulationem & fraudem referat S.Baſilius epiſt. 73. ad ſuos M[illegible], B & 24.ad Epiſcopos Occidentales,& 82.ad Patrophilum.Epiphan.hær 75. hæc pa[illegible], *Vi[illegible] eſt*(Euſtathius Sebaſtenus) *& ad Liberium Beatum Romæ Epiſcopum, vnà cum multis Epiſcopis Legatum agere, & editione Synodi in Nicæa facta, ac recta fidei confeſſione ſuſ[illegible] ridere. Verum poſtea velut reconditus,& ex ſomnijs expergefactus,rurſum priora praua opinionis Arianorum conſectari non deſtitit.*

S.Baſilius ex eremo ſcribens ad ſynodum Tyanenſem (quæ epiſtola 68.) pacem ſe exoptare ait ab Euſebio Neocæſarienſi Epiſcopo,ſibi inſenſo,quam & impetrat.

Terramotu,per totum orbem facto,mare littus egreditur,& Siciliæ, multarumque inſularum vrbes,& innumerabiles populos opprimit. Hieronym.in Chron.& in Vita S.Hi- C larionis : *Ea tempeſtate, terramotu totius orbis,qui poſt Iouiani mortem accidit, maria egreſſa ſunt terminos ſuos: & quaſi rurſum Deus diluuium minaretur,vel in antiquum chaos redirent omnia, naues ad prærupta delatæ montium pependerunt.* Eadem Ammian. libr.26.& reliqui hiſtorici,ſed

Ingẽs miraculum per Hilarionem factum.

non omnes ſuo loco. Tuncque accidit illud, admirandum de ſancto Hilarione, cum Epidauritani veriti ſubuerſionem, *ſenem poſuerunt in littore, qui cum tria Crucis ſigna pinxiſſet in ſabulo manusq; contra tenderet, incredibile dictu eſt, in quantam altitudinem intumeſcens mare ante eum ſteterit,ac diù fremens,& quaſi ad obicem indignans, paulatim in ſemetipſum relapſum ſit. At ſenex magis expaueſcens ſlatus humanarum laudum,quàm ingruentes gurgites vaſtipi in pelagi exundantis,breui lembo,clara nocte fugit,& inuenta poſt biduum oneraria naui, perrexit Cyprum.* Hiero- D nym.in eius vita.

Plures leges Impp. a L.19. de epiſc. & cler.C.Th.

Perſcribunt AA.vt non niſi,qui decennio in clericali functione perſeueraſſent,iiſdem clericis conceſſis liceret potiri immunitatibus. [a]

Chriſtianis,iniurias à Gentilibus, ſub Iuliano acceptas, in Idolorum templa vindicantibus,Gentiles Chriſtianorum cuſtodes magna pecunia à Magiſtratibus impetrãt, quod ne fiat,Impp.reſcribunt: *Quiſquis ſeu Iudex,ſeu apparitor ad cuſtodiam templorum homines Chriſtianæ religionis appoſuerit,ſciat non ſaluti ſuæ,non fortunis eſſe parcendum.Dat.15.Kalend.Decemb. Mediolani,Valente,& Valentiniano Coſſ.*

Ob vinum denegatum, quod dari præceptum erat ab Impp.Symmachi Præfecti Vrbis E

b l.2.trib. in ipſis perinf. C.Th. c lege 4.de cenſ.C.Th. d l. de exact.C.Th. e l.8.C.de Maleſ. f l.1.Cod.de epiſc.aud.

domum furens populus incendit. [b]

Sacras Virgines & viduas eximunt à cenſu capitationis; [c] *In Virginitate perpetua viuentes, & eam uiduitatem,de qua ipſa maturitas pollicetur nullam eam eſſe nupturam, à plebeia capitationis iniuria vindicandas eſſe decernimus. Item pupillos [illegible] ſexus vſq; ad 20.annos ab iſtiuſmodi functione immunes eſſe debere. Mulieres autem donec virum [illegible].*

Sanxerunt etiam ne Chriſtiani [illegible] die Dominico conueniri poſſent. [d]

Lege etiam lata vetuerunt addiſci,atque doceri improbandas magicas artes. [e]

Voluerunt etiam, ne Mercatores carius ſuas merces vendant,eſſe muneris Epiſcopalis prouidentia. [f]

A Cauerunt, ne Milites in Synagogis Iudæorum hoſpitia ſibi quærerent. [a] *a l.3.C.de Iud.*

Vetuerunt etiam, ne Chriſtiani delinquentes damnarentur ad ludum. [b] Id enim iam diù anteà abolitum, impius Iulianus in odium Chriſtianorum reuocauerat in priſtinum vſum. *b l.8.de pæ.*

Chriſti Annus	*Liberij Papa*	*Valentiniani, & Valentis*	*Gratiano, & Dagalpho Coſſ.*
366.	15.	*Impp.3.*	

B LAMPADIVS Præfectus Vrbis, expenſis exhiberi ſolitis in magnificentiſſima Munerum editione, in pauperes egentes in Vaticano, collectis, plebem in ſe concitat, ac parùm abeſt, quin ea domum eius incendit. Ammian. Chriſtianus is fuiſſe videtur.

Valens iuncto ſibi Lupicino Magiſtro equitum aduerſus Procopium Tyrannum validiùs agens, deſertum illum à ſuis, fugamque captantem, ſed à fugæ comitibus vinctum ad ſe perductum, capite truncari iubet, poſt quem Marcellus eius cognatus Tyrannidem arripit, ſed captus à Valentis militibus, diuque tortus, occiditur. Ammian. lib.26. *Valens ab Ariano baptizatur illis additur.*

Themiſtius philoſophus, & orator, Victori Valenti orationem habet (ordine nonam) qua commendat inter alias virtutes, potiſſimum in Imperatore, clementiam.

C Valens hactenùs Catholicus, in procinctu Gothico, bono conſilio, ſalutarem baptiſmum expetens, Vxoris Arianæ blanditijs delinitus, peſſimo conſilio ad Arianos tranſit, & ab Eudoxio Arianorum nequiſſimo baptizatus, ab eo iuramento obſtringitur, vt in impio ſuſcepto dogmate perſeueret, & diuerſa ſentientes vbiq; eccleſijs exigat. Hieron. in Chron. Theodor. [c] *c 4.c.11.*

Ex Imperatoris baptiſmo ab Ariano ſuſcepto Perſecutionis imminens procella præcognita, Orthodoxos Epiſcopos excitat contra aduerſariorum inſultus. Itaque Gregor. Nazianzen. pater, iam ſenio confectus, Gregorium filium, propoſito infelici ſtatu Orientalis Eccleſiæ, in ſubſidium, anteà ſæpè fruſtrà euocatum, nunc tandem ex eremo extrahit. Gregorius igitur filius domum reuerſus apologeticam habet orationem, qua ſeceſſionis D in eremum ſuæ, & reuerſionis rationem reddit, & adiutor Patris effectus (non Epiſcopus quod alij opinati ſunt) illam potiſſimum curæ paſtoralis partem arripit, quæ in Dei verbo prædicando, ſimulque hæreticos inſectando, veritatemque Catholicam illuſtrando, verſatur, ac prima illa oratione habita, quæ inſcribitur ad ſancta lumina, in Gentiles primum, mox in Arianos inuadit. Legenda eſt etiam epiſtola 14. ad Boſphorium Coloniæ Epiſcopum, de ſuo reditu, præter Apolog.1. *Grego. Nazianz. à patre ſene e-uocatus in ſubſidiu, munere Verbi ſuſcipit.*

Gregorius vna cum Euſebio, Neocæſarienſi Epiſcopo, iam Baſilio animæquiori reddito, cum ex eremo, in ſubſidium contra hæreticos euocat, ac poſt, ad eum profectus, reducit. Baſilius igitur Euſebium Epiſcopum ſuum, ſic ſtudio, beneuolentia, obedientia demeretur, vt ad Eccleſiam illam adminiſtrandam, is magnam illi auctoritatem contulerit, ſacras literas illi interpretari mandârit, & pro ſe Legatum ad diuerſas ſynodos eſſe voluerit. Gregorius in laudem Baſil. epiſtol. 97. & in procem. Prou... o. Sozomen. [d] In quibus, ex his hic dictis, corrigendus, vt & Rufin. [e] in eo, quod ait, Baſil. & Gregor. perſeueraſſe in eremo annos tredecim, cum benè ſubducta ratione non videantur, niſi quatuor. *Greg. Baſilium ex eremo e-uctum Euſebio Neocæſar. reconciliat. d 6.c.15. e 2.c.6.*

Perſequutio Arianorum vexat non modò Catholicos, ſed & alios, diuerſarū ſectarum, Nouatianos, Macedonianos, &c. Socr. [f] *f 4.c.9.*

Expulſo Eleuſio Cyzici Epiſcopo, ſubſtituitur ab Arianis Eunomius, hic Aetij, cognomento Athei, ſcriba fuit, Sophiſticam tantùm callens, ſacrarum literarum ... imperitus

peritus, ſupra modum impudens, & impius, iactans cognitionem de Deo, qualem ipſe habet de ſe Deus. S. Baſilius ſcripſit ad eum epiſt. de Formicæ natura, quam ab eo inueſtigari rogat, num. eſt 168.

Eodem anno Valens, & Vrſacius cum perfidis aſſeclis Singeduni in Myſia Conciliabulum habent, aduerſus Semiarianos: ex quo conuentu ſcribunt ad Germinium exquirentes eius de Filio Dei ſententiam, & ad ſuam perfidiam trahere eum molientes, qui licet omiſſo nomine Conſubſtantialitatis, planè confitetur, & probat Dei Filium per omnia Patri ſimilem, excepta in natiuitate; extant mutuæ epiſtolæ, apud fragmenta Hila-

a li.1.p.40 rij. [a]

41. Acacius, cognomento luſcus, Cæſareæ Palæſtinæ Epiſcopus vexillarius impietatis, moritur: Euzoius quoque, (alius ab Epiſcopo Antiocheno) & ipſe Arianus, cuius lucubrationes Hieronym. ſic ait ſe legere ſolitum, vt caueret à ſordibus. Hic Cæſarienſis Euzoius, plurimo labore, corruptam Bibliothecam Origenis & Pamphili, in membranis inſtaurare conatus eſt. Hieron. in ſcriptorib.

b 4.c.9. Valentiniano, ex Iuſtina vxore Ariana, naſcitur Valentinianus filius. Socr. [b]

Valentinianus Auguſt. licèt Catholicus creditus, infamatur tamen tum vxoris, tum fratris perfidia, quodque Arianos non compreſſerit, ſed debacchari in Orthodoxos permiſerit, & Auxentium Arianum, & ab Arianis electum Epiſcopum Mediolanenſem, Catholicis Epiſcopis, & Hilario in primis Pictauienſi Epiſcopo, vehementer reclamantibus, ſedere

c 4.c.9. vſque ad obitum permiſerit. Socrat. [c]

Chriſti Annus	*Liberij Papa*	*Valentiniani & Valentis*	*Impp. 4. Flauijs*	*Lupicino, & Iouino*	*Coſ.*
367.	16.				

Baſilica Liberij dicta. LIBERIVS Papa, Baſilicam, nomine ſuo, iuxta macellum Liniæ fecit. Lib. Pont. [illegible] ſic dicitur in Eſquilinio colle, apud Sex. Rufum, & P. Victorem. Porro hanc illam [illegible]

Baſilicam, quæ ex collatis impēſis Ioannis Patritij, ea de re per viſum admoniti, & miraculo confirmati, deſcendentibus niuibus, Nonis Auguſti, formamque Templi monſtrantibus, eiuſdem Eccleſiæ vetera monumenta declarant: quam ab auctore, Liberij dictam eſſe Marcellin. libello de ſchiſm. Vrſicini, fidem facit. Ponitur hoc extremo Liberij anno, cum non conſtet quoto eius id acciderit.

Liberius Papa moritur ad 5. Id. Sept. cùm ſediſſet annos 15. Menſes 4. & diem vnum, de cuius tamen tempore Pontificatus admodum variant auctores. Sed cùm eius ingreſſus contigerit 8. Id. Maij, Anno Domini trecenteſimo quinquageſimo ſecundo, ita ſentiendum [illegible]

d lib.27. Ex Ammiano [d] autem colligitur hoc anno eum obijſſe, cum ſchiſma Damaſi, & Vrſicini ponat ſub Viuentio Præfecto Vrbis, quem his Conſulibus, geſſiſſe Magiſtratum, ex pluribus conſtat Reſcriptis.

Liberij memoria apud poſteros clara, & probata. Remanſit poſteris, Liberij præclara, & honorifica memoria, vt Ambroſ. libr. de Virgin. vbi inſerit integrum ab eo habitum ſermonem in conſecratione ſororis, vocans eum beatæ & ſanctæ memoriæ: & apud Baſilium epiſtol. 74. ad Occidentales, vbi nominat [illegible] beatiſſimum virum, & apud Epiphan. hæreſ. 75. qui appellat beatum: & apud Bedæ Martyrol. 8. Kal. ad Octob. cum alijs ſanctis eius nomen reperitur intextum. Item apud Vandelbertum 23 Septemb. vt planè appareat, omnem maculam quam olim ex [illegible], Arianorum [illegible] tempus communione, cui non hæreſis prauitate contraxerat, poſteriori [illegible] confeſſione [illegible] tempore Concilij Ariminenſ. prorſus fuiſſe deletam.

Damaſi

A

Damaſi Papæ an. 1.

POst ſex dierum ſedis vacationem, decimaquinta die Septemb. Damaſum Hiſpanum, Luſitanum (circiter annum agentem ſexageſimũ, qui poſtquàm ſediſſet decem, & octo annos, propè octogenarius deceſſiſſet) fuiſſe legitimè ſubrogatum, conſentiunt omnes; Vrſicinum verò poſteà, eodem anno, in ſchiſmate Pontificem acclamatum.

B

Schiſma Vrſicini.

DE hoc ſchiſmate (cuius occaſione multæ cædes factæ ſunt) complura ſcripta habentur à Marcellino, Romano presbytero, in eo libello, quem vnà cum Iuſtino Diacono, obtulit Theodoſio Imperatori, ſed cùm bis fuerit ſchiſmaticus, adhærens pri[illegible]o Vrſicino, & poſt Luciferianis, omnis fides ei abroganda, in i[illegible]lis, in quibus in Damaſum, & in omnes Orthodoxos cõtumelioſus fuit; credendum potiùs Hieronymo, qui Romæ tum præſens, aliter ſcripſit in Chron. & Rufin.[a] & Græcis hiſtoricis,[b] qui de Damaſo ſemper honorificentiſſimè loquuntur.

[a] 2. c. 10. [b] Socr. 4. c. 24. Soz. 6. c. 13. Nicep. li. 11. c. 30.

C Huius occaſione contentionis, Ammianus inuidioſè carpit luxum, & Regium cultum Romanorum Pontificum, vt planè appareat, ſummo atque Regali Chriſti Sacerdotio, iam tum Regiam quoque magnificentiam, & Maieſtatem fuiſſe coniunctam. Cuius occaſione illud quoque dixerit Prætextatus, nobiliſſimus Romanorum, quod eſt apud S. Hieronymum, epiſt. 61. *Hic ipſe, inquit, Prætextatus, qui & Conſul deſignatus poſteà mortuus eſt, homo ſacrilegus, & idolorum cultor, ſolebat ludens B. Damaſo dicere: Facite me Romanæ Vrbis Epiſcopum, & ero protinus Chriſtianus.*

Regia magnificẽtia iũcta Chriſti Sacerdotio ab vſque Damaſi tẽpore colligitur ex Ammiano.

Valentinianus, poſtquàm crebris pulſatus febribus, vix ex inſperato conualuiſſet, Gratianum iam adultum, vel adulto proximum, Cæſarem & Auguſtum creatum, habent, Am-
D mianus[c] & Socrat.[d] ſed & Reſcripta, de quibus infrà.

[c] lib. 27. [d] li. 4. c. 10.

De ſæuitia Imperatoris, & ſeueris iudicijs aduerſus Magos, adulteros, & fœminas adulteras, plura deplorat Ammianus.

Valent. ſæuiſſimę leges.

Aduerſus vnam innocentem, adulterij ream Vercellenſem fœminam, exercitam feritatem, luculentiſſimè deſcripſit S. Hieron. epiſt. 49. ad Innocentium, in qua de Damaſi victoria aduerſus ſchiſmaticos agit, vt appareat hæc ipſa, eodem fermè tempore cõtigiſſe; hæc igitur, confitente iuuene, quod non fecerat, mulier innocens, nolens, mentiendo, quod nõ erat, confiteri, ne peccaret, poſt acerbiſſima tormenta, morti tradita, ſepties icta, nec obtruncata, vt mortua, ſepulta, & rediuiua, pluribus miraculis clara, per interceſſionem Damaſi à [illegible] Imperatore eripitur, martyr, ne iterum moriatur.

Miraculũ in fęmina innocente morti addicta.

E Grando magnitudin[illegible] inuſitata, qua complures homines necati ſunt; Conſtantinopoli, & alibi quoque decidit, Deo irato, quod plures Sacerdotes, qui cum Eudoxio communicare noluerant, relegati ſunt. Socr.[e] Hieron. in Chron. eius rei teſtis eſt celebris illa oratio, de plaga grandinis à Gregor. Nazianz. habita.

Grãdo ingens & fames C P. [e] 4. c. 10.

Secuta eſt fames ingens tu[illegible] alibi, tu[illegible]n in Cappadocia, cùm Cæſareæ Cappadociæ S. Ba[illegible] adhuc presbyteri, ſed poſt Epiſcopi pri[illegible], enituit in alendis pauperibus magna ſolici[illegible], [illegible]aritati coniuncta, tum diuites ad [illegible]cordiam permouens, tum patrimoniũ ſuum [illegible]ens. Greg. Nazianz. & Nyſſen. in [illegible] ad Baſil.

Impp. Valentinianus, Valens & Gratianus AAA. ad Viventium P. V. *Ob diem Paſcha, quem intimo corde celebramus omnibus, quos reatus adſtringit, carcer includit, clauſtra diſſoluimus. Attamen ſacrilegus in Maieſtatem reus, in mortuos, veneficus ſine maleficus, adulter, raptor, homicida,*

Reis indulgentia data in Paſchate.

l.3.c.de vulg. … tit.de … C.Th.

communione iſti us muneris ſeparentur. Dat.3. Non. Maij Rom. Lupicino, & Iouino Coſſ. [a]

Iidem AAA. ad Viuentium P.V. prohibent, delinquentes (*de numine*, inquiunt, *noſtri ſ…arario prodeuntes*) damnari ad ludum, V. Id. April. iiſdem Coſſ. [b]

Chriſti Annus	*Damaſi Papæ*	*Valent. & Valentin. Impp.*	*Duobus Aug. Valent. & Val. Coſſ.*
368.	2.	5.	

VRSICINO à Prætextato P.V. vrbe pulſo, quies redditur, Ammian. lib. 27. Valentinianus, Reſcripto ad Prætextatum, iubet, à ſchiſmaticis Eccleſiam, quam adhuc retinebant, reddi Catholicis.

Idem, alio Reſcripto de Schiſmaticis, quos Prætextatus, ob quietem Vrbis æternæ, … medio putauit eſſe tollendos, ſic ſancit: *Roma tantùm*, inquit, *cuius tranquillitati ſtudemus, excepta, vbicunque voluerint, agant, vel gionis iniuria, vt peregrinatri potiùs, quàm exulare videantur, … liceat iure verſari. Prid. Id. Iun. an. Ian. AA.2 Coſſ.*

Idem, alio Reſcripto, propter illum tumultum, deportatione nuper damnatos, & … priæ lenitate naturæ, inquit, & ipſius religionis, ac legis contemplatione miſeratus, … mandat ſtatu reſtitui, ſi rurſum tumultuati fuerint, ſeueriùs puniendos.

Alemanni Moguntiacum præſidijs vacuum, expediti latenter irrepentes, Chriſtianos viros, ac mulieres, cum ſupellectile abducunt. Ammian. lib. 27.

c.4 c.10. Nicæa, quæ ſæpè ante corruerat, terræmotu funditus euerſa. Hieronymus in Chronic. Socrat. [c] In ea agens Cæſarius Gregorij frater, ipſa ruina protectus, ſaluus, & incolumis, diuino miraculo, cum paucis euadit. Gregor. in laud. Cæſarij; qua occaſione arrepta, Gregorius illum reuocat à mundanarum rerum adminiſtratione, ad cœleſtem philoſophiam, epiſt. 10.

Cæſarij funus, ritu, quo modò tumulatus. Non multò pòſt, cum ex hac vita migraſſe, indicant illa Gregorij verba: *Verùm terræmotus quidem vim effugit, morbi verò non item, mortalis ſiquidem erat, &c.* Pauperes, ſuos … heredes, & vitam finiens in patria, à parentibus, præclaro funere, cum multiplici hymnorum cantu, & celebri pompa, ad Martyrum ſedes elatus, proſequente funus grandæua … Nonna, faceſque geſtante, & Pſalmorum cantu luctum conſopiente, à Gregorio fratre … clara oratione laudatur. Extant eius de anima Dialogi; alia quoque ſcripſiſſe, maximè contra Græcos, auctor eſt Suidas.

Defuncto Donato Pſeudoepiſcopo Carthaginenſ. partis ſchiſmaticorum, ſubrogatus Parmenianus, qui ſtatim ſcripta edit mendaciſſima aduerſus Catholicos, quibus … ſimpliciores decipi poſſent, & prouocatus à Catholicis ad Epiſcoporum conſeſſum, … quo cuncta examinarentur, recuſans cum ſuis, quòd Catholicos indignos ſuo … conſortio, vt immundos, & ipſorum communicatione inquinatos, ne veritas ma… … defenſa ab Optato Epiſcopo Mileuitano, in Numidia, viro eruditione, & ſan… … ſimo, ſeptem libris confutatur. Hoc factum hoc ipſo anno, vel circiter, colligitur ex eo, quod Hieronimus auctor eſt, Optatum ſcripſiſſe ſub Valentiniano, & Valente Principibus: & Optatus ipſe libro 1. à tempore Diocletiani perſecutionis in Africa … Proconſule Carthaginis, & Floro in Numidia, quæ contigere anno trecenteſimo … & tertio, vſque ad tempus, quo ea ſcribebat, numeret annos ſexaginta, & quod … quaſi dicat, & eò ampliùs, & idem Optatus texens ſucceſſionem Romanorum … cum, Damaſi meminit, poſt Liberium ſuccedentis, vt ſaltem attigerit prima Damaſi tempora; nam quod Siricij quoque ibi mentio habetur, additum creditur à Librarijs, … Siricij tempore illud … ſcripſerit, cùm nequaquàm Optatum tempora Siricij …

Optatus quãdo ſcripſerit in Parm. Donatiſtam.

A nes conſentiant, nec cohæret ſcripſiſſe ſub Valentiniano & Valente Principibus, & tempore Sitiij.

Cum conueniret porrò inter vtroſque, Eccleſiam Catholicam non niſi vnam eſſe poſſe; Donatiſtæ, ut ſchiſmatici eſſe arguerentur, Catholicam Eccleſiam penes ſe eſſe tantum affirmabant, qui vero ab illis ſeparati eſſent, extra Eccleſiam Catholicam vagari: atque hoc probare ſcriptis ſuis Parmenianus adnitebatur, in parte Donati eſſe Catholicam, reliquas vero omnes toto terrarum orbe diffuſas Eccleſias, eſſe ſchiſmaticas, vt totus quæſtionis cardo in eo verteretur, quibus notis certis & proprietatibus Eccleſia Catholica conſignatur, & definiretur.

B Quem Parmeniani errorem non modò Optatus, ſed & Ticonius Donatiſta eruditus confutauit. Sed ad diſputationem Optati prouocandi eſſent omnes hæretici, viderent enim eum more maiorum, perſeueranter definire, à Catholico nomine eos prorſus excluſi, quibuſcum Eccleſia Romana non communicat: eoſque tantùm eo nomine legitimè gloriari, quibus Rom. Epiſcopus coniungitur, commercio formatarum. Catholici illi tàtum qui ſenti. unt cum Ro. Pont.

Optatus vir ſanctus, vt à Fulgentio ad Monimum libr. 2. appellatur, non diu ſcriptis ſuperuixiſſe putatur, cuius memoria celebris habetur in Eccleſia 4. Iun.

De Ticonio ſæpiùs Auguſtinus, & Gennadius, eius opera recenſens, & de ſeptem regulis ad intelligendas ſacras ſcripturas, quæ adhuc extant, vterque meminit. Poſt hunc vtrumque, contra Parmenianum, ſcripſit Auguſtinus.
C

Chriſti Annus	*Damaſi Papa*	*Valent. & Valentis Impp.*	*Valentiniano nobili puero, & Aurelio Victore* Coſſ.
369	3.	6.	

SCISMATICI, partis Vrſicini, vrbe ſubmoti, in ſuburbijs, Cryptis, arenarijs, alijsve priuatorum locis conuentus agentes, & cathedra contra cathedram erecta, Vrſicinum vt Pontificem venerantes, quem vulgus accenſis ſtudijs obſtinatè fouebat, pluribus Valentiniani Reſcriptis, ad Olybrium P.V. & ad Aginatium eius Vicarium, iubentur, ad eitandam rixarum materiam, vltra vigeſimum ab vrbe lapidem extrudi.
D

Damaſus, habita Romæ Synodo, (hoc, an primo, vel ſecundo anno non conſtat) damnat manifeſtè conuictos Arianos Valentem, & Vrſacium cum ſocijs eiuſdem ſententiæ, de quorum damnatione & approbtione Nicænæ fidei idem Damaſus ad vniuerſos Chriſti fideles publicas literas dederat, quarum meminit Athanaſ. ad Africanos.

Hoc anno, decimo poſt Concilium Ariminenſe, S. Hilarius cum accepiſſet Valentinianum Imp. confecto tandem Alemannico bello, Mediolanum ſe contuliſſe, atque Reſcriptum quoddam pro Auxentio Ariano Pſeudoepiſcopo Mediolanenſe, qui ſe Catholicum ſimulabat, dediſſe: dolens, Imperatorem deceptum, ad illum profectus eſt, acturus cauſam aduerſus Auxentium, quem Euſebius Epiſcopus Vercellenſ. Euagrius (de quo epiſt. 7. Baſ. 8. ad Euſeb. Samoſat. S. Baſilius) & S. Hieronymus 41. ad Ruſin. & Philaſtrius Brixiæ, crebrò vehementer exagitatum, nunquam tamen de Sede à Conſtantio accepta, depellere potuiſſent. Hilar. contra Auxentium Arianū fruſtra nititur, ſubnixus fauore Valent. decepti, & pulſus eſt eu catholicum.

Quæ Hilarius egerit Mediolani, expreſſa habentur in epiſtola ipſa ad omnes Chriſti fideles conſcripta, in qua deplorat præſentem Eccleſiæ ſtatum, detegit impoſturas, & fraudes Arianorum, dum volunt pij in impietate credi, Valentinianum, vt, Auxentio, vt eum Catholicum crederet, communicare, ſe vero, qui contrà clamaret, vt turbatorem [illegible] iuſſum Mediolano [illegible] omnes monet, & hortatur, ne Auxentio com-

Hilarij vltima lucubratio. Obitus. Opera.

municent, quam epiſtolam ſanctus Hieronymus libellum vocat contra Auxentium, [illegible] cuius finem ſubdola eſt,& praua Auxentij fidei confeſſio adſcripta, cuius fraudes vix [illegible] git Hilarius,nec tamen creditus, ſed calumniator, & diſcordiarum auctor eſt [illegible] & eius vltima lucubratio creditur: cùm,ſecundùm Hieronymum in Chronic.hoc anno ex hac vita migrarit, quamuis dicat anno Valentiniani quinto, [illegible] eos numer[illegible] re [illegible] no ſequenti poſt obitum Iouiniani, in quo tempore eius obitu, Seuerus, & [illegible] lapſi ſunt. Catalogum eius librorum texuit B.Hieronymus, quorum perquàm ſtudioſum ſe fuiſſe oſtendit, & ſæpius laudat. Næuos aliquot in eo notauit Claudianus Mamertus Epiſcopus Viennenſis in Commentario de ſtatu animæ, & alij, & perperàm Sixtus Sen.ſecutus eſt lib.7.cap.68.nec modo Italis,ſed & Græcis S.Hilarius extitit admira[illegible], S[illegible]

a 3.cap.14 & 18. b li.1.c.31.

menus [a], Venantius Fortunatus, librum vnum edidit de vita, alterum de miraculis eius, cumque is omnibus virtutibus claruerit, manſuetudine potiſſimùm eum enituiſſe Rom. ſcribit. [b]

Auxẽtius inſultat Catholicis.

Auxentius ſubnixus communione Imperatoris, ſibi vt Catholico inhærentis, inſultat in Catholicos Epiſcopos,Euſebium Vercellenſem,& Philaſtrium Brixianum, quem Gaudentius ſucceſſor,in eius vita,ſignificat poſt Hilarij diſceſſum, Mediolani ab Arianis [illegible] ra paſſum fuiſſe.

Euagrium ſeniorem Antiochenum, qui cum Euſebio Vercellenſi in Occidentem venerat(vt eſt apud Baſil.epiſt.8.)ſcribit Hieronymus epiſt.48.ad Innocentium,egregie pugnaſſe aduerſus hunc Auxentium.

Sanctus Athanaſius peruigil excubator aduerſus improbos Arianos, ex Synodo ſuorum Epiſcoporum,in epiſtola ad Africanos,ait ſe ſcripſiſſe dilecto Damaſo Epiſcopo magnæ Romæ, contra Auxentium inuaſorem Mediolanenſis Eccleſiæ, eumque non ſ[illegible] communione eſſe Arianæ ſectæ,ſed præter hoc,multorum ſcelerum reum eſſe,qud deſ[illegible] uit cum Georgio ſocio ſuæ impietatis, *miramurq́;*, inquit, *cur nondum depoſitus, eiectuſq́; ſit ex Eccleſia.*

Damaſus,pro ſua poteſtate & ſtudio, alterum Concilium Romæ conuocat nonaginta Epiſcoporum ex Italia,& Gallia, ex quo ſynodalem epiſtolam dat ad Illyrici Epiſcopos, quos Auxentius, promulgata Arimin. & Nicææ Thraciæ fidei formula, magna ex parte [illegible] duxerat,monẽs de eius damnatione, & omnes ad Catholicam veritatem inuitat,niſi malint excommunicationem pati,& depoſitionem. Theodor. [c] Sozom. [d]

c li.2.c.22. d 2.c.23. Auxentius Romę dãnatus, ibique damnatur.

Damnato Romæ Auxentio, in alijs quoque Catholici orbis prouincijs damnatur cum collegis.S. Athanaſ.ad Epictetum: *Diuerſis*,inquit, *Concilijs per Gallias & Hiſpanias,& Romæ celebratis,omnes,qui in eo cõuentu fuére,iſtos lucifugas,qui ſeſe etiamnum occultant, & quæ Arij [illegible] ſapiunt, Auxentium dico Mediolanenſem,Vrſacium, Valentem,& Caium Pannonem,communi calculo vnius ſpiritus incitatu,anathemate percuſſerunt,&c.*

Anicius Probus,Præfectus Prætorio, Ambroſium, Ambroſij Romani ciuis,olim Galliarum Præfecti; filium, præſtanti eruditione, & eloquentia præditum, ad [illegible]iam, Liguriam, & Aemiliam, cum inſignibus Conſularibus, mittit gubernandas, hortans illum velut quodam vaticinio *Vade,age,non vt Iudex,ſed vt Epiſcopus*, cùm ageret annum æta[illegible] Paulinus in vita S. Ambroſij.Præfectura Probi, conſtat ex Ammiano, [e] & pluribus [illegible] Reſcriptis.

e li.27. 28. Valẽt. ſancit, pares de paribus iudicare, id eſt,ſacerd. de ſacerdotib'. f l.20. quorum appel. C.Theod.

Valentinianus ſanxit *in cauſa fidei,vel Eccleſiaſtici alicuius ordinis,eum iudicare debere, qui munere impar ſit,nec iure diſſimilis*; hoc eſt,ſacerdotes de ſacerdotibus voluit iudicare. Am[illegible] bus epiſt.32.ad Valentinianum Iuniorem,à quo Eccleſiaſtico iudicio appellantem [illegible] pum ad ſecularem Tribunal,pecuniaria pœna mulctat,pauperibus eroganda. [f]

A Emmelia ſanctiſsima fœmina, coniux Confeſſoris, eiuſdemque in omnibus eiuſdem coronæ conſors; decem filiorum mater, in quibus Macrina primogenita, eximiæ virtutis, & doctrinæ, Baſilius, & Gregorius ſanctiſſimi Epiſcopi, & Petrus Presbyter; nonagenaria, vel grandior, plena operibus bonis, decedit inter manus primogenitæ filiæ Macrinæ, & vltimo loco geniti filij Petri, 3. Kal. Iun. Martyrolog. Rom. Baſil. epiſt. 6. ad Euſebium: Gregor. Nyſſen. quidem epiſt. ad Olympium, extat apud Lippoman. & Surium. Nazianz. verò in laud. Baſilij.

Emmelia fœmina ſanctiſſima mater decem filiorum decedit.

Euſebio Cæſarienſi Epiſcopo vita functo, adnitentibus bonis, maximè Gregorio Seniore, & Euſebio illo Magno Samoſateno, Baſilius Monachus, & presbyter, qui hoc timés, B fugam arripuerat, & ægritudinem ſimulabat, Epiſcopus in eius locum ordinatur 18. Kalen. Iul. Martyrol. Rom. Greg. in laud. Baſil. & ep. 20. 21. 22. in cuius ordinationis tempore turpiter hallucinatur Pſeudoamphilochius, quem ſecutus eſt Niceph. [a]

Baſilius ex monacho & presbytero fit Epiſcopus.

[a] li. 10. c. 25

Gregorius Nazianzenus, bono conſilio, non ſtatim ad eum aduolat, cùm tamen eius ſummo deſiderio teneretur, ſed paulo pòſt. Gregorius epiſtola 24. & 25. & in laudibus Baſilij.

S Baſilius Gregorium fidiſſimum ſocium, & amicum in partem curarum adſciſcit: & Petrum fratrem, ex Monacho, presbyterum ordinat. Nyſſen. epiſt. ad Olympium.

De Gregorio Nyſſeno Epiſcopo Baſilij fratre, cùm non conſtet, quoto potiſſimùm do-C mini anno Nyſſæ Epiſcopus creatus fuerit, & ſequenti conſtet eum iam agentem Epiſcopũ, à propria Eccleſia, perſecutione Valentis, eſſe expulſum; hic quæ de eo cognita habentur, ante Epiſcopatum, recenſenda videntur. Eum vxorem habuiſſe Nicetas, & Nicephorus teſtari videntur, ille quidem in Schol. ad Gregorium. laudationem in Baſil. hic verò lib. 11. c. 9. Innuit hoc idem ipſe in lib. de Virginit. Fuit illi nomen Theoſebia, quæ ſicut vir eius muneri Sacerdotali, ita ipſa ſeorſum à viro ſe Eccleſiæ miniſterio mancipauit, de cuius obitu extat Gregorij Nazian. epiſt. ad ipſum Greg. conſolatoria; cuius, cum eam ſanctam & beatã ſororem appellat, caſtitatem mutuo conſenſu, cuſtoditam inſinuat, quam & clariſſimo prę conio celebrat, epiſt. 95. in additionibus.

Gregor. Nyſſ. pòſt Epiſcopi. vxor Theoſebia eo facto ſacerd. & ipſa Eccleſiæ ſe addixit.

D Gregorius porrò Nazian. illum, vt ſtudijs Rhetoricis nimium addictum, liberè & amicè aliquando redarguit, epiſt. 43. quem amico aſcultaſſe par eſt credere.

Hoc eodem anno bellum Gothicum, quod aduerſus Athanaricum Regem Valens, iam triennio geſſit, redempta ab eo, vt Ammia. lib. 27. ait, pace, pecunia, abſolutum eſt.

Arſaces, Rex Armeniæ, idemque Chriſtianus, dolo pacis captus à Sapore Rege Perſarũ, diriſſima pati cogitur. Ammian. 27.

Chriſti Annus	*Damaſi Papa*	*Valentiniani & Valentis Impp.*	*Valentiniano & Valente 3m* Coß.
370.	4.	7.	

VALENS belli Gothici ſolicitudine liberatus, conceptam perſecutionem à tempore, quo ab Eccleſia Catholica ad Arianos deſciuit, vehementiori conatu, aduerſus Catholicos Orientis Epiſcopos furens Imperator immittit, Edictumq; promulgat, quo aduerſantes ſibi Epiſcopos, Eccleſijs ſpoliat, & ire in exilium iubet. Extat apud Sozom. [b] Inhuius perſecutionis tempore multi aberrarunt, vt Oroſ. [c]

Valẽtis in Catholicos perſecutio.

[b] li. 6. c. 12

[c] li. 7. c. 32

Athanaſium, populus non patitur eijci in exilium, ſed paulo pòſt, diuino, vt creditur, inſtinctu, captatis latebris, quęſitus à ſatellitibus, nec inuentus, haud diu poſt à Valente redire iubetur, quod, vt ait Epiphan. hæreſ. 68. veritus ſit tumultum ampliſſimæ ciuitatis. Sozomen. loco citato.

Reueritus quoque eſt Valens Epiphanium [illegible] ore celebratum, & Paulinum illum præſtantiſſimum Epiſcopum Antiochenum, ne in exilium eos mitteret. Hieron. epiſt. 61. Sozom.[a] Socrat.[b] A

a 9. c. 7. b 4. c. 2.

Præclarū Euſeb. Samaſateni exemplu à qui animi in perſecutione.

Euſebius Samoſatenus Epiſcopus, cùm à [illegible], qui mandatum de exilio attuliſſet, ſilere eo iuſſo, neà populo periculum [illegible], noctu [illegible], [illegible] cum famulo, qui ceruical & librum deferret, nauem conſcendit: mane cognito [illegible] Epiſcopi diſceſſu, ad eum concurrunt, queruntur, lamentantur, reducere conantur, quo renuente, & præceptum Apoſtoli obiiciente, quo iubemur, Magiſtratibus obedire, pars aurum, pars argentum, veſtem alij, alij [illegible] los offerunt, vt in longinquam regionem abituro: ille autem paucis quibuſdam, à maximis familiaribus acceptis, & monitis, vt vnam doctrinam retinerent, ad Iſtrum contendit, vbi in B Thracia locus erat exilij, quo tempore Gothi Thraciam populabantur, vt appareat [illegible] lium fuiſſe Arianorum, vt ab hoſtibus necaretur. Ad eum in itinere, & poſteà in exilio Gregor. Nazianzen. literas miſit, inter eius epiſtolas num. 2[illegible] & 3[illegible]. Theodoret.[c]

c 4. c. 13. Samoſateni quam Arianos auerſaten tur.

Quantoperè vero Samoſateni Arianos horrerent, hinc plane conſtat, quod dato illis Epiſcopo Ariano, nomine Eunomio, licet valde modeſto, nullus omnino eorum in conuentum Eccleſiaſticum venit, nullus eum alloquio, nullus aſpectu dignatus eſt, ne in balneo quidem lauari eadem aqua, qua ille lotus fuiſſet, ſuſtinuerunt, quaſi contagione hæreſis pol luta. quare abeundum inde ſibi putauit. nec minus abhorruerūt à Lucio, illi ſubmiſſo, cuius Aſini pedem, pila ludentium puerorum in platea, eo forte tranſeunte, cum contigiſſet, eam C quaſi infectam, per ignem purgandam ſibi putauerunt. at hic non ea manſuetudine fuit, qua ille alter, nam Magiſtratibus, plures vt in exilium mitterent, auctor fuit, & ipſe ad extremas Rom. Imperij oras ſanctæ doctrinæ propugnatores relegauit, Euoltium Diaconum, & Antiochum presbyterum, Euſebij ſororis filium. Theodor.[d]

d 4. c. 14. Pelagius adoleſcēs ꝗ oſē perſuadet cōtinētiam.

Pelagium, Laodicenſem Epiſcopum, in Armeniam relegârunt, hic adoleſcens vxorem duxerat, cui ipſo primo nuptiarum die, caſtitatem colere perſuaſit. hic reperitur ſubſcripſiſſe Catholicæ fidei in Concilio Antiocheno, ſub Iouiano. Theodor.[e] Euſebius Samoſatenus Epiſcopus in Thraciam deportatus, ob ingruentes Gothos in Romanum ſolum, [illegible] e

e li. 4. c. 12.

cuſtodia relictus, ex Epiſcopo transformatus in militem, prouincias peragrans, presbyteros, & diaconos creabat, Epiſcopos, ciuitatibus deſtitutis, præficiebat, & alia eccleſiaſtica munera obibat. Theodor. loco citato. extant apud ipſum S. Baſilij, præter ipſas, quæ excuſæ habentur, tredecim epiſtolæ, inter alias, centum viginti duas, vel plures, nondum editas, quę ſtatum huius temporis continent, & deplorant. D

Conſilium Valentis Imper. & Arianorum, illud fuit, vt Epiſcopi illi Orthodoxi, qui à promulgato edicto, quo damnati olim à Conſtantio, in exilium pelli videbantur, minime comprehendi videri poſſent, quod poſteà electi fuiſſent; iidem, collecta ab Arianis Epiſcopis Synodo, damnarentur, quod in primis factum conſtat in Gregor. Nyſſæ Epiſcopo, ſic in Synodo (vt eſt in epiſtola Baſilij 12. de ſuprà dictis) ab Arianis, conſpirante [illegible] Vicaria Præfectura, damnatum. Baſil. epiſt. 8. ad Euſebium, licèt inſcriptio [illegible] Gregor. At ipſe Greg. Nyſſen. [illegible] depulſus, [illegible] extorris, nequaquam alicubi re[illegible], & ocioſus, ſed, eccleſias vltro [illegible], de omnibus ſtudebat bene mereri, ad [illegible] breues literas dedit Gregor. Theologus [illegible]. & 35. E

At vero Nicopolitarum [illegible] S. Baſil. epiſt. [illegible]. in [illegible] de [illegible] no luctu proſequi poſſit? Mi[illegible] ro illo Photiano, primum quidem veritat[illegible] ſ[illegible] [illegible] gente. poſtremum verò turpiter, & fidem, & ſeipſum pro[illegible] lent, & pro[illegible] [illegible] [illegible] ſam videlicet ignominia [illegible] tam. Suſcepit quidem ab ipſis Epiſcopatus [illegible] atem, ve[illegible] putat. factus eſt autem per gratiam Dei, com[illegible] nis abominatio totius Armeniæ.

A De eodem Pſeudo epiſcopo extat apud Nicopolitanos Baſilij epiſtola in addit. qua declarat eos, quòd nollent cum Apoſtata communicare, expulſos eſſe à Ciuitate, quos pluribus conſolatur, & de eadem re epiſt. agit 11. in addit.

Perſtantes illi in ſententia, diriſſima ab Ariano militum Duce paſſi ſunt; de quibus Baſil. epiſt. 9. in addit. hortans eos conſtanter agere, vt & epiſtola 12. item in additio. vtraque, illis affore pollicens diuinum auxilium, planè prophetico ſpiritu id vaticinatus. Si quidem expulſo intruſo Phortano, adnitente primario exercitus Duce, Arintheo, & Terentiano Duce, S. Baſilij pernecesſario (qui aduerſus Saporem Regem miſſi erant, vt Ammianus teſtatur [a]) facultas data eſt Catholicis Epiſcopis in vnum conueniendi, ad electio- [a] lib. 27.
B nem rectæ fidei Epiſcopi, quod Baſilius illis gratulatur epiſtola 13. ad Nicopolit. in additio. hortaturque eum vt diligant, eique ex animo conſentiant. Atque hæc & alia ſtudioſè curabat Baſil. ægra admodùm & afflicta valetudine. epiſt. 5. & 10. ad Euſeb. ex centum illis nondum editis.

Eudoxius Conſtantinopolis Epiſcopus, Arianorum peſtilentiſsimus, poſt Valentis Imper. diſceſſum Antiochiam, cùm Eccleſiam illam, non decem & nouem annos, vt malè Socrat.[b] ſed vndecim, vt rectè Sozom.[c] occupaſſet, abit e vita. [b] 4. c. 13. [c] 6. c. 13.

Ariani Demophilum Arianum, Catholici Euagrium Catholicum ſubrogant. Quo audito, Valens Nicomedia Conſtantinopolim copias militares mittit, ſeditionem populi ve-
C ritus, & Euagrium ablegat in exilium. Ariani, ſublatis ex ea re animis, Catholicos diris vexant modis, qui legatos eccleſiaſtici ordinis pios viros octoginta deprecatum mittunt ad Imperatorem, ne tanta violentia premerentur, cuius Principes legationis fuere Vrbanus, Theodorus, & Menedemus. Illos immanis Imperator, Modeſto Præfecto necandos tradit; qui ſi palàm illos trucidaret, multitudinis timens impetum, ſimulans ſe in exilium eos mittere, nauigio impoſitos, comburendos mandauit. quam tantam feritatem ingens fames conſecuta, vniuerſam Phrygiam peruaſit, de qua & S. Hieron. in Chron. Socr.[d] & Sozom.[e] Immanem feritatem Valentis, & Arianorum in Catholicos Conſtantinopolitanos, recenſet Greg. Nazianz. orat. ad 150. Epiſcopos. Octoginta Legati C. P. ab immani Imper. occidi iubentur. [d] 4. c. 13. [e] 6. c. 13. & 14.

D Quo tempore, cùm eccleſia Conſtantinopolitana acerbiſſimis hiſce quateretur fluctibus, Damaſum Rom. Pont. illuc miſiſſe S. Zenobium, creatũ poſteà Epiſcopum Florentinũ, qui inſultantem Arianorum petulantiam penitus coerceret, eius Vitæ Acta habent, (apud Sur. 25. Maij) ibique cùm duos à dæmonibus obſeſſos, ſpectante populo, liberaſſet, Arianorum quoque procacia, eo ſpectaculo coërcita pariter traditur, nec tamen omninò quieuerunt; quin potiùs eo recedente, liquet eoſdem acriùs ſæuiſſe. Conſtat quidem S. Baſilium ad Occidentales Epiſcopos, de his, quæ Orientalis Eccleſia pateretur, literas dediſſe, quæ non extant, earum tamen meminit in ſecunda ad eoſdem miſſa legatione, anno ſequenti. Zenobius legatur C. P. poſt Epiſcop' Florentinus.

E Valens, Nicomedia, Cæſaream Cappadociæ progreſſus eſt, eam Eccleſiam durius vexaturus, quæ vna auſa erat, præter ſuorum Magiſtratuum ſententiam, egregium fidei Orthodoxæ defenſorem Baſilium, ſibi Epiſcopum aſciſcere. Hunc igitur Baſilium Cappadociæ Præfectus, ſæuus, & immanis, nomine Modeſtus, in Imperatoris ſententiam trahere minis tentans, & ſentiens illum ſuperiorem eſſe omnibus comminationibus, & tentatis terroribus, Imperatori ſignificat, quanta Baſilij virtus ſit, & conſtantia: quam is admiratus, vim illi inferri vetat, & illius ingreſſu Eccleſiam, [illegible] tanta populi multitudine, ordine, & concinente, diuina pſalmodia, & Baſilij veneranda præſentia obſtupefactus [illegible] & [illegible] verbis [illegible] Baſilij, quaſi diuinis quibuſdam vocibus [illegible] affectus, & [illegible] eſt, vt tempeſtas ex [illegible] in de ex parte [illegible]. Poſt tamen, cùm [illegible] Imperator impulſus [illegible] in exilium [illegible] filij morbo, [illegible] diui- Valens [illegible] [illegible] mittit [illegible] do Baſilio in exiliũ.

diuinitus inflicto, retrahitur; Baſilio fit ſupplex Imperator, ad cuius aduocati præſentiam, A
& deprecationem, lenitur morbus, ſed mox admiſſis Arianis, filius moritur. Modeſtum ipſum quoque Præfectum, morbus obortus, viri ſancti manibus ſubſternit. *Satiſfactionem habes*, clamabat, *da ſalutem*. Et quidem hanc conſecutus eſt, vt & ipſe fatebatur, & multis huius rei ignaris perſuadebat. Neque enim illius virtutem admirari, ac prædicare deſinebat. Hæc breuiter ex Gregorio in laud. Baſilij. Alij ex veteribus etiam alia addunt, vt Theodor. [a] de calamo tertio non reddente atramentum, & dextera tremore occupata, cùm Valens incumberet ad ſcribendam exilij legem, Socrates [b] de puero ægrotante aliquid ampliùs. Theodoret. item aliud, & aliud Sozomen. [c] Hæc ferè & alia à beato Ephrem Edeſſeno, Baſilij familiari, in orat. de laudibus Baſilij latius recenſentur, in qua illa verba le- B
guntur: *At quis dignè enarrare poterit imbres miraculorum, quæ oſtendit beatus & fidelis Baſilius rebus ipſis? &c.*

a 4. c. 17.
b 4. c. 21.
c 6. c. 19.

Baſilius protegit vexatam viduam ab iniquo iudice.

Aliud quoddam Baſilij certamen narrat Gregor. in laud. Baſilij cum præfecto Cappadociæ, Euſebio, auunculo Imperatricis, ſed, quo anno Baſilij Pontificatus anno, ne[illegible]. Iudicis aſſeſſor viduam quandam nobiliſſimam inuitam trahebat ad nuptias, illa, nullum habens aliud perfugium, confugit ad altare; eam omni ope ſibi tuendam putauit Baſilius. Iudex ſiſti ſibi Baſilium iubet, & arrogantiſſimè tractat, ciuitas interim armata concurrit, tanto terrore præſidis, ne diſcerperetur, vt miſerandus, & ſupplex Baſilio factus, vix per eum à periculo eripi potuerit. Viduam porrò illam ad Monaſterium ſacrarum virginum, C
cui ſoror S. Baſilij Macrina præerat, Baſilius tranſmiſit, quam putamus eſſe, de qua meminit Nyſſenus in epiſt. ad Olympium (quę legitur apud Surium 19. Iun.) nomine Veſtianam, diuitijs, & genere, & corporis forma, atque alijs nominibus illuſtrem, in ipſa adoleſcentia conſtitutam.

Veſtiana illuſtris & pia fœmina.

Valens, Antiochiam cùm veniſſet, Meletium Antiochenum Epiſcopum (qui haud pridem pulſus à Iuliano, poſt longas peregrinationes ad Orientales Eccleſias ſuſceptas, triginta dies reuerſus erat,) iam tertium exigit in exilium. Greg. Nyſſen. orat. in fun. Meletij. Chryſoſt. Panegyrico in Natali Meletij quinto poſt anno, ab eius exitu, habita, apud Sur. 12. Febr. Sed præclarum eſt illud, quod accidit in eius deportatione in exilium. Cùm e- D
nim Preſes ſublato Meletio in ſuum currum, per medium forum tranſiret, populus non ferens à ſe auelli paſtorem ſuum, copioſo lapidum imbre Præſidem impetebat, cum Meletius eum complexus, ſuis veſtibus protegebat ab iniuria, & inimicos pudore afficiens, ob inſignem manſuetudinem, & ſuos docens diſcipulos, quantam oſtendere oporteat patientiam in eos, qui iniuria afficiunt. Chryſoſt. in orat. de eius Natali.

Præclarũ Meletij factum in Preſidem, ſe abſtrahétem in exilium.

Valens, diu Antiochiæ commoratus, in eo totus fuit, vt Catholicos validè expugnaret, exilijs, cruciatibus, diuerſis mortis generibus, & maximè in flumina demergendo. Socrat. [d] Sozom. [e] Auguſt. [f] contra litt. Petil.

d 4. c. 14.
e 6. c. 18.
f l. 2. c. 91.

Abſente Meletio à ſuo grege, Flauianus, & Diodorus gregis eius curam ſuſceperunt, & E
Diodorus quidem concionando, Flauianus verò argumenta, & ſententias illi ſuppeditando, & cum aduerſarijs diſputando, impiorum audaciam, & impudentiam retundebant, pios verò confirmabant. quibus & ſocium ſe præbuit Aphraates Monachus ſanctiſſimus, qui cùm aliquando Valens cito gradu, licèt ætate confectum, incedentem videret, quo iret interrogauit at ille, pro tuo, inquit, regno precaturus, at intra cellam tuam, inquit, tibi manendum fuit, vt lex Monaſtica poſtulat. *[illegible] ad modum [illegible], dixi o Imperator, & ita hactenus feci, dum oues Saluatoris pace fruebãtur: at modo, cum per te diſperguntur, & vexantur, ſatagendum eſt, ne pereant, ſed ſeruentur incolumes.* Hæc cum locutus eſſet Aphraates, Imperator illi comminatus, conticuit.

Aphraatis Monachi ſcitum reſponſum Valenti.

A Vnus ex Imperatoris cubicularijs grauiores contra diuinum hominem iactauit minas, Deus vlciſcitur iniurias ſerui ſui Aphraatis.
qui paulo pòſt de mente exiens, in calidiſſimũ ſe balneum immergens, extinguitur. Theo-
dor.[a] recenſet idem in Philoth.cap.8.alia eiuſdem viri ſancti miracula, quibus fides Catho-
lica teſtata reddebatur, nec tamen impij ab impietate diſcedebant.
Florebat per hæc tempora miraculorum & ipſe gloria inſignis Monachus Iulianus Sa- a 4.ca.23. & 24.
bas, quem Ariani ſuæ ipſorum ſectæ fauere diuulgârant. eum, tria illa luminaria veritatis,
Flauianus, Diodorus, Aphraates, per Acacium, qui pòſt Eccleſiam Beroenſem gubernauit, Iulianus Sabas, miraculis illuſtris.
euocatum Antiochiam, ex ſolitudine venire perſuadent (Theodor.4. cap.25.) cuius in iti-
nere miracula, & poſtquam Antiochiam perueniſſet, narrantur ab eodem Theodoreto in
B Philoth.cap.2.quibus Catholici magnoperè confirmabantur, hæretici pudore ſuffundeban- Precibus corporis afflictio adiungenda.
tur, de quo & illud ibi narratur, quod in reditu per Cyrum tranſiens, rogatus à fidelibus, vt
auxilium ſibi ferret aduerſus Aſterium, qui Epiſcopatum illum inuaſerat, & captioſis ſuis
argutijs veritatem impugnabat, illis ſic ſenex: *Eſtote bono animo, & Deũ nobiſcum ſupplicate,*
corporis afflictionem precibus adiungentes, quibus ſic Deum rogantibus, pridie quàm celebri
die feſto ille verba facturus erat, diuinitùs plaga percuſſus, e viuis exceſſit, cuius Aſterij iam
inde à Nicæno Concilio Eccleſias vexantis, lucubrationes recenſet S. Hieronymus in
Script. De Iuliano illo ſic S. Chryſoſtomus homil.21. in cap. 6. ad Epheſios: *Scitis vtique &*
audiſtis, & vidiſtis etiam nonnulli, virum, quem ſum dicturus, Iulianum, dico illum admirandum. Hic e-
C *rat ruſticus humilis, & humili loco natus, & nec externæ quidem eruditionis omninò peritus, ſed non fi-*
cta, & ſimulata philoſophia repletus, &c.
Sed & alios pleroſque ſanctiſſimos Monachos Syriæ ſolitudines hoc tempore habue- b l.4.c.26.
runt, de quibus Theodor. in hiſt.[b] & in Philotheo[c]. c l.16.c.22.
Putârunt Socrat.[d] & Sozom.[e] Valentem Antiochiæ aduerſus Orthodoxos furentem, d l.4.c.27.
ad meliorem ſtatum mentis reuocatum eſſe oratione Themiſtij, quam coram illo habuit, e l.6.c.36. & 37.
aut ſcriptam dedicauit.
S. Baſilius audita dira, iugique Afflictione Antiochenſis Eccleſiæ, eam ſcriptis eſt con-
ſolatus, & ad fidem acceptam à Patribus fideliter cuſtodiẽdam adhortatus, numero eſt 60.
D epiſtola.
Quod autem Eccleſia Antiochena, præter afflictionem Valentis Imperatoris, alia rur-
ſus inteſtina afflictaretur vexatione, dum Catholicæ fidei profeſſores inter ſe diuiſi, alij
Meletio, alij Paulino adhæreſcerent, idem S. Baſilius, quod magni momenti id eſſet opus,
ad eam rem conficiendam Magnum Athanaſium (epiſt.num. 48.) rogat, vt inter vtramque
pacis ſequeſter accedat, & in eadem, vt agat cum Occidentalibus, de conſulendo neceſſita-
tibus Orientalis Eccleſiæ, hortatur, & alijs etiam ſæpè litteris eum interpellat pro Orienta-
li Eccleſia.[f] f epiſt.49. 50.51.52.
Athanaſius Præfectum quendam Libyæ, Cappadocem hominem, moribus deprauatum,
E licèt fide Catholicum, Eccleſiam quandam Libyæ corrumpentem, & in deteriora pro-
labentem excommunicat, ſcribitque de more litteras, quibus ſignificaretur, ne ab alio vſ-
quàm Epiſcopo reciperetur, quæ cùm perueniſſent in Cappadociam, (quo ipſe reuerſurus
erat) ad Baſilium Metropolitanum, is eundem à fidelium conſortio declarauit extorrem,
quod epiſt. ordine 47. Athanaſio ſignificauit, in quibus, hæc, inter cætera: *Execrabilem illum*
auerſabuntur omnes, ita vt nec ignis, nec aqua, nec tecti communionem cum illo ſint habituri, ſi quidem
prodeſt, vt violenti iſti tyranni, communi, & vnanimi iudicio condemnentur.
Hoc eodem anno, Præfecto Prætorij Modeſto, diræ quæſtiones habitæ ſunt de com- Quæſtiones habitæ de ſcrutantibus de vita Imp.
pluribus, qui de vita Imperatoris, & ſucceſſore conſuluiſſent Magos, Haruſpices, vel alios,
qui malis artibus futura prænoſcere profitebantur: qua de re extat Valentis Reſcriptum ad

a L. 8. de Maleſ. C. Theod.

eundem Modeſtum: *Ceſſet*, inquit, *Mathematicorum tractatus. Nam ſi quis publicè, aut priuatim* A *in die, noctuq́; deprehenſus fuerit in cohibito errore verſari, capitali ſententia ferietur* [a]. qua occaſione Philoſophi, qui Magiam profitebantur, extincti ſunt, (in quibus Maximus ille Epheſius, qui Iuliano Imperium prædixerat, & à Chriſtiana Religione auerterat) atque adeò qui habitu Philoſophorum vterentur, in periculum vocati ſunt, & quod ſortes Apollineæ indicarant, aliquem, qui nomine, his literis, Theod. inchoato, ſucceſſurum in Imperio omnes viri primarij & illuſtres Theodori, Theodoti, Theoduli, & huiuſmodi, obtruncati ſunt, & ab Hiſpania vſque Theodoſiolus vir nobilis, ad Valentem adductus, morte mulctatus eſt. Sed morti horum, hæc cauſa prætexebatur, quod Tyrannidem affectaſſent.

b 6. c. 35.
c lib. 29.
d 4. c. 25.
e l. 4.
Inſignis conuerſio famoſæ meretricis.

Atque hæc latius Sozom. [b] Ammian. [c] Socr. [d] Zoſimus [e], & Eunapius. Meminit & Chry- B ſoſtomus horum temporum homil. 3. contra Anomæos, & homil. 38. in Acta, & ad Viduam iuniorem. Meminit idem Chryſoſtomus homil. in Matth. 68. Meretricis cuiuſdam, cum ipſe puer eſſet, perditiſſimæ, & famoſiſſimæ, quæ & Magicis vti artibus crederetur, cuius admirabilem conuerſionem narrat, & vitam poſt in ſumma continentia, & corporis auſteritate, per totam reliquam vitam cilicio indutam, & multos annos ſpontè, quaſi carceribus inclusam.

Perueſtigati etiam per domorum penetralia, libri damnatarum artium, & acerui voluminum ſub conſpectu Iudicum concremati ſunt. Ex Ammiano.

Quæſtiones de ſectantibus curioſas per diuinationem ſcientias.

In Occidente quoque, ab anno ſuperiori diræ agitari cœptæ ſunt quæſtiones, de illis, C qui curioſis per diuinationem ſcientijs, operam darent, adeò, vt ipſo exordio in Senatorias quoque perſonas, ſeruilia ſupplicia ſunt relaxata, quouſque per tres nobiliſſimos legatos rogatus Valentinianus, ne delictis ſupplicia eſſent grauiora, neve Senator quiſquam inuſitato & illicito more tormentis exponeretur. Reſcripto ad Olybr. V. P. moderationem adhibuit. l. 1. de quæſt. C. Theod. Sed huiuſmodi quæſtiones de Magis & Maleficis, fere vſque ad ciuium ſedem agitatæ ſunt, vt Reſcripta declarant. Ammian. lib. 28.

Gothi Chriſtiani

Gothis in duas factiones diuiſis, alterius Duce Athanarico, alterius Phrytigerne; hic, re malè geſta, exercitu à Valente impetrato, crucis vexillis in hoſtes illatis, victoriam reportat. At Athanaricus indignè ferens ſe à Gente Chriſtiana, & ſignis Chriſtianis ſuperatum D in eos, quos multos ſub ſe habebat, gentis ſuę Chriſtianos, odium conuertit, & plurimos interficiens ad coronam martyrij ſublimauit: qua de perſecutione, Auguſt. de Ciuit. Dei lib. 18. cap. 52. *Rex Gothorum, in ipſa Gothia, perſecutus eſt Chriſtianos crudelitate mirabili: cum ibi non eſſent niſi Catholici, quorum plurimi martyrio coronati ſunt, ſicut à quibuſdam fratribus, qui tunc illic pueri fuerant, & ſe vidiſſe incunctanter recordabantur, audimus.* Ad hos alludens Cyrillus, qui hoc tempore florebat Catecheſi 10. *Perſæ*, inquit, *Gothi, & omnes Gentes teſtantur, morientes pro illo quem corporis oculis non viderunt.* & S. Epiphan. qui 4. anno ab indicta hac perſecutione, Panarium ſuum ſcribebat, cum agit de Audæanis hæreticis hæreſ. 70. præter Gothos illos, quos Audæus in Monachos conuertiſſet, cæteros omnes Catholicos affirmat, nec quòd Ariani fuerint, vel ſuſpicari videtur. Interim tamen qui ſub Phrytigerne erant Gothi, hactenus

f li. 7. c. 7.
g l. 4. c. 37.
h l. 6. c. 37.
i 15. Sept.

Catholici, ex conditione icti fœderis cum Valente, mutatos in Arianos, teſtatur Oroſius [f] atque Theodoretus [g], in cuius rei narratione Sozomen. [h] multa peccat. Sed fides potius eſt adhibenda Actis S. Nicetæ Martyris, apud Sur. [i] Hieronymo in Chron. Cyrillo, Epiphan. Auguſtino, Oroſ. 7. c. 7.

Gothi, iam à temporibus Conſtantini Magni, Chriſtiani fuerunt, & eorum Epiſcopus Theophilus Concilio Nicæno interfuit, atque ſubſcripſit, vt index Epiſcoporum ſubſcriptorum indicat. Nam quod Sozomenus de VVulphila Gothorum Epiſcopo affirmare videtur, eos ab ipſo à Gentilitate ad Chriſtum adductos, plane falſum apparet.

Au[illegible]s

A Audæus quidam in Gothiam relegatus, multos in fide inſtruxit, Monaſteria inſtituit, Virginitatem colere docuit: Audianorum ſectam innexit, Paſcha celebrantium cum Iudæis. Deum humanam formam habere aſſerentium, Communionem Eccleſiaſticam fugientium, Chriſtianorum nomen in Audianorum immutantium. Epiphanius hæreſ. 70. alia nonnulla addit Theodoret. lib. 4. hæret. fabul. quos pleroſque Audianos ex Gothia fugatos ait Epiphan. perſecutione inſtante, ſub Rege Gentili, & alios Chriſtianos, nec tamē omnes, cùm Eccleſiam illam præclarè excultam legamus à Niceta Epiſcopo, de quo ſanctus Paulinus. — *Audianorum hæreſis in Gothia.*

Adeò inualuerat ſordida, & impudens Clericorum, & Monachorum auaritia captantium munera, & hæreditates Viduarum, & pupillorum, (quod indicant S. Hierony. epiſt. 2.3.22. & S. Ambroſ. paulo pòſt, ſerm. 7.) vt diuina lege contemptui habita, lege coërcenda fuerit ſeculari, quæ cùm præter morem, lecta dicatur in Eccleſijs Romæ, veriſimile eſt, ipſo Damaſo id agente, a[b] Imperatoribus editam, aduerſus diuinorum Decretorum contemptores, ad demoliendam Clericorum, & Monachorum eiuſmodi quæſtuariam, ac ſordidā officinam. — *Sanctio in Clericos auaros hæreditates captantes.*

B (margin letter beside the line beginning "tium munera")

Eiuſmodi eſt Reſcriptum ad Damaſum Rom. Pont. apud Cod. Theod.[a] — *a L. 20. de Epiſc. & Cler.*

C

Imppp. Valentinianus, Valens, & Gratianus, AAA.

ECCLESIASTICI, aut ex Eccleſiaſticis, vel qui cōtinentium ſe volunt nomine nuncupari, viduarum, ac pupillorum domos non adeant: ſed publicis exterminentur iudicijs: ſi poſthac eos affines earum, vel propinqui putauerint deferendos, cenſemus etiam, vt memorati nihil de eius mulieris, cui ſe priuatim, ſub prætextu Religionis, adiunxerint, liberalitate quacunque, vel extremo iudicio poßint adipiſci: & omne in tantum inefficax ſit, quòd alicui eorum ab his fuerit derelictum, vt nec per ſubiectam perſonam valeant aliquid vel donatione, vel teſtamento percipere. Quin etiam ſi forte poſt admonitionem noſtræ legis aliquid ijſdem eæ fœminæ, vel donatione, vel extremo iudicio putauerint relinquendum, id D *fiſcus vſurpet. Cæterùm ſi earum, qui voluntate percipiunt, ad quarum ſucceſſionem vel bona iure Ciuili, vel edicti beneficijs adiuuantur, capiant, vt propinqui. Lecta in Eccleſijs Romæ 3. Kal. Aug. Valentiniano, & Valente 3. Augg. Coſſ.*

De qua lege meminit S. Hieronymus epiſt. 2. ad Nepotianum, & S. Ambroſ. epiſt. 31. ad Valentin. Iun. quæ ſanè probroſa fuit Eccleſiaſticis perſonis, ſed cauſa longè probroſior. Nec tamen hac lege prohibentur Eccleſiæ hæreditates accipere, vel legata, vel quid huiuſmodi, ſed Eccleſiaſticæ perſonæ, ſiue Clerici ſiue Monachi. Et ſanè teſtatur S. Ambroſ. epiſt. 32. ad Valentinianum Iun. Seniorem ſic fauiſſe Eccleſiæ, vt Eccleſiaſtica per viros tantum Eccleſiaſticos voluerit tractari.

E Quòd porro Socrates primus, & vnus [b] refert de Valentiniano, quòd ſanxerit licere cuique, eodem tempore duas vxores habere, id planè falſum, & fabuloſum habendum eſt; primum enim, qui per ea tempora ſcripſere, de tanta re, tamque noua, nihil prorſus meminerunt, deinde Ammianus [c], Chriſtianis alioqui infenſior, nihil æquè in Valentiniano celebrat atque caſtitatem: *Omni pudicitiæ cultu*, inquit, *domi caſtus, & foris, nullo contagio conſcientiæ violatus obſcœnæ, nihil inceſtum, hancq; ob cauſam, ta*[illegible] *petulantiam reſtiauit aulæ regalis, &c.* Præterea, ſi quid tale contigi[illegible], [illegible] Iud[illegible] multò id feciſſet magis in Chriſtiani[illegible]; deni[illegible] non pa[illegible] tum ne[illegible], [illegible] verbis, cohortationibus, Concili[illegible] p[illegible] eſt Socrates, & qui cum cæcum ſequuti ſunt [illegible] D[illegible] — *b l. 4. c. 26. Falſum quod impingitur Valentiniano, de duabus ſimul vxoribus habendis. c lib. 30.*

Nicephorus: habuit quidem Valentinianus vxores duas, ſed Iuſtinam, poſt Seueram, neque illam virginem, vt vult Socrat. ſed viduam, Magnentij olim vxorem, vt habet Zoſim. libro 4. A

Aliud extat hoc ipſo anno datum Reſcriptum ad P.V. Olybrium, quo ijs, qui Romam ſe conferrent, diſcendi cauſa, conſuluit, eorumque vitæ, moribus, optime proſpectum voluit. Dat. 4. Idus Mart. Treu.[a]

Eodem item anno, pro Virginibus, Viduis & pupillis, Valentinianus legem ſanxit, qua eos à cenſu plebis, exemit.[b]

a L. 1. de ſtud. lib. vrb. Rom. C. Theod.
b L. 6. de cenſ. C. Th.

Chriſti Annus	*Damaſi Papa*	*Valentiniani & Valentis Impp.*	*Gratiano 2.m & Anicio Petronio Probo* Coſſ.
371.	5.	8.	

B

AD Ampelium P.V. de Vrſicini indulgentia, A A A. ita reſcripſerunt.

Dudum Vrſicini inquietudine prouocati, fauentes concordiæ populi Chriſtiani, quieti etiam Vrbis ſacratiſſimæ prouidentes, vno interim loco, intra Gallias duntaxat, perturbatorem tranquillitatis publicæ, ſtatueramus iure prohiberi, ſcilicet, ne applicatione morum, latè diſſenſionis incommodum ſpargeretur: Verùm natura noſtra manſuetudine leuigati; ita memorato abſcedendi copiam dedimus, ne ad Vrbem Romam, vel certè ſuburbicarias regiones pedem inferat, neque nequitiæ ſuæ contagionem conetur infundere. Ex Vaticano Cod. epiſtolarum Rom. Pont. C

Extat aliud Reſcriptum ad Ampelium V. P. aduerſus Senatores maleficij accuſatos[c]. Eſt apud Ammianum[d], mentio de Ampelio Præfecto, & Maximino Vicario, omnium crudeliſſimo iudicantibus, & de Senatoribus Maleficiorum inſimulatis, ſeueras quæſtiones exercentibus. Sed & S. Hieronymus in Chron. *Maximinus Præfectus annonæ, maleficos ab Imperatore inueſtigare iuſſus, plurimos Romæ nobilium occidit.*

c L. 10. de Malef. C. Theod.
d lib. 28.

Deploratiſſimo ſtatu Orientalis Eccleſiæ, diuina planè prouidentia factum eſt, vt duo illi magni liberi relinquerentur, qui videbantur eſſe columnæ, Athanaſius, inquam, & Baſilius, de quorum ſtudijs, & laboribus, pro Catholica Eccleſia, pauca quædam ex ipſorū ſcriptis excerpſimus, è quibus reliqua poſſint intelligi, obliuione ſepulta. D

S. Athanaſius interpellatus à S. Baſilio pro agitatis Eccleſijs Orientis, miſit Petrum Eccleſiæ Alexandrinæ Clericum (eum fortè, qui ipſi in Epiſcopatu ſucceſſit) vt eas luſtraret, & eiſdem pene proſtratis, quas poſſet, ſuppetias ferret. De qua Petri legatione meminit Baſilius epiſtola ad Athanaſium num. 52. Quoniam verò maior videbatur requiri auctoritas, quàm Athanaſij, ad tantam cladem reſtaurandam; quantumuis ipſe Baſilius anno ſuperiore literas dediſſet generales ad Occidentales Epiſcopos, & maximè ad Romanum Pontificem per Dorotheum presbyterum, miſſum vnà cum Probo ſanctiſſimo, præ cæteris Orientis Orthodoxis Epiſcopis, eadem legatione fungentes, rurſus ad eundem ſibi alias ſcribendas putauit, & ab Athanaſio ſcribi rogat in eandem ſententiam: *Vt Legatos dirigat in Orientem viros idoneos ad ferendas itineris moleſtias, manſuetos, prudentes, omniaq;*, inquit, *ſecum habentes, quæ Arimini, ad neceſſariam ſolutionem geſtorum illic facta ſunt. Et hos, nemine ſciente, abſque ſtrepitu, tacitè per mare ad eos, qui hic ſunt, vadant, ne qui pacis ſunt inimici, aduentum prius præſentiſcant, &c.*

Legatio Orientalium ad Occidental. & max. ad Ro. Pont. poſcentiū opem afflictis Eccleſijs.

Extant inter Epiſtolas Baſilij, ipſius Meletij, Euſebij nomine ſcriptæ litteræ, & aliis pluribus Epiſcopis ſubſcripto, (licèt ſubſcriptio deſideretur) ad Romanum Pontificem (cuius tamen nomen prætermiſſum eſt) & ad alios Galliæ, & Italiæ Epiſcopos, in quibus deplotatur ſtatus Orientalis Eccleſiæ, & mala ex hæreſi recenſentur. numero eſt epiſt. 69. cuius meminit Baſilius 59. ad Meletium: addidit & ſuam priuatim epiſtol. Baſil. numero 7.

A epiſtola verò ad Meletium 59. Baſilius ſignificat videri admonendos Occidentales Epiſco-
pos,& maximè Rom.Pont. ne facilè admittant ad communionem ex Oriente venientes,
cum quantauis profeſſione Catholica,abſque literis Orientalium Catholicorum; & hacte-
nùs Baſilius de legatione Romam mittenda.

Cæterùm,quod ſpectat ad Eccleſiam Catholicam Antiochenam, ſchiſmate Meletij,at-
que Pauli afflictatam, Baſilium Meletio aduerſus Paulinum fauiſſe conſtat ex epiſt. 50. ad
Meletium.

Ex Baſilij litteris ad Occidentales rurſum ſcriptis, habetur, Occidentales, id eſt, Dama- Ro.Pont. literis conſolatur Occidentales catholicos.
B ſum Papam,litteris conſolatum eſſe Orientales,bonaque ſpe pariter roboraſſe; epiſtola eſt
Baſilij 74.& 18.in addit.ad Antiochen.

Damaſum item,& alios Occidentales Epiſcopos ſcripſiſſe ad Athanaſium litteras, quas
acceptas,ad Baſilium, quo eum conſolaretur, miſit, colligimus id ex Baſilij epiſtola 61.ad
Occidentales.

Quanti Magnus Athanaſius Magnum Baſilium fecerit, illa indicant, quæ ad Io. & An- Quanti S. Athan. S. Baſil. fecerit.
tiochum presbyteros,in fine habet: *Valdè autem admiror*,inquit,*audaciam eorum,qui non re*
formidant oblatrare dilecto noſtro, & verè Dei famulo Epiſcopo Baſilio, cùm ex eiuſmodi oblatratione
deprehendi & conuinci poſſint, quòd ne Patrum quidem confeſſionem aut ament, aut amplectantur;
C idemque rurſum ad Palladium presbyterum,ait ſe ſcripſiſſe ad Monachos Cæſarienſes,re-
ſiſtentes Baſilio,monens,*vt velut filij obſequantur Patri,&c. eumq; eſſe gloriam Eccleſiæ, dum*(ita
ait)*decertat pro veritate,&c.*& mox:*Dilecti autem fratres noſtri reſpicientes ad ſcopum eius, quo ad*
veritatem reddit glorificant Dominum,quòd talem Epiſcopum Cappadociæ dederit, , qualem prouinciæ
ſingulæ ſibi optant,&c.

Tantam verò fidem Athanaſius de Baſilio concepit, vt eidem iniunxerit viſitationem
Epiſcoporum extra Prouinciam Cappadociæ poſitorum, nempè Macedoniæ, & Achaiæ,
cui & in mandatis dedit.vt lapſos omnes reciperet cum fidei Nicænæ confeſſione; teſtatur
id ipſe Baſil.epiſt.75.ad Neocæſarienſ.

D Accidit autem,vt,cùm Armeniam viſitaret, & lapſos pœnitentes Eccleſiæ reconcilia- Baſi in inuidiã vocatus, q. Euſtathiũ hæreticũ, ſed Catholicũ ſimulantem in cõmunionem recepérit.
ret,Euſtathium Sebaſtenum fidem Catholicam confitentem,& ſubſcribentem,in commu-
nionem acceperit,ex quo,ab Nicopolitano Epiſcopo Theodoto, in cuius conuentu res a-
cta erat,& poſteà alijs,in ſuſpicionem colluſionis cum Euſtathio adductus eſt, vt re vndiq;
diffamata,neceſſe habuerit Apologiam ſcribere, quam ad Terentium Comitem, quem ex
Ammiano conſtat his temporibus, ad cohibendos Perſas, in Armenia cum exercitu fuiſſe,
miſit,epiſtola eſt ordine ſexta,in additionibus; extat apud S.Baſilium libellus fidei Euſta
thio ad ſubſcribendum propoſitus,ordine 78. at cùm Euſtathius atque ſocij viderent Baſi-
lium à Theodoto in communionem minimè recipi,ſeque cum ſuis æque repelli, quòd ſpe
fruſtratus eſſet, nec ex ea à ſe ſubſcripta fidei profeſſione, quam aucupatus fuerat gloriam
conſecutus eſſet,terga impudenter vertit, & in Baſilium verbis iactare conuicia, & ſcriptis
quoque in eum diſſeminare calumnias aggreſſus eſt,quaſi de fide haud rectè ſentiret, hanc
ſui ipſius rationis cauſam ſæpè prætexens,ne leuitatis argui poſſet, curauitque, eiuſmodi à ſe
ſcriptas,aduerſus Baſilium litteras circumferri. Teſtatur id quidem ipſe Baſil.epiſtol.79.ad
ipſum Euſtathium inſcripta.

Tandem igitur cognitis ſceleratorum hominum fraudibus, & dolis, facti ſerò pœni- ...ũ de litteris ante 20 annos ad Apollinarẽ ſcriptis.
tens,quòd Theodoto Epiſcopo Nicopolitano iſta momenti, non acquieuiſſet,ad eum ſcri-
bit epiſt.15.in addit. Eodem ferè tempore,& de ſcriptis litteris ad Apollinarem,ante vigin-
ti annos,accuſatus eſt,quæ vir credi poteſt,quantum ad aliquod tempus, Baſilij famæ attu-
lerint detrimenti, compluribus ab eius communione recedentibus, ſui ipſius Monachis

haud leue ſcandalum paſſis, vt neceſſe habuerit Athanaſius litteras ad eos dare pro Baſilij integritate (vt ſuprà dictum eſt) Athanaſio Ancyrano Epiſcopo ſpectatæ fidei, & integritatis viro, in eum vehementer commoto. A

Damaſo ipſo, fama ipſa ad Occidentis ora peruaſa, nonnihil à Baſilio alienato. Quas tantas calumnias Baſilius animo quidem ægerrimè ferens, non tamen præ impatientia, ſtatim in recriminationes & apologias erumpens, triennium reſpondere, ſuiq; rationem reddere diſtulit, cùm tandem ſuum ſilentium confirmationem calumniarum haberi vidit, reſpondit, epiſt. 73. 79. 82.

Deniq. de alijs varijs calūnijs. Apud ſuos quoque Neocæſarienſes, apud quos educatus fuerat, vſque ab eo tempore, quo in Pontica cum Gregorio agebat ſolitudine, ab hæreticis quibuſdam ſic diffamatus fuerat, vt in eorum odium incurreret, quod nec literis delinire potuerit, & iam factus Epiſcopus ſic recruduiſſe ſenſerit, vt ab eis vitaretur, vt hæreticus, & hæreticorum conſortio pollutus, cuius rei cauſa egregiam illam ad eos epiſtolam ſcripſit numero 75. qua ſe illis Catholicæ eſſe & fuiſſe ſemper fidei integerrimum profeſſorem, argumentis plurimis demonſtrat. B

Sed aliud accidit deterius, vt Catholicam fidem defendenti Baſilio, & ſæpiùs in concionibus aduerſus Sabellium, & Marcellum dimicanti, treſque in Trinitate diſtinctas hypoſtaſes, ſiue ſubſiſtentias adinuicem, per ſe ſingulas diſtinctas, demóſtrare nitenti, calumniam intulerint, eſſe eum trium deorum aſſertorem, vt neceſſe habuerit publicè profiteri, ſe nunquàm trium deorum fuiſſe cultorem, oratione, cuius eſt titulus, *Aduerſus eos qui calumniantur, quòd tres Deos colamus.* C

De quibus ſe purgat.

Acceſſit alia non impar calumnia, quòd malè crederet de Spiritu ſancto, quæ cùm perualiſſet in ſolitudinem, parùm abfuit, quin Monachos ab eius communione abſtraheret, epiſt. ad eos 73. ad quos etiam id exigentes, libellum ſcripſit de vera ac pia fide.

Oratione contra Sabellianos quæritur de circumſtantibus exploratoribus, *Plurimi præſentium*, inquit, *exploratores magis ſunt eorum, quæ dicuntur, quàm diſcipuli eorum, quæ docentur: & doctrina verbi, non requiritur ad ædificationem præſentium, ſed ad calumnias inſidiantium.*

Et antiquas Traditiones profitetur. Cæterùm, in omnibus ſe cuſtodem eſſe antiquarum traditionum, aduerſus hæreticos, nouitatem in eo accuſantes, ſibique veterem traditionem arrogantes, profitetur, cùm ſic dit: *Dominus ita docuit, Apoſtoli prædicauerunt, Patres obſeruârunt, Martyres confirmarunt; ſat tibi ſit vt dicas, quemadmodum edoctus es.* D

Max. in Baſil. calumnia, quaſi male ſentiret de Spiritu ſācto. a 2. c. 24. b 3. c. 19. Sed rurſum grauiſſima omnium in Baſilium conflata eſt calumnia, & ex vnius voculæ occaſione pro concione prolatæ, ingentes in eum concitatæ ſunt turbæ: res eſt huiuſmodi. Sciendum eſt, obortam olim fuiſſe Antiochiæ contentionem inter Catholicos, & Arianos, (vt ex Theodor. [a] & Sozom. [b] conſtat) dum illi hymnum glorificationis concinentes, dicerent, Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto: Ariani verò aliter, nempè, Gloria Patri, per Filium, in Spiritu ſancto. Quod igitur S. Baſilius (pro more in abſolutione ſermonis, in qua glorificabatur Trinitas, non tamen ijſdem ſemper & conceptis verbis) in hymno glorificaſſet Patrem per Filium, in Spiritu ſancto, magnam attulit Orthodoxis aliquando admirationem & ſcandalum; non quòd vllo Decreto ſtatutum eſſet vno modo dicendum, altero abſtinendum, ſed quia vſus ille tantùm erat in Antiochena Eccleſia. Cæterùm ſanctus Baſilius, quod optimè ſciret, tum diuinæ ſcripturæ auctoritate, tum antiquæ traditionis exemplo, tum denique ſanctorum Patrum teſtificatione, id abſque diſſenſiu Catholicæ fidei licenter dici poſſe, ad optimum finem ea licentia vſus eſt. Cuius quidem [illegible] probandæ, præclarum illum atque eruditum Commentarium ſcripſit ad Am[illegible] ſuam de Spiritu ſancto [illegible] Catholicam fidem. Cæterùm, qui [illegible] E

A ſere Baſilio non ſunt veriti, mortuo non pepercerunt, vnde opus fuit insignes pro eo apologias parare, Gregorium Nyſſenum, Theodorum Antiochenum, & Sophronium, vt auctor eſt Photius in ſua Bibliotheca.

In tot, tantiſq; ærumnis conſtitutus Baſilius, Magni Athanaſij auxilium, & opem implorauit, epiſt. 49. & Gregorium Nazianzenum ad ſe acceſsiuit, epiſt. 26.

Non modò cum hæreticis, ſed & Catholicis illi contentio fuit.

Diuiſa Cappadocia in duas Metropoles, primam, & veterem, Cæſarienſem, cui præerat Baſilius; ſecundam & nouam, Tyanenſem, cui præerat Anthymus (ſub qua Nazianzum & Arianzum erat Gregorij patria) diſſidia inter Epiſcopos orta ſunt, Anthimo cupidius alienas Diœceſes, & redditus vſurpante, & Epiſcopos ad ſe trahente. Baſilius huic malo
B prouidendum putauit, plures Epiſcopatus inſtituendo, ex quo tres vtilitates conſecutæ ſunt, (inquit Nazianz. in laud. Baſilij) nam & animarum cura maior ſuſcepta eſt; & quælibet ciuitas prouentus ſuos habuit; & bellum hac ratione compreſſum, & extinctum eſt. Sed & illud excogitauit Baſilius, vt ab Anthimi ditione, & iure ſibi vendicaret Gregorium, eum creando Saſimorum Epiſcopum; quod cùm magnoperè abhorreret Gregorius, tum quòd pium, & honeſtum otium ſectaretur, tum quòd locus humilis, ac vilis, ac parum ſe dignus haberetur, planè id recuſabat, & multæ graues, & liberæ querelæ inter eos interceſſerunt, vt apparet epiſtola 31. & 32. ad Baſilium, qui cùm ſe quodammodò contemptui haberi, per epiſtolam conquereretur, Gregorius epiſtolam officij plenam ad eum mittit, quæ eſt 26.
C Quomodo exiguas, &c. At Baſilius adhuc perſtans in ſententia, per Gregorium ſeniorem, iuniorem peruicit, & Epiſcopum Saſimorum ordinauit. Gregor. orat. ad Patrem, item ad Grego. Nyſſen. & illa, in qua de cauſa cur ceſſerit tandem, ita præfatur, Nihil ſenectute fortius, &c. & Carm. de vita.

Baſil. Gregoriũ renuentem, & pene inuitum Saſimorum ordinat Epiſcopũ.

Paulo poſt Anthimus, ſpecie quidem inuiſendi Gregorium ſeniorem, ægrotantem, iuniorem omni ratione tentat ad ſe auellere, quod cùm non obtinuiſſet, infenſior illi factus, Saſima occupauit, quare facultate ſublata Saſima adeundi, cùm ex altera parte Baſilium pateretur ſubinfenſum, & Anthimum planè iratum, magna animi afflictione confectus, ad
D Deum ſecedere, ſibique viuere cogitauit, vt ipſemet ſcriptis ad Boſphorum Coloniæ in Cappadocia Epiſcopum, quæ eſt Grego. 15. ſed non diù gaudere ſeceſſu illi licuit, reuocatus Patris literis, & precibus euictus, vt ſibi effœto ſeni in functionibus Epiſcopalibus adiutor eſſet, in quo illi ea cõditione ceſſit, vt mortuo eo, liber eſſet. Carm. de vita ſua, quod & publica concione teſtatum omnibus voluit.

Greg. Saſimis excluditur.

Illud planè admiratione dignum de Gregorio, quòd ab omnibus habitus ſit Epiſcopus Nazianzenus, tum etiam cum viueret, ab ipſis quoque Patribus Concilij, cùm illi opponerent trium eum eſſe Sedium Epiſcopum, Saſimorum, Nazianzi, atque Coſtantinopolis: atque ipſo Hieronymo, ne dicam Gregorio presbytero, auctore vitæ eius, Rufino [a], So-
E crate [b], Sozomeno [c], & alijs fere innumeris, cùm tamen ipſe expreſsè, publica oratione conteſtatus ſit, ſe ad tempus, vſque ad obitum patris, illam Eccleſiam adminiſtraturum, & ad Gregorium Nyſſen. epiſt. 42. ſcribat de ſubrogato in patris locum Eulalio. *Inter omnes enim conſtat*, inquit, *me non Nazianzi, ſed Zaſimorum Antiſtitem creatum eſſe; tametſi patris reuerentia, & eorum, qui ſupplices à me contenderunt, ad breue tempus præfecturam quaſi hoſpites, accepimus*; & idem ſcribit ad Philagrium epiſt. 65. Ad Valentem redeamus, qui Antiochia progreſſus, per ſuperiorem Syriam Catholicos, de more vexauit.

Mirũ quomodo Grego. vnius tantũ oppiduli Epiſcop' ordinatus, habitus tamẽ fuerit trium Eccleſiarũ Epiſcop'.
a 2. c. 9.
b 3. c. 35.
c 6. c. 7.

Edeſſenæ Eccleſiæ Epiſcopum Barſen, magni ob ſanctitatem, & miraculorum gloriam nominis, per illas regiones (malè tractatis, & exulare iuſſis alijs Clericis) Valens in Aradum Inſulas relegauit, indeque ob infinitum hominum concurſum, Oxyrinchum,

Valẽs Cathol per Syriam vexat.

& ob

A & ob eandem cauſam, inde, in Calt... Phe... in ... emis Aegypti regionibus tranſtulit. Feruntque eius lectum in Arado Inſula ad hodiernum diem remanere, ait Theodoretus,[a] in quo decumbentes, multis morbis vexati, ad integram valetudinem per fidem reſtituuntur.

a li. 4. c. 15.

Valens, Edeſſam, ad inuiſendum Templum S. Thomæ dicatum, ſanctitatis fama, & hominum frequentia celeberrimum, profectus, cùm vidiſſet omnibus Eccleſijs Orthodoxis ablatis, populum Catholicum in Campo, ante Ciuitatem conuentus agere, iratus Præſidi Modeſto, pugnum in maxillam infligit, quòd contra ſuum mandatum id fieri permiſiſſet: mandatque vt coacto exercitu multitudinem illam diſſipet, virgis, fuſtibuſque cædat; qua re vulgata, ſequenti luce Præfectus in foro conſpicatur mulierem properantem, & infantulum geſtantem, & militum agmen perrumpentem, accitam, interrogat, atque ab ea cognoſcit, ideo ſe cum filiolo properare, vt cædis paratæ, cum reliquis, particeps fiat, ex cuius vnius mulieris animi ardore, de cæteris conijciens, Imperatori renunciat, fruſtrà niti, & nihil ex ea cæde, præter dedecus conſequi, nec tamen eorum animi ſtudium extingui non ... m; iubet igitur à cæde abſtinere, & omnem iram in Clericos & presbyteros conuertit, & recuſantes cum Lupo communicare, octoginta ex illis amandat in Thraciam, non tam ad exilium, quàm ad necem, ob Athanaricum in Chriſtianos furentem. Qui cum in itinere, Ciuitatibus, & Pagis, obuiam procedentibus, ſummo honore, vt Chriſti athletæ; exciperentur, & colerentur, re cognita Imperator, vt bini in varias partes diſtrahantur, imperat. Eulogius igitur, qui alijs præfuit presbyteris, & Protogenes, in Antinoen Thebaidis relegati, vbi pauci Chriſtiani, plerique Gentiles cùm eſſent, præclaram illic Deo operam nauarunt, Eulogius quidem in cella incluſus aſſiduè deprecans Dominum, Protogenes verò litterario aperto ludo, pueros litteris, & pietate informans, quorum vnum ægrotantem cùm aliquando inuiſens, contactu ad ſanitatem reuocaſſet, cupidè ab alijs etiam Gentilibus domum aduocatus, eadem morbi occaſione, non prius ſe Deum deprecaturum, vt morbum depellat, proteſtatur, quàm qui ægrotaret, baptiſmi lauacro tinctus eſſet, & cùm parentes aſſentirentur, eos ad Eulogium presbyterum adductos, baptizari curans, animo, & corpore pariter ſanabantur; reddita poſt Eccleſiæ pace, reuerſi. Eulogius Barſæ defuncto, ſucceſſit in Epiſcopatu, Protogenes verò Charoas, vrbem ſanè incultam, & Gentilibus refertam ad habitandum miſſus, vt eius opera illi ad Chriſtum adducerentur. Socrat.[b] Theodoret.[c] quorum trium memoria celebris quotannis agitur in Eccleſia, 30. Ianuar. 5. & 6. Maij.

Præclarū exēplum feruentis fidei in fœmina trahēte filiolū, vbi cædes futura credebatur Catholicorum. — B

Per exules Clericos, Gētiles ad fidem conuertūtur. — C

Clericus exul aperiēs ſcholā litterariā apud Barbaros, eos adducit ad Chriſtū. — D

b 4. c. 14.
c 4. c. 15. 16.

Tomis vrbem magnam, & opulentam Scytharum, cùm aduenisset Imperator, Bretannionem Epiſcopum totius gentis, perſuadere conatus Arianis aſſentiri, conſtanter & liberè loquentem audiuit, pro doctrina Concilij Nicæni, & mox cum vniuerſo populo, qui frequentiſſimus confluxerat, vidit recedentem ad aliam Eccleſiam, ne cum eo communicare videretur, quod ægrè ferens Imperator, abripi in exilium mandauit; quem & non multo pòſt reuocauit, veritus ne ob amiſſionem Epiſcopi nouis rebus gens Scythica ſtuderet, ſpecie locorum ſitu opportuna Rom. Imperio, ad impetum Barbarorū propulſandum. Sozom.[d] celebris eſt Bretannionis memoria in Eccleſia, 8. Kal. Ian.

d 6. c. 22.

S. Euſebius Vercellenſis Epiſcopus moritur, (Hierony. in Chron.) Confeſſor an Martyr propriè? Confeſſorem S. Ambroſius, & alij antiqui ſemper vocant: Martyrem eius Epitaphium, & Martyrologia; an verò id ſecundùm veterem loquendi vſum, quo illi etiam Martyres dicebantur, qui fidei cauſa poſt confeſſionem aliquid in corpore paſſi eſſent, etiam ſi ex illatis pœnis minimè contigiſſet ſpiritum exhalare: an verò etiam propriè Martyr, quòd in patriam reuerſus, poſt raptationem, & cruciamenta, lapidibus obrutus ...

S. Euſeb. Vercellēſ. obitus.

qui-

A quod eius vita habet, non facilè aſſirmari poteſt; certè, quæ de martyrij genere dicuntur, ab antiquis non ſunt deprompta ſcriptoribus. Cùm autem Latinè & Græcè doctiſſimus eſſet, & plura ſcripſiſſe veriſimile ſit, nihil planè tamen eius extat, præter epiſtolam ad ſuos è carcere Scythopoli datam. Nomen eius anniuerſaria prima die Auguſti celebre recurrit. De miraculis eius, poſt obitum, Gregor. Turon. de glor. Conf. cap. 3. meminit.

Lucifer Epiſcopus Calatiranus moritur, qui cum Gregorio Epiſcopo Hiſpaniarum, & Philone Libyæ, numquàm Arianæ ſe miſcuit prauitati. Hieronymus in Chronic. Quod B ita intelligi oportet, eos Epiſcopos abſtinuiſſe à communicatione Epiſcoporum illorum, qui cum Arianis quantumlibet pœnitentibus, communicârant, quod quidem ad eorum laudem minimè cedit, cùm id ſchiſmatico animo fecerint, contra communem Eccleſiæ ſententiam. *Luciferi Calaritani obitus.*

Gregorius ille Eliberinus fuit Epiſcopus, (de quo plura extant in libello Marcellini, & Fauſtini ſchiſmaticorum) qui, vt Lucifer, non communicabat cum Epiſcopis, qui Arianos pœnitentes in Eccleſiam recipiebant, qua ratione à Catholicæ communionis Epiſcopis, vnà cum alijs ſuis conſortibus, nonnihil exagitatus eſt. Hinc hic Gregorius in libro de fide ſcripto ad Gallam Placidiam, de incorrupta fide ſeruata, nec vnquàm communione ſe C pollutum hæreticorum magnoperè gloriatur. Creditur poſteà ſaniori menti redditus, duramq; auſteritatem illam flexiſſe in Catholicæ obſeruantiæ rectitudinem: nam Orthodoxorum nonnullorum præconijs celebratus habetur: niſi hæc quis dixerit eos ignoraſſe, quod non videtur dicendum.

Poſt Luciferi exitum, qui ante illi adhæſerant, pertinaciùs in ſententia perſtitêre, quorum numerus exiguus, ſe in Hiſpaniam recepit, à vicinis, & longinquis vitatus. Quòd poſt Theodoſium Auguſtum de Luciferianis nulla fit mentio, eos hoc ipſo, quo oborti ſunt, ſeculo, extinctos eſſe putamus.

Scenici, & ſcenicæ, ſerui publici erant, ad lætitiam publicam Theatricis ſpectaculis man D cipati. Quod autem legibus Eccleſiaſticis vetitum erat, Chriſtianos Theatrales eſſe, ac proinde qui eiuſmodi eſſent, ſimul ac per baptiſmum Chriſtiani efficerentur, ſcenicum munus exercere ampliùs non valerent: vetuit Imperator, haud quidem piè, nec conſultè, eiuſmodi homines non niſi in mortis articulo baptizari. [a] *Malè vetat Imp. Scenicos, nō niſi in mortis articulo baptizari.*

Illud etiam non benè, cùm licentiam Gentilibus dedit Haruſpicinam exercendi, dummodò id facerent abſque magia. [b] *Malè permittit haruſpicinā.*

Permiſit, ſicut aliàs ita Aram Victoriæ in Capitolio ſtare, illicque Senatores Gentiles ſacra facere; licet eum S. Ambroſius [c], quòd tantum nefas ignorauerit, excuſet, rhetoricè ne id, an verè, dubitari poteſt.

Priuilegium etiam, honoremq; Excomitibus exhiberi ſolitum, Sacerdotibus Gentili- E tij ritus indulſit. [d]

Ex quibus Symmachus, qui Gentilitiæ ſuperſtitionis maiorem gerebat Pontificatum iure appellauit Valentinianum Seniorem ritus veteris conſeruatorem.

a l. 1. de ſceni. C. Th.
b l. 9. de maleſ. & mat. C. Theod.
c ep. 89.
d l. 75. de decu. & 77. C. Th.

Chriſti Annus	Damaſi Papa	Valent. & Valentis Impp.	Modeſto, atq; Arintheo Coſſ.
372.	6.	9.	

CONSVL vterque, ex parte Valentis; ſed Modeſtus Arianus, & perſequutor Catholicorum, Arintheus Catholicus, & fautor Catholicorum, & Baſilio amiciſſimus, de cuius morte extat ipſius Baſilij conſolatoria ad vxorem, epiſtola 5. in additionibus, in qua ait, per vxorem eum redditum Chriſtianum, & in fine vitæ baptizatum. De eo plura *Valent. Senior veteris ritus conſeruator dictus.*

Anthe[illegible] & Terentius præclari duces, milites Catholici.

Ammianus lib.27.& inter alia, quòd exercitu cohibuiſſet Perſas Armeniam inuadentes. A

Hoc eodem tempore, magna Dei diſpenſatione, huic, ſicut pietate non impar, ita & [illegible] nere haud inferior Terentius extitit. cui (vt idem Ammianus eſt auctor lib. 27.) duo [illegible] parebant legiones, qui S. Baſilio æquè familiariſsimè vſus eſt, vt ex ipſius literis ad [illegible] tis, de negotijs Eccleſiaſticis conſtat, cuius præſidio Baſilius non modò ſuæ, ſed alijs [illegible] Eccleſijs, inuitis Arianis, multum prodeſſe potuit. Huic victori ex Armenia re[illegible] cum mandaret Imperator, vt donum aliquod peteret, petijt ſupplici libello, rem ſua d[illegible] pietate, Eccleſiam vnam Catholicis dari: qua re Imperator ſtomachatus, libellum diſc[illegible], & vt aliud peteret, iuſſit. Theodor.[a]

a 4.c.28.

Baſil. rogat Damaſum vt viſitari curet Orientale Eccleſiam, vel ſaltē conſoletur per literas.

Inſoleſcentibus indies magis in Catholicos Arianis, vt ſub Ariano Imperatore, te[illegible] B legationem mittit Baſilius ad Rom. Pont. & Epiſcopos Occidentis, petens viſitari O[illegible] talem Eccleſiam, ſi id modò fieri non poſsit, ſaltem vt conſolatoriæ literæ mittantur, e[illegible] epiſtola eſt numero 74. in qua prudenter plura de Euſtathio Sebaſteno, quem, vt [illegible] di alios, à Sede Apoſtolica, vt hæreticos publicari petit in Eccleſijs Orientis, vt vn[illegible]e accepit vires lædendi Eccleſias (inquit Baſilius) inde veniat malorum correctio; all[illegible] ad Liberium, qui Euſtathium Sebaſtenum, & alios ſubdolè pœnitentiam præferentes, a[illegible] munionem acceperat, & ad Eccleſias ſuas reſtitui mandarat; in quo oſtenditur q[illegible] faciat iudicium Rom. Pont. de Apollinare quoque detecto hæreſiarcha, cum quo al[illegible] ignorans eius prauitatem, communicarat, plura ſcribit, & rogat Damaſum, vt eum [illegible] C Epiſcopis damnet.

Rogat vt dānet Euſtathiū, & Apollinarē, & Marcellū Ancyranum.

Addit de Marcelli Ancyrani hæreſibus, quas & damnandas cenſet; atque hunc quid[illegible] Marcellum, hoc eodem anno defunctum eſſe, videtur colligi ex Epiphan. hæreſi 72.& tempore, quo ſe ſcripſiſſe illud opus ſcribit, libro primo in principio. At hac Baſilij legation[illegible] nihil ferè actum; nam calumnijs in eum, dubiæ fidei, atque adeò hæreſis ſuſpectus redd[illegible] tus apud familieres ipſos & alumnos, etiam Damaſus dignum duxit abſtinere c[illegible] literarum, donec de tota re magis conſtaret. Quibus cognitis, Baſilius magno ſuo mœrore, Petro presbytero (quem probabile eſt eius fuiſſe fratrem) legationem ad eundem Da D

Baſil. in ſuſpicione hęreſis calumnioſè adductus.

maſum, & Occidentales iniungit, cum epiſtola, quæ eſt numero 77. quibus impediri ſe variè dicit, quominùs, quòd adeo optaret, ad eos adiret; deplorat calamitates, conq[illegible] de obſequijs non exhibitis, deprecatur calumnias, paratum ſe exhibet in admoni[illegible] & correptionibus, fraternam charitatem in mentem reuocat, denique obſecrat, vt vi[illegible] tione, & conſolatione Eccleſias Orientales dignentur. Damaſum, & alios Occidentales [illegible] hil reſcripſiſſe, ingeminatæ querelæ, anno ſequenti, ſatis indicant; omninò inter B[illegible], & Occidentales ſimultates quaſdam interceſſiſſe, ex his, quæ idem acerbius de Oc[illegible] talibus ſcripſit, ad Euſebium Samoſatenum, epiſtola 10. apparet, ſed re accurati[illegible] rata, tantum abeſt, vt Occidentales hæreſis ſuſpectos habuerit, vt eos ſolos puri[illegible] manſiſſe prædicet orthodoxos, vltimis literis ad ipſos anno ſequenti datis, quæ ſunt p[illegible] in additis.

Hier. retexitur vita vſque ad hūc annū.

b apol. adu. Rufin.

c ep. 26. ad Pam. in fin.

d ep. 41.

e Hier. in Chron. 26. an. Cōſtan.

f lib. 1. adu. Pela. & c. 2. ad Gala.

g ep. 57.

S. Hieronymi vitam, ex ſuis ipſius ſcriptis, ad hunc annum deducamus. Hi[illegible] natus eſt Stridone oppido, in Dalmatia (ſub Conſtantio Imperatore, anno Chri[illegible] 343.) Chriſtianis parentibus[b], honeſtis quidem illis, & ſubſtantijs haud infim[illegible] eà, pro ædificatione Monaſterij, per Paulinianum fratrem, diſtraxit[c], Bonoſum [illegible] collectaneum[d], & cum eodem coaluit in liberalibus diſciplinis, prædi[illegible]ite ado[illegible] Romam veniens cum eodem ſuo Gentili Bonoſo, Donatum audiuit, ipſum enim ſui [illegible] minat præceptorem[e], tum, vt ipſe tradit, ſcholaſtico more luſit in controuerſijs de[illegible] mandis[f]. Ibi adulta ætate ſacro baptiſmo initiatus eſt[g], quo ſuſcepto, paulò ſolutiore [illegible]

t[illegible]

A tam quam geſſerat, continuo emendauit, nam amiſſa priori corporis integritate, ſecundam
quam vocat, continentiam, poſt baptiſmum, ſeruauit immaculatam [a], pijs officijs deditus, *a apol.pro lib.contra Iouin.*
vnà cum eiuſdem inſtituti ſodalibus, ſingulis diebus Dominicis inuiſebat in ſubterraneis
cœmeterijs, reliquias SS. Martyrum [b]. Nihilq; cæteris diebus otij ſibi relinquens, totus erat
in deſcribendis libris: ſic enim bibliothecam Romæ ſummo ſtudio, atque labore, ſibi con- *b in Ezech. cap. 140.*
feciſſe teſtatur [c]. In Gallias poſthæc peregrinatus cum ipſo Bonoſo, eadem ſiti librorum, *c ep.22.*
Treueris, S. Hilarij libros de Synodis, manu ſua deſcripſit; aliosque ibi poſitos antiquos co-
dices, vſus opera amicorum, atque inter alios, Florenti, deſcribendos curauit [d]. Profectu- *d ep.6. & 41.*
rus in Orientem, cum eruditionis, tum religionis cauſa, cum Bonoſo è Gallijs reuertens, A-
B quileiam peruenit, vbi aliquando fruitus eſt conſortio ſanctiſſimorum virorum, ſancti Va-
leriani, eius ciuitatis, poſt Fortunatianum, epiſcopi, (qui Eccleſiam illam, hæretica labe fœ-
datam, purgârat, & alijs optimis, & eruditis viris, ornarat) Heliodori, Nepotiani, Rufini,
Chromatij, Iouini, Euſebij, Bonoſi, Florentij, Nicææ ſubdiaconi, Chryſogoni Monachi,
ad quos omnes intimæ neceſſitudinis teſtes eiuſdem Hieronymi literæ extant [e], de quibus *e 41. 42. 43. 44.*
in Chron. idem Hieronymus: *Aquileienſes clerici, quaſi chorus beatorum*; ſed & quod, qui ibi e-
rant clerici, eſſent, & Monachi, hoc præconio, ex iiſdem tres potiſſimùm laudantur in Chro
nic. *Florentius, Bonoſus, & Rufinus inſignes Monachi habentur, &c.* Quorum ſuauiſſima conſuetu-
dine; Aquileiæ aliquantiſper detentus Hieronymus, neſcio quo improuiſo rerum euentu
C inde recedere coactus [f], in Dalmatiam patrium ſolum veniens, ſororem iuuenculam ætatis *f ep. 41.*
lubrico lapſam, primùm viro maximè pio, Iuliano Diacono, qui eam ad meliorem fru-
gem reſtituit, deinde etiam, per litteras, Chromatio commendauit [g]. Poſthæc peragratis, *g ep.37. & 43.*
Thracia, Ponto, Bithynia, Galatia, Cappadocia, Cilicia, in Syria, cum Euagrio Antioche-
no, in via Comite, Antiochiæ conſedit, vbi, interim dum deliberat de ſtatu vitæ, Monacho-
rum, quibus Syria tunc florebat, commotus exemplo, Theodoſium virum magnæ celebri-
tatis [h] cum alijs Anachoretis rogat, pro ſe orare, vt quid velit & poſſit docentem audit fre- *h Theo. in Philoth. ca. 19. epiſt. 38*
quenter, Apollinarem Laodicenum [i] adhuc inter Catholicos profitentem. Dum verſatur *i epiſt. 65.*
in Maronia villa Euagrij, 30. milliaribus Antiochia diſſita, audit à Malcho Monacho ſene
D hiſtoriam eius barbaricæ captiuitatis, quam poſteà deſcripſit; inde diſceſsiſſe videtur in
eam Eremi partem, quæ iuxta Syriam Sarracenis iungitur [k], quæ erat prouincia Chalci- *k epiſt. 6.*
dis, (præfatione in Abdiam) comitibus Innocentio, atque Hyla, quibus acceſsit poſteà He-
liodorus. Quibus omnibus ſuppeditabat Euagrius Antiochenus cuncta neceſſaria, & Hie-
ronymo antiquario ad ſcribendos libros, quibus ſe ibi abundaſſe teſtatur epiſt. 6. eiuſdem-
que Euagrij opera literæ, quæ ex diuerſis locis Antiochiam afferebantur, eidem reddeban-
tur, vicißimque ad alios mittendas, ab ipſo ille accipiebat. Quoto verò potiſsimùm anno *Hier. An. D. 371. receſſit in eremũ, & ſequẽti ſcribit ad Rufin. qui eſt præſens annus.*
Domini in Eremum ſeceſſerit Hieronymus, nihil probabilius videtur dici poſſe, quàm
anno præcedenti, 371. hoc certè conſtat anno, eum ex Syriæ ſolitudine ſcripſiſſe ad Rufinũ,
E qui vnà cum Melania in Aegyptum venerat, ad ſanctos Monachos inuiſendos (epiſt. 41.)
quos quidem Rufinum, & Melaniam, hoc anno, quo defunctus eſt Athanaſius, antequàm
is moreretur, in Aegypto fuiſſe, Palladius ex eo perſpicue demonſtrare videtur, cum ait
Melaniam ab ipſo Athanaſio donatam eſſe ouina pelle, quam dono acceperat à Macrio
Abbate, oblata ipſi munere à Leone, pro gratiarum actione, de catulis cœcis ab ipſo luci
redditis, cuius rei adeò admirandæ, Rufinus hiſtoriam narrat [l], qui & ait, ſe præſentem fuiſ- *l 2. cap. 4.*
ſe, cum perſecutio eſt illata Monachis, poſt Athanaſij obitum, ab Arianis. Hieronymo
igitur ſecundum annum agente in ſolitudine, cùm iam Heliodorus, ſpe tamen redeundi, di
ſceſsiſſet [m], accidit, vt Innocentius Comes, pars, vt ipſe ait, animæ eius, repentino ſebriũ ar *m epiſt. 1. & 371.*
dore abſtraheretur, nec multò pòſt, Hylas, S. Melanij famulus, qui puritate morũ, maculã,

inquit,ſeruitutis abluerat, & necdum obductam reſcinderet cicatricem, & iam vno Eua-
grio comite frueretur: & ipſe crebris laboraret corporis infirmitatibus,quæ ſæpè [illegible]
ritur ad diuerſos amicos ſcribens[a]. Quas inſuper,præter hæc,paſſus ſit impugnationes [illegible]
a ep.37. & 41. monum,& quæ eum exercuerint prælia carnis,ipſe epiſtola 22. ad Euſtochium recen[illegible]
quos carnis impetus infrænandos,non modò ieiunia, aliaſque afflictationes ad[illegible]
b ep.4. & iuge ſtudium litterarum, maximè Hebraicarum[b]. Quod ſtudijs ſecularibus ad[illegible]
c ep.22. ſit,vapulat.[c]

Ex multis verò ærumnis,quibus ibi grauiter afflictatus eſt, illæ quidem ſibi ma[illegible]
viſæ ſunt, quòd Occidentalis ipſe homo,collegis parùm cognitus, ſuſpectæ [illegible]
retur,& cùm ſciſſa eſſet ſchiſmate Eccleſia Antiochena,totaq; illa prouincia,ipſe [illegible]
uitaretur in ſchiſma;& de nomine hypoſtaſis a Syriæ Monachis illi negotium ex[illegible]
quibus tunc vallatus anguſtijs,conſulit Roman.Pont.Damaſum,magna cum præd[illegible]
Eccleſiæ Romanæ (epiſtola 57.) & cum necdum habito reſponſo,adhuc vrg.[illegible]
inſtat 58.epiſtola,& obteſtatur, vt apud quem in Syria debeat communicare,[illegible].
Quas tamen vtraſque literas, non niſi poſt biennium ſcriptas, illud oſtendit, quod [illegible]
re de Auxentio,& Ambroſio Epiſcopo meminit, quem Ambroſium cóſtat 11. Val[illegible]a-
ni anno fuiſſe factum Epiſcopum.

Damaſi Papæ reſponſio cùm non extet,ex eo tamen conſtat eum reſpondiſſe, vt cum
Paulino communicaret, quod ab eo pòſt ordinari presbyter Hieronymus voluerit, & [illegible]
epiſtola Baſilij ad Terentium,quæ extat in vltima editione Nutiana,ante epiſt.Cano[illegible]
ex qua agnoſcitur,ex eo, quòd Athanaſius communicaret Paulino perſuaſum,ind[illegible]um
Roman.Pont.Damaſum,vt cum eodem Paulino cómunicaret,ſed cùm omnes ferè Orien-
tales Epiſcopi Catholici reperirentur ſtudere Meletio, atque auerſari Paulinum,in[illegible]
ferre Epiſcopum,ob fidem Catholicam, ſæpè exulem, poſt innumeros exantlatos la[illegible]
ignominiosè Sede priuari, reſque in eo ſtatu repoſita eſſet, vt non niſi magno ſca[illegible]
quæ decreta fuerant,perfici poſſent; placuit,nec niſi aſſentiente,vel ſaltem ratum habe[illegible]
vt credibile eſt,Roman.Pont.vt amicabili tranſactione inter eos intercedente,res [illegible]
poneretur,vt ſic ambo ſederent,regens quiſque gregem ſibi ſubiectum,vt tamen a[illegible]
ex hac vita migrante,nullo ei ſubſtituto alio Epiſcopo ſucceſſore, qui ſupereſſet al[illegible]
lus vniuerſam illam curaret Eccleſiam.

De tribus item Hypoſtaſibus,quid Papa reſcripſerit,licèt non extent literæ,tamen non
niſi ex ſententia Hieronymi reſpondiſſe videtur Damaſus, nempè, confitendum tres [illegible]
Trinitate perſonas,tacendumque nomen hypoſtaſis; quod aſſequi poſſumus ex epiſt. [illegible]
Cyrilli Alexandrini Epiſcopi ad Acacium. Verùm cùm ex plurium Orientalium ſcri[illegible]
uibus innoteſceret,nomen hypoſtaſis, nullam in eo pronunciando habere fallaciam, [illegible]
à Græcis, ita quoque à Latinis ſuſceptam eſſe, atque vſu frequentatum apparet, ad[illegible],
vox Græca in Latinitatem,frequenti,vſu,tranſierit. Cæterùm, etſi Meletius di[illegible]
haberetur,cui fauerent magni nominis Orientales Epiſcopi, tamen eo abſente, ex[illegible]
fide,qui ab eo Antiochiæ,dicti ſunt Meletiani, eo ſe crimine obſtrinxère, vt T[illegible]
Semiarianis ſe coniunxerint,eo conſilio,vt numero,& viribus pollerent, vt eſt [illegible]
d li.6.c.4 Zom.[d] ne tamen omnes,qui Meletio communicabant, cum Meletianis iunctis T[illegible]
bus participationem habebant, ſiquidem Baſilius exhorrebat Tharſenſes hæreticos, [illegible]
omnes tam Catholici,quàm Semiariani, hactenùs conueniebant inter ſe, vt Euz[illegible]
Epiſcopum Arianorum,pariter execrarentur.

Hiero. 30 an. natus In Eremo primùm cœpit Hieronymus vires ſui ingenij experiri in interpret[illegible]
ſcripturis,& triginta annos natus,ſcripſit Cómentarium in Abdiam Prophetam;q[illegible]

b[illegible]

A buit poſteà ſenex, audiens per Italiam circumferri, & ſexageſimum annum agens, triginta
pòſt annos, quàm priorem lucubrârat, alterum perfecit. Præfatio in Abdiam.

ſcribit primum in Abdiam, & pòſt aliquos annos 30. rursũ ſcribit in eundem.

Origenis homilias ab illo ad populum dictas, ſe adoleſcentem in Latinum vertiſſe tra-
dit, (2. Apolog. aduerſ. Rufin.) indeq; etiam epiſtolas complures dedit, vt inter alias, ad Ru-
fin. 41. duas ad Damaſum 57. & 58. ad Heliodorum, ad Florentium duas; ad Iulianum Dia
conum, ad Nicæam Subdiaconum, ad Chromatium, Iouinum, Euſebium, & Chryſogonũ
Monachum.

Quæ alia ſcripſerit in Eremo.

Hoc ipſo tempore Gregorius Nazianzenus parentum obitu cùm quidem Pater ætatis
ferè centum annorum, & Sedis quadraginta quinque tempus expleſſet; Mater verò eiuſdẽ
B ferè ætatis, non multo pòſt diem clauſiſſet extremum. (oratione in funere patris) exoluit
ſe ab adminiſtratione Eccleſiæ Nazianzenæ, vt condixerat, cùm ad eius regimen, cogente
parente, inuitus attractus eſt, & rogantibus Baſilio, (qui præſens orationi in funere Patris
aderat) & alijs Epiſcopis, & ciuibus, precibus importunis, id ipſum efflagitantibus, non ac-
quieſcens, fuga ab illis ſe abripuit, profectus Seleuciam, pietatis ergo, ad memoriam S. The-
clæ, quo frequens peregrinatio eſſe ſolebat, ibique vſque ad Valentis obitum commoratus
eſt, per ſex ipſos annos. Greg. in Carminib. de vita ſua.

Greg. Nazian. relicta eccleſia Naziã. adminiſtratione ſecedit Seleuciam.

S. Athanaſius Epiſcopus Alexandrinus, cùm ſediſſet annos 46. ſexto Nonas Maij, mi-
grat in cœlum. Ruffinus [a], & Cyrillus Alexandrinus epiſtola 1. in quo lapſus eſt Socrates,
C ponens exitum eius anno præcedenti. Eius laudibus impar eſt omnis lingua. Legatur o-
ratio Gregorij in Natali eius die, in Occidentali, & Orientali Eccleſia pariter conſecra-
ta: & oratio in laudem Heronis. reliquit pręclara ſcriptorum monumenta, de quibus Hie-
ronymus.

S. Athanaſij obitus
a 2. c. 3.

Petrus presbyter, omnibus virtutibus conſummatus, & vt Athanaſij paſſionum ſocius,
ſucceſſor ab eo deſignatus, omnium ſacerdotum & Magiſtratuum conſenſu, Epiſcopus Ale
xandrinus eligitur. At Palladius Præſes, Gentilis homo, & ſimulacrorum cultor, in gratiam
Arianorum, cum copijs militaribus ingreſſus Eccleſiam, Petrum exire compellit (qui Ro-
mam profugit) & populum, clericos, virgines, Monachos, diriſſimè cædit, & lacerat, & alijs
D nefandiſſimis ſceleribus, & flagitijs Eccleſiam polluit, & profanat. Petrus Epiſcopus, epiſto
la circulari ad omnes per orbem Chriſtianos, apud Theodoret. [b]

b 4. c. 20.

Lucius, quem olim necato Gregorio illo teterrimo, Ariani in locum eius ſubrogârunt,
ab Euzoio Antiochenæ Eccleſiæ Pſeudoepiſcopo, Alexandriam, cum militari manu de-
ductus, Duce Magno, Comite largitionum, & à populo deſtitutus, renuente cum eo com-
municare, graſſatur in Eccleſiam Alexandrinam atrocibus & inauditis modis, extenſa in
ſolitudines vſque perſecutione, S. Petrus Epiſcopus in eadem epiſtola. Epiphan. [c] Rufin. [d]
Caſſianus [e].

c Hær. 68.
d 2. c. 3. 4.
e col. 8. c. 7.

Ad Præſidum ſæuitiam acceſſit Valentis edictum, vt omnes, qui fidem conſubſtantia-
E lis tenebant, non Alexandria ſolùm, ſed ex vniuerſa etiam Aegypto penitùs expellerentur,
quin etiam Præfecto imperatum, vt cum ingentibus copijs omnes vbique perſequeretur,
quos Lucius indicaret. Socr. [f] quo tempore præclara edidit Deus miracula in confutationẽ
hæreticæ impietatis.

f 4. c. 17. & 19.
4. c. 19.
6. c. 21.

Qua tempeſtate Melania nobiliſſima Romanarum, agens in Aegypto, eius particeps
perſecutionis, fuit perfugium omnium, alios occultans, alios deducens, per triduum quin-
que millia paſcens Monachorum latentium, manibus ſuis. Paulinus epiſt. 10. eius laudat S.
Hieronymus ſummam conſtantiam, epiſt. 25. quòd ſimul ſiccis oculis ſepeliſſet virũ ſuum,
ac duos filios; vno verò ſuperſtite, derelicto, peregrinata fuerit, primò in Aegyptum, inde
Ieroſolymam, vbi ad quinque luſtra commoratam Paulinus tradit, epiſtol. 10. ad Seueram;

Melania agens in Aegypto ſimul cũ Rufin. corrumpitur a Didymo doctrina Origen.

amplius

a cap. 33.

ampliùs vero duos annos Pallad[illegible] Lauſiacis [a] affirmat, id eſt, 27. Ex qua commoratione, ipſa & Rufinus imbuti ſunt erroribus Origenis à Didymo Alexandrino, magni nominis viro, cæco, ſed erudito, & operum Origenis nimio admiratore; ſic, vt etiam improbanda probaret, nec palàm, vel omnibus, ſed furtim in aures curioſorum audientium in[illegible]ret, qualibus repertis Melania & Rufino, ſic in eorum animos Periarc[h]on Origenis infud[it], vt eo, tanquam magno Theſauro ditati, cuperent totum Catholicorum orbem locup[let]ari, ſed planè aſpidis oua fouerunt, quibus ruptis, prodiere ſerpentes, quorum lethali ven[e]no quamplurimi miſerè periere. Rufin.[b] Theodor.[c] Sozom.[d]

b 2. c. 7. c 4. c. 27. d 7. c. 14.

Melania 27. annis agit in Monaſterio Ieroſoly.

Eadem Melania Aegypti Monachos, & Epiſcopos, Diocæſaream, Iudæorum Ciuitatem, in Palæſtina, relegatos, magno fidei ardore ſuccenſa, illis miniſtratura de ſuis fac[ul]tatibus, proſecuta eſt, quibus ab exilio reuocatis, Monaſterium Ieroſolymis ſi[b]i conſtru[xi]t, in quo 27. annorum tempus impleuit, quinquaginta ſecum virgines habens quo toto tempore omnes apud Ieroſolymam ſanctos, atque peregrinos Epiſcopos, & Monachos, v[ir]ginesque, ex voto ſuſcepit, & fouit. Pallad. in Lauſiacis cap. 33. qui & Rufini perhonorifi[c]e [meminit], vt Origeniſtæ, & ipſe Origeniſta.

Audita tanta Eccleſiæ Alexandrinæ clade, S. Baſilius epiſtola quæ eſt ordine 71. eam [con]ſolatur.

Mauuia Sarracenorũ Regina pacem abnegat dare Roma. niſi Moyſes Monachus genti ſuæ detur Epiſcop⁹. Moyſes ex Monacho Epiſcop⁹. Saracenos ad Chriſtũ conuertit.

Dum Lucius Pſeudoepiſcopus Alexandrinus, omni arrogantia, atque ſæuitia ageret & Mauuia Sarracenorum Regina vehementi bello Palæſtini, atque Arabici limitis op[pi]da, atque vrbes quateret, & Romanos attriuiſſet exercitus, orata pacem, non aliter ſe datu[r]am dixit, niſi Moyſes quidam nomine, Monachus, gentis ſuæ ordinaretur Epiſcopus, q[ui] in Eremo, partibus ſuis propinqua, vitam ſolitariam ducens, merito & virtutibus, ac ſignis, quæ faciebat Deus per illum, magnificè innotuerat. Petitione admiſſa, Moyſes ad Sacerdotium ſuſcipiendum Alexandriam adductus, Lucio, vt Ariano repudiato, à Catholi[c]o Antiſtite ordinari vult; qui ad eos profectus, partim Apoſtolica doctrina, partim miraculis, eos ad veritatem traduxit. Haud diu ante Valentis Imperium Sarraceni per Monachos, iuxta ipſos degentes, & maximè per S. Hilarionem, (qui, vt teſtatur S. Hier[onymus] m[ultos] Sarracenorum arreptos à Dæmone frequenter liberauit,) didicerant Chriſtianam veritatem, quæ poſteà per Moyſem Epiſcopum latiùs propagata eſt. Rufin.[e] Theod[oret.][f] Socr.[g] Sozom.[h]

e li. 2. c. 6. f li. 4. c. 21 g 4. c. 24. h 6. c. 38.

S. Hilariõ migrât in cœlum.

S. Hilarion, præſtantiſſimus Monachorum, pòſt innumera edita miracula, clariſſimus ſanctitate, octogeſimo ætatis anno, migrat in cœlum. Hieron. S. Epiphan. qui cum Hilarione plurimum verſatus eſt, laudem eius breui epiſtola ſcripſit Hieronymus.

S. Epiphanij primordia hic attingenda videntur: nam reliqua deinceps.

De primordijs S. Epiphanij.

S. Epiphanius Palæſtinus Eleutheropolita, iuuenis in Aegypto verſatus, à Gnoſticis fœminis tentatus, & percognita praua illorum diſciplina, Dei miſericordia ſeruatur, [illegible]tentes plurimi, illo Epiſcopis eos detegente, expelluntur. hæreſi 26. à præſtanti[ſſimis] M[o]nachis inſtitutus, diu in Aegypto, & pòſt in Palæſtina, in diſciplina monaſtica exercita[tus], & pater Monaſterij in Eleutheropolis vicinia illuſtriſſimus habetur. Poſt factus Sa[lamine] in Cypro. Epiſcopus, miraculis, & ſanctitate clariſſimus, omnibus fuit venerationi. Sozom.[i] & ipſe epiſtola præfixa Panario. Qui eius acta ſcripſit Ioannes quidam, quantum[uis] ſe eius fuiſſe comitem in Aegypto fingat, multa mentiens, ſibi [fi]dem abrogat, extat apud S[u]rium 12. Maij.

i 6. c. 32.

Manichæi iam diu ante Diocletiani lege proſcripti, reperti Romæ conuentus [age]re rurſum Reſcripto Valentiniani ad Ampelium Præfect. Vrbis feriuntur: *Vbicunque [Mani]chæorum conuentus, vel turba huiuſmodi reperitur, Doctoribus graui cenſione multatis, d[o]m[us] & [...]*

bit[...]

A *bitaculis, in quibus profana inſtitutione docetur, fiſci iuribus indubitanter adſciſcantur.* Dat. 6. Non. Mart. Treuer. Modeſto, & Arintheo Coſs. [a] a L. 3. de hær. C. Th.

Saba Gothus, perſeuerante perſecutione Athanarici Martyrium conſummat. Acta Martyrij, & quidem fidelia. Prid. Id. April. Valentiniano & Valente Impp. Modeſto, & Arintheo Coſſ.

Presbyter Sirmij iniquiſſimè occiditur, qui Octauianum, ex Proconſule, apud ſe latitantem, prodere noluiſſet. Hieron. in Chronic. Perſimile huic factum de Firmo Epiſcopo narrat S. Auguſtinus ad Coſentium, de Mendacio cap. 13. in quo æquior Ethnicus Imperator in Epiſcopum, quam Chriſtianus Valentinianus in presbyterum.

B Hoc pariter anno de curanda Conſtantinopolitana Bibliotheca Valens ad Clearchum, eius Vrbis Præf. ita reſcripſit: *Antiquarios ad Bibliothecæ Codices componendos, vel pro vetuſtate reparandos, quatuor Græcos, & tres Latinos ſcribendi peritos, legi iubemus* [b]. b L. 2. de ſtud. lib. C. Theod.

Christi Annus	*Damaſi Papa*	*Valentin. & Valent. Impp.*	*Ambobus AA. 4.*[m] *Coſſ.*
373.	7.	10.	

DETECTA hæreſi Apollinaris, Vitalis eius Antiochiæ patronus, Romam ad dicendam cauſam à Damaſo euocatus, edit Catholicæ fidei formulam, ſeque iniuſtè hæ-

C reſis accuſatum exclamat, Damaſus eum ſic recipit, vt eius cauſam Paulino Antiocheno Epiſcopo cognoſcendam deleget, libellumque ad eundem Paulinum dat, cui Vitalis ſubſcribat. quod poſtquam à Vitale factum eſt, in communionem Catholicam recipitur. Sed is confeſſionem eam doloſè egit. cùm enim Vitalis, atque Apollinaris Magiſter accuſaretur, quòd affirmarent Chriſtum fuiſſe mentis expertem, carnemque tantùm abſque mente ſuſcepiſſe humanam: Vitalis in ſua fidei profeſſione confeſſus eſt, in Chriſto ſicut carnē, ita & mentem, ſed per mentem fraudulenter Diuinitatem intelligens, qua Romę fraude cognita, Damaſus cum Petro Alexandrino, coacto Concilio, hæreſim cum auctore, & diſcipulis Vitale, & Timotheo damnat. Gregorius Nazianz. epiſt. 2. ad Cledon. & in eam Andr.

D Cretenſ. tom. 1. Concil. edit. nouæ. Sozom.[c] Theodor.[d]

Apollinariſtarū hæreſis cum auctore & aſſeclis Romę dānatur. c 6. c. 23. d 5. c. 10.

Scripti ſunt autem ab ea Synodo Anathematiſmi, non aduerſus tantùm hæreſim Apollinaris, ſed etiam contra alias ingruentes hæreſes, Arij, Sabellij, Macedonij, Eunomij, & Photini. recitat eoſdem Theodoretus[e] ex epiſtol. ad Paulinum, Antiochenſem, credo potius, quàm Theſſalonicenſem. e 5. c. 11.

Apollinaris errores, propter magnum eius nomen in Eccleſia, aliquamdiu crediti non fuerunt, ſed poſt ſolemnem eorum in Concilio damnationem, cùm ampliùs occultari non poſſent, & cum is quamplurima ſcripſiſſet, intendentes pij omnes accuratius in eius ſcripta quamplurimos alios errores detexerunt, qui ſimul cum præcipuo damnati ſunt, in quibus

E ille fuit millenariorum, qui tunc damnatus, non fuit poſthac ampliùs auditus. Gregor. ad Cledon. decem ſtatuit aduerſus totidem eius horrendas blaſphemias anathematiſmos. Idē ad Nectarium, Theodoret. hæret. fab. lib. 4. Primus omnium, qui Apollinariſtarum errores confutauit, Magnus Athanaſius fuit, vt ex Epiphanio liquet, qui ait Hæreſi 77. miſſum fuiſſe ad eum ab Epicteto Corinthi Epiſcopo exemplar commentarij errorum ipſorum; aduerſus quos eruditam illam ſcripſit epiſtolam ad eundem Epictetum. Idem S. Athanaſius oratione aduerſus omnes hæreſ. Baſil. in Hexameron homil. 7.

Millenarij in Apollinari damnati, deinceps non ampliùs auditi.

Sed inſpergentes hæretici ſemper ad fallendum parati, ſecum Catholicis ſentire. & ab Occidentali Synodo ſe ſuſceptos mentiebantur, à qua eos prius condemnatos eſſe, inquit Greg. ad Cledon. nemini eſt obſcurum. *Quod ſi (pergit Greg.) vel nunc, vel ante ſuſcepti ſunt, qui*

cum

cum Apollinare ſentiunt, hoc oſtendant, & nos acquieſcemus, perſpicuum enim erit eos rectæ doctrinæ A
aſſentiri, nec enim aliter ſe res habere poteſt, ſi hoc conſecuti ſunt, id autem omninò liquebit, ſi vel Syno-
dalem codicem, vel epiſtolas, quibus ad communionem admitti iubebantur, protulerint: nam hic Syno-
dorum mos eſt, vbi expende obſeruantiam tanti hominis, verticis Theologorum, erga Sedẽ
Apoſtolicam, & eius caput Rom. Pont. à quo damnatum ſciebat Apollinarem, parati eum
recipere, ſi abſoluiſſet.

Quanti faceret ſe o[ffe]ndat Nazianz. Roma. Sedẽ.

Conſequenter ſuæ opinioni, imò errori, Apollinariſtæ, Chriſtum, hominem domini-
cum appellare conſueuerunt, vel potiùs Dominicum noſtrum, vt eſt apud Nazianz. ad Cle-
don. & apud Athanaſ. de aduentu Chriſti aduerſus Apollinariſtas. qua tamen loquendi for-
ma piè pios aliquando vſos eſſe conſtat. de qua ſic S. Auguſt. in Retractationibus, lib. 1. c. 19. B
Non video vtrum rectè dicatur, Homo Dominicus, qui eſt mediator Dei & hominum, homo Chriſtus Ie-
ſus, cùm ſit vtiq; Dominus; Dominicus autem homo, quis in eius ſancta familia non poteſt dici? & hoc qui-
dem vt dicerem apud quoſdam legi tractatores Catholicos diuinorum eloquiorum; ſed vbicunque hoc
dixi, dixiſſe me nollem, poſteà quippe vidi non eſſe dicendum, quamuis nonnulla poſſit ratione defendi.
Hinc refelli videtur figmentum Rufini de corrupto Athan. Cod. ab Apollinariſtis, vt eſt a-
pud Hieronymum lib. 2. apolog. aduerſ. Rufinum.

Dominicus homo Chriſtus non eſt dicendus.

Quod ad Apollinaris ſcripta ſpectat, teſtatur S. Hieronymus, reliquiſſe illum, præter
innumera penè volumina, triginta libros aduerſus Porphyrium: qui inter cætera eius ope-
ra maximè probarentur. Commentarios eius in Prophet. & in Matth. ita ſe legiſſe affirmat C
vt habito delectu, ex ſtercore aurum ſeligeret. Patrem eum eloquentiæ prædicat Philoſtor-
gius, ſed tamen quæ eſſet verboſa potiùs, quàm neruoſa. Multis rurſum voluminibus com-
plures hæreſes oppugnaſſe, tradit Vincentius Lerinenſis.

Ex eius ſcriptis Polemius quidam deduxit hæreſim, qua affirmaret Verbi, atque car-
nis commixtionem, confuſionemque factam eſſe, à quo Polemiani. Theodoret. hæret. fab.
libro 4.

Alij eius diſcipuli in Arabia horrendam illam iactârunt blaſphemiam: S. Mariam Dei
Genitricem, poſt natum Chriſtum, Ioſepho viro coniunctam fuiſſe. Ad hos confutandos
hæreticos dictos Antidicomarianitas, rogatus S. Epiphanius, epiſtolã ſcripſit ad Eccleſiam, D
quæ eſt in Arabia, hæreſ. 77. & in Panar. hær. 68.

Antidicomarianitę

In eadem prouincia aliam exortam tunc ait eſſe hæreſim Epiphanius, Hæreſi 78. &
79. Collyridianorum, qui eandem Sanctiſſimam Virginem pro Deo colerent, illique ſa-
crificarent.

Collyridiani à placenta quã B. M. V. offerent.

S. Baſilius iam quartum ſcribit ad Occidentales, expoſtulãs toties imploratum auxilium
minimè hactenus impertitum, epiſt. 1. in additis, in qua deplorat miſerã conditionem Orien-
talis eccleſiæ, tot hęreſibus ſciſſæ; de vna ciuitate Ancyra in Galatia, refert Hier. in proœm.
epiſt. ad Galat. lib. 2. *Scit*, inquit, *mecum qui vidit Ancyram Metropolim Galatiæ ciuitatem quot*
nunc vſq; Schiſmatibus dilacerata ſit, quod dogmatum varietatibus conſtuprata. Omitto Cataphryges, E
Ophitas, Borboritas, & Manichæos, nota enim iam hæc humana calamitatis vocabula ſunt. Quis vnquam
Paſſalorincitas, & Aſcodrobos, & Artotyritas, & cætera magis portenta, quàm verba, in aliqua parte
Romani Orbis audiuit? De his Philaſtr. cap. 74. 75. & 76.

Portenta nominũ, & hæreſum.

Hoc pariter anno Valentinianus Imperator cum adhuc in Gallijs ageret; Donatiſtas e-
piſcopos rebaptizantes cohibuit, dato ad Iulianum Proconſulem Africæ Reſcripto 2.

3 l. 1. ne ſanctũ bapiſ. iter. C. Th.

Theodoſius Senior, Theodoſij Imp. pater, Firmum Africæ Tyrannum ad obſ[illegible]
& rurſum rebellantem, ad laqueum adegit. Gildo Firmi frater tyrannidem fratris col[illegible]
reparat, & Donatiſtis fauens, Catholicos vexat, & Optatus quidã Donatiſta cũ eo [illegible]
Gildonianus appellatur. Ammian. lib. 28. 29. Claudianus in bello Gildonico.

A Idem Theodoſius, ingratè, liberata Africa, occidi imperatur; cauſa non proditur, ſed inſidijs Valentis creditur, ad fallendum oraculum de ſucceſſore, qui his primis literis nomen haberet. baptizatus igitur de vita æterna ſecurus, percuſſori iugulum vltrò præbuit. Oroſius [a].

Theodoſius filius occidi cum patre, eadem de cauſa, iuſſus, periculum vitat, Dux Mœſiæ aduerſus Sarmatas fines Rom. Imperij inuadentes. Ammian. 29. Ambroſ. in fine orat. in funere Theodoſ.

Quadi, ac Marcomanni Alpes tranſgreſſi Iulias, Opitergium excindunt, Aquileiam obſident. Ammian. lib. 29.

[a] *li. 7, c. 33.*

B

Christi Annus	*Damaſi Papa*	*Valentiniani & Valentis Impp.*	*Gratiano 3.^m & Equitio* Coſſ.
374.	8.	11.	

AVXENTIO Epiſcopo Mediolanenſi, Ariano, pluribus Concilijs abdicato, iam tandem mortuo, Valentinianus Imperator Epiſcopos hortatur, vt talem eligant, cui ex animo Imperator caput inclinet, & illius reprehenſionem cupidè amplectatur: quam illi electionem Epiſcopis permittentibus, non ſuum eſſe dixit hoc, ſed ipſorum munus; Diſſidente igitur Ciuitate, & Arianis Arianum expetentibus, Ambroſius prouinciæ Præfe-C ctus, Mediolanum ad Eccleſiam accurrit, ne quid turbarum excitaretur. Audita infantis voce, Ambroſius epiſcopus inclamantis, in eum vnum, iam antè turbulentiſſimè diſſidentes, miro modo, conſentiunt, illum vnum omnes expetunt. At Ambroſius repentino caſu perculſus pluribus fruſtrà tentatis euadendi vijs, probante in primis populi ſtudium, Imperatore, octauo die, poſtquàm baptizatus eſt, (erat enim catechumenus) ordinatur epiſcopus 7. Id. Decembr. quem diem Eccleſia Dei celebrem eſſe voluit. Ex auctoritate S. Hieronymi in Chron. ponimus hoc anno ordinationem S. Ambroſij, quem alij in aliud tempus malè retulerunt.

Permittẽtibus epiſcopis, epiſcopi electionẽ Imperatori, ſe remittit illis.

Ambr. diuinitùs acclamatur Mediolanenſis epiſcopus.

Ordinatus Epiſcopus S. Ambroſius, aurum, & argentum, confert Eccleſiæ, vel paupe-D ribus, prædia verò Eccleſiæ, reſeruato germanæ ſuæ vſufructu: nihil ſibi relinquens, vt nudus, & expeditus Chriſtum Dominum ſequeretur. hæc & alia Paulinus in eius vita, quam ordine temporum luculentiſſimè digeſſit ipſe Cardinalis Baronius, præfixam eius operibus.

Huius ipſius anni Coſſ. datæ habentur literæ Aurelij Epiſcopi Carthaginen. nomine ad Damaſum, & Damaſi ad ipſum, poſitæ ab Iſidoro Mercatore in ſuæ collectionis exordio, pudendo errore, cùm ex S. Auguſtino appareat [b], nec poſt annos quindecim Aurelium creatum eſſe epiſcopum Carthagin. ſed perſeueraſſe Diaconum.

[b] *De ciuit. Dei 22. c. 8*

Concilium Valentinum in Gallia celebratur 4. Id. Iulij, cuius extant quatuor Cano-E nes tantùm, & epiſtola perbreuis, de ordinationibus legitimè faciendis, deque ipſorum pœnitentia.

In quibus illud notandum: Sedit in Synodo (placuit nimirùm) vt quiſquis de ſe vel vera, vel falſa dixiſſet, fides, quam ſuimet teſtimonio confirmaret, haberetur.

Quod autem ad res Orientales pertinet, ijſdem Conſulibus; miſſa eſt Legatio à Magiſtratu, & Clericis Eccleſiæ Suedrorum, in Pamphilia, ad ſanctum Epiphanium, qua petierũ de fide Catholica eius litteris plenius inſtrui, & informari. Extant binæ eodem argumento ab eiſdem ad ipſum Epiphanium datæ literæ, ad quas reddidit Commentarium, quẽ Ancoratum nominauit (velut ancoram his, qui volunt ſanctam fidem Catholicam retinere inuiolatam, vt ipſe explicat hæreſi 69.) eruditum quidem, continentem, cum [illegible] de Catholi[illegible]a,

Ancoratũ quan io. & qua occaſione ſcripſerit Epiphan.

Chronolog. certa ratio.

hæreſium omnium confutationem: in quo his notis præſentem annum deſignat. *Hic annus eſt nonageſimus Diocletiani, Valentiniani & Valentis decimus (quo & exorditur 11.) Gratiano ſextus, Conſulatus Gratiani A. tertium, & Equitij Illuſtriſſimi, indictio ſecunda.* Epiphan. in Ancor. ex quibus certa habetur Chronologia de annis Diocletiani, nempe regnare cœpiſſe anno 284. A

Chriſti Annus 375. *Damaſi Papa* 9. *Valentiniani, & Valentis Impp.* 12. Poſt Conſulatum Gratiani & Equitij inſcriptus, ordinarijs carens Coſs. Hieronymus in Chron. Quia ſuperiore anno Sarmatę Pannonias vaſtauerunt, ijdem Conſules permansère. Apud Auſonium reperitur Pontius Paulinus hoc anno ordinarium geſſiſſe Conſulatum. B

S. Martin. Angeli monitu, adito Imperatore, ab eo inuito excipitur.

S.Martinus ſimulac creatus eſt Turonenſis Epiſcopus, Valentinianum adijt, quædam petiturus. quæ cùm ipſe præſtare nollet, à Palatij iuſſit eum foribus arceri, inſtigante eum maximè Iuſtina vxore Ariana. At eum, pòſt longas preces Angelus iubet ad Palatium ire ſecurum; quem indignans conſpicatus Imperator, & dedignans aſſurgere, erumpente flāma de ſella, ſolio ſuperbus excutitur, & Martino inuitus aſſurgit, multumq; complexus, virtutem fatebatur ſenſiſſe diuinam, priusq; omnia præſtitit, quàm rogaretur, colloquio illum & conuiuio frequenter aſciuit; poſtremò abeunti multa munera obtulit, quæ vir beatus, vt ſemper paupertatis ſuæ cuſtos, cuncta reiecit. Ex Seueri Dialogo [a]. C

a lib. 1. c. 6.

Valentinianus in procinctu contra Quados, eorum ſupplicem audiens legationem, lethali ſubito morbo correptus, vomitu ſanguinis extinguitur, Bergitione Caſtello 15. Kalen. Decembr. anno ætatis quinquageſimo quinto, & Imperij, minus centum diebus, ſecundo & decimo. Ammia. lib. 30. Hieron. ad Heliod epiſt. 3. Socr. 4. cap. 26.

Gratianus Auguſtus, ante annos ſeptem nuncupatus, ſolus imperare incipit cum Valente. *Sexto die, poſt parentis obitum, opera Cerealis auunculi, Valentinianus tum quadrimus, Iuſtinæ filius, Auguſtus, ſolemni more appellatur, quod Gratianus ratum habuit.* Ammian. lib. 30. Ex eadem Iuſtina genitus Valentinianus Iunior, ſorores habuit Gallam, Gratam, & Iuſtam, quarum duæ poſteriores, in Virginitate vitam duxerunt. Galla poſteà iuncta connubio Theodoſio fuit. D Socr. [b] Quod autem Gratianum Ammianus quadrimum facit, tum temporis, nō probatur, cùm nouennem iam tum fuiſſe ex Socr. & Tabulis Coſs. colligatur.

b l. 4. c. 26

Hic Cerealis is eſſe creditur, qui ſub Conſtantio Præfecturam Vrbanam, & Conſulatum geſſit; quique ambiens nuptias S. Marcellæ, ab ea, æternæ amore pudicitiæ, repudiatus eſt. Hieron. epiſt. 26.

Monachi ad militiā adiguntur

c l. 7. c. 3

d L. 62. de decur. Cod. Theod. & L. 26. C. Iuſtin.

Themiſtius Philoſophus, gratia & auctoritate potens apud Imperatorem Valentem, Chriſtianis beneuolus, & Gregorio Nazianzeno familiaris (epiſt. Gregor. 139. & 140.) oblato libello, à perſecutione in Catholicos eum dehortatur, qui, quaſi lenior redditus, nouo prætextu, diram aduerſus Monachos perſecutionem commouet, lege lata, vt militare co- E gerentur, renuentes, occiderentur; qua occaſione multa SS. Monachorum per Aegyptum agmina cæſa. Hieronym. in Chron. Oroſ. [c] quam perſecutionem illa præceſſere præludia, cùm ad Modeſtum Præfectum Prætorio, reſcribens, Monachos ad munia patriarum ſubeunda reuocari iuſſit [d]. Reliquos prætereà omnes exagitauit exactione tributi, non modò Aegypti, ſed aliarum etiam regionum Monachos, quos anteà Conſtantius ab huiuſmodi pen[...]tatione capitationis cenſus exemerant; de quibus Gregor. oratione ad Iulianum, Tribut. exactorem, eos illi, cum magna eorum laude, commendans, & carmine ad Hellenium. Quos Monachos Baſilius breui epiſtola conſolatus eſt, inſcripta nominatim ad aliquos Archimandritas inſignes Syriæ. epiſtola eſt 19. in additionibus. Quorum Archimandritarum

ſcripta

A ſcripta extat epiſtola ad S. Epiphan. qua petierunt vt conſcriptum librum de hæreſibus, Panarium inſcriptum (quem anno ſuperiori indicat ſe elaborare cœpiſſe, in exordio ipſius) ad ſe mittat. epiſtola horum PP. præfixa extat operi Panario, qua miram quandam præ ſe ferūt venerationem erga Epiph. appellantes eum nouum Apoſtolum, nouum Ioannem, &c. Epiphan. quando ſcripſerit Panariū.

S. Baſilius de mirifica electione Ambroſij, ipſius literis certior factus, gratulatoriam epiſtolam ſcribit, quæ eſt 55. *Virum*, inquit, inter cætera, *Deus ex Vrbe Regia, ſapientia ſublimem, generis claritudine, vitæ ſplendore, orandi facultate, & rebus ſecularibus illuſtrem, ad gregem Chriſti paſturam traxit, &c.* quam mutuam conſuetudinem literarum perſeueraſſe inter eos, certū eſt, & Ambroſium Baſilij lucubrationes expetijſſe facilè intelliget, qui vtriuſque legerit Commentarios in Hexameron, & de Spiritu ſancto, cùm magnam eorum partem, quæ Baſilius Græcè, Ambroſius Latinè, ediderit. Sed & illud erga Ambroſium Baſilij pium interceſſit officium, dum corpus S. Dionyſij Mediolani Epiſcopi, & Mart. qui pro Catholica fide exul obierat in Cappadocia, procurante Aurelio Epiſcopo, Mediolanum tranſlatum eſt. Baſil. & Ambroſ. neceſſitudine coniuncti. B

Electio Ambroſij, licèt contra Canones, vbique probatur: *Ordinationem meam*, inquit ipſe ad Vercell. epiſt. 82. *Occidentales Epiſcopi iudicio, Orientales etiam exemplo probârunt*, cùm nimirùm & ipſi ex Catechumeno Nectarium elegerunt. Qua poſteà licentia abutentes, coarguit Siricius Papa epiſtola ad Orthodoxos.

Ad Ambroſium, ex laico ordinatum Epiſcopum, Damaſus adiutorem & monitorem mittit Romanæ Eccleſiæ presbyterum Simplicianum, doctiſſimum & ſanctiſſimum (Auguſtin. Confeſſ. 8. c. 2.) qui egregium illud in eo excolendo conſilium inijt, vt ipſe, licèt magiſter, diſcipulum ageret, Ambroſiumque tanquam magiſtrum difficillimis interdum pulſaret quæſtionibus. Ambr. epiſt. 2. C Damaſus Simplicianū mittit ad Ambr.

Ambroſius ipſo in Epiſcopatum ingreſſu, ſic vitam inſtituit, vt vitam clericalem, cum Monaſtica iunxerit, Satyro fratri ſpectatæ virtutis, rerum cura domeſticarum commendata, ſe totum curis ſpiritualibus addixerit: quotidiè ſacrificium ſumma præuia animi præparatione celebrârit (precatione prima ad Miſſam, & epiſt. ad ſororem) quolibet die Dominico, pro concione, populum docendum ſuſceperit: (Auguſtinus Confeſſ. 5. ca. 13.) cætera munia Eccleſiaſtica ſic ſtrenuè ſolus obierit, vt, (quod ait Paulinus) circa baptizandos ipſe ſolus impleret, quod pòſt eius obitum, vix quinque Epiſcopi perficere potuerunt: externa quoq; & ſecularia non neglexerit, in audiendo promptiſſimus, vt ſemper ad eum pateret aditus. (Auguſtin. 6. Confeſſ. cap. 3.) quotidiana ferè ieiunia obſeruârit, niſi viri clariſſimi inuitandi eſſent, quos his charitatis obſequijs demereri conſueuerat, & omnibus ipſe omnia factus, vt omnes lucrifaceret, ab tribus tamen perpetuo ſe continuit, nimirùm, vt nemini vxorem quæreret, nullique militiam ſuaderet, neque ad conuiuium inuitatus accederet. Paulin. Poſſidius c. 27. Seuer. 1. Dial. c. 7. in fine. D Ambr. clericalē, cū Monaſtica vita cōiungit. Quotidie ſacrificat. Singulis Dominicis diebus concionatur. Secularia non negligit. A tribus abſtinet.

Cùm in Eccleſia Mediolanenſi plerique contagio Arianæ communicationis eſſent polluti, ad recipiendos in Eccleſiam pœnitentes, omnibus fores patere iuſſit: ex quo multorum inuidiam paſſus eſt. De pœnit. 2. cap. 7. & 8. Audiſſe quoque pœnitentium confeſſiones magno commiſerationis affectu, aſſerit idem Paulinus in Vita. E

Photinus hæreſiarcha nequiſſimus moritur. Hieron. in Chron.

Chriſti Annus 376. | *Damaſi Papa* 10. | *Valentis, Gratiani, & Valent. Imppp.* 13. 10. 1. | *Valente 5.m & Valent. iun.* Coſſ.

GRATIANVS hæreticos, nimia Patris indulgentia, audaciores factos, lege lata, vetat conuentus agere, locum fiſco vindicans, mentio eius legis in Reſcripto hoc anno dato

a l. 4. de hær. C. Th.

ad Heſperium Præfect. Præt.[a] in quo de diſſimulatione Iudicum, qua factum eſt, vt non A
modò hæretici talia præſumerent, ſed & Gentiles, quam ſub Valentiniano Sen. A. vſurpauerunt licentiam, Idola colendi, in eadem pergerent: extant inſcriptiones huius anni id continentes.

Gratianus ad Epiſcopos reſcribit, leuiora in Religione delicta, à ſuæ cuiuſquam Diœceſeos Synodis audienda, criminalia verò ab ordinarijs extraordinarijsque iudicibus aut illuſtrioribus poteſtatibus[b].

b l. 23. de ep. & cler. C. Theod.

Gothi, vrgentibus eos barbaris alijs, Hunnis, & Alanis, impetrant Thracias ad habitandum, ſpondentes ſe Romanis ſubditos fore, tutaturosque fines Romani Imperij ab omnibus alijs barbarorum incurſibus. Permiſſi ſunt igitur magno Romani Imperij damno barbari Iſtrum tranſire, quibus & aliæ barbaræ nationes adiunctæ, inuitis licèt Romanis, tranſmiſere. Ammian. lib. 31. pluribus; S. Ambroſ. paucis lib. 9. in Lucam, cap. 21. *Quanta enim prælia, & quas opiniones accipimus præliorum? Hunni in Alanos, Alani in Gothos, Gothi in Taifalos, & Sarmatas inſurrexerunt. Nos quoque in Illyrico exules, patria Gothorum exilia fecerunt, & nondum eſt finis. Quæ hominum fames, lues pariter boum, atq; hominum, cæteriq; pecoris? vt etiam nos, qui bellum non pertulimus, debellatis tamen pares fecerit peſtilentia.* Barbari ſiquidem, tranſito Iſtro, victus inopia laborantes, graſſari cœperunt in Vicos & Oppida, tentare etiam Ciuitates, & Lupicini Rom. Ducis exercitu in Thracia, ad internecionem cæſo, occiſorum Romanorum armis armati ſunt. B C

S. Ambro. ſcrib. bar hoc anno in Lucam.

Pacificè agens in ſua Eccleſia Ambroſius, ſcribebat Commentarios in Lucam, vt colligitur ex mentione bellorum Barbarorum loco citato, & c. 20.

Euzoius Arianorum Antiochiæ Epiſcopus, moritur, ſufficitur Dorotheus. Socr.[c]

c li. 4. c. 28

Chriſti Annus	*Damaſi Papa*	*Valentis, Gratiani, & Valent. Imppp.*			*Gratiano 4.m & Merobaude* Coſſ.
377.	11.	14.	11.	2.	

VALENS, accepta immenſa clade Roman. exercitus ſub Lupicino, de Antiochia exire compulſus, ſera pœnitentia, noſtros de exilijs reuocat. Hieronym. in Chron. & Oroſius[d]. D

d li. 7. c. 33.

Quo eodem tempore Petrus Roma, cum literis Damaſi, Alexandriam reuerſus, expulſo Lucio, à populo introducitur. Socr.[e] Sozom.

e li. 4. c. 3c

Periclitanti Orientali Imperio, Gratianus Ricomerem cum copijs mittit, quæ iunctæ Valentis exercitui, Barbaros magna clade affligunt, & ipſæ magna cæde attritæ: Sed autumni tempore, ob nouos Barbarorum in Gallia motus, eum reuocat. Gothis interim cum alijs barbaris, Thracias populantibus. Ammian. lib. 31.

Hoc anno, qui eſt decimus ſeptimus, à celebratione probroſi illius Conſtantinopolit. Concil. ſub Conſtantio, id eſt 360. S. Baſilius ſcribit epiſtolam ad Eccleſiam Emiſſenam in E
Armenia, adhortans eam ad perſeuerandũ in fide Catholica, hactenus ab illis retenta, quod valdè rarum ait eſſe ea tempeſtate, numero eſt 72. In ea habentur nonnulla, quæ ad præſentis Eccleſiæ ſtatum ſpectant.

Gratianus noua edita ſanctione, Donatiſtas in Africa rebaptizantes compeſcit, & Manichæos item comprimit[f].

f l. 2. ne S. bapt. iter. & 3. de hæret. C. Th.

S. Auguſtinus anno Domini 355. natus, & 17. ætatis, ſtudij literarum cauſa Carthaginem miſſus. 19. in Manichæos impingens, ad duodetrigeſimum, *ſeducebamur, & ſeducebamus*, inquit, *falſi, atque fallentes, &c.* hoc anno annum agens 23. auditor, ſub eorum diſciplina quartum annum agebat[g].

Aug. vita ... g Conf. li. 2. lib. 3. 4. & 6. ib. 4. c. 1.

A Hoc anno S. Ambroſius ſcribit libros tres de Virginibus, ad Sororem, nondum, vt ipſe ait, triennalis Sacerdos ſecundo iam anno in Cathedra expleto, & menſe vno, & dimidio: quos & per conciones diſſeruit ad populum, præſente aliquando ſancto Euſebio Epiſcopo Bononienſe, cuius cultura & ſtudio, Eccleſia Bononienſis præclara Virginum ſobole fœcunda erat, vt idem lib. 1. teſtatur, ad quem & ſcripſit Inſtitutionem Virginis: *Dicet aliquis,* inquit, *Tu nobis quotidiè Virginum canis laudes. Quid faciam, qui eadem quotidiè cantito, & proficio nihil? Sed non mea culpa. Deniq; de Placentino ſacrandæ Virgines veniunt, de Bononienſi veniunt, de Mauritania veniunt, vt hic velentur, &c.*

S. Ambr. ſcribit de Virginib. Inſtitutione Virginum.

B Erant planè ſacræ Virgines Eccleſiæ gemmæ, ornantes Epiſcoporum coronas, eædemque Deo dicatæ, duplicis generis, alterius, quæ in domo paterna, cum ſuis parentibus, & cognatis agebant, qualis Romæ ſancta Marcellina, Ambroſij ſoror, quæ à Liberio Deo ſacrata, domi degebat, atque alias, ipſa diues, in eandem profeſſionem ipſa ſociarat, qualis Euſtochium, Principia, Demetria, & aliæ; alterius, quæ ſub vno conclaui, id eſt in Monaſterio Religioſam vitam ducebant: de quo vtroque genere S. Grego. Nazienz. carmine ad Hellenium.

Virgines duplicis generis: clauſtrales, & quæ domi ſuæ agerent. Deo tamẽ dicatæ.

Eiuſmodi autem ſacris Virginibus ad Eccleſiam venientibus, locus ab alijs, tabulati interſtitio, ſeparatus, dabatur, & quidem ornatus diuerſis appoſitis ex diuinis ſcripturis, C Virginitati congruis monumentis. Ambroſ. ad Virg. lapſ. cap. 6.

Locus Virginibus in Eccleſia ſeorſum aſſignat⁹.

Clerum quoque ad exactam & abſolutam Eccleſiaſticam diſciplinam componere ſtuduit, cuius rei cauſa tres illos egregios de officijs libros ſcribere poſteà eſt aggreſſus. Quantũ autem delectum habuerit in clericis deligendis, illa indicant, quæ narrat lib. 1. offic. cap. 18.

De officijs ſcribit libros.

Ad Gentilitios quoque mores extirpandos incubuit, fidem horum facit Declamatio illa aduerſus Ian. Kal. ſuperſtitioſè colentes. Agapes quoque ſuſtulit in Eccleſijs peragi conſuetas, quod Gentilium parentalium ſimilitudinem quandam præ ſe ferrent. Auguſtin.[a] Dilationem baptiſmi in prouectiorem ætatem vehementer improbans, tollere omninò contendit, quod ipſum apud Orientales Baſil. Greg. Nazianz. & Nyſſ. ſtuduerunt, vt ipſorũ D de Baptiſmo editæ orationes ſignificant.

a Lib. 6. cõfeſſ. cap. 17
b L. 24. de Epiſc. & cler. C. Th.

Gratianus, pro Clericorum immunitate ſic ſancit: *Presbyteros, Diaconos, Subdiaconos, atq; Exorciſtas, & Lectores, Oſtiarios etiam, & omnes perinde, qui primi ſunt, perſonaliũ munerum expertes eſſe præcipimus.*[b]

Miraculũ per S. Ambroſium.

Poſt aliquot annos ordinationis Ambroſij, ſed quo anno neſcitur, cùm Romam veniſſet, & inuitatus apud quandam clariſſimam fœminam, ſacrificium in domo offerret, paralytica mulier oranti, & imponenti manus, veſtimenta attingens & oſculans, ſanitate recepta ambulare cœpit. Paulin. in Vita.

Magno fauore Impp. tum Romæ, tum etiam Conſtantinopoli, Symmacho Conſulari, E quantumuis Gentilitiæ ſuperſtitionis Pontifici maiori, ipſis Principibus cariſſimo, deaurata dedicata ſtatua eſt, eius, quæ Romæ erecta eſt, baſis extat, cum inſcriptione. Non eſt autem hic idem Symmachus cum illo qui pro Ara Victoriæ contra S. Ambroſium laborauit, vt aliàs, per errorem viſum fuit.

Chriſti Annus	*Damaſi Papa*	*Valentis, Gratiani, & Valent. Imppp.*			*Valente 6. ᵐ & Valentiniano* Coſſ.
378.	12.	15.	12.	3.	

S. Baſilius Kalend. Ianuar. octo annis, ſex menſibus, diebus ſexdecim, Epiſcopatu perfunctus, migrat in cœlum. tab. eccleſiaſticæ, in quibus 18. Kalend. Iul. dies electionis notatur. Nyſſen. epiſt. ad Olympiũ, & Nazianz. in Epitaphio, præter Gregor. Nazianz. fra-

S. Baſilij obitus.

ter quoque Nyſſenus & Ephrem Diaconus Edeſſenus, & Amphilochius Iconienſis, publi- A
cè illum laudarunt.

De eius lucubrationibus S. Hieronymus has tantùm recenſet: Contra Eunomium, & de Spiritu ſancto, & in Hexameron homilias nouem, & ἀσκητικὸν, & breues, varioſque tractatus. Caſſiodorus tamen præfatione libri inſtitutionum diuinarum lectionum, Baſilium numerat inter eos Græcos ſcriptores, qui à principio ad finem vſque diuinam ſcripturam ſunt interpretati. Extant etiam S. Baſilij complura Decreta, quæ Eccleſia Orientalis piè ſancteque obſeruanda ſuſcepit, vt quæ continentur in tribus epiſtolis ad Amphilochium, in alia ad Theodorum, alia ad Gregorium, ſiue Paregorium, qua vetuit ſenem ſeptuagenarium habitare cum fœmina: & ad Chorepiſcopos, de ordinandis; ſed & perſtrinxit gra- B
uiter Simoniacos epiſt. 76. & nundinationes fieri ſolitas in feſtis SS. Martyrum, vetuit Regulis fuſiùs deputatis, interrogatione 4.

Baſil. vita falſo Amphilochio aſcripta, vt quæ multa habet falſa. Baſilio ſuffectus eſt in Epiſcopatu eius diſcipulus Helladius, à quo ſcriptas fuiſſe res ab eo geſtas, auctor eſt Damaſcenus orat. 1. de imaginibus, ſed non extant; quæ autem Amphilochij falſo nomine fertur vita Baſilij, cum multis veris, multa habet etiam falſa admixta.

S. Ephrem obitus. S. Ephrem Edeſſenæ Eccleſiæ Diaconus, Kalend. Febr. ex hac vita diſcedit, quaſi impetrato quod expetierat à B. Baſilio in fine Panegyricæ orationis: *Deprecare pro me admodum miſerabili, & reuoca me tuis interceſſionibus, &c.* quo die à Latinis celebratur quotannis eius me- C
moria, vt à Græcis 28. Ianuar. Extat oratio ab eo proximè morituro habita, circumſtantibus fratribus, quæ ea de cauſa, Teſtamentum Ephrem eſt appellata; in qua, inter cætera, multa de vitandis hæreticis; & egregium ſpecimen humilitatis, quam, præ cæteris virtutibus, excoluit, dum magna cõteſtatione prohibet exhiberi ſibi, ſolita ſanctis viris ſumptuoſa funera, poſtulans tamen poſtrema illa, pro ſalute animæ, præſtari ſolita officia, preces nempè, & ſacrificia. Hic venit ad tantam claritudinem, inquit Hieronymus, vt poſt lectionem ſcripturarum, publicè in quibuſdam Eccleſijs eius ſcripta recitentur. Multa ait ſanctus Hieronymus eum Syro ſermone ſcripſiſſe, ſed vnius tantùm voluminis de Spiritu ſancto, in linguam Græcam conuerſo, meminit, ſed plura alia eius egregia monumenta, D
paulatim per Græcorum alueos in Latinam Eccleſiam confluxère. Hic Paulinum diſcipulum, & Diaconum ſuum valdè acris ingenij, & in ſcripturis doctiſſimum, obiturus, commonuit, cautè agere, ne ſe in hæreſeos barathrum præcipitem daret; qui poſt eius obitum, amore primatus, & nominis, ſeparans ſe ab Eccleſia, ſcripſit contraria fidei multa. (Gennadius de viris illuſtr. cap. 3.) qui Magiſtri præclarum habuit exemplum contemptus Epiſcopatus dignitatis, cùm aliquando expetitus ad Epiſcopatum, furere ſe ſimulauit, & pòſt, fuga quoque ſe ſubripuit.

Gratianus fide armatur in barbaros. Gratianus Impp. arans expeditionem in Gothos, Thracias vaſtantes, ſuppetias Valenti laturus, petit ab Ambroſio, quem nouerat Orthodoxum, libellum fidei. *Petis à me fidei libel-* E
lum, inquit, *Sancte Imperator, profecturus ad prælium. Noſti enim fide magis Imperatoris, quàm virtute militum, quæri ſolere victoriam, &c.* 1. de fide, ad Gratianum, c. 2. & lib. 2. prope finem. *Progredere planè ſcuto fidei ſeptus, & gladium ſpiritus habens: progredere ad victoriã, ſuperioribus promiſſam temporibus, & diuinis oraculis prophetatam:* & illud Ezech. 38. de Gog. interpretatur de Gothis; cladium Thraciarum cauſam monet eſſe perfidiam, & piorum perſecutiones, quæ reſtaurari non niſi recta fide poſſint.

Præclarã refert victoriam. Barbari Lentienſes, gens Alemanica, audita Gratiani in Gothos expeditione, moræ impatientes, & icto nuper fœdere, perfidè fracto, Rheno tranſito, gelu conſtricto, populaturi Gallias inuadunt, contra quos mouens Gratianus, apud Argentariam commiſſo præ-

lio

A lio, quadraginta, alij ſeptuaginta millia, cædit, quinque millia in deditionem accepta, dimittit. Ammian. 31.

Valens Antiochia digreſſus, Conſtantinopolim cùm veniſſet, offenſum ſibi populum reperit, & Traianum Ducem, re malè geſta cum Gothis, reuerſum, acerbè increpauit, & ignauiam exprobrauit. At ille liberè, vti virum generoſum decebat: *Non ego*, inquit, *Imperator, victus ſum, ſed tu ipſe prodidiſti victoriam, qui cõtra Deum aciem inſtruere non deſinis, & ita eius auxilium barbaris concilias, nam abs te oppugnatus, ſe illis adiungit. Atque Deum ſemper ſequitur victoria, & ad eos accedit, quibus ſe Deus Ducem præbet.* Non noſti, inquit, *quos viros Eccleſiis expuleris, & quibus eas tradideris? iſta quidem ita ſe habere, & Arintheus, & Victor, qui duces quoque erant ingenuè confeſſi ſunt. Imperatoremq; hortati, ne reprehenſiones cum veritate coniunctas, iniquo animo ferret.* Socrat.[a] Theodor.[b] Sozom.[c]

Libera vox Ducis ad Imperatorē.

B

a li. 4. c. vl. b li. 4. c. 29. c 6. c. 39. d l. 4. c. 30.

Egredienti Valenti cum exercitu, Iſaac Monachus cladem, & interitum prædicit, niſi Eccleſijs pacem reddat. *Reuertar*, inquit, Imperator iratus, *& te interficiam, &c.* Theodoret.[d] Non longè progreſſus, accipit nuncium de victis Alemannis à Gratiano, & aduentu eius Sirmium cum exercitu, cuius quaſi gloriæ æmulus, diuina illum vltione perurgente, nec auxilia expectat, & Fritigerni, per Legatum presbyterum Chriſtianum, oranti pacem, dare abnuit; & ſignis collatis, ſuis in fugam conuerſis, ipſe ſaucius, in agreſtem caſam delatus, ibi ab hoſtibus, iniecto igne, viuus concrematur, quinquageſimo ætatis anno, Imp. 14. menſe 4. die 9. Ammia. 31. Hieronym. Rufin. Socrat. alij. Ex hac tanta clade, Gentiles captârunt occaſionem Chriſtianis inſultandi, quibus Oroſius[e] reſpondet.

Imp. us Valēs profligatur & comburitur.

C

e li. 7. c. 33.

Gothi victoria elati, Thracias populantes, Hadrianopoli, & Perintho fruſtrà tentato, in ipſa ſuburbia Conſtantinopolis incurſiones faciunt, ſed à cuneo fœderatorum Sarracenorum, eorumq; Orthodoxorum, ſub ſanctiſſimo Moyſe Anachoreta, à Mauuia ipſorum Regina ſubmiſſo, & à Conſtantinopolitanis repelluntur. Ammia. 31. Socr.[f] & Sozom.[g]

f li. 5. c. 1. g li. 7. c. 1.

S. Acholius Theſſalonicenſis Epiſcopus inermis ſed fide fultus, barbaros ſæpè, his temporibus ab ingreſſu ſuæ ciuitatis repreſſit. S. Ambroſ. epiſt. 59. *Vrgebat*, inquit, *& præliabatur S. Acholius, non gladijs, ſed orationibus, non telis, ſed meritis. An incognitum eſt nobis dimicare ſanctos, etiam cùm feriuntur?* & paulò pòſt: *Non enim inani metu, nec ſuperflua ſuſpicione, ſed ſæuiente lue, & ardenti peſtilentia perturbati Gothi, ac territi ſunt.* Deniq; tum fugerunt, vt euaderent; regreſſi poſteà, pacem rogauerunt, vt viuerent.

D

S. Acholi Theſſal. Gothos precibus reprimit.

Retrogreſſi ex his regionibus perfracti Gothi, deueniunt vſque ad Iulias Alpes, vt eſt apud Ammianum, & palabundi omnia obuia deuaſtant, vt S. Hieron. tradit, epiſt. 3. ad Heliodorum, plura in vnum congerens, quæ per viginti annos contigerunt.

Extincto hoſte Catholicæ Religionis, Valente; Gratianus, Lege edita, iubet Paſtores eiectos in exilium, redire, ſuiſq; gregibus reſtitui, tum ſanctas Eccleſias tradi ijs, qui Damaſi communionem amplexarentur, ad cuius executionem legis deſtinauit Saporem, virum id temporis, propter nominis & famæ celebritatem, præſtantiſſimum.

E

Synodus Antiochena.

NONO menſe ab obitu S. Baſilij, Nyſſenus epiſtola ad Olympium, cui & ipſe interfuit.

Epiſcopi Eccleſijs ſuis reſtituti, vnanimi conſenſu, ad ſanandas Orientalis Eccleſiæ plagas ex diutina Arianorum tyrannide inflictas, Antiochiæ conuenientes, Synodum agunt (quam ignoraſſe videtur Theodoretus, aut diſſimulaſſe, qui totũ illud tantum negotium Sapori illi tribuit) ac in primis ſchiſma Catholicorũ in ea Eccleſia tollunt, hac tranſa-

ctione, vt, cùm alterurer ex duobus, Paulinus, vel Meletius, prior ex hac vita decederet, qui ſuperſtes eſſet, ſolus remaneret illius Eccleſiæ Antiſtes, obſtrictis iuramento ſex primoribus Eccleſiæ illius presbyteris, qui propinquiores ad eum gradum conſequendum viderentur [a], Socrat. & Sozom. [b] quibus potiùs ſtandum, quàm Theodoreto [c], in huius rei narratione ſæpiùs peccanti, qui & fauens Meletio, aduerſarius Paulini, Synodalem Damaſi ex Conc. Roman. ad Paulinum Antiochenum, epiſtolam, callidè tranſtuliſſe videtur in Paulinum Theſſalonicenſem, qui nullus extat, & non ſuo loco in hiſtoria intexuiſſe. Deinde rectam fidei regulam ſtatuunt: ex Synodica Concilij CP.ni ad Damaſum. Denique decernunt plures legationes ad viſitandas & ſubleuandas afflictas Orientis Eccleſias, delectis præſtantioribus Epiſcopis Gregorio Nyſſeno, Euſebio Samoſateno, Gregorio Nazianzeno, atque Meletio Epiſcopo Antiocheno. De Gregorj Nyſſeni profectione in Arabiam ipſe meminit, in peregrinatione Ieroſolymitana. Sed antequàm commiſſum ſibi munus obiret, redijt in patriam, à qua exul & extorris fuerat per octo annos, & vt ſanctiſſimam, & doctiſſimam Macrinam ſororem Virginem, in Monaſterio degentem, proximè morituram, de cuius obitu in via per viſum admonitus fuit, videret, ex cuius bonis prædiuitem cepit hæreditatem, annulum ferreum cum particula ligni ſanctæ crucis, ſub pala, & cruce impreſſa, quam ſemper adhærentem cordi, cum ferreo crucis ſigno geſtabat. Nyſſen. epiſt. ad Olympium.

a li. 5. c. 3. b li. 5. c. 3. c li. 5. c. 3.

S. Macrinæ ſororis S. Baſilij obitus.

De legatione S. Euſebij Samoſateni Theodor. [d] qui plures per Eccleſias Syriæ & Meſopotamiæ, Epiſcopos; ex auctoritate Synodi, conſtituens, dum pergit, ab Ariana fœmina, tegula in caput demiſſa, occiditur, cuius anniuerſaria, vt Martyris, memoria recolitur in Eccleſia 21. Iun.

S. Euſebius Samoſatenus martyr.

d li. 5. c. 4.

S. Gregorius Nazianzenus non libens mittitur CP.lim ad ruinas tantæ Eccleſiæ reparandas, populo ipſo Catholico expetente, qui tum tamē exiguus erat. Greg. carmine de Epiſcopis, & orat. in Arianos. Rufin. [e] *Vbi, breui tempore*, inquit, *tantùm ad emendandum populum vetuſtis hæreticorum infectum venenis, profecit, vt tunc primum Chriſtiani fieri viderentur, &c.* ſed illud malè Rufin. dum ibi affirmat, Gregorium ante creatum fuiſſe Epiſcopum Nazianzenum, quod ipſe abnegat, dicens: *Nequaquàm deſerto populo, cui aliqua neceſſitudine obligatus eſſem; nam illa ſunt hoſtium meorum figmenta, falſiq; ſermones, &c.*

Greg. Nazian. miſſus CP. Eccleſiam diſperſam colligit.

e lib. 2. c. 9.

Theodoretus Meletio plurimùm addictus, & à Paulino auerſus, nulla penitùs eius vt Collegæ, in munere paſtorali habita mentione, omnia Meletio tribuit: de quo idem in Philotheo [f] narrat, quod cùm Diœceſim, & Syriæ Monachos inuiſeret, inuenerit inter alios, Simeonem Stylitam habitationem ſibi ſuper columnam ſtatuiſſe, inauditumque hactenùs vitæ inſtitutum arripuiſſe, quem cùm arctè quoq; ferro vinctum vidiſſet, accito fabro; vincula diſſoluens, illud addēns: *Amanti Deum homini ſatis pro vinculo eſſe mentem.*

Simeon Stylita.

f cap. 26.

Gregorius igitur CP.lim veniens, à pijs viris, ſanguine ſibi iunctis, hoſpitio exceptus, fidem Catholicam perſecutionibus vexatam, atque afflictam, furtim quodammodò, & priuatim, nec ſine periculo, ob Arianorum impotentem audaciam, atque ferociam, docere cœpit. Greg. orat. in Maximum.

At diuino planè miraculo factum, vt domus illa in Eccleſiam conuerteretur, quod & ipſe prædixit, quæ ab ipſo vocata eſt Anaſtaſia, ea de cauſa, vt idem teſtatur, quod compreſſa, & extincta fides Catholica, in ea ciuitate, ibi excitata, reuixerit. Gregor. orat. ad 150. Epiſcopos, & in ſomnio Anaſtaſiæ. Dilata poſt, per totam vrbem, Catholica fide, a que creuit amplioribus murorum ſpatijs ipſa illa Eccleſia, Marciano nobili, & prædiuite ciue ingens ſuum patrimonium in eam conferente, in qua ipſe Presbyter ſemper vixit. Ob nomen, Anaſtaſia, illuc poſteà delatæ fuerunt Anaſtaſiæ ſanctiſſimæ Martyris reliquiæ,

A eiuſdemque martyris die Natali ipſa Baſilica in eius memoriam co[illegible] Theodor. in Collectaneis. In ea Gregor.pro concione inſignes quinque illas, inter alias [illegible] Theologia, habuit orationes,ex quibus nomen eſt Theologi conſecutus, à furentibus Arianis [illegible] Gregorius hæreticus inclamatur,ob prædicationem Trinitatis, qua tres Deos in[illegible] bus impetitur,& quaſi maleficus,& ſeductor ad Tribunal rapitur. Carmine de vita ſua.

Vt ad res Syriæ redeamus,eandem prorſus calumniam, quam Paulinus Epiſcopus Antiochenus paſſus eſt à Vitale primùm,ac deinde à Flauiano, cùm ab eis Sabellianus appellaretur pati
B cogitur S.Hieronym.in Syriæ ſolitudine,apud Chalcidem degens, quod communicaret eidem Paulino,à Meletij,vt credibile eſt,ſtudioſis exagitatus, nominatus & ipſe Sabellianus,adeoque vexatus,vt coactus fuerit inde recedere; tradit hæc omnia ipſe ſcribens ad Marcum presbyterum Chalcidenſem(non Celedenſem)epiſt.77.

Ex Eremo digreſſus(quo tamen anno non planè conſtat)venit Hieroſolymam,vbi totus fuit in rebus Hebraicis perſcrutandis (epiſt.ad Damaſum 125.)cùm Damaſus eundem literis frequentabat. Aetherio Diacono tabellario,apud Hieronym. epiſt.124.& 125.

Placuit Paulino Epiſcopo Antiocheno eundem S. Hieronymum ordinare presbyterum,cui tamen ſic ipſe aſſenſit, vt non pateretur alicui adſcribi Eccleſiæ, ſed Monachus, vt
C erat liber,pergere poſſet,quo vellet,Hieronym. epiſt.61.& Epiphan.ad Io.Hieroſolymit. apud Hieronymum epiſt.60. Ex quo confutatur opinio Cardinalatus Hieronymi, cùm nulli titulo,aut certæ Eccleſiæ aſcribi paſſus ſit.

Hier.preſb. ſ[illegible] nulli tamē eccleſiæ aſcriptus.

Chriſti Annus	*Damaſi Papa*	*Gratiani 13. Valentin. 4.* } *Impp.*	*Auſonio Gallo Auguſti Magiſtro; & Olybrio* } *Coſſ.*
379.	13.		

D GRATIANVS,cùm ob iterum rebellantes Alemannos, reuocaretur in Gallias,numinis inſtinctu, publicis Comitijs militaribus, creat Orientis Imperatorem Theodoſium 33. ætatis annum agentem,genere Hiſpanum, Italicenſem,Theodoſio, & Thermantia natum.Socrat, [a] Victor in Theodoſ.alij.De qua electione Auguſtin. [b] de ciuit.Dei: *Gratianus Theodoſium regni participem facit, cùm paruulum haberet, & fratrem,audiet fida ſocietatis,quàm nimia poteſtatis.* In tempore labitur Theodoretus [c] dicens creatum Auguſtum,poſt ingentem barbaris cladem illatam,cùm tamen antè id contigerit; qui poſteà barbari, pacem petentes,in amicitiam recepti ſunt. Sozom. [d] De Alemannis Gratianus item ingentem victoriam retulit,parte eorum in deditionem accepta. Zoſimus. [e] Atque hæc Gratiano precibus ſanctiſſimi Sacerdotis Ambroſij, aſſiduè pro eo excubantis, diuinitùs collata; vt ex Ambroſ.epiſt.26.colligitur. De Votis quoque publicè pro Gratiano nuncupatis, Au-
E ſon.in gratiarum actione.

a li.5.c.2.
Theodoſium ſibi Gratianus imp. adſcribit Sociū, Oriente [illegible] credito.
b li.5.c.25.
c li.5.c.5.
d li.7.c.4.
e li.4.
f L.5 de hær C.Th.

Gratianus euocat ad ſe Ambroſium,& ſcriptionem de Spiritu ſancto poſtulat, epiſtol. apud Ambroſ.25.quam reſcribit epiſt.26.[illegible] tam citò à ſe mittendam,cùm magni momenti ſit opus,expetijſſe interim ipſum Ambroſium lucubrationes Baſilij eo argumento conſcriptas,facile intelliget,qui vtraſque legerit quod & Hieronymus agnouit.

Idem,pro tanta adepta victoria,in gratiarum actionem, hanc edit pro [illegible] Imperatoriam ſanctionem: *Omnes vetitæ legibus, & diuinis, & Imperialibus hæreſes, perpetuò conquieſcant;* [illegible] Iuſtinianeo Cod.additur: *Hæreticorum autem vocabulo continentur, & latis aduerſus eos ſanctionibus ſuccumbere debent, qui vel leui argumento à iudicio Catholicæ [illegible], & tramite detecti fuerint deuiare.*

C[illegible] anno dato Reſcripto,Gratianus,Clericorum auaritiam,exercen-

Cæſarius Comes

pud Gratianu ſanctitate celebris a pud Tolentinates. tium mercaturam, quæ a [illegible] nihil [illegible], vel qui de [illegible] immunes eſſe. a Extat præterea eiuſdem Reſcriptum ad Catervium Comitem [illegible] largitionum, virum pietate inſignem, cuius memoria viget titulo ſanctitatis apud Tolentinates. Acta tamen quædam eius errores [illegible] ſcatent.

a L.11.de laſtr coll. C.Theod. Gregorius Nazianzenus, qui initio humilis & deſpectus fuit Conſtantinopoli, [illegible] animi moderatione, patientia, manſuetudine, & egregijs alijs virtutibus, a[illegible] cœpit, & longe, lateque doctrina & ſanctitate, etiam in remotiſſimis prouincijs [illegible] Greg. orat. ad 150. Epiſcopos, & carm. de Vita ſua. Cuius fama impulſus S. Hieronymus, vna cum collega Vincentio, è Syria ſe contulit Conſtantinopolim, & is, quem [illegible] rem eruditionem conſulerent Occidentales Epiſcopi, atque adeo ipſe Epiſcoporum [illegible] ſcopus Damaſus, Gregorij delegit eſſe diſcipulus, & ſæpius de tanto magiſtro g[illegible]

Hier.6. ſ. c. explanat. ad Pammach. aduer. Rufin. *Eo ego*, inquit, *magiſtro glorior, & exulto*. & de ſcript. *Gr[illegible] Nazianzen. Epiſcopus, vir eloquentiſſimus, Præceptor meus, quo ſcripturas explanante, didici, & [illegible]* Apud eum agens, ſextum Iſaiæ caput explanauit, quam explanationem ad Da[illegible] [illegible]; *de hac viſione*, inquit, *ante annos circiter triginta, cùm eſſem Conſtantinopoli, & apud [illegible] quentiſſimum Gregorium Nazianzenum, tunc eius vrbis Epiſcopum, ſanctarum ſcripturarum [illegible] erudirer, ſcio me breuem dictaſſe ſubitumque tractatum, vt experimentum caperem ingenioli [illegible] micis iubentibus obedirem, ad illum itaque libellum mitto lectorem, orogue, vt breui huius temporis [illegible] poſitione contentus ſit*. In Iſai. cap. 6. Ex qua conſignata Chronographia, cum teſtetur [illegible]

Triennio operam dat Gregorio Hier. Cl. la ſcripſiſſe, Gregorio ipſo iam facto Conſtantinopolitano Epiſcopo, quod contigit post annum ſequentem, colligitur triennium fermè Conſtantinopoli dediſſe operam Gregorio. De Nyſſeno porro ita meminit de ſcript. *Gregorius Nyſſenus Epiſcopus, frater Baſilij Cæſarienſ. ante paucos annos mihi & Gregorio Nazianzeno, contra Eunomium legit libros*, &c. cui contigit CP[illegible] proficiſci ad indictam ibi Synodum anno Domini 381. De Hieronymo Ennodius Ticinenſ. conferens cum Gregorio, ſic ait: *Hieronymus noſter, niſi præceptorem ſuum Gregorium diceret, illo melior cenſeretur. Sed illi applaudenda ſunt bona nominatim, à quo ſum[illegible] v[illegible] dentur originem*. Certè quidem in multiplicium linguarum peritia, quam in diuinis ſcripturis explicandis, & diuerſarum linguarum ſcriptoribus conſulendis, magni momenti nemo D eſſe negârit, abſque controuerſia Gregorium primas dare Hieronymo certum eſt, vtpo[illegible] qui profiteatur, etiam Latinam linguam, toto orbe Rom. diffuſam, ſe ignorare, epiſt. 71. ad Pochæmi[illegible]m, vtramque egregiè callentem.

Ha[illegible] fe[illegible]ix Gregorius in Euagrio Pontico diſcipulo ſuo fuit: vt in Hierony[illegible] ill[illegible] Lector ordinatus à S. Baſilio, & poſt à S. Gregorio Diaconus, & Nectario ſuc[illegible] m[illegible] b vrbe Conſtantinopoli in Aegyptum profectus, côſuetudine Didy[illegible] fac[illegible] eſt C[illegible]ta.

M[illegible] rc[illegible] Orthodoxorum CPli numerus, Gregorium ſibi depoſcit [illegible] um, renitentem, & [illegible]ioſum ſolium penitus recuſantem, & tamen Pet[illegible] [illegible]us A[illegible] eundem Gregorium inſtituit per litteras Epiſcopum CP[illegible] [illegible] facti pœnitens, tranſtulit ſtudia ſua in quendam Maximum. [illegible] [illegible] philoſopho Cynico, Chriſtian[illegible], iactans ſe Martyrum [illegible] [illegible] ſub Lucio, vt Catholicum d[illegible] cæſum, & in Oaſim de[illegible] [illegible] emanſiſſet, in[illegible] is hypocrita, affectans in omnibus C[illegible] ſop[illegible], & d[illegible] contemptum, modeſtiam, aui[illegible]que [illegible] ne[illegible] erg[illegible] ſalutis omnium, & ad confutan[illegible] [illegible] ue [illegible] vulgari præ[illegible], Co[illegible] [illegible], Gre[illegible] ſuſcepit, & amplexatus e[illegible]

A tam, [illegible] ratorem [illegible] Nam [illegible] eiu[illegible]m,
[illegible] m participem fecit. H[illegible] Ce-
[illegible] maioris Imperatoris Gratiani [illegible]
la[illegible] (vt ait Hier[illegible]
ad[illegible] Arianos. In[illegible] ur Petrus Alexandrinus conu[illegible] o, a[illegible]
[illegible] ani[illegible] pis, ſed a[illegible] o pr[illegible] C[illegible] ntino[illegible]
[illegible], & publice laudati à Gregorio fu[illegible] re; ſed [illegible] on[illegible]s, & [illegible]
[illegible] Maximo, mu[illegible] accepto, corrupti, conſpirante etiam presbytero CP. [illegible]
Gregorio i[illegible] quod præreptam fortaſſe doleret ſpem illius Eccleſiæ Epiſco-
B [illegible] pam conceperat, ob toleratum multorum annorum bellum ab Arianis illatum, capta
ta occaſione, quod Gregorius in ſuburbio ægrotaret, noctu irrumpunt Eccleſiam, & in Se-
de collocant Maximum. Sed re cognita, indignantibus omnibus, etiam Arianis, & iam ne-
fandum ſcelus deteſtantibus, Maximus aliquanto poſt, Damaſo Papa, Gregorio [illegible]
te, quarum literarum meminit Nicolaus primus ad Michaelem Imp. ſed non e[illegible] vrbe,
pellitur, in qua ſediſſe aliquantiſper indicant ordinationes ab ipſo factæ, quas Synodus CP.
ſequenti anno habita, irritas penitùs eſſe decreuit, vt ex Concilij Actis teſtatur Sozomen. [a] a li. 7. c. 9.
Gregorius interim Conſtantinopolim reuerſus, & Eccleſiam ſciſſam reperiẽs, orat. in Ma-
ximum; hæc ipſe omnia Carm. de Vita ſua.

C

Chriſti Annus	*Damaſi Papa*	*Gratiani, Valentin. Theodoſii Imppp.*			*Gratiano 5. m* / *& Theodoſio* } *Coſſ.*
380.	14.	14.	5.	2.	

THEODOSIVS Theſſalonicæ ægrotans, ab Acholio ſanctiſſimo Epiſcopo baptiza-
tur. Socr. [b] de quo Theodoſio ſic Auguſtin. [c] *Inter hac omnia, ex ipſo initio Imperij ſui, non* b li. 5. c. 6.
qu[illegible] iuſtiſſimis & miſericordiſſimis legibus, aduerſus impios laboranti Eccleſia ſubuenire quam c lib. 5. de [illegible] c. 26.
Valens hæreticus, fauens Arianis vehementer afflixerat: cuius Eccleſia membrum eſſe magis, quam in
terris regnare gaudebat. Huius quidem rei fidẽ facit aurea illa ſanctio, ab eo, hoc anno, Theſ-
D ſalonicæ promulgata, quæ ſic ſe habet. [d] Imppp. Gratianus, Valentinianus, Theodoſius, d l. 2. de fi
AAA. ad pop. Vrb. Conſtantinopolit. *Cunctos populos, quos clementia noſtræ regit temperamen-* de Cath. C
tum, in tali volumus religione verſari, quam diuinum Petrum Apoſtolum tradidiſſe Romanis, religio v[illegible] Theod.
que nunc ab ipſo [illegible] ſinuata declarat; quamque Pontificem Damaſum ſequi claret, & Petrum Alexandriæ Doctrina
Epiſcopum, virum Apoſtolicæ ſanctitatis, hoc eſt, vt ſecundùm Apoſtolicam diſciplinam, Euangelica[illegible] [illegible] Rom. [illegible]
doctrinam Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, vnam Deitatem ſub parili Maieſtate, & ſub pia Trinitate, [illegible] ab A
credamus. Hanc legem ſequentes, Chriſtianorum Catholicorum nomen iubemus amplecti: reliquos ve- poſtolo.
rò dementes veſanosq́; iudicantes, hæretici dogmatis infamiam ſuſtinere, nec conciliabula eorum, Ec-
cleſiarum nomen accipere; diuina primùm vindicta post etiam motus noſtri, quem ex cæleſti [illegible] rbitrio
E *ſumpſerimus, vltione plectendos.* Et ibidem eadem die reſcripſiſſe reperitur, *Qui d[illegible] ſan-* [illegible] 25. de
ctitatem aut neſciendo confundunt, aut negligendo violant, & offendunt, ſacrilegium committunt. [illegible] &
ſequenti menſe. *Quadraginta diebus, qui auſpicia caremoniarum, Paſchale tempus anticipant,* [illegible] Cod.
cognitio inhibeatur criminalium quæſtionum. Theod.

Interim maximus Cynicus Theodoſium, adhuc Theſſalonicæ agentem, con[illegible]
[illegible] am ſibi confirmari, qui, quod, vt veriſimile eſt, ſciret D[illegible]
[illegible] Gregorio, reiectus eſt, grauibus additis minis, ni deſiſteret. I[illegible]
æ[illegible] da[illegible] comparatæ diſpendio, Alexandriam ad Petrum [illegible],
q[illegible] vt e[illegible] apud Greg. in Carm. de Vita ſua. & poſt [illegible]
re[illegible] Theodoretus lib. 5, cap. 8. [illegible]

Ariani, perlato Edicto Conſtantinopolim, inſolentius aduerſus Catholicos [illegible] runt (inſtar ſæuiſſimæ beſtiæ, quæ cùm ſe laquei conſtringi ſenſerit, tunc violentius commouetur, & in quemcunque ſibi obuium furit) & in Confeſſorem, haud ita pridem [illegible] lio reuerſum, incidentes, medio die, in media vrbe, lapidibus impetentes, occidunt, [illegible] rum feritate, & Catholicorum moderatione, Gregorius latè in orat. ad Arianos. [illegible] ta Gregorij moderatione animi, patientia, & pro illatis ab eis contumelijs, & cædibus [illegible] ciorum compenſatione, nonnullorum Orthodoxorum animi exacerbati, eorum [illegible] mè, qui iam inde à Conſtantio Imperatore diriſſima iugiter ab Arianis paſſi erant, [illegible] petentes iuſtiſſimam de illis vltionem, de eo queri non deſinebant, quibus reſpondere [illegible] tus erat, *Ita ſanè eſt*, inquam, *Mihi enim aduerſus eos, qui iniuriam intulerunt, ſatis grauis pœna* [illegible] *referendæ iniuriæ poteſtas.* Cum igitur Gregorij res paulatim diffluere viderentur, & Catholicam religionem, ſub Catholico Imperatore in tuto eſſe videret, licèt electus, & acclamatus Epiſcopus, nondum tamen ritè ſecundùm Canones, ordinatus eſſet, conſilium cepit recedendi, quod cùm clandeſtinè facere non licuiſſet, communicato cum populo [illegible] nimi ſui decreto, piorum precibus, clamoribus, & lachrymis retinetur inuitus. Carm. de vita ſua.

Gregorij magna animi æquitas moderatio.

Qui verò Ariani abſentis Imperatoris edictum contemnere viſi ſunt, aduentum [illegible] ipſum CP.lim timere cœperunt *Theodoſius Magnus* (inquit Marcellin. in Chron.) *poſtquam de Scythis, & Getis triumphaſſet, expulſis continuò ab Orthodoxorum eccleſiis, Arianis, qui iam ſe* [illegible] *40. annos eas ſub Arianis Imperatoribus tenuerant, noſtris Catholicis Orthodoxis reſtituit, menſe* [illegible] *cembri.* Occupato igitur per Theodoſium templo, & militibus munito, per aliam m[illegible] partem aduerſus vim minitantes Arianos, introduci mandat Gregorium, ad cuius in[illegible] ſum, quaſi diuino miraculo ſol atra nube obſeptus, ea diſiecta, clariſſimè effulſit; fr[illegible] tes autem in Gregorium Arianos, cùm inſignis animi eius moderatio, tum nouis [illegible] liniuit, cùm ſicarius in eum immiſſus, accidens ad pedes, & veniam poſtulans, audiuit, *Propitius ſit tibi Deus, tibiq; ignoſcat, qui me ſeruauit, hocq; ſolum pro noxa peto, vt hæreſim execrans, meus fias.*

Greg. manſuetudo.

Petrus Alexandrinus Epiſcopus moritur, cùm ſediſſet annos octo, ſubrogatur in eius locum Timotheus frater. colligitur ex duabus ſanctionibus altera hoc anno data l.2. de fide Cath. C. Theod. in qua fit mentio Petri, altera anno ſequenti, l.3. C. de hæret. eod. Cod. in qua ſit mentio Timothei. D

Theophilus Alexandrinæ Eccleſiæ Clericus, qui poſteà fuit Epiſcopus, ab hoc anno paſchalem Cyclum centum annorum inchoat, teſtatur id S. Leo epiſt. 64. ad Marcianum Imperatorem.

Paſchales Cycli Theoph. ab hoc anno incipiunt.

Hoc anno Eccleſia Mediolanenſis perturbari eſt cœpta à Iuſtina Valentiniani fratris coniuge; Ariana, fœmina audaciſſima. Hæc hæreſi patrocinatura, Sirmium [illegible] vt vacanti illi Sedi, Arianum Antiſtitem præfici curet: Ambroſius item Eccleſiæ Sir[illegible] li, ſuæ Diœceſis, conſulturus, vt præficeret Catholicum. Dum igitur ſedet in Tr[illegible] nihil curans eorum, quæ à fœmina, ad eum pellendum de Eccleſia, mouerentur, [illegible] Virginibus Arianorum impudentior cæteris, tribunal conſcendens, apprehen[illegible] mento Sacerdotis, cùm illum attrahere vellet ad partem mulierum, vt ab ipſis [illegible] ſia pelleretur, audiuit (vt ipſe ſolitus erat referre) *Etſi ego indignus tanto* [illegible] *tamen te non conuenit, vel profeſſionem tuam in qualemcumque Sacerdotem manus* [illegible] *de debes vereri Dei iudicium, ne tibi aliquid eueniat.* Quod dictum, exitus compr[illegible] alio die mortuam ad ſepulchrum vſque deduxit, gratiam pro contumelia [illegible] Sed hoc facto [illegible] aduerſarij [illegible] metum, pacemq; [illegible] E

Iuſtina Ariana vexat eccl. Medio. & Ambroſ.

A C[illegible]tholicæ in ordinando Epiſcopo [illegible]. Paulinus in vita S. A[illegible] [illegible]rdinatus eſt itaque Auenn[illegible]s,q[illegible]uenti anno Con[illegible]lio Aquileienſi interfuit.

G[illegible]tumu[illegible]tuantibus Mediolani Arianis, Baſilicam vnam,quam peterent Ariani, ſibi[illegible] Ambroſio abſtulit, ſic tamen, vt illis non dederit, ſed Ambroſio re[illegible]tuerit. A[illegible]f.de Spiritu ſancto[a]. Cùm iidem Ariani Concilium generale importunis precibus a G[illegible]ano extorſiſſent, Ambroſius continuò interceſſit, effecitque, vt acquieſceret Aqui[illegible] celebrari, in quo finitimi tantum Epiſcopi conuenirent,*non inquietandos*,inquiens,*totius orbis Epiſcopis*.

[illegible]eſtus Proconſul in Aſia,cùm Idolorum cultui ſe dediſſet, miſerando modo diem clau-
B [illegible]t extremum.Eunapius in Maximo.

Chriſti Annus	*Damaſi Papa*	*Gratiani,Valent.& Theodoſij Imppp.*			*Eucherio &* / *Syagrio* Coſſ.
381.	15.	15.	6.	3.	

SChiſmatici,Vrſicinus, & ſocij, ſæpiùs damnati,& ab Vrbe longiùs ſubmoti,omnes quidem ad centeſimum ſaltem milliare,alij longius, vt Vrſicinus, Coloniam Agrippinam, in Galliа,Hiſaces in Hiſpaniam,Claudianus in Africam,ob indulgentiam,& diſſimulationem minorum Iudicum,nouas turbas cientes,nouo Imppp. Reſcripto percelluntur,Iu-
C dicibus de ſua diſſimulatione,& negligentia reprehenſis,& pœna in contumaces iterata,decimoquinto anno, quàm ſchiſma concitatum erat, vt eſt in ipſo Reſcripto, quod extat in Vaticana Bibliotheca,in Cod.epiſt.Rom.Pont.

Theodoſius Imperator cum alijs Impp.ſancit contra hæreticos omnes, vt nullis liceat conuentus intra oppida agere,nihil,quod quolibet Reſcripto, per fraudem elicuerint, valere.Nicænam fidem ab omnibus teneri debere,nominatim Photiniani,Ariani, Eunomiani,notantur,& vt cunctis Orthodoxis Epiſcopis,qui Nicænam fidem tenent,Catholicæ eccleſiæ,toto orbe,reddantur,mandatur[b].

Athanaricus à ſuis expulſus,ſe celeriter ad Theodoſium contulit, norrita pridem mor-
D bo liberatum,qui ſpem de vita dubiam fecerat. Is verò hominem cum barbaris comitibus amanter excipit, ſpatium non exiguum extra Conſtantinopolim obuiam ei progreſſus. Cumque confeſtim extinctus fuiſſet,regia ſepultura(ritu noſtro,id eſt, Gentilitio, ait Ammianus) mortuum terræ mandauit ; & tantam ſepulturæ magnificentiam adhibuit, vt tam ſuperbo funere barbaris omnibus obſtupefactis, Scythę quidem domum redirent,nec Romanos amplius infeſtarent,bonitatem Principis admirati : quotquot autem cum Rege vita functo venerant,cuſtodiendæ ripæ fluminis Iſtri intenti, diu, quo minus Romani vexarentur incurſionibus,impedirent.Zoſimus[c],Oroſius[d], addens : *In iiſdem etiam diebus Perſæ, qui Iuliano interfecto, alijsq; Imperatoribus ſæpè victis, nunc etiam Valente in fugam acto, recentiſſima victoria ſatietate, cruda inſultatione,nutabant : vltro Conſtantinopolim ad Theodoſium miſere legatos,pacemq; ſupplices popoſcerunt, ictumq; tunc fœdus eſt, quo vniuerſus Oriens vſque ad nunc tranquilliſſimè fruitur*. Eadem Pacatus in Panegyrico, qui & Perſas munera detuliſſe ad Theodoſium affirmat.

Hæc tempora notat Ambroſius, ſcribens hoc ipſo tempore de Spiritu ſancto ad Gra[illegible].

Theodoſius Clericis eiuſmodi indulget priuilegium : *Vniuerſos, quos conſtiterit cuſtodes Eccleſiarum e[illegible]e,vel ſanctorum locorum, ac religioſis obſequijs deſeruire,nullius attentationis moleſtiam ſuſtinere dec[illegible] Quis enim eos capite cenſos patiatur eſſe deuinctos, quos neceſſario intelligit ſupra memorato officio man[illegible]ipatos?*

a lib.2.c.2 Conc.Aquileienſe

b L.6.de hær.C.Th.

Bonitas & magnificẽtia Principis etiam Barbaros conciliat.

c lib.4.
d l.7.c.34

Theodoſ. ſtudium erga eccleſias im[illegible] Principibus.

e L.26.de epi.& cler. C.Theod

Greg. ord. [illegible] Epiſc. CP. [illegible]us.

Synodus Orientalium Epiſ[illegible] præter Ae[illegible] maximum Cynicum non [illegible] ga ſe ſubduceret. Cum [illegible] menſe Maio, [illegible] procul dubio Damaſi, [illegible], ad [illegible]dam Greg[illegible] ant[illegible] minata cauſa declarat Maximi [illegible]ationem in Epiſcopum Con[illegible] tam fuiſſe, & ordinationes [illegible] caſſas, & nullas [illegible] bat, & confirmat Greg[illegible] [illegible] populo & Imperatore [illegible] perfecit. Gregorius in Carm[illegible] de vita [illegible], & apud Socrat.[a] ait, [illegible] Meletium, vt in throno Gregorium [illegible], haud dubie ante menſem Maium id [illegible] apparet & non ab vno Meletio, ſed ab ipſa Synodo Epiſcoporum [illegible]. [illegible] autem, vt cum tot, [illegible], in vnum conueniſſent Epiſcopi, viſum fuerit Damaſo, [illegible] dolio, vt & de [illegible] de[illegible]etur.

a li.5.c.8.

Secunda ſancta Synodus Oecumenica 150. P P. Conſtantinopoli celebrata ex auctoritate Damaſi Papæ, & fauore Theodoſij Imperatoris, menſe Maij, Eucherio & Syagrio Coſs. Socrat. 5 capit. 8. alij, ſexta Synodus Act.18.

ACTA eius peruerſo ordine recenſeri videntur à Socrat. Sozom. & Theodoreto, & in ipſa Synodo, quæ habetur in tomo 1. Conciliorum: quæ concinniori ordine, [illegible] meliori ratione ſubnixa, hic recenſebuntur.

De fide igitur tractaturi patribus, exhibitum fuiſſe volumen Occidentalium ei[illegible] Synodi Can.5. ſignificat, per quod nihil aliud intellexiſſe Patres videntur, quam pro[illegible]nem illam fidei a Damaſo ex Concilio Romano ſcriptam ad Paulinum Anti[illegible] continet anathematiſmos aduerſus omnes hæreſes, tunc temporis Orienta[illegible] potiſſimùm infeſtantes, quæ apud Theodoretum[b] falsò inſcribitur ad Paulinum [illegible] cenſem, & præpoſterè collocatur, vt ſuprà dictum eſt.

b li.5.c.11

Præter autem Damaſi volumen fidei, cognitum pariter fuit, atque ab omnibus, a[illegible] cunctatione receptum Nicænum fidei Symbolum, ſed cùm in eo parcius de Spiri[illegible] diuinitate actum eſſet, eò quod nulla tunc hæreſis ei aduerſaria emerſiſſet: placuit ſa[illegible] Synodo, de Spiritus ſancti diuinitate addere aliqua (vt olim de Filio in Nicæno C[illegible] [illegible] hæc nimirum: *Et in Spiritum ſanctum Dominum, & viuificatorem, ex Patre pro[illegible]cedentem cum Patre, & Filio coadorandum, & conglorificandum: qui locutus eſt per Prophetas* [illegible] fidei, vt ipſi Patres appellant, epiſtol. ad Damaſum, & Roman. C[illegible] Theodor. [illegible] diximus Symbolum, ſumma deliberatione SS. PP. examinatum, [illegible] [illegible], tradit Niceph.[d] & alij, ſcriptum fuiſſe à S. Gregorio Nyſſeno Epiſcopo, quo[illegible] [illegible]tur in Concilio Chalcedonenſi, hoc titulo: ſancta Fides, quam expoſuerunt [illegible] [illegible] Nicæna Synodo, Credo, &c.

De Spiritu ſancto [illegible] tum in C[illegible] Concil [illegible] lib.3 c. [illegible] [d] li.12.c.13

P[illegible] fidei, conſecutam eſſe in Synodo, communi o[illegible] P[illegible] ſententia, [illegible]nem hæreſum, decreto edito, eorum epiſt. ad Dam[illegible]

[illegible] Catholica ſta[illegible], ad conſeruãdum [illegible] Catho[illegible], [illegible] annuente Petro Al[illegible]ino Aegypti Epiſcopi Cõ[illegible] [illegible] decretum Nicænum, [illegible]arum, & D[illegible] [illegible].

Appen[illegible] [illegible] Conſtantinopolitano habetur Appendix adiuncta. C[illegible]

A men Epiſcop[illegible] orem, [illegible] Romanæ [illegible] Conſtantinopolis [illegible] Roma eſt [illegible], præterquam [illegible] a Romana Eccleſia re[illegible] apparet [illegible], tum maximè, quòd Anatolius Conſtantinopolitanus Epiſcopus [illegible] Synodum Chalcedonenſem, id tamquam in ea Synodo [illegible] Leonem Papam acerrimè [illegible] expertus eſt [illegible] re [illegible] Concilio Conſtantinopolitano, b extitiſſet, & [illegible] Socrat. [a] & Sozomen. [b] [illegible] tamen eſt, quòd [illegible] de rebus geſtis in hac Synodo ſcripſerunt ad Damaſum, [illegible] Canon[illegible]

B [illegible] quòd hic Canon planè aduerſatur [illegible] ex Nicæna Synodo, [illegible] pſa confirmato, de limitibus Diœceſeon conſeruandis, vt in Nicæna Synodo fuit ſtatutum. Certe, niſi commentitius ſit hic Canon, ſaltem poſt hæc primò decreta, poſt [illegible] Nectarij electionem ſancitus eſſe dicendus erit, ab ijs, qui remanſerunt Conſtantinopoli Epiſcopis Orientalibus, quorum tantum ſtudium fuit, vt Orientalem Eccleſiam etiam præferrent Occidentali, vt ipſorum decreto ſit factum, vt Epiſcopus Conſtantinopolitanus curaret eccleſias non Thraciæ tantùm, & alias proximas, ſed Aſiæ quoque, de quo in Concilio Chalcedonenſi Act. 11. Denique Canon in hoc eodem Concilio ſtatutus reperitur de Accuſationibus Epiſcoporum. Nouiſſimè verò quomodo ab hæreſi redeuntes hæretici recipiendi [illegible]

C rent. Poſt hæc PP. Synodi petunt à Theodoſio Acta ſua confirmari, quo ſibi fidem [illegible] [illegible] aturam oppignorarent. Damaſum quidem eam Synodum CP. [illegible] confirm[illegible] P[illegible] tra[illegible], libello de ſeptem Synodis, quod intelligendum eſt, in his, quæ ad fidem Catholicam [illegible] ſpectant, vt eſt S. Gregorij ſententia. Can. 6 & [illegible] Conſtant[illegible] Concil.

Poſt hæc conſecuta eſt ſubſcriptio PP. ita tamen, vt nomina poſteà ſuperuenientium Epiſcoporum, Timothei Alexandrini, & aliorum, imò & Nectarij, qui poſt abdicationem Gregorij creatus eſt Conſtantinopolitanus Epiſcopus, fuerint ſuperadiecta. Sed perperam factum à neſcio quo, vt quoniam Gregorius nuncium remiſit Sedi, qui ante ſubſcripſerat Epiſcopus Conſtantinopolitanus, reiectus ſit vltimus inter Epiſcopos Cappadociæ, [illegible]

D quod illi (quicunque fuerit, qui Acta illa deſcripſerit) abſurdum viſum fuerit, duos eſſe Conſtantinopol. Epiſcopos.

Abſoluta Synodo, & ſubſcriptionibus firmata noui euentus retinuerunt PP. vt diutius Conſtantinopoli morarentur. In primis obitus Meletij Antiocheni Epiſcopi, Confeſſoris longæui laudatiſsimi, & omnibus probatiſſimi: qui publicè laudatus à Gregorio Nyſſeno fuit, cum antea de eo alter peroraſſet, & publico, ac celebri funere elatus. Cuius poſtea corpus Antiochiam tranſlatum, perpetua pſalmodia comitatum fuit, & apud S. Babylam martyrem conditum, & euoluto luſtro à S. Ioanne Chryſoſtomo iterum laudatus eſt, cuius memoria [illegible] Eccleſia 12. Febr. [illegible] Antioch. [illegible]

E Diuiſo Oriente ab Occidente, ob Meletium & Paulinum Catholicos Epiſcopos Antiochenos; quorum, Orientales [illegible] Meletio, & Occidentales cum Damaſo [illegible] Paulino, item Aegypti Epiſcopi, ad [illegible] pacem tranſ[illegible] [illegible] utro illorum mortuo, non ſubſtitueretur alius [illegible], & prud[illegible] [illegible] ſentiebant, alij plures contra [illegible] imprimis Lucifero, præcipuè Orientales [illegible] S. Gre[illegible] [illegible] expectandum, vt ſenex Paulinus [illegible]
[illegible]

Greg. mauult ſede cedere, quàm iniqua probare.

diſsidium, & ſchiſma illius Eccleſiæ, atque adeò, quodammodo Vniuerſalis Eccleſiæ, [illegible] gius producere nihil penſi habentes, quam rem adeò indigne tulit Gregorius, vt e [illegible] Epiſcopatus ædibus ſecederet, quo ſignificaret ſe potiùs Epiſcopatu abiturum, [illegible] talia ac tanta, contra ius, & fas, fieri conſpiceret, & aduerſarij nihil emolliti, nouam [illegible] latam occaſionem eum de ſede dimouendi, arripiunt. Timotheus Epiſcopus Alexandri- nus venit hoc tempore Conſtantinopolim cum ſuis, & aliquot Macedoniæ Epiſcopis, [illegible] gnantesque electum Flauianum, & iplis non expectatis, ſedem Gregorio ab Orientalibus confirmatam, quod iuris id eſſe dicerent Præſulis Alexandrini, pòſt Romanum, pri [illegible], & non Antiocheni: non odio Gregorij, cui benè velle debebant ob ſtudium pacis: ſed vt O rientalibus aduerſarentur, electionem Gregorij impugnare cœperunt, & Orientales [illegible] dium ipſius Gregorij, frigidè eam tueri. at Gregorius ſequeſter inter eos pacis, oratio [illegible] tum eam habet de pace, quæ ſic incipit: *Pax amica, non re duntaxat, &c.* & cùm eodem [illegible] tempore aduerſarij Gregorij ſpargerent in vulgus, eum non defendendæ veritatis a [illegible] Conſtantinopolim veniſſe, ſed eius ſedis cupiditate incenſum, egregiam illam habet [illegible]

Greg. renunciat ſedi.

geticam orationem, De non affectata cathedra Conſtantinopolitana. Sed videns exa [illegible] tos animos nihil emolliri, & contentionem recrudeſcere, Synodum ingreſſus, ob [illegible] inter eos conciliandam, ſedi ſe ſuæ renunciare ait, & adiens Theodoſium, rogat, vt [illegible] altercantibus inter ſe Epiſcopis, ſedem ſuam relinquere, quod ille factum admiratus, [illegible] tamen coëgit, vt retineret, quod fortaſſe debuit. His diebus Gregorius in primario [illegible] templo, præſentibus Epiſcopis, egregiam illam, eandemque nouiſſimam habuit ora- nem ad 150. Epiſcopos, in qua primò exactam reddit rationem cunctarum rerum à ſe [illegible] ſtarum, ex quo venerat Conſtantinopolim, quo ſtatu inuenerit, quo relinquat, mox [illegible] ab eis miſsionem: deinde, cum aduerſariorum reprehenſione, ſe purgat à calumnijs, d [illegible] valde pathetica ſalutatione, valedicit omnibus, per copioſam enumerationem, dicens: Va- le Anaſtaſia, &c. Vale templum, &c. abſoluta lacrhymabili concione, pro acclamationibus, quibus ſolebat paſtorem ſuum proſequi populus, rependit luctus, & eiulatus, pro [illegible] triſtes manus ad manum verberationes, pectoris tunſiones, lamenta, fletus, atque [illegible] Epiſcoporum pleriſque remanentibus in ſua duritie, ſapientioribus alijs animo co [illegible] tis, & cum luctu, cùm haud ferre valerent alium in throno Gregorij collocari, ad [illegible]

Greg. mœrore animi de filijs in Chriſto genitis CP. nis quos deſerere cogeretur, nunquam ſuperauit.

abeuntibus. Atque hæc de ſe Gregorius in Carmin. de vita ſua. Sic igitur magnus Grego- rius, ſublimis Eccleſiæ Theologus, poſt triennij commorationem, paucos pòſt d [illegible] thronum acceperat, pacis ſtudio, ſedi vale faciens, inde recedens, reuertitur in Cappa [illegible] gaudens quidem, quod ex tempeſtate perueniſſet in portum: mœrens autem, quod [illegible] ſiam ſuo labore cultam, ac filios chariſſimos, quos in Euangelio genuiſſet, deſerere [illegible] tur, nec ſciret cui relinqueret; quem quidem animi mœrorem quamdiu vixit, [illegible] potuit ſuperare. tanto verò cum ſtomacho diſceſſit à conuentu illo Epiſcoporum, [illegible] quam amplius Synodo tumultuantium intereſſe decreuerit.

Proſperi Chronicon, ſui exordio totum penè inuerſum, ad deprauatum [illegible], dum ſub huius anni Coſſ. ponit obitum Gregorij, & ſub Coſſ. ſequentis anni po [illegible] cilium Conſtantinopolitanum.

Nectarius Greg. ſubſtituitur Epiſcopus CP li.

Nectarius Cilix, Tarſenſis, Senatorij ordinis, vir quidem probus, ſed Catechumenus ad hoc, & rerum Eccleſiaſticarum prorſus ignarus, Gregorio abſolutiſſimo C [illegible], perfectiſſimo Monacho, eminentiſſimo Theologo, Epiſcopus ſubſtituitur, quo d [illegible] conſtat, ſed omnino ante Auguſtum, vt conſtat ex Imp. ſanctione ad A [illegible] Proconſulem Aſiæ.

Ad hoc Concilium ſpectare videtur, quòd Theodoſius Imperator, c [illegible]

phem-

A plures hæreticos ſub Catholico nomine adhuc retinere Eccleſias, ad horum fraudes conuincendas, in diuerſis prouincijs Orientis, quoſdam nominat ſacerdotes, quorum fides Catholica ſpectata eſſet, quibus ex communione iungerentur, ijdem Catholici haberentur, & Eccleſijs præficerentur, qui ſecus, exploderentur; quam ſanctionem edidit ad Auxonium Proconſulem Aſiæ [a]. cuius ſententiam non aſſecutus Socrates [b], putauit ex hoc Concilio Metropoles, immò Patriarchatus à Patribus conſtitutos fuiſſe. Sed felicius Sozom. [c] ex ſententia eiuſdem Imperatoriæ ſanctionis, non ad diſtinguendas prouincias, ſed ad dignoſcendos verè Catholicos ab hæreticis, Imperatorem eam voluiſſe adhiberi cautelam, &c.

a L. 3. de fide Cathol. C. Theod.
b li. 5. c. 7.
c li. 7 c. 9.

B Nectarius conſcius ſibi imperitiæ rerum Eccleſiaſticarum, Cyriacum Adanorum Epiſcopum, & alios eruditos Cilices ſecum retinet, per quos inſtruatur. Sozom. 7. cap. 10.

Theodoſius inſpirante numine, ſtatuit, vt qui Epiſcopi, Arianæ perſecutionis tempore Martyrium ſubijſſent, è remotioribus locis eorum reliquiæ, cum honore, tanquam triumphantium athletarum, in ſuas ipſorum reuocarentur eccleſias, atque ita Paulum Martyrem Conſtantinopolitanum Epiſcopum in Baſilicam celeberrimam trāſferri mandauit, quę ab eo Pauli dicta eſt, licèt vulgi fuerit opinio ibi Paulum Apoſtolum eſſe conditum. Sozom. [d]

Martyrũ corpora reuocantur ad proprias ſedes.
d li. 7. c. 10

Durante Synodo, quæ vſque ad finem Iulij perducta eſt, Theodoſius edicto vetuit hæreticos fabricare Eccleſias, intra vel extra Vrbes [e], & de his, qui ad Paganiſmum tranſiſſent, C lib. 1. de Apoſtat. *His*, inquit, *qui ex Chriſtianis, Pagani ſunt, eripiatur facultas, iuſq; teſtandi; omne defuncti, ſi quod eſt, teſtamentum, ſubmota conditione reſcindatur.*

e L. 7. & 8 de hæret. C. Theod.

Concilium Aquileienſe.

HOc eodem anno, Nonis Septembr. celebratur Concilium Aquileienſe, duorum & triginta PP. ex Italia; nam ſpontanei omnes euocati ſunt. Ex Africana Catholica eccleſia affuére miſſi duo legati, Felix. & Numidius; ex Gallia Narbonenſi, Conſtantius, Arauſicæ; ex Viennenſi, Proculus, Maſſiliæ; ex Lugdunenſi, Iuſtus, Lugduni; ſanctiſſi-
D mi & doctiſſimi Epiſcopi. Ex Hiſpania nulli affuére, quod Priſcilliana hæreſi laboraret. Inſignis porrò præ cæteris ex Italis illi habentur, Ambroſius Mediolanenſis, Valerianus Aquileienſis, Euſebius Bononienſis, Limenius Vercellenſis, Anemmius Sirmienſis, Sabinus Placentinus, Philaſtrius Brixienſis, Heliodorus Altinenſis, Euentius Ticinenſis, & Baſſianus Laudenſis, omnes ferè inter ſanctos relati.

Inſignes Italię Epiſcopi in Concilio Aquileiẽſ.

Actione vna, à prima hora vſque ad ſeptimam, res tota confecta eſt, & Palladius, ac Secundianus Ariani Epiſcopi, prouocati ad Catholicam confeſsionem veri filij Dei, & tergiuerſantes, modò Concilium generale appellando, modò iudicium ſeculare, modò Orientales, nec improbantes Arium, nec fidem Catholicam confitentes, multiplici anathemate
E percuſſi ſunt. Damnatos inſuper eſſe Attalum presbyterum ex Catholico Arianum factũ, & Valentem Pſeudoepiſcopum, intruſum in locum Marci Petauionenſis epiſcopi, quod à populo ciectus, patriam Gothis prodidiſſet: quamuis acta, quæ mutila ſunt, non dicant, tamen ex epiſtola Synodi ad Imppp. conſtat, à quibus, inter cætera petunt, damnatos arceri ab eccleſijs, & ſanctos ſubrogari ſacerdotes.

Ariani, furore Iuſtinæ Auguſt. ſubnixi, non modò in vrbem Mediolanum, ſed & in aulam Chriſtianiſsimi Principis Gratiani ſe inſinuare audebant, quorum duo eius cubicularij illudere conati ſanctiſsimo Sacerdoti Ambroſio, diuina vltione percuſſi ſunt; qui-dem propoſita illi quæſtione de Incarnatione Domini, in Baſilica Porciana tractanda, ad quam ſe adſuturos promiſerant, quaſi contemnentes, equis conſcenſis, extra Vrbem ſpa-

Duo cubicularij Imper. Amb. illudentes diuina vltione feriuntur.

tiatum abierant, cum ſubito præcipitati, animas efflarant. *Debitum fratres*, ait Ambroſius, A
curo ſoluendum ſed heſternos meos non inuenio creditores, & reliqua in libro, qui de Incarnatione Domini inſcribitur. Ex Paulino.

Damaſus nuncio accepto de rebus geſtis in Synodo, &, inter alia, quòd in Paulini Epiſcopi contumeliam creaſſent Epiſcopum in locum Meletij, Flauianum: quod res eò progreſſa eſſet, vt diſſimulari non poſſet, agit cum Imperatoribus de cogendo anno ſequenti Romæ Concilio generali; literæ Orientalium Epiſcoporum ad Occidentales apud Theod.[a] & Sozom.[b] Hieron. epiſt. 10. & 27.

a lib. 1. c. 9. b li. 7. c. 11.

Origo Priſcilianiſtarū ex Gnoſticis. Hæreſes ferè ex fœminis, vel cum fœminis.

Hiſpaniæ prouinciæ per hæc tempora hæreſi exagitatæ fuêre, Gnoſticis, ab Epiphan. in Aegypto detectis, & ab Epiſcop. expulſis, (vt eſt apud eum hæreſi 26. prope fin.) alijsque B
aliò diffugientibus; Marcus quidam Memphis ortus, hæreſim illam in Gallias primum intulit, circa Rhodanum, (vt eſt apud Hieron. in Iſai. c. 44.) deinde in Hiſpanias, deceptis nobilibus quibuſdam fœminis, miſcendo fabulis voluptatem, imperitiæ ſuæ, ſcientiæ nomen vindicando: in quibus Agape quædam fuit, non ignobilis mulier, & Rhetor Helpidius. Ab his Priſcillianus eſt inſtitutus, nobilis, prædiues, acer, & in diſputando promptiſſimus; ab hoc plurimi in ſocietatem ſceleris, per humilitatis ſpeciem tracti, viri, mulieres, etiam Epiſcopi, inter quos Inſtantius, & Saluianus. Hi ſuperſtitionem execrabilem arcanis occultam ſecretis, ſub quadam quaſi coniuratione, ſeruabant. Quo, Hyginus Epiſcopus Cordubenſ.
ex vicino agens, comperto, ad Idacium emeritæ ætatis Sacerdotem, refert, qui Inſtantium C

Cæſarauguſtana Synodus.

& ſocios immoderatiùs laceſſens, exaſperauit potiùs, quàm compreſſit. Igitur pòſt multa inter eos & digna memoratu certamina, apud Cæſarauguſtam Synodus congregatur, cui tum etiam Aquitani interfuere. Verùm hæretici committere ſe iudicio non auſi, in abſentes, tum lata ſententia, damnatíque Inſtantius, & Saluianus epiſcopi. Helpidius & Priſcillia. laici. additum etiam, vt ſi quis damnatos in communionem recepiſſet, ſciret eandem in ſe ſententiam promendam. Ex Seuero[c]. Extant fragmenta quædam eius Concilij malè relata à collectore in tempora Hormiſdæ Papæ. Octo in ea Canones ſanciti habentur, ad corruptelas eius hæreſis tollendas.

c lib. 2. hiſt.

Damnati epiſcopi in Concilio, cum Priſcilliano laico, ad confirmandas vires ſuas, Pri- D
ſcillianum epiſc. Abilenſem conſtituunt. Idacius, & Ithacius acriùs inſtare, arbitrantes poſſe inter initia malū comprimi, ſed parum ſanis conſilijs, ſeculares iudices adeunt, vt eorū decretis, atque executionibus hæretici vrbibus pellerentur, & à Gratiano Imper. Reſcriptum impetrant, quo vniuerſi hæretici excedere, non Eccleſijs tantùm, aut vrbibus, ſed extra omnes terras propelli iubebantur, cæteris metu dilapſis, Epiſcopi Rom. profecti, vt apud Damaſum obiecta purgarent, in itinere ſparsere perfidiæ ſemina, & multos corrupere; ſed Romæ ne in conſpectum quidem Damaſi admiſſi, regreſſi Mediolanum, æquè aduerſantem ſibi Ambroſium repererunt. excluſi ab Epiſcopis, ad Imperatorem ſe conuertunt, &

Priſcillianiſtæ per Macedonium impetrant reſtitui Eccleſijs.

corrupto Macedonio Magiſtro officiorum, reſcriptum eliciunt, quo calcatis, quæ prius de- E
creta erant, pudenda inconſtantia, & pòſt diuinitùs vindicata, reſtitui eccleſijs iubebantur. Ex Seuero. Sed nec inultus abijt improbus Macedonius, hæreticorum fautor, erga Catholicos parùm æquus, qui aliquando Ambroſium ad Prætorium procedenti, vt pro quodam intercederet, fores occludi iuſſit, ad quem ille: *Et tu quidem venies ad Eccleſiam, quam, nec clauſas ianuas inueniens, non ingredieris*; quod factum eſt, mortuo Gratiano, cùm confugiens ad Eccleſiam, patentibus ianuis, aditum reperiri non poterat. Ex Paulino.

Reſcripto freti Inſtantius, & Priſcillianus (nam Saluianus in vrbe obierat) Hiſpanijs repetitis, ſuas Eccleſias obtinuere, & in Ithacium iram, & iura conuertentes, per corruptos Magiſtratus, fuga ſibi conſulere coëgére. Ex Seuero.

Cæte-

A Cæterùm Idacius non apud Iudices tantùm, ſiue eccleſiaſticos, ſiue ſæculares; Priſcillianum cum ſocijs proſecutus eſt, ſed ſcriptis etiam eos exagitauit, de quibus Iſidorus de viris illuſtrib. Idacius Epiſcopus cognomento, & eloquio, clarus, ſcripſit quendam librum ſub Apologetici ſpecie, in quo deteſtanda Priſcillianorum dogmata, & maleficiorum eius artes, libidinumque eius probra demonſtrat, oſtendens Marcum quendam Memphiticum Magicæ artis ſcientiſſimum, diſcipulum fuiſſe Manis, & Priſcilliani Magiſtrum, qui ſic dixit: Marcum Manis diſcipulum, quod etiam Manichæorum hæreſim ſit amplexus. de quibus Priſcillianiſtis Auguſtinus de hæreſibus, cap. 70. maximè Gnoſticorum, & Manichæorum dogmata permixta ſectantur; quamuis, & ex alijs hæreſibus in eas ſordes, tanquam in B ſentinam quandam horribili confuſione, confluxerint. qui &, ait idem, propter occultandas turpitudines ſuas habent in ſuis dogmatibus hæc verba: *Iura, periura, ſecretum prodere noli.* Dogmata eorum proſequitur Auguſtinus, & Leo Papa, epiſtola 93. ad Turibium. Hoc eodem anno, menſe Decembris, Theodoſius reſcribit aduerſus Gentiles diurna & nocturna, pœna proſcriptionis, vetans ſacrificia.

Chriſti Annus	*Damaſi Papa*	*Gratiani, Valent. & Theodoſij Imppp.*			*Syagrio 2.m & Antonio Coſſ.*
382.	16.	16.	7.	4.	

C

CONCILIVM Romanum habetur, ex Epiſcopis diuerſarum prouinciarum, nempe Orientis, aliarumque orbis Regionum. Inter alios conuenerunt ex Oriente Paulinus Antiochenus, & Epiphanius Salaminæ Cypri Epiſcopus, qui hoſpitatus eſt apud Paulam Romanam, & vtroque ea familiariter vſa eſt. Euocatus eſt & Hieronymus, vt credibile eſt, à Damaſo. Venerunt ad eandem Synodum Acholius Theſſalonicenſis, Anemmius Sirmienſis, Valerianus Aquileienſis, & ſanctus Ambroſius Mediolanenſis Epiſcopi, &c.

Orientales interim Epiſcopi Imperatoris literis euocati ad Concilium Romæ celebrãD dum, aſtuto conſilio ſubterſugium quauis occaſione captantes, ex condicto Conſtantinopolim veniunt, & Imperatori perſuadent, ſuam profectionem fore magno cum detrimento Eccleſiarum, hæreticis pulſis, pro foribus tamen excubantibus, & ſatisſactum addunt ſore Damaſo, ſi Conſtantinopoli ipſi Concilium celebrantes Romam ad Synodum Legatos mittant. Cogunt itaque Conſtantinopoli Concilium, ad quod etiam plures abſentes vocãt Epiſcopos, & inter alios nomine Imperatoris euocandum curant Gregorium Nazianzenum, qui auerſatus diſcordes Epiſcoporum conuentus, & ægritudinem inprimis corporis cauſatus, intereſſe noluit. Legendæ epiſtolæ eius 56. ad Procopium Præfectum, & 76. ad Olympium item Præfectum Cappadociæ: & de ſtatu eius hoc tempore 42. ad GregoE rium Nyſſenum, & ad Helladium Cæſarienſem 54. Qui igitur, declinantes Romanam Synodum, Orientales Epiſcopi conuenerunt Conſtantinopoli, Legatos Romam miſerunt ad congregatum ibi Concilium cum literis de rebus geſtis anno ſuperiori in Generali Synodo: & peculiariter de confirmatione Cyrilli Hieroſolymitani, qui multùm depugnaſſet aduerſus Arianos. Extant apud Theodoretum [a], & Tomo primo Conciliorum. Quid autem Romæ, his acceptis literis Synodalibus, auditiſque Legatis, factum ſit, latet: deperiére enim Acta Romani Concilij. Nam quæ Theodoretus [b] de damnatione Apollinaris atque Timothei facta dicit, pòſt has acceptas literas in dicto Romano Concilio, haud ei ſatis aptari poſſe videntur: & ſequens fidei profeſſio, quod ſcripta eſſe appareat in legitima Codicum lectione ad Paulinum Epiſcopum Antiochenum abſentem, nequa-

Oriẽtales Epiſc. Roma. Conc. d. fugientes CP. li cõuen. ũt.

Greg. Nazian. Epiſcoporũ cõuentus declinat.

a lib. 5. c. 9

b li. 5. c. 11.

quam ab hac Synodo potuit eſſe conſcripta. Referenda ſunt igitur illa ad ſuperiorem Ro- A
manam Synodum aduerſus Apollinarem congregatam. Ex rerum tamen euentibus indicatur, quid in ea Synodo Romana fuerit definitum, licèt Acta perierint: Nam cùm Paulinus abſoluta Synodo, reuerſus ſit Antiochiam, atque etiam, ipſo defuncto, ſubſtitutus illi fuerit Euagrius, non ſine Romani Pontificis aſſenſu, planè eidem adiudicatam ſedem Antiochenam, ex Synodi Romanæ decreto, affirmandum eſt; Cùm & Paulini partes, ſucceſſores Damaſi, Romani Pontifices, vt æquiores, defendendas ſuſceperint. Cautè autem legendus

a lib. 5. c. 23

Theodoretus [a] in his, quę de Paulino, & Euagrio ſcribit, vt à veritate abhorrentibus. Quod rurſus ad hoc ipſum Romanum Concilium ſpectat, in collectione Creſconiana, nobili antiquitate veneranda, tam in Vaticano Codice, quàm in alijs, pòſt deſcriptos recenſitos ſu- B
periùs Anathematiſmos, & diuinarum Scripturarum Catalogum, eiuſmodi, de Sedium Patriarchalium prærogatiua, editum habetur Decretum: *Poſt has omnes Propheticas & Euangelicas, & Apoſtolicas, quas ſuperiùs deprompſimus, Scripturas, quibus Eccleſia Catholica per gratiam Dei fundata eſt; etiam intimandum putauimus, quod quamuis per orbem Catholicæ diffuſæ Eccleſiæ, quaſi vnus Thalamus Chriſti ſit; Sancta tamen Romana Eccleſia non vllis Synodicis conſtitutis, cæteris Eccleſiis prælata eſt: Sed & Euangelica voce Domini Saluatoris noſtri, Primatum obtinuit; Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam: & portæ inferi non præualebunt aduerſus eam: & tibi dabo claues regni Cælorum: & quæcunque ligaueris ſuper terram, erunt ligata & in Cælo; & quæ-*

Decretum de ſedium Patriarchalium prærogatiua.

b Matt. 16

cunque ſolueris ſuper terram, erunt ſoluta & in Cælo. [b] *Addita eſt etiam ſocietas beatiſſimi Pauli Apo-* C
ſtoli, Vaſis electionis, qui non diuerſo (ſicut hæretici garriunt) ſed vno tempore, vno eodemque die gloriosa morte cum Petro in vrbe Roma, ſub Cæſare Nerone agonizans coronatus eſt; & pariter ſupra dictam Romanam Eccleſiam Chriſto Domino conſecrârunt, alijsque omnibus in vniuerſo mundo, ſua præſentia atque venerando triumpho prætulerunt.

Eſt ergo prima Petri Apoſtoli Sedes, Romana Eccleſia, non habens maculam, neque rugam, neque aliud huiuſmodi.

Secunda autem Sedes apud Alexandriam beati Petri nomine, à Marco eius diſcipulo atque Euangeliſta conſecrata eſt: ipſeque in Aegyptum directus à Petro Apoſtolo, verbum veritatis prædicauit, & glorioſum conſummauit Martyrium. D

Tertia autem Sedes eſt apud Antiochiam, beatiſſimi Apoſtoli Petri; quæ habetur honorabilis, eò quòd illam primitus, quàm Romam veniſſet, habitauerit, & illic primum nomen Chriſtianorum nouellæ gentis exordium eſt. Cuius Canonis ſanciendi occaſionem inde credibile eſt emanaſſe, quòd licèt Orientales Epiſcopi CP.li congregati, ad Concilium Romanum nihil ſcripſerint de prærogatiua collata Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ ſuprà Alexandrinam, Damaſus tamen hoc ipſum ſubodoratus, vnà cum vniuerſo Concilio, iſta, de legitima, & antiqua Sedium prærogatiua, palàm ſcripto ediderit, quo audax illorum retunderetur præſumptio, qua eadem occaſione, hæc eadem ſcimus à Gelaſio Papa iterum ſcriptis prodita, in Romano Concilio (cap. ſacroſancta, 1. d. 15.) & aduerſus Acatium CP.num Epiſcopum eadem per- E
tentantem ſæpius inculcata.

Detrectantes decimas & primitias ſoluere excommunic.

De hora celebrationis Miſſarum.

In Actis autem Damaſi, in Eccleſijs recitari ſolitis, habentur aliqua ab eodem Pontifice decreta in Romano Concilio, hocne, an priore, haud certum eſt. Ac primò vt decimæ atque primitiæ à fidelibus darentur; &, qui detrectarent, anathemate ferirentur: eadem quoque plectendos ſententia, qui fœnori vacarent. Necnon etiam excommunicandos eſſe omnes, qui maleficijs, augurijs, ſortilegijs, omnibuſque alijs ſuperſtitionibus vacarent; qua ſententia, prætertim fœminas illas plectendas eſſe, quæ, illuſæ à Dæmone, ſe putant, noctu ſuper animalia ferri, atque vnà cum Herodiade circumuagari. Prohibitum etiam ex præſcripto (vti ibi ponitur) Nicæni Canonis, ne ante horam tertiam, diebus feſtis, Miſſæ

canceren-

A canerentur, alijs verò diebus à media hora quarta vſque ad nonam tacere liceret. Decretumq́ue ibi ponitur, quo iubetur in fine cuiuſque Pſalmi apponi Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto: qui hymnus glorificationis Trinitatis à temporibus Apoſtolorum in Eccleſia cani ſolitus, non in fine Pſalmorum, ſed hymnorum recens conſcriptorum in Oriente erat receptum; vt eſt apud Auguſtinum, [a] & Caſſianum. [b] Conſtat auctoritate Seueri in vita S. Martini cap. 25. tum in Occidente, tum etiam in Oriente maleficorum hominum artes plurimum inualuiſſe, & in ipſos ſacros Dei miniſtros præſtigias quoque magicarum excantationum irrepſiſſe. Sozom. 8. cap. 6. Et pleni ſunt Ammiani vltimi libri de Quæſtio-
B nibus, tum Antiochiæ, tum Romæ, aduerſus maleficos, his temporibus, exagitatis. At iam res geſtas S. Hieronymi toto triennio, quo Romæ commoratus eſt, perueſtigemus.

a li. 9. conf. c. 7.
b li. 2. c. 8.

Ac primùm, quod ad publicas pertinet functiones: Damaſus in primis eius opera vſus eſt in conſcribendis Epiſtolas ad diuerſas conſultationes, ex diuerſis Eccleſiarum Concilijs ad ipſum Romam perlatas. Hieronym. Epiſt. 11. ſed periere hæc omnia.

Hiero. ab Epiſtolis Damaſo.

Quantæ verò tunc, ob conſuetudinem cum Damaſo adeò intimam, apud omnes fuerit æſtimationis, ipſe ad Aſellam ſcribens, teſtatur epiſt. 99. Antequàm domum S. Paulæ noſſem, totius in me Vrbis ſtudia conſonabant, omnium penè iudicio dignus ſummo Sacerdotio decernebar. Beatæ memoriæ Damaſus meus ſermo erat; dicebar ſanctus, dicebar hu-
C milis, & diſertus &c. Elucubraſſe etiam tum tractationem illam de Oſanna, ad Damaſum: appendicem ad tractationem de Seraphim: tractatum de filio prodigo: tranſlationem duarum Origenis homiliarum in Cantica Canticorum, credibile eſt, emendationem quoque quatuor Euangeliorum, Editionum inter ſe diſcrepantium; necnon Canones Concordiæ Euangelicæ: ſed & Pſalterij quoque emendationem, Romæ cùm eſſet, elaborauit, adq́ue 72. tranſlationem accommodauit, ſed curſim factam, eandem iterum maiori diligentia examinandam ſubiecit incudi.

Quāti Romæ fieret Hier.

Romæ quoque cùm eſſet, confutauit Heluidium hoſtem Virginitatis, illiq́ue matrimonium æquantem, & eo impietatis prolapſum, vt perpetuam virginitatem B. Mariæ negaret,
D epiſt. 50. ad Pammachium. Tractationem item illam ad Euſtochium de Cuſtodia Virginitatis epiſt. 22.

Rome cōfutat Heluid.
De cuſtodia virginitatis.

Inſuper Iouinianum hæreticum expugnauit. Hic, cum Collegis impietatis, aliquamdiù Mediolani Monachus, vixit in Monaſterio ſub S. Ambroſio, de quibus S. Ambroſius, epiſt. ad Vercellenſes numero 82. *Fuerunt nobiſcum, ſed non fuerunt ex nobis, &c. primò ieiunabant, intra Monaſterium continebantur, nullus erat luxuria locus, interdicta ludibrioſa diſputationis licentia. Hoc delicati non potuerunt ferre, abierunt: deinde volentes redire, non ſunt recepti, pleraq; enim audierant, quæ deberent cauere: monueram, nihil profeceram. Efferueſcentes itaq; diſſeminare talia cœperunt, quibus incentores eſſent vitiorum omnium*, &c.

Item Iouinianum hæreticū.
De Iouin. Ambr. & Hier. q d.

E Et S. Hieronymus: *Cùm Monachum eſſe ſe iactitet, & poſt ſordidam tunicam, & nudos pedes, & cibarium panem, & aquæ potum, ad candidam veſtem, & nitidam cutem, &c. ſe conferat, manifeſtum eſt, quòd terram cœlo, vitia virtutibus, ventrem præferat Chriſto*, &c. Dogmata eius ſic deſcribit: *Dicit Virgines, Viduas, & Maritatas, quæ ſemel in Chriſto Lotæ ſunt, ſi non diſcrepent cæteris operibus, eiuſdem eſſe meriti.*

Nititur approbare eos, qui plena fide in baptiſmate renati ſunt, à Diabolo non poſſe ſubuerti.

Tertium proponit, inter abſtinentiam ciborum, & cum gratiarum actione perceptionem eorum, nullam eſſe diſtantiam. Quartum quod & extremum eſt, eſſe omnium, qui ſuum baptiſma ſeruauerint, vnam in regno cœlorum remunerationem. Sed longius progreſſus, Deiparam Mariam deſijſſe Virginē eſſe, cùm Chriſtum peperit, affirmauit: & cum Manichæis negauit filium Dei veram carnem ſuſcepiſſe, vt S. Ambroſius tradit; eadem de

Iouiniani hæreſi Aug.cap.82. de hæreſibus,quam addit,citò extinctam fuiſſe, neque ſacer- A dotum aliquem decipere valuiſſe.

Hier.contra Lucif. quando ſcripſerit Hieron. frequentatur à nobilib⁹ fœminis, ſtudij ſcripturarū cauſa.

Elaboratus item per hoc tempus creditur liber aduerſus Luciferianos. Idem Hierony. epiſt.16.ad Principiam Virginem, Marcellæ nobiliſſimæ fœminæ, filiam, de ſe, hoc tempore: *Romam*,inquit, *cùm veniſſem, & verecundè nobilium fœminarum oculos declinarem : ita egit* (Marcella ſcilicet) *ſecundùm Apoſtolum, importunè, opportunè, vt pudorem meum ſua ſuperaret induſtria. Et alicuius tunc nominis eſſe exiſtimabar ſuper ſtudio ſcripturarum, nunquàm conuenit,quin de ſcripturis aliquid interrogaret, nec vt ſtatim acquieſceret, ſed moueret è contrario quæſtiones, non vt contenderet, ſed vt quærendo, diſceret earum ſolutiones quas opponi poſſe intelligebat*,&c. B

De decem Dei nominib. apud Hebræ. De alleluia Maranatha, Diapſalma.

Eadem Marcella etiam abſentem Hieronymum literis, de his, quæ ſcire vellet, compellebat,epiſtola 147. Docuit eam inter alia plurima, decem voces,quibus apud Hebræos, Dei nomen appellatur, epiſt.136. Explicauit eidem dictiones Hebraicas, Alleluia, Maranatha, nec nõ Diapſalma(epiſt.137.& 138. & & tractatum de blaſphemia in Spiritum ſanctum epiſt.147.)diſſeruit,& de alijs quæſtionib.epiſt.148.

Sed quæ doctrinam Hieronymi conſectata eſt, quomodo vitæ quoque imitata ſit inſtitutum,quod & propagauit in alias, idem tradit, his verbis epiſt.16. *Suburbanus ager vobis pro Monaſterio fuit, & rus electum pro ſolitudine, multo ita vixiſtis tempore, vt ex imitatione veſtri, & conuerſione multarum, gauderemus Romam factam Hieroſolymam: crebra Virginum Monaſteria,* C *Monacharum innumerabilis multitudo, vt pro frequentia ſeruientiū Deo, quod prius ignominiæ fuerat, eſſet poſteà gloriæ.*

De Paula Rom. nobiliſſima.

Sed & Albina, Marcellæ mater, diſcendi cupidiſsima, S.Hieronymum frequentauit, de qua ipſe in præfat. in epiſt. ad Galat. *Certè cùm Romæ eſſem, nunquàm tam feſtina me vidit, vt non de ſcripturis aliquid interrogaret*,&c.

Paulæ liberi Blæſilla, Paulina, Euſtochiũ Rufina, Toxoti⁹.

Cæterùm, inter alias nobiles matronas, fœminas Conſulares, S.Paula, maiori pietatis ſtudio erga Hieronymum propenſior fuit, quæ tametſi tardiùs ipſum cognouerat, plus tamen cæteris, eius eruditione profecit, neque ſolùm ipſa, ſed & filiæ atque cognati, eius vſu, perfectiſsimi redditi ſunt Chriſtiani, & domus eius velut in Eccleſiam commutata, epiſt. D 99.& de eius nob[illegible]ſimo genere ep.26.& 27. Hæc ex viro Toxotio quinque ſuſcepit liberos, hoc ordine, Blæſillam, Paulinam, Euſtochium, Rufinam, Toxotium, in quibus ſingulis præſtat videre quid Hieronymus profecerit.

Virginis inſtitutio.

Toxotius duxit vxorem Lætam, Albini filiam, Ethnici hominis, & Gentilitiæ ſuperſtitionis Pontificis, quorum coniugum pia conuerſatione, Albinus Pontifex, Chriſtianæ Religionis hoſtis implacabilis, admirante præ miraculo Vrbe, Chriſtianus eſt factus, epiſt. num.7. Ex illis genita eſt Paula Iunior, quam ipſa mater Læta ſanctiſſima fœmina, cupida deſpondere Virginem Chriſto, ab eodem ſancto Hieronymo petijt, & accepit, de inſtitutione eiuſdem filiæ epiſtolam(quæ eſt ſeptima)paræneticam; ex qua tantum profecit, vt æ- E tate aucta, ad auiam Paulam Hieroſolymam nauigârit, ibiq; cum Sancta Euſtochio in ſancta Deo dicata, Virginitate, conſenuerit.

Blæſilla tantæ virtutis fuit, vt viginti annorum vidua à viro relicta, quo cum menſibus tantùm ſeptem vixerat, magis, (inquit Hieronymus epiſtol.25.) ipſam deplorauerit amiſſam Virginitatem, quam mariti obitu doluerit, de qua idem ad Euſtochium (epiſtol. 116.) *Memini*, inquit, *me ante hoc quinquennium, cùm adhuc Romæ eſſem, & Eccleſiaſten ſanctæ Blæſillæ legerem, vt eam ad contemptum mundi huius prouocarem, & omne quod in mundo eſt, putaret eſſe pro nihilo rogatum ab ea, vt in morem commentarioli obſcura quæq; differerem, vt abſque me poſſet intelligere quæ legebat. Itaque quoniam in procinctu noſtri operis ſubita morte ſubtracta eſt*,&cæt. Do-

A ctam eam Græcè, Latine, Hebraice, idem aſſerit epiſt. 25. in conſolatione de obitu eius, ad Paulam matrem.

De Paulinæ dormitione extat S. Hieronymi epiſtola ad Pammachium virum, conſobrinum S. Marcellæ.

Rufina nupta viro clariſſimo Aletio, immaturo funere (inquit Hieronym. epiſt. 27.) pium matris animum conſternauit; eius præclaras virtutes S. Paulinus Nolanus Epiſcopus ſcripſit, in conſolatione obitus eius ad Aletium virum ipſius, epiſt. num. 31.

De Euſtochio verò minores ſunt omnes laudes, ſancto propoſito, quod ſuſcepit, & vitæ inſtituto, quod arripuit, quas maioribus in dies virtutum incremẽtis adauxit, ac tandem
B feliciter conſummauit, de qua ad Pammachium Hieron. epiſt. 28. Quidnam verò terribile acciderit Prætextatæ nobiliſſimæ fœminæ, quæ iubente viro Hymetio, Virginis patruo, habitum eius, cultumque mutauit, idem narrat, S. Hieronym. epiſt. 7.

Porrò Romæ cùm eſſet idem Sanctus Hieronymus, hoc tempore eidem S. Paulæ explicuit Pſalmum 118. & 126. nec non Hebraicum Alphabetum, quæ extant. *Expoſitio Pſal. 118. & 126. & Hebraici Alphabeti.*

Inter alias etiam ſtudioſas Hieronymi Romæ agentis, fuére Felicitas, Aſella, & Lea clariſſimo genere, & æquè ſanctiſſimæ fœminæ, quarum idem meminit in epiſt. ad Aſellam 99. quæ, qua inſigni enituerit ſanctitate, ipſe Hieron. in epiſt. ad Marcellam nu. 15. declarat.

Accidit autem, vt cùm ſanctus Hieronymus Romæ docens explicaret Pſal. 72. præſen-
C te inter alias, ſancta Marcella, de ſanctæ Leæ Viduæ, Virginum Præfectæ Monaſterio morte, nuntius afferretur, quo item tempore mori contigerat Prætextatum iam Conſulem deſignatum, Deorum cultorem, & Chriſtianæ Religionis contemptorem, ad quem plures extant Symmachi epiſtolæ, & Macrobius eundem Vettium Prætextatum ſacrorum omnium Præſulem nominat, quem & in ſuis Saturnalibus interloquentem inducit. De vtriuſque igitur obitu antitheſim, memoria dignam, extare voluit; ſcripta ea de re epiſtola ad Marcellam numero eſt 24.

Hoc item anno, qui numeratur 20. à conflagratione templi Apollinis Daphnitici a-
D pud Antiochiam, S. Ioannes Chryſoſtom. vt ipſe teſtatur, aduerſus Gentiles, diſertiſſimum Commentarium elaborauit, & eodem anno quinque illas nobiliſſimas orationes aduerſus Iudæos elucubrauit. Significat hoc ipſe in earum ſecunda. Inſuper, & eodem itidem anno aduerſus Anomæos hæreticos, & de incomprehenſibili Dei natura, quinque homilijs, eruditè, copioſeque tractauit, quod ex earum item ſecunda colligitur. Eodem hoc ipſo anno ſermonem illum habuit de Anathemate, perperàm ab aliquo inſcriptum. Quod neque viui, neque mortui anathemate plectendi ſint; quem ſic exordiens, *Nuper apud vos, de incomprehenſibili Dei cognitione differens*, &cæt. tempus non obſcurè demonſtrat. In quo quædam ſunt, quæ hæretici non intelligentes, colligunt, ius non eſſe Epiſcopis excommunicandi, nec omninò licerè excommunicare, cuius contrarium innumeris ipſe aſſerit locis. Notan-
E da maximè illa eius ſunt verba, in ipſo penè ſermonis exordio. En ſpecto viros, qui nullum ex ſacris literis germanum ſenſum, imò nihil omninò ſacrarum literarum tenent, & (vt pleraque tranſeam, nam erubeſco dicere) furibundos, nugaces, contentioſos, qui neque ſciunt, quæ dicunt, neque de quibus affirmant: in hoc vno tantùm audaces, quòd dogmata ſtatuunt, & anathema declarant ea, quæ maximè ignorant: in hos igitur partis Flauiani, ad quos ipſe loquebatur, pro eo abſente Conſtantinopoli, exaſperatos in Paulinum, & eius communionis homines, cui in Concilio Romano erat adiudicata Sedes Antiochena, & in eoſdem odio percitos, inclamantes anathema, quod quid ſignificaret, ne intelligerent quidem: in hos inquam eſt tota illa de non inferendo anathemate, exaggeratio. Hæc omnia Chryſoſtomus, cùm Diaconus eſſet, ordinatus à Meletio, paulò ante quàm Con-

Io. Chryſ. aduerſus Gentil. contra Iudæos. De Anathemate. Imperiti malè colligunt ex Chryſoſt. non licere Epiſcopis excõmunicare.

Chryſoſt. verſatur in foro. 21 ætat. anno laudat Valentin. à foro Monaſterium petit.

ſtantinopolim proficiſceretur, cùm 18. eſſet annorum, ad populum perorauit. Sed reliquã A
eius anteactam ætatem retexamus. Ex rhetoricis ſcholis egreſſus, verſatus eſt in foro, tanta felicitate, quanta colligitur ex literis Libanij, recitatis ab Iſidoro Peluſiota lib. 2. ep. 42. quibus ſummè extollit orationẽ eius, in laudem, vt credibile eſt, Valentiniani ſenioris, & filiorum, ab eo, anno vigeſimo primo ætatis elucubratam, quæ non extat; ſed ex aureis illis de Sacerdotio Dialogis, quos ſequenti anno elaborauit, cùm iam ad Epiſcopatum aſcito Baſilio, amico chariſſimo, ipſe ne teneretur, fuga ſibi cõſuluit, & è foro (vt ibidem teſtatur) in ſolitudinem, exculturus Monaſticam vitam, ſe contulit, colligi poteſt.

Baſil. non ille Cæſarienſ. iam defunct⁹. ſed tamen perquam doctus, ei⁹ ſodalis. Scribit de Sacerdotio.

Baſilium verò ſocium Chryſoſtomi non fuiſſe celebrem illum Cæſarienſem, plurima ſunt, quæ conuincant, ſed non ideò facilè eſt aſſerere, quis fuerit: fuiſſe tamen doctrina, & moribus valdè conſpicuum, nec adeò Chryſoſtomo imparem, ex eo poteſt intelligi, quòd vterque vix egreſſus limen adoleſcentiæ, quæſitus fuerit ad Epiſcopatum, tentuſque ille, cùm Chryſoſtomus fugam arripiens, in ſui excuſationem commentarium illum tam celebrem de Sacerdotio elaborauit, de quo vide quid Iſidor. Peluſ. libr. 2. epiſtol. 156. ſcribat ad Euſtachium. Quamdiù autem commoratus ſit Chryſoſtomus in Eremo, non planè conſtat, nam alij quatuor, alij ſex annos affirmant. Collegas habuit in Eremo Syriæ Maximum, qui poſteà Epiſcopus fuit Seleuciæ, vnà cum Theodoro illo poſteà Mopſueſtiæ Epiſcopo, qui à Monachatu excidit & à fide. Socrat. 6. cap. 2. ad quem ſcribens Chryſoſtomus, inſigniores alios recenſet, Valerium, Florentium, & Porphyrium. Agit porrò in Eremo ſub cura Diodori, & Carthelij Abbatum, vt Socrat. tradit, & Theodorum in ea regione habitaſſe etiam Theodoretus affirmat, in Philoth. capite tertio.

(B and C in the right margin.)

Ex Eremo ſcribit ad Theodorum, & reuocat ad Monaſt.

In Eremo ad Theodorum collegam, ignauum deſertorem, inſignem edidit Commentarium, quo eum ad Eremum reuocaret; & reuocatũ tradit Heſychius Hieroſolymitanus in Act. 5. Synodi: ſed iterum lapſum atque deteriorem redditum, peſſimum hæreticorum omnium euaſiſſe, vt eſſe ſolent omnes, qui ſemel exciderunt è Monachiſmo, qui ſoleãt pro defenſione, hæreſis patrocinium ſuſcipere.

In Eremo ſcrib. li. de Cõpunct.

Elaborauit tunc pariter duos illos de Compunctione Cordis libros, ex cuius ſecundo D
colligitur, quàm arctum vitæ genus delegerit, qui crimini ſibi tribuit delitias vel cogitaſſe: *Quid ait, O homo, quid loqueris? Arctam viam, & anguſtam iuſſus es ambulare: vt quid de requie? vt quid de abundantia percontaris? Per anguſtam ianuam tranſire iuſſus es, quid amplos ſequeris ingreſſus? eſt aliquid iſta peruerſitate nequius? eſt aliquid iſta peruerſitate deterius? Verùm ne exiſtimes, me hæc dicentem alios incuſare? iam nunc tibi de me, de me ipſo, inquam, narrabo. Etenim cùm ſediſſet in animo meo quondam, relicta vrbe, tranſire ad habitacula Monachorum: Ego ſcio, quàm ſolicitè perſcrutabar, vnde nobis in illis locis, quæ neceſſaria ſunt corpori, præberentur, &, ſi poſſibile eſſet, & recentis, & diurni panis habere quotidiè copiam: ſed & illud non ſegniter requirebam, ne forte eodem oleo olla, & lucerna eſſet aptanda, ſi non leguminis grauis, & ſolitarius cibus ſumi iuberetur: ſed* E
& ne operis aliquis grauis eſſet exactor, ne fortè fodere terram cogerer, aut ligna deferre, aut aquam humeris portare, vel cætera huiuſmodi exhibere miniſteria; ita omni ſolicitudine, pro requie corporis percontabar, &c.

Item tres de prouidentia. Tres quoque cõtra vituperatores vitæ Monaſticæ. Scrib. de virginitate.

Tres itẽ tum edidit de prouidentia libros, in magna admiratione habitos, ſed & aduerſus vituperatores vitæ Monaſticæ nobile opus, tribus libris diſtinctum, magnoperè admiratus, non inter Gentiles tantùm, ſed inter Chriſtianos aliquos adeò infelices reperiri, qui tam ſublimi detraherent philoſophiæ, homines planè, quorum Deus venter eſſet, & gloria in confuſionem, terrena tantummodò ſapientes. De Virginitate quoque tum elaboraſſe tractatum, complures affirmant, vt Socr.[a] & Niceph.[b] & alij.

a li. 6. c. 3.
b li. 13. c. 2.

A Sed & alias inde epiſtolas idem Chryſoſtomus dediſſe putatur, quæ non extant. Redditum verò ipſum fuiſſe patriæ, ob graues contractas ex duro viuendi genere ægritudines, moxque ibi ordinatum eſſe Lectorem à Zenone Epiſcopo (Vicariam forte Præfecturam agente, abſente Meletio) auctor eſt Socr. hactenùs de Chryſoſtomo.

Theodoſius hoc anno conceſſit Gentilibus adire Baſilicas negotiorum cauſa, ita tamen vt omninò à ſacrificijs abſtinerent.[a]

B Item aduerſus Manichæos, clandeſtinos conuentus agentes, ſanxerunt, punientes illos varijs pœnis, & iubentes omni ſolicitudine peruestigari, &c.[b]

Quo pariter anno aduerſus validos mendicantes eſt promulgatú edictum, effuſa namque largitas Chriſtianorum ſemper quidem (vt eſt apud Hieronym. epiſt. 26. & Paullnum epiſt. 31. ad Aletium) maximè tamen in obitu carorum (vt eſt apud Origenem lib. 3. in Iob.) alliciebat etiam validos ad mendicandum [c]. Cæterum locus mendicantium pro foribus eſſe ſolebat Eccleſiarum, in porticibus atrij, vt colligitur ex Nazian. orat. de amore paup. & Chryſoſt. hom. 28. ad pop. Antiochenum.

a l. 8. de Paga. C. Th.
b l. 9. de hær. C. Th.

Imppp. ſanciunt aduerſus validos mendicantes.

c l. 1. de valid. mend. C. Theod.

Chriſti Annus	Damaſi Papa	Gratiani, Valent. & Theodoſ. Imppp.	Merobaude iterum & Saturnino Coſſ.
C 383.	17.	17. 8. 5.	

MAXIMVS Dux exercitus, in Britannia tyrannidem arripiens, acclamatus à militibus Imperator, tranſmittens exercitum in Gallias, ab inſenſis Gratiano legionibus exceptus, Imperium ſibi corroborat, Throno Imperij Treueris collocato. Vict. in Gratiano. Zoſimus lib. 4. Gildas de excid. Britan.

Gratianus Britannicis copijs, & Gallicis deſtitutus, & ijs quas haberet diffiſus, Hunnos ſibi concilians, in Gallias eos vocat, aduerſus Maximum, quorum alios claſſe voluit infeſtare Britanniam, ad auertendum Maximum, alios verò Alanis coniunctos, in Galliam pe-
D netrare iuſſit.

Inter hæc autem cùm Maximus tranſiens in Gallias, cum Britannis, Armoricos è ſedibus eieciſſet, atque vberem, ſed habitatoribus vacuam regionem ijſdem Britannis militibus tribuiſſet, quo nouam Coloniam in poſteros propagaret; Connani Britanni Reguli, quem Britannorum Ducem habebat in exercitu, conſilio, è Britannia nouis Colonis, Virgines ſingulis militibus fœderandas, miſſa legatione ad Cornubiæ, in Britannia Regem, expetijt, quas concedere viſum eſt. Duabus igitur legionibus Britannicis pro numero militum, totidem delectæ ſunt Virgines, omnes numero vndecim mille, quarum Principem locum tenebat Vrſula Regis Cornubię, nomine Dionori filia, deſponſa Connano Duci exercitus Britannici. Cunctæ Londini collectæ, impoſitæque, inuitæ nauigijs; dumque nautæ
E ſoluunt Armoricorum regionem verſus, à ſæua procella impelluntur ad Germanicum littus, vbi dum eſſent Melga, Pictorum, & Gaunus Hunnorum Piratæ, qui pro Gratiano aduerſus Maximum, mare illud incurſabant, eas nacti, in ipſas irruentes, vt hoſtium fœminas, ſæuitia pugnarunt, atque libidine, ſed cum hortante Vrſula, mortem pati potiùs delegiſſent, quàm virginei pudoris ferre diſpendium, barbarico illi in eas incenſi furore, quòd properarent aliò, nec eſſet otium eas demulcere blanditijs, in ipſas armis, vt in hoſtes, inſiliunt, trucidantque ſingulas; quas duplici auctas corona, martyrij ſcilicet, atque Virginitatis cœlum excepit. Hæc ex antiquis monumentis rerum Britanniæ ſe excepiſſe Gaufredus Epiſcopus Aſaphenſis, in ſuo de rebus Britannicis commentario, tradit, qui extat manu ſcriptus in Bibliotheca Vaticana.

Hiſtoria vndecim milliú virginú Vrſula Duce.

Gentilitia ſuperſtitio variè à Gratiano minuitur.

Hoc anno res Gentilium mirum in modum collapſæ ſunt, demptis enim ſumptibus ſa- A crificiorum, ac ſtipendijs ſacerdotum, illud etiam ſuperadditum eſt, vt Gratianus nomen reſpuerit ſummi Pontificis, quod hactenùs more maiorum, abſque labe tamen ipſorum ſacrorum, Chriſtiani Imperatores ob ſummam poteſtatis amplitudinem, retinuerant. Sed & Vrbis Præfecto de rebus ad Gentilitiam ſuperſtitionem pertinentibus (quod Pontificiũ erat) auctoritatem tribuit iudicandi, quo ex Symmachi epiſtolis (lib.5.cap.11.) colligi poteſt. Prætereà verò Gracchus Præfecturam gerens, ſiue Prætorij, (vt plura Reſcripta indicant) ſiue Vrbanam (vt Hieronymus ad Lætam) candidatus Chriſtianæ Religionis, in deijciendis Idolis egregiam nauauit operam, Hieronymus epiſt.7. Id quidem, quàm infenſo animo Gentiles Senatores tulerint, exitus declarauit, ſi quidem ſecretò ſtudere cœperunt B Maximo Tyranno, aduerſus Gratianum, qui quidem Maximus, quantumuis eſſet Chriſtianus, vxoremq́ue maximè piam haberet, cæca tamen regnandi cupiditate ductus, Gentiles Senatores, malè erga Gratianum effectos, ſpe feliciorum euentuum delinitos, ad ſe attrahere ſtuduit. Zoſimus lib.4.

Hoc eodem menſe Auguſto, *Gratianus* (inquit Hieronymus epiſtol.3.) *ab exercitu ſuo proditus, & ab obuijs Vrbibus non receptus, ludibrio hoſti fuit: cruentaq́ue manus, veſtigia, parietes tui Lugdune teſtantur*; res paulò diuersè à Socrate [a]. Sozomeno [b], Zoſimo deſcribitur [c]. Occiditur anno ætatis 28. potiùs quàm 38. vt habet Victor [d], fortè mendosè, Imperij 16. vno die ampliùs. C

a li.5.c.11.
b li.7.c.13.
c lib.4.
d li.2.c.3.

Gratianus laudatus Imperat.

Gratianus prædicatur ab Ambroſio, oratione in obitu Valentiniani; à Rufino & Auſonio in gratiarum actione, pro ſuo Conſulatu, vt laudatiſſimus Princeps, pietate & religione præſtans, & alijs præclaris corporis, & animi dotibus ornatus. Ammianus tamen impudentiùs, vt parùm æquus Chriſtianis Principibus, eum in Commodi ſtudia deflexiſſe tradit.

Maximus in Gratiani in Gallia ſtudioſos conuerſus, Merobaudem Conſulem interficit, Balionem Comitem, metu cruciamentorum ad mortem ſibi inferendam adigit. Pacatus in Panegyrico. Ambroſ. epiſt.27. Sed Merobaudem iniuſtè Proſper in Chron. infamat de proditione Gratiani; nam Pacatus virum de fide ſincera erga ipſum Imperatorem pluri D mum laudat.

Maximus Theodoſium Imperatorem per Legatos explorat, velit ne adſciſcere in ſociũ Imperij, an ſecum bello decernere. Ille autem temporis rationem ducens, bona ſpe aluit Tyrannum, ne eodem furore, quo cœperat, irrueret in Valẽtinianum imbellem adoleſcentem, & totum ſibi Occidentale Imperium vindicaret.

Satyri Ambroſij fratris obitus.

S. Ambroſius audita Gratiani nece, & irruptionem Maximi in Italiam pertimeſcens, apud Deum, pacis ſequeſter acceſsit, & obtinuit tandem, quod enixis precibus efflagitauit, ſed diſpendio cariſſimæ rei, nempè obitu amantiſſimi fratris Satyri, oratione in funere fratris, in qua, ob eius proſperum commeatum ex Africa In Italiam S. Marcellinam ſo- E rorem votum nucupaſſe S. Laurentio, idem affirmat: cùm illẽ, planè miraculo, è maris tempeſtate facto naufragio, liber euaſit, ſacram Euchariſtiam, ſudario obuolutam, pro ſalute viaticum ſecum deferens.

De ſepultura autem Satyri fratris, Dungalus nobilis ſuorum temporum ſcriptor, in Commentario contra Claudium Taurinenſem Epiſcopum, ad Ludouicum Pium, & Clotarium filium Impp. his verbis meminit. Idcircò, vt arbitror, Ambroſius ſuum fratrem, quem nimium dilexerat, iuxta ſanctum Martyrem Victorem ſepeliuit, de quo tres libros edidit egregios, Vnum de eius planctu, alteros duos conſolatorios de Reſurrectione, & Paradiſo; cuius Epitaphium hoc dictauit tetraſticho.

Vrano

A *Vranio Satyro ſupremum frater honorem*
Martyris ad læuam, detulit Ambroſius.
Hæc meriti merces, vt ſacri ſanguinis humor
Finitimas penetrans adluat exuuias.

Quòd quanti fecerit ipſe Ambroſ. ex eo intelliges, quod ipſe etiam voluit ſepeliri in Ambroſiana Baſilica à ſe erecta, in qua tranſtulerat corpora SS. MM. Geruaſij atque Protaſij. Porrò id ex maiorum inſtituto obſeruatum, idem affirmat, ſiue is ſit Maximus Taurinenſis auctor ſerm. 77. apud Ambr. de qua re Auguſtinus hortatu Paulini librum edidit, De cura agenda pro mortuis. Marcellina quoque ſoror, ſacra Virgo, Roma transferri corpus B ſuum voluit Mediolanum, & apud SS. Fratres condi, epitaphium Marcellinæ, ex Cod. vitarum ſanctorum Biblioth. Baſilicæ S. Petri, lit. C. pag. 147.

Hoc eodem anno, vrgente licèt Maximi Tyrannide, ante obitum Gratiani, menſe Maij, iiſdem Coſſ. datum reperitur Reſcriptum Patauij ad Hippatium PP. aduerſus Apoſtatas, & hæreticos, ex quo intelligas optimam Gratiani, atque piam mentem: licèt aliquando non piè decreuerit, deceptus fraude Macedonij Magiſtri Officiorum, quorum tamen miniſtrorum non rectè facta præſtare tenentur ipſi Principes. Ad res Orientales tranſeamus.

Hoc eodem anno ſub iiſdem Coſſ. 14. Kalen. Febr. Theodoſius Imp. Arcadium filium, C octauum agentem annum, Auguſtum pronunciat. Socrat. Sozom. Marcellin. alij.

Iam anteà Theodoſ. à Gratiano expetierat egregium aliquem pietate virum, qui filium inſtitueret, at is ſcripſerat de ea re ad Damaſum Pontificem, qui illi miſerat Arſenium Romanæ Eccleſiæ Diaconum, inſigni pietate, & eruditione. Cui Theodoſius: *Poſthac tu magis pater eius, quàm ego*; quem cùm aliquando ſtantem docentem, Arcadium verò auditorem ſedentem cõſpexiſſet, increpuit, & Arcadium aſtare, illum verò ſedere voluit. Hæc pluribus in Arſenij vita, apud Surium 19. Iul. in qua illud non verè de duobus Theodoſij filijs tunc quidem, nam Honorius anno ſequenti natus eſt. Contigit autem poſteà, vt cùm Arcadius ab Arſenio verberatus, necem illi inferre meditaretur, ille diuino monitu, profugiẽs D ab Aula in Eremum, vixerit; toto orbe ſanctitate conſpicuus. Porrò quàm piè ſanctèque Theodoſius Imperator filios inſtituendos curauerit, argumento ſunt, quę de ipſorum conſobrino Nebridio ſcribit Hieron. epiſt. 9. Arſenius magiſter Arcad. A.

Concilium Conſtantinopolitanum.

EODEM quoque anno menſe Iunij (vt auctores ſunt Socr. & Sozom.) celebratur Synopus Conſtantinopoli, à Theodoſio conuocata, ad dirimendas in Eccleſia concitatas, ob diuerſas hæreſes, vbique diſcordias, de qua Gregor. Nazianzen. ſcribit ad Poſthumia- E num PP. (vt plura Reſcripta indicant) & ad Saturnium Conſulem hortans eos, vt ad pacem Epiſcopos adigant, epiſt. num. 71. & 72.

Quæ in hac Synodo acta, conſilio & opera Nouatianorum, Nouatiani ipſi Socr. & Sozom. referunt, vt domeſticorum teſtium, ſuſpecta eſſe debent, atque adeò falſa, & mendacia haberi. Eſt ne credibile omiſſos fuiſſe eximios illos, & doctiſſimos Epiſcopos, Gregor. Nyſſenum, Amphilochium, Theodorum Tarſenſem, & alios, & in conſilium adhibitos Agelium decrepitum ſenem, & Siſinnium iuuenem, Nouatianos? Nouatianorum iactantia.

Theodoſius præcipuos cuiuſque hæreſis ad Synodum coegit, vt omnes ad vnam fidem redigeret, beneuolentia prouocans, & beneficijs ſibi deuincire ſtudens, vt Orthodoxi nonnihil commoti ſint, veriti, ne eorum aſtutia abducerentur in hæreſim. Quam-

 obrem

obrem Amphilochius tum factis, tum dictis redarguit Imperatorem, rem narrat Theodoretus [a]. A

a li.5.c.16

Sed in ea Synodo nihil perfectum, Reſcripta indicant, poſt eam edita, aduerſus hæreticos ad Poſthumianum PP. menſe Iulio, & Auguſto, in quibus conuentus agere, ordinationes habere, aut aliud quid, quòd Catholicæ ſanctitati officere poſsit, exercere vetantur.

b li.11.et 12 de her. C. Theod.

Saccophori hæretici, iidē Euchaitæ, & Maſſaliani.

Saccophori, inter alios, quòd ſaccis inducrentur, cladeſtinè conuenire conati, ab Epiſcopis diuerſis in locis peruestigati, detecti, & eiecti ſunt, incolis eorum, non tam Monaſterijs, quàm ſpeluncis. Inter alios Epiſcopos, Flauianus, Antiochenus aſtu quodam ab vno eorum venenum hæreſis elicuit: baptiſmum nihil prodeſſe; per orationem dæmonem expelli, & Spiritum ſanctum deinceps accedere. ſuamque præſentiam tum ſenſibus, tum [illegible] oſtendere, &c. Hi quoque Maſſaliani & Euchaitæ dicti ſunt, & è Syria eiecti, in Pamphyliamque profecti, eam ſua lue infecerunt. Contra eoſdem congregatam eſſe his temporibus B

Synod⁹ Sidæ in Pāphilia.

Synodum Sidæ in Pamphilia, cui præſederit Amphilochius Iconij, cum 25. Epiſcopis, habet Photius in ſua Bibliotheca, in qua eſt Synodica ad Flauianum Antiochenum Epiſcopum, qui ea de cauſa aliam Synodum habuit. In eo Concilio, (inquit Photius) Adelphius, licèt pœnitentiam polliceretur, non eſt admiſſus, quamuis hæreſim deteſtari videretur; quoniam non ex corde pœnitentia & renunciatio facta eſſet; plura ibi Photius. de iiſdem, Epiphan. hæreſ. 80. & Theodoret. 4. cap. 10. in eo lapſus, quod ad tempora Valentiniani, atque Valentis ea refert. C

Aug. Romā venit.

Hoc ipſo anno Romam ſe contulit Carthagine Auguſt. 29. ætatis annum agens, & hæreſis nonum, cùm conuento Carthagine Fauſto Manichæo, ſuis dubitationibus ab eo non ſatis fieri expertus eſſet. Vide 5 Confeſſ. cap. 7. & 8. Romæ agit quidem cum Manichæis, ſed in dies frigidiùs illi illa hæreſis ſapit. Docet Rhetoricam domi vſque ad ſequentem annum.

Pauperes Vrbe pulſi ob ingentem penuriam. chb.3.c.7.

Hoc anno Vrbs, & Italia magna fame laborauit, ob quam penuriam pauperes Vrbe pulſos deplorat S. Ambroſ. in lib. Off. & Symmachus de eadem eiect. epiſt. 7. lib. 2. c D

Christi Annus	*Damasi Papæ*	*Valent. & Theodosij Impp.*		*Recimere & Clearcho Coſſ.*
384.	18.	9.	6.	

Symmachi legatio [illegible]

SYMMACHVS Præfectus Vrbis abuſus legatione Senatus, ob paucos Gentiles Senatores; & ætate Valentiniani, & conditione temporum, cùm Maximus impenderet, libellum miſit ad Valentinianum Imperatorem, pro reſtituendo damnato legibus Gratiani Deorum cultu, ſpeciatim verò vt concedat reparari Aram Victoriæ in Capitolio; reddi quoque Veſtalibus ſtipendium, & Templorum miniſtris, vtque in poſterum liberum eſſet cuique, quòd vellet deorum Sacerdotibus teſtamento relinquere; extat ipſe titulo Relationis Symmachi V.P. E

[illegible] Ambr. [illegible]

Hæc præſentiſcens S. Ambroſius, feſtinus occurrit, & fortiter interceſſit, literis ad Valentinianum datis. ordine 30. epiſt. & petitionis libellum contrarijs ſcriptis ita redarguit, & confutauit, vt cauſa Ambroſio planè adiudicata fuerit.

Sed & Aurelius Prudentius Vir Conſularis, poſt, tempore Honorij, aduerſus eandem relationem Symmachi egregium poema conſcripſit.

Hoc item anno, Accuſationis libellus aduerſus Symmachum ad Impp. allatus eſt de Chriſtianis ab eo ab Eccleſijs auulſis, iiſque & Epiſcopis, è vicinis Ciuitatibus in vincula coniectis, qui quidem ab aliquo ſchiſmatico delatus videri poteſt, quod ſecundùm leges

illis

A illis obſtitiſſet. Sed iuſſus vinctos dimittere, & ipſe durius increpitus, egregiè ſe apud Impp. purgauit epiſt. 14. lib. 10. in qua, inter cætera: *Reſpondeant literis Damaſi*, inquit, *in quibus aſſectatores eiuſdem Religionis negauit vllam contumeliam pertuliſſe.* & paulo pòſt: *Sanè laudabili viro Epiſcopo denegante vllum è ſuis aut carcere, aut vinculis attineri, & officio eadem ſuggerente, ignoro, quos pote... num præceperitis abſolui.*

Hinc intelligitur ad hunc vſque annum Præfecturæ Symmachi, Damaſum fuiſſe ſuperſtitem, & Marcellinum Comitem errore lapſum, dum ante biennium eius obitum ponit. Obijt verò ille hoc anno 3. Idus Decembr. cùm sediſſet vſque ad annum 18. inchoatum, per menſes 3. minus d. 4. quo die Natalis eius inter ſanctos adſcriptus eſt, quem iam propè octo- *Damaſi PP. obitus.*
B genarium deceſſiſſe auctor eſt S. Hieronymus. Succedit Siricius.

Extant Acta Damaſi in Eccleſia olim recitari ſolita MS. in Vaticana Bibliotheca, & alijs Eccleſijs, in quibus hæc ad finem leguntur. Vt plura præteream, ea nullo modo reticebo, quæ Petrus Sedis Apoſtolicæ Diaconus in ſermone quem in honorem B. Damaſi edidit, in eiuſdem titulo contigiſſe commemorat. ait, itaque, fratribus præfati tituli: *Iam crebra, fratres, vidiſtis hic dæmonia effugata, febricitantium corpora ſanata*, & alia plurima pergit recenſere miracula. pòſt verò ſubdit: *Hæc autem miracula alij, B. Laurentio Martyri, alij B. Damaſo deputant Confeſſori. nos autem in miraculis non diuidimus, quos vna patria genuit, vna Eccleſia* (nempe Romana) *promouit, vna Baſilica colit in terris, vnus Dominus honorat in cœlis.* hæc auctor. Viuens
C quoque iiſdem à Deo inſignitus eſt, quorum vnum perinſigne extat in illis Actis, de cæco ab eo implorante viſum, per ſignum crucis, cum his verbis: Fides tua te ſaluum faciat, diuinitùs illuminato.

Nec modò inter Sanctos miraculis claros adnumeratur, ſed & inter ſcriptores Eccleſiaſticos a S. Hieron. recenſetur, qui multa metro ediderit, & plures de Virginitate libros ſcripſerit, tum carmine, tum ſoluta oratione. Quæ verò fertur nomine Damaſi breuiter texta ſeries Vitarum Rom. Pont. alterius potiùs eſt, quàm ipſius.

Quæ autem de eodem Damaſo, in ipſo libro de Rom. Pont. ſcribuntur, (præter nonnulla mendacia) hæc ſunt. Duas Baſilicas ipſum exædificaſſe, alteram ad Theatrũ Pompei:
D Via Ardeatina alteram, exornaſſeque locum ad Catacumbas, vbi aliquando iacuerant corpora Apoſtolorum, ſtruxiſſeque ibi Platoniam (id eſt parietes marmoreis tabulis incruſtaſſe, vel placaton, vt habent MS. id eſt pauimentũ tallis marmoreis varijs figuris decorè ſtrauiſſe), & Epitaphium conſcripſiſſe.

In eiſdem Actis Damaſi habetur, ab eo abſolutam Eccleſiam SS. VV. & MM. Rufinæ; & Secundæ in Silua candida. Quæſiſſe inſuper corpora SS. MM. & inuẽta eorum ſepulchra verſibus illuſtraſſe. Narrantur ibidem dona ab eodem collata Baſilicæ S. Laurentij, quam erexit in titulum. In Baſilica verò Vaticana fontem baptiſmatis extruxiſſe, epigramma ex Codice peruetuſto exſcriptum indicat, de quo & Prudentius, de paſſionib. SS. Petri & Pau-
E li, ad quem baptiſmi fontem ſabbatho Paſchalis feſtiuitatis concurrentibus multis, in ipſa compreſſione, puerulus è manu geſtantis delapſus, ad imaque fontis delatus, ab omnibusq; deploratus vt mortuus; pòſt horam, Damaſo, pro ipſo orante, fixis in cœlum oculis, eiuſdẽ iuſſu, ex profundo aquarum vix eductus, viuus, & ſanus, vt anteà inuentus eſt. Ex Co. MS. Vitarum SS. Fons quoque Atrij Baſilicę Vaticanæ, quem egregiè deſcribit S. Paulinus epiſt. 11. ad Aletium, opus eiuſdem Damaſi creditur.

Quòd verò in eodem lib. de Rom. Pont. dicitur, eius præcepto inſtitutum, vt die noctuque Pſalmi in eccleſia canerentur, falſum eſt, longè enim id antiquius eſt, & viguit iſtud mos ab ipſo exordio naſcentis Eccleſiæ. Auguſtinus in Pſalm. 106. Sed fortaſſe aliqua potiùs forma ab eo præſcripta eſt, vel intelligendum de eo, quod ſcribit Hieronymus in eccleſia *Ritus canendi alternis choris Pſal. in eccleſia*

antiquior Damaſo.

Apolog. aduerſus Rufinum: *Pſalterium quoque certe emendatiſſimum, iuxta 70. Interpretes, noſtro labore, dudum Roma ſuſcepit.* A

De Alleluia.

De Alleluia, ſic B. Gregor. lib. 7. epiſt. 63. Vt Alleluia hic diceretur, de Ieroſolymorum Eccleſia ex B. Hieronymi traditione, tempore beatæ memoriæ Damaſi Papæ traditur tractum, id eſt, vt caneretur extra tempus Paſchale in Miſſa, vt idem ſuprà declarat. Nam frequentiſſimum eius vocis vſum fuiſſe Romæ poſt hæc tempora, vt etiam in funere cantaretur defunctorum, tradit Hieron. in epitaphio Fabiolæ, epiſt. 30. & Sozom. hallucinatur, dũ ait [a] in Eccleſia Romana non niſi ſemel in anno cani ſolitum; nam Vigilantium hæreſiarcham eius inſtitutionis auctorem fuiſſe, conatumq; eſſe eam Ieroſolymæ introducere, teſtatur Hieron. aduerſus eundem Vigilantium. B

a lib. 7. c. 19.

Ibidem, ſepultus dicitur Damaſus via Ardeatina, in Baſilica ſua 3. Idus Septembr. iuxta matrem, & germanam, porrò inde pòſt tranſlatum in eccleſiam fuiſſe S. Laurentij ad Theatrum Pompeij, quæ dicta ſunt ſuperiùs, docent.

Hoc eodem anno S. Auguſtinus à Symmacho V. P. Mediolanum ad docendam Rhetoricam mittitur, cùm ingreſſus eſſet annum trigeſimum, vbi audiens Ambroſium, oblectabatur magis, quàm proficeret, ſed Manichæos deſerens, ad Academicos ſe transferre cogitauit, qui de omnibus probabiliter diſputant, quem ſic affectum, pia mater, ex Africa aſſectata, inuenit. Ex eius Confeſsionum 5. cap. 13. & 6. cap. 1.

Monica ſequitur filium ex Africa.

Intereà Monica, fœmina ſanctiſsima, pro filij ſalute ſolicita, aſsidua erat in Eccleſia: & tunc accidit, vt cùm epulas ferret ad memorias Martyrum quæ erogari ſolebant in cibos pauperum, qui in Eccleſiam, in Martyrum natalitijs ad Agapen cõuocabantur: id enim non tantùm in Africa fieri ſolitum erat, ſed Romæ quoq; in memoriam defunctorum (vt apparet ex epiſt. Paulini ad Aletium ſcripta) argueretur ab Ambroſio, qui correxit id Mediolani: cuius exemplum, docente poſteà Auguſtino, Africana Eccleſia ſecuta eſt (Auguſt. epiſt. 74.) & Oriens didicit à Laodiceno Concilio. A Monica rogatus aliquando S. Ambroſius, de ieiunio Sabbati (Auguſtin. epiſt. 118.) ſic reſpondit, vt aliarum conſuetudini non detrahens, ſuam ſeruaret. Sabbatoque ieiunaret dum Mediolani eſſet; Romæ autem, dum moraretur, Romanæ ſeruaret Eccleſiæ conſuetudinem, quam ſumma coluit obſeruantia, nam de his aliquando agens, hæc addidit (de Sacramentis 3. cap. 1.) *In omnibus cupio ſequi Romanam Eccleſiam.* Confeſsionum 6. c. 1. & 2. C D

Ambroſij obſeruantia erga Rõ. eccleſ.

Tranſierat Auguſtinus ad Platonicos, pręcipuè verò Academicos philoſophos, qui maximæ tum æſtimationis cùm eſſent, iactabant Chriſtianos à Platone accepiſſe de fide ſententias, quas Euangeliſta Ioannes ſuæ narrationis exordio præ foribus expoſuiſſet pro miraculo omnibus contemplandas, cui peſti graſſanti occurrit quamprimùm S. Ambroſius, aduerſus Academicos fortiſsimè diſputans, & erroris coarguens, libris de Sacramentis, ſiue de Philoſophia, quos idem Auguſtinus magnoperè celebrat (4. de doctr. Chriſt. ca. 25. & contra Iulianum Pelag. c. 7. & Retract. 2. c. 4.) & in Africam reuerſus, mitti ad ſe à S. Paulino petijt. Apud hos dum profitetur, & æquè nihil inuenit certi affirmari, æquè deſperans de veritate apud eos inuenienda, laſſus iam, & fluctuans animo, oculos reflectit ad eam, quam deſpexerat, Chriſtianam Religionem, ipſam attentius contemplatus, num quæ in ea eſſent, ſolida firmitate ſubſiſterent. Confeſſ. 6. c. 11. E

S. Ambr. ſcribit cõtra Academicos.

Aug. à Manichæis ad Platonicos, denique ad Chriſtianos tranſiens, conquieſcit.

Quod ad res pertinet Orientis, Theodoſius Imperator hæreticos ſæpè damnatos, ſæpeque pulſos, iterum reuertentes, ſeque fidelium cœtibus in Ciuitatibus inſinuantes, recenti lege proſcribit, reſcribens hoc anno ad Cynegium P. P. [b] cuius quidem legis iterum ſanciendæ auctor fuit Gregorius Nazianzenus, qui licèt abſens rurique paterno Arianzi ſolitariam vitam agens, non potuit tamen obliuiſci plantatæ à ſe vineæ, Eccleſiæ Conſtanti-

b L. 3. de hær. C. Th.

A ſtantinopolitanæ quam cum accepiſſet, dormitante Nectario Epiſcopo, ab Hæreticis proculcari, ad ipſum Nectarium, non ſine ſtomacho, literas dedit. Sed idem quoque ad Eleuſium Præfectum ſibi familiaritate coniunctum ſcripſit epiſt. 74. cùm accepiſſet eum ieiunium ab Eccleſia inſtitutum prætermittere, quem ita redarguit: *Excepi te, etiam tacens, vt ſilentij quoque ſermonem eſſe intelligas, per calamum ſe proferentem. Loquar autem, & qua amicitia noſtra, & huiuſmodi tempori conueniunt. Legibus iniuriam facis Iudex, qui non ieiunas: Et quomodo leges humanas ſeruabis, qui diuinas contemnis, ac pro nihilo ducis? Purga tribunal tuum: ne duorum, alterũ tibi accidat, vt aut malus fias, aut exiſtimeris. Fœda ſpectacula proponere, ſe ipſum traducere eſt. In ſumma ô Iudex futurum ſcito, vt iudiceris, & minus peccabis. His nihil melius habebam, quòd* B *tibi præberem.* Vides, quàm graue piaculum exiſtimauerit S. Gregorius, ieiunia lege Eccleſiaſtica inſtituta violare.

Quã grauiter Greg. Præfectũ arguat ieiunia Eccleſiaſtica violantẽ.

Cohibuit prætereà Imperator hoc anno Iudæos mancipia Chriſtiana habentes, eaque ad ipſorum ſuperſtitionem adducentes [a].

Theodoſius augetur filio ex Flacilla coniuge, (vt eſt in veteri nummo, non Placilla) cui nomen Honorius inditum eſt. Marcellin. in Chron. & Socr. 5. c. 12.

[a] l. 5. de cõtrah. empt. C. Theod.

Agelius Nouatianus Epiſcopus ætate decrepitus, vt qui ab vſque tempore Nicæni Concilij geſſit Epiſcopatum circiter annos 60. moritur. Marcellin. in Chron. ſuccedit ex eiuſdẽ ſententia, Marcianus. Socr. 5. cap. 20. Floruit per hoc fermè tempus alius Marcianus ſanctiſ- C ſimus Monachus in Syria apud Cyrum Ciuitatem, de quo Theodoret. in Philotheo, cap. 3. celebris memoriæ in Eccleſia 4. Non. Nouembr.

Chriſti Annus 385. | *Siricij Papa* 1. | *Valent. & Theodoſij Impp.* 10. 7. | *Arcadio & Bautone Coſſ.*

MEDIOLANI in ingreſſu Bautonis, Auguſtinus pro ſua Rhetorica profeſſione Panegyricam orationem habuit, de laudibus Imperatoris. Auguſt. in Confeſſionib. [b] & contra Petilianum. [c]

[b] li. 6. c. 6.
[c] li. 3. c. 25.

D Idem Auguſtinus liber à Manichæorum delirijs, & Mathematicorum vanitatibus, totus erat in perſcrutandis Academicis quæſtionibus, ſed ducens vitam peccatis obnoxiam, de finibus bonorum, & malorum differebat cum collegis Alipio, & Nebridio, adhærens Platoni, non ita pridem Latinè verſo à Victorino, cui plus æquo ſe tribuiſſe, poſteà faſſus eſt. Cum Ambroſio prolixiùs agere ob ingruentia illius negotia, cùm non poſſet; diuinitùs ad Simplicianum deductus eſt, eruditum, & ſanctum Sacerdotẽ, à quo cùm multa alia, tum Victorini cõuerſionem didicit, quam mox animo exarſit ad imitandum: & opportunè à Potitiano Afro vitam Magni Antonij accepit, ex qua duo viri nobiles Agentes in rebus, adeò profecerant, vt relictis ſponſis vitam ſolitariam delegerint. Atq; tunc diuinitùs conuerſus E eſt Auguſtinus annos agens ętatis triginta, & vnũ, & vindemialium feriarũ arrepta occaſione, Schola relicta, in amici rus ſeceſſit, vbi ſcripſit tres libros cõtra Academicos, (quos & Romaniano amico de ſe benè merito dicauit) de Vita beata; librum de Ordine, & Soliloquia; quibus, pòſt biennium à conuerſione, cùm reuerſus eſt Mediolanum, vltimam manũ appoſuit, Commentariumque elucubrauit de immortalitate animæ, & alium de diſciplina, hæc quidem omnia ante baptiſmum. Atq; hæc omnia ex Confeſſionum libris colliguntur.

Aug. ſcribit contra Acad. & Soliloquia. Item, de immort. animæ. Et de diſciplina.

Huius anni exordio, nempè prid. Id. Ian. cùm vacaſſet Sedes poſt obitum Damaſi triginta & vno diebus, Siricius Romanus in eius locum ſubrogatus eſt, non ſine tumultu Vrſicini, populo tamen in eum inclamante, vt conſtat ex literis Imper. ad Pinianum Præfectum. Ex Cod. Vat. literarum Rom. Pont.

Siricius

Siricius Papa 3. Id. Febr. Decretalem ſcribit epiſtolam ad Himerium Tarraconenſem, A
ad ſingula capita reſpondens, eorum, de quibus ille Damaſum conſuluerat, quæ non in prouincia tantùm Tarraconenſi, ſed etiam in Carthaginenſi, Bætica, Luſitania, atque Gallætia cuſtodiri mandauit.

Hierony. Roma petit Ieroſolymam.

S. Hieronymus, quòd eius opera in conſcribendis epiſtolis non vteretur Siricius, vt Damaſus, & Clerici Rom. Eccleſię inuidia, & odio aduerſus eundem cõcitati eſſent, quòd eiuſdem inſignis eruditio, & vitæ ſanctitas, Ipſorum inſcitiam, & vitæ turpitudinem redarguere videretur, tutam Ieroſolymæ ſtationem ſpectans, nauigat in Syriam. Legenda de his eſt epiſt. 99. ad Aſellam. ſanctiſsimam Virginem, ſcriptam ex portu Romæ. in cuius fine, ſaluta, inquit, Paulam, & Euſtochium, velit, nolit mundus, meas (quæ eodem anno paulo pòſt Ieroſolymam profectæ ſunt) ſaluta matrem Albinam, ſororemq; Marcellam; Marcellinam B
quoque & ſanctam Felicitatem, &c. Apologia aduerſus Rufin. Menſe Auguſto, inquit, flantibus Eteſijs, cum S. Vincentio presbytero, & adoleſcente fratre Pauliniano, & alijs Monachis, nauim in Rom. portu ſecurus aſcendi, maxima me ſanctorum frequentia proſequente, & paulo pòſt media hyeme, & rigore grauiſsimo intraui Ieroſolymam. Vidi multa miracula, & quæ prius ad me fama pertulerat, oculorum iudicio comprobaui: miracula illa fortaſſe ea ſunt, quæ ad ſepulchra ſanctorum fieri ſolita ſcribit in Epitaphio Paulæ.

Paula Ieroſolymam nauigat.

Quod autem ad Paulæ ex Vrbe profectionem ſpectat, dignum planè Chriſtiana fide ſpectaculum Roma tunc vidit, fœminam Conſularem, patriæ, parentumque ſplendorem, diuitias, caraque pignora, Ruſinam iam nubilem, & filiolum, amplius non reuerſuram, relinquere, at C
que vna cum Virgine filia Chriſto dicata, ad Chriſti cunabula, per tot maris ſpatia, & vitæ diſcrimina nauigare; eam Paulæ peregrinationem Ieroſolymam vſq; S. Hieronymus proſecutus eſt epiſt. 27.

Burdegalenſe Concilium aduerſus Priſcillianum.

Priſcillianus, & cõſortes dãnati.

INSTANTIVS Epiſcopus, & Priſcillianus ad Concilium Burdegalenſe, mandato Maximi Imperatoris ducti; ille quidem Epiſcopatu indignus pronunciatus eſt, hic verò ſe D
damnandum intelligens ad Principem prouocat, admiſſa appellatione ab Epiſcopis (quod non debuit) auditus Treueris (accuſantibus Epiſcopis) ab Euodio Præfecto Prętorio gemino iudicio, conuictusque maleficij, & aliorum criminum, ab eodem Maximo gladio addicitur cum Eucrocia Delphidij Rhetoris coniuge, & Latroniano (Matronianum appellat Hieronymus in ſcriptoribus, virum eruditum, & in metrico opere veteribus comparandum) alijsque erroris conſortibus; alijs etiam in Inſulas relegatis. Proſp. in Chronico, & Seuer. lib. 2.

Timoth. Epiſcopus Alexandr. Theophilus itẽ Alexãdrinus.

Hoc eodem anno ijſdem Coſs. Timotheus Epiſcopus Alexandrinus decedit, cùm ſedisſet annos quinque. Socr. 5. c. 12. illi ſuccedit Theophilus. E

Huius Timothei, cùm Ammonem ſanctiſsimum Monachum ob auriculæ ſpontaneam amputationem effectum irregularem, nihilominùs Epiſcopum ordinârit, ſententia hæc fuit: *A Iudæis lex iſta ſeruatur. Ego, ſi dederitis mihi aliquem etiam manibus truncum, ſed moribus probum, non eum dubitabo Epiſcopum facere.* Pallad. in Lauſ. c. 22. Extat eiuſdem apud Græcos epiſtola Canonica, apud Balſamonem in fine.

Clerici ſecularia tribunalia ne adeãt, neve ad ea pertrahantur.

De hoc Timotheo perhonorifica eſt mentio in Theodoſ. Reſcripto ad Optatum Præfectum Auguſtalem Aegypti, ab eccleſiaſtico iure illibatè ſeruando. Poſtquam dixiſſet grauiter ſe accepiſſe, quòd nonnulli Epiſcopi Clericos ad ſecularia tribunalia detulerant, ſubdit: *Continua,* inquit, *lege ſancimus, nomen Epiſcoporum, vel eorum, qui Eccleſiæ neceſsitatibus ſeruiunt;*

ne ad

A *ne ad iudicia, ſiue ordinariorum, ſiue extraordinariorum Iudicum pertrahatur. Habent illi Iudices ſuos, nec quidquam his publicè commune cum legibus, quantum tamen ad cauſas Eccleſiaſticas pertinet, quas decet epiſcopali auctoritate decidi. Quibuſcunque igitur mota fuerit quæſtio, quæ ad Chriſtianam pertineat ſanctitatem, eos decebit ſub eo Iudice litigare qui præſul eſt in ſuis partibus omnium ſacerdotum, &c.* Vide iudicium duorum Impp. alter, Maximus ſcilicet Tyrannus potiùs, ſibi arrogat cauſam Epiſcoporum, defert appellationi hæreſiarchæ, iudicat cauſam, gladio iuſtiſſimè ſubijcit, ſi crimina reſpicis, ſed iniuſtè, ſi perſonas Eccleſiaſticas, ab Epiſcopis iudicandas. Theodoſius contra verè Chriſtianus Imperator, longè diuersè, ægrè fert Epiſcopos deferre ad Præfectos, vel ipſum Imperatorem exceſſus collegarum, vel crimina inferioris B ordinis ſacerdotum, ſubterfugientes Epiſcopale iudicium. Hos reijcit Imperator, nec audiri patitur à Præfecto, quos, & dato Reſcripto commonet ab Eccleſiaſticis iudicijs penitùs abſtinere, quæ ad Epiſcopos Eccleſiarum, rerum, ac perſonarum legitimos Iudices deferri mandauit: Synodale Decretum Maximi factum improbauit, atque adeò ipſe Deus, eripiendo illi vitam, atque Imperium, non propter cædem hæreticorum ſceleratorum, ſed propter arrogatum ſibi ſacerdotale iudicium, quantumlibet Epiſcoporum illorum conſenſione delatum. quàm igitur grauiter delinquunt, qui illud contradicentibus ſacerdotibus ſibi vendicant, & extorquent. *L. 3. de epiſ. Iud. C. Th.*

Flacilla Auguſta, hoc anno creditur defuncta, quandoquidem ſequenti Theodoſius C Gallam ducit in coniugem. Laudauit eam funebri oratione Gregorius Nyſſenus, qua & virtutes illius pluribus perſecutus eſt. Sed qualis, quantave eſſet Chriſtiana fœmina eadem Auguſta, Theodor. deſcribit [a], cùm Theodoſij egregias virtutes eidem ſanctæ coniugi Flacillę fert acceptas, enituit ea maximè Chriſtiana humilitate, & charitate tanta, vt ægris ipſamet inſeruiret, & ſordida etiam, quæ ſerui & ancillæ miniſteria obire ſolent, exequeretur. *Arianos & Idololatras execrata eſt*, inquit Nyſſenus, *fidei conſubſtantialis tenaciſſima.* Flacilla Imperatricis defunctæ virtutes Nyſſe. laudat. a li. 5. c. 18.

Hoc eodem anno Theodoſius reſcripſit ad Cynegium P. P. aduerſus Idololatras, ex extorum inſpectione, & præſagio futura explorantes [b], de his & alijs contra Idolorum cultum à Theodoſio ſtatutis, meminit Auguſtinus epiſtola 48. & Ambroſius orat. in fun. D Theodoſij. b *L. 9. de Pag. C. Th.*

Suſtulit hoc pariter anno, ad eundem PP. reſcribens, fidicinas, ac pſaltrias mulieres ciuitatum peſtes [c] Hierony. ad Furiam epiſt. 10. c *L. 10. de ſcen. C. Th.*

Quo item anno, Valentinianus Imperator de relaxandis vinctis Paſchali tempore, exceptis quibuſdam grauiorum criminum reis, generale edictum propoſuit [d], quam legem exprobrat illi Ambroſ. quòd Iuſtinæ Auguſtæ matris ſuaſione, Paſchatis tempore, pios viros, carceri mancipârit, quo vincti dimitti ſolerent: epiſt. 33. Quod ipſum pietatis officium præſtitiſſe Theodoſium in Oriente affirmat Chryſoſt. cùm agit de orat. Flauiani Epiſcopi Antiocheni Conſtantinopoli habita coram Theodoſio. Valentinianus edicit de relaxandis vinctis Paſchali tēpore. d *L. 8. de indulg. crim. C. Theod.*

E

Chriſti Annus	*Siricij Papa*	*Valent. & Theodoſij Impp.*		*Honorio & Euodio Coſſ.*
386.	2.	11.	8.	

Ex Conſule Euodio partis Maximi P. P. Galliarum ſatis colligitur, pacis fœdera inter ipſum, & Valentinianum ac Theodoſium eſſe tranſacta.

Ipſo menſe Ianuarij celebratum eſt à Siricio Papa Romæ in Baſilica ſancti Petri Concilium octoginta Epiſcoporum, cuius extat Synodalis data 8. Id. Ianuar. poſt Conſulatum Arcadij, atque Bautonis, quod ſcilicet nouorum Conſulum nomina Romæ nondum eſſent cognita. Conciliũ Rom. 80. Epiſcoporum.

Eodem menſe Ianuar. Valentinianus Imperator indignum prorſus pio Principe, im- A
pulſu haud dubiè Iuſtinæ Auguſtæ matris, pro Arianis promulgat Edictum, faciens illis poteſtatem conuentus agendi, qui fidem Ariminenſis Concilij, imò potius perfidiam tenerent[a].

a l. 4. de fide Cathol. C. Theod.

b 2. c. 16.

Beneuoli egregium factū pro fide Cath.

De qua re Rufinus agens[b], egregium Beneuoli tunc memoriæ ſcrinijs præſidentis, factum narrat, cui cum mandaretur aduerſus Patrum fidem Imperialia decreta dictare, abnuit; & cùm celſior honor promitteretur: *Quid mihi, ait, pro impietatis mercede, altiorem promittis gradum? hunc ipſum, quem habeo, tollite, tantum mihi conſcientia fidei duret illæſa.* hæc dicens, ante pedes impia præcipientium, cingulum iecit. Erat hic patria Brixianus à S. Philaſtrio Catholica diſciplina optime informatus, ad quem S. Gaudentius, eius ſucceſſor, cùm mittit B
ad eum editos à ſe ſermones, præfatur, egregium viri factum commemorans. extat in Bibliotheca SS. PP.

Hic porrò S. Gaudentius, haud pridem defuncto S. Philaſtrio, licèt immatura ætate, ſed præſtans doctrina, & vitæ ſanctitate, magna vi adhibita, cùm in Oriente peregrinaretur, adnitente maximè S. Ambroſio, deligitur Epiſcopus Brixianus. Vide ſerm. in ſua ordinatione & in dedicatione Baſilicæ.

Iuſtina Auguſta.

Iuſtina Auguſta Ambroſio ſemper quidem infenſa, vt Ariana; viuente tamen Gratiano in eum propenſiore; & pòſt, Maximi metu ipſam vrgente, nihil contra ipſum auſa eſt tentare. Sed pòſt, icto cum eo fœdère, quòd res in tuto viderentur collocatæ, Arianorum C
maximè ſtimulis exagitata, qui in Oriente à Theodoſio vexati, indeque pulſi, credibile eſt ad eam, vt patronam, confluxiſſe, Auxentium Epiſcopum iuniorem, ſeniori illi ab Arianis ſuffectum (qui ad vitandum nominis Auxentij obitum, Mercurinus vocari volebat) in illum incitauit.

Prouocatus Ambr. renuit tractare cauſas fidei coram Iudicib. ſecularibus.

Hic igitur fauore Auguſtæ ſubnixus, prouocatum Ambroſium ad diſputationem de fide, ſub iudicibus Gentilibus, & Iudæis, & Valentiniano ipſo adoleſcente, adhuc Catechumeno: & omninò renuentem, & exhorreſcentem fidei cauſam, pòſt tot Concilia, arbitrio credere ſecularium, per Valentinianum, magna arrogantia, cogi ipſum Ambroſium ad diſ- ferendum de fide in Conſiſtorio, poſtulauit, quod annuit Valentinianus, & per Dalmatium D
Tribunum ad certam diem diſputationem cum ipſo Auxentio indixit.

Ambroſ. de ſententia Epiſcoporum, qui aderant, per libellum Valentiniano reſpondit, qui extat apud Ambr. epiſt. 34. Vbi, pòſt multa: *Si tractādum eſt, tractare in Eccleſia didici, quod maiores fecerunt mei: ſi conferendum eſt de fide, ſacerdotum debet eſſe iſta collatio, ſicut factum eſt ſub Conſtantino Auguſtæ memoriæ Principe, qui nullas leges antè præmiſit, ſed liberum dedit iudiciū ſacerdotibus, & poſt pauca; Si ad Synodum prouocat Auxentius, vt de fide diſputet, licèt non ſit neceſſe, propter vnum, tot Epiſcopos fatigari, qui, etiam ſi Angelus de cælo eſſet, non deberet Eccleſiarum paci præferri: cùm audiero Synodum congregari, & ipſe non deero. Tolle igitur legem, ſi vis eſſe certamen. Veniſſem Imperator ad Conſiſtorium clementiæ tuæ, vt hæc coram ſuggererem, ſi me vel Epiſcopi, vel populus per-* E
miſiſſent, dicentes de fide in Eccleſia coram populo debere tractari, &c. Paulinus ponit hanc perſecutionem, nō ſeruato ordine temporum, quem ipſe non ignorabat; vnde fortaſſe Græcis data

c li. 2. c. 15.

eſt errandi occaſio, vt ponerent ante mortem Gratiani, Socr. Sozom. Nicephoro; Rufinus verò[c] eam ponit poſt eius mortem, & conſequentia rerum oſtendit eſſe ponendam.

Angelus viſus Ariano ſuggerere Ambroſio dicenda agenti ad pop.

Euenit tunc, inquit Paulinus, vt Arianus quidam acerrimus diſputator, & inconuertibilis ad fidem Catholicam, tractāte Epiſcopo apud populum, videret, (vt ipſe poſtmodum loquebatur) Angelum ad aures Epiſcopi tractantis loquentem, vt verba Angeli populo Epiſcopus renunciare videretur. Quo viſo, conuerſus, fidem quam expugnabat, cœpit ipſe defendere.

Hoc

A Hoc eodem anno habita eſt Synodus Treuerenſis ab Epiſcopis partis Ithacianæ, qui i-
pſum Ithacium damnatum à Theognoſto Epiſcopo, quod apud Maximum necem procu-
raſſet hæreticorum. (qua etiam ex cauſa complures Epiſcopi, qui & ſanioris viderentur eſſe
conſilij eiuſdem Ithacij communionem vitabant) vt innocentem abſoluunt, patrocinante
illi Maximo Imperatore.

S. Martinus ad Imperatorem veniens rogaturus pro Narſete Comite, & Leucadio Præ-
ſide, qui pertinaciores in parte Gratiani, iram victoris emeriti erant: &, ne Tribuni, cum iu
re gladiorum ad Hiſpanias mitterentur, vt non ſolùm Chriſtianos, qui erant, ſub illa occa-
ſione vexandi, ſed ipſos etiam hæreticos liberaret; vitat Ithacianorum communionem, æ-
B gerrimè id eius partis ferentibus Epiſcopis, propter viri auctoritatem. & cùm Imperator,
ab illis obnixè rogatus, id ab ea imperrare non poſſet ira incenſus, immittit percuſſores his,
pro quibus Martinus rogauerat, quod præſentiens Martinus, ſpondet, ſi ignoſceretur, ſe
communicaturum, dummodò vt & Tribuni iam in excidium Eccleſiarum ad Hiſpanias
miſſi, retraherentur. nec mora interceſsit, Maximus indulget omnia. Communicat Marti-
nus in ordinatione Felicis Epiſcopi Treuerenſis, ſatius æſtimans ad horam cedere, quã his
non conſulere, quorum ceruicibus gladius imminebat. nec tamen, vt communioni illi ſub
ſcriberet, impetrari ab eo potuit. Poſtero die inde ſe proripiens cùm in via mœſtus ingemi
ſceret, ſe vel ad horam noxiæ communioni fuiſſe permixtum, & Angelus illi repente aſsi-
C ſtens: *Meritò*, inquit, *Martine compungeris, ſed aliter exire nequiſti. Repara virtutem, reſume conſtan-
tiam, ne iam non periculum gloriæ, ſed ſalutis incurreris.* Itaq; ab illo tempore ſatis cauit, cùm illa
Ithacianæ partis communione miſceri; & in expellendis dæmonibus, fatebatur, ſe propter
id, detrimentum ſentire virtutis. Ex Seuero, lib. 3. Dialogi.

S. Martin' cõmunicat excommunicatis ex neceſſitate eripiẽdis a nece innocẽtes

Tunc accidit illud, quod memorat Seuerus in vita S. Martini [a], quòd ſæpiùs à Maximo
ad conuiuium inuitatus, ſemel tandem ratione, vel precibus victus, cùm aſsideret Regi,
cum alijs Principibus viris, Pateram ſibi primò honoris cauſa oblatam, expectanti, & am
bienti Regi, non dedit, ſed presbytero ſuo tradidit, nullum exiſtimans digniorem, qui pòſt
ſe biberet. Quod factum Imperator, omneſque qui tunc aderant, ſic admirati ſunt, vt hoc
D ipſum eis, in quo contempti fuerant, placeret, & illud alterum, cum religioſiſsima Auguſta,
aſsiduè quantùm licebat, ad pedes illius, quaſi altera Magdalena, iacens, audienſque verbum
illius, ab eo impetrauit, vt ei præberet ſola conuiuium, cùm illa ſuis manibus paraſſet, aquã
manibus miniſtraret, miſceret vinum, poculum præberet, & ſedenti, quaſi vna de ancillu-
lis, aſtaret.

[a] cap. 33.

Martinus præfert presbyterum Regi.

Auguſtæ deuotio erga Martinum.

In cauſa igitur Priſcilliani videmus Catholicos inter ſe communicatione diuiſos, a-
lios Ithacij fuiſſe partis, qui eum defenderent; quòd homines nefarios, hæreticos nequiſ-
ſimos curaſſet occidi: alterius verò, qui eorum communionem auerſarentur, quòd ſan-
guinarij viderentur, proculque abhorrere à manſuetudine Chriſti, qua imbuti deberent
E eſſe Epiſcopi. Aduerte tamen nunquam reprehenſum aduerſus hæreticos auxilium Prin-
cipum implorare, quod S. Auguſtinus, & alij ſæpè feciſſe probantur; ſed illud in crimen
adductum, hos importunius ac ſæuius agentes in eoſdem pœnam capitis procuraſſe. Vn-
de & in Catholica Eccleſia vſu receptum eſt, vt cùm quis expetit à ſecularibus Magiſtra-
tibus opem aduerſus hæreticos, conteſtationem illam conſultè præmittat, nimirùm ſic ſe
correctionem expetere incorrigibilium delinquentium, vt tamen citra pœnam ſanguinis
puniantur.

Alienum ab Eccleſiaſticis, mortem etiam noxioũ procurare.

Quòd verò S. Martinus non ſolùm Ithacianorum communionem vitauerit, ſed & ma
gno ſtudio Maximum cohibuerit, ne Tribunos militares in Hiſpanias ad inquirendum
de Priſcillianiſtis hæreticis mitteret, illa viſa eſt iuſtiſsima cauſa, quòd optimi quique

Chriſtiani,quorum pallerent ora ieiunijs, & [illegible] tior [illegible] inceſſus, & habitus A corporis honeſtè ſanctèque compoſitus,quaſi hæretici, [illegible] in diſcrimen adducendi; cùm alioqui Priſcillianiſtæ,quibus mentiri,& peierare,ex eorum inſtituto liceret, vt laterent, aut ne proderentur, ſecularibus ſe potius moribus conformarent. cuinam parcerent exploratores,ſi,vt ait Seuerus,ipſe quoque Martinus, ob magnam abſtinentiam, vultu pallens, in crimen eius hæreſis adductus ſit.

Iudicium de Max. Imp. hęreticos puniente.

Cæterùm,quod ad Maximum ſpectat; plus æquo aliqui in eum,ob hanc cauſam, inuecti eſſe videntur, quòd in hæreticos perditiſſimos gladium poteſtatis exercuerit. id quidem probè, & vtiliter factum S. Leo Papa in epiſtola ad Turibium Aſturicenſem Epiſcopum aſſerit,quæ eſt numero 93 *Et profuit,diu,*inquit,*iſta diſtrictio*(qua necati eſſent Priſcillia- B nus,& ſocij) *Eccleſiæ lenitati,etſi ſacerdotali contenta iudicio, cruentas refugit vltiones, ſeueris tamen Chriſtianorum Principum conſtitutionibus adiuuatur, dum ad ſpirituale nonnunquam recurrunt remedium,qui timent corporale ſupplicium, &c.* Ex his igitur, cùm Maximi iſta legalis vltio, vt Eccleſiæ proficua, veniat commendata,nullus tamen SS. PP. laudauit aliquando id poſſe, vel debere fieri ſuggeſtione Epiſcoporum, de qua ipſa re Ambroſius ad Studium epiſtola 76. Qui quidem Ambroſius abſtinuit à communione Ithacianorum,aduerſus quos,& literas dedit, vt & Siricius Papa,quod habetur ex 1. Canone Concilij Taurinenſis. De Ithacio autem, Iſidorus 2. de Viris illuſtrib. pòſt alia, ſic ait: *Hic autem tum Vrſacio* (an verò Idacio) *Epiſcopo, ob necem eiuſdem Priſcilliani, cuius accuſatores extiterant, Eccleſiæ communione* C *priuatus, exilio condemnatur,ibiq; die vltima fungitur, Theodoſio Maiore, & Valentiniano regnantibus.*

Hoc eodem anno Valentinianus Imperator de Baſilica ſancti Pauli Apoſtoli ad ampliorem formam redigenda,ad Salluſtium Vrbi Præfectum literas dedit,quæ extant in Codice Vaticano.

Hier. adit Aegyptũ, Didymo magiſtro vtitur. Monaſteria luſtrat. Origeniſtas cauet.

Redeamus ad S.Hieronymum, quem media hyeme Ieroſolymam perueniſſe dictum eſt. Inde,Orbis Magiſter,diſcendi tamen ſtudio profectus in Aegyptum, Didymo, viro, vt idem ait,ſui temporis eruditiſsimo, ſe in diſcipulum dedit, ſacris literis imbuendum. ad Pammach.epiſt.65.& Procemio in Oſeam.& in procem.lib.4.com.in epiſt.ad Epheſ.& ad D Paulam epiſt.27.

Idem in Apologet. aduerſus Rufinum de eodem: *In Didymo verò, ait, & memoriam prædicamus, & ſuper Trinitate, fidei puritatem, ſed in cæteris, quæ Origeni malè credidit, nos ab eo retrahimus.*

Epiſtolam ad Philẽ. interpretatur. Ad Galat. Ad Epheſ.

Antequam rediret in Palæſtinam,Aegypti Monaſteria peragrauit.*Contendi,*inquit, *Aegyptum, luſtraui Monaſteria Nitriæ, & inter S S. Choros morſtra latere perſpexi.* Intelligit Origeniſtas. *Protinus,*inquit,*concito gradu Bethleem meam reuerſus ſum, vbi adoraui præſepe, & incunabula Saluatoris,&c.* veni rurſum Ieroſolymam(epiſt.65.) *quo labore, quo pretio Barrabanum nocturnum habui præceptorem?* E

Tunc inſuper aggreſſus eſt ipſe interpretari S.Pauli epiſtolas, incipiens ab ea,quæ eſt ad Philemonem,moxque explicauit ad Galatas ſcriptam, inde illam ad Epheſios ipſomet teſtante,in earum præfationibus. Interim mortua eſt religioſiſsima fœmina Albina, Magnæ illius Marcellæ mater, anus ſanctiſsima, quam Hieronymus conſueuit appellare matrem. epiſt.74.& 100.

De peregrinatione Paulę in Aegyptum per hoc tempus, idem Hieronymus epiſt.27.& de frequentia de toto orbe Ieroſolymam peregrinantium, idem procemio,lib.7.in Ezech. epiſt.ad Marcel.17.& ad Paulinam 13.

Extat epiſtola Gregorij Nyſſeni ad quendam Monachorum Abbatem, qua improbat huiuſ-

A huiuſmodi ad ſancta loca peregrinationem, eaque malè abutuntur hæretici, SS. locorum venerationem improbantes; nam is non abſolutè, ſed Monachorum, & fœminarum peregrinationes improbat, multis bonis de cauſis, cum quo etiam ſentit Baſilius frater, ad Monachum lapſum, & ipſe S. Hieronymus epiſt. 13. ad Paulinum. Cæterùm longè alio, ac planè contrario ſpiritu Vigilantius, primus, hoc ſæculo, aggreſſus eſt improbare ad loca ſancta peregrinationes, de quo ſuo loco.

Quatenus SS. quidā PP. videā-tur improbare peregrinationes.

Ariani in Oriente, prætextu promulgatæ legis in Occidente à Valentiniano, (iuncto Theodoſij nomine, de more) qua profeſſoribus Concilij Ariminenſis colligendi conuen-
B tus facultas impartiebatur, conueniendi ſibi vindicantes auctoritatem, omnia perturbabãt, contra quos Theodoſius reſcribit ad Luſignium Præfectum Prætorio [a].

Demophilus Conſtantinopolitanus Arianorum Epiſcopus, moritur, ſufficiturque in eius locum Marinus, & paulò pòſt Dorotheus. Socrat. atque Sozom.

Eodem anno reſcribit Theodoſius de non diſtrahendis reliquijs Martyrum [b], idq; occaſione quorundam Pſeudomonachorum, venditantium reliquias Martyrum, de quibus & Aug. de oper. Monach. cap. 28.

a l. 1. de his qui relig. contend. C. Theod.
b l. vlt. de ſep. violat. C. Theod.
Diſtractio reliquiarū lege vetatur, ex qua occaſiōe.

S. Ioan. Chryſoſtomus hoc anno, præcedentibus prophetijs, presbyter ordinatur, col-
C ligitur id ex Palladio in Dialogo Marcellino Comite, & Leone Auguſto, oratione de vita S. Ioan. Chryſoſtomi, dum aiunt ipſum duodecim annos exegiſſe in presbyteratu, vſq; ad Epiſcopatum. A quonam verò ordinatus fuerit duorum Catholicorum Antiſtitum, Socrates [c] affirmat ab Euagrio Paulini ſucceſſore, alij à Flauiano; eius certè cōmunicationis fuiſſe, & in eius Eccleſia miniſtraſſe, & conciones habuiſſe, ex ipſis homilijs conſtat, & in ea, quæ eſt de anathemate, videtur ſugillare ordinationem Paulini; admiranda quæ contigerunt in eius ordinatione, de columba deuolante in caput eius, & miraculis ab eo factis, Leo Aug. in orat. de vita eius.

Chryſ. 12. annos exigit in preſbyteratu.
c li. 6. c. 3.

Hoc anno docendi, pro concione populi, munus auſpicatus eſt, quòd probatur ex vna illarum, quas ad populum Antiochenum habuit, homiliarum, de imminente clade ob ſta-
D tuas ignominia affectas, quod certum eſt contigiſſe poſt ſequentem annum, vbi hæc habet: *Ecce ſecundùm hunc annum habeo veſtræ differens charitati, &c.* Quæ igitur ſcriptæ ſunt orationes ab ipſo, cùm Diaconus eſſet, aduerſus Gentiles, Iudæos, atque hæreticos, & de Anathemate, eas ſpeciali indulgentia, & iuſſu Flauiani, pro concione dixiſſe, credendum eſt, ceſſaſſe verò poſteà vſque ad Presbyteratum. Illo autem duodecim annorum ſpatio multò plures ad populum Antiochenum orationes habuiſſe, quàm quæ extant, credere par eſt. Interim tamen etiam Flauianus munus concionandi minimè prætermiſit. Colligitur ex fine 1. homil. in verba illa Iſai. Vidi Dominum, &c. Vbi ſuam orationem torrenti, qui cum ſtrepitu fertur, illius autem fonti leniter fluenti, comparat.

E Rurſum fertur de Chryſoſtomo apud Metaphraſten in eius vita, redargutum fuiſſe à pia muliercula, quòd eius orationes infrugiferæ eſſent, quod ſublimi genere dicendi vtens, à ſimplicioribus minus intelligeretur, ipſum è veſtigio mutaſſe iuuenilis naturæ inſtitutū, dictionemque faciliorem imis auribus accommodaſſe, ex quo conſecutus ſit, vt ab omnibus facillimè audiretur, atque publicis ac frequentibus acclamationibus os aureum diceretur. Quod perinde, ac inditum diuinitùs nomen, velut egregius titulus in eius ſcriptis hactenùs perſeuerat.

Monitus a vetula Chryſoſt. dimittit ſtylum.

Quam autem ex eius concionibus profecerit Antiochena ciuitas in eleëmoſynis erogandis, ex hom. eius ad eos 33. ſatis colligitur, quod quidem eſt admirandum. De Marcionitis, qui inter Chriſtianos Antiochenos latebant, quo modo ad Chriſtum eorū multitudo conuerſa ſit, habetur ex Metaphr. apud Chryſoſt. tomo 1. hac occaſione: Præſidis ciuitatis vxor

Marcionitæ ex miraculo cōuerſi.

grauì morbo laborabat, nec ex conuentu Marcionitarum ad orationem, poſt alia fruſtrà A
adhibita remedia, melius habebat; ſtatuerunt igitur, ſi, per Ioannem ſanaretur, hæreſim abdicare, deferunt illam ad fores templi, & auxilium precantur. Ioannes iubet afferri aquam, eamque à Pontifice benedictam, illi ſuperfundit, quam ſtatim ſanitas conſequitur, tum corporis, tum animæ, cùm in Chriſtum credidiſſet, qui & pro gratiarum actione magnam vim pecuniæ in egenos, & Xenodochia contulerunt. Qui reliqui erant Marcionitæ præſtigiatorem & Magum Ioannem appellabant, is autem cladem illis prædixit, quæ & conſecuta eſt, cum terræmotu corruens domus, in qua conuenerant, omnes oppreſsit, ex quo caſu multi correcti prauè ſentientium. Eos ſæpè Chryſoſt. ſuis concionibus exagitat.

Egregiam vero etiam operam nauaſſe Chryſoſtomum, cùm presbyter eſſet, aduerſus B
Gentiles, & plures eximios viros emiſiſſe ad eorum procurandam ſalutem ingenti cum eorum conuerſione, habemus in vita ex Metaphr.

S. Cyrillus Epiſcopus Ieroſolymitanus, hoc anno, Theodoſij octauo, migrat è vita, ſæpè pulſus, ſæpè reſtitutus. Extant eius Catecheſes in adoleſcentia elaboratæ. Hieronym. de ſcriptorib. Huic ſubrogatus eſt Ioannes, quem tempore perſecutionis, ſub Valente, Catholicos auerſatum eſſe, & cum Arianis & Macedonianis communicaſſe teſtatur S. Hieronymus in epiſt. 61.

Chriſti Annus 387. *Siricij Papa* 3. *Valent.& Theodoſij Impp.* 12. 9. *Valent. A. 3.* m *& Eutropio* *Coſſ.* C

Vexatus Ambroſ. per Auguſtam, fortiter agit.

INSTITVTAM perſecutionem perſequitur ardentiùs Iuſtina Auguſta in Auguſtum; qui magna in Deum fiducia nixus, conſtantiſsimè agens & ingenti, ac pio populi ſtudio munitus, ſuperior euadit. Legenda eſt concio, quam ad populum habuit in Auxentium, poſt epiſtolam 32. Promiſſis Tribunatibus & dignitatibus, aſportantibus Ambroſium in exilium; Euthymius quidam, domo in proximo conducta, & curru parato attendit per annum, vt illum abriperet, ſed diuino factum iudicio, vt anno euoluto, ipſe, eodem curru deportaretur in exilium, Ambroſio eum viatico proſequente. Palin. in vita. D

Auxentius elicit ab Imperatore edictum, quod ipſe conſcripſit, quo iuberentur Catholici ſacerdotes eijci Eccleſijs, & qui renuiſſent, occidi, Ambroſ. in Auxentium. Iubetur Ambroſius ab Imperatore per Tribunos, vt Baſilicam, & ſacra vaſa tradat; vt abeat, quo velit, qui velint eum ſequantur; qui, timenti populo, & ſolicitius cuſtodienti, proteſtatus eſt, eum pro concione alloquens, ſe nunquàm volentem, deſerturum Eccleſiam, nec vaſa traditurum; ſe, quantumuis militibus obſeſſa Eccleſia, non timere, & ſecurum eſſe in Dei prouidentia confiſum, non metuere arma, nec barbaros, qui mortem non timet, qui nulla carnis voluptate retinetur. *Si Tributum petit*, inquit Ambroſ. *non negamus; Agri Eccleſiæ ſoluunt tributum, &c.* ſecundùm Chriſtianam manſuetudinem dicere certum eſt, iuxta ſententiā Do- E
mini: *Ab eo, qui aufert veſtimentum, etiam tunicam noli prohibere, omni petenti te tribue, & qui aufert quæ tua ſunt, ne repetas.* Luc. 6. Simile quiddam habet Iſidorus Peluſiota ad Epagathum, lib. 2. epiſt. 48. & ipſe ſecundùm Chriſtianam manſuetudinem, cùm alioqui, ex Domini ſententia, Matth. 17. Si non à filijs Reges Tributum exigunt, quos ſubditos habent, multò minùs ab eis, quos ſibi ſuperiores agnoſcunt, abſque nota criminis inuaſæ tyrannidis, ſub quorum cura Principes omnes intelligant ſe ſub Paſtoribus eſſe oues, longeque impar eſſe à Paſtoribus oues, lac, & lanam exigere, cùm potiùs iſta, illæ teneantur paſtoribus exhibere. Si præteritarum rerum memoriam repetas, in his quæ ad Tributorum exactionem pertinent, id primum à Gentilibus Imperatoribus Eccleſia paſſa eſt: deinde ab Imperatore

An & quatenùs bona Eccleſiæ tributū præſtent.

Apoſta-

A Apoſtata, poſtea ab Ariano Principe Valente in Oriente. De alijs non legimus. Sub Va-
lentiniano puero Iuſtina Ariana tentauit. Catholici Principes in ditandis Eccleſijs muni-
ficentiſſimi fuerunt, qui ſi aliquando, neceſſitate ingruentium bellorum preſſi, indigue-
runt accipere ab Eccleſijs; id perquàm ſubmiſſo animo à totius Chriſtianæ religionis An-
tiſtite Romano Pontif. expetere conſueuerunt, & ab illo, paternæ charitatis affectu, pro
facultate, præſtantur. Obijcientibus, quòd per eleemoſynas in pauperes, eorum defenſio-
nem requireret, non negat, ſed & ambire confitetur: *habeo defenſionem, ſed in orationibus pau-
perum, &c.*

Obijciebant illud quoque: *Hymnorum*, inquit, *quoq; meorum carminibus deceptum populum
B ferunt planè nec hoc abnuo. Quid enim potentius quàm Confeſſio Trinitatis, quæ quotidiè totius populi
ore celebratur?* Hoc in tempore, inquit Paulin. primò Antiphonæ, hymni, ac vigiliæ in Ec-
cleſia Mediolanenſi celebrari cœperunt; & S. Auguſt. qui præſens erat. *Tunc*, inquit, *hymni
& Pſalmi vt canerentur, ſecundùm morem Orientalium partium, ne populus mœroris tædio contabeſce-
ret, inſtitutum eſt, & ex illo, in hodiernum retentum, multis iam ac omnibus penè gregibus eius, & per
cætera orbis imitantibus.* Confeſsionum lib. 9. cap. 6. & 7.

De iure Imperatoris in Eccleſias, idem Ambroſ. ſermone ad populum, eadem perſe-
cutione ardente: *Mandatur denique, trade Baſilicam. Reſpondeo, Non mihi fas eſt tradere, nec tibi
accipere, Imperator, expedit. Domum priuati, nullo potes iure temerare: domum Dei exiſtimas aufe-
C rendam? Allegatur, Imperatori licere omnia, ipſius eſſe vniuerſa. Reſpondeo, Noli te grauare Impera-
tor, vt putes te in ea, quæ diuina ſunt, imperiale aliquod ius habere. Noli te extollere: ſed ſi vis diutius
imperare, eſto Deo ſubditus, ſcriptum eſt, quæ Dei, Deo: quæ Cæſaris, Cæſari; ad Imperatorem palatia
pertinent, ad Sacerdotem Eccleſiæ, publicorum tibi mœnium ius commiſſum eſt, non ſacrorum.* Hæc
Ambroſ. cui potiùs auſcultandum eſt, quàm recenti hæreſiarchæ omnia Principibus tri-
buenti. Ambroſius, Tyrannum ſe appellantibus, mitiſſimè reſpondet. Et cùm Impera-
torem Comites obſecrarent, vti prodiret ad Eccleſiam, idque petitu militum ſe facere di-
cerent, reſpondit: *Si vobis inſſerit Ambroſius, vinctum me tradetis, &c. Denique etiam ſpeciali ex-
D preſſione Calligonus præpoſitus cubiculi mandare mihi auſus eſt. Me viuo, contemnis Valentinianum? ca-
put tibi tollo. Reſpondeo, Deus permittat tibi, vt impleas quod minaris, ego enim patiar, quod Epiſcopi,
tu facias, quod ſpadones, &c.* Ex epiſtola ad Marcellinam ſororem, cuius Eunuchi procaciam
Deus non ſiuit abire inultam, teſte D. Auguſtino contra Iulianum Pelagianum, de Eunu-
chorum concupiſcentia, libro 6. cap. 5. qui ſcripſit, ob concupiſcentiam, quamuis irrito co-
natu, Calligonum hunc, gladio vltore, punitum, meretricis confeſſione conuictum. At
de rebus triduo illo geſtis, idem ſanctus Ambroſius epiſtolam ſcripſit ad omnes Italiæ
Epiſcopos, quæ penitùs excidit, tantumque ſupereſt breue fragmentum apud S. Ioannem
Damaſcenum oratione 2. de Imaginibus. Sed quæ deinceps ſubſecuta, admiratione planè
digna ſunt. Vna Ambroſio pro eccleſiaſtica libertate pugnanti, omnia præſto fuerunt.
E Mirandum ſanè fuit, vniuerſum populum Mediolanenſem Epiſcopo potiùs, quàm Im-
peratori, tanto periculo ſuorum capitum, atque bonorum, ſtudere ardentiſſimis conati-
bus delegiſſe, ipſos mercatores lucri cupidos, vt aduerſus Imperatorem fauerent Ambro-
ſio, omnia contempſiſſe: & nobiles prætuliſſe crucis ignominiam Regiæ Pharaonis; ſed,
& (quod maioris admirationis fuit) milites ipſos, qui ad expugnandam Baſilicam acceſ-
ſiſſent, momento temporis eſſe conuerſos in defenſores; & qui venerant fundere in Baſi-
lica ſanguinem, mutatos, vnà fudiſſe cum Catholicis ad Deum preces. Sed quod nec ſic
quidem emolliretur Iuſtinæ animus, Deus, pro Ambroſij defenſione, Maximum com-
mouet, qui epiſtola ad Valentinianum (quæ in tom. 1. epiſtol. Roman. Pontif. extat)
cum piè, & grauiter commonet, & deterret à perſequenda pietate, ex qua colligitur vexa-
tionem

Imperatori nullum ius in Eccleſijs.

Max. Tyrãnus de-

terret Valentinian. à pſequenda pietate. Corpora SS.MM. Geruaſij & Protaſij diuinitùs reuelata effodiútur, & vetera miracula renouantur.

tionem illam, per nefarium illud edictum, Italiam, Romam ipſam, cæteraſque prouincias peruaſiſſe, de quo pio Maximi, pro fide Catholica, officio, Theodoret. lib. 5. cap. 24. Sed ne ſic quidem Iuſtina ceſſante ab exagitando Ambroſio, SS. MM. Geruaſij, & Protaſij corpora diuinitùs reuelata effodiuntur, ad quorum aſpectum, & contactum, vetera miracula renouantur, cœcus notiſſimus illuminatur, dæmones effugantur, ſanitates efficiuntur. Ambroſ. epiſt. ad ſororem 85. & ſerm. 91. Sed & Auguſt. Confeſſ. 9. cap. 7. & de Ciuit. Dei, 22. c. 8. & ſer. de diuer. 39. *Tanta*, inquit *gloria martyrum etiam ego teſtis fui, vbi Mediolani eram, facta miracula noui, &c.* A

Ex quo tempore inuentionis SS. reliquiarum ſedari cœpit perſecutio, ait Paulinus, cùm tamen adhuc intra Palatium Ariani cum Iuſtina, tantam Dei gratiam deriderent, & miracula calumniarentur. S. igitur Ambroſius ſic ſacra pignora recondidit, vt ex eis partem aliquam ſibi ſeruaret, erogandam in diuerſas Eccleſias, à quibus ardenter expetebantur, vt in eorum honorem baſilicas vel erigerent, vel in iam ædificatis, reponerent, quod Romæ factum eſt à Veſtina nobili, & prædiuite fœmina, earum nomine titulo erecto, quem poſteà Innocentius Papa dedicauit; vt Fundis, à S. Paulino, vt Brixiæ à S. Gaudentio, vt in Gallijs, vt eſt apud Turonenſ. de glor. Martyrum; & in Norico, & denique in Africa apud Auguſtinum de Ciuit. Dei [a]. Iuſtina, quæ palàm Ambroſium perſequi, rubore ſuffuſa, deſierat, eundem clàm aggredi pertentauit, immiſſo ſicario, qui vt eum confoderet, ad cubiculum vſque penetrans, diſtricto gladio, manu obrigente, non prius quàm ſe miſſum à Iuſtina confeſſus eſt, eius vſum obtinuit; poſt mortem etiam Iuſtinæ, quidam Aruſpex, in cauſa maleficiorum, dum torqueretur à Iudice, clamauit, acrius ſe ab Angelo Ambroſij cuſtode torqueri, & confeſſus eſt immiſiſſe aliquando ſe dæmones, qui illum internecarent, qui ne ad domum quidem ipſius accedere ſe poſſe renunciârunt, igne quodam inſuperabili ſic communitam, vt inde, etiam longè poſiti, vrerentur; ex Paulino in vita. B C

a li. 22. c. 8

Miraculis protegitur Ambr.

Sicarium immittit Iuſtina in Ambroſ.

Contigit autem ad eximiam ſancti Paſtoris gloriam, & eum perſequentium confuſionem, vt, cùm hoc ipſo anno aduentus Maximi in Italiam timeretur, ipſum ſanctum Sacerdotem, ſupplices ipſi Auguſti, ad eum auertendum, Legatum iterum deſtinare opus haberent; cuius Legationis relatio habetur apud ipſum Ambroſium epiſtola 27. ad ipſum Valentinianum, de qua & Paulinus his verbis: *Ipſum verò Maximum à communionis conſortio ſegregauit, admonens, vt effuſi ſanguinis Domini ſui, & (quod eſt grauius) innocentis, ageret pœnitentiam, ſi ſibi apud Deum vellet eſſe conſultum*; quæ quidem ſic intelligenda ſunt, quòd Treueris cùm eſſet, nec cum ipſo voluit communicare, nec cum Epiſcopis illi communicantibus, quòd eſſent partis Ithacianæ. Epiſtolæ Ambroſij hæc concluſio fuit: *Vale Imperator, & eſto tutior aduerſus hominem, pacis inuolucro, bellum tegentem*; quam prudentem ſancti viri admonitionem, & quaſi diuinam prædicationem, dum non aduertit, aut non magni facit Imperator, penè incautus opprimitur. ſi quidem Domino intimo ſuo, conſiliorum, & actorum omnium adminiſtro, ad pacem firmiùs ſtabiliendam miſſo, eoque officijs, & muneribus ampliſſimis à Maximo, callidè, quaſi dementato, miſſa cum eo exercitus parte, quaſi Valentiniano auxilio aduerſus barbaros Pannonijs imminentes, clàm & ipſe ſubſecutus cum reliquo exercitu, improuiſus in Italia, ingenti cum Valentiniani terrore, apparuit. Fuga itaque lapſus, cum Iuſtina matre Theſſalonicam nauigat, quo & paulò pòſt venit Theodoſius, ibique bellum in maximum decretum, & Galla ſoror Valentiniani Theodoſio in coniugium tradita. Ex Zoſimo lib. 4. Suidas porrò, verbo, Valentinianus, ait, Theodoſium reddidiſſe Catholicæ fidei Valentinianum, à Iuſtina matre corruptum, ob quam cauſam à Maximo eijci Imperio à Deo permiſſus erat, cuius ad eum & verba recitat. D E

Ambroſ. legatus ad Maximū.

Factum

A Factum eſt, diuino conſilio, Pacatus ait in Panegyr. Theodoſij, vt & Maximus innocentis Gratiani ſanguinis reus, ſceleri ſcelus adderet, quo Theodoſio in eum pugnandi, vincendique neceſsitas imponeretur, daretque tandem ille de cruenta, violentaque tyrannide pœnas.

Auctor eſt Socrates, Maximum miſiſſe Legatos ad Theodoſium, à quo nec excepti, neque excluſi fuêre, cùm tamen expeditio ſub ſilentio pararetur. Maximus in Italiam tranſgreſſus, eum magna clade affecit, & nobiles in primis tunc vrbes, Placentiam, Regium, Brixillum, Claternam, Mutinam, Bononiam, alias, diripuit, diruit, ciues in ſeruitutem abduxit, de qua clade Pacatus in Panegyr. S. Ambroſius epiſtola ad Fauſtinum 8. & ad Seuerum, 57. ſed mira quadam diſpenſatione factum eſt, vt licèt in S. Ambroſ. Maximus perinfenſus eſſe videretur, cùm ipſius communionem, & communicantium ſecum Epiſcoporum paulò antè eſſet execratus, & eum duriùs appellaſſet, ab eo alienatus diſceſsiſſet, vt percuſſores poſt eum miſſurus crederetur, nihilominùs nec ipſi, nec eius Eccleſiæ Mediolanenſi quidquam negotij faceſsitum appareat; alijs tamen ipſe vero commiſerationis affectu, ſic compaſſus eſt, vt ad redimendos captiuos etiam opes ſacras Eccleſiæ profuderit, quod ipſe innuit Offic.28.cap.2. quod in eo laudauit Auguſtinus, & imitatus eſt. Poſsidius vitæ S. Auguſtini, cap.24.

Maximus irrumpẽs in Italiam aliquot vrbes vaſtat.

B

C Maximus incuſſo omnibus terrore, quaſi mitior redditus, omnes ſibi conciliare ſtudet: Iudæos, pro quorum Synagoga incenſa, Edictum Romam miſerat (Ambroſ. epiſt.29. Gentiles, indulgendo, illis adempta, per Gratianum ſacrificia, & reſtituendo in Capitolio, Aram Victoriæ, ob quæ Symmachus Conſularis, plena oratione, eum coram laudauit. Socrat.[a] Catholicos demùm, eorum eximium ſe profitens defenſorem, quod probat, præter illa, contra Priſcillianiſtas, ſupra dicta epiſt. eius ad Siricium Papam, quæ extat in volum. epiſt. Rom. Pont.

[a] *li.5.c.14*

D Hoc anno Præfecturam Vrbanam geſsit Pinianus, qui adhuc Gentilis, Melania iuniore Chriſtiana vxore ducta, perfectus ab ea Chriſtianus redditus eſt. Reſcripta plura in Cod. Theod. Pallad. in Lauſiacis.

Chriſti Annus	*Siricij Papa*	*Valent.& Theodoſij Impp.*		*Theodoſio 2.m & Cynegio Coſ.*
388.	4.	13.	10.	

OCCASIONE belli in Maximum, nouo tributo impoſito, Antiocheni furentes, ſtatuas Flacillæ vxoris iam defunctæ, & ipſius Theodoſij deturbant, & contumelioſè raptant.

Antiocheni ob impoſita tributa ſeditioſè agũt.

E Flauianus Epiſcopus ad placandum Imperatorem Legatione ſtatim ſuſcepta, in media via, Duces, milites, & Iudices offendit, qui ad facinus vlciſcendum Antiochiam properabant. Chryſoſt. homil.3. ad populum Antiochenum. Septem poſt diebus à concepto facinore. Idem homil. quæ ſecunda eſt ad pop. Antiochen. grauitatem delicti deplorat, & ad pœnitentiam hortatur. Auditum cùm eſſet Antiochiæ mitti Duces, & Iudices, plurimi diffugiunt, cædes, & direptionem timentes; quorum aduentu plurimi in carcerem coniecti, reliqui mœrore, & horrore conſternati agebant: ciuitate Metropoli dignitate ſpoliata, locis publicis, & publico vſui mancipatis, balneis, Theatris, foris clauſis.

Quo in miſerabili ſtatu cùm eſſet ciuitas, ſanctiſsimi Monachi circumcirca poſiti, miſeratione moti, in vrbem confluunt, ciuibus conſolationem, quam poſſent, allaturi, &, vnà cum Sacerdotibus, Iudices demiſsiſsimis precibus obſecraturi, vt ſupplicium differrent, donec Imperator conueniretur; quo tandem impetrato, illi quidẽ ad ſua redierunt, Chry-

ſoſtomus verò qui aſſiduè per eos dies populum concionibus conſolatus erat, eos ad gratiarum actionem excitat, homil. 11. 12. 13. & 16. qua populum adhuc timentem, quidnam ab Imperatore referret Epiſcopus, confirmat; & in eos inuehitur, qui publicè conſolationem de quodam Gentili audiſſent. Reuertitur interim Epiſcopus Flauianus, venia ab Imperatore impetrata, (cuius pulcherrimam, & commiſerationis plenam orationem apud Imperatorem refert Chryſoſtomus homil. 3.) & cum ſuis iucundiſſimum, & ſanctiſſimum Paſcha agit, tota lætitia perfuſa ciuitate, & tum habuit Chryſoſtomus eam homil. quæ 20. inſcribitur. A

Eam tantam clementiam Theodoſij, non in parcendo tantùm, ſed quàm celerrimè veniam impartitam nunciando, Themiſtius quoque philoſohus orat. 5. eximiè prædicat; hæc eadem Theodoret. Sozom. Zoſim. Nicephor. ſed aliqua non verè, omnium certiſſimus auctor eſt S. Chryſoſtomus, vt actor, & inſpector. B

Olympias qualis, & quàm fœmina.

Olympiadem clariſſimam fœminam, Anyſij ſecundi Comitis filiam, Ablauij (penes quem ſumma rerum ſub Conſtantio fuit) neptem, Nebridij PP. ſub Conſtantio, nurum, Nebridij Iunioris relictam viduam (cùm vixiſſet cum eo 20. tantùm menſes) locupletiſſimi hæredem patrimonij, ætate, & forma florentem, ſtudet Theodoſius Imperator hoc anno in coniugium dare Elpidio Hiſpano, cognato ſuo, quòd illa disertè recuſauit, cum diceret: *Si*, inquit, *me vellet Rex meus copulari viro, nunquàm priorem mihi abſtuliſſet.* Quo reſponſo accepto, Theodoſius Præfecto Vrbis mandat, vt omnem eius ſubſtantiam cuſtodiat, quouſque trigeſimum ætatis implerit annum. Ille accepta procuratione Regia, eam adeo vexabat, ab Elpipio ſubmiſſus, vt nullam haberet facultatem, vel cum inſignibus Epiſcopis agendi, vel Eccleſiam ipſam ingrediendi, vt his anguſtijs coacta, præ angore animi, coniugalem eligeret vitam. Illa contra, his oblectata magis, & Deo gratias referens, Imperatori ita reſcripſit: C

Eius prudentiſſima Epiſtola ad Imp.

Et Imperatori debitam, & congruam Epiſcopo virtutem in me humilem oſtendiſti, mi Domine, mandans graue onus meum cuſtodiri, cuius me diſpenſationis cura macerabat. Erit autem gratius, ſi iuſſeris id pauperibus & Eccleſiæ diuidi. Ego enim tamdudum, à vanitate, quæ ſolet ex hac largitione ſubſequi, metuebam, ne terrenis implicita, negligerem diuitias naturales: hæc Olympias. Reuerſus poſteà Theodoſius, à bello, contra Maximum feliciter geſto, cùm illius tolerantiam laboremque compeiſſet, in ſua eam libertate eſſe iuſſit. Quòd verò eandem Olympiadem fermè omnes virginem prędicent, conſtat ex epiſt. 2. S. Ioannis Chryſoſt. in additionibus, eam ſic appellatam, non tam corporis integritate, quàm incorruptione morum, & bonorum operum luce, quibus ornata erat. In ſua autem, in omnibus poteſtate relicta, durum vitæ genus amplectitur; abſtinet animatis omnibus, balneaſque nunquàm adit. Nectarius Epiſcopus Conſtantinop. adeò eam fuit admiratus, vt etiam in Eccleſiaſticis rebus illi obtemperaret. Sanctiſſimis pluribus Epiſcopis, quorum religioſa conſuetudine vtebatur, in quibus, Amphilochius Iconij, Petrus Sebaſtiæ, Baſilij frater, Epipha. Conſtantiæ Cypri, Epiſcopi, pecunias largiſsimè, & villas donauit. Optimo quoq; in Ponto Epiſcopo, CP.li morienti oculos clauſit: hæc ob inſignia virtutum merita, licèt nondū annis ad id munus apta, creata eſt Eccleſiæ Conſtantinop. Diaconiſſa, quod miniſteriū expleuit magna totius Eccleſiæ laude, vt ne inuidis quidem, & obtrectatoribus, nec ſuſpicandi de ſe aliquid indignum, occaſionē dederit. D E

Olympias vidua, nō virgo.

Diaconiſſa ante legitimam ætatem.

Theodoſ. ſe parat ad bellū precibus Monachorū.

Theodoſius ad periculoſum in primis bellum, in quo de ſumma rerum agebatur, ſe parans, diuinum ante omnia ſibi numen conciliare ſtuduit, per ſanctiſſimos Anachoretas, & Monachos, ad quos in Aegyptū legatos miſit, & in primis ad Ioan. ſanctiſſimum Anachoretam, quem & de belli euentu conſuluit, de qua re Auguſtinus de Ciuit. Dei [a], & Ruſin. [b] & Euagr. vitæ SS. PP. [c]

a li. 5. c. 26
b 2. cap. 32.
c cap. 1.

Sed

A Sed & celeberrimum quendam Monachum, Senuphium nomine, vt apud ſe haberet, euocauit. At is, anceps, cùm & obſequi Imperatori vellet, & cellam deſerere nollet, diuino inſtinctu, præclarum conſilium inijt, fide plenum: nam cùm ſuperhumerale ſuum, & baculum in cœlum ſuſtuliſſet, Dominum ſic obſecrauit: Da Deus huic ſuperhumerali, & baculo, vt tantùm poſſit, quantum ego ipſe ſi illic adeſſem, illiſque ad Imperatorem miſſis, mandat, vt ſuperhumerali caput contectus, & manu baculum geſtans, audenter, ante omnes procedat in hoſtes, incruentam reportaturus victoriam. Sic egit Imperator, magna fide nixus; ſic victoriam obtinuit. Feſtum Imperator nominauit hunc diem, & nunc quoque poſt tantum tempus, magnificè celebratur ab Alexandrinis, & nominatur νικήτωρ ab imagine: ab eis enim Imperatori facta eſt ſtatua, eo, quo tunc modo armata, ſic apud Metaphr. 31. B Ian. in Actis SS. Cyri, & Io. Eadem breuiter Glycas annal. p. 4. Sed an hoc anno, cum contra Maximum proceſsit, an poſteà, cùm contra Eugenium, an alijs bellis, hæc contigerint, incertum.

Præclarũ fidei factũ ſancti Monachi.

Rurſum verò pluribus hoc anno Reſcriptis aduerſus hæreticos datis, viam ſibi ad victoriam muniuit [a], & l. 12. interdicit altercationes de Religione, ex quibus redarguitur Socrates [b], aſſerẽs, omnibus, præter Eunomianos, conceſſiſſe priuatos conuentus, & Eccleſias extra Ciuitates.

a l. 14. de hær. l. 15. et 16. C. Th.
b li. 5. c. 26

His igitur præſidijs munitus Theodoſius aduerſus Maximum mouet, & Sciſciæ in Pan-C nonia adeptum, cum ſemper victore exercitu confligit, & profligat; mox longiùs progreſſus, Marcellinum eius fratrem, alterius exercitus Ducem, item profligat, & Aquileiam contendit, quo ſe incluſerat Maximus, quem ſui ipſius milites captum ad Theodoſium perducunt, & inclinante Theodoſio ad miſericordiam, milites indignati de conſpectu abreptum, obtruncant. Andragius claſſis Præfectus, audita Maximi nece, ſe dat præcipitem in fluctus: ſequuta eſt mors Victoris pueri, Maximi filij, iam Auguſti appellati, quem Arbogaſtes Comes confecit. Hæc ex Zoſimo, Pacato, & alijs, breuiter. Hac victoria Gallia, Hiſpania, Britannia, Italia, & omne denique Occidentale Imperium recuperatum, & Orientale tutum redditum eſt. Retexit S. Ambroſ. tot ac tanta à Deo impartita Theodoſio D beneficia, epiſt. 29.

Theodoſ. victor Occidentale reſtituit Imperiũ.

At Theodoſius non tam victoriæ tantæ claritudine illuſtratus eſt, quàm clementia, ipſo maximè hortatore Ambroſio, qui ad eam venit Aquileiam, & epiſt. poſt, ad eum ſcripta 29. *Inimici tui filias, inquit, reuocaſti, nutriendas, apud affinem, dediſti, matri hoſtis tui, miſiſti de ærario tuo ſumptus:* plura, & præclara de eius clementia, Pacatus in Panegyr.

Theodoſ. clemẽtia.

Sed & inde maximam Theodoſius conſecutus eſt laudem, quod ſumma rerum potitus, integrum tamen Occidentale Imperium reſtituit Valentiniano.

Aquileiæ cùm eſſet, ad Tripholium PP. aduerſus res à Maximo geſtas reſcripſit [c], & Mediolanum cùm veniſſet, aduerſus Maximi Acta item reſcripſit. [d]

c l. 6. de infr. his quæ ſub tyran.
d l. 7.

E Hoc ipſo anno, ante victum Maximum, Theophilus Alexandrinus legatum Iſidorum miſit in Italiam cum literis, atque muneribus, vt alterutri, qui vinceret, eadem traderentur (Socrat. 6. cap. 2.) re detecta, Iſidorus Alexandriam profugit, atque hac cauſa Theophilus, adeò pòſt pro Iſidoro laborauit, hic prædiues fuit, & largiſsimus in pauperes, priùs fuit in Nitria Monachus, inde in presbyterum aſcitus Eccleſiæ Alexandrinæ, vt modò presbyter, modò Monachus appelletur. Pallad. in Lauſiac. hoc nomine infelix, quod Origeniſta fuit.

Interim Conſtantinopoli, antequàm pugnaretur, vulgatum cùm eſſet, Theodoſium profligatum, Ariani ægrè ferentes, quòd Eccleſia intra vrbem habere prohiberentur, furore perciti, Nectarij Epiſcopi domum incendunt, pòſt verò, audito nuncio de Theodoſij

victoria,magno timore perculſi,per Arcadium filium veniam petunt,& impetrant. S. Ambroſ.epiſt.29.ad Theodoſ. A

Aug. ab Ambr.baptizatur. Quæ Catechumen⁹ ſcripſerit.

Hoc ipſo anno,Paſchali tempore, Auguſtinus, qui trigeſimo primo ætatis ad Chriſtum conuerſus erat,& 32.& 33.perſeuerauerat Catechumenus, & libros contra Academicos de vita beata,& Soliloquia ſcripſerat,34. ſuæ ætatis,Mediolani à S.Ambroſio, cum Adeodato filio,& Alipio ſocio baptizatur.Ex pluribus locis eius inuicem collatis,hoc efficitur;de ſuo baptiſmo ipſe Confeſſ.9. cap.6. in quo de admirabili indole,& ingenio filij, fertur Ambroſij nomine ſermo inſcriptus hac de re 92. inter ſermones Ambroſij,confictus, inſulſus, & ſalſus.

De moribus Eccleſiæ Catholicæ Romæ ſcrib. De Manic moribus. Tres de lib. arbit.

Auguſtinus, ſuſcepto baptiſmo cum matre,filio, & ſocijs reuerſurus in Africam, Romam venit; vbi aduerſus inſolentem iactationem Manichæorum de ſua falſa & fallaci continentia,vel abſtinentia,ſcribit de moribus Eccleſiæ Catholicæ, vbi quæ Romæ vidit,Collegia,ſeu Monaſteria virorum, & fœminarum, præſtanti florentia,abſtinentia, & morum diſciplina commemorat:item de moribus Manichæorum, ſcribit etiam Dialogum,in quo de anima multa quæruntur. Ibidem,quærit vnde ſit malum, quæ diſputatio tres libros peperit,qui appellati ſunt de libero arbitrio, quorũ ſecundum & tertium poſt in Africa preſbyter ordinatus,terminauit.Retract.lib.1.cap.7.8.9. B

Per hoc tempus,cùm eſſet Theodoſius Mediolani, & Ambroſius Aquileiæ, ex aliqua Eccleſiaſtica cauſa,contigit,vt in partibus Orientis, cùm Monachi per gentes cum Pſalmodia,ex conſuetudine, vſuque veteri, ad celebritatem Machabæorum Martyrum, Valentiniani hæretici (propiores Gentilibus cùm 32 deos colant) iter prohiberent, qua illi moti inſolentia,fanum eorum in quodam rurali vico tumultuariè conditum incenderent; itemque Synagogam Iudæorum, quòd ipſi quoque inſultaſſent Chriſtianis. qua de re Comes Orientis relationem direxit ad Imperatorem, qui reſcripſit vindicandum in cæteros, Synagogã ab ipſo reædificandam Epiſcopo, quo auctore incenſa dicebatur. Epiſcopi Orientis ſanctum virum Ambroſium, quòd plurimùm poſſe apud Imperatorem nõ ignorarent, interpellant,cum de alijs Eccleſiæ oppreſsionibus, per eius Magiſtratus; tum de hac maximè,vt cum eo agat:egit igitur ſtatim per literas,& quidem acerrima libertate,& paulò poſt coram,epiſt.illa num.29. eſt valdè inſignis, & digna, quã omnes Principes legant,ſed & ſacerdotes,aliqua inſigniora delibemus: *Neq; Imperiale eſt*,inquit,*libertatem dicendi negare;neq; ſacerdotale,quòd ſentiat non dicere,&c. Hoc intereſt inter bonos,& malos Principes,quod boni libertatem amant,ſeruitutem improbi.* C D

Inſignis epiſt. Ambroſij ad Theodoſ. Legant eã Principes, legãt & ſacerdotes.

Nihil etiam in ſacerdote tam periculoſum apud Deum, tam turpe apud homines, quàm quòd ſentiat,non liberè denunciare,&c. Malo igitur,Imperator,bonorum mihi eſſe tecum, quàm malorum conſortium:& ideò clementiæ tuæ diſplicere debet ſacerdotũ ſilentium, libertas placere. Nam ſilentij mei periculo inuolueris,libertatis bono iuuaris. Non ergo importunus indebitis me interſero, alienis ingero; ſed debitis obtempero,mandatis Dei noſtri obedio, quod facio primùm tui amore,tua gratia,tuæ ſtudio conſeruandæ ſalutis. Si id mihi vel non creditur,vel interdicitur, dico ſanè diuinæ offenſæ metu,&c. Si in cauſis Reipublicæ loquar (quamuis etiam illic iuſtitia ſeruanda ſit) non tanto aſtringar metu,ſi non audiar. In cauſa verò Dei,quem audies ſi ſacerdotem non audias,cuius maiore peccatur periculo? Quis tibi verum audebit dicere,ſi ſacerdos non audeat? Noui te pium, clementem,mitem,atq; tranquillum fidem, ac timorem Domini cordi habentem,ſed plerumq; aliqua nos fallunt, habent aliqui zelum Dei, ſed non ſecundum ſcientiam. Ne igitur hoc etiam fidelibus animis obrepat, cauendum arbitror,&c. Accedens ad cauſam. *Iuſſiſti*,inquit,*vindicari in cæteros,ſynagogam ab ipſo ædificari Epiſcopo. Non aſtruo excedendum fuiſſe aſſertionem Epiſcopi.ſacerdotes enim turbarum moderatores ſunt, ſtudioſi pacis, niſi cum & ipſi mouentur iniuria Dei, aut Eccleſiæ contumelia. Sit aliquis iſte Epiſcopus feruentior* E

in exu-

A *in exuſtione ſynagogæ, timidior in iudicio. Non vereris, Imperator ne acquieſcat ſententiæ tuæ, ne præuaricetur, non times? Non etiam vereris, quod futurum eſt, ne verbis reſiſtat Comiti tuo? Neceſſe igitur erit, vt aut præuaricatorem, aut martyrem faciat; vtrumque alienum temporibus tuis, vtrumque perſecutionis inſtar, ſi aut præuaricari cogatur, aut ſubire martyrium. Vides, quò inclinet cauſa exitus, ſi fortè Epiſcopum putes, caueto martyrium fortioris: ſi inconſtantem, declina lapſum fragilioris; plus enim aſtringitur, qui labi infirmum coëgerit. Hac propoſita conditione, puto dicturum Epiſcopum; quòd ipſe ignes ſparſerit, turbas compulerit, populos compulerit ne amittat occaſionem martyrij, & pro inualidis ſubijciat validiorem. O beatum mendacium, quo acquiritur ſibi aliorum abſolutio, ſui gratia, &c. Quid*
B *ſi alij timidiores, dum mortem reformidãt, offerant, vt de ſuis facultatibus reparetur ſynagoga? &c. Erit igitur locus Iudæorum perfidiæ factus de exuuijs Eccleſiæ; & patrimonium, quod fauore Chriſti acquiſitum eſt Chriſtianis, hoc transferetur ad donaria perfidorum? &c. Quanto autem periculo inſtaurari quis tentaret incenſa ædificia Iudæorum, reuocat in memoriam, quæ dicta ſunt ſuperius de prodigijs, quæ acciderunt ſub Iuliano conante iterum reædificare templum Hebræorum Ieroſolymis, &c.* Ad poſtremum verò iniuſtè agi conteſtatur, cùm quid de Eccleſia, vel ſacerdotibus decernitur, abſq; ſacerdotum conſilio, atque ait: *Certè ſi mihi parum fidei defertur, iube adeſſe, quos putaueris Epiſcopos: tractetur, Imperator, quid ſalua fide agi debeat. ſi de cauſis pecuniarijs Comites tuos conſulis: quantò magis in cauſa religionis, ſacerdotes Domini æquum eſt conſulas, &c.*

C Cùm Theodoſius his acceptis literis, non tamen reuocaret iuſsionem, Ambroſius, Mediolanum reuerſus, quod fuerat comminatus, niſi in regia audiretur, fore, vt in Eccleſia, ſpectante populo, in eum dicturus eſſet, ſacerdotali libertate perfecit. nam præſente in Eccleſia Theodoſio, capta occaſione de baculo nuceo, ex Hieremia, ſecundùm LXX. quàm ſalubris eſſet ſacerdotalis obiurgatio, pluribus demonſtrauit, & repetitis, quæ ſcripſerat, vehementi inuectus eſt in eum apoſtrophe, vim eidem addens ex perſona, quam faceret, loquentis in eum Domini, hiſce verbis: *Ego te, ex vltimo, Imperatorem feci: Ego tibi exercitum inimici tui tradidi: Ego tibi copias, quas ille aduerſum te exercitui ſuo præparauerat, dedi: Ego inimicum tuum in poteſtatem tuam redegi: Ego de ſemine tuo ſupra ſolium regni conſtitui: Ego te triumphare ſine labore feci: Et tu de me inimicis meis donas triumphos?* Cui, deſcendenti de exedra,
D Imperator ait: *Contra nos, te poſuiſti hodie Epiſcope.* At ille reſpondens, ait, non ſe contra ipſum, ſed pro ipſo fuiſſe locutum. Tunc Imperator: *Re vera,* inquit, *dura præceperam contra Epiſcopum, de Synagoga reparanda.* In Monachos verò vindicandum eſſe, à Comitibus, qui in tempore aderant, dicebatur. Quibus Epiſcopus: *Ego quidem cum Imperatore nunc ago: vobiſcum verò mihi aliter agendum eſt.* Atque ita obtinuit, vt illa quæ ſtatuta fuerant, reuocarentur. Nec prius ad altare accedere voluit, niſi fide ſua Imperator illum agere debere teſtaretur. Hæc plenius habentur apud Paulinum in Vita. & in epiſt. citata 29. ad Theodoſ. & in 18. edita ad ſororem.

Oratio Ambroſ. plena libertatis apud Imp. coram etiam pop.

E Gentiles Senatores abuſi nomine totius Senatus, petunt à Theodoſio, vt Aram Victoriæ à Maximo in Capitolio reſtitutam, permanere velit, intercedit Ambroſius, & vt tollatur, impetrat, epiſt. 15. Edit. Rom.

Exemplum conſtantiæ ſuæ refert S. Ambroſ. 2. lib. Offic. quos poſt redemptos captiuos ſcripſit: *Meminiſtis ipſi, quoties aduerſus regales impetus pro viduarum, imò omnium depoſitis, certamen ſubierimus? commune hoc vobiſcum mihi, recens exemplum Eccleſiæ Ticinenſis proferam, quæ vidua depoſitum, quod ſuſceperat, amittere periclitabatur, &c.*

Ambroſ. conſtãtia. De officijs quãdo ſcripſerit.

Fauſtinus, & Marcellinus ex Schiſmate Vrſicini, inhærentes Schiſmaticis Luciferianis, aduerſus Orthodoxos, librum à ſe ſcriptum, Theodoſio obtulerunt, eius auxilium implorantes, (cuius meminit Gennadius in ſcriptoribus [a].) quo lecto, vel ignorans ipſos

[a] cap. 16.

fuiſſe Schiſmaticos, vel quod perperam putaſſet reperiri fidem in Schiſmate, cùm & qui ob- A
tulerunt, in omnibus profiterentur, ſeſe Catholicæ fidei defenſores, ob eamque cauſam
vexari à Catholicis, vel hæreticis Arianis; errore deceptus, vt homo puræ, & ſinceræ fidei,
ſuo eos fouere voluit Reſcripto; ſed monitus pòſt à Catholicis Epiſcopis, omnes eorum
conatus irritos reddidit, adeò, vt poſthac nulla amplius mentio reliqua fuerit Lucife-
rianorum Schiſmaticorum. qui verò apud eos ſanioris fuère conſilij, ad Eccleſiam ſe aggre-
gârunt, vt Gregorius Bæticus Elliberinus Epiſcopus, de quo ſanctus Hieronymus in lib. de
ſcriptor. cuius extat liber de Trinitate ad Gallam Placidiam, ſed nomen Placidiæ videtur
mendoſè additum, cùm Galla Placidia iam tum infantula lactens eſſet, ſed Galla eius mater B
vt filia Iuſtinæ Auguſt. Arianæ fœminæ, eiuſmodi inſtitutione indigeret. eſt celebris no-
mine ſanctitatis in Eccleſiaſticis tabulis 24. Aprilis. Floruere in ea prouincia per id tem-
pus alij præſtantes viri, Fæbadius, qui & ipſe de Trinitate, contra Arianos ſcripſit, & alia
opuſcula. Pacianus quoque Barcilonenſis Epiſcopus, caſtitate, & eloquentia commenda-
tus, cuius eſt inter talia, nobilis illa lucubratio aduerſus Nouatianos. haud ita pridem de-
ſierat ex hac vita Aquilius Seuerus nobilis ingenij, & generis vir, cuius meminit Hie-
ronymus.

Greg. Eliberinus Epiſcopus, ſcripſit de Trinit. ad Gallã A. Fæbadius & ipſe de Trin ſcripſit cõtra Arian. Pacianus Barcil. ſcribit contra Nouat. Aquilius Seuerus nobilis ſcriptor.

Commentitiæ Chromatij Epiſcopi Aquileienſis, & Heliodori Epiſcopi Altinenſis epi-
ſtolæ ad Hieronymum, & Hieronymi ad ipſos, hoc anno datæ feruntur. falſa, quæ de Sy- C
nodo in ea ſcribuntur, & cætera, quæ ibi habentur. Verum tamen eſt, ipſum S. Hierony-
mum perbreuem ſanctorum collectionem elaboraſſe, eamque ad eoſdem Epiſcopos
miſſam, toto Chriſtiano orbe vulgatam eſſe, de qua latè Caſsiodorus in diuinis lectionibus,
cap. 32. Vitas PP. Confeſsiones fidelium, paſsiones Martyrum legite conſtanter, quas, inter
alia, in epiſtola S. Hieronymi ad Chromatium, & Heliodorum deſtinata. procul dubio re-
peritis, qui per totum terrarum orbem floruere, vt ſanctorum imitatio vos prouocans ad
cœleſtia regna perducat. quæ quidem Hieronymi lucubratio non niſi poſt annos quatuor
dici poteſt elaborata. ſi quidem in lib. de vir. illuſtrib. nullam de ea facit mentionem, quam
poſt ann. 4. ſcripſit.

Commentitiæ quædam Hieronymi epiſtolæ.

Palladius Galata hoc anno Alexandriam petijt, qui tum ex eis, quæ ibi eremum Aegy- D
pti peragratus, vidit, tum ab alijs audiuit, ſcripſit poſteà Commentarium ad Lauſum Præ-
fectum, quam ob cauſam eundem librum interdum Lauſiaca appellarunt, cui & titulus il-
le præfixus alicubi reperitur, Paradiſus Heraclidis. Manſit cum Euagrio Pontico in Ere
mo aliquot annis, cuius conſuetudine erroribus Origenis imbutus eſt. Hieronymus ad
Cteſiphontem, & procemio aduerſus Pelagianos, & Epiphanius apud Hieronymum epiſt.
60. ad Ioannem Ieroſolymitanum Epiſcopum, monens vt caueat Palladium Galatam,
Origenis hæreſim prædicantem; quòd is, morbi cauſa, deſerta eremo Nitriæ, abijſſet in Pa-
læſtinam, qui & ille creditur fuiſſe, qui Paulam de hac hæreſi tentauit, & à Hieronymo fuit E
confutatus; & de Paula, aduerſus eundem Hieronymum, ſcripſit, cap. 20. in Lauſiacis, quaſi
is Paulam à via perfectionis abduxiſſet. pòſt recedens à Palæſtina, in Bithyniam, Catholici
perſona inducta, & inter Catholicos conſueſcens, in Ioan. Chryſoſtomi ſe amicitiam inſi-
nuauit, & perſecutionum cum eo particeps fuit, Helenopolis Epiſcopus factus, in Lauſia
cis, cap. 22. qui, cùm eadem perſecutio magis inualeſceret, Romam profectus, ab Innocen-
tio Papa exceptus, & à Piniano, eiuſque coniuge Melania, iuniore, officioſè hoſpitio rece-
ptus eſt, Lauſiacis, cap. 49. Is ſcripſit Dialogum de vita Sancti Ioan. Chryſoſtomi, (licèt
Palladium illum, qui interloquitur, diuerſum eſſe oporteat ab eo, de quo agimus) qui mu-
tata interdum perſona, non mutauit animam impietate refertam, cuius non leue eſt argu-

Palladij Lauſiaca.

mentum,

A mentum, quod eo libro, quem poſt eas turbas conſcriptum ab eo conſtat (nam in eo meminit de Melaniæ obitu, qui contigit poſt vrbis excidium) Origeniſtas complures laudauit, ipſumq; in primis Euagrium, Origenis erroribus infamatum, ad cœlum euexit.

Euagrius Ponticus à Sancto Baſilio lector ordinatus, à Gregorio verò Nazianzeno Cõſtantinopoli factus Diaconus, Nectario relictus: inde, cùm, diuino impulſu, coactus eſſet recedere, Ieroſolymam ad Melaniam ſe contulit: vbi mala valetudine diu affectus, pœnitentia anteactæ vitæ ductus, ex Clerico Monachus redditus, in Ægyptum profectus, in Nitriæ monte Monaſticam vitam exercuit ad decimum ſextum vſque annum. Palladius in Lauſiacis, capite 22. & 25. De eo ſanctus Hieronymus ad Cteſiphontem aduerſus Pelagia-
B nos, Origeniſtam fuiſſe affirmat, & ab his fluxiſſe Pelagianos, & plures libros ſcripſiſſe ad Virgines, ad Monachos, ad Melaniam, de impaſsibilitate, librum quoque quaſi de Monachis, multos in eo enumerans, qui nunquam fuerunt, & alios, quos fuiſſe Origeniſtas, & ab Epiſcopis damnatos, non dubium eſt, Ammonium videlicet, & Euſebium, & Euthymium, & ipſum Euagrium, Origeniſtam, quoque & Iſidorum, & multos alios, quos enumerare tędium eſt, vno Ioanne poſito in principio libri, quem & Catholicum, & ſanctum fuiſſe certum eſt, vt per illius occaſionem, cæteros, quos poſuerat hæreticos in Eccleſiam introduceret. quos per Orientem Græcos, & interprete diſcipulo eius Rufino, Latinos, plerique, ait, in Occidente lectitant.

Euagrius Origeniſta, plura ſcribit, Monachos, fingit, qui nunquam fuerunt, & alios ingerit hæret. Origeniſtas pro Cath.

C A Sozomeno, qui Origeniſtarum errores minimè exploratos habuit, plurimùm commendatur, recenſet eius lucubrationes Gennad. de viris illuſtr. cap. 22. nam pręter Vitas patrum, ſcripſit, inquit, multa Monachis neceſſaria, &c. Vixit, inquit, ætate, ſignis, & prodigijs pollens; erga Origeniſtas, vnde Pelagianus, propenſior, fidelior Palladius, qui in eremo ſocij res geſtas ſcribens, de miraculis, nihil, aliunde quæſitis argumentis eum ſummoperè celebrans, in Lauſiacis, c. 25.

Chriſti Annus	*Siricij Papa*	*Valent. & Theodoſij Impp.*		*Timaſio atq; Promoto Coſ.*
389.	5.	14.	11.	

D SANCTA Monica S. Auguſtini religioſiſsima mater, anno ætatis ſuæ 56. Auguſtini 35. in portu Romano, dum expectat opportunam nauigationem in Africam, ad beatam vitam euocatur, vnius tantùm rei ſolicita, vt pro ſe ſacrificium ſalutare offerretur. *Tantum*, inquit, *illud vos rogo, vt ad Altare Domini memineritis mei, vbi fueritis.* Confeſsion. 9. cap. 8. & ſequentibus.

S. Auguſtinus ſoluens è portu Romano, ſecunda nauigatione, Carthaginem appulſus, ſuſcipitur hoſpitio apud illuſtrem virum, Innocentium, Exaduocatum Vicariæ Præfecturæ, cuius periculosè ægrotantis admirandam curationem, vehementiſsimæ vi orationis im-
E petratam, narrat 22. de Ciuit. Dei, c. 8.

Reuerſus vnà cum ſocijs, Alipio, & Euodio, in patriam, quem condixerant, cùm adhuc in Italia eſſent, vitæ ſtatum exercere cœperunt, ſecedentes enim rus, ibi per triennium permanſére, Deo viuentes in ieiunijs, orationibus, bonisque operibus, in lege Domini meditãtes die, ac nocte. Et de ijs, quæ ſibi Deus cogitanti, atque oranti, intellecta reuelabat, & præſentes, & abſentes, ſermonibus, ac libris docebat. Poſsidius cap. 3.

Aug. reuerſus in Africam, in ruſtico ſeceſſu per triennium agit.

Hoc anno ſcripſit de Magiſtro, cùm iam Adeodatus filius ſexdecim eſſet annorum, qui & paulo pòſt vita functus eſt. Duos item libros contra Manichæos, de Geneſi, abſoluit, & libros de Muſica, & Commentarium de vera Religione, aduerſus Manichæos.

Scribit de Magiſtro. Cotra Manichæos, & librũ de Muſica.

Hoc ipſo anno, 9. Maij, S. Gregorius Nazianzenus, cognomento Theologus, migrat

S. Gregor. Nazianz. migrat è vita.

in cœlum, ætatis ſuæ anno ſexageſimoquinto. annus colligitur ex Hieronymo de ſcript. A
quem librum ſcripſit Theodoſij decimoquarto, quo redarguitur erroris Chron. Proſperi,
referens in annum tertium Theodoſij, & Suidas referens in annum eiuſdem decimumter-
tium, in eius quoque ætatis annis lapſus, tribuens illi annos 90.

Vexatus in ſenectute morbis & tẽtationibus, angoribusq; animi.

Carmina quæ eius extant, indicant, eum in ſenectute, non tantùm vexatum fuiſſe varijs
corporis morbis, & præteritorum malorum memoria aſsiduè cruciatum, ſed diris etiam à
Diabolo impugnatum fuiſſe tentationibus, vt qui illibatam in pueritia virginitatem cuſto-
dierat, in ſenectute turpius laberetur, quibus remedijs carnem caſtigaret, indicat carmine
aduerſus carnem, & de calamitatibus animæ ſuæ. Quanto autem ſtudio ſenex, corpore fra-
ctus, Monaſticam diſciplinam excoluerit, indicat carmen de ſilentio 40. dierum, quod te- B
nuit, caſtigans vt ipſi videbatur, loquacitatem. expertus eſt etiam calumnias, & perſecutio-
nes, & aliquando lapidationes, ad altare, cùm ſacrificaret, ab hypocritis Monachis Carmine
in Mon. hypocr. & epiſt. 81. Editionis nouæ, ad Theodorum Epiſcopum Tyanenſem. Ex-
tat eius effigies in Græco Vaticano Codice, conſentanea illis, quæ de ſe ipſe ſcribit, carmini-
bus, de rebus ſuis, & alibi: Eiuſdem imago ſculpta, in Eccleſia piè frequentata, & culta fuit,
ex qua & miracula edita prodita. Cedrenus in Michaële Balbo.

Greg. Teſtamentũ.

Extat eius Teſtamentum, hoc principio, *Conſulatu Flauij Eucherij, & Flauij Syagrij CCLL.
VV. pridie Kal. Ian. (aliàs Iun.) Gregorius Epiſcopus Catholicæ Conſtantinopolit. Eccleſiæ, viuens, ac pru-
dens, ſaneq; conſilio, & integro ſenſibus, condidi hoc teſtamentum, quod quidem iubeo, & volo ratũ eſſe,* C
*firmumq; in quolibet foro, & quomodolibet obtinere. Iam enim mentem meam manifeſtam feci, &
meam omnem ſubſtantiam Catholicæ Nazianzi Eccleſiæ conſecraui, ad pauperum, qui ſub eadem ſunt
Eccleſia, miniſterium, &c.* Quòd verò meminerit in eo filiæ ſuæ dulciſsimæ Alipianæ, & Me-

Greg. Virgo.

letij, quem γάμβρον appellat, quæ vox ferè generum ſignificat (cùm de perpetua Gregorij
Virginitate, ex pluribus eius ſcriptorum locis conſtet) nihil mouere debet: de ſpirituali e-
nim filiatione, vt ſolet, loquitur, & γάμβρος etiam ſignificat quemcunq; affinem. Dignum
planè teſtamentum, quod legatur.

Theodoſ. variæ leges.
a *L. 2. de Teſt. C. Th.*
b *L. 17. de hær. C. Th.*

Theodoſius Mediolani agens 10. Kal. Febr. lege cauit, ne liceret Imperatori, vel Magi-
ſtratibus quidquam per codicillos, vel epiſtolas relictum accipere, quod priuatis permiſ- D
ſum erat [a], & menſe Maio reſcribit aduerſus Macedonianos [b].

Menſe verò Iunio Romam ingreſſus cum Honorio filio (Marcellini Chron.) trium-
phum agit cum Valentiniano de recuperato Occidentali Imperio. laudatur in Senatu à Pa-
cato celebri oratore Gallicano.

Symmachus vir Conſularis, & eruditus, ſed Paganus, ob librum coram Maximo reci-
tatum, & editum, de eius laudibus, reus Maieſtatis factus, ad Eccleſiam confugiens, à cle-
mentiſsimo Principe, venia donatus, dum præconio laudũ in Conſiſtorio eum laudat, ſub-
tili arte, qua valuit, Aram Victoriæ in Senatu reſtitui à Chriſtiano Principe petijt. Quem il-
le ſtatim à ſuo conſpectu pulſum in centeſimo lapide rhedæ non ſtratæ impoſitum ea die E
manere præcepit, Socrates [c] redargutus à Proſpero (lib. 3. de prædictionibus & promiſsioni-
bus c. 38.) in eo, quod ait ad Nouatiani Epiſcopi petitionem Symmacho veniam datam.

c *li. 5. c. 14*

Cùm animus Theodoſij apertè innotuiſſet, vt eſt apud Prudentium libro 1. in Sym-
machum, de ſacrificijs & feſtis Idolorum abolendis, & Idolis confringendis, niſi ſi quid ex-
cellentioris artificij ad ornatum Vrbis exponeretur, & per Iouinum, & Gaudentium Co-
mites templa Gentilium expoliaſſet, miro animi ardore fideles in Idola, inſiluerunt, S. Hie-
ronymus præfat. ad Galat. lib. 2. & epiſt. 7. Auguſtin. de Ciuit. Dei lib. 5. cap. 26. Proſp. loco
citato.

d *li. 5. c. 38.*
e *lib. 1.*

Socrates [d], & Prudentius [e] aduer. Symmachum, Theodoſium celebrant, quòd ſordium

& ne-

A & nefariorum ſcelerum cloacas quaſdam expurgaſſet, atque alia turpia, & obſcœna Gentilitiæ ſuperſtitionis aboleuiſſet.

Sanxit aduerſus Maleficas Romæ cùm eſſet [a]. Item aduerſus Manichæos [b], Sozomenus 7.cap.14. & de ferijs, quibus à iudicij ſtrepitu vacaretur [c].

[a] *L.11.de malef.C. Theod.*
[b] *L.18. de hæret.*
[c] *L.2.de ferijs,C.Th.*

Illa quidem maximè aduerſus Manichæos ſanxiſſe inſtante Roma. Pont. Siricio, quæ in lib. de Roman. Pont. de ipſo leguntur, indicant: *Hic inuenit Manichæos, quos in exilium deportauit; & hoc conſtituit, vt non participarent cum fidelibus communionem, quia polluto ore non liceret ſanctum corpus Domini contrectare. Hoc quoque conſtituit, vt ſi quis conuerſus de Manichæis rediret ad Eccleſiam, nullatenus communicaret, niſi tantùm relegationi Monaſterij diebus vitæ ſuæ teneretur obnoxius, vt* B *ieiunijs, & orationibus maceratus, probatus ſub omni examinatione, vſque ad vltimum diem tranſitus ſui humanitate Eccleſiæ Viaticum ei largiretur.* Hæc autem propterea, quod Manichæi difficile cognoſci poterant, cùm pro ludo haberent ſimulare, abiurare verbis tantùm, periurare, & ſe pro Catholicis gerere, hæretici cùm eſſent.

Mortuo Paulino Epiſcopo Antiocheno, qui eius partis erant, Euagrium ſubrogant, pro quo Siricius Theodoſium interpellauit aduerſus Flauianum, eiuſdem verbis, alterius partis, Epiſcopum: & in eadem cauſa indicta Synodo Capuæ in Campania; ille minimè venit, ſed ab Imperatore petijt, vt ageret cum Epiſcopis Occidentalibus Synodum agi in Oriente, ad quã ipſe cauſam dicturus accurreret. Synodus Capuẽſis (ſic enim eſt appellata) ſtatuit, C vt nemini Catholico de Orientalibus, qui alterutrum ſequeretur, communio denegaretur, ne Orbis ſcinderetur. Rurſum verò ad tollendam omnem diſſenſionum cauſam inter Euagrium, & Flauianum, illam cognoſcendam delegant Theophilo Epiſcopo Alexandrino, cum Aegypti Epiſcopis. At refugit Flauianus Theophili iudicium. Extat de his Ambroſij epiſtola ad Theophilum numero 78. De hac tota re Theodoretus, fautor Flauiani, Socrates & Sozom. ſcribentes, plura peccant in ratione temporis, & perſonarum. Non diu ſuperuixit Euagrius, iuxta Socrat. & Sozom. nec ſic tamen ſublata diſſenſio. licèt enim nullus illi ſubrogatus eſſet, qui tamen eius communionis erant, communicare cum Flauiano penitus recuſarunt. Vixiſſe tamen apparet vſque ad Theodoſij 14. annum, vt colligitur ex his, D quæ habet Hieron. in lib. de ſcript. quem tum ſcribebat, de Euagrio. Euagrius, inquit, Antiochenus Epiſcopus, acris & feruentis ingenij, cùm adhuc eſſet presbyter, diuerſarum hypotheſeon tractatus mihi legit, quos necdum edidit. Vitam quoq; B. Antonij de Græco Athanaſij, in ſermonem noſtrum tranſtulit.

Eadem Capuenſis Synodus cauſam Bonoſi cuiuſdam in Macedonia Epiſcopi, hæreſis accuſati, quòd illibatam Dei Genitricis Mariæ Virginitatem negare, poſt partum, auderet, delegauit Anyſio Theſſalonicenſi Epiſcopo, qui eam cum ſibi ſubiectis Epiſcopis agnoſceret. extat de eiuſmodi delegatione epiſtola apud Ambroſium, non tamen Ambroſij, nu. 59. Damnatum porrò ab Epiſcopo Theſſalonicenſi Bonoſum, Innocentius Papa teſtatur E epiſt.22.ca.5. à quo Bonoſiani hæretici, ijdem Photinianæ hæreſeos ſectatores, vt Gennad. tradit, in Audentio Epiſcopo Hiſpano, quem aduerſus eos ſcripſiſſe affirmat. Damnantur à Gelaſio Papa Bonoſiani vnà cum Photino. Ab eadem Synodo ſtatutum fuit, ne fierent Rebaptizationes, reordinationes, & Epiſcoporum tranſlationes. Citatur hic Canon à Concilio Carthag. C.15. apud Balſamonem C.52. Certus annus ſynodi non conſtat, ſed circa hęc tempora celebratam oportet.

Bonoſus quidã hæreſiarcha negãs perpetuam B. Marię virginitatẽ, dãnatur.

Theodoſius Kalendis Septembris Roma recedit. Marcellin. in Chron. 8. Id. Septemb. Foro Flauij hoc Reſcriptum dedit. Sacratis Quadrageſimæ diebus, nulla ſupplicia ſint corporis, quibus abſolutio expectatur animarum [d].

Quadrag. exempta reorũ ſupplicijs.

[d] *L.5.de quæſt.C.Th*

Mediolani 6. Kalend. Decembr. Reſcripſit aduerſus hæreticos [e]. Hoc eodem anno (vt

[e] *L. 19.de hær.C.Th.*

Serapidis Alex. templum exciditur. a li. 2. c. 22 b li. 5. c. 16. Aug. ſcribit de diuinatione dęmonū.

Marcellinus in Chron. auctor eſt) dato ab eodem Imperatore Reſcripto celeberrimum illud, totoque orbe terrarum notiſsimum Templum Serapidis Alexandriæ funditùs exciſum eſt. rem totam, maximè memorabilem, & occaſionem, ob quam motus fuit Imperator, Rufinus latè diſſerit [a]. meminit item Socrat. [b] & Sozom. cap. 20. Huiuſmodi templorum in Aegypto demolitio prædicta fuit à Beſſarione Abbate Vit. S S. P P. cap. 11. Præcognita quoque fuit à dæmone, atque Antonino Philoſopho an Mago, Ethnico, reuelata. Sardianus in Aedelio. Cuius occaſione prædictionis S. Auguſt. librum ſcripſit de Diuinatione dæmonum, cap. eius 1. A

Eunapius dum de reliquijs martyrum in Idolorum templa illatis, & cultis, multa blaterat, antiquum Eccleſiæ Catholicæ ritum, in veneratione martyrũ comprobat: dum item Monachis maledicit, oſtendit cuius ſpiritus ſint hæretici, qui eum imitantur. B

Retectis, & propalam expoſitis deorum ludibrijs, & nefarijs immanitatibus ſacrorum ſacrilegorum, Gentiles pudefacti, magno numero ad Chriſtum acceſſerunt.

Edicto Principis inchoata hoc anno demolitio Templorum, & confractio ſimulacrorum per vniuerſum orbem Romanum, per plures annos durauit, ſtrenuè in hoc pium opus Epiſcopis, & fidelibus populis incumbentibus, alicubi Gentilibus, vi, & armis, ſuum ius tuentibus, vſque ad cædes fidelium, & ipſorum Epiſcoporum: Alicubi etiam Deo ſignis, & prodigijs, quàm id ſibi gratum eſſet, conteſtante. De Syria referunt Theodoretus [c], Sozom. [d] Eadem ab Occidentalibus Epiſcopis ſtudioſè factitata, licèt plurima exciderint monumenta, quæ à S. Martino in hoc opus incumbente, à Seuero in eius vita poſteritati relicta ſunt, ſatis indicant. C

c li. 5. c. 22 d li. 7. c. 15

Chriſti Annus	*Siricij Papa*	*Valent. & Theodoſij Impp.*		*Valent. 4.m & Neſtorio* Coſ.
390.	6.	15.	12.	

Publica pœnitẽtia Theod. de cęde Theſſalonicẽſ.

THESSALONICENSIS populus in ſeditionem verſus, militum Illyrici Præfectum, leui de cauſa, interſicit. Imperator Ambroſio petenti, & alijs Epiſcopis, veniam ſe illis daturum promiſerat: ſed agentibus Comitibus occultè cum Imperatore vſque in horam tertiam, gladio Ciuitas eſt donata, atque plurimi interempti innocentes; ſeptem millia Theodoretus aſſirmat. Cædes huiuſmodi Mediolani ab Ambroſio, & Epiſcopis, qui ad Synodum conuenerant, peſsimè eſt accepta. Quare Ambroſius epiſtola quæ numero eſt vigeſima octaua, Imperatori, antequam accederet Mediolanum, denunciat indignum ſe propterea Eccleſiaſtica communione ſe penitus reddidiſſe, atque ab ingreſſu Eccleſiæ penitus ſeparatum; ſed vnam illi viam ſalutis eſſe relictam, vt pœnitentiam agendo, promereretur ab Eccleſia indulgentiam. Quibus perculſus literis Imperator, Mediolanum adueniens, non prius dignus habitus eſt cœtu Eccleſiæ, vel ſacrorum communione, quàm publicam ageret pœnitentiam. hæc breuiter ex Paulino, breuiter item rem narrante, quam Theodoretus [e] latius recitat, octoque menſes eum, ait, abſtentum ab Eccleſia, nec priùs admiſſum, quàm legem ſanciret, ne ſententiæ de cæde, & bonorum publicatione ante 30. dies executioni mandarentur. Sed ab eo qui tulit, exacto eo tempore, recognoſcerentur. Meminerunt eiuſdem legis Rufinus [f], & Sozomenus [g]. Extat quidem lex ipſa cùm in Cod. Theod. tum in Iuſtinianeo ſic deſcripta: *Imppp. Gratianus, Valentinianus, & Theodoſius AAA. Flauiano PP. Illyrici, & Italiæ. Si vindicari in aliquos ſeuerius, contra noſtram conſuetudinem, pro cauſa intuitu, iuſſerimus; nolumus eos ſtatim ſubire pœnam, aut excipere ſententiam, ſed per dies 30. ſuper ſtatu eorum ſors & fortuna ſuſpenſa ſit. Reum ſanè accipiat, vinciátque cuſtodia, & excubijs ſolertibus vigilanter obſeruet. Dat. XV. Kalend. Septembr. Verona, Antonio, & Syagrio Coſ.* Veruntamen D E

e li. 5. c. 17 f li. 2. c. 18. g li. 7. c. 24 De differenda executiæ ſententiæ in 30. diem.

ſub-

A ſubſcriptio, rem admodùm perplexam reddit, quæ ante ann. 8. datam ponit. Lege ſancita, vinculis ſolutus eſt, & templum ingreſſus, proſtratus ad pauimentum ſuffuſus lachrymis iacuit, & cùm dona ſacræ menſæ oblaturus, ſanctuarium ingreſſus eſſet, ibique poſt reſtitiſſet, iuſſus eſt ab Ambroſio, foras ad locum laicorum ſecedere. pro qua obſeruantia eccleſiaſticæ diſciplinæ adeò admiratus eſt Ambroſium, vt eum ſolùm ſe noſſe Epiſcopum diceret.

De huiuſmodi Theodoſij publicæ pœnitentiæ, magno præconio, meminit S. Auguſtinus de Ciuitate Dei [a]. Quid autem, inquit, fuit eius religioſa humilitate mirabilius, quando in Theſſalonicenſium grauiſſimum ſcelus, cui iam Epiſcopis intercedentibus promiſe-B rat indulgentiam, tumultu quorundam, qui ei cohærebant, vindicare compulſus eſt, & Eccleſiaſtica coercitus diſciplina, ſic egit pœnitentiam, vt Imperatoriam celſitudinem pro illo populus orans magis fleret videndo, quàm peccando timeret iratam. & Ambroſius orat. in funere Theodoſij. Dilexi, inquit virum, qui magis arguentem, quàm adulantem, probaret. ſtrauit omne, quo vtebatur, inſigne regium, defleuit in Eccleſia publicè peccatum ſuum, quod ei aliorum fraude obrepſerat: gemitu & lachrymis orauit veniam. Quod priuati erubeſcunt, non erubuit publicè Imperator agere pœnitentiam, neque vllus poſteà dies fuit, quo non illum doleret errorem.

a li. 5. c. 26

C Iuſtiſsimè proinde S. Auguſtinus [b] inuehitur in viros longè inferioris ordinis ab Imperatoria dignitate, & alijs præfecturis, qui de peccatis publicis, publicam negligunt agere pœnitentiam.

b hom. 49.

Quàm autem vigeret hoc tempore in Eccleſia ſeueritas, publicæ pœnitentiæ, planè declaratur alio exemplo, clariſsimæ fœminæ Romanæ, Fabiolæ, quæ, propter ſecundas nuptias, pòſt diuortium factum cum priori viro, illicitè contractas, hiſce fermè diebus, publicam egit pœnitentiam, mortuo iam ſecundo marito, & tota vrbe ſpectante Romana, ante diem Paſchæ in Baſilica Lateranenſi ſtetit in ordine pœnitentium, & Epiſcopo, Presbyteris, & omni populo collachrymantibus, ſparſum crinem, ora lurida, ſquallidas manus, ſordida colla ſubmiſit. Hieron. epiſt. 30.

Publica pœnitētia eo tēpore vigebat.

D Per idem tempus duo potentiſsimi, & ſapientiſsimi viri Perſarum, ad famam Sacerdotis venêre Mediolanum, cum quo ab hora diei prima, vſque ad horam ferè tertiam noctis, per interpretem, diſputauerunt, admirantesque diſceſſerunt ab eo; &, vt ſe probarent non alia de cauſa veniſſe Mediolanum, alia die valefacientes Imperatori profecti ſunt ad vrbem Romam, illic volentes cognoſcere potentiam illuſtris viri Probi, qua cognita, ad propria reuerterunt. Paulinus in vita.

Iouinianus hæreſiarcha, Mediolana eiectus, ſub Monaſtico habitu latens, Romæ plures ſermone, & libris editis inficere agnitus à Pammachio nobiliſsimo Senatore, doctiſsimo Romanorum, & fidei Catholicæ ardentiſsimo propugnatore, & ab alijs, ad Siricium Pa-E pam delatus, coacto presbyterio, cum ſectatoribus damnatur, cuius damnationis per literas certiorem facit Mediolanenſem Eccleſiam, vnde exierat (extant tom. 2. epiſt. Romanorum Pont.) miſsis tribus presbyteris legatis; quibus præſentibus, habita Synodus, ad quam conuenêre etiam ex Gallia Epiſcopi, in qua conſentaneè literis Syricij, etiam ipſi damnauerunt eum. extat epiſt. Epiſcoporum Synodi tom. 2. epiſt. R. P.

Iouinian' hæreſiarcha damnatur.

Huiuſmodi Monachos è Monaſterijs eiectos, habitu tamen Monaſtico vagantes, ab vrbibus recedere, & ad deſerta loca proficiſci, Theodoſ. Imp. Reſcripto iuſsit, hoc anno, Veronæ dato [c], qua lege cogitur improbus hæreſiarcha ab Vrbe recedere, & non multo pòſt auditur extra mœnia ſuos colligere, & conuentus ſuburbanos habere. Sed reclamantibus rurſus epiſcopis, Honorius Imperator legis paternæ vindex, eundem Iouinianum, ſeruili

c l. 2. de monach. C. Th.

primò affectum ſupplicio, relegauit in Inſulam, cæteris illius ſectarijs in diuerſa loca diſperſis, quod factum eſt Honorio nonum, & Theodoſio quintum AA. Coſs. qui eſt annus D. 402. vt appareat ipſum Iouinianum poſt huius anni condemnationem per 22. annos vexaſſe Eccleſiam. A

Hierony. ſcribit in Iouin. Iouiniani libros ad multorum pernicicm euulgatos, ad ſe miſſos, Hieronymus acriter, hoc anno, vt veriſimile eſt, confutauit, ſi quidem inter vltimas ſuas lucubrationes ad annum 14. Theodoſij, quo de ſcriptoribus librum ſcripſit, hos, contra Iouinianum, libros connumerat.

Hier. calūniā paſſus quaſi damnaret nuptias, apol. ſcribit. De his libris Hieronymus calumniam paſſus, quòd totus in laudibus Virginitatis, viſus ſit Nuptias damnaſſe, aut deſpexiſſe, ob idque commota tota ciuitate Romana, atque adeò ſummo Pontifice, quaſi faueret Manichæis, nuptias damnantibus, neceſſe habuit ſuadente ipſo Pammachio, qui fuerat impulſor ad ſcribendum, Apologeticum ſcribere, epiſt. eſt 52. ad Pammach. & priùs alteram Apologeticam epiſtolam ſcripſerat ad iuniorem quendam Monachum ſuæ laudis æmulum, quæ eſt num. 51. quantumuis ſatis ſibi cauerat Hieronymus initio libr. 1. pluribus inſinuans, venerabiles eſſe nuptias, & thorum immaculatum, ſed Virginitatem longè præſtare. Ad vitandam igitur illam calumniam, S. Auguſtinus cautior, aduerſus Iouinianum alia via ſibi agendum propoſuit, nempè, vt quantum liceret, nuptias laudibus celebraret, ac ſimul Virginitatem extolleret, ſicq; elaborauit Commentariū illum de Bono Coniugali. B

Aug. ſcribit de Bono Coniugali, præfert tamē Virgin. C

Tot igitur iaculis confoſſa beſtia eſt, quæ matrimonium æquabat Virginitati; at quibus conficiendum erit ictibus illud noſtro ſeculo natum monſtrum, quod Matrimonium præfert Virginitati.

Relaxatis ſimul habenis concupiſcentiæ per Iouiniani hæreſes, Vrbs ſordibus libidinū repleta, Theodoſij graui ſanctione indiguit, qua flammis vindicibus ſubiecit, qui virile corpus muliebriter proſtituebant.

Presbyter pœnitētiarius a Nectario de Eccleſia amouetur. Conſtantinopoli Diaconus, cum nobili fœmina Diaconiſſa, rem habuit. Flagitio ab eadem fœmina, ipſo pœnitentiario presbytero ſuadente, detecto, Nectarius Epiſcopus Conſtantinopolitanus cum, vt qui minus prouidè egiſſet, gradu amouit, officioq; depoſuit, nec verò hoc fuit tollere confeſsionem diuino iure ſancitam, quod hæretici imperitè & malignè calumniantur. rem narrant Socrat.[a] & Sozom.[b] quorum vterque, vt Nouatianus, cautè in hac maximè cauſa, Pœnitentiæ, legendus eſt. de qua controuerſia legendi Annales ad annum Domini 56. circa illud Act. 19. *Multiq́, credentium veniebant, confitentes & annunciantes actus ſuos.* Theodoſius dignitati Eccleſiæ conſulens, edicto cauit, ne mulieres, niſi liberos haberent, & annum ſexageſimum exceſſiſſent, Diaconiſſarum munus ſuſciperent, ſecundum Apoſtoli Pauli expreſſum mandatum: illæ verò, quæ caput attonderent, Eccleſijs exturbarentur. Sed & quod exhauſiſſet Vidua illa bona ſua, ditando Diaconum, Imperator eadem lege cauit, ne Viduæ, quouis titulo, vel Eccleſiæ, vel eius miniſtris bona relinquerent. Extat lex hoc anno Mediolani edita in Codice Theodoſ. l. 27. de epiſc. quam ex ea parte, qua periclitabatur fidelium erga Deum religio, & erga pauperes miſericordia, vindex Eccleſiaſticæ libertatis, ſeuerus Regum cenſor S. Ambroſ. compulit abrogare, cōtraria lege, promulgata, Veronæ, poſt duos menſes[c]. parte ea in ſuo vigore permanente, qua iuniores viduæ, capillorum abſciſsione, magno ſcandalo, vel ſaltem periculo, intrudere ſe in numerū Diaconiſſarum eccleſiæ, vetabantur. D E

a li. 5. c. 19.
b li. 7. c. 16.

Conſobrinas ducere ſcripſit Plutarchus in qq. Roman.[d] antiquo iure vetitum, nouo permiſſum fuiſſe; Conſtantius, Arbetione, & Lolliano Coſs. ius antiquum reuocauit[e]. eam Theodoſius libidine abolitam renouauit, ſtatuta pœna ignis, & bonorū proſcriptione; cuius

c l. 28. de ep. C. Th.
d q. 6.
e L. 1. de in ceſt. nupt. C. Theod.

A cuius legis ſeueritatem conſtitutio poſteà Honorij,& Arcadij mitigauit,laudat eam Theodoſij legem Aurelius Victor, cuius & meminit Ambroſ. epiſt. ad Maternum 66. ſed illud quidem perperàm factum, vt quòd Chriſtiani Principes vetuerint ſanctionibus,ijdem,id faciendi aliquando licentiam impertirent, quem vſum vſque ad Gothos in Italia regnantes,perſeueraſſe,formula diſpẽſationis à Caſſiodoro conſcripta declarat lib.7. formula 46. Lex illa Ethnicos tantum attigit,nam Chriſtiani ipſa ſua profeſſione id abhorrebant. Nam vt pluribus docet Theodoretus lib.de Legibus,vnà cum nomine Chriſtiano abdicatis omnibus prauis moribus antiquatiſq; turpibus iniquiſq; legibus,diuinæ,puræ,iuſtæ,ſanctæq; B leges ſeruandæ ab omnibus ſuſceptæ ſunt.

Galla A.Theodoſij poſterior vxor,Conſtantinopoli migrat è vita,relicta vnica prole, filiola,nomine Galla Placidia.

Christi Annus	*Siricij Papa*	*Valentin.Theodoſii Impp.*		*Tatiano, & Symmacho* Coſſ.
391.	7.	16.	13.	

SYMMACHVM, ob patrocinium patrij cultus Deorum extra trecenteſimum lapidem à Theodoſio relegatum, ſed ſcripto ad eum Apologetico, reſtitutum, vt Socrates C ſcriptum reliquit, [a] rediturus in Orientem Theodoſius, ampliſſimo magiſtratu voluit demerere,ne quid turbarum,ob ſummam auctoritatem, & in rebus gerẽdis ſolertiam, in Valentinianum moueret.Ne quid verò ob Symmachi honoris præſtantiã ſibi arrogaret Gentilitia ſuperſtitio,Theodoſius rurſum,propoſitis, etiam Iudicibus diſſimulantibus,pœnis, ſacrificia,aditum templorum,idolorum cultum, prohibet, [b] quæ eadem ſanciri voluit Senatuſconſulto, vt eſt apud Prudentium primo libro aduerſus Symmachum. Aliam item ad AEgypti Magiſtratus,eiuſdem argumenti,dedit ſanctionem, [c] prior illa ſanctio Mediolani,poſterior Aquileiæ data habetur. Aliam Concordiæ edidit 5. Kalend. Maij aduerſus Apoſtatas à Chriſtiana religione, quòd aliquos eſſe ſciret inter Chriſtianos, qui in gratiam D Imperatorum Chriſtianiſmum amplexi,leuiter illum abnegarent; ad eos igitur continendos in officio, ſic ſanxit. *Hi,qui ſacrẽtam fidem prodiderint, & ſanctum baptiſma profanauerint,à conſortio omnium ſegregati ſint, à teſtimonio alieni,teſtamenti (vt iam antè ſanximus) non habeant factionem,nulli in hereditate ſuccedant,à nemine ſcribantur heredes.Quos etiam præcepiſſemus,procul abijci,ac longiùs amandari,niſi pœna viſum fuiſſet eſſe maioris,verſari inter homines,& hominum carere ſuffragijs,*&c. [d] & ne videretur voluiſſe tantùm errantem infrænare plebeculam, paucos poſt dies adiecit,ad coercendos eos, qui in ſublimiori gradu collocati eſſent, quos voluit ſuo loco,& ſtatu deiectos,perpetua cum infamia, ac ne in extrema quidem vulgi ignobilis parte numerari.

[a] *li.5.c.14.*
[b] *l.10. de Pagan.C. Theod.*
[c] *l.in eadẽ*
[d] *l.4.de Apoſt C. Theod.*

Theodoſius S.Io. Bapt. trãſfert in Baſilicam à ſe Cõſtantinopoli extructã.

E Theodoſius igitur recedens ex Italia Conſtantinopolim cùm perueniſſet, 4.Id.Nouemb.(Socr.5.cap.19.)nihil antiquius habuit,quàm vt abſoluta Baſilica,quam in honorem S.Io.Baptiſtæ in Septimo,ſumptuosè erigendam curârat, inuentum ſub Valentis Imperatoris tempore caput eiuſdem S.Io.Baptiſtæ, in eam,ex Coſlai Vico, prope Chalcedonem, transferret. Sozomenus, Proſper, Cedrenus rem narrant;ſed hi duo variant in tempore, ille parùm probabilem habet narrationem,vt à ſcriptore Macedoniano petitam. Sed,quod ſpectat ad eiuſdem venerandi capitis inuentionem, nulla eſt ferè hiſtoria, quæ tam variè narretur;porrò tam apud Græcos,quàm Latinos, publicis monumentis, duplex memoria anniuerſaria die peragitur, duplicis eiuſdem præcurſoris capitis inuentionis, quarum prior illa dicitur facta,ex ruderibus antiquæ Heródis Regiæ,poſterior verò,ex agro Ermeſæ, vnde tranſlatum eſt Conſtantinopolim.

Theodoſius, quòd cuperet Orientalem Eccleſiam ab omni hæreticorum labe purga- A
tam prorſus reddi, eiuſmodi edidit ſanctionem: *Hæreticorum polluta contagia pelli, vrbibus vi-*
cinis proturbari, ac nullu penitùs iubemus patere conuentibus, ne quoquam ſacrilega Cohors talium ho-
minum colligatur: nulla eorum peruerſitati vel publica conuenticula, vel latiora erroribus ſecreta tri-
buantur. [a] Ex qua conſtitutione Socrates [b] erroris arguitur, dum ait, non niſi Eunomianos
à Theodoſio fuiſſe exagitatos, reliquis autem conuentus agere permiſſum; pergit Socrates
commemorare, quomodo Nouatiani, Ariani, & alij hæretici fuerint inter ſe diuiſi, & in ri-
tibus Eccleſiarum, maximè Romanæ, recenſendis, labitur.

a l. 20. de hær. C. Th.
b lib. 5. cap. 20.

Auguſtinus ordinatur presbyter, & ædificat Monaſterium.

S. Auguſtinus, hoc anno tertio à reditu ſuo in Africam, à populo Hipponenſi tentus,
& Valerio Epiſcopo, licèt inuitus, & reclamans, ordinandus oblatus, fit presbyter; & ac- B
cepto horto à Valerio Epiſcopo ibi ædificat Monaſterium, colligens fratres eiuſdem pro-
poſiti, nihil habentes, ſicut ipſe nihil habebat, viuens ſecundùm regulam ſub ſanctis Apo-
ſtolis conſtitutam, maximè vt nemo quidpiam proprium haberet, ſed eis eſſent omnia
communia, & diſtribueretur vnicuique ſicut opus erat. Poſſidius c. 4. & ipſe ſermone 49.
de diuerſis.

Libellum ſupplicē Aug. concionatores legāt, quo petit inducias, vt inſtructior accedat ad miniſterium verbi.

Cùm autem ſic ordinatus, cogeretur à Valerio Epiſcopo verbum Dei populo mini-
ſtrare, nec ſibi videretur tantæ eſſe doctrinæ, ad tam grande munus, inducias ſaltem petijt
in ſequens Paſcha, cùm per fratres ad eum allegatos, tum per libellum ſupplicem, qui ex-
tat apud ipſum, epiſt. 148. digniſſimum, qui legatur ab omni, qui miniſterium verbi obitu- C
rus ſit. Tentauit S. Valerius, quòd antè nullus Africanorum Epiſcoporum attigerat, vt
presbyter Euangelium prædicaret, cùm non niſi Epiſcopi id munus obirent: quem imita-
ti poſteà alij ſunt Epiſcopi, de qua re gratulatur pòſt Auguſtinus Aurelio Carthagin. Epi-
ſcopo epiſt. 77. eam quidem conſuetudinem Africanarum Eccleſiarum reprehendit ali-
quando S. Hieronymus epiſt. 2. oſtendens ex Apoſtolica inſtitutione manere, vt doceant
presbyteri in Eccleſia, quod fiebat in Orientalibus Eccleſijs.

Scrib. Auguſt. de vtilitate credendi, & de duabus animabus cōtra Manich.

Presbyter factus, aduerſus Manichæos certamen inijt, ſeducto enim ab eis amico quo-
dam ſuo, Honorato nomine, ad eum reuocandum ſcripſit de Vtilitate credendi librum, eò
quòd irriderentur fideles, qui credere iuberētur, vbi plura habet de certitudine fidei Chri- D
ſtianæ, & certitudine in credendo: addidit, & aduerſus eoſdem hæreticos de duabus anima-
bus Commentarium, quo refellit eos dicentes, alteram à patre, alteram verò creatam à prin
cipe tenebrarum.

De comeſſationib. in eccleſijs tollendis monet Aureliū, Auguſt. Leniter cū multitudine agendum, ſeuerè cum paucis.

Inter hæc Aurelius, ex Diacono eiuſdem Carthagin. Eccleſiæ, factus Epiſcopus, litte-
ris ſalutauit Auguſtinum presbyterum hoc ipſo presbyteratus eius exordio, ad quem re-
ſcribens Auguſtinus hortatur ad tollendas comeſſationes, & ebrietates, quæ per occaſio-
nem Agapum, ex inſtitutione Apoſtolica inductarum, ſed per abuſum corruptarum, adeò
inualuerant, vt in honorem etiam beatiſſimorum martyrum, non ſolùm per dies ſolem-
nes, (quod ipſum magnoperè eſt lugendum) ſed etiam quotidiè celebrarentur; idq́ue exem- E
plo tranſmarinarum Eccleſiarum, in quibus aut nunquàm ea corruptela fuerit, aut ſubla-
ta ſit; quia autem res erat admodum inueterata, perſuadet lenitate, non autem ſeueritate
agere, magis docendo, quàm iubendo; magis monendo, quàm minando; ſic enim agen-
dum eſſe cum multitudine, ſeueritatem verò exercendam in peccata paucorum. Præſti-
tit quidem cuncta Aurelius, quæ Auguſtinus ſuaſit, & modo, quo ſuaſit, ſi quidem poſt ſex
annos, ex auctoritate Generalis Concilij Carthagine congregati, omnia iſta ſublata ſunt.

Oblatiōes pro de-

Irrepſerat quoque eadem corruptela comeſſationum in memorijs defunctorum, quas
ſanctus Auguſtinus ita tolli ſuadet, vt tamen conſultum velit pijs oblationibus, pro a-
nimabus defunctorum; nempè, vt quæ ad eorum ſepulchra deferuntur, erogarētur in pau-

A peres; quas cum Aurelius ſuſtuliſſet, ex eoque populus ab omni pro defunctis piorum officiorum frequentatione ceſſaret, opus fuit Chriſtianos ad eas præſtandas pro defunctis oblationes Eccleſiaſtica lege compellere. Quamobrē in eodem Concilio Carthagin. 4. c. 95.) ſic decreuêre: *Qui oblationes defunctorum, aut negant Eccleſiis, aut cum difficultate reddunt, tanquā egenorum necatores, excommunicentur.* Epiſt. illa Auguſtini eſt num. 64.

Marg.: functis, lege Eccleſiaſtica ſtatutæ.

Hoc eodem anno cœptæ ſunt diſſenſiones illæ inter S. Epiphanium Conſtantiæ Cypri Epiſcopum, & Io. Ieroſolymit. Epiſcopum, occaſione hęreſum Origenis, quas ille vnà cum Rufino, Palladio, Iſidoro, & alijs, compluribus defendendas, ac propagandas infeliciter ſuſceperat; & Epiphanius, pro ſuo fidei Catholicæ ardore, illum, vt deſiſteret, monuerat, cùm
B vocaſſet Origenem Arij, & aliarum hæreſum parentem, ex quo concitata eſt, magna Ioannis in Epiphanium indignatio; conſtat ratio temporis ex epiſtola S. Hieronymi ad Pammachium 61. ſcripta poſt ſequentem annum, in qua numerat tres annos à ſuſceptæ contentionis exordio ad tempus illius epiſtolæ.

Marg.: Diſſenſionum inter Io. Ieroſolym. & Epiphanium origo.

Chriſti Annus	*Siricij Papa*	*Valent.& Theodoſij Impp.*		*Arcadio A. 2. m & Rufino* Coſſ.
392.	8.	17.	14.	

SENATVS nomine, Symmachus relationem dirigit ad Valentinianum in Gallia agen-
C tem, de repetenda Ara Victoriæ, & ſumptibus cæremoniarum: de qua S. Ambroſ. in orat. in fun. Valentiniani: *Ante diem mortis, templorum priuilegia negauit: inſurgentibus, quos reuereri poſſet. Aſtabat virorum caterua Gentilium, ſupplicabat Senatus, Non metuebat hominibus diſplicere, ſed Chriſto.* Paulinus hanc poſteriorem, cum priore relatione confundit.

Valentinianus in procinctu expeditionis Italicæ aduerſus Barbaros in eam irrumpentes, adhuc Catechumenus, S. Ambroſium ſummoperè expetens, tum vt ab eo baptizaretur, tum vt Comitem Arbogaſtum, Francum, ſummæ potentiæ virum, ſibi placaret. 17. Kalen. Ian. apud Lugdunum, ipſius Arbogaſtis inſidijs necatur: anno ætatis 27. Imperij 16. & m. 6.
D cùm quadrimus imperare cœpiſſet, ſecundùm Zoſimum, & cadauer exanime ſuſpendio infamatur, Paulin. Ambr. in orat. in fun. Valentin. Epiphan. de pond. & menſ. Rufin. Socrat. Sozom. Zoſim. Marcellin. vno anno lapſus, Hieron. epiſt. 3.

Marg.: Valētinianus inſidijs Arbogaſtis occiditur.

Delatum cadauer Mediolanum, S. Ambroſius, ex Theodoſij voluntate, Sarcophago condendum curauit, tumq; panegyricam orationem habuit, in qua plura de eius laudibus, & illa in primis communia cum Gratiano fratre, *Beati ambo, ſi quid meæ orationes valebunt, nulla dies vos ſilentio præteribit: nulla inhonoratos vos mea tranſibit oratio, nulla nox non donatos aliqua precum mearum contextione tranſcurret, omnibus vos oblationibus frequentabo.*

De mœrore Theodoſij, & ſuo, ob necem Valentiniani, Ambroſ. epiſt. ad Theod. 34.

Arbogaſtes Comes euehit in Imperium Eugenium quendam, obſcurum genere, rhe-
E thoricis facultatibus, quas publicè profeſſus erat, tantummodò clarum, in Aula verſatum Rhicomeri Duci familiaritate coniunctum, & eius commendatione, ab ipſo Arbogaſte in familiaritatem acceptum. Zoſim. lib. 4.

Eugenius Imperator legationem ad Theodoſium, pro pace miſit, nulla facta Arbogaſtis mentione, inquit Zoſimus. Sed Rufinus addit miſſos tunc fuiſſe etiam Legatos Sacerdotes, qui eum culpa purgarent, inſontemque penitùs monſtrarent. Theodoſius in deliberando, legatiſque conuenienter reſpondendo, cunctans, de expeditione aduerſus Eugenium paranda cogitat. Eugenius Chriſtianus quidem, ſed erga Chriſtianam Religionem non ſincerè affectus, ex diuinatione, per victimarum immolationem, viſcerum inſpectionē, & obſeruationem ſiderum à Gētilibus deceptus, maximè à Flauiano magni nominis

viro,& in eo genere diuinationis peritiſſimo habitu, quaſi victor futurus, ad bellum ſe parat. Sozom.[a] Rufin.[b] A

a li.6.c.22
b li.2.c.33.

Flauiano P.V.& Arbogaſte Comite petentibus, Aram Victoriæ, & ſumptus cærimoniarum, toties ab alijs Impp. denegatas, Eugenius, oblitus fidei ſuæ, concedit; quod audiens Ambroſius, Mediolano relicto, quo ille feſtinatò veniebat, Bononiam demigrat; quo iam ab Epiſcopo, ad tranſlationem S. Agricolæ martyris, inuitatus fuerat, indeque progreditur Fauentiam, & poſt aliquot dies Florentiam, inuitatus accedit, declinans magis aſpectum ſacrilegi viri, quàm formidans imperātis iniuriam, ex Paulino. Tunc, epiſtola ad Eugenium data, reddidit rationem, cur ipſo non expectato, receſſerit, & pluribus monet, non licuiſſe illi reddere Gentilibus, quæ reddidit, epiſtola eſt 15. in edit. Sixti, hoc principio, *Seceſſionis* B *mea cauſa timor Domini fuit, ad quem omnes actus meos, quantum queo dirigere, neq; vnquàm ab eo mentem deflectere, nec pluris facere cuiuſuis hominis, quàm Chriſti gratiam, conſueui. Nemini enim facio iniuriam, ſi omnibus Deum præfero*, &c.

Mater tres filias cum filio dedicat.

S. Ambr. Florentiæ per bienniũ egiſſe putatur.

S. Ambroſius Florentiæ rogatus dedicat Eccleſiam, à Iuliana clariſsima fœmina erectam, nomine, ſancti Laurentij (ſed in memoriam tanti viri, Ambroſianam dictam) ſub Altari condens reliquias, martyris Agricolæ, quas Bononiæ acceperat, habuit ibidem luculentam orationem, laudans religioſæ fœminæ ſtudium in erectione Baſilicæ, ſed magis quod de viuis lapidibus nobilius templum Deo dicaret, nempè tres filias, vnà cum filio: hæc Paulinus, qui & plura mutua officia inter S. Zenobium, & S. Ambroſium commemorat, & præclara miracula ibidem, Apoſtolis digna, edita. Putatur ibi manſiſſe ad biennium, non enim auctore Paulino ante Mediolanum eſt reuerſus, quàm Theodoſius in Italiam deſcendit aduerſus Eugenium, quod contigit 2. Arcadij, & Honorij Conſulatu. C

c L.12. de Pag. & 21. de hær. C. Theod. & l.3. de his qui pro religio. cõtend.
d L.2. de Mon. C.Th.

Actus oēs ſiue priuati, ſiue publici dieb. 15. ante Paſcha quieſcant.

e L.1. de conſ. ad Eccleſ. debit.

Interim dum Eugenius ſacrilegis edictis diuinum numen, multa Gentilitiæ ſuperſtitioni indulgendo, offendit; Theodoſius pijs edictis in Gentilitiam impietatem, & hæreticam perfidiam, illud conciliare ſtudet.[c] Quòd verò generaliter occaſione Iouiniani, & ſociorum eius Monachorum vagantium, ne in ciuitatibus Monachi apparerent, ſed deſerta loca peterent, ſanxerat, quoniam hoc vertebatur In iniuriam, & damnũ bonorum, emendat noua ſanctione.[d] Et de ferijs Paſchalibus ita: *Actus omnes ſiue publici, ſiue priuati, diebus 15. Paſchalibus conquieſcant*, &c. Et de debitoribus ad Eccleſias confugientibus: *Publicos debitores, ſi confugiendum ad Eccleſias crediderint, aut illicò extrahi de latebris oportebit, aut pro his ipſos, qui eos occultare probantur Epiſcopos exigi*, &c.[e] cuius vigore legis compulſus aliquando S. Aug. perſoluere quod debebat, is, qui confugerat ad Eccleſiam, pro eius debiti diſſolutione, de collecta facienda in populo literas dedit epiſt. 215. D

Acta pub. diſputatiõis Aug. cum Fortunato Manichæo.

Aug. ſcribit de Gē.

S. Auguſtinus hoc ipſo anno publica diſputatione contulit cum Fortunato presbytero, Manichæo, Hippone Regio, ſpectante & audiente populo excipientibus eam notarijs. Extant ipſa Acta. Poſſidius cap.6. cùm ait, *deficiente reſponſione, vltimo collaturum ſe cum ſuis maioribus, ea, quæ refellere non potuit: & ſi ſibi fortè de his ſatis minimè feciſſent, ſuæ animæ conſulturum. Sed is, eam confuſionem non ferens, de illa ciuitate receſſit, nec ampliùs redijt.* E

Scripſit autem poſt hæc idem Auguſtinus duos libros de Geneſi ad litteram, contra eoſdem Manichæos: nec non aduerſus diſputationem Adimanti, Manetis diſcipuli: retract. 1. cap.18. & 22.

Succeſſorem Fortunati prouocat Auguſtinus epiſtol.244. ad ſatisfaciendum quæſtioni, in qua defecerat præceſſor eius, *alioqui*, inquit, *diſcede hinc, & noli peruertere vias Domini*, &c.

Miſeratus quoque Auguſtinus infirmam etiam plebeculam à Donatiſtis antiquis in Afri-

A Africa Schiſmaticis deceptam, pſalmum, qui eis cantaretur, Abecedarium, per latinas literas fecit, quo inuitarentur, & docerentur de vera Eccleſia. Edidit quoque egregium Commentarium aduerſus Donati epiſtolam, quæ cùm præ manibus ferè omnium haberetur, magnum inferebat legentibus detrimentum, qui hactenùs deſideratur. Retract.1. cap.2.

ad litt. contra Manich. Pſalmum Abecedariū prople be, quo Catholica docerētur ſcribit Auguſt.

Sed & vſque ad ſequentem annum, quo creatus eſt Epiſcopus, edidit duo volumina de ſermone Domini in Monte. Retract.1.c.19.

De ſermone Domini in Monte.

B Diſſerit & ſuper Pauli epiſtolam ad Romanos: & expoſitionem elaborauit epiſtolæ ad Galat. & de diuerſis qq. prolixum opus. Commentarium de mendacio, & tractationem de fide & ſymbolo. Retract.c.23.24.26.27.

In epiſt. ad Rom. & ad Gala. & qq. opus prolixū. De Mēda. De fide, & Symb.

S. Hieronymus hoc anno ſcripſit ad Dextrum V.C. Præfectum Prætorio, Paciani Epiſcopi Barcinonenſis filium, amicum ſuum, rogatu eius, indicem auctorum noſtræ religionis; meminit Marcellin. in Chronico, traditque recenſitos ab eo viros illuſtres 135. In fine eius legitur, quid ipſe ſcripſiſſet Hieronymus ad hunc vſque annum. Qui liber cùm perueniſſet ad manus S. Auguſtini, præter alia, quæ in eo deſiderauit, exquiſiuit, quo conſilio aliquos ſcriptores Eccleſiaſticos prætermiſerit, epiſt.9. ſed & mirandum eſt, cur ipſe; cùm lu-C cubrationes omnes à ſe editas vſque ad præſentem annum Imperij Theodoſij 14. recenſere ſe dicat, ex eis tamen aliquas prætermiſerit, nempè commentarios in Pauli epiſt. ad Epheſ. quos ſe teſtatur ſcripſiſſe paulò pòſt, quàm Alexandria receſſiſſet, quò profectus eſt ſtatim, vt Roma redijt Ieroſolymam; niſi quis velit illud, quod ibi, nuper, ait, vltra ſeptēnium complecti temporis ſpatium. Inſuper ad Pammachium ſcribens (epiſt. 52.) paulò poſt miſſum ad eum Apologeticum (quem ante hoc tempus ſe ſcripſiſſe teſtatur in eodem cōmentario, de Viris illuſtr.) meminit de ſexdecim Prophetarum libris à ſe in Latinum ex Hebræo verſis, de Iob quoque in linguam noſtram tranſlato, & τῶν ὑπομνημάτων. in Prophetas 12. & aliorum, quæ Romam miſſa ſignificat. Niſi dicamus de eo, quod de valdè abundante D diuitijs dici ſolet, adeò prædiuitem fuiſſe, vt numerum neſcierit ſuarum diuitiarum. Quod verò ait Hieronymus ſe hoc anno, cùm illa ſcriberet, multa habuiſſe in manibus de opere prophetali, planè alluſiſſe viſus eſt ad ea, quæ ipſe habet in epiſt. ad Chromatiū Epiſcopum Aquileienſem, in qua præter alia, ſe ſcripſiſſe dicit de optimo genere interpretandi ad Pammachium, & ad Neopotianum, vel de Nepotiano libros duos, & alia, quæ enumerare longum eſt, qua vltima periodo viſus eſt clauſiſſe, quæ dicit ſe habuiſſe præ manibus nondum expleta, cum librum illum edidit.

Hier. ſcribit librum de ſcript. Eccleſiaſticis.

S. Epiphanius hoc anno ſcribit epiſtolam, quæ eſt apud Hieronym. 60. ad Io. Ieroſolymorum Epiſcopum, quem ſibi magnoperè indignatum audierat, varijs quidem alijs prætextibus, ſed re vera, quòd cùm Origenis fautor eſſet, ac ſectator, Epiphanium ſciret eſſe E eius aduerſarium, & impugnatorem; colligitur quidem tempus datæ Epiphanij epiſtolæ, ex epiſtola Hieronymi 61. ad Pammach. aduerſus Io. errores, quam conſtat ſcriptam anno ſequenti, cum meminerit in ea de ingenti illo deliquio ſolis, qui contigit anno 393. in cuius epiſtolæ fine teſtatur Epiphanium ad Ioan. ſcripſiſſe. Vnus prætextus indignationis erat, quòd Epiphanius Paulinianum S. Hieronymi fratrem, Diaconum & presbyterum in aliena diœceſi ordinaſſet, fatebatur Epiphanius ſe ordinaſſe, & quidem nolentem, & reluctantem, ſed ex neceſſitate, cum SS. Presbyteri Hieronymus, & Vincentius, propter verecundiam & humilitatem, nollent debita nomini ſuo exercere ſacrificia: ſed extra eius diœceſim, in Monaſterio fratrum, & fratrum peregrinorum: ſed & ex vſu Cypriorum Epiſcoporum: alter prætextus, quod audierat, Epiphanium in ſacrificio ſic orare, *Domine, praſta Ioanni, vt rectè credat*, fatetur ſe quidem in corde ſemper hoc orare; nō tamen vnquàm

Epiphan. quando ſcripſerit ad Io. Ieroſol.

Hier. præ verecūdia & humil. recuſat ſacrificare.

vnquàm in alienas aures id protuliſſe. Sed in fine orationum, pro ſermonis conſequentia A
ſolitum dicere,& pro omnibus,& pro illo quoq;. Cuſtodi illum, qui prædicat veritatem, vel, Tu præſta Domine,& cuſtodi, vt ille verbum prædicet veritatis. Arguit illum deinceps hæreſum Origenis, & hortatur ad reſipiſcentiam, confutans eius errores, & ſic concludens epiſtolam. *Cùm hæc ita ſe habeant, dilectiſſime, cuſtodi animam meam,& deſine circa nos murmurare*,&c. ac demùm de Palladio illud ingerit, videlicet illum, vt caueat, vt prædicantem errores Origenis. Sed ante illud de Palladio interſeruntur illa: *prætereà audiui quoſdam murmurare contra nos*, &c. de velo ſcilicet pendente in foribus cuiuſdam Eccleſiæ, habente imaginem quaſi Chriſti, vel ſancti cuiuſdam, quòd zelo incenſus concidiſſet, quod apparet
confictum eſſe additamentum, malè aſſutum ab aliquo Iconoclaſta, qui abuti voluerit au- B
ctoritate S. Epiphanij ad ſuam hæreſim confirmandam, quod nec nouum eſt apud hæreticos,& aliàs in ipſo S. Epiphanio vſurpatum, cùm in ſecundò Concilio Nicæno Iconoclaſtæ citarint plura ſcripta, quaſi S. Epiphanij, quæ falſitatis redarguta fuerunt à defenſore, & à S. ipſo Ioanne Damaſceno, oratione de imaginibus, & hoc quidem additamentum, vt nondum confictum non fuit prolatum in illo Concilio. Sed demus verum fuiſſe, quod confictum diximus, ne id quidem veritati,& Eccleſiaſticæ conſuetudini officit, imò potius eam comprobat. Cùm S. Epiphanius iuſtè excanduerit, quòd alicuius profani hominis imago in ſacro velo depicta, quaſi Chriſti, vel alicuius ſancti, ad limen fuiſſet appeſa,& propterea
zelo incenſus illam diſciderit, quod factum non modò confutat hæreticos, ſed & redarguit C
Catholicos, ſi quando ornatus cauſa in Eccleſia ſuſpendunt aulæa, quæ profanas, & ſæpe Gentilium,& interdum turpes imagines habeant.

Calumſnioſum additamẽtum ad epiſt. Epiph.

Chriſti Annus	*Siricij Papa*	*Theodoſij Imp.*	*Theodoſio 3.m & Abundantio Coſſ.*
393.	9.	15.	

HONORIVM quidem, Imperatorem à Theodoſio hoc anno appellatum, Socrates Proſp. & Marcellin. tradunt; ſed nonnulla extant Reſcripta data anno ſuperiore ſub
titulo Honorij Imperatoris. D

De ingenti Solis Eclipſi; ſuprà citati auctores, & Hieron. epiſt. 61. ad Pammach. de erroribus Io. Ieroſolym. mentionem faciunt.

Io. Ieroſolymit. Epiſcopus literis Epiphanij acriùs incitatus, Encyclicas litteras publicauit in Epiphanium acres, & acerbas, & alteras ad Theophilum Alexandrinum dedit, quarum occaſione Hieronymus, cuius cauſa cum Epiphanio videbatur eſſe communis, inuitatu maximè Pammachij, ſcribendam ſumpſit de tota cauſa Apologeticam epiſtolam ad Pammachum, quæ eſt num. 61. & ad Theophilum alteram, grauiſſimam vtramque, & lectu digniſſimam. Reddit igitur primùm rationem, cur demùm poſt triẽnium à cœptis diſ-
ſidijs, ſcribat. Deinde expoſtulat cum Ioanne, quod ab Epiphanio de hæreſi reprehenſus, E
ad alium reſcribat, *Palæſtina*, inquit, *interrogaris,& reſpondes Aegypto*: quod Origenis hæreſum accuſatus, ſe purget de Arianiſmo, & alijs hæreſibus: *Nolo*, inquit, *in ſuſpicione hæreſis, quenquam eſſe patientem*, &c. *Nunquàm de amicorum iudicio glorieris, illud verum eſt teſtimonium, quod ab inimica voce profertur*,&c. & octo obiectiones Epiphanij, de fide Catholica violata, recenſet: Ioannem mendacij, & calumniæ in Epiphanium redarguit; Item quòd inſectatus ſit Orthodoxos, & ſe maximè, quem excommunicauit, & cui poſtulauit,& impetrauit exilium. Theophilus de tota cauſa edoctus, & à Ioanne falſis relationibus præoccupatus: quaſi de alia re, quàm de fide eſſet controuerſia: Legatum mittit, bona fide, Iſidorum Origeniſtam, paria cum Ioanne ſentientem, quem putabat Catholicum, ad pacem

Nolo in ſuſpicione hæreſis quenquã eſſe patientem. Hier.

A inter diſſidentes conciliandam, quam legationem Hieronymus in odium Ioannis exagitat, denique vt furtim ſubrepta fuerit, à ſubmiſſo pſeudomonacho epiſtola Ioannis à ſe in latinum tranſlata, commemorat, ob quam vt falſarius arguitur, & proditores vehementer inſectatur. Theophili conſilium quale fuerit in tanta re, non ſanè probandum, indicat Hieronymus epiſt. 68. ad ipſum, *ſuper nefaria hæreſi*, inquit, *quod multam patientiam geris, & putas Eccleſiæ viſceribus incubantes, tua poſſe corrigi lenitate, multis ſanctis diſplicet; ne dum paucorum pœnitentiam præſtolaris, nutrias audaciam perditorum, & factio robuſtior fiat.*

Tandem, opera fortaſſe, eiuſdem Theophili Epiſcopi Alexandrini inita eſt concordia inter Hieronymum, atque Rufinum, alioſque gregales, Origenis erroribus, ſilentio con-
B demnatis, ſed non diù durauit.

Concilium Hipponenſe Generale Africæ.

HOc anno, Hippone regio, in Africa, celebratum eſt generale Concilium ex totius Africæ Prouinciæ Epiſcopis, ad collapſam diſciplinam Eccleſiaſticam in integrum reſtituendam, quod quidem egregiè præſtitum eſt; Quadraginta vnius Capitulorum eius Breuiarium eſt confectum, quo faciliùs innoteſceret, idq; decreto Concilij Carthagin.
C 4. habentur idem Canones in Concilio 3. Carthagin. ſæpeque citantur.

De fide & Symbolo, iubentibus Epiſcopis, in Concilio congregatis. Auguſtinus preſbyter adhuc, diſputauit (quam diſputationem in librum conuertit) tanta cum omnium approbatione, vt Valerius inuidiam metuens, cogitare cœperit de ſubrogando eo ſibi adhuc viuenti, in Epiſcopum coadiutorem, quod cum Aurelio tum cõtulit, & pòſt perfecit. Poſſidius cap. 7. & 8. Retract. 1. cap. 17.

Theodoſius præparatur ad bellum, non tam armorum, telorumq; quàm ieiuniorum, orationum ſubſidijs: nec tam excubiarum vigilijs, quàm obſecrationum pernoctatione munitus; circuibat cum Sacerdotibus, & populo omnia orationũ loca, ante Martyrum, & Apoſtolorum thecas iacebat cilicio proſtra- Theodoſius parat ſe in Tyrannum
D *tus, & auxilium ſibi fida ſanctorum interceſſione poſcebat.* Rufin. [a] Conſulit & per Legatum Eu- ieiunijs & precibus.
tropium, virum clariſſimum, Anachoretam Io. de euentu belli, qui vt primam de Maxi- a li. 2. c. 32
mo ei victoriam prædixerat incruentam, ita hanc, licèt non abſque plurima vtriuſque ſanguinis inundatione, promittit; idem Rufin. ſed & poſt obtentam victoriam prædixiſſe obitum ipſius Theodoſij, Euagr. tradit, Vit. SS. PP. c. 1. & Theodoret. [b] b li. 5. c. 24

Quod mirum eſt, in tanta expeditione, non modò noua Tributa non imponit Theodoſius, ſed & recens indictum, remittit: *Aeraria præſtationis adiectio, quam citra priſcam conſuetudinem prouincialium humeris Tatianus* (ante biennium Conſul) *impoſuit, à cunctis penitùs ſalubri moderatione remouenda eſt. L. 23. de Ann. & Trib. Cod. Theodoſ.* (in quo falſus eſt Sozom.) ſed & Parans bellũ remittit exactiones.
E illud Auguſtæ munificentiæ, quod ſtatuit de bonis proſcriptorum duplici Reſcripto, quorum hoc eſt poſterius; *omnia proſcriptorum bona, quæ fiſci nomine ſingulis quibusq; Tatianus eripuit, vel ipſis, qui gladio acerbiorem ſtylum paſſi, ærumnas ſuas nuditate fleuerunt; vel eorum filijs, ac propinquis, qui cruentas excepêre ſententias, reſtitui mox iubemus: ita vt omnes, qui aliquid ex huiuſmodi bonis noſtra liberalitate meruerunt, reſtituere adepta cogantur*, [c], hæc attendant, qui pauperum luctum ex acerbioribus exactionibus, & clamoribus Deum ſibi infenſum reddunt. Alijs edictis licentiam comprimit militarem: *Nemo militans à ſuo hoſpite ſalgami aliquid nomine poſtulet, id eſt, ne lignum, aut oleum, culcitræve poſcantur;* [d] etiam pro annonariis ſpeciebus, exigere pretium, [e] & in eos, qui ditiorũ ſibi procurârunt hoſpitia, illa ſanciuit:

c L. 12. & 13. de bon. proſcrip.
Leges pro diſciplina militari.
d l. 3. de ſal.
e l. 18. 19. 20. de erg. mil. ann.

Si quis menſorum noſtrorum manu, qua deputatas ſingulis quibus domus enotant, & peſtibus hoſpitaturi nomen adſcribunt, delere non dubitauerit, ad inſtar falſi reus, ex hac auctoritate teneatur.[a] A

a 4. de menſor. C. Theod.

Lenitas Theodoſij in iniurijs.

Nec minus mirum illud, quòd maledicentem ſibi nulli pœnæ ſanxerit ſubiugari, ſed tantùm ad ſe referri, *quoniam*, inquit, *ſi id ex leuitate proceſſerit, contemnendum eſt: ſi ex inſania, miſeratione digniſſimum, ſi ab iniuria, remittendam.*[b]

b L. 1. ſi quis maledixe. Imp. Cod. Theod.

Hoc anno Alippius Tagaſtenſis, Auguſtini in vitæ inſtituto collega, Ieroſolymā profectus, S. Hieronymum inuiſit, nec multò pòſt reuerſus in Africam, creatus eſt Epiſcopus Tagaſtenſis, epiſt. Auguſtini 8. & apud Hieronymum 86.

Hier. ſcribit ad Nepotianum libellum de Vita Clericorum.

Nepotianus, relicta ſæculi militia, in qua clarus apud Imperatorem vigebat, vitæ clericali addictus, per ſe, & per auunculum Heliodorum ſæpius, & inſtanter petierat à S. Hieronymo, tranſmarinis epiſtolis, quod hoc anno demùm ille præſtitit, ſcribens ad eum libellum, de Vita Clericorum inſcriptum. Colligitur tempus ex fine eiuſdem lucubrationis. Quod verò inter alias admonitiones (quod ad antiquum vſum pertinet) de clericorum veſtitu. S. Hieronymus, Veſtes, inquit, pullas, æquè deuita vt candidas; nos admonet clericorum habitum neque pullum, (nam is erat Monachorum, vt colligitur ex pluribus eius locis, vt epiſt. 22. & Epitaphio Marcellæ) neque candidum fuiſſe (qui olim erat Romanorum, eo verò tempore Nouatianorum, qui ſe mundos iactabant, & dici volebant) caſtaneum verò, ſeu violaceum antiquo vſu receptum, & retinetur vſque ad hoc tempus ab Epiſcopis, qui non ſunt ex ordine clauſtrali, & à familia Pontificis, & Seminarijs, & alijs. Irrepſiſſe autem color niger in clerum videtur, cùm & Monachiſmus in nonnullis Eccleſijs à Clericis eſt receptus. B C

Chriſti Annus	*Siricij Papa*	*Theodoſij Imp.*	*Arcadio 3.m & Honorio 2.m AA. Coſſ.*
394.	10.	16.	

EVGENIVS cum Arbogaſte, & Flauiano Præfecto; ducibus exercitus, quòd Eccleſia Mediolanenſis Tyranni munera reſpuerat, nec in oratione cum ſacrilego communicare voluerat, Mediolano recedentes, minati ſunt, cum victores reuertiſſent, ſtabulum ſe eſſe facturos in Baſilica eccleſiæ, atque clericos ſub armis probaturos. Paulin. in Vita S. Ambroſ. conſilium eorum fuit munitis Alpibus, Deorum ſimulacris, Iouis Fulminei, & Herculis; & illis tuto præſidio occupatis, Theodoſium aduenientem expectare. Auguſt. de ciuit. Dei 5. cap. 20. At Theodoſius relictis Conſtantinopoli filijs duobus, AA. Arcadio & Honorio; primarijs ducibus, Timaſio, & Stilicone; Gaine, atque Saulo, fœderatorum barbarorum ductoribus, & Bacurio Rege Iberorum, iter ingreditur, nouis edictis inſectatus hæreticos,[c] progreſſus ad Alpes præeunte ſigno Crucis, cum hoſte confligit, & magna vtrinque cæde edita, priori die (nam per biduum pugnatum affirmant) peiores tulit partes Theodoſius, nocte prælium conſecuta, proſtratus in preces, diuinitùs monitus de victoria duobus illis Apoſtolis apparentibus, (qui & in eius nummo conſpiciuntur, ex vna parte, Sacerdotali habitu, & ex altera ipſe Theodoſius, vna manu Euangelium, altera crucem geſtans) redintegrato prælio, ipſimet Gentiles auctores affirmant, pro eo, Deo ſic annuente, ventos ipſos pugnaſſe, & ſpicula in hoſtes retorſiſſe; hinc illa apud Claudianum Panegyri. ad Honor. In eius 3. Conſ. D E

c l. 22. de heret. & 23. eod. tit. C. Theod.

In ipſo bel[illegible] procin[illegible] tu cragi at hereti os Theo doſius at nunc alij I beram dem an [illegible] nd[illegible] ce,

O nimium dilecte Deo, cui fundit ab antris
Aeolus armatas hyemes, cui militat Aether,
Et coniurati veniunt ad Claſſica venti.

A Victor itaque, fauente Deo, Theodoſius euaſit, Eugenio Tyranno ad ipſum perducto, & interfecto, & Arbogaſte in fuga ſe ipſum, præ deſperatione, confodiente. quæ religioſo Principi glorioſior victoria, de fruſtratis opinionibus Paganorum, quàm de interitu Tyranni fuit; & de duorum tantùm illorum ſanguine Ciuile bellum extinctum eſt; reliquis prælio ſuperſtitibus, veniam impertijt, ijs maximè, qui ad Eccleſias confugerant (quos hac occaſione Chriſtianos fieri voluit) interceſsione in primis S. Ambroſij, prius per Diaconum directa; mox ipſomet Aquileiam illi occurrente, ad cuius pedes Sacerdotis prouolutus Chriſtianiſsimus Imperator, teſtabatur, meritis, & orationibus eius ſeruatum ſe eſſe. Paulinus in vita ſancti Ambroſij, & ſanctus Auguſtinus de Ciuitate Dei [a]. Rem totam plenius narrant Rufinus, Theodoretus, Sozomen. Socrat. Zoſimus, qui in hac narratione multa peccat, &, vt ſolet, odio Chriſtianorum, in multis mentitur, in quibus ab alijs redarguitur, Gentilibus etiam eius temporis. Maxima planè extitit victoria, qua non modò ſtetit Imperium, ſed & ipſa Chriſtiana Religio, quam euertere Gentiles, inanibus Dijs confiſi, moliebantur. Contigit autem 8. Id. Septembr. vt habet Socrat. ad ripam amnis, nomine frigidi.

Victoria glorioſa de hoſtib^a, & de Idolis, & clemens. — *a li.5.c.26.*

B

Admiranda quæ contigerint Conſtantinopoli, & in Aegypto, dum pugnabatur, referunt Sozom.[b] & Euagr. Vit. SS. PP.[c] qui obitum non multo pòſt conſecutum, Ioannis celeberrimi Monachorum, ibidem commemorat.

b li.6.c.24. c lib.1.c.1. Io. Monachi obitus

C Præclaram adeptus victoriam Theodoſius, Mediolanum cùm veniſſet, vnde non diſceſsit; quia hoſtes in acie ſtrati ſunt, abſtinuit à conſortio Sacramentorum, donec Domini circa ſe gratiam, filiorum experiretur aduentu, inquit Ambroſ. in orat. in fun. extat Canon pœnitentialis, in antiquis ritualibus libris, 11. ordine, vt qui in bello cædem feciſſent, abſtinerent 40. diebus. certè quidem diuina lex (Num. 31.) noluit eſſe huiuſmodi viros abſq; aliqua purgatione, qua traditum eſt, vt qui licèt mandato Dei homines occidiſſent, ijdem tamen tribus, & ſeptem diebus luſtrarentur.

Præceſſerunt obitum Theodoſij, (qui contigit anno ſequenti, 16. Kalen. Febr.) hoc anno, à menſe Septembri, quo obtenta fuit victoria, terræmotus, quibus nonnullæ regiones D quaſſatæ ſunt. Marcellin. in Chron. iuges pluuiæ, & vltra ſolitum caligo tenebroſior. Ambroſ. in eius funere. Hieronymus aduerſus Vigilantium, meminit inter alias orbis regiones Palæſtinam quoque dirè vexatam eſſe terræmotu, occaſione impuriſsimi Vigilantij, qui profectus ex Hiſpania, hæreticus, inter Catholicos latebat.

Scribebat hoc anno Hieronymus epiſtolam de optimo genere interpretandi, ad Pammach. ea occaſione, quod accuſatus fuerat, de epiſtola Ioan. Epiſcopi Ieroſolymitani, malè verſa, eſt num. 101. ſcripſit item ad Furiam, de viduitate ſeruanda: id ea ab ipſo expetente; nam ait in fine: *Scio me ante hoc fermè biennium edidiſſe libros contra Iouinianum:* quos 14. Theodoſij editos, ſuprà monſtratum eſt.

Hie. ſcrib. de opt. genere interpretandi. Ad Furiã item de viduitate.

E Hoc eodem anno apud Balſamonem celebrata ponitur Synodus Cõſtantinopolitana, in cauſa vertente inter Agapium, & Gebadium, vtroq; ſibi vindicante epiſcopatum Boſtrēſem. In qua Synodo, inter cæteros, affuére Nectarius Conſtantinopol. Theophilus Alexandrinus, Flauianus Antiochen. Helladius Cæſareæ Cappadociæ, Gelaſius Cæſareæ Palæſtinæ, Gregorius Nyſſenus, Amphilochius Iconij, Theodorus Mopſueſtiæ, &c. Mirum eſt, tot, ac tantos Epiſcopos, de duorum controuerſia Epiſcoporum cõueniſſe; & magis etiam mirum, tantæ Synodi nullam fieri apud antiquos mentionem. Sed obſeruandum eſt; conueniſſe hos, inuitatos à Rufino P P. apud quem ſumma erat in toto Imperio Orientali, auctoritas, ad dedicationem nouæ Baſilicæ Apoſtolorum Petri & Pauli nomine ab eo erectæ trans mare, propè Chalcedonem, dictam communiori nomine Apoſtolæum: prætereà ve-

Syno. C.P. in cauſa duorum Epiſcop. Dedicatio Apoſtolei C.P. li.

Epiſcopus non deponēdus, niſi de Epiſcoporū prouincialiū ſententia.

rò etiam ad ſuam, per ſacrum baptiſmum, initiationem. Atque hic ille videtur est Epiſcoporum conuentus, de quo Palladius in Lauſiacis, cap. 2. Hac igitur occaſione Conſtantinopoli cùm eſſent Epiſcopi, pòſt ſacra ex more expleta ſolemnia, (quod etiam in Encænijs Antiochiæ, & Ieroſolymæ factum legitur) ijdem conuocati Epiſcopi controuerſiam inter duos illos Epiſcopos obortam definiuere, eo modo, quo acta declarant, nimirùm ex ſententia Theophili Epiſcopi Alexandrini, non licere deponi Epiſcopum à duobus, vel tribus alijs Epiſcopis, ſed maioris tantum Synodi arbitrio, nempè eiuſdem prouinciæ Epiſcoporum ſententia. A

Amphilochius Iconij Epiſcopus plures ſcribit cōment. de ſpiritu ſancto.

Conſtat ex Epiſcopis non otiosè recitatis, duo illa Orientalis Eccleſiæ lumina, pòſt Baſilium, & Gregorium Nazianz. Nyſſenum, & Amphilochium in hunc vſque annum vixiſſe, vt quæ apud Nazianzenum in Parænetico carmine, ad Olympiadem leguntur, de Amphilochio aliter, quàm de morte intelligenda ſint; quem quidem Amphilochium exæquare videtur Hieronymus Baſilio, & Gregor. epiſt. ad Magnum, num. 84. cuius cum idem vnum tantum Commentarium de Spiritu ſancto commemoret, plures extitiſſe patet ex Theodoreto, qui plures citat. B

Gelaſius porrò Cæſareæ Palæſtinæ Epiſcopus, accurati limatiq; ſermonis fertur quædam ſcribere, ſed celare, inquit Hieron. in ſcript. cum verò citans in Dialogis Theodoret. virum inprimis admirabilem vocat, quiq; Cæſarienſem agrum diligenter excoluerit.

Colligitur denique Theodorum Mopſueſtenum Epiſcopum ad hunc ſaltem vſque annum inter Catholicos militaſſe. C

Synod. Adrumetina in Afr.

Hoc eodem anno Adrumeti, in Africa, celebrata eſſe Synodus reperitur, miſſaque ad eum Legatio ab Aurelio Epiſcopo Carthagin. quæ autem ibi decreta fuerint, haud apparet, quod diuerſorum Conciliorum Canones in vnum collecti, ſimul, ſub vno titulo, Concilij Africani, habeantur admixti.

Bagaienſe Cōcilium Donatiſt. 310. Epiſcoporum. Inſania Donatiſt. ſe necāntiū & alios ad idem prouocantiū, ęmulatione martyrij.

Hoc eodem anno celebratum eſt à Donatiſtis in Africa, Bagaienſe Concilium in cauſa Primiani, & Maximiani Carthaginenſium, in Schiſmate, inter eos ipſos, Epiſcoporum, conuenientibus trecentis decem Epiſcopis, in quo damnatus eſt Maximianus, cùm antea in Caruernenſi Concilio apud Carthaginem à quinquaginta tribus Epiſcopis, & in altero à cētum & amplius damnatus fuiſſet Primianus: Legendus eſt S. Auguſtinus in Pſalm. 36. & contra Creſcon. lib. 3. & 4. In quo admirandum eſt, quòd cùm ſecta Donatiſtarum diſſecta eſſet in plures & minutiſsimas partes, in vna tamen parte tantam fuiſſe multitudinem Epiſcoporū, vt in vno eius partis conuentu 310. numerarentur. Ex quo conijcias infinitam prope eorum multitudinem, qui Schiſma illud ſectarentur; quorum ea peculiaris fuit inſania, iam inde à Conſtantis Imperatoris temporibus, vt ſtudio Martyrij, obuios cogèrent ad ſe interficiendos, & alioqui ipſi ſibi vario necis genere mortem inferrent. Legendus eſt, præter Auguſtinum, Philaſtr. de hær. c. 86. & Theodor. hæret. ſab. lib. 4. D

Contētiones inter Auguſt. & Hieron.

Hoc ipſo anno, reuerſo Alipio, Ieroſolymis in Africam, iacta videntur fuiſſe ſemina quædam contentionum inter Hieronymum, & Auguſtinum, quę vſque ad decimumquartum ab hinc annum durârunt, intercurrentibus quidem, per epiſtolas, hinc inde acrioribus dictis, charitate tamen nunquam interrupta. Id autem contigiſſe putatur per Origeniſtas, Ioannem Ieroſolymitanum Epiſcopum, Rufinum, Palladium, Euagrium, & Melaniam, quorum conſuetudine plurimùm vſum Ieroſolymis, Alipium credibile eſt, vt hominum, auctoritate, doctrina, & verò etiam præſtantis bonitatis & pietatis fama, illuſtrium. Sed ſingula, quæ vltrò citroque acerbiora recurrere, & eorum cauſas, longum eſſet, & minutum percenſere. E

Hoc eodem anno, Pontius Paulinus, Romanus V. C. antiquæ nobilitatis decus, vnà

cum

A cum Theraſia coniuge, ampliſsimo patrimonio in pauperes erogato, Monaſticæ vitæ inſtitutum arripiens, anno ætatis ſuæ 40. Vrbe admirante, in Nolanum agrum ſecedit. epiſtola eius apud Auguſt. 31. & Auguſtini ad ipſum, nu. 34.

Pauli. Nolanus pòſt dictus, fit Monach^9^.

Hic Paulinus ex nobiliſsima Aniciorum familia, Burdegalæ in Gallia natus, ab Auſonio Gallo, ibi publicè profitente, Rhetoricis atque poëticis facultatibus eſt inſtitutus. Auſonius epiſtola 20. Paulinus epiſtola 39. apud Auſonium 1. Ordinarium geſſit Conſulatum, vt conſtat ex Auſonij epiſt. 2. & 24. Præfecturam quoque Vrbanam, vt reſcripta ad ipſum indicant [a]. Ea fuit virtutis, & pietatis inſigni fama, vt apud Barcinonam in Hiſpania per vim inflammatæ plebis, vxoratus licèt, presbyter ſacraretur, inuitus; ea tamen condi B tione, vt illi Eccleſiæ non alligaretur. Paulinus ad Seuerum epiſtola 6. In reditu ex Hiſpania, reuiſens S. Ambroſium, ab eo cooptatus eſt in Clerum Mediolanenſ. eo fortè conſilio, vt poſſet eum habere ſucceſſorem in Epiſcopatu, qui non ſolebat adlegi niſi ex gremio Eccleſiæ, epiſtola ad Alipium, apud Auguſtin. 25. Romam adueniens, ab optimis quibuſque omnis generis frequentatus, & celebratus eſt, vſque ad inuidiam plurimorum. Paulinus epiſtola 1. ibique depoſito onere ampliſsimarum facultatum, ad concupitum à ſe diu Nolanum ſeceſſum conualuit, ſubducta de facultatibus erogandis in pauperes parte, qua ſundis Eccleſiam extrueret, in qua & reliquias ſanctorum Andreę, Lucæ, & Nazarij, collocauit. C Quàm verò arduum arripuerit in agro Nolano viuendi genus, (ne quis putet eum, ruri agentem, vitam duxiſſe lautam, & ocioſam) epiſtolæ ipſius ad Seuerum 1. in fine. 5. & 24. ſignificant.

a *L. 4. & 5. de Scen. C. Theod.*

Epiſcopi no niſi ex gremio eccleſię adlegebantur.

Quod autem etiam Theraſia vxor vitam Monaſticam profeſſa fuerit, indicat S. Hieronymus epiſtola ad eum numero 13. vocans eam ſororem ipſius, non autem coniugem. qua eadem epiſtola de inſtitutione Monachi, videtur illis auctor fuiſſe eius inſtituti, & vt potiùs alibi, in agro remoti ab vrbibus agerent, quàm Ieroſolymis, quę hoc anno epiſtola ſcripta videtur. Elogium S. Ambroſ. epiſtola 36. de Paulino non videtur prætermittendum: *Paulinum ſplendore generis nulli ſecundum; in partibus Aquitaniæ venditis facultatibus, tam ſuis, quàm etiam coniugalibus, ita hos ſe induiſſe cultus ad fidem comperi, vt ea in pauperes conferat, quæ redegit in* D *pecuniam, & ipſe pauper, ex diuite factus, tanquam deoneratus graui ſarcina, domui, patriæ; cognationi quoque valedicat, quo impenſius Deo ſeruiat. Elegiſſe autem ſecretum affirmatur Nolanæ vrbis, vbi tumultum fugitans, æuum exigat. Matrona quoque virtute, ac ſtudio eius proximè accedit, neque à propoſito viri diſcrepat. Denique tranſcriptis in aliorum iura ſuis prædijs, virum ſequitur, & exiguo illic contenta ceſpite, ſolabitur ſe religionis & charitatis diuitijs. Soboles eis nulla, & ideò meritorum poſteritas deſiderata. Hæc vbi audierint proceres viri, quæ loquentur? Ex illa familia, illa proſapia, illa indole, tanta præditum eloquentia, migraſſe à Senatu, interceptam familiæ nobilis ſucceſſionem? ferri hoc non poſſe. Et cùm ipſi capita, & ſupercilia ſua radant, ſi quando Iſidis ſuſcipiant ſacra: ſi fortè Chriſtianus vir attentior ſacroſanctæ Religioni, veſtem mutauerit, indignum facinus appellant.* E *Equidem doleo tantam eſſe in mendacio obſeruantiam, in veritate negligentiam, vt confundantur plerique attentiores ad ſacroſanctam Religionem videri, non conſiderantes vocem dicentis* [b]: *Qui me confeſſus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui eſt in cœlis.* hæc Ambroſius.

Theraſia ipſa quoque vxor Paulini Monaſticam vitam profitetur.

Paulini elogium à S. Ambroſio editū.

b *Luc. 9.*

Accidit eodem fermè tempore aliud Paulino perſimile exemplum edi à Seuero Sulpitio Romano ciue, viro illuſtri, in Gallijs agente, & Monaſticum vitæ genus arripiente, de quo S. Paulinus epiſt. ſua 1. Tu, inquit, *frater dilectiſſime, ad Dominum miraculo maiore conuerſus es: quia ætate florentior, laudibus abundantior: oneribus patrimonij grauior, ſubſtantia facultatum non egentior, & in ipſo adhuc mundi Theatro, id eſt fori celebritate diuerſans, & facundi nominis palmam tenens, repentino impetu, diſcuſſiſti ſeruile peccati iugum, & lethalia carnis & ſanguinis vincula rupiſti.*

Seueri elogium à Paulino.

Neque

Neque te diuitiæ de matrimonio familiæ Conſularis aggeſtæ, neque poſt coniugium peccandi licentia, & cœlebs iuuenta ab anguſto ſalutis introitu, & arduo itinere virtutis in mollem illam, & ſpatioſam multorum viam reuocare potuerunt, &c. Paulin. epiſt. 1. Inhæſit Seuerus S. Martino, cuius monitis & exemplis nutriebatur in fide. Sic verò ſe abdicauit à ſæculo, vt filios in ſanctitate educaret. Paulin. epiſt. 5. A

Tetradij admirãda conuerſio

Sed & Tetradij viri clariſsimi admiratione digna fuit conuerſio, cùm per Martini impoſitionis manum, ſeruus eius fuit à Dæmone liberatus, qui ſtatim factus catechumenus, nec multo pòſt baptizatus, ſemper Martinum ſalutis ſuæ auctorem miro coluit affectu.

Inſignes Gallicani Epiſcopi. a li. 2. c. 13.

De compluribus alijs, præter S. Martinum, hac tempeſtate, ſanctitate claris in Gallia Epiſcopis, teſtimonio eſt pars epiſtolæ S. Paulini, intexta in hiſtoria Turonenſis Gregor.[a] nam epiſtola ipſa non extat: *Si enim hos videas dignos Domini Sacerdotes, vel Exuperium, Toloſæ; vel Simplicium, Viennæ; vel Amandum, Burdegalæ; vel Diogenianum, Albigæ; vel Dynamium, Engoliſmæ; vel Venerandum, Aruernis; vel Alithium, Cadurcis, vel nunc Pagatium Petragorijs; (vtcunq; ſe habent huius ſaculi mala) videbis profectò digniſsimos totius fidei, religioniſq; cuſtodes.* Quibus addendus eſt S. Mauritius Andegauenſis Epiſcopus, à S. Ambroſio lector ordinatus, & à S. Martino Monaſtica inſtitutione excultus, & presbyter conſecratus, ac deinde inuitus ordinatus Epiſcopus, cuius mirifica acta adhuc extant apud Surium 13. Septembr. B

b li. 7. c. 25

Ad finem Imperij Theodoſij, Sozomen.[b] memorat multos præclaros extitiſſe Epiſcopos, inter quos Dornatum Euoreæ in Epiro, miraculis illuſtrem, qui ſigno Crucis ingẽtem Draconem extinxit, & fontem prece, in loco planè aridiſsimo, eduxit. C

Chriſti Annus	*Siricij Papa*	*Theodoſij Imp.*	*Olybrio atq; Probino germanis fratribus* Coſſ.
395.	11.	17.	

MERITIS Patris Probi, de Imperio Romano optimè meriti: id conſecutos eſſe fratres adoleſcentes Claudianus tradit, carmine de Conſulatu Olybrij & Probini. Porrò vnà cum nobilitate, opum affluentia, atq; ampliſsimorum Magiſtratuum ſplendore, egregias coniunctas habuiſſe cum Chriſtiana religione, virtutes, tum alij, tum Claudianus teſtatur. D

Falconiæ Probæ elogia.

Vxor eius fuit, Anicia Falconia Proba, poëtria (cuius eſt Cento ille Virgilianus de Nouo & Veteri teſtamento) clariſsima fœmina, Conſulis vxor, Conſulis filia, Cõſulum mater, vt eſt in quadam inſcriptione, de qua SS. PP. præclara teſtimonia reliquerunt. S. Hieronymus, epiſt. 8.

Proba illa omnium dignitatum, & cunctæ nobilitatis, in orbe Romano, nomen illuſtrius, cuius ſanctitas, & in vniuerſos effuſa bonitas, etiam apud Barbaros venerabilis fuit: quàm trium liberorum, Probini, Olybrij, & Probi non fatigârunt ordinarij Conſulatus. Hanc ipſam, religione venerandam, etiam S. Auguſtinus commendat, cùm ipſa petente, ad eam ſcripſit epiſtolam, De videndo Deum. laudat hanc eandem S. Ioan. Chryſoſtomus quòd ſuæ communionis homines, Conſtantinopoli Romam profugos, domo exceperit, & benignè habuerit. de eadem Claudianus. E

Eius tres filij.

Ex Probo, & Proba geniti filij tres, Olybrius, Probinus, & Probus. Ex Iuliana verò, & eius viro Claudio Hermogeniano Olybrio prognata vnica filia Demetrias, ſancta virgo, Chriſtianæ pudicitiæ decus. De quibus plura deinceps. Plures nobiles extant inſcriptiones de Probo & Proba, & ſepulchri, quod extabat vſque ad Papæ Nicolai V. tempora pòſt Abſidem S. Petri in Vaticano, ſuperſunt deſcripta præclara Epigrammata, & ſarcophagum, tranſlatum in ſacellum S. Thomæ, ſacris eſt imaginibus ſculptum, Chriſti cum cruce gemmata, & Apoſtolorum.

A Hermogeniani Olybrij fratrem fuiſſe Falconium Probum Alipium, & Præfecturam Vrbanam geſsiſſe ſub Theodoſio, inſcriptiones indicant, ſub ipſo autem Vrb. Præfect. contigiſſe Martyrium Almachij, de quo tabulæ Eccleſiaſticæ produnt Kalen. Ian. credibile eſt, quamuis Theodoretus referat ad tempora Honorij. & paulo diuersè narret. De Alipio quidem, ſub Theodoſio, Aegypti Præfecturam adminiſtrante, Palladius narrat in Lauſiacis, c. 22. congreſſum eum aliquando fuiſſe cum ſanctiſsimo Anachoreta Ioanne, & veriſimile eſt per eum fuiſſe ad Chriſtum adductum. Almachi⁹ martyr.

Theodoſius voti compos factus, exceptis filijs, ad ſe Conſtantinopoli aduenientibus: Arcadio quidem octodecim, Honorio autem decem annorum, iam baptizatis (nam à B. Arſenio in baptiſmo ſuſceptos in Vita SS. PP. 2. cap. 36. habetur) & omnis hoſtilis cædis labe B purgatus, eccleſiaſticæ communionis particeps eſt factus, & filios tradidit S. Ambroſio. Paulin. in vita.

Is quaſi præſcius imminentis mortis, quam ex prædictione ſanctiſsimi Anachoretę Ioãnis, vt ſuprà dictum eſt, ex Euagrio, fortè expectabat, complura Reipublicæ fructuoſa diſpoſuit. Inter alia conuocato Senatu hortatus eſt Gentiles ad abijciendum inanem deorum cultum, quorum falſitatem iam Eugeniano bello experti eſſent, & ad Chriſti fidem amplectendam, nec tamen perſuaſiſſe tradit Zoſimus.

Moriens autem populi curam geſsit, relaxando tributa: de hoſtibus etiam benè mere-C ri voluit, tribuendo cunctis indulgentiam; ex teſtamento filijs diuiſit Imperium, fidei Stiliconis, quaſi parentis, commendatis; cui ipſe Serenam fratris filiam in matrimonio collocârat, & magis de ſtatu Eccleſiæ, quàm de ſuis periculis angebatur. hæc inter alia, Ambroſ. in orat. in funere.

Mortuus eſt igitur Theodoſius hoc anno, (Proſper, Marcellin. Socrat.) 17. Kalen. Febr. cùm imperaſſet annos 16. & duobus diebus, & 17. attigiſſet. (Marcellinus, Ruffinus) anno ætatis 50. vt Victor, non 60. vt Socr. Mediolani, ſic Vict. Oroſ. alij, non in itinere, vt Zoſim. præſentibus filijs. ex Ambroſ.

Arcadius, poſt Patris obitum, mox, ne quid turbarum oriretur, Conſtantinopolim ma-D turauit: Honorius quadrageſimo die, iuſtis perſolutis, quo eum die celebri oratione laudauit Ambroſius, cadauer Conſtantinopolim hoc eodem anno 6. Idus Nouembr. vt eſt apud Socrat. deportandum curauit.

Glorioſiſsimum, & victorioſiſsimum Imperatorem Theodoſium, & Catholicæ pietatis inſignem promotorem, omnes laudibus veriſſimis meritò celebrârunt, vnus Zoſimus, more ſuo, odio Chriſtianæ religionis, carpſit; cui Gentilis alter hiſtoricus veri amantior, opponatur, Aurelius Victor, qui, vt ſummo laudum præconio illum extollat, ſic comparat illum Traiano, vt tamen conſtanter affirmet, ipſum Traiani caruiſſe vitijs, ac proinde, non iam amplius acclamandum, ac deprecandum, melior Traiano, ſed melior Theodo-E ſio, cuius laudes longè proſequitur. Theodoſ. qualis, & quantus Imper.

Addamus & Themiſtium Philoſophum, qui duabus orationibus Theodoſij virtutes eximiè prædicat: Addamus & tertium Symmachum, eundem quoque ethnicum, & Chriſtianis maximè infenſum, qui publica concione, cùm ciuiles eius, tum bellicas laudes proſecutus, teſtatur, ſcribens ad Flaulanum [a], æquè Gentilem hominem, adeò ſua oratione ſuperiores fuiſſe, vt ſibi viſus ſit illas potiùs attigiſſe, quàm, pro rerum geſtarum dignitate, ſingulis, vt ait, ſatisfecerit. a 2. li. ep. 13

Sed & Pontinus Paulinus, decus Romanæ nobilitatis, literis clarus, famaque celebris, hoc tribuit amico petenti, vt librum de Theodoſij veris laudibus ſcriberet [b], quem Gennadius Panegyricum ſuper victoriam Tyrannorum nominat, & de quo ad ſe miſſo Hiero- b epiſt. Paulin. 9.

nymus epiſt. 13. *Librum tuum, quem pro Theodoſio Principe prudenter, ornateq́, compoſitum tranſmiſiſti, libenter legi, &c.* A

Quod verò tot egregijs exultum virtutibus, Chriſtianum Imperatorem in peccatum aliquando labi prouidentia diuina permiſerit, totum id fuit, vt delinquentibus Regibus poſteris ſanciret diuinum conſilium, diſciplinam; nimirùm vt tum exemplo Theodoſij, quãto diſpendio audiant Principes magis aulicos, quàm Sacerdotes, tum verò, vt eius & pœnitentia erudirentur, quantumuis potentiſsimos, ac inuictiſsimos Principes, cùm delinquunt, ferulæ ſubiacere Eccleſiaſticæ poteſtatis, & ſolutos licèt legibus ſæculi, vinculis tamen alligatos eſſe Euangelicæ doctrinæ.

B

Arcadij, & Honorij Impp. Annus 1.

THEODOSIO vita functo, Arcadius viginti annorum ætatis, Honorius verò decem: qui vnà cum patre, Arcadius quidem duodecim, Honorius verò duos annos, imperârant, 16. Kalend. Febr. ſoli capeſſunt Imperium, Stiliconis prouidentiæ commendati; Magiſtri militiæ; barbari quidem, ſed Chriſtiani, ſed ſtrenuiſsimi Ducis, & coniugio Serenæ Honorij fratris filiæ obligati. Marcellin. in Chron. At Rufinus (cui Theodoſius pugnaturus aduerſus Eugenium Orientale Imperium, & Arcadium ipſum commendârat) æmulum Stiliconem, eius vltima voluntate, ſibi videns prælatum, inuidiæ facibus incenſus, C eoque ampliùs irritatus, quod Arcadius Liciniam Eudoxiam ſibi deſponderat, quem ſuam ipſius filiam vxorem ducturum ſperauerat, Imperio moliri inſidias cœpit. Hic in Aquitania, humili loco natus, in Theodoſij gratiam inſinuatus, ſummos conſecutus Magiſtratus, ordinarium Conſulatum, cum Arcadio, & Prætorij Præfecturam, (quos tamen crudelitate & auaritia dehoneſtauit) his non contentus, generum habere Imperatorem affectans, viam ſibi ad Imperium parabat, Claudianus [a], Zoſimus.

Ruffinus Tyrannus quis.

a *Claudia. in Rufi. & Zoſim. lib. 4. & 5.*

Arcadius parentis pietatem ſequens, ipſo initio Imperij, leges contra hæreticos, & Paganos ſanciens, id ſibi ſtabilire ſtudet. 3. Id. Mar. & 3. Kalen. April. ad Rufin. reſcribens [b]. Et ad Aurelianum Proconſulem Aſiæ, cùm, quinam hæretici dicendi eſſent, quæreretur, ſic D reſcripſit; *Hæreticorum vocabulo continentur, & latis aduerſus eos ſanctionibus debent ſuccumbere, qui vel leui argumento à iudicio Catholicæ Religionis, & tramite detecti fuerint deuiare, &c.* [c] Et ad Marcellum Magiſtrum officiorum, 4. Kalend. Decembr. *ſic ſublimitatem tuã inueſtigare præcipimus, ne aliqui hæretici, vel in ſcrinijs, vel inter Agentes in rebus, vel inter Palatinos, cùm legum noſtrarum iniuria, audeant militare. quibus exemplo Domini parentis noſtri, omnibus, & à nobis, negata eſt militandi facultas. quoſcunque autem deprehenderis culpa huius affines, eum ipſis, quibus & in legum noſtrarum, & in religionum excidium conniuentiam præſtiterunt, non ſolùm militia eximi, verùm etiam extra mœnia Vrbis iubeas arceri* [d]. Edictum porrò ſeueriſsimum, quo Gentiles exagitauit 7. Id. Auguſti extat [e]. E

b *L. 26. de hær. C. Th.*

c *L. 28. de hær. C. Th.*

d *L. 29. de hær. C. Th.*

e *C. Theod. l. 13. de Pagan.*

Rufinus interim plures barbaras gentes occultis fœderibus in perniciem Imperij euocat, coniunctis ſibi, Prouincijs præſidibus datis: Græciæ quidem Antiocho, & Gerontio Thermopylarum, anguſtijs cuſtodiendis traditis, qui aduenientibus Gothis Alarico duce eas cederent Zoſimus lib. 5. per quos quanta clades illata ſit Europæ, deplorat ſanctus Hieronymus ad Heliodorum epiſt. 3. & Claudianus. in quo arguitur Zoſimus, tùm à Claudiano, tum ab Eunapio in Maximo, ethnico vtroque ſcriptore, tum denique à Hieronymo de Græciæ vaſtatione, cui & maximè Athenis peperciſſe, ait, ob viſa Mineruæ, & Achillis ſimulachra.

Aſia ab Hunnis vaſtatur.

De Aſiæ porrò vaſtatione, per Hunnos facta, idem S. Hieron. epiſtol. 3. & 30. Claudianus, &

A nus,& Sozomen.[a] Stilico,gemino pollens exercitu,Orientali quaſſato Imperio quàm citiſ- [a] li. 8.c.1.
ſimè ſubuenire ſatagens,à Rufino,apud Arcadium agente, impeditur, & in procinctu bar-
baricæ expeditionis,Orientales copiæ ab eo abſtrahuntur, vtroq; fremente exercitu. Ad-
uenienti igitur Orientali exercitui obuiam procedens cum Arcadio Rufinus, dum ex con-
dicto expectat,& conſors Imperij appelletur,ab iratis militibus trucidatur, & caput, ac ma-
nus,per ſummum ludibrium,conto infixa,circumferuntur,atque hæc facta 5. Kalend. De-
cembr.S.Hieronymus epiſtol.3.Claudianus & Zoſimus.Vxore & filia Rufini ad eccleſiam
metu confugientibus,fide data,conceſſum,vt Ieroſolymam nauigarent.Marcelli.in Chro-
nic.Extant numiſmata Arcadij manu cœlitùs demiſſa,coronam porrigente, fortè hoc tem-
B pore,quaſi reſtitutionem Imperij ſignificantia, excuſa, alia quoque eadem forma cruce ad-
dita, de quibus Proſper: *Sanè*, inquit, *noſtris temporibus apud Perſas perſecutionem factam noui-
mus, imperante Arcadio religioſo, & Chriſtiano Principe: qui ne traderet, ad ſe confugientes Arme-
nos,bellum cum Perſis confecit. Eo ſigno, antequam potitus victoria, iam coëuntibus in prælium mili-
tibus,aëriæ cruces in veſtibus apparuere. Vnde etiam Victor auream monetam cum eodem ſigno crucis
fieri præcepit,quæ in vſu totius orbis, & maxima Aſia, hodiéque perſiſtit*. De prædict. 3. capite 34.
Timaſius,qui cum Promoto Conſul fuerat,homo nequiſsimus, & Rufini ad omne ſcelus
paratiſsimus adminiſter, in Oaſim, teterrimum exilij locum deportatur. Zoſimus, Suid.
S.Hieronymus epiſtola 3. Abundantius quoque Conſul ordinarius relegatur. Zoſimus,
C Hieronymus.

Rufini ſoror fuit Siluia, ſacra Virgo,de cuius continentia, auſteritate vitæ, & indefeſſo Siluia ſacra virgo.
ſtudio literarum. Multa Pallad.Lauſiacorum cap.33.

Nec tamen nece Rufini,ſubmoti ſunt barbari,qui,quas prouincias percurrerant,iam vt
indigenæ,poſsidebant:& milites,& Imperatores noſtros irriſui habebant, de quibus S.Ioã.
Chryſoſt.ad Viduam iun.plura,& S.Hieron.epiſt.3.

Honorius item in Occidente ſui Imperij primordia conſecrat, confirmandis priuile-
gijs, à prædeceſſoribus Imperatoribus Eccleſiæ collatis, ad Hierium reſcribens: *Quia*,
inquit,*temporibus noſtris addi potius reuerentiæ cupimus,quàm ex illis, quæ olim præſtita ſunt, immu-
D tari,&c.*[b] [b] L. 29. de epi. & cler. C.Theod.

Auguſtinus, B. Ambroſij diſcipulus, multa facundia, doctrinaque excellens, Hippone
Regio, Africæ, ordinatur Epiſcopus annum agens 41. viuente adhuc Valerio Epiſcopo. Aug. ordinatur epiſ.
multum,cum toto populo, formidante, ne ſibi, vir tantus eriperetur, & vt eligeretur Epi-
ſcopus Hipponenſis,ſatagente.Proſp.in Chron. Poſsidius cap. 8. Auguſtinus ad Aurelium
epiſtola 64. Id quidem, quòd viuente adhuc Epiſcopo Valerio ipſe ordinaretur Epiſco-
pus, contra decretum Concilij Nicæni,quod ab vtroque ignorabatur, factum, Auguſtinus
poſteà doluit,& ne in ſucceſſore fieret, cauit, agens poſt ſequentem annum,vt in Concilio
Carthag.(qui tertius fuit)conſtitueretur, vt ordinandis Epiſcopis, vel clericis, prius ab or-
E dinatoribus decreta Conciliorum in notitiam deferrentur, ne quid contra eorum ſtatuta
fieri contingeret,Can.eſt 3.

Acceptis quinque Auguſtini libris contra Manichæos, Paulinus, ab Alipio Tagaſten- lib. 5. cõtra Manich.
ſe Epiſcopo,leonem,vt dicitur,ex vnguibus æſtimans,eum adhuc Presbyterum,ſalutat, &
digno præconio celebrat,epiſtola apud Auguſt.31.& 33. cùm neſciret an adhuc priores acce-
piſſet.Interim factus Epiſcopus Auguſtinus, officioſiſsimas ad Paulinum literas ſcribit, de Tres de libero arb.
ſua ordinatione,mittens tres à ſe editos libros, de libero arbitrio, & expoſcens viciſsim ab
eo libros à S. Ambroſio,aduerſus Academicos ſcriptos, & quos ipſemet aduerſus Paganos De cura pro mortuis agẽda
ſcriberet,de qua Auguſtini ordinatione Paulinus gratulatur Africanæ Eccleſiæ, epiſtola ad
Romanianum 36.apud Auguſtinum.

Literarum conſuetudo inter Auguſtinum & Paulinum, ſequeſtro Alipio Tagaſtenſe Epiſcopo, hoc anno inchoata eſt, cuius cùm extent duę tantùm ab alterutris datę literæ, hoc ipſo anno, & commentarius Auguſtini de Cura pro mortuis agenda ad eundem Paulinum, credibile eſt plures alias inter ipſos literas, interceſſiſſe, & intercidiſſe. A

Paulinus Alipium magni faciens, ob egregiam vitæ ſanctitatem, vitæ ipſius hiſtoriam ab eo ad ſe ſcribi rogauit; qui Chriſtianæ modeſtiæ conſulens, totum illud refudit negotiũ in Auguſtinum, qui id ſe præſtiturum pollicitus eſt, epiſt. 32. ad Auguſtinum. Hinc probabiliter opinari licet id ipſum multo ſolicitiùs expetijſſe ab Auguſtino, vt ſuam ad ſe vitam perſcriberet, licèt id tacuerit Auguſtinus; & tamen quod erat rogatus præſtiterit, noua vtés ſcribendi forma, dum magna animi ſubmiſsione, recenſendo & deflendo peccata, vitam ſuam à tenera ætate contexuit, quod opus, Confeſsionum inſcripſit. B

Libri Confeſſionũ.

Paulinus tantus in ſæculo, abdicatione rerum temporalium, etiam maior factus, ab aliquibus Africanis Epiſcopis legatione & literis ſalutatur, epiſt. apud Auguſtinum 36. ad Romanianum, S. ipſe Auguſtinus epiſt. 34. eum inuitat in Africam, & per hanc eandem legationem Africanorum Epiſcoporum, ad Licentium, Alipij fratrem Patruelem, Romaniani filium, eruditum iuuenem, & Romæ honoribus inhiantem, ſcribit exemplo Paulini, reuocans ad vitæ ſæcularis cõtemptum: ſed & ipſe Paulinus ad eum proſa, & verſu mixtam ſcripſit epiſtolam, ad eundem mundi contemptum adhortans. Quantum Patri eius Romaniano debuerit Auguſtinus, prædicat lib. 2. contra Academicos, capite 2. & rependit gratiam, cùm rogatus ab eo, quid de vera Religione ſentiret, veram planè docuit eſſe Chriſtianam, eodemque argumento librum ad ipſum conſcripſit, ex quo in vera Religione confirmatus eſt. De vera relig. cap. 7. C

De vera religione.

Monachiſmus ante ſex annos per Auguſtinum illatus in Africam adeò coaluit, & propagatus eſt, vt breui plures ex eius Monaſterio Epiſcopi prodierint, qui & ipſi Monaſteriũ in ſuis Eccleſijs inſtituerint. Poſsid. cap. 11. & Paulin. apud Auguſt. epiſt. 35.

Chriſti Annus	*Siricij Papæ*	*Arcadij & Honorij Impp.*	*Arcadio 4.* & *Honorio 3.* Coſſ.
396.	12.	2.	

D

Facinoroſi clerici ab Altari abſtractio ſigno quodam improbatur.

HVIVS ſui Conſulatus ingreſſu, cùm Honorius, Mediolani Lybicarum ferarum munus exhiberet, & Stilicone mandante, Creſconius quidam presbyter, grauiſsimorum quidem criminum reus, à militibus, ne quidquam à Clericis, & Epiſcopo Ambroſio eum protegente, de Eccleſia ab Altari abſtractus fuiſſet; renunciantibus illis factum, quod mandatum erat, ſedentibus in Theatro, dimiſſi leopardi, ſaltu celeri, ad eundem locum, in quo ſederant, qui de Eccleſia triumphabant, grauiter laniati ſunt. Quo viſo Stilico Comes, pœnitentia ductus, per multos dies ſatisfecit Sacerdoti. Paulinus in vita S. Ambroſij.

Dæmoniacus per Ambroſ. liberatur, & rurſum eo mandãte vexatur.

Stiliconis Comitis ſeruum à dæmonio liberatum, pòſt flagitij compertum; cùm S. Ambroſius diceret, oportet illum tradi Satanæ in interitum carnis, ne talia aliquis in poſterum audeat admittere, eodem momento à ſpiritu immundo correptus diſcerpi cœpit, magno omnium timore, & admiratione, Paulin. ibidem. E

Ep. Ambr. Catechetica ad Reginam Marcomannorum.

Per idem tempus Fritigil quædam Regina Marcomannorum, cùm à quodam Chriſtiano, qui de Italiæ partibus ad illam fortè aduenerat, de Ambroſij ſanctitate audiret, Chriſto credidit, cuius illum ſeruulum recognouerat, miſſiſque muneribus, petijt eius ſcriptis de fide informari. Ad quam ille epiſtolam præclaram fecit, in modum Catechiſmi, in qua etiam admonet, vt ſuadeat viro ſuo Romanis pacem ſeruare. Qua accepta epiſtola, mulier

ſuaſit

A ſuaſit viro,& cum populo ſuo Romanis ſe tradidit. Quæ cùm aduenisſet Mediolanum,plurimùm doluit, quòd ſanctum ſacerdotem,ad quem feſtinauerat,minimè reperiſſet,iam enim de hac luce migrauerat,quod anno ſequenti contigit ex Paulino in Vita.

Prodigium extitit memorabile,cum ardente deſuper cœlo, atque terra tremente deorſum,Conſtantinopolitanæ Vrbis conflagratio, in timore fuit, donec orationibus Arcadij Principis,& populi Chriſtiani,præſens excidium Deus exoratus,auerteret.Marcell. Proſp. in Chron. S.Auguſt.de excidio Vrb.cap.6. Paul.Diacon.libr.13.qui & aliud quiddam admirandum addit, ad eiuſdem Arcadij commendandam præſtantem fidem, & pietatem,
B quà & hoc anno ſancit aduerſus hæreticos,[a] & nominatim contra Eunomianos,[b] & aduerſus idololatras.[c]

Prodigiũ ingens.

a L.30. de hæret.
b L.32. de hæret.
c l.6. de Apoſt. & l.14. de Pagan. C.Th.

Nepotiano Presbytero, ad quem de vita clericorum libellum S.Hieronymus ſcripſerat,vita functo,Epitaphium ſcribit,ad Heliodorum Epiſcopum Altinenſem, eius auunculum,qui eius deceſſum grauiſſimè ferebat,epiſt.3. in qua de propagato, longè lateque apud barbaras gentes Chriſti nomine meminit:& de eadem re epiſt.7.ad Lætam.In quibus barbaris Chriſto colla ſubmittentibus, Hunni ferociſſimi recenſentur; quo autem prædicante neſcitur, niſi fortè Magnus ille Apoſtolus Nicætas,quem Beſſas, Daces, Getas,Scythasq; hoc tempore conuertiſſe,S.Paulinus tradit,ad eos quoque acceſſit.

Nicetas Apoſt.barbarorum gentium.

C Idem quoque Paulinus de conuerſis ad Oceanum Borealem poſitis populis, per S.Victricium Rhotomagenſem Epiſcopum,epiſtola ad eum ſcripta tradit num.20.in qua multa de nobilitate Rhotomagenſis Eccleſiæ.

Victricius Rhotom. Boreales gentes adducit ad Chriſtũ.

Christi Annus	*Siricij Papæ*	*Arcadij & Honorij Impp.*	*Cæſario, & Attico* Coſ.
397.	13.	3.	

D RVFINVS, & Melania poſt vigintiquinque abſentiæ annos in AEgypto, & Palæſtina exactos,in Vrbem reuertentes,magna cum fama ſanctitatis, Origenis errores magna quidem fraude circumtectos vulgatis περὶ ἀρχῶν libris, Rom. Eccleſiæ obtrudere moliuntur,Paulin.ad Seuer.epiſt.10.Hieron.Apolog.aduerſus Ruf.ad Pammach.epiſt.78. & 66.ad Rufinum.

Qui eccl. Ro.obtrudere moliuntur, Orig.lib. περὶ ἀρχῶν

Exceptos hoſpitio, Melaniam, & Rufinum Nolæ, Paulinus necdum ſibi ſatis cognitos,eximiè laudat,epiſtol.10.ad Seuerum, per quam breue ſegmentum ligni ſanctiſſimæ Crucis, miſſum ſibi à Ioanne Ieroſolymorum Epiſcopo accipit, cuius particulam miſit ad Baſulam Seueri ſocrum, de quo ligno Crucis præclarum refert editum miraculum, cùm oblatum ingenti incendio, accedenti ad Paulini hoſpitium, incendium planè reſilijt,& penitùs extinctum fuit. Paulin.in Natali 10.S.Felicis. Quanto autem concurſu Ro-
E manæ nobilitatis,quantaque pompa Neapoli, Romæque Melania excepta ſit,narrat Paulinus eadem epiſt.

Miraculũ ad obiectũ ligni S. Crucis reſiliẽte incendio Seueri vita S.Martini.

Seuerus, Vitam S.Martini, paulò antè à ſe cõſcriptam ad Paulinum mittit,quam is Melaniæ legit,& Nicetæ venerabili Epiſcopo, qui ex Dacia per id tempus, Romam venerat, oſtendit Paulin.epiſt.29.ad Seuerum,& Natalitio 5.S.Felicis, ex quo ſtatim per vniuerſum ferè orbem vulgata eſt. Paulin.[d] & Seuerus.[e]

d epiſt.5.
e Dial.1. cap.16.

At Melaniæ Eccleſiam Romanam tentanti corrumpere, oppoſuit Deus alteram fœminam Marcellam,quæ fraudẽ detexit, de qua ſic S.Hieronymus epiſt.16. ad Principiam. *Tunc S.Marcella, quæ diu ſe cohibuerat, ne per æmulationem quidpiam facere videretur, poſtquàm ſenſit fidem Apoſtolico ore laudatam, in plerisq; violari, ita vt Sacerdotes quoq; & nonnullos Monachorum, maximeq; ſæculi homines in aſſenſum ſui traheret, ac ſimplicitati illuderet Epiſcopi* (Papæ Siricij)

Marcellã Melaniæ opponit Deus.

qui de ſuo ingenio cæteros æſtimabat, publicè reſtitit, malens Deo placere, quàm hominibus; hactenùs A
Hieronymus.

Hæretici igitur palàm ab ea detecti, negauerunt, Periarchon hæreſum promptuarium
ſua ipſorum opera in latinum eſſe conuerſum, & inficiati ſunt pariter ſe ea cum Origene
ſentire; atque præ ſe ferentes Catholicam diſciplinam, vt Catholicæ Eccleſiæ communican-
tes, quæſierunt à Rom. Pontifice literas communicatorias, quo earum teſtificatione ſe pro-
barent vbique eſſe Catholicos, ac ita, his muniti literis, ab Vrbe probati Catholici diſceſſiſſe
viderentur.

S. Ambr. obitus.

S. Ambroſius Eccleſiæ Mediolanenſis Epiſcopus ætatis annum ſexageſimum quartum
vix ingreſſus, migrat è vita. pridie Non. April. cùm ſediſſet annos 22. menſes 4. minus tri- B
bus diebus. Paulin. & Marcellin. in Chron. Eius ægrotationem præceſsit admirabile quid-
dam dictanti in Pſalm. 43. & diutiùs eo ægrotante, Stilico Comes, conuocatis, quos à S. Sa-
cerdote diligi cognouerat, mandauit, vt ſuaderent illi, vt ſibi viuendi peteret à Domino
commeatum, quòd diceret tanto viro decedente de corpore, interitum imminere Italiæ,
qui certè conſecutus eſt, barbarorum furorum vbique protritæ, Paulin.

Vt viuens pluribus miraculis claruit, ita mortuus, quorum aliqua commemorat Pauli-
nus. Vt vita S. Ambroſij à Paulino bona fide fuit conſcripta, ita breuius quàm par erat, mul-
tis omiſſis, quæ ab auctore Annalium, ex eius ſcriptis diligenter collecta, editioni eius ope-

Lucubrationes S. Ambroſij quæ non extant.

rum ſunt præfixa. Vtinam Paulinus edidiſſet ſaltem catalogum eius ſcriptorum; plurima C
certè deſiderari haud dubium eſt; vt Catechiſmum ad Reginam Marcomannorum; & de
puerilis ætatis inſtitutione libellum ad Panſophium, Florentiæ ab eo reuocatum à mortuis:
de quibus idem Paulinus; vt libros aduerſus Academicos, de quibus Auguſtinus epiſt. 35.
in fine; vt commentarios in Prophetas; & homilias in Sapientiam Salomonis; expoſitio-

a *diuin. lect. inſtit. lib. 1. c. 3. & 5.*

nem in omnes Pauli epiſtolas, de quibus Caſſiod. [a] quæ quidem expoſitione epiſtolarum
beati Pauli iam tempore Caſſiodori deſiderari cœpta erat, ſed planè deperdita, in locum
eius, alterius auctoris opus apparet fuiſſe ſuppoſitum: ſed & quamplurimos ſermones de-
perditos, qui ſingulis Dominicis, & celebritatibus Martyrum conciones ad populum ha-
bebant, & alios plurimos, ſuppoſitos conſtat, S. Maximi Epiſcopi Taurinen. S. Proſperi, & D
aliorum.

S. Simplicianus, Romanus presbyter, ætate grandæuus, doctrina, & moribus probatiſſi-
mus, S. Ambroſio ſufficitur.

Epiſcopi ex Mediolan. Eccle.

Ex eadem Eccleſia Mediolanenſi, paulò pòſt, Felix Diaconus, S. Euſebio Bononienſi
Epiſcopo ſucceſſor datur, nec diù pòſt ordinatur à ſancto Simpliciano Nouarienſis Eccleſiæ
Epiſcopus S. Gaudentius, S. Laurentij Nouarienſis presbyteri, & martyris (improuiſa enim
Gentilium graſſatione, vnà cum pueris, quos erudiebat, eſt interfectus) diſcipulus, comes
item pòſt S. Martini, denique S. Euſebium Vercellenſem Epiſcopum in exilium pergentem
in Orientem, ſecutus, cui & S. Ambroſius Epiſcopatum prædixit, Paulin. in vita S. Ambroſ. E
& in V. S. Gaudentij.

Tavrinense Concilivm, in quo lectæ ſunt litteræ, tum Rom. Pont. tum
ſancti Ambroſij, haud pridem ad Synodum datæ, in cauſa Felicis Treuerenſis Epiſcopi, par-
tis Ithacianæ, cui nec Ambroſius, nec Rom. Pont. nec Galliarum Epiſcopi communicabāt,
can. 5.

Concilivm Carthagine Tertivm in baſilica Reſtituta, celebratum
habetur Kalend. Septembr. tertium quidem, numerando ab ijs, quæ poſt tempora Con-
ſtantini collector potuit reperiſſe (cùm tamen plura ad hanc diem celebrata conſtet) erro-
re tamen lapſus, dum ante illud exiſtimauit celebratum Carthagine, quòd Conſulatu Va-

A lentiniani 4. & Theodoſij reperitur inſcriptum, exiſtimans de Valentiniano ſecundo, & Theodoſio ſeniore eſſe intelligendum, cùm de tertio potius, & Theodoſio iuniore ſit accipiendum; contigit enim eundem nouiſſimum Valentinianum gereret Conſulatum quartum cum Theodoſio iuniore, Anno Domini 435. qua ratione vltimum potiùs, quàm tertium hoc Concil. Carthagin. dicendum erit. Qui ſub eodem Concilio recenſiti habentur can. 50. haud omnes in hoc eodem Concilio ſanciti probantur, ſed diuerſis alijs Concilijs Carthaginenſibus, vt de 47. de numero ſacrorum librorum, conſtat, ſancito in Concilio Carthagin. tempore Bonifacij Papæ habito; alij quoque ſunt obſcuriores, quorum præclaram expoſitionem habes in Annalibus.

B Conſulit hoc Concilium de quibuſdã, quæ ambigua videbantur, Siricium Roma. Pont. vt Catholicæ Eccleſiæ Præſidem, atque Doctorem, & S. Simplicianum, ob egregiam, totoque orbe ſpectatam ſcientiam. At Simplicianus ſciens quis & quantus doctor eſſet in Africa Auguſtinus, de quibuſdam perdifficilibus quæſtionibus eum pulſat, qui ſic duos de his rebus à ſe editos libros miſit, vt eius cenſuræ voluerit ſubiacere, ſecundo ad Simplicianum in fine.

Concil. Afr. conſulit Ro. Pont.

Simplicianus conſulit Aug.

Honorius, Menſe Ianuarij, Mediolani, confirmat Eccleſiæ priuilegia. Reſcripto ad Theodorum PP. [a]

Arcadius in Oriente pellit Conſtantinopoli Apollinariſtas. [b]

C Ambientes quoque Magiſtratus lege coërcet, occaſione quorundam hominum viliſſimorum, qui malis artibus irrepſerant in aulam, & ad primos gradus aſcenderant. [c]

Sed & aduerſus Iudæos, qui vt Chriſtianorum gauderent immunitate, ſe fore Chriſtianos ſimulabant, reſcribit ad Archelaum PP. ne antè ſuſcipiâtur, quàm debita vniuerſa reddiderint, vel fuerint, innocentia demonſtrata, purgati. [d]

Nectarius Epiſcopus Conſtantinopolitanus 5. Kal. Octob. moritur.

a *L. 30. de epi. & cler. C. Theod.*
b *L. 33. de hær. C. Th.*
c *L. 1. ad l. Iul. de ambi. C. Th.*
d *L. 2. de his qui ad eccl. cõfug.*

Chriſti Annus	*Anaſtaſij Papa*	*Arcadij & Honorij Impp.*	*Honorio 4.* [m] *& Eutychiano* Coſſ.
D 398.	1.	4.	

SIRICIVS Papa moritur 8. Kal. Mart. cùm ſediſſet annos tredecim, menſem vnum, & dies 14. Poſt viginti dies vacationis ipſius Sedis ſubrogatur Anaſtaſius Romanus, prid. Id. Mart. Indices Vaticani.

Sanctus Hieronymus Paulinianum fratrem ad patriam mittit, vt, diuendito patrimonio inceptum opus hoſpitalitatis Hieroſolymis tueri poſſit, cum quo in Vrbem venit Euſebius Cremonienſis, quos, ſuſpicio, vel prætextus fuit Rufino (ex quo etiam querelam, inuectiuamq; conſcripſit) poſt ſe tanquàm exploratores miſſos eſſe, & præcipuè Euſebium, vt ſuas chartas, inemendatas libri Periarchon, pleni errorum, ſubriperet, & euulgaret; E ad hoc enim effugium recurrit Rufinus, cùm nullam inueniret excuſationem de virulenta à ſe eruditione libri Periarchon, Romæ, in multorum exitium. Hieronymus Apolog. ad Rufinum.

Clariſsimi atque doctiſsimi viri Pammachius, & Oceanus, vulgato Romæ Origenis Periarchon libro, latinè verſo, quaſi emendato, cùm multa tamen in eo minus probarent; eaque ad Hieronymum Ieroſolymam miſſo, rogant, vt latinè edat integrè, vt ab auctore græcè prodijt, & errores notet, tum auctoris, tum interpretis, epiſt. 64. apud Hieronymum.

Anaſtaſius Papa, quòd paulò illiberalius à præceſſore ſuo Siricio actum ſciebat cum Paulino, viro clariſſimo, Monaſticam vitam amplexo, vt primùm in thronum Põtificium

Anaſta. quanti faciat Paulinum.

euectus eſt, officioſiſsimas literas ad Epiſcopos Campaniæ, pro ipſo dedit. quem & omni A
officiorum genere poſteà frequentandi, nullam penitùs occaſionem prætermiſit. Paulinus epiſt. 16. ad Delphinum; in qua, illis verbis, *Cum ſolemni conſuetudine ad beatorum Apoſtolorum natalem veniſſemus, &c.* demonſtrat ſolemnem fuiſſe conſuetudinem ad Natalem diem Apoſtolorum Romam, nulla habita æſtiuorũ calorum ratione, religioſiſsima celebritate, concurrendi, de qua conſuetudine ſunt & aliæ plures antiquæ teſtificationes.

Hier. conſolatur Pãmachium de vxore Paulina defunctâ.

Cum Paulina S. Paulæ filia, Pammachij vxor, ex hac vita iam antè migraſſet; S. Hieronymus ad eius virum, conſolatoriam hoc anno epiſtolam dedit, numero eſt 26. Ipſe verò Pammachius vinculo coniugali ſolutus, egregium Chriſtianæ virtutis ſpecimen, de contemptu ſeculi edidit, Monachum induens, Xenodochium ſtatuens in Portu Romano, opes B
in egenorum vſus profundens, nobilem SS. Paulo, atque Ioanni MM. memoriam in Vrbe excitans, qui dictans eſt titulus Pammachij, eius laudes prædicauit Hieronymus.

Pammachius Monachum induit.

a li. 18. c. 53.

Chronologiæ huius ex Auguſtino cõfirmatio

S. Auguſt. de Ciuit. Dei [a] refert prædictionem quandam inter Gentiles vulgatam de lege Chriſti duratura tantùm per trecentos ſexaginta quinque annos (quorum primum auſpicatur à die Pentecoſtes,) implendos, per Id. Maias, Conſulatus, inquit, Honorij, & Eutychiani, cui ſi addantur triginta tres reperiuntur à naſcente Domino, vſq; ad dictos huius anni Conſules, rectè numerari anni 398.

Capitale ſuppliciũ ſtatuitur in Donatiſtas iniurioſos.

Honorius Imperator ſæuientibus atrociter in Catholicos Donatiſtis, cogitur lege ſtatuere capitale ſupplicium in inferentes iniuriam in perſonas, & loca ſacra (Auguſtin. epiſt. C
68. & contra Creſcon. 3. cap. 49. cùm anteà non niſi decem librorum auri pœna eſſet ſtatuta.) Erat lex apud Gregorium, [b] & plenè Codice Theodoſ. Nondum latam apparet hanc legem fuiſſe cùm S. Auguſtinus ſcripſit contra literas Petiliani; nam in libr. 2. cap. 20. *Nullam quidem legem ab Imperatoribus datam, vt occideremini, recolo, &c.* & tamen ſcripſit eos commentarios hoc ipſo anno, qui in c. 83. lib. 2. Anaſtaſij Papæ meminit.

b li. 11. epiſt. 53.

c l. 31. de epiſ. & cler.

Aug. deprecatur Donatiſtis conuictis ſupplicium.

S. Auguſtinus pro ſuo ingenti ſtudio adducendi Donatiſtas ad Eccleſiã; quod per manſuetudinem fieri poſſe ſperabat, deprecatur conuictis ſupplicium, epiſt. 159. ad Marcellinum & 127. ad Donatum Proconſ. Africæ, ſed hac poſt decennium ſcripta.

Hoc ipſo anno ſcripſit S. Auguſtinus epiſtolam, quæ numero eſt 165. ad quendam Do- D
natiſtam. qui Generoſum quendam Catholicum trahere ſatagebat ad ſuas partes, in qua ſeriem deſcribens ſucceſſorum Petri, poſtremo loco ponit Anaſtaſium.

Defenſores impetrantur Eccleſiæ ab Imperatore.

Concilium Carthaginenſe V. (dicendum IV.) ſeptuaginta Epiſcoporum, poſt Conſulatum Cæſarij, & Attici VI. Kalend. Iun. cùm quod IV. reperitur inſcriptum, celebratum ſit hoc anno, menſe Nouembr. In cuius dicti V. Can. VI. decreta reperitur legatio ad Impp. pro petendis, afflictatis pauperibus, aduerſus potentiores, defenſoribus. *Ab Impp. vniuerſis viſum eſt poſtulandum, propter afflictionem pauperum, quorum moleſtijs ſine intermiſsione fatigatur Eccleſia, vt defenſores eis aduerſus potentiam diuitum cum prouiſione Epiſcoporum delegentur*; quos quidem defenſores impetraſſe apparet ex mentione eorum apud Poſsidium, cap. 12. & ſæ- E
piùs apud S. Gregorium.

Et can. vltimo. *Item placuit ab Impp. glorioſiſsimis peti, vt reliquias* (Idololatriæ ſcilicet) *non ſolùm in ſimulacris, ſed in quibuſcunq; locis, vel lucis, vel arboribus, omninò deleantur.*

Honorius Imperator inchoaturus annum ætatis 14. menſe Septembr. Mariam coniugem ducit, ex Serena fratris Theodoſij filia, & Stilicone genitam, idque ex mandato Theodoſij Patris. Marcellin. in Chron. Claudian. in Nuptijs Honorij.

A

Bellum Gildonianum in Africa.

GILDO, potentiſſimi inter nationes Mauricas, Reguli filius, aduerſus Firmum fratrem, Tyrannidem exercentem in Africa, Theodoſio ſeniori, Imperatoris patri, Magiſtro Equitum, adhæſit, (Ammianus libr. 29.) Quem poſt Imperator factus Theodoſius creauit Comitem, & vtriuſque militiæ in Africa Magiſtrum; conſtat hoc ex Reſcripto ad eum dato,[a] ſed cùm & ipſe Tyrannidem arripuiſſet, reconciliatus pòſt Im-
B perio apparet, Saluina eius filia in coniugium data Nebridio, de ſorore generato Auguſtæ, vt eſt apud ſanctum Hieronymum epiſtola 9. & 11. Euocatus autem à Theodoſio tempore belli Eugeniani cum auxiliarijs copijs venire renuit, conſcientiæ ſtimulis vulneratus, quòd homo ethnicus, nequiſsimus, & impuriſsimus (vt eſt apud Marcellinum in Chron. & apud Claudianum de bello Gildonico) ſibi ſubditis militibus, ad omnes exercendas libidines abuteretur; quo videtur reſpicere Reſcriptum Theodoſij ad eum datum, de quo ſuprà, quo noluit militibus de adulterio poſtulatis eſſe fori exceptionem. Vt autem Tyrannide Firmi abuſi fuerant Donatiſtæ ad perſequendam Eccleſiam Catholicam (vt eſt apud Auguſtinum 2. contra literas Petiliani, cap. 83.) ita Gildonis Tyran-
C nide abuſi ſunt, Optato, quodam Epiſcopo eorum factionis, eius ſatellite, omnia audente, quem Optatum Gildonianum, ait Auguſtinus per decem annos Africam oppreſſiſſe, contra litt. Petil. cap. 24. & 2. c. Parmen. cap. 2. Qui Optatus de Gildoniano ſatellitio anno 10. Gildonianæ Tyrannidis, tandm meritas pœnas dedit, vt eſt apud Auguſtinum contra litt. Petilian. 2. c. 29.

a l. 9. ad le. Iul. de adul. C. Theod.

Hactenùs toleratus Gildo Tyrannus in Africa, haud vlteriùs perferendis viſus, cùm impedire aggreſſus eſt frumentum, ne ex Africa perferretur in Vrbem, ſine quo Vrbs eſſe non poſsit. Bellum itaque aduerſus eum decretum, duce aduerſus ipſum declarato ipſius germano fratre Maſcezile, ſed hoſte eidem infenſiſsimo, ob necatos ab eo crudeliter filios.
D Igitur Maſcezil. iam inde à Theodoſio ſciens quantum in rebus deſperatiſsimis oratio hominis, per fidem à clementia Dei impetraret, Caprariam Inſulam adijt, vnde ſecum ſanctos ſeruos Dei aliquot permotos precibus ſuis, ſumpſit. Cum his, orationibus, ieiunijs, pſalmis, dies & noctes cõtinuans, ſine bello victoriam meruit, ac ſine cæde vindictam. Hæc ex Oroſio.[b]

Bellũ Gildonianũ in Africa.

b li. 7. c. 36

Cùm haud ita pridem Monachalis inſtitutio ex Aegypto in Vrbem inuecta eſſet, mirabile dictu, quàm longè, lateque fuerit propagata; adeò vt Inſulas quoque repleuerint ſancta Monachorum examina. De quibus Rutilius Numatianus, ethnicus homo, in ſuo Itinerario eos carpens, ignarus Chriſtianæ altiſsimæ perfectionis; quem ethnicum, hæretici, qui videri volunt Chriſtiani, imitantur. S. Hierony. epiſt. 42. & 30. Auguſt. epiſt. 82. & Grego.
E lib. 1. epiſt. 48.

Monachatus Romã inuectus, ex Aegypto latè p Italiã propagatus.

Tranſgreſſus in Africam Maſcezil, cum parua manu, hoc eſt cum quinque millibus (vt aiunt, ait Oroſius) militum, contra ſeptuaginta millia hoſtium caſtra metatus, cùm, interiecta mora, excedere vellet loco, incurrente nocte, B. Ambroſium Epiſcopum Mediolani, paulò antè defunctum, per ſomnium ſibi viſus eſt videre ſignificantem manu, & impacto ad humum ter baculo, & dicentem, hic, hic, hic. Quòd ille prudenti coniectura intelligens, meritò annunciantis fidem victoriæ, verbo locum, numero diem ſignificari, ſubſtitit, ac tertio demùm die, poſt noctem orationibus, hymniſque peruigilem, ab ipſis cœleſtium Sacramentorum myſterijs, in hoſtem circumfuſum proceſ- ſit, & cùm ad eos, qui primò occurrerunt, pia pacis verba iactaret, ſigniferum quendam inſolenter obſiſtentem,

Victoria de Tyranno admiranda merito Ambroſij.

iam iamque pugnam excitantem, gladio percuſſit in brachio, eumque manu debilem ipſo A
vulnere coegit pronum inclinare vexillum. Quo viſo, reliquæ cohortes deditionem iam fieri priorum exiſtimantes, certatim ſeſe ad Maſcezilem ſignis tradidère conuerſis. Barbari, quorum magnam multitudinem, Gildo ad bellum deduxerat, defectu militum deſtituti, in diuerſa fugerunt. Gildo & ipſe fugam molitus, arrepta naui, in altum prouectus, ac deinde relatus in Africam, poſt aliquot dies ſtrangulatus, interijt: Nos hæc Mediolani poſiti (inquit Paulinus in vita S. Ambroſij) ipſo Maſcezile referente, cognouimus, de qua victoria Claudianus, inter alia, CONGRESSVM, PROFVGVM, CAPTVM, VOX NVNCIAT VNA.

Extincto Gildone, bona ipſius, quæ quidem erant ampliſſima, fiſco ſunt adiudicata, ſu- B
perque eis nouus inſtitutus eſt Magiſtratus, dictus Comes Gildoniani patrimonij, cuius eſt mentio in Notitia prouinciarum, & plura extant de illis bonis Reſcripta ad Africæ Magiſtratus, in Cod. Theodoſ.

Saluina Gildonis filia ſãcta viduitate celebris.

Gildonis filia fuit Saluina, quæ Nebridio coniuge, optimo, atque ſanctiſsimo, in flore adoleſcentiæ, vita functo, Vidua adoleſcentula relinquitur; conſolatur eam D. Hieronymus epiſt. 9. & quomodo filium Nebridium, & ſororem pie educare, & ipſe vitam traducere debeat, docet; de qua & Pallad. in vita S. Io. Chryſoſt. qui ad eam forte ſcripſit eam epiſtolam ſub titulo Viduæ Iunioris.

Sacrilegus Maſcezil diuinitus punitur.

Maſcezil elatus rerum ſecundarum inſolentia, poſthabito ſanctorum conſortio, cum C
quibus anteà, Deo militans, vicerat, etiam Eccleſiam temerare auſus eſt, atque ex ea quoſdam non dubitauit extrahere. Secuta eſt pœna ſacrilegium: nam ijſdem ſuperſtitibus, atque inſultantibus, quos ab Eccleſia ad pœnam protraxerat, poſt aliquantum tempus & ipſe punitus eſt; probauit in ſe vno, ad vtrumque ſemper diuinum vigilare numen, quando, & cum ſperauit, adiutus, & cùm contempſit, occiſus eſt. Ex Oroſio aliter paulò Zoſim. lib. 5.

Epiſcoporum ius iudicandi inter laicos Apoſtolicum.

Collatam ab Apoſtolo iudicandi inter laicos Epiſcopis auctoritatem, ex Conſtantini legibus confirmatam, neſcio qua occaſione interceptam, Honorius Imperator reſtituit, ad Eutychianum PP ita reſcribens; Si qui, ex conſenſu, apud ſacræ legis antiſtitem litigare vo- D
luerint non vetabuntur; ſed experientur illius, in ciuili duntaxat negotio, more arbitri, ſponte reſidentis, iudicium. Quod his obeſſe non poterit, nec debebit, quos ad prædicti cognitoris examen conuentos potius abfuiſſe, quàm ſpontè veniſſe conſtiterit. Dat. VI. Kal. Aug. Mediolani.[a] Nihil omnino tribuens iuris Epiſcopis, ſed Apoſtolica authoritate collatum, voluit eſſe liberum. Non quidem Honorij legibus, ſed Apoſtoli, id ſibi vindicat Auguſt. de opere Monachorum, cap 29. & in Pſal. 118.

a l. – de epiſc. au . Iuſtin.

At licet Epiſcopi, cauſas inter laicos iudicarent, Proconſules tamen, Præfectique Prouinciarum nullatenùs prorſus immiſcebant ſe cauſis clericorum, licet aliquando pro eiſdẽ, ad Epiſcopos literas ſcriberent commendatitias. Auguſt, epiſt. 54. E

CONCILIVM CARTHAGINENSE QVINTVM poſitum in ordine quartum, Epiſcoporum 214. 5. Id. Nouemb. In eo centũ & quatuor ſancitæ regulæ, ad ſtatuendam, vel reſtituendam eccleſiaſticam diſciplinam, quarum exempla tum reliquæ Occidentales Eccleſiæ, tum Orientales mutuatæ eſſe noſcuntur.

Qua occaſione ſcripſerit Auguſt. de opere Monachorũ.

Placuit ijs Patribus Apoſtolicam inſtitutionem in obſeruationem reuocare, præſcribere; Clericis (quo nomine etiam Monachi continentur, quod ſcilicet in Eccleſia Africana Monachiſmus iam aſcitus in clerum, ſimulque coniunctus eſſet) opus manuum, quo ſibi victum, & veſtitum acquirerent, can. 51. 52. 53. Idque propter quoſdam hæreticos Euchaitas, & Meſſalianos, qui intonſi: prolixa incedentes coma, negabant manibus operandum,

quorum

A quorum cauſa can. quoque 44. editus fuiſſe videtur, quo prohibentur Clerici nutrire comam, ac barbam, harum quoque occaſione, rogatu Aurelij Epiſcopi Carthagin. S. Auguſt. ſcripſit de opere Monachorum.

Statutum illud quoque fuit, can. 84. vt Epiſcopus nullum prohibeat ingredi Eccleſiam, & audire verbum Dei, ſiue Gentilem, ſiue Hæreticum, ſiue Iudæum vſque ad Miſſam Catechumenorum. *Nullus quãuis profanus, prohibendus audire verbum Dei.*

Nectario Epiſcopo Conſtantinopolitano menſe Septembri, anni præcedentis, mortuo; conſpirantibus tandem in vnum omnium ſuffragijs, Ioannes Antiochenus, cognomento Chryſoſtomus eligitur, & fraude, ab Antiochenis, alioqui nõ facile permiſſuris, ereptus, B ordinatur Epiſcopus, 26. menſ. Febr. Socr. Sozom. Marcellin. in Chron.

Ordinatus Epiſcopus: primum omnium curauit, vt Catholicæ fidei in omnibus proſpectum eſſet, auctor, vt putatur, ſeueriſsimæ legis aduerſus Eunomianos, & Montaniſtas, deteſtabiliores cæteris, quæ prima, aduerſus hæreticos domi recipiẽtes, capitale ſupplicium irrogauit, & libros inquirendos, & comburendos, & retinentes, nec prodẽtes, capite plectendos iuſſit. [a] *Prima lex capitalis, de recipiẽtibus hæreticos, & eorũ libris inquirendis & comburendis.* *a l. 34. de hæret. C. Th.*

Deinde Theophilo Alexandrino Epiſcopo in auxilium aſſumpto, miſſus Romam, & in Aegyptum legatis, Acacio Beroœnſi Epiſcopo, & Iſidoro, Romanũ Pontificem, & Occidentales ac Aegypti Epiſcopos, Flauiano Antiocheno reconciliauit, & Eccleſiam ipſam C Antiochenã, diu ante inter ſe ſciſſam, propter Paulinum, Euagrio eius ſucceſſore vita functo, ad vnionem redegit. Sozom. [b] *b Soz. 8. c. 3*

Mox conuertit ſe ad caſtigandas Virgines illas, quæ prætextu pietatis, cum clericis, alijſque viris habitare aſſueuerant, cuius argumenti duos libellos ſcripſit, his titulis. QVOD REGVLARES FOEMINAE VIRIS NE COHABITENT. Et aduerſus eos, quia apud ſe fouent ſorores adoptiuas, de quo genere Virginum S. etiam Hieronymus ſcripſit epiſt. 22. ad Euſtochium, & ad Oceanum, ſiue ipſe ſit, ſiue alius, quas vocat Agapetas, à charitate (ἀγαπητοὶ) nomen trahentes. [c] *Virgines a Chryſoſt. caſtigãtur quæ cũ viris cohabitabant variis prætextibus.* *c Tom. 9. edit. Vitt. Socr. 6. c. 4 & Pallad. in vita.*

Inde luxum quoque Clericorum, potentium menſas affectantium, coarguit, & eccle- D ſiaſticos ſuper duos ſumptus, & epiſcopales reſecans, transferri eam magnificentiam ad infirmorum & hoſpitum ſolatia præcipit. Viduas quoque diligenter explorat, & quæ minus recte conuerſarentur, eas aut ieiunijs ſtudere, & alijs pijs exercitationibus, aut repetere connubia iubet; ne nomen Domini, per illorum intemperantiam, blaſphemaretur. *Viduas ſolutiores ad pia ſtudia vel ad repetenda connubia hortatur.*

Fideles quoque laicos hortabatur vigilijs nocturnis in Eccleſia inſiſtere: vxores autem eorum domi manere, interdiu orantes, ideò quòd viris, die otium non eſſet. Poſt hæc autem diuites, & potentes aggreditur, faſtum eos turgidum ponere admonens, & profuſionibus abſtinere: ex quo magnum ſibi eorum odium concitauit; in primis verò Eutropij Regis cubiculi præfecti, inter aulicos primi, qui eum Antiochia Conſtantinopolim aduo- E candum curarat; hic forte, ob hoc odium in Chryſoſtomum, violauit hactenùs intemeratum ſacrum Eccleſiæ aſylum, dum non ſolum ad eam confugientes, violenter abſtraxit, & Pentadiam Timatij coniugem, cuius virum in Oaſim relegarat, abſtrahere tentauit; ſed & malus auctor extitit Arcadio ſanctionis ſacrilegæ conſcribendæ, qua iuberentur cõfugientes ad Eccleſiam extrahi, [d] quæ tamen lex non diu durauit; eam enim anno ſequenti abrogatam conſtat, dum idem Eutropius iure immunitatis Eccleſiæ ad eam confugiens, ſe tuetur. *Viros hortatur ad nocturnas preces, cũ interdiu illis non vacet.* *Reſcriptũ aduerſus eccleſiæ immunitatẽ non diu durat.* *d l. 3. de his qui confug. ad eccl. C.*

Eodem loco, & die, quo aduerſus Eccleſiæ immunitatem, datum eſt ab Arcadio Reſcriptum, ad coercendam quoq; inſolentiam Clericorum, & Monachorum, qui quaſi vi publica, ab apparitoribus raperent reos, cum ad ſuppliciũ ducerentur; alterũ Reſcriptum dedit. [e]

e l. 19. de pœn. C. Th. & l. 16. de epiſ. aud. C. Iuſtin.

Licentia Monach. abripiēdi reos à pœnis, comprimitur. Epiſcoporum eſt vindicare iniuſtitias Iudicum.

Tanta verò licentia abripiendi ab officio damnatos capite, ab Epiſcopis in clericos, & Monachos, quorum ad hoc illi opera vterentur, fluxiſſe potuit, occaſione Conſtantini Magni edicti, quo iuberentur iniquas præſidum ſententias ab Epiſcopis poſſe reſcindi. Cæterùm SS. Epiſcopos haud nouimus abuſos eſſe huiuſmodi impertita ſibi Conſtantini legibus, auctoritate, ſed ſupplicibus precibus apud Præſides, ad ſontes liberandos, egiſſe; niſi, ſi quando aliquis maniſeſtè innocens duceretur, idem à Clericis, atque Monachis, tanquam vindicibus læſæ veritatis, eriperetur; eiuſmodi enim caſibus, cùm quid à Præſidibus tyrannicè ageretur, quale quid ex magna Eutropij, cum iniquitate, atque crudelitate, coniuncta potentia, factum ſuſpicari licet. Sacerdotes enim infracto vigore eiſdem reſtitiſſe, res geſtæ S. Nicolai Myrenſis Epiſcopi in Euſtachium Proconſ. Aſiæ, S. Ambroſij aduerſus Theodoſium, S. Baſilij aduerſus Modeſtum Præſidem, Chryſoſtomi in Eudoxiam, Syneſij Epiſcopi in Libyæ Præſides, & aliorum plurimorum ſanctorum Acta teſtantur. Quàm autem efficaces ſolerent eſſe apud Præſides Epiſcoporum preces, ex Auguſtino diſcimus, qui ad Marcellinum, Magiſtratum in Africa gerentem ſcribens, illud inculcat, magna fiſus Sacerdotij auctoritate: *Audire te Epiſcopum conuenit iubentem, domine eximie, & merito inſignis, atq; chariſſime fili*, epiſt. 159. & 53. ad Macedonium. A B

a Sozom. 8. c. 4. b li. 6. c. 6. c lib. 5.

Gainas odio & inuidia accenſus in Eutropium Eunuchum; quòd omnia poſſet apud Imperatorem Arcadium, barbaros ad infeſtandam Aſiam prouocat, contra quos miſſus cum exercitu; poſt diſſimulationem, & colluſionem, & ipſe hoſtem ſe declarat Imperij. [a] Sozom. Socr. [b] Zoſimus. [c] C

S. Porphyrius Gazenzium Epiſcopus, ob duram Tyrannidem, quam exercebant in Chriſtianos Idololatræ Gazenſes, quales pleriq; erant: Marcum Diaconum Legatum mittit Conſtantinopolim ad Imperatorem, qui per Io. Chryſoſtomum, & Eutropium impetrat, vt Marnæo clauſo, (templum id erat celeberrimū, Marnæ Idolo, quòd Iouem putant ſacrum) & alijs templis omnia ſimulacra deicerentur, nec ampliùs conſulerentur.

d Acta S. Porphyr. apud Metaphr. & Sur. 2. Febr.

Marnæ autem ſimulacrum, miniſter Imperatoris, plurimis acceptis pecunijs, latenter Conſuli permiſit; & Gazenſes ad ſacra nefaria, & in Chriſtianos feritatem redierunt. Nec tamen propterea ceſſauit Dei virtus de conuerſione Gentilium trophæa ſæpè referre, vt cum fideli nutrice dicente ad Dominam, parere non potentem, DICIT MAGNVS SACERDOS PORPHYRIVS: IESVS CHRISTVS FILIVS DEI VIVI TE SANET; CREDE IN EVM, ET VIVE, ſtatim edidit fœtū, & multi conuerſi. [d] Acta S. Porphyrij. D

Chriſti Annus	*Anaſtaſij Papa*	*Arcadij & Honorij Impp.*	*Manlio Theodoro, & Flauio Eutropio* Coſſ.
399	2.	5.	

e lib. 1. de ord. c. 21. Manlius Theodorus vir omni genere laudis ornatiſſimus. Lib. de beata vita ſcribitur. Mediolani, ab Auguſtino.

DE Manlio hoc Theodoro Chriſtiano, & docto viro, ſic Auguſtinus. [e] *His temporibus, vir, & ingenio, & eloquentia, & ipſis inſignibus muneribus fortunæ, & quod ante omnia eſt, mente præſtantiſſimus, Theodorus, quem benè ipſa noſti* (matrem enim ſuam alloquitur) *id agit, vt & nunc, & apud poſteros nullum genus hominum de literis noſtrorum temporum iure conqueratur.* Ad hunc ipſum Theodorum, apud Mediolanum, ruri dum ageret, Auguſtinus librum ſcripſit de beata Vita, de quo in Retract. libr. 1. cap. 2. *Diſpicet autem illic, inquit, quod Manlio Theodoro, ad quem librum ipſum ſcripſi, quamuis docto, & Chriſtiano viro, plus tribui, quàm deberem,* qui & 18. de ciuit. cap vltimo eius meminit Conſulatus. Sed & Claudianus quamuis ethnicus in Panegyrico de eius Conſulatu, mirificè eum laudat, & celebrat, vt virum omnibus ſcientijs eruditum, & omnium eloquentiſſimum, & virtutibus præſtantiſſimum, cuius E

A lucubrationes excultiſsimas fuiſſe affirmat,& inter alias de Geneſi,& partibus animæ commemorat,quarum tamen nulla ſupereſt.

Contra verò in Oriente editur ab Arcadio Conſul Eutropius, Paganus, (vt eſt apud Proſperum in Prædictionibus) ſeruilis generis, & perditis moribus, quod monſtri ſimile viſum eſt,atque adeò,vt inquit Claudianus [a], *Omnia ceſſerunt,Eunucho Conſule,monſtra*;Quod vt audiuit Gainas illi infenſiſſimus,& ob id ab Arcadio alienatus, maiori æſtuans ira,furore barbarico debacchatus in Aſiam,eo tandem deſperationis res adegit Orientalis Imperij, vt coëgerit Arcadiũ, quas ipſe vellet pacis conditiones ſubire, inter quas illa fuit, vt ſibi dederetur Eutropius Conſul. Zoſimus,lib.5. acceſsit & illud,quo infenſior redditus eſt Eutro-
B pius Imperatori, quòd contumelioſus fuiſſet in ipſam Eudoxiam Auguſtam, vt eſt apud Nicephorum [b]. Arcadius igitur accerſitum Eutropium,abrogata dignitate,dimittit,qui extrema ſibi timens,confugit ad Eccleſiam, & altare prenſans à Ioanne Chryſoſtomo protectus,non prius à ſatellitibus permiſſus eſt abſtrahi,quàm Imperator iurando firmaſſet,non dedendum Gainæ ad necem,ſed neque omninò necandum. Acta ſunt hæc paulo pòſt Paſchatis dies,cùm Imperator, milites, atque populus communibus votis, ac vocibus necem Eutropij conclamaſſent. Sed cùm Imperator audiſſet ipſum ad Eccleſiam confugiſſe, religione repreſſus, veluti diuinitatis quibuſdam fulgoribus repercuſſus, continuit ſe, imò & furentes adhuc milites,habita oratione compeſcuit,ne in Eccleſiam ad necem hominis, au-
C derent irrumpere:populum autem,cui patebat Eccleſia, & timebatur, ne odio, quo in Eutropium flagrabat,in eum infeſto agmine inſiliret,graui ſua oratione, quæ extat, ſic compeſcuit Chryſoſtomus,vt eum ad miſerationem,& lacrymas, & ad intercedendum pro eo apud Imperatorem,adduceret. Extat eius damnationis ſententia in C. Theod.[c] qua omnia eius bona fiſco addicuntur,ipſe Conſulatu & patriciatu, atque omnibus inferioribus dignitatibus ſpoliatur; nomen eius ex Faſtis deletur,ſtatuæ, & omnia inſignia, ex omnibus locis publicis,& priuatis abolentur:ipſe relegatur in Cyprum: vnde pòſt, inſtante Gaina, retractus & obtruncatus eſt. Socrates, Sozomenus. Quæ autem extat alia Chryſoſtomi homilia in Pſalm. 44. hoc titulo, cùm Eutropius extra Eccleſiam deprehenſus eſt, de altero Eutro-
D pio multa ſunt,quæ indicant,eſſe intelligenda.

a lib. 2. in Eutrop.

b 13. ca. 4.

Imp. parcit Eccleſiæ, in quã ſe receperat Eutropius.

c L. 17. de pœn.

Ex miſerando Eutropij caſu, & ſignis cœleſtibus, opportunum Chryſoſtomo ſuppeditatum eſt argumentum inſectandi mundi huius illecebras, & turpia populo exhiberi ſolita ſpectacula: *Vel ipſa ſigna agnoſcite*, inquit, (in Pſalm. 118.) *quia æreum factum eſt cælum, & terra ferrea. Iracundiam Dei ipſa elementa loquuntur, filij hominum vſque quo graui corde? Vt quid diligitis vanitatem in ſpectaculis, & quæritis mendacium in hiſtrionibus? &c.* cuius ſuaſu veriſimile eſt ſublatum illud fœdum Maiumæ ſpectaculum, quod ſæpius inſectatur: Ludicras artes concedimus agitari,(inquit Arcadius in Reſcripto l. 2. de Maiuma.) ne ex nimia horum reſtrictione triſtitia generetur, illud verò,quod ſibi nomen procax licentia vindicauit, Maiu-
E mam,fœdum,atq; indecorum ſpectaculum denegamus.

Redeundo in Occidentem, ſanctus Hieronymus hoc anno Romam miſit ſuam interpretationem Periarchon, petentibus Oceano, & Pammachio, de qua Apólog. 1. in Rufin. *Duplex in opere meo vtilitas fuit, dum & hæreticus auctor proditur; & non verus interpres arguitur. Ac ne quis me putaret ijs conſentire, quæ verteram, interpretationis neceßitatem præfatione munui, & docui, quibus Lector non deberet credere.* Hoc ipſo tempore ſcripſit epiſtolam ad Rufinum, quæ num. eſt 66.

Hier. Romã mittit interpretationẽ Periarchon cũ antidoto.

Scribit ad Rufin.

Dum hæc inter Hieronymum & Rufinum aguntur, Theophilus Alexandrinæ Sedis Epiſcopus, collecta Synodo, Origenem, & eius ſectatores condemnat, Synodicamq́ue ad Anaſtaſium Romanum Pontificem, ad Conſtantinopolitanum Epiſcopum, ad Epiphaniũ

Theophil. in Alexandrina Sy-

nododamnat Orig. cū ſectatoribus.

Cypri, & alios Epiſcopos, ad ſanctiſsimos quoque Nitriæ monachos mittit. Eius extat eadē reperbi cuis epiſt. ad Hieronymum apud eum num. 69. & ad Epiphan. 67. de qua Synodica S. Hieron. epiſt. 70. & 78. & Epiphan. ad Hieronymum 73. A

a apud Seuer. lib. 1. Dialog.

Hoc tempore Poſthumianus, qui apud Seuerum, cum Gallo Dialogum agit, Alexandriam appulit, & rem totam paulo inuidioſius narrat [a]. inde digreſſus in Palæſtinam, apud Hieronymum ſex menſibus fuit, cuius vitæ rationem recenſet; & relicta apud eum familia regreditur Alexandriam, & Ægyptum, viſendorum Monachorum gratia, peragrat.

Hier. epiſtolas Paſchales latinè vertit.

Synodicam, & Paſchales Theophili epiſtolas S. Hieronymus in Latinum conuertit. Apolog. aduerſ. Ruſin. Quarum hic eſt ordo quinque epiſtolarum, vt Synodica hoc anno data ſit. Prima verò Paſchalis ſeq. anno, pro anno 401. quo item ſecunda, pro anno 402. Tertia, 402. pro 403. Quarta ſcripta anno 403. in annum 404. B

b lib. 18. c. vltim.

Sequenti anno (inquit Auguſt. de Ciuit. Dei [b]) *Conſule Manlio Theodoro, quando iam ſecundum illud oraculum dæmonum, aut figmentum hominum, nulla eſſe debuit Christiana religio; quid per alias terrarum partes forſitan factum ſit, nō fuit neceſſe perquirere. Interim, quod ſcimus in ciuitate notiſſima, & eminentiſſima, Carthagine Africæ, Gaudentius, & Iouius Comites Imperatoris Honorij 14. Kal. April falſorum deorum templa euerterunt, & ſimulacra fregerunt. Ex quo vſque ad hoc tempus per triginta ferme annos, quis non videat, quantum creuerit cultus nominis Christi. præſertim poſteaquam multi eorum Christiani facti ſunt, qui tanquam vera illa diuinatione reuocabantur à fide, eamque completo eodem annorum numero inanem, irridendumque viderunt.* C

Cum de templis diruendis manârint anni huius exordio, ab Honorio Imperatore Reſcripta, & cùm populus Chriſtianus conſerto agmine impetum faceret in cella, & Auguſta quæque templorum ædificia, non ſine Vrbium, vt videbatur, immenſa deformitate, placuit eidem Honorio Imperatori poſterioribus Reſcriptis iubere, vt vbique populus à diruendis publicis ædificijs abſtineret: itemque alio edicto promulgato vt ſpectacula minimè haberi prohiberentur, quæ tamen eſſent ab omni ſacrificio, & gentilitia ſuperſtitione pura [c].

c L. 15. & 18. de Pag. C. Theod. & l. 3. eod. tit. C. Iuſt.

Arcadius quoque in Oriente; *Si quæ* (inquit in ſuo Reſcripto) *in agris templa ſunt, ſine turba, ac tumultu, diruantur.* D

Sed quod ad templa in vrbibus poſita pertinet, etſi ab eorum demolitione vetiti ſunt Chriſtiani, iiſdem tamen potiri conceſſum eſt, purgari, expiari, & illato crucis ligno, vero Deo dedicari, quod de Cœleſti templo Carthagine ampliſsimo, & ornatiſsimo factū, cùm ipſe ibi eſſet, Proſper narrat in Prædictionibus [d].

d li. 3. c. 38.

Accidit per hoc tempus illud lugubre in Colonia Suffectana in Africa, vt Gentiles ſimulacri ſui Herculis iacturam paſsi, aduerſus Chriſtianos arma corripientes, ex eis trucidauerint 60. ad quos tunc S. Aug. epiſtolam ſcripſit 267.

Eodem tempore Gentiles Coloniæ Calamenſis, in quodam feſto ſuo ſacrilego petulantiſsimè ante Eccleſiam ſaltantes, & qui impedire volebant clericos, lapidatione perſequentes, alios occidentes, & Eccleſiam incendentes, coëgerunt Poſsidium Epiſcopum nauigare ad Imperatorem expoſtulaturum aduerſus incendiarios, & homicidas, rem narrat Auguſtinus epiſtola 202. Poſſidius in vita cap. 12. Extant Nectarij, inter Calamenſes gentiles, Primarij literæ ad ſanctum Auguſtinum deprecatoriæ 251. 253. & ipſius Auguſtini num. 254. E

e Præfat. in ep. ad Gal. f de præd. 3. c. 38. g Itin. li. 2.

Quod idem alibi, præcipuè Romæ factum eſt, vt reliquiæ idololatriæ tollerentur, effoſſis, erutis, in lucem proditis, omnibus ſacrilegis, ſacris, & libris ipſis Sibyllinis à Stilicone incenſis, ex Hieron. [e] Proſpero [f], Rutilio [g].

Honorius hoc eodem anno Iudæos quoque, ſibi nimium arrogantes, nouo edicto com-

A preſſit, dum collectas ab eis, ex more, faciendas, cohibuit, & iam factas, in ærarium conferri mandauit [a].

Hæreticos quoque Manichæos, Africanam Eccleſiam perturbantes, coercuit [b].

Concilium Carthagine habitum, in quo ob violatam à Maſcezile, anno ſuperiori eccleſiam, decreta legatio ad Imperatorem, *Vt pro confugientibus ad Eccleſiã, quocunq; reatu inuolutis, legem de glorioſiſſimis Principibus mereantur, ne quis eos audeat abſtrahere,* quod eſt impetratum [c].

a L.14. de ind. C.Th.
b L.35. de hær. C.Th.
c L.34. de epi. & cler. C.Theod.

Chriſti Annus	Anaſtaſij Papa	Arcadij & Honorij Impp.	Stilicone & Aureliano Coſſ.
400.	3.	6.	

B STILICONIS Conſulatu conſignata inueniuntur Acta SS. MM Anaunenſium, Siſinnij, Martyrij, & Alexandri, qui à ruſticis gentilibus interfecti ſunt. Extat de his epiſt. Vigilij Præſidis Tridentini ad S. Simplicianum Epiſcopum Mediolan. apud Surium [d]. de eadem re Gennad. de V. Ill. cap. 36. & 37. cui & reliquias de iiſdem miſit, quarum, tacto loculo, cæcus viſum recepit. Paulin. in V. S. Ambroſ. Occiſores illi Martyrum à Præſide prouinciæ tenti, a ſupplicio, precibus Epiſcoporum apud Imperatorem redempti ſunt, quod non decere dicerent, Martyrum ſanguinem clamantem veniam, non audiri, de quibus precibus Aug. epiſt. 158. ad Marcellinum.

d 29. Maij.

Occiſores Martyrũ cur nõ deceat occidi.

C Poſt trium nominatorum Martyrum trophæa, Vigilius ipſe Epiſcopus ad comminuendum idolum impulſus, eo confracto, lapidum imbribus à Gentilibus ruſticis, & ipſe appetitus Martyrium conſummauit, hoc ipſo anno. Vſuardus 6. Kalend. Iul. hic eſt ille Vigilius, ad quem, cùm creatus Epiſcopus fuit, S. Ambroſius de inſtitutione Epiſcopi, expetitam ab eo epiſtolam ſcripſit num. 70. Vet. edit. longè alius hic eſt, ab illo Vigilio, qui contra Eutychen ſcripſit, centum ferè poſt annis, quo interiecto tempore plures Vigilij fuere memoria celèbres, qui eorum operum auctores eſſe potuerunt, niſi velimus alterum fuiſſe Vigilium Epiſcopum Tridentinum, quod contingere potuit.

Vigil. plures celebres fuere.

De Vincentio, per hoc tempus, Galliarum Præfecto, hæc Seuerus Dialogorum libr. 1.
D *Memini Vincentium Præfectum, virum egregium, & quo nullus ſit inter Gallias, omni virtutum genere præſtantior, dum Turonos prætetiret, à Martino ſæpius popoſciſſe, vt ei cõuiuium in ſuo Monaſterio daret. In quo quidem exemplum B. Ambroſi epiſcopi præferebat, qui eo tempore Cõſules, & Præfectos ſubinde paſcere ferebatur. Sed virum altioris ingenij, ne qua ex hoc vanitas, atq; inflatio obreperet, noluiſſe.*

Honorius menſe Febr. ſanctionem edidit, qua iudicio Epiſcoporum voluit benè eſſe proſpectum, pœnis exagitans eos, qui in Concilio ſacerdotum, depoſiti Epiſcopi, turbas cierint, & ſæculare præſidium putauerint exquirendum [e].

Honorius in clericos appellãtes ſæculare iudicium.

e L.35. de epi. & cler. C. Theod.

Petilianus Donatiſtarum, Conſtantiæ in Numidia Epiſcopus, in ſua quadam epiſtola publica, Catholicos vehementer exagitauit, quòd à Principibus Chriſtianis, iiſdemque Ca-
E tholicis, aduerſus improbos ipſorum conatus ſæpè expetijſſent auxilium, rem hanc, vt ſacrilegam, merè exaggerans, vt eſt apud Auguſtinum, contra ipſius litt. libro 2. cap. 92. Quibus commotus Honorius, in eorundem Donatiſtarum opprobrium, qui præterquàm quod Conſtantinum ſæpius aduerſus Catholicos interpellaſſent, eò quoque procaciæ peruenerunt, vt aduerſus eoſdem indigniſsimum hominibus Chriſtianis libellum Iuliano Imperatori Apoſtatæ obtulerint, illum ipſum in publicis quibuſque locis perſpicuum omnibus, vnà cum Reſcripto [f] ab ipſo Iuliano Imperatore obtento, affigi voluit, ſimul cum Proconſularibus actis ea tunc in cauſa conſcriptis.

f L.37. de hær. C.Th.

Anaſtaſius Papa, magna maturitate conſilij vſus, iam tandem hoc anno Origenis errores damnat, & literas per Orbem Catholicum ſcribit, vt quæ cauenda forent, omnia ſcirẽt,

Papa dãnat Orig.

errores, quē ſequūtur per orbem Epiſcopi: quorum iudiciū Imp. ſequitur.

quem ſequentes præcipuarum Eccleſiarum Epiſcopi, collectis ſibi ſubiectis Epiſcopis, & ipſi damnant, vt de Venerio Mediolanenſi, & Chromatio Aquileienſi conſtat. Imperator quoque, quos Romæ damnaſſet Anaſtaſius, de Alexandria, & Aegypto Origeniſtas pelli iubet. Hieron. epiſt. 28. Apolog. 1. & 2. in Rufinum. A

Fabiolæ, ſpectatæ egregiæque ſanctitudinis, & generis claritudine celebris, viduæ defunctæ, S. Hieronymus rogatu Oceani, ſcribit Epitaphium epiſt. num. 30. Prima omnium νοσοκομεῖον inſtituit, in quo ægrotantes colligeret de plateis, & conſumpta languoribus atque inedia miſerorum membra foueret.

Gainas haud exatiatus ſtrage Aſiæ populorum, nec Eutropij Conſulis nece, potens Gothorum exercitu, duras rurſum Arcadio pacis conditiones imponit; ab ipſomet Imperatore conueniri: Aurelianum Conſulem, Saturninum Conſularem, & Ioannem à ſecretis ſibi dedi, Templum ſibi, vt Ariano, tradi. Conuenit eum Imperator Chalcedone, & in templo Martyris Euphemiæ iurant, ſe re vera alterum alteri non facturos aliquando inſidias. Dediti, quos petijt, quorum exilio fuit contentus: tertium de templo, non conceſſum, ipſo S. Ioan. Epiſcopo repugnante, & cum ipſo altercante, & ſilentium, exprobrando eius conditionem, illi imponente, Zoſimus [a], Socrat. [b] Sozom. [c] Theodoretus [d]. B

a li. 5. Socr. b li. 6. c. 6. c li. 8. c. 4. d Theodor. cap. 32.

Perfidus Gainas inuadere Conſtantinopolim & diripere tentans, non ſine miraculo, deſiſtit, viſis quaſi nouis militibus Vrbem & Palatium cuſtodientibus, qui quidem nulli erant, niſi Angeli diuinitùs miſſi. Rurſum cùm hoſtis Reipublicæ declaratus, conuerſus eſſet ad Thraciæ direptionem, & vaſtationem. Legatus Chryſoſtomus ad eum proficiſcitur, cuius legationis exitus non perſcribitur. Multis denique cladibus eius copijs partim cæſis, partim mari abſorptis, & ipſe interimitur. Cùm Saturninus, & Aurelianus acti eſſent in exilium, & Gainas exiſſet de Ciuitate, Cometa ingens & ad ipſam vſque terram pertingens, viſus Conſtantinopoli, & barbaricus gladius ceruicibus ciuium imminens, ad profectum prouenit Euangelij, confluentibus ad baptiſmum Gentilibus, & ad ſanitatem redeuntibus peccatoribus. C

Zoſi. Socr. Theodor. Chryſoſt. homil. 41. in Act. Apoſtol.

Communionē peregrinam impertit Chryſoſt. Monachis a Theophilo dānatis.

Monachi Origeniſtæ Alexandria pulſi, & è Palæſtina etiam fugati, quorū anteſignani erant Ammonius, Euſebius, Euthymius, (vt eſt in epiſtola Theophili ad Epiphanium, apud Hieron. 61.) quibus Socrates addit Dioſcorum, Conſtantinopolim profecti, cō queſti ſunt apud Ioannem Chryſoſtomum de iniurijs ſibi hominibus Catholicis, & innocentibus, à Theophilo illatis, & eius auxilium implorârunt, quos ille benignè exceptos, & communione tantùm peregrina dignatos, id eſt, communione orationis tantùm, non ſacramentorum, negotium ſuſcepit eos reconciliandi Theophilo. Cuius quidem facti narratio apud Socrat. Sozomenum, Pallad. vt nimium fauens Origeniſtis, & plena mendacijs, ab aliquo Origeniſtarum, vel alio, qui faueret cauſæ Chryſoſtomi aduerſus Theophilum, petita videtur. D

Hoc anno, actum CONCILIVM CONSTANTINOPOLI, conuenientibus 22. Aſiæ Epiſcopis neceſsitatum Eccleſiaſticarum cauſa, in quo, ab Euſebio Valentinianopolino Epiſcopo accuſatus eſt Antonius Epheſi Epiſcopus, de ſeptem criminibus, ſed maxime de ordinationibus per Simoniam, quod iudicium cùm peragi non potuiſſet, ob teſtium abſentiam, mortuo interim Epheſi Epiſcopo, expetente Clero Epheſino, conueniunt illuc cum Ioanne Chryſoſtomo 70. Epiſcopi Aſiæ, & deligunt Heraclidem Diaconum demortui Epiſcopi in eius locum. Quo ipſo anno peractum eſt iudicium Epiſcopi Epheſini mortui, & depoſiti ſex à Ioanne Epiſcopi, vt habet Pallad. in vita Chryſoſtomi: an. 13. vt eſt apud Sozom. [c] ann. 16. vt obiecit illi Theophilus Epiſcopus Alexandrinus, qui per Simoniā fuerant ordinati. E

c lib. 8. c. 6.

A Ariani conuentus agere in Vrbe Conſtantinopoli prohibiti, cantilenas ad opinionem Arianam congruentes, & in contumeliam Conſubſtantialis, per Vrbem die noctuque cantillabant, per quas veritus Chryſoſtomus, ne populus ſimplicior corrumperetur, Catholicos illis oppoſuit, qui Catholicis hymnis decantandis operam darent, & Arianorum impudentiam reprimerent. Sed Arianis inuidentibus, quòd res maiori cum dignitate apud Catholicos ſuccederet, concitato tumultu lapidationem faciunt, qua & Briſo Imperatoris Eunuchus, in fronte percutitur, & alij vtrinque cæduntur. Qua re cognita, Imperator interdicit Arianis hymnorum cantum publicè & priuatim, Catholicorum cantu in poſterum feliciter perdurante. Socrat. Sozomen. Theodor. Ac demùm inſtante Chryſoſtomo, B eos Vrbe expellit, & plures in aula militantes, vel Magiſtratus gerentes, hæreticos deprehenſos, ſub ſpecie Catholicorum, penitùs reiectos, pecunia multauit, Acta S. Porphyrij Gazenſ. Epiſcopi.

Præclarum huiſmodi de Euchariſtia miraculum Sozom. narrat[a]. In hæretica muliere, quæ pro communione Catholica, buccellam profanam paratam, ab ancilla conſcia ſuſcipiens, vt dentibus admouit, in lapidem induruit, quo miraculo perterrita, accurrit ad Epiſcopum, ſe ipſam indicat, & profuſis lachrymis veniam impetrat. teſtis eſt lapis, qui etiam nunc hodie inter Conſtantinopolitanæ Vrbis cimelia conſeruatur. a li. 8. c. 5.

Ad Scythas Arianos in viam reducendos Chryſoſtomus hanc rationem adhibuit. Cô C plures, qui eadem lingua loquebantur, presbyteros, Diaconos, & Lectores ordinauit, illiſque vnam tribuit Eccleſiam, quorum opera multos Eccleſię reconciliauit, ſæpiùs ipſe etiam per interpretem, cum illis colloquens, Theodoret.[b]

Pium ſtudiũ Chryſoſt. conuertendi barbaras nationes.

Ad Scythas quoque Nomades, propter Iſtrum incolentes, quòd ſalutis cupidos accepiſſet, viros laborum Apoſtolicorum imitatores conquiſitos, illis erudiendis præficit, & literis ad Leontium Ancyræ Epiſcopum ſignificat Scythas ad fidem conuerſos; & orat, vt viros idoneos ad eos erudiendos mittat. Theodor. ibidem. b Theodor. 5. c. 30.

Concilivm Toletanvm, hoc anno habitum, fortaſſe primum. De quo in Codice M.S. Bibliothecæ Regiæ S. Laurentij ſic habetur.

D Incipiunt exemplaria profeſsionum in Concilio Toletano contra ſectam Priſcilliani. (Era cccc xxxviii.) hic eſt annus 400. Stilicone, & Aureliano Coſſ. poſt habitum iam Concilium Kal. Septemb. 3. Non. Septembr. poſt diuerſas cognitiones tunc habitas, &c. Fit autem paulo pòſt mentio S. Simpliciani Epiſcopi Mediolan. vt viuentis adhuc; qui quidem non exceſſiſſe hunc annum Anaſtaſij tertium, probatur. Quod anno ſequenti Legatio Afrorum miſſa eſt ad Venerium eius ſucceſſorem.

Chriſti Annus	Anaſtaſij Papa	Arcadij & Honorij Impp.	Vincentio atq; Frauitta Coſſ.
401.	4.	7.	

E

Quintum Sæculum.

Anastasivs, damnatis Origenis hæreſibus, Rufinum ſcriptis ſuis grauiter aduerſus S. Hieronymum, ea de cauſa, obſtrepentem, ſcriptis publicis literis, Romam euocat: & diſsimulantem, & prætexentem, quaſi non ipſius eſſent literæ, ac venire negligentem, Apologia tamen ad ipſum ſcripta, cum ſuæ profeſsione fidei (quam tamẽ Pontifex non recepit, quod de obiectis Origenis hæreſibus, nullam mentionem faceret) in abſentem ſæpè vocatum, & venire contemnentem, damnationis ſententiam intorquet. Hieronym. Apolog. in Rufiñ. & epiſt. Anaſtaſij ad Ioan. Ieroſolym.

Anaſt. PP. Rufinum damnat.

A CONCILIVM PROVINCIALE CARTHAGINE, quo decreta eſt legatio ad Anaſtaſium Romanum Pontif. atque Mediolanum ad Venerium eius ſedis Epiſcopum, vt, Africanæ Eccleſiæ, ſacris miniſtris maximè indigenti conſulerent [a]. Triginta canones in eo editi [b].

In eo indictum Concilium generale Carthagine ad menſem Septembrem de pace vniuerſali cum omnibus Donatiſtis, id maximè vrgente Anaſtaſio Romano Pontif. Extat inſertum Concilio Africano cap. 33. tom. 1. Conciliorum. In eo decretum, Primùm, vt per vniuerſam Africam Acta publica perquirerentur eorum, quæ Donatiſtæ egiſſent cum Maximianiſtis, ex quibus conuincerentur erroris, quòd quæ pacis cauſa cum illis egiſſent, vt plenario ſuo Concilio damnatos, in ſuis honoribus reciperent, non eadem faciant cum Catholica Eccleſia, ob pacem, & communionem longè maiorem: Deinde decretum, quod ad pacem, & vnitatem ineundam conducere viſum eſt, vt ad Roman. in primis Pontif. aliosque tranſmarinos Epiſcopos ſcriberetur, vt Donatiſtis redire volentibus ad Eccleſiam Catholicam indulgeretur, in ijſdem ordinibus apud ſuos ante ſuſceptis (ſi hoc recipiens Epiſcopus conducere exiſtimaret,) poſſe perſeuerare. Quod quidem olim Melchiadis Papæ tempore in Concilio Roman. cum eiſdem Donatiſtis fuit tranſactum, & id ipſum indultum fuiſſe ab Anaſtaſio, & alijs cum eo Epiſcopis conſtat ex Auguſt. [c] Quatuordecim præterea ſtatuti canones de eccleſiaſtica diſciplina. B

C Honorius Imperator immunitatem concedit per Africam Catholicis clericis, & Monachis [d].

S. Ioannes Chryſoſtomus ob patrocinium ſuſceptum miſerabilium aliquot Viduarum (talium enim Epiſcopus eſt Iudex competens, eiuſque iuris eſt, malè iudicata, etiam ab ipſis Principibus, reſcindere) aduerſus Eudoxiam Imperatricem, inſatiabili auaritiæ morbo laborantem, eius grauem offenſionem incurrit [e].

Theodoretus quidam Patricius ditiſſimus, auatiſſimę Eudoxiæ appetitus inſidijs, egregiè eius auaritiam, ex conſilio S. Ioan. Chryſoſtomi eludit, ſuis facultatibus in pauperes effuſis, magna cù Eudoxiæ indignatione, quæ & impudenter Chryſoſtomo obijciebat, quòd Theodoreti bona lucratus eſſet [f]. D

Arcadio Eudoxia maſculum parit, cui nomen impoſitum, Theodoſius, Marcellin. in Chronic.

Gazenſibus Gentilibus Chriſtianos indies acerbius vexantibus, S. Porphyrius Epiſcopus, vna cum Ioanne Cæſarienſe Epiſcopo Conſtantinopolim profectus, à ſancto Ioanne Chryſoſtomo Amantio Eudoxiæ eunucho, viro maximè pio; commendatus, ab eoque ad Eudoxiam, & Arcadium introductus, impetrat euerſionem Marnæi templum apud Gazenſes celeberrimi, & aliorum omnium templorum, & Idolorum, quæ per Cynegium V. C. & Optimum ad id miſſum, peracta eſt, pluribus miraculis concurrentibus. Marcus Diaconus in vita S. Porphyrij. E

S. Ioannes Chryſoſtomus impetrat ab Imperatore, vt reſidua Idolorum culturæ apud Phœnices tollantur, Monachis cum Edictis Imperatoris & Miniſtris, ad ſimulacra demolienda, miſſis, ſumptu nobilium fœminarum, in quos illi tenaciſſimi ſuorum ſacrilegorum rituum inſurgunt, complures vulnerant, aliquot etiam occidunt. Theodoret. [g] & Chryſoſtomus [h].

Seuerianus Gabalorum, in Syria Epiſcopus, doctus, & eloquens, & charus Chryſoſtomo, à Serapione eius Diacono, calumnioſè ad eum delatus, in eius offenſionem incidit, & eiectus eſt: ſed pòſt, inſtante Eudoxia, receptus eſt in gratiam, & populus ipſe illi offenſus, per eundem Chryſoſtomum reconciliatus eſt. Socr. & Sozom. Sed res verius narrata extat

apud

a Tomo 1. Concil.
b Ex Breuiar. Hipp. Concil.
c li. 2. cont. Creſcon. c. 11. & 12.
d L. 26. de epiſ. & cler. C. Theod.
Ep. ſcopus iudex competens Viduarum.
e Ex Leone Imp. Chryſoſt. vita.
Eluditur auaritia Eudoxię.
f Leo & Metaphr. in vita Chryſoſt.
g li. 5. c. 29.
h ep. 126.

A apud Chryſoſtomum homil. de recipiendo Seueriano,& altera Seueriani ad pop. de bono pacis,apud Chryſoſt.tom.5.

Chriſti Annus	*Anaſtaſij Papa*	*Arcadij & Honorij Impp.*	*Ambobus A A. Arcadio & Honorio Coſſ.*
402.	5.	8.	

IOAN. Chryſoſt. ſequeſtro intercedente inter Monachos à Theophilo damnatos & eiectos,& ipſum Theophilum,literis vltrò, citroque dandis ſuperior ferè annus abijt.

Cum fruſtrà omnia tentata fuiſſent, qui hactenùs à Chryſoſtomo cohibiti erant Mona-
B chi offerre aduerſus Theophilum libellum Imperatori, deſperata concordia, grauibus refertum tandem criminibus offerunt,cuius nomine vocatus eſt, ſed falsò, in ſuſpicionem etiam Ioan. Chryſoſtomus,quaſi de eius ſententia id feciſſent; quem & proptereà S. Hieronymus ſub nomine Barnabæ carpit,epiſt.26.ad Principiam.

Monachi illi interim,quos legatos miſerat Theophilus Conſtantinopolim ad exturbãdos Origeniſtas, & ipſi offerunt libellum Imperatori eorum criminibus plenum, qui cùm oblata non probarent.pœnam timentes,ſubornatos ſe a Theophilo fatentur,& in carcerem coniecti,adulque Theophili aduentum, euocati ad iudicium, alij moriuntur, alij corrupto iudicio,in exilium mittuntur. Pall.in Dial. ſtudioſus,vt videtur,Origeniſtarum.

C Concertationes exiſtunt inter Epiphanium & Ioannem Chryſoſtomum,cauſa Origeniſtarum,quos Synodo Alexandrina,& Cypria damnatos,Epiphanius Conſtantinopolim profectus à Ioanne damnari,& expelli volebat;Ioannes contra,qui ſe calumniam paſſos dicerent,& ſpeciem ſanctitatis præ ſe ferrent, abſque Synodo damnare, & expellere non audebat; qua ex cauſa Epiphanius communionem Chryſoſtomi vitabat. Tota narratio de his apud Socratem, & Sozomenum,atque adeò Pallad. vt Origeniſtis fauentium, mendacijs referta eſt; & quæ de Prophetijs inuicem iactatis, feruntur, falſa probantur; cùm viuus peruenerit in Cyprum, & ſequente adhuc anno viuus reperiatur Epiphanius: vt & illud, quòd damnaret omnes libros Origenis, cùm tantùm errores, & eorum ſectatores
D damnaret, & omninò libri tantùm Periarchon damnati ſint; quæ Origeniſtæ de Theophilo, & Epiphanio inuidioſè iactabant. Refert idem Sozomenus de Theotimo Scythiæ Epiſcopo,vt pro Chryſoſtomo aduerſus Epiphanium, concertante, tali, ac tanto viro, vt Hunni eum admirati, Deum Romanorum vocarent. Cur autem ante aduentum Theophili Epiphanius receſſerit Conſtantinopoli,illa videtur cauſa,quòd quæſtio de Origenis erroribus iam tranſlata videretur in mutuas accuſationes, quibus agitandis intereſſe nollet. Contentiones inter Epiph. & Chryſoſtomum.

Quoto verò anno Domini obierit Epiphanius, ignoratur: quadriennium autem abhinc non exceſsiſſe conſtat. Certum eſt obijſſe in decrepita ætate, quem, ante decennium Epiphanij obitus.
E Hieronymus ait in extrema ſenectute varia cudere opera. Palladius eum triginta ſex annos ſediſſe Epiſcopum tradit, ſub Damaſo, atque Siricio, nempe ab anno Domini 367. ad annum ſaltem 403. Atqui celebris in Eccleſia vixit virtutibus clarus, atque ſectatus vbique ſcientia, zeloque potiſſimùm fidei Catholicæ commendatus; poſt obitum quoque clariſsimum eius nomen extitit, relatum inter ſanctos à Latinis, & Græcis. Eius vita,quam recitat Metaphraſtes, abundat erroribus. Præter opera, quæ circumferuntur, Caſſiodorus meminit,de eius commentario in Cantica Canticorum, Diuinarum lectionũ, cap.5.

Ioannes Epiſcopus Ieroſolymitanus, olim ſectator Origenis, pòſt melioris frugi redditus,conſulit Anaſtaſium Rom. Pontificem de Rufino, cui reſcribit, cum à ſe fuiſſe dam-

a tom. 1. ep. Rom. Pont. & apud Hier. to. 9.

natum, ob illatam Romanæ Vrbi hæreticam Origenis doctrinam. ᵃ De hac Anaſtaſij epiſtola S. Hieronymus ſæpius meminit in Apolog. ad Rufinum hoc ipſo anno ſcriptis. Siquidem antè biennium Rufinus tres inuectiuarum libros (quorum tertius excidiſſe videtur) in Hieronymum, ſub Apologiæ nomine, conſcripſerat, nec omnibus vulgauerat, niſi tantùm certis hominibus ſibi cariſsimis, commiſerat, & crediderat, id agens, magna cautione, ne in Hieronymi manus venirent, quos, quamuis diligenter perueſtigatos, Hieronymo videre non licuit, ſed tantùm amicorum relatione, & Pauliniani fratris ex Occidente ad ſe redeuntis capita quædam accuſationum accepit. De quibus duas, hoc anno, ſcripſit Apologias; priorem duobus partitam libris, quibus omnibus, omnia in ſe iacula iactata retorquet in aduerſarium.

Hier. ſcribit Apol. duas in Rufinum.

Anaſtaſius Papa, titulo ſanctitatis inſignis, & in Sanctorum Catalogum relatus, decedit è vita 5. Kal. Maij, cùm ſediſſet annos 4. menſem vnum, & dies 13. Marcellin. & Proſper in Chron. lib. de Rom. Pont. Conſtituit nulla ratione tranſmarinum hominem in clericatus honorem ſuſcipi, niſi quinque epiſcoporum deſignaret Chirographum: quia & eodem tempore Manichæi inuenti ſunt in vrbe Roma.

Anaſtaſ. ſtatuit vt Sacerdotes curui ſtarent, dù recitatur Euangel.

Conſtituit, vt quotieſcunque ſancta Euangelia recitarentur, Sacerdotes non ſederent, ſed curui ſtarent, quod ea occaſione conſtituit, quia inſolentibus Diaconis aduerſus Presbyteros, presbyteri in eos inſurgentes, contendebant, ex conſuetudine Roman. Eccleſiæ, ipſis ſedentibus, eos ſtare debere, quæ contentio eo vſque progreſſa, vt etiam, cùm ſtantes Diaconi coram populo legerent Euangelium, presbyteri tamen minimè è ſeſſione conſurgerent, quod Anaſtaſius, vt indignum, decreto coërcendum putauit.

Loc⁹ Hieron. de ſectarijs male intellectus de æqualitate epiſcoporum.

Quibus de cauſis, Diaconis presbyteri ſe præferrent, & illis quid reſpondendum ſit, quæſtio tractatur apud Auguſtinum qq. ex vtroque mixtim, q. 101. quam eandem quæſtionem tractans, Hieronymus epiſt. 85. ad Euagrium, habet illa: *Vbicunque fuerit Epiſcopus, ſiue Romæ, ſiue Eugubij, &c. eiuſdem meriti eſt, eiuſdem eſt & Sacerdotij, Potentia diuitiarum, & paupertatu humilitas, vel ſubliniorem, vel inferiorem Epiſcopum non facit; ceterùm omnes Apoſtolorum ſucceſſores ſunt:* quibus verbis imperitè, & malignè abutuntur nonnulli ad tollendam omnē auctoritatem, atque iuriſdictionem: cùm S. Hieronymus nihil aliud velit, quàm neminem ſacrorum Antiſtitum, alterum præſtare alteri, nempè quoad ſacros ordines.

Cur Diaconi inſoleſcerent aduerſus presby.

Quòd Diaconi, per omnes Eccleſias, bona earum adminiſtrarent, eo fiebat, vt vbique maiori, quàm presbyteri, frequentarentur obſequio; ex quo ſæpè aduerſus presbyteros erigebant ceruicem, ad quorum procaciam retundendam, & in ordine continendos, ſtatutus fuit Canon 18. in Concilio Nicæno, & idem inſertus in Carthagin. 6. cap. 18. & renouatum Concilijs Arelatenſibus primo, & ſecundo, & Andegauenſi, & Roma. ſub Gelaſio capite 9. & 10.

Cùm plures epiſtolas Anaſtaſium conſcripſiſſe conſtet, in cauſa præſertim Origeniſtarum, & Donatiſtarum, & inter alias ad Vrſinum de Incarnatione filij Dei (cuius tria extant fragmenta in appendice ad Breuiarium Liberati Diaconi) duæ tantùm habentur eius nomine ſcriptæ epiſtolæ decretales quorum priorem, ex Conſulibus, (niſi ſuppoſitam eſſe velimus) alicuius alterius, ante ipſum Pontificis, eſſe oportet, quamuis cùm maxima pars eius, vbi agit de Manichæis, reperiatur apud S. Leonem in epiſt. 2. data ad vniuerſos Italiæ Epiſcopos, redditur magis ſuſpecta de impoſtura.

Cùm vacaſſet Sedes dies 21. 15. Kalen. Iun. Innocentius Albanus, Romanus, creatus eſt Rom. Pont.

S. Martini obitus.

S. Martinus Turonenſis anno ætatis 86. Sedis 31. migrat in cœlum, 11. die Nouemb. quo anniuerſaria celebritate recolitur, ex Seuero, & alijs.

Sulpi-

A Sulpitius Seuerus, qui S. Martini viuentis, res geſtas conſcripſit, de eius ad cœlum conſcenſu, per viſum certior redditus, ad Aurelium Diaconum epiſtolam ſcripſit, itidemque de obitu, atque funere, alteram ad Baſſulam ſocrum. Clarum quoque Martini diſcipulum, ſanctitate clariſſimum, haud pridem ante eius obitum, præceſſiſſe, idem Seuer. dicta epiſt. ad Aurelium tradit.

Poſt octo annos edidit idem Seuerus de rebus geſtis S. Martini, ſimulque de nonnullis Aegypti monachis, tres Dialogorum libros, non æquè probatos, vt eius vita. Arguitur à S. Hieronymo in Ezechielem cap 36. lib. 11. erroris Millenariorum Seuerus in eo Dialogo,
B & Gelaſius eos ipſos, ob errores in illis contentos, recenſuit inter apocrypha.

Dialogi Seueri nō æquè probati vt vita S. Martini.

Teſtatur Gregor. Turon. lib. de miraculis S. Martini, cap. 2. vitam S. Martini verſibus à S. Paulino Nolano Epiſcopo ſcriptam, quinque libris, cui addiderit ſextum de miraculis ab eo, poſt obitum, editis; quod ſi verum eſt, Paulinum mutuatum eſſe à Perpetuo Turonenſi Epiſcopo, quæ libro ſexto de Miraculis ſcripſit, vt ait idem cap. 3. cùm ab obitu S. Martini vſque ad Sedem Perpetui anni numerentur ſexaginta quatuor, Nolanus eſſe nō potuit, qui teſtificatione Vranij, qui interfuit, mortuus eſt, Baſſo & Antiocho Coſſ. 29. abhinc annis. Alius igitur hic fuit Paulinus iunior, qui libro ſuo ſecundo vitæ S. Martini, ſe exemplo illius maioris Paulini curatum à S. Martino lumine oculorum tradit. Fortunatus quoque
C libris quatuor, heroico carmine Acta eiuſdem S. Martini cecinit, deuinctus planè miraculo, vt & Paulinus vterque, cùm eius beneficio extinctum penè lumen oculorum recepit, vngens eos oleo, quod in Lychno, ad imaginem eius ardebat, quòd ipſe haud ingratus ad finem operis verſibus profitetur, ex quo comprobatus pius fidelium vſus ante mille annos pingendi in Eccleſijs imagines, & accendendi ad eas lampades, cultu Deo gratiſſimo, ex miraculis editis diuinitùs probato.

Pauli. Nolanus quādo obijt.

Ritus imaginum, & accenſarū lampadū ante eas, probatur ex miraculis.

Mileuitanum Primum Concilium, totius Africæ Generale.

D

MILEVI in Numidia 6. Kalend. Septembr. celebratur totius Africæ Epiſcoporum Generale Concilium, quod Mileuitanum primum dicendum eſt, cùm aliud inueniatur celebratum poſt annos quatuordecim, quæ tamen librariorum vitio, inuicem confuſa ſunt, poſteriore illo priore loco poſito, tom. 1. Concil. Multa quidem vtrunque habet communia, vt vnum videri potuerit, nomen loci, quod vtrumq; generale, quod vtrumque vno eodemque Aurelio Carthaginenſ. Epiſcopo, & eodem Roman. Pontifice Innocentio. Non pauca etiam ſunt, quæ diſcriminant: tempus, diuerſis namque Conſulatibus, & Numidiæ Primatibus, celebrata ſunt: materia, alia enim in vno, alia in alio tracta-
E ta. Illud habitum eſt poſt damnatam hæreſim Pelagianam, in Concilio Carthaginenſi; hoc cùm nondum eſſet illa hæreſis cognita: ſunt igitur omninò diuerſa. Acta quædam huius prioris Mileuitani Concilij apud Concilium Africanum habentur intexta cap. 52. & 53. & alia colligi poſſe videntur ex epiſtola ſancti Auguſtini 236. ad Xantippum, de presbytero delinquente ab Auguſtino depoſito, Synodum appellante, cui iudices, ſex Epiſcopi dati, & ex epiſtola 238. De Maximiano Vagienſe, ob Eccleſiaſticam pacem, ſedi renunciante, & alterius ſubrogationem petente, cui Synodus annuit, & fratrem eius ſubrogauit.

Theophilus citatus CP.lim. ex reo fit Actor cõtra Chryſoſtomũ. 46. Capita calumniarũ obiecta in Chryſ.

THEOPHILVS euocatus CP.lim ad cauſam dicendam de criminibus illi ab Origeniſtis impoſitis, cunctanter veniens, Chryſoſtomo infenſus, quaſi fautori Origeniſtarum, & vltionem meditans, in itinere collegit Epiſcopos, quibus abuteretur ad Chryſoſtomi depoſitionem. Cum igitur perueniſſet CP.lim in ſuburbio per tres hebdomadas ſubſiſtens ex reo ſubitò factus Actor, & Iudex, conſilio ſuo patefacto, omnes varijs de cauſis, Chryſoſtomo infenſos, Epiſcopos, Clericos, Monachos, viros, fœminas, ipſam quoque Imperatricem Eudoxiam, excitat ad accuſationes in eum intendendas, quas ipſe in Synodo dijudicandas ſuſcipit. B Quadraginta & ſex capita criminum ad Conciliabulum illud, contra eum, delata, extant apud Photium in Bibliotheca, quæ an legitima ſint, an, poſt eius obitum conficta, dubitari poteſt, cùm in eis deſiderentur, quæ ipſemet in ſe ab illis obiecta, tradit, in epiſt. ad Cyriacum Epiſcopum.

Chryſoſt. citatur ad ſynodum. Prouocat Chryſ. ad Syn. Oecumenicam. Conciliabulũ CP. deponit Chryſoſt.

Citatus igitur ad Synodum in ſuburbio Chalcedonis, ad Quercum dicto, loco conſultò delecto, ne vim populi, ſuo Paſtori addictiſſimi experirentur, reſpondetur per Epiſcopos miſſos (40. enim apud ſe habebat,) *ne ſoluas* (inquiunt) *Nicæni Concilij Canones, cauſaſq́; citra tuos terminos ne cognoſcas, ipſe potius tranſi ad nos in benè inſtitutam ciuitatem, qui plures ſumus ex diuerſis prouincijs, in quibus & ſeptem Metropolitæ; & vos 36. tantum ex vna prouincia, habemus enim contra te libellos capitum 70. apertas, & nefarias actiones continentes, &c.* C At Ioannes reſpondit, abijcite de medio veſtrum apertos inimicos meos, & de loco non contendam, in quo oporteat me iudicari, &, cùm quartò euocatus, quartò ſic reſpondiſſet, ad extremum prouocauit ad Synodum Oecumenicam. At illi, nulla ratione habita appellationis: ſententiam depoſitionis in eum ferunt, relationemq́ue mittunt ad Imperatorem.

Quoniam accuſatus, inquiunt, *Ioannes, quorundam criminum conſciusq́; ad ea diluẽda, occurrere noluit: huiuſmodi verò deponunt leges, id quod & paſſus eſt. Continent autem libelli & læſæ Maieſtatis crimen, Iubeat hunc pietas veſtra expelli, vel inuitum, daturum tanti criminis pœnas; nobis enim iſta non licet inquirere.* D Miſſo igitur, tertio poſt abdicationem die cum militibus, Comite, profundo veſpere clàm multitudine, ne tumultus fieret, ſe ad nauim perducendum præbuit, & in agellis ad Bithyniæ Præterium conſtitit, quod eſt emporium è regione Nicomediæ ſitum. Abductione eius cognita, magna populi ſeditio concitatur, vt etiam alieniores ab eo, ad innocentis eiecti miſerationem commouerentur: qua cauſa, & quòd terræmotus ea nocte factus, terrorem Imperatrici incuſsiſſet, pluribus nuncijs, vno poſt alium miſſis, Imperator eum reuocat, cuius aduentus, vt eſt cognitus, populus effuſus, cum accenſis cereis oſtium Propontidis nauigijs operuit.

Chryſoſt. reuocatur ab exilio.

Qui ſic reuocatus, non prius Vrbem ingredi volebat, quàm maioribus Iudicibus innocens probatus eſſet, & poſt, Vrbem, vrgente populo, & deducente, ingreſſus, cùm nollet niſi priùs ab ijſdem, qui damnarant, abſolutus, ſedem E capeſſere, coactus eſt, populo impellente inſidere Sedi, populo pacem precari, & extemporalem orationem habere, qua populum & Imperatorem laudauit, tanta acclamantis populi, & Impp. benedicentis, applauſu, vt orationem abrumpere cogeretur, quæ non extat, ſed alia [a], habita hoc quoque tempore, hoc exordio. *Quid dicam? Quid loquar? Benedictus Deus.* Reſtituto in ſuum Epiſcopatum Ioanne Chryſoſtomo, reſtituti quoque Clerici & Epiſcopi, ſuis, quiq́ue locis, ipſe verò Ioannes, adito Imperatore, petijt ab eo, magno ſtudio, tractari ſuam cauſam in legitima Synodo; quam futuram timens Theophilum cum ſuis ſugam arripuit, rediens Alexandriam, & vocatus literis Imperatoris, venire contempſit, plebis furorem, quem timeret, prætexens; hæc ferè ex Socra. Sozom. Theodor. Pal-

a Tom. V.

lad. &

A lad. & maximeex epiſtola ipſiuſmet Chryſoſtomi ad Innocentium, in quibus illi ab eo variant.

In reditu Theophilus Geras appellens, ciuitatem puſillam, cuius Epiſcopo vita functo Ciues delegerant ſibi Epiſcopum Nilammonem, virum bonum, & qui ad Monaſticæ vitæ faſtigium conſcendiſſet; qui in domuncula, ianua lapidibus obturata, ante ciuitatem, ſe incluſerat, cum propoſito vitandi ſacerdotium; hortante verò, & rogante Teophilo, eoq; ſæpiùs excuſante, re dilata in craſtinum, petente Theophilo, vt fores aperiret. *Oremus primùm*, inquit ille, quo laudato, Theophilus quidem orauit, ſed Nilammon inter orandum, hanc vitam reliquit; ex Sozom. eius celebris eſt anniuerſaria in Eccleſia memoria. Hoc exemplo B ſignificauit Deus, quàm periculoſa ſit Epiſcopalis præfectura, vt præſtet interdum mori, quàm tantum diſcrimen adduci.

Monach⁹ mortē impetrat, ne fiat Epiſc. Quā periculoſa præfectura Epiſcopat⁹, miraculo cōprobatur.

Anno ſequenti, à demolitione Marnæi templi, veniens Gazam mulier quædam Antiochena, nomine Iulia, ſecta Manichæa, recens Chriſtianos ſactos, necdum firmos in fide, per ſuam blandiloquentiam, ſed magis per pecuniarum erogationem, ad ſum ſectam trahebat, cum qua, diſputatione inſtituta, diu eam ſuſtinens blaſphemantem, nec ſanam doctrinam admittentem, ſanctus Porphyrius hanc in eam tulit ſententiam, dicens: ***Deus**, qui fecit omnia, qui eſt ſolus æternus, nec habens principium, neque finem, qui glorificatur in Trinitate, tuam percutiat linguam & obſtruat os tuum, ne loquaris blaſphema*; ſententiæ autem prolationem, conſecutum ſtatim fuit ſupplicium. C Cœpit enim tremere Iulia, & mutari vultu, & manens in extaſi longum tempus, non loquebatur, cùm longo autem tempore manſiſſet muta, emiſit animam, profecta ad tenebras, quas in honore habuerat, ſecundùm Manichæorum diſciplinam. Qui cum ea erant duo viri, & mulieres, & quicunque ab ea corrupti, procidentes ad pedes ſanctiſſimi Epiſcopi, errorem abnegárunt, & inſtituti in fide, ad Eccleſiam aggregati ſunt, cum alijs quoque ex Gentilibus, qui miraculum audierant. Marcus [a] in vita S. Porphyrij. [b]

Miraculū in Manichæa fœminā ſectā prædicāte & Porphyrio Epiſc. aduerſus eā orante.

a *apud Sur. 26. Febr.*
b *l. 11. 12. 13. 14. C. Th. Auguſt. contra Creſcon. c. 46. li. 3.*

D Concilium Carthaginenſe Generale Africæ.

CARTHAGINE celebratur 8. Kalend. Septemb. Concilium, generale dictum, quod ex omnibus Africæ prouincijs legationes in eo affuerint, præterquàm ex Numidia, vnde mitti non potuerunt ob Tyrones, deſertores militiæ ſactos, qui vt prędones, vagabantur. Quos quatuor Reſcriptis Honorius ad Hadrianum compeſcendos curauit.

Indictum fuerat hoc Concilium, de pace vniuerſali cum Donatiſtis ineunda anno 401. Sed mortuo interim Anaſtaſio, & Innocentio ſubſtituto, non priùs, quàm hoc anno 403. celebrari potuit.

In eo, Legati reuerſi, literas ab Apoſtolica Sede, de impetratis, quæ petierant, retule E runt, quæ lectæ ſunt. Recitata pariter & iuſſio, & ipſa demùm conuentionis forma, qua ipſi conuenire debeant Donatiſtas. Apud Concilium Africanum, cap. 57. & 58. Factum eſt (inquit Auguſtinus contra Creſco. libr. 3. cap. 45.) conuenti ſunt: recuſarunt, quo dolo, qua maledictione, amaritudine pleni, nunc longum eſt demonſtrare. Conueniebantur autem apud Acta, ita vt publicè extarent, quæ vtrinque dicta, & acta fuiſſent. Extat conuentio duorum; Auguſtini conuenientis Proculianum, Hipponenſem Donatiſtarum Epiſcopum: & Poſſidij, Criſtinum Calamenſem, illius quidem epiſtol. 146. blandè ad pacificam collationem pluribus inuitantis; huius verò 3. contra Creſcon. cap. 46. Qui illi ſuperbio, & ſuperbia reſponderint, dici non poteſt. Sed non contenti verbis atrociter, & miraculis egiſſe, Criſpinus quidem Poſſidio inſidias per ſuos tetendit, poſt apertè inſecutus, obſedit, lapi-

lapidationem fecit,ignem domui iniecit,expugnauit, Epiſcopum contumelijs,& plagis af- A
fecit.De his conijci poteſt quid alij fecerint.Pro quibus tamen,de his ſceleribus,à Magiſtra-
tibus mulctandis,intercedebant Catholici, nec expugnari illorum procacia poterat. Au-
guſt.epiſt.68.ad Ian.

Alaricus Rex Gothorum ante 30.annos Iſtrum tranſgreſſus, & diù Thracias,vſque ad
Illyricum populatus, ingenti cum exercitu deſcendens in Italiam, & Romam appetens,
a li.4.c.38 apud Pollentiam à Stilicone vincitur, & obſeſſus dimittitur. Claudianus, [a] Oroſius, Pru-
b li.2. aduerſ.Symmach. dentius. [b]

Inſtante metu Gothici exercitus Roma nouis mœnibus circundatur.Claudianus.Vet.
inſcript.ſuper Portuenſem portam Tranſtyberinam. B

Chriſti Annus	*Innocentij Papa*	*Arcadij & Honorij Impp.*	*Honorio 6.* m *& Ariſteneto* Coſſ.
404.	3.	10.	

LVDI ſæculares,Vrbis perpetuitatis fatales, ex ſuperſtitione Gentilium, Conſtantini
religione vetiti,& penitùs prætermiſſi, non ſine dedecore Chriſtiani nominis permiſ-
ſu Honorij Imperatoris editi : & gladiatorum munera,tot Chriſtianorum Imperato-
rum legibus interdicta; &, ne fierent, ſanguine Martyris redempta, ſub Honorio rurſum
exhibita,grauiter paulò pòſt,facinus Deo improbante,vindicata ſunt, Vrbe Gothis diri- C
c De 6. Honor.Cõſula. pienda tradita.Claudianus [c], Prudentius [d] Ioanne declamante in profanos ritus,in dedica-
tione ſtatuæ argenteæ Eudoxiæ Imperatricis; illa rurſum acerrimè irritata, de eo rurſum
d Aduerſ. Symmach. deponendo conſilia agitat,pertracto ad ſua vota Imperatore. Theophilum igitur Alexan-
dria euocat,qui venire quidem renuit,ſed Epiſcopos mittit, qui prætextu, quòd ante, ſy-
e Ex Cano. ab Arianis in Albanaſiū Antiochia in encænijs compoſito. nodi ſententia damnatus,abſque ſynodi ſententia,ſedem ſuam recepiſſet, [e] illum damnant,
& Imperatorem incitant ad eum vi aſtrahendum in exilium, eius ſanguinem ſuper ſe in-
clamantes. Interim ſicarius immittitur ab aduerſarijs, qui eum confodiat, at is tribus gla-
dijs armatus detectus,& in fuga pluribus interfectis, tandem captus, & conuictus, tamen
abſoluitur : nimia quoque leuitate impulſo Imperatore miſſi milites, qui Clerum diſper- D
ſerunt, catechumenos conciderunt, ſacra contaminârunt. At Chryſoſtomus Romanum
Pontificem,vt ſummum,& vltimum perfugium, appellat, miſſis ad eum legatis quatuor
Epiſcopis,& duobus Diaconis, qui tres epiſtolas ad eum deferrent, Vnam quidem ſuam,
alteram verò Epiſcoporum quadraginta de ſua communione, tertiam cleri Conſtantino-
politani, Theophilus quoq; Alexandrinus totius huius tragœdiæ auctor literas,& legatos
ad ipſum Rom.Pont.miſit,illi factum ſuum probaturus. Ioannis quidem epiſtola ad Inno-
cent.Rom.Pont.extat,planè legenda,ad plenam huius totius tragœdiæ atrociſsimæ ſeriem
cognoſcendam. Immiſſis deniq; militibus tradit ſe Ioannes in exilium deportandum Cu-
cuſum Ciliciæ oppidum,decimo circiter menſe, poſtquàm iterum depoſitus, & reſtitutus E
fuerat,ex Socrate,& maximè ex Palladio.

Prodigioſus ignis CPli. Prodigioſus interim ignis,& haud humana opera excitatus, à throno, quo Ioannes in
Eccleſia ſedere conſueuerat,initium ſumens,in ſublime,quaſi momento, clatus tectum ab-
ſumpſit,& interſtitio plateæ,Senatus ædes corripuit, & depaſtus eſt, ſoli parcens in Eccle-
ſia ædiculæ,in qua ſacra vaſa condita erant ; quæſtiones acerrimæ habitæ de incendio, nec
tamen vel leuiſſimam ſuſpicionem humani maleficij fecere. Eutropius Diaconus, & Ti-
grius presbyter atrociſsimè torti,in tormentis ſpiritum ediderunt,quorum,vt Martyrum,
extat anniuerſaria celebris in Eccleſia memoria 12.Ian.

Depoſito Ioanni, Arſacium presbyterum Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ Nectarij ger

manum,

A manum, ſubſtituunt, eloquentiſsimo, infantiſſimum, decrepitum ſenem, & ſpiritualis exercitationis ignarum, qui ſedit anno vno, & duobus menſibus, communicantibus illi pauciſſimis, vt penè ſolitarius, & deſertus ſederet.

Palla. Marcelli. Socr. Sozo. Leo Metaphr.

Tam inæqualis commutatio intolerabilis omninò viſa eſt pijs omnibus, & Chryſoſtomi ſtudioſis, ſed maximè Olympiadi, quam ea ipſa de re conſolatur, binis longioribus epiſtolis, prima & ſecunda. Omnes porrò, qui Ioanni communicabant, Theophilum verò, & Arſacium, & ſectatores auerſabantur, per totum Orientem non modò CP.[li] ingens, B & ſæuiſsima inſecuta eſt perſecutio, cùm minacibus edictis vetarentur inter ſe conuenire, & fuſtigationibus ac plagis diſpergerentur, & ad communicandum varijs prædonibus cogerentur. *Rectores Prouinciarum*, inquit Arcadius, (præter alia plura edicta) *moneantur, vt conuentus eorum arceantur illiciti, qui Orthodoxorum religione ſuffulti, ſpretis ſacroſanctis Eccleſiis, alibi conuenire conantur. Hi, qui, ab Arſacij, Theophili, Porphyrij reuerendiſsimorum ſacra legis Antiſtitum, communione diſſentiunt, ab Eccleſia proculdubiò repellendi.* Fuit autem hic Porphyrius Epiſcopus Antiochenus, hoc ipſo anno depoſitionis Chryſoſtomi, in locum Flauiani ſubrogatus, furtim, & ſubdolè, ex presbytero Antiochenæ Eccleſiæ, vir nequiſſimus, & multis publicè criminibus obnoxius, vt planè mirandum ſit, quomodo Arcadius adeò fuerit ſe-

Perſecutio in fauores Chryſoſt. per totum Orientem.

C ductus, qui etiam l. 6. de his qui pro relig. contend. [a] ſic ſancit: *Si quis non communicat Theophilo, Arſacio, & Porphyrio; hic Epiſcopatu quidem arceatur, amittat verò ſi quam videtur habere ſubſtantiam pecuniarum, ſiue prædiorum*, quarum vigore legum in Orientali Eccleſia vbiq; gentium, Epiſcoporum proſcriptio facta eſt, nec tamen propterea quicquã de ſtudio erga Ioannem remiſſum, Ex Socr. [b] Palladio. [c]

a l. 6. de his qui pro relig. cõtend. C. Theod.

b li. 8. c. 23. lib. 6. c. 16. c in Dial.

In hac tam acerba perſecutione, cùm pij viri, ac mulieres ne tutò quidem domi cõſiſtere poſſent, & exilia ſibi ipſi deligerent, prædicatur in primis conſtantia, & robur fidei quarundam Illuſtriſsimarum fœminarum, Niceratæ Virginis Nicomedienſis, Olympiadis, Pentadiæ Proculæ, Saluinæ, viduarum. Ac de Nicerata quidem Sozomenus: *Vt ſummatim* D *dicam*, inquit, *inter noſtræ memoriæ fœminas laude dignas, aliam nullam cognoui, quæ ad tantam probitatem, ac grauitatem, & reliquam virtutem aſcenderit*, de qua & meminiſſe videtur Chryſoſtomus epiſt. 4. ad Olympiadem, vocans dominam ſuam lectiſſimam, & ornatiſsimam Senatricem.

Illuſtriſſimæ fœminæ pro Chryſoſt. vexantur.

d 8. c. 24.

De Olympiade idem Sozomenus commemorat [d], ad Tribunalia adducta, magna vi auri mulctata, in exilium acta. Chryſoſt. epiſt. 5. & 7. ad eam.

De Pentadia æquè Diaconiſſa, vt illa, Timaſij olim Conſulis vxore, multa præclara. Chryſoſtom. epiſt. ad eam, num. 94. quam & cogitantem recedere Conſtantinopoli ne id faceret, anteuertit epiſt. ad eam ſcripta, num. 104. Ex actis Optati Præfecti, hominis Gentilis, magna vi auri redemptis, Romam delatis, de quibus apud Palladium meminit Theo-E dorus Diaconus dicens, ſimul & commentaria Optati cuiuſdam Præfecti reddiderunt: vbi honeſtæ mulieres, ex genere Conſulari, publicè ad eum reductæ memorantur Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Diaconiſſæ, ita vt cogerentur aut Arſacio communicare, aut fiſco ducentas auri libras applicare.

Poſt primam illam legationem ad Innocentium, plures aliæ conſecutæ, deplorantium vaſtitatem Eccleſiarum, & auxilium implorantium, rurſum etiam Ioannis aduerſariorum, maledicta vomentium, & ſententiam damnationis eius, confirmari petentium, quas abiciens, cum indignatione, Innocentius, Ioanni ſemper, & ſtudioſis eius communione eſt iunctus, & plures ad ſe ex Oriente confugientes Epiſcopos, perbenignè, vt pater, excepit.

Qui autem epiſtolarem hiſtoriam de his rebus certam habere cupit, legat epiſtolam

Innocentij ad Eccleſiam Conſtantinopolitanam eſt num. 15. inter epiſtolas Roma. Pontif. A
a li. 8. c. 26 eiuſdem ad Ioannem Chryſoſtomum breuem, apud Sozomenum [a], & Honorij ad Arcadium, inter epiſt. Rom. Pont. ſcriptam, proculdubio monente, & hortante Pontifice, cum quo etiam egit de cogendo vniuerſali Concilio, quod vnicum tantis malis, & diſſidijs videbatur eſſe remedium.

Io. Caſſianus diac. Chryſoſt. Caſſianus porrò ille Diaconus Ioan. Chryſoſtomi, qui apud Palladium Romam veniſſe refertur, cum literis Cleri, & cuius etiam mentio eſt in literis Innocentij Papæ ad Eccleſiam Conſtantinopolitanam ille ipſe putatur eſſe, qui poſt Collationes ſcripſit, quē & Gennadius à Chryſoſtomo Diaconum ordinatum ſcribit, cognomine frequentiùs Caſſianus appellatus, quàm nomine, quod ex Proſpero habetur in Chron. fuiſſe Ioannes. Quod verò B aliqui tradunt expulſum à Chryſoſtomo Maſſiliam profectum, illic ordinatum Epiſcopum, non eſt veriſimile, cùm etiam poſt eius exilium probetur in eius obſequio perſeueraſſe, & pro eo Romam functus legatione, & in lib. de Incarnatione 7. in fine, perhonorificè Chryſoſtomi meminit, & quidquid ſciat, liberaliter illi fert acceptum. Cæterum poſthæc Caſſianus profectus in Ægyptum, ibi vitam Monaſticam excolere cœpit, indeq; ſcribendi Collationes Patrum hauſit argumentum.

Ioan. Chryſoſtomus epiſtolis ſuis ad varios, & maximè ad Olympiadem, iter ſuum ad exilium relegit, & labores, ægritudines, pericula, & calamitates commemorat: officia etiam in ſe collata, & agmina occurrentium, & proſequentium cum lamentatione, & lachrymis. C Inuitatus à Dioſcoro Cucuſi agente, viro ſanè præclaro, per Legatos in itinere, ne cuiuſquam omninò domum ſuæ præferret, illuc veniens, ad illum diuertit, & manſit, cuius erga ſe liberalitatem, & largitatem deprædicat ad Olympiadem epiſt. 13. Humanitatem verò & Sabiniana Diaconiſſa vetula, proſequitur Chryſoſt. in exilium. charitatem Epiſcopi, epiſt. ad Cyriacum, quæ num. eſt 125. Sabiniana verò Diaconiſſa, affecta iam ætate, voluntarium eligens exilium, Cucuſi eodem, quo ipſe die, affuit; *Certum eſt autem ei, inquit, non iam ad ſuos reuerti, verùm illic, vbi fuerimus, commorari.* Cùm autem de certo loco ipſius exilij innotuiſſet, multi ad eum conueniebant omnis generis; alij etiam legationibus illum frequentabant.

Ordo porrò eius, anni huius, literarum? hic eſſe videtur. Tres primæ ad Olympiadem D mœrore abſorptæ, conſolatoriæ ſcriptæ videntur. Ex Cæſarea 11. & 12. ad eandem: Ad Theodorum verò ex eodem loco, quæ numero eſt 120. Ex Cucuſo, vt eo peruenit, duas ad Olympiad. 13. & 14. efficacis conſolationis plenas dedit, vnam item ad Cyriacum Epiſcopum, numero 125. nou. edit. Niuellianæ. Ad Epiſcopos detentos in carcere, numero quartam, & ſeptimam. Ad alios quoque Epiſcopos commendans Eccleſiam, qualis eſt ad Ioan. Ieroſolym. Epiſcopum 118.

b Dialog. lib. 6. c. 14. & 17. At diuina tandem vltio variè ſe exeruit in Chryſoſtomi aduerſarios, in præiudicium futurorum malorum, ni pœnitentiam agerent, diris morbis eos excrucians. Pallad. [b] Socr. Sozom. [c] E

c li. 8. c. 16. Alia quoq; ſigna irati Dei edita, de quibus ſic Socrat. *Porrò, inquit, cùm grando inuſitata in ſuburbijs Conſtantinopoli fortè decideret, prid. Kalend. Octobr. percrebuit ſermo, iſtud, Deo irato, propter Ioannem, indicta cauſa, abdicatum, contigiſſe: hunc ſermonem Imperatricis mors, quæ ... poſt grandinem conſecuta, vehementer auxit.* Eadem ferè Proſp. & Marcellin. Zonar. Cedrenus etiam genus mortis deſcribit, vt cùm fœtus in vtero computruiſſet, nec eijcere poſſet, & dolorum finis non eſſet, cùm quidam magicas illi literas ſuperpoſuiſſet, effudiſſe quidem fœtum, ſed & ſimul animam miſerrimè efflaſſe. Arcadius quoque vix ad quadriennium vitam propagauit. Veruntamen Eudoxiam ſuperuixiſſe adhuc biennium, ſcriptores vitæ S. Ioan. Chryſoſtomi, & alij recentiores Græci auctores affirmant, Leo, A. Metaphr. Niceph. Cedren.

A Cedren. Zonar. Glycas, alij. Sed & Innocentij Papæ literæ ad Arcadium poſt obitum Chryſoſtomi datæ, & ab eo redditæ, eam adhuc ſuperſtitem fuiſſe ſignificant, quam ſuprà citati auctores tres menſes ab obitu Ioannis ſuperuixiſſe tradunt. Et ſanè Pallad. ſi hęc tum in Eudoxia contigiſſent, ſcribere non prætermiſiſſet.

Carthagine habitum eſt Concilium 6. Kalend. Iul. ex quo decreta eſt legatio ad Honorium Imp. contra Donatiſtas, vt Imperiali cogerentur auctoritate, pacificè agere, qui fraterna conuentione, qua ad pacem & concordiam fuerant inuitati, contempta, in eos conuenientes Epiſcopos, armata manu graſſati eſſent. Additum eſt Commonitorium, & interim dum redirent legati, vt conſultum eſſet Catholicorum ſecuritati, datæ literæ ad Iudices, vt B patrocinium ſuſciperent Catholicorum, additæq; literæ commendatitiæ ad Rom. Pontif. & alios Epiſcopos, in locis illis, vbi Impp. morari contigiſſet.

Felix Manichæus, qui Hipponem Regium venerat, vt ſuos errores diſſeminaret biduo diſputans cum Auguſtino, excipientibus Notarijs, veritatem agnoſcit, & hæreſim damnat; quo ad Catholicam fidem conuerſo, Manichæorum ſecta penè concidit, cùm nullus inuentus ſit ampliùs, qui patrociniū eius publicè ſuſcipere ſit auſus, iam ante Fauſto inde ſubmoto, & in inſulam relegato. Diſputatio extat apud Auguſtin. contra Felicem Manichæum, & aduerſus Fauſtum, 30. libris.

Apud Cōcil. Africanū ca. 60. de hac legatione S. Aug. epiſ. 50. ad Bonifacium.

Felix Manich. diſputatione Auguſt. reſipiſcit.

Aug. cōtr. Fauſt. Manich. 30. li.

Magnus ille Victricius, ætate longæuus, iam olim temporibus Iuliani Apoſtatæ, miles, C Chriſti confeſſor, miraculis egregiè nobilitatus, Epiſcopus Rhotomagenſis expetitam à ſe Decretalem epiſtolam ab Innocentio Papa, hoc anno obtinet, de Eccleſiaſtica diſciplina: quam Nouatores imperitè, & malignè carpunt.

Victricij Rhotomagenſ. elogium.

Hoc anno S. Paula migrat in cœlum 7. Kalend. Febr. elata Epiſcoporum humeris, tota propè funus proſequente Palæſtina, iuxta ſpecum Domini conditur: cùm vixiſſet in ſancto propoſito Romæ annos quinque, Bethlehem annos 20. omne vitæ tempus impleſſet annis 56. menſibus 8. dieb. 21. S. Hieron. in epitaph. Paulæ.

S. Paulæ obitus.

S. Hieronymus epiſtola ad Theophilum, num. 31. ſignificat ſe in magno mœrore, luctu, & ſolicitudine eſſe, ac diuerſis, ſuper ſtatu Eccleſiæ, hinc inde rumoribus exagitari, ſignifi D cans proculdubio depoſitionem S. Ioan. Chryſoſtomi.

Hoc eodem tempore obitus S. Paulæ, S. Hieronymus ſe in Latinum vertiſſe Regulas Monachorum, à S. Pachomio, Orieſio, & Theodoro ſcriptas, in præfatione teſtatur: quæ extant in appendice ad Caſſianum Romæ editum. Eorum Monachorum meminit Gennad. cap. 7. 8. 9. de vir. illuſtr.

Chriſti Annus	*Innocentij Papa*	*Arcadij & Honorij Impp.*	*Stilicone 2. m & Anthemio* *Coſſ.*
405.	4.	11.	

E ANTHEMII inſignis virtus, & pietas prædicatur à SS. PP. in primis, à Chryſoſtomo, qui, vt auditum eſt, Conſulem creatum eſſe, ad eum Cucuſo ſcripſit epiſtolam numero 147. Coluiſſe etiam eum pios, ſanctoſque Monachos, argumento ſunt quæ de eo ſcribit Theodoret. in Aphraate, hiſtoriæ SS. PP. cap. 8. vbi narrat quomodo lepida quadam narratiuncula is recuſauit nouam allatam ſibi tunicam, probãte etiam ipſo Anthemio qui detulerat.

Chryſoſtomus Cucuſi rigore aſperrimæ hyemis, à morbo, per duos menſes, vſque adeò confectus eſt, vt penè ex hac vita deceſſerit, epiſt. ad Olympiad. 6. & 15. Excelſo animo ſuas calamitates ferens, Chryſoſtomus, de Antiochenorum ſtatu ſolicitum ſe eſſe ſignificat, epiſt. ad Antiochenum presbyt. num. 130.

Propter Iſaurorum latronum concurſus,cùm annum, vt ait Palladius Cucuſi egiſſet, in Arabiſſum, Armeniæ, tutiorem locum, transfertur, quam peregrinationem deſcribit ad Elpidium epiſt.131.& ad Theodorum Diaconum 135. Arabiſſi, quæ pateretur ſcribit ad Nicolaum presbyterum, epiſt. 69. & ex eodem loco ad Olympiadem prolixiorem epiſtolam num.4. vbi & ad finem hæc de Pelagio recens emergente hęreſiarcha. De Pelagio Monacho magno dolore affectus ſum. Cogita igitur quot, quantiſque coronis digni ſint, qui forti animo in acie ſteterunt,cùm viros tum piè,ac ſanctè, tantaque cum tolerantia viuentes,abripi,atque in fraudem impelli videamus. A

Quod nemo læditur niſi à ſeipſo tractatus, qui videtur eius vltimus.

Eadem epiſtola mittere ſe ait Olymp. lucubrationem à ſe tum elaboratam, nempè, *eum, qui ſeipſum non læſerit, à nemine alio lædi poſſe. Hoc*,inquit,*ipſe,contendit,atque in eo verſatur ea oratio*,quam nunc ad te mitto; quare fac eam aſſiduè pereuoluas, imò etiam,ſi per valetudinem,licèt,recites.Id enim pharmacum (ſi quidem volueris) tibi ſufficit. Extat tom.5. hoc tit. Quod nemo læditur niſi à ſeipſo, Vltima fuit hæc digna tanto Patre lucubratio. Inde etiam ſolicitus de ea,quæ in Phœnicia erat Eccleſia, ex Gentilibus,ad fidem,haud pridem collecta,miniſtris indigente, & ſumptibus, datis ad amicos literis conſulere in omnibus, quibus opus haberet,non prætermiſit. Ea quidem,curat(vt ipſe teſtatur epiſt.69. cùm Cucuſi moraretur,& cùm poſteà Arabiſſum tranſlatus eſt. Sed & Gothorum Eccleſiæ paſtore viduatæ propenſiorem curam gerebat, de qua ad Olympiadem inter alia hæc habet, epiſt.14.Narrauerunt mihi Marſi, & Gothi Monachi, apud quos Serapion Epiſcopus perpetuò deliteſcebat,Moduarium Diaconum veniſſe, illud afferentem, eximium illum virum VVilam,quem non ita pridem Epiſcopum creaui, atque in Gothiam miſi, multis ac magnis rebus geſtis,diem ſuum extremum clauſiſſe, ac Regis Gothorum litteras attuliſſe, quibus,vt ad eos Epiſcopus mittatur, petit;ſed & proſpexiſſe ipſum indigenorum egeſtati, quamuis exul eſſet,& peregrinus,auctor eſt Sozomenus [a], captiuos redimens, & egenis neceſſaria ſuppeditans. B C

Chryſoſt. ſolicitudo eccleſiarum etiam Barbaræ.
51.53.54.55.69.123.126.
a li.8.c.27.

Romæ congregati Italiæ Epiſcopi,Imperatorem orant, vt ſcribat Arcadio fratri ſuo, vt iubeat Theſſalonicæ Concilium fieri, quo facilius poſſint vtræque partes Orientis,Occidentisque concurrere,qui per Epiſcopos quinque,presbyteros duos, & Diaconũ vnum, à ſe expetitos,à Rom.Pont.iam tertiò literas miſit, quæ extant. Legati igitur ex Roman. Concilio acceptis Imp.Papæ & Italiæ Epiſcoporum literis, cum commonitorio Conſtantinopolim proficiſcuntur. Theodor.Diac.apud Pallad.in Dial. Complures extant Chryſoſtomi literæ ad Occidentales Epiſcopos, & ad Aurelium Epiſcopum Carthaginen.149. Quanto autem in diſcrimine Eccleſia Catholica eſſet, ne ſchiſmate ſcinderetur Oriens ab Occidente,oſtendit item Chryſoſt.epiſt.ad Arabium 121. D

Arſacius intruſus Pſeudoepiſcopus moritur 3.Id.Nouembr. cùm annos vitæ exegiſſet octoginta & vnum.Socrat. [b]

b li.6.c.8.
Honorius leges in Donatiſt. [illegible]

Querelis de atrocitate facinorum Donatiſtarum in Catholicos, præuenientibus ipſam Concilij Carthag.Legationem, Honorius diuerſas edit in eos leges [c], quibus preſſi, [illegible] ad vnitatem Eccleſiæ redierunt. Quantum autem emolumenti Catholicæ vnitati [illegible] ſeueritas legum attulerit,ex S.Auguſtini diuerſis locis compertum redditur, epiſt. maxime 4[illegible].ad Vincentium,& ad Bonifacium 50.& ad Ianuar.68. in qua reuerſione Donatiſtarum ad vnitatem,egregiam præſtitiſſe operam Pammachium Romanum Senatorem, Auguſt. epiſt.ad eum 134.oſtendit & laudat. E

Pertinaciores verò Donatiſtarum alij, ad ſolitas graſſationes in Catholicos conuerſi ſunt,alij ſcriptis expoſtulàrunt aduerſus Catholicos, quòd nolentes per[illegible] aherentur ad vnitatem. Inter quos Vincentius Donatiſta ad S. Auguſtinum epiſtolam ſcripſit;ſed fortiorem

ipſe

A ipſe Auguſtinus reddidit Apologiam. Alius fuit Creſconius quidam Grammaticus, cui quatuor libris reſpondit, poſt leges ab Honorio datas.

Concilivm Toletanvm (inſcriptum primum, cùm tamen alterum præceſſerit, ſub Anaſtaſij Papę anno tertio, Stilicone ipſo primùm Conſule (quod occaſionem dedit permiſcendi in vnum duo Concilia, non agnoſcendo duos eius Conſulatus) nouemdecim Epiſcoporum, tempore Honorij, & Arcadij, Stilicone Conſ. (iterum) Patrono Epiſcopo Præſidente, ſub die 7. Id. Septembr. ita eſt in tom. 1. Concil. Extat ibidem Innocentij epiſtola ad Concilium, numero 24. inter eius epiſtolas. Porrò Eccleſia Hiſpaniarum, vt ipſe teſtatur Innocentius, erat adhuc agitata ſchiſmate, atque fœdata Epiſcoporum ordinatio-B nibus perperam factis, quas tamen tolerandas eſſe putauit, ne grauiorem pati ipſa ceſſuram cogeretur, non nihil etiam vexabatur hæreſi Priſcilliana. Eidem Concilio ſubſcriptus reperitur Olympius fama celebris, & clarus inter ſcriptores huius temporis, de quo Gennadius cap. 74. de Vir. Illuſtr. cuius ſcripta citat Auguſt. contra Iulian. Pelag. 1. cap. 3. & 7. hoc elogio. Olympius Hiſpanus Epiſcopus, vir magnæ in Eccleſia, & in Chriſto gloriæ, in quodam ſermone eccleſiaſtico, &c. quater illum citat S. Auguſtinus contra Iulianum cum alijs ſanctiſsimis Patribus.

Olympius Hiſpan. ſcript. eccleſiaſt.

Habet idem Concilium multa ad rectè componendam Eccleſiaſticam diſciplinam, accommodata, viginti regulis definita, nam vigeſimaprima pertinet ad tempora S. Leonis Pa-C pæ, & decimaſeptima, quod ponitur de concubina, intelligendum ſecundùm ea, quæ S. Auguſtinus habet lib. de bono coniugali, cap. 5.

Innocentius porrò illa epiſtola 10. irritam reddit ſententiam illam, qua dicebatur, Cõiugium ante baptiſmum irritum, ſic per baptiſmũ, quod ad bigamiam conſtituendam, obliterari, vt ducens aliam, poſt baptiſmum, bigamus minimè efficiatur, quod ſenſit aliquando S. Hieron. epiſt. ad Oceanum num. 83.

Scripſit & hoc anno Innocentius Roman. Epiſcopus ad conſulta S. Exuperij Burdegalenſis, qui poſt Præfecturam Hiſpaniarum, ad tranquillitatis portum cùm ſeceſſiſſet, vt ait Auſonius (qui & eum inter claros eius temporis oratores adnumerat) Toloſanam tum Epi-D ſcopus regebat eccleſiam, egregia ſanctitate conſpicuus, quem S. Hieronymus mirificè laudat epiſt. 4. 10. 11.

S. Exuperius Burdegal. Epiſcopus.

Chriſti Annus	*Innocentij Papa*	*Arcadij & Honorij Impp.*	*Arcadio A. 6.ᵗᵉʳ & Anicio Probo Coſs.*
406.	5.	12.	

Imminente Romanis ceruicibus Rhadagaiſo Pagano Scytha, cùm innumerabili exercitu, Zoſimus quadringenta millia, Oroſius & Marcellinus ducenta, Auguſtinus pluſquam centum millia fuiſſe ait, & pauente tota Italia, ſeruitia armari iubentur [a]; & E ingenuis ſtipendia augentur, vt terni tum quidem ſolidi dentur, poſt verò pacatis rebus, deni [b].

a L. 16. C. Theod. b L. 17. de Tyron. c li. 5. c. 23

De eo ſuperato & proſtrato, ſic S. Auguſtinus de Ciuit. [c] Dei. Cùm Rhadagaiſus Rex Gothorum agmine ingenti, & immani, iam in Vrbis vicinia conſtitutus, Romanis ceruicibus immineret, vna die, tanta celeritate ſic victus eſt, vt plus quàm centum millia proſternerentur eius exercitus, atque ipſe cum filijs mox captus, pœna debita necaretur. Conterritum diuinitùs Rhadagaiſum in Feſulanos montes (Deus) inquit Oroſius cogit, eiuſque ſecundùm eos, qui parciſsimè referunt, ducenta millia hominum, inopum conſilij & cibi, in arido, & aſpero montis iugo, vrgente vndique timore, concludit, agminaque quibus dudum anguſta videbatur Italia, latendi ſpe in vnum ac paruum verticem trudit. Quid mul-

tis moreret &c. edentibus, bibentibus, ludentibuſque noſtris, tanti illi tamque immanes ho- A
ſtes eſurientes, & ſitientes, languenteſque confecti ſunt, &c. Tanta vero multitudo capti-
uorum Gothorum fuiſſe fertur, vt viliſſimorum pecudum modo, ſingulis aureis paſſim
greges hominum venderentur. Sed nihil ſupereſſe Deus de eodem populo ſiuit, cunctis ili-
cò, qui emebantur morientibus. hæc Oroſius & alia plura, ex quibus portentoſi mendacij
Zoſimus arguitur.

Quarto, pòſt Arſacij obitum, menſe, Atticus ex Sebaſtia Armeniæ, ex presbytero Ec-
cleſia Conſtantinopolitanæ natura magis, quàm doctrina prudens, vnus ex inſidiatoribus
Ioannis ordinatur Epiſcopus Conſtantinopolitanus, Socr. Zozom.

Legati atrociter tractati.

Legatos Conſtantinopolim deſtinatos præuenit Ioan. Chryſoſtomus, duplici epiſtola, B
quæ eſt numero 165. & 166. Legati profecti, ab aduerſarijs Ioannis impediuntur, quo minus
exſcendant, & mandata exponant, & literas tradant, diſtrahuntur, recluduntur, cruciantur,
literæ per vim auferuntur, magna vi pecuniæ ad communionem cum Attico pelliciuntur,
& vix tandem, re infecta, redire permittuntur, impoſiti in nauem peruetuſtam & putrem,
pretio dato, vt ferebatur, Nauclero, vt illos perderet nauigantes, & appoſitis ad cuſtodiam
20. militibus, quarto poſtquàm diſceſſerant menſe. Ad eos ſic re infecta reuerſos Chryſo-
ſtomus gratias agit de ſuſcepto, quantumuis nullo exitu, labore, epiſtola 167. atque hæc acta
cum Legatis Occidentis. Orientales, qui Romam cùm veniſſent, remittebantur in Orien-
tem cum literis, & mandatis, in exilium ad remotiora, & barbara loca ſunt abſtracti: ad quos C
Chryſoſtomus in exilio agentes conſolatoriam epiſtolam miſit numer. 148. reliqui autem
omnes qui cum Ioanne communicabant Epiſcopi, & clerici, in exilium acti, & immaniſſi-
mè tractati. Palladius.

Chryſoſt. ſtudium pacis. Quale exiliũ Chryſoſtomi.

Chryſoſtomus biennio iam in exilio peracto, & tertio menſe Iulij inchoato, vltimas li-
teras ſcribit ad Innocentium, gratias agens, & rogans, ne pro ſummo ſuo iure, ob periculum
vniuerſalis ſchiſmatis, proculcatores ſacrorum canonum excommunicet, ſed expectet, ſi
fortè reſipiſcant. epiſtola ſecunda ex 7. in qua hæc habet: *Nos tertium iam annum in exilio ver-
ſamur, expoſiti peſti, fami, bello, continuis obſidionibus, ſolitudini indicibili, quotidianæ morti, & Iſaurico
gladijs. & non mediocriter nos conſolatur ſolida veſtra fides, &c.* quam epiſtolam miſit per Ioan. D
presbyterum, & Paulum diaconum, quos hoſpitari voluit, vt & alios ab Oriente à ſe miſſos,
apud clariſsimas fœminas, Probam, & Iulianam, matrem & filiam. Quarum pium pro ſe ſtu
dium, & operam commendat, & gratias agit. epiſtolæ ad eas ſunt 168. & 169. Extat eodem
argumẽto alia epiſtola ad Italicam æquè clariſſimam fœminã num. 153. ad quam etiam duæ
S. Auguſtini habentur, ſexta & 133.

Quid ad hæc tam immania aduerſus Legatos perpetrata Honorius ſcripſerit, egeritve,
non extat: ſed ex ijs, quæ anteà ſcripſerat, colligi poteſt. Innocentius verò Atticum intru
ſum, & Theophilum eccleſiaſtica cenſura perculit, & ab Rom. Eccleſiæ communione ex
cluſit. At ne Orientis populi à ſe dilaberentur, impetrat Atticus ab Arcadio edictum, quo E
ſibi omnes cogeret communicare. Cuius ſumma hæc eſt: *Si quis Epiſcopo Theophilo, & Porphy-
rio, & Attico non communicat, Eccleſia pellatur, & à ſuis facultatibus prorſus proijciatur.* Hinc alij
vi, alij muneribus ad communicandum inducti, alij fuga ingenuitatem animi ſeruauere.
Palladius.

Hoc anno S. Hieron. aliquot Prophetas interpretatur de minoribus.

Quòd nullæ amplius literæ à Chryſoſtomo datæ reperiantur, priuatum eum credere o-
portet deinceps commercio literarum.

Præſenti anno, Exuperio Toloſanæ Eccleſiæ Pontifici, Zachariam, & eiuſdem Vrbis
Minerio, & Alexandro, Monachis, Malachiam Prophetam; Oſeæ, Ioel, & Amos Pamma-
chio S. Hieronymus interpretatus eſt. Idem præfat. in libr. 3. in Amos. Occaſio fuit, quòd

Exupe-

A Exuperius per Siſinnium Diaconum cum literis ad Hieronymum largiſſimas eleëmoſynas Palæſtinæ & Aegypti Monachis miſiſſet.præfat.in libr. 1. in Zachariam. Detulit idem Siſinnius literas Minerij, & Alexandri, cum varijs quæſtionibus, quas reſcribens tractat epiſtola 152.

Aliquot queſtiões diſſoluit.

Vigilantius Hiſpanus, Calaguritanus presbyter, Barchinanenſis Eccleſia Parochiam tenuit; ſancto Paulino Nolano perneceſſarius, qui eum apud ſe ægrotantem habuit, & fouit [a]. proficiſcentem inde Hieroſolymam, S. Hieronymo commendauit, quem ipſe perbenignè excepit [b], à quo citò diſceſſit. à Rufino incitatus fuiſſe in Hieronymum colligi videtur ex Apologia ſecunda in eundem Rufinum, in quem blaſphemare cœpit, vocans eum B hæreticum, quòd libros Origenis legeret [c]. Recedens à Palæſtina, in Aegyptum deſcendit, aliaſque prouincias peragrauit, ſemper in Hieronymum aliquid inſuſurrans. Inde veniens in Gallias, quas congeſſerat hæreſum ſordes, pallio ſanctitatis obuolutas, effundit, non ante biennium. quæ hactenus prouincia fide ſincera, hæreſum portenta non viderat, negabat Martyrum, & reliquiarum cultum; impugnabat Virginitatem & ieiunia: ridebat diei tempore cereos, & lampades in Eccleſia accendi ſolitos: ſigna apud ſanctorum reliquias fieri ſolita, Dæmonum affirmabat eſſe præſtigias: collectis pro pauperibus fieri ſolitis, detrahebat. Hieronymus igitur ſanctorum Presbyterorum Riparij, & Deſiderij rogatu, qui Parochias ſuas vicinia iſtius ſcribebant fuiſſe maculatas, cũ per Siſinnium commentarium eius ac C cepiſſet, zelo fidei incenſus, lucubratiuncula edita, & per Siſinnium in Galliam miſſa, hæreſum hæc monſtra proſtrauit. Irruentibus autem per id tempus in Gallias barbaris, in eamq; maximè partem graſſantibus, in qua hæreſis neſanda plantata fuit, citò creditur fuiſſe extincta, donec noſtra ætate, pòſt tot ſæcula, à neſarijs, & perditis hominibus rurſum fuit excitata.

a epiſt. 1. ad Seuer.
b epiſt. 3. Paulin.
c Hier. ep. ad eum 75.
Vigilantius hæreſiarcha.
Galliæ ab hæreſi puræ vſq; ad Vigilant.
Hier. ſcribit aduerſ. hęreſes Vigilantij.

Quàm verò ſoluta eſſet in Gallijs, magna ex parte, eccleſiaſtica diſciplina, corruptiſq; moribus, exundantibus vbique vitijs, cædem prouinciæ meruerint tradi barbaris deuaſtandi, Saluianus Maſſilienſis Epiſcopus, qui tùm viuebat, pluribus docet [d].

d lib. 6. & 7. de recto iudicio.

Sub Imperio Arcadij, (inquit Theodorus lector 2. Collectaneorum) & Patriarcha Attico D Conſtantinopolim allatæ ſunt reliquiæ S. Samuelis, & in Prophetico ipſius loco, iuxta hebdomum, 12. Kal. Iul. collocatæ. Nicephorus item 14. c. 11. ſed Hieron. opportunè aduerſus Vigilantium: *Sacrilegus*, inquit, per ironiam, *dicendus eſt & nunc Auguſtus Arcadius, qui oſſa B. Samuelis longo poſt tempore, de Iudæa tranſtulit in Thraciam? &c.*

Samuelis oſſa tranſlata Conſtantinopolim.

Chriſti Annus	*Innocentij Papa*	*Arcadij & Honorij Impp.*	*Honorio 7.m & Theodoſio 2.m Coſſ.*
407.	6.	13.	

E HONORIVS pro victoria de Rhadagaiſſo obtentá, gratiam Deo relaturus, qui Donatiſtas legibus perſecutus fuerat, hoc anno Kal. Mart. Romæ Manichæos, Phrygas, ſiue Priſcillianiſtas, meritiſſima ſeueritate perſequitur [e].

e L. 40. de hæret. C. Th. & 4. de hæret. C. Iuſt.

CONCILIVM CARTHAGINE Idibus Iun. celebratur, in quo decreta legatio ad Honorium Imper. pro defenſione rerum eccleſiaſticarum, aduerſus Donatiſtas, atque Paganos, ſancitumq; vt ad Comitatum euntes formatas acciperet ad Rom. Pont. à quo aliam quærerent formatam ad Imper. hæc idcircò, ne hæretici, Catholico nomine velarentur. in Concilio Africano, capite 62. Item placuit, inquiunt P P. vt de diſſenſione Romanæ, atque Alexandrinæ Eccleſiæ ad S. Papam Innocentium ſcribatur, quo vtraque Eccleſia intra ſe pacem, quam præcepit Dominus, teneat. Concilij Africani c. 68. Theophili enim nec ſectatorum Innocentius voluit accipere literas, quod ex eius epiſt. ad Alexandrum Epiſcopum

Antio-

Antiochenum, poſteà data, de Acacio eius factionis antelignano, cognoſcitur. epiſt. eſt 18. A
& apud Pallad. *Eſt autem hæc Rom. Eccleſiæ ſententia, non communicare in finem vſque Orientalibus Epiſcopis, maximeq; Theophilo, donec Dominus vniuerſalis Synodi tribuat locum, ac per eam curet putrida membra eorum qui iſta geſſerunt.*

Chryſoſt. longius in exiliū abſtrahitur.

Aduerſarij Ioannis inuidia tabeſcentes, quòd ille exul adeò honorificè, à tanta omnis generis hominum multitudine frequentaretur, & Occidens totus pro eo eſſet commotus, ab Arcadio impetrant, vt longiùs in aſperiorem locum concludatur, vnde progredi non liceat. Arabiſſo igitur in Pityuntem locum penitus deſertum, ripæ Pontici maris imminentem, trium menſium itineris ſpatio abſtrahendum curant, vt planè præ labore in itinere deficeret, quod & ſunt aſſecuti. Comanæ autem appropinquantes in templo quodam manſerunt, in quo nocte Baſiliſcus Martyr, Comanenſis olim Epiſcopus, apparens ei dixit: Confide frater Ioannes; cras enim ſimul erimus; & ſequenti die cùm iam febribus laborare cœpiſſet, migrauit ad Deum, ætatis anno 53. minus menſibus quatuor, ſedis verò, vſq; ad diem B

S. Chryſ. obitus.

14. Septembr. quo obijt, 9. m. 6. & d. 2. Pallad. & Leo Imp. Quod narratur Prato ſpirituali ca. 128. de immēſa gloria S. Io. Chryſoſt. ex viſione quadam, vt fide carens, & mendacijs aſperſum, reijciendum eſt.

Opus imperfectū in Matth. indignū nomine Chryſoſt.

Vniuerſam Scripturam diuinam ſcriptis illuſtraſſe, auctores ſunt Caſſiodorus, Sophronius, Suidas. indignum planè eius nomine circumferri 54. homil. illas, opus imperfectum in Matthæum appellatas, hæreſibus ſcatentes. Peculiarem porrò Doctorem habuiſſe videtur Ioan. Chryſoſtomus Paulum Apoſtolū, cuius erat ſtudioſiſſimus. Leo Imp. Metaphr. in Vita, & alij. De eo refert S. Nilus epiſtola ad Anaſtaſium, quod S. Ioannes omni ferè tempore videret domum Domini refertam Angelorum cœtu, cùm diuinum incruētum ſacrificium offerebatur, &c. C

Ioanne mortuo, Innocentius, & Occidentales Epiſcopi non prius communicare eius aduerſarijs voluerunt, quàm nomen eius referretur in Diptycha, & Arſacij aboleretur. Theodoret.[a]

a li. 5. c. 34

Diptycha porrò ſacra quæ eſſent, indicat epiſtola Aegyptiorum Epiſcoporum, ad Anatolium Conſtantinopolitanum Epiſcopum, contra Timotheum inuaſorem ſedis Alexandrinæ. *Etiam in Venerabili, Diptychon eſt,* inquit, *in quo piæ memoriæ, tranſitus ad cœlos habentium, Epiſcoporum vocabula continentur, quæ tempore ſacrorum myſteriorum, ſecundum ſanctas regulas releguntur.* D

Sententia excōmunicationis in Imper. & Imperatricem.

Innocentius acerrimas ad Arcadium ſcribit literas, quæ extant, apud Gennad. Niceph Glycam, & in Bibliothec. Vaticana, in quibus ſententia excommunicationis in Arcadium continetur. *Itaque,* (inquit, poſt multa) *ego minimus, & peccator, cui thronus magni Apoſtoli Petri creditus eſt, ſegrego, & reijcio te, & illam* (Eudoxiam vxorem) *à perceptione immaculatorum myſteriorum Christi Dei noſtri, Epiſcopum etiam omnem, aut clericum ordinis S. Dei Eccleſiæ, qui adminiſtrare, aut exhibere ea vobis auſus fuerit, ab ea hora, qua præſentes vinculi mei legeritis literas, dignitate ſua excidiſſe decerno. Quod ſi, vt homines potentes quenquam ad id vi adegeritis, & canones nobis a Saluatore per ſanctos Apoſtolos traditos tranſgreſſi fueritis, ſcitote, id vobis non paruum peccatum fore, in horrenda illa Iudicij die: &c. Arſacium, quem pro magno Io. in thronum epiſcopalem produxiſtis, etiam poſt obitum, exautoramus, vnà cum omnibus, qui conſultò cum eo communicârunt, Epiſcopis; cuius etiam nomen ſacro Epiſcoporum albo non inſcribatur. Indignus eo honore eſt, qui Epiſcopatum, quaſi adulterio polluerit, &c. Ad Theophili anathematiſmum addimus abrogationem, & abſolutam a Chriſtianiſmo alienationem.* E

Abſolutionē rogās impetrat Imp.

Extant ad Innocentium Arcadij literæ, vnæ quidem apud Glycam, aliæ verò in Codice Vaticano, quibus purgat ſe, pœnitentiam præfert; Eudoxiam ait, ſe caſtigaſſe, ſic vt

morbo

A morbo, grauiſſimè decumbat, Acacium, Seuerianum, & alios Epiſcopos ſe comprehendi iuſsiſſe, vt dent pœnas; denique abſolutionem ab excommunicatione demiſsè precatur. Apud Glycam ſubduntur Innocentij huiuſmodi ad Arcadium literæ: *Studium, diligentiamq́; veſtram Dei præſcripto, & voluntati conſentaneam, quam propter nomen ipſius declaraſtis, accepimus, & probauimus. Quapropter ſacris à vinculis ſoluti, ad ſigna Dominica confirmatis animis accedite.*

Extat & alia Honorij obiurgatoria, in qua inter cætera: *Contende igitur frater, non verbo, ſed re, & Deum, & homines de correctione eorum, quæ non ſunt rectè acta, certiores facere. Certus, & ipſum Imperium noſtrum, & ruere, & ſtare precibus ſacerdotum.*

Verba Imper. Honorij Principibus maximè notanda.

B Cæterùm nondum tribus menſibus elapſis à morte Ioan. Eudoxia A. quo modo ſuperiùs dictum eſt, mortuam Zonar. & alij teſtantur.

Honorius iuſta in fratrem indignatione commotus, bello eum vlciſci, qui perſecutus eſſet Eccleſiam, ac ius gentium in legatis violaſſet, piè ſanctèque ſtatuit; ſed duo obſtiterunt, quæ commemorat Zoſimus. *Apud Rauennam*, inquit, *Stiliconi iam parato ad Illyricas vrbes cum exercitu adeundas, & Alarici auxilio ab Arcadio abſtrahendas, impedimenta duo contigerunt, fama de Alarici morte ſparſa & nuncius de Conſtantino Tyranno iam ex Britannia tranſuecto.*

Honorius in Arcad. fratrem, ex pietatis ſtudio, arma mouere ſtatuerat.

Theophilus, pòſt Ioã. obitum omnes quomodocunq; damnatos, & proſcriptos ad communionem admittit, omnibus diſſenſionibus obliteratis, idq́; ipſum Attreo Conſtantino-
C politano Epiſcopo ſuadet, vt ex Syneſij ad Theophilum epiſtola conſtat, nec tamen proptereà ipſe Rom. Pont. communionem meretur.

In ea Syneſij epiſtola, ſymbola ſunt expreſſa communicationis illius, quam Peregrinã dixêre Patres: nimirùm quod cum illis in ijs, quæ ſunt naturæ, exhiberetur humanitas: in ijs autem, quæ ſunt diuinorum Sacramentorum, ſeruaretur ſeueritas: communicatis hoſpiti, quæ ſunt ad victum neceſſaria, negatis verò, quæ ſunt ad vſum Sacramentorum. Inde verò Peregrinæ nomen accepit, quòd ea impertiri ſoleret illis peregrinis, qui commendatitias literas, quas antiqui canones decreuiſſent, ſecum minimè ferrent: quibus ſi muniti peregrinarentur, ab omnibus, atque in omnibus, & Sacramentorum participatione, recipi con-
D ſueuerunt.

Honorius data lege, priuilegia conceſſa Catholicis eccleſijs confirmat [a], & de immunitate Eccleſiæ ſic ſancit: *Fideli ac deuota præceptione ſancimus, nemini licere ad ſacras Eccleſias confugientes abducere, ſub hac videlicet definitione, vt ſi quiſquam contra hanc legem venire tentauerit, ſciat ſe Maieſtatis crimine retinendum. Data Kalend. April. Honorio ſepties cum Theodoſio tertiò Coſ.* apud Gregorium lib. 11. epiſt. 54. ex qua corrigi debet Cod. Iuſtin. l. 2. de his qui confug. ad eccl. dum ponit Coſs. Conſtantinum & Conſtantium, qui nulli, ſub Honorio fuerunt; niſi potiùs ex Cod. Iuſt. corrigendam dicamus Gregorij epiſtolam.

[a] *L. 38. de ep. & cler. C. Theod.*

Violantes immunit. eccleſiæ, Maieſtatis crimini ſubdûtur.

De inuaſione & vaſtatione barbarorum per Gallias S. Hieronymus epiſt. 15. ad Ageru-
E chium. *Præſentium miſeriarum*, inquit, *pauca percurram. Quod rari hucuſque reſidemus, non noſtri meriti, ſed Domini miſericordia eſt. Innumerabiles & ferociſſimæ nationes vniuerſas Gallias occuparunt. Quidquid inter Alpes, & Pyrenæum eſt, quod Oceano, & Rheno includitur, Quadus, VVandalus, Sarmata, Alani, Gipedes, Heruli, Saxones, Burgundiones, Alemãni, & (ô lugenda Reſp.) hoſtes Pannonij vaſtârunt. Etenim Aſſur venit cum illis, Maguntiacum, nobilis quondam ciuitas capta, atq; ſubuerſa eſt, & in Eccleſia multa hominum millia trucidata. Vangiones, lõga obſidione deleti. Rhemorum vrbs præpotens, Ambiani, Attrebata, extremiq́; hominum Morini, Tornacus, Nemete, Argentoratus, tranſlati in Germaniam. Aquitaniæ, nouemq́; populorum, Lugdunenſis, & Narbonenſis prouincia præter paucas vrbes, populata ſunt cuncta, quas & ipſas foris gladius, & intus vaſtat fames. Non poſſum abſque lacrymis Toloſæ facere mentionem, quæ vt hucuſque non rueret ſancti Epiſcopi Exuperij merita præſtiterunt. Ipſa*

Catalog' miſeriarũ huius temporis ex Hierony.

Hiſpaniæ tum, tanquam perituræ quotidie contremiſcunt, recordantes irruptionis Cymbricæ, & quidquid A
alij ſemel paßi ſunt, illæ ſemper timore patiuntur. Cætera taceo, ne videar de Dei deſperare clementia.
Atque hæc mala, proditione Stiliconis, quem ſemibarbarum proditorem eadem epiſtola vocat S. Hieronymus, acciderunt.

Chriſti Annus	*Innocentij Papa*	*Honorij & Theodoſij Impp.*		*Baſſo, & Philippo Coß.*
406.	7.	14.	1.	

Arcadius decedens è vita tutorem Perſarum Regẽ filio reliquit, diffidẽs fratri.

ARCADIVS Imperator indignationem offenſi numinis, ob Ioan. Chryſoſtomi perſecutionem, expertus, Kalend. Maij præmaturè è vita tollitur, anno ætatis 31. cùm imperaſſet vnà cum Patre ann. 12. pòſt obitum verò Patris 13. m. 3. & d. 15. Proſper, Marcellin. Socr.[a] Iſdegerdem Regem Perſarum, cum quo fœdus ad annos centum fecerat, curatorem illi teſtamento reliquit; indignationem veritus fratris Honorij. Iſdegerdes, bona fide, tutela ſuſcepta, Antiochum quendam admirabilem virum tutorem ei miſit, ad Senatum ſic ſcribens: B

a li. 6. c. 21.

Arcadio dormiente, meq́ curatorem filij conſtituente, qui ſuppleat locum meum direxi. Ne quis ergo inſidias puero conetur, ne prælium intolerabile contra Romanos exurgat. Ioannes Diaconus ex Theophane.

Ex fœdere porrò in centum annos, non modò ſecuritati Imperij proſpectum eſt, ſed & prædicandæ fidei in Perſide via eſt aperta, Marutha Epiſcopo Meſopotamiæ, Regi, ob ſingularem pietatem, percaro, per quem S. Ioannes Chryſoſtomus etiam exul, Perſarum conuerſionem tentaſſe, colligitur ex epiſt. ad Olympiadem 14. plura Socrat.[b] de Marutha, qui honeſtis perfunctus laboribus, pòſt mortem apud Latinos, & Græcos veneratione anniuerſaria colitur. C

b li. 7. c. 8.

Proditor Stilico obtruncatur.

Detecta Stiliconis fraude, & proditione, qua per barbaros in Imperium immiſſos, Eucherio filio pagano parabat Imperium; Olympio, Honorium in proditorem incitante, occiſis Magiſtratibus eius ſtudioſis, ſatellitibus quoque, ipſe ſibi timens confugit ad Eccleſiã, (iuſto Dei iudicio, vt qui eam aliquando violârat, tempore D. Ambroſij, eius auxilio indigeret) à qua non vi auulſus, ſed ſacramentis, & fide facta, non imperatum ſibi à Principe, vt eum necarẽt, ſed vt cuſtodirent, deductus, paulo pòſt, nouo Principis Imperio, pro delictis in Imperium commiſsis, obtruncatur. Zoſimus. Marcellin. Oroſ.[c] D

c li. 7. c. 38.

Plures hoc anno leges fert Honorius in Stiliconem, & Sectatores[d].

d L. 20. de pœn. l. 20. 21. 22. de bon. proſcr. l. 1. de lit. e. xiin. cuſt. C. Theod.

Heraclianus Stiliconis interfector, Præfectura Africæ prouinciæ donatur. Olympius totius operis Architectus, Magiſter officiorum creatur, cui gratulatur Auguſtinus epiſtola 124.

Pòſt obitum Stiliconis, in Africa Gentiles & Donatiſtæ falſo rumore iactabant, latas contra ſe leges, nequaquam ex voluntate extitiſſe Honorij Imperatoris, ſed opera Stiliconis, & quaſi earundem auctoritas vnà cum ipſo Stilicone eſſet extincta, in Catholicos inſurrexerunt, atque nonnullos etiam Epiſcopos necauerunt, hac occaſione coactum CARTHAGINE CONCILIVM 3. Id. Octobr. decretaque legatio ad Imper. Concilij Africani ca. 73. & Auguſtinus hac ipſa de re alteram epiſtolam ad Olympium dedit 129. Quo præſtante ſedulò officium; Honorius, quæ in hæret. & Gentiles ſtatuta eſſent, ea ex ſua ſententia facta, firma, rataque omnibus eſſe velle[e], & eadem die ſpeciatim aduerſus Gentiles eadem de cauſa reſcripſit[f]. prohibens etiam quæ Stillco, & eius filius Eucherius, homo paganus cultoribus Idolorum indulſerant. Quos verò in ſuperiori edicto appellat Cœlicolas, intelligi videntur Apoſtatæ à Chriſtianiſmo ad Iudaiſmum, qui nomine Iudæorum E

e L. 43. de hær. C. Th.
f L. 19. de Pagan.

odioſo

A odioſo nolentes appellari, cœlicolas ſe vocarunt. Colligitur hoc ex Reſcripto Conſtantini ad Euagrium [a]. *Hæc verba*, inquit, *Iudæis, & Cœlicolis, & Maioribus eorum, & Patriarchis voluimus intimari.* & ex alia ſanctione Honorij [b], Nono pòſt die, alio Reſcripto exagitauit Donatiſtas, & Iudæos noua tentantes [c], ad Donatum, ad quem extant duæ ſancti Auguſtini epiſtolæ 127. & 128. cuius pietas plurimùm ab ipſo laudatur. Triduo pòſt, alio Reſcripto prohibet eos de Religione differere, proſcriptione, & exilij pœna propoſita [d]. Theodoſius quoque in Oriente Iudæos pariter ritus Chriſtianorum adulterantes, data lege compeſcuit [e].

B Iudæus per hoc tempus Conſtantinopoli paralyſi laborans, fruſtrà remedijs omnibus adhibitis, credidit per baptiſmum ſe curandum. Chriſtiano igitur more inſtitutus, per baptiſmum, ſecundùm fidem ſuam ſanitatem recepit. Socr. [f]

Sabbatius quidam ex Iudæis oriundus, factus Nouatianus, ſed ſchiſmate, ob epiſcopatū non adeptum, reſiliens, nouam quandam ſectam induxit. Nouatianorum Sabbatianorum. Toleratos Nouatianos, tanquàm qui in reliquis à fide non diſſentirent, Romæ ab Innocentio Papa primùm expulſos, Socrates affirmat [g].

C Mortuo nefario Porphyrio, inuaſore ſedis Antiochenæ, quem immeritò Theodoretus, & contra aliorum ſententiam laudat, eligitur, communi omnium conſenſu, Alexander Monachus, qui cùm legationem ex more, vnà cum literis mitteret ad Apoſtolicam Sedem, peteretque Catholicam communionem, ita poſtulatis eius annuit Innocentius Papa, ſi tamen ipſe reciperet, cum ordinibus, & honoribus, qui à ſucceſſore Paulini, Euagrio, ordinati erant, & nomen Ioannis Epiſcopi Conſtantinopolitani è tabulis expunctum, cum honore reſtitueret, quorum vtrumque præſtitit, ex Innocentij Papæ epiſtola ad Bonifacium presbyterum ad Theodoſium Legatum [h], atque ita ſublatum eſt ſchiſma eius Eccleſiæ 45. annorum, à Concilio, quo Paulinus creatus fuit Epiſcopus, vel 48. à ſegregatione Euſtathianorum, à Meletio, vt error irrepſiſſe videatur apud Theodoretum, qui ponit annos 85.

D Idem porrò Innocentius eidem Alexandro gratulatur de rebus his benè geſtis, epiſtola 18. & epiſt. 22. ad Acacium Beroenſem; poſtulantem communionem Sedis Apoſtolicæ, ſic concedit, vt præſcripta exequatur, qui in omnibus Innocentio paruit.

Ad Maximianum in Macedonia epiſcopum, ob ſtudium pacis, orantem Innocentium, vt Attico communicatorias literas, epiſt. 27. negat ſe facturum, niſi præſcripta impleuerit ad eundem Maximianum. eſt epiſt. nu. 163.

Melania ſenior, antiqui vaticinij, ante annos 400. editi, memor, diſtractis prædijs, vnà cum Melania nepte, Pinianoq; eiuſdem Melaniæ viro, & Albina nuru matre Melaniæ Iun. euaſura cum illis imminentis Vrbis cladem, Roma recedens, Ieroſolymam iterum ſe confert. quod ipſum pluribus alijs Romanis ciuibus perſuaſit. Palladius [i].

E

Chriſti Annus	Innocentij Papa	Honorij & Theodoſij Impp.		Honorio 8. [m] & Theodoſio 2. [m] Coſſ.
409.	8.	15.	2.	

EVCHERIVS Stiliconis filius, qui ad conciliandum ſibi Paganorum fauorem, reſtitutione templorum, & euerſione Eccleſiarum imbuturum, ſe regni primordia minabatur, à duobus eunuchis Arſacio, atque Terentio detentus captiuus, mandato Honorij interficitur, priori tradita Cubiculi Præfectura, poſteriori verò proximo loco.

Thermantia eiuſdem Stiliconis filia, vxor Honorij, poſt Mariam, Serenæ matri Romæ agenti reſtituitur. Quæ Serena paulo pòſt, ex Senatuſconſulto interficitur, inſimulata, quòd

Marginal notes: [a] L. 3. de Iudæ. & Cælic. [b] L. 18. de Iudæis & cæli. C. Th. [c] L. 44. de hær. C. Th. [d] L. 45. de heret. [e] L. 18. de Iudæ. [f] li. 7. c. 4. [g] in l. 7. c. 9 [h] eſt 21. Innocen. tom. 1. epiſt. Roman. Pont. [i] in Lauſia. cap. 33. Serena Stiliconis vxor interficitur.

quòd ambitione prouehendi filium in Imperatorem cum marito cõſpiraſſet, & quòd Barbari eius nutu ad obſidionem Vrbis veniſſent. Zoſimus, Oroſ. A

Vrbis obſidio auro redimitur.

Alaricus, Stiliconis, & Magiſtratuum illi fauentium nece, commotus in Imperatorem, Vrbem obſidet, qua diutius durante obſidione, fame, & peſte, populo laborante, interclusis commeatibus, adacti ſunt Romani, auro pacem redimere, perſolutiſq; quinquies mille libris auri, & tricies mille libris argenti, quater mille tunicis Sericis, ter mille pellibus coccineis, piperis pondere, quod ter mille libras æquaret. Quibus acceptis Alaricus abſceſsit, diuina planè prouidentia factum eſt, vt quod tot Edictis Imperatorum perfici non poterat, obſidione barbarorum perficeretur. cùm enim ex Aerario & priuatorum copijs, ſummam illam implere in promptu non eſſet, decretum eſt ſpoliari Deorum ſimulachra auro, B & gemmis, quibus recens fuerant exornata, & ipſa aurea, & argentea conflari, quod Zoſimus deplorat.

Templa ſpoliãtur Idolorũ.

Calumnia Zoſimi in Innocentium, quod opinioni ſuæ, ſalutem Vrbis anteponens, execranda ſacra clàm facere permitteret, diluitur ex ijs, quæ Sozomenus ſcribit. Luſcos, quoſdam à Præfecto Vrbis accitos, qui ſe fulminibus, ac tonitruis abacturos eſſe barbaros gloriabantur, fruſtrà laboraſſe, vt euentus declarauit.

Agitabatur interim pax inter Alaricum, & Honorium, legatis vltrò citroq; commeantibus, in quibus & Innocentius fuit (occulta Dei prouidentia apud Rauennam ſeruatus, ne Vrbis videret excidium) nec conuenire potuit, recuſante Honorio, Præfecturam vtriuſq; C militiæ Alarico dare; quare irritatus Alaricus, rurſus exercitum ad obſidionem Vrbis adduxit. Zoſim. Sozom.[a]

a *li. 9. c. 7.*

De vtraq; obſidione Hierony. epiſt. 16 ad Principiã.

Honorius ab aulicis deprauatus, Olympium maximè pium virum, aduerſarijs eius adnitentibus, in ordinem redigit, qui profectus eſt in Dalmatiam. Legem quoque abrogauit, qua Gentiles militare vetarentur, vt Genaridum quendam Ducem barbarum ad militiam quam reliquerat, reuocaret. Zoſimus diuina planè voluntate videtur factum; ne ſub Chriſtiano duce Roma caperetur, indeq; Gentiles Chriſtianis inſultarent.

Sed permirum illud eſt, Honorium Imperatorem inter tot, tantaſque perturbationes, Catholicæ Eccleſiæ neceſsitatibus conſulere minimè prætermiſiſſe. Nam aduerſus Donatiſtas, Paganos, Iudæos, & Cœlicolas, conſentientes præcedentibus, edidit ſanctiones[b]. D

b *L. 46. de hæret. l. 19. de Iud. & cæli. C. Th.*

c *L. 7. de denunc. C. Th.*

Pium de vinctis reſcriptum.

d *L. 7. de cuſt. reor. C. Theod.*

e *L. 11. de epiſc. aud. C. Theod.*

Et de expediendis quàm citiſſimè Eccleſiæ cauſis reſcripſit[c]. Itemque pro carceratis maximè pium promulgauit edictum, vt omnibus Dominicis diebus Iudices ſub fida cuſtodia de carceribus reos educerent, vtque eis à Chriſtianis laicis, vel Sacerdotibus ſubſtantia præberetur, & ad balneum prædictis diebus, ſub fida cuſtodia, religionis contemplatione ducerentur. qui verò Iudices hæc implere neglexiſſent, pœnam perſoluerent auri 30. librarum[d]. Atque hæc Rauennæ 8. Kalen. Febr. & in fine anni, de Romanis captiuis, pro quibus Chriſtianos voluit ſolicitudinem gerere[e]. E

Cùm obſidionis Vrbis fama peruaſiſſet Orientem, audiuit iſta Hieronymus, dum Iſaiã interpretatur, in cuius 13. lib. præfatione hæc ſignantur tempora, & in præfat. lib. 11. excuſat, quod in interpretatione ſtatuæ, quam per viſum aſpexerat Nabuchodonoſor, per pedes ferro, teſtaque compoſitos, dixiſſet, in eo Romanum ſignificatum fuiſſe Imperium, quo in principio nihil fuerit fortius, in fine nihil imbecillius. *Non mihi*, inquit, *imputetur, ſed prophetæ. Neq; enim ſic adulandum eſt Principibus, vt ſacrarum ſcripturarum veritas negligatur. Dei iudicio repentè ſublata eſt calumnia*, inquit, *cùm ſcilicet auditum eſt Romam à barbaris obſideri.*

Hoc ipſo anno Pinianus V. C. vnà cum Melania ſeniore, & Melania iuniore coniuge, & Socru Albina, Iunioris matre Melaniæ, aduenientes Carthaginem, pauperes eius

Eccle-

A Eccleſiæ locupletantes, inde ad Alypium Tagiſtam profecti, templum ibi ſplendidiſsimè ornant, & prouentibus ditant, ædificantq́; ibidem duo ampla Monaſteria, virorum vnum, alterum Virginum. Auguſtinus epiſt. 224. & Metaphr. 31. Ian. Excuſauit ſe apud eos Auguſtinus epiſt. 227. quòd non adiſſet ad eos, ſtatim vt audiuit adueniſſe. Placuit autem Piniano, vnà cum Melania, Hipponem proficiſci ad inuiſendum S. Auguſtinum ibi agentem Epiſcopum. Comitatus eſt eos Alypius, qui & timentem Pinianum, ne cogeretur ab Auguſtino, pro more illius temporis, presbyter ordinari, nunquàm id eventurum fore, ſecurum reddidit: nam de ea re fidem Auguſtini, id promittentis, acceperat. Vbi cùm eſſet, atque id
B minus expectaretur, factum eſt, vt dum Synaxis in Eccleſia haberetur, fidelis populus facto impetu, Pinianum ne effugeret, obſideret, poſtulantes eum ordinari debere presbyterum, idq́ue tanta vi, & importunis, & perſeuerantibus clamoribus, vt coactus fuerit, poſt multam concertationem, ſi euadere vellet, iuramento firmare, vt ſi quando illi ad ſuſcipiendum Clericatũ conſentire placuiſſet, non niſi in ipſa Hipponenſi Eccleſia conſentiret. Pinianus autem, quòd quæ per vim, & metum pollicitus eſſet, ſe obligatum minimè teneri probè ſciret, ſequenti die clàm, vnà cum ſuis Tagaſtam reuerſus eſt, fremẽtibus, poſtquàm reſciuerunt, Hipponenſibus. Qua de re Alypio, & ipſis peroffenſis, & de Auguſtino ſuſpicantibus, id ipſius factum conſilio, ipſe Auguſtinus epiſtola ſatis prolixa ad Albinam, Pi-
C nianum, & Melaniam ſe purgat, num eſt 225. Alteram quoque dedit ad Alypium, eadem de re, num, eſt 224.

Pinianus ab Hipponenſib. vrgetur importunè, vt presbyter ordinetur.

Melaniæ ſenioris filius in Africa moritur, quod vnicum amiſſum pignus ita mater modeſtè fleuit, vt magno exemplo fuerit Chriſtianæ conſtantiæ. De qua ſumma cum laude, rei ſpectator Auguſtinus, ad Paulinum Nolanum Epiſcopum ſcripſit, quæ non extat epiſtola, ſed ex redditis ad eum eiuſdem Paulini literis, (apud Auguſt. 249.) colligitur, in quibus plura de laudibus eius filij defuncti, cuius vxorem Albinam fuiſſe tradit Palladius in Lauſiac. corrigendus ex Paulino, & Auguſtino, dum ait eum valdè iuuenem ſecutum matrem fuiſſe in Siciliam, cuius mater ante 40. annos relicta fuerat vidua.

D Melania ſtatim, vt orbata eſt filio, proficiſcitur Ieroſolymam, & quadrageſimo die aduentus migrat è vita, vt ait Pallad. quàm cum hoc tempore laudent Paulinus, & Auguſt. argumento eſt, maculas illas, quæ ei ex patrocinio Origenis errorum inhæſerant, penitùs diluiſſe: reconciliatam quoq; Hieronymo ex eius epiſtola ad Auguſt. 79. colligitur. Pinianus & ſocij morati eſſe in Africa, in Actis Melaniæ iunioris, traduntur.

Melania ſenior cũ reſipuiſſet ab errorib. Origenis, Ieroſoly. moritur.

Quàm autem alienus fuerit Auguſtinus ab omni auaritia, & pecuniæ contemptor (tantùm abeſt, vt Piniani diuitias affectaret, quod illi ſuſpicati ſunt) quamq́ue largus in pauperes, acta ipſius declarant, apud Poſsid. cap. 23 & 24. & apud ipſummet, ſermone de diuerſ. 49. & 50. vbi præclarum diuitiarum contemptus habetur exemplum. Leporius qui-
E dam fuit nobilitate, & opibus alter Pinianus, quem ſua omnia dimittere cupientem, & pauperem cum Chriſti pauperibus, Auguſtini fratribus, Deo ſeruire, non ante eum recepit Auguſtinus, quàm erogatis omnibus bonis, egenum prorſus redditum viderit, qui ſuadenti Auguſtino, vt Monaſterium erigeret, & Xenodochium, & Baſilicam ad octo Martyres, obtemperauit: hinc ille putatur, qui ob claritudinem nominis cum ſanctitate coniunctam, poſt Aurelium aſſumptus eſt ad Epiſcopatum Eccleſiæ Carthaginenſ. cuius Auguſtini & illa ſunt verba in ſerm. 49. de diuerſ. *Quicunq; vult exhæredato filio hæredem facere Eccleſiam: quærat alterat qui ſuſcipiat, non Auguſtinum, imò Deo propitio, neminem inueniet.*

Præclarũ exẽplum Aug. diuitiarũ contemptus.

Leporius nobiliſſ. & ditiſſimus ſe Aug. adiũgit diſcipulum.

VVandali, Alani, & Sueui irrumpunt in Hiſpanias, quas inter ſe ita partiti ſunt: Alani Luſitaniam, & Carthaginenſem prouincias: VVandali autem cognominati Silingi, Bæticam ſortiuntur. Eos Conſtantinus Tyrannus per Conſtantem filium introduxit aduerſus

Hiſpaniæ barbaris occupatæ.

Didymum,& Verinianum fratres,cognatos Honorij, qui Hiſpaniam tutabantur. Caſsiod. Proſp.in Chron.Iſidor.Oroſius. A

Epiſ. Aug. an fugiendũ epiſcopo in perſecutione.

Quàm graue autem diſpendium paſſæ ſint Hiſpaniarum Eccleſiæ, ex huiuſmodi incurſionibus,patet ex epiſtola Auguſtini 180.qua reſpondet ad Honoratum conſulentem,num Epiſcopo harum perſecutionum tempore fugiendum eſſet.

Saluianus vt de Gallijs dixit, ita Hiſpanias ob vitiorum fœditatem, barbaris traditas eſſe affirmat, & maximè ob libidnem, barbaris pudicis, VVandalis, omnium infirmiſſimis hoſtibus.

Chriſti Annus 430. *Innocentij Papa* 9. *Honorij & Theodoſij Impp.* 16. 3. *Vrane Conſ.* B

OB repetitam oſidionem, & imminens excidium Vrbi, non eſt creatus Conſul in Occidente,vlciſcente etiam ſic diuino numine impietatem,cùm auſpicando,nouis Conſulibus,renouaſſent ſuperſtitionem maiorum,de qua Saluianus lib.6.

Aug. de fato, & fortuna ad Lãpadium.

Alaricus Vrbem obſidens,cogit Romanos, vt Priſcum Attalum,Vrbis tunc Præfectũ, ſecta Arianum,creent Imperatorem,à quo Tertullus quidam Conſul dictus, Alaricus Dux vtriuſque militiæ creatus; Ataulfus ſororis ipſius maritus, Dux equitum.Lampadius Præfectus Prætorio,horum omnium ſuperſtitioſiſsimus, (ad quem extat de fato & fortuna S. Auguſtini epiſtola, qua eum à Mathematicorum ineptijs ſtuduit dimouere, numero eſt 245.) alij alijs primoribus præfecti magiſtratibus. Ex vatum prædictionibus Attalus, certus occupandi,mittit in Africam Conſtantinum, abſque idoneis copijs, qui ab Heracliano interficitur,& ab eodem,ne annona Romam ſubuehatur, impeditur. Interim autem dum pro ſe ſtare Afros confidit, in Honorium expeditionem mouet,ad quem cùm iam Ariminum perueniſſe diceretur,Honorius legatos mittit,& ſecum in conſortium Imperij admittere declarat;at ille indignans conſortem,mandat,vt Inſulam vel quem alium velit locum, eligat,in quo priuatus degat In eo cardine cùm res verſarentur, vt & naues haberet iam paratas, ſi fortè neceſſitas eum abnauigare cogeret ad fratris filium, ex improuiſo circiter quatuor millia militum (quadraginta millia ponit Zoſimus) ex Oriente noctu Rauennam appulerunt,quibus confirmatus, conſiſtit Rauennæ. Romæ fame inualeſcente,Attalus reuocatur,cui in Circenſibus exhibitis,cõclamatum eſt,pretium pone carni humanæ, de qua fame Hieronymus epiſt.16. Quo tempore enituit maximè pietas & beneficentia in pauperes,Lætæ clariſsimæ fœminæ(quam Zoſimus vxòrem Gratiani Imp. vocat. Sed Marcelli. lib.21. Flauiam Conſtantiam, Conſtantij puſthumam dicit appellatam Gratiani vxorem) de qua Læta Hieron. epiſt.7.vrbem fame tabeſcentem, conſecuta eſt peſtis. Alaricus, qui Italiam Attalo ſubdere laborabat,cùm non ſuccederet, Attalum abdicat, & in ordinem redigir,agens de pace cum Honorio.Sozom.Oroſ.Zoſim. C D E

Inſolẽtia Attali Tyranni.

Lætæ pia largitas in egentes.

Honorius leges de perduellibus ſancit [a]. *Gratulatio pro liberata Republica, Tyrannidis miuria,omnium criminum reos relaxare præcip:mus.Datum Rauennæ 8.Id.Aug.*

Africanis,ob fidelitatem,relaxat tributa. [b]

Theodoſius Orientis oras obſeruari iubet, ne in Orientem furor barbaricus infunderetur [c]

Gentiles,& Ariani affines,qui ſe dominaturos putabant,caſu Attali,conſternati, iacent. Sozom. [d]

Dum Alaricus accedens ad Rauennam, agit cum Honorio de pace, Sarus quidam barbarus Dux Hunnorum,cui,ob ſimultates cum Alarico, fœdus illi eſſe cum Honorio non

a l.11.de indulg.crim. C.Theod.
b l.6.de indulg. debi. C.Theod.
c l.2.de lit. & iti.cuſt. C.Theod.
d Soz. c. 9.

expe-

A expediebat, repentè cum ſuis irruens, aliquot ex militibus Alarici interfecit. Qui ob id ira & metu ſimul percitus, eadem via ad vrbis obſidionem regreditur, eamque paucis diebus occupat 9. Kalend. Septembr. ab ea condita, ſecundùm Varronianam ſupputationem anno milleſimo centeſimo ſecundo. *Adeſt Alaricus* (inquit Oroſius [a]) *trepidam Romam obſidet, turbat, irrumpit, dato tamen præcepto prius, Vt ſi quis in ſancta loca, præcipueq; ad SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli Baſilicas confugiſſet, prædæ inhiantes à ſanguine temperarent:* inde diuina prouidentia factum, ait, vt Innocentius apud Rauennam poſitus, abeſſet, ne peccatoris populi excidium videret, mox commemorat vaſa grandia, aurea & argẽtea, ſancti Petri Apoſtoli apud Virginem recondita, humeris Gothorum, iuſſu Alarici, hinc inde armatis tuentibus, fuiſſe ad B Baſilicam relata. Prætereà, *Tertia,* inquit, *die barbari, quàm ingreſſi Vrbem fuerant, ſpontè diſcedunt* [b], *facto quidem aliquantarum ædium incendio, ſed ne tanto quidem, quanto ſeptingenteſimo conditionis eius anno caſus effecerit. Nam ſi exhibitam Neronis Imperatoris ſui ſpectaculu inflãmationem recenſeam, proculdubio nulla comparatione æquiparabitur, ſecundùm id quod excitauerat laſciuia Principis, hoc quod nunc intulit ira Victoris.* Addit Iſid. libr. de Mundo. *Qui extra loca martyrum erant, & nomen Chriſti, vel Sanctorum nominabant, & ipſis ſimul miſericordia hoſtilis furor pepercit, ſic euaſerunt multa millia Romanorum, quibus Gothi, propter Chriſtum, miſericorditer pepercerunt.*

a *li. 7. c. 39*
b *6. ait Marcellin.*

Marcellam clariſſimam fœminã, & ex ditiſſima, voluntate pauperculam, vnà cum Prin-C cipia filia barbari incolumem deducunt ad Baſilicam S. Petri. Hieron. epiſt. 154.

Marcellæ, & Principiæ filiæ parcitur à Gothis.

Poſt paucos dies moritur Marcella, & Pammachius. Hieron. epiſt. 16. & pręfat. in primũ commentariorum in Ezechielem: *Obſecro, vos* (inquit Hieronymus) *Pammachi* φιλομαθέστατε, *& Marcella vnicum Romanæ ſanctitatis exemplar, iunctos fide, & ſanguine, vt conatus meos veſtris orationibus adiuuetis, &c.* vtriuſque anniuerſaria recolitur memoria in Eccleſia, Marcellæ quidem, cùm decentiori ſepultura donata, tranſlata eſt, prid. Kalend. Febr. Pammachij verò 3. Kal. Septemb.

Aliud quoque præclarum exemplum deductæ à barbaro milite formoſiſſimæ fœmi-D næ ad Baſilicam D. Petri, cùm obtruncari potiùs voluiſſet, quàm maculari, extat apud Sozom. [c] de honore, quo barbari proſecuti ſunt Eccleſias, Aug. 11. de Ciuit. Dei, c. 1. & 7.

c *li. 9. c. 10*

Capta Vrbe, qui potuere, fuga euaſerunt, alij in Orientem, de quibus S. Hierony. [d] alij in diuerſas inſulas, de Igilio Inſula Rutilius Itinerarij libr. 1. alij in Africam, vt Proba, Iuliana filia, Viduæ, & Demetrias Iulianæ filia Virgo, primæ Romanæ nobilitatis, quæ truculentiorem hoſtem in Africano littore inuenerunt, quàm reliquerant, Heraclianum, quem neſcias vtrùm auarior, an crudelior fuerit, cui nihil dulce præter vinum, & pretium, & alia plura apud Hieron. epiſt. 8.

d *præfat. in 3. & 7. Ezech.*

Quòd autem de capta Vrbe Gentiles Chriſtianis obtrectarent, neceſsitas compulit Epiſcopos, aduerſus hæc, pro cõcione diſſerere, & calumnioſè obiecta refellere, inter quos E S. Auguſtinus tractatum ſcripſit, de excidio Vrbis inſcriptum, & copioſiſſimè de his egit lib. 22. de Ciuit. Dei, contra Paganos ad Marcellinum, quos inchoatos anno ſequenti ab Vrbis excidio (epiſt. 102.) & ſæpè dimiſſos, non perfecit ante 429. annum, vt colligitur ex cap. vltimo, lib. 18.

Aug. ſcribit tract. de excidio Vrbis. Item de ciui. Dei lib.

Vt perſpicuè demonſtraret Deus, non delictis Chriſtianorum Principum, ſed prouocante impietate Gentilium, eiuſmodi à Deo attemperatum eſſe flagellum, Barbarus Gothus, qui capta Vrbe, victore exercitu, conſternatis hoſtibus, imparato Honorio, tam facilè inuadere poterat Imperium, quaſi numine cogente, vrbem egreſſus, palabundo milite, Campaniam, Lucaniam, Brutioſq; peruaſit.

In hac Barbarica incurſione, protegente S. Felice patrono, nec Paulinus ipſe, nec popu-

lus Nolanus,quidquam mali paſsi ſunt: *Non enim ſolis beneficiorum effectibus, verùm etiam ipſis* A
hominum aſpectibus,Confeſſorem apparuiſſe Felicem Ciuibus,vel inquilinis, piè à ſe dilectis, cùm à bar-
baris Nola oppugnaretur,audiuimus,non incertis rumoribus, ſed teſtibus certis. Auguſt. de cura pro
mortuis,cap.2.quem librum paulò pòſt miſit ad Paulinum.

In expectatione, aut timore cùm eſſet Africa,ne ab Attalo Tyrãno tentaretur, Hera-
cliani Comitis,vel Macrobij Proconſulis conſilio,ne tot legibus exaſperati Donatiſtæ,cum
diſcrimine totius prouinciæ,pro Attalo pugnarent, elicitum ſuit ab Honorio Reſcriptum,
quo ijdem ſinerentur,quam vellent religionem amplecti.Cùm autem periculum ceſſaſſet,
Attalo exautorato, Epiſcopi Africani, quòd viderent Honorij Reſcriptum in magnum
Chriſtianæ religionis diſpendium vertere,coacto Carthagine Concilio menſe Iunij,decre- B
uerunt quatuor Epiſcoporum legationem ad Imperatorem: qui rógarent, vt pro Donati-
ſtis datum reuocaret Edictum. Quod ſtatim perfectum eſt. *Oraculo penitùs remoto,quo ad ri-*
tus ſuos hæreticæ ſuperſtitiones obrepſerant;ſciant omnes ſanctæ legis inimici, plectendos ſe pœna pro-
ſcriptionis,& ſanguinis,ſi vltrà conuenire per publicum execranda ſceleris ſui temeritate, tentauerint.
a L.12. de hær. C. Th. — *Dat. 8. Kal. Septembr.* [a] & rurſum 4. Id, Octobr. alia à maioribus vel à ſe in hæreticos ſtatuta,
integra,& inuiolata præcipit cuſtodiri.

Miſſo præterea Marcellino Tribuno,& Notario(ad quem eſt proximum Reſcriptum)
cogendos duxit Donatiſtas ad collationem, petentibus id Catolicis Epiſcopis, procuran-
b Poſſi. ca. 13. & Aug. cõtra Iulia. Pelag. 3. c. 1 — te maximè Auguſtino Epiſcopo. Poſſid. [b] & Auguſtinus. C

Totus orbis cladib[us] attritus. — De immanitate,& feritate Donatiſtarum, Auguſtini extant epiſtolæ 68. 122. 166. 159.
epiſtola illa 122. ad Victorianum recolit præterea Aug. clades ferè totius orbis: *Totus quippe*
Mundus,ait,tot affligitur cladibus,vt penè pars nulla terrarum ſit, vbi non talia, qualia ſcripſiſti, com-
mittantur,atque plangantur;nam à te paruum tempus etiam in illis ſolitudinibus Aegypti, vbi monaſte-
ria ſeparata ab omni ſtrepitu,quæ ſecura degebant,à barbaris interfecti ſunt fratres. Subdit de Ita-
lia,Gallijs,Hiſpanijs,Africa,Mauritania,à barbaris vaſtatis. De gradatione quidem bar-
barorum in Oriente,S.Hieronymus epiſt.82. ad Marcellinum (quem cum ipſum eſſe qui
ab Honorio in Africam miſſus ſuit, & ad quem miſit Auguſtinus librum de Ciuitate Dei,
Cur Deus pios ab impijs necari ſinat. — colligitur ex ipſa epiſtola)& Caſſianus, quem eorum cædis occaſione SS. Monachorum in- D
tegra Collatione in eo verſatur,Cur Deus ſanctos viros ab impijs necari permittat; & ſan-
ctus Auguſtinus in Epiſtola ad Victorianum:& præcipuè in libro de Ciuita. Dei;porrò in-
ter populos illos magna contentione certatum affirmat Caſsianus in rapiendis illis ſancto-
rum reliquijs.

Rufin. in Sicilia moritur ab Anaſtaſ. Papa damnatus. — Ruffinus Aquileienſis presbyter, extra patriam profugus, ob cladem Aquileienſibus
illatam,in Sicilia moritur,quem S.Hieron. quod in perfidia, ob quam damnârat eum Ana-
ſtaſius Papa,deceſsit, Scorpij nomine notat,in præfat.libr.1.commentariorum in Ezechie-
lem,& in præfat. lib.1. in Hieremiam,præcurſorem appellat Pelagij, tacito quidem eius no-
mine,ſed certis notis deſcripto, quòd negaſſet peccatum originale, (Cœleſtius in Concilio E
Carthag. apud Auguſtinum contra Pelagium,libr.2. cap.2.) & malè de libero arbitrio ſen-
ſiſſet,vt eſt in Decreto librorum Gelaſij; plura alia præterea contulit Rufinus ad roboran-
dam impietatem,præter Origenis Periarchon,ab ipſo malè tranſlatum, & Euagrij Ponti-
ci libros virulentos,latinitate donatos, illam adiecit execrabilem impoſturam, dum Xyſti,
Execrabilis impoſturã Rufini. — ſeu Sexti Pythagorici commentarium à ſe tranſlatum, ſub titulo Xyſti martyris Eccleſiæ
Romanæ Pontificis edidit, vt ſub nomine martyris, blaſphemias fidelibus obtruderet,S.
Hieronymus epiſt. ad Cteſiphontem, & libr. 4. comment. in Hierem. ex quo libro plures
ſententias deſumpſit Pelagius ad ſuam hæreſim confirmandam, quibus, quaſi Rom. Pont.
& Martyris reluctari,nefarium eſſet: & ex illis obiecta quædam à Pelagio S. Auguſtinus,

non

A non audens obniti tantæ ſedis Antiſtiti, in rectum ſenſum interpretando, inflectere conatus eſt, quæ poſt cognita fraude retractauit, [a] quá quidem retractationem non legit auctor de Vir. illuſtr. Iſidoro aſcriptus, dum ex Auguſtini auctoritate ait illum fuiſſe Rom. Pont. & martyrem; quem tamen librum ab hæreticis deprauatum affirmat, & hoc quidem in Vaticano Codice: nam in vulgatis deſiderantur Xyſtus, & alij, labe hæreſis infecti. *[a] Retr. c. 40*

Pelagiana hæreſis tali hoc tempore ſtatuerat, vt cùm propalarentur errores, auctores tamen latere cuperent, hacque de cauſa Inſulas ad docendum eligerent, duasque ſi-
B mul peſtilentiæ cathedras erexerint, alteram in Sicilia ad decipiendos Occidentales, in Rhodo Inſula alteram, ad corruptionem Orientalium. Hieronymus [b], Hilarius [c], Arelat. Auguſt.

Theodoſius Imperator, duobus datis ad Anthemium PP. Reſcriptis, hæreticos Montaniſtas, Priſcillianiſtas, atque Eunomianos diuerſis pœnis exagitat. [d]

Theodoſius Synadarum Phrygiæ Pacatianæ Epiſcopus, hæreticos Macedonianos, qui plurimi ibi erant, acerrimè perſequitur, quæſtum ex eis captans, Conſtantinopolim proficiſcitur, vt mandatum Præfecti auferat, ad eos puniendos; Interim Agapetus Macedonianorum Epiſcopus, cum ſuis fidem amplexus Conſubſtantialis, Sedem Theodoſij capeſsit, om-
C nibus conſentientibus: at Theodoſius reuerſus, ignarus eorum quæ facta fuerant, non recipitur, Socrates. [e]

[b] Præfa. in lib. 4. côm. in Hierem.
[c] epi. apud Aug. 89. et Hieron. ad Auguſt. ep. apud ipſum 26.
[d] l. 48. 49 50. de hær. C. Theod.
[e] li. 7. c. 3.

Synefius ex philoſopho Epiſ. quàm recuſarit Epiſcopatū

Syneſius, patria Cyrenenſis, Alexandriæ diu verſatus, vxorem & filios habens, philoſophusque præſtantiſsimus, à populo Ptolemaidis Epiſcopus poſtulatus, à Clero electus à Theophilo ordinatus eſt; cui tamen omni conatu, & arte vſus, vt illum euitaret, palàm conteſtatus eſſet verbis, & ſcriptis, ſe minimè cœlibem vitam acturum, vt alij ſacerdotes; nec adduci poſſe, vt contra philoſophiæ præſcripta, crederet mundi occaſum fore, Corporum Reſurrectionem, vel ante corpora formari, quàm animas, quæ omnia ſimulatè agebat Syneſius, verbis; vt ſanctus Ambroſius, factis; dum, ne Epiſcopus ordinaretur, ſe adulte-
D rum, & ſanguinarium credi voluit. Qualis autem, & quàm eximius vir euaſerit, argumento ſunt, tum epiſtolæ ab eo, poſt ſacerdotij ſuſceptionem, eleganter, & ornatè compoſitæ, tum liber ille, quem dedicauit Theodoſio, tum aliæ præclaræ illius, quæ extant lucubrationes, ſic Euagr. lib. 1. cap. 15.

Epiſtola Syneſij, in qua de tota ratione vitæ ſuæ agit, eſt in numero epiſtolarum eius 18. Ea autem in qua oſtendit, quàm abhorreret ab Epiſcopatu, numero eſt 11. & 57. & maximè 105. ad Eutropium, & apud Nicephorum [f] recitatur. Hoc autem anno eum creatum Epiſcopum, ex ipſius epiſtola ad Theophilum pro Alexandro colligitur. Ex qua eadem apparet caſus quoſdam maiores, maiori ſedi reſeruari ſolitos, & Epiſcopos, laicorum quoque cauſas tractare ſolere. Profitetur, perquàm difficile eſſe, Eccleſiaſtica & Ciuilia tra-
E ctare. *Non condemno Epiſcopos,* inquit, *qui in rerum negotijs verſantur, &c. admiror eos, qui vtrunque poſſunt, &c.* *[f] li. 14. c. 55*

Chriſti Annus	*Innocentij Papa*	*Honorij & Theodoſij Impp.*		*Theodoſio A. 4.* [m]
411.	10.	17.	4.	*Conſul. ſine Collega.*

ALARICVS Gothorum Rex traijcere exercitum in Siciliam fruſtrà tentans, repentina morte occupatus, apud Coſentiam, in medio Baſentij amnis alueo, cum multis opibus ſepelitur. Cuius audita morte Honorius cùm in proceſſu eſſet, ex equo deſcendens, Deo gratias agit, quòd eſſet inſidiatore manifeſto liberatus. Io. Diaco. [g] falſo Paulus dictus, Sozom. [h] Alaricus moritur.

[g] 14. hiſt. Miſcella.
[h] l. 9. c. 12.

Ataulfus ſororis Alarici maritus, Rex à Gothis electus, Romam venit, & Gallam Placidiam Theodoſij filiam, & Honorij ſororem, quam inuaſione Vrbis ceperat, coniugio ſibi ſociat, apud Forum Cornelij, bono Imperij: nam fœmina acerrimi ingenij, ſubtilibus blãdimentis virum inflexit, vt pacem à Romanis vltrò expeteret, & Honorio fideliter militare vellet Diacon.[a] Oroſ.[b] A

a lib. 13.
b li. 7. c. 40.

Collatio famoſa in Africa.

Spatio 20. circiter anno. ſtudio Epiſcoporũ Catholicorũ numerus Donatiſtarum Epiſc. decreuerit.

Breuiculũ Auguſt.

Acta collationis recens reperta.

Hoc eodem anno celebrata eſt Carthagine in Africa famoſiſſima illa Collatio inter Catholicos, & Donatiſtas, diu expetita, ſæpè tentata, nunquàm autem, reſilientibus illis, effecta conſummata, auctore Marcellino, conuenientibus Epiſcopis centum octoginta ſex, de Catholicis (cùm diuerſis neceſſitatibus domi detenti eſſent, centum viginti, & ſexaginta Sedes vacarent) de Donatiſtis verò centum quinquaginta nouem, cùm anno Domini 394. Bagaijæ in Numidia, aduerſus Maximianiſtas, conueniſſent quadringenti ſex minus, exceptis Maximianiſtis, qui & ipſi Donatiſtæ erant, ſed ab iiſdem ſchiſmate ſeparati, ex quibus apparet, quantum profecerint in Donatiſtarum conuerſione Orthodoxi Epiſcopi, atque præcipuè Auguſtinus, ſed quid, collationis diebus ſingulis actum ſit, ex rebus geſtis, à Notarijs exceptis, ſanctus Auguſtinus ſumma breuitate compendium ſcripſit, quod Breuiculum nominauit. Verùm acta ipſa integra extant, hac ætate reperta, & edita. Cognitor pronunciauit omnium documentorum manifeſtatione à Catholicis Donatiſtas confutatos. B

Quæ collatio etſi perditiſſimis illis Pſeudoepiſcopis, nihil attulit emolumenti, imò diſpendium, cùm ex ea ijdem redditi ſint duriores, certè ex plebe, & ex eis, qui Circumcelliones dicebantur, quàm plurimos ad Eccleſiam reductos, idem S. Auguſtinus ad Gaudentium, poſt collationem, teſtatur. C

c li. 7. c. 24.

Honorius dũ procurat fidei puritatẽ Deus ſubdit illi Tyrannos.

Accendit Legem.

Sed in his illud maximè obſeruandum, quod Oroſius[c] conſiderat; Honorium Imper. ob eximium religionis exemplum, quod hoc anno exhibuit, dum, vallatus licèt, atque vndique obrutus bellis, & à Tyrannis obſeſſus, nihil tamen antiquius habuit, quàm Eccleſiæ Catholicæ conſulere oportunitatibus, & Africam præcipuè ad vnitatem Eccleſiæ reducere laborauit, mirifica, ob id, eſſe beneficia conſecutum, cùm ipſe Deus, eodem fermè tempore, crudeliſsimos Tyrannos Imperij inuaſores, Alaricum, Conſtantinum, Conſtantem, Maximum, Iouinum, Sebaſtianum, Sarum, & alios cum eis ſimul extinxit. Latiùs hæc poſt Oroſium, Sozom.[d] D

d li. 9. c. 13.

[illegible] Hieronymi ad Cteſiph.

Hoc ipſo anno S. Hieronymus, cùm nondum auctoris nomine Pelagiana hæreſis vulgaretur, ſed eius praua dogmata quæſtionum velamentis ſpargerentur, rogatus per epiſtolã à Cteſiphonte, vt quæſtioni reſponderet, quam huius promulgatores hæreſis, de animi impaſsibilitate proponere conſueuerant, poſſe in homine affirmantes, non ipſa tantùm vitia, ſed affectus vitiorum, omnemque radicem peccati, conuelli, vt ne minimum quidem fomitis in eo reliquum eſſet; reſpondit epiſtola quæ extat ad ipſum, in qua etſi nomina taceat Pelagij, atque Cœleſtij, auctores tamen, vnde ipſa hæreſis dimanaret, in medium profert, dum hæc de ſchola Stoicorum deducta fuiſſe demonſtrat, atque primùm introducta per Origenem, Euagrium Ponticum, Rufinum, & alios Origeniſtas Monachos, iudicio Theophili, condemnatos. E

Itẽ Aug. ep. 99.

De pecca. meritis, & remiſſ. & de bap. paruulorum ſcr. Aug. cõtr. Pela.

Sicut autem Cteſiphon, epiſtola, ad illa ſcribenda ipſum Hieronymum excitauit: ita & eiuſdem argumenti, datis, ad Auguſtinum literis, Hilarius, ab ipſo aduerſus eoſdem errores, Syracuſis in Sicilia diuulgatos, reſponderi petijt; epiſtola eſt apud Auguſtinum 98. præſtitit id impigrè Auguſtinus epiſtola num. 99. Quo etiam tempore, aduerſus eoſdem errores, antequàm tamen ad Hilarium reſpondiſſet, eodem argumento tres libros ſcripſit, quorum eſt titulus de peccatorum meritis, & remiſſione, deq; baptiſmo paruulorum, ipſe

enim

A enim in Retract.2.cap.23. eam ſe primam ſcriptionem aduerſus Pelagianos edidiſſe teſtatur, cùm ante hac ſermonibus (vt ait) & collocutionibus res acta eſſet.

Millenariorum hæreſis, per hoc tempus multos habebat ſectatores, Hieronym.[a] detegit Seuerũ, qui eam ſcriptis prodiderit (vt ait) in Dialogo, cui Gallo nomen impoſuit. Quæ hæreſis non diù durauit, cùm vbique ferè eius inſaniæ reijcerentur. [a] *in præfat. ad lib.18. Iſ. & in Ezech.c.36*

Hoc item anno, cùm Syneſius Epiſcopus Ptolemaidis nondum in Epiſcopatu annum exegiſſet, celebrata eſt Synodus ibidem Ptolemaide in Pentapoli Aegypti, cuius quidem cogendi Epiſcoporum conuentus, cauſa illa potiſsimùm interceſsit, quòd Andronicus Pro-B uinciæ Præfectus multa crudelia in ſubditos, atque irreligioſa, & impia aduerſus Eccleſiam perpetraſſet, quibus in Synodo propoſitis, atque probatis, communi omnium ſententia dira excommunicationis pœna mulctatur. Extat ſententia (apud Syneſium epiſt. 58.) in qua poſt recenſita crimina, hæc ſequuntur: *Poſtquàm non amplius admonendus eſt homo, ſed velut inſanabile membrum à nobis reſecandus, vt ne ſocietate, etiam id, quod ſanum eſt ſimul corrumpatur (nã inquinamentum facilè diſtribuitur, & qui tangit ſceleſtum, particeps fit reatus ipſius: oportet autem, & mente & corpore, puros Deo eſſe) Propter hæc Ptolemaidis Eccleſia ad omnes vbique terrarum ſorores ſuas, hæc demandat, Andronico, & ſuis. Tonanti (miniſtro eius impio) & ſuis, nullum templum Dei aperiatur: omnis ſacer cœtus, omne ſacrum templum concluſum ſit, Non eſt Diabolo portio in Paradiſo. Qui* C *etiam ſi clandeſtinè ingreſſus ſit, expellatur. Admoneo igitur, & priuatum quemq; & Principem, vt neque ſub eodem tecto cum ipſis habitet, neq; eadem menſa participet. Sacerdotes autem præcipuè (admoneo ſc.) qui neq; viuentes ipſos alloquantur, neq; mortuos ſimul deducant. Si verò quis velut parua ciuitatis Eccleſiam reprobauit, & excommunicatos ab ipſa receperit, velut neceſſe non ſit pauperi obedire, is ſciat ſe ſcindere Eccleſiam, quam vnam Chriſtus eſſe vult. Talis autem ſiue Leuita eſt, ſiue presbyter, ſiue Epiſcopus, à nobis Andronici ſorte locabitur, & neq; porrigemus ipſi dexteram, neq; vnquàm de eadem menſa, cum ipſo cibum capiemus. Multum autem abeſt, vt in arcano myſterio communionem habituri ſimus cum his, qui cum Andronico, & Tonanti ſortem habere voluerint:* hactenùs verba ſentẽtiæ excommunicationis, ab Epiſcopis in eos prolatæ, inter quos Syneſius principem locum tene-D bat. Quid poſt hæc Andronicus homo arrogans, crudelis in homines, in Eccleſiam contumelioſus, & in ipſum quoque Deum blaſphemus? ſimulac ſenſit, ò rem mirandam, ſe Apoſtolica cenſura in interitum carnis datum Sathanæ, vnde lethale vulnus accepit, inde quoque expetijt medicinam, redditur fera beſtia cicuris, lambit veſtigia domini ſui, tamque feſtinè, vt datas præueniens literas, conuenerit Epiſcopos, qui pro ſe peterent veniam à Syneſio. Qui cùm noſſet hominem, timeretque ne hæc foris tantùm, ſpecie tenus, præ ſe ferret, inflictam non antè relaxauit pœnam, quam ipſe plenè ſatisfacturum polliceretur, inter alia autem, quod maximum omnium æſtimari debet, eum à Tribunali depoſuit, in quo in Deũ & homines multa peccauerat. Quanta hæc auctoritas Epiſcoporum, vt malè iudicãtes Præ-E ſides ceſſare imperet? epiſtola perbreui ad Theophilum.

Grauiſſima excõmuni. ſententia in Andronicum, Præfectũ iniquum.

Andronicus reſipiſcẽs veniã petit.

Apparuit ex hoc quidem iudicio, Epiſcoporum iuris fuiſſe præſidere præſidibus, & perperàm ab eis facta corripere, Eccleſiaſtica auctoritate, ex impetita ſibi à Deo omnium Domino, poteſtate. Exemplo verò pœnitentiæ Andronici colligitur, quo ſtatu, & loco habendi, & quàm longè, poſt Andronicum ſtatuendi, qui anathematis ſententiam ob patrata ſcelera ab Epiſcopis ad ſalutem percuſsi; negligunt illam, atque contemnunt. Legendæ hac ipſa de re Syneſij epiſtolæ 72. & 79.

Quãta auctor. Epiſcoporũ in iniquos præſides.

Admirabile quiddam narrat Sophronius ex Leontio,[b] quod contigit Syneſio. Adduxerat is ad fidem Euagrium quendam philoſophum, qui ſæpiùs cùm audiſſet centuplicata, quæ erogarentur, in regeneratione, cum æterna vita, à Chriſto eſſe reddenda, Syneſio Epiſcopo dedit auri tria centenaria in vſus pauperum, dicens: Accipe aurum iſtud, & diſtribue

[b] *Prato ſpirit. ca.195.*

Admirab. factum.

 illud

quo probatur retributio centupla. illud pauperibus,& fac mihi cautionem manu tua, quòd Chriſtus ipſum mihi reddet in futuro ſæculo: poſt aliquot autem annos proximus morti, mandauit filijs ſe vt ſepelirent, cum chirographo illo in manu, tertia autem die poſt ſepulturam apparuit Epiſcopo Syneſio nocte quieſcenti, dicens: *Veni ad ſepulchrum vbi iaceo,& accipe chirographum tuũ,accepi enim debitum,& ſatiſfactum mihi eſt*:aperto autem ſepulchro, & accepto ex eius manibus chirographo inuenit in eo nouiter,manu philoſophi ſubſcriptum ita: *Ego Euagrius philoſophus tibi ſanctiſſimo Domino Syneſio Epiſcopo ſalutem. Accepi debitum in his literis, manu tua conſcriptum, ſatiſfactumq; mihi eſt, & nullum contra te habeo ius propter aurum,quod dedi tibi,& per te Chriſto Deo, & Saluatori noſtro.* Hæc Sophronius. A

Ex his,& alijs exemplis apparet Deum non deſpexiſſe philoſophos, qui verè philoſophi eſſent;& ſtudioſi ſapientiæ,& veritatis,ſed cœleſti deſuper lumine, quo fidei ſacramenta perciperent,illuſtraſſe. Quale quiddam narrat Auguſt. [a] de Gennadio Medico, amico ſuo,& in eleẽmoſynis feruentiſsimo, qui cùm aliquando dubitaret, an vlla eſſet vita poſt mortem diuiuitùs in ſomnis omnis illi dubitatio illa,mirabili quodam modo ablata eſt. B

a epiſt.100 Philoſophus ambigens de vita poſt mortẽ,diuinitùs edocetur.

Annalium porrò auctor ſimile quiddam narratum ſibi ab homine fidei integerrimæ, refert,de Michaële Mercato ſeniore, cui magna intercedebat cum Marſilio Ficino conſuetudo,ſtudiorum ſimilitudine parta,erat enim vterq; Platonis perſtudioſus. Accidit autem aliquando,aiebat, vt ex more,quidnam poſt obitum ſuperſit homini, ex eiuſdem Platonis ſententia, ſed non ſine tamen trepidatione deducerent, quæ labantia Chriſtianæ fidei ſacramentis ſuffulcienda eſſent, eo enim argumẽto extat eiuſdem Marſilij ad ipſum Michaëlem Mercatum erudita quidem epiſtola, de animi immortalitate, quam diſputationem eo concluſerunt Corollario, vt iunctis ſimul dexteris pacti fuerint, vter eorum ex hac vita prior decederet,(ſi liceret)alterum de alterius vitæ ſtatu redderet certiorem. Interlapſo autem haud breui temporis ſpatio, euenit vt cum ſummo mane idem Michael in philoſophicis ſpeculationibus vigilaret,ex inopinato ſtrepitum velociter currentis equi, eiuſdemque ad oſtium domus curſum ſiſtentis,audiret,vocemque ſimul Marſilij clamantis,O Michael, Michael,vera,vera ſunt illa. Ad vocem amici Michael admiratus,aſſurgens, feneſtramque aperiens,quem audierat, vidit poſt terga ad curſum iterum acto equo candido,cãdidatum; proſecutus eſt eum voce, Marſilium, Marſilium inuocans, proſecutus & oculis, ſed ab eis euanuit,quem poſt intellexit eadem hora eſſe defunctum, ex quo Michael tempore,dimiſſis philoſophicis diſciplinis,ſe totum Chriſtianæ philoſophiæ addixit. C D

Viſũ præclarum de animę immortalitate.

Syneſij lucubrationes quas ante Epiſcopatum elaborauit,Suidas cõmemorat ad Grammaticam,& Philoſophiam ſpectantes,& alia plura,quæ non extant; aliàs ipſemet ſe ſcripſiſſe teſtatur. [b]

b epiſt.154 & 157.

Quamdiù ſederit,ignoratur,illi in Epiſcopatu ſucceſſit Euoptius frater, ad quem Euoptium,virum pereruditum, extat ſcriptio illa ſancti Cyrilli contra reprehenſiones Theodoreti. E

Hoc item anno defuncto Alexandro Antiocheno Epiſcopo,cùm ſediſſet annos fermè quatuor, ſubrogatur Theodotus (ex epiſtola Attici ad Cyrillum Epiſcopum Alexandrinum,data anno ſequenti)in qua de ipſo Theodoto iam Epiſcopo Antiocheno fit mentio, de quo Theodoto,Theodoretus [c],S.Alexandro vita defuncto, Theodotus cõtinentiæ velut Margarita,Eccleſiæ Præſulatum obtinuit, vir manſuetudine inſignis,& accurata vitæ inſtitutione egregiè exornatus,qui ſectam Apollinarianã oratam,vt ſe cum reliquo Chriſti grege iungeret,cæteris Eccleſijs omnibus aggregauit.

c l.5.cap.37.

A

Chriſti Annus	*Innocentij Papa*	*Honorij & Theodoſij Impp.*		*A A. duobus.*
412.	11.	18.	5.	*Honorio 9.*[m] } *Coſſ.* *Theodoſio 5.*[m]

HONORIVS religioſè, pro more, Donatiſtas illos obſtinatos, qui etiam poſt euictam in proxima Collatione à Catholicis cauſam, adhuc in Schiſmate pertinaciter remanerent, diuerſis pœnis, dato Reſcripto, multauit; atque primùm Eccleſias, ac cætera earum bona illis indulgentia Principis, anno ſuperiori, ante collationem, ad demulcendum B Epiſcoporum animos, reddita, Catholicis reſtituenda eſſe præcepit: laicos inſuper pecuniarijs pœnis pro conditione cuiuſque puniuit: clericis verò exilium irrogauit, illiſque legata, Catholicæ Eccleſiæ deberi præcepit [a].

Donatiſtæ, qui pòſt Collationem, proterui, ad Eccleſiam redire renuerant, his pœnis maiori obſtinatione obduruerunt, & crudeliori furore ſæuierunt, quorum aliquos cædis conuictos, rogat Auguſtinus Marcellinum ipſum Cognitorem, ne vita priuet [b]. quam lenitatem putabat multùm profecturam Eccleſiæ. *Si non audis, inquit, amicum petentem, audi Epiſcopum conſulentem; quamuis, quoniam Chriſtiano loquor, maximè in tali cauſa, non arroganter dixerim, audire conuenit te Epiſcopum iubentem.* Vides Epiſcoporum eſſe, Præfectis, quæ pia, quę ſancta, & Chriſtianæ legi ſunt conſentanea, imperare? Sed & illud à Marcellino S. Auguſtinus exegit, vt confecta Acta publica, de Donatiſtarum confeſſis criminibus, & criminoſis conuicijs, publicè exponerentur, ad ipſorum omnium ignominiam [c]. & cùm efferati Donatiſtæ pergerent ſæuire, Auguſtinus non deſijt pro eiſdem interpellare, ad Proconſulem enim ſcripſit, rogans, vt à gladio abſtineret [d].

Quod idem, cùm alij quoque Epiſcopi facerent, Macedonius, & ipſe Iudex, ius gladij habens, eundem Auguſtinum literis interpellauit (apud Auguſt. 53.) & Auguſtinus disertè reſpondit, num. eſt 54.

Vt quid autem eſſet in cauſa Donatiſtarum, ſemper recens dimanaret in eorum aures, D cœpta ſunt acta illa legi publicè per Quadrageſimam in nonnullis Eccleſijs. Qua de re Auguſtinus (de Geſtis cum Emerito) Præſentibus vobis fratrem, & coepiſcopum meum Deuterium obſtringo, vt quemadmodùm fit apud Carthaginem, apud Tagaſtam, apud Conſtantinam, apud Hipponem, apud omnes diligentes Eccleſias, ſic etiam deinceps facere non pigreſcat, vt annis omnibus per ieiuniorum dies, id eſt Quadrageſima, ante Paſcha, quando vobis, maximè ieiunantibus, plus vacat audire eadem geſta Collationis, per annos ſingulos vniuerſa, à capite in finem, ex ordine recitentur. Quod quo commodius fieret, Collationē in epitomen redegit, quam Breuiculum nominauit [e].

CONCILIVM CIRTAE in Numidia menſe Iunij ea de cauſa celebratur, quod Do- E natiſtæ Collatione victi, & confutati, atrocius graſſati eſſent, & verbis, ac ſcriptis, plura mendacia ſparſiſſent, corruptum à noſtris fuiſſe iudicem, &c. vt quomodo illis occurrendum eſſet, in commune conſulerent. Communi ſententia decretum, vt Synodalis epiſtola ad laicos Donatiſtas ſcriberetur. Poſteà verò elucubrauit eadem ex cauſa S. Auguſtinus Cómentarium, ad eoſdem laicos Donatiſtas, pòſt Collationem inſcriptum.

Ad id pergens Concilium Auguſtinus, Tuburſico tranſiens, diſputationem habuit cum Fortunio Donatiſtarum Epiſcopo. Quid ea actum ſit, indicat ipſe epiſt. 163. in qua, & contra Creſcon. 3. cap. 34. duobus potiſsimùm argumentis coarguit Concilium Sardicenſe ab aduerſario citatum, non fuiſſe Catholicum (quoddam ſcilicet Arianum, per fraudem Sardicenſe vocatum, nam Catholici Sardicenſis non videtur notitiam habuiſſe Auguſtinus)

a *L. 52. de her. C. Th. 3. Kal. Feb. Rauennæ.*
b *epiſt. 169*
Auctoritas epiſcopalis.
c *epiſt. 158.*
d *epiſt. 127 & 138. & 160.*
Acta victoriæ Cathol. cõtra Donatiſt. lecta ſingul. annis per Quadrageſimam.
e *Retract. 2. c. 39.*
Aug. Cõmen. poſt Collationem inſcriptus.

Quanti factus ab Auguſt. Roman. epiſcopus.

primò, quod in eo Iulius Romanus Epiſcopus legeretur eſſe damnatus. Secundò, quòd lite- A
ræ Synodales ab eo datæ legerentur ſcriptæ ad Epiſcopum Carthaginenſem, non autem (vt
moris erat) ad Roman. Pontif. quibus intelligas, malè audiſſe apud antiquos, quidquid con-
tra Rom. Pontificem dictum, factum, editumve legeretur, ſed quo loco habitus, & quantæ
æſtimationis eſſe deberet ipſe Romanæ eccleſiæ Pontifex, idem S. Auguſtinus ad eoſdem,
ad quos ſcripſit, dictam de Collatione cum Fortunio epiſtolam, Epiſcopos, cum eodem ar-
gumento, de cauſa nimirùm Donatiſtarum, literas dedit, hæc habet inter alia: *Cùm* (inquit
de Cæciliano) *ſe videret, & Rom. Eccleſia, in qua ſemper Apoſtolica Cathedra viguit principatus, &*
cateris terris, vnde ad ipſam Africam venit, per communicatorias literas eſſe coniunctum, &c. arguens
ob id Catholicum Cæcilianum eſſe cognitum, & probatum, quòd Romano Pont. commu- B
nicatorijs literis eſſet coniunctus.

Priuatim autem S. Auguſtinus Breuiculum ſcripſit, ſed ante dictam epiſtolam datam
ad Marcellinum 188. in qua mentio habetur de epiſtola ad laicos Donatiſtas, necnon de
Breuiculo, poſteà verò elucubrauit, eadem ex cauſa; ad eoſdem laicos Donatiſtas, poſt
Collationem inſcriptum, Quæ omnia ſimul, atque abſoluiſſet, ſe ſcripſiſſe dictam ad

1. & 3. Auguſt. epiſt. primum locum inter epiſt. ob dignit. argumēti meruerūt.

Marcellinum epiſtolam, Auguſtinus ipſe teſtatur; ſed & ſubdit ſe tunc duas epiſtolas de-
diſſe, alteram ad ipſum Marcellinum, ad Voluſianum verò alteram, extant ambæ 1, & 3. nu-
mero, quæ pro dignitate argumenti primum locum inter quamplurimas alias Auguſtini e-
piſtolas meruerunt. C

Voluſianus Romanus, primæ nobilitatis, Gentilis, & Philoſophus, ſed Magis addi-
ctus, agebat Carthagine. Mater Chriſtiana fœmina pia, & religioſa, filij ſalutem ſitiens,
Marcellinum proficiſcentem in Africam plurimùm ſolicitârat. vt per Auguſtinum, cuius
excellens doctrinæ ſama erat, ad Chriſtum adducere laboraret. Prouocat igitur eū Auguſti-
nus, & hortatur, vt diuinas Scripturas legat, & ſi quid illi oboriatur quæſtionis, ad ſe ſcri-

a epiſt. 1. b epiſt. 2. c epiſt. 3. d epiſt. 4.

bat [a], quibus acceptis literis Voluſianus, ex alterius perſona, quæ in fide Chriſtiana ſi-
bi viderentur abſurda, declarat, eaque ſoluenda proponit [b]. Reſcribit Auguſtinus [c] epi-
ſtol. quæ eſt tertia, ex qua ipſum Voluſianum vehementer Auguſtinum eſſe admiratum,
Marcellinus [d] teſtatus eſt. Expetijt rurſus Marcellinus à S. Auguſtino, vt illi quoq; obiectio D
ni reſponderet: Cur ſub Chriſtianis Principibus tot tantaque mala inuaſerint Romanum
Imperium, præſtitit hoc diſertiſsimè Auguſtinus egregio illo Commentario de Ciuita-
te Dei.

Lib. de qq. quinque ad Honoratum.

Hoc ipſo tempore habebat in manibus librum ad Honoratum de quæſtionib⁹ quibuſ-
dam quinque, epiſt. 120. ad Honoratum, imò (vt ait in fine ipſius) prolixus liber. Vna erat de
illis quinque quæſtionibus, ſpectans ad hæreſim Pelagianam; De gratia noui teſtamenti.
Carthaginem enim huiuſmodi quæſtiones per Cœleſtium primarium Pelagij diſcipulum,
ſunt allatæ, hoc ipſo anno, atque pugnaciter defenſæ.

e Cōtra Pelag. lib. 2. in prin.

Pelagiana hæreſis Romæ primùm in Iouiniano damnata. Hierony. & Proſper [e], pòſt E
Concilio Carthaginenſi, hoc anno rurſum cum Cœleſtio, damnata, ex verbis Concilij Car
thag. anno Domini 416. celebrati, quæ recitantur ab Auguſt. epiſt. 90. Actorum illius Con-
cilij non extat niſi fragmentum apud Auguſtinum, de peccato originali contra Pelag. lib. 2.
cap. 2. & 3. in quo fragmento proditur Rufinus à Cœleſtio primus auctor huius hæreſis. *Ego*
audiui, inquit, *illum dicentem, Quòd tradux peccati non ſit.*

Cœleſtius damnatus, appellat Innocentium Rom. Pontif. per id cauens, ne iudicio illo
ſtringeretur, ſed appellationem minimè eſt proſecutus.

f Proſp. de Ingratis. L. 53. de hær. C. Th.

Iouinianus hæreſiarcha, licèt ſæpè reiectus, permanſit tamē in Italia vſq; ad hæc tempo
ra, magno Eccleſię detrimēto, quo tēpore ab Imp. Honorio relegat⁹ eſt in Inſulam Boam [f],

A ex quo nunquam amplius auditus eſt, de cuius obitu Gennad. de Vir. Illuſtr. ca. 53. ex Paulo presbytero ait, inter luxurioſas epulas animam eructaſſe.

Honorius Imp. hæreticos Africæ grauiſsimis affecit pœnis [a] 8. Kalend. Septembr. Honorio 9. & Theodoſio 5. Coſs. ſic enim corrigendum eſt.

Adiecit Reſcripta pro rebus, & perſonis eccleſiaſticis, ne ſcilicet bona eccleſiaſtica diuerſis alijs, præter canonicam penſionem teneantur obligata muneribus, neve clerici apud alios Iudices, quàm Epiſcopos, iudicio poſtulentur.[b]

Porrò non clericos modò, ſed & laicos, & Magiſtratu fungentes, ſi quid in Deum peccaſſent, vel iura eccleſiaſtica violaſſent, Epiſcopi iudicabant, quorum iudicium tanti ponB deris æſtimabant, vt licèt iniuſtam excommunicationis ſententiam eos aliquando ſubire contigiſſet, haud tamen contemnendam putarent, ſed ad alios, talia paſsi, Epiſcopos recurrerent, agentes ſupplicibus votis, vt iniuſtè lata ſententia, ab eo, qui eam tulerat, ſcinderetur.

Obſeruandus mos eſt huius temporis iudiciorum. Cùm enim quis accuſatus eſſet, nec planè reus conuinceretur, vt damnari poſſet, nec innocens, vt abſolui: conſueuêre huiuſmodi tum reum, tum actorem, per iuramentum purgandos, ad ſepulchra SS. Martyrum mittere, illorum præſertim, quorum virtus in miraculorum editione omnibus nota eſſet, ſic Auguſtinus Bonifacium presbyterum, & eius accuſatorem ad S. Felicis corpus Nolam C dimiſit [c]. Mediolani quoque eam viguiſſe conſuetudinem iurandi ſuper loculum SS. Martyrum, idem Auguſtinus eadem epiſtola teſtis eſt. Fuiſſe Romæ eandem etiam conſuetudinem, & perduraſſe adhuc temporibus D. Gregorij Papæ ipſe fidem facit, hom. 32. in Euangelia. Ad extincta namque, inquit, eorum corpora, (Proceſsi, & Martiniani) viuentes ægri veniunt, & ſanantur, periuri veniunt, & à Dæmonio vexantur, Dæmoniaci veniunt, & liberantur. S. Gregorius quoque Turon.[d] idem affirmat, exemplum de S. Pancratio Romæ in periuros acerrimo vltore.

Gothi ab Italia penitus recedentes ſub Ataulpho Rege Gallias inuadunt.

Deplorat Saluianus hoc tempore, octo libris, de recto iudicio & prouidentia Dei inunD dationem omnium enormium vitiorum in Eccleſiam, quę tantam calamitatum inundationem prouocârit. qui breuiter definit, longè præſtantioribus moribus enituiſſe his temporibus barbaros, quàm Romanos, & in primis libro 5. proſequitur vitia Gallorum, & in his ſuorum præcipuè Aquitanorum, in quos primò barbaricus furor irrupit. Eaſdem ſuæ Aquitaniæ calamitates deplorat S. Proſper lib. de Prouidentia Dei:

> *Heu*, inquit, *cæde decenni*
> *VVandalicis gladijs ſternitur & Geticis.*
> *Non Caſtella petris, non oppida montibus altis*
> E *Impoſita, aut Vrbes amnibus æquoreis,*
> *Barbarici ſuperare dolos, atque arma furoris*
> *Eualuere omnes: vltima pertulimus.*

Alius quidam nobiliſsimus Aquitanus, Paulinus nomine (in carmine Euchariſtico falsò inſcripto Paulino Nolano) priuatas ſuas proſecutus eſt calamitates, dum incenſa patria, ex ditiſsimo, euaſit pauperrimus, neceſſarijs egens, & profugus, cum ſuis conceſsit Vaſatas.

His Coſs. inquit Proſper, Heros vir ſanctus, & beati Martini diſcipulus, cùm Arelatenſi oppido Epiſcopus præſideret, à populo ipſius Ciuitatis inſons, & nullis inſimulationibus obnoxius, pulſus eſt, inque eius locum Patroclus ordinatur, amicus & familiaris

Conſtan-

[a] *L. 56. de hær. C. Th. de eccleſiæ immunit.*

[b] *L. 40. et 41. de ep. et cler. C. Th.*

Epiſcopi laicos iudicabãt, quorũ ſententia quãuis iniuſta ad alios epiſcopos deferebatur, non ipſi illam ſpernebant.

Mos iudiciorũ per iuramentum ad ſepulchra SS. MM.

[c] *epiſt. 187.*

Miracula ad reliquias MM per hoc tẽpus.

[d] *de glor. Mart. c. 38.*

Proſper & Caſsiod. in Chron.

Barbari Romanis morati magis Saluiano.

Heros Arelatenſis epiſcopus pellitur, Patroclus ſufficitur

Conſtantij Magiſtri Militum, cuius per ipſum, gratia quærebatur. Eaque res inter Epiſcopos regionis illius magnarum diſcordiarum cauſa fuit. A

Theophilus Alexandrinus Epiſcopus, vigeſimo ſeptimo ſuæ ſedis anno migrat è vita. De eius tranſitu Ioan. Damaſcenus de Imaginibus, libro 3. circa finem, ex Iſidoro Diacono refert, quod cùm ob illud peccatum, quòd non paſſus ſit nomen Chryſoſtomi in Eccleſia recitari, non poſſet animam emittere, adorata Chryſoſtomi imagine, quæ ei fuit allata, eam emiſiſſe. Et apud Vit. P P. de compunctione legitur: Sanctæ memoriæ Theophilus Archiepiſcopus, cùm moriturus eſſet, dixit: *Beatus es Abba Arſeni, quia ſemper hanc horam ante oculos habuiſti.*

Origenes damnatus à Theophilo, & præceſſoribus. Scripſit aduerſus Origenem vnum & grande volumen, in quo omnia penè eius dicta, & ipſum pariter damnat, ſimiliter docens, non à ſe eum primum, ſed ab antiquis patribus, & maximè Heracla fuiſſe, & à presbyterio eiectum, & de Eccleſia pulſum, & de ciuitate fugatum. Anthropomorphitas quoque confutauit. De Paſchali etiam recurſu librum Theodoſio obtulit [a]. ſcripſit præterea de ſacris myſterijs, vel de ſacris ſupellectilibus Eccleſiæ Dei, quem quidem librum, eo ipſo petente, S. Hieronymus in latinum tranſtulit. eum denique Eccleſiæ vtiliſſimum fuiſſe, intelligi poteſt ex fragmento epiſtolæ S. Hieronymi ad ipſum Theophilum datæ, quod in Collectione veteri diuerſorum auctorum, quæ Hæreſeologia inſcribitur, legitur. B

a Gennad. de vir. ill. cap. 10.

Scripſiſſe fertur librum de Hæreſibus in Epiphanium: meminit Trithemius de vir. ill. Extant complures ipſius eccleſiaſtici canones tom. 1. Bibl. SS. PP. & tres Paſchales epiſtolę à S. Hieronymo latinitati redditæ (cùm alioqui ſingulis annis, ſingulas dare ſoleret, vt cõſtat ex epiſtola Syneſij ad ipſum Theophilum, quæ num. eſt 9.) qui abſtinuit ab earum verſione, poſtquam Theophilus Rom. Pont. de reſtituendo in Diptycha Ioan. Chryſoſtomi nomine, obniti cœpit. C

Cùm conſtitiſſet emendaſſe in obitu, quod viuens pertinax deliquiſſet, recepta eſt poſt mortem eius memoria in Eccleſia Catholica cum honore. etenim S. Leo Papa epiſt. 64. ad Marcianum Imperatorem: *Sancta memoria Theophilus*, inquit, *Alexandrinæ Eccleſiæ Epiſcopus, &c.* Idemque in epiſt. (52.) ad Epiſcopos Galliarum hæc de Eccleſia Alexandrina: *Poſteà*, inquit, *recentioribus à noſtra ætate, temporibus, Athanaſium, Theophilum, & proximè Cyrillum probatiſſimos Præſules habuit.* D

Cyrillus Theophili fratris filius, triduo à Patrui obitu, Epiſcopus ſubrogatur, qui ſtatim Eccleſiam illam ab omnibus hæreſibus repurgandam animum adiecit, & primùm omnium Nouatianos, qui Alexandriæ hactenùs tolerati fuerant, ab ipſorum Eccleſijs expulit. Socrates [b].

b li. 7. c. 7.

Atticus Epiſcopus Conſtantinopolitanus vi quadam adactus, obtemperans Imperatori id cupienti, & populo expectanti: nomen S. Ioan. Chryſoſtomi refert in Diptycha: & ad ad idem, pacis cauſa, & vt euitentur ſcandala, Cyrillum perducere ſtudet. epiſtola extat apud Nicephorum [c]. At Cyrillus epiſtola acerrima, & amaritudinis plena, quaſi zelans pro obſeruatione, & reuerentia canonum eccleſiaſticorum, contra nititur, & rogat, vt nomen Chryſoſtomi ex Epiſcoporum nomenclatura eximat, vt qui exautoratus ſit mortuus, extat & ipſa apud Nicephorum [d], in qua obſeruandum eſt, quantumuis infenſiſſimo animo eſſet in Chryſoſtomum, haud tamen, præ reuerentia, auſum eſſe apertè quidquam loqui aduerſus Innocentium Rom. Pontif. præcipuum auctorem reſtitutionis nominis Chryſoſtomi, & in renitentes vltorem. E

c lib. 14. c. 26.

d 14. c. 27.

At demùm Cyril. qui non ex inuidia & malitia peccabat, ſed zelo, non tamẽ ſecundùm ſcientiam, motus, tum literis Iſidori Peluſiotæ hortantis [e], tum diuina viſione commo-

e li. 1. epiſt. 370. & apud Niceph. 14.

nitus,

A nitus,[a] vt eſt apud Nicephorum;[b] memoriæ Ioan. Chryſoſt. eſt reconciliatus, & coacto Concilio, Ioannis nomen ſimul, & ipſe, & reliqui magnarum ſedium Antiſtites in ſacro albo repoſuerunt.

a 53. b l.14.c.28

Chriſti Annus	*Innocentij Papa*	*Honorij & Theodoſij Impp.*		
413.	12.	19.	6.	*Lucio Conſ.* nam Heracliani nomen vt Tyranni expunctum fuit ex Faſtis. Proſp. Oroſ.

B HERACLIANVS Africæ Comes Conſul appellatus, & Tyrannus effectus, aliquamdiu Africana annona, extra ordinem, retenta, ipſe tandem cum immenſa, certè temporibus noſtris ſatis incredibili claſſe nauium Romam contendit: nam habuiſſe tunc ter mille & ſeptingentas naues dicitur, quem numerum ne apud Xerxem quidem, præclarum illum Perſarum Regem, nec apud Alexandrum Magnum, vel quemquam alium Regem fuiſſe, hiſtoriæ ferunt. Is ſimul, vt agmine militum ad Vrbem pergens, littore egreſſus, occurſu Marini territus, & in fugam verſus, arrepta naui, ſolus Carthaginem redijt, atque ibi continuò militari manu interfectus eſt. Sabinus gener eius, Conſtantinopolim fugit, vnde poſt aliquantum temporis retractus, exilioque damnatus eſt. Oroſ.[c] C verumtamen Heracliani interitum contigiſſe anno ſequenti, Marcellinus tradit in Chronicis.

Heracliani Tyrãni immenſa claſſis ad Vrbẽ delata, ad nihilũ recidit.

Honorij Reſcripta in Heraclianum extant[d]: *Heracliani vocabulum nec priuatim, nec publicè vlla memoria teneat, &c.*

c l.7.c.42 d l.21.de pœn. C.Th. & l.13.de infirm. his, quæ ſub Tyran.

Marinus Dux exercitus traijciens in Africam, perduelles Imperij perſecuturus, Marcellinum illum Tribunum, & Notarium, Cognitorem miſſum, & ſequeſtrem conciliationis inter Donatiſtas, & Catholicos, virum eruditione ſpectatum, & pietate inſignem, proditione Donatiſtarum, calumniam paſſum, ſtuduiſſe parti Heraclianæ, occidi iuſſit. Marcellinus, (ait Hieronymus[e]) ſub inuidia Tyrannidis Heraclianæ, ab hæreticis, innocens cęſus eſt. ob id igitur titulo martyrij inſignis in Eccleſia celebratur 8. Id. April. de quo & O- D roſius, Marcellinum, Marinus Comes, apud Carthagin. incertum eſt zelo ſtimulatus, an auro corruptus, occidit. Qui continuò reuocatus ex Africa, factusque priuatus, vel ad pœnam, vel ad pœnitentiam, conſcientiæ ſuæ dimiſſus eſt. Putauerunt Donatiſtæ, vnà cum Marcellino ſe extinguere poſſe, quæ, ipſo præſente, confecta fuerant aduerſus eos, publica Acta. de quibus Honorius anno ſequenti: *Notione & ſolicitudine Marcellini ſpectabilis viri contra Donatiſtas geſta ſunt ea, quæ tranſlata in publica monumenta habere volumus perpetuam firmitatem, neq; enim morte cognitoris, debet perire publica fides*[f].

Marcellinꝰ vir egregius, fraude Donatiſt. occiſꝰ vt martyr colitur. e 3.contra Pelag. f L. 53. de \[…\]ūar. C.Th.

Hoc anno ſcripſit Hieronymus ad Demetriadem, cuius egregium factum (cum oppi- E gnerata iam ſponſo, & inopinato, cum habitu mutans vitæ ſtatum, monaſtico habitu, profeſſa eſt vitam Monaſticam, omnium Romanarum fœminarum nobiliſsima, & opulentiſſima) à clariſsimis Gallicanis fœminis, fugientibus barbaros, & ad Africam delatis, vbi illa erat, acceperat, epiſt. eſt 8. Virginitatem profeſſa domi Demetrias, ſolemni ritu palàm poſteà; in Eccleſia, ex præſcripto, eccleſiaſtico more, perfecit. de quibus ritibus, & cæremonijs, eadem ipſe epiſtola Hieron. Auctor tanti boni, poſt Deum, Auguſtinus, qui de ſancta Virginitate cum illa ſermonem habuit, fortè ante annum, cum occaſione publicæ illius Collationis, Carthaginem ſe contulit: legenda eſt eius epiſtola 143. & illa altera 179. in cuius fine, *Velationis Apophoretum gratiſſimè accepimus*, ait.

Demetrias nobiliſ. & opulentiſs. Rom. Monachã induit.

Sanctus quoque Proſp. iam eximio celebrauit elogio, in epiſt. apud S. Ambroſium 84.

Celebratur ab Auguſt. Proſpero.

Pelagius lib. mittit ad Demetriadem hæreticũ, confutat illum S. Auguſt.

quam eius agnouit eſſe venerab. Beda, dum videt in ea, aduerſaria Pelagij aſſertionibus, eũ A
ſtabilire doctrinã, cuius eſt exordium: *Cùm ſplendidiſſimæ ſanctimoniæ tuæ propoſitum, &c.* vt etiam alteram agnouerat eſſe Pelagij præfat. in Cantica.

Pelagius item nouæ Chriſti ſponſæ, quaſi ſponſale munus, epiſtolam paræneticam, ſeu librum potiùs, miſit, quæ inter opera Hieronymi, & Auguſtini diu verſata, vt ipſorum; demùm cognita hæretici eſſe, in angulum, quaſi quiſquiliæ, & ſordes, eſt reiecta. Tacuit ille aſturè ſuum nomen, ſed per aliam ab eo ſcriptam epiſtolam, in qua tum ſuum, tum Iulianæ matris expreſſerit, cognita eſt ipſius eſſe. At Auguſtinus zelo commotus, ne illius erroribus inficerentur, ſparſas in eo Pelagij libro hæreſes confutauit, epiſtola 143. ad Iulianam; & poſteà etiam libro aduerſus Pelagium & Cœleſtium de gratia Chriſti. Quàm B
autem ſtudioſa eſſet domus Iulianæ tota Catholicæ doctrinæ, indicat ipſa epiſtola apud

De orãdo Deo, & de Bono Viduitatis ſcribit Auguſtinus.

Auguſtinum 143. Poſt hæc S. Proba à S. Auguſtino librum de orando Deo, petens, impetrauit, & Iulianæ de bono Viduitatis, in cuius fine meminit, de alijs duobus libris, ad Probam, & Demetriadem datis. Ad eandem Demetriadem, eadem de cauſa, vt præmuniret eam aduerſus errores Pelagij, breuem ſcripſit epiſtolam Innocentius Roman. Pontifex inter epiſtolas Pont. Rom. 11. ad cuius fidem tenendam hortatus eſt eam, Hieronymus epiſt. illa 8.

Pelag. hæreſis hoc anno innoteſcit.

Quod hoc anno Pelagius, qui hactenus per Cœleſtium hæreſim aggreſſus fuerat, promulgare, iam quid ſentiret, vulgata ea ad Demetriadem epiſtola, penitus innotuerit: inde C
accidit, vt ſub anni huius Lucio Conſule, S. Proſper in Chron. tradat, Pelagij hæreſim hoc anno innotuiſſe, quam tamen in Cœleſtio ſcimus Carthagine fuiſſe damnatam.

De Burgũdionibus.

Burgundiones, Galliæ partem, Rheno proximam, occupant. Proſper, Caſſiod. Quando hi Chriſtianitatem ſuſceperint, auctores variant. Oroſius ſub Honorio, Socrates ſub Valentiniano tertij ſucceſſore ponit, ſed præſtat audire Oroſium, qui ſub Honorio ſcripſit bellicoſiſsimos eos fuiſſe, & multitudine, ac viribus præſtitiſſe ſcribit Ammianus libro 18.

Theodoſius in Oriente Eunomianos, ſæpè damnatos, nouo Reſcripto exagitauit, ſimulque Anabaptiſtas vltimo ſupplicio afficiendos, & Nouatianorum ſectam, qui non cum D
alijs, ſecundùm Eccleſiam Catholicam Paſcha celebrandum ſuſcepiſſent, Protopaſchitas dictos, proſcriptione, & deportatione damnauit.[a]

Vndique expulſi Nouatiani, hactenùs tolerati, diuino quoque iudicio oſtenſi ſunt; eſſe repulſi, miraculo illo, quod deſcribit ſanctus Paulinus in carmine ad Cytherium, vbi agit de Martiniano naufrago, vecto naue Nouatiani hominis, cùm ipſa nauis abſque aliqua maris tempeſtate, ſoluta compagibus ebibens vndam, deglutitur à mari, Nouatianis omnibus, atque cæteris infidelibus pereuntibus: Catholicis fidelibus tantùm ſaluis epiſtola, num. 42.

[a] *l. 6. ne ſanct. Bapt. iter. C. Th. & Inſt. & l. 7.*

E

Chriſti Annus.	*Innocentij Papa*	*Honorij & Theodoſij Impp.*		*Conſtantio, & Conſtante, Patre & Filio.* Coſſ.
414.	13.	20.	7.	

Attalus Tyrannus, Gothorum conſilio Tyrannidem reſumit in Gallijs. Proſp. Quos Gothos ex ſocijs & auxiliarijs, hoſtes factos, Conſtantius Comes Narbona expellit, atque abire in Hiſpaniam cogit. Oroſ.[b] De quorum Rege Ataulpho, idem. Cumque ait, paci petendæ, atque offerendæ ſtudioſiſsimè inſiſteret. apud Barcinonem, Hiſpaniæ Vrbem, dolo duorum (vt fertur) cum ſex natis occiſus eſt. quod anno ſequenti accidiſſe

[b] *li. 2. c. 43*

A diſſe Proſp. affirmat, Vetus inſcriptio apud Barcinonem. Morales in Chron.

Dum Honorius pro religione certans, in Africa, expugnat hæreticos, Romanus exercitus in Gallijs ſuperat barbaros, ſancit Acta ſub Marcellino, Reſcripto, quod ſupra, alia occaſione poſitum eſt, & alio Reſcripto, grauiſsimis pœnis multat Epiſcopos, Clericos, Laicos, Donatiſtas, miſſo ad legis executionem in Africam Dulcitio, Tribuno, & Notario, vt teſtatur S. Auguſtinus [a].

Promulgata Honorij lege in Africa, in Concilium ſtatim conueniunt triginta Donatiſtarum Epiſcopi, ſtatuuntque non deſerendas Eccleſias, nec patiendum in Inſulas, externasve regiones exules deportari: ſed cùm vis Præfectorum ingrueret, anteuertere debere B eorum conatus voluntaria morte; ſic ratos fore, vt vel à ſuis colerentur vt Martyres, vel Iudicum commiſeratione, talia ab his fieri exhorrentium, ſinerentur in ſuis ipſorum Eccleſijs permanere. Hæc omnia ex Auguſtino perſpicua ſunt, contra Gaudentium [b]. Id autem plures feciſſe, quod ſtatuerant, apparet ex Auguſtino, contra Gaudentium [c]. Conſultus à Dulcitio Auguſtinus (cùm literas Gaudentij refellendas ab eo ad ſe miſſas accepit,) quid ſibi agendum eſſet, reſpondit [d], præſtare vt per mortes, etiam voluntarias, paucorum, plures ſeruarentur.

a *Retract.* 2. c. 59. *L.* 54. *de hær. C. Th.*
b *li.* 1. *c.* 37
c *li.* 1. *c.* 19. & *ep.* 204
d *epiſt.* 61.

Dulcitium porrò virum fuiſſe diſertum, liber ad eum ſcriptus de octo quæſtionibus indicat, vbi meminit, ſe ante ea tempora ſcripſiſſe enchiridion ad Laurentium.

Enchirid. ad Laurentium, qq. ad Dulcitium.

C Oroſius presbyter, ab vltima Hiſpania, à duobus Epiſcopis, Eutropio, & Paulo, legatur in Africam ad Auguſtinum, cum conſultationis libello, de Priſcillianiſtarum, & Origenis erroribus, cui breuiſsimè, ſed diſertiſsimè reſpondit Auguſtinus, Commentario ad Oroſium, aduerſus Priſcillianiſtas, & Origeniſtas, & eodem argumento, epiſt. ad Ceretium num. 253. de quibus duabus lucubrationibus, & de Oroſio meminit epiſt. ad Euodium Vzalenſem 102.

Cõtra Priſcillianiſt. & Origeniſtas ad Oroſium.

S. Auguſtinus hac occaſione ſcribit contra Mendacium ad Conſentium; quod quidam Catholici, ad detegendos latentes Priſcillianiſtas, dicerent, licere mentiri, ſe quoq; eſſe Priſcillianiſtas, & ſic mendacijs mendacia prodere; quod ipſe execratus eſt facinus, cùm Chri- D ſtiano, ne in leuibus quidem mentiri liceat.

Contra Mendaciũ qua occaſione ſcripſerit.

Auiti duo, Hiſpani, Origenis hæreſes intulerunt in Hiſpaniam, illuc reuerſi, vnus Ieroſolymis, alter Romæ [c]. Alter quidem horum, expetitum accepit à S. Hieronymo Periarchon librum, purè tranſlatum, cum epiſtolari antidoto, quod contigiſſe colligitur ex epiſt. 59. exordio A. D. 409. Vides quanto cum periculo legantur libri hæreticorum, cùm Auitus, quamuis, cum Origenis Periarchon libro, accepiſſet ex Hieronymi epiſtola, ſecurum remedium, tamen euomuit Pharmacum, veneno retento. Victorini cuiuſdã & Baſilij mentio eſt in libro illo Conſultationum ad Aug. qui cum Auitis Orig. errores docere cœperint, de quibus nil aliud compertum habemus.

c *Oroſ. in lib. Conſult. ad Auguſt.*

Quãto cũ periculo legantur libri hæreticorum.

E S. Auguſtinus Oroſio iniunxit, vt hiſtoriam ſcriberet aduerſus paganos, quod opus perfecit anno Domini 417. vt ex fine colligitur, cùm ait, explicui, adiuuante Chriſto, ſecundùm tuum præceptum, beatiſsime Pater Auguſtine, ab initio mundi vſque ad præſentem diem, hoc eſt per annos quinque mille ſexcentos, decem & octo, &c.

Oroſius ſcribit hiſtoriam ab origine mundi ad ſuã ætatẽ, hortatu Auguſtini.

Mittit S. Auguſtinus pro ſua modeſtia, Oroſium ad S. Hieronymum pro quæſtione illa de origine animæ, quæ vna erat de allatis ad Auguſtinum, ſuper qua ſententiam ſuam ſuſpẽdit. Rediens Oroſius Ieroſolymis, reliquias B. Stephani primi martyris, tunc nuper inuentas, primus intulit Occidenti.

De Hæreſibus Origenis in Hiſpaniam illatis, licèt in his, quæ ad ſaluationem Dæmonum ſpectant, minimè aſſenſum fuiſſet, apparet quidem, quæ de damnati venia im-

Pelagius lib. mittit ad Demetriadem hæreticũ, confutat illum S. August.

quam eius agnouit eſſe venerab. Beda, dum videt in ea, aduerſaria.. Pelagij aſſertionibus, cũ A
ſtabilire doctrinã, cuius eſt exordium: *Cùm ſplendidiſsima ſanctimonia tua propoſitum, &c.* vt e-
tiam alteram agnouerat eſſe Pelagij præfat. in Cantica.

Pelagius item nouæ Chriſti ſponſæ, quaſi ſponſale munus, epiſtolam parænecticam,
ſeu librum potiùs, miſit, quæ inter opera Hieronymi, & Auguſtini diu verſata, vt ipſo-
rum; demùm cognita hæretici eſſe, in angulum, quaſi quiſquiliæ, & ſordes, eſt reiecta. Ta-
cuit ille aſtutè ſuum nomen, ſed per aliam ab eo ſcriptam epiſtolam, in qua tum ſuum,
tum Iulianæ matris expreſſerit, cognita eſt ipſius eſſe. At Auguſtinus zelo commotus, ne
illius erroribus inficerentur, ſparſas in eo Pelagij libro hæreſes confutauit, epiſtola 143. ad
Iulianam; & poſteà etiam libro aduerſus Pelagium & Cœleſtium de gratia Chriſti. Quàm B
autem ſtudioſa eſſet domus Iulianæ tota Catholicæ doctrinæ, indicat ipſa epiſtola apud

De orãdo Deo, & de Bono Viduitatis ſcribit Auguſtinus.

Auguſtinum 143. Poſt hæc S. Proba à S. Auguſtino librum de orando Deo, petens, impe-
trauit, & Iulianæ de bono Viduitatis, in cuius fine meminit, de alijs duobus libris, ad Pro-
bam, & Demetriadem datis. Ad eandem Demetriadem, eadem de cauſa, vt præmuni-
ret eam aduerſus errores Pelagij, breuem ſcripſit epiſtolam Innocentius Roman. Pontifex
inter epiſtolas Pont. Rom. 11. ad cuius fidem tenendam hortatus eſt eam, Hieronymus e-
piſt. illa 8.

Pelag. hæreſis hoc anno innoteſcit.

Quod hoc anno Pelagius, qui hactenus per Cœleſtium hæreſim aggreſſus fuerat, pro-
mulgare, iam quid ſentiret, vulgata ea ad Demetriadem epiſtola, penitus innotuerit: inde C
accidit, vt ſub anni huius Lucio Conſule, S. Proſper in Chron. tradat, Pelagij hæreſim hoc
anno innotuiſſe, quam tamen in Cœleſtio ſcimus Carthagine fuiſſe damnatam.

De Burgũdionibus.

Burgundiones, Galliæ partem, Rheno proximam, occupant. Proſper, Caſſiod. Quan-
do hi Chriſtianitatem ſuſceperint, auctores variant. Oroſius ſub Honorio, Socrates
ſub Valentiniano tertij ſucceſſore ponit, ſed præſtat audire Oroſium, qui ſub Honorio
ſcripſit bellicoſiſsimos eos fuiſſe, & multitudine, ac viribus præſtitiſſe ſcribit Ammianus
libro 18.

Theodoſius in Oriente Eunomianos, ſæpè damnatos, nouo Reſcripto exagitauit, ſi-
mulque Anabaptiſtas vltimo ſupplicio afficiendos, & Nouatianorum ſectam, qui non cum D
alijs, ſecundùm Eccleſiam Catholicam Paſcha celebrandum ſuſcepiſſent, Protopaſchitas di-
ctos, proſcriptione, & deportatione damnauit.[a]

a L. 6. ne ſanct. Bapt. iter. C. Th. & Inſt. & L. 7.

Vndique expulſi Nouatiani, hactenùs tolerati, diuino quoque iudicio oſtenſi ſunt
eſſe reiulſi, miraculo illo, quod deſcribit ſanctus Paulinus in carmine ad Cytherium, vbi
agit de Martiniano naufrago, vecto naue Nouatiani hominis, cùm ipſa nauis abſque ali-
qua maris tempeſtate, ſoluta compagibus ebibens vndam, deglutitur à mari, Nouatianis
omnibus, atque cæteris infidelibus pereuntibus: Catholicis fidelibus tantùm ſaluis epiſto-
la, num. 42.

E

Chriſti Annus.	*Innocentij Papa*	*Honorij & Theodoſij Impp.*		*Conſtantio, & Conſtante, Patre & Filio.* Coſſ.
414.	13.	20.	7.	

ATTALVS Tyrannus, Gothorum conſilio Tyrannidem reſumit in Gallijs. Proſp.
Quos Gothos ex ſocijs & auxiliarijs, hoſtes factos, Conſtantius Comes Narbona ex-
pellit, atque abire in Hiſpaniam cogit. Oroſ.[b] De quorum Rege Ataulpho, idem.
Cumque ait, paci petendæ, atque offerendæ ſtudioſiſsimè inſiſteret. apud Barcinonem, Hi-
ſpaniæ Vrbem, dolo duorum (vt fertur) cum ſex natis occiſus eſt. quod anno ſequenti acci-

b li. 2. c. 43.

diſſe

A diſſe Proſp. affirmat, Vetus inſcriptio apud Barcinonem. Morales in Chron.

Dum Honorius pro religione certans, in Africa, expugnat hæreticos, Romanus exercitus in Gallijs ſuperat barbaros, ſancit Acta ſub Marcellino, Reſcripto, quod ſuprà, alia occaſione poſitum eſt, & alio Reſcripto, grauiſsimis pœnis multat Epiſcopos, Clericos, Laicos, Donatiſtas, miſſo ad legis executionem in Africam Dulcitio, Tribuno, & Notario, vt teſtatur S. Auguſtinus [a].

Promulgata Honorij lege in Africa, in Concilium ſtatim conueniunt triginta Donatiſtarum Epiſcopi, ſtatuuntque non deſerendas Eccleſias, nec patiendum in Inſulas, externasve regiones exules deportari: ſed cùm vis Præfectorum ingrueret, anteuertere debere B eorum conatus voluntaria morte; ſic ratos fore, vt vel à ſuis colerentur vt Martyres, vel Iudicum commiſeratione, talia ab his fieri exhorrentium, ſinerentur in ſuis ipſorum Eccleſijs permanere. Hæc omnia ex Auguſtino perſpicua ſunt, contra Gaudentium [b]. Id autem plures feciſſe, quod ſtatuerant, apparet ex Auguſtino, contra Gaudentium [c]. Conſultus à Dulcitio Auguſtinus (cùm literas Gaudentij refellendas ab eo ad ſe miſſas accepit,) quid ſibi agendum eſſet, reſpondit [d], præſtare vt per mortes, etiam voluntarias, paucorum, plures ſeruarentur.

a Retract. 2. c. 59. L. 54. de hær. c. Tb.
b li. 1. c. 37
c li. 1. c. 19. & ep. 204
d epiſt. 61.

Dulcitium porrò virum fuiſſe diſertum, liber ad eum ſcriptus de octo quæſtionibus indicat, vbi meminit, ſe ante ea tempora ſcripſiſſe enchiridion ad Laurentium.

Enchirid. ad Laurentium, qq. ad Dulcitium.

C Oroſius presbyter, ab vltima Hiſpania, à duobus Epiſcopis, Eutropio, & Paulo, legatur in Africam ad Auguſtinum, cum conſultationis libello, de Priſcillianiſtarum, & Origenis erroribus, cui breuiſsimè, ſed diſertiſsimè reſpondit Auguſtinus, Commentario ad Oroſium, aduerſus Priſcillianiſtas, & Origeniſtas, & eodem argumento, epiſt. ad Ceretium num. 253. de quibus duabus lucubrationibus, & de Oroſio meminit epiſt. ad Euodium Vzalenſem 102.

Cõtra Priſcillianiſt. & Origeniſtas ad Oroſium.

S. Auguſtinus hac occaſione ſcribit contra Mendacium ad Conſentium; quod quidam Catholici, ad detegendos latentes Priſcillianiſtas, dicerent, licere mentiri, ſe quoq; eſſe Priſcillianiſtas, & ſic mendacijs mendacia prodere; quod ipſe execratus eſt facinus, cùm Chri-D ſtiano, ne in leuibus quidem mentiri liceat.

Contra Mendaciũ qua occaſione ſcripſerit.

Auitiduo, Hiſpani, Origenis hæreſes intulerunt in Hiſpaniam, illuc reuerſi, vnus Ieroſolymis, alter Romæ [e]. Alter quidem horum, expetitum accepit à S. Hieronymo Periarchon librum, purè tranſlatum, cum epiſtolari antidoto, quod contigiſſe colligitur ex epiſt. 59. exordio A. D. 409. Vides quanto cum periculo legantur libri hæreticorum, cùm Auitus, quamuis, cum Origenis Periarchon libro, accepiſſet ex Hieronymi epiſtola, ſecurum remedium, tamen euomuit Pharmacum, veneno retento. Victorini cuiuſdã & Baſilij mentio eſt in libro illo Conſultationum ad Aug. qui cum Auitis Orig. errores docere cœperint, de quibus nil aliud compertum habemus.

e Oroſ. in lib. Conſult. ad Auguſt.
Quãto cũ periculo legantur libri hæreticorum.

E S. Auguſtinus Oroſio iniunxit, vt hiſtoriam ſcriberet aduerſus paganos, quod opus perfecit anno Domini 417. vt ex fine colligitur, cùm ait, explicui, adiuuante Chriſto, ſecundùm tuum præceptum, beatiſsime Pater Auguſtine, ab initio mundi vſque ad præſentem diem, hoc eſt per annos quinque mille ſexcentos, decem & octo, &c.

Oroſius ſcribit hiſtoriam ab origine mundi ad ſuã ætatẽ, hortatu Auguſtini.

Miſit S. Auguſtinus pro ſua modeſtia, Oroſium ad S. Hieronymum pro quæſtione illa de origine animæ, quæ vna erat de allatis ad Auguſtinum, ſuper qua ſententiam ſuam ſuſpẽdit. Rediens Oroſius Ieroſolymis, reliquias B. Stephani primi martyris, tunc nuper inuentas, primus intulit Occidenti.

De Hæreſibus Origenis in Hiſpaniam illatis, licèt in his, quæ ad ſaluationem Dæmonum ſpectant, minimè aſſenſum fuiſſe, apparet quidem, quæ de damnatis veniam

a *de ciuit. Dei 21. ca. 17. & de incept.*

partienda dicta eſſent, accepta fuiſſe à pluribus, ſed cum diuerſitate, quas omnes aſſertiones recitauit, & confutauit Auguſtinus [a]. A

De natura & Gratia cõtra Pelagianos.

Hoc eodem tempore, aduerſus Pelagianos S. Auguſtinus edidit Commentarium, cuius eſt titulus, de Natura & gratia, ad Timaſium, & Iacobum, quos, ex Pelagij diſcipulis, reddidit Catholicos Eccleſiæ filios, de quibus epiſtola ad Innocentium 95. mittens librum ſuum aduerſus librum Pelagij, quem & Ieroſolymam miſit.

Macedones petunt cõfirmari ſua decreta à Rom. Pont.

S Y N O D V S P R O V I N C I A L I S I N M A C E D O N I A, ex qua pro confirmatione rerum geſtarum, miſſa eſt legatio ad Innocentium Papam, per Vitalem Archidiaconum, ex epiſtola Innocentij 27. qua nonnihil reprehendit, & ab eis haud rectè facta reſcidit. B

Hoc item anno, Chriſti primo, 28. Iulij, ab eodem facta eſt tranſlatio partis reliquiarum S S Martyrum, nempè S. Marci Euangeliſtæ, Cyri, atque Ioannis in Canopum, vbi iã ſedes vigebat Idololatriæ. licèt enim deſtructum fuiſſet, quod illic famoſiſsimum erat Idoli fanum, & à Theophilo Eccleſia ſupererecta: dæmones tamen adhuc ibidem permanſiſſe, infeſtatio ipſorum ſatis ſignificabat; qua ceſſante, illatis illùc reliquijs iudicatum, eos antiquas ſedes relinquere coactos. Acta S S. M M. Cyri, atque Ioannis, in poſteriore Concilio Nicæno cognita, & à S. Ioanne Damaſceno, & alijs comprobata.

Chriſti Annus	*Innocentij Papa*	*Honorij & Theodoſij Impp.*		*Honorio 10.*[m] *& Theodoſio 6.*[m] *Coſs.*
415.	14.	21.	8.	

C

INVENTIO ſanctorum Stephani Protomartyris, Nicodemi, Abibus, & Gamalielis, ex reuelatione facta Luciano presbytero, de qua ipſemet ſcripſit epiſtolam, quam latinè à ſe redditam, Auitus presbyter Hiſpanus, cum S. Stephani reliquijs, per Oroſium presbyterum miſit in Hiſpaniam, cum epiſtola ad Balchanium Epiſcopum Bracharenſem. Extat epiſtola Luciani apud Sur. 3. Auguſti, cui aſtipulantur Marcellin. in Chron. Nicephor.[b] Gennad. de Vir. Illuſtr.[c] ex qua corrigendi, Beda, de ſex ætatibus, Sigebertus, Niceta, alij, quo ad tempus. D

b *li. 14. c. 9*
c *cap. 46.*

Synodus Dioſpolitana in Palæſtina.

d *Aug. contra Iulia. 1. c. 5. Proſper adu. Collat.*
e *de peccat. orig. 2. cap. 8. & 9.*
f *2. de pecc. orig. c. 14.*
g *2. de pecc. orig. c. 11. & lib. de hær. c. 88.*
h *Trib. dialog. contra Pelag.*

DIOSPOLI in Palæſtina, collecta eſt prouincialis Synodus quatuordecim Epiſcoporum, in qua, coactus eſt damnare ſuas hæreſes Pelagius, ne ipſe damnaretur [d]. *Fefellit Iudicium Palæſtinum ipſe Pelagius* (inquit Auguſt.[e]) *propterea ibi videtur eſſe purgatus. Romanam verò Eccleſiam, vbi eum eſſe notiſsimum ſcitis, fallere vſquequaque non potuit: quamuis & hoc fuerit vtcunque conatus. ſed, vt dixi, minimè valuit.* Acceptis inde geſtis illis Synodalibus, Auguſtinus ſcripſit de illis librum ad Aurelium Carthaginenſem epiſcopum, qui non extat [f]. E Capita illa duodecim, quæ damnare coactus eſt Pelagius in ea Synodo, & alia duodecim, quæ confiteri, & affirmare, extant in collectione Creſconiana, & apud Auguſtin. de peccat. orig. 2. c. 11. & epiſt. 106. ad Paulinum. Alios tamen errores Pelagij commemorat & confutat Auguſtin.[g] Alios item recitat Hieronym.[h] quos, eo conſilio edidit, ſub falſis nominibus, vt totum venenum promeret.

Pelagij fraus.
i *epiſt. 252.*

Pelagius ſimulatè, & foris tantùm damnatis erroribus, de quibus infirmabatur, receptus in communionem Epiſcoporum, & in amicitiam Ioannis Epiſcopi Ieroſolymitan. ex quo is cœpit apud Occidentales malè audire, quare illum admonet S. Auguſtinus [i], vt caueat, & ſimul librum ipſum Pelagij cum ſua confutatione mittit.

A De origine animæ, interrogatus ab Auguſtino, per Oroſium, Hieronymus, non reſpondit, cauſatus ſibi otium non eſſe, profunditatem vitans quæſtionis, de qua nec Auguſtinus, nec Gregorius Theologus auſi fuerunt definire, & adhuc tempore D. Gregorij magni indeciſa remanſerat [a] Epiſtola ad Secundinum. Sed in Hieronymi ſententiam S. Eccleſia viſa eſt eſſe propenſior, qua dicitur, eaſdem recens à Deo creari, atque infundi corporibus, quod profeſſus eſt ipſe epiſtola ad Marcellinum, quàm tamen ſe affirmare non audere ſcripſit Auguſtinus ad Hierony. epiſt. 28. Sed poſteà ipſum etiam in eius ſententiam abijſſe conſtat, ſcriptis de eo argumento 4. lib.

De origine animæ quæſtio grauis diù indeciſa.
a li. 7. ep. 53
Animę ſimul à Deo creantur, infunduntur.

B Seditio, & ingens tumultus Alexandriæ concitatur Iudæorum, aduerſus Chriſtianos, ob quam cauſam à Cyrillo mulctati, & expulſi ſunt, ex quo ſimultas excitata inter ipſum, Præfectum Oreſtem, quem Monachi pro Cyrillo impotentius agentes, contumelioſè tractant, & vulnerant; populus Alexandrinus ad vltionem exurgens, Monachos in fugam vertit, & Ammonium quendam, qui Præfectum lapide percuſſerat, ad eum adducunt, qui in tormentis ſpiritum edit. Hypatia Virgo Alexandrina philoſophorum eius temporis celeberrima (quam Syneſius philoſophus pluribus ad eam epiſtolis datis, ipſam ſæpè Magiſtram, & Dominam vocat) ex frequenti colloquio cum Præfecto in ſuſpicionem cùm veniſſet, quòd reconciliationem Præfecti cum Cyrillo impediret, à ſectatoribus Cyrilli indignè necatur, & comburitur; hęc latiùs Socrates [b] paulò iniquiùs aduerſus Cyrillum, quòd
C Nouatianos ſuos Alexandria expuliſſet.

Hypatia Virgo Alexandrina, philoſophicis literis egregiè imbuta, indignè occiſa.

Iudæi in Chalcidem & Antiochiam, inter ludendum, præ ebrietate, multa contumelioſa in Chriſtianos, & ipſum Chriſtum effutiunt, & puerum Chriſtianum cruci ſuffigunt, ex quo, mandato Imp. Theodoſij, pœnas luunt, & eorum audacia comprimitur. Socrat. [c] Reſcriptum illud non extat, ſed alterum, quo Gamalieli Iudæo honoraria Præfectura adimitur. [d] Idem hæreticos nouis infrænat edictis, Montaniſtas iterum emergentes, & Eunomianos [e].

b li. 7. c. 7.
c li. 7. c. 16
d l. 22. de Iud. C. Th.
e l. 57. & 58. de hær. C. Theod.

Theodoſius Imp. nouo facto, hactenùs intentato, nobilitauit Imperium, cùm maiorem natu ſanctam ſororem Pulcheriam, in Imperij cõſortium allegens, creauit Auguſtam; Vir-
D ginem ſanè prudentiſsimam; vt nobilitate, ita religione cæteris præferendam; ætatem ſapientia ſperantem, agentem annos ſexdecim. Ex Marcellino in Chronico, & ex Sozomeno. [f]. Sed quantum profecerit ipſe Theodoſius conſuetudine, cura, exemplo atque educatione ipſius maioris natu ſororis Pulcheriæ, priuatis & Regijs virtutibus, mirum eſt; eas pluribus exequitur Socrates [g], nobis hic paucis delibandas. Quantumuis educatus in Regia, nihil contraxit mollitiei & tarditatis, ſed adeò ſolers & prudens erat, vt multarum rerum experientiam conſecutus videretur: tanta corporis, & animi tolerantia fuit, vt tum algorem & æſtum fortiter ſuſtineret, tum crebrò ieiunaret, & maximè diebus Mercurij & Veneris. Eius regia non diſſimilis fuit Monaſterio. Nam primo diluculo cum ſororibus
E ſuis hymnos, alternatim recitabat. Sacris literis, & earum interpretibus operam dabat, patientia, & manſuetudine excellebat. Iram cohibebat, dolorem toleranter ferebat, neminem vlciſcebatur, crudelia ſpectacula ſic abhorrebat, vt & populum illis abſtinere docuerit. Sic pius fuit, vt omnes Sacerdotes, & in primis pietate excellentes coleret, cuius vnius aliquando, qui Chebrorum Epiſcopus nomine ſanctitatis inſignis fuit, ſaccum induit, quantumuis ſordidatum, perſuaſum ſe aliquid ex mortui ſanctimonia inde percepturum; exhibens aliquando, expetẽti populo ſpectacula in Circo, & tempeſtas horridior incumberet, per præconem populum hortatus eſt ad precandum Deum, omiſſis ſpectaculis, vbi imminẽte procella liberarentur. Cui annuens populus in preces ſe dedit, ſic vt tota ciuitas, quaſi vna eſſet Eccleſia. Ex quo & aër ſerenus factus, & caritas, in affluentiam commutata. Bellis ingruen-

Pulcheria virgo 16. annorum conſors Imperij.
f lib. 9. c. 1.
g li. 7. c. 22
Theodoſij pietas quanta & Virtutes.

tibus ad Deum confugit, & precum præſidio ea feliciter geſſit. Ex quibus planè intelligi- A
tur, quantum valeat in rectè adminiſtrando ſecuroq; ſeruando imperio erga Deum pietas,
& exactè cuſtodita religio; cùm tantam molem puer vnus, atque puella, tranquillitate, ab
omni barbarorum & tyrannorum timore ſecuram (quod nec temporribus bellicoſiſſimo-
rum Imperatorum conceſſum eſt) feliciter rexerint, Deo nimirùm eiuſdem Imperij habe-
nas moderante. Atque hæc dicta ſunt occaſione Pulcheriæ hoc anno creatæ A. quam ipſe
Theodoſius ſuis [a] Reſcriptis, Venerabilem Auguſtam nominare conſueuit.

a l.21. de Inſtr. coll. C.Theod.

Ad felicitatem Orientalis Imperij, acceſsit inuentio ſanctorum Corporum Zachariæ
Prophetæ, & Stephani Protomartyris. Sozom. inuentionem S. Zachariæ proſequitur, deſi-
deratur verò narratio inuentionis S. Stephani protomartyris, & multa alia, ſi quidem ini- B
tio is eſt profeſſus ſe perducturum hiſtoriam ad Conſulatum 17. Theodoſij Imper. qui eſt
anno Domini 439.

Attalus, iterum ſumpto Imperio, à Gothis deſtitutus, tandem capitur, & Honorio of-
fertur, qui truncata manu, vitam relinquit. Proſper, Oroſius.

Ataulpho occiſo, Segericus Rex à Gothis creatur, qui & ipſe paci ſtudens, interficitur.
Inde VVallia Ataulphi filius edoctus eſt à Gothis vt pacem infringeret, ad hoc ordinatus à
Deo, vt pacem confirmaret. Hic igitur territus maximè iudicio Dei, quòd Gothorum claſ-
ſis tranſiens in Africam, in Gaditano freto demerſa eſſet, & ſub Alarico idem tentantibus
in Siciliam tranſire, contigiſſet, pacem optimam cum Honorio Imperatore, datis lectiſſi- C
mis obſidibus, pepigit; quod ipſum fecerunt aliæ barbaræ nationes occupantes Hiſpaniam,
Alani, VVandali, Sueuique mandantes Honorio, *Tu cum omnibus pacem habe, omniumq; obſi-
des accipe, nos nobiſcum confligimus, nobis perimus, tibi vincimus, immortalis verò quæſtus erit Republi-
ca tua, ſi omnes pereamus*; atque ita factum eſt, vt barbaræ gentes ſe inuicem conſumerent [b].
Quod de Placidia à VVallia Honorio reddita, & de naufragio tradit Oroſius hoc anno,
Proſper in ſequentem refert.

b Ex Proſp. & Oroſ.

Honorius Imperator quos ſciret in Africa eſſe Gentiles, ab eis omnes ſumptus abſtu-
lit, quibus eos hactenùs ſuperſtitioni inſeruiſſe ſciuit. [c] Quam tamen Imperatoris religio-
nem abundanti menſura compenſauit Deus. D

c l.29. de Pag. C.Th.

Chriſti Annus	*Innocentij Papa*	*Honorij & Theodoſij Impp.*		*Theod. A. 7.m & Palladio* Coſ.
416.	15.	22.	9.	

CONCILIVM CARTHAGINENSE, 77. Epiſcoporum aduerſus Pelagium, in quo
Pelagius, Cœleſtiuſque damnati, niſi idem parati eſſent ſuas ipſorum hæreſes con-
demnare; epiſtola Synodalis ad Innocentium, qua petunt à ſe ſtatuta confirmari, [d]
Proſper. [e]

d apud Auguſt. 90. et tom. 1. epiſt. Rom. Pont.
e Proſp. carmin. de ingratis.

MILEVITANVM in Numidia CONCILIVM ſexaginta vnius Epiſcoporum, vna- E
nimi conſenſu cum Carthaginenſi, damnat hæreſim Pelagianam. Extant eo argumento ca-
nones octo, omnes aduerſus eandem hæreſim editi, perperàm relati ad aliud Concilium
Mileuitanum anteà celebratum, ſub Conſulatu Arcadij, & Honorij, cùm nondum hæc hæ-
reſis innotuiſſet Africanis Eccleſijs. Collectores conflârunt vnum ex duobus Concilijs
Mileuitanis, in cuius exordio præfixa habetur nota diei, & Conſulis, quæ eſt prioris, & cæ-
tera vſque ad illa verba (Ideoque pariter.) Quæ verò ſequuntur Acta, poſterioris ſunt Mi-
leuitani Concilij vſque ad 8. can. reliqui verò vſque ad finem diuerſorum eſſe apparent A-
fricanorum Conciliorum. Synodalis, ex eo miſſa, pro more, ad Roman. Pontif. Apud Au-
guſtin. 92. epiſtola. [f] Additæ ſunt, præter Synodales, aliæ familiares literæ ad Innocentium

Mileuitana duo Concilia in vnum permixta.
f To. 1. epi. Rom. Pont.

A ab Auguſtino ſcriptæ, ſuæ, & aliorum quatuor Epiſcoporum nomine, apud Auguſtinum epiſt.95. ad quam reſpondit Innocentius ſua epiſt.33.& in eandem ſentẽtiam ad Concilium Carthaginenſe,& Mileuit.num.31.& 32.& ad Aurelium Carthagin.Epiſcopum,quæ eſt 34. De quibus S Auguſtin. *Ad omnia nobis ille reſcripſit, eodem modo, quo ſas erat, atq; oportebat Apoſtolicæ Sedis Antiſtitem, epiſt.106.*

Patres vtriuſque Concilij, poſt damnatam hæreſim Pelagianam, delegant Auguſtino onus ſuis ſcriptis inſectandi neſandam hæreſim, quod & præſtitit vberrime,& doctiſsimè; qua de re agit epiſt. 110.

Aduenienſ è Palæſtina Oroſius in Africam, reliquias S.Stephani Protom.nuper inuen
B tas pluribus Epiſcopis impartitus eſt, in cuius memoriam plures erectæ ſunt Eccleſiæ, innumeris,& ingentibus miraculis illuſtratæ, de quibus miraculis extant duo libri ad Euodiũ Epiſcopum Vzalenſem, & plurima item recenſentur certa,& conteſtata à S. Auguſt.libr.de Ciuit.Dei [a], cùm tamen quàm plurima etiam omittere ſe dicat, in quibus ſeptem defuncti ad vitam reuocati habentur. Quæ tanta multitudo,& magnitudo miraculorum, à tanto viro commemorata, valere omninò debet ad confutandam, & conuincendam, omnium hæreticorum, atque adeò omnium infidelium peruicacem impietatem.

Miracula ad reliquias S. Stephani Protomart.

a 22.c.8.

Innocentius Papa, pro ſua Vniuerſalis Eccleſiæ cura, epiſt. ſua 30. expoſtulat cum Aurelio Carthagin. Epiſcopo de immeritis ordinatis.

C Eodem quoq; anno reſpondet ad Conſultationes Decentij Epiſcopi Eugubini. [b] Idem acceptis literis à S.Hieronymo,& à Monaſterio Virginum Bethlehemitico, de direptionibus, cædibus, incendijs ab ipſis Pelagianis illatis (quos tamen non nominat) epiſt. ſua 24. vehementer increpat Ioannem Epiſcopum Ieroſolymitanum, de tantis perpetratis inſultibus, quaſi eos tolerantem. Idem epiſt. ſua conſolatur de his S. Hieronymum.

b *epiſt. 29.*

Hoc eodem anno Ioannes Epiſcopus Ieroſolymit. anno Sedis 30. moritur; ſufficitur in eius locum Praylus, ad quem anno ſequenti extant literæ Zoſimi Papæ.

His Coſſ. Atticus Epiſcopus Conſtantinopolitanus ſcripſit ad Reginas (filias ſcilicet
D Arcadij Imp.) librum de fide atq; Virginitate, opus valdè egregium, in quo præueniens, dogma Neſtorij impugnauit. Marcellin. in Chron.

Mira res, filiæ ipſæ quatuor Arcadij Imp. Pulcheria, Flacilla, Arcadia, atque Marina, omnes paribus votis excoluère cœlibem vitam, Virginitatem Deo dicantes, in Palatioque perinde ac in Monaſterio, Manaſticam vitam agentes, quarum omnium S.Pulcheria A. & ſanctitate,& prudentia, præcipuum locum tenens, facta eſt cæteris ſancti inſtituti auctrix, & moderatrix.

Quatuor Arcadij Imp. filiæ Virginitatẽ colunt.

Reſcripſerunt hoc item anno Impp. aduerſus Gentiles, ne in militiam admittantur, ne Adminiſtratoris,& Iudicis honore decorentur. [c]

Theodoſius reſcribit [d] de Parabolanis, occaſione tumultuum excitatorum ſuperiori
E anno Alexandriæ, cauens, ne corpus eorum quingentorum numerum excederet, & ex pauperibus tantùm allegerentur, nec ad Curiam accederent, niſi ſinguli, & vrgente neceſſitate.

c *l.21. de Pag. C.Th.*
d l.42. de Epiſcop. & cler. C.Th.

Parabolani porrò, ſeu Parabolarij, vt habet Iulius Firmicus, ſiue Paraboli, vt habet Socrates, & ex eo Caſsiodor. à voce græca παραβόλοις, deriuantur, quo nomine ſignificatur homo ad ſubeunda pericula præceps, quales putabantur, qui curæ omnis generis ægrotantiũ, peſtis quoque tempore præeſſent; quod ex charitate primò manans officium, tranſiuit in factionem, cùm ijdem pro Epiſcopis, vt clerici minorum ordinum pugnaturi, negotium faceſſerent etiam Præfectis, vt Theodoſius ſuperioris anni malis admonitus, neceſſe habuerit ea ſtatuere aduerſus eiuſmodi hominum genus.

Chriſti Annus	*Anaſtaſij Papa*	*Honorij & Theodoſij Impp.*		*Honorio 11.* m *& Conſt. 2.* m *Coſſ.*
417.	16.	23	10.	

A

PELAGIVS, qui Ieroſolymis ideò habitare elegiſſe creditur, quo ex toto orbe Chriſtiano concurrerent gentes, vt commodiùs peſtem ſuæ hæreſis, per vniuerſam Eccleſiam diffunderet, videns ſuam purgationem in Concilio Palæſtino ab Innocentio non eſſe receptam, ſed priori apud eum teneri obſtrictum damnatione, omni adhibita fallendi arte, ſui purgationem ſcripſit ad Innocentium, & libellum ſuæ fidei miſit. Quarum perlator literarum, fortaſſe Palladius fuit, Epiſcopus Helenopolitanus, quem Pelagio fauiſſe teſtatur ſanctus Hieronymus, & ipſe in Dialog. de rebus geſtis, S. Ioan. Chryſoſt. Romam ſe veniſſe ſub Zoſimo teſtatur. Auguſtin. de precat. orig. cap. 17. & de gratia Chriſti 1. cap. 30. B

Innocentius Papa 5. Kalend. Auguſt. migrat in cœlum, cùm ſediſſet annos quindecim, menſem vnum, & dies decem, lib. da Rom. Pont. Martyrolog. Rom. extat epiſtola eius 32. ad Concilium Mileuitanum data, huius anni Coſſ. vt anno ſuperiori mortuus eſſe non poſſit, quod aliqui opinati ſunt.

Fecit conſtitutum de omni Eccleſia, vt habet lib. de Rom. Pont. id eſt, Decretum ad vniuerſalem Eccleſiam ſpectans; id ipſum fortè, de quo Gennadius [a]: *Innocentius Vrbis Rom. Epiſcopus ſcripſit Decretum Occidentalium Eccleſiarum, & Orientalium aduerſus Pelagianos datum, quod poſteà ſucceſſor eius Papa Zoſimus Latiùs promulgauit. Porrò cætera decreta de regulis, Monachorum Iudicibus, atque Paganis deſiderantur. Multos Cataphrygas inuenit, quos in exilio Monaſterio relegauit. Hic inuenit Pelagium, & Cœleſtium hæret. & damnauit eos, & hoc conſtituit, vt qui natus fuerit de Chriſtiana, denuò naſci debeat per baptiſmum, hoc eſt, baptizari, quod Pelagius damnabat.* & in eodem libro Pontificali. *Dedicauit Baſilicam SS. Geruaſij & Protaſij, ex deuotione teſtamenti cuiuſdam Illuſtris fœminæ Veſtinæ, &c. Curauit etiam Baſilicam S. Agnetis Mart. ſolicitè ac dignè gubernari, & tegi, ac ornari.* C

a *de Vir. illuſt. c. 43*

Decretũ Innocent. Papæ, inter alia, cõtra Pelagianos.

Titulus Veſtinæ in Eccleſia SS. Geruaſij & Protaſij.

Epiſtolas duas, quæ extant in Cod. M.S. Cardin. Sirleti, nomine S. Baſilij ad Innocentium, non ad Papam, (repugnat enim ratio temporis, præter alia) ſed ad alium de Epiſcopis Cappadociæ ſubditis, ætate, & ſanctitate venerandum, ſcriptas oportet; vixit quidem tempore Baſilij Innocentius, ad quem alia eius epiſtola in addit. 3. meminit & S. Athanaſius in epiſt ad Pallad. de Innocentio in Cappadocia, viro inſigni, vt & de ipſo Baſilio Cæſarienſi; vt planè putem hunc eſſe illum Innocentium. D

Mortuo Iunocentio, necdum creato Zoſimo, S. Auguſtinus ad Paulinum Nolanum Epiſcopum, aduerſus Pelagij errores ſcripſit [b], vt conſtat ex lib. de bono perſeuer. ad Proſp. & & Hilar. [c] idq; propterea. quòd Nolæ eſſe audierat quoſdam illis erroribus addictos.

Valerianus quidam nefandiſſimus Pelagianus, vel Arianus, vt eſt apud Hieronymum [d], (ſi tamen idem eſt, qui appellatur ab eo Celedenſis Pſeudodiaconus, fortè Cenetenſis, cùm de Celedenſi Eccleſia nuſquàm fit mentio) Alexandriam profectus fuerat, vt ibi minimè cognitus faciliùs inſinuaret ſe in Cyrilli amicitiam, & venenum ſpargeret. Euſebius (ille fortè Cremenſ. ſancti Hieronymi ſcriptis illuſtratus,) epiſt. ad Cyril. eum monet, vt eijciat. [e] E

Vigeſimo ſecundo vacationis Sedis die, Zoſimus natione Græcus 19. Auguſt. die Innocentio ſubrogatur.

b *epiſt. eſt num. 106.*

c *2. c. 21. & ex Proſp. cõtra collat. prope fin.*

d *epiſt. 79.*

e *ex C. M S. Cardi. Sirleti.*

Zoſimi

A

Zoſimi Annus I.

COELESTIVS à Concilio Carthaginenſi damnatus, ante quinquennium appellauerat Apoſtolicam Sedem, ſed certus ſe experturum Innocentium Papam ſibi aduerſantem, appellationem non eſt proſecutus; cuius appellationis elapſo tempore, Zoſimo adito, querelas aduerſus accuſatores ſuos ingeſsit, Herotem, & Lazarum Gallicanos Epiſ-
B copos; vt cùm ſciret ſe etiam à Zoſimo fore damnandum, ſi detegeretur hæreticus, libellum Catholicum illi obtulit, appoſitis ad finem his verbis: *Si fortè* (vt hominibus) *quiſpiam ignorantiæ error obrepſerit, veſtra ſententia corrigatur*: interrogatus etiam ſi aſſentiretur epiſtolæ aduerſus errores Pelagij ab Innocentio ad vniuerſam Eccleſiam datæ, ſe conſentire profeſſus eſt, nec tamen ipſum ad Catholicam communicationem priuſquàm ad Africanos ſcriberet, (vt ſi quid contra Cœleſtium, quòd proferrent, haberent, Romam mitterent) admiſit: ex Auguſtino de peccato originali. [a] Extant literæ Zoſimi ad Africanos in C. Vaticano.

[a] ca.6.7.8. 2.con.r.Pelag.c.3. & li.5.c.12.

Id ipſum, quod Cœleſtius, fecit & Pelagius, literis ad Innocentium, (quas, eo mortuo,
C recepit Zoſim. in quibus ſubdolè videri voluit Catholicus, profeſſus ſe in omnib⁹ paratum eſſe ſentire, quæ Rom. Pont. ſentienda proponeret. Zoſimus, eodem modo, de ipſo ſcripſit ad Afric. literas, quæ extant, ex eodem C. Vaticano, in quibus & de acceptis Praylij Epiſcopi Ieroſolymit. literis, cauſæ Pelagij aſtipulantis, meminit, & Africanos Epiſcopos leuitatis accuſat, quòd ad teſtimonium duorum illorum Epiſcoporum Gallorum, Herotis, & Lazari, de quibus à Cœleſtio deceptus, multa nefaria commemorat, homines Catholicos condamnaſſent. Si quidem Heros Arelatenſis Epiſcopus, vir ſanctus, & B. Martini diſcipulus, vt à Proſpero appellatur, innocens à populo pulſus, in gratiã Conſtãtij, Ducis exercitus Honorij in Gallijs, Patroclo ſuffecto, eiuſdẽ Conſtantij familiari, ab eodem Proſpero deſcribi-
D tur, anno Domini 412. de Lazaro, nihil aliud conſtat, niſi quòd ſimilem fuiſſe Heroti, credibile eſt, qui hæreticis infenſus, ab illis calumniam pateretur. Extant ex Archiuo Arelatenſi nunc primùm editæ literæ Zoſimi Papæ hoc anno datæ, de priuilegijs Eccleſiæ Arelatenſis conſeruandis. Quod enim Euangelium in Gallias per ſancti Petri Apoſtoli diſcipulum S. Trophimum allatum fuerit, & per eundem Sedes Arelatenſis erecta, ea de cauſa eadem Eccleſia primaria olim in Gallia habebatur, cùm eius Epiſcopi non ſolùm pallium acciperent à Romano Pontifice, ſed etiam vices eius agerent, Vicarijſque dicerentur ipſius; teſtantur id plures epiſtolæ inferiùs citandæ; & S. Gregorij ipſius Indict. 13. ad Virgilium Arelatenſem Epiſcopum, & in ſequenti ad vniuerſos Galliarum Epiſcopos. Adeò autem Zoſimus, ſalua eſſe voluit priuilegia Eccleſiæ Arelatenſis, vt irrita reddiderit, quæ in Con-
E cilio Taurinenſi, ante viginti prope annos, ſtatuta eſſent, cùm & Narbonenſis prouincia ſubdita eſt Epiſcopo Maſſilienſi. Cumque accidiſſet, vt duo Epiſcopi in ea prouincia creati eſſent abſque conſenſu Patrocli Arelatenſis Epiſcopi, ordinationes eorum caſſas reddidit idem Zoſimus Papa, circulares de his literas ſcribens ad Aurelium Carthaginenſem Epiſcopum, necnon ad alios in Gallijs, atque in Hiſpanijs conſtitutos. Scribendi autem ad Aurelium Epiſcopum Carthaginenſem, ea cauſa interceſsit, quod in hac epiſtola agitur etiam de Lazaro prædamnato à Proculo Maſſilienſi, qui fuit vnus ex Pelagij accuſatoribus, vt nuper dictum eſt.

Alias etiam dedit ad Epiſcopos prouinciæ Viennenſis, & Narbonenſis ſecundæ.

Alias item Hilario Epiſcopo Narbon. primæ prouinciæ.

Alias denique ad Proculum Arelatenſ. Epiſcopum, omnes hoc anno.

Hoc eodem anno, vt Paſcha non ſuo legitimo die celebraretur in Eccleſia, errore ſup- A
putationis Paſchalis temporis, factum eſt, ſed quomodo diuino quoque miraculo compertus ſit error, vt non permiſerit Deus, quidquam in Eccleſia agi perperàm, Paſchaſius Epiſcopus Lilybæi narrat in epiſtola ad S. Leonem Roma. Pont. apud eum 65. Simile quiddam
a 2. li. ep. 33 deſcribit Caſſiod. epiſtola Athalarici Regis nomine ſcripta apud Seuerum[a] nocte S. Paſchatis ad fontis benedictionem, aquis in altum proſilientibus, & quaſi deuotione ſolemni præparantibus ſe ad miracula, vt ſanctificatio Maieſtatis poſſit oſtendi.

Non eſt igitur parui facienda baptiſmalis fontis benedictio, quam tanto miraculo annis ſingulis repetito, Deus voluit in Eccleſia Catholica, vt ſibi placita, conſignari.

b li. 1. c. 24. Aliud quoque eiuſdem generis miraculum refert Turon. de glor. MM.[b] Sophro.[c] in B
c c. 214. 215. Prato Spirit. ſimilia refert in oris Orientalibus contigére miracula.

Honorij glorioſiſſimus triũphus. Honorius triumphans, Romam ingreditur, præeunte currum eius Attalo, quem Lyparæ viuere exulem iuſſit. Proſp. in Chron. verè glorioſus triumphus de Gothis, de Tyrannis, de Gentilibus, de Dijs ipſis, de vanis reſponſis homines ludificantibus, de hæreticis.

Chriſti Annus	*Zoſimi Papæ*	*Honorij & Theodoſij Impp.*		*Honorio A. 12. / Theodoſio 8.* Coſſ.
418.	2.	24.	11.	

AFRICANI Epiſcopi admoniti inſtaurandum fore Romæ iudicium in cauſa Cœle- C
ſtij, qui ab illis damnatus occurrerat ad Apoſtolicam Sedem. Concilium Carthagine habito 214. Epiſcoporum; *Conſtituimus* (inquiunt) *in Pelagium, atque Cœleſtium per venerabilem Innocentium de beatiſſimi Apoſtoli Petri Sede prolatam manere ſententiam, donec apertiſſima confeſſione fateantur gratiam Dei per Ieſum Chriſtum, &c.* Synodicæ ex eo literæ, & aliæ, quas plures vltrò citroq; cucurriſſe credibile eſt, non extant, præter vnam Zoſimi Papæ ad Aurelium & cæteros Concilij Patres, data 12. Kalen. April. accepta 3. Kal. Maias, in qua de Sedis Apoſtolicæ, & Rom. Pont. ſumma auctoritate agitur; quòd autem conqueſti eſſent, à Zoſimo admiſſum ad audientiam Cœleſtium ab ipſis damnatum, reſpondet is grauibus verbis
Zoſimus: *Tamen cùm tantum nobis eſſet auctoritatis, vt nullus de noſtra poſſit retractare ſententia, ni-* D
hil egimus, quòd non ad veſtram notitiam noſtris vltrò literis referremus, dantes hoc fraternitati, & in commune conſulentes, non quia quid deberet fieri neſciremus, aut faceremus aliquid, quod contra vtilitatem Eccleſiæ veniens diſpliceret, ſed pariter vobiſcum voluimus habere tractatum, de illo, qui apud vos (ſicut ipſi per literas dicitis) fuerit accuſatus, & ad noſtram, qui ſe aſſereret innocentem, non refugiens iudicium, ex appellatione priſtina venerit Sedem, accuſatores ſuos vltrò depoſcens, & quæ in ſe crimina per rumorem falsò dicebat illata, condemnans, &c. In ſumma, PP. Concil. Carthagin. qui notant viri vafritiem, non erant contenti, vt Epiſcopi Innocentij literis ſe conſentire fateretur, niſi apertè anathematizaret, quæ in ſuo libello praua poſuerat. Cum hoc ab ipſo exi-
geretur, ſe ſubtraxit, & negauit examini, & poſteà coactus eſt, quid ſentiret, publicè inter- E
roganti Zoſimo reſpondere, poſt multa retexit ſe, & apertè negauit originale peccatum, in libello Zoſimo oblato, à quo errore noluit recedere, licèt conteſtationem illam præmiſiſſet, ſi quid erraret, paratum corrigi, quod agebat Zoſimus, vt bonus medicus, vt morbi-
d c. 7. dam ouem ſanaret, ſed curationem non admiſit. Atque hæc omnia ex Auguſtino[d] de pec
e li. 2. ca. 3. cat. origin. & contra epiſt. Pelag. ad Boniſa.[e] & contra Iulian.[f] & ex Proſper. aduerſus Col-
f 6. c. 12. lat. Ad extremum Zoſimus damnationis ſententiam tulit aduerſus vtrumque, Pelagium, &
Zoſimus dãnat Pelagium & Cœleſtiũ. Cœleſtium, ſic conceptam, vt niſi correcti agerent pœnitentiam, damnati toto orbe Chriſtiano cenſerentur. Proſp. aduerſ. Collat. Auguſt. de pecca. orig.[g] & epiſt. 157. ad Optatum
g c. 8. & 22. recitat fragmentum Zoſimi lit. ad vniuerſas Eccleſias. Sixtus Rom. presbyter, qui poſt, Cœ-

leſtino

A leſtino, Pontifex ſucceſſit, inſimulatus, quòd faueret Pelagianis, primus in eos publicè anathema inclamauit, & literas in Africam ſcripſit, & commentarium aduerſus eos edidit. Auguſt. epiſt. 104. & 105.

Quoſdam è Clero Rom. rebelles, & perturbatores omnium, quos Zoſimus vocat, (& ſuſpicari poſſumus, fuiſſe fautores Pelagij) ſententia excommunicationis damnatos, ab omnibus vitandos ſignificauit epiſt. 2. Zoſim. [a]

[a] *in lib. epi. Rom. Pont.*

Hoc tale de illis (Pelagio, & Cœleſtio) Eccleſiæ Dei Catholicæ prolatum iudicium, etiã piſſimus Imperator Honorius audiens, ac ſequens, ſuis eos legibus damnatos, inter hæreti-
B cos haberi debere, conſtituit. Poſſid. c. 18. extat Honorij Reſcriptum.

Damnatione efferati Pelagiani, ad calumnias ſe conferunt, & qui poſt Pelagium & Cœleſtium videbatur eſſe anteſignanus, & ipſe damnatus Iulianus, Capuanus Epiſcopus, aduerſus Orthodoxos quatuor libros edidit, atque duas epiſtolas, alteram Romam, alteram nomine decem & octo Epiſcoporum ad Theſſalon. Epiſcopum mittens, Zoſimum ipſum, & Clerum Rom. & Auguſtinum varijs calumnijs impetijt, & Eccleſiam Rom. odioſam Orientali reddere laborauit, cui copioſè Auguſtinus reſpndit.

Recens ex peruetuſto C. exſcriptum.

Non contenti calumnijs agere, eò audaciæ progreſſi ſunt, vt in Catholicos Inſilierint, nec modò in humilis conditionis viros, ſed & in Primarios: *Hoc tempore* (habet Proſper in
C Chron.) *Conſtantius, ſeruus Chriſti, ex Vicario, Romæ habitans, & pro gratia Dei Pelagianis reſiſtens, factione eorum multa pertulit, quæ illum ſanctis Confeſſoribus ſociarunt.*

De gratia Chriſti, & de peccat. orig.

S. Auguſtinus, hoc anno, poſt damnatam Pelag. hæreſim, duos edidit libros, alterum de gratia Chriſti, alterum de peccato originali, amboſque ad Albinum (vel potius Albinam) Pinianum, & Melaniam, ſibi cognitos, Ieroſolymis degentes. Retract. 2. cap. 50. Nouum certamen, priori contrarium Auguſtino incubuit ſcribendi aduerſus plane negantes liberum Arbitrium, ſed omnia Dei gratiæ tribuentes. Erant hi ex monaſterio Adrumetino, qui, quod grauius eſt, negabant, in die Iudicij, Deum eſſe redditurum præmium ſecundùm opera hominum, contra verò alij ſic defendebant lib. arbitrium, vt negarent Dei gratiam,
D aſſerentes eam ſecundùm merita noſtra dari. Scripſit autem ad vtranque partem confutandam, duos commentarios, vnum de gratia, & libero arbitrio; alterum de correptione, & gratia, ambos ad Valentinum, & Monachos Adrumetinos: ad quos etiam extant datæ duæ epiſtolæ, omnia hæc extant Tomo 7.

De gratia, & lib. arb. De correp. & gratia.

Concilivm Teleptense in Africa (Telenſe dictum corruptè, erat enim Telepte prima ſedes prouinciæ Byzacenæ, cui Donatianus præerat Epiſcopus, ſubſcriptus Concilio Mileuitano, & nominatus in Carthagin.) Kalen. Maijs, hoc anno habitum, in quo nihil aliud actum reperitur, quàm recitata Decretalis epiſtola Siricij ad Africanos, ad definitionem cauſæ, quæ vertebatur.

E Auguſtinus cum alijs Epiſcopis à Zoſimo Rom. Pont. in Cæſaream Mauritaniæ mittitur, ad quaſdam Eccleſiaſticas cauſas terminandas; qua occaſione egit cum Emerito Donatiſtarum, eius ciuitatis Epiſcopo, præſentibus Epiſcopis eiuſdem prouinciæ, & plebe Cæſarienſis Eccleſiæ, quæ geſta extant. Aug. epiſt. 157. Retract. cap. 51. libri 2. Poſſid. c. 14. Quo tempore, ſcripſit (inquit Aug.) librum de correctione Donatiſtarum, propter eos, qui nolebant, illos legibus Imperialibus corrigi, epiſt. eſt ad Bonifacium 50.

Retract. c. 48. lib. 2.

Ibi populo diſſuaſit Auguſtinus pugnam, pluſquàm ciuilem, magna vi ſpiritus, & contentione eloquentiæ agens: neque enim ciues tantummodò, verùm propinqui, & fratres, poſtremò parentes, ac filij lapidibus inter ſe, in duas partes diuiſi, per aliquot dies cõtinuos, certo tempore anni, ſolemniter dimicabant, & quiſque vt quemque poterat, occidebat. Aug. 4. de doctrina Chriſtiana.

Abuſum ſolẽnis lapidatiõis tollit Auguſt magna vi eloquentiæ.

Balationes, & ſaltationes ante Baſilicas tollit Auguſt. Alios item abuſus arguit.

A Alios profanos, & ſacrilegos ritus, qui in Eccleſia Africana, ex vſu Gentilium inhæſerant, vi verbi Dei ſuſtulit. de quorum vno, ſermone 215. de Temp. ſic ait: *Iſti enim infelices, & miſeri homines qui balationes, & ſaltationes ante ipſas baſilicas ſanctorum exercere nec metuunt, nec erubeſcunt, etſi Chriſtiani ad Eccleſiam venerint, Pagani de Eccleſia reuertuntur, quia iſta conſuetudo balandi, de Paganorum obſeruatione remanſit, &c.* balationes igitur ſublatæ, licet ſaltationes remanſerint, ſed vocem balandi pro ſaltando vulgus retinuit. Plura genera ſuperſtitionum coarguit ad eundem populum ſermonem habens: *Dicite,* inquit, *quia quicunque fecerit hoc malum, perdit baptiſmi Sacramentum,* & mox arſuros ait, cum diabolo.

Miſſæ olim omnes cantabantur.

Suſtulit quoque in Feſtis SS. MM. vſum citharæ, conuiuia, atque choreas, de diuerſ. ſerm. 115. de S. Cypr. ſerm. 3 & in Pſalm. 12. concione 1. Inſectatus eſt pariter abuſus illos negligendi audire ſacras Miſſas, aut recedendi, antequàm abſoluerentur, colloquia miſcendi in Eccleſia; & conquerendi de prolixitate Miſſarum, ſerm. de Temp. 251. ex quo apparet, Miſſas omnes cantari ſolitas, & propter gulam, & auaritiam, hominum maximè potentum, introductum, vt eædem etiam voce ſubmiſſa dicantur, & vt in Introitu Miſſæ, non integer Pſalmus, ex more priſtino, ſed vnus tantùm ipſius verſus dicatur. B

De origine animæ ſcri. Aug.

Hoc eodem tempore, ſcripſit ad Optatum de origine animæ, & aduerſus Pelagianos, epiſt. 154.

Sãcit Zoſimus Papa quamdiu quiſq; miniſtrét in min. ordi. ante ſacerdotium.

Hoc item anno Zoſimus Papa ad Gallos, Hiſpanos, & Afros Decretalem epiſtolam dedit, aduerſus eos, qui ad ſacerdotium confeſtim proruunt. abſque alia præuia miniſtratione in ſingulis, qui ad ſacerdotium præcedunt, ordinibus, definiens, quantum temporis in quolibet ordine quis debeat miniſtrare; non extant illæ quidem literæ, ſed eadem repetit in epiſt. eiuſdem argumenti, hoc eodem anno ad Heſychium Epiſcopum Salonitanum. C

Conuerſio inſignis Iudæor. Minoricénſium.

Contingit hoc etiam anno conuerſio Iudęorum inſulæ Minoricenſis, virtute ſacrarum reliquiarum S. Stephani Protomart. quas Oroſius acceptas Ieroſolymis, laturus in Hiſpaniam, cùm delatus Minoricam, inde in Hiſpaniam tranſmittere non valens, in Africam remeare conſtituit, ibique reliquias; Deo ſic inſpirante, depoſuit. Acciderunt res admirandæ, toti Chriſtiano orbi factæ perſpicuæ, ex literis circularibus Seueri eius Inſulæ Epiſcopi, ad omnes Eccleſias datis, & publicè lectis, de quibus mentio eſt in lib. ad Euodium, de miraculis S. Stephani, apud S. Auguſtinum tom. 10.[a] D

a edit. Plantin.

Quibus quàm citiſſimè per vniuerſum Chriſtianum orbem vulgatis, Honorius Imp. legem tulit, qua Iudæos vetuit honoribus, & Magiſtratibus fungi, militiæque cingulo, ſi qui accepiſſent, exui: ratus nimirum exemplo Minoricenſium Iudæorum, conuerſionem ipſorum eiuſmodi vexatione eſſe tentandam [b]. Incenſis item omnium animis, exemplo Minoricenſium, ab incenſione Synagogarum, viſum eſt, inchoandam conuerſionem Iudęorum, tolerabilis viſa eſt Magiſtratibus eiuſmodi, ex pietate proueniens, vis illata, ſed cùm nec ob id Iudæi conuerterentur, iidemque apud Imperatorem conquererentur, factum eſt tandé, poſt annos quatuor, Edictum, quo Incenſiones Synagogarum & bonorum deprædationes prohiberentur, & alia inſuper addita. [c] In cuius primi fine illud reperitur: *Synagogæ de cætero nullæ penitus extruantur, veteres in ſua forma permaneant.* E

b l. 24. de Iud. C. Th.

c l. 25. 26. 27. de Iud. C. Theod.

Hoc eodem anno tres legatos à latere miſit Zoſimus Carthaginem, de controuerſia oborta inter Africanos Epiſcopos, & Rom. Pont. de proſecutione appellationum ad Apoſtolicam Sedem, de qua in Bonifacio ſucceſſore dicetur.

Septimo Kalend. Ian. Zoſimus Papa diem obijt, cùm ſediſſet annum vnum, menſes quatuor, dies ſeptem. In Pontificali, quod ſcribitur per Parochias conceſſiſſe licentiam benedicendi cereum Paſchalem: non eſt intelligendum, à Zoſimo, primum eius vſum inuentum, ſed illud tantùm, vt idem cereus, qui in maioribus tantùm baſilicis incendi ſoleret,

æquè

A æquè ſingulis parochijs concederetur: antiquiorem enim eius fuiſſe vſum, Prudentius hymno, quem de eo cecinit, oſtendit. Tertio poſt die Venerabilis vir Bonifacius vetus presbyter, in lege doctiſsimus, ac bonis moribus comprobatus, &(quod eum magis ornabat) inuitus, acclamatione totius populi, ac conſenſu meliorum ciuitatis eligitur, & conſecratur, (ſic enim de eo ſcribunt Romani presbyteri ad Honorium Imper.) cum Eulalius Archidiaconus, ſtatim occupata Lateranenſi baſilica, cum Diaconibus, & pauciſsimis presbyteris, ac multitudine turbatæ plebis ſe eligendum ambitioſè curaſſet, in cuius fauorem, relationem miſit Symmachus Vrbis Præfectus ad Imp. 4. Kal. Ian.

Cereum Paſchalē concedit Zoſimus omnibus parochijs.

B

Schiſma in Romana Eccleſia.

Placidius Valentinianus ex Galla, Placidia, & Conſtantio Cæſare viro eius, naſcitur 6. Non. Iulij, Marcellin. atque Sozom.

Chriſti Annus	*Bonifacij Papa*	*Honorij & Theodoſij Impp.*		*Monaxio & Plinta* Coſſ.
419.	1.	25.	12.	

C EX falſa Symmachi relatione, Honorius malè perſuaſus, mandat Bonifacium, vt intruſum, nec ritè electum, expelli, at, accepta relatione presbyterorum Vrbis, ad cauendum tumultum, & ſeditionem, præcipit vtrumque Bonifacium, & Eulalium, cum ſuis quemque fautoribus, intra diem 6. Iduum Februarij, Rauennæ adeſſe; & accitis pluribus Epiſcopis, mandat cauſam examinari, qui cùm inter ſe non conuenirent, profert negotium ad Kalend. Maias, & interim vtrumque iubet Vrbe abeſſe, & propter imminens Paſcha mittit Achilleum Epiſcopum Spoletinum, qui Romæ ſacra myſteria celebret. Ad dirimendum igitur, tantam cauſam, Imperator ſtudioſiſsimus Chriſtianæ concordiæ, plenius Concilium ſtatuit congregare, literis ad plurimos Epiſcopos miſsis, in quibus S. Paulinus Nolanus, peculiari ſtudio euocatur. Ad Africanos quoque Epiſcopos ſcribitur, vt ad cer-
D tum tempus adſint. Quod verò indictum Concilium ad effectum perductum non ſit, Eulalij temeritas fuit, iuſtoque Dei iudicio factum eſt, vt ſuis operibus, abſque alio nouo iudicio, & tot ſanctorum Patrum fatigatione, in ſemetipſum ſententiam ſuæ repulſionis, licèt nollet, ipſe proferret. Eulalius enim contra mandatum Imperatoris, & Concilij, 15. Kalend. Aprilis meridianis horis Romam ingreſſus, occaſionem tumultui dedit, vt populus in duas factiones diuiſus, propemodum inter ſe confligeret. quo cognito, Imperator mandat Eulalium Vrbe excedere, & reluctantem vi expelli. ab Epiſcopis igitur, qui plures conuenerant (ducentos quinquaginta habet lib. de Roman. Pontif.) rectè Eulalius Vrbe expulſus, & cauſa planè cecidiſſe iudicatur, & Bonifacius vt verus, & legitimus Epiſcopus in Vr-
E bem reuocandus, quæ ſententia ad populum prolata, magno gaudio eſt excepta, & gratiæ Imperatori actæ, biduoque poſt, Bonifacius pacificè, cum fauſtis acclamationibus, Romam eſt ingreſſus.

Eulalius vt illegitimus, Bonifacius vt legitimus Pontifex à Concilio probatur.

Honorius interim Reſcripto ad Largum Proconſulem Africæ dato, monet, Concilium eſſe ſolutum, Epiſcopos itinere, aut nauigatione non fatigandos. Atque hæc eſt breuiter hiſtoria de ſchiſmate Eulalij, ex pluribus literis, quæ extant in Codice Vaticano, collecta. cui planè contraria refertur à delirantibus Nouatoribus. Bonifacius in Vrbem reuerſus, ad conſciſſam ſchiſmate Eccleſiam ſarciendam animum conuertit, eamque ſcripta epiſtola Honorio Imper. commendauit. Qui reſpondens, præter alia, ſolicitus de futura ſede vacante, hæc ſcribit: *Denique beatitudine tua prædicante, id ad cunctorum clericorum notitiam*

volumus peruenire,vt ſi quid fortè religioni tuæ(quod non optamus)humana ſorte contigerit, ſciant omnes ab ambitione eſſe ceſſandum. At ſi duo contra fas,temeritate certantes,fuerint ordinati, nullum ex his futurum penitus ſacerdotem,ſed illum ſolùm in ſede Apoſtolica permanſurum, quem ex numero clericorum noua ordinatione diuinum iudicium,& Vniuerſitatis conſenſus elegerit, &c. Eulalius enim vnà cum ſuis apud Antium non longè ab Vrbe exul agebat in Eccleſia S. Hermetis, operiés obitum Bonifacij,longa ętate,& longa valetudine fracti. Verùm ipſum Eulalium Nepeſinę Eccleſiæ,poſtmodùm factum fuiſſe Epiſcopum, habetur in Pontificali. A

[margin: Iulianus Epiſcopus Capuan' peruicax Pelagian'. Aug.ſcribit 4. libr. cõtra Pelagianos.]

Iulianus Pelagianus duabus illis ſuis epiſtolis, de quibus ſuprà Zoſimum, Clerum Romanum, & Auguſtinum præuaricationis, in cauſa Pelagiana accuſat, & multis, Catholicos,quos per iniuriam vocat Manichæos, portentoſis calumnijs infamat, hancque diſſenſionem Romani Cleri,objicit in eos,quaſi vltionem Dei,de peccato in eorum damnatione commiſſo. B Quæ omnia,miſſis illis ad ſe literis à Bonifacio Papa,per Alypium,qui proficiſcens Rauennam ad Comitatum,ad eum diuerterat,in Africam redeuntem, Auguſtinus egregiè confutauit, ſcriptis aduerſus eos libris quatuor diſertiſſimis, quos ad ipſum Bonifacium Papam Romam miſit, vt eius probarentur auctoritate. Quòd verò iactarent Pelagiani,oportere conuocari Vniuerſale Concilium,quaſi iniuſtè damnati eſſent, Auguſtinus lib.4.cap.12.ex ſuperbia eos hanc captate gloriam ſcribit,vt propter illos Orientis, & Occidentis Synodus congregaretur. *Orbem quippe Catholicum*, inquit,*quoniam Domino eis reſiſtente,peruertere nequeunt,ſaltem commouere conantur.* C Quanto deteriores recentiores hæretici,qui ne inuitati quidem ad Vniuerſale Concilium venire voluerunt? cùm tamen illud ſæpius appellaſſent.

[margin: *contra Iulian.l.c.4. num.131.* Liberales ſunt diſciplinæ, quas docuit Chriſtus, non quas appellat hominũ vulgus. Præſtantia Cathedræ Petri, ex Auguſt.]

Hic Iulianus, Memorij Capuani Epiſcopi filius fuit, cuì cum ipſo Auguſtino magna intercesſerat per literas neceſſitudo [a], cum Pater, non ſacris, vt par erat, ſed ſæcularibus imbuendum curauerat diſciplinis,quas vetus loquendi vſus liberales appellat, vt colligitur ex Auguſtini epiſtola ad Memorium [b], in qua diſſerit pluribus, liberales diſciplinas non eſſe eas, quæ vulgo ita dici conſueuerunt, ſed tantùm quas docuit CHRISTVS ſuos, in primis Apoſtolos. & in eadem epiſtola plura de Charitate, qua adoleſcentem proſequebatur Iulianum. Qui,adhuc iuuenis,ſede auctus nobili Capuana, (vt tradit Gennadius) faſtu D tumidus,literarumque ſæcularium inflatus ſuperbia, erumpens in maledicta,ſanctiſſimum ſenem Auguſtinum, ipſius amantiſſimum, ſcriptis exagitauit: quæ contrarijs ipſe Auguſtinus redarguit ſcriptis; in quibus poſt recenſitas Latinorum Patrum, de propoſitis quæſtionibus, ſcriptas ſententias, ad coërcendam penitus hominis effrænem audaciam, iſta, poſt multa ſubiunxit,de præſtantia Cathedræ Petri: *An ideò contemnendos putas, quia Occidentalis Eccleſiæ ſunt omnes, nec vllus eſt in eis commemoratus à nobis Orientis Epiſcopus? Quid ergo faciemus, cùm illi Græci ſint, nos Latini? Puto tibi eam partem orbis ſufficere debere,in qua primùm Apoſtolorum ſuorum voluit Dominus glorioſo martyrio coronari; cui Eccleſiæ præſidentem beatum Innocentium, ſi audire voluiſſes, iam nunc periculoſam iuuentutem tuam Pelagianis laqueis, exuiſſes.* E *Quid enim potuit ille vir ſanctus Africanis reſpondere Concilijs,niſi quod antiquitus Apoſtolica Sedes, & Romana cum cæteris perſeueranter tenet Eccleſia?* Quibus videas quanti ponderis, & ſoliditatis exiſterent Romani Pontifices reddi ſolitæ ad conſultationes,reſponſiones;& quomodo vna,inſtar omnium, ſatis eſſe ducatur, ad confutandas hæreſes, & audacem iuuenem infrænandum,Apoſtolicæ Sedis auctoritas.

[margin: De Nupt. & Concupiſcentia ſcribit Auguſtinus.]

Scripſerat ſanctus Auguſtinus, poſt damnatos Pelagium, atque Cœleſtium,commentarium de Nuptijs,& Concupiſcentia,monente Valerio Comite, ne dum aſſertor eſſet originalis peccati,damnaſſe nuptias videretur. aduerſus quem Iulianus quatuor libros virulentos euomuit; ad quorum quædam capita ſibi tranſmiſſa, poſteriorem librum Augu-

ſtinus

A ſtinus ad eundem Valerium miſit; poſt verò acceptis illis quatuor integris libris, ſex con-
tradictorios libros conſcripſit, (vt ipſe teſtatur [a]) ad Claudium Epiſcopum. At Iulianus [a] *2. Retra. 62.*
aduerſus hos ſex, octo reddidit, quaſi de numero librorum, non de fide Catholica altercatio
eſſet, quos Auguſtinus epiſtola quarta ad Quoduultdeum ab Alypio redeunte Roma,
acceptos teſtatur.

Cauſa legationis Alypij ad Imperatorem potuit eſſe, vt latentes in Africa Pelagiani ex-
tirparentur, qualis colligitur fuiſſe Vitalis Carthaginenſis, qui licèt Pelagij nomen fugere *Vitalis Pelagianus.*
videretur, ex eius tamen doctrina, dogma illud impium deducebat, non eſſe orandum pro
Idololatris, vel alijs non credentibus, vt crederent, ſed tantummodò illis eſſe proponendam
B doctrinæ veritatem, cæterùm credere, vel non credere, ex eorundem pendere arbitrio, non
autem ex præueniente eos diuina gratia. Ad quem curandum S. Auguſtinus eruditam dedit
epiſtolam [b], in qua priſtinum Eccleſiæ morem inſinuat, orandi publicè pro infidelibus, & [b] *num. 107.*
Catechumenis, qui hodie quoque ſeruatur. Cùm igitur, nec quæ duobus Concilijs in Afri-
ca contra eos definita eſſent, nec duorum Rom. Pontificum decreta ſufficerent, ad eos com-
peſcendos, & exterminandos, veriſimile eſt per eam legationem Africanos Patres Impera-
toris auxilium imploraſſe; quod impetratum indicant literæ hoc anno ab eo datæ ad Aure-
lium Epiſcopum Carthaginenſem, & Auguſtinum, quæ extant in Collect. Creſcon. ſtatutis
pœnis depoſitionis, exilij, & excommunicationis Epiſcopis illis, qui ſubſcribere in Pelagia-
C norum damnationem recuſarent.

Menſe Maij habetur SYNODVS CARTHAGINENSIS, quæ ordine V. cenſetur, ex
legatis 22. Prouinciarum Africæ (nam quod habetur in fine, ſubſcripſiſſe 217. Epiſcopos, id
factum poſteà à ſingulis domi, cùm ſubſcripſerunt Decretis à Legatis ſuis ſubſcriptis) affue-
runt, & in eo Legati Sedis Apoſtolicæ à Zoſimo miſſi, cum commonitorio eiuſdem Zoſi- *Legati Zoſimi Papæ quatuor c. accipiunt tractanda cum Africanis in Conc. Carthagin.*
mi, quo continebantur quatuor agenda cum Africanis Epiſcopis. Vnum de appellationibus
Epiſcoporum ad Romanæ Eccleſiæ ſacerdotem; firmatum Canone, vt dicebat, Concilij
Nicæni, (qui eſt ſeptimus Sardicenſis Concilij.) Alterum, ne ad Comitatum Epiſcopi im-
portunè nauigent, quod nullo canone firmabatur (quantumuis æquè extaret canon Sardi-
D cenſis) quia de illo nulla erat controuerſia, & iam anteà id nouo canone viſi ſunt confir-
maſſe (apud Concil. African. cap. 73.) dum ſtatuerunt, vt ad Comitatum ituri, formatam ac-
ciperent à Roman. Pontifice, nec niſi ipſius arbitrio liceret illuc proficiſci. Tertium de tra-
ctandis presbyterorum & Diaconorum cauſis apud finitimos Epiſcopos, ſi à ſuis excommu-
nicati perperam fuerint. Sic quidem tantùm in textu, ſed addendum videtur, & nihilominùs
liceret presbyteris, diaconis, & ſubdiaconis appellare, ſi libuiſſet, iudicia tranſmarina, id
eſt, Roman. Pont. contra quam ſanxerunt ijdem Africani patres in Concilio Mileuit. cap.
22. & Carthagin. apud Africanum cap. 92. quod Zoſimus improbauit. Quartum de Vrbano
Epiſcopo excommunicato, vel etiam Romam euocando, niſi ea quæ videbantur corrigen-
E da, corrigeret. horum vtrumque firmatum auctoritate Concilij, vt quidem nunc legitur,
Sardicenſis.

Sed cùm de hoc, vt de primo, obiectum fuerit, non reperiri in Nicæno Concilio, con-
iectura eſt non leuis, vt loco Nicæni in textu (vt nunc legitur) fuerit emendatum Sardicen-
ſis, quòd ſciretur eſſe canonem verè Concilij Sardicenſ.

Quidnam autem in eo Concilio hoc anno Carthagine celebrato decretum ſit, ipſi A-
fricani Epiſcopi in epiſtola, quam defuncto hoc anno Zoſimo dederunt ad eius ſucceſſo-
rem Bonifacium Papam, declarant his verbis: [c] *Litteris noſtris ad eundem Venerabilis me-* [c] *Apud Cōcil. Afric. ...*
moriæ Zoſimum Epiſcopum datis, inſinuari curauimus, vt ea ſeruare, ſine vlla eius iniuria paulisper ſi-
neremus, vſque ad inquiſitionem ſtatutorum Concilij Nicæni. hæc de potiori cauſa, nim- um

deappellationis proſecutione: miſsis interim Alexandriam, Antiochiam, & Conſtantino- A
polim. Legatis ad exquirendos integros canones Nicænos. Paulo ſuperiùs ijdem docent de
terminatione cauſæ Apiarij presbyteri, per propriam confeſsionem, cuius occaſione, à
proprio Epiſcopo eiecti, & à Zoſimo Papa reſtituti, exorta fuerat illa contentio. apud Con-
cil. Afric. c. 105.

Hoc eodem, ſiue alio, ſub eodem Bonifacio, Concilio celebrato, editus eſt canon, de li-
bris Canonicis diuinæ Scripturæ. Extat adhuc, ſed neſcio quomodo relatus ad Concil. 3.
Carthag. ſub can. 47. vbi ad finem de confirmatione canonis, per Rom. Pont. Bonifacium,
iſta ſubijciuntur: *Hoc etiam fratri & conſacerdoti noſtro Bonifacio, & alijs earum partium Epiſcopis,*
pro confirmando iſto canone innoteſcat, quia à Patribus iſta accepimus in Eccleſia legenda. Liceat etiam B
legi paſsiones martyrum, cùm anniuerſarij dies eorum celebrantur. quem quidem canonem de ſa-
cris libris fuiſſe à Romano Pont. Bonifacio confirmatum, colligitur ex epiſtola S. Auguſt.
ad Quintianum, numer. 235. Vide quantum detulerint reuerentiæ Africani Patres Summo
Pontifici, dum eodem tempore, quo agitabatur illa controuerſia, canonem illum ab eo con
firmari petunt.

S. Hieronymus acceptis literis Auguſtini, & Alypij de damnatione facta hæreſis Pela-
gianæ, magna ſe affectum lætitia ſignificat epiſt. 79.

Euſtochiũ mortua. Iulia Euſtochium, Virgo clariſsima Romana, genere, & ſanctitate celeberrima, poſt tri
ginta quinque annos Monaſticæ obſeruationis, in Bethlemitico Monaſterio, viginti cum C
Paula matre, & poſt eius obitum, quindecim exactos. non maior quinquagenaria; migrat in
cœlum 4. Kalend. Octob. quo die relata in Tab. Eccleſiaſticas, anniuerſaria memoria reco-
litur, ex epiſtolis S. Hierony. 25. 27. & 79. ſequenti anno ſcripta, quæ videtur fuiſſe eius epi-
ſtolarum omnium nouiſsima.

Paulę Iun. obitus incertus. Paula Iunior, S. Paulæ neptis, ex Læta, atque Toxotio, filio S. Paulæ, de cuius educatio-
ne ad Lætam extat ſancti Hieronymi epiſtola 7. amitæ ſolatio deſtituta, quæ ſequenti ad-
huc anno erat in viuis, vt apparet ex epiſtola S. Hieronymi 79. quando deceſſerit ignoratur,
niſi quod ex repromiſsione martyris nata, & ab ipſis incunabulis Deo dicata, tantarumque
fœminarum ſancta educatione nutrita, à ſancto Hieronymo ſcriptis, ab adoleſcentia, ad D
ſummum virtutum exemplar inſtituta, par eſt, credere finem egregia pariter clauſiſſe ſan-
ctitate.

Albina, Pinianus, & Melania Iunior, ante nouem annos profecti Roma, ante ſeptem
verſati in Africa, iam triennio agebant Ieroſolymis, ex epiſt. S. Hieronymi 79. & actis Me-
laniæ Iun.

Pelagius, ex admonitione Albinæ, & Piniani damnat errores ſibi ab Occidẽtalibus ob-
iectos, ſed fraudulenter, & veteratoriè, vt oſtendit Auguſt. de Chriſti gratia, 1. cap. 1.

Melania Iun. & Pinianus peregrinantur in Aegyptũ. & vitam Monaſticam excolunt. Melania Iun. & Pinianus eius vir, relicta Albina matre Ieroſolymis, ob ingraueſcentem
ætatem, peregrinantur in Aegyptum ad inuiſendos SS. Monachos Eremi accolas, inde ve- E
rò redeuntes Ieroſolymam, ſeorſum à coniuge, Pinianus vitam excolit Monaſticam; Me-
lania verò ad annos quatuordecim, apud Montem Olиueti clauſa in cella perſeuerans, duxit
ibi in anguſto loco vitam Angelis ſimilem, quam etiam vitę Monaſticæ perfectiſsimam ra-
tionem Romæ inchoauit [a].

a Pallad. in Lauſ. c. 49. Acta item Melan.

Ingens miraculum. *Multæ Palæſtinæ ciuitates, villæq́; terræmotu collapſæ ſunt. Dominus noſter Ieſus Chriſtus ſemper v-*
biq; totus, ſuper montem Oliueti Ieroſolymæ vicinum ſeſe de nube manifeſtauit. Multæ, tunc vtriuſque
ſexus vicinarum gentium nationes, tam viſa, quàm auditu perterritæ, atque credulæ, ſacro Chriſti fonte
ablutæ ſunt, omniumq́; baptizatorũ in tunicis crux Chriſti Saluatoris, Diuinitatis nutu, ex templo preſſa
refulſit. Marcellin. in Chron. & alij.

Hu

A Huius rei admirabilis occaſione de tempore aduentus Domini ad iudicandum, ex diuinis prædictionibus, cœpti ſunt vbique miſceri ſermones, qua occaſione ſcripſiſſe videtur Heſychius ad ſanctum Auguſtinum de nouiſsima die, quæ eſt apud Auguſtinum epiſt. 79. cui reſpondit Auguſtinus epiſt. nu. 80. quam quidem hoc ipſo anno ſcriptam ex eo redditur exploratum, quod dum numerans Domini annos, ita ait, à Natiuitate Domini computantur anni fermè quadringenti viginti, à Reſurrectione autem, vel Aſcenſione eius anni plus minus trecenti nonaginta. Cæterùm ipſe redarguit de his curioſum nimis exploratorem, cùm tamen ipſe contra, diem illum haud inſtare demonſtret ex ſignis, cùm longè abeſſet, vt impletum dici poſſet, quod apud Matthæum 24. ait Dominus, Prædicabitur B hoc Euangelium regni in vniuerſo orbe, in teſtimonium in omnibus gentibus; & tunc veniet conſummatio, quam quidem prædicationem, tum nondum eſſe impletam, oſtendit ex innumerabilibus apud ipſam Africam gentibus, quibus nondum prædicatum eſſet Euangelium. *Aug. de nouiſſimo die epiſt. ſcrib.*

Bonifacius Papa interpellatus libello accuſationis à Clericis Eccleſię Valentinæ in Gallia, aduerſus Maximum Epiſcopum Manichæorum ſectatorem, delegauit cauſam cognoſcendam Epiſcopis ſeptem prouinciarum. Extat eius epiſt. hac de re data Id. Iun.

Mortuo Chryſanthio Nouatianorum Conſtantinopoli Epiſcopo, ſuccedit Paulus, ſub quo admirabile quiddam contigiſſe ſcribit Socrates [a], de quodam veteratore Iudæo C Chriſtianam fidem ſimulante, ſæpiuſque baptizato, ad corradendas pecunias, ab Arianis, à Macedonianis, ab Attico Conſtantinopolitano, ac demùm expetente rurſum baptizari à Nouatiano Epiſcopo, cùm bis baptiſterij aqua penitùs euanuit, In quo quidem, (niſi Socrates mentitus eſt, quod ſolent non rarò hæretici in narrationibus de ſuis Dogmatiſtis) miraculum illud non ad Pauli merita illuſtranda, ſed ad confirmationem potiùs Catholicæ veritatis ceſsit, cùm nullo ſuſcepto vero baptiſmo, ab hæreticis illis, peccantibus, in fide Trinitatis, & verè baptizato ab Attico, non tunc aqua defluxit, aut euanuit, ſed cùm baptizandus eſſet à Paulo, licèt hæretico, rectè tamen de Trinitate ſentiente (quorum ratum eſſe baptiſmum ſemper aſſeruit Eccleſia) ad cauendum in ſecundo baptiſmo ſacrile D gium. *a 7. c. 17.*

Theodoſius ſic ſancit de quibuſdam: Hi qui conficiendi naues incognitam ante peritiã barbaris tradiderunt, propter petitionem viri Reuerendiſsimi Aſclepiadis Cherſonitanæ Ciuitatis Epiſcopi, imminenti pœna, & carcere liberatis, capitale tam ipſis, quàm cæteris ſupplicium proponi decernimus, ſi quid ſimile fuerit in poſterum perpetratum [b]. *b L. vlt. de pœn. C. Th.*

Chriſti Annus	*Bonifacij Papæ*	*Honorij & Theodoſij Impp.*		*Theodoſ. A. 9.m & Conſtant. Cæſare 3.m Coſſ.*
420.	2.	26.	13.	

E CONSTANTIVS Cæſar, Auguſtus appellatur. Proſper.

Cœleſtius Pelagianus, cùm aduerſus edicta Principis, ſe rurſum audax inferret in Vrbem, iterùm cum ſuis, vltra centeſimum lapidem, Conſtantij Reſcripto expellitur. extat Reſcriptum.

Cùm à quodam Pagano falſum vaticinium, velut eiuſdem Cœleſtij (Idolum fuiſſe celeberrimum apud Africanos ſuprà dictum eſt) proferretur, quo rurſum & via, & templa priſco ſacrorum ritui redderentur; ille, ille inquam, verus Deus, cuius prophetica vaticinia neſciunt omninò mentiri, nec fallere, ſub Conſtantio, & Auguſta Placidia, (quorum nunc filius Valentinianus, pius, & Chriſtianus imperat,) Vrſo inſiſtente Tribuno, omnia illa templa ad ſolum perducta, agrum reliquit, in ſepulturam ſcilicet mortuorum,

a *Proſp. de prædict. p. 3. c. 38.* b *Poßid. c. 16. Aug. ad Quodnult. deū de hæret. c. 46.*

ipſamque viam, ſine memoria ſui, VVandalica nunc manus euertit. Proſper [a]. A

Eodem Vrſo Tribuno, Domus Regiæ Præfecto, agente, Manichæi detecti, eorum ſpurciſsima myſteria propalata, & eorum nonnulli ad Eccleſiam adducti. [b] Poſsidius, Auguſtinus.

Aug. quatuor libris confutat Vincentiū Rogatiſtā de anima non rectè ſentientē, & Catholicę reddit Eccleſiæ. c *Aug. de Retrac. 2. c. 56. & ad Vinc. 1. c. 1.* d *Aug. de orig. anim. 2. c. 1.* e *de Vir. illuſt. c. 59.*

Vincentius Victor Laicus in Mauritania Cæſarienſi, ex Donatiſta, vel potiùs Rogatiſta, redditus quidem Catholicus, ſed adhuc in admiratione habens Vincentium quendam Rogatiſtam, à quo & nomen accepit, cùm apud Petrum quendam Hiſpanum presbyterum reperiſſet opuſcula quædam ſancti Auguſtini, in quibus de origine animæ ſe neſcire confiteretur, niſi quòd eſſet Spiritus, non corpus, aduerſus eum ſcripſit duos libros animam aſſerens non ex nihilo, ſed ex diuina eſſe ſubſtantia, quos Auguſtinus quatuor B libris confutauit, ad Renatum primo, ſecundo ad Petrum, duobus reliquis ad Vincentium ipſum, quem leniter tractans, ita ſibi deuinxit, vt emendationis literas ad ipſum miſerit [c].

Porrò Petrus ille presbyter ab eo deceptus, illi totus addictus eſt. Aug. [d]

S. Auguſtini praxis in tractandis hæreticis ea fuit, vt cum recens progredientibus, antequam obſtinatione obdureſcant, ex admonitione Apoſtoli (Galat. 6.) leniter ageret, cum inueteratis verò, & obduratis ſeueritate agendum putaret. Legendæ ad hoc eius epiſtolæ 8. ad Italicam, 3. ad Fortunatianum, 112. ad Paulinam.

Alterum hæretici, atque adeò hæreſiarchæ reſipiſcentiæ exemplum, & grande miraculum ex Gennadio [e] referamus. Leporius, inquit, adhuc Monachus, poſteà presbyter, præſumens de puritate vitæ, quam arbitrio tantùm, & conatu proprio, non Dei ſe adiutorio obtinuiſſe credebat, Pelagianum dogma cœperat ſequi, ſed à Gallicanis Doctoribus admonitus, & in Africa, per Auguſtinum emendatus, ſcripſit emendationis ſuæ libellum, in quo & ſatisfacit de errore, & gratias agit de emendatione: ſimul & quod de Incarnatione Chriſti malè ſenſerat, corrigens, Catholicam ſententiam tulit, dicens: Manentibus in Chriſto in ſua ſubſtantia, duabus naturis, vnam credendam filij Dei perſonam. C

f *lib. 7. de Incarnat. Verbi.*

Porrò hunc auctorem fuiſſe Neſtorio, ſuæ ipſius hæreſis, Caſsianus affirmat [f], plura ex eius libello recitans. Alter Leporius clariſsimus genere in Auguſtini Monaſterio profitens D reperitur, ſerm. de diuerſ. 50.

Perſecutio Perſica.

Perſecutio Perſica ſub Iſdegerde.

RVPTO fœdere inter Perſas, atque Romanos, bellum eſt exortum, & ingens perſecutio in Chriſtianos commota, ſub Iſdegerde, vt Theodoret. lib. 5. cap. 38. cui adſtipulatur Cyrillus in rebus geſtis S. Euthymij apud Metaphr. 20. Ianuar. vel ſub Bararane filio, vt Socrat. 7. cap. 18. quæ, cum bello, biennij ſpacio, quieuit, iuxta Socratem, vel potiùs ad annos triginta, etiam ceſſante bello, iuxta Theodoretum, cuius ſententia videtur E corroborari verbis B. Auguſtini, qui libro 18. de Ciuit. Dei, cap. 12. quem ſcribebat anno Domini 429. ſcribit ſe ignorare, an Perſecutio in Chriſtianos Perſica adhuc quieuerit. Præclara referuntur exempla Chriſtianæ fortitudinis in immaniſsima illa perſecutione apud eos auctores, & apud Nicephor. Et Theodoretus [g] quidem non probat, quòd Audas Epiſcopus, zelo non opportuno incenſus, Pyreum, id eſt, templum, in quo ignis colitur, demolitus ſit, ſed celebrat tamen, quod mori potiùs voluerit, quàm extruere Templum ſimulacri deſtructum. *Nam par impietas eſt*, inquit, *mea ſententia, ignem adorare, atque ei adificare delubrum.* ſed & in bello diuinam ſe protuliſſe virtutem in opitulatione Chriſtianorum, quæ narrat Theodoret. [h] & Socrat. [i] oſtendunt, cùm præſertim centum millia Sarraceno-

g *lib. 14. c. 49. 20. 21.* h *li. 5. c. 38.* i *li. 7. c. 18.*

rum

A rum in Auxilium Perſarum euocata,immiſſo diuinitùs pauore,ſe in Euphratem præcipitauerunt. Idem quoque Theodoretus refert in hiſtoria SS. PP. cap. 26. Perſarum furorem repreſſum Simeonis Stylitæ precibus.

Enituit tum eximia benignitas, & beneficentia Acacij, Amidæ Epiſcopi, qui ad redimendos,paſcendos,& ad ſuos dimittendos captiuos, ad ſeptem millia, etiam ſacra vaſa,& ſupellectilem diſtraxit,quod magnæ admirationi Regi Perſarum fuit, cùm diceret Romanos bello,& beneficijs ſcire vincere. Tormentorum autem genera, & noua cruciamenta pijs hominibus ab illis inflicta, vix dicendo explicari poſſe, ait Theodoretus, quarum aliqua commemorat maximè atrocia,& horrenda, quibus piorum fortitudinem, & alacritatem non modò non retuderunt,ſed magis excitârunt,quorum tria exempla recenſet, maximè illuſtria. Hormiſda nobilis,& inſignis viri,Suenis, mille ſeruorum Domini, & Beniamin Diaconi, per atrociſsimos cruciatus conſummati. quibus addit Nicephorus Iacobi Perſæ Martyrium,qui abnegata prius Chriſtiana Religione, rurſus per matrem, & coniugem ad eandem reuocatus, articulatim conciſus, bona Confeſsione ſpiritum Deo reddidit. Huius perſecutionis occaſione Chriſtianam Religionem propagatam apud Sarracenos narrat Cyrillus in vita S. Euthymij. Metaphr. & Socrat. 30. Ianuar. dum de Sarracenorum Duce agit,cui ob miſerationem erga Chriſtianos exhibitam,datum eſt, vt ad Chriſtianos ſe transferret,narratio eſt digna,quæ legatur. Atque ex perſecutionibus hi ferè fructus, præter alios,diuina gratia operante,ſolent exiſtere.

B (margin: B beside "tem non modò"; C beside "præter alios")

Dux Saracenorum fit Chriſtianus.

C S. Hieronymus prid. Kal. Octob. decedit è vita, anno ætatis duodeoctogeſimo(quamuis plures illi annos alij attribuerint) Græcè,Latinè,Hebraicè doctiſsimus, omni ſeculari,& ſacra doctrina exculti ſimus, hęreticorum hoſtis acerrimus,ſanctitate vitę conſpicuus,pręclaris elogijs viuens, mortuusq; illuſtratus. Præter ea opera, quorum Catalogus extat,& à nobis ſuo quæq; tempore recenſita ſunt,ſcripſit librum de hæreſibus S. Auguſtino teſte, libro de hæreſ. ad Quoduultdeum,in fin.

S. Hieron. obitus.
S. Hier. de hęreſ. ſcripſit.

Item de Reſurrectione carnis doctiſsimè diſputauit, Auguſt. epiſt. 261. ad Oceanum ſcribens,eum vt ad ſe mittat librum rogat.

D Tranſtulit 28. homilias Origenis,ipſomet teſte ibid. de ſcript. in fin. ſed & alia complura ex eodem latinitate donata,Caſsiod. affirmat.

De Reſurrect. carnis,& alia quæ non extant.

Triginta item homilias in Lucam,ſe ſcripſiſſe teſtatur, & tractatus ſeptem in Pſalmos. Inſuper Caſsiod. meminit eiuſdem epiſtolæ ad Antium, qua obſcuriſsimas elucidaſſe tradit quæſtiones. Item ſcripſiſſe, ait, explanationem de iudicio Salomonis: Notationes item in omnes Prophetas,propter tyrones,poſt quas, copioſas illas, quæ extant in eoſdem prophetas explanationes elaborârit, elucubraſſe etiam volumen ſcribit in quatuor Euangeliſtas, in quo omnia ipſorum,quæ eſſent propria, diſſeruit. Ediďiſſe inſuper expoſitionem Apocalypſis. Inſtit. diuin. lectionum, c. 2. 3. 7. & 9. Quæ omnia interciderunt, cùm Caſsidori tēpore extarent.

E Plura extant de vita,& rebus geſtis S. Hieronymi, ſub virorum quidem clarorum nomine,Euſebij,Cyrilli,Ieroſoly. Epiſcopi, (quem ante triginta annos ipſius aſſertione Hieronymi conſtat eſſe defunctum) Auguſtini, impudenter, & mendaciter conficta, quæ certis demonſtrationibus confutantur, vt quod quinque linguarum peritiam, Græcè, Latinè,Hebraicè,Perſarum, atque Medorum illi tribuunt, cùm ipſe non agnoſcat niſi trium: quòd Virginitatis illi Coronam adſcribunt, quam ipſemet epiſtola 50. ad Pammachium ſe habere negat: quòd denique dum laudare volunt, hæreticum faciunt, qui dicant ſcripſiſſe aduerſus Sabinianum quendam hæreſiarcham, duas in CHRISTO aſſerentem voluntates, & alia huiuſmodi falſa confingunt. Alia ſunt mendacia & ineptiæ in eius

Multa cōficta de Hiero. ſub claris nominibus Euſeb. Cyrilli, Aug.

vita,incerto auctore,vt quod Hieronymus fuerit presbyter Romanus, cùm ipſe aſſeratſe A
Antiochenum,ex quo & illud vulgare excluditur,quòd fuerit Cardinalis, nam ſi non preſbyter Romanus, nec Cardinalis) quod ad Hieronymum tranſtulit, id quod de Geraſimo Abbate narrat Sophronius,de curato Leone.Prat.ſpirit.c.107. Nam quod Hieronymo antiquitas Leonem adpinxit,hieroglyphico ſignificauit, vehementem eius, quaſi leonis rugitum in hæreticos.Sunt alia plura in ea vita explodenda,nec aliundæ res geſtæ petendæ Hieronymi,quàm à vita per Marianum Victorium deſcripta, & per annos à Cardinale Baronio digeſta.

Honorius Imperator aduerſus clericos extraneorum cohabitatione infamatos ad Palladium Reſcriptum dedit [a]. Accidit namque, vt qui S S. P P. ac præcipuè Nicænorum contempsere decreta, iuſtè eos Imperatorum coërcendos edicto, Catholici Epiſcopi (vt aliàs ſæpè accidit)curârint. B

Aduerſus quoque raptores ſacrarum Virginum ad eundem Pallad. P P. idem Imperator Reſcripſit [b].

[a] L.44. de ep. & cler. C.Theod.
[b] L.3. de rapt. & matrim. ſanct. Virg. C.Th.
[c] li.14.c.6
[d] Proſp. & Marcellin. in Chron.
[e] li.7.c.2.

Chriſti Annus	*Boniſacij Papa*	*Honorij & Theodoſij Impp.*		*Agricola & Euſtathio* Coſſ.
421.	3.	27.	14.	

CONSTANTIVS Auguſtus,. ob miſſam de more imaginem Conſtantinopolim à Theodoſio non receptam,bellum aduerſus eum meditans hoc anno moritur,[c] ex Nicephoro.[d] C

Theodoſius Imp.Eudociam Atticam, Leontij Philoſophi filiam, liberalibus diſciplinis excultam,quæque egregium poëma de bello Perſico in eius laudem ediderat. Athanaidē antea dictam,accipit in vxorem.Marcellinus,Socrates[e].

Theodoſius Imp.propenſior ad pietatem,impellente (vt eſt credibile) eum Attico Cōſtantinopolitano Epiſcopo, ſancit legem, qua iura epiſcopatus Conſtantinopolis Eccleſiæ ad Illyricum quoque extendi debere ſtatuit, quaſi aliquando id fuerit obſeruatum,quod verè nunquam fuerat,nec vllo Concilio ſtatutum,nec vllo vſu receptum. deceptum igitur D
oportet fuiſſe pium Imp. mendacio ambitioſi Epiſcopi[f].

Atticus CP. ambitioſius proferre ſatagit iura ſuæ eccleſiæ, idque per laicam poteſtatem.

[f] L.6. de ſacroſ. eccl. et l.45. de epiſ. & cler. C.Theod.

Chriſti Annus	*Boniſacij Papa*	*Honorij & Theodoſij Impp.*		*Honorio 13.*[m] *Theodoſ.10.*[m] Coſſ.
422.	4.	28.	15.	

ANTONIVS Epiſcopus Fuſſalenſis,ob enormia quædam ſcelera, agente contra eum S. Auguſtino, ab Epiſcopis eius Prouinciæ depoſitus fuit ab Epiſcopatus adminiſtratione, relicto illi tantùm Sedis titulo, appellat hic ad Bonifacium Roman. Pont. Zoſimi ſucceſſorem, commendatus literis Primatis Numidiæ, quibus illum, velut innocentem, excuſaret. E
His acceptis Bonifacius literis, magna cautela,(quod ipſe ſanctus Auguſtinus laudat) pro Antonio reſcripſit,eo adhibito temperamento,ſi ordinem rerum nobis fideliter indicauit, &c. Sed contigit inter hæc Bonifacium mori, & relinqui cauſam integram eius ſucceſſori Cœleſtino Pontif. de cuius cauſæ proſecutione apud eum ſuo loco agetur.

Epiſcopus depoſitus a Concilio appellat Rom. Sedem.

Bonifacius Papa Patroclum Epiſcopum, qui fauore Conſtantij,(vt dictum eſt,ex Proſpero, Anno Domini 412.) Herote Epiſcopo Arelatenſi, per ſummam iniuriam pulſo, Sedem illam inuaſerat, & adhuc alienæ Metropolis iura peruadens, in Narbonenſi prouincia, vacantis Paſtore Sedis auſus eſt Epiſcopum ordinare, repreſsit, datiſque literis ad

Papa Arelatenſem epiſcopū aliena iura inuadētem repreſsit.

A Hilarium Narbonenſem Epiſcopum, iuſſit, vt iure Metropolitani, & præceptione Apoſtolicæ Sedis ad locum accedat, & quæ agenda ſunt, videat, & Sedi Apoſtolicæ referat. In qua epiſt. num. 3. citat can. 6. Nicænum, de iure Metropolitanorum ſeruando, cuius ea ſemper praxis fuit, vt ita ſingulis Metropolitanis ſuæ ſeruarentur prouinciæ, vt tamen ſuper omnes Apoſtolica Sedes paſtorali ſolicitudine vigilaret.

Can. 6. Nicæn. de iure Metropolit. ſeruādo citatur à Papa

Maximus, & Iouinus Tyranni, bello victi, capti, occiſi. Marcellin in Chron.

Bonifacius genere Thrax, vir bellicis artibus clarus, exercitu ad Hiſpaniam, contra VVandalos miſſo. Caſtino Duce, ſuperbo & imperioſo; ſe ab eo ſeiungit, & in Africam nauigat. Proſp. Aug. Hic Sebaſtiano Comiti, & confeſſione poſteà claro (ex Victore Vticenſi B de perſecut. Vandalica, lib. 2.) filiam in vxorem dedit. Contulit ſe idem in Amicitiam Auguſtini, à quo & humaniſſimè acceptus fuit, & amicitia aucta conſuetudine literarum, vitam in Africa planè dignam Chriſtiano Duce egit, literis quoq. deditus, vt ex conſultationibus ad Auguſt. oſtenditur. Extat Parænetica Auguſt. ad eum epiſtola num. 205. qua cùm vitam Chriſtianam breui compendio ſtringat, licere tradit homini Chriſtiano, pro publica pace tuenda, arma tractare: monet pariter qualiter in bello ſe gerere debeat, ſed & de caſtitate ſeruanda ſaluberrimam admonitionem ingerit, qua, inter alia, *Valdè*, inquit, *turpe eſt, vt quem non vincit homo, vincat libido, & obruatur vino, qui non vincitur ferro.* Porrò eidem cupienti edoceri de Arianis, & Donatiſtis hæreticis, cùm abundè ſatisfaceret Auguſtinus, ſtatum præ- C ſentis temporis Eccleſiæ Africanæ longè melioris fuiſſe conditionis, quàm anteà, oſtendit, epiſt. eſt num. 50. De rebus alijs, quæ in Africa inter Auguſtinum, & Bonifacium tranſactæ ſunt, extant perbreues vtriuſque epiſtolæ, vltrò citroq; datæ, ſed in appendice collocatæ, quas germanas eſſe (cuiuſuis fuerint) rerum geſtarum illorum temporum argumenta declarāt: *Benè agere, & illicita non prohibere*, inquit Aug. [a] (ſiue quis alius) *conſenſus erroris eſt*, quæritur deinde de Gotho milite (quibus Bonifacius præerat) qui ſacram Virginem raptam corruperat, quibus literis acceptis Bonifacius, facinus gladio vindicare, redditis literis pollicetur, quod tamen Auguſtinus pro Epiſcopali manſuetudine, deprecatur: *Fas enim non eſt*, inquit, epiſt. 3. *vt reus Epiſcopi ſuggeſtionibus occidatur.*

Proſp. in Chron. & apud Aug. epiſt. 10. in appen. 10. 2. edit. Plant. Vict. 2. de perſ. Vvā. Chriſtiano licere, pro publica pace, arma tractare. Mutuę Auguſt. & Boniſ. epiſt. a ep. 1. in append. 10. 2.

D Gothis ſub Bonifacio in Africa militantibus, Ariani ibidem inualuerunt. Vt enim ipſi Ariani, ita ſecum Arianum Epiſcopum habebant Maximinum quendam, qui profitebatur Ariminenſem fidem, hic auſus eſt Auguſtinum ad diſputationem de fide laceſſere, de qua diſputatione Poſſid cap. 17. extat eadem & ad diſputationem Auguſtini liber adiectus. Prouocauit quoque eundem Auguſtinum Paſcentius Comes, Fiſci vehementiſſimus exactor, qui cùm eſſet Arianus, Arium tamen deteſtabatur. Sed Auxentium Mediolani Pſeudoepiſcopum ſe ſectari profitebatur; hic, metu legum publicarum, periclitari tabulis noluit, itaque nulla ſcriptura, priuatim diſputatum coram multis clariſſimis viris, de quo cùm poſt ſe vt victor iactaret; ad eius impudentiam refutandam ſcripſit epiſtolam propter ipſius E metum, omiſſis nominibus conferentium, extant multæ epiſtolæ [b], & collatio ipſa, ſeu pars potiùs, perperàm tamen inſcripta, habita Hippone, & à Notarijs exceptoribus ſcripta, cùm contra conſtet ex Poſſid. [c] & Carthagine, & ſine exceptoribus, ipſo recuſante Paſcentio, habita.

Diſput. cū Paſcentio Ariano. b 73. 74. 75. 76. 77 c cap. 17. d epiſt. 6. in append.

Accidit pergraue facinus, vt morte digniſſimus, qui confugeret ad Eccleſiam, iuſſu Bonifacij, ex ea raperetur, ad eum Auguſtinus [d] inter alia, *Eccleſiæ illum reuoca, quem vt irreligioſiſſimus rapuiſti. Oblatio verò domus tua à clericis ne ſuſcipiatur indixi, communionemq; tibi interdico, donec peracta pro auſibus, vel errore, à me definita tibi pœnitentia, & tempore condonato pro hoc facto corde contrito, & humiliato dignum offeras ſacrificium Deo.* Magna animi demiſſione reſpondet, cum confeſſione, & lacrymis, veniam petens, Bonifacius, & reſtituit raptum.

Boniſ. ex commu. ab Aug. q. morte digniſſ. mu rapuiſſet de eccleſia, illum reſtituit. e epiſt. 7.

Chriſti Annus	*Bonifacij Papa*	*Honorij & Theodoſ. Impp.*		*Mariniano & Aſclepiodoto* Coſſ.
423.	5.	29.	16.	

Honorij Imp. obitus.

HONORIVS Imper. anno ætatis 39. & menſe vno expleto Imperij à morte Patris, 28. m. 7. minus d. 2. 18. Kal. Septembr. Romæ moritur, & in Mauſoleo, iuxta corpus ſancti Petri reconditur. Socr. Proſp. Marcellin. Caſsiod. Ioan. Diac. Nullus Chriſtianorum Imperatorum per ſuos Duces plures extinxit Tyrannos; Barbaros ſæpiùs ingruentes vicit; Imperium ſæpiùs labans reſtituit, quàm Honorius; Deo planè protegente, & eius pietatis ſtudium remunerante.

Ioan. Occidentale inuadit Imperiũ.

Honorius Gallam Placidiam A. cum filijs duobus, Valentiniano, & Honorio, ob ſuſpicionem inuitatorum hoſtium, miſerat in Orientem, Proſp. & Caſſiod. Cùm igitur nullus in Occidente eſſet, qui iure cognationis Imperium gubernandum ſuſciperet, Ioannes, qui ſuperiori anno Præfecturam Prætorij geſſerat, vilis natalibus homo, inuadit Imperium, & Legatis ad Theodoſium miſſis poſtulat Imperator declarari, quibus in cuſtodiam traditis, Ardaburium, qui bello Perſico res planè maximas confecerat, aduerſus Ioannem mittit. Socr. [a] Ioannes aduerſus Eccleſiam Dei bellum parans, primum omnium omnia ſimul priuilegia ab ea abſtulit, quæ à Chriſtianis Imperatoribus, tum locis, tum perſonis collata fuerant. Quibus ad interitum ſibi viam præſtruxit.

a li. 7. c. 23. Tyrãnus priuil. eccl. auferr.

Theodoſius, exemplo aui, ad Occidentale Imperium Tyrannorum manibus vindicandum, primùm arma conuertit in hæreticos pietatis hoſtes, aduerſus eos ſanciens menſe April. [b] in eo, Attico ipſo religioſior, quod ille damnauit Nouatianos, quos iſte tolerandos dixit. Socr. [c] Rurſum verò menſe Iulij ad propitiandum ſibi magis diuinum numen, hanc in omnes hæreticos edidit ſanctionem: [d] *De hæreticis omnibus quorum & errorem execrantur, & nomen, hoc eſt, de Eunomianis, Arianis, Macedonianis, cæteriſq. omnibus, quorum ſectas piſſimæ ſanctioni tædet inſerere (quibuscunctis diuerſa nomina, ſed vna perfidia) illa præcipimus debere ſeruari, quæ DD. auus, & pater noſtræ clementiæ conſtituerant, ſcituris vniuerſis, quòd ſi in eodem furore permanſerint, interminatæ pœnæ erunt obnoxij*, & rurſum aliàs: [e] ſed & Iudæos vetuit nouas Synagogas ædificare. [f] Denique Paganos extinctos voluit, *Paganos, qui ſuperſunt, quanquàm iam nullos eſſe credamus, promulgatarum legum iam dudum præſcripta compeſcant*, [g] *&c.* menſe April. & rurſum menſe Iun. *Paganos, qui ſuperſunt, ſi quando in execrandis dæmonum ſacrificijs fuerint comprehenſi, quamuis capitali pœna ſubdi debuerint, bonorum proſcriptione, & exilio coerceri iubemus*, de cuius Theodoſij eximia religione Nicephorus. [h]

b *L. 50. de hær. C. Th.* c 7. cap. 25. d *L. 60. de hær. C. Th.* e *L. 61. de hæret.* f *L. 27. de Iud.* g *L. 22. de Pag. C. Th.* h 14. c. 3.

Bonifacius Papa 8. Kalend. Nouemb. moritur, cùm ſediſſet annos 5. minus m. 2. & tribus diebus. Lib. Pontif. Proſp. Marcellin. ſepelitur via ſalaria, in cœmeterio S. Felicitatis, in quo Oratorium ędificârat. Citat Beda in Collectaneis libellum de miraculis Bonifacij Papæ, ſed cuius, non dicit.

i *Epiſt. 261.* Theodoreti acta.

Nono vacationis die 3. Non. Nouembr. creatur Cœleſtinus Romanus, & quidem pacifica electione, ex Auguſtino. [i] Theodoretus ante conceptionem Deo à parentibus oblatus, & ab incunabulis in Monaſterio dedicatus, & enutritus, inuitus Epiſcopus Cyri, in Syria, eſt ordinatus, hoc ipſo anno, vt colligitur ex epiſtola eius ad S. Leonem, apud ipſum in fine operum: reliqua ex epiſtola 81. diu retentus eſt Antiochiæ, vt pro ſua facundia pop. edoceret, ipſomet teſte, [k] homiliarum tamen ipſius nulla ſupereſt.

k *Epiſt. 83.*

A

Chriſti Annus	*Cæleſtini Papa*	*Theodoſij Imp.*	*Caſtino,&* *Victore* Coſſ.
424.	1.	17.	

CASTINVS Conſul, qua ex cauſa non conſtat, Italia profugus, ſalutem apud Bonifacium in Africa quæſiuit, quem ſuperbo Imperio, à ſe profugere compulerat; eum veritus Bonifacius proditorem, *integrum*, inquit, ad Auguſtinum, *de ſuis ſenſibus det tuæ beatitudini ſacramentum*, & Auguſtinus ad Bonifacium (*redde igitur homini, qui mihi fidele tradidit ſacramentum, & quærit, me pollicitante, tua defenſione ſubſidium.* [a] Expunctum quidem Caſtini nomen è Faſtis Conſularibus, plura huius anni Theodoſ. Reſcripta indicant, quæ vnú Victorem habent. [b]

B

Accepto in Africa Bonifacij Papæ Reſcripto, pro Ant. Epiſcopo Fuſſalenſi (ſi tamen, ſicut ipſe expoſuerat, res ſe haberet) nimirùm vt in ſedem ſuam reſtitueretur, & mortuo interim Bonifacio, Fuſſalenſes cauſam aduerſus Epiſcopum proſequerentur, apud Cœleſtinum, recuſantes illum vllo modo recipere, vt hominem perditiſsimum: Et cùm diuulgatum eſſet, fore miſſurum Cœleſtinum executores, qui per vim illum in ſedem reſtituerent, S. Auguſtinus, ipſo initio Sedis Cœleſtini, ad eum ſcribit, initio gratulatus pacificam electionem, poſt verò ſuum timorem, & angorem expromit, eius implorans auxilium. [c] *Accipe*, (inquit poſt multa) *nunc quæ poſt eius Sanctæ memoriæ viri* (nempè Bonifacij Papæ) *in Africa literas geſta ſunt, & ſubueni hominibus opem tuam, in Chriſti miſericordia, multò auidius, quàm ille, petentibus, à cuius inquietudine deſiderant liberari. Iudicia quippe illis, & publicas poteſtates, & militares impetus, tanquàm executuros Apoſtolicæ Sedis ſententiam, ſiue ipſe, ſiue rumores creberrimi comminantur, vt miſeri homines Chriſtiani, Catholici, grauiora formident à Catholico Epiſcopo, quàm cùm eſſent hæretici, à Catholicorum Imperatorum legibus formidabant. Non ſinas iſta fieri, obſecro te, per Chriſti ſanguinem, per Apoſtoli Petri memoriam, qui Chriſtianorum præpoſitos populorum monuit, ne violenter dominentur inter fratres.* Hæc Auguſtinus, quibus conſentaneè ſcribunt Africani Patres ad eundem Cœleſtinum, poſt explorata Græcorum exemplaria. *Præfato igitur*, (inquiunt, inter cætera) *debitæ ſalutationis officio, impendiò deprecamur, vt deinceps ad veſtras aures hinc venientes non facilius admittatis, nec à nobis excommunicatos in communionem vltrà velitis excipere; quia hoc etiam Nicæno Concilio definitum facilè aduertat venerabilitas tua, nam ſi de inferioribus clericis, vel laicis videtur ibi præcaueri, quanto magis hoc de Epiſcopis voluit obſeruari, ne in ſua prouincia à communione ſuſpenſi, à tua ſanctitate, vel feſtinatò, vel præproperè, vel indebitè videantur communioni reſtitui.* Ex quibus, & alijs plurimis in eadem epiſtola colligitur, non recuſaſſe eos appellationes ad Roman. Eccleſiam, ſed proſecutionis appellationum quendam modum. Sed de tota hac controuerſia conſulendi ipſi Annales, quibus, obſcurior alioqui cauſa, planè enucleatur, & confictæ epiſtolæ quædam, & falſæ, de ſchiſmate Eccleſiæ Africanæ, ob ius appellationum, conflato, confutantur; & de canonibus à Zoſimo citatis, vt veris, non confictis, plenè tractatur, & quàm impudenter, ſtultè, & inaniter Nouatores Zoſimo inſultent, de falſatis canonibus, & ipſi Romanæ Eccleſiæ, de Africana Eccleſia ſe ab ea ſeiungenti, quod falſum eſt, oſtenditur.

C D E

Ioannes Tyrannus, dum Africam, quam Bonifacius obtinebat, bello repoſcit, ad defenſionem ſuam infirmior factus eſt. Proſper. Auguſtini, & Bonifacij mutuæ literæ. [d] Ardaburius (à Theodoſio cum exercitu miſſus) cùm Salonas veniſſet, tranſmiſit in Aquileiam, ventoque aduerſo flante in manus Tyranni delatus eſt. Socr. [e]

Theodoretus Cyri Epiſcopus factus, octingentas ſub ſe parochias habens, ma[illegible] re, & ſolicitudine incubuit in liber[illegible]da ſua diœceſi ab hæreſibus. [illegible]ue De[illegible]

[a] Epiſt. 10. & 11. apud Auguſtin. in append. edit. Plant.

[b] L. 36. de erog. milit. l. 14. de col. & 5. de donat.

[c] Epiſt. eſt num. 261.

Modeſta monitio Auguſtini ad Rom. Pont.

Modeſtia Afric. PP. erga Rô Pont.

a epiſt. 81. & 146. b c. 21. c epiſt. ad Nem. 81.

plus quàm decem millia Marcionitarum ad Eccleſiam Catholicam adduxit[a], quæ autem A
miracula, & diuinæ viſiones contigerint, exponit ipſe hiſtoria SS.PP.[b] Præter autem octo Marcionitarum vicos, Eunomianorum vnum, & Arianorum alterum, ad fidem Catholicam conuertit, vt ne vnum quidem, inquit,[c] extet hæreticorum zizanim, aut germen. Et id quidem perfecit ſæpiùs, fundens ſanguinem, lapidatus, & morti expoſitus.

Chriſti Annus	*Cæleſtini Papa*	*Theodoſij & Valentiniani Impp.*		*Theodoſ. A. 11.* m *& Valentiniano Ceſare* Coſſ.
425.	2.	18	1.	

B

ASPAR filius Ardaburij, cùm & patrem à Tyranno comprehenſum, & infinitas barbarorum copias ad auxilia Tyranno ferenda acceſſiſſe, certior factus eſſet, omninò incertus animi erat, quid ageret. Itaque preces pij Imperatoris illo tempore rurſum plurimum momenti habuiſſe conſtabat. Nam Angelus Dei in habitu, & forma paſtoris ducem itineris Aſpari ſe præbuit, & per ſtagnum Rauennæ adiacens (in ea namque ciuitate Tyrannus commoratus, ducem Ardaburium tenuit) copias eius deduxit, qua via nemo vnquàm iter feciſſe commemoratur. Deus igitur, qua tranſiri non poterat, tranſitum Aſpari patefecit; ille tum copijs per ſtagnum, cuius aqua diuina ope penitùs exhauſta fuit, traductis, portas ciuitatis, quas apertas offendit, ingreſſus, Tyrannum opprimit. Quo tempore C
Imperator ſanctiſſimus Circenſes ludos agens, nuncio accepto de Tyranno è medio ſublato, ad Eccleſiam cum vniuerſo populo, gratias Deo acturus, perrexit. Ex Socrate, qui meritò agnoſcit, non virtute Ducis, ſed pietate Imperatoris victoriam obtentam, erant enim vterque, Pater, & Filius, Ariani.

Poſt extinctum Tyrannum, pugnandũ fuit cum Aetio, ducente ſexaginta millia Hunnorum, & vtrinque cæde peracta, ſic res compoſitæ ſunt, vt Aetius auctus Comitatus dignitate, ab Imperatore reciperetur, Hunni verò auro donati, ad propria remitterentur. Proſper.

Extincto Tyranno, reddita pace, ipſe Valentinianus, à Theodoſio A. eſt appellatus 10. D
Kal. Nouemb. Proſp. Socr. Marcellin.

Theodoſius, pro ſua pietate, Kal. Febr. reſcribit de ſacris feſtis diebus, religioſè, ſanctéque, abſque ſpectaculorum impuritate, ſeruandis[d]

d l. 5. de ſpec. C. Th.

Valentinianus quoque, pro gratiarum actione, de tantis muneribus, priuilegia Eccleſiæ ablata, quàm primùm cenſuit reſtituenda: *Priuilegia præteritarum legum, Eccleſiæ ſiue clericis delata, ſeruentur.* Aquileiæ menſ. Iul.[e] & rurſum menſe Octobr. *Priuilegia Eccleſiarũ omnium, quæ ſeculo noſtro Tyrannus inuiderat, prona deuotione reuocamus: ſcilicet vt quidquid à Diuis Principibus conſtitutum eſt, vel quæ ſinguli quiq; Antiſtites, pro cauſis Eccleſiaſticis impetrarant, ſub pœna ſacrilegij, iugi ſolidata æternitate, ſeruentur. Clericos etiam, quos indiſcretim ad ſæculares iudices debere* E
deduci, infauſtus præſumptor edixerat, Epiſcopali audientiæ reſeruamus. FAS ENIM NON EST, VT DIVINI MVNERIS MINISTRI TEMPORALIVM POTESTATVM SVBDANTVR ARBITRIO. Aquileiæ.[f]

e l. 46. de epiſ. & cle. C. Theod.
f l. 47. C. eod.

Sed & hæreticos, atque ſchiſmaticos inſurgentes, & palàm vagari, & Romæ morari incipientes, compreſſit Edictis: *Manichæos, hæreticos, ſchiſmaticos, omnemq; ſectam Catholicis inimicam, ab ipſo aſpectu vrbis Romæ exterminari præcipimus, vt nec præſentia criminoſorum contagione fœdentur. Circa hos autem maximè vrgenda commotio eſt, qui prauis ſuaſionibus, à venerabilis Papæ ſeſe communione ſuſpendunt,* (Eulalij ſectatores indicat) *quorum ſchiſmate plebs etiam reliqua vitiatur. His, conuentione præmiſſa, viginti dierum condonauimus inducias: intra quos, niſi ad Communionis*

A *redierint vnitatem, expulſi vſque ad centeſimum lapidem ſolitudine, quam eligunt, macerentur.* Aqui-
leiæ, M. Aug. [a] & rurſum [b]: *omnes hæreſes, omneſq; perfidias, omnia ſchiſmata, ſuperſtitiones quoq;* [a l. 26. de
Gentilium, omnes Catholicæ legis inimicos inſectamur errores, &c. Aquileiæ. Non. Aug. & rurſum [hæret.
poſt duos dies, aliam aduerſus eoſdem hæret. & ſchiſmat. edidit ſanctionem. [c] [b l. 63.
[c l. 64. eo-
Aliam quoque admirabilem victoriam Theodoſio, pro ſua pietate, conceſſit Deus de [tit.]
Barbaris, qui à Tyranno euocati, eo etiam mortuo, Imperium inuaſerant, de qua Socrat. [d] [d 7. c. 42.]
Niceph. [e] & Theodoret. [f] his verbis: *Cùm Rhoilas* (quem Eugam vocat Socr.) *Dux Scytharũ,* [e 14. c. 4.]
B *qui Nomadæ dicuntur, traiecto Iſtro cum ingentibus copijs, Thraciam populari, & prædas agere incipe-* [f 5. cap. 36.]
ret, ac CP. nam *Vrbem primariam obſeſſurum, & momento temporis capturum, atq; adeò ſolo æquatu-* [Prodigio-
rum, minaretur: Deus fulminum iactu, & facibus cœlitùs demiſſis, cùm illum combuſſit, tum vniuerſum [ſa profli-
exercitum penitùs abſumpſit. [gatio bar-
[baroum.
Refert ibidem Theodoretus de eodem Theodoſio, quòd cùm aliquando à quodam [Imp. ꝗ re-
audaciore Monacho excommunicatus eſſet, non priùs accumbere voluit, quàm vinculo [uerens ec-
illo ſolutus eſſet. Vtinam talis ætas noſtra ferat Principes, qui ſic Eccleſiaſticas cenſuras ve- [cleſiaſtica-
reantur. [rum cẽſu-
[rarum.]
Atticus Conſtantinopolitanus Epiſcopus anno 20. epiſcopatus, 6. Id. Octobr. migrat è
C vita, Socr. [g] de quo Cœleſtinus Rom. Pont. Epiſt. ad Neſtorium: *Rexit,* inquit, *S. M. Atticus* [g 7. ca. 25.]
Chriſtianum populum prædeceſſoris exemplo, (id eſt, Io. Chryſoſtomi) *& ſacrilegos perſecutus eſt*
errores hæreticorum. Sabbatianis hæreticis Schiſmaticis vetuit, ait Socr. [h] ipſorum auctorem [h cap. 15.]
Sabbatium defunctum colere, vt ſanctum, ſublato clanculum eius corpore è ſepultura.
Pelagianorum quoque legationem cõfutauit, atque reiecit. Proſp. [i] & S. Auguſt. [k]. affir- [i carm. de
mat Pelagianam hæreſim fuiſſe damnatã CP. [li], teſtatur hoc ipſum Cœleſtinus Papa [l] Præ- [ingr.]
dicatur à Socrate Attici erga pauperes munificentia, ex cuius epiſtola ad Calliopiũ hæc ſunt [k 3. contra
notanda verba: *Iſtos trecentos aureos à me accipe, eoſq; in pauperes, vti volueris, impende. Velis autẽ* [Iulian. Pe-
in eos conferre, non qui ventris cauſa, quaſi mercaturam, per totũ vitæ tempus mendicando exercent, ſed [lag. c. 1.
D *qui mendicare erubeſcunt. Neq; in hac officij parte vllã ſectæ, vel religionis cuiuſquã rationem ducas; &c.* [l epiſt. ad Neſt. nu. 5.]
Theodoſius Gymnaſium literarium CP. [li] in meliorem formam reſtituit, vetuitq; in
primis, neminem pubicè docere, aliove in loco ſcholas literarias aperire, quàm qui probati [Theodoſ.
eſſent, & hoc ipſum munus delecti, eoſdemque in Capitolij Auditorijs profiteri debere. [prouiden-
Porrò profitentium numerum, edita ſanctione, ita voluit definitum, vt Romanæ eloquen- [tia circa
tiæ tres eſſent oratores, decom Grammatici, Græcè item Grammatici decem, Sophiſtæ [gymnaſia
quinque, Philoſophus vnus, duo Iuriſconſulti, [m] 3. Id. Kal. Mart. Idibus verò eiuſdem men- [literarum
ſis, alia edita ſanctione, [n] Eos, qui diutiùs in eadem ſanctione meruiſſent, Comitiuæ Or- [Principib[us]
dinis primi dignitate, idem Imperator, honeſtare voluit; hos ſcilicet Græcorum Gramma- [imitanda.]
ticorum Helladium, & Syrianum; Latinorum Theophilum; Sophiſtarum Martinum, & [m l. 3. de
E Maximum Iuriſperitorum, Leontium. Eodem quoque honore cæteros exornandos fore, [ſtud. liber.]
cùm viginti duorum annorum curſum docendo compleſſent. [n l. 1. de pro
[feſſ. C. Th.]

Chriſti Annus	*Cæleſtini Papa*	*Theodoſij & Valentiniani Impp.*		*Theodoſ. A. 12.* [m] } *Coſſ.*
426.	3.	19.	2.	*Valentinian. 2.* [m] }

SISINNIVS presbyser in Elæa ſuburbio Conſtantinopolis in magna contentione, ſtu-
dijs laicorum, ei pro ſua in pauperes, beneficentia, fauentium, præualentibus, Epiſcopus
eligitur, & ordinatur prid. Kal. Mart. Socrat. [o] Marcellin. [o li. 7. c. 26]
Philippus presbyter Conſtantinopolitanus competitor, repulſus, ſe ad ſcribendũ con-
tulit, & Aſiaticum dicendi genus ſecutus, multa conſcripſit, inter cætera ad refellendos Iu-

liani Imperatoris libros, opus, quòd Chriſtianam hiſtoriam inſcripſit, compoſuit, in 36. li- A
bros diſtributam, quorum ſinguli plures tomos continent, opus inflatum, & plenum inanis
a 7. cap. 27 inſtaurationis, ex Socrate.[a]

De quo opere Photius in Bibliotheca: *Hiſtoria Chriſtiana Philippi Sydita, potiùs diſceptatio, quàm hiſtoria eſt, &c.*

Siſinnius vacanti Sedi Cyzicenæ, Proclum presbyterum Conſtantinopolitanum Epi-
ſcopũ dedit: Cyziceni verò Dalmatium Monachum elegerunt, qui & eam tenuit, quòd At-
tico ſoli indultum putarunt, ne quis Epiſcopus deſignetur abſque ſententia, & auctoritate
Epiſcopi CP.ni, & id quidem non ex aliqua Synodo Oecumenica, ſed ex lege Imperatoris
tributum, non rectè, Eccleſiæ Conſtantinop. Anno Dom. 420. B

Theodoſius pergens ſibi Deum magis propitium reddere, ſancit ad abolendas penitùs
b L. vlt. de Pag. C. Th. idololatriæ reliquias, aduerſus ei ſanctioni illudentes, mortis pœna conſtituta.[b]

S. Auguſt. ſubſtegit ſibi Coadiutorem. S. Auguſtinus annum agens ætatis ſeptuageſimum ſecundum, Epiſcopatus verò trige-
ſimum ſecundum, cùm cuperet recenſere, & retractare ſua ſcripta, nec ſibi vacaret, plurimis
Epiſcopatus occupationibus, impedito, cogitauit ſibi adlegere Coadiutorem, Eradiũ preſ-
byterum ſuum probatiſſimum; qui & morienti ſuccederet in Epiſcopatu; re cum clericis,
& populo collata, & probata, geſta Eccleſiaſtica confecta ſunt, huius anni Coſſ. notata; præ-
c ep. nu. 110 ſtat ea legere ad multarum rerum cognitionem, apud Auguſtinum.[c]

Porrò licentia hac de ſubrogando ſibi ſucceſſore benè vſi ſunt complures ſancti Epi- C
ſcopi, ſanctiſſimos quoſque ad Epiſcopale munus eligentes: ſed cùm poſt carnali affectu, nõ
pro meritis cœpti eſſent eligi propinqui, ſucceſſores, proſcripta eſt ab Eccleſia, ſacris cano-
nibus, & decretis ſummorum Pontificum.

Quòd diù ante fuerat meditatus, & ad Marcellinum ſcribens ſignificârat, epiſt. 7. de li-
bris ſuis retractandis, Auguſtinus magno Dei munere, hoc, & ſequenti anno confecit. Poſ-
d cap. 28. ſid.[d] & Auguſtinus ipſe.[e] *Duo volumina, inquit iam abſoluerãt retractatis omnibus libris meis, quo-*
e epiſt. ad Quoduultd. ante lib. de hæreſib. *rum numerum neſciebam, eoſq; ducentos triginta duos eſſe cognoui. Reſtabant epiſtolæ, & tractatus po-*
pulares, quos, homilias Græci vocant; & plurimas epiſtolarum legeram, ſed adhuc, nihil inde dictaue-
ram, cùm me iſti Iuliani libri occupare cœperant, quorum nunc quartò reſpondere cœpi; quando ergo id D
explicuero, quintoq; reſpondero, ſi tres non ſuperuenerint, diſpono, (ſi Deus voluerit) qua poſſu incipe-
re, ſimul agens vtrumque, & hoc ſcilicet (nempè de hæreſibus) & illud de retractatione opuſculorum no-
ſtrorum, nocturnis & diurnis temporibus in ſingulis diſtributis. Quod & perfecit hoc vel ſequenti
anno, nam ſi ad annum poſt ſequentem ea ſcriptio perueniſſet, quo cœpta eſt diuulgari Ne-
ſtorij hæreſis, eius haud dubiè mentionem feciſſet. Nec tamen perficere potuit, quod in-
choarat, de libris ſuis retractandis, præoccupatus quæſtionibus miſſis ab Hilario & Proſpe-
ro (nondum Epiſcopis) ex Gallia, commotis aduerſus eum, à Pelagianis, ſub Catholico no-
De Prędeſtinat. ſanctorum. mine, latentibus; aduerſus quos, duos conſcripſit libros, vnum de Prædeſtinatione ſancto-
rum, alterum de bono perſeuerantiæ. Proſper quoque ipſe certamen ſuſcepit pro Auguſti- E
De Bono perſeuerantiæ. no, quem aduerſarij Paganorum & Manichæorum impietatis inſimulabant, libris ſcriptis
de lib. arbit. Patroclus Arelatenſis Epiſcopus, à Tribuno quodam barbaro, vulneribus la-
niatus occiditur: quòd facinus ad occultam iuſſionem Felicis Magiſtri militum referreba-
tur, cuius impulſu traditur etiam Titus Diaconus vir ſanctus, Romæ, pecunias diſtribuens,
Proſp. ſcribit de lib. arb. pro S. Auguſt. interfectus. Proſp. in Chron. At Titus ſanctus, inter ſanctos Martyres aſcriptus eſt 15. Au-
guſt. Patroclus autem ſuorum ſcelerum, vltore nomine, pœnas dedit; ei ſucceſſit S. Hono-
ratus Abbas Lerinenſis Cœnobij, quem S. Eucherius primo Inſularum, inde verò Magi-
ſtrum eccleſiarum appellat, ad Salonium. Eius res geſtas ſcripſit Hilarius eius ſucceſſor, quę
interierunt, nec enim quæ extant, eius eſſe videntur Hilarij.

BONI-

A

Chriſti Annus	*Cœleſtini Papa*	*Theodoſ. & Valent. Impp.*		*Hierio, & Ardaburio* Coſſ.
427.	4.	20.	3.	

BONIFACIVS Comes cum exercitu agens in Africa, proditus à Felice Magiſtro militum (vt ait Proſper.) vel ab Aetio, (vt Miſcella hiſt. quæ Paulo Diacono inſcribitur) Imperatori, quaſi rebellionem meditaretur, & ab eodem admonitus, quaſi amicus, ne euocanti ſe Imperatori, ad necem, pareret; euocatus, & accedere differens, ſuſpicionem rebellionis probabiliorem, imò certam effecit; bellum itaque contra eum decretum, ducibus Mauortio, Galbione, & Sinoce, cuius proditione, cùm Bonifacium obſiderent, illi interempti ſunt; moxque ipſe à Bonifacio, dolo detecto, occiſus eſt. Porrò anſa Bonifacium accuſandi, & in ſuſpicionem adducendi apud Imperatorem, ea æmulis tributa eſt, quòd cum iuſſu ipſius nauigaſſet in Hiſpaniam, ibi affinem, VVandalorum Regibus, vxorem duxerat, eoſdemque barbaros ſibi fœdere nuptiarum obſtrinxerat. Vnde facilè fuit Imperatori perſuadere, aliquid ipſum in Romanum Imperium machinari, quare prædictos duces aduerſus eum in Africam miſit, de quorum aduentu, & euentibus extant Laconicæ literæ mutuæ Bonifacij, & Auguſtini à 12. vſque ad 16. in appendice, conſultò, & breuius, & mutato ſtylo, ob periculum, cùm hoſtis publicus declaratus eſſet. Interim Romanis exercitibus inter ſe confligentibus, barbari Africani in finitimos populos Romano Imperio ſubiectos graſſantur. Quæ mala miſeratus Auguſtinum, ad ipſum Bonifacium in deterius prolabentem, vt eum ad meliorem frugem reuocaret, epiſtolam ſcripſit, planè digniſſimam, [a] quæ legatur: *Nunc ergo fili, ait, audi me ſaltem per literas tibi ſe mocinantem, quas in periculis tuis nunquàm mittere potui, periculum cogitans perlatoris, & cauens, ne ad eos ad quos nollem, mea epiſtola perueniret.*

Proditio in Bonifaciũ Com.

B C (margin section letters)

a ult. eſt 70

Reuocat illi in mentem propoſitum ſanctum continentiæ, & deſerendi ſæculi, & agendi vitam Monaſticam: commemorat illi multiplices errores: quòd concupiſcentia victus, vxorem duxerit, (quam tamen prius voluit fieri Catholicam) quòd ab Arianis permiſerit filiam ſuam baptizari: quòd in domo eius ancillæ Deo dicatæ rebaptizari permiſſæ: quòd concubinarum, neſcio quarum, commixtione, pollutus ſit.

D

Excuſationes eius euacuat, Barbaricas clades ingerit, Dilemmate conſtringit, *Aut*, inquit, *bona recepiſti, ab Imp. Romano, & noli reddere mala; aut mala recepiſti, noli reddere mala pro malis*; denique monet, vt ſeruet pudicitiam coniugalem, *& roga Deum*, inquit, *qui te de neceſſitatibus eruit, vt quod non potes modo* (continentiam ſcilicet ſeruare) *poſſis aliquando. Veruntamen vt Deum diligas, non diligas mundum; vt in ipſis bellis (ſi adhuc in eis te verſari opus eſt) fidem teneas, pacem quæras: vt ex mundi huius bonis, facias opera bona, & propter mundi bona, non facias opera mala, &c.*

E

Cura igitur totius belli Sigiſuulto, aduerſus Bonifacium, commiſſa, proprijs diffidens viribus Bonifacius, tranſgreſſus in Hiſpaniam, ad VVandalos, & Alanos, partiti ſunt Hiſpaniam, & Libyam in tres partes. Qui, inquit Diaconus, polliciti ſunt vnicuique parti ſe vnà cum ipſo principaturos; in communi tamen in quemlibet hoſtem vlturos. Traijciens igitur VVandalos in Africam infelix, (nolens licet) effecit, vt in eorum deueniens manus, captiua, ad centum annorum ſpatium ſub barbarico iugo, permanſerit. Qui inter cæteras gentes, Arianæ fuère perfidiæ tenaciores, & acerbiſſimi Catholicorum, etiam in Hiſpania, perſecutores, vt de nobiliſſima, & opulentiſſima Virgine, poſt multos cruciatus obtruncata, quòd rebaptizari non pateretur. narrat Greg. Turon. [b] vt & de alijs.

b *hiſt. Frã. lib. 2. c. 11.*

S. Ioan. Chryſoſtomi memoria ritu ſolemni in Eccleſia anniuerſaria die celebrari incipit, hoc anno, Kal. Octob. Marcellinus [a]. A

a *in Chron.*

b 7.c.28.

Nono Kal. Ian. moritur Siſinnius Epiſcopus Conſtantinopolit. Socr. [b]

Salutare Crucis ſignũ humi imprimi, vlla in materia interdictum.

c *L.1. Cod. nem. lic. ſig.*

Cùm Chriſtiana pietas propenſiori cultu ſanctiſſimam Domini crucem, vt par eſt, coleret, & paſſim vbique, eandem pingeret, vel ſculperet, ad eiuſdem cultus reuerentiam Imperatores ita ſanxerũt: *Cùm ſit nobis cura diligens per omnia ſuperni numinis religionẽ tueri: ſignum Saluatoris Chriſti nemini licere vel in ſolo, vel in ſilice, vel in marmoribus humi poſitis inſculpere, vel pingere, ſed quodcunq; reperitur, tolli, grauiſſima pœna mulctando eos, qui contrarium ſtatutis noſtris tentauerint, ſpecialiter imperamus.* [c]

Concilij hoc anno celebrati, (quo loco, incertum,) aduerſus Maſſalianos hæreticos, aliàs ſæpè damnatos, cui ſubſcripsère Siſinnius Conſtantinopolitanus, & Theodotus Antiochiæ Epiſcopi, extat tantùm Canon, apud Photium in Bibliotheca, *Si quis poſt anathematiſmum, aliquando fuerit deprehenſus, vel verbo, vel opere, in ſuſpicionem huius morbi lapſus, nunquàm ampliùs in poſterum locum habeat, neq; ſi decies millies polliceatur ſe eſſe paratum ad ea omnia, quæ ad pœnitentes pertinent.* B

Theodoretus exorſus hiſtoriam ſuã ab exitu Licinij Anno Domini 323. deſinit in hunc annum 428. decurſo ſpatio centum quinque annorum, quo mortuum tradit Theodotum Antiochenum Epiſcopum, anno Sedis 16. in cuius locum ſubrogatus eſt Ioannes, ex ſchola, vt exitus demonſtrauit, Theodori Mopſueſteni, nefandiſſimi hæretici, ſicut Neſtorius, Theodoretus, & alij complures, in Syria ſacerdotes, ex quibus clades orta eſt Orientalis Eccleſiæ; eius Theodori immodicis laudibus hiſtoriam ſuam claudit Theodoretus, & infamat, quem hoc anno mortem obijſſe tradit, hoc quoque nomine ſugillat S. Gregorius Papa, [d] Sozomen. eiuſque hiſtoriam, vt nimij eiuſdem Theodori laudatoris, quas laudes extitiſſe oportet in ea parte, quæ deſideratur hiſtoria viginti propè annis, fatetur enim ſe eam producere vſque ad 17. Theodoſij Conſulatum. C

d *lib. 6. ep.* 75.

Chriſti Annus 428. *Cœleſtini Papa* 5. *Theodoſij & Valent. Impp.* 21 4. *Tauro atq; Felice* Coſſ. D

Vniverſa VVandalorum natio ex Hiſpania, Genſerico Duce, octoginta millia, omnis ſexus, ætatis, conditionis, tranſiens in Africam, nullo obſiſtente, omnia incendijs, vaſtationibus, direptionibus, cædibus complet. ex Victore.

Hereſes & vitia Africãtradide re barbaris & heretícis deuaſtandam. Barbaricõ tinctiores Romanis.

Cur autem tradita ſit vna ſimul duplici clade vaſtanda prouincia, altera ex barbaris Africanis, ex VVandalis altera, Ariana perfidia crudeliùs ſæuiente, quantum fas eſt homini, ex cauſis occulta Dei perſcrutari iudicia immenſitas vitiorum, Donatiſtarum, Manichæorum, & Arianorum perfidia, Paganicæ impietatis reliquiæ, videntur effeciſſe. *Compulſus eſt criminibus noſtris Deus, vt hoſtiles plagas de loco in locum, de orbe in orbem ſpargeret, & excitatas, penè ab vltimis terræ finibus, gentes etiam trans mare mitteret, quæ Afrorum ſcelera punirent,* ait Saluianus Epiſcopus Maſſilienſis libro de vero Iudicio Dei, ſeptimo, in quo mirum; quæ, & quanta dicat de colluuie vitiorum, & criminum Africanorum; præ quibus barbari iuſti videri potuerint; illorum certè prædicat caſtitatem, qui non modò abominati ſunt virorum impuritates, ſed etiam fœminarum, horruerunt luſtra, ac lupanaria, meretrices ad matrimonia compulerunt; addiderunt, ad libidinem comprimendam, ſeueras pudicitiæ ſanctiones, decretorum gladio impudicitiam coercentes, & demùm multa locutus Saluianus in deteſtationem fornicationem probantium, iſta ad finem addit: *Erubeſcamus quæſo, & confundamur. Iam apud Gothos impudici non ſunt, niſi Romani; iam* E

apud

A *apud VVandalos nec Romani; tantum apud illos profecit ſtudium caſtimoniæ, tantum ſeueritas diſci-*
plinæ, non ſolùm quòd ipſi caſti ſint, (ſed, vt rem dicamus nouam, rem incredibilem, rem penè etiam in-
auditam) caſtos etiam Romanos eſſe fecerunt: ſi infirmitas id humana pateretur exclamare, ſuper vires
meas cuperem, vt toto orbe reſonarem. Pudeat vos Romani vbiq; populi, pudeat vitæ veſtræ: nullæ penè
vrbes luſtris, nullæ omninò impuritatibus vacant, niſi illæ tantùm, in quibus Barbari eſſe cœperunt. Et mi-
ramur, ſi miſeri qui tam impuri ſumus; miramur ſi ab hoſte viribus vincimur, qui honeſtate ſuperamur;
miramur, ſi bona noſtra poßident, qui mala noſtra execrantur: nec illos naturale robur corporum facit
vincere, nec nos naturæ infirmitas vinci: nemo ſibi aliud perſuadeat, nemo aliud arbitretur: ſola nos mo-
rum noſtrorum vitia vicerunt: hactenus ex Saluiano, res ſui temporis ſcribente.
B Fraude Aetij detecta, & cognito, Bonifacium aliena culpa erraſſe, gratia illi Imperato- Proditio
ris offertur, ſi ab incœpto deſiſtat. Ille facti illicò pœnitens, & initam ſocietatem deteſtans, Aetij de-
VVandalos magna vi pecuniæ fruſtrà tentatos, vt loco decederent, bello aggreditur; quo tecta.
victus, Hipponem Regium, ciuitatem Numidiæ maritimam, ac munitiſsimam, ſe recipit.
ex Procopio [a]. [a] *l. 1. de bel*
Pars Galliarum propinqua Rheno, quam Franci poſsidendam acceperant, Aetij Comi- *lo VVand.*
tis armis recepta eſt, Proſp. Caſslod. in Chron.
Cœleſtinus menſe Iulij, huius anni, ſcribit literas [b], ad Narbonenſem, & Viennenſem [b] *epiſt. 1.*
Eccleſiam, reprehendens Nouatores quoſdam, qui nouum inducerent habitum Clerico-
C rum; redarguit etiam negantes pœnitentiam petentibus in fine vitæ, item quod laicos, &
criminoſos prouexerint ad Epiſcopalem dignitatem, exprobrans, factam ab illis Danielis
cuiuſdam, vſque ab Oriente, apud Sedem Apoſtolicam, ab omni, quod tenuerat, Virginum
Monaſterio, de pluribus flagitijs, accuſati, ad Epiſcopatum, contra ius, faſq; promotionem.
Ad extremum verò ſubdit: *Maßilienſis verò Eccleſia Sacerdotem, qui dicitur (quod dictu nefas eſt)*
in necem fratris ſui taliter gratulatus, vt huic, qui eius ſanguine cruentatus aduenerat, portionem cum eo
habiturus occurrerat, veſtro eum audiendum Collegio delegamus.
Neſtorius presbyter Antiochenus, ex Monacho, impulſu maximè Theodoſij, quòd Neſtorius
voce ſonora, & lingua diſerta, putaretur, ad docendum populum, quaſi alter Ioannes, ac- creatur ex
D commodatus, ordinatur Epiſcopus Conſtantinopolitanus. Socrates [c], & Caſsianus [d], ora Monacho
tionem habens apud Imperatorem, hanc vocem protulit: *Mihi, ô Imperator terram hæreticis* Epiſcopus
tu purgatam tribue, & ego tibi cœlum tribuam. Tu mihi in profligandis hæreticis ſubueni, & ego tibi in CP.nus.
profligandis Perſis ſubueniam. [c] *7. c. 24. & 25.*
Quinto die poſtquàm erat Epiſcopus deſignatus, Arianorum Eccleſiam, in qua clàm o- [d] *de Incar. lib. 7.*
rare ſolebant, demoliri aggreſſus eſt: illis ipſis Arianis incendium inferentibus, plures vici-
næ ædes conſumptæ. Nouatianos etiam diuexare aggreditur, & Quartadecimanos vbique
per Aſiam, & alias prouincias; quę narrans Socrat. carpit, quòd malè illum haberet ſuos No-
uatianos vexatos. Theodoſius igitur ſua ſponte currens ad inſequendos hæreticos, à Ne
E ſtorio etiam magis incitatur, edita ampliſsima ſanctione, qua varijs pœnis, varia hæretico-
rum genera afficit [e]. Sed quid eſt, quod in Catalogo tot hæreticorum nulla mentio Pelagia- [e] *L. 65. de*
norum tum maximè vigentium, & paulo antè Conſtantinopoli ab Attico damnatorum, *hæret.*
niſi quod Neſtorius fauebat Pelagianis? confirmatur, quod Papa ipſe Cœleſtinus de eo que-
ritur, epiſtola poſt ſequentem annum data, quòd Pelagianos hæreticos à ſe Roma expulſos
receperit Conſtantinopoli.
Antonius Germæ, in Helleſponto, Epiſcopus, prætexens Patriarchæ Conſtantinopo-
litani mandatum, dum impotentius vexat Macedonianos, ab illis occiditur, ex quo ab-
latæ illis Eccleſiæ, & nonnulli ad Eccleſiam Catholicam redierunt, ex Socrate, & Marcel-
lino.

Neſtoriana hæreſis exoritur. A

NESTORIVS Conſtantinopolis Epiſcopus, nouum Eccleſijs molitur errorem inducere, prędicans Chriſtum ex Maria hominem tantùm, & non Deum natum, eique diuinitatem collatam eſſe pro merito. Huic impietati præcipuè Cyrilli Alexandrini Epiſcopi induſtria, & Papæ Cœleſtini repugnat auctoritas. Proſper, Liberatuſq; Diaconus [a], ſub his Coſs. ponunt ortum huius hæreſis. Vnde autem Neſtorius hanc hæreſim hauſerit, variant auctores. Caſsianus [b] ab Ebionæis: alij à Paulo Samoſateno (cuius & nepos fuit) & Photino, vt eſt apud Socratem: *Qui neq; hos eum imitatum eſſe dicit, neq; deniq;*, inquit, *Dominũ hominem ſolum eſſe dicit; Sed vocem duntaxat Deiparam, tanquã laruam reformidans declinat, hocq; illi præ inſigni inſcitia, & ignoratione contigit*; ſic Socrat. [c] In eo tamen deceptus, quod negat de Paulo Samoſateno, cùm S. Cyrillus Epiſcopus Alexandrinus demonſtrârit eum in quindecim capitibus, cum Samoſateno hæreſiarcha conſentire. B

a In Breu. ca. 2. Neſtorius hæreſim vnde hauſerit. *b Lib. 2. de Incarnat. Verbi.* *c 7. c. 32.*

Sed omnium ſententia conſtat, Neſtorium diſcipulum fuiſſe Theodori Mopſueſteni, & Diodori item Tarſenſis, Epiſcoporum: de quibus Leontius de ſectis, Actione 4. *Extiterunt ijſdem temporibus magni quidam duo viri, Diodorus Epiſcopus Tarſi, & Theodorus Mopſueſtiæ. qui aduerſus Arianos, & Macedonium, & Apollinarem pugnabant, vniuerſaſq; literas ſacras commentarijs illuſtrabant, & in pretio habiti, mortem oppetierunt, nec ipſis viuis quiſquam dictum aliquod eorum reprehendebat, imò quàm plures ſcriptis encomijs eos celebrârunt. nam & Baſilius, & Ioannes Chryſoſt. eos prædicant. Verùm, poſt hæc, exorto dogmate Neſtoriano coactus eſt Cyrillus, qui & ipſe pridem eos laudaſſet, aduerſus eorum opera ſcribere, quid dogma ſuum Neſtorius ex eis confirmaret.* C

Vſus eſt præconibus ad hanc hæreſim promulgandam Anaſtaſio quodam presbytero Iudaizante, ait Euagrius [d], & Dorotheo Epiſcopo, cùm tamen ipſe Neſtorius iam totius impietatis præcentionem occinuiſſet, vt ex epiſtola Cyrilli ad Cœleſtinum apparet. extat inter epiſtolas Cœleſtini Papæ. Quibus autem ipſe Neſtorius progreſsibus ad hæc adeò execranda deuenerit, dignum eſt legere apud eum, qui fuit illi amicitia intimè iunctus, Theodoretum, epiſtola ad Sporadium. Quomodo autem Neſtorij prædicatio neſaria magna fuerit tentatio in Eccleſia, oſtendit Vincentius Lerinenſis, de hæreſibus [e]. D

d l. 1. c. 2. *e c. 16.*

Chriſti Annus	*Cœleſtini Papa*	*Theodoſij & Valent. Impp.*		*Florentio & Dionyſio Coſs.*
429.	6.	22.	5.	

COELESTINVS Papa Palladium S.R.E. Diaconum (qui Dialogum de Vita S. Ioan. Chryſoſtomi inter Palladium Epiſcopum Helenopolis, & Theodorum item R. E. Diaconum, & alia plura, vt eſt apud Trithemium, ſcripſit) mittit in Britanniam, ad Pelagianos Inſulam corrumpentes, depellendos. Ex Proſp. [f] & Beda [g], in tempore tamen ex Proſpero corrigendus eſt Beda. Quod illum perfeciſſe, idem Proſp. docet aduerſus Collatorem in fine. Sed non niſi opitulante S. Germano Epiſcopo Antiſiodorenſi, quem Palladius Legatum mitti in Britanniam procurauit, cui additus collega vir ſanctiſsimus Lupus Epiſcopus Trecenſis, cuius legationis Acta legitima à Conſtantio presbytero (aliàs Epiſcopo, ſed vtrumque fuit,) ſcripta ad S. Patientem Epiſcopum Lugdunenſem, & Cenſurium Antiſiodorenſem extant. E

Legatio in Britann. contra Pelagian. *f in Chroni. & aduerſ. collat. in fi.* *g Hiſt. Anglic. lib. 1. c. 14. & de ſex ætat. in Theo. Iun.*

Quod verò Proſper ſanctum Germanum Epiſcopum in Britanniam à Cœleſtino miſſum eſſe Legatum dicat: Conſtantius verò, & Beda à Synodo Galliarum, vtrumque fieri potuit.

S. Ger-

A S. Germanus præſcius futurorum, in itinere, apud Pariſios, ſanctam virginem, Genoue-
ſam vocatam, Deo deſpondit, nummumque caſu repertum cruce impreſſum, eidem in me-
moriam, geſtandum dedit. Maris tempeſtatem, vi dæmonum concitatam eximij illi viri di-
uina virtute in preces effuſi, & oleo benedicto in nomine Trinitatis aſperſis fluctibus, ſu-
perant, & littore Britannico potiuntur, excepti à conueniente, ex diuerſis partibus, multi-
tudine; quos venturos etiam vaticinatio aduerſa (dæmonum ſcilicet) prædixerat. Vi diui-
ni Verbi, & virtute miraculorum. Inſulam peragrantes, alios corrigebant, alios confirma-
bant. Aduerſarios ipſos, auſos cum illis inire conflictum, vi veritatis, & luce puellæ, per o-
B rationem Germani; & applicationem ſacrarum reliquiarum, coram ingenti multitudine,
reſtituta, ita confutant, vt populi vix manus ab eo continerent. Progreſſus S. Germanus ad
templum S. Martyris Albani, plurimorum Sanctorum, ex diuerſis locis, collectas reliquias
ſub Altari piè condidit, & de ipſo loco, vbi B. Martyris effuſus fuerat ſanguis, maſſam pul-
ueris ſecum portaturus abſtulit. Nunc in Britannia eruuntur, & diſperguntur manibus hæ-
reticorum.

Miracula plura edu-tur per S. Germanū

In reditu, dæmonis inſidijs, pede læditur Germanus, & iacens in lectulo, dum circum
circa locum excitatum deſæuit incendium, eius incolume apparuit tugurium. referri ne-
queunt, quot, quantaſque virtutes Deus operaretur in famulo ſuo infirmo. Et cùm ſibi nihil
C remedij adhiberi pateretur, candidatum ſibi noctu adeſſe videt, qui manu extenſa iacétem
videretur attollere, eumque conſiſtere firmum veſtigijs imperare, qui ſtatim recepta ſanita-
te, die reddito, itineris laborem ſuſcepit intrepidus.

Intereà Saxones, Pictique bellum, aduerſus Britones, iunctis viribus, ſuſceperant, qui
trepidi in caſtris ſacros aduocant Antiſtites. At illi, maturato ad eos aduentu, ſacris Quadra-
geſimæ diebus, prædicationi inſtantes, plurimos ad ſacrum baptiſma adduxerunt, & Pa-
ſchate in campeſtribus, Eccleſia de frondibus contexta, celebrârunt. Germanus ſe Ducem
profeſſus, ducit in hoſtes, & in valle componit exercitum, monitum, vt ſacerdotibus Alle-
luia tertiò inclamantibus, ipſe clamore item ſubſequatur; quod cum aduentantibus hoſti-
D bus factum eſſet, repercuſſo aëre montium incluſa, voces multiplicant, hoſtile agmen ter-
rore proſternitur, & in fugam, proiectis etiam armis, conuertitur. Itaque parta ſine ſangui-
ne victoria, ſuperatis Pelagianis, & Saxonibus, cum totius Britanniæ mœrore, ſed cum Gal-
liæ exultatione, reuertuntur.

Tributaria functione, præter ſolitum, grauatis ciuibus ſuis, dum abeſt, legatione ſuſce-
pta, adit præfectum Galliarum, rogaturus pro ciuibus ſuis. Ex Conſtantio.

Cœleſtinus Epiſcopos Appulos, & Calabros monitos, ne ex laicis aſſumerentur Epi-
ſcopi, ſed ex Clero, ad excuſationem afferentes ſtudia, & conatus populi, admonet his ver-
bis in Epiſtola ſua: *Docendus eſt populus, non ſequendus, noſq; (ſi neſciunt) eos quid liceat, quidve non*
E *liceat, commonere; non his conſenſum præbere debemus. Quiſquis verò conatus fuerit tentare prohibita,*
ſentiet cenſuram Apoſtolicæ Sedis minimè defuturam: quæ enim ſola admonitionis auctoritate non cor-
rigimus, neceſſe eſt, per ſeueritatem congruentem regulis, vindicemus.

Epiſcopis docendus eſt pop. non ſequendus.

Neſtorius, quo hæreſim Conſtantinopoli euulgatam, per totum orbem dilataret, ſua
ſcripta ad diuerſos miſit; & inter alios, ad Aegypti Monachos, profeſſus, ad eos incautius
decipiendos, ſe non niſi qui Nicæno tradita eſſent Concilio, tenere; ex quo factum eſt, vt ex
ijſdem Monachis, nonnulli ipſius erroribus conſenſerint; quorum cauſa, magna inter Mo-
nachos illos excitatæ ſint turbæ; ad quas ſedandas, Cyrillus epiſtolā primā ad eos dedit. qua
monet eos abſtinere à contentionibus, & docet ex Patrum ſententia, qui Nicæno interfue-
runt Concilio, & ex ipſo in primis ſancto Athanaſio ſanctiſsimam Virginem Deiparam

A

Chriſti Annus	*Cœleſtini Papa*	*Theodoſij & Valent. Impp.*		*Theodoſ. 13. m* / *Valent. 3. m* *Coſſ.*
430.	7.	23.	6.	

NESTORIVS, qui iam ferè biennium tacuiſſet, vt Cœleſtinum ſuæ adiutorem impietatis ſibi adiungeret, quam à Cyrillo, & Orientalibus videbat impugnari, ad eum (vt eſt apud Cyrillum epiſtola 16.) ſcribit, de Pelagianis ex Occidente Conſtantinopolim profugis, & querentibus ſe calumniam paſsis; primùm petens doceri, deinde ingerens ſuam peruerſam doctrinam, ſub pietatis ſpecie, Mariam vocandam Chriſtotócon,
B non Theotócon, ne naturas miſcere, inquit, videamur, cum quibus literis etiam commentarios ſuos, neſariam hæreſim confirmantes, per Antiochum virum illuſtrem, mittit: quo ipſo tempore ſuperuenit Poſsidonius Diaconus cum literis Cyrilli, & commentarijs, quibus impietas Neſtorij confutabatur, in ea porrò epiſtola ad finem (quæ eſt prima ad Cœleſtinum) ſic ait: *Quamuis res ita habeat* (ſcilicet Neſtorij ſententiam eſſe omni execratione dignam) *non tamen prius illius communionem audenter deſerere auſi fuimus, quàm hac ipſa pietati tuæ indicaremus. Digneris proinde, quid hic ſentias, declarare, &c.* Quibus cognitis, Cœleſtinus, habita quamprimùm Synodo, omnium ſententia tantam blaſphemiam condemnat, auctori verò ipſius, decem dierum ad reſipiſcendum conceſſum eſt ſpatium. eadem dam-
C natione feriendus & ipſe, ſi in aſſerto errore perſiſteret. de qua Synodo tum Cyrillus epiſtola ad Neſtorium meminit, tum quæ in ea definita ſunt, in Cœleſtini epiſtola ſunt expreſſa, in qua reſpondet primùm de Pelagianis, quos ait, ab Occidente, Orienteque damnatos, mirum eſſe, quomodo ab eo de illis quæratur, quaſi neſcius ſit ab Attico Conſtantinopolitano damnatos, indeq; eiectos, quos, inquit illic (id eſt Conſtantinopoli) inueniſſe requiem non eſſe mirandum, cùm ſubdit, eum participaſſe de illorum erroribus, poſt de ipſius perfidia, diſſerit, exhortans ad reſipiſcentiam, quam niſi intra decem dierum ſpatium præſtet, ſit anathemate feriendus, cuius ſententiæ executorem ſe ait conſtituiſſe, vice ſua, Cyrillum primæ poſt Rom. Alexandrinæ Sedis Antiſtitem, id quod ipſum ſcribit, Cœleſtinus ad Cy-
D rillum epiſt. 3. cuius vicis ſuæ legatione commiſſa, tradit Balſamo, ad eundem ab ipſo Cœleſtino miſſum Phrygium, ipſum nempè pallium, quo ſignificatur plena poteſtas, eoque Cyrillum eſſe vſum in Epheſino Concilio, & in ſacris ſolennibus more Rom. Pont. quod priuilegium poſteà affirmat propagatum ad Alexandrinos Epiſcopos ſucceſſores, cuius tamen fortè exemplum non extat. Quæ eadem Cœleſtinus ſcripſiſſe ſe ait ad Ioan. Antiochenum, quæ eſt eius 6. ad Rufum Theſſalon. Iuuenalem Ieroſolym. & Flauianum Philippenſem Epiſcopos; ſcripſit quoque Cœleſtinus, per Poſsidonium, ad Clerum Conſtantinopolit. quæ eſt epiſt. eius 4.

Nestorius tentat Roma. Pont. ſibi adiungere.

Synodo Rom. hæreſis Neſtorij damnatur, decẽ illi dies ad reſipiſcendum præſcribuntur.

Cyrillum vicarium ſuum conſtituit Cœleſtinus in cauſa Neſtorij.

Cùm Cyrillus epiſt. ad Cœleſtinum data hoc anno dicat, ſe hactenus de his quæ ad Ne-
E ſtorium ſpectant, ad nullum ſcripſiſſe Epiſcopum, præterquam ad ipſum Cœleſtinum, affirmandum eſt diuerſas eius ad diuerſos Epiſcopos datas literas, omnes poſt hanc fuiſſe conſcriptas, & reliqua denique omnia eius aduerſus Neſtorium ſcripta, præter literas ad Aegyptios Monachos, & ipſum Neſtorium datas.

Prima igitur Cyrilli epiſtola ea cenſenda eſt, quæ ad Acacium Berrhoenſem inſcribitur, numer. 14. magnæ æſtimationis Epiſcopum, ob doctrinam & longam ætatem in Sede tranſactam, ſed inueteratum dierum malorum, qui Theophilo aduerſus Ioannem inhæſit, ac demùm ſauit Neſtorio, qui tamen hac Cyrilli epiſtola accepta videri voluit adgauiſus eſſe de ſuſcepto ab eo patrocinio Catholicæ fidei, ſcripta ad eum epiſtola, quæ num. eſt 15. apud Cyrillum. Secunda ea, quam ad Ioannem Antiochenum, in qua de Synodo Romæ

habita, num. cenſetur 13. eodem quoque argumento ad Iuuenalem Ieroſolym. num. eſt 16. A
in qua inter alia: *Neceſſarium autem erit*, inquit, *vt Chriſto amanti, & religioſiſſimo Regi, & vniuerſis Magiſtratibus ſcribamus, conſulamusq; ne pietati hominem præponant, ſed largiantur orbi terræ firmitatem, ac greges Dominicos malo paſtore liberent, niſi vniuerſorum conſilijs obtemperauerit.* ſcripſeritne Cyrillus hoc tempore ad Theodoſium, haud certum eſt.

Ioannes Antiochenus, acceptis Cœleſtini, & Cyrilli literis, de damnatione Neſtorij, quàm celerrimè eas miſit Conſtantinopolim ad Neſtorium, adijciens ſuas, quibus ex ſententia quoque plurium Syriæ Epiſcoporum, pluribus eum hortatus eſt, ad palinodiam recantandam, & Deiparæ nomen vſurpandum, cuius notionem retinere animo dicebat, & à nullo vnquam eccleſiaſticorum Doctorum fuiſſe repudiatum [a]. extat epiſtola de qua & Liberatus in Breuiario [b]. Qui tamen omnes nonnihil ſuſpecti redduntur non recto pede inceſsiſſe in Euangelium, dum Neſtorium, non vt hæreticum arguunt, ſed vt qui rectè ſentiat, tamen minus cautè. atque prudenter voce illa vti detrectet, & Virginem vocare Deiparam, cùm ea vtendo voce, nihil detrimenti ipſi de fide doctrinæ inferre poſsit, quam ſequitur rectam, quæ fraus maximè patet in epiſtola Theodoreti ad Irenæum, quæ eſt 16. in Vatic. Cod. eius epiſtolarum. B

a li. 1. Conc. Epheſ. c. 31 edit. Pelt.
b cap. 4.

Cyrillus acceptis Cœleſtini literis, in quibus inter alia, vicem ſuam illi in proſequenda cauſa Neſtorij delegauerat, ſtatim cogit Synodum, in qua quatuor decernuntur Legati, Theopentus, & Daniel Epiſcopi, Potamon, atque Macarius Eccleſiæ Alexandrinæ miniſtri, quibus data Synodalis epiſtola ad Neſtorium, cum confeſsione, orthodoxę fidei & duodecim anathematiſmis [c]. Porrò in confeſsione fidei illa non omittenda de Euchariſtia, quā habent veram, ſinceramq; doctrinam: *Quin illud quoq; non poſſumus*, inquiunt, *hoc loco non adijcere; nempè, dum Vnigeniti filij Dei, hoc eſt, Ieſu Chriſti mortem, & ex mortuis reſurrectionem annunciamus: eiuſdemq; in cœlum aſſumptionem profitemur, incruentum in Eccleſia Dei cultum nos obire, myſticaſq; benedictiones adire, eaq; ratione ſanctificari, vtpotè ſacræ carnis, & pretioſi ſanguinis Chriſti, omnium noſtrum Saluatoris participes effecti; neq; enim illam, vt carnem communem ſuſcipimus (abſit hoc) neq; rurſum tanquam viri cuiuſpiam ſanctificati, aut dignitatis tantùm æqualitate Verbo conſociati, aut diuinam inhabitationem ſortiti, ſed tanquam verè viuificam, ipſiusq; Verbi propriam. Nam cùm vita ſit, & Deus, ſecundùm naturam, ſimulatq; vnum quoddam cum ipſa ſua carne effectum eſt, mox viuificam diuinitatem illi contulit. Quamuis ergo ad nos dicat, Amen, Amen, dico vobis, Niſi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius ſanguinem, &c. neutiquam tamen illam communem, hoc eſt, hominis cuiuſpiam noſtræ conditionis carnem eſſe exiſtimare debemus (quomodo enim hominis caro ſecundùm ſuam ipſius naturam viuifica eſſe queat?) ſed verè illius propriam, qui noſtri cauſa filius hominis & factus, & appellatus eſt, &c.* C D

c ca. 16. tomi 1. Concil. Epheſ. edit. Pelt.
De veritate carnis Chriſti in Euchariſtia, atteſtatio Synodi Alexandrinæ.
d num. 11. apud Cyril.
e nu. apud Cyril. 19.
f to. 1. c. 15.

Adiecerunt his literis eidem Patres Synodalem aliam epiſtolam ad Clerum Conſtantinop. [d] & aliam ad Patres Monaſteriorum [e], apud Acta Concilij Epheſini [f].

Legatos Alexandriā ad ſe miſſos Neſtorius, & Rom. Pont. literas, pro nihilo habens, & in docendis peruerſis dogmatibus perſeuerans, pro more hæreticorum, ad declinandum iudicium eccleſiaſticum, ſententiamq; ab eo illatam eludendam, Theodoſium Imp. interpellat, & commouet aduerſus Cyrillum, velut dirum perſecutorem, & aduocatis amicis Ioan. Antiocheno, & illi ſubiectis Syriæ Epiſcopis, Cyrilli anathematiſmos cauillatur, & in crimen adducit, quaſi in Apollinaris ſectam declinaret: mandat itaque Ioannes Theodoreto, & Andreæ Epiſcopis, vt ſcribant contra ipſa duodecim capitula, tanquam Apollinaris dogmata inſtaurantia, hæc ferè ex Liberati Breuiario [g]. E

Neſtorius pro more hæreticorum appellat ab Eccleſiaſtico iudicio ad ſæculare.
Neſtoriani Cyrillū tanquàm Apollinariſtam accuſant.
g cap. 4.

At hoc Cyrillus intelligens, antequam Theodoretus, & Andreas ſuas conſcriberent in ſe antitheſes, omnem anſam arreptam ab aduerſarijs eripiens declarationem edidit duo-

decim

A decim illorum capitum, qua lógius ſe abhorrere ab Apollinaris dogmate docuit, extat apud
Cyril.[a] hoc initio, Conſpicua ſunt, &c. Hinc factum eſt, & quidem aſtutè nimis, vt ſenten-
tia in Neſtorium lata haud valuerit executioni mandari, cùm qui eius executor à Cœleſti-
no Rom. Pont. cum ampliſsima poteſtate, præpoſitus erat, ipſe hæreſis accuſaretur. Quam-
obrem Theodoſius Imperator rem eo progreſſam ratus, vt opus eſſet Vniuerſali Concilio,
apud Cœleſtinum Rom. Pont. agit de eo conuocando Epheſi, in annum ſequétem, Factum
id quidem, Cœleſtini Rom. Pont. auctoritate, requirente Theodoſio, per virum illuſtrem
Petronium, poſteà creatum Bononienſis Eccleſiæ Epiſcopum, eius vitę Acta teſtantur, quá
Sigonius reſtituit, & edidit.

a Tom. 5. Purgat ſe Cyrillus Apollinariſmi.

B Epiſtola Theodoſij, qua ex auctoritate Cœleſtini Romani Pontificis Epheſum indicit
Concilium, menſe Nouembr. data, extat in Concilio Epheſino[b], & apud Cyrillum epiſto-
la 17. & in edit. Contij 18. qua euocat Metropolitanos tam Occidentales, quàm Orientales,
cum alijs inſignioribus Epiſcopis, & in his peculiaribus literis S. Auguſtinum per Ebag-
nium Magiſtrianum, qui veniens Carthaginem, audiuit eum migraſſe ad Dominum.[c] Li-
beratus.

b tom. 1. c. 31. ed. Pelt. *c cap. 5.*

Aliam poſteà ſcripſit epiſtolam ad Cyrillum peculiarem, illi ſuccenſens, de rebus ab eo
ritè legitimeque geſtis. ex quo colligitur, quanto periculo immiſceant ſe Reges in his, quæ
ſacerdotum ſunt, quantoque maiori diſcrimine aures præſtent querelis hæreticorum, cùm
C tam pius Imperator à recto mentis ſenſu à Neſtorio deiectus ſit, ita vt illi aduerſus vnani-
mem ferè vniuerſam Eccleſiam fauerit, ſuccẽſuerit verò in Cyrillum Catholicæ fidei pro-
pugnatorem[d].

Quãto cũ periculo Principes immiſceant ſe reb' eccleſiaſticis.

d Extat apud acta Cõcilij Epheſ. Tom. 1. c. 7

Cùm VVandali, mixtis Alanis Gothis, & alijs Barbaris nationibus Africam vaſtarent,
eoque ſtatu res Africanæ eſſent, vt exceptis tribus ciuitatibus, Carthagine, Cirtha, & Hippo-
ne, reliquæ omnes captæ eſſent, ingenti hominum ſtrage, Eccleſiarum clade, & diuini nu-
minis contumelia, vt eſt apud Poſsid.[e] & propterea ſanctus Auguſtinus eſſet in magno lu-
ctu, verbum Dei vſque ad ipſam extremam ægritudinem, imprætermiſsè, alacriter, & forti
ter, ſana mente, ſanoque conſilio in Eccleſia prædicans, vt ait idem Poſsid. conciones habe-
D bat perbreues, dolore plenas & lachrymis, quarum vna tantùm nobis reliqua eſt de Temp.
Serm. 3. Fer. 5. poſt Dominicam Paſsionis, nouiſsima omnium, quæ extent, ideoq; maximè
legenda. Cùm igitur iam tertio menſe Hippon. obſideretur, S. Auguſtinus lecto, vltima æ
gritudine, decubuit; qui ſæpiùs ægrotare ſolebat, quod colligitur ex eius epiſt. 138. 149. 217.
& alijs. Ad quem ſic ægrotantem, inquit Poſsid. quidam cum ſuo ægroto venit rogans, vt
eidem manum imponeret, quo ſanus eſſe poſſet, eumque reſpondiſſe, ſi aliquid in his poſ
ſet, ſibi hoc vtique primitùs præſtitiſſet; & illum dixiſſe, viſitatum ſe fuiſſe, ſibique per
ſomnium dictum eſſe, Vade ad Auguſtinum Epiſcopum, vt ei manum imponat, & ſaluus
erit. Quod cùm comperiſſet, facere non diſtulit, & illum continuò ſanum ab eo diſcede
E re fecit. Quo veluti ſigno, tum res ab eo ſanctè pieque geſtas, tum pia doctaque eius ſcri-
pta conſignata Deus voluit relinquere. In recitandis igitur Pſalmis, qui de pœnitentia ſunt,
& orando intentus, membris omnibus ſui corporis incolumis, integro aſpectu, atque au
ditu, & nobis aſtantibus, & videntibus, ac cum eo pariter orantibus, obdormiuit in pace, an
no ætatis 76. epiſcopatus verò 36. 5. Kalend. Septembr. qui anniuerſaria memoria recoli-
tur. De quo Proſp.[f] *Auguſtinus Epiſcopus per omnia excellentiſsimus moritur 5. Kal. Septembr. libris
Iuliani, inter impetum obſidentium VVandalorum, in ipſo dierum ſuorum fine, reſpondens, & glorioſè in
confeſsione Chriſtianæ gratia perſeuerans. Teſtamentum,* inquit Poſsid. *nullum fecit, quia vnde face-
ret, pauper Chriſti non habuit. Eccleſia bibliothecam, & omnes codices diligenter poſteris cuſtodiendos
ſemper iubebat.*

e cap. 28.

Decumbit Aug. vltima ægritudine.

Ægrotũ per viſum ad ſe miſſum ſanat.

S. Auguſt. obitus.

f in Chron.

S. Aug. bibliotheca diuinitùs conſeruata in direptione vrbis Hipponis. Eius doctrina cõtra Pelag. fruſtra per multos impugnata.

Innumerabilium propè eius ſcriptorum idem Poſsidius ad finem vitæ Indiculum ad- A
didit. At planè miraculo factum eſſe videtur, vt concremata anno ſequenti Hipponenſi ci-
uitate à furentibus Vvandalis, iiſdemque Arianis, quorum obſidionem per quatuordecim
menſes ſuſtinuerat, vt ait Poſsid. ipſa illæſa permanſerit, Angelica quidem, ſi non humana
vallata cuſtodia; ſed qui non valuit per Barbaros penitùs perdere ſancti viri ſcripta, tenta-
uit variè per hæreticos, & calumnioſos homines. Primùm enim Galliarum quidam presby-
teri, quod iam certamen ipſo viuente aggreſsi fuerant, eo mortuo acrius inſtaurarunt, quin
decim obiectiones ſcribentes aduerſus ea, quæ ipſe in Pelagianos ſcripſerat. Rurſum verò
Vincentius quidem ſexdecim oppoſuit obiectiones. Inſuper Camillus & Theodorus preſ-
byteri Genuenſes, decem dubia obiecère. Caſsianus quoque Maſsilienſis presbyter aduer- B
ſus Auguſtini doctrinam aliqua intulit. Porrò contra hos omnes ſteterunt Hilarius Are-
latenſis, & Proſper, qui quidem (nam de altero non conſtat, quid ſcripſerit) aduerſus Gal-
los edidit libros reſponſionum. Volumen etiam contra Vincentianos; librum contra Ge-
nuenſes illos presbyteros, ac demùm cõtra Collatorem, quem, vt ex ipſo apparet, ſub Sixto
Rom. Pont. edidit.

Io. Caſſianus ſcribit de Incarn. collat. longè antè mortuus. a cap. 61.

Ioannes Caſsianus hoc anno, monitu Leonis E. R. Archidiaconi aduerſus Neſtorium,
de Incarnatione Verbi, ſeptem libros luculentiſsimos edit. Leonis conſilium hac in re, cùm
ipſe eruditiſsimus, quàm feliciſsimè id præſtare poſſet, Annalium auctor accuratè colligit.
De quo Gennadius [a]; *In his ſcribendis* (ſcilicet de Incarnat. libris.) *& ſcribendi, & viuendi finem* C
fecit, Theodoſio & Valentiniano regnantibus. In cuius libri præfatione teſtatur, dudum ſe colla-
tionum ſpiritualium libros abſoluiſſe.

Chriſti Annus	*Cæleſtini Papa*	*Theodoſij & Valent. Impp.*		*Anicio Baſſo, & Flauio Antiocho* } *Coſſ.*
431.	8.	24.	7.	

b 95. ex C. Vatic. Antioch. Patricius exautoratus, & Clericus factus. c L. 1. C. Th. aut Nou. ll. tit. 1. d l. 7. c. 33.

HIC ille Antiochus patricius, ex Eunucho, qui poſteà delatus apud ipſum Theodoſ.
Imper. priuatus bonis, & redactus in ordinem, inter clericos profeſſus eſt, teſte Suida.
eſt Theodoreti ad eum epiſtola [b], factum illud, non quaſi ex neceſsitate, adornantis, D
cuius occaſione editam ſanctionem à Theodoſio Suid. addit, ne amplius Eunuchi inter pa-
tritios militarent. clara quoque Antiochi huius memoria eſt in Collectione Cod. Theod. [c]
Longum eſt, memorare, inquit Theodoſ. *quid in huius conſummatione negotij contulerit vigilijs ſuis*
Antiochus, cunctis ſublimis ex Præfecto, & Conſul.

Accidit, vt ſerui quidam, feritatem heri non ferentes, ad Altare ſtrictis gladijs proſili-
rent, nec moniti vt diſcederent, quòd ſacris miniſterijs eſſent impedimento, abire vellent,
vno clerico interfecto, altero vulnerato, ad extremum ſibi ipſis necem inferrent. ex Socr. [d]
quod hoc ipſo anno Marcellinus contigiſſe, paulò diuerſè narrat.

Eccleſiaſticā immunitatē Theod. dilatat. e l. 4. de his qui ad eccl. conf. & 3. C. Iuſt. eo. tit. f tom. 5. c. 21. edi. Pel.

Ob tritici penuriam Theodoſius hoc tempore lapidibus appetitus eſt. Marcellin. Eius E
Eccleſiæ profanationis cauſa, Theodoſius conſulturus in poſterum, 23. Mar. ad Antiochum
P. P. & Conſ. ordinarium edit ſanctionem, qua eccleſiaſticam immunitatem latiùs dilatat,
vſque ad extremas fores Eccleſiæ, & poſt loca publica, & ianuas primas Eccleſiæ, quidquid
fuerit interiacens, ſiue in cellulis, domibus, hortulis, balneis, areis, atque porticibus, con-
fugas interioris templi vice tueatur. Ad quæ loca, arma cuiuſcunque generis inferri vetat, &
illata mandat deponi, data eis fiducia, quòd religionis melius, quàm armorum præſidio mu-
niantur: quòd ſi deponere recuſarint, immiſsis armatis vi extrahantur, extat mutila in Cod.
Theod. [e] ſed integra in Conc. [f] Epheſin. vbi inter alia notatu digna, de ſe ipſo, cùm primũ
omnium ei ſe Imperator reddere voluit obſequentẽ, hæc ait: *Nos, qui legitimi Imperij armis nũ-*

A *quàm non circundamur, quosq; ſine armatis ſtipatoribus eſſe non conuenit, Dei templum ingreſſuri, foris arma relinquimus, & ipſum etiam diadema Regiæ Maieſtatis inſigne humiliter deponimus, & ſacra altaria munerum tantùm offerendorum cauſa accedimus; quibus queq; oblatis ad extimum, communeq; atrium mox nos recipimus, nec quidquam ex propinqua diuinitate nobis arrogamus.*

Cœleſtinus Romæ Occidentalium coacta Synodo Epiſcoporum, ex vniuerſorum ſententia; tres legatos Arcadium, atq; Proiectum Epiſcopos (illum fortè Proiectum Forocornelienſem Epiſcopum, de quo Petrus Chryſolog. [a] honorificè meminit, & Philippum S. R.E. presbyterum, Epheſum ad Concilium deſtinat, qui eum, & totum Occidentem ibi repræſentent, & totius Occidentis de fide ſententiam literis eius exponant. Quod ipſum B Patres Epheſini in relatione ad Theodoſium ſignificârunt. [b]

[a] *Ser. 165.*
[b] *Tom. 2. cap. 17. edi. Plant.*

Ex ea verò Cœleſtini epiſtola ad Synodum exploratum redditur, ſic ab eo, Romanaque Synodo miſſos eſſe tres Legatos in Orientem, non vt redditis irritis, quæ anno ſuperiori aduerſus Neſtorium, ab eodem Pontifice decreta eſſent, cauſa eiuſdem nouo ſubiaceret examini; ſed potiùs vt ſententiæ in Neſtorium latæ ijdem Legati eſſent executores; vt non aliud quidquam, præter ſententiam Cœleſtini, ſibi arrogaſſe Oecumenicum tantum Concilium conſtet, extat ea epiſtola in collect. Creſconiana M.S. præ cæteris minimè deprauata: extant & aliæ duæ, vna ad Theodoſ. altera ad Cyrillum, atque hæ omnes menſe Maio datæ.

C Quo minus ſolennis ex more legatio mitteretur ab Africanis Epiſcopis, VVandalica graſſatio fuit impedimento; non defuit tamen officio Capreolus Carthaginen. Epiſcopus, qui Genedio ſucceſſerat, quin Baſſulam Diaconum ſuum, cum literis expurgationis oratorem ſuum mitteret.

Orientales porrò Epiſcopi, (qui ſic dicuntur, non tam ex ſitu orbis, quàm ex Imperij partitione) Epheſi ad diem præſtitutam adeſſe maturârunt; in quibus, Cyrillus primæ, poſt Romanam, Sedis Epiſcopus, & ipſius primæ Sedis præfectura, alios omnes antecellens Acacius Melitinæ ex Armenia Epiſcopus, magni illius Euthymij Archimandritæ inſtitutor: Cyrus Aphrodiſiæ Cariæ Antiſtes, de quo in Conſtitutione Theodoſij, [c] præclarum D extat elogium: Petrus item Sarracenorum Epiſcopus, omnes magni nominis Epiſcopi, præter alios: de quibus non conſtat.

[c] *L. vlti. de an. & trib.*

Cyrillus ante præſtitutam diem Epheſum cùm perueniſſet, inuenit ibi impium Neſtorium; cum Irenæo Comite, eius ſectario, circumcurſantem, & pertentantem, ſi quos poſſet Epiſcopos ad ſuas partes attrahere. Cyril. [d] & Acta Epheſ. [e] Socr. [f]

[d] *epiſt. 33.*
[e] *tom. 1. c. 7*
[f] *7. c. 32.*

Ioannes porrò Antiochenus Epiſcopus moras nectens cum ſuis Epiſcopis, illud ſedulò cauebat, ne in tempore Concilio adeſſet: & vel defendendo Neſtorium, eandem damnationis pœnam ſubiret; vel eum damnare cogeretur, quod nolebat. Cyril. apolog. ad Theodoſ. extat Ioan. epiſtola ad Cyril. excuſatoria, ſed perfrigida. [g]

[g] *T. 1. Act. Conc. Eph. cap. 21.*

E Numerus Epiſcoporum, qui conuenerant ad Concilium fuit ſupra ducentes, & ferè plus minus, quàm trecentorum, vt eſt in epiſt. Cyrilli ad Clerum Alexandr. [h] & in Synodicis ad Clerum Conſtantinopolitanum, & Impp. necnon in Act. Epheſ. edit. Contij. [i]

[h] *ep. 20.*
[i] *cap. 32. & 34.*

Præter Irenæum Comitem, quem ſibi amiciſſimum Neſtorius ſecum duxit, Candidianus Comes Domeſticorum, idemque Neſtorianus, miſſus eſt à Theodoſio, qui Synodo intereſſet, curaretque vt omnia agerentur ſumma tranquillitate. Dedit idem Theodoſ. literas ad Synodum, quibus probè expreſſit, quæ ſint Legatorum ſæculorum partes in Concilio, non quidem, qui ſanctiſſimorum Epiſcoporum Catalogo aſcriptus non eſt, illum Eccleſiaſticis negotijs, & conſultationibus ſe immiſcere, ſed tantùm turbam ſubmouere, & tumultus reprimere. Acta Epheſina. [k]

[k] *to. 1. c. 32.*

Decimaquinta die poſt elapſum terminum, Concilio præfinitum, 21. Iunij pridie eius diei, quam Synodus haberi cœpta eſt, miſſi quatuor Epiſcopi, qui Neſtorium citarent ad Concilium, ſuperbum ab eo reſponſum retulerunt: *Conſiderabo, & videbo.* A

Collecta itaque Synodus ipſa eſt in Eccleſia ſanctiſſimæ Dei Genitricis Mariæ, diſpoſitisque ſedibus, & pro perſonarum dignitate ſingulis diſtributis, præſidere Chriſtum, eo, pro more, ſignificauêre myſterio, dum ſacroſanctum Dei Euangelium in conſpicua ſede poſuêre, in medio collocata, ex Cyrillo [a] inde, ipſum Cyrillum vices agentem Rom. Pontif. primum obtinuiſſe locum, inde verò Arcadium Legatum, miſſum à Cœleſtino; poſteà Iuuenalem Epiſcopum Ieroſolym. atque Theodorum Ancyræ Epiſcopum, agentes patronos Synodi, ſubinde verò duos alios Sedis Apoſtolicæ Legatos, Proiectum Epiſcopum, ac Philippum presbyterum, ac reliquos demùm Epiſcopos; ex Creſconiana collectione, vbi ponitur ſubſcriptio omnium Epiſcoporum, colligi poſſe videtur. B

a *in Apol. et in Syno. & Theodoſ.*

Die itaque 22. Iun. prima ſeſſio haberi cœpta, in qua lectis geſtis per Cœleſtinum, & Cyrillum contra Neſtorium, & literis Indictionis Theodoſij, & ad ipſam Synodum datis, & relato arroganti Neſtorij reſponſo, rurſus duo alij Epiſcopi miſſi, ac demùm tertia legatione peremptoria citatus, omni aditu ad ſe intercluſo, ad Synodum celebrandam conuertunt animum; recitato igitur Sacroſancto Nicæno fidei Symbolo, & lecta Cyrilli ad Neſtorium epiſtola, & Neſtorij ad Cyrillum; & epiſtola Cœleſtini de damnatione Neſtorij, & epiſtola Cyrilli ex Synodo Alexandrina, & audita relatione Neſtorij blaſphemiarum, & C ex diuina primùm ſcriptura teſtimonijs prolatis, quibus demonſtraretur, Verbi incarnationem indiuiſè, & inconfuſè in vtero Virginis factam, duarumq; naturarum coniunctione, vnam tantùm redditam eſſe perſonam, Chriſtum Ieſum, Deum, & hominem: additis quoque SS. antiq. PP. de eiuſmodi veritate, ſolidis, inconcuſſisque ſententijs, quas continet Creſconiana Collectio, à quibus omnibus, quantum abhorrerent ſcripta Neſtorij, quæ legi iuſſa ſunt, palàm factum eſt omnibus; ſententia damnationis in eum lata, eſt eiuſmodi: *Cùm igitur inter cætera, &c. Igitur Dominus Noſter Ieſus Chriſtus, quem ſuis ille blaſphemijs, vocibusq; impetiuit, per ſacram hanc Synodum eundem Neſtorium omni prorſus Epiſcopali dignitate priuatum, & ab vniuerſo nihilominus Sacerdotum conſortio, & cœtu alienum eſſe decreuit.* D Subſcripsêre omnes Epiſcopi, vt habent Acta, pluſquàm ducenti [b], quam, vt eſt ibi [c], ad Neſtorium miſerunt cum literis, & hac Inſcriptione, Sancta Synodus, &c. Neſtorio, nouo Iudæ.

Neſtorio, tertiò citato, non cõparente, PP. Synodum celebrant.

b *lo. 2. c. 10*
c *cap. 11.*

Poſt hac Catholicæ fidei decretum firmatum eſt; repetito namque Nicæno Symbolo, ſub anathemate præceptum eſt, ne quis aliquid, præter id, quod per id definitum eſſet, ad fidem adijcere vllo modo tentaret. Vt autem audierunt Epheſini (infelicem illum eſſe depoſitum, cœperunt omnes vna voce ſanctam prædicare Synodum, & Deum glorificare, quòd cecidiſſet fidei inimicus: egredientes verò nos ab Eccleſia, (ait Cyrillus [d]) deduxerunt cum lampadibus, vſque ad diuerſorium (erat enim iam veſpera) & facta eſt multa læ- E titia, & luminaria in ciuitate poſita, ita vt mulieres addentes quoque thymiamata cum thuribulis nos præcederent, &c. Porrò per publicos præcones damnationem Neſtorij Epheſi promulgatam, & proclamatam fuiſſe, Candidianus Comes in Cõciliabulo poſteà teſtatus eſt.

d *epiſt. 34.*

Sequenti 23. Iun. Cyrillus, cùm in vnum conueniſſent Epiſcopi, habuit ad pop. homiliam, cuius eſt exordium, Alacrem video Congregationem SS. omnium, &c. vbi complura in laudem ſanctiſſimæ Dei Genitricis locutus, in Neſtorium acerrimè (vt par erat) inuectus eſt. Poſt hæc verò ſcriptæ ſunt à Synodo literæ ad Theodoſium Imperatorem, in quibus, *Veſtram*, inquit, *Maieſtatem iterum, atque iterum rogatam cupimus, vt vniuerſam illam doctri-*

nam

A *nam (Neſtorij) è ſanctis Eccleſiis ſubmoueri, eiuſdemq́ libros vbiq́ laceratum repertos iubeat flammis abſumi.* Item ad Clerum Conſtantinopolitanum Cyrillus Synodica prima & Acta Epheſ. [a] & aliæ ad eundem Clerum. Aliæ quoque priuatæ Cyrilli ibidem cap. 24.

[a] tom. 2. c. 12. edi. Pol.

Hactenùs omnia rectè, deinceps lugubrem, & deteſtabilem ingredimur narrationem: Candidianus Comes, qui ab Imp. datus erat, quaſi patronus Concilij, ſtudens Neſtorio, eiuſque patronus effectus, omnes aditus obſidet, quibus emanare aliquid de geſtis in Synodo ad Imp. vel alios poſſet, ipſe verò plurima impudenter mentitus, ad eũ ſcribit, per ſummam calumniam, Cyrillum, & reliquos Epiſcopos noluiſſe Ioannem Antiochenum expectare; non omnes, qui Epheſi adeſſent Epiſcopi, conuocatos, nec omnes affuiſſe; qui B conueniſſent, inter ſe non conſenſiſſe; conſtat hæc ex Cyrilli epiſt. 20. cuius initium, Expectauimus quidem, &c. Quibus Candidiani literis ſuas adiungit Neſtorius, pluribus etiam mendacijs, & calumnijs refertas, in quarum fine, *Quod ſi id,* inquit, *fieri non poteſt, ſaltem curetur, vt tutò nobis ad propria redire liceat, nam hanc ipſam vitam ſe nobis erepturos eſſe comminantur,* vafrè quidem iſta, vt qui depoſitus eſſet, in ſuam ſedem reuocaretur Conſtantinopolim, ſicuti & aſtutè ad nouam, infelix, Synodum à legitima, condemnatus, prouocat, cui, poſt ipſum, epiſtolæ ſubſcripſerunt, ad maiorem illi fidem conciliandam, nouem qui cum eo erant Epiſcopi, Neſtorianæ fæces.

Die quinto à Neſtorij damnatione (vt Euagr. auctor eſt [b]) Ioannes Epiſcopus Antio- C chenſ. vnà cum ſuis Epheſum venit 27. menſis Iunij, vt Acta Epheſ. [c] Acta, & Cyrillus [d] teſtantur, cui cùm obuiam officij cauſa ſancta Synodus aliquot Epiſcopos miſiſſet, contempſit, per milites ſubmouit, nec ſiuit ſe videri, ad extremum malè mulctatos, & plagis affectos dimiſit, qui ſic affecti in Concilio comparentes, illud ad indignationem meritò prouocauerunt, quæ eſt Actio 3. ex epiſtola Memnonis Epheſini Epiſcopi ad Clerum Conſtantinopolitanum. [e]

[b] 1. cap. 4. [c] tom. 4. c. 1 [d] in apol.

[e] tom. 4. Act. c. 13.

At Ioannes adueniens, ante excuſſum puluerem, & pallium depoſitum, collectis quibuſdam Neſtorij ſectarijs, alijs, à ſuis Metropolitanis, depoſitis, Pelagianis quoque, & Cœ- D leſtianis, circiter triginta, rem auſus eſt deteſtabilem, & anteà inauditam, in ipſo diuerſorio, Candidiano Comite cuncta procurante, & de Synodo multa mentiente, de Neſtorio, quaſi Catholico, nulla mentione facta, calumnias intendit in Memnonem, & Cyrillum, & alios, qui legitimæ Synodo interfuerant, Epiſcopos, & nominatim Memnonem, & Cyrillum, vt hæreticos condemnat, & ſede deponit, cuius damnationis libellus ſcriptus, quaſi ad Synodum Oecumenicam miſſus, nec tamen miſſus, ſed quidem cum literis, ad Imp. & ad Clerum Conſtantinop. ſicque factum eſt, vt in remotioribus ciuitatibus ex eorum literis Synodus Oecumenica magnoperè infamaretur, cùm ipſi Epiſcopi, qui erant Epheſi in Synodo congregati, nihil penitùs horum ſcirent. Nec his contenti, addẽtes præuaricationem, in gratiam Pelagianorum, qui aderant, Epiſcoporum, reſtituunt, confirmantque Pelagia- E nam hæreſim ſæpiùs antè damnatam, ſed accidit ſiue dolo malo, ſiue librariorum incuria, vt hæc ipſa Acta Pſeudoſy. Epheſinæ admixta fuerint, cùm legitima Oecumenica ibidem celebrata; ſenſit, atq; damnauit eiuſmodi impoſturam S. Greg. Papa [f] collatione facta cum antiquo Codice Rom. Eccleſiæ, in quo nihil tale repertum eſt.

Cyrill. & Memnon vt hæretici dãnati, deteſtabili imprudentia Io. Antiocheni, & Neſtorianorũ. Eadem impudentia reſtituunt Pelag. hæreſim ſæpiùs damnatam. Pſeudoſy. Eph. acta, legitima admixta.

Duodecim pòſt diebus elapſis, nimirùm 10. Iul. Legati à Cœleſtino Pontif. miſſi, tempeſtate diu detenti, appellunt Epheſum, quibus licèt non præſentibus, ſatis tamen Synodo viſum eſt rem aggredi, quòd loco ipſorum Cyrillus adeſſet, qui ex Cœleſtini Papæ decreto vices eius gerebat. Qui, ipſa die, qua venerant, in Synodum introducti, (quæ 4. Actio eſt) obtulerunt literas Cœleſtini, quæ primò Latinè recitatæ ſunt, ob dignitatem Sedis Apoſtolicæ, Latinè ſcribentis, inde Græcè redditæ, iterum lectæ ſunt, atque omnium ſen-

[f] li. 5. ep. 14 lib. 6. ep. 31 7. epi. 47.

tentia

Dānatio Neſtorij per Synodū confirmatur à Legatis Papæ.

tentia Catholicæ prædicatæ, & acclamationibus fauſtis acceptæ. Poſtulantibus ijſdem Sedis A Apoſtolicæ Legatis, lecta ſunt Acta Synodi: *Quo*, inquit Philippus presbyter vnus è Legatis, *iuxta Sanctiſsimi Papæ noſtri, præſentiúq; huius cœtus ſententiam, & nos quoq; illa noſtro ſuffragio confirmemus, noſtroq; calculo approbemus.*

Primatū eccl. Rō. probat cōcil. Epheſ.

Vndecima Iulij, 5. Actione, conuenientes PP. Legati Sedis Apoſtolicæ in damnationem Neſtorij ſuum calculum adiecére, quorum primo loco Philippus presbyter ſententiam dixit, aliqua prælocutus, de Primatu Apoſtolicæ Sedis, ſancto approbante Concilio. Poſt Philippum, Legati duo reliqui, dictis, & pronunciatis ſententijs, ſubſcripsére, primoque loco Philippus presbyter S. R. E. ante reliquos duos Legatos epiſcopos, quòd & ſi præſtant dignitate presbyteris Epiſcopi, qui tamen proxima connexione capitis, Cardinales B presbyteri nominantur, aliquid habent, quo interdum præferantur Epiſcopis. Actis igitur iam contra Neſtorium à Synodo Oecumenica Legatorum ſubſcriptione munitis, ſcripta eſt epiſtola Synodalis ad Theodoſium Imper. de confirmata damnatione Neſtorij, per Legatos, Apoſtolicam vicem agentes non ſolùm Cœleſtini Roman. Pont. ſed totius Orbis Occidentalis Epiſcoporum, [a] in quarum neutra, cùm non extet memoria rerum geſtarum per aduerſariorum Conciliabulum, euidens eſt argumentum, omnia ab eis clanculum ſub ſilentio actitata.

a tom. 2. c. 3 & ad cler. Conſtantinopolitanū, cap. 23.

Nihil intentatum reliquerunt, quo Cyrillum infamarent, quem cùm ſcirent in Aegyptum ſcripſiſſe de damnatione Neſtorij, occurrentes his, in Aegyptum dedére literas, quibus ſignificârunt Cyrillum eodem animo, quo Theophilus inſectatus eſt Ioan. Chryſoſtomum, commotum contra Neſtorium, eundem, abſque Perendina dilatione, excommunicaſſe, quæ quidem res commouit animos etiam ſanctiſſimorum virorum, & inter alios, Iſidori Peluſiotæ, qui ad Cyrillum eiuſdem argumenti duas dedit epiſtolas, [b] & tertiam numero apud eum 323. [c] quòd Cyrillum calumniarentur, affirmare vnam tantùm in Chriſto eſſe naturam: in qua epiſtola ſignificauit ex plurimis S. Athanaſij ſententijs liquidò apparere ex duabus Chriſtum conſtare naturis. Cæterùm veritatem tandem edoctus, alia epiſtola [d] illum hortatur, vt perſtet in ſententia. C

b 310. & 370. lib. 1.
c eiuſdem 1. lib.
d quæ eſt 324.

Victorem quoque ſanctiſsimum ſolitarium infamârunt, quòd Cyrilli hoſtis, cùm Neſtorio ſentiret, ex quo aduenientem Epheſum, nonnulli ex Synodo, vt vnum impiorum auerſarentur, indeq; coactus fuerit ſacroſancto iuramento, ſanctis Epiſcopis circumſtantibus, conteſtari ſe nullius horum ſcelerum conſcium eſſe. Cyrill. [e] D

e in Apol.

Cognitis interim, quæ Neſtoriani impudenter clanculo egiſſent contra Cyrillum, & Memnonem, & omnes reliquos Oecumenicæ Synodi Antiſtites, quinque diebus ab hac vltima Seſſione, conueniunt, conſulturi; quid in re tanta agendum foret. Vbi primum oblatus eſt querelarum libellus à Cyrillo, & Memnone, aduerſus Ioannem Antiochenum, quo recitato, interlocutus magnus ille Acacius Melitenus Epiſcopus nullius eſſe penitùs iuris aſſeruit, quæ à communicantibus cum Neſtorio contra Patres Oecumenicæ Synodi, omnibus legibus repugnantibus, acta eſſent, tamen adhuc, benignitate Synodi, dari locum petijt, E vt Ioannes auctor omnium audiretur, eumque iudiciali ordine, ob eam cauſam eſſe citandum. Quòd cùm per tres Epiſcopos bis factum eſſet, vix tandem eiuſmodi à Ioanne per milites, elicuére reſponſum: Epiſcopus Ioannes ait, *Nos homines per nos gradu motos, & excommunicationis vinculo innodatos, reſponſo non dignamur*, & confeſtim chartas publicè affigi iuſſit, quibus declararetur Cyrillus Epiſcopus Alexandrinus eſſe ſectæ Apollinaris hæreticus, iamq; omnia de Cyrilli hæreſi nunciata eſſe Imperatori.

Io. Antiochen. à Synodo citatus negligit.

Peracta ſexta Actione ſequenti die 17. Iul. collectis in vnum Epiſcopis, Cyrillus queſtus de irrogata iniuria, in Apollinarem, & omnes hæreticos, anathema, inrorſit. Citatus

A tertiò Ioannes per tres alios Epiſcopos (qui ab eius clericis malè mulctandi, vix per milites
erepti ſunt) reſpondit per ſuum Archidiaconum: *Neque vos ad nos mittatis, neque nos in poſte-*
rum quidquam ad vos mittemus: expectantes, quid ab Imperatore ſtatuatur. Audita obſtinatione
Ioannis, Oecumenica Catholicorum Synodus, haud diutiùs diſſimulandum rata, in ipſum Syn. Ioã.
& qui cum eo erant, Epiſcopos, anathematis ſententiam tulit, niſi quàmprimum ab eo re- & reliq. cõ
ceſſerint: nomina autem ſingulorum expreſſit, inter quos Theodoretus reperitur, erant om tumaces
nes num. 36. Inſuper cuncta ab eis acta contra Cyrillum, & Memnonem irrita eſſe duxit, damnat.
B & Synodalem de his omnibus ad Imperatorem ſcripſit, apud Cyrillum epiſt. Synodica 5.
Inſuper & Encyclicam ad vniuerſos Chriſti fideles, quibus omnium Epiſcoporum nomi-
na qui damnati, omnium conſenſu, fuerant, voluit innoteſcere, apud Cyrillum Synodica
6. cui adiecére ſex canones; hactenùs ſeptima Actio. Poſt hæc verò ceſſatum per dies quin-
que à ſacris comitijs, quo tempore Cyrillum probabile eſt habuiſſe ad pop. homiliam, quæ
numero eſt 3. cuius initium eſt; Quæ dilectiſſimis in Chriſtum ſit virtus, &c. in qua inſig
nis eſt ad Ioan. Apoſtrophe digna lectu; habuit tunc & homiliam illam, quæ num eſt 5. qua
Sabellianiſmi ſe purgauit, quo ab eis erat inſimulatus, & Pelagianos, quibus ipſi fauebant,
inſectatus eſt.
C Octaua ſeſſio 22. Iul. habita, ea nimirùm ex cauſa, quòd Neſtoriani decipere ſolerent
ſimplices, exhibentes illis à ſe ſcriptam nouam fidei confeſſionem, veluti Nicænum ſymbo
lum, qua oblata Synodo, atque damnata, canonem addiderunt, vt nemo ſubſcribendam of-
ferret aliam fidei confeſſionem, quam Nicænam, abſque vllo additamento, grauibus aduer-
ſus ſecùs facientes ſtatutis pœnis. Acta Conc. Epheſ. [a] *a to. 2. c. 28*
Nona Seſſione 23. Iul. ex Actis Romæ conſcriptis ſub Cœleſtino, damnata Pelagiana Rurſum
hæreſis, & ibi nominatorum Hæreticorum. Ex Synodica, ad Cœleſtinum; apud Cyrill. 12. damnati
De qua damnatione Proſper. in Chron. *Congregata apud Epheſum plus ducentorum Synodo Sa-* Pelagiani
cerdotum, Neſtorius cum omni hæreſi nominis ſui, & cum multis Pelagianis, qui cognatum ſibi dogma
D *iuuabant, damnatur*. Damnata iam in Synodo hæreſi Pelagiana, Ciues Epheſij ardore Catho-
licæ fidei æſtuantes, eoſdem Pelagianos Epiſcopos, populari vi, atq; tumultu, protinùs extra
Vrbem expulerunt. Proſp. [b] *b de Ingra-*
Abſolutis quæ ad hæreſim, & hæreticos, ſimulque cum eis ſchiſmaticos condemnan *tis.*
dos, ſpectare videbantur, contigit Epiſcopos, emergentibus nouis rebus, nouis ſemper con
uentibus, illis conſulere, vt Actionum certus numerus definiri nequeat. Inter alia tractata
fuit cauſa ſuggeſta à Iuuenale Epiſcopo Ieroſolym. qua tentabat ſibi, & ſucceſſoribus ſub- Iuuenalis
ripere primatum totius Palæſtinæ; ex traditione, ex Decreto Concilij Nicæni Eccleſiæ Cæ- Ieroſol. tẽ
ſarienſi debitum, plerisq; Epiſcopis in ſuam ſententiam traductis; Cyrillus Apoſtolicæ Se- tat vſurpa-
dis locum tenens, reſtitit, ex Canonum præſcripto, cuiq; Eccleſiæ ſua iura conſeruans, cuius re Prima-
E rei non extat quidem mentio vlla in Act. Epheſ. Concil. ſed habetur in epiſtola S Leonis tũ Palæſti-
Papę num. 62. ad Maximum Antiochenum. His autem omnibus, ac potiſſimùm quæ ad Ne- næ, Cæſa-
ſtorij cauſam ſpectare videbantur, penitùs abſolutis, S. Synodus per literas petijt ab Imper. rienſi eccl.
vt Epiſcopis abire liceret; extant literæ, ſed & hæ, & aliæ omnes Catholicorum ad Imper. & debitum.
ad alios, opera, & fraude Candidiani interceptæ fuerant, Neſtorianorum ſolùm redditis,
ipſo Imperatore mirante, & tantum eorum ſilentium ſuſpectum habente; ſcribit igitur
Imp. per Palladium Magiſtrianum 3. Kal. Aug. ne quis omninò Epiſcoporum Epheſo re-
cedere audeat, qui Palladius traductus in partes Neſtorianorum, ne ſuſtinuit quidem Syno
di literas de fraudibus, & arrogantia Ioan. & collegarum, & intoleranda Comitum tyran-
nide, ab Epiſcopis ſubſcribi; extant apud Cyril. Synod. 4. & Act. Epheſ. [c] *c tom. 4. c.*
Cum igitur per Palladium mittere literas non potuiſſent, nec haberent per quem tu- *10. edit. Pelt.*

tò poſſent, commentum excogitârunt, vt tum has, tum aliarum omniũ exemplaria in arundinem inſerta, per fidum hominem, ſpecie mendici, mitterent, quod ſucceſſit. Suas ſcripſerant Neſtoriani, plenas, de more, mendaciorũ, & calumniarum, tum ad Imp. tum ad alios. [a] A

Cùm autem S. Cyrillus SS. Epiſcopos mœrentes Epheſi detineri videret, ad eos erigendos, egregiam illam habuit concionem, B. Propheta Dauid, &c. [b] Cognitis igitur fraudibus & Tyrannide, qua Orthodoxi Epheſi premerentur, per literas in arundine incluſas, zelo æſtuantes plerique, maximè Monachorum greges, & in primis Archimandritæ, quorum præcipui erant, Comarius, Potamon, & Dalmatius, eò fiduciæ prouenêre, vt abſque metu in aulam irrumperent, omniaque Imperatori palàm facerent, vniuerſamque ciuitatem ad fidei Catholicæ defenſionem commouerent. [c] B

Dalmatius dat literas ad Concilium de rebus CP.^li^ cum Imperatore, populoque tractatis. Apud acta Epheſ. [d] Iam inde ab ineunte ætate, &c. Contigit autem paulò poſt, & literis Iſidori Peluſiotæ celeberrimi, doctrina, & ſanctitate Monachi, moneri Imperatorem, quanto periculo res ſacræ ſæcularibus Magiſtratibus crederentur, & vt ipſemet Epheſum proficiſceretur. [e]

Theodoſius igitur his perſuaſus, decretis Synodi Oecumenicæ acquieſcit, & ad ſedandas controuerſias alias obortas, ſecundùm petitionem Orthodoxorum, permittit Oecumenicæ Synodi Epiſcopis, vt quos velim CP.^lim^ mittant. Mox decreta Legatio eſt ad Imper. Tunc & ſchiſmatici Irenæum Comitem cum literis legant; cuius literis poſteà ad eos redditis, quid vtrinque actum ſit, cognoſcitur, licèt non appareant omninò ſynceræ, ſed calumnijs & mendacijs deprauatæ. [f] C

Sed quid tandem decretum eſt? Deceptus Theodoſius, ſecundùm Acacij Beroenſis, deliri ſenis, perſuaſionem, (qui quidem propter ingraueſcentem ætatem non affuerat Concilio, ſed Paulum Emeſenum ſuo loco miſerat, qui Ioanni aduerſus Orthodoxos adhæſit) ſententias, aduerſum ſe inuicem datas, ſtatuit eſſe ſeruandas, quouſque res ipſi inter ſe componerent, ludens ita conciliare Epiſcopos diſſidentes, mittensq; ſequeſtrem pacis Epheſum Ioannem Comitem ſacrarum largitionum, ad vtrumque conuentum, eaſdem literas dedit, & vnà miſit dictam Acacij epiſtolam. D

Prima igitur die aduentus ſui Epheſum, patefactis Imperatorijs literis, declarauit Neſtorium, Cyrillum, atque Memnonem iure depoſitos, quos omnes ne diſſidia maiora concitarentur, carceri quemq; ſuo voluit mancipatos, Neſtorium quidem tradens Candidiano Comiti, Cyrillum verò & Memnonem Iacobo itidem Comiti, quæ omnia Theodoſio ſtatim ſignificat. [g]

Dolentes Epiſcopi Orthodoxi, defenſores Catholicæ fidei, peruerſa relatione ſceleſtorum, ab Imperatore peſſimè habitos, ſcribunt ad Theodoſium, queruntur illum deceptum, cùm illi nunciatum eſſet, non Neſtorium tantùm, ſed Cyrillum, & Memnonem à Synodo Oecumenica eſſe depoſitos; petunt ſibi reddi Cyrillum & Memnonem, ſe nunquàm cum ſchiſmaticis communicaturos, ſcripſerunt item ad Clerum Cõſtantinopolitan. Cyrillus quoque ad Archimandritas. [h] E

Schiſmatici ſibi non deſunt, ſed calumnijs & mendacijs laborant, vt Neſtorius damnatione irritata, reſtituatur, vt qui à Cyrillo hæretico dãnatus ſit. Sed quòd Catholicos peius habuit, id fuit, quòd Ioannes Comes mentitus ſit Imperatori, vniuerſam Oecumenicam Synodum aſſenſam fuiſſe in damnationem Cyrilli, adeò vt iam de loco, in quem deportandus eſſet, conſuleretur. Ex Cyrillo. [i]

Ioannes Comes reuerſurus, venditaturus ſe Imperatori de rebus ritè geſtis, ne per Epiſcopos redargui poſſet, obſeruari diligenter iuſſit, ne quis quid ſcriberet: & ſcriptum eſt

tamen

Margin notes: a Tom. 3. Act. Epheſ. c. 9. 10. 10. — b Tom. 6. Act. Epheſ. c. 12. — c Tom. 3. c. 19. & 29. & Cyrill. epiſt. 20. — d Tom. 2. cap. 24. — e num. eſt 311. lib. 1. — f Tom. 3. Act. Epheſ. cap. 14. — Theodoſ. varie decepti vexat innocẽtes Catholicos. — g ex tom. 3. Act. Epheſ. — h to. 4. Act. Eph. c. 14. — i epi. 22. ad cle. & pop. CP. num.

A tamen clanculum ad Clerum Conſtantinop. & breue commonitorium miſſum de aduer-
ſis,quæ paterentur obſeſſi,quibus cognitis, CP.[li] plures,ad Synodi patres literæ conſolato-
riæ commeârunt,eorum,qui ſtrenuè pro Synodo,precib⁹ & lacrymis apud Deum,& apud
Imperatorem agebant, quæ extat in Actis Epheſ.[a] Intereà Acacius ille magnus Melitenſis a tom.4.c.
Epiſcopus,his anguſtijs conſternatam ſanctam Synodum Epheſinam conſpiciens, diuino 16.20.21.
afflatus ſpiritu,plenam coram patribus habuit concionem, in qua breui pacem affore vati- 26.
cinatus,omnes reuiuiſcere, ſumere animos, erigereque languentes viros hortatur.[b] Prid. b tom.6.c.
Kal.Sept.celebrata illa eſt Actio,in qua oblato libello à Regino Epiſcopo Conſtantiæ Cy- 11.ed.Pel.
B pri,conquerente de Ioanne Antioch.tentante vindicare ſibi alienas Eccleſias, ſtatutum eſt,
vt priſtinus ſeruetur vſus:nec Ioan.inuadat alienas eccleſias.[c] Interim autem dum barba- c to.2.c.4.
rico more, Catholica fides, cum ſuis defenſoribus, Epheſi à Comitibus Imperatoris dirè
exagitatur,non ſine aliqua ipſius quoque culpa; Romanus exercitus in Africa,Deo vltore,
iuſtè agente,à barbaris vincitur,trucidatur,paucis fuga lapſis,reliquis captiuis ductis; porrò
rem geſtam,grandi volumine dignam;Procopius his paucis abſoluit.Intereà Cõſtantinop.
Romæque exercitu adueniente cum Aſpare Duce, ſpiritum aſſumentes, acriter reſiſtere
cœperunt: verùm non melior priore,fortuna ſucceſſit. Victi ad vnum omnes,alius,alio,
fugam arripuêre,Aſpar CP.[lim] vnde venerat:Bonifacius Romam profectus,ſeſe Placidiæ,
C ex his,quorum culpa vacabat,reconciliauit;eadem ferè Proſp.& Diac.[d] d Miſcell.

Tunc illud accidit, quod narrat Procopius de Marciano Domeſticorum Comite (qui lib.14.
poſteà Theodoſio ſucceſsit) quòd dormienti fortè inter alios captiuos, aquilam paſſis alis
ſupra eius caput cùm Genſericus cõſpexiſſet, portentum tacitè notans, vocatum ad ſe iure-
iurandoq; obligatum,ſibi amicum fore, neq; vllo modo contra VVandalos venturum, di-
miſiſſe redire CP.[lim]

Imperator igitur acerrimo illo Orthodoxorum libello expergefactus,& amiſſi in Afri
ca exercitus nuncio perterrefactus,meliora tandem conſilia inijt,vt ſeptem ab vtraque par-
te CP.[lim] mitterentur,[e] commonitorium illis datum extat.[f] e to.4.c.22

D Vbi autem Legati Epheſo receſsiſſent, mandato Theodoſij iuſſus eſt Neſtorius recede- f to.4.c.19
re Epheſo,& quo vellet,pergere,nulla amplius ſpe reuertendi ad Sedem CP.[nam], è qua iu-
ſtè depoſitus fuit. Legatos quidem Catholicorum CP.[lim] adire, & extra Vrbem manere
iuſſit:Schiſmaticorum verò Chalcedone ſubſiſtere, magnoperè illis frementibus,& quiri-
tantibus.Cyrillus meritò queſtus eſt,quod profectis CP.[lim] qui eius ſcripta, vt hæretica
eſſent,impugnaturi,(& in primis Io.Antiocheno,ſchiſmaticorum coryphæo)ipſe interim
Epheſi, ſub cuſtodia detineretur, nec otioſè tamen egit, nam, ad illa 12. capitula, explana-
tionem adiecit,licèt ille iam antè à Romana Eccleſia & ab Oecumenica Epheſina Synodo
comprobata fuiſſent.Sed & tunc temporis Theodorus Epiſcopus Ancyræ, vt teſtatur Gen
E nadius[g],cùm itidem Epheſi moraretur, ſcripſit aduerſus Neſtorium librum redargutio- g cap.55.
nis,& cõfutationis,vt ait,Dialectica quidem arte ordinatum, ſed auctoritate ſacrarum ſcri-
pturarum detextum;multis enim aſſertionibus vſus eſt,antequàm ſcripturarum teſtimonia
poneret.

Theodoſius tandem ſtudio & opera Pulcheriæ ſororis Auguſtæ, vt colligitur ex epi-
ſtolis B.Papæ Leonis[h], euigilauit, & de ſeruitute Neſtorianorum Comitum ereptus,ſeriò h 39.& 45
cœpit fauere Catholicis, Legatis Oecumenicæ Synodi intra Vrbem euocatis, aduerſarijs
ad propria redire præceptis,& Actis ab eis aduerſus Cyrillum & Memnonem, vniuerſam-
que Synodum,vt vanis penitùs aboleri iuſsis. Qui tamen ſupplicibus libellis identidem
repetitis, & querelis ingeminatis, obtinent, vt CP.[lim] accedentes, cum Legatis Synodi
Oecumenicæ conflictarentur de duodecim Cyrilli capitibus, quæ ipſi eſſe hæretica adeò

proclamarent, Quinto demùm congreſſu coram ſe habito, Imperator, cùm ampliùs impij A
detegerentur, & impietatis defenſores, eos dimiſit, & reuerti iuſſit ad propria, cùm illi ad
ſuos deſperatione victi, ſed ſemper obſtinatiores in perfidia, poſtremas illas dedère lite-
ras, quæ extant apud Acta. [a] Habentur, & literæ Theodoreti, eodem fermè tempore Chal-
cedone datæ, ad Alexandrum Hierapolit. Epiſcopum, quibus ſe aperit coniuratiſſimum
Cyrilli hoſtem, & Neſtorij patronum, qui etiam periculo lapidationis propoſito nō eſt ve-
ritus Chalcedone concionari, & Conſtantinopoli Neſtorianos ad ſe pertrahere, cuius vna
earum homilia, apud Cyrilli apolog. aſſeruata, fidem facit, dum in ea ſic ait: *Terribiles Propon-
tidis fluctus tranſire auſi eſtis, vt noſtram audiretis vocem, quam veſtri Paſtoris vocis effigiem putatis,
nempè Neſtorij. &c.* vbi palam in Orthodoxos inuehitur, & Neſtorianiſmum prædicat, dum B
illis obijcit, quòd vnam tantùm ponant naturam in Chriſto, & ipſe ponit apertè in eo duas
perſonas. Vide eorum calumnias apud Acta Epheſ. [b]

a tom. 3. ca. 10. in appē. & in apol. Cyrilli.

b tom. 3. c. 13. edi. Pel.

Dimiſſi tandem ab Imperatore Legati ſchiſmaticæ & hæreticæ factionis, abire iuſſi ſunt
ad Eccleſias, Neſtorij quidem damnatione vim obtinente, non ita tamen Ioannis, & colle-
garum, ne cum illo totius Syriæ Epiſcopi à Catholica Eccleſia alienarentur, ſpe pacis redin-
tegrandæ, quæ anno ſequenti confecta eſt. Atque hunc tandem finem accepit hæreticorum
& ſchiſmaticorum factioſa rebellio, quæ ad quinq; ferè menſium ſpatium vehementiſſimè
contrarijs fluctibus exagitauit Eccleſiam.

Quarto menſe poſt Neſtorij damnationem, 8. die Nouembr. mandato Theodoſij. Le- C
gati Oecumenicæ Synodi ordinârunt Epiſcopum Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ Maxi-
mianum, vita quidem Monachum, ordine verò presbyterum. Socr. [c] Liberat. Diac. [d] Acta
quædam Epheſina, nam edit. Pelt. in hoc quidem minus probatur. [e] De eius creatione ex-
tant literæ Cyrilli ad Legatos, & ipſius Maximiani ad Cyrillum, & Cyrilli ad ipſum [f], &
apud Cyrill. [g] De tanta victoria per Cœleſtinum, & Cyrillum aduerſus impietatem ob-
tenta, ſic Proſper. [h] *Per Cœleſtinum omnes Orientales Eccleſiæ gemina peſte purgati ſunt, quādo Cy-
rillo Alexandrinæ Vrbis Antiſtiti, glorioſiſſimo Catholicæ fidei defenſori, ad execrandam Neſtorianam
impietatem, Apoſtolico auxiliatus eſt gladio: quo etiam Pelagiani, dum cognatis confœderantur errori-
bus iterum proſternerentur.* Quæ minimè ignorantes ipſi PP. qui Epheſi conuenerant, necnon D
Maximianus recens creatus Epiſcopus, atque etiam Theodoſ. Imper. legationem ad ipſum
miſerunt eidem gratulantes de proſtrata cum auctore hæreſi Neſtoriana. Tunc & addita-
mentum illud accepiſſe creditur Angelica ſalutatio, SANCTA MARIA MATER DEI,
ORA PRO NOBIS, &c. Sed & Pulcheria Auguſta Virgo ſanctiſsima excitauit ampliſ-
ſimum tantæ victoriæ monumentum, veluti triumphalem fornicem, erigēs, nimirùm, ſub
nomine Dei Genitricis Mariæ, auguſtiſſimum templum, in Blachernis, iuxta mare. Atque
factum eſt diuino afflante ſpiritu, vt quamuis frequens vbique eſſet cultus ſanctiſsimæ Dei
Matris, poſteà tamen frequentior, & celebrior eſſet, vixque reperiretur, qui abſque titulo
Dei Genitricis nominaret eandem Mariam. Adiecit etiam ad hæc omnia Theodoſius, vt E
Irenæum Comitem, ob ſtudium erga Neſtorium impenſum aduerſus Catholicam fidem,
exauctoraret, & parem quoque irrogatam pœnam in Candidianum, Palladium, & Ioan-
nem, qui adeò de Epheſinis Epiſcopis malè meriti eſſent, & mendacijs ludificaſſent Impe-
ratorem, credibile eſt.

c li. 7. c. 3e

d Breu. c. -

e 10. 5. c. 11.

f tom. 4. c. 24. & 25.

g 24. ep. ei poſt apol.

h contra collat.

Quando additũ ſalutationi Angelicę

Sed quid intereà filij tenebrarum? Neſtorius quidem tempus ſibi ad pœnitentiam con-
ceſſum, impendit cōfutandæ Catholicæ doctrinæ, ab Oecumenica Synodo comprobatæ.
Theodoretus impugnandis duodecim capitibus Cyrilli, & commouendis per literas, Ita-
liæ magni nominis Epiſcopis, Mediolanenſe, Aquileienſe, Rauēnate intendit, vt conſtat ex
eiuſmet epiſtola [i] ad Dominum Antiochenum, à quibus credibile eſt, ſe dignum tuliſſe

i iz. Vat. od.

reſpon-

A reſponſum:nam ſi quid ij in Cyrillum reſcripſiſſent,quantoperè ſe de eo iactaſſet?
Andreas quoque(qui à Ioanne Antiocheno pro mercede impietatis, ex Monacho Con
ſtantinopolitano factus eſt Epiſcopus Samoſatenus, & à Theodoret. plurimùm laudatur a) a epiſt.24
nomine Orientalium,quo maioris ponderis haberetur,in eadem capitula contra Cyrillum & 142.
ſcripſit.De vtroque Cyrillus meminit in admonitione ad Eulogium data b, quorum om- b epi.apud.
nium molitiones contrarijs ſcriptis diſiecit; contra Orientales ſcribit Apologeticum, con- ipſum 30.
tra Theodoretum verò Commentarium ad Euoptium c. c tom.4.apud Cyrill.
Tranſeuntes ad Occidentem,ne ipſum quidem ab hæreticis quietum, cùm Galliæ qui-
dam presbyteri,de quibus ſuprà dictum eſt, vt & de obiectis à S.Proſpero aduerſus eos ſcri-
B ptis libris,doctrinam S. Auguſtini calumniari non deſiſterent, ipſe cum collega Hilario A-
relatenſi ad Pontif.Roma.Cœleſtinum proficiſcuntur,vt eiuſmodi nugatoribus ora, quod
par erat,obſtruerent. Cœleſtinus igitur, qui haud pridem ad dubitationes aliquas, literis
Tuentij Epiſcopi conſultus,pleniſsimè ſcripſerat, putans illa ſufficere potuiſſe, cùm modò
rurſus presbyteros obſtrepere,relatione Proſperi, & Hilarij, percepiſſet; ad Epiſcopos, in
quorum illi Eccleſijs presbyterio fungebantur, ſcripſit epiſtolam d, redarguens in primis d Cæleſt.8.
eos,quòd ſinant,ipſis tacentibus,in Eccleſia loqui presbyteros; cùm,abſque Epiſcopo, ni- Presbyteris nihil
hil illis conceſſum ſit de doctrina præſumere; & poſt multa, de S.Auguſtino, cuius doctri- cõceſſum
na ab illis in ſuſpicionem hæreſis temerè adducebatur, hæc ait: *Auguſtinum ſanctæ recordatio-* abſq; epiſcopis, de
C *nis pro vita ſua, atq; meritis in noſtra communione ſemper habuimus, neq; vnquàm hunc falſæ ſuſpicionis* doctrina
ſaltem rumor aſperſit, quem tantæ ſcientiæ olim fuiſſe meminimus, vt inter magiſtros optimos, etiam an præſume-
te, à meis deceſſoribus haberetur. Benè ergo de eo omnes in commune ſenſerunt, vtpotè, qui vbique cun- re.
ctis, & amori fuerit, & honori. Vnde reſiſtatur talibus, quos malè creſcere videmus. Nefas eſt hæc pati Cœleſtin.
religioſas animas, quarum afflictione (quia membra noſtra ſunt) nos quoq; conuenit macerari; quamuis celebrat
maneat hos beatitudo promiſſa, quicunq; probatur propter iuſtitiam perſecutionem ſuſtinere, &c. Iun- S.Auguſt.
guntur epiſtolæ capita quædam aduerſus Pelagianos errores, ab Apoſtolica Sede olim, &
ab Africanis decreta Concilijs,quibus deberent inſiſtere, qui ſub Catholico nomine, licèt
Pelagium,atque Cœleſtium anathemate condemnarent, eorum tamen defendere conarē-
D tur errores,à Proſpero,vt profiteri videtur,collecta.
Sed & illa notanda ſunt,inculcata ab eodem auctore, Pelagianas hæreſes traditionibus
Apoſtolicis confutari.De eadem Cœleſtini epiſtola meminit Proſper e, & poſt recitatum e adu. coll.
Cœleſtini de S.Auguſtino elogium, ſubdit: *Contra iſtam clariſſimam laudatoris tubam, contra*
iſtam ſacratiſſimi teſtimonij dignitatem, audet quiſquam malignæ interpretationis murmur emittere?
&c. Quam Cœleſtini epiſtolam laudat etiam Vincentius Lerinenſis, alius omninò ab eo
Vincentio presbytero,qui B.Auguſtini ſcripta carpebat,de quo Gennadius f, & de Lerinē- f cap.80.
ſi item alibi g. g cap.64.
Inter alios verò Aquitaniæ Epiſcopos presbyteros Pelagij fuligine denigratos, quos
E Cœleſtinus ſua epiſtola inſectatus eſt,fuit Seuerus Sulpitius, ille diſcipulus, & ſcriptor Vitæ
S. Martini, & S. Paulino Nolano Epiſcopo amicitia coniunctiſsimus. de quo hæc Gennad.
eius æqualis h, *Seuerus presbyter, cognomento Sulpitius, vir genere, & literis nobilis, & paupertatis, &* h cap. 19.
humilitatis amore conſpicuus. & in fine, poſt enumeratas eius lucubrationes, hæc addit: *Hic in* Seuerus
ſenectute ſua à Pelagianis deceptus, & agnoſcens loquacitatis culpam, ſilentium, vſque ad mortem te- Sulpitius
nuit, vt peccatum quod loquendo contraxerat, tacendo penitus emendaret: quem credibile eſt hoc deceptus
reſipuiſſe tempore,quo percelebris iſta,de qua eſt ſermo, Cœleſtini epiſtola aduerſus Pela- à Pelagianis, reſipi-
gianos,ad eiuſdem prouincię Epiſcopos,ipſi innotuit,ex qua deuium ſe ſentiens ab Eccleſia ſcit.
Catholica,in viam redijt.
Hinc cùm Gennadius illius Gentilis & æqualis, non niſi presbyterum nominet, &

in eo ordine pœnitentem dicat eſſe defunctum, & Honorius item retexens Catalogum cla- A
rorum virorum, presbyterum tantùm vocet, & nullus antiquorum Epiſcopum vocet, o-
portet diuerſum eſſe ab eo, quem dicunt Epiſcopum Bituricenſem. In Martyrologio tamē
extant duo Sulpitij Epiſcopi Bituricenſes, quorum alter cognomento Pius, alter Seuerus di-
ctus, qui hic non videtur eſſe poſſe.

Qui hoc ſæculo illuſtrauit Sedem Bituricenſem, fuit S. Simplicius, arbitrio Sidonij A-
a ep. 8. & 9. lib. 7. pollinaris creatus epiſcopus, de quo ad Euphronium, & Perpetuum ſanctos Epiſcopos,[a] ex-
tant Sidonij epiſtolæ.

Palladius, Græcus genere, is, qui Diaconus S. R. E. ſcripſiſſe reperitur ſub Zoſimo Papa
res geſtas S. Ioā. Chryſoſtomi, in dialogo, alterius Palladij Epiſcopi Helenopolis, cū Theo- B
doro, itidem Diacono R. E. quique à Trithemio inter ſcriptores eccleſiaſticos numeratur;
cui, præter Dialogum illum, librum contra Pelagianos, & homiliarum librum vnum, & ad
Cœleſtium epiſtolarum librum vnum, & alia, Græco ſermone compoſita, tribuit, is, in-
quam, Palladius eſſe creditur, qui ante biennium in Britanniam Legatus à Cœleſtino miſ-
Palladius Scotorum Apoſtol⁹. ſus, Scotos ad fidem conuertit, & hoc anno eorum primus Epiſcopus à Cœleſtino ordina-
tus, & ad eos remiſſus, ex munere Apoſtolico illi iniuncto, conſecutus eſt, vt Apoſtolus
Scotorum fuerit nuncupatus. Proſper. Antiquiorem tamen ſibi vendicant Scotorum Chri-
ſtianitatem, qui hoc ſæculo res eorum ſunt proſecuti, nempè à tempore Victoris Papæ,
quod ita intelligendum videtur, ita tum ad Chriſtum adductos, vt plurimi ſupereſſent in- C
b 2. Contra Iouin. fideles, barbarico eo modo viuentes, de quo S. Hieronymus[b]. Certè quidem Chriſtianita-
tem aliquam in Scotia, tempore ipſius Hieronymi oportuit extitiſſe, ex qua, & qua, & qui
Pelagium ſectati fuerint, libr. 1. præfat. in Hieremiam, & libro tertio. Antiquitati eorum
c cap. 7. Chriſtianitatis videtur fauere Tertullianus aduerſ. Iud.[c] dum ait: *Britannorum inacceſſa Ro-
manis loca, Chriſto verè ſubdita.* Ea verò loca Romanis inacceſſa, Scoti fuiſſe videntur. Naui-
gaſſe quoq; ad Hibernos, & illic Euangelium prædicaſſe mādato eiuſdem Cœleſtini Rom.
Pont. ſed citò morte ſubductum, Probus ſcribit, qui res geſtas S. Patricij, qui illi in prædica-
tionis munere ſucceſſit, conſcripſit.

S. Patrici⁹ Hibernorum Apoſtolus. Porrò S. Patricius Scotus genere, natus ex S. Martini Turonenſis Epiſcopi ſorore, ab eo D
Clericus ordinatus, quadriennium ſub eius inſtitutione tranſegit; Inde à Germano Anti-
ſiodorenſi Epiſcopo ſacris literis imbutus. Vocatus verò à Deo ad Hibernorum conuer
ſionem, non prius illuc ſe contulit, quàm Romam ad Cœleſtinum Papam acceſſerit, acce
pturus ab Apoſtolica Sede, ad eius gentis conuerſionem, Apoſtolatum, vt ait Sigebertus; nā
Probus, ait, cum ab Amatore Epiſcopo ordinatum Scotorum Epiſcopum. Quæ cùm ſub
Cœleſtino acciderint, oportet dicere hoc extremo anno, vel initio ſequētis contigiſſe, cùm
menſe Martio defunctus ſit.

S. Paulini Nolani obitus. S. PAVLINVS NOLANVS EPISCOPVS nobilitate, doctrina, eloquentia, amici-
tia clariſsimorum, & ſanctiſsimorum virorum ſuæ ætatis clariſsimus, vt qui ab omnibus, E
elogijs fuerit ornatus à S. Hieronymo quidem in Oriente, à S. Ambroſio in Italia, à S. Au-
guſtino in Africa, à Proſpero, & Eucherio in Gallijs; ſed in primis contemptu mundi, &
Monaſtica exercitatione, & omnis generis ſanctitate illuſtratus, migrat in cœlum 10. Kal.
d apud Sur. 22. Iun. Iul. anno ætatis duodeoctogeſimo. Vranius in eius vita[d].

Quomodo autem conuenire poſsit, S. Paulinum ſeſe obſidem dediſſe pro filio Viduæ
Regi Vvandalorum in Africa, & poſt eius obitum remeaſſe Nolam, ac deinde defunctum,
cum conſtet, qui in Africa regnauit primum, Genſericum, propagaſſe vitam, capta Car-
thagine, annis 37. ex Victore, & ſic perueniſſe vſque ad annum Domini 476. vt oportuerit
Paulinum adhuc vltra 45. annos vixiſſe, dicendum eſt non eſſe intelligendum de Ge[illegible]

rico

A rico, qui in regno continuit, ſed de Gunthario fratre ipſius, Godigildi filio, quem cum fratre Genſerico, atque Vvandalis tranſiſſe in Africam, Procopius, Paul. Diaco. & alij affirmant, eumq; dolo Genſerici, è medio, morte ſublatum. huius enim interitum repentinum obuenturum potuit prædixiſſe S. Paulinus, captiuos autem illos ex Campaniæ oris in Africam abductos, non bello aliquo, ſed Vvandalicæ claſſis inuaſione, qua potẽtem fuiſſe Genſericum, & ea plures regiones infeſtaſſe, tradit Vict.

Quæ extant ipſius epiſtolæ, & carmina, amicorum ſtudio conſeruata ſunt, nam cùm ſe totum Chriſto addixit, profeſsione Monaſtica, nihil ampliùs ſcripſit, vt ederet.

B *Chriſti Annus*	*Cœleſtini Papæ*	*Theodoſij & Valent. Impp.*		*Aëtio & Valerio* Coſs.
432.	9.	25.	8.	

ACCEPTIS Cœleſtinus literis à S. Synodo, de impij Neſtorij deiectione, Maximiani verò promotione; nec non à Theodoſio Imperatore, & Maximiano Epiſcopo Conſtantinopolitano ad Natalem Domini per Ioannem presbyterum, & Epictetũ Diaconum, Legatos; magno perfuſus gaudio, ad Reſurrectionem Domini menſe Martij, eos remiſit, cum literis Encyclicis quidem ad Epiſcopos, qui Epheſi ad Synodum conuenerant, alijs ad Theodoſium Imp. ad Maximlanum recens ordinatum, ad Clerum & populum
C Conſtantinopolitanum, quibus gratulatur de impietate Neſtorij proſtrata, monet de Neſtorio longiùs ablegando, docet, hortatur, omne denique præſtat boni munus Paſtoris; nec diu poſt, tanti zeli, ſolicitudinis & laborum, pro Catholica fide tuenda, præmia percepturus, 8. Id. Aprilis migrat ex hac vita; cùm ſediſſet annos octo, menſes quinque, & dies tres. Cœleſtini Papæ obitus.
Recenſentur à Gennadio inter eccleſiaſticos ſcriptores, [a] de quo ait: *Cœleſtinus vrbis Romæ Epiſcopus decreta Synodi aduerſus ſupradictum Neſtorium dictauit, habitũ volumen deſcribens, ad Orientis, & Occidentis Eccleſias dedit, confirmans, duabus in Chriſto manentibus perfectè naturis, vnam filij Dei credendam eſſe perſonam.* In lib. de Rom. Pont. *Hic multa conſtituta fecit, & conſtituit, vt Pſalmi Dauid 150. ante ſacrificium pſallerentur, antiphonatim ex omnibus; quod antea non fiebat, ſed tantũ*
D *epiſtola Pauli recitabantur, & S. Euangelium. Hic fecit baſilicam Iulij. &c.* [a] cap. 54.

De tertio S. Concilio S. Cœleſtinus Papa proprium ſuum Cœmeterium picturis decorauit. Hadr. Papa [b] eius tempore Eccleſiam S. Sabinæ extructa in Auentino à Petro Illyrico. vetus Inſcriptio, Sixti P. ann. 1. [b] epiſt. ad Car. Mag. Imp.

Sixtus Romanus ſexto Kal. Maij, cùm vacaſſet epiſcopatus dies 20. an. 21. creatur Rom. Pont. Proſp. Marcellin.

Sixti Papæ I.

E DECRETA in Epheſina Synodo ſtatim decreto firmat: Neſtorium ad pœnitentiam hortatur, & prouocat: Ioannem Antiochenum Epiſcopum ad damnandos Neſtorij errores & nouitates, & tenendam Patrum fidei vetuſtatem inuitat. Ex Cyrillo ad Acacium Melitenum Epiſcopum. Gennad. [c] c. 54. & Lerinenſis. [d] [c] cap. 54. [d] adu. hær.

Theodoſius quoque, de cõſilio Maximiani Conſtantinopolitani Epiſcopi, & aliorum orthodoxorum Epiſcoporum, viuente adhuc Cœleſtino, grauiſsimis literis hortatus eſt Io. Antiochiæ Epiſcopum ad reconciliationem cum Cyrillo Alexandrino Epiſcopo, euocans vtrumque Nicomediam, vnde non ſint ante diſcedere permittendi, quàm inter ſe ſeriò conuenerint & priuatim alijs literis Ioanni ſuadens, vt damnet Neſtorium. Legatio cõmiſſa eſt Ariſtolao viro integro, & prudenti, Tribuno, & Notario, adhibiti quoq; ab Imp.

ſequeſtres pacis apud Ioan. Acacius Berrhoenſis, & Simeon Stylites Anachoreta, ad quos & alios aliarum prouinciarum Epiſcopos, & ſolitarios literas dedit [a]. In qua Theodoſij epiſtola illa verba maximè obſeruanda: *Voſq́; probata Romanæ religionis ſacerdotes eſſe, manifeſto argumento declarate,* quo certius vera diſtinguitur religio à falſa, quam nomine, Catholica, quam ſinguli ferè hæretici ad ſe trahunt. A

a *to. 5. Cõc. Epheſ. c. 3. & 10. Cyr. ep. ad Dynatum.*

Simeon porrò, licèt ſuper columnam, in ſolitudine, vitam parem cœlitibus in terra duceret, tamen curam Eccleſiæ Dei minimè abiecit. Theodoretus enim, qui teſtis oculatus eſſe potuit [b], *Hæc quidem,* inquit, *omnia faciebat, neque S S. Scripturarum curam abiecit, & prouidentiam: aliquando quidem pugnans aduerſus Gentilium impietatem, aliquando frangens Iudæorum audaciam, aliquando autem fugans, & profligans turbas hæreticorum, aliquando de his ſcribens ad Imperatorem, aliquando Præſides & Magiſtratus ad diuinum incitans zelum, aliquando etiam ipſis eccleſiarum Paſtoribus, maiorem gregis curam gerere præcipiens* hæc, & alia Theodoret. qui in eo, quod dicit de Iudæis, videtur ob oculos habuiſſe, quod ſcribit Euagr. [c] *Virtus porrò diuina gratia,* inquit, *tam penitus in iſtius inſedit animo, vt ad Imp. Theodoſ. per legem iubentem, vt Iudæis Antiochiam incolentibus ipſorum Synagogæ, quas antè Chriſtiani illis abſtuliſſent, redderentur, adeò liberè ſcripſerit, adeoq́; acriter, propterea eum increparit (ſolum namq́; ſuum Imp. Deum veritus eſt) vt Imp. Theodoſ. quo Chriſtianorum ſatisfaceret voluntati, ſua mandata reuocaret; Præfectumq́; qui ipſum de Iudæorum Synagogis reddendis, docuerat, abdicaret, magiſtratu, vtq́; Sanctiſſimum atque cœleſtem orare martyrem, vt nominatim pro ipſo Deum obſecraret, obteſtareturq́;, atque ſua ipſum impartiret benedictione.* B C

b *Vit. SS. PP. c. 26.*

Stylitæ in ſolitudine cura eccl.

c *lib. 1. c. 13.*

Ingens fama S. Simeonis Stylitæ.

Porrò magni huius Simeonis nomen ob eius mirificas virtutes, ingentiaque miracula non in Oriente ſolùm, vbi degebat, ſed in Occidente quoque fuiſſe percelebre, & ad eum ab extremis vſque orbis oris homines confluxiſſe, & Romæ in officinarum omnium veſtibulis, & porticibus ei poſitas fuiſſe imagines, vt inde ſibi præſidium, & tutelam pararent, teſtatur idem Theodoretus.

Redeuntes ad Ioan. Epiſcopum Antiochen. Is, vt accepit legationem cum Imperatoris literis, vocatis Epiſcopis, quibus antè vſus fuerat comminiſtris aduerſus Cyrillum & Acacio Berrhoenſi, in commune ſtatuunt, præcauendum, ne Ioan. Nicomediam ad dicendam cauſam conueniat. Ratam eſſe habendam damnationem hæreſis Neſtorianæ, cum ipſo Neſtorio, ſicque redintegrandam eſſe communionem cum Rom. Pontif. atque Cyrillo Alexandrino, omnique ſimul Eccleſia Catholica. Quæ omnia rata habens Ariſtolaus Legatus, nullum ampliùs de proficiſcendo Nicomediam Io. negotium faceſſiuit. Ioan. igitur, ex Synodo tunc Antiochiæ habita, de damnatione Neſtorij, & eius hæreſi dedit epiſtolam ad Sixtum Rom. Pont. [d] D

d *Extat Act. Epheſ. to. 5. c. 17.*

Ad Cyrillum porrò pertentandum de damnandis capitulis ſuis, Paulum Emeſenum Epiſcopum Legatum mittunt, qui cùm id nullo modo impetrare poſſet, dat literas Ioannis, *in quibus mandauimus,* inquiunt illi, *vt perſonam noſtram ſuſtinens, pro nobis ea tractet, vnaq́; vobiſcum conſtituat, quæ ad pacem faciunt; id quod huius Legationis caput eſt; ſimulq́; pietati tuæ exhibeat expoſitionem de Domini noſtri Ieſu Chriſti incarnatione concorditer à nobis editam, &c.* qua confeſſione edita, ſubiuncta eſt probatio damnationis Neſtorij, & electionis Maximiani. Rem autem totam, vt geſta eſt, expoſuit Cyrillus, epiſtola ſua [e], & ex eiuſdem Pauli ſcriptis apparet, quæ extant in Actis Epheſ. [f] Sic igitur, abſque capitulorum ſuorum damnatione, cuncta arbitrio Cyrilli geſta ſunt, quantumuis qui fauerant Neſtorio, multa mendacia ſpargerent in vulgus, quorum Neſtorianorum Strophas, qui videre vult, legat epiſtolam, quæ fertur Ibæ ad Marim Perſam apud Concil. Chalcedon. [g] E

e *ad Dynatum quæ eſt 38.*
f *to. 5. c. 4. edit. Pelt.*
g *Act. 10.*

At in literis vltrò citroque datis, vt in re maximi momenti conſultanda, integer annus

eſſe

A eſſe videtur inſumptus, antequàm Paulus Legatus Orientalium; firmata concordia ad communicationem integram in Eccleſia admitteretur. Quòd verò non conſueuiſſent, more maiorum publicè excommunicati, admitti ad communionem abſque relatione ad populum facta, retuliſſe videtur Cyrillus perbreui illa concione, in Natiuitate S. Ioan. Baptiſtæ habita, in qua ſic ait: *Qui autem ſcripſit ad me, Deo amantiſſimus, & Reuerendiſſimus Epiſcopus Antiochiæ Ioannes, quæ verò ad eum reſcripſerim, Deo fauente, audietis.* Admiſſo tandem Paulo Emeſeno Epiſcopo à Cyrillo in Eccleſiam ad Synaxim, datum eſt etiam ei habere ſermonem ad populum, ad cuius verba illa: PEPERIT ITAQVE DEIPARA EMMANVELEM, populus acclamauit: *Ecce fides eadem eſt, donum Dei, Cyrille Orthodoxe: hoc audire cupiebamus. Qui*
B *non ita loquitur, anathema ſit.* cumque, & idem Paulus, paulo inferiùs, duas perfectas naturas in Chriſto vno profeſſus eſſet, vnam ſcilicet perſonam affirmans, rurſum pop. acclamauit: *Rectè veniſti Orthodoxe Epiſcope, dignus ad dignum: Chriſtiani dicunt, donum Dei, Cyrille Orthodoxe:* & perſtans in eodem argumento, ex magno populi concurſu coactus eſt abrumpere ſermonem, quem ad veſperam repetiuit, atq; demùm finem imponens, populum ad ad audiendum Cyrillum inuitauit, qui poſt Paulum, ſuggeſtum conſcendens, perbreuem, eodem argumento, habuit orationem, qua ea, quàm à Paulo fuiſſent dicta, probauit. Sic igitur, ingenti cum lætitia, ſtabilita pace Eccleſię, Paulus rediens attulit ſecum literas ad ipſum Ioan. Antiochen. Epiſcopum [a].

Publicè ex com. non admittebantur ad commun. abſq; relatione ad pop. facta. Pop. Alex. acclamat Paulo Deiparā prædicanti.

C Quod ad Theodoretum attinet, etſi ſubſcripſerit fidei formulæ à Cyrillo præſcriptæ, coluit tamen etiam aliquamdiu Neſtorij amicitiam, quod indicat epiſtola, poſt vnionem conſcripta [b], perſeueraſſe etiam in ſimultate cum Cyrillo, epiſtola ad Domnum Antiochenum [c], indicat. Victus tandem humanitate Cyrilli, qui ſua deinceps ſcripta ad Ioan. Antiochenum, & alios Syriæ Epiſcopos examinanda miſit, illi reconciliatus eſt, vt apparet ex epiſtola ad Dioſcorum, num. 83. in qua dicit ſe ab eo literas accepiſſe, & dediſſe, & de libris eius contra Iulianum ſcriptis, ait: *quos cùm legiſſemus, hominem ſumus admirati, & ſcripſimus ad Cyrillum bon. mem. qui iterum nobis reſcripſit, & nos diligentes, ac beneuolos, ſuo teſtimonio, declarauit, quæ literæ apud nos ſeruantur.*

a tom. 5. c. 6. & Cyril. epiſt. 28.
b Extat in V. Synod. Act. 5.
c 122.

D Eodem ferè tempore Iudæus quidam veterator in Creta, (niſi Dæmon hominis ſpecie) Moyſem ſe ſimulans, Iudæis perſuaſit, omnia ſua, vt dimitterent, velle ſe eos in terram promiſsionis, per mare, ſicco veſtigio perducere, dicta die conueniunt ad Promontorium, ex eo ſe in mare præcipitare iubet, quod cùm aliqui feciſſent, niſi piſcatorum, qui fortè aderāt, auxilio ſeruati fuiſſent, planè eſſent ſuffocati, fraude cognita, veteratore non inuento, reſipiſcunt, & plurimi ad fidem adducuntur. Socr. [d] alij.

Iudæi veteratoris factum.
d li. 7. c. 36

Hoc ipſo anno S. Brictius, Turonenſis Epiſcopus, oppreſſus aduerſariorum calumnijs, (quas paſſurum deceſſor ſuus S. Martinus illi prædixerat) ad Rom. Sedis Pontif. Sede pulſus, appellat, à quo tandem, poſt ſeptennium, reſtituitur, duobus interim intruſis Epiſcopis ex-
E tinctis. Turon. de geſt. Francorum [e]. Gallicanos quidem Epiſcopos ſolitos frequentiſsimè appellare ad Apoſtolicam Sedem, docet S. Leo [f].

Gallicani Epiſcopi frequēter appellant ad Sedem Apoſtolicam.
e lib. 2. c. 1. & lib. 10. c. 31.
f ep. 89. ad epiſ. Vien. Prouin.

His item Conſulibus (inquit Proſper) totius orbis pace, & conſenſione mirabili, Bonifacius Comes ab Africa ad Italiam peruenit, & ad Vrbem, accepta Magiſtri militum dignitate; qui cùm reſiſtentem Aetium prælio ſuperaſſet, paucos poſt dies, morbo extinctus eſt. Aetius verò, cùm depoſita poteſtate in agro ſuo degeret, ibi eum quidam inimicus eius opprimere cùm tentaſſet, profugus ad Vrbem, & illinc ad Dalmatiam, deinde ad Hunnos in Pannoniam peruenit, quorum amicitia, auxilioq; vſus, pacem Principum interpellatæ poteſtatis obtinuit. Longè aliter Marcellin. & Diacon.

Bonifacij Co. obit[p].

Hoc item Domini anno ex hac vita migraſſe ponitur S. Ioannes Rauennæ Epiſcopus,

cuius præclara eſt memoria inter SS. Rauennates Antiſtites. Quod verò fertur ad hunc ipſú datum Valentiniani Reſcriptú, quo illi Eccleſiæ conceditur, vt ſit Archiepiſcopatus, & vt ipſius Eccleſiæ Antiſtites vtantur pallio, tam eſt manifeſtè ineptum, & falſum, vt refutatione non ſit opus, non enim hæc Imperatorum ſunt, ſed vnius Rom. Pont. A

Chriſti Annus	*Sixti Papæ*	*Theodoſij & Valent. Impp.*		*Theodoſ. 14. m & Anicio Maximo*	*Coſſ.*
433.	2.	26.	9.		

STABILITA pace inter Io. Antiochenum, & Cyrillum Alexandrinum, rurſum hoſtis pacis eam turbare aggreditur, calumniantibus quidem aliquibus de parte Ioannis, B non recipiendum fuiſſe Cyrillum abſque damnatione capitulorum. Ex parte verò Cyrilli aliquibus in eum commotis, quòd iniquis conditionibus communicaſſet cum Orientalibus. Liberat. Diacon.[a] Sed & deteſtabilis audacia Neſtorianorum vulgauit, confictas epiſtolas, Cyrilli quidé nomine, cantantis palinodiam eorum quæ Epheſi geſta eſſent: Philippi verò vnius Legatorum Sedis Apoſtolicæ, ſignificantis, Sixtum Romanum Pontificem ægro animo tuliſſe damnationem Neſtorij, quibus temerè creditis, magna commotio, & perturbatio orta eſt, quam vt ſedaret Cyrillus, ad diuerſos ſcribit epiſtolas, illatas diluens calumnias; ad Acacium Melitenum[b] ad Succeſſum Diocæſareæ, in Iſauria, Epiſcopú, (in fine lib. Cyrilli de Incarnat. Vnigen.) ad Valerianum Iconij, inter Acta Concil. Epheſ.[c] C Sed & ad Dynatum Epiſcopum Nicopolis Epiri, & ad Eulogium Apocriſarium ſuum, quæ eſt epiſtola 30. denique euulgat Sixti Papæ epiſtolam ad ſe ſcriptam, maximè probantis Neſtorij damnationem, quibus omnibus & ſe, & Ioan. & Orientales ab impoſitis calumnijs purgauit; & quæ cauere deberent, admonuit. Qui verò per id tempus, nec Cyrillo adhærerent, nec cum Ioanne conuenirent, Acephalos nouam ſectam extitiſſe putauit Liberatus[d]. tamen veriſimilius eſt, eos non niſi poſt Concilium Chalcedonenſe extitiſſe; vt inter alios, ait Leontius de ſectis. Aliam etiam dedit idem Sixtus eodem tempore epiſtolam, de eadem re, ad Io. Antiochen. in qua, inter cętera, hæc præclara leguntur verba: BEATVS PETRVS APOSTOLVS IN SVCCESSIONIBVS SVIS, *quod accepit, hoc tradidit.* D *Quis ab eius ſe velit ſeparare doctrina, quem ipſe inter Apoſtolos primùm Magiſter edocuit? non hunc auditus per alterum non ſermo lectus inſtruxit: doctus eſt cum alijs ore doctoris: non ſcriptura, non ſcriptorum paſſus eſt quæſtionem, abſolutam, & ſimplicem fidem, & quæ controuerſiam non haberet, accepit; quam vtique meditari ſemper, & in qua manere debemus, vt ſenſu puro, ſequentes Apoſtolos inter Apoſtolicos eſſe mereamur. Non parum nobis oneris, non laboris incumbit, vt Eccleſia Domini macula deſit, & ruga.*

a In Breui. ca. 7.
Fraudes hæreticorum.
b eius eſt 29. to. 5. c. 9. act. Eph.
c to. 6. c. 17.
d cap. 9.

e cap. 9.

Tunc (ait Liberatus Diac.[e]) & Eutropius Ptolemaidis Pentapoleos regionis Epiſcopus, accipiens exemplar literarum Theodoreti, qui ſcripſerat contra duodecim capitula Cyrilli, direxit illud Cyrillo; qui gratiſsimè illud accipiens, fecit expoſitionem capitulorum ſuorum, & ad interpretationem addens expoſitiones, quæ viderentur plenam pro eis reddere rationem. Itaque Cyrillo ſuſcipiente, & defendente fidem Orientalium Epiſcoporum, & ſua capitula exponente, pax & vnitas eccleſijs reddita eſt. E

Neſtorius dãnatus, malè permiſſus ab Imp. agere in ſuo monaſterio, & cũ hominib° cõuerſari.

Quod verò damnato licèt Neſtorio, & in vnam ſententiam Occidentalibus, Orientalibusque conuenientibus, ipſe permiſſus eſt in ſuo Monaſterio liberè agere, & quorum vellet habere conſuetudinem, qui extra orbem Romanum fuerat amandandus, nec de eo monitus à Cœleſtino Theodoſius, eum audire voluit, diuinam in ſe iracundiam concitauit. Sicut enim cùm eiuſmodi hæreſis defenderetur, luctuoſiſsima illa clades in Africa accepta eſt; ita nunc cùm ſinitur damnatus Neſtorius liber inter Catholicos agere, Conſtantino-

A politana Ciuitas portentoſa affecta eſt clade, hoc ipſo anno, cum triduano incendio magna eſt ex parte conſumpta. Proſp. Marcel. Socrat. Iſta porrò mala pati meruiſſe Regiam Ciuitatem, dici poſſe videtur, quod aduerſus Epheſinum Concil. qui erant rerum arbitri; Neſtorio fauiſſent, & damnato licet, fauere non deſinerent, ſi quidem ex literis eiuſdem Neſtorij, Euagr. narrat [a], toto quadriennio poſt damnationem in dicto S. Euprepij Monaſterio, varijs ipſum eſſe affectum honoribus, & muneribus.

Conſtantinopolis portẽtoſo incendio deformatur.

[a] *lib. 1. c. 7.*

Quod verò Socrat. Baſilicam Nouatianorum non conflagraſſe, miraculo tribuit, ſuſpectum eſt, vt Nouatiani hominis, & omninò certum eſt apud hæreticos miracula non eſſe.

B Cùm Rauennates Romam veniſſent ad Sixtum Roman. Pont. cum decreto electionis Rauennatis Epiſcopi, in locum Ioannis, nuper defuncti, ſubrogandi, Sixtus per viſum admonitus à S. Petro Apoſtolo, & S. Apollinare eius diſcipulo, primo eius Eccleſiæ Epiſcopo, quem ordinare deberet, Petrum Diaconum S. Cornelij Forocornelienſis Epiſcopi, qui ad eum viſitandum per eos dies venerat, agnouit, & conſecratum Epiſcopum dedit, quem nõ niſi à Deo electum, admiranda morum ſanctitudo, & doctrina inſignis mirificè commendarunt. Rubeus, in hiſt. Rauennate.

Petrus, dictus Chryſologus, diuinitus datur Rauennat. Epiſcopus.

S. Proſper hoc anno aduerſus Ioan. Caſsianum adhuc viuentem, nomine Collatoris, librum conſcribit, & quidem eruditione inſignem, quo & venena produntur; & aduerſus ea, C quæ de libero arbitrio, contra gratiam ſcripſerat, antidotum præparatur. Cuius admonitione Caſsiani ſcripta, potiſsimùm verò Collationes ipſæ, à nonnullis emendata fuiſſe repe riuntur, primùm quidem à S. Eucherio Eccleſiæ Lugdunenſ. tum presbytero, cum Caſsiani opera in epitomen accuratè redegit. Eundem Caſsianum egregiè à Victore Epiſcopo Martyriano in Africa, purgatum, Caſsiodor. [b] expectare dicit ſibi eſſe mittendum, qua ſpe fortè fruſtratus, id ipſum, ipſe facere aggreſſus eſt, vt habet Ado in Chronic. anno 425. in fine. Non igitur ex Collationum libro, vt modò habetur in manibus, colligi poteſt, ipſum omni ex parte fuiſſe Catholicum. Gennadius quidem, & ipſe Maſsilienſis presbyter, & Pelagianis nimium fauens, Caſsianum nimium ornat, etiam titulo ſanctitatis, & Proſpe- D rum damnat.

S. Proſper ſcribit cõtra Caſſia. ſub nomine Collatoris.

Caſſiani Collationes expurgantur.

[b] *Inſtit. diuin. lect. c. 29.*

Ad finem præſentis anni, nempè menſe Decembris, euolutis iam anno vno, & menſibus octo à creatione Sixti Romani Pontif. (vt habent res geſtæ Roman. Pontif.) celebratum eſt Romæ Concilium in cauſa eiuſdem Sixti Papæ, cùm ab Anicio Baſſo, Exconſule turpi calumnia exagitatus eſt; cùm ipſe Pontifex ſpontè voluit ſuam iudicari in Synodo cauſam, à qua abſolutus eſt, & condemnatus Baſſus, ita tamen vt vltima die Viaticum ei non negaretur: Valentinianus, & Placidia eundem Baſſum proſcribunt, & omnia eius prædia addicunt Eccleſiæ Catholicæ. Qui paſſus nutu diuino intra tres menſes moritur, cuius corpus Sixtus Epiſcopus cum linteaminibus, & aromatibus, manibus ſuis recondidit, E & ſepeliuit ad beatum Petrum Apoſtolum, in cubiculo parentum eius. Acta extant corruptiſsima.

Quæ poſt hæc habentur, de Actis inter eundem Sixtum Rom. Pont. & Polychronium quendam Ieroſolymit. aſſertum Epiſcopum, nulla veritate ſubſiſtere videntur, licèt vt legitima à Nicolao primo citata habeantur, ad Michaëlem Imp. & à Petro Damiani in epiſt. ad Henricum Rauennatem, & alijs. Vt & illa, quæ ibi leguntur de obſeſſa Ieroſolymorum ciuitate, hoc tempore, nullo modo conſiſtunt.

Acta quędam falſa.

Chriſti Annus	*Sixti Papæ*	*Theodoſij & Valent. Impp.*		*Aſpare, & Areobinda* Coſſ.
434.	3.	27.	10.	

A

MAXIMIANO Conſtantinopolitano Epiſcopo, poſt duos annos, & menſes ſex ſedis defuncto, Proclum Cyzicenæ Eccleſiæ olim creatum Epiſcopum (quam non eſt adeptus) cùm ex literis olim Cœleſtini Papæ id non obſiſtere, quominùs in aliam transferretur, Theodoſius ſciret, ſtatim in Sede Epiſcopali C.P^na^, per Epiſcopos, qui ibi erant, collocandum curat. ex Socr.[a]

a li. 7. c. 39.

Miraculū.

Siluanus Monachus ab Attico Philippopolis in Thracia creatus Epiſcopus; cùm tenui admodum corpore, frigora illa ferre non poſſet, tranſlatus Troadem, ibi, rogatus, onerariā planè maximam, quam magna vis hominum in mare trahere non poſſet, precibus ad littus fuſis, & funem trahens cum alijs, nullo negotio deducit, ex Socr.[b] B

b l. 7. c. 40.

Voluſianus is, cuius conuerſionis ad Chriſtum cauſa, mater eius Chriſtiana, S. Auguſtinum interpellârat; nec tamen datis ea de re vltrò, citroque literis, id perfectum erat, Melaniam iuniorem neptim ſuam Ieroſolymis euocat Conſtantinopolim, cuius & Procli hortationibus & precibus de Chriſti fide perſuaſus, baptiſmo expiatur, nec multo pòſt moritur. Ipſa poſteà rediens Ieroſolymam, ad diem Paſchatis ſequentis anni illuc peruenit. Ex actis Melaniæ[c].

c apud Sur. vlt. Ian.

Theodoſius ſexcentas & vndecim auri libras emendo frumento ad inopum penuriam ſubleuandam, huic operi perpetuo inſeruituras, addicit, pœna dupli appoſita, ſi quid, quouis prętextu fuerit à Magiſtratibus imminutum, hoc liberalitate volens ſolari ex parte mœrorem ex ſuperioris anni incendij clade ſuſceptum. C

S. Proſper narrat de quadam puella Araba, ancillæ Dei habitum geſtante: quod cùm in balneo lauans ſimulacrum quoddam Veneris impudicè reſpiceret, & ſe ipſam, ei conſimilans, domicilium ſe Diabolo præbuiſſet, eius guttur occupans, nullum cibum, nullumque potum deglutire permittens, per 70. fermè dies, totidemque noctes, nullo tamen inediæ ſigno apparente detinuit; quæ ad Sacerdotem producta, fatebatur auem quandam noctis medio apparere, quæ ſibi ore neſcio quid infunderet. deducta eſt puella in Monaſterium puellarum, in quo reliquiæ S. Stephani ſitæ ſunt. illic prima tantùm die apparuiſſe, auem illam dicebat, & increpaſſe, ne illum locum accederet, quo ſibi accedere non liceret, per duas hebdomadas nihil cibi, vel poculi ſumpſit. 15. porrò Dominico adueniente die, cùm ſacrificium offerendum eſſet, perducta ad altare, populo inſtante precibus, cùm particulam Domini tinctam à Sacerdote perceptam, mandens per horam traijcere non valeret, calicem Domini eius gutturi Sacerdos applicuit, & ſtatim, vt locum illum, quem Diabolus obſederat, Saluatoris imperio reliquit, Sacramentum quod ore geſtabat, cum laude Redemptoris, deglutiſſe puella clamauit. Hinc lætitia, hinc voces in gloriam Dei de puella eruta de poteſtate inimici, &c. ex Proſp.[d] D

d de promiſſ. et prædic. dimid. temp. c. 6.

Vinc. Lerinenſ. ſcribit commonit. contr. hæreſ. 14.

Vincentius Lerinenſis presbyter Gallus, hoc ipſo anno, triennio fermè poſt celebratum Concil. Epheſinum, aduerſus omnes hæreſes diſertiſsimum elucubrat commētarium, qui, vt ipſe teſtatur, epitome eſt, ex duobus commonitorijs, his temporibus noſtris admodum accommodatis. Hic ille creditur eſſe Vincentius, Galliarum aliquando Præfectus, viuente S. Martino. quem Seuerus Dial. 1. mirificè laudat) quod ſatis colligitur ex ijs, quæ ipſe præfatur initio operis: *Cùm aliquandiu,* inquit, *varijs, ac triſtibus ſecularis militiæ turbinibus voluerentur, tandem nos in portum religionis, cunctis ſemper fidiſsimum, Chriſto aſpirante condidimus, vt ibi depoſitis vanitatibus, ac ſuperbiæ flatibus, Chriſtianæ humilitatis ſacrificio placantes Deum, non ſolùm præſentis vitæ naufragia, ſed etiam futuri ſeculi incendia vitare poſſemus.* De eo & Gennad.[e] E

e [illegible]

THEO-

A *Chriſti Annus* 435. *Sixti Papa* 4. *Theodoſ.& Valent.Impp.* 28. 11. *Theodoſ.15.* m *& Valent.4.* m *Coſſ.*

THEODOSIVS iam tandem Melaniæ, vt credibile eſt, zelo Catholicæ fidei æſtuantis, incitatus in Neſtorium, eius libros edicto vetat haberi, & flammis addicit, pœna publicationis bonorum propoſita.[a]

Neſtorij libri tãdem ignibus addicti.

At Neſtoriani frauduleuti, libros Theodori Mopſueſteni, & Diodori, Tarſenſis, vnde Neſtorius ſuæ venenum hæreſis hauſerat, legendos exponunt, & in Syrorum, Armeno-
B rum, & Perſarum linguam conuertunt, & vt Catholicos, vulgant, qui contra Eunomium, & Apollinarem ſcripti erant. Qua re cognita conueniunt in Synodum Armeniæ Epiſcopi, & inuentis impijs illis libris, damnant; & ne ipſi ſoli eos damnaſſe viderentur, ſed vniuerſa Eccleſia Orientalis, legationem ex Synodo dirigunt ad Proclum Conſtantinopolitanum Epiſcopum, qui re examinata, conſenſit cum Armenis, & eandem fidem curauit ſubſcribi per Ioan. Antiochen. & Epiſcopos, qui cum eo erant congregati, & ſcripſit ad Armenos epiſtolam, quæ adhuc extat.[b]

a L. vlt. de her. C. Th. & tom. 5. act. Epheſ. c. 13. pleniorꝰ vias ea ſanctio.

Hæretic. fraus.

b tom. 1. Bibl. SS.PP.

Hac occaſione Cyrillus Epiſcopus Alexandrinus tres libros ſcripſit aduerſus Diodo-
C rum Tarſenſem, & Theodorum Mopſueſtenum, & quartum de Incarnatione, in quibus continentur antiquorum Patrum incorrupta teſtimonia. Quod autem hac Hiſtoria narranda Liberatus Diaconus eam ex aliquo Neſtoriano mutuatus videtur, cautè legendus eſt ca. 10. falſa enim illa eſſe apparet.

Gundicarium Burgundionum Regem intra Gallias habitantem, Aetius bello obtinuit, pacemque ei ſupplicanti dedit, qua non diù potitus eſt; ſiquidem Hunni eum cum populo ſuo, atque ſtirpe deleuerunt, Proſper.

Burgũdiones deleti.

Cùm ex Britannijs nunciaretur Pelagianam hæreſim, iteratò, paucis auctoribus, dilatari, & Germanus omnium votis expeteretur, vt cauſam Dei, quam prius obtinuerat, tutaretur, aſſumpto Seuero, qui tunc Treueris ordinatus Epiſcopus, gentibus primæ Ger-
D maniæ, verbum Dei prædicabat, transfretat in Britanniam, populis ad occurrendum, diuino inſtinctu, impulſis, paucisque Nouatoribus inuentis, & damnatis, verbi diuini prædicatione, & miraculis, Catholica fide confirmata, in Gallias reuertitur. Conſtantius in eius vita.[c]

Germanꝰ 2. trãſmitit in Britanniam cõtra Pelagianos.

c li. 2. ca. 1. apud Sur. 30. Iulij.

Armorici ab Imperio Romano defecerant, eos Aetius Magiſter militiæ copijs Alemannorum, quibus pollebat, comprimendos curauit, & eis illam prouinciam crudeliter nimis, conceſſit deuaſtandam, factumque eſſet, niſi S. Germanus Epiſcopus Antiſiodori protinùs obſtitiſſet, eorum legatione rogatus. Eocharich igitur Pagano ferociſſimo Alemannorum Regi iam cum exercitu in itinere conſtituto, ſenex ſanctus occurrit, diuina virtute verba
E comitante, ſiſtit, ad ſtationem quintam ſe recipit Rex, pacis ſecuritatem fideliſſimam pollicetur, ea conditione, vt venia quam ipſe præſtiterat, ab Imperatore, vel ab Aetio peteretur. Intereà per interceſſionem, & meritum ſacerdotis Rex compreſſus eſt, exercitus reuocatus, prouinciæ à vaſtationibus abſolutæ. Conſtantius in vita.

Legationem ſuſcipit in Italiam, ad conciliandos Armoricos cum Valentiniano Imperatore Rauennam aduenit expectatus, excipitur ab omnibus magna cum veneratione, abeunt Principes, qui ita fidem Catholicam diligebant, vt cum omnibus imperent, Dei famulis, ſublimi humilitate, ſeruirent; occurrunt Proceres, Eccleſia cum exultatione amplectitur. Ad diuerſorium ſacerdotis Regina venerabilis (Placidia) vas argenti ampliſſimum refertum cibis delicatioribus, ſine vlla carnis admixtione, tranſmiſit, quod ſuſceptum, ea r-

Profecto Germano in Italiam Imper. occurrit.

ca. 3. lib. 1.

Imperatricis pietas erga Germanum.

tione diſtribuit, vt cibos miniſtris ſuis traderet, ipſe verò vendicaret argentum, remittens A
loco muneris patinulam ligneam, panem ordeaceum continentem, quòd illa vtrunq; cum
gaudio ingenti complexa eſt; quòd argentum ſuum tranſmiſiſſet ad pauperes, & eſcâ illam
beati viri, cum miniſterio abiecti vaſculi ſuſcepiſſet, nam & lignum poſteà auro ambijt, &
panem multis remedijs, & virtutibus reſeruauit.

Miraculū ad preces Germani, reſeratis ſpōtè carceribus. Mortuus excitatus, alij plures a morbis ſanati.

Quadam die, dum plateam latiſſimam, turbis anguſtiatis ingreditur, carcerem refertum
vinctis, ſupplicio, & mortem expectantibus, præteribat. Qui, agnito tranſitu ſacerdotis, cla-
morem tollunt, cuſtodibus ſubtractis, ad notum recurrit auxilium, cernuus in orationem
membra proſternit, aperiuntur carceres, repagula ferrata diſſiliunt, procedit ad libertatem
turba de vinculis; commemorat deinceps de Voluſiani filio è mortuis ad vitam itidem, B
Germani precibus, reuocato, & alio è morbo caduco liberato. Armoricanis veniam, pro
qua venerat, ad proprium impetraſſet arbitrium, niſi perfidia mobiles, rurſum rebellaſſent,
qui breui perfidæ temeritatis pœnam exoluerunt.

cap. 18. li. 1. S. Germani obitus.

Cùm adhuc Rauennæ moram traheret, per quietem de ſua migratione diuinitùs admo-
nitus eſt, ſeptimo, quam ægrotare cœpit die ad cœlum anima ſœlix, & beata transfertur.
Hæreditas deinceps relicta diuiditur, partem præſumit Imperium, partem vendicant ſacer-
dotes, ſolius benedictionis hæres, capſulam cum reliquijs ſanctis, Regina ſuſcepit: cucullam
cum interiori cilicio Petrus Epiſcopus vſurpauit. Sex verò Antiſtites, vt aliquid monumen
ti, ex ſucceſſione ſanctitatis acciperent, diſrumpere quod ſupererat, maluerunt, vnus palliū, C
alter cingulum accepit, duo tunicam, duo ſagulum diuiſerunt.

Defertur ſolenniter S. corp⁹ ad Gallias.

Achiolius præpoſitus cubiculo, Imperatoris Aromatibus condiuit, Regina veſtiuit, ex-
penſis, & euectionibus iter inſtruit Imperator, ſacerdotes religionis obſequium, & in præ-
ſenti inſtruunt, & ordinatione præmittunt, vnumque agmen reformatur ad Gallias, pecu-
liariter enim ipſe id petierat, quod Regina inuita conceſſit, vt gleba corporis ſui patriæ
redderetur. Placentiam dum præterit, paralytica mulier impetrat, vt ſub ſancti feretro cor-
poris, noctu in Eccleſia decumbat, manè ſurgit viuificata per mortuum, mirantibus popu-
lis, proprijs pedibus debitum reddit obſequium. Excipiunt Galliæ patronum proprium
famulatu maiori, &c. hæc, ex multis, à fideliſsimo Scriptore Conſtantio, qui ad calcem eiuſ- D
modi, quaſi veritatis ſigillum imprimens, conteſtationem appoſuit: *Deum teſtor, conſcium
Secretorum, me plura de Domini Germani factis agnita, & probata, tacuiſſe, ex quo reum me eſſe fa-
teor, ſupprimendo, quod mirabiliter ad profectum omnium diuina virtus operata eſt: & ideo in ſcriben-
do ſuccinctum magis me arbitror fuiſſe, quàm nimiùm,* hæc ipſe de S. Germano Antiſidiorenſi E-
piſcopo, viro Apoſtolico, quem ſediſſe ait annos 30. & dies 25. tranſlatum verò, ac ſepultum
in ſua Eccleſia Kal. Octobr.

a Nouell. Theo. tit. 1. b L. 1. de reſp. prud. C. Theod.

Codex Theodoſianus, ex Conſtitutionibus Chriſtianorum tantùm Principum, à Con-
ſtantino Magno incipiendo, hoc anno promulgatur 15. Kalend. Mart. [a] Cùm de reſponſis
priſcorum Iureconſultorum anteà ita ſanxiſſet; Papiniani, Pauli, Caij, Vlpiani, atque Mo- E
deſtini ſcripta vniuerſa firmamus, &c. [b] Dat. 7. Id. Nouembr. Rauennæ DD. NN. Theodo-
ſio 12. & Valentiniano 2. Coſſ. Præter autem C. Theodoſ. erant Gregorianus, Hermoge-
nianus, in quibus eiuſmodi Iureconſultorum ſententiæ digeſtæ erant & Principum placi-
ta. Quibus omnibus non dedignatos eſſe Roma. Pont. in his qui contra Chriſtianam Reli-
gionem minimè eſſent, S. Gregor. Papa declarauit exemplo, epiſtola ad Ioan. Defenſorem
54. lib. 12.

Honoria filia Gallæ Placidiæ, Valentiniani Imp. ſoror, conſuetudine Eugenij procu-
ratoris infamata, CP. im ad Theodoſium mittitur. Marcellin.

Chriſti Annus	*Sixti Papa*	*Theodoſ. & Valent. Impp.*		*Iſidoro & Senatore Coſſ.*
436.	5.	29.	12.	

A THEODOSIVS Imp. ſerò licet, Neſtorium, malorum omnium, eius temporis auctorem, Petras in Oaſenam AEgypti prouinciam deportationem, omnium famoſiſsimam, ablegandam, reſcripto decernit. Act. Epheſ. [a] Theodoret. [b] Socr. Euagr. qui de eo plura habet ex eius epiſtolis collecta, vt de his, quæ paſſus eſt in exilio, & ex quodam ſcriptore, linguam eius vermibus fuiſſe exeſam ſcribit. Theodorus in collectaneis addit, totum eius corpus putredine fuiſſe conſumptum; id ipſum affirmat quoque Cedren. cum
B lingua totum computruiſſe corpus; idem Niceph. [c] Quoto autem exilij anno, extremum diem clauſerit, incertum.

Neſtorius tãdem in famoſiſſimum exilij locu deportatur.

[a] *edi. Pelt. tom. 5. c. 12*
[b] *epiſt. 1.*
[c] *14. c. 26.*

Vulgatas quaſdam Theodoreti, & Neſtorij epiſtolas, quibus ſe mutuò recipiunt, Leontius fictitias affirmat. Liber Theodoreti de hæreſibus, & plures epiſtolæ, [d] & alia eius opera, quid de eo tandem ſenſerit poſt reconciliatam gratiam cum Cyrillo, & alijs orthodoxis ſatis indicant.

[d] *vt 1. 21. 53 101. 109 131. & 144.*

Ioannes Antiochenus, cùm ſediſſet annos tredecim, extremum diem obijt, cuius in locũ ſubrogatur, eius ex ſorore nepos, Domnus ex Monacho, ſed deſertore Monaſterij, in Laura Euthymij, [e] qui cum ipſo Euthymio inuito Antiochiam venire decreuiſſet, hoc cum va-
C ticinio Euthymius futura prædicens admonuit, obtinebis quidem adminiſtrationem, ſed eam rurſus auferent tibi mali homines, &c. Ex Cyrillo, in vita Euthymij. Hic viſitauit aliquando Simeonem Stylitam: & ſacrificio immaculato atque incruento peracto, alter alteri myſticam communionem porrexit. Ex Nicephoro lib. 14. cap. 51.

[e] *in Act. S. Euthymij.*
Ex Cyril. in vit. Euthy.

Chriſti Annus	*Sixti Papa*	*Theodoſij & Valent. Impp.*		*Aetio. & Sigeſuulto Coſſ.*
437.	6.	30.	13.	

D PERSECVTIO in Africa ſub Genſerico VVandalorum Rege Ariano; qui volens Catholicam fidem Ariana impietate ſubuertere, quoſdam noſtrorum Epiſcoporum, Baſilicis priuatos, etiam ciuitatibus expulit. Proſper in Chron.

Perſecutio VVãdalica in Africa.

Per idem tempus, (ſcribit idem Proſper.) *quatuor Hiſpani viri, Arcadius, Probus, Paſchaſius, & Eutychius, dudum apud Genſericum, merito ſapientiæ, & fidelis obſequij clari habebantur, quos Rex, vt copulatiores ſibi faceret, in Arianam ſectam tranſire præcepit. At illi facinus conſtantiſsimè reſpuentes, excitato in rabidiſsimum iram barbaro, primùm proſcripti, deinde in exilium acti, tum atrociſsimis cruciati ſupplicijs, ad poſtremum diuerſis mortibus interempti, illuſtri martyrio miſerabiliter occubuerunt. Puer autem Paulillus nomine, frater Paſchaſij, & Eutychij, pro elegantia formæ, atq; ingenij admodum Regi acceptus, à profeſsione, atq; amore Catholicæ fidei cum nullis minis deturbari poſſet, diu fuſtibus cæ-*
E *ſus, ad infamem ſeruitutem damnatus eſt, nec ideo, vt apparet, interfectus, ne de ſuperata ſæuitia impij Regis etiam illa ætas gloriaretur.*

Martyria aliqua illuſtrium virorum.

Fuerunt hi primitiæ martyrum, Perſecutionis VVandalicæ, quorum anteſignanus Arcadius, affluens diuitijs, gloria ſæculari conſpicuus, & coniugatus erat, quæ omnia haud leuia videri poterant fore ad martyrium impedimenta. Sed ſuperauit hæc omnia athleta Chriſti corroboratus ab amico chariſsimo ſanctiſsimo Sacerdote Antonino (an Honorato, vt appellat Gennadius?) Epiſcopo Conſtantinæ ciuitatis, qui ſcribens ad eum epiſtolam, ipſum hortatus eſt, ad omnia pro Chriſti fide fortiter ferenda. Digna eſt planè, quæ legatur, redolet enim antiquum illum Apoſtolicum characterem. Celebris horum eſt martyrum memoria in Eccleſia, Idib. Nouemb.

A Prætermiſit hos Victor, rebus tantùm ferè Eccleſiæ Carthaginenſis, vbi agebat, intentus, poſt captam vrbem, quæ ibi contigerunt, narrare aggrediens.

Valentinianus Auguſtus ad Theodoſium CP.lim profectus, eius filiam Eudoxiam in vxorem accipit, & in Italiam cum ea rediens, Theſſalonicæ hyemat, ac ſequenti anno Rauennam ingreditur. Proſp. Marcellin. Socr. [a] qui anno vno ab illis diſcrepat.

a lib. 7. cap. 43.

Chriſti Annus	*Sixti Papa*	*Theodoſij & Valentiniani Impp.*		*Theodoſ. A. 16. m & Fauſto Coſſ.*
438.	7.	31.	14.	

Corpus Chryſoſt. CP.lim refertur, nō ſine miraculo.

B VENERANDVM corpus S. Ioan. Chryſoſt. Comanis celebri pompa tranſlatum eſt CP.lim 6. Kalend. Febr. anno poſt abdicationem primam. Idque hac occaſione factum; Proclo Epiſcopo CP.no anniuerſaria die tranſitus S. Chryſoſtomi, ex more panegyricam ad populum orationem habente; ita vniuerſi Ioan. amore incaluerunt, vt acclamationibus indeſinentibus Proclum pulſare aggreſſi, petentes ſibi reddi Ioan. ſacrasque eius reliquias CP.lim transferendas, ipſum concionem perficere non ſiuerint: extat ea pars concionis in Annalibus deſcripta, recens inuenta. Perſuaſus ea de re Theodoſius, ſelectos ſenatores legat Comanam in Pontum, cum mandatis, vt ſolemniſſima pompa venerãdum Ioannis corpus inde ſublatum, choris pſallentium comitantibus, accenſis cereis. de loco in locum, quàm religioſiſſimè, ac glorioſiſſimè auehendum curarent. Accidit autem diuino C nutu, vt loco corpus moueri non poſſet, quo perſcripto ad Theodoſium adhibitis in conſilium Proclo, & alijs ſanctiſſimis viris, ipſe quid ſibi videretur, expoſuit, nimirùm vt ad Ioannem ipſum, tanquàm viuentem literas daret, ſupplicis inſtar libelli, quibus ab eo, de admiſſis in ipſum peccatis à parentibus veniam peteret, rogaretque humillimis precibus, vt Conſtantinopolim redire, ſuamque ſedem priſtinam capeſſere dignaretur. Sententia probata, literæ perſcriptæ (quæ adhuc extant) ſuper ſanctum corpus politæ, peruigilio acto in precibus, exoratus, ſiuit corpus ſuum transferri. Chalcedonem itaque delatum, Regia triremis illud excepit, toto eo mari nauibus conſtrato, cùm ſumma eſſet tranquillitas, repentina exorta procella, naues omnes alias alio diſperſit, triremis verò Regia magna vi abrepta, ad Viduæ agrum appulit, propter quam ſponſa Chriſti Eccleſia paſtore tanto viduata D fuerat, & petram diſcidit, quod miraculum hodie quoque cernitur, ait Coſmas Veſtiarius, totius narrationis auctor. Quo facto rurſum ſerenitas aduenit, & naues omnes hinc inde collectæ, ſacra pignora Conſtantinopolim deducunt, infertur curru Regio in Eccleſiam ſanctorum Apoſtolorum, vbi Imperator precatus, pro vtroq; parente, & ſeorſum pro matre, vt tumuli eius motus, atque ſtrepitus conſiſteret, qui per tot annos audiebatur; quod & impetrauit, motu non ampliùs exaudito, à collocato ſacro corpore in throno, circumſtantes. Proclus, & alij imprecatum de more, Pax vobis, ſe audiſſe teſtati ſunt. Denique ad baſim ſacræ, diuinæque menſæ, magnus Antiſtes, Epiſcoporum manibus, velut ſacer, & in- E uiolabilis theſaurus conditus eſt 21. Ianuar. Tum, qui propter Ioannem conuentus ſeorſum faciebant, ad Eccleſiæ concordiam reconciliati ſunt. Marcellin. [b] Socra. [c] Theodorus lect. in fine lib. 2. collectan. Theodoret. [d] Coſmas Veſtiar. orat. dicta in eius tranſlatione, MS, Nicephor. [e] Quam autem ſubdit tranſlationem factam hoc eodem tempore S. Ignatij Roma Antiochiam, fallitur Nicephorus; hæc enim fuit alia ſecunda tranſlatio è priori loco ſepulturæ in alium, de qua Euagr. [f] De illa verò S. Hieron. [g] meminit, repeti conſueta, 16. Kal. Ian. de qua extat S. Ioan. Chryſoſtomi nobilis oratio.

b in Chron. c 7. c. 44. d 5. c. 26. e 14. c. 44. f li. 1. c. 16. g In ſcript.

Sub Proclo etiam Conſtantinopolitano (quoto eius anno neſcitur) facta eſt reuelatio in ſuburbio Conſtantinopolis reliquiarum SS. 40. Martyrum, ſub Licinio Imp. in Sebaſte

A Armeniæ paſtorum, quomodo verò eas S. Pulcheria, reuelante S. Thyrſo martyre, inuene-
rit, Sozom. narrat,[a] cui ſe iuentioni interfuiſſe commemorat, locellumque tradit foramen [a] *li. 9. c. 2.*
in medio habuiſſe, per quod ſolerent ipſæ ſacræ reliquiæ tangi, quod quidem moris etiam
fuit in Occidente, quos martyres pretioſiſſima theca honoratos, intra venerabilem Thyrſi
Eccleſiam Pulcheria compoſuit, publica feſtiuitate celebrata.

Eudocia Imperatrix, cùm peregrinationem Ieroſolymam vouiſſet, ſi filiam in matri-
monium collocatam cerneret, & cùm eam peregrinationem etiã ei ſuaſiſſet Melania, dum
B eſſet Conſtantinopoli, Theodoſius Ieroſolymam eam miſit, Socr.[b] & Acta S. Melaniæ, quæ [b] *li. 7. c. 47.*
quidem quantum ſuperuixerit, non conſtat: ſed illud certum eſt, ipſam vita Monaſtica ma- Melaniæ
gna obſeruatione perſunctam, & miraculis pluribus illuſtratam, die, quam prænouit, De- obit' inter
cembr. vltima, ad Deum migraſſe, & inter ſanctas relatam, anniuerſaria memoria in Eccle- S. relatæ.
ſia celebratam.

Chriſti Annus	*Sixti Papæ*	*Theodoſij & Valent. Impp.*		*Theodoſ. 17.*[m] *& Feſto* Coſſ.
439.	8.	32.	15.	

C EVDOCIA Theodoſij vxor, beatiſſimi Stephani reliquias ſecum Ieroſolymis defert,
quas in baſilica S. Laurentij poſitas fideles venerantur, Marcellin.[c] Theodorus lect. S. [c] *in Chron.*
Agnetis quoque collocatas eſſe Conſtantinopoli, in Martyrio S. Laurentij ſub Theo
doſio habet: Cedren. quoque de tranſlatione reliquiarum S. Stephani Conſtantinopolim
meminit, ſed vigeſimo Theodoſij anno: Nicephorus verò ſub Praylio Epiſcopo Ieroſo-
lymit.[d] quod ſi verum eſt, diuerſam illam oportet eſſe ab hac, quæ ſub Iuuenale facta eſt. [d] *li. 14. c. 9.*
Illa quidem, ſicut munificẽtia Imperatoria locis ſanctis plurima contulit, & loca ſancta ere- Catenę Petri Romã
xit: ita à Iuuenale Ieroſolym. Epiſcopo, mulis donata, receſſit, vt beatiſſimis faſcijs Salua- miſſæ.
toris noſtri Ieſu Chriſti (ex Niceph.[e]) & duabus catenis illis, quibus ab Herode S. Petrus [e] *14. c. 2.*
D Apoſtolis vinctus eſt: quarum alteram Romam ad Eudoxiam A. filiam miſit, alteram verò
Conſtantinopoli in Eccleſia eiuſdem Principis Apoſtolorum, aſſeruari voluit, in cuius rei
memoriam, annua dies feſta ſtatuta eſt, 16. Ian. Menologium. Extat luculenta oratio de hu
iuſmodi vinculis Petri. non quidem S. Ioan. Chryſoſt. (vt præ ſe fert titulus) nondum enim
catenæ illæ innotuerant, nec Conſtantinopolim delatæ erant, ſed Procli potiùs, cuius tem-
pore eiuſmodi facta eſt tranſlatio catenarum, ſubdit de eiuſdem Petri gladio in eadem Ba-
ſilica cuſtodito, & magno honore habito, ex quo plurima teſtatur ſcaturire ſolere miracula;
extat oratio apud Sur. 1 Aug.

Alteram illam catenam, à matre ſibi miſſam, Eudoxia matri religione non impar, ho-
norauit, in eius memoriam, & Petri Apoſtoli, qui ea vinctus fuit, erigens Deo Baſilicam
E Romæ, in Exquilino monte, auguſtam ſanè, Auguſtæq; nomine dignam. Titulus enim Eu-
doxiæ nuncupata eſt, dicta etiam S. Petri ad Vincula. Cui catenæ diuino miraculo illa con-
iuncta dicitur, qua ſub Nerone vinctus Petrus, in carcere Mamertini diu detentus eſt, à Ro-
manis Pontificibus cuſtodita. Habet Martyrologium Roman. ambas has catenas ſimul Limatura
collatas, eiuſdem generis, & artis inuentas, ſibi inuicem diuino miraculo copulatas, ex dua- de catenis
bus vnam factas, quarum memoria Kalend. Auguſt. fuere à Rom. Pont. conſecratæ, in ea- Petri mit-
rumq; nomen Deo dicta baſilica dedicata. Quam autem ſolitæ fuerint catenæ iſtæ coruſca- tebatur à
re miraculis, S. Gregor. Papa in ſuis epiſtolis teſtis eſt. Morem vero fuiſſe Roma. Pont. pro Ro. Pont.
nobili munere aliquid ex limatura earundem catenarum, ad inſigniores perſonas mittere, pro nobili munere,
plurima exempla declarant. ad inſignes perſonas.

Cum pluribus annis laboratum eſſet frugum inopia, intelligens Theodoſius, id non

niſi violatæ rectæ religionis cauſa, Dei vindicta fieri, in Iudæos, hæreticos, & Paganos conuertit legum minas, & vltionem, Noua data Conſtitutione, prid. Kal. Febr. a A

a *Nouell. Theod. tit. 3. de Iud.*

Cyril. qua occaſione ſcripſerit contra Iulianum.

Cyrillus Epiſcopus Alexandrinus, in præfatio. lib. 1. in Iulianum, alludens ad Theodoſij leges in Paganos, poſt nonnulla de Iuliani libris in Chriſtianam religionem prælocutus, hanc reddit rationem ſui inſtituti eum refellendi, quod exprobrantibus Gentilibus eius in nos ſcripta tanta grauitate edita, inquiunt, vt carpi nuſquàm valeant, nullumque adhuc inuentum eſſe ex noſtris Doctoribus, qui vel contradicere, vel ſubuertere dicta illius queat.

Theodor. ſcribit de Græcorũ affec tionibus.

b *epiſt. 116.*

Theodoretus quoque impiorum Gentilium pulſatus blaſphemijs, hoc item tempore, duodecim diſertiſsimos libros aduerſus eos, hoc titulo, Curatio Græcarum affectionum, vel Euangelicæ veritatis ex Græcorum, & Gentiũ philoſophia cognitio; conſcripſit, de quo opere ipſemet meminit. b B

Chriſtianus orbis ſuperſtitionibus his temporib laborat.

c *Lib. 6.*

Cæterum non Oriens tantùm, ſed & Occidens eiuſmodi his ipſis temporibus Gentilium ſuperſtitionis morbo laborabat: hinc legimus ſanctiſſimos eius temporis Patres in huiuſmodi impietates declamaſſe, vt Petrus Chryſologus Epiſcopus Rauennæ, qui multus eſt in redarguendis illis, qui Kalend. Ianuar. perſonati incederent, Gentilium Deos repræſentantes. Et Maximus Taurinenſis in ſerm. quem habuit Kalend. Ianuar. & Saluianus de Vero iud. c inuehitur in eos, qui ſe Circenſia in Chriſti honorem exercere dicebant, & Proſper (quod longe deterius eſt) refert de Littorio Præfecto auxiliaribus Hunnis, conſulente Dæmones, per haruſpices, in Chronic. & Iſidorus dilucidiùs rem perſtringens in Chronico: Littorius, inquit, dum priorum res proſperas aduerſus Gothos, qui ſub Rege Theodorico Arelatem obſederunt, geſſiſſet, denuò reſponſis Dæmonum deceptus, in bello à Gothis, amiſſo exercitu, miſerabiliter ſuperatur; & qui ante hoſtium millibus cæſis glorioſè vicerat, dum fallacia Dæmonum, oracula quærit, ignobiliter victus interiit: quæ fuſius deplorat Saluianus. Viguiſſe quidem in Occidente his temporibus Idololatriam, Saluianus pluribus tradit. Et quid mirum, ſi & ipſi, ampliſſimi Magiſtratus, neſcio qua incuria, cultoribus dæmonum tradebantur? nam, vt videmus, Littorius Romano præerat in Gallijs exercitui, & in Africa Cyrus, æquè Ethnicus, militum ductor erat, qui amplioribus poſteà auctus eſt Magiſtratibus, Præfectura Prætorij, & Conſulatu. C D

Carthago capta, & tradita barbaris.

Sed quàm dijs iſta cladibus diuinitùs vindicata fuerint, Oriens, & Occidens abundè teſtatur; dum Imperium Orientale dira diu afflictatum eſt fame: Occidentale verò hoc ipſo anno in Gallia nobilem ...[illegible] paſſum iacturam exercitus. Sed longè lugubrius atque funeſtius illud accidit, dum ad finem anni huius clariſsima omnium ciuitas, & altera Roma, Carthago, inquam, in Africa, à VVandalis capta eſt, de qua tria Proſper: *Aetio, rebus, quæ in Gallijs componebantur intento, Genſericus, de cuius amicitia nihil metuebatur, 14. Kalend. Nouemb. Carthaginem dolo pacis inuadit, omneſque opes eius, excruciatu diuerſo tormentorum genere, ciuibus in ius ſuum euertit. Nec ab Eccleſiarum expoliatione abſtinens, quas & ſacris vaſis exinanitas, & ſacerdotum adminiſtratione priuatas, non iam diuini cultus loca, ſed ſuorum iuſſit eſſe habitacula. In vniuerſum captiui populi ordinem ſæuus, ſed præcipuè nobilitati, & religioni infenſus, vt non diſcerneretur hominibus, an Deo bellum intuliſſet.* Et Iſidorus his addit, (hiſtoria VVandalica.) *Genſericus ſacramento religionis violato, Carthaginem perinuadit; Siciliam deprędatur, Panormum obſidet, Arianam peſtilentiam, per totam Africam intromittit, Sacerdotes Eccleſia expellit, martyres plurimos efficit.* Sic ipſe, ſummatim relegens omnia, à perfido barbaro, his temporibus, perpetrata. E

Sed cur Deus dedi eam ciuitatem VVandalis permiſerit, Saluianus vir doctiſſimus, qui

A tum viuebat, copioſè diſſerit, cum poſt commemoratam amplitudinem, & dignitatem vrbis, eius ſcelera deſcribit, impudicitiam impudentiſſimam, & latè patentem, impietatem plurimorum, maximè nobilium, Paganitatem profitentium, odium in ſanctos, & Monachos maximè, & ſeueriorem vitam profitentes, irriſiones, & execrationes; denique impœnitentiam; quod cùm ante decennium VVandali inuaſerint Africam, omnibus munitis locis potiti fuerint, Romanorum exercitus ceciderint, ſola Carthago vndique vallata hoſtibus, & obſeſſa periculis, non eſt exterrita, nec timore correpta ad pœnitentiam; atque hæc copioſè ab eo recenſita, hanc tantam, tamque atrocem vindictam de Dei manibus, ait, extorſiſſe. Legendus eſt, & Victor de perſecut. VVandalica, qui expoliationem bonorum, ingenuam, ac nobilem illam libertatem in ſeruitutem redactam, Epiſcopos, & nobiles laicos de ſuis ſedibus eiectos, Quodvultdeum Carthaginis Epiſcopum, & maximam turbam clericorum nauibus fractis impoſitos, nudos expulſos, (qui tamen proſpera nauigatione Neapolim Campaniæ appulerũt) Eccleſias occupatas, & Arianis ſuis traditas, corpora defunctorum præcepta, ſine ſolemnitate hymnorum, cum ſilentio perduci, hæc omnia, hoc anno facta, commemorat.

Sed quod mirandum eſt, vna ipſi fermè die præſtiterunt VVandali, quòd tot Concilia, tot Epiſcoporum ſtudia, & hortationes, tot Imperatorum Reſcripta, vt reliquid Idololatriæ, & illius Cœleſtis Idoli in Africa celeberrimi ceſſarent, & extinguerentur, perficere tamen, ob hominum peruicaciam, non potuerant. Vt opus fuerit iratum Deum, gentem barbaram, ex remotis terræ finibus ad hæc præſtanda in Africam aduocare. Carthagineo dignam theatro, inquit Victor, ædem Memoriæ, & Viam, quam cœleſtis vocabant, inquit Victor, funditùs deleuerunt.

Obſeruandum autem illud in primis eſt, perſecutionem hanc in Eccleſiam Africanam à VVandalis Arianis illatam, Catholicos tantummodò attigiſſe; Donatiſtas verò, vel ad eos turpiter defeciſſe, vel perſequendo Catholicos, eiſdem ſe coniunxiſſe, quòd aliàs maiores ſuos feciſſe ſcirent ſub Conſtantio, vt fœdus inirent cum Arianis contra Catholicos.

Qui hoc anno auertenda ingruentia mala aduerſus Iudæos, Hæreticos, & Paganos pleniſsimam edidit ſanctionem, Theodoſius; Idem contra rapacitatem potentum pauperes opprimentium, nouum dedit ad Florentium PP. Reſcriptum, quo vetuit, ne quis, ſine Iudicis auctoritate alienis rebus regia vela ſuſpenderet, vel titulum Imperatoris apponeret, (ſub nomine enim Imperatoris, quaſi iuſto titulo, potentioribus patebat via, fortunas inuadendi alienas, diuerſis prætenſis cauſis. [a] — a l.2.C.vt nem.priu.

Idem quoque aduerſus calumniatores Epiſcoporum edidit ſanctionem, qua & conſultum voluit Iuribus Eccleſiaſticorum, & cohibuit licentiam Clericorum, & Monachorum, qui abſque literis Epiſcopi, cui ſubiecti eſſent, [b] Conſtantinopolim accederent, ad eundem Florentium, cuius incomparabilis probitas ab eodem Imperatore ad Cyrum, hoc eodem anno, Reſcripto, plurimum commendatur. Etenim cum Lenones ſæpè vetiti, penſitatione tamen quadam in ærarium conferenda, Conſtantinopoli turpe opus exercere permiſsi eſſent, ipſe Florentius, vt eiuſmodi turpitudinum fæce ciuitatem purgatam redderet, latifundium ſuum donauit, ex quo ijdem redditus Reipubl. ſoluerentur, quem quidem ita redemptum decorem Vrbis, vt conſeruaret Theodoſius Imp. ad Cyrum aduerſus eos, Reſcriptum dedit. [c] — b l.22.C.de epiſ.& cler. Florentius Præfectus [illegible] lenonum [illegible] c Nouel. de leno.tit. Theo.

E (margin letter beside "rum, qui abſque literis")

Elucebat hoc quoq; tempore inter Magiſtratus virtute præſtãtes Thalaſsius Præfectus Prætorio Illyrici, quem Proclus Epiſcopum Cæſareæ Cappadociæ ordinauit. Socr. [d] — d 7.c.40.

Socrat. & Sozomen. ſuis hic finem imponunt hiſtorijs. Sozomenus enim in præfat. ait,

In hūc annum deſinunt hiſtoriæ Socratis & Sozomeni.

ſe ad 17. Theodoſij Conſulatum eam perducere, ſed in eo deficiunt duo libri, in quibus illa A
de Theodoro Mopſueſteno, de quo illum arguit S. Gregor. Papa. Qui licèt Nouatiani eſſent, & plura de ſuis mentiti eſſe reperiantur, maioris tamen fidei apud Gelaſium Roman. Pont. fuiſſe videntur, quàm Euſebius Cæſarienſis, quòd huius hiſtoriam reiecerit inter apocrypha, illorum verò nequaquàm. Verùm, non ob res geſtas ab Euſebio narratas, ſed ob ſparſos in eis ab eo olim Arianiſmos, ea cenſura certum eſt eius hiſtoriam eſſe notatam. Si quis verò calumnioſè agens, arguit eſſe reijcienda quæ ab hæreticis fuere narrata, audiat Gelaſium in libro de vinculo anathematis, ſic dicentem: *Nunquidnam in ipſorum hæreticorum libris, non multa quæ ad veritatem pertineant, leguntur? Nunquid iam veritas refutanda eſt, quia illorum libri, vbi prauitas eſt refutamus? aut ideo praui libri ſuſcipiendi ſunt eorum, quia veritas quæ in illis inſerta eſt, non negatur? Ait Apoſtolus, omnia probate, quod bonum eſt tenete, &c.* Sed hæc probatio, & iudicium non eſt omnium, ſed ſapientum Eccleſiæ Paſtorum, &c. Nec aduerſatur Gelaſio Gregorius [a], dum ait Sozomeni hiſtoriam, Sedem Apoſtolicam non recipere, nimirum quantum ad illud, quod eſt Theodori Mopſueſteni in V. Synodo damnati. Caſſiodorus primus quòd conſtet, Socratis, Sozomeni, Theodoreti hiſtorias latinitate donari curauit ab Epiphanio viro diſertiſſimo, & ex tribus vnam compaginari, quæ Tripartita dicta eſt.

Vera ab hæreticis narrata, non abijcienda ex Gelaſio Papa. B

a li. 6. ep. 31

CP. li CELEBRIS SYNODVS HABITA occaſione Dioſcori Eccleſiæ Alexandrinæ Diaconi, cùm eius nomine ageret ibi Apocriſarium, dum veterem controuerſiam exuſcitans, inſtaret, Alexandrinum Antiſtitem, vt primum poſt Roman. Pontif. præſidere debere omnibus Eccleſijs Orientis. Cauſa quàm exactiſſimè ventilata, ſtatutum, vt ſeruarentur, quæ in Concilijs Nicæno, & Conſtantinopolitano, de Diœceſibus olim ſtatuta eſſent, vbi cùm Theodoretus acerrimè defendiſſet Iura Antiochenæ Eccleſiæ, incurrit odium grauiſſimum Dioſcori, ipſe epiſtola ad Flauianum, nu. 86. C

Iura ſingulis Eccleſijs ſeruanda.

SYNODVS REGIENSIS in Gallia prouincia Narbonenſi celebratur, de cauſa Epiſcopi Ebredunenſis, perperàm ordinati. Definitum quoque matura conſultatione de Epiſcopis ex hæreſi, vel ſchiſmate redeuntibus, adempta ſpe ſedem recipiendi, hoc experimento probantes, qui verè pœniterent vel ficte: egerunt & de exequijs defunctorum Epiſcoporum. D

Hac tempeſtate Iulianus Atellanenſis (is eſt, qui anteà dictus eſt Capuanus Epiſcopus) *iactantiſſimus Pelagiani erroris aſſertor, quem dudum amiſſi Epiſcopatus intemperans cupido exagitabat, multimodis arte fallendi, correctionis ſpem præ ſe ferens, molitus eſt in communionem Eccleſiæ irrepere. Sed his inſidijs Sixtus Papa Diaconi Leonis hortatu vigilanter occurrens, nullum aditum peſtiferis conatibus patere permiſit: & ita omnes Catholicos defectione fallacis beſtiæ gaudere fecit, quaſi tunc primum ſuperbiſſimam hæreſim Apoſtolicus gladius obtruncaſſet.* Proſper in Chron.

Chriſti Annus	*Sixti Papa*	*Theodoſij & Valentiniani Impp.*		*Valent. 5. & Anat. ol.* Coſ.
440.	8.	33.	16.	

SIXTVS Rom. Pont. ex hac vita decedit 5. Kalend. April. cùm ſediſſet ann. 8. minus dies 30. Proſper lib. de Roman. Pont. refert feciſſe, (an refeciſſe, ſed & Adrianus Papa feciſſe dicit) Baſilicam ſanctæ Mariæ Matris Domini, quæ ab antiquis Liberij cognominabatur, iuxta Macellum Libyæ, (an Liuiæ) vbi & obtulit hæc. Altare argenteum puriſſimum penſans libras trecentas; numerantur ibi pluribus, alia collata dona, & redditus, &c. Meminit autem eius, & Hadrianus Papa, ad Carolum Magnum: *Magis autem, ſuccеſſor Cæleſtini, Sixtus Papa fecit Baſilicam S. Dei Genitricis Mariæ, cognomento Maiorem, quæ & ad Præſepe dicitur*

S. Mariæ maioris baſilica à Sixto facta aut refecta.

A *ſimili modo & ipſe in metallis aureis, in diuerſis hiſtorijs, ſacris decorauit imaginibus.* Huic, operi ſuppeditata videtur eſſe Sixto occaſio ex Concilio Epheſino, vindicata à Neſtorij blaſphemijs, Dei Genitrice Maria.

Subdit Adrianus: *Sed & per rogatum eius, Valentinianus Auguſtus fecit imaginem auream, cum duodecim portis & Saluatore, gemmis precioſis ornatam, quam votis gratis, & ſuper confeſſione B. Petri Apoſtol. poſuit, & à tunc vſque hactenus, apud nos, ab omnibus fidelibus veneratur.* ergo VVandali anno Domini 455. Vrbem deprædantes, huic theſauro, ex reuerentia Apoſtolorum, pepercerunt. Rurſum lib. de Rom. Pont. de Sixto: *Hic ornauit de argento Confeſſionem B. Petri Apoſtoli, quæ habet libras quadringentas.* & paulo inferiùs de Valentiniano Auguſto: *Fecit & Valentinianus Auguſtus, rogatu Sixti Epiſcopi, faſtigium argenteum in Baſilica Conſtantiniana, quod à barbaris* B *ſublatum fuerat, penſans libras ſex mille ſexcentas; & decem.*

VVandali parcunt Eccleſiæ S. Petri.

Ex quo intelligitur non abſtinuiſſe Gothos ab omnibus Baſilicis, ſed tantùm Apoſtolorum Principum, ob eorum venerationem: immunitatem tamen, vt ad eas confugientes, ſalui eſſent, omnibus ſeruârunt Eccleſijs; pergit idem liber de alijs donis oblatis à Valentiniano & ipſo Sixto Eccleſijs S. Pauli, Laurentij, & Conſtantinianæ, & alijs, commemorare, ijsq; maxime inſignibus.

Dolendum eſt huius Sixti nomine, acerrimi hoſtis Pelagianorum, edita fuiſſe tria Volumina, primum de diuitijs, ſecundum de malis doctoribus, & operibus fidei, & iudi- C cio futuro, tertium verò de caſtitate; à Pelagiano quidem homine, vt Pelagianiſmis referta, & noſtra hac ætate parùm conſideratè typis excuſa. Gennadius quidem horum temporum ſcriptorum Eccleſiaſticorum exactè catalogum texens, & de Sixti Papæ Epiſtola ad Neſtorium mentionem habens, nihil huiuſmodi Sixto tribuit. haud enim ipſum præterijſſe potuere, quæ à tanto auctore edita eſſent. Faceſſant igitur, vt Catholico indigna nomine.

Tria volumina Pelagianiſmo infecta, ſub Sixti Papæ nomine malè edita.

Leo Diaconus Tuſcus 42. vacationis die Pontifex eligitur 6. Idus Maij, ex Gallia, legatione publica, accitus; quo pacis redintegrandæ cauſa inter Aetium, & Albinum, Romanos duces, profectus fuerat, Proſp. Marcellin. in Chron. lib. Pont.

D

Leonis P P. I.

EIECTI Africa plerique nobiles, & Epiſcopi, alij aliò delati per orbem Rom. oberrantes, luculentum dant exemplum crudelitatis barbaricæ, & inſtabilitatis humanæ. De nonnullis legendæ aliquot Theodoreti epiſtolæ, nunc primùm ex Bibliotheca Vaticana erutæ, & latinè verſæ.

Extorres ex Africa multi nobiles.

De captiuis Carthagineſibus, fuit Iulia, quæ pro ſua ſedulitate, & pietate, etiam apud Paganum dominum gratia inuenta, ſed ab alio pagano rapta, & quòd ſacrificare nollet, in Cor- E ſica cruci ſuffixa, nobilis martyr effecta, diu poſt, ab vxore Deſiderij Longobardorum Regis, Brixiæ honorificentiſsimè condita eſt. Ado in Martyrolog. 11. Kal. Iul.

Iulia martyr Africana.

Genſericus capta Carthagine, Africanas prouincias partitus, alias ſibi reſeruat, alias militibus diuidit, Valentiniano, ægrè aliquas defendente. Victor.[a]

Claſſe Siciliam, & Brutios fruſtrà tentat, defendente Caſsiodoro ſeniore. Proſper, Caſſiodor.[b]

Sebaſtianus Bonifacij Comitis gener, acer conſilio, & ſtrenuus in bello, Præfectis Romani exercitus inuiſus, & perduellis exiſtimatus Imperij, ad Genſericum in Africam tranſijt, à quo in honore habitus, & tẽtatus de Arianiſmo ſectando, conſtãter recuſauit, ſed pòſt nouo quæſito prætextu, ab eo occiſus eſt. Victor.

a *Lib.* 1.

b *Var.* 1. *epiſt.* 4.

Chriſti Annus	*Leonis Papa*	*Theodoſij & Valent. Impp.*		*Cyro Conſ. in Oriente.*
441.	2.	34.	17.	

CYRVS *Panopolita Poëta, ſub Theodoſio Iuniore vixit, apud quem Præfectus Prætorio, & Vrbi, Conſul, & Patricius, fuit, in admiratione ab Eudocia Auguſta habitus, quæ poematum ſtudioſa erat.* Suidas.

Theodoſius Imperator bellum contra VVandalos mouet, Areobindo & Anaxillo, atque Germano ducibus, cum magna claſſe directis, qui longis cunctationibus negotijs differentes, Siciliæ magis oneri, quam Africæ præſidio fuerunt. Proſp.

B

CONCILIVM ARAVSICANVM in Gallia Narbonenſi, Cyro Conſ. affuere quindecim ex Narbon. & Lugdun. prouincia præſtantiſſimi Epiſcopi, ſanciti canones vndetriginta, ad Eccleſiaſticam diſciplinam, & iura ſpectantes. De Patribus Arauſicani Concilij

S. Eucherij Lugdu. Elogium.

vnus fuit S. Eucherius Lugdunen. Epiſcopus, cuius extat elogium Claudiani de ſtatu animæ lib. 2. huiuſmodi: *Haudquaquā tamen Eucherium præterierim, mihimet viuentem, doctrina, & præſentaneis coram diſputationibus cognitum, non porrò nuncijs, aut lectione compertum: qui ſcilicet vir ſui æui, maturi animi, terra deſpuens, cœli appetens, humilis ſpiritu, arduus merito, ac proinde ingenio ſubtiliſſimus, ſcientia plenus, eloquij profluus, magnorum ſui ſæculi Pontificum, longè maximus, editus in rem fidei multiiugis, variorum operum, voluminibus, ad populum quoq; bis, ſuper ſtatu animæ, concionatus eſt, &c.*

C

S. Eucherij eſſe homilias probatur, quæ falsò tribuuntur Euſeb. Emeſeno Ariano.

Huius eſſe homilias, quæ falſo nomine, Euſebio Emeſeno, homini impio, vt Ariano, ipſæ impietatis plenæ, inſcribuntur, & ſtylus, & latinitas ipſa, & Martyres Lugdunenſ. & homil. ad Monachos, & tempora, quibus auctor vixit, & inuectiones in Neſtorij, & Eutychetis hæreſes, præter alias coniecturas, ſatis probant. Hic Eucherius ex legitimo coniugio genuit Verauum, & Salonium, quos Monaſticis inſtitutis in Lerinenſi Inſula imbutos, eccleſia poſteà habuit Epiſcopos. Ex Gennadio, & ipſomet Eucherio. De eodem Eucherio Martyrolog. 16. Nouembr. *Eucherius ex nobiliſſimo ſenatorum ordine ad religioſam vitam, habitumq; conuerſus, diu inter ſepta ſpeluncæ ſpontè concluſus, in orationibus & ieiunijs Chriſto ſeruiuit; deinde apud Lugdunum Pontificali Cathedra reuelante Angelo, ſolenniter collocatus eſt.* Ado, Hilar. in vita Honorati: fatemur tamen non omnes eſſe Eucherij, ſed aliquas Hilarij Arel. & Fauſti Reg.

D

Lerinēſis Inſ. celebris Monaſticis Inſtitutis.

Per hæc tempora florebat Lerinenſis Inſula Monaſticis inſtitutis, in quibus celebres habentur, Honoratus fundator; Maximus ſucceſſor, Lupus, Vincentius eius frater, Capraſius, Hilarius Eucherius, Salonius, Proſper. Fauſtus, Cæſarius, alij, qui ferè omnes viri ſanctiſsimi, & doctiſsimi ad Eccleſias regendas aſſumpti fuere.

Chriſti Annus	*Leonis Papa*	*Theodoſij & Valent. Impp.*		*Dioſcoro & Eudoxio Coſſ.*
442.	3.	35.	18.	

E

PAX cum Genſerico Rege confirmata, & Africa, certis ſpatijs inter eum, & Valentinianum diuiſa. Proſp.

Genſericus ex Optimatum conſpirationibus detectis, ſuſpicioſior redditus, tam multis necem attulit, vt hac ſui cura plus virium perderet, quàm ſi bello ſuperaretur. Proſp. in Chron.

Hunnis, Attila Rege, Thraciam, Illyricumque vaſtantibus, exercitus, qui in Sicilia morabatur, ad defenſionem reuocatur Orientalis Imperij. Proſp. Marcellin. Ioan. Diacon. qui falſo Paulus. Cogitur Theodoſius ſex millibus librarum auri receſſum hoſtis redimere, & mille librarum annua penſione. Ioan. Diac.

A Sub his fermè diebus ingenti Roma terræmotu concuſſa, & ædes plurimæ deiectæ. Ioá. Diaconus.

CONCILIVM VASENSE, SEV VASSIONENSE, AC POTIVS VASIONENSE, SECVNDVM, in Gallia Narbonenſi, cuius Canones, cum Canonibus primi, & tertij confuſi ſunt in tomis Concil.

Chriſti Annus	*Leonis Papæ*	*Theodoſij & Valent. Impp.*		*Maximo & Paterno Coſſ.*
443.	4.	36.	19.	

B HOc tempore plurimos Manichæos intra Vrbem latere, diligentia Papæ Leonis, innotuit, qui eos de ſecretis ſuis erutos, & oculis totius Eccleſiæ publicatos, omnes dogmatis ſui turpitudinem, & damnare fecit, & prodere, incenſis eorum codicibus, quorum magnæ moles fuerunt interceptæ. quæ cura viro ſancto diuinitùs (vt apparuit) inſpirata, non ſolùm Romanæ Vrbi, ſed etiam vniuerſo Orbi plurimùm profuit: ſiquidem confeſſionibus in Vrbe captorum, qui Doctores eorum, qui Epiſcopi, quive preſbyteri; in quibus prouincijs, vel ciuitatibus degerent, patefactum eſt. multique Orientalium partium Sacerdotes induſtriam Roman. Apoſtolici Rectoris, imitati ſunt. Proſper, S. Leo [a], hi ex Africa à Vvandalis occupata, ſe in Italiam & alias prouincias infuderant. S.
C Leo [b].

Manichæi Romæ deteguntur.

S. Leo epiſtolam ſcribit Decretalem, quam maiores Conſtitutum dixêre, ad Epiſcopos Campaniæ, Turſciæ, atque Piceni, aduerſus ordinantes ſeruos, & bigamos, necnon & contra clericos fœneratores [c].

Theodoretus Cyri in Oriente Epiſcopus, duodecimo anno à Concilio Epheſino, qui eſt hic 443. in ſuſpicionem non optimæ fidei apud Theodoſium adductus, Antiochia Cyrum redire iuſſus, nec inde vſquam diſcedere, pluribus, ad diuerſos, ſuam Catholicam fidê conteſtatur epiſtolis [d] 82. ad Euſeb. Ancyr. Epiſcopum, in qua & Catalogum ſuorum operum texuit.

a Serm. 4. de collect. 4. in Quadrag. et 4. in Epipha.
b Serm. 5. de ieiun. 10. Menſ.
c epiſt. 1.
d 90. 91. 92.

D

Chriſti Annus	*Leonis Papæ*	*Theodoſij & Valent. Impp.*		*Theodoſ. 18. m & Albino Coſſ.*
444.	5.	37.	20.	

CONCILIVM ROM. aduerſus Manichæos, in quo neſanda eorum flagitia ex ipſorũ confeſſione propalata, præſentibus non modò Epiſcopis, & presbyteris, ſed & Senatoribus compluribus, atque alijs illuſtribus viris, & parte quoque plebis. S. Leo epiſt. ea de re, ad Epiſcopos per Italiam [e].

Pullulans ſub Leone Papa hæreſis Pelagiana ſæpè reciſa, opera S. Proſperi (poſt) extin-
E cta eſt. Photius in Biblioth.

S. Cyrillus Alexand. Epiſcopus moritur, cùm ſediſſet annos 32. Liberat. in Breuiario. Nicephor. Acta Synod. ſubrogatur Dioſcorus. Græci in Menolog. de Cyrillo ſic: *Natalis S. Cyrilli Alexandrinæ Ciuitatis Epiſcopi erudītiſſimi, & Catholicæ fidei propugnatoris egregij; quem ſummus Pontifex Cœleſtinus idoneum iudicauit, cui vices ſuas in Concilio Epheſino delegaret.* ci[illegible] Paſchales epiſtolæ 32. Græcæ extant in Biblioth. Vaticana. Eum Caſſiodorus numerat inter eos, qui vniuerſam diuinam Scripturam explicârunt. [f]

Quæ extat epiſtola nomine Theodoreti exultantis de Cyrilli morte, & ei inſultantis, in quinta Synodi Act. 5. non Theodoreti, ſed hominis eſt planè Neſtoriani.

Cyrillo ſucceſſit Dioſcorus magni nominis ſanctitatis, vt eſt apud Theodoretum g. At [illegible]

e ipſius 2. Serm. 5. de i.iun. 10. menſ. & ad Turib. Aſturicenſem 4. in noua col[illegible] [illegible] ſeq. mar.
f [illegible] ecſ. lec[illegible] diui[illegible] inſt.
g ep. ad [illegible] 60

iscu n

is eum ſtatim calumniatur Neſtorianiſmi apud Domnum Antiochenum, de quo crimine A
ſe purgat. Theodoretus epiſtola ad eundem Dioſcorum [a], legationem de more, mittit ad Rom. Pont. qui ei reſcribens de nonnullis in eius Eccleſia corrigendis, eum monet, mandáſ ea vt corrigat [b]. Hinc quoque colligas primatum Rom. Pontif.

Attila Rex Hunnorum Bledam fratrem, & conſortem Imperij perimit, eiusq́ue populos ſibi parere compellit. Proſp. in Chron.

Qui autem, & quales fuerint Hunni, præ cæteris nationibus, vaſtitates intulerunt, deſcribit Ammianus [c].

Theodoſius conſtitutionem edit de releuatis ab oneribus tributarijs poſſeſsionibus eorum, qui grauamen ſe eſſe paſſos à menſoribus, & reuiſoribus agrorum prouincialium B
queſti ſunt [d].

a num. 83. Dioſcorus creatus Epiſcopus ſtatim.
b *eſt eius in noua col. lect. 7.*
c *initio lib.* 31.
d *Nouell. Theod. tit.* 33. *de Releuat.*

Chriſti Annus	*Leonis Papæ*	*Theodoſij & Valent. Impp.*		*Valent. A. 6. in & Nomo* Coſ.
445.	6.	38.	21.	

DIOSCORVS Alexandrinus, magna hypocriſi tegens improbitatem, Cyrilli affines Alexandriæ, & Conſtantinopoli, per Nomum Conſ. acerbiſsimè vexat [e].

S. Leo, habito Romæ Concilio, de cauſa Arelatenſis Epiſcopi, alienos fines inuadentis, ſcilicet, Viennenſ. prouinciæ; ſententiam in eum tulit; & ad Viennenſem Eccleſiam C
epiſtolam dedit, hoc principio, Diuinæ cultum religionis [f], in qua præter cætera, de Romanæ Eccleſiæ prærogatiua, hæc habet: HANC PETRAE ISTIVS SACRATISSIMAM FIRMITATEM, DEO, (vt diximus) *ædificante conſtructam, nimis impia vult præſumptione violare, quiſquis eius poteſtatem tentat infringere, &c.* Leone ipſo expetente. Valentinianus Reſcriptum dat perpetua memoria dignum, ad Aetium Magiſtrum militiæ in Gallia, in cauſa Hilarij Arelatenſis Epiſcopi, vbi, inter cætera præclara de auctoritate Romani Pontificis hæc habet: *Et erat* (inquit) *ipſa quidem ſententia,* (Roman. ſcilicet Pontificis:) PER GALLIAS, ETIAM SINE IMPERIALI SANCTIONE VALITVRA. *Hoc, perenni ſanctione decernimus, ne quid tam Epiſcopis Gallicanis, quàm aliarum prouinciarum, contra conſuetu-* D
dinem veterem liceat, ſine viri Venerabilis Papæ Vrbis æterna auctoritate, tentare. ſed (ILLIS, OMNIBVSQVE PRO LEGE SIT, QVIDQVID SANXIT, VEL SANXERIT APOSTOLICAE SEDIS AVCTORITAS.) ita vt quiſquis Epiſcoporum ad iudicium Romani Antiſtitis venire neglexerit, per moderatorem eiuſdem prouinciæ adeſſe cogatur, &c. [g] De Hilario in ſumma hæc obſeruanda, eum ad Eremum Lerinenſis Inſulæ ſecutum Magiſtrum ſuum Honoratum, eundem poſteà etiam ſecutum eſſe creatum Epiſcopum Arelatenſem; ſed non diu poſt repetiſſe Eremum, ex qua euocatum ab Honorato, eius morti interfuiſſe, eumq́ue laudaſſe, mox creatum Arelatenſem Epiſcopum, dum iura ſuæ Eccleſiæ
vt putabat, acrius tueri inſiſtit, indignationem S. Leonis Papæ incurriſſe, inſigni tamen nihilominùs ſanctitate claruiſſe: vt etiam in publicis Eccleſiæ Romanæ tabulis meruerit aſcribi. Vitam S. Honorati Epiſcopus ſcripſit; & eius, ab Honorato Maſsilienſi res geſtæ ſcriptæ fuerunt. Laudatur à Gennadio, vt doctus, vt pauperum ſtudioſiſsimus, vt acer impugnator Pelagianorum. Laudatur etiam à Proſpero & à Conſtantio. [h] ex Eucher. [i]. Moritur ſub Valentiniano & Marciano. Gennad. E

Apud Byzantium (Marcellinus habet in Chron.) *populari orta in circo ſeditione, multi ſe inuicem trucidarunt, multiq́; extrinſecus hominum, inſtar pecorum, corpora perierunt*, Magna fames CP. et peſtisq́ue illicò ſubſecuta.

Templum Regiæ ciuitatis igne crematum [k].

e *epiſt. Athan. Cyrilli, ex ſorore nepotis. Act. 3. Concil. Chalced.*
f *Quæ eſt 93. in noua edit. epiſt. Rom. Pont. quam ſequimur in Vaticano 89. in T. Conc. 87.* De auctoritate Romana Pont.
g *Nouell. Valēt. inter Nouell. Theod. tit.* 24. *de epiſ. ordinat.* Hilar. Arelat. epiſcopus, iura ſuæ Eccleſiæ acrius defendit.
h *in Vit. S. Germani.*
i *de laudib. Eremi. & in Vita Honorati*
k *in Chro*

A Valentinianus ſubſcribit contra Manichæos, anno ſuperiori à S. Leone Romæ detectos, ad Albinum PP.[a]

Ad hunc vſque annum peruenit S. Proſperi Chronicon; quod extat. eſt igitur mutilum & decertatum, ſiquidem ſic de eo Caſsiodorus[b], *S. Proſper Chronica ab Adam ad Genſerici tempora, & Vrbis depredationem vſq; perduxit.*

a tit. 2. de Manichæis lib. 2.
b c. 7. inſtit. diuin. lect.

Chriſti Annus	*Leonis Papa*	*Theodoſij & Valent. Impp.*		*Aëtio 3.*[m] *& Symmacho* Coſſ.
446.	7.	39.	22.	

B TERRAEMOTVS, prioribus omnibus maior, magnitudine, celeritate, & temporis diuturnitate, per orbem ferè vniuerſum, cum ingentibus ædificiorum ruinis, Conſtantinopoli, Alexandriæ, Antiochiæ, & vbique ferè per Orientem, ita vt Conſtantinop. populus cum Imperatore, ſub dio habitare cogerentur. Marcellin.[c] Niceph. Calliſt.[d] Menologium.

Vniuerſalis ingens terræmotus.
c in Chron.
d 14. c. 47.

In pauendo illo terræmotu Conſtantinopoli, intentis omnibus litanijs, & ſupplicationibus, puer ſublime raptus, & mox terræ redditus, retulit, verba ſe hæc ab Angelis cani audiuiſſe, Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus, & immortalis, miſerere nobis; quo hymno, iuſſu Procli Patriarchæ à populo vſurpato, terræmotus quieſcit. puer ſtatim moritur. C Menolog. Felix Papa ad Petrum Epiſcopum Antiochen. & alij plures Epiſcopi in ſuis epiſtolis ad eundem Petrum.[e] Ioan. Damaſcenus commentarium edidit de Triſagio. Nicephorus.[f]

e 2. tom. Concil.
f 14. c. 47.

S. Proclus Conſtantinopolit. Epiſcopus moritur, cùm ſed. ann. 12. menſ. 3. Menolog. Niceph.[g] Succedit Flauianus presbyter vita cœleſti præclarus. Niceph.[h], qui addit, cum in tractatu de traditione Miſſæ ſcripſiſſe, eam olim prolixiorem fuiſſe, ſed à Baſilio primùm, pòſt à Ioan. Chryſoſt. breuiorem redditam.

g in Chron.
h 14. c. 47.

Cyrus Præfectus Vrbis, ex acclamatione populi, Conſtantinus condidit, Cyrus reſtaurauit, inuidia Theodoſij, ſed prætextu, quòd idololatra eſſet, exautoratur, & ad Eccle- D ſiam confugiens, Chriſtianus efficitur, & mox Epiſcopus. Nicephor.[i] Acta Daniel. Stylitæ[k].

i 14. c. 46.
k Apud Surium 11. Decembr.

Chryſapius, gratioſus apud Imp. ex leui cauſa, Flauiano infenſus, vel potiùs nulla, vt eū ſede deturbet, aulica fraude, Pulcheriam ſapientiſsimam & religioſiſsimam, Theodoſij ſororem, cuius conſilio regnum Dei adminiſtrârat feliciter, ab adminiſtratione ſubmouet, ex quo plurima incommoda extiterunt[l].

l 12. c. 47.

Attilas, occiſo Magiſtro Militiæ Theodoſij, qui ſe illi obiecerat, eò illum adigit, vt pacem, auro redimat. Marcellin. Diaconus, ſex millia librarum auri dediſſe ait, & mille annuas, pollicitum.

E Britannia ob ſcelera populi, & Sacerdotum, à Pictis, & Scotis, dira ſtrage vaſtatur. Gildas.

Chriſti Annus	*Leonis Papa*	*Theodoſij & Valent. Impp.*		*Alypio ſiue Callipio & Arduburio* Coſſ.
447.	8.	40.	23.	

S. Turibius Aſturicenſis Epiſcopus, luſtratis Hiſpanijs. plura in illius Eccleſijs, emendanda notauit, de quibus referens ad Sedem Apoſtolicam, de ſingulis, quid facto opus, à beato Leone per literas admonitus. extat Epiſtola hoc exordio. Quam laudabiliter pro Catholicæ fidei, &c. in qua & mandat fieri generale Concilium, Hiſpaniæ Epi-

 ſcopo-

ſcoporum,& ſcriptis etiam literis ad Epiſcopos, Tarraconenſes, Carthaginenſes, Luſitanos, atque Gallicianos. Quòd verò Gallæci ſuberant Sueuorum Regi Rechilæ,& reliquæ Hiſpaniarum prouinciæ Gothis parebant, Gallæci ſeorſum conuenientes in Municipio Celenenſi, apud Lucenſem Vrbem, ibi Concilium celebrârunt, reliqui verò, vt credibile eſt, Toleti, ſub cuius Concilio primo, quæ poſteà, hoc duplici Concilio Celenenſi,& Toletano, ex præſcripto S. Leonis Papæ contra Priſcillianiſtas ſtatuta ſunt, fuerint collocata, in quibus Concilijs profeſsio fidei edita ad confutandos Priſcillianiſtas, hoc habet ad memoriam inſigne de Spiritu ſancto, A PATRE, FILIOQVE PROCEDIT, ſumptum proculdubiò ex epiſtola Leonis 93. cap. 1. vbi ait de Spiritu ſancto. Qui ab vtroque proceſsit, quæ verba pertranſierunt ad Viſigothos Catholicos, vt eſt apud Iſidor.[a] & ad Francos, vt apparet ex Symbolo in Arelatenſi Synodo, ſub Carolo recitato. A B

Spiritus ſanctus à Patre & Filio, ex Leonis Papæ epiſt.

a Leg. Viſigoth. li. 12. cap. 14. pagin. 236.

Obſeruatione dignum Reges Barbaros, & Arianos tanti feciſſe Romanum Pontif. vt, ex eius præſcripto, Concilia in ſuis ditionibus celebrari permiſerint.

S. Leo epiſt. num. 3. ad Ianuarium, ſiue Iulianum Aquileienſem Epiſcopum ſcribit de recipiendis hæreticis pœnitentibus abſque ſpe ad ſuperiorem gradum prouectionis: Item ad Epiſcopos Siciliæ, quæ eſt num. 4. hoc initio. Diuinis præceptis, &c. in noua collect. 5. de nonnullis ad eccleſiaſticæ diſciplinæ ritus ſpectantibus; & mandat, vt terni ſemel in anno Romam ſe ad Synodum conferant.

Deponit Primatum totius Aſię Baſsianum Epiſcopum Epheſinum, eò quod vacantem illam ſedem inuaſiſſet. Act. 11. Concil. Chalcedon. *Hodie quatuor anni ſunt, & Romanus Epiſcopus eum depoſuit.* C

Valentinianus edicit contra ſepulchrorum effoſſores, ſiquidem Chriſtiani non modò in Deorum ſimulachra, ſed & in ipſa Gentilium ſepulchra inſurgebant, & demoliebantur, ad extinguendam omnis Idololatriæ memoriam, de quo Gentiles admodùm querebantur.

Chriſti Annus	*Leonis Papæ*	*Theodoſij & Valent. Impp.*		*Poſthumiano atq; Zenone Coſſ.*
448.	9.	41.	24.	

D

THEODOSIVS Imperator cùm diuerſis cladibus illatis à Barbaris, atque fame, peſte, terræmotibus exagitari iam diu videret Imperium, offenſi numinis cauſſas rimatus, tum Gentilitiæ impietatis homines, tum Neſtorij ſectatores (vt gratiſsimum Deo ſacriſicium) legibus coërcendos putauit, vetuitque libros Porphyrij; & contra Cyrilli ſcripta editos Commentarios, inſuper & eos, qui ſuſpecti eſſent Neſtorianæ hæreſis, quòd Neſtorio ante fauiſſent, exagitauit, & inter alios Irenæum illum, qui in Concilio Epheſino pro Neſtorio acriter pugnauit, ex Comite ordinatum Tyri Epiſcopum, deponi iuſsit. Edictum extat in Concilio Epheſino[b]. Hunc Irenæum ordinauit Theodoretus, eumque magnoperè prædicat epiſtola ſua 110. ad Domnum Epiſcopum Antiochenum. E

b to. 5. cap. 29. ed. Pet.

Theodoreti vitæ compendium, & preclaræ eius epiſcopales actiones habentur epiſtola ſcripta hoc anno eius epiſcopatus 25. ad Nomum Conſ. vel potiùs Exconſulem.[c]

c Quæ eſt num. 81. dox. 104.

Theodoretus epiſt. ad Domnum Antiochenum, conqueritur de Dioſcoro Alexandrino, ius ſuper Eccleſiam Antiochenam vſurpare conante, cùm tamen, vt ait, Patres in Conſtantinop. Concil. conſona ijs, quæ in Nicæa ſtatuta ſunt à SS. PP. ſtatuerint, & diœceſes diſtinxerint, & vnicuique diœceſi, quæ ipſi conueniebant, tribuerint.

A

Eutychiana hæreſis.

EVTYCHES Monachorum Pater, Conſtantinopoli, eorum, qui tempore Epheſini Concilij aduerſus Neſtorianos præſtantius cæteris dimicârunt, cùm in Neſtorij hæreſim ſummo odio ferretur: eò proſilijt, vt non duas tantùm eſſe in Chriſto perſonas omninò, ex Chriſtianæ fidei præſcripto negaret, ſed nec duas in Chriſto naturas vellet aſſerere, eosque putaret Neſtoriano laborare morbo, qui duas confiterentur in Chriſto diſtinctas, & inconfuſè coniunctas eſſe naturas. Accuſatus igitur ab Euſebio Dorylæi Epiſcopo apud Flauianum, & apud Concilium, Conſtantinopoli tum fortè congregatum, ad id ſæ-B piùs euocatus, & venire tergiuerſatus, tandem palatino Comitatu ſuffultus, quaſi vim & calumnias veritus, peſsimo exemplo, ſed hæreticis vſitato, venit, & nolens reſipiſcere, condemnatur, hac ſententia à Flauiano prolata: *Per omnia apparet Eutyches quondam presbyter & Archimandrita, & ex ijs quæ antè acta ſunt, & ex proprijs eius confeſsionibus, Valentini & Apollinaris peruerſitate ægrotare, & eorum blaſphemias immobiliter ſequens; qui, nec noſtram reuerens perſuaſionem atque doctrinam, rectis voluit conſentire dogmatibus. Vnde lachrymantes, & lugentes perfectam eius perditionem; decreuimus, per D. N. Ieſum Chriſtum, ab eo blaſphematum, extraneum eum eſſe ab omni officio ſacerdotali, & à noſtra communione, & primatu Monaſterij. Scientibus hoc omnibus qui poſteà colloquentur ei, & ad eum conuenerint, quoniam rei erunt & ipſi pœna excommunicationis, ſicut nõ*

C *recedentes ab eius collocutione.* Subſcripſerunt epiſt. 32. & Archimandritæ 23. Acta habetur Actione prima Concil. Chalced. & apud Liberatum [a]. *a cap. 12.*

Flauianus de re tota, more maiorum, certiorem facit Rom. Pont. miſsis Actis Concilij. Flauiani epiſt. poſt epiſtolam S. Leonis, hoc initio. Nulla res diaboli venena, &c.

Eutyches quoque ſubdolas, & mendaciorum plenas ſcribit literas ad ſanctum Leonem Papam, quas per Regios miniſtros, obtinet citiùs Romam deferui, detentis literis Flauiani. Libellum item offert mendacem, & fraudulentum Theodoſio Imper. denique ſe vim paſſum prædicat, & damnatum appellat Rom. Pont. ſed appellationi minimè delatum, & blandis verbis correctionem pollicetur. colliguntur hæc ex epiſtola S. Leonis ad Flauianum [b], *b quæ eſt 12 in vv. cc. 10*

D & ad Theodoſ. [c]

Hoc eodem anno, & ijſdem Coſs. Concilia duo, Tyri vnum, alterum Berythi, habêtur in cauſa Ibi Epiſcopi Edeſſeni, qui aliquando ſenſerat cum Neſtorio, vel potiùs Iudicia Eccleſiaſtica; in quibus is abſolutus eſt, & probatus Catholicus, non tamen eius epiſtola Catholica [d]. *c quæ eſt 14 in vv. cc. 12 in vv. cc. 7* *d Act. 9 & 10. Concil. Chalced.*

S. Leo ſcribit ad Domnum Beneuentanum Epiſcopum, quę eſt eius epiſt. 6. qua eum vehementer redarguit, quòd quædam egerit contra Regulas Patrum.

Recciarius Sueuorum in Hiſpania Rex, redditur Chriſtianus Catholicus. Vaſ. [e] Iſidorus [f], Marianna [g]. *e chron. f Hiſ. Sueu. g Hiſt. Hiſpan. lib. 5.*

E

Chriſti Annus	*Leonis Papa*	*Theodoſij & Valent. Impp.*		*Aſterio & Protogene* Coſſ.
449.	10.	42.	25.	

DAMNATO anno ſuperiori Eutychete, Chryſaphius Eunuchus, Imperatorij cubiculi Præfectus, eius per baptiſmum filius, idem cum eo ſentiens, omni conatu contendit, vt legitimè à Flauiano in Synodo confecta Acta, irrita prorſus reddat, & in ipſum Flauianum, cui erat infenſiſſimus, damnationis pœnam conuertat. Perſuadet igitur Imp. vt pro Eutychete ad Leonem Papam ſcribat: & eidem; alioqui pijſsimo, vt, indicendo prius Conſtantinopoli Concilio, & poſt Epheſi Oecumenico, & Præſides ſtatuẽdo, ius ſibi *Aulici ſub Aulæ artes fauentes hæretico.*

Romanus Pontif. vſurpet. Summa igitur feſtinatione congregatur C P.[h] auctoritate Imp. A
inſtante Chryſaphio, Concilium 30. Epiſcoporum, Præſide Theodoſio Cæſareæ Cappadociæ Epiſcopo. In quo plura indulta Eutycheti contra ius & fas, vt ageret per Procuratorem, & alia. Cùm tamen nihil probaretur de falſitate Geſtorum, Eutyches ad eludendum Flauiani Concilium, per Dioſcorum Alexandrinum, Imperatori perſuadet fieri & vniuerſale Concilium, quod ab eo indicitur Epheſi ad Kal. Aug. deſtinato prȩſide Dioſcoro Alex. ad quod inuitat ille quidem S. Leoné, ſed ita anguſto ſpatio, vt adeſſe non poſſet. de quo tamen Leo, quo minùs intereſſet, ſe excuſauit, epiſtola ad Pulcheriã 15.[a] numero, & ad Theodoſium,[b] 11. & 21.[c] Hæc apud Liberatum cap. 12. & apud Niceph. lib. 14. c. 47.

a in vv. cc. 13.
b in vv. cc. 9.
c & 17.
d in vv. cc. 9.

Flauianus interim epiſtola ad S. Leonem, quæ eſt ante eius 11.[d] eum de re tota edocet, & B
hortatur ad confirmandam Eutychetis damnationem, & pacem reddendam. *Deo cooperante*, inquit, *per veſtras ſanctiſsimas literas. remouebitur autem & Concilium, quod fieri diuulgatur, ne vbique Sanctiſsimæ turbentur Eccleſiæ, &c.* Nota auctoritatem Roman. Pont. vt Concilio dicat Flauianus non indigere Oecumenico, id quod eiuſdem Roman. Pontif. literis fuiſſet definitum.

Legati ad Concil. in vv. cc. 9

S. Leo cùm nec reprimere Theodoſium valeret à ſtudio cogendi Concilium, nec vt in Italia fieret (quod epiſtola 11. rogârat) perſuadere; tandem ne fidei cauſa diſpendium aliquod pateretur, è latere tres Legatos mittit, Iulianum Epiſcopum Puteolanum, Renatũ presbyt. Card. tituli S. Clementis, & Hilarum S. R. E. Diaconum Card. vt eſt apud Marianum Sco- C
tum[e], & Encyclicam epiſtolam continentem pleniſsimam fidei Catholicæ rationem, edit, nomine quidem ad Flauianum, ſed re omnibus communem, Idib. Iun. num. 12. de qua mira quædam referuntur à Sophronio[f]. Sed nihil mirabilius, quàm exceptam in Conc. Chalcedon. Act. 6 miris acclamationibus. Gelaſius Papa in Concil. Roman. c. Sancta Romana, eam ita probauit, vt anathema interſerit in eos, qui non eam in omnibus venerabiliter ſuſceperint. Mos item fuit Romanæ, & omnium Occidentalium Eccleſiarum eam legere publicè in Eccleſia ſub Domini Natiuitatem, quod ſub ea epiſtola Dominicæ Incarnationis doctrinam abſolutiſsimè contineret. Cùm inter alios Epiſcopos Occidentales, tres inſigniores Epiſcopi Galliarum eam deſcribendam accepiſſent, ipſum exaratum exemplar D
ad ipſum, S. Leonem mittendum putârunt, his verbis: *Deprecamur, vt opus, & præſentibus, & futuris temporibus profuturum, quod hos aſſeruandi ſtudio, folijs mandare curauimus, Sanctitas veſtra percurrere, & ſi quid librarij errore defuerit, emendare dignetur, &c.* Nota Eccleſiæ Gallicanæ reuerentiam & deuotionem erga Pontif. Roman. ob acceptam eam epiſtolam, 44. Epiſcopi Galliarum conuenientes in Gallia Narbonenſi, Synodicam cum gratiarum actione eidē reddiderunt.

e in Chron in vv. cc. 10
f Prat. ſpir. c. 147. & 148.
Leonis epiſtola de Incarnatione quã tuſacta a Concilio Chalced.

S. Leo epiſt. ad Synodum Epheſinam: *Theodoſius*, ait, *hanc reuerentiam diuinis detulit inſtitutis, vt ad ſanctæ diſpoſitionis effectum auctoritatem Apoſtolicæ Sedis adhiberet, &c.* & mox ait ſe Legatos miſiſſe, *qui vice mea*, inquit, *ſancto conuentui veſtræ fraternitatis interſint, & communi vobiſcum ſententia, quæ Domino ſint placitura, conſtituant.* E

Hoc eſt, ait, *vt primitus peſtifero errore damnato, etiam de ipſius, qui imprudenter errauit, reſtitutione tractetur, &c.* vbi magnoperè notandum: primò, ex primis illis verbis, cùm legimus, vel audimus Imp. mandatis eſſe ſacra Concilia conuocata, nunquam ea abſq; Rom. Pontif. auctoritate executione fuiſſe mandata; deinde ex alijs; prȩſcribere Rom. Pont. legem Oecumenicæ Synodo, quid decernendum ſit, cùm iubet Eutychetem debere ſuam hȩreſim condemnare, atq; ita de eius reſtitutione tractandum, quo quidem magnũ quid Synodo indulget. Nam auctores hȩreſum non recipiendos eſſe ad priſtinum gradum, etiam ſi mille offerant libellos pœnitentiæ, legibus eccleſiaſticis ſancitum, in Eccleſia iugiter obſeruatũ eſt.

Cõuocata ab Impe. Cõcil. nunquàm abſq; Rõ. Pont. auctoritate executiõi mandata.

Euty-

A Eutyches ad Occidentales magni nominis Epiſcopos literas dat, ſe purgans, & Flauianum accuſans; à quibus, vt Orthodoxis acriter redarguitur. Inter alios Petrus Chryſologus Epiſcopus Rauennas, in ſua ad eum epiſtola (quæ in tom. 1. Concil. ante Concilium Chalcedon. extat) hæc, præcipuè notanda, habet: *In omnibus autem hortamur te, frater honorabilis, vt his, quæ à Beatiſſimo Papa Romanæ ciuitatis ſcripta ſunt, obedienter attendas, quoniam B. Petrus qui in propria ſede viuit, & præſidet, præſtat quærentibus fidei veritatem.* Et hæc: *Nos enim pro ſtudio pacis, & fidei, extra conſenſum Romanæ ciuitatis Epiſcopi, cauſas audire non poſſumus.* Hæreſiarchæ pœnitentes, nõ recipiuntur ad priſtinum gradum.

B SYNODVS PRAEDATORIA, SEV LATROCINIVM EPHESINVM 128. Epiſcoporum Præſide Dioſcoro, in qua, repugnantibus, & reclamantibus Apoſtolicæ Sedis Legatis, per ſummam iniquitatem impius Eutyches abſoluitur, S. Flauianus, & alij plures Catholici Epiſcopi condemnantur, pleriſque Epiſcopis, per minas, & vim, intentatis exilijs, catenis, fuſtibus, & gladijs, ad ſubſcribendum adactis. In Flauiani locum Dioſcorus eligit Anatolium Apocritarium ſuum Conſtantinopoli. In tam horrendo Epiſcoporum naufragio ſola Petri nauicula emergens incolumis, ſaluatur, in repugnantibus, & reclamantibus Apoſtolicæ tantùm Sedis Legatis, & conteſtantibus, quæ per vim, & metum extorquerentur, nullius roboris eſſe, quæ conteſtatio, cùm non extet in Actis, vt à Dioſcori notarijs, confectis, eſt tamen de illis expreſſa mentio in pluribus literis S. Leonis, tum ad Theodoſium, tum ad Pulcheriam 27. & 28. & in epiſt. Theodoreti 116. ad Renatum presbyt. C Cardin. tit. S. Clementis, vnum Legatorum. At Hilarus Diaconus Card. fuga lapſus, diuina ope Romam perueniens, vota nuncupata perſoluit, quo ſatis indicantur inſidiæ, & violentia Dioſcori, & Legatorum conſtantia; extat adhuc facti memoria, Aedicula in Baptiſterio Conſtantini ab eo erecta cùm Pont. Roman. creatus eſſet, cum hac inſcriptione: Liberatori ſuo B. Ioanni Euangeliſtæ, Hilarus Epiſcopus, famulus Chriſti. S. Flauianus libello oblato Legatis, Sedem Apoſtolicam appellat, qua ex re impij furere cœperunt, & illum calcibus à Dioſcoro malè mulctatum, Barſuma Archimandrita clamante, occide, in exilium in Epipam Lydiæ extruſerunt, quo triduo poſtquàm perueniſſet, mortuus eſt. Liberatus [a], Marcellin. in Chron. Menolog. Euagr. [b] Chalced. Concil. [c] Oratoriũ S. Crucis Romæ ad dex- D teram Baptiſterij Conſtantini ab Hilaro Papa conſtructum, & muſicro opere, Martyrio S. Flauiani expreſſo exornatum, ſub Sixto V. ſolo æquatum eſt. Extat Theodoreti encomium Flauiani adhuc viuentis, in exilio cùm eſſet [d]. Theodoſius in fraudem nimis ſtultè inductus ab Eutychianis, dat edictum pro Pſeudoſynodo Epheſina, nominatim damnans, vt Neſtorium hæreſiarcham, ſic Flauianum Catholicum, & Theodoretum, & omnia eius ſcripta. [e]

a c. 12. b 2. c. 2. c Act. 3. d epiſt. 21. e Edictum extat Act. 3. conc. Chalcedon.

Theodoretus, indicta cauſa damnatus, appellat Roman. Pont. miſſa ad eum legatione, & pluribus literis ad ipſum quidem Roman. Pont. quæ eſt num. 113. ad Renatum Card. qui fuerat Legatis in Concilio, quæ eſt 116. ad Florentium quendam Epiſcopum, num. 117. ad E S. R. E. Archidiaconum, num. 118. Idem per Anatolium Patritium Conſtantinop. ſtudet impetrare ab Imperatore facultatem accedendi in Occidentem, quæ eſt epiſtola 121. Ibam ſecum damnatum conſolatur, quæ eſt epiſtola num. 133. eiectus in exilium permanet infractus, nec tacet, nec aulicis turpiter adulatur. Sed & Vranio Emeſæ Epiſcopo, vt taceret momenti, reſpondet epiſtola 122. & 123. & exul curam gerit exulum Epiſcoporum, colligitur ex epiſtola 100. ad Alexandram clariſſimam fœminam, ſentiens ſe ſuſpectum Neſtorianiſmi, hiſtorica narratione miſſa contra Neſtorium, ad Sporatium Comitem, eius patrocinium impetrat, de quo ei gratias agit epiſt. 97. Hiſtorica autem narratio illa meritò primum locum obtinet inter eius Epiſtolas hoc exordio. Cùm vniuerſus orbis iam paulatim rueret, &c.

InVV.CC. 21.& in T. Concil. 20. InVV.CC. 27. in T. Conc. 25. Leo Papa in Conci. Occidẽtaliũ reſcindit impia Acta latrocinij Epheſini. *InVV.CC. 93. in T. Conc. 91.*

S.Leo anxius de euentu Concilij Epheſini, quaſi præſagiens Actorum malorum 3.Id. A
Auguſt.biduo poſt illa ſcelerata Comitia, ad Flauianum ſcripſit epiſtolam, quæ eſt nu.23. hoc exordio: Auget ſolicitudinem noſtram taciturnitas tua, &c. Mox euentu cognito, ex reditu Hilari Legati, breui eum epiſtola ad Conſtantiam hortatur, quæ eſt num.29. In qua hæc habet: Perlator ſanè breuis huius epiſtolæ fideli ſermone poterit enarrare, quidquid illud eſt, ad quod adiuuante Domino ſtudio fidei & charitatis intendimus. Illud autem, quod literis minimè committere voluit, propter aduerſarios, illud fuit, ſe in Concilio Occidentalium Epiſcoporum omnia impia geſta Epheſini latrocinij reſcidiſſe. Commodum autem accidit, vt de more ſingulis annis conueniendi Romam ad Concilium 3.Kalen.Octobr.(vt eſt epiſt.4.S.Leonis, cap.7.) plerique Italiæ Epiſcopi Romæ reperirentur. Porrò ha- B
bitum Concilium à Leone oportuit ipſo initio Octobr. cùm poſt illud habitum literæ datę reperiantur, & à Synodo ad Theodoſium, ad Pulcheriam, ad Clerum, & pop. Cõſtantinopolitanum, & ad Archimandritas, & à Leone ſeorſum ad ipſum Imp. quæ eſt num.24. illa communis cum Synodo 28. Aliæ 8. Id.Octobr. aliæ 3 Id. Alias etiã ſcripſit literas ad Theodoſium Valentinianus Imp. Galla Placidia mater, & Eudoxia vxor, cùm fortè per eos dies Romam pietatis cauſa veniſſent.

Theodoſius quid reſponderit S.Leoni, & Synodo, non conſtat, niſi ex ijs, quæ reſpondit breuiter ad Valentinia. quæ extant, ante Concil.Chalced. nimirum, nihil detractum de fide, homines tantùm prauos & perfidos exautoratos. C

Impius Dioſcor' facinus audens inauditum, ex cõmunicat Rom. Pont. *a c.12.*

Impius Dioſcorus Alexandriam reuerſus, Anathema auſus eſt intorquere in Rõ.Pont. adactis decem Epiſcopis lachrymantibus, & gementibus ad ſubſcribendum, facinus hactenùs inauditum, Act.1.Concil.Chalced. Liberat.[a] Aegyptij, Thraces, Palæſtini Epiſcopi, (præterquàm in anathemate Leonis) Dioſcorum ſequebantur. Epiſcopi, qui in Pſeudoſynodo vi, & minis ſubſcripſerant, proprium ſcelus quidem deteſtabantur, ſed iacturam, & vim timentes, mœrorem ſilentio deuorabant, non audentes quod ſentiebant, profiteri. Lege epiſt.123. ad Ioan. Epiſcopum Germaniciæ.

Marina virgo Regia moritur. *b in Chron.*

Marina Arcadij filia, Theodoſij ſoror, maioris natu Pulcheriæ ſororis alumna, in S.virginitatis profeſſione educata, in eo vitæ Inſtituto cùm conſenuiſſet, defuncta eſt, admirante D
planè orbe terrarum, quòd ipſa Regia conuerſa ſit in Monaſterium. Marcellin.[b]

Chriſti Annus	*Leonis Papa*	*Theodoſ.& Valent.Impp.*		*Valent.7.m & Auiene* Coſ.
450.	11.	43.	26.	

c nu.35. in VV.c.33. d nu.eſt 33. in VV.31. e quæ eſt 36 in VV.34. T.Conc 32. Chryſaphius malorum auctor exauctoratus occiditur. *f l.14.c.42.*

THEODOSIVS, quamuis in fraudem inductus, probat Flauiani damnationem, & Anatolij in eius locum ſubrogationem, agnoſcit tamen neceſſarium Rom. Pontificis aſſenſum, quem & per literas expetit, vt ex Epiſt. Leonis ad ipſum colligitur,[c] qua reſpõdet ſe non recepturum Anatolium in communionem, &c. neque electionem probatu- E
rum, niſi prius cõſtaret de eius fide Catholica, cuius rei cauſa mittere ſe legatos Coepiſcopos Abundium. & Aſterium, Baſilium, ac Senatorem, presbyteros:[d] de eadem re ad Archimandritas,[e] dicens ſe mittere Legatos nõ vnius Anatolij cauſa reſtitutionis, ſed lapſorum omnium: & ad Pulcher. quæ eſt 35.

At fraude iam cognita reſipiſcens Theodoſius, acriter Eudociam vxorem obiurgat ob ſimultates cum Pulcheria. Pulcheriam in Aulam euocat, poſt ſeptem annos, quam ab ea abfuerat, quaſi Monaſticam vitam agens, ac demùm furorem ſuum iuſtum, & legitimum in Chryſaphium malorum auctorem conuertit, quem dignitate, ſubſtantia, mox etiam vita priuat. Marcellin. Niceph.[f] Cedren.

A Theodoſius à peregrinatione Epheſum ſuſcepta (vbi de ſucceſſore diuinitùs admonitus eſt) cùm rediiſſet, paulò pòſt moritur, ſiue equo lapſus, inter venandum, ſiue morbo, ſiue flumine abreptus (nam alij aliam mortis cauſam prodiderunt) anno ætatis vnde quinquageſimo, Imperij, ab exitu parentis, Arcadij 43. per tres menſes inchoato. Theodorus Lector. Niceph. Zonar. Cedren. in vv.cc.33

S. Leo literis à Pulcheria acceptis, magna ſpe erectus, ad eam reſcribit menſe Martio, num. eſt 35. Item literis Archimandritas hortatur, vt conſtanter agant pro Catholica fide. a

a nu. eſt 34

S. Pulcheria, Theodoſio fratre Imper. defuncto, iam anno vno, quinquagenaria maior, & Virginitatis voto obligata, ſalubre illud inijt conſilium, vt Coniugij titulum, ſalua ſua Virginitate Marcianum virum Tribunitium (de quo à fratre viuente admonita fuerat) eueheret in Imperium, ætate maturum, conſilio grauem, continentia probatum, atque militari virtute vbique ſpectatum, ſicque Imperio opportunè conſuleret, etiam de Senatuſconſulto. B in vv.cc.32 in T. Concil.32.

Pulcheria Marcianũ maritum euehit in Imperiũ.

Idem Imperij ſui exordio ad Leonem Papam literas dat huiuſmodi: *Ad hoc Maximum Imperium venimus Dei prouidentia, & electione Senatus excellentiſſimi, cunctæq́ militia. Vnde pro reuerenda, & Catholica Religione Chriſtianæ fidei, cuius auxilijs virtutem noſtra potentiæ confidimus, gubernari, tuam ſanctitatem principatum in Epiſcopatu diuinæ fidei poſſidentem, ſacris literis in principio iuſtum credimus alloquendam: inuitantes, atque rogantes, vt pro firmitate, ſtatuq́ noſtri Imperij æternam* C *Diuinitatem tua Sanctitas deprecetur, vt & tale propoſitum, atque deſiderium habeamus, quatenus omni impio errore ſublato, per celebrandam Synodum, te auctore, maxima pax circa omnes Epiſcopos fidei Catholicæ fiat, ab omni ſcelere pura, & intemerata conſiſtens.* Actum Conſtantinopoli Conſulatu Valentin. perpetui Auguſti. Ante Concil. Chalced. De Marciano lege Euagrium lib. 2. cap. 1.

Exceptis honorificentiſſimè Legatis Apoſtolicis, qui ad Theodoſ. directi fuerant, Marcianus reſcribit ad B. Leonem de Concilio Oecumenico, eius exquirens iuſſionem.

D Ex literarum S. Leonis præſcripto, per Legatos miſſos, Anatolij Conſtantinopolitani fidem explorat, quæ Catholica, & in omnibus conſentiens S. Leonis Papæ ſcriptis, inuenta eſt.

Epiſcopos exulantes decreto Conciliabuli Epheſini ad propria reuocat, ſuas ſedes, in proximè futuro Concilio recepturos.

S. Flauiani corpus ab exilio ſolemniter transferri curat CP.lim, de quibus omnibus Pulcheria certiorem facit Rom. Pont. Leonem, & ipſe poſteà gratias agit. b

b epiſt. 41. in vv.cc.39 in T. cõc.36

Hæc quomodo acta ſint, & de collecta Synodo Cõſtantinopoli ab Anatolio, extat fragmentum in rebus geſtis S. Abundij Comenſis Epiſcopi, qui fuit vnus de quatuor Legatis à S. Leone miſſis.

E In eo Concilio ſtatutum, vt Epiſcopis lapſis in conuentu Sathanico Epheſino, qui communionem Apoſtolicæ Sedis optarent, communicatio ſuæ tantummodò concederetur Eccleſiæ, Catholica autem communio eis nondum impartiretur, vt apparet ex epiſtola ſancti Leonis, anno ſequenti ad Anatolium data, quæ eſt 42. qua pariter declaratur à Sedis Apoſtolicæ Legatis ſtatutum eſſe, ne in ſacris recitarentur nomina Dioſcori Epiſcopi Alexandrini, Iuuenalis Ieroſolymitani, & Euſtathij Epiſcopi Berythi, quòd impœnitentes eſſent, anteſignani Schiſmaticorum, quod extremum ſeruandum monet, ſed Epiſcopis plena ſatisfactione malè geſta condemnantibus, permittit communionem dari Sedis Apoſtolicæ. in vv.cc. 40. in T. concil.36.

Theodoretus redux ab exilio ad abſtergendam omnem planè ſuſpicionẽ Neſtorianiſ-

mi, con-

mi, confeſſionem mittit fidei ſuæ & ſubſcriptionem ad epiſt. Leonis ad Flauianum ac ſuam, A
tum Ibæ & Aquilini Epiſcoporum, ad Abundium Epiſcopum Legatum Sedis Apoſtolicæ;
extat in rebus geſtis S. Abundij; alijs pluribus literis gratulatur, & exultat de Catholica fide
a ep. n. 138. reuocata, cohortans ad liberum Concil. Oecumenicum [a]. Euagrius. [b]
cap. 140. Reuocatis ab exilio Catholicis Epiſcopis, & reſtituta communione ijs, qui delique-
145. rant, exacta ab eis confeſsione Catholica, quod reliquum erat, vt & illi Sedes reciperent, &
b li. 1. c. 10 qui Catholicam edere confeſſionem detrectarent, ſedibus priuarentur, id quidem voluit
S. Leo, Oecumenicæ Synodo, honoris cauſa, & diſciplinæ reſeruatum. Ingens fames vexat
c C. Theod. Valent. Nouel. tit. 11. Italiam, adeò vt parentes filios venderent. [c] Peſte etiam laboraſſe Italiam, Gelaſius Papa
teſtatur. B

Chriſti Annus	*Leonis Papæ*	*Valent. & Marciani Impp.*		*Marciano & Adelphio Coſ.*
451.	12.	27.	2.	

S. Leo accepta relatione Legatorum de rebus geſtis, vnà cum profeſsione fidei Catholicæ Anatolij Conſtantinop. Epiſcopi, gratulatoriam, & pacificam ei reddit epiſtolam,
In VV. CC. 40. quæ eſt num. 42. Gaudemus in Domino, &c.
Idem epiſt. 44. conſentit de Concilio Oecumenico, Marciano id expetenti, ſed monet
In VV. CC. 42. in T. Conc. 40. reuocari in dubium, An Eutyches impiè ſenſerit, & vtrùm iniquè Dioſcorus iudicârit, &c. C
non cuiuſmodi ſit fides, tractandū eſt, ſed eorum precibus, (qui ſcilicet Conciliabulo Ephe-
In VV. CC. 43. in T. Conc. 41. ſino hæreſi conſenſerant,) qualiter annuendum.
Paulò pòſt alia epiſtola, num. 45. agit de differenda Synodo in tempus commodiùs, imminente Attila cum Hunnorum exercitu, vt ſcilicet liberati Epiſcopi ab hoſtilitate barbarica, liberiùs ad Synodum ſe conferant, ſi quidem Attila rediens, ab Oriente, in Occidentem pergebat. Legatos nominat, quos, reuocatis alijs, mittit, Paſchaſium Epiſcopum Lilybæi in Sicilia, Lucentium Epiſcopum Aſculanum, Bonifacium, & Baſilium S.R.E. presbyt. Card. & Iulianum Coenſem Epiſcopum. Marcianus paulò antè ſanctionem edit de Synodo Nicææ celebranda, epiſt. ad Metropolitanos, ante Concil. Chalcedon. D
VV. CC. 44. S. Leo epiſt. 46. ad Marcianum ipſis Idib. Iun. data, meminit de Legatorum reuerſione,
T. Conc. 42 illi gratias agit, excuſat impoſsibile eſſe ob ingruentia bella complures Epiſcopos ex Occi-
VV. CC. 45 dente, derelictis ſuis Eccleſijs, ad Synodum proficiſci, Item ad Pulcheriam, quæ eſt 47. in
T. Conc. 43 qua eam monet vt longiùs à Conſtantinopoli curet Eutychetem ablegandum, & illius Monaſterio, vt præficiatur Abbas idoneus, illam Congregationem, & à prauo dogmate liberare, & inſtitutis veritatis imbuere.
Item ad Anatolium de lapſis Epiſcopis recipiendis, quod antè admonuerat, inſtantiùs ingerit, nimirùm recipiendos omnes dignè pœnitentes, qui leuius deliquiſſent, qui autem alijs malorum auctores fuiſſent, non ita quidem, ſed maturiùs de his Sedis Apoſtolicæ iudi- E
VV. CC. 46 cium expectandum, eſt epiſt. 48.
Concilium Mediolanense ſub Euſebio Epiſcopo. Acta extant in epiſtola data ab Euſebio Epiſcopo ad S. Leonem, qui id Concilium conuocari mandârat, & epiſtolam ſuam ad Flauianum, à ſingulis ſubſcribi curârat; extat ea epiſt. poſt 54. epiſt. S. Leonis,
In VV. CC. interfuère inſignes doctrina & ſanctitate Epiſcopi, præter Euſebium Mediolanenſ. Abun-
52. dius Comenſis, Maximus Taurinenſis, Criſpinus Ticinenſis, & alij. Colligitur ex ſerie ſub-
T. Conc. 50 ſcribentium, non ſedium prærogatiua, ſed temporis, quo quiſque Epiſcoporum ſedere cœpit, haberi ſolitam rationem; vel hoc vno exemplo intelligitur; dum in Concil. Aquileienſi, cui pariter S. Ambr. Mediola. Epiſcopus interfuit, ante Diogenem, Epiſcopum Ge-

A nuenſem, Philaſter, ſiue Philaſtrius ponitur Epiſcopus Brixianus, in hac verò Synodoo primò ponitur Paſchalis Genuenſis Antiſtes, & poſt alios ſubſcriptus legitur Octauianus Brixianus Epiſcopus, alia plura ſuppetunt exempla.

Concilio Oecumenico in Oriente indicto, cui cùm Occidentales omnes intereſſe non poſſent, vt tamen & ipſi aliquo modo ſuum ſuffragium ferrent, vel Romam ad Concil. euocabantur, vel in ſuis quique prouincijs Metropolitani, de mandato Romani Pont. Concilia prouincialia indicebant, ex quibus literas darent ad ipſum Roma. Pontificem, qui Legatos à latere dirigeret, nomine totius Occidentalis Eccleſiæ, vt videmus factum à Metropolit. Mediolanenſi. *In PP. CC. 47. In I. conc. 45.*
B

S. Leo epiſt. quæ eſt num. 49. mittit ad Synodum, (quæ poſt fuit Chalcedone coacta, vt Imp. adeſſe poſſet,) de legatis ſe miſſis, qui eius vice præſiderent.

Publicata Synodo Nicææ conuentura, rurſum exarſerunt cõtentiones factionum: quibus reprimendis Marcianus dat edictum [a] *a l. 5. ca. de his qui ad ec. l. cõfug. c. Theod.*

Eædem, cùm timerentur cotentiones Nicææ, confluentibus turbis Clericorum, Monachorum, & Laicorum, Pulcheria mandat Strategio Conſulari Bithyniæ, vt qui euocati non eſſent, & quos nulla ratio ad Concil. vocat, aut proprij Epiſcopi permittunt, de ciuitate, & C ipſis locis expellat. Extat ante Concil. Chalced.

Congregatis Nicææ Epiſcopis, & Imperatoris aduentum præſtolantibus, & vrgentibus, Marcianus certior factus de incurſionibus Barbarorum, non reputans tutum longiùs abire, Conſtantinopoli, literis ſuis euocat eos ad ſe Chalcedonem. Extant ante Concilium Chalced.

Attila flagellum Dei, ex prædictione cuiuſdam ſanctiſſimi viri, cognominatus, hoc anno cùm Gallias, innumerabili propè cum exercitu, inuaſiſſet, plures vrbes vaſtaſſet, ab Actio demùm, cum Gothis, & Francis coniuncto, Romanorum Duce, in campis Catalaunicis profligatus, in Illyricum diuertit, vnde repulſus à Marciani exercitu, inter fines Veneticos D conſedit. Paul. Diac. [b] Gregor. Turon. [c] Iſidor. in Chron. Goth. *Attila, vnde flagellum Dei. b lib. 11. c 2. c. 6.*

Concilium Chalcedonenſe.

CONVENIT Concilium ſexcentorum circiter Patrum, Chacedone in ſuburbio, in æde S. Martyris Euphemiæ 8. Id. Octobr. indictione 4. conſeditque in Secretario, quod aliàs vocant ſacrarium,) conſiſtente & Marciano, & Pulcheria Auguſta, vnà cum Magiſtratibus, Senatoribus, ijſdemque delectis Iudicibus cognitoribus (ita enim nominare conſueuit antiquitas Iudices ſæculares, quorum arbitrio cuncta legitimò ſeruato ordine, tractarentur.)

E Quòd inter Apſidem & cancellos à læua ſederent Apoſtolicæ Sedis Legati, & poſt eos Conſtantinopolitanus, Antiochenus, & alij Epiſcopi, à dextris autem Dioſcorus, Alexandrinus; & poſt eum Iuuenalis Ieroſolym. licèt iudicandi, ſciendum eſt, ſiniſtram ſecundùm quandam rationem reputari digniorem; vel obſerua, quod in Romano ordine legitur, ſedere debere Epiſcopos & presbyteros ea locali diſpoſitione, vt quandò Pontifex ſederit, ad eos reſpexerit, Epiſcopos ad dexteram, presbyteros contueatur ad ſiniſtram, ex quibus intelligi poteſt, ſic à ſiniſtra parte Legatos Apoſtolicæ Sedis, & poſt eos Epiſcopum Antiochen. à dextris verò Dioſcorum Alexandrinum, & Iuuenalem Ieroſolym. eſſe locatos, vt poſitus in medio Chriſtus Dominus noſter (cuius typum gerebat ſacroſanctum Euangelium, ſuper thronum in medio collocatum) in eos reſpiciens à dextris haberet, qui ſederent in ſiniſtra, & à ſiniſtris, qui conſiderent in dextra. Duodecim diebus inter 8. Id.

Octobr.& Kal.Nouemb.habitas 12 Seſsiones, quas ex loco,Liberatus,ſecretaria vocat,ipſe A
affirmat c.13. Actiones verò in eis habita 15. Sed acta Græca & Latina 16 ponunt.

In prima ſeſsione Marcianus allocutus S. Synodum, poſt alia, illud magnoperè commendauit, quod à S.Leone Papa admonitus fuerat Patribus ſignificandum, ne de fide nouæ diſputationes inſtituerentur, ſed ſtaretur decretis Concilij Nicæni, & literis S. Leonis ad Flauianū,& illud addidit: NOS ENIM, ait, AD CONFIRMANDAM FIDEM, NON AD OSTENDENDAM VIRTVTEM, EXEMPLO IMP. CONSTANTINI, ADESSE SYNODO COGITAVIMVS,&c.

Romana Eccleſia caput omnium Eccleſiarum.

Deinde Paſchaſinus Legatus Sedis Apoſtolicæ hæc ad Synodum prælocutus eſt: *Beatiſsimi atque Apoſtolici Papæ Vrbis Romæ, quæ eſt caput omnium Eccleſiarum, præcepta habemus præ* B
manibus, quibus præcipere dignatus eſt, eius Apoſtolatus, vt Dioſcorus Alexandrinus Archiepiſcopus, non ſedeat in Concilio, ſed audiendus intromittatur; hoc ergo obſeruare neceſſe eſt, &c. quo facto; & vt reo, in medio conſtituto Dioſcoro, accuſatio eſt inſtituta. Theodoretus introductus eſt in Synodum. Lecta Acta Conſtantinop. Concilij de damnatione Eutychetis, & Epheſini Conciliabuli. Rogati Patres ſententiam, acclamârunt, damnantes, qui tam iniquam ſententiam tuliſſent contra Flauianum, maximè verò qui principem locum tenuerunt. Quòd verò Iulianus Coenſis Apoſtolicæ Sedis Legatus, homo Græcus, loquatur per interpretem, notandum eſt, ob excellentiam Romanæ Eccleſiæ, moris fuiſſe Legatorum Sedis Apoſt. Latinè ſemper loqui. C

Secunda ſeſsione lecta ſunt Symbola, Nicænum, & Conſtantinopolit. duæ Cyrilli epiſtolæ, & ſancti Leonis epiſtola illa de Incarnatione Verbi ad Flauianum, quam miris laudibus Patres proſecuti ſunt, ita acclamantes: *Hæc Patrum fides, hæc Apoſtolorum fides, omnes ita credimus, Orthodoxi ita credimus. Anathema, qui ita non credit, Petrus per Leonem ita locutus eſt: Apoſtoli ita docuerunt, &c.*

Tertia ſeſsione conueniunt Epiſcopi tantummodò, abſque Magiſtratibus ſæcularibus, eò quòd tractanda eſſet Dioſcori damnatio, per Epiſcopos tantummodò facienda. Citatus & recuſans comparere, quòd abeſſent Iudices ſæculares, Cecropius Epiſcopus Sebaſtenus, vnus ex ijs, qui ad ipſum vocandum miſſi fuerant, hæc dixit: *Quando quædam regularia* (nempè Eccleſiaſtica) *negotia examinantur, ſecundùm canones, neque Iudices alios, vel laicos intereſſe oportet.* D

In reb. Eccleſiaſticis non ſe immiſceant ſæculares.

Nota Oecumenicæ Synodi, imò totius Eccleſiæ Catholicæ teſtimonium, quòd in rebus Eccleſiaſticis non ſe immiſceant ſæculares. Lecti libelli accuſationum aduerſus Dioſcorum, & lata ſententia damnationis, & depoſitionis ab Epiſcopatu, & ab omni Eccleſiaſtica functione, à Legatis Sedis Apoſtolicæ, contra eum non comparentem, cui ſinguli Epiſcopi ſanctæ Synodi ſubſcripſerũt, & de re, ſynodalis epiſtola miſſa eſt ad Impp. hoc exordio: Magnæ ægritudines, &c. Alia ad Pulcheriam, quæ incipit: Multa tibi dona præſtentur, &c.

Dioſcorus damnatus & depoſit.

Propoſitum quoque publicè fuit decretum Dioſcori damnationis & depoſitionis ab Epiſcopatu, & ab omni Eccleſiaſtica functione, & ad ipſummet eiuſmodi damnationis ſuæ ſignificatio miſſa. Literæ item datæ ad Eccleſiam Alexandrinam, & ſic clauſa eſt ſeſsio tertia. E

Seſsione quarta, quinque Epiſcopi, qui cum Dioſcoro præfuerant impio Epheſi conuentui, facta Catholicæ fidei profeſsione, & contraria ſentientibus damnatis, in Synodum ſunt admiſsi, à qua ante repulſi erant. Epiſcopi Aegyptij impetrant, vt non prius cogantur dicere Anathema in Eutychetem, quàm Alexandrinus Epiſcopus eligeretur, quem ſubſcribendo ſequerentur. Intromiſsis poſt hæc Archimandritis hæreticis, conteſtari ſunt ſe tantummodò Nicænam fidem amplecti, nullamque eius expoſitionem admittere, atque ita illi ſub mentito pallio Nicænæ fidei, nouam fouebant hæreſim. Libellus à Catholicis

A Archimandritis oblatus aduerſus Eutychetem,& Eutychianos, vt pius à ſancta Synodo probatus eſt.

Quinta ſeſsione continetur poſtulatio Eutychianorum Archimandrit. vt ſibi liceret de fide cum Catholicis diſputare, coram Imperatore, qui religioſiſsimè, & ſapientiſsimè eos remiſit ad Concilium Epiſcoporum, *quorum definitionibus*, inquit, *fidem habeo, eas ſequor, his contentus ſum.* Mox actum de Diœceſibus, alijs alias defendentibus, ex iure Imperatorum; alijs, alias ex regulis Eccleſiaſticis. Iudices dixére, *ſacratiſsimo Domino orbis placuit, non iuxta ſacras Imperatoris literas, & pragmaticos typos, res ſanctiſſimorum Epiſcoporum procedere, ſed*
B *ſecundùm canones à ſanctis Patribus datos.* SANCTA ITEM SYNODVS DIXIT, *Contra Canones nihil Pragmaticum valebit, Regulæ Patrum teneant.* Dignum planè factum, quòd imitari debeant omnes Chriſtiani Principes, ſequi etiam ipſorum Iudices, nimirùm, vt, cùm cauſam agi contingat, cui altera ex parte faueant ſæculi leges, repugnet verò ex altera, Canon Eccleſiaſticus, quid tunc iuſtè, piè ſancteque decernant, cùm tamen extet de tanto iudicio, non vnius, ſed plurium Iudicum, præclarum quod ſectentur exemplum. Habent & ſacræ Religionis Antiſtites Synodi, eiuſdemque Oecumenicæ, & ampliùs 600. Patrum egregium factum, quod imitentur, nimirùm non turpiter adulatione molliri, frangique potentia Imperatorum, ſed aduerſus ipſorum leges, pro defenſione Sacrorum
C Canonum, acerrimos inſurgere vindices,& indefeſſo ſtudio, pro ſacris legibus, inire certamen.

Eutychianis expetẽtib. coram Imp. is ſapiẽtiſſimè eos remittit ad Concilium.

Cõtra Canones nihil pragmaticum valeat, Reglæ PP. teneant.

Diſcãt Epiſcopi nõ frãgi nec molliri potẽtia Principum.

Sexta ſeſſione Definitio fidei Catholicæ Concilij Chalced. continetur.

Septima in ſeſſione ipſo Feſto ſancti Martyris Euphemiæ, ob diei celebritatem, adfuêre Marcianus,& Pulcheria cum Magiſtratibus ſolitis intereſſe Comitijs, & Marcianus, Latinè primùm, mox & Græcè perorauit ad Synodum. Lecta eſt fidei definitio, cui ſubſcripſerunt omnes Epiſcopi, & poſt iteratas acclamationes, dictum Anathema Neſtorio, Eutycheti, atque Dioſcoro. Pro cuſtodia definitionis fidei, Imperator, viuæ vocis oraculo; aduerſus diſputantes, vel turbas,& tumultus concitantes, pœnas appoſuit. Act. 6. Conc. Chal-
D cedon. Mox ſubiecit quædam Capitula (de Monachis & clericis) quæ ait, ad honorem veſtræ reuerentiæ vobis reſeruauimus, decorum eſſe iudicantes à vobis hæc regulariter potiùs formari per Synodum, quàm noſtra lege ſanciri. Eadem fidei Definitio miraculo ſancti Martyris Euphemiæ firmata refertur variè apud varios auctores. Metaphr. [a] Zonar. [b] Niceph. [c] Glycam. [d]

Imp. pœnas ſtatuit diſputãtibus cõtra definitiones fidei.

Octaua ſeſſio habuit tres Actiones. Prima habuit compoſitionem controuerſiæ inter Antiochenum & Ieroſolymit. Epiſcopos, in qua ius Metropoleos Palæſtinæ, quod erat Eccleſiæ Cæſarienſis, in Ieroſolymit. eſt tranſlatum. 2. Theodoreti cauſam actam, & ipſum anathematizantem Neſtorium, ſuceptum eſſe à Synodo, vt antè à Leone, & ſuam il-
E li Eccleſiam reſtitutam. 3. reſtitutionem Ibæ Edeſſeni in ſuam Eccleſiam. Quo mortuo, Nonnus ſuffectus eſt, quem Nicephorus, eum affirmat, qui Margaritam meretricem famoſam conuertit, Pelagiamque vocauit. Verumtamen in Actis, is Nonnus, Heliopolis Epiſcopus dicitur.

a 11. *Iul.*
b *tom.* 3. *Annal.*
c 15. *c.* 15.
d *Annal. part.* 3.

Nona ſeſſione decretum, vt Epheſinum, ſub Dioſcoro, Concilium, Concilij nomen minimè obtineret,& Imperator ipſe de hoc ſanciret. Hac ipſa die, Domnus Antiochenus Epiſcopus, iure à Dioſcoro damnatus,& Sede priuatus, probatur à Synodo, & annuit eadem Synodus Maximo eius ſucceſſori, vt liceret illi; de ſuis redditibus, exautorato alimenta præbere.

Tribus ſequentibus ſeſſionibus actum de cauſis quorundam Epiſcoporum. Atque demùm prid. Kal. Nouembr. ſoluta ſunt Comitia, abiereque Iudices, atque Legati Sedis Apo-

Canonē in Concil. Chalce. ab Orientalibus abſentib. legatis Apoſt. improbat Leo PP. Eccleſiæ C.P. ne vſurpatio primi loci poſt Rō. refutatur.

ſtolicæ, remanſere verò callidè Orientales Epiſcopi canones ſancientes, num. 27. vel (vt A
Græcum habet exemplar) 30. clanculò ſcriptos. Verum à S. Leone Roman. Pontifice haud
recepti videntur; nam nihil, præter fidei definitionem, eſſe firmatum, ipſe poſteà teſtatus
eſt, in epiſt, data poſt ſequentem annum, ad Epiſcopos Synodi Chalcedonenſ. num. eſt 61.
auctor fraudis Anatolius, qui ſciens aduerſaturos ſibi Legatos Sedis Apoſtolicæ, Decre-
tum conſcriptum, in Synodo, illis abſentibus recitauit, & à Patribus probari obtinuit, vt
ſcilicet Eccleſia Conſtantinopolitana primum, pòſt Romanam, locum obtineret. Quo au-
dito, Legati Sedis Apoſtolicæ rurſum conuenire PP. ſequenti die iuſſerunt, atque 13. Seſſio
& vltima celebrata eſt, in qua reclamârunt, & quod factū erat, improbârunt, prolato etiam
hac de re mandato S. Leonis Papæ: *Sanctorum quoq; Patrum* ait, *conſtitutionem prolatam, nulla* B
patiamini temeritate violari, ſeruantes omninò perſonæ noſtræ in vobis, quos vice noſtra tranſmiſimus,
dignitatem. Ac ſi qui fortè ciuitatum ſuarum ſplendore confiſi, aliquid ſibi tentauerint vſurpare, hoc, qua
dignum eſt, conſtantia retundatis. Quòd autem velle viderentur nihil innouare, ſed ſequi ca-

Cōc. Chalced. planè confitetur primatū Rō. Pont.

nonem Conſtantinopolitani Concilij ſcitè ad eos Lucentius Epiſcopus Legatus, Si ergo his
temporibus hoc beneficio vſi ſunt, quid nunc requirunt? Si nunquàm vſi ſunt, quare requi-
runt? His abſolutis eadem S. Synodus, nouiſſimo loco, Synodalem epiſtolam ſcripſit ad S.
Leonem, mittens Acta Concilij, & ſuppliciter rogans, probari, & confirmari illum à ſe edi-
tum canonem, *Cui*, aiunt, *Legati veſtri vehementer reſiſtere tentauerunt, procul dubio à veſtra proui-*
dentia inchoari hoc bonum volentes, vt ſicut fidei, ſic bonæ ordinationis deputetur effectus; qua peti- C
tione ſatis indicant ſe agnoſcere Primatum Romani Pontif. ſuper vniuerſalem Eccleſiam.

a *lib. 4. ep. 36. & 37.* b *4. lib. ep. 38.* c *4. lib. ep. 32.*

Et cùm S. Gregorius Papa ad Eulogium Alexandrinum [a], & ad Ioan. Conſtantinop. [b] &
ad Mauritium Imp. [c] affirmet vniuerſitatis ei nomen per Chalcedonen. Synodum Apoſt.
Sedi oblatum, cùm Oecumenici nomen in epiſt. Synodali ad Leonem deſideretur, ſuſpica-
ri poſſumus, ab aliquo per dolum eſſe ſubductum. Ipſe certè Leo, vir ſanctiſſimus, vſus eſt
titulo Vniuerſalis, in epiſt. ad Marcianum, ſub Conſulatu Herculani, vt modò extat in Lati-
no, & Græco Codice.

Præter Epiſcoporum ſententiam, præter confirmationem Sedis Apoſt: acceſſerunt etiā
ad corroborandam Synodum Chalcedon. ſanctiſſimorum virorum, qui his temporibus D
illuſtrabant Orientalem Eccleſiam, & miraculorum virtute nitebant, elogia, qui eandem ſe
fidem tenere, & verbis teſtati ſunt, & crebra miraculorum editione firmarunt. Lege apud
Sur. 20. Ian. & 14. Febr. de Euthymio & Auxentio ſanctiſſimis Monachis.

d *c. 14.* e *2. c. 5.* f *ep. 67. in 17. cc. 63. in tom. Conc. 63.*

Dioſcorus Gangram Paphlagoniæ relegatus, ibi finit vitam. Liberat. [d] Euagr. [e] Tanti
beneficij memor Orientalis Eccleſia, ipſam Synodum Chalced. perpetua anniuerſaria co-
luit celebritate. Menolog. Celebritas ſexcentorum triginta Patrum, Quartæ Synodi Oecu-
menicæ, in vrbe Chalcedone, tempore Marciani Imp. & S. Leo [f] ad Theodoretum: *Secun-*
da eſt, inquit, *poſt aduentum Domini hæc orbi feſtiuitas, &c.*

E

Chriſti Annus	*Leonis Papæ*	*Valent. & Marciani Impp.*		*Herculano & Sporatio Coſſ.*
452.	13.	28.	3.	

Imp. vetat diſputare de fide publicè.

g *Act. 3. ſed ſuppoſititia et l. 4. C. de ſum. tri. in C. Iuſti.*

MARCIANVS Imp. pro firmitate Chalced. Cōcilij ſolicitus, edit ſanctionem, ne cui
ampliùs liceret publicè de fide diſputare. *Nam*, inquit, *iniuriā facit iudicio religioſiſſimæ*
Synodi, ſi quis, ſemel iudicata, ac rectè diſpoſita, & publicè diſputare contendit, &c. Apud
Chalced. Concillum. [g]

Rurſum aliam edit ſanctionem de eadem re in fine Act. 3. Concil. Chalcedonenſ. ſed
nihil profecit; & plurimis exemplis ſatis eſt perſpectum, nunquàm profuiſſe fidei Catho-

licæ

A licæ clementiam Principum in remittendis culpis, ab hæreticis perpetratis, ea enim abuſi ſemper illi euaſêre deteriores.

Aduerſus Eutychianam hæreſim plures iiſdem temporibus ſcripsêre, præter S. Leonẽ, Mochinus Meſopotamius, presbyt. Antiochenus, Iſaac itidem presbyt. Antiochenus, Samuel presbyter Edeſſenus, & Theodoretus Epiſcopus Cyri. Gennad.

Clemẽtia Principũ in hæreticos noxia Catholicę fidei.

S. Leo circulares literas mittit ad Eccleſias Occidentis, eis communicans geſta Synodalia Chalcedonenſia 51.[a]

Accepta legatione Conſtantinopolitana cum literis Anatolij, Imper. atque Pulcheriæ reſcribit S. Leo redarguens ambitionem Anatolij (quæ eſt epiſt. 56.) affectantis Primatum,
B poſt Eccleſiam Rom. contra ſtatuta Nicæni Concilij epiſt. ad Marcianum 57. eum rogat, vt inſanam ambitionem Anatolij comprimat ad Pulcher. 58. epiſt. habet hæc verba: *Conſenſiones verò Epiſcoporum, & ſanctorum Canonum apud Nicæam conditorum regulis repugnantes, vnita nobiſcum veſtræ fidei pietate, in irritum mittimus, & per auctoritatem B. Petri Apoſtoli generali prorſus definitione caſſamus.*

a in vv. cc. 49. in T. C. 47. in vv. cc. 53 in T. C. 51. in vv. cc. 54 in T. C. 52. in vv. cc. 55 in T. C. 53.

Alexandriæ ordinatur Epiſcopus Proterius. Liberatus.[b]

b cap. 14.

Ingens ſeditio & tumultus Alexandriæ, alijs Dioſcorum repoſcentibus, alijs Proterio firmiter adhærentibus. Euagrius[c]. Eo vſque inualuit vulgi ſtudium in improbiſsimum, & nequiſsimum Dioſcorum, vt diuinos etiam honores ei Aegyptij detulerint, vel ad hoc
C vſque tempus, quo, anno 1594. ab Eccleſia Alexandrina, vniuerſaque Aegypto ſolemnis miſſa eſt legatio Romam ad Clementem VIII. Rom. Pont. qua ſe expetere Catholicam fidem, & Apoſt. Sedis communionem, damnato Dioſcoro, profeſsi ſunt, & obtinuerũt. Marcianus & per milites ſeditionem compeſcere, & per Ioannem Decurionem, virum pium, & diſertum, qui cum alijs Magiſtratibus Synodo interſuerat, ſtuduit de re tota, vt geſta erat, commonefacere. & denique per epiſtolam ſuam ad manſuetudinem eos reuocare; extat in epiſt. virorum Illuſtrium pro Concilio Chalcedonenſ. epiſt. 5. Parum profectum per hanc Imperatoris operam indicant, quæ à Damaſceno de Aegyptijs, ita nominatis hæreticis, dicuntur, lib. de Hæreſibus.

c lib. 2. c. 5

Tumultus Alexãdrię ob Dioſcorum damnatum.

Legatio Aegypti Eccleſiæ, expetens cõmunionẽ Roma. Pont. qua per mille ampliùs annos caruerat, obtinet à Clemen. VIII.

D Maximi quoque tumultus in Palæſtina à pſeudo Monachis ſunt excitati, eiecto Iuuenale Epiſcopo Ieroſolymitano, & Theodoſio Monacho, nefario homine, in Epiſcopum aſcito, qui & alios ſibi ſimiles ordinauit Epiſcopos, & Eudociam, quæ Theodoſij Imp. fuerat vxor, in ſuas partes traxit, & in Catholicos profeſſores Concilij Chalcedo. ſibi communicare nolentes, cæde, & incendijs ſæuijt. ita menſes viginti exitioſus Theodoſius Tyrannidem in Sedem Ieroſolymit. exercuit, Euagr.[d] Niceph.[e] Euthymius magni nominis Monachus, & Anachoreta, cùm ſæpius tentatus à Theodoſianis, & Eutychianis, in interiorem eremum ſecedens, plures ibi Anachoretas à Theodoſio deceptos, ad eccleſiam Catholicam reuocauit, in hisq; Geraſimum, eum, qui Leone pro aſino, vteretur, ab illo interfecto. Acta
E S. Euthymij apud Sur. 20. Ian.

Tumultus in Palęſtina à Monachis Eutychianis excitati.

d 2. c. 5. e 15. c. 9.

Euthymius inſignis Monachus.

Theodoſius, & pſeudomonachi Pulcheriam decipere conantur, libello oblato, in quo ſe Neſtorium, & Eutychetem damnare ſimulant, ad quos reſpondet Marcianus Imp. egregia epiſt. quæ eſt 2. inter epiſt. Vir. Illuſtrium pro Concilio Chalced.

Marcianus lege ſancit Acta Concilij Chalcedonenſ. & abolet, quæ Theodoſius Imperator fraude deceptus, ſanxerat contra Flauianum Epiſcopum Conſtantinopolitanum, Euſebium Dorilæi, & Theodoretum Cyri[f]. Idemque diuerſis Eutychianos mulctat pœnis[g].

f Act. 3. Cõcil. Chalce. C. Inſt. in l. quoniã. C. de epiſc. & cler.

g Act. 3. Cõcil. Chalce.

Valentinianus iniquam Romæ promulgat ſanctionem, qua tollit Epiſcoporum Iudiciale Tribunal, niſi in his, quæ ad Religionem pertinent, & niſi partes ex conſenſu Epiſco-

Valẽtiniani iniqua lex. a *Nouell. Valent. tit. 12. de epiſc. iudic.* 10. Dũ Imperator Eccleſiaſticos ſanctionibus deprimit, Deus illos extollit. Leo Papa, ſua diuina eloquẽtia Attilam auertit vltra Danubium.

pum Iudicem delegiſſent, qua eadem ſanctione tollit clericis fori exceptionem, & vetat curiales clericos ordinari, vel Monachos fieri, ſimiliter & originarios, inquilinos, colonos, & ſeruos [a]: quod illi peſsime vertit, omnibus illi deinceps infeliciter cedentibus, ac eo demùm miſerando cadente interitu. Interim autem dum ipſe eccleſiaſticum ius, & poteſtatẽ opprimit, Deus illum comprimit, & ſuper Reges Roman. Pontif. extollit. Attila enim redintegratis viribus, redeunte, & expugnatis, ac vaſtatis, Aquileia, Ticino, Mediolano, Romam tendente, Valentinianus conſternatus legatum illi obuiam Leonem ire rogat, cuius diuina eloquentia perſuaſus, pacem dat Romanis, & vltra Danubium non rediturus, abſcedit. Marcellin. Caſiod.[b] Miſcella hiſtor.[c] id beneficio Apoſtolorum obtentum, exprobrat ingrato populo S. Leo (ſerm. in Anniuerſaria Apoſtolorum die) anniuerſaria die huius recepti beneficij Circenſibus ludis occupato: quo confirmatur; quod in monumentis extat Romanæ Eccleſiæ, Attilam reſpondiſſe quærentibus, cur ſe tam mitem vnius loquentis ſacerdotis verbis præbuiſſet, aſtantem alium ſe vidiſſe ſacerdotali habitu (vel duos, vt alius textus habet) gladio ſibi minitantem, niſi Leonis mandatis paruiſſet. Caſiod. Miſcella hiſtor.

b *in Chron.* c *Lib.* 15. d 2. *c.* 17. e *quæ eſt* 85 *in vv. cc.* 79. *in T. C.* 77. f *Quæ eſt epiſt.* 69. *vv. cc.* 91. *T. C.* 89. Metropolita prius, quã Rom. Pont. conſulendi. g *de perſec. Vvãd. li.* 1.

Venetiarvm Vrbis origo, per occaſionem harum Attilæ vaſtationum, concurrentibus populis, Venetiæ maximè prouinciæ, in Inſulas, inter æſtuaria, Barbaris inacceſſa.

Mutina, & Rauenna ab Attilæ excidio liberatæ feruntur; illa Geminiani epiſcopi precibus; hæc Ioannis, qui Leoni ſucceſsit.

Attilæ res geſtæ à Priſco nobili Rhetore ſcriptæ, interciderunt. Euagr.[d]

Aquileiam non ita exciſam, vt habitari deſierit, indicat S. Leonis epiſtola ad Nicetam Aquileienſem Epiſcopum [e], poſt annos ſex data, ſub Conſulatu Maioriani, qua reſpondet de fœminis, quæ captis viris, alijs nupſiſſent, interroganti, quid agendum eſſet, inculpabile tum tantùm eſſe, cùm crediti ſunt viri defuncti: reuerſis verò ad eoſdem redire oportere, renuentes anathemate damnandas.

Theodoro Foroiulienſi Epiſcopo reſcribens S. Leo [f] de pœnitentia ijs, qui in extremo laborarent, impertienda, ait, non negandam quibuſlibet pœnitentiam in exitu vitæ petentibus, illud monens: *Conſuetudinis Eccleſiæ eſſe, vt Epiſcopi non prius conſulant Rom. Pont. quã ſuos Metropolitan. conſuluerint.*

Carthagin. Eccleſia, quæ à capta Vrbe, per tredecim annos, abſque Epiſcopo fuiſſet, agente Valentiniano apud Genſericum, accepta facultate, Deogratias creat Epiſcopum, virũ ſanctiſsimum. Victor.[g]

Chriſti Annus	*Leonis Papa*	*Valent. & Marciani Impp.*		*Opilione & Vincomalo Coſ.*
453.	14.	29.	4.	

Anatolivs Epiſcopus Conſtantinopolitanus detegit occultatum venenum, obtrectans Leoni Papæ, quaſi non probaret Concilium Chalcedon. ordinatos à Flauiano perſequens, Eutychianiſmi ſuſpectos promouens.

h *ep. eſt* 65 *in vv. cc.* 61 *in T. C.* 59. i *epiſt.* 63. *in vv. cc.* 59 *T. C.* 57. *in vv. cc.* 57 *in T. C.* 55.

S. Leo à Marciano Imp. monitus, circularibus literis ad omnes Epiſcopos, ſe probare Chalcedonenſ. Concilium, in ijs, quæ ad fidem pertinerent, teſtatur [h], & ſtare ſe decretis Concilij Nicæni, quæ & inuiolata eſſe vult, & epiſt. 63.[i] ad Marcianum, ei gratulatur, quòd acquieuerit ijs, quæ ipſe ſtatuiſſet. *Et meritò,* inquit, *geminatur gaudium meum, cùm vobis religioſiſsimè placere cognoſco, vt & fides Nicæna ſuam teneat firmitatem, & priuilegia Eccleſiarum illibata permaneant.*

Idem

A Idem epiſt. 61.[a] ad Marcianum, & 58. ad Pulcheriam, conqueritur de Anatolio, quod
Archidiaconum Conſtantinopolitanum ſub ſpecie honoris, loco mouiſſet, & Eutychiani-
ſtam ſubſtituiſſet, eumque illis commendat, & Anatolio excommunicationem minatur.
Idem epiſtola ſua 60.[b] ad Iulianum Coenſem, eum delegat Vicarium ſuum in Oriente, vt
inuigilet, ne hæreſis Neſtoriana, & Eutychiana repullulet: & moneri ſe petit de tumultibus
excitatis à Monachis in Palæſtina.

Idem Marciano, & Pulcheriæ epiſt. 63.[c] & 64. gratulatur de officio per literas præſtito
erga Monachos tumultuantes.

Idem Eudociam Auguſtam rogat epiſt. 66. vt quantum valeat ſuis admonitionibus cu-
B ret deuios Monachos ad fidem reuocare, qua ratione, & eam ſeductam, in viam reducere
prudenter ſtudet.

Idem Monachos, lenibus literis excuſans, docet de veritate rerum geſtarum, & fidei, vt
ab errore in viam reducat[d].

a in vv. cc. 58. in T. C. 56.
b in vv. cc. 56. in T. C. 54.
c vv. cc. 59. 60. in T. C. 57. 58. vv. cc. 62. T. C. 67.
d epiſt. 83.

S. Pulcheria, epiſtola ad Baſſam Abbatiſſam Monaſterij Ieroſolymitani cum ſuis vir-
ginibus, falſis Theodoſij pſeudomonachi relationibus ſeductam, de actorum, & fidei
veritate edocens, reducit ad Catholicam fidem, ex qua colligitur laicos Ieroſolymitanos li-
teris Marciani, ſuprà recenſitis, reſipuiſſe. extat epiſtola in Appendice ad Acta Chalcedon.
Græca.

C Pulcheria perpetua virgo Theodoſij Iunioris ſoror, Marciani coniux, in Regia, Mo-
naſtica vita acta, Imperio feliciter, per plures annos, ſumma cum prudentia, adminiſtrato,
Religione Catholica, aduerſus monſtra hæreſum, maximè Neſtorij, & Eutychetis ſuſten-
tata, pluribus Monaſterijs, Baſilicis, & Hoſpitalibus domibus erectis, cunctis denique bo-
nis ſuis ad ſuſtentationem pauperum relictis, quinquageſimo quarto ætatis anno moritur,
ſemper in cœlo, & in Eccleſia perpetua memoria victura. Marcellin. Theodor. Lector.[e]
Niceph. Menolog.

Pulcheriæ obitus & elogium.
e in Chron.
f collect. lib. 1.

S. Leo epiſt. 73. ad Iulianum Coenſem. *Cuius* (Pulcheriæ) inquit, *poſt Deum beneficijs hoc
debetur, quod Ieroſolymitanus Epiſcopus eſt receptus, & Monachos, quos perfidia hæreticæ falſitatis in-*
D *uaſerat, ad ſanitatem Auguſta auctoritas reuocauit.*

Idem epiſt. 60. ad eundem Iulianum Coenſem, petit edoceri de ſtatu Eccleſiæ Alexan-
drinæ.

Proterius Epiſcopus Alexandrinus Catholicæ fidei profeſsionem Romam ad S. Leo-
nem mittit, quo Catholicam ab ipſo Pontifice communicationem mereatur accipere, eam
quidem ſe accepiſſe teſtatur S. Leo epiſt. 73. ad Iulianum Coenſem. Ian. menſe ſequentis an-
ni ſcripta.

in vv. cc. 68. in T. C. 66.
in vv. cc. 56. in T. C. 54.
in vv. cc. 68. in T. C. 66.

Synodvs Alexandrina Orthodoxorum à Proterio habita, vt ad Catholicam
communicationem, qui hactenùs ob hæreſim Eutychianam, ſeparati fuiſſent, Catholica
E oblata profeſsione, redirent: ſed cùm illi penitùs reſtitiſſent, irrogatum eis fuit ab Imperato-
re exilium. Extat eius Synodi mentio in epiſtola Catholica Epiſcoporum Aegypti ad Leo-
nem. Inter epiſtolas Illuſtrium virorum, pro Synod. Chalced.

Maximus Antiochen. Epiſcopus, Legatione miſſa, S. Leonem Rom. Pont. de ſtatu Ec-
cleſiarum Syriæ docet, & rogat pro conſeruatione priuilegiorum Sedis Antiochenæ. S.
Leo epiſt. 66. fauet eius rogationi de priuil. eccleſ. Et inter alia ſalubre illud admonet, vt ſi-
cut laicos, ita nec Monachos popul. docere permittat, Has ad Maximum literas voluit eſſe
Encyclicas, vt teſtatur epiſtola ſua ad Theodoret. S. Leo, quæ eſt 67. quem ad pugnam exci-
tat contra hæreticos.

in vv. cc. 62. in T. C. 60.
Laici nec Monachi pop. doceant.

S. Leo, quòd eius muneris eſſet Catholicæ Eccleſiæ indicare, ſequentis anni Paſchæ

diem

in vv. cc. 63. in T.C. 61. diem ab omnibus celebrandum, conſulit peritos, epiſtola 64. ad Marcianum, & 65. ad Eudociam, & ad Proterium Alexandrinum, (cuius reſponſionis fragmentum citat Beda de ratione temporum a) & ad Paſchaſinum Epiſcopum Lilybæi in Sicilia, virum doctiſsimum, cuius Paſchaſini reſponſio extat apud S. Leonem poſt epiſt. 72. qua non ſolùm ex Theophili cyclo, ſed & ex Hebræorum calculo, probatam reddidit veritatem, eandemque miraculo conſignatam; oſtendens non eſſe abſurdum, vt ad 8. Kalend. Maias Paſcha Domini in Eccleſia celebraretur. Reſcripſiſſe Marcianum etiam ad S. Leonem, eam eſſe Orientalium ſententiam, vt ſecundùm Theophili cyclum 8. Kalen. Maias Paſcha Domini celebraretur. teſtatur ipſe Leo in literis circularibus datis ea de re, anno ſequenti ad Epiſcopos Galliarũ, atque Hiſpaniarum b. A B

Rō. Pont. munus iudicare, Eccleſiæ Paſcha quando celebrandum. a cap. 42. in vv. cc. 67. in T.C. 65. b eſt ep. 70 in vv. cc. 95. in T.C. 95.

CONCILIVM ARELATENSE (quod tertium ordine ponitur) Præſide S. Cæſario eius ciuitatis epiſcopo ſanctiſs. & doctiſs. Sed cùm conſtet ex literis S. Leonis Papæ, anno ſuperiori datis, eidem Eccleſiæ præfuiſſe Rauennium Hilarij ſucceſſorem, & poſt eum Eonium; eundemque ſediſſe ſaltem triennio, vt diſcipulum S. Cæſarij, eiuſdemque vitæ ſcriptor affirmare colligitur, quo tempore Cæſarius præfuit Abbas Monaſterio Arelatenſi, nil eſt, quòd dici poſſit, niſi errorem illapſum eſſe in Conſulatum, ſicut & in notam Aeræ mendum irrepſit, dum ponitur 61. ex qua colligitur numerus ann. Domini 423. vnde longè abſurdiùs redditur, vt eo tempore Cæſarius præfuerit dicto Concilio Arelatenſi. Sed & cùm nihil ſit, in quo error emendari poſſit, vt ſuo loco Arelatenſe Cõcilium reſtituatur, hic ponendum fuit. Sed melius, vt poſt agnouimus, I. Sirmondus Concilium hoc refert in annum Domini 524. C

Acta S. Cæſarij. Cæſarij res geſtæ ab eius diſcipulo Cypriano ad S. Cæſariam eius ſororem, id ipſa ab eo efflagitante, extant apud Sur. die 27. Aug.

S. Silueſter Epiſcopus Cabilon. S. Silueſter Cabilonenſis Epiſcopus, à quo S. Cæſarius in clericum attonſus eſt, & eccleſiaſticis diſciplinis imbutus, clarus habetur. Vita S. Cæſarij.

S. Porcarius Abb. S. Porcarius Abbas Monaſterij Lerinenſis, ſub quo S. Cæſarius in Monaſticis inſtitutis tantùm profecit, ſancta conuerſatione innoteſcit. Ex eiuſdem S. Cæſarij Vita.

Præclarum extat encomium Monaſterij Lerinenſis apud S. Cæſarium homil. 20. quod ſummoperè mirandum, inter tot in Gallias graſſationes Barbarorum, Sueuorum, VVandalorum, Alanorum, Gothorum, Burgundionum, Hunnorum, & Francorum, ſuam celebritatem retinuiſſe, & ipſis Barbaris, & Arianis fuiſſe venerandum. D

Pomerius Afer preſbyt. ſcript. Eccleſiaſt. Pomerius Afer, ſeu Maurus presbyter, inſignis Rhetor, S. Cæſarij magiſter in Gallia floret. Gennad. qui & eius lucubrationes recenſet, & mores ſanctiſsimos laudat. Iſidor. c de vir. Illuſtr. c Honor. d Sigebert. e

c cap. 12. d cap. 12. e ca. 54. & 56.

S. Cæſarij ſcriptorum non extant, niſi 46. Homiliæ diuerſis temporibus dictæ.

Ab epiſcopali iudicio clerici ne recedant ad ſeculare. ANDEGAVENSE CONCILIVM, ſub Opilionis Conſulatu, nunc primùm in lucem editum, in quo illud primum ſtatutum, vt contra epiſcopale iudicium clericis non liceat reſilire, neque inconſultis ſacerdotibus, ſæcularium iudicia expetere, &c. quo proculdubiò aduerſati ſunt Patres conſtitutioni illi Valentiniani anni ſuperioris, qua eccleſiaſticorum ſuis priuilegijs ſpoliauit. E

Chriſti Annus	*Leonis Papæ*	*Valent. & Marciani Impp.*		*Studio, & Aetio* Coſſ.
454.	15.	30.	5.	

in vv. cc. 69. in T.C. 67. SANCTVS Leo epiſtola 75. Marciano commendat magno diſcrimine laborantem Alexandrinam Eccleſiam, & Proterium recens creatum eius Antiſtitem, & rogat vt ſuam ad Flauianum epiſtolam ab hæreticis falſatam, in Græcam linguam fideliter verſam,

& ſuo

A & ſuo ſigillo munitam, curet ad eam transferri, vnà cum conſentientibus ſententijs Epiſcoporum Alexandrinorum, Athanaſij videlicet, Theophili & Cyrilli.

Marianus dat edictum ad Alexandrinos, in hæreticos Apollinariſtas, vel Eutychianiſtas, pœnas ſtatuens [a]. quod verò legitur Conſtantio & Rufo, falſum eſt, & reponendum Studio, & Aëtio. *a l.8.C.de hæret.*

S.Leo epiſtola 76. ad Marcianum eum rogat, vt faſtum Anatolij magis comprimat; & vt Eutychetem, adhuc venena ſpargentem longiùs ableget. Marcianus Roman. Pontificis monitis acquieſcit, edita ſanctione nihil innouandum de priuilegijs antiquitùs conceſſis eccleſijs [b]. *in vv. cc. 70. & in T.C.68. b l.12.C.de ſacro. eccle.*

B Anatolius tamen cedit monitis S.Leonis, dimiſſo ſtudio primatus, epiſt. 71. ad Anatoliū, in qua eminet ſumma auctoritas Pont. Rom. qui ſolus irritum reddit, quod Concilium ſexcentorum Patrum comprobârat. *Solus Ro. Pont. irritat, quod 600. PP. in Concil. ſtatuerāt.*

S.Leo ad Iuuenalem epiſcopum Ieroſolymi. proximo anno reuerſum ad ſuā eccleſiam, quique legationem ad eum miſerat, cum particula ligni ſanctiſsimæ Chriſti crucis reſcribens, obiurgat de rebus præteritis malè geſtis, epiſt. eſt 78. hoc initio: Acceptis dilectionis tuæ literis, quas ad me filij noſtri, &c. *in vv. cc. 72. in T.C.70.*

Synodus Ieroſolymit. à Iuuenale collecta, in qua ad expurgandam ab hæreſi totā prouinciam, omnibus fidem Catholicam ſeruandam propoſuit. Extat Synodalis epiſt. ad Ar-

C chimandritas, & Monachos Palæſtinos, hoc exordio: Cùm ſummus, & primus Apoſtolorum Princeps dixiſſet, &c. Inter epiſt. Illuſtr. vir. pro Concil. Chalced.

Quòd porrò primo loco ſubſcriptus legatur Iuuenalis, ſecundo verò Irenæus epiſcopus Cæſarienſis, eccleſiæ Metropolis Palæſtinæ, ex decreto Concilij Nicæni; id eò factum eſt, quòd is, quem inuaſerat Primatum, Iuuenalis, impudenter retinebat; in quo ei reſtitit S.Leo; primùm quidem tempore Concilij Epheſini, cùm eſſet Archidiaconus S. R. E. poſt verò cum eſſet ſummus Pontifex. qua de re S. Leo epiſtola ad Maximum Antiochenum, quæ eſt 60. [c] *c in vv. cc. 62. in T.C. 60.*

Maximus Senator in vltionem ſtupri à Valentiniano pudiciſsimæ ſuæ vxori, per frau-

D dem illati, Aetium, magnum Imperij præſidium, affectati regni in ſuſpicionem apud eum adducit, qui ob id Aetium interimit, ſera, ſed diuina vltione. de cuius morte ſic Marcellinus in Chron. Aetius Patritius, magna Occidentalis Imperij ſalus, & Regis quondam Attilæ terror, à Valentiniano Imperatore cum Boetio amico in Palatio trucidatur, atque cum ipſo Heſperium cecidit regnum, nec hactenùs valuit releuari. Procop. [d] Miſcella hiſt. [e] Caſsiod. [f] *d de bello VVandal. lib.1.*

VVandali ex Africa Piraticam exercentes Siciliam deprædati ſunt. Paſchaſin. epiſt. ad S.Leonem poſt eius epiſt. 67. Ado in Chron. *e Lib. 15. f in Chron.*

Attila, Aetij hortatu, noctu mulieris manu, cultro confoditur, quidam verò ſanguinis

E reiectione eum necatum perhibent. Marcellin. in Chron. *in vv. cc. 63. in T.C.61.*

Eugipius Abbas, ab Attilæ obitu, contexit hiſtoriam de vita, & rebus geſtis S. Seuerini Noricorum Apoſtoli. *S Seuerinus Noricorū Apoſtolus.*

S.Seuerinus, genere clariſsimus, ſuam ſemper originem, humilitatis ſtudio obticuit: loquela tamen ipſius manifeſtabat hominem omninò Latinum: quem conſtat ad quandam Orientis ſolitudinem feruore perfectioris vitæ fuiſſe profectum: atque deinde poſt ad Norici Ripenſis oppida, Pannoniæ ſuperiori vicina, quæ barbarorum crebris premebantur incurſibus, diuina compulſum reuelatione, veniſſe, ſicut ipſe clauſo ſermone, tanquam de alio aliquo referre ſolitus erat, &c. Eugip. epiſt. ad Paſchaſin. præfixa vitæ S.Seuerini, qui doctrina & operibus per hæc tempora mirabiliter effloruit. *Paſchaſinus epiſcopus Lilybæi doctrina clarus.*

Plures Orientales, Occidentales, & Boreales Prouinciæ, magna ſiccitate & penuria la- A
a Li.2.c.6 borarunt, Euagr. [a] Gelaſius in Andromachum, qua occaſione Vienna Auſtriæ (quæ tum Fabiana appellabatur.) fame oppreſſa, euocat S. Seuerino, & adhortationibus eius ad pœnitentiam conuerſa, diuinam opem experta eſt. Eugip.

Chriſti Annus	*Leonis Papa*	*Marciani & Maximi Impp.*	*Valentin. 8.m. & Anthemio* Coſſ.
455.	16.	6.	

Valentinianus, dum de Religione benè meretur ad 30. fermè annos, inter varia diſcrimina, vitam propagat, & Imperium, ſimulac iura perturbat Eccleſiæ, finitur B in ſcelus præceps ferri, dum incantamentis, & magijs (vt ait Procopius) matronarum caſtitatem expurgare nititur, 16. Kalen. April. occiditur in campo Martio (vt ait Caſſiod.)
b Li.2.c.7 ab amicis Aetij, dolo Maximi (ſubdit Marcellin. Euagr. [b] & alij) cùm Imp. annos 30. minus menſ. 7. dies ſex.

Maximus Tyrannidem inuadit, Eudoxiam ſibi vxorem iungit, cùm fortè anteà prima
c Lib.1. vxor deceſſiſſet. Procop. [c]

Auitum, Præfectum Prætorio Galliarum, Magiſtrum equitum creat, & legatum mittit ad paciſcenda fœdera cum barbaris Regibus, quæ & obtinuit. Sidonius.

Eudoxia Genſericũ euocat ex Africa. Maximus Eudoxiæ vxori faſſus ſe virum interfeciſſe, vſq; adeò etiam irritauit, vt Genſericum ex Africa ad vltionem euocârit, qui ſtatim ingenti claſſe in Italiam adnauigans, C Romam, nullo aduerſante, facilè ingreditur, & per quatuordecim dies diripit. Incenſam à
d Li.2.c.7. Genſerico Vrbem Euagr. tradit [d], ſpectacula tantùm combuſta, ait Niceph. [e] Miſcella hiſt. [f]
e 15.c.11. occurſu S. Leonis liberatam Vrbem à cæde, atque incendio, habet; omnibus tamen opibus
f Lib. 15. ablatis, & multis captiuorum millibus, cum Auguſta Eudoxia, & eius filiabus, Eudocia & Placidia Carthaginem deuectis.

Eudociam Hunerico filio tradit, Placidiam, & Eudoxiam pòſt, rogante Leone Imper. Conſtantinop. mittit, ibique Placidia Olybrio, cui fuerat deſponſata, nubit.

Coërcitum pariter à S. Leone Genſericum fuiſſe, ne theſauros trium præcipuarum ba- D
g Lib.2. ſilicarum auferret, conſtat, ex his, quæ à S. Leone leguntur, lib. de Roman. Pontif. Procop. [g] *Genſericus Eudoxiam cum Eudocia, & Placidia eius ex Valentiniano filiabus cepit, gazamq; omnem Imperatoriam ſecum in Africam abſtulit, ac ſi qua Romæ erant decora, itemq; Iouis Capitolini tegularũ ex ære auratarum partem dimidiam abripuit. Vnam verò ex his nauibus, vbi ſtatuæ fuerant, tempeſtate periſſe dicunt, cæteras incolumes in Africam delatas.*

Deogratias Epiſcopus Carthagin. mira charitate captiuos excipit, & fouet, in quẽ cùm inſurgerent Ariani, ex eorum manibus Deus eum exemit, ex hac vita eductum, cùm geſſiſ-
h Lib.1. ſet epiſcopatum annis tribus. Vict. [h] Ariani, erepto ſibi per mortem Deogratias Epiſcopo, in eius ordinatorem Thomam iras conuertunt, & fauciant. Vict. E

Genſericus, poſt Deogratias Epiſcopum, vetuit vllum alium deinceps Carthagine ordinari, grauiorem innouans perſecutionem.

Maximum Romani fugientem inſectati, lapidibus obruunt, membratimq; diſcerpunt,
i Li.2.ep.2 cùm imperaſſet menſes duos, & dies aliquot. Procop. cuius occaſione Sidon. [i] ad Serranum egregiè differit, de miſerrima & vmbratili potentium felicitate.

Eudocia Auguſta in Eutychiana hæreſi obſtinatior, ex afflictione de captiuitate Eudoxiæ filiæ, & neptium, excitata, per hortationem, & doctrinam SS. Simeonis Stylitæ, &
k apud Sur. 20. Ian. Euthymij Anachoretæ, redditur orthodoxa, Cyrillus in vita S. Euthymij [k], quam ſecuti ſunt aliqui Monachi, & Archimandritæ, alijs in obſtinatione manentibus. Baſſa item

Præfe-

A Præfecta Monialium exemplo Eudociæ reſtituta eſt Eccleſiæ.

Auitus Aruernus Magiſter militum, inuitus & reluctans acclamatur Imperator. Sidonius.

Marcianus Imp. videns, Valentinianum diuinam in ſe iram excitaſſe, ſimulac ſanctionem edidit aduerſus eccleſiaſticam immunitatem, vindicat clerum in priſtinam libertatẽ, & ratas eſſe vult donationes factas clericis, abrogatis contrarijs ſanctionibus [a], probauit eadem Iuſtinianus, & ſuo Codici intexuit. [b]

Marcian' calamitate Valẽtiniani admonitus, reſtituit clericis immunitatẽ.

a Marc. Nouell. 11.

b l. generaliter. C. de epi. & cler.

S. Proſper ſuum perduxiſſe Chron. ad hunc vſque annum, tradit Caſsiod. in Chron. & Gennad. vt quod modò extat, decem annorum ſpatio decurtatum noſcatur.

B

Chriſti Annus	*Leonis Papæ*	*Marciani & Auiti Impp.*	*Io. atque Varane* Coſſ.
456.	17.	7.	

Marcell. & Caſsiod. Chron. Sidon. Auitum alterum ponit.

AVITVS infenſum ſibi ſenatum ſentiens, ob odium in Maximum, à quo creatus fuerat Magiſter Militiæ, Placentiæ deponit Imperium. Caſsiod. Chron. aliter Gregor. Turon. [c] & Niceph. [d] Veriſimile eſt cum Imperio abdicaſſe etiam ſe Conſulatu.

C

c 2. Hiſtor. Franc. c. 11.

d 15. c. 11.

Auitus alter floruit per hoc tempus, Sidonij æqualis, vt & propinquus, ad quem extat eius epiſt. 1. lib. 3.

Theodoricus Gothorum Rex, Aquitanias ingrediens cum ingenti exercitu, Sueuorum Regnum, Rectiario Rege interfecto, penè excindit. Iſidor. in Chron. Gothorum, Theodoricum hunc, licèt ſecta Arianum, magnoperè laudat. Sidon. [e]

e Li. 1. ep. 2.

Francis percommodè ceſsis, vt tranſlato bello in Hiſpanias à Theodorico, & Romano exercitu Auitum in Italiam ſecuto, ipſi radices firmiores tandẽ in Gallijs agerent, poſtquàm ſæpiùs id tentaſſent, Childerico Rege (qui Merouco per hos dies ſucceſſerat) regnumq; ſtabilirent Pariſijs. Sigeb. in Chron. De Pariſiorum longa obſidione per Francos, eorumque expugnatione, & ingenti veneratione, qua Rex, licèt Ethnicus, ſanctam Virginem Genouefam proſequeretur, fama ingentium miraculorum, Acta eiuſdem Virginis habent.

D

Frãci coaleſcunt in Gallia. Pariſios expugnãt.

Eccleſiæ Carthagin. dempta facultas creandi Epiſcopum, in alias quoque duas prouincias extenſa eſt, quarum erant Epiſcopi 164. nunc inquit ad tres redacti, & dira perſecutio excitata eſt, per quam plures vtriuſque ſexus martyrio coronati ſunt. Vict.

Inſigne, inter alia, eſt martyrium aliquot germanorum fratrum ex nuper capta Vrbe, in ſeruitutem abductorum, cum Maxima Virgine Deo dicata, quam cum eorum Dominus vni eorum Martiniano matrimonio iungi vellet, quo illos fideliores haberet; ea illi caſtitatem colere perſuaſit, & ipſe alijs concaptiuis, poſt aufugientes in Monaſterium, illi virorum, ipſa Virginum recipiuntur. Vnde abſtracti, acerbiſsimis pluribus ſunt tormentis ſubiecti, ac tandem Maxima dimiſſa, mater multarum Virginum diu ſuperuixit: illi in regionem Maurorum barbaram, & ethnicam relegati, Chriſti ibi fidem prædicant, quæ & coaluit, expetitis, & obtentis ſacerdotibus ab Eccleſia Roman. ex Vict. 16. Octobr. Martyrolog.

E

Mauris per occaſionẽ exilij Catholicorum prædicatur Euangelium.

S. Leonis Papæ extat epiſt. num. 91. ad Eccleſias Mauritaniæ Cæſarienſis de ordinationibus Epiſcoporum, hoc initio: Cùm in ordinationibus ſacerdotum, &c. in qua quæritur de indignis promotis. Hoc mirum eſt, quòd in tanta raritate miniſtrorum, diſpẽſandum cum bigamis non putauit.

VV. cc. 87. T. c. 85.

Victor epiſcopus illuſtris ſcriptor.

Victor Carthennæ in Mauritania Epiſcopus, per hęc tempora floruit, qui ſcripſit aduerſus Arianos librum vnum longum, quem Genſerico Regi, per ſuos, audiendum obtulit, & alios plures. Gennad. A

Voconius Epiſcopus illuſtris ſcriptor.

Illuſtrauit & per hoc tempus Mauritaniam Voconius, Caſtellani oppidi Epiſcopus, qui ſcripſit aduerſus Eccleſiæ inimicos Iudæos, & Arianos, & alios hæreticos. Compoſuit etiã ſacramentorum egregium volumen. Gennad.

De Pomerio presbytero, item ſcientia celebri in Mauritania, qui illinc recedens, Romam primùm, inde ſe in Gallias contulit, dictum eſt in fine anni 453. Horum Virorum illuſtrium, & piorum vocibus, & doctrina, quaſi claſsico excitati Catholici, alacres acerbiſsima tormenta ſubibant. aliquot recenſet Victor, Valerianum Epiſcopum, Armogaſtem, alios, qui ipſo Paſchali die trucidati ſunt in Eccleſia. B

Genſericus Eccleſ. Carthaginis claudi præcepit, diſsipatis, atque diſperſis per diuerſa exiliorum loca presbyteris, & miniſtris. Victor. Quæ autem in Hiſpania, Italia, Dalmatia, Calabria, Apulia, Sardinia, Brutijs, Epiro, vel Hellade, geſſerit (dum ſcil. ſingulis ferè annis valida claſſe oras maritimas infeſtaret) melius ibi ipſi, quæ paſsi ſunt, miſerabiliter lugenda narrabunt. Vict.

Maximus Antiochenus Epiſcopus moritur, cùm ſediſſet annos ſeptem, ſuccedit Baſilius, fide Catholica præſtans, quòd literæ Syrorum Epiſcoporum ad Leonem Papam ſignificant. C

Philippus presbyter, optimus Auditor Hieronymi, commentariorum in Iob edidit ſermone ſimplici, librum, & epiſt. valdè falſas, & maximè ad paupertatis, & dolorum tolerantiam exhortatorias. Gennad.

Chriſti Annus	*Leonis Papa*	*Leonis & Maioriani Impp.*		*Conſtantino, & Ruſo* *Coſſ.*
457.	18.	1.	1.	

Marciani obitus, & elogium.

MARCIANVS, pro Imperij Maieſtate commotus, ob ea, quæ Vvandali in Romanam Ciuitatem, & Imperatrices egerant, dum ſe ad bellum parat, egreſſus in campũ ad ſupplicandum. 6. Ian. moritur, cùm imperaſſet annos ſex, menſes ſex, dies duos. Excelluit ſtudio fidei Catholicæ, prudentia in adminiſtratione Imperij, largitate in pauperes, & corporis, atque animi caſtitate, vt vix, poſt Conſtantinum, ſit vllus cum Marciano conferendus. Theodorus Lector. [a] Nicephor. Marcellin. & Caſsiod. in Chron. Leo Tribunitius, Thrax gener, communi ſenatus ſententia, ſalutatur Romanorum Imp. & ab Anatolio coronatur. Niceph. [b] D

a Collecta. lib. 1. *b 15. c. 15.*

De admirandis quibuſdam, quæ ante Imperium illi contigerunt, & de prænunciatione Imp. Nicephor. [c] S. Leo audito nuncio de nouo Imp. gratulatorias ei primo ſcribit literas, quæ non extant, mox auditis turbis Alexandrinis, hortatur ad cuſtodiam fidei Catholicæ, eſt epiſt. 79. officijs ait, quæ ad gratulationem Imperatoriam pertinent, perſolutis, etiã hanc paginam neceſſariæ ſupplicationis adieci, qua, &c. E

c li. 15. c. 21. in vv. cc. 73. in T. c. 71.

Leonis Imp. I.

LEo Imperator à S. Leone Papa excitatus, ſanctionem ampliſsimam edidit, qua confirmauit omnia à prædeceſſoribus Impp. aduerſus hæreticos promulgata decreta, atque in primis, quæ pro firmitate Chalcedon. Concilij haud pridem à Marciano Aug. ſancita fuiſſent edicta, exegit prætereà à ſingulis Metropolitanis, & per eos à ſingulis Epiſcopis,

vt

A vt ſuam fidem ſua ſubſcriptione firmatam proferrent, vt qualis quiſque eſſet, detegeretur. Cuius ſanctioni, quæ non extat, fidem faciunt literæ Alexandrinorum, & AEgyptiorum Orthodoxorum ad Leonem Imp. pòſt redditæ. Inter epiſt. Illuſtr. Vir. pro Concil. Chalced. hoc initio: A ſuperna gratia modò diuinitùs confortatus, &c.

AEgyptij hæretici exilio damnati, morte Marciani, duce Timotheo olim ex Monacho, creato presbytero Alexandrino, veniunt Alexandriam, conſortes hæreſeos in S. Epiſcopum Proterium concitant, eumque occidunt, trahunt, diſcerpunt, & Timotheum illum cognominatum AElurum, in eius locum ſubrogant. Theod. Lect.[a] Liberat. in Breuiar.[b] Immanitas hæreticorum, & impudentia.
B Epiſcopi AEgyptij epiſt. ſuprà citata ad Imp. Leonem. AEgyptij hæretici, tanta immanitate perpetrata, quaſi nihil egiſſent, mittunt Legatos cum literis ad Imp. imprudentiſſimis, nihil de cæde, nihil de tumultibus memorant, omnia pacifica eſſe, & tranquilla; ſuam porrò fidem edunt, vt aiunt, S. Concilio Nicæno, Synodiſque Epheſinis (etiam prædatoriam amplectentes) Chalcedon. verò Eccleſiam Alexandrinam non ſuſcipere. Sed doloſè, non ſubſcribunt, quod ſugillat S. Leo epiſt. 81. Extat hæc hæreticorum fidei profeſsio inter epiſtolas Illuſtr. Vir. pro Concil. Chalced. Quibus acceptis literis Imp. conſulit Anatolium Epiſcopum Conſtantinop. quem mandat cogere Synodum præſentium Epiſcoporum, & clericorum, qui reſcribit ad Imperatorem, ſeque, ait de tota re certiorem feciſſe Leonem Rom. Pont. in primis, pòſt etiam per circulares literas, totius orbis Eccleſias.[c] [a] in collect. lib. 1. [b] cap. 15. In vv. cc. 75. in Concil. 73. [c] ext. lit. inter epiſ. pro Conc. Chalcedon.

C S. Leo reſcribens Anatolio laudat eius ſtudium, &c. ſed obiurgat, quòd non inueſtiget, nec coerceat fautores hæreticorum, eſt epiſt. 82. & de eadem re ad Imp. quæ eſt 81.

Leo Imperator ſub ſpe pacis illectus, nimis faciles præbet aures hæreticis, Concilia ex Concilijs ſerentibus, vt interim quietè agant, & vltionem effugiant, & quaſi neceſſaria eſſet præſentia Rom. Pont. eum ad Concilium inuitat, ſed S. Leo indignitate rei expoſita, vt hæreticos vlciſcatur, hortatur, epiſt. 81. literas clementiæ tuæ, &c. In vv. cc. 76. in T. Conc. 74. Hæretici videtur expetere Cõcilia, quæ oderunt, vt interim quiete agant.

Metropolitani ab Imper. de ſua fide interrogati, reſcribunt Chalcedonenſ. Synodum vſque ad ſanguinem vindicandam, & quòd non fidem alteram tenerent, quàm Synodus Nicæna conſtituit. Timotheum verò non ſolùm inter Epiſcopos non haberi, ſed etiam
D Chriſtiana appellatione priuari, & hæ epiſt. 37. Prouinciarum, vocantur encyclicæ. Liberat.[d] Euagr.[e] [f] V. cc. 75. in T. C. 73. [d] cap. 15. [e] 2. c. 19.

Maioriani Imp. Annus I.

MAIORIANVS Rauennæ, cõſentientibus Senatu, exercitu, & collega Leone, creatur Imperator Occidentis ex Magiſtro militiæ. Profligat ipſo Imperij initio Vandalos, inuectos claſſe ad Campanum littus. Sidon. Panegyr. Maioriani.

Iuuenalis Ieroſolymit. Epiſcopus moritur anno ſuo 14. aliàs 28. fertur ex maiorum tra-
E ditione libellum ſcripſiſſe de tranſitu Virginis. Cyril. in vita S. Sabæ, & Niceph.[f] [f] 2. c. 23. et 15. c. 14.

Pluribus Monachis in hæreſi Eutychiana perſiſtentibus in Palæſtina, & Monachatu deficientibus, prouidit Deus alios Monachos eminentiſsimæ perfectionis in eadem Palæſtina, Euthymium, Sabam, Io. Silentiarium, Cyriacum, Geraſimum, Theodoſium, & alios plures, quorum res geſtas ſcripſit Cyrillus.

Chriſti Annus	*Leonis Papa*	*Leonis & Maioriani Impp.*		*ijſdem Augg. Conſ.*
458.	19.	2.	2.	

A

MAIORIANVS Rauennæ ſcribit ad Senatum de ſua creatione.[a] Idem publicæ indulgentiæ edit ſanctionem, qua multiplicia tributa in præſentem vſque annum non ſoluta, penitùs relaxat.[b]

[a] *Maioria. Nou. tit. 3.* [b] *Maioria. Nou. tit. 4.*

Edicit, ſuadente Leone Papa, aduerſus cogentes inuitas filias ſacrum velum accipere, quas vetat ſacrari ante 40. annum, & aduerſus viduas, ob liberiorem vitam, nubere recuſantes.[c]

Sãcit Imp cõtra cogẽtes filias ſacrari. [c] *Maioria. Nou. tit. 8.*

B

S. Leo ſancit, ne Monacha accipiat ſacrum velamen, niſi probârit Virginitatem annis 40. lib. Pontif. Idem ſpontaneas Virgines propoſito, atque habitu, ſi poſteà nubant, præuaricari affirmat, etiam ſi conſecratio acceſſit, ad Ruſticum Narbon.[d]

Virgines propoſito ſi nubant, præuaricantur. [d] *epiſt. 92. cap. 14.*

S. Leo ſcribit ad Leonem Imp. de legatione mittenda, & de, ſemel de fide definitis, in dubium non reuocandis; egregia eſt epiſtola Principibus obſeruanda.[e]

Legati directi, Geminianus & Domitianus, fortè ille Geminianus Mutinæ Epiſcopus, ſanctitate clarus, qui floruit ſub Attila, & Domitianus Catalau. de quo in Concil. Turon. & apud Fortunatum ex S. Leonis epiſt. ad Gennad. Conſtantinop.[f]

[e] *nu.* 84. *in vv. cc.* 78 *in T. C.* 76.

C

Leo Imp. ad hortationem S. Leonis dimittit cogitationem noui Concilij, & legatos ab eo petit ad componendas res Orientales. Ex epiſt. ſancti Leonis 84.

[f] *eſt n.* 100 *in vv. cc.* 78 *in T. C.* 76.

Idem legatione miſſa cum literis ad ſanctiſſimos Anachoretas, miraculis fulgentes, Simeonem ſtylitam, Baradatum, Iacobum Syrium & alios, ad ſimplicium corda potiſſimùm confirmanda, exquirit ſententiam de ſynodo Chalced. Euagr.[g]

[g] *2. c. 9.* *in vv. c. ite* 97. *in T. C.* 95. *in vv. c.* 77 *in T. C.* 75.

S. Leo ſcribit ad Leonem Imp. epiſt. de Incarnat. Verbi, cum appendice ſententiarum SS. PP. num. eſt 97.

Idem ad Anatolium, de ratione recipiendi lapſos, quòd cùm ſit iuris ſolius ſedis Apoſtolicæ, eidem Pontifex ſuas vices delegauerat, ſed ille poteſtate abuſus fuerat, numero eſt 83.

D

Simeonis ſtylitæ extat epiſt. ad Baſilium Epiſcopum Antiochenum, in qua facit mentionem de ea, quam ſcripſit ad Encyclam Leonis Imp. pro Concil. Chalced.

Baradati item præclara extat epiſtola ad eundem Imp. de eadem re 2. Tom. Concil. Baſilius Epiſcopus Antiochen. moritur anno ſuo 2. cui ſubrogatur Acacius. Terræmotus ingens Antiochiæ, cum ingenti ruina, & clade, hæreſi contaminatiſſimæ ciuitatis; ea tempeſtate Thracia, Helleſpontus, Ionia, Cyclades concuſſæ. Marcellin. in Chron. Euagr.[h] Nicomedia quoque quaſſata. Marcellin. Gennad.

Antiochia hæreſibus cõtaminatiſſima terræ motu vaſtatur.

Anatolius item CP.nus Epiſcopus moritur, cùm ſediſſet an. 8. menſ. 8. Succedit Gênadius, ex presbytero illius Eccleſiæ. Theod. Lect.[i]

[h] *2. cap. 12.* [i] *collect. li. 1*

E

Iuuenali anno proximè elapſo vita functo, ſufficitur, non ſine præcedentibus prophetijs, (apud Cyrill. in reb. geſtis Euthym.[k]) Anaſtaſius ex presbytero Vaſorum cuſtode. Ex cuius Cyrilli narratione habetur, Patriarcham Ieroſolymit. ex memoria primi eius Eccleſiæ Epiſcopi ſancti Iacobi, qui ſyndone tantùm ſimplici induebatur, conſueuiſſe albis quidem, ſed vilibus indui veſtibus, cùm alioqui eius clerici ſplendidis & ſericis vterentur.

[k] *apud Sur.* 20. *Ian.* Notandũ de ſingulari veſte Epiſcopi Ieroſoly.

Tranſlatio Reliquiarum ſanctæ Anaſtaſiæ Martyris in nobilem Baſilicam à Marciano Oeconomo erectam, ſuper ædiculam Anaſtaſiæ, ſic dictam, quòd ibi primum hoſpitatus S. Greg. Nazianzen, proſtratam fidem erexit, reuelante ei ſpiritu fore, vt ædicula illa in ingentem Baſilicam conſurgeret. Theod. lect.[l] Niceph.[m] & Cedren. in compend.

[l] *Lib. 2.* [m] *14. c. 10*

Chriſti Annus	*Leonis Papa*	*Leonis & Maioriani Impp.*		*Recimere, atq; Patricio* Coſſ.
459.	20.	3.	3.	

A SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA, ſeptuaginta trium Epiſcoporum, adnitente Gennadio Epiſcopo CP.no, præſentibus Apoſtolicæ Sedis Legatis, de confirmando fidei Decreto in Concil. Chalced. edito, & abolenda penitùs Eutychiana hæreſi, & reformandæ Eccleſiæ Conſtantinop. moribus, & diſciplina. Eius Actorum extat vnus tantùm Canon, ex epiſtola Encyclica eius ſynodi, de ſimoniacis, renouante canonem de eadẽ re editum à Concil. Chalced. apud Balſamon. poſt Nomocanonem.[a] *a tom. 1. Biblioth. SS. PP.*

B Gennadius ad conſeruandam Eccleſiaſticam diſciplinam etiam ſanctos habet adiutores, dum interpellatus S. Martyr Eleutherius Eccleſiæ eius clerico nequam, nec verbis, nec flagellis à ſceleribus ſe reuocante, his verbis: *Emenda eum, aut præcide eum*, ſi quidem is ſequenti die mortuus eſt. Theodor. Lect.[b] Niceph.[c] Pratum ſpirit.[d] *b Lib. 1. c 15. c. 23. d cap. 45.*

Gennadius neminem ordinat ſacerdotem, qui non frequentem habeat vſum in Pſalmis, Niceph.[e] *e 15. c. 23.*

Dedicatur Eccleſia Anaſtaſia ab Epiſcopis, qui ſynodo interfuerunt, præſentibus Imperatore, & Imperatrice, tumque accidit illud miraculum, vt cùm Marcianus Oeconomus vnicam geſtare tunicam ſolitus, eam petenti mendico dediſſet, & in veſte tantùm ſacerdotali remanſiſſet, inter celebrandum viſus eſt Patriarchæ in veſte aurea, & fulgenti celebraſſe, Deo ſic pietatem eius munerante. Marciani Acta apud Sur. 10. Ian.

C Studitarum Monachorum erigitur Monaſterium à Studio viro clariſſimo, ex Acœmetarum, id eſt inſomnium, Monaſterio aſſumptis Monachis, qui in tres cœtus diuiſi perpetuis carminibus Deum laudant. Niceph.[f] de Acœmetis. Vide apud Sur. 29. Decemb. Acta Marcelli. Acacius Epiſcopus Antiocen. moritur anno ſuo primo, ſufficitur Martyrius. *Studitarũ Monaſterium erigitur. f 15. c. 23.*

S. Leo ſcribit ad Epiſcopos Campaniæ, &c. de ratione celebrandi Baptiſmatis, & retinenda ſecreta Confeſſione, quam quidam prætextu magis fructuoſæ pœnitentiæ, in publicam conuertebant, epiſt. eſt num. 86. vbi nota ſecretam confeſſionem eum appellare Apoſtolicam Regulam. *in vv. c. 80 in r. c. 78.* *Secreta cõfeſſio, Apoſtolica Regula.*

D

Chriſti Annus	*Leonis Papa*	*Valent. & Maioriani Impp.*		*Magno & Apollonio* Coſſ.
460.	21.	4.	4.	

TIMOTHEVS inuaſor Eccleſiæ Alexandrinæ à Leone Imp. inde eiectus, permittitur venire Conſtantinopolim, vt abiecta hæreſi, & recepto Concilio Chalced. reciperet Eccleſiam Alexandrinam, ſed agente Leone Papa literis ad Gennadium (quæ eſt epiſtola 100.) & ad Leonem Imp. (quæ eſt 99.) longè in exilium relegatur, ſuffecto in eius locũ

E Timotheo Soloſaciola. Liberat.[g] *g cap. 15.*

Timotheus Epiſcopus Alexandrinus Catholicus pro more, fidem Catholicam profitetur, apud Rom. Pont. miſſa Legatione, epiſt. ſancti Leonis ad eum, quæ eſt num. 101. & ad ordinatores eius, quæ eſt 103. & ad Clerum Alex. quæ eſt 102.

Simeon Stylita, magnum orbis miraculum, poſtquàm egiſſet vitam in columna octoginta & vnum annos, & vixiſſet vltra centum, clarus miraculis, migrat in cœlum, ſolemni cœlitum pompa comitatus, vt viſum Danieli Stylitæ, & Auxentio celeberrimo Monacho, quòd Acta indicant, apud Sur. 4. Febr. *S. Simeon Stylita moritur, plus quàm centenarius.*

Daniel, Stylita poſt dictus, iam veteranus Monachus, cognito per diuinã reuelationem Simeonis Stylitæ deceſſu, diuino inſtinctus ſpiritu, & ipſe columnam aſcendit ad oſtia

Ponti, reluctante quidem Gennadio, ſed mox, ſignis diuinitùs editis, admonito, concedente. Acta apud Sur. 11. Decemb. A

Eudocia Auguſta Theodoſij vxor, anno ætatis 67. cùm egiſſet Ieroſolym. ann. 11. quatuor quidem in hæreſi Eutychiana, quatuor verò in fide Catholica Concil. Chalcedonen. per Euthymium, & Simeonem Stylitam ad veram fidem traducta, moritur, cùm plures Baſilicas, Noſocomia, & alias pias domos extruiſſet, & redditibus auxiſſet Cyril. in Act. S. Euthym. [a] Niceph. [b]

a 20. Ian. apud Sur.
b 14. c. 50.

Chriſti Annus 461. | *Hilari Papa* 1. | *Leonis & Seueri Impp.* 5. 1. | *Seuerino, & Dagalaipho* Coſſ. B

S. Leo Papa, qui ob excellentem virtutem, doctrinam, & in cura Paſtorali vigilantiſſimum ſtudium, magnus meruit appellari, menſe April. moritur, cùm ſediſſet annos 21. minus dies 32. ſublegitur ex Diac. Card. Hilarus Sardus, prid. Id. Nouembr. Marianus Scot. præter alios priores Chronogr.

Alia plura ſcripta extant de S. Leone in Pontificali apud S. Greg. [c] & Sophroniũ prato ſpirit. [d] quæ ad nullum certum annum referri poſſunt, ſed digna ſunt, quæ legantur.

c 3. lib. ep. 30.
d cap. 149.

Maiorianus Imp. apud Derthonam Hiſpaniæ Ciuit. fraude Seueri, & immiſsione Recimeri Magiſtri Militum, Gothi hominis, & Ariani, occiditur, cuius etiam ope Seuerus occupat, Imperium, Marcellin. & Caſsiod. in Chron. C

Hilarus ſtatim vt Papa creatus fuit, encyclicam per Orientem ſparſit epiſt. de fide Catholica, confirmans tres Synodos, Nicænam, Epheſinam, & Chalced. tomum S. Leonis, & damnans Eutychetem, & Neſtorium, confirmans item dominationem, & Principatum ſanctæ Sedis Catholicæ, & Apoſtolicæ. Pontificale.

S. Daniel Stylita celebratur miraculis, & eius precibus Leo Imper. ex Verina coniuge, obtinet maſculam prolem.

Chriſti Annus 462. | *Hilari Papa* 2. | *Leonis & Seueri Impp.* 6. 2. | *Augg.* Coſſ. D

Constantinopoli pictori cuidam aggreſſo Chriſtũ forma Iouis pingere, manus exaruit; cum, facinus confeſſum, Gennadius Epiſcopus Conſtantinopol. ſanauit. Theod. Lector. [e] Niceph. [f] Cedren.

e lib. 2.
f 15. c. 23.

Chriſti Annus 463. | *Hilari Papa* 3. | *Leonis & Seueri Impp.* 7. 3. | *Cecina Decio, Baſilio & Vibiano* Coſſ.

Hilarvs Papa Cyclum nouum Paſchalem curat faciendum, per Victorinum Aquitanum, eius tum facultatis facilè principem: Marianus Scot. Gennad. [g] E

g cap. 38.

Concilivm Aravsicanvm poſterius, Præſide Cæſario Arelatenſi, in quo ſubſcripſit S. Eucherius Lugdunenſ. S. item Principius Sueſsionen. S. Remigij Epiſcopi Rhemenſis grãdior frater, & alij plures. In eo producta pauca capitula, ab Apoſtolica ſede olim tranſmiſſa, de gratia, & libero arbitrio, contra aliquos minus cautè, & non ſecundùm Regulam fidei Catholicæ ſentientes, & quaſi ex obliquo, hæreſi Pelagianæ fauentes. Hoc Concilium reponendum infrà Ann. D. 529. vt poſteà cognouimus.

Concilivm Carpetoractense, cui cùm deſit nota temporis, & eidem ſubſcripti habeantur Epiſcopi, qui & Arauſiaco, eidem ſubijcere viſum eſt.

A CONCILIVM VASENSE, SEV VASATENSE, cui idem Cæſarius Arelatenſis interſuit,& præfuit.

Eliſæi Prophetæ oſſa, è Palæſtina Alexandriam transferuntur. Cedrenus in Annalibus.

Chriſti Annus	*Hilari Papa*	*Leonis & Seueri Impp.*	*Ruſtico,& Olybrio* Coſſ.
464.	4.	8. 4.	

B

LEo Imper.cum Gennadio Patriarcha admirandum inuiſit Danielem Stylitam: qui à Patriarcha, licèt diù reluctans, presbyter ordinatur, & eis prædicit incendium Vrbis, monens,illud vt anteuertat precibus,& ieiunijs. Acta Danielis Stylitæ. [a] a Apud Sur. 11. Decemb.

Euaricus Rex Gothorum,mortuo Theodorico, tum Galliam, tum Hiſpaniam bello vexat. Iſidor.in Chron.Gothorum.

Chriſti Annus	*Hilari Papa*	*Leonis & Seueri Impp.*	*Baſiliſco,& Hermimerico,hæreticis* Coſſ.
465.	5.	9. 5.	

C

INGENS incẽdium,quatuor,aut ſex dierum, vt alij, totam ferè depaſtum eſt, & deformauit CP.lim, ſiue caſu, ſiue à dæmone immiſſum, Deo ſic vlciſcente in primis Eutychianos,& Arianos,quibus abundabat ciuitas, in tanta calamitate concurritur ad S. Danielem,qui arguens eos,quòd mala,pœnitentia anteuertere non curaſſent,& orans pro eis, his verbis dimiſit: *Poſt ſeptem dies ceſſabunt minæ ignis*, ſicut ille dixit,& res conſecuta eſt. Marcellin.in Chron. Euagr. [b] Acta Stylitæ. b 2.c.13.

S. Marcianus,ab æde ſacra,quam nuper dedicârat, precibus vaſtum auertit circunſtans incendium. Acta Stylitæ.

D Hac occaſione Leo Imperator conſtitutionem edit de priuatis ædificijs, ſingulis in Inſulæ formam redigendis,quæ vndique pedibus duodecim à vicini æde diſtarent. Meminit de ea Zeno. [c]

Incendium conſecutæ ſunt imbres immẽſi,hyems aſperrima, & ventorum vis horribilis. Acta Stylitæ. Niceph. [d] c l.12.C.de priua.ædif. d 15.c.20.

Leo Imperator viſitans S. Danielẽ,ingenti periculo eripitur, & Comes ſtabuli, qui ob periculum Imp.ad eum accurrerat,eius monitis,& hortatu, ab Arianiſmo auellitur. Acta Stylitæ.

Lazorum Rex,qui fœderis cauſa ad Imp. venerat, ad S. Danielem adductus, tanto eſt ſtupore defixus, vt non modò ſanctum, ſed & columnam ipſam cum lacrymis adorârit.

E Acta eiuſdem Stylitæ.

CONCILIVM ROMANVM 48. Epiſcoporum, qui conuenerant ad Natalem Hilari Papæ,cuius occaſione conuentus, contulit cum illis cauſas quaſdam eccleſiaſticas, ex Hiſpania,& Gallia ad ſe delatas,extat 2.Tom.Concil. Ex quo colligitur, cauſas Epiſcoporum ad ſedem Romanam deferendas,& eius eſſe ſolius Epiſcopi diſpenſare in ijs, quæ contra Canones præſumpta eſſent. Inter eius Cõcilij acclamationes,illa eſt, VT SERVETVR ANTIQVITAS ROGAMVS. Cauſas Epiſcoporũ ſolius eſt Rõ. Pont. definire.

Primo loco ponitur Maximus Taurin.poſt Rom.Pont. non ex ſedis prærogatiua, ſed ex prærogatiua ætatis in Epiſcopatu agentis. Gennadius ait claruiſſe ſub Honorio,& Theodoſio iuniore. [e]

Maximus alter vixit hoc tempore ſanctitate clarus Epiſcopus Toloſanus, qui ex Pala- e ca.40.de vir. illuſtr.

a lib. 4. ep. 24. tino, inuitus, renitens, nolensq; cogitur à populo fieri Epiſcopus, de quo Sidon. [a] A

Seuerus Imp. dolo Recimeris veneno tollitur, eius res obſcuræ. Marcellin. Caſſiod. in Chron. duæ eius extant Conſtitutiones, poſterior hoc anno data, 7. Kal. Octob.

Genſericus quotannis valida claſſe incurſat, & vexat oras Italiæ, Inſulas, Peloponeſum, & hoc anno Alexandriam vſque, de cuius expeditionis exitu interrogatus ab Imper. S. Daniel Stylita, reſpondit, Alexandriam non eſſe occupaturum, & alijs omnibus, re infecta, domum eſſe reuerſurum. Procop. [b] Acta Stylitæ. b Lib. 1.

Leo Imperator, rogãte Daniele, reliquias magni illius Simeonis Stylitæ, ex Syria, transfert in Thraciam, ſed quo anno, non conſtat. Acta S. Danielis.

B

Christi Annus	*Hilari Papa*	*Leonis Imp.*	*Eodem August. 3.* [m] *Conſ.*
466.	6.	10.	

Immunit. cõfugientium ad Eccleſiã. c l. 6. C. de his qui confug. ad eccl. S. Proſperi obitus.

LEo Imperator de immunitate confugientium ad Eccleſiam, ampliſſimam edit ſanctionem: cùm nouo caſu diuinitùs oſtenſum eſſet, magno periculo Aſylum Eccleſiæ violari. [c] Acta Marcelli Acœmetarum Archimandritæ apud Sur. ex Metaphr. 29. Decembr. ex qua colligitur abrogatam legem illam, qua iubebantur Epiſcopi, vel religioſi Oeconomi exigi, quæ à debitoribus in Eccleſijs ſeruatis, deberentur, de qua S. Auguſtinus, vt alibi ſuprà viſum eſt. C

S. Proſper Regienſis in Gallia Narbonen. Epiſcopus migrat è vita, cùm ſediſſet an. ſaltẽ 24. qui interfuit Concilio Vaſenſi ſub Conſulatu Dioſcori ann. 442. ſuccedit Maximus Abb. Lerinen. & poſt eum Fauſtus ex Abb. eiuſdem Cœnobij.

d c. 84. Proſperi meminit Marcellin. ante duos an. Gennadius [d] malè illud de Proſpero, quod, vt ait, libro ſuo infamârit Caſſiani opuſcula, quæ Eccleſia vt ſalutaria probat, cùm contra, Gelaſius opuſcula Caſsiani presbyt. Galliarum dicat apocrypha.

Mortuo Criſpino Ticinenſi Epiſcopo ſanctiſsimo, ſubſtituitur in eius locum Epiphanius, ſanctitate non impar, doctrina etiam ſuperior. Ennod. Diacon.

Criſpinus & Epiphanius Ticinen. Epiſcopi, doctr. & ſanctit. clari. Claret etiam hoc ſæculo Epiphanius alter, quo Caſſiodorus vſus, Græcorũ ſcriptorum interprete, curauit transferri in Latinum ſermonem hiſtorias Euſebij, Sozomeni, Socratis, atque Theodoreti. Didymum in Prouerb. Salom. Epiphanium Salaminę in Cypro, in Cantica Canticorum, quem & amicum, & diſertiſſimum virum appellat. D

e li. 3. ep. 3. Euaricus Gothorum Rex ſecundo ſuo anno, Hiſpanijs incurſione vaſtatis, deſcendens in Gallias, Aruernum obſidet: cùm vir clariſſimus Ecdicius, Dei virtute confiſus, magno miraculo, ingentem hoſtium numerum, longè diſsipari militum paucitate ſuperat. Sido. [e] ad eundem Ecdicium, Auiti Imp. filium, S. Greg. Turon. de mirac. S. Martini.

Christi Annus	*Hilari Papa*	*Leonis & Anthemij Impp.*		*Flauijs, Puſæo, atq; Ioanne Coſſ.*
467.	7.	11.	1.	

E

f 2. c. 18. g 15. c. 11. RICIMERE, & Senatu conſpirantibus, miſſa legatione ad Leonem Imp. poſtulatus eſt Anthemius Iunior Imp. Occidentis, Anthemij ſenioris nepos, cuius filiam duxit Recimer. Euagr. [f] Niceph. [g]

Peſte ingenti laboratum eſt. Gelaſius in Aronicum: *Quando Anthemius Imp. Romam venit, Lupercalia vtiq; gerebantur, & tamen peſtilentia tanta ſubrepſit, vt toleranda vix fuerit*; contra illos, qui Lupercalia reſtituenda pugnabant.

Papa Hilarus Anthemium Imp. cùm Philotheus Macedonianus, eius familiaritate fultus

A ſultus,diuerſarum Conciliabula noua ſectarum in Vrbem vellet inducere , apud B.Petrum Apoſtolum palàm,ne id fieret,clara voce conſtrinxit,in tantum , vt non ea facienda, cum interpoſitione iuramenti idem promitteret Imperator. Galaſius.[a]

Hilarus Papa moritur 4.Id.Sept.cùm ſediſſet annos 5.menſes decem, minus dies 2.[b] de cuius mirifica munificentia erga diuinum cultum,narrat Anaſtaſius in eius vita.Ei poſt dies decem ſuccedit Simplicius Tiburtinus.

a ep.11.ad Dardanos.
b Antiquo Martyrol.

☙ Simplicius,legato miſſo,Probo, Canuſino Epiſcopo, CP.[lim] Leonem Imp.petentem rata haberi decreta ab Epiſcopis Concilij Chalced. de priuil. Eccleſ. Conſtantinop. docuit
B non eſſe tentandum,ſe enim non eſſe aſſenſurum.Gelaſ.epiſt.ad Dardan.num.11.

Chriſti Annus	*Simplicij Papa*	*Leonis & Anthemij Impp.*		*Anthemio iterum Conſ.*
468.	1.	12.	2.	

ARVANDVS Galliarum Præfectus , querelis pulſatus , plurium virorum illuſtrium, iuſſus venire Romam ad dicendam cauſam, damnatus Maieſtatis, dum laqueũ expectat,in exilium mittitur,Caſſiod.in Chron.extat Sidon.epiſtola de eius iudicio.[c]

Seronatus alius Præfectus Galliarum ſceleratus, & rapax , per hoc tempus deſcribitur à
C Sidonio,[d] qui prodens Gothis Gallias,Maieſtatis poſtulatus,ſcelus capite luit.Sidon.[e]

Intolerabilis Pręfectorum, & potentum in Galliæ populos ſæuitia, & auaritia, Gallias Barbaris tradiderunt.Saluian.[f]

Leo Imp.ſancit,ne qui Chriſtianus non eſſet,cauſas agere in iudicijs præſumeret.[g]

Item aliam edit ſanctionem aduerſus Paganos.[h]

Leo Imp. ingentem claſſem nauium , (vt habet Niceph.[i])mille centum, Duce Baſiliſco vxoris fratre,aduerſus Genſericum mittit,cuius(vt hæretici Eutychiani,gratificantis etiam Aſpari,& Ardaburio Patritijs, Arianis) ignauia,& proditione , apparatus irritus fuit , fugæ initio facto à Prætoria,quæ poſt etiã incuſtodita,à Vvandalis incenſa fuit. Heraclius Vvan-
D dalis ad Tripolim victis, & terreſtri exercitu ad Carthaginem progreſſus, cùm videt ſe à claſſis præſidio deſtitutum,recedit.Procop.Niceph.[k]

c Li.1.ep.7
d li.2.ep.1
e 7.ep.7.
f li.5.de vero iudicio.
g l.15.C.de epiſc.aud.
h l.8.C. de pagan.
i 15.c.27.
k 15.c.27.

Marcellianus Paganus , de Republica alioqui benè meritus, Sardinia à Vvandalis liberata,dum pro Romanis ad Carthag. pugnat, ab ijſdem, pro quibus aderat , dolo occiditur. Marcellin.in Chron. Procopius.

Baſiliſcus Conſtantinopolim reuerſus,& proditionis reus ab omnibus conclamatus, ad Aſylum Catholicæ Eccleſiæ , quàm ſæpiùs violârat, confugiens, à Verina ſorore liberatus, Plerinthum Thraciæ amandatur.Niceph.Longè igitur Principes hæreticos ablegent ab aula,ne illos ſentiant proditores.

Hæretici lõgè ablegandi:nec in aulis tolerandi.

E Denticis Hunnorum Regis Attilæ filij caput,profligato eius exercitu,Conſtantinopolim defertur.Marcellin.

Chriſti Annus	*Simplicij Papa*	*Leonis & Anthemij Impp.*		*Zenone,& Marciano Coſſ.*
469.	2.	13.	3.	

LEo Imp.meditans proditores Aſparem,& Ardaburium de medio tollere,quo ſecuriores eos,& incautiores redderet,artem arte fallens,& proditionem proditione, Patritiũ ſeu Patritiolum Aſparis filium Cæſarem creat,deſponſa ei filia,de quo,quòd eſſet Arianus,magnæ turbæ excitatæ,cùm recuſarèt accipere Arianum Imp. Ex Actis Marcelli Abb. Acœmitarum[l],licèt nonnulli ſcribant Catholicum ſe profeſſum, ne Ariana perfidia ei ad Imperium impedimento eſſet.Niceph.Cedren.

l apud Sur. 29. Decẽb.
Cupiditate regnãdi Arian' ſe Catholicũ profitetur.

Idem ſancit de ſanctiſicandis feſtis diebus, prohibendisque in eiſdem Circenſibus, ſce- A
a l. vlt. C. de fer. nicisque ſpectaculis.[a]

Chriſti Annus	*Simplicij Papa*	*Leonis & Anthemij Impp.*		*Seuero, vel Seueriano, & Iordano Coſſ.*
470.	3.	14.	4.	

ASPAR primus Patriciorum, cum Ardaburio, & Patriciolo filijs, illo quidem olim Patritio, hoc autem Cæſare, generoque Leonis appellatus, Arianus cum Ariana pro-
b 15. c. 27. le, ſpadonum enſibus in Palatio occiditur. Marcellin. in Chron. Nicephor.[b] paulò aliter, & plenius. B

Ariadna Leonis Imperatoris filia, Zenoni proditorum interfectori, in matrimonium data. Nicephor.

Chriſti Annus.	*Simplicij Papa*	*Leonis & Anthemij Impp.*		*Leone A. 4.[m] & Probiano Coſſ.*
471.	4.	15.	5.	

GENNADIVS Epiſcopus CP.nus moritur, cùm ſediſſet annos 13. Niceph. Chron. Inter ſanctos relatum habent Græci in Menolog. Inter ſcriptores Eccleſiaſticos numeratur à Gennad. quem ait Danielem commentario expoſuiſſe, & plures homilias ſcri- C
pſiſſe; ſubrogatur Acacius ex Præfecto orphanorum. Euagr.

Petrus Gnapheus, cognomento etiam Fullo dictus, Monachus, ſed ob hæreſim Eutychianam Acœmetarum Monaſterio expulſus, per aſſentationem in multorum gratiam inſinuatus, Zenonem Comitem Orientis proſecutus Antiochiam, cum conſortibus hæreſis, per multas calumnias tentat deturbare ſede Patriarcham, ſed eius malitia nihil proficit ſub
c apud Sur. tom. 3. Orthodoxo Imp. Leone, Alexander ſerm. de S. Barnaba[c], Theodor. Lect.[d]

d lib. 1. Martyrius Epiſcopus Antiochenus, cùm ciues tumultibus, & ſeditionibus delectari videret, & Zenonem illos fouere, Epiſcopatui renunciat, altiori voce iſta præfatus in Eccleſia: CLERO IMMORIGERO, ET POPVLO REBELLI, ET ECCLESIAE CON- D
TAMINATAE RENVNCIO, SERVATA INTERIM MIHI SACERDOTII
e cap. 18. DIGNITATE. Theodor. Lect. Liberat.[e] paulò diuersè.

f l. 29. C. de epiſ. & cle. Leo Imp. ſancit de Monachis, ne, præter Procuratores, euagentur.[f]

Interfectis in Oriente Arianæ hæreſis conſortibus, Ricimer in Occidente, in Anthemium Socerum meditatur inſidias, quibus detectis, Mediolanum profugit cum robore militum, ſed vt occultiori eum conſilio perderet, per Ticinenſem Epiſcopum Epiphanium
g apud Sur. 2. Ianuar. pacem poſcit, & impetrat. Ennod. Diacon.[g]

Iunior Eudocia Valentiniani, & Eudoxiæ filia à Genſerico capta, & Hunerico filio deſponſata, cui & Hildericum genuit; Ariani thori pertæſa, decimoſexto demùm anno ab E
eo Ieroſolymam profugit, ac non diù ſuperuiuens, in eodem cum Auia Eudocia monumento eſt collocata, bonis ſuis omnibus pauperibus, & ſanctæ Chriſti reſurrectioni conſe-
h 15. c. 12. cratis. Niceph.[h]

Veſuuius mons Campaniæ torridus, inteſtinis ignibus æſtuans, & exuſta euomens viſcera, nocturnis in diem tenebris, omnem Europæ faciem minuto contegit puluere. Marcellin. Procop. de bello Go-
i 4. Var. epiſt. 59. thi. ſimile quid narrat Caſſiod.[i]

Duobus Epiſcopis concertantibus, vno Ariano, altero Catholico; Catholicus Arianum prouocat ad teſtimonium per ignem, & eo recuſante, illæſus ignem pertranſit, atque adeò
k l. 15. c. 23. ex igne diſputat. Niceph.[k] alia huiuſmodi exempla teſtatiſſima, huic aſtruunt fidem.

Archi-

A Archiſynagogus quidam Iudęus, cum duobus filijs, ex falſo crimine tortus, ac in rogum coniectus, dum inclamat, ó Deus S. Sergij adiuua me (cuius frequentiſsima, & celeberrima per id tempus erant miracula) à duobus candidis equitibus, intactus, per plures horas, conſeruatus, liberatur. Niceph.

Remigius, magnus ille Rhemenſis epiſcopus, Francorum Apoſtolus, defuncto eiuſdem ciuitatis Epiſcopo Gennadio, populi voce, comprouincialium Epiſcoporum conſenſu, diuino cooperante ſuffragio. ætatis anno 22. eligitur. Sigebert. Hincmar. die 13. Ianuar. apud Sur. De eius eloquentia Sidon. lib. 9. epiſt. 7.

Remigius eligitur Epiſcopus Rhemēſis anno 22.

B *Chriſti Annus* 472. *Simplicij Papa* 5. *Leonis & Anthemij Impp.* 16. 6. *Feſto, ac Marciano* Coſ.

ACACIVS ambitioſè tentat obtinere, vt Eccleſia Conſtantinopolitana primum locum obtineat, poſt Romanam, fraudulenter impellens Leonem Imper. ad edendam ſanctionem (quam ipſummet Acacium credibile eſt dictaſſe) qua cunctis conceſſa Eccleſijs priuilegia iam perdita reſtitueret [a]. At reſtitit Papa Simplicius, ex Gelaſ. epiſt. 11. ad Dardanos.

Magnus Euthymius Archimandrita in Palæſtina migrat in cœlum, cuius res geſtas Cy-
C rillus Monachus eius diſcipulus, optima fide ſcripſit [b], illuſtratum tum viuentem, tum mortuum, innumeris planè miraculis, Anaſtaſius Ieroſolymitanus Antiſtes honorificentiſsimè tumulauit, & Natalis eius à Saba Abbate ſanctiſsimo, inter alios, ſolemni ritu celebratur.

a l. 16. C. de ſacroſ. eccl.
b apud Sur. 20. Ian.

Patricius Ricimer, Anthemium Romæ, facto Imp. Olybrio, contra reuerentiam Principis, & ius affinitatis, cum graui clade ciuitatis extinguit. Qui non diutiùs, peracto ſcelere gloriatus, poſt 40. dies defunctus eſt. Olybrius autem ſeptimo menſe vitam peregit. Caſſiod. in Chron. Marcellin. & alij.

Sollius Sidonius, cognomento Apollinaris (ab auo, qui ſuæ primus familiæ Chriſtia-
D nam amplexus eſt religionem) Patriciatus dignitate inſignis, Præfectura ab Anthemio honeſtatus, ſtatua ob ſummam eruditionem, & facundiam ex Senatus Conſulto donatus, gener Auiti Imp. viuente adhuc coniuge Papianilla, & filia Roſcia, vitæ ſanctitate clarus, creatur Epiſcopus Aruernenſis. Gregor. Turon. [c] Sidon. [d]

Sidonius viuente vxore creatur Epiſcopus.
c 2. c. 21.
d 6. ep. 1.

Chriſti Annus 483. *Simplicij Papa* 6. *Leonis & Olybrij Impp.* 17. *Leone Aug.* 6. m Coſ.

OLYBRIO occiſo; Gundebado Burgundionum Rege hortante, Glycerius Rauennæ
E ſumit Imperium, & tenet vix annum vnum. Caſsiod. in Chron.

Oſtrogothi, Duce Vindemiro, inuadunt Italiam, & ex altera parte Theodomirus inuadit Imperium Oriētale. Sed mortuo Patre, Vindemirus Iunior, muneribus datis à Glycerio conuertitur ad Gallias, in quibus Viſigothi regnarent. Iordan. de rebus Geticis.

Oſtrogothi inuadunt Ital. & Oriētale Imp.

Leo Imp. nepotem Leonem ex Zenone, & Ariadna filia infantē, vocat Auguſtum, qui vix decem menſes fuit ſuperſtes. Marcellin. Caſsiod. in Chron. Lector lib. 1.

Per hæc tempora Rugorum Rex Flacitheus, & filius Felitheus, licèt Ariani, S. Seuerinum colunt, eius ſapientia & miraculis permoti, Regina contemnens, punitur. Eugipp. in vita S. Seuerini.

Chriſti Annus	*Simplicij Papa*	*Leonis & Glycerij Impp.*		*Leone Iuniore Aug. Conſ.*
474.	7.	18.	1.	

A

LEo Imp. moritur, cùm imperaſſet annos 17. menſ. 6. qui inter laudatiſsimos numerari potuit Imperatores, ſi ipſe Catholicus magis cauiſſet hæreticos, quibus cum indulgentius egit, cum Baſiliſco, inquam, vxoris fratre, & Zenone genero, & ſtrauit vtrique ad Imp. viam. Extant ſanctiones, præter ſupradictas, nulla certa nota temporis, pro Clericis & Monachis, ne ad ſæcularia iudicia traherentur, & aliæ ad eorum bona ſpectantes, aliæ etiã de priuileg. Sanctarum Eccleſiarum, & domorum hoſpitalium Conſtantinopolitanæ ciuitatis [a], Baſilicas duas B. Virgini erexit magnificentiſsimas, alteram ad fontem dictam, mirificis ornatam miraculis, de quibus Niceph. [b] librum ſe ſcripſiſſe teſtatur. In altera collocauit veſtem B. Virginis, Ieroſolymis allatam, de qua Niceph. [c] & Metaphr. [d] Procopius eam, quæ ad Fontes, reliqua templa ſuperaſſe ait. B

Clerici ne ad ſæculares iudices trahantur
a l. 33. de epiſ. & cler. C. Iuſti. & l. 36. de cle. C. Iuſtin.
b 15. c. 25. & 26.
c 15. c. 24.
d 15. Aug.
e 8. Noueb.

Leone nepote ex filia, Aug. per quatuor menſes ſuperſtite, Zeno pater, vt adminiſtrator, & tutor filij, mox eo defuncto, vt Imperator, capeſsit Imperium.

Verina Leonis Coniux Auguſta, vt fœmina valdè pia, laudatur in actis Matronæ Pergenſis, de qua apud Metaphr. [e]

Zenonem deſcribit Euagrius [f], vt contaminatiſsimis moribus, ita religione profanum, qui initio Imperij hæreticorum partes fouendas ſuſcepit, Deo interim per Barbaros, ſcenitas quidem in Oriente, Imperium deuaſtante. Euagrius [g], ſed cur ipſe malorum auctor, Auguſtus, non tam citò pœnas dederit, reſponſum ferunt diuinitùs fœminæ vltionem expetenti, eleemoſynas remoratas eſſe: erat enim valdè miſericors. Sophronius prat. ſpirit. [h] C

f li. 2. c. 16
g lib. 3. c. 2.
h c. 75.

Antiocheni, mortuo Leone, vrgente Petro Fullone, à Zenone iam ab exilio reuocato, & aulicis auro corruptis, impetranr, vt Martyrio depoſito, qui in Sedem Antiochenam reuocatus erat, Fullonem ſibi det Epiſcopum, qui vt eſt ordinatus, Synodum Chalced. damnat, & Theopaſchatis gratificans, addit in Triſagio: Qui crucifixus eſt pro nobis, miſerere nobis. Alexand. Monach. D

Idem impius Aug. Zeno ſacrilegum inuaſorem eccleſiæ Alexandrinæ à Leone Imp. relegatum, ab exilio cum honore reuocat Timotheum Aelurum.

Iulius nepos Glycerium exautoratum Imperio, attondet in Clericum, & Salonitanum curat creari Epiſcopum, (vt Euagr. [i] ſcribit) vel portus Romani (vt Iordan. de rebus Getic.) & ipſe inuadit Imp. Caſsiod. in Chron.

i 3. c. 1.

Iulius nepos Imp. per Epiphanium Ticinenſem Epiſcopum Legatum, ab Euarico Gothorum in Gallia Rege, pacem impetrat. Ennod. Diacon.

Leo Conſiliorum Euarici Principis, & Moderator, & Arbiter, & interpres floret. Ennod. & Sidon. [k] qui quidem ab eo rogatus, vt ſuorum temporum hiſtoriam ſcriberet, in ipſum refudit opus, pluribus docens, non eſſe hominis clericalis profeſsionis hiſtorias ſuorũ temporum ſcribere. E

k lib. 4. epiſt. 32.

Chriſti Annus	*Simplicij Papa*	*Zenonis & Auguſtuli Impp.*	*Zenone Aug. Conſ.*
475.	8.	2.	

ORESTES Magiſter vtriuſque Militiæ creatus à Nepote Imp. Rauennæ Momilium Auguſtum, filium, Imperatorem appellat, Auguſtulum poſteà dictum, per contem-

ptum.

A ptum. Nepos in Dalmatiam fugit, vbi Glycerius iam fugat ordinatus Epiſcopus. Iordan. ex Caſsiodoro.

Nepotiani in vltionem vſurpati Imperij ab Oreſte, Odoacrem Herulorum Regem formidabili procinctu paratum, & aliud nihil quàm Italiam meditantem, per legatos euocant.

Odoacer fama motus miraculorum S. Seuerini, mouens in Italiam, illud adit, à quo, & illud propheticè audit: *Vade ad Italiam viliſsimis pellibus coopertus, ſed multa citò pluribus largiturus*. Eugip. in vita S. Seuerini.

Famem per Retios, Noricos, & alios Boreales populos finitimos ſæuientem, Sanctus Seuerinus propulſat, hortando populum ad perſoluendas pauperibus decimas. Eugipp. S. Seuerinus conſulit egeſtati per ſolutionē decimarum.

B

Odoacer, quid egerit, inuadens Italiam, inopia hiſtoricorum, non conſtat. Ex Ennod. in act. S. Epiphan. illud conſtat, Ticinum, vbi ſe Oreſtes incluſerat, obſeſſum, expugnatum, direptum, incenſum.

Euaricus Rex Gothorum, Aruernum fruſtrà ſæpiùs tentatum, rurſum obſidet: Sidon. Epiſcopus, frequentibus rogationibus, & literis ad Mamercum Lugdunen. Epiſcopum, qui earum vſum reſtituerat, preces implorantibus, propugnat. Sidon.[a] [a] li. 3. ep. 1.

Euaricus Gallias armis atterit, Epiſcopis ſpoliat, ſtudio Arianæ perfidiæ prolatandę. Si-
C don.[b] De eius perſecutione S. Greg. Turon.[c] [b] 7. ep. 6. [c] li. 2. c. 25.

Ingens fames in Gallijs, in qua effuſa erga pauperes largitas. ad S. Patientes Lugdun. Epiſcopi laudatur à Sidon.[d] Aruern. V. E. Greg. Turon.[e] [d] 6. ep. 12. [e] 2. ca. 24.

Timotheus Aelurus, occupato throno Alexandrino, deiecto Catholico, omnem exercet immanitatem in Catholicos, Dioſcorum execrantes, & Conſtantinopolim profectus, exceptus à ſectarijs cum triumpho, (magna cum Zenonis inuidia, Eutychiani, ſed Catholici nomen affectantis) ſed vndique ab orthodoxis excuſſus, latibula ad agendas ſynaxes captat. epiſt. Simplicij ad Zenonem & Acacium.

Presbyteri, & Archimandritæ legatione miſſa ad Pont. Roman. per Epiphanium de re
D tota eum admonent, & opem eius implorant.

Simplicius Papa, Gaudentio Epiſcopo Aufinienſis Eccleſiæ, ob illicitas ordinationes ab eo habitas, ius ordinandi penitus abrogat, proximo illud Epiſcopo delegans, & malè diuidētem redditus eccleſiaſticos, adminiſtratione penitùs interdicit, eius eſt epiſt. 2.

Magni ille nominis Anachoreta, Geraſimus, migrat è vita. Cyrillus in vita ſancti Euthymij[f]. [f] apud Sur. 20. Ian.

Chriſti Annus	*Simplicij Papa*	*Zenonis Imp. & Odoacr. Reg.*		*Baſilio 2. m & Armato* Coſſ.
476.	9.	3.	1.	

E

ODOACER, Oreſte, & Paulo fratre, interfectis, Auguſtulo in Lucullanum Campaniæ relegato, Occidentali Imperio extincto, Rex tenet Italiam, abſtinens nomine Imperatoris, purpura, & regalibus indumentis. Marcellin. Caſsiod.

Odoacer, ſancti Seuerini prædictionum memor, rerum potitus, per literas rogauit, vt quidquid vellet, ab eo peteret. Is Ambroſium quendam exilio damnatum iuſsit abſolui. Eugipp.

Odoacer, licèt Arianus, Orthodoxis Epiſcopis multa petentibus, indulget, & quidem Epiphanio Ticinenſi Epiſcopo in quinquennium indulgentiam tributorum, quæ Oreſtes Tyrannica impoſuerat poteſtate. Ennod.

Mitra-

Miſerabilis facies Eccleſiæ ſub Zenone Imp.

Miſerabilis Eccleſiæ conditio hoc tempore, Italiam tenente Rege Ariano, Gallias, Burgundionibus, & Gothis Arianis, & Francis adhuc gentilibus, Hiſpanias Gothis item Arianis, Africa Genſerico Ariano, Vniuerſum verò Orientale Imperium Zenone Imp. Eutychiano hæretico. quis non planè extinguendam putaret Catholicam Eccleſiam, niſi diuina promiſsione niteretur? A

Simplicius Papa, turbis Orientalibus cognitis, ſcribit ad Zenonem, prudenter diſsimulans adſcribere ipſi culpam, quem pœnitentem vult perpetrati ſceleris fieri deſtructorem. eſt 3. epiſt. tom. 1. ep. Rom. Pont. 4. & 5. eſt ad Acacium Epiſcopum Conſtantinopolitanũ, 6. ad presbyt. & Monach.

Zeno Imper. (Deo vlciſcente religionis iniurias ab eo neglectas) Verinæ ſocrus ſuæ, & Baſiliſci fratris illius inſidijs, Deo permittente appetitus, & in anguſtijs poſitus, adit S. Anachoretam Danielem Stylitam, à quo ordine audit, quæ illi deinceps omnia contigerunt: fore vt pelleretur Imperio, vt præ cibi inopia, herbis veſceretur, vt reuocaretur in Imperium, & in eo finem vitæ acciperet. Acta S. Danielis, apud Metaphr. 11. Decembr. Cum Ariadna igitur vxore profugit in Iſauriam patriam, ibique latet. Baſiliſcus interim Imperium occupat, & filium Marcum, Cæſarem, & Zenonidem Auguſtam appellat. Marcellin. in Chron. Theodor. in collect. lib. 1. B

Zeno pellitur Imperio à Baſiliſco.

Baſiliſcus occupato Imperio, mox fidem ſubuertere incipit, Zenonide Auguſta coniuge ipſum maximè contra fidem Catholicam impellente. Theodor. in Collect.[a] A quo Timotheus impetrat vt ſibi Catholicorum pateat Eccleſia, ad quam dum magna pompa progreditur, Aſino vectus, grauiter prolapſus, fractoq; crure, domum reuerti cogitur. Theodor. in Collectan.[b] C

Idem ſæuit in eos, qui Timotheo reſtiterunt, & inter alios, Petrus cubicularius igne crematur: hæretici omnes pulſi, reuocantur, & intruduntur in locum expulſorum Catholicorum, & Petrus Gnapheus Antiochiam tenet. Theodor. Euagr. Liberat.[c]

Idem Imp. Encyclicam, impulſore Timotheo Aeluro, ad eum ſcribit epiſtolam, Concilium Chalcedon. damnantem, cui Aelurus, Gnapheus, & alij circiter quingenti, ſubſcribunt. Euagr. D

Deus ſemper, & vbique propugnator Eccleſiæ ſuæ, hoc quidem tempore per admiranda ſigna Danielis Stylitæ, aſtruxit veram fidem eſſe in parte Orthodoxorum.

Acacius Conſtantinopolit. Epiſcopus ad reſiſtendum Baſiliſco, excitatus literis Simplicij Papę, multos conuocat ſolitarios & eximios quoſque Epiſcopos, per quos & magnum illum Stylitam, ſummis precibus & ſupplicationibus euocat. quo comperto, etiam Baſiliſcus eum ad ſe attrahere conatur, totam turbarum culpam retorquens in Acacium. At ſanctiſsimus Daniel acerrimas literas ad eum reſcribit, in quibus illud prophetice dixit: Diſrumpet, Diſrumpet Deus regnum tuum: & nouum appellat Diocletianum. At Baſiliſcus perterritus, nec ſuſtinere valens eius aſpectum, per ſpeciem exercitationis excedit Vrbe: & Daniel illum inſequens, vectus, cùm incedere non poſſet, maxima in itinere edit miracula, nec admiſſus ad Baſiliſcum, excuſſo puluere pedum, reuertitur; nec, à Baſiliſco reuocatus, conſentit redire, ſed minas intentans, & caſum ab Imperio, & æternas pœnas prædicens, Conſtantinopolim regreditur, ſolita illum vi miraculorum comitante. Imperator non impetrans, vt ad ſe veniret, ipſe ad eum acedit, & pedes amplexus, veniam rogat. At Daniel illum probris inſequitur, & ſimulatam eius pœnitentiam detegit, & validam Dei manum, quæ etiam potentes deijcit, prædicit. Quibus peractis, reuertitur ad columnam. Acta Danielis cap. 41.[d] Nicephorus[e], Theodorus[f]. Baſiliſcus igitur Danielis virtute, & miraculis permotus, & motum plebis vrbanæ veritus, ad incendendam vrbem paratæ (vt E

Mira virtus Sancti in Hypocritam Imperatorē.

Theo-

a *Lib. 1.*
b *Lib. 1.*
c *c. 18.*
d *apud Sur. 11. Decem.*
e *li. 16. c. 6*
f *Lib. 1.*

A Theodor. Collectan. lib. 1. quam & adeò Cedren. affirmat, in inuidiam Baſiliſci, magnum incendium conflaſſe, quo florentiſſima pars vrbis abſumpta ſit) Senatui indixit, ne moleſtiam Acacio exhiberet; at is non contentus non laceſſiri, conſulens omnibus Eccleſijs Orientis, extorquet ab Imperatore abrogationem ſancitæ legis aduerſus Chalcedon. Concil. & anathema dicendum ab omnibus Neſtorio, & Eutycheti, nec Concilium cogi, nec inquiſitionem fieri de fide. quæ abrogatio extat. Quantum poteſt in fractus vigor Eccleſiæ poteſtatis.

De huiuſmodi autem edicto ſic Theodor. Lector: *Baſiliſcus cognito Zenonis motu, quem Iſauria concitauerat, Zenonidem coniugem ſuam ſumit, & Acacio ſe, & Clero & Monachis in Eccleſia purgat, ſedisq; illi iura ſua reſtituit, & alio Edicto priora abrogat.* Cæterùm acta hæc eſſe ab Acacio vigore literarum Simplicij Roman. Pontif. apparet ex epiſtol. Gelaſij Papæ ad Dardanos: *Baſiliſcus*, inquit, *Tyrannus, vt hæreticus, ſcriptis Apoſtolicæ Sedis vehementer infractus eſt, & à plurimis reuocatus exceßibus.* Ecce quantam in Principibus ius regnandi pariat inconſtantiam. B

Iudæorum præcipui, Rabbi Aſſe, & Rabbi Hammai conſarcinant Thalmud Babylonicum, blaſphemijs ſcatens. tertia hæc fuit collectio. Thalmud Babylonicum.

Genſericus anno Regni ſui 37. à capta Carthagine, moritur, Vict. de perſecutione Vandal.[a] [a] *Lib. 1.*

Hunericus ſuccedit in Regnum, initio moderatè agens cum Catholicis, & aſperè cum C Manichæis, quos pleroſque reperit Arianos, & partim incendit, partim diſtraxit nauibus transmarinis. Idem calumnijs & indictionibus prouincias onerat. Vict.[b] [b] *Lib. 2.*

Christi Annus	*Simplicij Papa*	*Basilisci Imp.*	*& Odoacris Reg.*	*Post Consul. Baſiliſci, atque Armati.*
477.	10.	2.	2.	

BASILISCVS Deo, & hominibus inuiſus, Armati Exconſulis, quem cum exercitu aduerſus Zenonem miſerat, defectione, Imperio cadit, quod tenuerat ann. 1. & menſ. 6. & in templum confugiens, ab Acacio Epiſcopo Conſtantinopolitano capitur, & ob impietatem Zenoni traditur, qui eum in exilium relegat, vbi cum vxore, & filijs fame contabuit, Marcellin. Procop. Euagr.[c] D [c] 3. c. 8.

Simplicius reſcribens Zenoni in Imp. reſtituto epiſt. quæ eſt nu. 7. gratulans de recuperato Imperio, ad reſtaurandam Catholicam Eccleſiam hortatur, & hæreticos expellendos, quod is eatenus pręſtitit, vt intruſos à Baſiliſco hęreticos eijceret, Petrum Fullonem Antiochia, Paulum Epheſo, &c. Euagr.

Timotheus Aelurus, incubator Eccleſiæ Alexandrinæ, ſibi ipſe mortem, hauſto veneno attulit. Liberat. c. 10.

Ab hoc Timotheani hæretici, aduerſus quos eruditè ſcripſit Samuel Syrus. Gennad.[d] E pro illis Syrus Alexandrinus, cuius librum cauendum Gennad. Latinè tranſtulit. [d] c. 80.

Terribilis terræmotus Conſtantinopoli ann. 4. Zenonis, 25. Septembr. quo multa ædificia corruerunt, & hominum immenſa multitudo eſt oppreſſa, Cedren. Terręmotus ingens Conſtantinopoli.

Libellus ſupplex Epiſc. Oriental. oblatus Acacio, pro Simplicio Papa, Vicario, damnantium propriam ſubſcriptionem Baſiliſci abrogationis Synodi Chalced.

Zeno in Imper. reſtitutus, ſanctiſſimo Danieli Stylitæ gratias agit, ad Simpliciū Papam, de ſuæ ſinceritate fidei ſcribit. Ex epiſt. Simplicij ad ipſum, quæ eſt num. 7. tom. 1. epiſt. Decret. Acta Daniel.[e] [e] c. 47. apud Sur. 11. Decembr.

Anaſtaſius Ieroſolymit. Epiſcopus migrat è vita, anno vndeuigeſimo ſuæ ſedis, ſubrogatur Martyrius Monachus Cappadox ex prædictione S. Euthymij, qui ad ſarciendam

diſciſſam Eccleſiam,ſuam legationem dirigit ad Zenonem Imp. quæ magno miraculo impeditur. Vide apud Cyrillum in vita S.Euthymij[a]. A

a apud Sur. 29.Ian. *Mira conuerſio hæreticorũ.*

Marcianus Archimandrita hæreticorum Princeps,& ipſe hæreticus, Monachos omnes ad ſe vocatos in Bethlehem, diuino quodam inſtinctu, per ſortes trahit ad fidem Catholicam,& pax fit in Eccleſia Ieroſolymit.Gerontio ſolo,& Romano exceptis, qui non aſſenſerunt.Cyril.in vita S.Euthymij.

Extincto Occidentali Imp.res Occidentales in obſcuro mansêre, obtinentibus omnia Barbaris.

Ambroſius Aurelianus aſſumpta purpura, at non vſurpato nomine Imperatoris, in Britannia aggreditur Britannos, liberare ab Angloſaxonibus, qui euocati in auxilium contra Pictos, & Scotos, in ipſos Britannos arma conuerterant. Gildas de excidio Britann. B

Chriſti Annus	*Simplicij Papa*	*Zenonis Imp. & Odoacr.Reg.*		*Illo Conſ. ſine Collega.*
478.	11.	5.	3.	

ACACIVS Simplicium Rom.Pont.certiorem facit de rebus Alexandrinis,vt ipſe per literas exegerat, pro ſua vniuerſorum ſolicitudine. De Timothei Aeluri morte; de Petri Mogi fuga ab Eccleſia Alexandrina,quam inuaſerat: & de Timothei Catholici reſtitutione,extat epiſt.tom.1.epiſt.Decret. poſt 10.epiſt.Simplicij. ex quo magno gaudio affectus Simplicius, optima quæque ſperare poterat de integra fide in Oriente reſtituenda, niſi Zeno,& Acacius in deterrimos mutati eſſent. C

Timotheus in Sedem reſtitutus,legationem ex more,mittit ad Pont. Roman. primùm rogans veniam,quòd Eutychianorum timore perterritus, Dioſcorum ad Altare nominaſſet:deinde monens, Petrum Mogum in Ciuitate latentem ſeducere multos, quibus auditis Simplicius per binas literas mandat Acacio,vt vrgeat apud Imp.relegationem Mogi. Simplicius Papa probat libellum pœnitentiæ eorum,qui abduci ſe ſiuerant à fide Catholica,ſibi à Timotheo miſſum.Ex quo colligitur,vt alijs pluribus exemplis, abſolutionem ab hæreſi ſolitam reſeruari ſummo Rom.Pont.quòd ſi id non licuit,primæ, poſt Rom. Pontif.Sedis Epiſcopo,quinam inferiorum Sedium id præſumere audeant? D

Timotheus aliam legationem mittit ad Zenonem,pro gratiarum actione,de reſtitutione; quorum legatorum alter Gennadius reſtitit Conſtantinopoli Timothei Apocriſarius. Liberat.[b]

b cap.16.

Chriſti Annus	*Simplicij Papa*	*Zenonis Imp & Odoacr.Reg.*		*Zenone 3.m Conſ.*
479.	12.	6.	4.	

E

STEPHANO Antiocheno Epiſcopo in eccleſia cum ſuis ſacram Synaxim celebrante, irrumpentes armati Eutychiani, ſacerdotes trucidant, Epiſcopum calamis acutis conficiunt,& in fluuium Orontem præcipitant,3. ſuæ ſedis anno,Euagr.[c]

c Lib.3.

Zeno,immiſsis militibus,ſacrilegos punit, & ne turbæ gladio compreſſæ, in electione noui Antiſtitis reuireſcerent,primus ſtatuit,vt Antiochenus Epiſcopus eligeretur, & ordinaretur Conſtantinopoli, quod quidem, vt præter regulas eccleſiaſticas à Romano Pont. petijt ratum haberi. Simplicius epiſt. num. 13. reſcribens ad Zenonem, ait, turbas,& cædes Antiochen.potuiſſe caueri,, ſi hortationibus ſuis fuiſſet aſſenſum, hæreticorum Principes in vltimas terras extrudendo, & creationem Antiocheni Epiſcopi faciendam Conſtanti-

nopoli

A nopoli ita probat, vt non trahatur in vſum poſteritatis, & Patrum ſtatuta violentur, quod ipſum ſcribit ad Acacium, quæ eſt epiſt. 15. Stephanus igitur Iunior ab Acacio ordinatur Epiſcopus Antiochenus.

Lupus Trecenſis eccleſiæ Epiſcopus, Gallicanæ eccleſiæ decus, migrat è vita, quinquageſimoſecundo anno ſuæ Sedis. Cameliano ei ſuccedente, relictis pluribus diſcipulis, inſigni miraculorum gloria illuſtribus. Polychronio Virdun. eccleſiæ Epiſcopo, Seuero Treuer. & Albino Catalaun.[a]

S. Lupi Trecenſ. obitus.

a apud Sur. 19. Aug.

Chriſti Annus	*Simplicij Papa*	*Zenonis Imp. & Odoacris Reg.*		*Baſilio Iun. Conſ.*
B 480.	13.	7.	5.	

ROGANTE Zenone, & Placidia relicta Olybrij; Hunericus Rex VVandalorum in Africa permittit ordinari in eccleſia Carthaginenſ. Epiſcopum, ea conditione, vt Arianis liceat per omnes ſuas eccleſias Orientis, & CP.[li] quibus voluerint linguis tractare cum populo, alioquin Epiſcopus cum clericis Africanis inter Mauros deportetur. Vigeſimo igitur quarto anno ceſſationis, Eugenius vir ſanctiſsimus ordinatur Epiſcopus.

Aruernum, quod Euaricus ſæpiùs fruſtrà tentârat, in eius, per hæc tempora, venit poteſtatem, non quidem deditione ciuium, verùm legatorum ignaua promiſsione, hoc modo C redimentium pacem reliquorum Galliæ. proximè degentium, populorum. Deplorat factũ Sidon. epiſt. ad Agricium Maſsilienſem epiſcopum, quod, dilabentibus ciuibus ad alias Vrbes, irati Gothi incendio deformant, & pòſt reſtaurant.

Lib. 7. c. 7.

Floruêre per hęc tempora ſanctitatis laude, Aruernis, Amabilis presbyter, de quo Gregor. Turon. de glor. Confeſſ.[b] & Abraham Abb. de quo Sidon. ad Voluſianum [c], in cuius funere ſcripſit carmen, & Turon. lib. 2. c. 21.

b cap. 33.
c epiſt. 12. lib. 7.

Celebratur à Gregor. Turonenſ. de glor. Confeſſ. cap. 32. par Coniugum Aruernenſium, qui in vno ſtrato quieſcentes, perpetuam retinuêre Virginitatem, & Georgia Virgo, ad cuius funus grex conuolans Columbarum illud deduxit, & ea ſepulta, viſus euolare ad D cœlum, c. 34.

Par coniugum miræ continentiæ.

Celebrat & Sidon.[d] Frontinam Virginem.

Georgia, & Frontina Virgines florẽt.
d Lib. 4. epiſt. 21.

Chriſti Annus	*Simplicij Papa*	*Zenonis Imp. & Odoacr. Reg.*		*Placidio Conſ.*
481.	14.	8.	6.	

THEODORICVS, Rex Gothorum, cum exercitu progreſſus prope CP.[lim], ſuorum inſidijs deterritus, regreditur, & paulo pòſt moritur. Euagr. lib. 3. cap. 25. Marcellin. in Chron. quibus redarguitur Iornandes, qui Valemirum nominat.

E Anno quinto Hunerici Regis, Deus (ſicut olim factum temporibus Cypriani Epiſcopi) multis ſignis futuram perſecutionem, quæ poſt biennium, dira excitata eſt, pluribus demonſtrauit, quo ſe cuncti præpararent ad pugnam. Victor.[e]

e Lib. 2.

Hunericus Rex Gothos ſuos, Catholicæ Eccleſiæ inſertos, mares, & fœminas atrociter inſectatur, idemq́; dominandi cupidine ebrius, tyrannicè carnificinam exercet in ſuos conſanguineos, fratres, nepotes, & in Iocundum ſuæ ſectæ Patriarcham, atq; in plures presbyteros, & Diaconos. Victor.

Chriſti Annus	*Simplicij Papa*	*Zenonis Imp. & Odoacris Reg.*		*Seuerino Conſ.*
482.	15.	9.	7.	

STEPHANVS Iunior, Antiochenus Epiſcopus moritur, tertio ſuæ Sedis anno, in eius A
locum eligitur Calendion, & ipſe Catholicus, cuius vt electionem ratam habeat Roma.
Pont. collecta ibi Synodus dirigit Romam, de more, Anaſtaſium. Simplicij probatio ex-
tat in eius epiſt. 14. quæ eſt ad Acacium.

Calendion Epiſcopus Antiochenus reliquias S. Euſtathij Epiſcopi Antiocheni (qui
interfuerat Concilio Nicæno, & in Exilio, propter fidem, vitam finierat) impetratas à Ze-
none, à Philippis Macedon. Antiochiam, magna cum celebritate, transfert. Theodorus B
a Collect. lib. 2. Lector [a]. Is, prætextu criminis Maieſtatis, quaſi rebellantibus Zenoni fauiſſet, relegatur in
deterrimum exilium ab hæreticis, Acacio id machinante, quòd ab eo non fuiſſet electus
Epiſcopus, vt Gelaſius multiplicibus querelis exaggerat. in eius locum reuocato Petro Ful-
lone Eutychiano, qui vt thronum aſcendit, Theopaſchitarum hæreſim promulgat. Eua-
b 3. c. 16. grius [b].

Marcianus, Leontius, Marcus, Pamprepes, aduerſus Zenonem inſurgentes, illi negotiũ
c li. 3. c. 26 faceſſunt, vt Theodoricum Gothum cum exercitu aduerſus eos mittere cogatur. Euagr. [c]
Theodor. Lect. in fine primi collect. paulò diuersè.

Mortuo Timotheo Solofaciolo Epiſcopo Alexandrino, Catholico, anno vigeſimo- C
tertio ſuæ, ſed interpolatæ Sedis, Epiſcopi Aegypti, eligunt Ioannem Talaidam, ex Oeco-
Ro. Pont. eſt confir- nomo, orthodoxum, quem Zeno improbat, quaſi ſacrilegum, inſtigante Acacio, quòd ali-
mare Pa- quando iuraſſet, ſe non paſſurum, vt in Epiſcopum Alexandrinum eligeretur, & in eius lo-
triarchas. cum ſubſtituit Petrum Mogum, ob hæreſim anteà pulſum. Simplicius epiſt. ad Acacium [d].
d num. 17. Liberat. in Breuiar. [e] Ex ea porrò Simplicij epiſt. planè colligitur Roman. Pont. eſſe confir-
e cap. 16. mare Patriarchas.

Zeno impellente Acacio, publicat Edictum Enoticon, id eſt Vnitiuum, per cuius pro-
feſsionem & ſubſcriptionem vnirentur hæretici in ſpecie quidem, cum Catholicis, ſed re
f 3. cap. 14. vera omnes hæretici, damnata Synodo Chalcedonen. efficerentur. Extat apud Euagr. [f] Ex D
quo Catholicis tumultuantibus in Imperatorem, ipſe, quaſi Proteus, fingit ſe vindicẽ Con-
cilij Chalced. cuius cauſa ſimulat ſe Ioan. Catholico Epiſcopo Alexandrino infenſum eſſe,
g cap. 18. quòd Synod. Chalced non reciperet. Liberat. [g]

Petrus Mogus verſutus, & temporibus inſeruiens, cum hæreticis damnat Synodum,
Chalced. cum Catholicis probat, vt ab vtriſque gratiam ineat, Monachos interim fraudem
agnoſcentes, & prodentes, diſcordiæ & ſeditionum accuſat, literis ad Acacium, quibus arti-
bus, nec acquirit Catholicos, & quamplurimos ex ſuis hæreticis perdit, qui quod ſeorſum
h 3. ca. 17. ſine capite, conuenirent, Acephali dicuntur. Euagr. [h] & Liberat. [i]

i cap. 18. Simplicius ſcribit ad Ioannem Rauennatem Antiſtitem, increpans de vi adhibita Gre- E
gor. dum eum ad presbyteratum promouet, non vt honoret, ſed vt, inuidia, de loco priſti-
no dimoueat, ex qua colligitur priuilegia Rauennatis eccleſiæ à Romana manaſſe. dum ſi il-
lis abutatur, ablaturum ſe ea fore minatur, eſt epiſt. num. 16. Idem Zenonem Hiſpalenſem
Epiſcopum, Vicarium in Hiſpania ſuum conſtituit, epiſtola ſua, quæ prima eſt tom. 1. epiſt.
Decretalium. Sed cùm careat Conſulibus, nec conſtet de tempore, huc ad finem Actorum
Simplicij relata eſt.

CONCILIVM TVRONENSE, Præſide S. Perpetuo, tertio à S. Martino, ſexto in nu-
mero Turonenſ. Epiſcoporum. ſanciuntur in eo tredecim canones, ad eccleſiaſticam diſci-
plinam pertinentes.

S. Se-

A S.Seuerinus, non quidem Epiſcopus, ſed tamen Apoſtolus Noricorum, & vicinarum gentium, miraculis viuens, & poſt mortem clariſſimus, quieſcit in Domino. Eugipp. in eius Vita.

S.Seuerini obitus.

Chriſti Annus 483. *Simplicij Papæ* 16. *Zenon. Imp. Odoacr. Reg.* 10. 8. *Anicio Fauſto Conſ.*

S.Simplicius Papa initio menſis Martij moritur, cùm ſediſſet annos 15. menſes 5. dies 10. B ſede vacante, Baſilius Præfectus Prætorio ingerere ſe molitur electioni Romani Pontificis, & edicit, de non alienandis bonis Eccleſiæ. Vide in Concil. 3. Symmachi, cap. 11. Vacationis ſedis die 6. 8. Martij creatur Papa Felix Rom. presbyter, in tit. Faſciolæ. Anaſtaſ. de Rom. Ponti.

Ioannes Epiſcopus Alexandrinus, ſede pulſus, Antiochiam primùm ad Calendionem Epiſcopum, inde verò Romam ad Simplicium, quem vt legitimum Iudicem appellârat, ſe contulit, ſed mortuum inuenit. Liberat.[a]

Ioã. Epiſc. Alexand. Rõ. Pont. appellat, & ad eum ſe cõfert.

[a] cap. 16.

Concilium Rom. contra Acacium Conſtantinopolitanum Epiſcopum.

C FELIX Papa, maiorum veſtigijs inſiſtens, in grauiſſima cauſa Acaciana, in qua agebatur de prodita Chalced. ſynodo, Concilium ex Italiæ Epiſcopis conuocat; in eo grauiſſimę dicuntur ſententiæ: in hoc omnium conſpirant ſuffragia: Legatio vt mittatur CP.lim ad Zenonem Imp. cum robuſtiſſimis literis, de proditione Catholicæ fidei, eiusq; proditoribus: expoſtulet Papa cum Acacio de nõ defenſa fide Catholica, & de conniuentia, cũ hæreticis. Addatur libellus accuſationis à Ioan. Epiſcopo Alexandrino ipſi Papæ oblatus; aduerſus eum: citetur ad reſpondẽdum in Iudicio ſedis Apoſtolicæ: alius libellus ea de re mittatur ad Zenonem, vt cogat Acacium experiri iudicio cum accuſatore. Conſtant hæc ex li- D teris Felicis Papæ ad Acacium, & ad ipſum Imp. nunc primùm in lucem proditis. Datæ ſunt hæ literæ Legatis delectis à S. ſynodo, Vitali Truentino, & Miſeno Cumano Epiſcopis, & Felici Eccleſiæ Romanæ defenſori, quibus & alia multa verbis exponenda commiſſa fuiſſe affirmat Felix Papa in fine ad Acacium epiſtolæ, & eius, quæ eſt ad Imp. ſcripſit præterea per eoſdem Legatos epiſtolas ad clericos, Monachos, atq; laicos, orthodoxos, quæ non extant. Liberat. cap. 18. Euagr.[b] In eadẽ ſynodo Romana poſt legitimas admonitiones damnatur Petrus, Epiſcopus intruſus, Antiochen. non modo, vt Eutychianus, ſed & Apolinariſta, & Sabellianus, & Arianus, qui in Triſagio impiè adiecerat: Qui crucifixus eſt pro nobis, Theopaſchitarum impiam, iam ante damnatam, hæreſim renouãs. Aduerſus quem & Aca- E cius coegerat CP.li ſynodum, in qua error eius damnatus fuerat. Extant plures grauiſſimæ epiſtolæ, tum Orientis, tum Occidentis Epiſcoporum ad eum redarguendum[c]. Extat & ſententia Rom. Pont. damnationis in Ipſum[d], de qua ſua damnationis ſententia ſcribit Felix ad Zenonem, monens, vt caueat à communione Petri iam damnati, & longè ab Antiochia eum releget, eſt epiſt. nume. 3 Felicis, Liberatus[e].

Conc. Roma. in Acaciũ CP.

[b] 3. c. 18. 19. 20.

[c] 2. tom. Concil.

[d] 2. to. Concil. & to. 1. ep. Decret.

[e] cap. 18.

Perſecutio Vandalica ſub Hunerico.

DIRA & immanis perſecutio ab Hunerico Vandalorũ Rege in Africa mouetur, in qua, præter alias immanitates, quater mille nongentos ſexaginta ſex Epiſcopos, Presbyteros, Diaconos, & alios Eccleſiæ Clericos, in exilium eremi raptari iuſſit. Victor.[f]

Immanis perſecutio Vãdalica in Africa.

[f] Lib. 2.

Chriſti Annus 484. *Felix Papa* 2. *Zenon Imp Odoacr. Reg.* 11. 9.

Chriſti Annus	*Felicis Papa*	*Zenon. Imp.*	*Odoacr. Reg.*	*Theodorico Gothorum Rege, & Venantio Coſſ.*
484.	2.	11.	9.	

A

LEGATI Sedis Apoſtolicæ Vitalis, & Miſenus contra ius gentium, & omnem pietatem à Zenone tractantur, literis ereptis, in carcerem coniecti, & mox ab Acacio deliniti, è carcere educti, illi communicât, & ſe præſentibus, ſuſtinent recitari in ſacris Diptychis nomen nefandiſſimi Petri hæretici Alexandrinæ ſedis inuaſoris. Liberat. [a]

a cap. 18.

Conc. Rô. de præuaricatoribus Sedis Ap. Legatis.

Præuaricationis legatorum fama Romã perlata, & Monachis Acœmetis nunciantibus, Felix Papa conuocat Concilium, in quo 77. Epiſcopi conuenére. In eo primùm legati, præuaricationis conuicti, damnati, & Epiſcopatus honore deiecti; mox, Acacij cauſa cognita, B iudicatus eſt hæreticus, hæreticorum participatione pollutus, & monitus eſt vt reſipiſceret, alioqui excommunicatione feriendus; at nô ceſſans communicare cum Petro Mogo, & Petro Fullone, confirmato in Sede Antiochena; demùm ex ſententia Concilij damnatur, & deponitur, quæ damnationis ſententia miſſa eſt CP.lim, & cùm ab Acacio non reciperetur, fulto præſidio Imp. ſuſpenſa eſt per quendam ignotum Monachum Acœmetenſem eius pallio, dum ad celebranda ſacra procederet, qua ex cauſa prædicti Monachi dira ab Acacianis paſſi ſunt. Felix epiſt. 4. & 5. Liberat. c. 18. Niceph. [b] Præſtat adſcribere finem epiſtolæ & ſententiæ Felicis Papæ: *Habe ergo, cum his, quos libenter amplecteris, portionem, ex ſententia præſenti, quam per tua tibi direximus Eccleſiæ defenſorem, ſacerdotali honore, & communione Catholica, nec* C *non etiam à fidelium numero ſegregatus: ſublatum tibi nomen, & munus miniſterij ſacerdotalis agnoſce, ſancti Spiritus iudicio, & Apoſtolica auctoritate damnatus, nunquamq; anathematis vinculis exuendus.* Cælius Felix Epiſcopus ſanctæ Catholicæ Vrbis Romæ ſubſcripſi. Data 5. Kalen. Aug. Venantio V. C. Conſ. ſimul. 67. Epiſcopi, abſque Papa, ſubſcripſerunt. Subſcriptiones porrò Epiſcoporum ad epiſtolam Synodi, ad presbyt. & Archimandrit. &c. eiuſmodi ſunt.

b Lib. 7. cap. 17.

Sententia dânatiôis in Acaciû.

Candidus Tiburtinæ ciuitatis Epiſcopus, Petro Eccleſiæ Alexandrinæ peruaſori, & Acacio quondam Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, necnon etiam Petro Antiocheno ab Epiſcopatus & Chriſtianorum numero olim meritò, & iure ſegregatis, omnibus ſequacibus eorum, ſequens auctoritatem Sedis Apoſtolicæ ſecundùm deſiderium noſtrum, iuxta Eccleſiæ ſtatum, Catholica deliberatione prolatam, anathema dicens, D *ſubſcripſi*, & 42. Epiſcopi ſimiliter ſubſcripſerunt.

Epiſcopalis ſubſcriptio in dânationem Epiſcopi CP.ni.

At Acacius ira & furore ebrius, eò inſaniæ prorupit, vt Felicis nomê è ſacris Diptychis, quòd Dioſcorus S. Leoni fecit, tolleret, Epiſcopos Catholicos, hæreticis & infamibus ſubrogatis, exterminaret. Petro Mogo Alexandriæ paria faciente, Catholici CP.lim côfugientes, perſecutionem grauiſſimam pertulerunt. Liberat. [c] Atque ita totus ferè Oriens turbis, ſeditionibus, exilijs, agitabatur. Euagr. [d]

Acaci' audet nomê Ro. Pont. tollere è diptychis.

c cap. 18.

d 3. c. 90.

Io. Talaidam, cùm videret Felix non poſſe reſtitui ad ſuum Alexandrinum Epiſcopatû, creat Nolanum Epiſcopum.

Perſecutio Vandalica in Africa inchoata, indies ſæuit, & atrocior continuat, cum ma- E gna gloria Catholicæ Eccleſiæ, cuius plures alumni Epiſcopi, omnis ordinis Clerici, laici quoque, mares, fœminæ, ſenes, pueri, illuſtres confeſſores, & martyres extitere. Vide Vict. lib. 3. & ſcio lachrymas non tenebis.

Gloria Eccl. Africanæ de tot glorioſis martyr. in perſecut. Vand.

Eugenius Carthagin. Epiſcopus Felicem quendam cœcum, ciuitati notiſſimum, per viſum ad ſe diuinitùs miſſum, per ſignum Crucis illuminat, Deo, per hoc ſignum, teſtimoniû dante fidei Catholicæ.

Cœcus ab Epiſcopo Carthag. illuminatur.

Idem libellum de Catholica fide Arianis offert, extat integer in Bibliotheca SS. PP.

Hunericus omnes Leges à Catholicis Impp. contra hæreticos lata, conuertit in Catholicos per ſuum edictum ſæuiſſimum.

Cyrola

A Cyrola Epiſcopus Arianorum, quendam de ſuis, ſe cœcum eius ſuaſu, ſimulantem, & eum inclamantem, in teſtimonium ſuæ perfidiæ, Deo operante, dum illuminare fingit, verè cœcum reddit, qui pòſt, vera S. Trinitatis confeſſione edita, obſignante S. Eugenio ſigno ſanctæ Crucis, recipit viſum.

Arianus Epiſc. viuente cœcu reddit, qui a Cathol. recipit viſum.

S. Eugenius proiectus in exilium, plures commonitorias ad fideles ſcribit epiſtolas. Vnam recitat Greg. Turon. [a] Gennad. de eo agit. [b] Plura de Vandalica perſecutione recenſet Greg. Turon. à Vict. omiſſa, aut certè deperdita.

[a] hiſt. Fr. 2. c. 3.
[b] cap. 97.

Quibuſdam Catholicis Hunericus præcepit linguas & manus dexteras abſcindi, qui nihilominùs Spiritu ſancto præſtante, ita locuti ſunt, & loquuntur, quomodo anteà loquebantur.
B Sed ſi quis incredulus eſſe voluerit, pergat nunc CP.lim, ait Victor, & ibi reperiet vnũ de illis Subdiaconum Reparatum, ſermones politos, ſine vlla offenſione loquentem, ob quam cauſam venerabilis nimium in palatio Zenonis Imper. habetur, & præcipuè Regina mira eum reuerentia veneratur. Ad cuius rei conteſtationem omni exceptione maiorem, Iuſtinianus Imp. in Conſtitut. à ſe edita, de offic. Præfect. Præt. Africæ, ita ait, VIDIMVS VENERABILES VIROS, QVI ABSCISSIS RADICITVS LINGVIS, POENAS SVAS MISERABILES LOQVEBANTVR. Idem miraculum à ſe viſum teſtificantur, Aeneas Gazæus, in orat. de animarum immortalitate, & corporum reſurrectione, [c] Marcellin. Comes in Chron. & Procop. Greg. quoque Papa [d] affirmat ſe audiuiſſe idem CP.li, à
C ſeniore Epiſcopo, qui miraculum viderat, & addit. narraſſe, Vnum ex illis in luxuria lapſum, mox priuatum dono miraculi, quod idem de duobus eſt apud Procopium.

Abſciſſis radicitus linguis nõnullos expeditè loquutos teſtatiſſimũ eſt.

[c] 10. 9. bibl. SS. PP.
[d] Dial. 3. cap. 32.

Dira fames vexat atrociter Africam.

Hunericus denique Tyrannus, & Arianus, cùm proſtrata fide Catholica, amens putaret ſibi agendum triumphum, diuinam cogitur experiri vindictam, ebullie̅tibus toto corpore vermibus, extinctus, anno Regni 7. m. 10. Vict. Greg. Turon. [e] aliter, Iſidorus etiam aliter in Hiſt Vand. anno regni ſuccedit Gundabundus etiã Godagiſus dictus fratris Gentonis, vel Genzonis filius, quem imitatione maiorum perſecutum fuiſſe Eccleſiam Procopius tradit, ſecùs verò Iſid. pacem ſtatim Eccleſijs donaſſe, & Catholicos protinùs ab exilio
D reuocaſſe, regnaſſe verò annos 12.

[e] hiſt. 2. c. 3

Euaricus item alter Princeps barbarus, Gothorum in Gallia Rex, Arianus, & Eccleſiæ perſecutor, moritur, vltione diuina percuſſus, vt ſcribit Turon. in hiſtor. Franc. [f] ſuccedit Alaricus filius.

[f] 2. cap. 25

Orentius Tarraconenſis, poëtica facultate clarus laudatur à Sidonio [g], Sigebert. [h] *Commonitorium*, inquit, *fidelibus ſcripſit, metro heroico, vt mulceat legentem ſuaui breuiloquio.* Is fortè eſt, qui pòſt Eliberitanus Epiſcopus, interfuit Concilio Tarraconenſi, ſub nomine Oruntij, vel Orontij.

[g] li. 9. ep. 12
[h] c. 34. de Vir. illuſtr.

Sidonium Apollinarem veriſimile eſt per hæc tempora deceſsiſſe, quem Gennadius
E ſcribens ſub Anaſtaſio, ait, claruiſſe ſub Leone, & Zenone; *Scripſit*, ait, *ad diuerſos, diuerſo metro, vel proſa compoſitum inſigne volumen, in quo, quòd in literis poſſit, oſtendit.* [i] Præter alia plura, quę de eo ſcribit Greg. Turon. [k] hoc habet: *Conquerentibus populis ad eius obitum, reſpondit, Nolite timere ô populi. Ecce frater meus Aprunculus viuit, & ipſe erit Sacerdos veſter.* Qui nõ intelligentes, putabãt eum loqui aliquid in extaſi. Eo mortuo, & alio presbytero, Sidonij æmulo. & Epiſcopatum ambiente, itèm mortuo, ecce Aprunculus Lingonicæ ciuitatis Epiſcopus, à Burgundionibus ſe ſuſpectum ad necem quærit intelligens, fuga ſibi conſulit, & Aruernos venit, vbi iuxta prædictionem Sidonij fit Epiſcopus.

Sidonij obitus.

[i] cap. 29.
[k] 2. hiſtor. Franc. c. 23

Clodoueus, ſeu Huldouicus, mortuo Childerico patre, Francorum apud Pariſios in Gallijs Rege, ſuccedit in regnum. Turon. Sigebert. Is gentilis adhuc, veneratione proſecutus

Clod. adhuc gẽtilis obſeruat S. Remigium.

eſt S. Remigium Rhemenſem Epiſcopum, cui etiam ampliſſimas villas dono dedit, quas tamen ille erogandas curauit in pauperes. Remig. in ſuo teſtament. [a] A

a apud Briſſon. de formul. lib. 2.

Chriſti Annus	*Felicis Papa*	*Zenon.Imp.Odoacr.Reg.*		*Symmacho Conſ.*
485.	3.	12.	10.	

FELIX Papa Acacium damnatum ſtudet per ſe, & alios reuocare ad Eccleſiam, teſtatur Gelaſ. Papa in commonitorio ad Fauſtum.

Longinus Zenonis frater, decennalem cuſtodiam ab illo in Iſauria paſſus, ad Germanum CP.lim venit. Marcellin. in Chron. Suidas eum deſcribit monſtrum impuritatum, & rapinarum. B

Sebaſtianus in Aula Zenonis potentiſſimus, impudentiſſimè omnia venalia habet. Suidas.

Zenonis filius, quem deſignabat pater, relinquere Imperij ſucceſſorem, peſſimè educatus, immatura ætate, bono publico, moritur. Suidas.

S. Barnabæ corpus, cùm Euangelio S. Matthæi ſuper ipſius pectus, eius manu deſcriptum, ipſomet ſe reuelante, reperitur in Cypro, ſacræ reliquiæ, exædificato templo, vbi inuentæ fuerant, conduntur. Euangelium allatum Conſtantinopolim, ibi aſſeruatur. Alexander Monachus, eadem breuiter Theod. lect. Suid. Niceph. alij. C

Xenaias inuector hæreſis Iconomachorum.

Xenaias quidam, qui & Philoxenus, genere Perſa, fortuna ſeruus, necdum baptizatus, ſe fingens Clericum, & à Calendione eiectus ab Eccleſia, à Petro Fullone receptus, & ordinatus Epiſcopus Hierapolis, dicente, pro Baptiſmo ſufficere ei conſecrationem, inuentor hæreſis, venerandas Chriſti imagines, & ſanctorum, damnantis; recitantur hæc per Anaſtaſium Diaconum in poſteriori Nicæno Concilio, ex Theod. Lectore, cùm eius hiſtoria integra habebatur.

Martyrius Ieroſolymitanus Epiſcopus moritur, cùm ſediſſet annos octo. Nicephor. in Chron. & Cyrillus in Vita S. Sabæ, cui malè ab Euagrio crimen communicationis cum hæreticis adſcribitur, de quo honorificentiſsima eſt mentio apud Cyrillum in Vita S. Euthymij [b]: Ei ſuccedit Epiſcopus Salluſtius, & ipſe Catholicus, Cyril. in ſancta Saba, honorificè de eo meminit [c]. D

b apud Sur. 20. Ian.
c apud Sur. 5. Decemb.

Chriſti Annus	*Felicis Papa*	*Zenon.Imp.Odoacr.Reg.*		*Longino, atq; Decio Conſ.*
486.	4.	13.	11	

IOANNES, ex Grammatico, presbyter, ſcribit contra Eutychianos, verùm Neſtorianiſmi ſuſpectus redditur, impugnans aliquas S. Cyrilli ſententias. Marcellin. in Chron. Gennad. E

Eutychiana hæreſis Alexandriæ, & Antiochiæ, per ipſarum Eccleſiarum Epiſcopos inualeſcit.

Eutychianis aduerſus Catholicos decertantibus, Neſtoriani, nemine illis repugnante, in Syria, & Perſide propagantur. Theod. lect. [d]

d Lib. 2.

Petrus Fullo Antiochenæ Eccleſiæ inuaſor, peſtis Orientalis Eccleſiæ, ex hac vita, ad tremendum Dei iudicium, ſera licèt morte, vocatur. Hæreticorum factione, & fauore Zenonis Imp. Palladius, & ipſe Eutychianus, ſubrogatur.

Chriſti Annus	*Felicis Papa*	*Zenon. Imp.*	*Odoacr. Reg.*	*Boetio Conſ.*
487.	5.	14.	12.	

A ROMAE HABETVR CONCILIVM trigintaocto Epiſcoporum, de lapſis ad Eccleſiam recipiẽdis, qui ex Africa, ſedata perſecutione, Rom. Eccleſiam interpellārāt, 3. Id. Mart. Boetio V.C. Conſ. Epiſtola tamen Felicis num. 6. in Synodo lecta, miſſa ſubſcribitur Idibus Martij, Dinamio & Siſidio Coſſ. 1. anno ſequenti. Concil. Roma. de lapſis reſtituendis.

B Theodoricus Rex Gothorum, Zenonis beneficijs ſatiatus cum magna ſuorum manu, vſque ad Regiam ciuitatem, & Melenthiadem oppidum infeſtus accedit, pluribuſque locis igne crematis, ad Nouenſem Myſiæ ciuitatẽ, vnde aduenerat, remeat. Marcellin. in Chron. Aliter de Theodorico Iordanus, ex Caſſiodoro, ſed vterque illi maximè addictus, fortaſſe illum nota ingratitudinis erga Zenonem liberare voluerunt, cùm ex conceſſione Zenonis illum veniſſe dixerunt, ad occupandam Italiam. Theodoricus infeſtat Thraciam.

Odoacer Rugis deuictis, Friderico filio fugato: Pheletheo, ſeu Pheba patre, cum Giſa vxore, capto, redit in Italiam, Caſſiod. Eugippius in V. S. Seuerini. His proſperis ſucceſsibus Odoacris, atq; adeò poſſeſsione Italiæ incitatus Theodoricus, cogitat de ea inuadenda.

C Fridericus filius Phelethei euadens, ad Theodoricum ſe confert, agentem in Mœſia, & eius ope regnum recuperat, ad quẽ debellandum Odoacer fratrem Onulphum cũ exercitu mittit, & mandat, vt gentem illã in Italiam transferat, quod anno ſequenti factũ eſt. Eugip.

Chriſti Annus	*Felicis Papa*	*Zenon. Imp.*	*Odoacr. Reg.*	*Dinamio, atq; Siſidio Coſſ.*
488.	6.	15.	13.	

ACACIVS Conſtantinopolitanus Epiſcopus in anathemate perſeuerans, homo ambitioſiſsimus, & arrogantiſsimus, qui & ſuas ipſius viuentis imagines in Eccleſia dedicari paſſus eſt, vt eſt apud Suidam, moritur, cùm ſediſſet annos 17. mẽſes 9. Niceph. in Chron. In eius locum ſuccedit Flauitas, ſeu Flauianus, per ſummã improbitatem & fraudem; hæreticus, & hæreticorum communione pollutus, qui tamen videri volens Catholicus, non prius ſedere voluit, quàm communionem à Rom. Pontif. acciperet, ad quem legationem miſit, cum profeſſione Catholicæ fidei ſimulata, qua ſimulatione detecta, per literas eius communicatorias cum Petro Mogo hæretico Alexandrino ad Rom. Pont. latas, repulſam paſſus eſt, & poſt non integros quatuor menſes, morte repentina tollitur. Liberat. [a] Euagr. [b] Niceph. [c] Acacij obitus. D

[a] cap. 18. [b] 3. cap. 23. [c] 16. c. 18.

Corpus S. Seuerini, iuxta iuſſum eius, ante ſexennium defuncti, diſcipuli in Italiã transferunt, gratia miraculorum id vbique comitante. Eugipp.

E S. Antonius, ſancti Seuerini diſcipulus, ſanctiſſimi viri Conſtantij Laureacenſis Epiſcopi nepos, poſt actam cum ſodalibus vitã eremiticam in Lerinenſi Monaſt. ſancto fine quieuit. Ennod. Ticinenſ.

Apparatus Theodorici Amali ad inuadendam Italiam. Marcellin. in Chron.

Chriſti Annus	*Felicis Papa*	*Zenon. Imp.*	*Odoacr. Reg.*	*Probino, & Euſebio Coſſ.*
489.	7.	16.	14.	

FLAVITAE In Eccleſia CP.na ſuccedit Epiſcopus Euphemius, qui ſynodum Chalcedon. probauit, Petri Alexandrini communioni renunciauit, eius nomen è Dyptichis expũxit, Felicis Papæ ab Acacio expũcti, reſtituit, Synod. epiſtolas, de more, Romã miſit,

ſit: quia tamen Acacij nomen non expunxit, communicatorias literas à Rom. Pontif. non A
obtinuit, ſed tantùm commonitorias. Liberat. Euagr.[a] Niceph.[b]

a 3.c.23.
b 16.c.19. & 20.
c 11. Decēb. apud Sur.

S. Daniel Stylita octogenarius migrat è vita, & in morte miraculis clarus, mandauit diſcipulis, recuſari, ſi quæ ab Imp. vltima munera ſoluerentur, vt ab homine communione hæreticorum inquinato. Cyril. in vita[c]

Theodoricus Rex inuadens Italiam obuium ad Iſontium Odoacrem cũ exercitu profligat, & iterum ad Veronam. Caſſiod. in Chron.

Epiphanius Ticinenſis Epiſcopus, vtrique Rēgi pergratus, Theodorico Mediolanum, quod iam Theodoricus expugnârat, occurrit in Vrbis eius direptione.

Laurentius Epiſcopus Mediolanenſis multa patitur. Ennod. in Vita S. Epiphan. B

Epiſcopi, quibus facultas ſuppeteret, ne paterentur greges, quibus præerant, frequentibus barbarorum incurſibus, caſtella munita ædificare cœperunt. Ennod. de Honorato Epiſcopo Nouarienſi.

Ennodius Ticin. cũ vxore cœlibatũ profitetur.

Ennodius hoc tempore ſe annorum fuiſſe fermè ſexdecim, inopem re, & conſilio deſtitutum, affirmat, & pòſt Dei ope, ex coniugio nobilis, ac prædiuitis puellæ in meliorem ſtatum collocatum, ac demùm mutuo conſenſu illam cœlibem, ſanctamque vitam profeſſam, ipſum fuiſſe Diaconum ordinatum, ac pòſt cùm incidiſſet in mortalem ægritudinem, ope S. Victoris curatum.

Ticinum vaſtatur à Gothis, & Rūgis trucioribus traditur, quorum feritas Epiphanij lenitate paulatim molliebatur. C

Clodoueus Rex Francorum Syagrium Romanum, qui Sueſſionenſem tenebat Ciuitatem, vincit, & redditum ab Alarico Gothorum Rege, ad quem profugerat, occidit. Gregor. Turonenſ.

Francorum incurſiones, magnum damnum inferebant Eccleſijs, cum quibus tamen ſatis liberaliter ſe gerebat Clodoueus adhuc gentilis, ſed pòſt, factus Chriſtianus, omnia ſarcienda curauit. Greg.[d] & Remig.

d li.2.c.27

Chriſti Annus	*Felicis Papa*	*Zenon.Imp.Odoacr.Reg.*		*Fauſto Iun. &* *Longino 2.* Coſ.
490.	8.	17.	15.	

D

VANDALICA aduerſus Catholicos in Africa perſecutio recrudeſcit, non quidem aduerſus omnes, ſed & in illos duntaxat Sacerdotes, qui lapſos in errorem reconciliarent, pœnitentesq; ex Actis Fulgentij Ruſpenſis apud Sur. 1. Ian.

Rebus in Eccleſia Africana turbatis, Fulgentius ex Senatorio Carthagine ordine, progenitus, & Monachus factus, cum Felice Abbate ad loca tutiora profugiens, à presbytero Ariano tormentis, & ignominia afficitur. Acta.

S. Theodulus presbyter, & celebris in Cœleſyria ſcriptor contra hæreticos, moritur. Gennad. c. 91. Martyrolog. Rom. E

Cæſarij Arel. liber de grat. & liber. arb. Fauſtus Pelagianizat Pelagium damnans.

S. Cæſarius Arelatenſis Epiſcopus ſanctitate, & doctrina illuſtris, inter alia plura opera ſcripſit librum de gratia, & de libero arbitrio ad Felicem Papam, quem ille ſua addita epiſtola probauit, & propagari curauit, quaſi in Antidotum libri de gratia à Fauſto cõſcripti, in quo, ſub ſpecioſo titulo, Pelagium damnans, Pelagianizat, contra cuius errores Auitus etiam Viennenſ. Epiſcopus, & Ioannes presbyter Antiochenus ſcripſerunt. Gennad. c. 85, Ado in Chron. Ann. Domini 492. Gelaſius opuſcula Fauſti inter Apocrypha retulit.

Hic Fauſtus epiſtolam verè Catholicam ad Lucidum, magni nominis presbyterum, reuocans eum ab erroribus circa gratiam Dei, & liberum arbitrium, miſerat, quam ſibi oblatam Arelatenſis Synodus ſubſcribendo probauit; qua, eadem auctoritate, ſubiecta operi

ſuo

A ſuo vitioſo, probare illud, & roborare voluit. Sed propterea à fine in principium bono conſilio reuocata fuit, ne incauti deciperentur.

Huius Fauſti extat libellus de creaturis, in quo mira calliditate, & nequitia S. Hieronymi abutens teſtimonio, aſſerere conatur, animas eſſe corporeas; qué errorem confutauit luculenter Claudianus presbyter, S. Mamerti Vienn. Epiſcopi frater, tribus diſertiſsimis libris ad Sidonium, qui eos luculéta epiſtola laudauit. Sidon.[a] & in præfa. Claudiani operis, qualis porrò, quantusq; vir fuerit Claudianus, præterquàm quòd libri hi eius ſatis probant, Sidon. etiam teſtatur lib. 4.[b] Gennad.[c] & Ado. Porrò de Fauſto, quem non ſine cauſa in Ec-B cleſia Regienſi vt ſanctam intelligimus coli, id omninò perſuaſum habemus ipſum doctrinam ſuam erroneam retractaſſe.

[a] li. 4. ep. 3. [b] ep. 2. vet. edit. & 11. [c] cap. 83.

S. Honoratus Maſsilienſis Epiſcopus, per hæc tempora, eloquentiſsimè ſcripſit; cuius opera Gelaſius Papa comprobauit. Gennad. ca. 99.

Gennadius presbyter Maſſilienſis plura ſcripſit, aliqua ex parte, fuligine Pelagianorum tincta, quod opus extat de Eccleſiaſticis dogmatibus, ſub nomine Auguſtini; certum eſt eſſe Gennadij, quem ad Gelaſium Papam miſit, & eius opera, vel quomodocunq; id acciderit, correctum fuit, maximè, quæ à cap. 21. ad 52. interiacent; ſed planè Catholicum redditum, & vita laudabilem, aſſumptum poſteà ad eiuſdem eccleſiæ Maſsilienſis Epiſcopatum, indi-C cat elogium Hadriani Papæ de eodé Gennadio in epiſt. ad Carolum Magnum, extat tom. 3. epiſt. Rom. Pont. Gennad. de ſeipſo in ſcript. Eccleſ.

Zeno Imp. interficit Pelagium Patritium, virum præclarum, & carminum ſcriptione inſignem, quòd is pro ſua prudentia, & iuſtitia, libertatem dicendi, ſibi ſumés, eius nefanda facinora palàm inceſſebat, quo audito, magnus mœror bonos inuaſit. Interficit etiã Zoſimum Rhetorem Gazæum, & Arcadium Præfectum, & alios illuſtres viros. Marcellin. Cedrenus.

Leontius Monachus ſacras profitens literas, occulta ſcripturæ loca, prophetica gratia declarat, qui & Zenonem argutè carpſit. Suidas.

Theodoricus ad Duram fluuium Odoacrem Regem tertio certamine ſuperat, qui Ra-D uennam fugiens, obſidetur incluſus. Caſsiod. in Chron.

Chriſti Annus	*Felicis Papa*	*Zenon. Imp.*	*Odoacr. Reg.*	*Olybrio Conſ.*
491.	9.	18.	16.	

ZENO Imp. 17. anno cófecto, & menſibus quinque, vt habet Marcellin. Comitiali morbo extinguitur, Euagr.[d] plures mortuũ creditum, ſepultũ viuum fuiſſe aiunt. Cedren. Zonar. Ariadna Zenonis vxor, reiecto Zenonis fratre Lógino, Anaſtaſio ex ſchola Silentiariorum defert Imperium, non ſine ſuſpicione turpis cóſuetudinis inter ipſos. Euagr.[e]

[d] 3. c. 29. [e] 3. c. 29.

E Petrus Mogus vaſtator, & prædo Eccleſiæ Alexandrinæ, moritur anno 13. occupati Epiſcopatus, & à morte Timothei orthodoxi, ſufficitur illi ab hæreticis Athanaſius ea ſede, & nomine planè indignus, cognométo Hernioſus, communione cum Palladio Antiocheno iunctus, qui cùm Petrum Mogum reciperet, habuit à ſe diſſidentes Acephalos, de eò Euagr. Niceph. Liberat. Leontius ſcholaſticus.

Euphemius Epiſcopus CP.nus reſtitit Anaſtaſio, vocans eum hæreticum, nec prius eum coronari paſſus eſt, quàm probaret Synodum Chalced. & Catholicæ fidei profeſsionem apud eum ederet, quam & edidit. Theod. Lect.

Epiſcopus CP.nus nõ prius coronat Imp. quã ſe Catholicum profiteatur.

Felix literas de Imperio gratulatorias ei mittit, quem putaret Catholicum, maximè edita profeſſione fidei apud Euphemium. Gelaſius in commonitorio ad Fauſtum.

Anaſtaſius in priuata vita ſic ſe geſſiſſe viſus eſt, vt magnum de ſe optimi Imperato-

Imp. initia bona, Ægreſſus peſſimi. ris ſpem dederit, cui etiam in Circo ſedenti pop. acclamauit, ſicut vixiſti, ita etiam impera, A
Domine. Cedren. Gelaſ. epiſt. 10. Anaſtaſ. epiſt. ad eum 1. Delatores funditùs ex vrbe ſuſtulit, aboleuit immodicum, & impurum tributum Chryſargyrum dictum, Magiſtratus, qui venales fuerant gratis contulit. Cedren. Theod. Lector.

Sed ſtatim mutatus in deterius, ſtabilito iam Imperio, vniuerſum Imperium Ariſtocratiam fecit, Magiſtratibus omnibus vendendis, & delinquentibus ignoſcendo, inexplebili pecuniæ auiditate incenſus. Suidas hæc, & plura alia.

Seditio CP. h. S. Sophiæ templum concremaţur. *Bellum plebeium inter Byzantios ortum, parsq; Vrbis plurima atq; Circi igne combuſta.* Marcellin. in Chron. cauſa non dicitur, ſed veriſimile eſt excitatum à ſtudioſis Longini Zenonis fratris, incenſo etiam nobiliſſimo Sophiæ templo. Procop. de ædif. Iuſt. Imp. B

Ioannes Coloniæ in Armenia Epiſcopus, poſtquàm decem annos Epiſcopatum adminiſtraſſet, & precaretur à Deo indicari ſibi locum quietum, & aptum ad ſalutem conſequendam, diuinitùs mittitur in Lauram Palæſtinæ ad S. Sabam, cùm iam 38 eſſet annorum, qui poſt, eximia ſanctitate illuſtris, ſilentiarius eſt cognominatus. Cyrillus in Vita S. Sabæ.[a]

an. 26. apud Sur. tom. 6. Odoacer Rauenna noctu egreſſus cum exercitu, ad Pontem Candidum à Theodorico iam quarto, memorabili certamine, ſuperatur; & Vandali pace ſuppliciter poſtulata, à Sicilia ſolita deprædatione ceſſant. Caſſiod.

De S. Patritio Hybern. Apoſtolo. S. Patritius primus Hiberniæ Epiſcopus, cùm eſſet annorum octoginta duorum obijt. C
Qui, cùm eſſet annorũ ſexdecim, venditus eſt; ſex annos vixit in ſeruitute, in Romanis partibus, ſexaginta annis in Hybernia prædicauit. Marianus Scot. ſed Probus, qui vitam eius ſcripſit, aliter ſupputat annos eius, qui centum & triginta duobus annis eum vixiſſe tradit, ad quam ætatem planè perueniſſe oportuit, ſi 30. annorum S. Martini diſcipulus fuit.

Chriſti Annus	*Gelaſij Papa*	*Anaſtaſij Imp. Odoacr. Reg.*		*Anaſtaſio Aug. & Ruf. no* Coſſ.
493.	1.	2.	17.	

FELIX III. Papa moritur 5. Kal. Mart. cùm ſediſſet ann. 9. minus d. 12. hic atauus S. Gregor. Papæ fuit. Martyrolog. Rom. S. Greg. Papa homil. 38. in Euang. & 4. Dialog. c. 16. 2. d. Martij ſubrogatur Gelaſius Afer, lib. de Rom. Pont. D

Quatenùs erranti b' cõdeſcendendum docet Gelaſius. Euphemio Epiſcopo petenti per literas communicationem cum ſede Apoſtolica, negat Gelaſius, & hortatur ad tollendum de Diptychis nomen Acacii, epiſt. Gelaſ. 9. in qua, præter alia, pulchrè docet quatenus errantibus condeſcendendum.

Gelaſius epiſt. ad Laurentium Lignidi Epiſcopum, ſed circulari ad omnes alios Macedon. Epiſcopos, ſtudet eos retinere in officio Catholicæ, & Apoſtolicæ communionis, cùm Metropolit. Epiſcopus Theſſalonicenſes cum Acacianis ſentiret, aut ſaltem eum non damnaret, epiſt. Gelaſ. prima (ſecunda eſt ad Dardaniæ Epiſcopos) qua nunciat ſe Pontificem electum, Catholicæ fidei libellum tranſmittit, hortaturque vt cum Eutychianiſtis non communicent, & muneri Paſtorali inuigilent. E

5. Decemb. apud Sur. t. 35. & 69. Sallustius Ieroſolymit. Epiſcopus octauo ſuæ ſedis anno è vita decedit; ſuccedit Elias Arabs laudatiſſimus diſcipulorum S. Euthymij, de cuius ſede iam Sanctus prædixerat. Cyril. in Vita S. Sabæ hic Monachi vitam, vt anteà degens, plures apud ſe colligit Monachos. Sophron. prat. ſpirit. c. 35.

Bellum Iſauricum inchoatur, quod ſex annis, vt Marcellin. quinque, vt Theod. Lector, durat. quo, initio, proſperè ſuccedente, inſolentior factus Anaſtaſius, pœnitens facti, profeſſionem ſuæ fidei Epiſcopo traditam, extorquet. Theod. Lector.

A Anaſtaſium alij putauêre Manichæum, quòd matre Manichæa natus eſſet. Alij Acephalum, vt Acta Theodoſij Cœnobiarchæ, alij, vt Leontius, ex numero illorum hæreticorum, qui cùm neutri aduerſantium parti inhærerent, hæſitantes dicti ſunt, qui ijdem quòd capite carerent, Acephali quoque dicti ſunt, quia ei ſectam probault, quaſi hac ratione conciliaturus vtroſque, & pacem Eccleſiæ redditurus. Vide Leontium de ſectis.

Hæſitãtes hæretici, vtramque diuerſam ſectã probantes.

Chriſti Annus 493. *Gelaſij Papa* 2. *Anaſtaſ. Imp. & Theodorici Reg.* 3. 1. *Conſ. Albino Iun. Caſſiodorus cum collega Euſebo, Marcellinus.*

B

TERTIO anno obſeſſæ Rauennæ, ſequeſtre Epiſcopo, conuenitur, vt vterque Theodoricus & Odoacer pariter regnent; certis conditionibus, quibus aliquandiu vtrinque ſeruatis; Theodoricus per cauſam quòd inſidias in ſe machinatus eſſet, Odoacrem ad epulas fraudulenter vocatum occidit, & gentem eius ſibi conciliat, tenetque Gothorum, & Italicenſium regnum nomine Regis, Imperatoris nomine & inſignibus abſtinens. Procop. Caſſiod. vt qui in gratiam Theodorci, cui erat ab epiſtolis, & Iordanus, quia ſuorum Gothorum ſcribebat hiſtoriam, proditionem omiſére.

Theodoricus Odoacre occiſo ſolus in Italia regnat.

Theodoricus miſſa legatione, pacem ab Anaſtaſio petit, & impetrat, Caſſiod. epiſtol. 1. C pacem quoque cum omnibus Regibus conciliat. Audeflendam Clodouei filiam in vxorem impetrat: Filiarum, ex concubina, alteram Alarico Gothorum, alteram Burgundionum regi elocat. Iordan. Marcellin.

Iulianus Magiſter Militiæ, nocturno prælio, Getico ferro in Thracia confoſſus, interijt. Marcellin.

Tumultus Conſtantinopoli in quo ſtatua Regis deiecta, & raptata à plebe, fauente vt proditur Longino Zenonis fratre ab Imperio excluſo, ob eius profuſiones. Marcellin.

Gelaſius Papa, alteri Regiorum Legatorum, Fauſto, Magiſtro officiorum commendat, vt Euphemium Conſtantinopolitanum ſtudeat ad obſequium eccleſiæ Roman. adducere; D qui cùm Gelaſium admonuiſſet de obſtinata Euphemij voluntate, & pluribus eius querelis; reſcribit ad eum commonitorium, quo docet, quomodo omnes querelas retundat, & cauſam eccleſiæ Rom iuſtiſsimam eſſe oſtendat.

Gelaſius epiſtol. 3. ad Honorium in Dalmatia Epiſcopum, monet de Pelagiana hæreſi, quam audiſſe ſe ait, in Dalmatia pullulare: at Honorius dolens ſe negligentiæ, & proditionis Catholicæ fidei accuſari, reſcribit: ad quem rurſum Gelaſ. epiſt. 4. docet, quàm expediat, in his perueſtigandis ſtudioſiorem eſſe, quàm remiſsiorem.

Idem epiſtola 5. ad Epiſcopos per Picenum, ſignificat audiſſe ſe de ſene quodam deliro, Pelagij dogmata diſſeminante Epiſcopis conniuentibus, atque ferè probantibus, de quo eos E magnopere redarguit, & legatum ad ea, & alia corrigenda mittere ſe ait Romulum Sanctæ Romanæ eccleſiæ Diaconum Cardinalem. Vbi notandum, Theodoricum Regem Arianũ occupata Italia nullum impedimentum attuliſſe Rom. Pont. quominùs legationibus & literis munus ſuum exequeretur, quod iam vix, ac ne vix quidem, aliquando licet, ſub orthodoxis Principibus.

Sub Ariano Rege Rõ. Pont. legationibus & literis munus ſuum liberè obit.

Inuentio Cryptæ Gargani montis in Apulia, quæ ex apparitione ſancti Michaëlis archangeli reddita celeberrima, pio cultui eſt mancipata. Sigebert. Sed & alia apparitione erat prius Romæ illuſtris memoria S. Michaëlis Archangeli, in cuius venerationẽ feſta dies peragi conſueuit, & in eius laudem Direpanius Florus, celebris ſuæ ætatis poëta, cecinit ſacrum hymnum. extat tom. 8. Biblioth. S S. P P.

Apparitio S. Michaëlis Archangeli.

Christi Annus	*Gelaſij Papa*	*Anaſtaſ. Imp. & Theodor. Reg.*		*Aſterio, atq; Præſidio Coſſ.*
494.	3.	3.	2.	

A

GELASIVS, auditis à Legatis Conſtantinopoli reuerſis, quæ ab Imperatore Anaſtaſio accepiſſent, apologeticam ad eum ſcribit epiſtolam. extat in capitulari Francorum [a], & in tom. 1. epiſt. R. P.

a l. 5. c. 167

Euphemius in dies obſtinatior, ſtudet alios etiam reuocare ab Apoſtolicæ Sedis cõmunione, & ad ſe attrahere, at epiſcopi Dardaniæ, & Illyrici, inter alios, fortes permanſère, quos miſſa legatione, & literis, Gelaſius etiam atque etiam confirmat, epiſt. 8. B

Idem Gelaſius CONCILIO ROMAE HABITO ſeptuaginta Epiſcoporum, plura ſtatuit ad auctoritatem, dignitatem, & puritatem fidei eccleſiæ Roman. & decretum edit de ſanctis ſcripturis, Concilijs generalibus, & ſcripturis eccleſiaſticis, alios probans, alios damnans, alios in apocryphis cenſens. De Primatu quoq; eccleſiæ Rom. ſuper omnes eccleſias, & Prærogatiua ſedium Patriarchalium breuiter agit, addens anathema in omnes hæreſiarchas, & Schiſmaticos.

Idem epiſtola ad epiſcopos Lucaniæ, Brutij, & Siciliæ plura ſtatuit, ad eccleſiæ diſciplinam; quæ, ob bella, iacturam paſſa erant, reſtituenda. Inter cætera ſtatuit, vt pars illa de quatuor, bonorum eccleſiæ, pauperibus aſsignata, palàm erogaretur. & rurſum alia data ad epiſcopos Siciliæ, ſexta & ſeptima num. In qua 7. ad epiſcopos Siciliæ, illud notandum manet, præter illam partem, quæ erogari debet in pauperes, ſuæ cuiuſque diœceſis, vt de ſua epiſcopus debeat alere peregrinos atque captiuos. C

Clodoueus Rex Francorum in Gallijs Crotildem Chriſtianam fœminam Burgundionum Regis Gundebaldi neptim, vxorem accipit. Gregor. Turon. [b] Aimoinus [c], Hincmar. in vita S. Remigij [d].

b lib. 2. ca. 28. 29.
c 1. c. 13.
d apud Sur.

Laurentius epiſcopus Mediolanenſ. & Epiphanius Ticinenſ. legationem obeunt ad Theodoricum, ad leuandas Liguriæ, & Aemiliæ calamitates, quibus, præ cæteris, eæ prouinciæ premebantur, vt quæ fortius pro Erulis ſteterant. Ennod. Idem Epiphanius à Theodorico miſſus eſt Legatus vnà cum Victore Taurinenſi epiſcopo ad Gundebaldum Burgundionum Regem, pro captiuis Italicis redimendis. Caſsiod. libro 12. Var. epiſtol. 29. Ennod. D

Gundebaldus Burgundionum Rex, ſciens veritatem fidei eſſe apud Catholicos, clàm chriſmari petijt à S. Auito epiſcopo Viennenſ. qui exigens ab eo confeſsionem fidei Catholicæ neceſſariæ ad ſalutem, non impetrauit, atq; ille in hac inſania mortuus eſt.

Alcimus Auitus Viennenſ. epiſcopus, ſanctitate, eloquentia, doctrina, libris pluribus contra hæreticos ſcriptis, & alijs, clarus floret: fratrem habuit Apollinarem Valentiæ epiſcopum, miraculis inſignem. Pater fuit Hicius, Senator, & pòſt Viennenſ. epiſcopus. Ado in Chron. Greg. Turon. [e] E

e 2. c. 34.

Theodoricus quamuis Arianus, Catholicos tamen gratos habebat, & cuidam Catholico apud illum gratioſiſsimo, in eius gratiam ad Arianos tranſeunti, caput reſecuit, dicens, ſi Deo fidem ſynceram non ſeruaſti, quomodo mihi, qui homo ſum, conſcientiam ſanã præſtabis. Theod. Lect. Niceph. [f] Zonar. Cedren.

f 16. c. 35.

De alio quodam Ariano Olympio nomine per hoc tempus, blaſphemante Sanctiſsimam Trinitatem, admirandum quiddam narrat S. Ioan. Damaſcen. ex Theodoreto hiſtorico (Iuniore nimirum, de quo Theodorus Lector meminit in lib. Collectaneorum poſteriori: vbi Theodoretus, pro Theodoro legatur, illo Lectore, quem Suidas hiſtoriam ſcri-

A pſiſſe à Conſtantino ad Iuſtinianum tradit) in balneo diriſsimo mortis genere extinĉto, quod miraculum Anaſtaſius Imp.iuſsit coloribus exprimi, & ad Nerophorũ collocari. opportunè Deus, Regibus Arianis vndiq; ferè regnantibus, per hæc admiranda oſtendere voluit, non eſſe illic Deum, vbi vi armorum Reges impij dominantur.

Magnus ille Monachorum Patriarcha, Occidentalis decus Eccleſiæ Benedictus, Nurſinus patria; Romæ literis dans operam, ab Vrbe recedens, profectus in ſolitudinem, ſublimioris vitæ Monaſticæ prima iacit feliciter fundamenta. Vetus hiſt. Caſsinenſis.

Britanniæ eccleſia ab hoſtibus Inſulæ inuaſoribus liberatur, qui Badonicum montem obſidentes, dirè ab Incolis trucidati ſunt. Beda de geſt. Angl.[a] *a li.1.c.15. & 16.*

B

Chriſti Annus	*Gelaſij Papa*	*Anaſtaſ.Imp.& Theodorici Reg.*		*Viatore Conſ.*
495.	4.	5.	3.	

GELASIVS cognito ſtudio Euphemij alienandi Orientales Epiſcopos à Sede Apoſtolica, ſcribit epiſtolam ad Dardanos Epiſcopos, quam tamen omnibus vult eſſe cõmunem Catholicis, & contraria ſapientibus, vt ipſe in fine ait, quod & ſanis neceſſaria firmitas, & malè ſanis competens medicina prębeatur. In ea oſtendit auctoritatem Sedis Apoſtolicæ ſupra Concilia, eſt epiſt.11. *Sedes Apoſtolica ſupra Cõcilia.*

C Idem in Concilio quinquaginta quinque Epiſcoporum, Miſenum, olim ſub Felice Legatũ, & præuaricatorem depoſitum, ſupplicem, ſui erroris veniam petentem, & hæreſes omnes deteſtantem, abſoluit, & Eccleſiæ ſuæ reſtituit. Anaſtaſ. Bibliothecarius. Extat recens inuentum in vetuſtis codicibus Vaticano, & Virdunenſi, in Annalibus quidem integrum, in tom.1. epiſt. Rom. Pont. mutilum.

Euphemius epiſcopus Conſtantinopolitanus ab Anaſtaſio Imp. in exilium eijcitur, quaſi ſenſiſſet cum Iſauris aduerſus Imper. (Marcellin. & Theod. Lector.) ſed re vera, quod vt Suidas ait, comminatus illi Euphemius fuiſſet, ſe illum in ordinem redacturum, ſi perſeueraret hæreticus. Macedonius illi ſubrogatur ex presbytero, & cuſtode Eccleſiæ, populo im-

D probante. Quod verò Theodorus ait Macedonium conſenſiſſe Enotico Zenonis, falſum appareret ex Cyrillo in vita S. Sabæ cap. 69. qui affirmat eum rectam fidem amplexum, illiq́ue communicaſſe Heliam Ieroſolym. non tamen Iis, qui Euphemium expuliſſent.

Gundabundus Rex Vandalorum in Africa, anno ſuo decimo inchoato, inſtaurata perſecutione, & Eugenio Carthag. Epiſcopo in Gallias relegato, moritur. Turon. hiſt. Franc.[b] Gelaſ.[c] Gennad.[d] *b 2.c.3. c epiſt.11. d c.97.*

De Eugenio mortuo in Albigenſi Ciuitate, & miraculis ibi editis. Turon. lib.1. de mirac. cap.58.

Traſamundus frater ſuccedit Gundabundo, quem Procopius ſapientiæ nomine, & ma-

E gnitudinis animi laudat, & Chriſtianos præmijs, & honoribus ad Arianiſmum inuitaſſe, & criminibus obnoxios præmijs ad meliorem mentem adduxiſſe, ait, & Anaſtaſio Principi amiciſsimum fuiſſe. Ad eum Fulgentius libros ſcripſit, in quorum tertio, cum Patre meliorẽ appellat. Et Theodoricus Rex Italiæ ſororem ſuam Amalafridam matrimonio iungit. apud Caſsiod. Var. lib.5. epiſt.44.

Chriſti Annus	*Gelaſij Papa*	*Anaſtaſ.Imp.& Theodor.Reg.*		*Paulo Conſ.*
496.	5.	6.	4.	

GELASIVS migrat è vita 11. Kalen. Decemb. cùm ſediſſet ann.4. menſ.8. dies 19. & pòſt 7. dies ſublegitur Anaſtaſius Romanus. Indices Vatic. & Anaſtaſ. in lib. de Rom. Pont.

Chriſti Annus	*Simplicij Papæ*	*Zenonis Imp. & Odoacris Reg.*		*Seuerino Conſ.*
482.	15.	9.	7.	

A

STEPHANVS Iunior, Antiochenus Epiſcopus moritur, tertio ſuæ Sedis anno, in eius locum eligitur Calendion, & ipſe Catholicus, cuius vt electionem ratam habeat Roma. Pont. collecta ibi Synodus dirigit Romam, de more, Anaſtaſium. Simplicij probatio extat in eius epiſt. 14. quæ eſt ad Acacium.

Calendion Epiſcopus Antiochenus reliquias S. Euſtathij Epiſcopi Antiocheni (qui interfuerat Concilio Nicæno, & in Exilio, propter fidem, vitam finierat) impetratas à Zenone, à Philippis Macedon. Antiochiam, magna cum celebritate, transfert. Theodorus B
a Collect. lib. 2. Lector [a]. Is, prætextu criminis Maieſtatis, quaſi rebellantibus Zenoni fauiſſet, relegatur in deterrimum exilium ab hæreticis, Acacio id machinante, quòd ab eo non fuiſſet electus Epiſcopus, vt Gelaſius multiplicibus querelis exaggerat. in eius locum reuocato Petro Fullone Eutychiano, qui ve thronum aſcendit, Theopaſchitarum hæreſim promulgat. Euagrius [b].
b 3. c. 16.

Marcianus, Leontius, Marcus, Pamprepes, aduerſus Zenonem inſurgentes, illi negotiũ
c li. 3. c. 26 faceſſunt, vt Theodoricum Gothum cum exercitu aduerſus eos mittere cogatur. Euagr. [c] Theodor. Lect. in fine primi collect. paulò diuersè.

Mortuo Timotheo Solofaciolo Epiſcopo Alexandrino, Catholico, anno vigeſimo- C
tertio ſuæ, ſed interpolatæ Sedis, Epiſcopi AEgypti, eligunt Ioannem Talaidam, ex Oeco-
Ro. Pont. eſt confirmare Patriarchas. nomo, orthodoxum, quem Zeno improbat, quaſi ſacrilegum, inſtigante Acacio, quòd aliquando iuraſſet, ſe non paſſurum, vt in Epiſcopum Alexandrinum eligeretur, & in eius locum ſubſtituit Petrum Mogum, ob hæreſim anteà pulſum. Simplicius epiſt. ad Acacium [d].
d num. 17. Liberat. in Breuiar. [e] Ex ea porrò Simplicij epiſt. planè colligitur Roman. Pont. eſſe confir-
e cap. 16. mare Patriarchas.

Zeno impellente Acacio, publicat Edictum Enoticon, id eſt Vnitiuum, per cuius profeſsionem & ſubſcriptionem vnirentur hæretici in ſpecie quidem, cum Catholicis, ſed re
f 3. cap. 14. vera omnes hæretici, damnata Synodo Chalcedonen. efficerentur. Extat apud Euagr. [f] Ex D
quo Catholicis tumultuantibus in Imperatorem, ipſe, quaſi Proteus, fingit ſe vindicẽ Concilij Chalced. cuius cauſa ſimulat ſe Ioan. Catholico Epiſcopo Alexandrino infenſum eſſe,
g cap. 18. quòd Synod. Chalced non reciperet. Liberat. [g]

Petrus Mogus verſutus, & temporibus inſeruiens, cum hæreticis damnat Synodum, Chalced. cum Catholicis probat, vt ab vtriſque gratiam ineat, Monachos interim fraudem agnoſcentes, & prodentes, diſcordiæ & ſeditionum accuſat, literis ad Acacium, quibus artibus, nec acquirit Catholicos, & quamplurimos ex ſuis hæreticis perdit, qui quod ſeorſum
h 3. ca. 17. ſine capite, conuenirent, Acephali dicuntur. Euagr. [h] & Liberat. [i]
i cap. 18.

Simplicius ſcribit ad Ioannem Rauennatem Antiſtitem, increpans de vi adhibita Gre- E
gor. dum eum ad presbyteratum promouet, non vt honoret, ſed vt, inuidia, de loco priſtino dimoueat, ex qua colligitur priuilegia Rauennatis eccleſiæ à Romana manaſſe, dum ſi illis abutatur, ablaturum ſe ea fore minatur, eſt epiſt. num. 16. Idem Zenonem Hiſpalenſem Epiſcopum, Vicarium in Hiſpania ſuum conſtituit, epiſtola ſua, quæ prima eſt tom. 1. epiſt. Decretalium. Sed cùm careat Conſulibus, nec conſtet de tempore, huc ad finem Actorum Simplicij relata eſt.

CONCILIVM TVRONENSE, Præſide S. Perpetuo, tertio à S. Martino, ſexto in numero Turonenſ. Epiſcoporum. ſanciuntur in eo tredecim canones, ad eccleſiaſticam diſciplinam pertinentes.

S. Se-

Christi Annus	*Simplicij Papæ*	*Zenon. Imp.*	*Odoacr. Reg.*
483.	16.	10.	8.

A S.Seuerinus, non quidem Epiſcopus, ſed tamen Apoſtolus Noricorum, & vicinarum gentium, miraculis viuens, & poſt mortem clariſſimus, quieſcit in Domino. Eugipp. in eius Vita.

S.Seuerini obitus.

Christi Annus	*Simplicij Papæ*	*Zenon. Imp.*	*Odoacr. Reg.*	*Anicio Fauſto Conſ.*
483.	16.	10.	8.	

S.Simplicius Papa initio menſis Martij moritur, cùm ſediſſet annos 15. menſes 5. dies 10.
B Sede vacante, Baſilius Præfectus Prætorio ingerere ſe molitur electioni Romani Pontificis, & edicit, de non alienandis bonis Eccleſiæ. Vide in Concil. 3. Symmachi, cap. 12. Vacationis ſedis die 6. 8. Martij creatur Papa Felix Rom. presbyter, in tit. Faſciolæ. Anaſtaſ. de Rom. Ponti.

Ioannes Epiſcopus Alexandrinus, ſede pulſus, Antiochiam primùm ad Calendionem Epiſcopum, inde verò Romam ad Simplicium, quem vt legitimum Iudicem appellârat, ſe contulit, ſed mortuum inuenit. Liberat. [a]

Ioã. Epiſc. Alexand. Ro. Pont. appellat, & ad eum ſe cõfert.

a cap. 16.

Concilium Rom. contra Acacium Conſtantinopolitanum Epiſcopum.

C FELIX Papa, maiorum veſtigijs inſiſtens, in grauiſſima cauſa Acaciana, in qua agebatur de prodita Chalced. ſynodo, Concilium ex Italiæ Epiſcopis conuocat; in eo grauiſſimę dicuntur ſententiæ: in hoc omnium conſpirant ſuffragia: Legatio vt mittatur CP.lim ad Zenonem Imp. cum robuſtiſſimis literis, de proditione Catholicæ fidei, eiusq́; proditoribus: expoſtulet Papa cum Acacio de nõ deſenſa fide Catholica, & de conniuentia, cũ hæreticis. Addatur libellus accuſationis à Ioan. Epiſcopo Alexandrino ipſi Papæ oblatus, aduerſus eum: citetur ad reſpondẽdum in Iudicio ſedis Apoſtolicæ: alius libellus ea de re mittatur ad Zenonem, vt cogat Acacium experiri iudicio cum accuſatore. Conſtant hæc ex li-
D teris Felicis Papæ ad Acacium, & ad ipſum Imp. nunc primùm in lucem proditis. Datæ ſunt hæ literæ Legatis delectis à S. ſynodo, Vitali Truentino, & Miſeno Cumano Epiſcopis, & Felici Eccleſiæ Romanæ defenſori, quibus & alia multa verbis exponenda commiſſa fuiſſe affirmat Felix Papa in fine ad Acacium epiſtolæ, & eius, quæ eſt ad Imp. ſcripſit præterea per eoſdem Legatos epiſtolas ad clericos, Monachos, atq; laicos, orthodoxos, quæ non extant. Liberat. cap. 18. Euagr. [b] In eadẽ ſynodo Romana poſt legitimas admonitiones damnatur Petrus, Epiſcopus intruſus, Antiochen. non modo, vt Eutychianus, ſed & Apolinariſta, & Sabellianus, & Arianus, qui in Triſagio impiè adiecerat: Qui crucifixus eſt pro nobis, Theopaſchitarum impiam, iam ante damnatam, hæreſim renouãs. Aduerſus quem & Aca-
E cius coegerat CP.li ſynodum, in qua error eius damnatus fuerat. Extant plures grauiſſimæ epiſtolæ, tum Orientis, tum Occidentis Epiſcoporum ad eum redarguendum [c]. Extat & ſententia Rom. Pont. damnationis in ipſum [d], de qua ſua damnationis ſententia ſcribit Felix ad Zenonem, monens, vt caueat à communione Petri iam damnati, & longè ab Antiochia eum releget, eſt epiſt. nume. 3 Felicis, Liberatus [e].

Conc. Roma. in Acaciũ CP.

b 3. c. 18. 19. 20.

c 2. tom. Concil.

d 2. to Concil. & 10. t. ep. Decret.

e cap. 18.

Perſecutio Vandalica ſub Hunerico.

DIRA & immanis perſecutio ab Hunerico Vandalorũ Rege in Africa mouetur, in qua, præter alias immanitates, quater mille nongentos ſexaginta ſex Epiſcopos, Presbyteros, Diaconos, & alios Eccleſiæ Clericos, in exilium eremi raptari iuſſit. Victor. [f]

Immanis perſecutio Vãdalica in Africa.

f Lib. 2.

Christi Annus 484. *Felicis Papa* 2. *Zenon.Imp Odoacr.Reg.* 11. 9.

LEGATI Sedis Apoſtolicæ Vitalis, & Miſenus contra ius gentium, & omnem pietatem à Zenone tractantur, literis ereptis, in carcerem coniecti, & mox ab Acacio deliniti, è carcere educti, illi communicāt, & ſe præſentibus, ſuſtinent recitari in ſacris Diptychis nomen nefandiſſimi Petri hæretici Alexandrinæ ſedis inuaſoris. Liberat. [a]

a cap.18.

Conc.Rō. de præuaricatoribus Sedis Ap. Legatis.

Præuaricationis legatorum fama Romā perlata, & Monachis Acœmetis nunciantibus, Felix Papa conuocat Concilium, in quo 77. Epiſcopi conuenēre. In eo primùm legati, præuaricationis conuicti, damnati, & Epiſcopatus honore deiecti; mox, Acacij cauſa cognita, iudicatus eſt hæreticus, hæreticorum participatione pollutus, & monitus eſt vt reſipiſceret, alioqui excommunicatione feriendus; at nō ceſſans communicare cum Petro Mogo, & Petro Fullone, confirmato in Sede Antiochena; demùm ex ſententia Concilij damnatur, & deponitur, quæ damnationis ſententia miſſa eſt CP.lim, & cùm ab Acacio non reciperetur, fulto præſidio Imp. ſuſpenſa eſt per quendam ignotum Monachum Acœmetenſem eius pallio, dum ad celebranda ſacra procederet, qua ex cauſa prædicti Monachi dira ab Acacianis paſſi ſunt. Felix epiſt. 4. & 5. Liberat. c.18. Niceph.[b] Præſtat adſcribere finem epiſtolæ & ſententiæ Felicis Papæ: *Habe ergo, cum his, quos libenter amplecteris, portionem, ex ſententia præſenti, quam per tua tibi direximus Eccleſiæ defenſorem, ſacerdotali honore, & communione Catholica, nec non etiam à fidelium numero ſegregatus: ſublatum tibi nomen, & munus miniſterij ſacerdotalis agnoſce, ſancti Spiritus iudicio, & Apoſtolica auctoritate damnatus, nunquamq́; anathematis vinculis exuendus.* Cælius Felix Epiſcopus ſanctæ Catholicæ Vrbis Romæ ſubſcripſi. Data 5. Kalen. Aug. Venantio V.C. Conſ. ſimul. 67. Epiſcopi, abſque Papa, ſubſcripſerunt. Subſcriptiones porrò Epiſcoporum ad epiſtolam Synodi, ad presbyt. & Archimandrit. &c. eiuſmodi ſunt. B C

b Lib.7. cap.17.

Sententia dānatiōis in Acaciū.

Candidus Tiburtinæ ciuitatis Epiſcopus, Petro Eccleſiæ Alexandrinæ peruaſori, & Acacio quondam Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, necnon etiam Peto Antiocheno ab Epiſcopatus & Chriſtianorum numero olim meritò, & iure ſegregatis, omnibus ſequacibus eorum, ſequens auctoritatem Sedis Apoſtolicæ ſecundùm deſiderium noſtrum, iuxta Eccleſiæ ſtatum, Catholica deliberatione prolatam, anathema dicens, ſubſcripſi, & 42. Epiſcopi ſimiliter ſubſcripſerunt. D

Epiſcopalis ſubſcriptio in dānationem Epiſcopi CP.ni.

At Acacius ira & furore ebrius, eò inſaniæ prorupit, vt Felicis nomē è ſacris Diptychis, quòd Dioſcorus S.Leoni fecit, tolleret, Epiſcopos Catholicos, hæreticis & infamibus ſubrogatis, exterminaret. Petro Mogo Alexandriæ paria faciente, Catholici CP.lim cōfugientes, perſecutionem grauiſsimam pertulerunt. Liberat. [c] Atque ita totus ferè Oriens turbis, ſeditionibus, exilijs, agitabatur. Euagr. [d]

Acaci᷑ audet nomē Ro. Pont. tollere è diptychis.

c cap.18.

d 3.c.90.

Io. Talaidam, cùm videret Felix non poſſe reſtitui ad ſuum Alexandrinum Epiſcopatū, creat Nolanum Epiſcopum.

Perſecutio Vandalica in Africa inchoata, indies ſæuit, & atrocior continuat, cum magna gloria Catholicæ eccleſiæ, cuius plures alumni Epiſcopi, omnis ordinis Clerici, laici quoque, mares, fœminæ, ſenes, pueri, illuſtres confeſſores, & martyres extitere. Vide Vict. lib.3. & ſcio lachrymas non tenebis. E

Gloria Eccl. Africanæ de tot glorioſis martyr. in perſecut. Vand.

Eugenius Carthagin. Epiſcopus Felicem quendam cœcum, ciuitati notiſſimum, per viſum ad ſe diuinitùs miſſum, per ſignum Crucis illuminat, Deo, per hoc ſignum, teſtimoniū dante fidei Catholicæ.

Cœcus ab Epiſcopo Carthag. illuminatur.

Idem libellum de Catholica fide Arianis offert, extat integer in Bibliotheca SS.PP.

Hunericus omnes Leges à Catholicis Impp. contra hæreticos lata, conuertit in Catholicos per ſuum edictum ſæuiſſimum.

Cyrola

A Cyrola Epiſcopus Arianorum, quendam de ſuis, ſe cœcum eius iuſſu, ſimulantem, & eum inclamantem, in teſtimonium ſuæ perfidiæ, Deo operante, dum illuminare fingit, verè cœcum reddit, qui pòſt, vera S. Trinitatis confeſſione edita, obſignante S. Eugenio ſigno ſanctæ Crucis, recipit viſum.

S. Eugenius proiectus in exilium, plures commonitorias ad fideles ſcribit epiſtolas. Vnam recitat Greg. Turon. [a] Gennad. de eo agit. [b] Plura de Vandalica perſecutione recenſet Greg. Turon. à Vict. omiſſa, aut certè deperdita.

Arianus Epiſc. viuente cœcu reddit, qui a Cathol. recipit viſum. [a] hiſt. Fr. 2. c. 3. [b] cap. 97.

Quibuſdam Catholicis Hunericus præcepit linguas & manus dexteras abſcindi, qui nihilominùs Spiritu ſancto præſtante, ita locuti ſunt, & loquuntur, quomodo anteà loqueban
B tur. Sed ſi quis incredulus eſſe voluerit, pergat nunc CP.lim, ait Victor, & ibi reperiet vnũ de illis Subdiaconum Reparatum, ſermones politos, ſine vlla offenſione loquentem, ob quam cauſam venerabilis nimium in palatio Zenonis Imper. habetur, & præcipuè Regina mira eum reuerentia veneratur. Ad cuius rei conteſtationem omni exceptione maiorem, Iuſtinianus Imp. in Conſtitut. à ſe edita, de offic. Præfect. Præt. Africæ, ita ait, VIDIMVS VENERABILES VIROS, QVI ABSCISSIS RADICITVS LINGVIS, POENAS SVAS MISERABILES LOQVEBANTVR. Idem miraculum à ſe viſum teſtificantur, Aeneas Gazæus, in orat. de animarum immortalitate, & corporum reſurrectione, [c] Marcellin. Comes in Chron. & Procop. Greg. quoque Papa [d] affirmat ſe audiuiſſe idem CP.li, à
C ſeniore Epiſcopo, qui miraculum viderat, & addit. narraſſe, Vnum ex illis in luxuria lapſum, mox priuatum dono miraculi, quod idem de duobus eſt apud Procopium.

Abſciſſis radicitus linguis nõ nullos expeditè loquutos teſtatiſſimũ eſt. [c] to. 9. bibl. SS. PP. [d] Dial. 2. cap. 32.

Dira fames vexat atrociter Africam.

Hunericus denique Tyrannus, & Arianus, cùm proſtrata fide Catholica, amens putaret ſibi agendum triumphum, diuinam cogitur experiri vindictam, ebullietibus toto corpore vermibus, extinctus, anno Regni 7. m. 10. Vict. Greg. Turon. [e] aliter, Iſidorus etiam aliter in Hiſt Vand. anno regni ſuccedit Gundabundus etiã Godagiſus dictus fratris Gentonis, vel Genzonis filius, quem imitatione maiorum perſecutum fuiſſe Eccleſiam Proco-
D pius tradit, ſecùs verò Iſid. pacem ſtatim Eccleſijs donaſſe, & Catholicos protinùs ab exilio reuocaſſe, regnaſſe verò annos 12.

[e] hiſt. 2. c. 3.

Euaricus item alter Princeps barbarus, Gothorum in Gallia Rex, Arianus, & Eccleſiæ perſecutor, moritur, vltione diuina percuſſus, vt ſcribit Turon. in hiſtor. Franc. [f] ſuccedit Alaricus filius.

[f] 2. cap. 25.

Orentius Tarraconenſis, poëtica facultate clarus laudatur à Sidonio [g], Sigebert. [h] *Commonitorium*, inquit, *fidelibus ſcripſit, metro heroico, vt mulceat legentem ſuaui breuiloquio.* Is fortè eſt, qui pòſt Eliberitanus Epiſcopus, interfuit Concilio Tarraconenſi, ſub nomine Oruntij, vel Orontij.

[g] li. 9. ep. 12. [h] c. 34. de Vir. illuſtr.

Sidonium Apollinarem veriſimile eſt per hæc tempora deceſsiſſe, quem Gennadius
E ſcribens ſub Anaſtaſio, ait, claruiſſe ſub Leone, & Zenone; *Scripſit*, ait, *ad diuerſos, diuerſo metro, vel proſa compoſitum inſigne volumen, in quo, quòd in literis poſſit, oſtendit.* [i] Præter alia plura, quę de eo ſcribit Greg. Turon. [k] hoc habet: *Conquerentibus populis ad eius obitum, reſpondit, Nolite timere ô populi. Ecce frater meus Aprunculus viuit, & ipſe erit Sacerdos veſter.* Qui nõ intelligentes, putabãt eum loqui aliquid in extaſi. Eo mortuo, & alio presbytero, Sidonij æmulo, & Epiſcopatum ambiente, itèm mortuo, ecce Aprunculus Lingonicæ ciuitatis Epiſcopus, à Burgundionibus ſe ſuſpectum ad necem quærit intelligens, fuga ſibi conſulit, & Aruernos venit, vbi iuxta prædictionem Sidonij fit Epiſcopus.

Sidonij obitus. [i] cap. 29. [k] 2. hiſtor. Franc. c. 23.

Clodoueus, ſeu Huldouicus, mortuo Childerico patre, Francorum apud Pariſios in Gallijs Rege, ſuccedit in regnum. Turon. Sigebert. Is gentilis adhuc, veneratione proſecutus

Clod. adhuc gẽtilis obſeruat S. Remigium.

eſt S.

eſt S. Remigium Rhemenſem Epiſcopum, cui etiam ampliſſimas villas dono dedit, quas tamen ille erogandas curauit in pauperes. Remig. in ſuo teſtament. a A

a *apud Briſſon. de formul. lib. 2.*

Chriſti Annus	*Felicis Papa*	*Zenon. Imp. Odoacr. Reg.*		*Symmacho Conſ.*
485.	3.	12.	10.	

FELIX Papa Acacium damnatum ſtudet per ſe, & alios reuocare ad Eccleſiam, teſtatur Gelaſ. Papa in commonitorio ad Fauſtum.

Longinus Zenonis frater, decennalem cuſtodiam ab illo in Iſauria paſſus, ad Germanum CP. lim venit. Marcellin. in Chron. Suidas eum deſcribit monſtrum impuritatum, & rapinarum. B

Sebaſtianus in Aula Zenonis potentiſſimus, impudentiſſimè omnia venalia habet. Suidas.

Zenonis filius, quem deſignabat pater, relinquere Imperij ſucceſſorem, peſſimè educatus, immatura ætate, bono publico, moritur. Suidas.

S. Barnabæ corpus, cùm Euangelio S. Matthæi ſuper ipſius pectus, eius manu deſcriptum, ipſomet ſe reuelante, reperitur in Cypro, ſacræ reliquiæ, exædificato templo, vbi inuentæ fuerant, conduntur. Euangelium allatum Conſtantinopolim, ibi aſſeruatur. Alexander Monachus, eadem breuiter Theod. lect. Suid. Niceph. alij. C

Xenaias inuector hæreſis Iconomachorum.

Xenaias quidam, qui & Philoxenus, genere Perſa, fortuna ſeruus, necdum baptizatus, ſe fingens Clericum, & à Calendione eiectus ab Eccleſia, à Petro Fullone receptus, & ordinatus Epiſcopus Hierapolis, dicente, pro Baptiſmo ſufficere ei conſecrationem, inuentor hæreſis, venerandas Chriſti imagines, & ſanctorum, damnantis; recitantur hæc per Anaſtaſium Diaconum in poſteriori Nicæno Concilio, ex Theod. Lectore, cùm eius hiſtoria integra habebatur.

Martyrius Ieroſolymitanus Epiſcopus moritur, cùm ſediſſet annos octo. Nicephor. in Chron. & Cyrillus in Vita S. Sabæ, cui malè ab Euagrio crimen communicationis cum hæreticis adſcribitur, de quo honorificentiſsima eſt mentio apud Cyrillum in Vita S. Euthymij b: Ei ſuccedit Epiſcopus Salluſtius, & ipſe Catholicus, Cyril. in ſancta Saba, honorificè de eo meminit c. D

b *apud Sur. 20. Ian.*
c *apud Sur. 5. Decemb.*

Chriſti Annus	*Felicis Papa*	*Zenon. Imp. Odoacr. Reg.*		*Longino, atq; Decio Coſſ.*
486.	4.	13.	11	

IOANNES, ex Grammatico, presbyter, ſcribit contra Eutychianos, verùm Neſtorianiſmi ſuſpectus redditur, impugnans aliquas S. Cyrilli ſententias. Marcellin. in Chron. Gennad. E

Eutychiana hæreſis Alexandriæ, & Antiochiæ, per ipſarum Eccleſiarum Epiſcopos inualeſcit.

Eutychianis aduerſus Catholicos decertantibus, Neſtoriani, nemine illis repugnante, in Syria, & Perſide propagantur. Theod. lect. d

d *Lib. 2.*

Petrus Fullo Antiochenæ Eccleſiæ inuaſor, peſtis Orientalis Eccleſiæ, ex hac vita, ad tremendum Dei iudicium, ſera licèt morte, vocatur. Hæreticorum factione, & fauore Zenonis Imp. Palladius, & ipſe Eutychianus, ſubrogatur.

Chriſti Annus	*Felicis Papæ*	*Zenon. Imp.Odoacr. Reg.*		*Boetio Conſ.*
487.	5.	14.	12.	

A ROMAE HABETVR CONCILIVM trigintaoćto Epiſcoporum, de lapſis ad Eccleſiam recipiēdis, qui ex Africa, ſedata perſecutione, Rom. Eccleſiam interpellārāt, 3. Id. Mart. Boetio V.C. Conſ. Epiſtola tamen Felicis num. 6. in Synodo lecta, miſſa ſubſcribitur Idibus Martij, Dinamio & Sifidio Coſſ. 1. anno ſequenti. *Concil. Roma. de lapſis reſtituendis.*

B Theodoricus Rex Gothorum, Zenonis beneficijs ſatiatus cum magna ſuorum manu, vſque ad Regiam ciuitatem, & Melenthiadem oppidum infeſtus accedit, pluribusque locis igne crematis, ad Nouenſem Myſiæ ciuitatē, vnde aduenerat, remeat. Marcellin. in Chron. Aliter de Theodorico Iordanus, ex Caſſiodoro, ſed vterque illi maximè addićtus, fortaſſe illum nota ingratitudinis erga Zenonem liberare voluerunt, cùm ex conceſſione Zenonis illum veniſſe dixerunt, ad occupandam Italiam. *Theodoricus infeſtat Thraciam.*

Odoacer Rugis deuićtis, Friderico filio fugato: Pheletheo, ſeu Pheba patre, cum Giſa vxore, capto, redit in Italiam, Caſſiod. Eugippius in V.S. Seuerini. His proſperis ſucceſsibus Odoacris, atq; adeò poſſeſsione Italiæ incitatus Theodoricus, cogitat de ea inuadenda.

C Fridericus filius Phelethei euadens, ad Theodoricum ſe confert, agentem in Mœſia, & eius ope regnum recuperat, ad quē debellandum Odoacer fratrem Onulphum cū exercitu mittit, & mandat, vt gentem illā in Italiam transferat, quod anno ſequenti factū eſt. Eugip.

Chriſti Annus	*Felicis Papæ*	*Zenon.Imp.Odoacr.Reg.*		*Dinamio, atq; Sifidio Coſſ.*
488.	6.	15.	13.	

ACACIVS Conſtantinopolitanus Epiſcopus in anathemate perſeuerans, homo ambitioſiſsimus, & arrogantiſsimus, qui & ſuas ipſius viuentis imagines in Eccleſia de-
D dicari paſſus eſt, vt eſt apud Suidam, moritur, cùm ſediſſet annos 17. mēſes 9. Niceph. in Chron. In eius locum ſuccedit Flauitas, ſeu Flauianus, per ſummā improbitatem & fraudem; hæreticus, & hæreticorum communione pollutus, qui tamen videri volens Catholicus, non prius ſedere voluit, quàm communionem à Rom. Pontif. acciperet, ad quem legationem miſit, cum profeſſione Catholicæ fidei ſimulata, qua ſimulatione detecta, per literas eius communicatorias cum Petro Mogo hæretico Alexandrino ad Rom. Pont. latas, repulſam paſſus eſt, & poſt non integros quatuor menſes, morte repentina tollitur. Liberat. [a] Euagr. [b] Niceph. [c] *Acacij obitus.* *a cap. 18. b 3. c. p. 23. c 16. c. 18.*

Corpus S. Seuerini, iuxta iuſſum eius, ante ſexennium defunćti, diſcipuli in Italiā transferunt, gratia miraculorum id vbique comitante. Eugipp.

E S. Antonius, ſanćti Seuerini diſcipulus, ſanćtiſſimi viri Conſtantij Laureacenſis Epiſcopi nepos, poſt actam cum ſodalibus vitā eremiticam in Lerinenſi Monaſt. ſanćto fine quieuit. Ennod. Ticinenſ.

Apparatus Theodorici Amali ad inuadendam Italiam. Marcellin. in Chron.

Chriſti Annus	*Felicis Papæ*	*Zenon.Imp.Odoacr.Reg.*		*Probino, & Euſebio Coſſ.*
489.	7.	16.	14.	

FLAVITAE in Eccleſia CP.na ſuccedit Epiſcopus Euphemius, qui ſynodum Chalcedon. probauit, Petri Alexandrini communioni renunciauit, eius nomen è Dypthichis expūxit, Felicis Papæ ab Acacio expūćti, reſtituit, Synod. epiſtolas, de more, Romā mi-

ſit: quia tamen Acacij nomen non expunxit, communicatorias literas à Rom. Pontif. non obtinuit, ſed tantùm commonitorias. Liberat. Euagr. [a] Niceph. [b] A

a 3. c. 23. b 16. c. 19. & 20. c 11. Decẽb. apud Sur.

S. Daniel Stylita octogenarius migrat è vita, & in morte miraculis clarus, mandauit diſcipulis, recuſari, ſi quæ ab Imp. vltima munera ſoluerentur, vt ab homine communione hæreticorum inquinato. Cyril. in vita [c]

Theodoricus Rex inuadens Italiam obuium ad Iſontium Odoacrem cũ exercitu profligat, & iterum ad Veronam. Caſſiod. in Chron.

Epiphanius Ticinenſis Epiſcopus, vtrique Rẽgi pergratus, Theodorico Mediolanum, quod iam Theodoricus expugnârat, occurrit in Vrbis eius direptione.

Laurentius Epiſcopus Mediolanenſis multa patitur. Ennod. in Vita S. Epiphan. B

Epiſcopi, quibus facultas ſuppeteret, ne paterentur greges, quibus præerant, frequentibus barbarorum incurſibus, caſtella munita ædificare cœperunt. Ennod. de Honorato Epiſcopo Nouarienſi.

Ennodius Ticin. cũ vxore cœlibatũ ꝓfitetur.

Ennodius hoc tempore ſe annorum fuiſſe fermè ſexdecim, inopem re, & conſilio deſtitutum, affirmat, & pòſt Dei ope, ex coniugio nobilis, ac prædiuitis puellæ in meliorem ſtatum collocatum, ac demùm mutuo conſenſu illam cœlibem, ſanctamque vitam profeſſam, ipſum fuiſſe Diaconum ordinatum, ac pòſt cùm incidiſſet in mortalem ægritudinem, ope S. Victoris curatum.

Ticinum vaſtatur à Gothis, & Rũgis trucioribus traditur, quorum feritas Epiphanij lenitate paulatim molliebatur. C

Clodoueus Rex Francorum Syagrium Romanum, qui Sueſſionenſem tenebat Ciuitatem, vincit, & redditum ab Alarico Gothorum Rege, ad quem profugerat, occidit. Gregor. Turonenſ.

Francorum incurſiones, magnum damnum inferebant Eccleſijs, cum quibus tamen ſatis liberaliter ſe gerebat Clodoueus adhuc gentilis, ſed pòſt, factus Chriſtianus, omnia ſarcienda curauit. Greg. [d] & Remig.

d li. 2. c. 27

Chriſti Annus	Felicis Papa	Zenon. Imp.	Odoacr. Reg.	Fauſto Iun. & Longino 2. [m] Coſſ.
490.	8.	17.	15.	

D

VANDALICA aduerſus Catholicos in Africa perſecutio recrudeſcit, non quidem aduerſus omnes, ſed & in illos duntaxat Sacerdotes, qui lapſos in errorem reconciliarent, pœnitentesq; ex Actis Fulgentij Ruſpenſis apud Sur. 1. Ian.

Rebus in Eccleſia Africana turbatis, Fulgentius ex Senatorio Carthagine ordine, progenitus, & Monachus factus, cum Felice Abbate ad loca tutiora profugiens, à presbytero Ariano tormentis, & ignominia afficitur. Acta.

S. Theodulus presbyter, & celebris in Cœleſyria ſcriptor contra hæreticos, moritur. Gennad. c. 91. Martyrolog. Rom. E

Cæſarij Arel. liber de grat. & liber. arb. Fauſtus Pelagianizat Pelagium damnans.

S. Cæſarius Arelatenſis Epiſcopus ſanctitate, & doctrina illuſtris, inter alia plura opera ſcripſit librum de gratia, & de libero arbitrio ad Felicem Papam, quem ille ſua addita epiſtola probauit, & propagari curauit, quaſi in Antidotum libri de gratia à Fauſto cõſcripti, in quo, ſub ſpecioſo titulo, Pelagium damnans, Pelagianizat, contra cuius errores Auitus etiam Viennenſ. Epiſcopus, & Ioannes presbyter Antiochenus ſcripſerunt. Gennad. c. 85. Ado in Chron. Ann. Domini 492. Gelaſius opuſcula Fauſti inter Apocrypha retulit.

Hic Fauſtus epiſtolam verè Catholicam ad Lucidum, magni nominis presbyterum, reuocans eum ab erroribus circa gratiam Dei, & liberum arbitrium, miſerat, quam ſibi oblatam Arelatenſis Synodus ſubſcribendo probauit; qua, eadem auctoritate, ſubiecta operi

ſuo

A ſuo vitioſo, probare illud, & roborare voluit. Sed propterea à fine in principium bono con-
ſilio reuocata fuit, ne incauti deciperentur.
Huius Fauſti extat libellus de creaturis, in quo mira calliditate, & nequitia S. Hieronymi
abutens teſtimonio, aſſerere conatur, animas eſſe corporeas; quē errorem confutauit lucu-
lenter Claudianus presbyter, S. Mamerti Vienn. Epiſcopi frater, tribus diſertiſsimis libris
ad Sidonium, qui eos luculēta epiſtola laudauit. Sidon. [a] & in præfa. Claudiani operis, qua- [a] li. 4. ep. 3.
lis porrò, quantusq; vir fuerit Claudianus, præterquàm quòd libri hi eius ſatis probant, Si-
don. etiam teſtatur lib. 4. [b] Gennad. [c] & Ado. Porrò de Fauſto, quem non ſine cauſa in Ec- [b] ep. 2. vet. edit. & 11.
B cleſia Regienſi vt ſanctam intelligimus coli, id omninò perſuaſum habemus ipſum doctri- [c] cap. 83.
nam ſuam erroneam retractaſſe.
S. Honoratus Maſsilienſis Epiſcopus, per hæc tempora, eloquentiſsimè ſcripſit; cuius
opera Gelaſius Papa comprobauit. Gennad. ca. 99.
Gennadius presbyter Maſsilienſis plura ſcripſit, aliqua ex parte, fuligine Pelagianorum
tincta, quod opus extat de Eccleſiaſticis dogmatibus, ſub nomine Auguſtini; certum eſt eſſe
Gennadij, quem ad Gelaſium Papam miſit, & eius opera, vel quomodocunq; id acciderit,
correctum fuit, maximè, quæ à cap. 21. ad 52. interiacent; ſed planè Catholicum redditum,
& vita laudabilem, aſſumptum poſteà ad eiuſdem eccleſiæ Maſsilienſis Epiſcopatum, indi-
C cat elogium Hadriani Papæ de eodē Gennadio in epiſt. ad Carolum Magnum, extat tom. 3.
epiſt. Rom. Pont. Gennad. de ſeipſo in ſcript. Eccleſ.
Zeno Imp. interficit Pelagium Patritium, virum præclarum, & carminum ſcriptione in-
ſignem, quòd is pro ſua prudentia, & iuſtitia, libertatem dicendi, ſibi ſumēs, eius nefanda fa-
cinora palàm inceſſebat, quo audito, magnus mœror bonos inuaſit. Interficit etiā Zoſimum
Rhetorem Gazæum, & Arcadium Præfectum, & alios illuſtres viros. Marcellin. Cedrenus.
Leontius Monachus ſacras profitens literas, occulta ſcripturæ loca, prophetica gratia
declarat, qui & Zenonem argutè carpſit. Suidas.
Theodoricus ad Duram fluuium Odoacrem Regem tertio certamine ſuperat, qui Ra-
D uennam fugiens, obſidetur incluſus. Caſsiod. in Chron.

Chriſti Annus	Felicis Papa	Zenon. Imp. Odoacr. Reg.		Olybrio Conſ.
491.	9.	18.	16.	

ZENO Imp. 17. anno cōfecto, & menſibus quinque, vt habet Marcellin. Comitiali mor-
bo extinguitur, Euagr. [d] plures mortuū creditum, ſepultū viuum fuiſſe aiunt. Cedren. [d] 3. c. 29.
Zonar. Ariadna Zenonis vxor, reiecto Zenonis fratre Lōgino, Anaſtaſio ex ſchola Si-
lentiariorum defert Imperium, non ſine ſuſpicione turpis cōſuetudinis inter ipſos. Euagr. [e] [e] 3. c. 29.
E Petrus Mogus vaſtator, & prædo Eccleſiæ Alexandrinæ, moritur anno 13. occupati Epi-
ſcopatus, & à morte Timothei orthodoxi, ſufficitur illi ab hæreticis Athanaſius ea ſede, &
nomine planè indignus, cognomēto Herniofus, communione cum Palladio Antiocheno
iunctus, qui cùm Petrum Mogum reciperet, habuit à ſe diſſidentes Acephalos, de eo Euagr.
Niceph. Liberat. Leontius ſcholaſticus.
Euphemius Epiſcopus CP. nus reſtitit Anaſtaſio, vocans eum hæreticum, nec prius eum
coronari paſſus eſt, quàm probaret Synodum Chalced. & Catholicæ fidei profeſsionem a-
pud eum ederet, quam & edidit. Theod. Lect.
Felix literas de Imperio gratulatorias ei mittit, quem putaret Catholicum, maximè edi-
ta profeſſione fidei apud Euphemium. Gelaſius in commonitorio ad Fauſtum.
Anaſtaſius in priuata vita ſic ſe geſſiſſe viſus eſt, vt magnum de ſe optimi Imperato-

Epiſcopus CP. nus nō prius coronat Imp. quā ſe Catholicum profiteatur.

Imp. initia bona, ægreſſus peſſimi.

ris ſpem dederit, cui etiam in Circo ſedenti pop. acclamauit, ſicut vixiſti, ita etiam impera, Domine. Cedren. Gelaſ. epiſt. 10. Anaſtaſ. epiſt. ad eum 1. Delatores funditùs ex vrbe ſuſtulit, aboleuit immodicum, & impurum tributum Chryſargyrum dictum, Magiſtratus, qui venales fuerant gratis contulit. Cedren. Theod. Lector. A

Sed ſtatim mutatus in deterius, ſtabilito iam Imperio, vniuerſum Imperium Ariſtocratiam fecit, Magiſtratibus omnibus vendendis, & delinquentibus ignoſcendo, inexplebili pecuniæ auiditate incenſus. Suidas hæc, & plura alia.

Seditio CP.li. S. Sophiæ templum concrematur.

Bellum plebeium inter Byzantios ortum, parsq; Vrbis plurima atq; Circi igne combuſta. Marcelli. in Chron. cauſa non dicitur, ſed veriſimile eſt excitatum à ſtudioſis Longini Zenonis fratris, incenſo etiam nobiliſſimo Sophiæ templo. Procop. de ædif. Iuſt. Imp. B

Ioannes Coloniæ in Armenia Epiſcopus, poſtquàm decem annos Epiſcopatum adminiſtraſſet, & precaretur à Deo indicari ſibi locum quietum, & aptum ad ſalutem conſequendam, diuinitùs mittitur in Lauram Palæſtinæ ad S.Sabam, cùm iam 38 eſſet annorum, qui poſt, eximia ſanctitate illuſtris, ſilentiarius eſt cognominatus. Cyrillus in Vita S.Sabæ.[a]

a c.26. apud Sur. tom.6.

Odoacer Rauenna noctu egreſſus cum exercitu, ad Pontem Candidum à Theodorico iam quarto, memorabili certamine, ſuperatur; & Vandali pace ſuppliciter poſtulata, à Sicilia ſolita deprædatione ceſſant. Caſſiod.

De S.Patritio Hybern. Apoſtolo.

S.Patritius primus Hiberniæ Epiſcopus, cùm eſſet annorum octoginta duorum obijt. Qui, cùm eſſet annorũ ſexdecim, venditus eſt; ſex annos vixit in ſeruitute, in Romanis partibus, ſexaginta annis in Hybernia prædicauit. Marianus Scot. ſed Probus, qui vitam eius ſcripſit, aliter ſupputat annos eius, qui centum & triginta duobus annis eum vixiſſe tradit, ad quam ætatem planè perueniſſe oportuit, ſi 30. annorum S.Martini diſcipulus fuit. C

Chriſti Annus	*Gelaſij Papa*	*Anaſtaſij Imp.*	*Odoacr.Reg.*	*Anaſtaſio Aug. & Rufino Coſſ.*
493.	1.	2.	17.	

FELIX III. Papa moritur 5. Kal. Mart. cùm ſediſſet ann. 9. minus d. 12. hic atauus S.Gregor. Papæ fuit. Martyrolog. Rom. S. Greg. Papa homil. 38. in Euang. & 4. Dialog. c. 16. 2. d. Martij ſubrogatur Gelaſius Afer, lib. de Rom. Pont. D

Quatenùs errantib⁹ cõdeſcendendum docet Gelaſius.

Euphemio Epiſcopo petenti per literas communicationem cum ſede Apoſtolica, negat Gelaſius, & hortatur ad tollendum de Diptychis nomen Acacii, epiſt. Gelaſ. 9. in qua, præter alia, pulchrè docet quatenus errantibus condeſcendendum.

Gelaſius epiſt. ad Laurentium Lignidi Epiſcopum, ſed circulari ad omnes alios Macedon. Epiſcopos, ſtudet eos retinere in officio Catholicæ, & Apoſtolicæ communionis, cùm Metropolit. Epiſcopus Theſſalonicenſes cum Acacianis ſentiret, aut ſaltem eum non damnaret, epiſt. Gelaſ. prima (ſecunda eſt ad Dardaniæ Epiſcopos) qua nunciat ſe Pontificem electum, Catholicæ fidei libellum tranſmittit, hortaturque vt cum Eutychianiſtis non communicent, & muneri Paſtorali inuigilent. E

5. Decemb. apud Sur. c. 38. & 69.

Sallustius Ieroſolymit. Epiſcopus octauo ſuæ ſedis anno è vita decedit; ſuccedit Elias Arabs laudatiſſimus diſcipulorum S.Euthymij, de cuius ſede iam Sanctus prædixerat. Cyril. in Vita S.Sabæ hic Monachi vitam, vt anteà degens, plures apud ſe colligit Monachos. Sophron. prat. ſpirit. c. 35.

Bellum Iſauricum inchoatur, quod ſex annis, vt Marcellin. quinque, vt Theod. Lector, durat. quo, initio, proſperè ſuccedente, inſolentior factus Anaſtaſius, pœnitens facti, profeſſionem ſuæ fidei Epiſcopo traditam, extorquet. Theod. Lector.

Anaſta-

A Anaſtaſium alij putauère Manichæum, quòd matre Manichæa natus eſſet. Alij Acephalum, vt Acta Theodoſij Cœnobiarchæ, alij, vt Leontius, ex numero illorum hæreticorum, qui cùm neutri aduerſantium parti inhærerent, hæſitantes dicti ſunt, qui ijdem quòd capite carerent, Acephali quoque dicti ſunt, qua ei ſectam probauit, quaſi hac ratione conciliaturus vtroſque, & pacem Eccleſiæ redditurus. Vide Leontium de ſectis.

Hæſitãtes hæretici, vtramque diuerſam ſectã probantes.

Chriſti Annus 493. *Gelaſij Papa* 2. *Anaſtaſ. Imp. & Theodorici Reg.* 3. 1. *Conſ. Albino Iun. Caſſiodorus cum collega Euſebo, Marcellinus.*

B

TERTIO anno obſeſſæ Rauennæ, ſequeſtre Epiſcopo, conuenitur, vt vterque Theodoricus & Odoacer pariter regnent; certis conditionibus, quibus aliquandiu vtrinque ſeruatis; Theodoricus per cauſam quòd inſidias in ſe machinatus eſſet, Odoacrem ad epulas fraudulenter vocatum occidit, & gentem eius ſibi conciliat, tenetque Gothorum, & Italicenſium regnum nomine Regis, Imperatoris nomine & inſignibus abſtinens. Procop. Caſſiod. vt qui in gratiam Theodorci, cui erat ab epiſtolis, & Iordanus, quia ſuorum Gothorum ſcribebat hiſtoriam, proditionem omisêre.

Theodoricus Odoacre occiſo ſolus in Italia regnat.

Theodoricus miſſa legatione, pacem ab Anaſtaſio petit, & impetrat, Caſsiod. epiſtol. 1.
C pacem quoque cum omnibus Regibus conciliat. Audeflendam Clodouei filiam in vxorem impetrat: Filiarum, ex concubina, alteram Alarico Gothorum, alteram Burgundionum regi elocat. Iordan. Marcellin.

Iulianus Magiſter Militiæ, nocturno prælio, Getico ferro in Thracia confoſſus, interijt. Marcellin.

Tumultus Conſtantinopoli in quo ſtatua Regis deiecta, & raptata à plebe, fauente vt proditur Longino Zenonis fratre ab Imperio excluſo, ob eius profuſiones. Marcellin.

Gelaſius Papa, alteri Regiorum Legatorum, Fauſto, Magiſtro officiorum commendat, vt Euphemium Conſtantinopolitanum ſtudeat ad obſequium eccleſiæ Roman. adducere;
D qui cùm Gelaſium admonuiſſet de obſtinata Euphemij voluntate, & pluribus eius querelis; reſcribit ad eum commonitorium, quo docet, quomodo omnes querelas retundat, & cauſam eccleſiæ Rom iuſtiſsimam eſſe oſtendat.

Gelaſius epiſtol. 3. ad Honorium in Dalmatia Epiſcopum, monet de Pelagiana hæreſi, quam audiſſe ſe ait, in Dalmatia pullulare: at Honorius dolens ſe negligentiæ, & proditionis Catholicæ fidei accuſari, reſcribit: ad quem rurſum Gelaſ. epiſt. 4. docet, quàm expediat, in his perueſtigandis ſtudioſiorem eſſe, quàm remiſsiorem.

Idem epiſtola 5. ad Epiſcopos per Picenum, ſignificat audiſſe ſe de ſene quodam deliro, Pelagij dogmata diſſeminante Epiſcopis conniuentibus, atque ferè probantibus, de quo eos
E magnopere redarguit, & legatum ad ea, & alia corrigenda mittere ſe ait Romulum Sanctæ Romanæ eccleſiæ Diaconum Cardinalem. Vbi notandum, Theodoricum Regem Arianũ occupata Italia nullum impedimentum attuliſſe Rom. Pont. quominùs legationibus & literis munus ſuum exequeretur, quod iam vix, ac ne vix quidem, aliquando licet, ſub orthodoxis Principibus.

Sub Aria no Rege Rõ. Pont. legationibus & literis munus ſuum libere obit.

Inuentio Crytæ Gargani montis in Apulia, quæ ex apparitione ſancti Michaëlis archangeli reddita celeberrima, piò cultui eſt mancipata. Sigebert. Sed & alia apparitione erat prius Romæ illuſtris memoria S. Michaëlis Archangeli, in cuius veneratione feſta dies peragi conſueuit, & in eius laudem Direpanius Florus, celebris ſuæ ætatis poëta, cecinit ſacrum hymnum. extat tom. 8. Biblioth. S S. P P.

Apparitio S. Michaelis Archangeli.

Chriſti Annus	*Gelaſij Papa*	*Anaſtaſ. Imp. & Theodor. Reg.*		*Aſterio, atq; Præſidio* Coſſ.
494.	3.	3.	2.	

GELASIVS, auditis à Legatis Conſtantinopoli reuerſis, quæ ab Imperatore Anaſtaſio accepiſſent, apologeticam ad eum ſcribit epiſtolam. extat in capitulari Francorum [a], & in tom. 1. epiſt. R.P.

a l. 5. c. 167

Euphemius in dies obſtinatior, ſtudet alios etiam reuocare ab Apoſtolicæ Sedis cómunione, & ad ſe attrahere, at epiſcopi Dardaniæ, & Illyrici, inter alios, fortes permanſere, quos miſſa legatione, & literis, Gelaſius etiam atque etiam confirmat, epiſt. 8. B

Idem Gelaſius CONCILIO ROMAE HABITO ſeptuaginta Epiſcoporum, plura ſtatuit ad auctoritatem, dignitatem, & puritatem fidei eccleſiæ Roman. & decretum edit de ſanctis ſcripturis, Concilijs generalibus, & ſcripturis eccleſiaſticis, alios probans, alios damnans, alios in apocryphis cenſens. De Primatu quoq; eccleſiæ Rom. ſuper omnes eccleſias, & Prærogatiua ſedium Patriarchalium breuiter agit, addens anathema in omnes hæreſiarchas, & Schiſmaticos.

Idem epiſtola ad epiſcopos Lucaniæ, Brutij, & Siciliæ plura ſtatuit, ad eccleſiæ diſciplinam; quæ, ob bella, iacturam paſſa erant, reſtituenda. Inter cætera ſtatuit, vt pars illa de quatuor, bonorum eccleſiæ, pauperibus aſsignata, palàm erogaretur. & rurſum alia data ad epiſcopos Siciliæ, ſexta & ſeptima num. In qua 7. ad epiſcopos Siciliæ, illud notandum manet, præter illam partem, quæ erogari debet in pauperes, ſuæ cuiuſque diœceſis, vt de ſua epiſcopus debeat alere peregrinos atque captiuos. C

Clodoueus Rex Francorum in Gallijs Crotildem Chriſtianam fœminam Burgundionum Regis Gundebaldi neptim, vxorem accipit. Gregor. Turon. [b] Aimoinus [c], Hincmar. in vita S. Remigij [d].

b lib. 2. ca. 28. 29. c l. c. 13. d apud Sur.

Laurentius epiſcopus Mediolanenſ. & Epiphanius Ticinenſ. legationem obeunt ad Theodoricum, ad leuandas Liguriæ, & Aemiliæ calamitates, quibus, præ cæteris, eæ prouinciæ premebantur, vt quæ fortius pro Erulis ſteterant. Ennod. Idem Epiphanius à Theodorico miſſus eſt Legatus vnà cum Victore Taurinenſi epiſcopo ad Gundebaldum Burgundionum Regem, pro captiuis Italicis redimendis. Caſsiod. libro 12. Var. epiſtol. 29. Ennod. D

Gundebaldus Burgundionum Rex, ſciens veritatem fidei eſſe apud Catholicos, clàm chriſmari petijt à S. Auito epiſcopo Viennenſ. qui exigens ab eo confeſsionem fidei Catholicæ neceſſariæ ad ſalutem, non impetrauit, atq; ille in hac inſania mortuus eſt.

Alcimus Auitus Viennenſ. epiſcopus, ſanctitate, eloquentia, doctrina, libris pluribus contra hæreticos ſcriptis, & alijs, clarus floret: fratrem habuit Apollinarem Valentiæ epiſcopum, miraculis inſignem. Pater fuit Iſicius, Senator, & pòſt Viennenſ. epiſcopus. Ado in Chron. Greg. Turon. [e] E

e 2. c. 34.

Theodoricus quamuis Arianus, Catholicos tamen gratos habebat, & cuidam Catholico apud illum gratioſiſsimo, in eius gratiam ad Arianos tranſeunti, caput reſecuit, dicens, ſi Deo fidem ſynceram non ſeruaſti, quomodo mihi, qui homo ſum, conſcientiam ſanã præſtabis. Theod. Lect. Niceph. [f] Zonar. Cedren.

f 16. c. 35.

De alio quodam Ariano Olympio nomine per hoc tempus, blaſphemante Sanctiſsimam Trinitatem, admirandum quiddam narrat S. Ioan. Damaſcen. ex Theodoreto hiſtorico (Iuniore nimirum, de quo Theodorus Lector meminit in lib. Collectaneorum poſteriori: vbi Theodoretus, pro Theodoro legatur, illo Lectore, quem Suidas hiſtoriam ſcri-

A pſiſſe à Conſtantino ad Iuſtinianum tradit) in balneo ditiſsimo mortis genere extinćto, quod miraculum Anaſtaſius Imp. iuſsit coloribus exprimi, & ad Nerophorũ collocari. opportunè Deus, Regibus Arianis vndiq; ferè regnantibus, per hæc admiranda oſtendere voluit, non eſſe illic Deum, vbi vi armorum Reges impij dominantur.

Magnus ille Monachorum Patriarcha, Occidentalis decus Eccleſiæ Benedictus, Nurſinus patria; Romæ literis dans operam, ab Vrbe recedens, profectus in ſolitudinem, ſublimioris vitæ Monaſticæ prima iacit feliciter fundamenta. Vetus hiſt. Caſsinenſis.

Britanniæ eccleſia ab hoſtibus Inſulæ inuaſoribus liberatur, qui Badonicum montem obſidentes, dirè ab Incolis trucidati ſunt. Beda de geſt. Angl.[a] *a li.1.c.15. & 16.*

B

Chriſti Annus	*Gelaſij Papa*	*Anaſtaſ.Imp.& Theodorici Reg.*		*Viatore Conſ.*
495.	4.	5.	3.	

GELASIVS cognito ſtudio Euphemij alienandi Orientales Epiſcopos à Sede Apoſtolica, ſcribit epiſtolam ad Dardanos Epiſcopos, quam tamen omnibus vult eſſe cõmunem Catholicis, & contraria ſapientibus, vt ipſe in fine ait, quod & ſanis neceſſaria firmitas, & malè ſanis competens medicina prębeatur. In ea oſtendit auctoritatem Sedis Apoſtolicæ ſupra Concilia, eſt epiſt. 11. *Sedes Apoſtolica ſupra Cõcilia.*

C Idem in Concilio quinquaginta quinque Epiſcoporum, Miſenum, olim ſub Felice Legatũ, & præuaricatorem depoſitum, ſupplicem, ſui erroris veniam petentem, & hæreſes omnes deteſtantem, abſoluit, & Eccleſiæ ſuæ reſtituit. Anaſtaſ. Bibliothecarius. Extat recens Inuentum in vetuſtis codicibus Vaticano, & Virdunenſi, in Annalibus quidem integrum, in tom.1. epiſt. Rom. Pont. mutilum.

Euphemius epiſcopus Conſtantinopolitanus ab Anaſtaſio Imp. in exilium eijcitur, quaſi ſenſiſſet cum Iſauris aduerſus Imper. (Marcellin. & Theod. Lector.) ſed re vera, quod vt Suidas ait, comminatus illi Euphemius fuiſſet, ſe illum in ordinem redacturum, ſi perſeuerаret hæreticus. Macedonius illi ſubrogatur ex presbytero, & cuſtode Eccleſiæ, populo im-
D probante. Quod verò Theodorus ait Macedonium conſenſiſſe Enotico Zenonis, falſum appareat ex Cyrillo in vita S. Sabæ cap. 69. qui affirmat eum rectam fidem amplexum, illique communicaſſe Heliam Ieroſolym. non tamen Iis, qui Euphemium expuliſſent.

Gundabundus Rex Vandalorum in Africa, anno ſuo decimo inchoato, inſtaurata perſecutione, & Eugenio Carthag. Epiſcopo in Gallias relegato, moritur. Turon. hiſt. Franc.[b] Gelaſ.[c] Gennad.[d] *b 2.c.3. c epiſt. 11. d c.97.*

De Eugenio mortuo in Albigenſi Ciuitate, & miraculis ibi editis. Turon. lib. 1. de mirac. cap. 58.

Traſamundus frater ſuccedit Gundabundo, quem Procopius ſapientiæ nomine, & ma-
E gnitudinis animi laudat, & Chriſtianos præmijs, & honoribus ad Arianiſmum inuitaſſe, & criminibus obnoxios præmijs ad meliorem mentem adduxiſſe, ait, & Anaſtaſio Principi amiciſsimum fuiſſe. Ad eum Fulgentius libros ſcripſit, in quorum tertio, cum Patre meliorẽ appellat. Et Theodoricus Rex Italiæ ſororem ſuam Amalafridam matrimonio iungit. apud Caſiod. Var. lib. 5. epiſt. 44.

Chriſti Annus	*Gelaſij Papa*	*Anaſtaſ.Imp.& Theodor.Reg.*		*Paulo Conſ.*
496.	5.	6.	4.	

GELASIVS migrat è vita 11. Kalen. Decemb. cùm ſediſſet ann. 4. menſ. 8. dies 19. & pòſt 7. dies ſublegitur Anaſtaſius Romanus. Indices Vatic. & Anaſtaſ. in lib. de Rom. Pont.

Scri-

Op⁹ quod extat quaſi Gelaſij contra Eutychetem, nō eſt Gelaſij P P.

Scripſit Gelaſius aduerſus Eutychetem, & Neſtorium grande, & præclarum volumen, A (Gennad.)in quinque libros partitum (Anaſtaſ.de Roman.Pontif.)quale & quantum non eſt,quod perbreue extat,& alterius Gelaſij eſſe probatur, quem Photius ait ſcripſiſſe hiſtoriam de rebus geſtis in Synodo Nicæna, in cuius præfatione ſe exagitatum ab Eutychianis tradit tempore Baſiliſci Imp. & diſputando eos confutaſſe,& in exordio libri de duabus naturis contra Eutychetem,atque Neſtorium affirmat, ſe ob recentem obortam ea de re controuerſiam opus illud eſſe aggreſſum,vt de auctore ampliùs dubitari non debeat:eoque minus,quòd in vtroque opere ſui perſimilis ſit,in hiſtoria Concilij Nicæni plurimum laudando Euſebium Cæſarienſem,& in altero libello, eius, tanquam Catholici Magiſtri, afferendo teſtimonium(poſt Athanaſ.ante Gregor.Nazianz.)quem conſtat fuiſſe Arianum.locus B eſt apud hunc Gelaſium aduerſus Eutych.& Neſtorium, qui ſpecie aduerſari videtur doctrinæ Catholicæ de Euchariſtia,ſed re vera non aduerſatur. vide in Annalibus, & alibi percómodam interpretationem.

Alia quoque ſcripſit, de quibus Gennadius & Anaſtaſius. Extat nobilis ſcriptio eius aduerſus Andromachum Senatorem, cæteroſque Roman. qui Lupercalia ſecundùm morem priſtinum colenda pugnabant, quæ ille Decreto abrogauerat. De alijs eius rebus geſtis. Anaſtaſ.

Tráſlatio corp.S.Seuerini ornata miraculis.

S.Gelaſij Sed.Rom.Pontificis auctoritate,& Neapolitano pop. exequijs reuerenter occurrente,corpus S. Seuerini iam antè in Italiam relatum,in Caſtello Lucullano, per manus C S.Victoris Epiſcopi, Mauſoleo, quod illuſtris fœmina Barbaria condidit,collocatum eſt, qua celebritate multi,languoribus diuerſis afflicti, quos recenſere lógum eſt, recepêre protinùs ſanitatem. Eugip.

Paſchaſi⁹ S.E.R. diaconus.

Floret per hæc tempora Paſchaſius Romanæ eccleſiæ Diaconus,ad quem Eugip.Habes egregiè Chriſti miniſter commemoratorium, de quo opus efficias, cum Magiſterio, fructuoſum.Et Paſchaſius ad eum reſcribit,quæ epiſt.extat.Hic eſt Paſchaſius, cuius S.Gregorius in Dialogis,miraculum recitat,cuius item extant libri duo de Spiritu ſancto, quos ait S. Gregor.rectiſsimos, & luculentos [a].

[a] 4.c.40.

Palladio Antiocheno Epiſcopo Eutychiano mortuo, decimo Sedis anno, ſuccedit Fla- D uianus Iunior orthodoxus.

Epiph.epiſcopi Ticinen.obit⁹.

Epiphanius Ticinenſis Epiſcopus pro Liguribus, de releuatione tributorum, Legatus ad Theodoricú miſſus,impetrat vt tertia tantùm pars ſoluatur. Ennod. Reuerſus in patriã, decedit anno ætatis 58.Sedis 30.ſuccedit Maximus.Ennod.

Chriſti Annus	*Anaſtaſij Papa*	*Anaſtaſ.Imp. & Theodorici Reg.*		*Anaſtaſ.A.iterum Conſ.*
497.	1.	7.	5.	

ANASTASIVS Legatos mittit Germanum Capuanum,& Creſconium Tudertinum, E Epiſcopos,cum literis ad Anaſtaſ.Imp.de abolendo Acacij nomine,& eccleſię vnione procuranda. Ext.lit.tom.1.epiſt.R.P.

Apocriſarij eccleſiæ Alexandrinæ,libello oblato, Legatis Sedis Apoſtolicæ Conſtantinopoli de ſua fide,quam videri volebant Catholicam, nulla tamen mentione probationis Synodi Chalced.communionem ſubripere eccleſię Romanę tentant.Extat libellus,in quo apparet,& corruptam ab hæreticis fuiſſe epiſtolam S.Leonis,de fide;& legationem Alexandria anteà miſſam,Romæ non fuiſſe receptam.

Athanaſius hæreticus,epiſcopus Alexandrinus, anno ſeptimo moritur, illi ſuccedit Io. cognomento Mela hæreticus & ipſe.Leontius de Sectis.

Feſtus

A Feſtus Senator, propter quaſdam ciuiles neceſsitates Legatus miſſus Conſtantinopolim, cùm videret memoriam SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli minus celebrari, impetrauit vt ſplendidiùs & honorificentiùs celebraretur.

Chriſti Annus	*Anaſtaſij Papa*	*Anaſtaſ. Imp. & Theod. Reg.*		*Paulino, & Ioan. Scytha* Coſſ.
498.	2.	8.	6.	

ANASTASIVS Papa moritur 16. Kal. Decembr. cùm ſediſſet annos duos, minus diebus ſeptem, de quo falſa quædam habet liber de Roman. Pontif. ſparſa à ſchiſmaticis
B Laurentianis. Quarto poſt die, nempè 10. Kalen. Decemb. creatur ex Diacono Pontifex Symmachus, natione Sardus; quo item die in Schiſmate ex Epiſcopo, præter morem, creatur Laurentius Romanus, id agente Feſto Patricio, in gratiam Anaſtaſij Imp. quòd ſciret ab eo fore ſubſcribendum Zenonis Enoticon, quod illi promiſerat ſe perſuaſurum Anaſtaſio, quem rediens ex legatione, reperit mortuum.

Schiſma Laurentianum.

C DIVISO Clero, & Senatu, cædes, & alia plurima mala conſecuta. Cui contentioni cùm longum eſſet per Concilium prouidere, conuenère partes, vt ambo Rauennam pergentes, iudicio ſtarent Regis, qui prius ordinatum, & à pluribus, Symmachum probauit. Theod. Lect. & Bibliothecarius.

Paſchaſius S.R.E. Diaconus doctrina & ſanctitate preſtans, Laurentio fauit, de quo iam defuncto, miraculum narrat S. Greg.[a]

Longinus Iſaurus Zenonis frater, captus, Anaſtaſio oblatus, ludibrio eſt, & variè cruciatus, interficitur, homo nequiſsimus. Marcellin. in Chron. [a] *Dialog. 4. c. 40.*

Magnus ille Anachoreta Ioannes Silentiarius, cognomento, S. Sabæ diſcipulus agnoſcitur, qui cùm cogeretur à S. Saba initiari presbyteratu, ne in ſacerdotij iteratione ſacrilegium patraretur, ſe iam olim Epiſcopum fuiſſe ordinatum, Eliæ Ieroſolymitano coactus fuit propalare, qui ſeorſum agere, & ſilere permiſſus, Silentiarij cognomen inuenit. Cyril. eius diſcipulus in vita S. Sabæ. Ioã. Silentiarius agnoſcitur ex epiſcopo, Anachoreta.
D

Chriſti Annus	*Symmachi Papa*	*Anaſtaſ. Imp. & Theodorici Reg.*		*Io. Gibbo Conſ.*
499.	1.	9.	7.	aliàs poſt Paulini Conſul. antequã innotuiſſet Occidenti Conſul Orientalis.

E SYMMACHVS, conuocato Concilio Italiæ Epiſcoporum, ab omnibus cognitus, & probatus eſt Epiſcopus Romanus, qui & Laurentium, ex intuitu, inquit, Anaſtaſius, miſericordiæ. Nucerinum Epiſcopum fecit, & Decretum ſtatuit de comprimendo ambitu in electione Romani Pontificis, ſtatutis præmijs, delatoribus de ambitu. ex cuius Concilij Actis corrigas, quæ Theodor. Lector. falsò Theodorico adſcribit de conuocata ab eo Synodo. Primum Cõc. Symmachi.

Fruſtrà expectatis literis ab Imper. Anaſtaſio ad recens creatum Pontificem mitti ſolitis. Symmachus eum grauiter admonet, vt à communione, & patrocinio hæreticorum deſiſtat.

Bulgari in vltionem rebellis populi, & Principis, diuinitùs immiſsi, vaſtant Thracias, A Romanum exercitum profligăt. Anaſtaſius ferro victus, auro graſſationem illam redimit. Marcellin. in Chron.

Pontica Regio terræmotu concuſſa. Marcellin. ſub terræmotum audita vox, Domum, in qua theca eſt Gregorij Thaumaturgi, ſeruate, quæ & ſeruata eſt, magna parte Ciuitatis prolapſa. Theodor. Lector.[a]

a Li. 2. prope finem.

Clodoueus ſit Chriſtianus.

Clodoueus periclitans cum toto exercitu in prælio cum Alemannis, Chriſto inuocato & conuerſione promiſſa, victor euadit, & mox exequitur, quod promiſerat S. Remigio Rhemenſi Epiſcopo, cum præeuntibus & ſubſequentibus miraculis, baptizante. Turonenſ. de geſtis Franc.[b] Hincmar. in vita S. Remigij.[c] extat Theodorici epiſtola apud Caſsiod.[d] B Victoriam Clodoueo gratulantis, & ad moderationem hortantis.

b Lib. 2. ca. 30. 31.
c apud Sur. 13. Ian.
d Var. 2. ep. 41.

Licèt plurimi in conuerſione gentis Francorum laborârint; S. Vedaſtus Atrebatenſis Epiſcopus, qui primus Regem inſtruxiſſe fertur, in eius vita ab Albino Flacco conſcripta: S. Remigius; S. Solemnis Carnutenſis Epiſcopus; prima tamen laus ab Hormiſda Papa tribuitur Remigio, extat in vita eius apud Sur. 13. Ian. epiſt. Hormiſdæ Papæ ad ipſum.

Admirandum, & Apoſtolorum temporibus dignum miraculum, vt ait Hormiſda Papa inter cætera, ampulla fuit chriſmatis, columbæ ore cœlitùs allata, qua tum fons ipſe more ſolito, tum etiam Rex Clodoueus ſacratus eſt, cuius exemplo, & reliqui omnes ſucceſſores Francorum Reges conſueuerunt inungi. Aimoinus, Hincmarus. C

Clodoueus etiam ante baptiſmum plura donauit B. Remigio, & diuerſis Eccleſijs, in gratiam S. Genoueſæ, ſanctiſsimę Virginis Pariſienſis, quam plurimùm reueritus eſt, & poſt baptiſmum cuncta, quæ fuerant Eccleſijs ablata, reſtituenda curauit, & alia plurima contulit. Vita S. Genoueſæ[e] S. Remig. in ſuo teſtam. Hincmarus in Vita.

e apud Sur. 3. Ian.

Schiſmatici occultè reuocato Laurentio Epiſcopo Nucerino, facto per calumniam, deferunt Symmachum ad Regem Theodoricum, & Viſitatorem Eccleſiæ Romanæ dari petunt, qui de criminibus illi impoſitis inquirat, quem & contra Canones dat Petrum Altinæ ciuitatis Epiſcopum. Bibliothecarius. D

Christi Annus	*Symmachi Papa*	*Anaſtaſ. Imp. & Theod. Reg.*		*Patricio atq; Hippatio* Coſſ.
500.	2.	10.	8.	

Viſitatorē Rō. eccleſiæ dari à Rege, abnuunt Romani.

CATHOLICI legitimi eccleſiæ Roman. Pontificis cauſam defendentes, reique indignitatem, cum iniquitate coniunctam, exhorreſcentes, aduerſus miſſum, nempè contra Symmachum à Rege Viſitatorem, eundemq; parti Schiſmaticorum addictum, abſentem Regem interpellant, vt fineret res Romanæ Eccleſiæ, more maiorum abſque ignominiæ nota tractari. quibus annuens Rex, ad maiorem ſecuritatem, & libertatem Concilij, præſentiam ſuam dilatam hactenus, opportuno tempore Vrbi, ciuili bello periclitanti, E exhibere dignum, neceſſariumque putauit. quàm glorioſè exceptus fuerit à Senatu, populoque Roman. habetur in vita S. Fulgentij, qui per hoc tempus Romam veniens, ad limina Apoſtolorum, id ſpectauit, & ipſum Theodoricum, in loco, qui Palma aurea dicitur cócionantem, ingenti plauſu Romanorum, audiuit. De hac tota re legendus apologeticus Ennodij pro Symmacho.

II Concilium Symmachi.

Petrus datus à Rege Viſitator, cum Schiſmatico Laurentio, CONCILIO (quod ſecundum eſt) 115. Epiſcoporum, condemnatur. Anaſtaſ. in Symmacho.

Symmachus literis ad Liberium Patricium, præbet aſſenſum electioni Aquileienſis Epiſcopi, eſt 1. epiſt. tom. 1. epiſt. Decret. & tom. 1. Concil.

Sextum,

A *Chriſti Annus* 501. *Symmachi Papa* 3. *Anaſtaſ.Imp. & Theod.Reg.* 11. 9. *Auieno & Pompeio* Coſſ. Marcellin.& Caſsiod.

Sextum Sæculum.

REGIS præſentiam reueriti,furore æſtuantes Schiſmatici,hoc anno quieſcunt. Quòd verò ab aduerſarijs plura horrenda crimina Symmacho obijcerentur, mandat cogi CONCILIVM,ipſo Symmacho per literas præſtante conſenſum. Acta Concilij ſub Symmacho. III. Concil. Symmachi.

B Anaſtaſius Imp.per Feſtum Senatorem Romæ, auctor Schiſmatis Conſtantinopolitanum populum Catholicum,ſibi,ob Concil. Chalced.aduerſantem, clauſum in theatro, & inermem,immiſsis militibus cum gladijs, trucidat. Marcellin. in Chron. Felices planè, & inter Martyres recenſendi, niſi Acacij communione polluti eſſent. Idem ſeditionem timens, Eparchum ciuitatis mandat cum armatis militibus inſequi populum litanias obeuntem,quod in conſuetudinem abijt.Theodor.Lector.Collect.2.

Macedonius Epiſcopus Conſtantinopolitanus ſicarium ſibi ab aduerſarijs immiſſum, & deprehenſum,donatum dimittit,quod & in ſacrilegos quoſdam fecit. Idem Lector.

C *Chriſti Annus* 502. *Symmachi Papa* 4. *Anaſtaſ.Imp.& Theod.Reg.* 12. 10. *Auienno Iun. Marcellino, &* Coſſ. *Probo. Caſsiod.* Pro quo malè in actis Synodi,Rufus inſcribitur.

SYNODVS QVARTA SVB SYMMACHO, PALMARIS DICTA, fortè à loco,id eſt à porticu Palmaria dicta,in Baſilica S.Petri,vt eſt apud Biblioth.in Honorio. IV. Concilium ſub Symmacho.

D Symmachus de obiectis criminibus, iuri ſuo cedens, ſe iudicio minorũ iudicandum permittit. Acta Synodi quartæ ante quam aliæ duæ hoc anno habitæ videntur Actiones, prior in Baſilica Iulij,poſterior in ea,quæ dicta eſt Ieruſalem, potiùs quàm Synodi, quorũ Actorum mentio duntaxat reperitur in Actis Palmaris Synodi.

Prodiens ad Synodum Symmachus,magno piorum virorum,atque mulierum comitatu,lapidibus ab aduerſarijs eſt appetitus,& cædes factæ.

Interpellatus Rex à Symmacho, hæc præclarè reſpondit, à Principibus in Ariano homine imitanda: *In Synodali eſſe arbitrio,in tanto negotio,ſequenda præſcribere,* NEC ALIQVID AD SE, PRAETER REVERENTIAM, DE ECCLESIASTICIS NEGOTIIS E PERTINERE:*committens etiam poteſtati Pontificum, vt ſiue propoſitum vellent audire negotium, ſiue nollent,quòd magis putarent vtile,deliberarent,dummodò venerandi prouiſione Concilij, pax in ciuitate Romana Chriſtianis omnibus redderetur.* Notent Principes in Ariano Rege, nihil ad ſe, præter reuerentiã, de eccleſiaſticis negotijs pertinere.

Symmachus in Synodo,quoad homines, abſoluitur, quoad Deum, eius iudicio reſeruatur;Schiſmaticis indulgetur, vt ſatisfacientes epiſcopo ſuo, miſericordiam conſequãtur, & officijs eccleſiaſticis reſtituantur. Abrogatur conſtitutio,auctoritate Regia,à Baſilio Præfecto,bona illa quidem,ſed non benè,ſtatuta, & ſancitur Decretum de Bonis Eccleſiæ non alienandis. Symmachus.

In eadem Synodo,communi epiſcoporum cõſenſu,Anaſtaſium impium Imp. excommunicat,ex Symmachi literis ad ipſum Imp.

Sancitum præterea, vt presbyteri, & Diaconi habeant contubernales, quos vocant concellaneos, ſeu cellulanos, quaſi præſentes teſtes: vt hinc coniici poſſit pulſatū Symmachum enormis crimine adulterij. A

Symmachus reſpondet hoc anno ad conſultationes Cæſarij, vt creditur, Arelatenſis Epiſcopi, quem per hæc tempora vixiſſe conſtat. epiſt. Symmachi 3. tom. 1. epiſt. Rom. Pont. Et in primis ad illud, ne poſſeſsiones Eccleſiæ diſtraherentur, niſi fortè clericis, vel monachis, aut peregrinis, reuerſuræ ad Eccleſiam. Ex quibus colligi poteſt beneficiorum eccleſiaſticorum origo. Etenim cùm ſolerent clerici ab Eccleſia per Epiſcopum, menſibus ſingulis victus cauſſa, meritam ſtipem recipere, vt ex S. Cypriano habetur, epiſt. 28. ad Clerum Carthag. poſteà factum, vt aliquibus ex his eccleſiæ poſſeſsiones, quoad viuerent, ab ipſo Epiſcopo concederentur, quæ beneficia dici cœperunt, eò quòd, vt habet Symmachus ea epiſtola, benè meritis tantùm ea concedi liceret. B

In his Synodis, ſub Symmacho, inſignes, præ cæteris habentur, Laurentius Mediolan. Petrus Rauennas, Eulalius Syracuſanus, Epiſcopi.

Bulgari rurſum Thracias deprędantur nullo reſiſtente, quos, perſoluta pecunia, Anaſtaſius auertit in Occidentem. Marcellin. in Chron.

Mira vis hominis Dei.

Iacobus Syrus, non procul Amida, in Meſopotamia, pietatis cauſa incluſus, floret fama ſanctitatis. Hunc Perſæ ſagittis petere cùm tentaſſent, diuino portento, manus, arcuſque immobiles viſi ſunt conſiſtere. Qua fama, Cabades Rex Perſarum commotus, illum adijt, & horrore, cum Perſis, qui aderant, captus, barbarorum noxam deprecari cœpit, ille verò tantùm verbo malum hoc depulit. Tum Cabades pro meritis, ei, quod vellet, optionem dedit; tantum poſtulauit, vt homines, qui hoc bello ad eum viſendum ſeceſſerent, ſaluos eſſe vellet, quod Cabades facilè conceſsit, & ſingrapham pignoris loco, ac tutelæ dedit. nemore peruagato, plurimi ad eum confugientes ſeruabantur. Procop. de bello Perſico, lib. 1. C

Amida validum Roman. pręſidium in Meſopotamia à Cabade Perſarum Rege, Monachorum proditione, & Marcellini, ignauia, vt Procopius tradit, poſt ſex menſium obſidionem, capitur. D

Chriſti Annus	*Symmachi Papæ*	*Anaſtaſ. Imp. & Theod. Reg.*		*Dexecrato, & Voluſiano* Coſſ.
503.	5.	13.	11.	

QVINTA ROMANA SYNODVS ſub Symmacho. Rurſum conueniunt Epiſcopi aduerſus Schiſmaticos, calumniantes Synodi quartæ Symmachi abſolutionem. Apologeticus eius Synodi liber ab Ennodio, mandato Patrum, confectus, lectus, probatus, & inter Synodalia, & Apoſtolica decreta relatus eſt, qui legendus eſt ad huius totius hiſtoriæ cognitionem. E

Petentibus Patribus, vt omnes accuſatores Symmachi damnarentur, & qui contra Synodum obloqui præſumpſiſſent, impetrauit Symmachus, vt omnibus ignoſceretur.

Epiſcopi ſpoliati, non prius cauſam dicant apud epiſcopos quàm in integrum reſtituti.

Poſt vetera eccleſiaſtica Iura reſtituenda, propoſuit, ne pop. in Epiſcopum, in paſtorem oues, ipſum accuſando inſurgerent, fidei tantummodò cauſa excepta.

Reſtituendos prius in integrum Epiſcopos ſpoliatos, quàm dicere cauſam coram alijs Epiſcopis cogerentur, & alia. Subſcriptiones plurimorum Orientalium Epiſcoporum huic Synodo affixæ videntur, per errorem, cùm eſſent alicuius alterius Synodi: nam plures in illis reperiuntur ſubſcripti in Concilio Chalcedonenſi ante quinquaginta duos annos.

Symma-

A Symmachus Apologeticam epiſtolam mittit ad Anaſtaſium, aduerſus eius calumnias & maledicta, reuocans eum à communione hæreticorum, quo nomine omninò infamatū, omnes Græci teſtantur hiſtorici. Quo verò ad Manichæos, quorum hæreſi Anaſtaſius calumnioſè infamauerat Symmachum; ſic lib. de Rom. Pont. B. Symmachus, Inuenit Manichæos in Vrbe Roma, quorum omnium ſimulacra, vel Codices, ante fores Baſilicæ Conſtantinianæ incendio concremauit, & eos ipſos exilio relegauit.

Tres Rom. ductores, cum exercitu à Perſis cæduntur, & profligantur, à quibus pacem, & Amidam expoliatam, auro redimit. Marcellin.

B Initio fœdere cum Perſis, Barri populi Pontum inuadunt. Anaſtaſius bellis occupatus, ab infeſtatione Orthodoxorum deſiſtit: vt autem modicum à bellis quieſcit, rurſum contra Eccleſiam, & Macedonium armatur. [a] *a 2. Collect.*

Chriſti Annus	*Symmachi Papa*	*Anaſtaſij Imp.*	*Theodor. Reg.*	*Catheo Conſ.*
504.	6.	14.	12.	

SEXTA ROM. SYNOD. SVB SYMMACHO.

Decretum eſt, vt occupantes, Eccleſiæ bona, ſiue mobilia, ſiue immobilia, ſiue ex largitione Regis, cuius non eſt decernere de bonis Eccleſiæ, ſiue aliter indebitè retinētes, niſi ea reſtituerint, vt hæretici manifeſti, anathematizentur, nec niſi per ſatisfactionem ad communionem admittantur. Acta Concilij. *Regis nō eſt decernere de bonis eccleſiæ.*

C Paruiſſe Theodoricum Regem Concilij Romani decreto, indicant quæ reſcripſit pro bonis Eccleſiæ Mediolanen: apud Caſsiod. [b] præſente autem Euſtorgio, nec recenſito Laurentio in 6. Conc. Rom. qui in alijs ſubſcripſerat, dicendum eſt hoc tempore fuiſſe defunctum, longo iam ſenio fatiſcētem, vt ex Ennod. patet, & de poſſeſsionibus Eccleſiæ Narbon. idem reſcripſit, apud Caſſiod. [c] *b Var. 2. epiſt. 29.* *c Var. 4. epiſt. 17.*

Vigebant per hæc tempora Romæ Magicæ artes, Paganis etiam ipſis horrendæ, vt dixit Gelaſius in Andromachum, etiam apud nobiles, quo nomine delati fuerunt duo viri illuſtres Baſilius & Prætextatus, quos Theodoricus, ſi criminis conuicti fuiſſent, puniri mandauit, quinque Senatorum, Præfecti Vrbis, & Comitis, ſtatuto iudicio, vt eſt apud Caſsio. [d] ſed fuga lapſos idem Rex diligenter perquiri iuſſit. [e] *d Var. 4. epiſt. 22.* *e epiſt. Var. Caſsiod. 23.*

D De fuga Baſilij D. Gregor. ſic [f]: *Eo tempore, quo malefici ſunt in hac vrbe deprehenſi, Baſilius, qui in magicis operibus primus fuit, in Monachico habitu Valeriam fugiēs petijt, quem ad ſe perductum, Equitius Abbas, diabolum ſe videre dixit, & inſtante tamen Amiternino Epiſcopo, in Monaſterio ſuſcepit, ſed paulò pòſt eijciendum præcepit, quòd ſanctimonialem virginem in inſanum ſui amorem excitaſſet. Qui* (pergit S. Gregor.) *non poſt longum tempus in hac Rom. Vrbe, exardeſcente zelo Chriſtiani pop. igne crematus eſt.* *f dial. 1. c. 4*

E Ebuitius Abbas in prouincia Valeriæ ſanctitate, prædicatione verbi Dei, & miraculorum gloria illuſtris habetur. D. Greg. Papa, [g] colligitur tempus, ex epiſt. Theodorici apud Caſsiod. ſuprà citatis, vbi de Baſilio Mago. Hic vir ſanctus à Deo miſſus ad prædicandum teſtimonium ſuæ legationis, circumferebat vim miraculorum; qua deficiente, nullus non miſſus ab Eccleſiaſtica legitima auctoritate, prædicare præſumat. *g 1. dial. c. 4.* *Nō miſſus abſq; teſtimonio miraculorū, prædicare non præſumat.*

Per Tolum, inſignem Ducem, Theodoricus vincit Bulgaros, toto orbi terribiles, & Pannoniam Sirmienſem ſibi ſubijcit, & Italiæ iungit. Caſsiod. Chron. epiſt. Athalarici apud Var. Caſſiod. *li. 8. ep. 10. & lib. 3. epiſt. 23.*

Traſamundus Rex Vandalorum in Africa, pacem quidem permittens eccleſijs, ſed vetans ordinari Epiſcopos in locum demortuorum, rationem certam inierat extinguēdæ Ca-

tholicæ in Africa Eccleſiæ, quod aduertentes Byzacenæ prouinciæ Epiſcopi (vna hæc erat de pluribus) in Concilium congregati ſtatuunt vnanimes, vt omnibus Eccleſijs paſtoribus vacuis, ordinarent Epiſcopos, quod & confeſtim opere expleuerunt, in quibus, Fulgentius Monachus raptus, Ruſpenſibus ordinatus eſt Epiſcopus, quo Rex audito, omnes Epiſcopos relegat in Sardiniam; ſexaginta & ampliùs fuére ex Byzacena prouincia, ex alijs etiam prouincijs eodem modo relegatos conſtat, ſi quidem numerat Africanos Epiſcopos exules in Sardinia Ioan. Diacon. Hiſt. Miſcel. libr. 15. ducentos viginti. Sigebert. in Chron. 225. tota ferè hæc narratio ex vita B. Fulgentij ab eius diſcipulo illi exilij comite, conſcripta habetur. Tunc perhibetur tranſlatio facta in Sardiniam corporis ſancti Auguſtini, Epiſcopi Hipponenſis, ſimulq; eius ornamentorum Epiſcopalium, & aliarum pluriũ reliquiarum. Oldrad. Epiſcopus Mediolan. epiſt. ad Carolum Magnum. Alij etiam Epiſcopi in aſpera Africæ loca relegati ſunt. A B

Trãslatio corporis S. Auguſt. in Sardin.

Per hæc tempora, inter Africanos Confeſſores illuſtris fuit beatus Primaſius Epiſcopus, de quo Caſsiodor. cap. 9. inſtitut. diuin. lect. Noſtris quoque temporibus Apocalypſis prædicta, beati Primaſij Antiſtitis Africani ſtudio minutè & diligenter quinque libris expoſita eſt, quibus etiam libris vnus, quid faciat hæreticum, cautiſſima diſputatione, ſubiunctus eſt.

S. Primaſius ſcrib. in Apoc. Quid faciat hæreticum.

Symmachus, pro more Rom. Eccleſiæ, omni anno, ait Bibliothecarius, per Africam, vel Sardiniam Epiſcopis, qui in exilio erant retruſi, pecunias, & veſtes miniſtrabat; addidit & literas gratulatorias, & conſolatorias cum reliquijs SS. Nazarij, & Romani expetitis. Extat apud Ennodium Diaconum pag. 318. C

Traſamundus (vt vnà omnia eius acta, quæ per ſingulos annos digeri non poſſunt, colligamus) nunc terroribus, nunc promiſſis, nunc captioſis interrogatiunculis Catholicorum animos ad deſerendam fidem pertentans, Fulgentium ſub ſpecie agnoſcendæ veritatis, quẽ ingenio & doctrina plurimum valere audierat, ab exilio reuocat, cuius aduentus occaſione multi confirmati, multi reconciliati Eccleſiæ fuerunt, atque adeò nonnulli de Arianis Sacerdotibus, qui verbis, & ſcriptis Regem in admirationem quidem ſapientiæ, eloquentiæ, humilitatis, non tamen ad fidem adduxit, & aliquanto pòſt redire iuſsit ad exilium, vbi plura ſcripſit. Ex eius vita. D

S. Fulgentius euocatur ab exilio, & remittitur.

Proba Virgo, & Galla Vidua, nobiliſſimæ Romanæ fœminæ, ſanctitate celebres habentur, ad quarum vtramque ſcripſit B. Fulgentius libellos, & epiſtolas. Auctor Vitæ. De Galla S. Greg. Dial. 4. c. 13.

Proba virgo, & Galla vid. illuſtres Romanæ fœminæ.

Chriſti Annus	*Symmachi Papa*	*Anaſt. Imp.*	*Theodor. Reg.*	*Theodoro, & Sabiniano Coſſ.*
505.	7.	15.	13.	

MANLIVS Theodorus, ex illo Manlio Theodoro, de quo cum laude S. Auguſtinus meminit, fortè propagatus, abdicatione à Conſulatu, atque à Mundo illuſtrior, quàm ipſo Conſulatu, & auita nobilitate, licèt coniugatus, inito cum coniuge ſancta conſilio, & mutuo conſenſu, Mundo nuntium remiſit, cum admiratione Vrbis, & Orbis. Ad eum eſt epiſt. 6. Fulgentij. E

Par illuſtriũ coniugũ mundo renunciant.

Anaſtaſius leges ſubdolas ſancit, quibus ſub Orthodoxo nomine, hæreſim ſtabilire conatur [a], varieque ſe præmunit aduerſus populum propugnatorem Chalced. Synodi: & aduerſus Epiſcopum, in quem & ſicarium immiſit, cui deprehenſo, ipſe dimitti & munera dari præcepit.

a l. 19. C. de epi. aud. & l. 20. C. eo.

AGA-

Chriſti Annus	*Symmachi Papa*	*Anaſtaſ. Imp. Theodor. Reg.*		*Areobinda, & Meſſala Coſſ.*
506.	8.	16.	14.	

A AGATHENSE CONCILIVM in Gallia Narbonenſ. 35. Epiſcoporum, Præſide Cæſario Arelatenſi Epiſcopo, Canones ſeptuaginta & vnus ſanciti de reſtituēda Eccleſiaſtica diſciplina.

Alaricus anno Regni ſui 22. Codicem Theodoſianum ex nimia prolixitate cōtractum, auctum verò aliquibus interpretationibus, per Auianum, edendum curat, viſum antè, atq; examinatum, probatumq; ab Epiſcopis, & vtendum Iudicibus tradit. C. Theodoſ. cōtractus euulgatur.

B Cùm Anaſtaſius curaſſet pingi in Regia quædam monſtra, & ab imaginibus Chriſtianis aliena, magna contra eum populi orta eſt ſeditio. Cedren. quantò minus paſſa fuiſſet pingi in Eccleſia.

Orthodoxo Epiſcopo, & Ariano de fide altercantibus, probationem fidei per ignem, zelo incenſus Catholicus, Ariano obtulit, quam ille recuſauit, & Catholicus per ignem incolumis euaſit. Cedren. Theod. Lect. ad Marciani tempora refert. Miracula aliqua.

Ariano Epiſcopo baptizante CP.[li] in nomine Patris, per Filium, in Spiritu ſancto, aqua ex colymbetra euanuit. Theodor. Lector.

Anaſtaſio vrgente Macedonium, vt Synod. Chalced. damnaret, reſpondit ſe, ſine vniuerſali Synodo, cui Magnæ Romæ Epiſcopus præſideret, nihil facturum. Quare Imperatorem contra ſe incitauit, qui, ob id, ad magnam Eccleſiam confugientes, inde auelli curauit, & leges libertatis hæreticorum Eccleſijs præbuit. C

Io. Mela Epiſcopus Alexandrinus hæreticus moritur, cùm ſediſſet annos 9. ſubrogatur Ioannes tertius Machiota, & ipſe hæreticus. Niceph. Chron. ſuſcepit Zenonis Enoticon, & Synodum Chalced. damnauit.

Chriſti Annus	*Symmachi Papa*	*Anaſtaſij Imp. Theodor. Reg.*		*Anaſt. A. 3.m & Venantio Coſſ.*
D 507.	9.	17.	15.	

ALARICVS Viſigothorum in Aquitania Rex, quantumuis Arianus, quamdiu coluit & frequentauit officijs Epiſcopos communionis Catholicæ, feliciter regnauit, ad annum vſque 22. regni ſui, poſtquàm verò ſuſpicionibus, & calumnijs aduerſus eos aurem præbuit, eijciens eos in exilium, res eius in deterius lapſæ ſunt; eiecit autem Cæſarium Arelatenſem, quem Burdegalam relegauit, (quamuis poſt reuocârit) & Quintianum Rutenorum Epiſcopum, quem, cùm delatus eſſet dicere, ſe Catholicum Catholicis velle Regem dominari (isq; intelligeretur Clodoueus recens ad fidem Catholicam conuerſus) quæſitum ad necem, exulare compulit. Greg. Tur. hiſt. Fr. lib. 2. cap. 36.

E Theodoricus præſentiens initia diſcordiarum inter Clodoueum, & Alaricum, leuibus de cauſis, per ſeipſum, & alios Reges tentauit eos ad concordiam redigere (quod indicant eius epiſtolæ ad Caſsiod. libri 3. quatuor primæ) quod cùm non ſuccederet, iungere ſe Alarico gentili ſuo ſtatuit, Greg. Turon. ſcribit zelo religionis permotum Clodoueum, ad mouendum Alarico bellum, vt Ariano.[a] a li. 2. c. 37.

Clodoueus bellum parans, extruit Eccleſiam Pariſijs in honorem SS. Petri, & Pauli Apoſtolorum, curat cogi Concilium Epiſcoporum Aurelianis, ad diſciplinam Eccleſiaſticam reſtituendam, benedictionem à ſancto Remigio petit, & cauet, ne vllum damnum Eccleſiaſticis perſonis, aut rebus inferatur. Hincmar. in vita S. Remigij. Gregor. Hiſt. Franc. lib. 2. cap. 27. Clod. bellū parans, eccleſiaſt. diſciplinā & immunitatē cordi habet.

Recluſus in Monaſterio Maxentius Abbas Turonenſis, in agro Pictauienſi, floret gloria miraculorum. A

Clodoueus cum Alarico confligens, cæſo Rege cum exercitu, victor euadit, & Turonos regreſſus, multa Baſilicæ S. Martini munera offert. Turonenſ. Procopius in hac narratione variat à Gregorio Turonenſ. Aquilinus vir illuſtris, poſt pugnam cum Viſigothis, cui interfuit, renunciat ſæculo, & pòſt fit Epiſcopus Ebroicenſis. Vita eius 19. Octobr. apud Surium.

Avrelianense Concilivm 33. Canones editi.

Geſelicus Alarici ex concubina filius, patri ſuccedit, & poſt quatuor annos, infelicitate, & ignauia ſummus, de prælio fugiens, occiditur. Iſidor. Ei ſuccedit Amalaricus natus ex filia B Regis Alarici. Procopius.

Conſtantinopoli ſeditio in Circo, milite armato obſiſtēte, pars Circi combuſta, & collapſa. Marcellin.

Anaſtaſius Daras præſidium contra Perſas muniens, Anaſtaſiopolimq́; vocans, reprobat S. Apoſtoli Bartholomæi reliquias, & audit in ſomnis Apoſtolum dicentem, propterea ſubuertiſſe ipſum ciuitatis cuſtodiam. Euagr. Procop. Theodor. Lect. Fecit, vt Manichæus, qui reliquias Sanctorum execrabatur.

Chriſti Annus	*Symmachi Papa*	*Anaſtaſij Imp.*	*Theodor. Reg.*	*Venantio & Celere Coſſ.*
508.	10.	18.	16.	

C

QVOD de Conſulatu collato Clodoueo Regi, ab Anaſtaſio ſcribunt, Turon. Aimoin. Hincmar. verum quidem credendum eſt, ſed Catholicum Regem, ab hæretico Imp. oblatum munus non accepiſſe, credibile eſt: certè non vſus eſt, nec nomen eius in Faſtis eſt aſcriptum.

Anaſtaſius immiſſa claſſe, littora prædatur Italiæ, & inhoneſtam victoriam Romani de Romanis referunt. Marcellin. in Chron.

Li. 2. de bello Goth. Var. lib. 8. ep. 10.

Theodorici cum exercitu, aduentu, ſoluta obſidio Carchaſonę, & recuperata parte Galliarum, permiſſa Francis ea pars, quæ vergit ad Oceanum. Ex Procop. cui magis credendũ, quàm Caſsiod. & Iordano, Theodorici, & Gothorum ſtudioſioribus, qui ſi res Francorum adeò attriuiſſent, vt narrant, quomodo ipſi Franci tamdiu perſiſtere in obſidione Arelatēſi potuiſſent? liberata denique vrbe, ob cōſtantiam, & damna, Arelatenſibus quartæ indictionis tributum remiſit Theodoricus. D

S. Cæſarius Arelatenſis in obſidione Gothis variè ſuſpectus, detentus, & cuſtoditus, ac demùm ad Regem Theodoricum in Italiam miſſus, ſua præſentia, ita eum emolliuit, & in venerationem adduxit, vt eius prædicaret ſanctitatem. Romam quoque, ob famam ſanctitatis ab omnibus expetitus venit, honorificè & peramanter à Rom. Pontif. tractatus, cuius E ope Regis, & procerum, plurimos captiuos redemit, denique, qui, vt exul in Italiam venerat, in Galliam vt triumphator reuertitur, cum ingenti agmine captiuorum. Cypria. in eius vita. [a] Ennod. epiſt. ad ipſum Cæſarium.

[a] 27. Aug. apud Sur. S. Cæſaria S. Cæſarij ſoror.

Cæſaria S. Cæſarij ſoror, Monaſticis Maſſiliæ exculta diſciplinis, pòſt præfecta Monaſterio Arelate à fratre conſtructo, admiranda claruit ſanctitate. Cypr. in vita S. Cæſar.

[b] ep. 8. lib. 2. Var.

Theodoricus iuſtitiæ obſeruantiſſimus, pro Gallicanis Eccleſijs reſcripſit. Var. 4. epiſtola 17. & Seuero Epiſcopo mille quingentos ſolidos miſit ad compenſanda damna, quæ exercitus in tranſitu intuliſſet eius Eccleſiæ. [b] Præclarũ ſpecimen iuſtiſſimi Principis, apud Caſsiod.

A Extat teſtamentum S. Caſarij antiquitatis nomine ſanè legendum. Imitandũ omnibus Principib.ª in Theodorico exemplum.

Franci cum Gothis ineunt fœdus contra Burgundiones, qua ex cauſa non proditur. Profligantur Burgundiones, prouincia ex parte occupatur, & inter vtroſque diuiditur. Procopius. ª

ª Cap. 7. 8.

Clodoueus grauiter laborans, & diù fruſtratus à Medicis, conſilio Tranquillini viri illuſtris, & Archiatri, euocat Seuerinum Agenenſis Monaſterij Abbatem, qui veniens Eulalium Epiſcopum loquendi, & audiendi officio priuatum ex morbo, ſanat, ad portam Pariſiorum leproſum oſculo mundat, & ægrotantem Regem, impoſita caſula, qua erat indutus, B præmiſſis precibus, curat & ſanat. Vita S. Seuerini 11. Febr. apud Sur.

Chriſti Annus	Symmachi Papa	Anaſtaſij Imp. Theodor. Reg.		Importuno Conſ.
509.	11.	19.	17.	

CAEDES Romæ in Circo facta. Conſul cum Patritio coram Præfecto cauſam dicit, apud Caſsiod. Var. lib. 1. epiſt. 31. 32. 33. Exoluerunt hoc tempore Circenſes Ludi.

Alamundarus Sarracenorum Rex incurſat Arabiam, & Palæſtinam, pluribus occi- C ſis Monachis, quorum memoria agitur in Eccleſia 19. Febr. cuius rei cauſa Monachis ad tutiora loca euocatis, Ioannes Silentiarius diuinitùs accepit leonem ſui cuſtodem. Cyrill. 13. Maij apud Sur. & in Vita Euthymij & Sabæ. Monachi occidũtur à Sarracenis.

Inſultantem Agarenum Sabæ, & eius ſocio, terra, velut Dathan, abſorbuit, quo portento reliqui abſterreſacti. Cyril. Ingẽs miraculum.

Sarracenis populantibus Syriam, viginti eorum familiæ, quæ S. Theodori templum, apud Damaſcum polluerant, intra paucos dies acerbo morbo interierũt. Ex illis vnus ſagittam contorſit in S. Theodori imaginem, quæ ſanguinem miſit; hæc imago adhuc ſupereſt, ſagittæ vulnus habet, & veſtigium ſanguinis, quorum qui rem viderunt, multi adhuc ſuper- D ſunt. Et ego imaginem vidi, & quod vidi monumentis mandaui. Anaſtaſius Sinaita qui Epiſcopus Antioch. hoc ſæculo floruit tẽporibus Iuſtiniani, ex B. Ioan. Damaſc. de imag. lib. 3. Aliud.

Alamundarus ex tot ſignis editis conuerſus eſt ad Chriſti fidem, & baptizatus. Theodor. Lect.

Sigiſmundus ſuccedens Gundebaldo Burgundionum Regi, patri defuncto, ab Ariana hæreſi, tranſit in fidem Catholicam, opera Alcimi Auiti Epiſcopi Viennenſ. Gregor. 3. de geſt. Franc. c. 5. Ado & Sigebert. in Chron.

CONCILIVM EPAVNENSE, opera, & pietate Sigiſmundi Regis, Præſide S. Alcimo Auito; cui interſuere plures Epiſcopi, ſanctitate illuſtres, & anniuerſaria memoria in Eccleſia celebres. Canones 40. editi.

E

Chriſti Annus	Symmachi Papa	Anaſtaſ. Imp. Theodor. Reg.		Boëtio Seuerino & Eutharico Coſſ.
510.	12.	20.	18.	

BOETIVS nobiliſsimus Romanorum adoleſcens, Athenas, in quibus fuerant literæ philoſophicæ reſtitutæ, profectus, poſt perueſtigata varia philoſophiæ dogmata, Ariſtotelicis ſe totum addixit, & per decẽ & octo annos ibidem illis incubuit, omnes eius libros, qui ad manus venerunt, Latinitate donauit, & commentationibus illuſtrauit, primus qui Ariſtotelem, vix nomine cognitum, Latinorum manibus tradiderit. Ipſemet de diſciplina ſcholaſtica, c. 4. & in Prædicamenta. Boetij eruditio quãta.

Anaſtaſius edit ſanctionem, qua nihil in Orthodoxos, quouis titulo tranſire voluit bo-

al.10.C.de pac.et. norum Eccleſiaſticarum, quos nomine hæreticorum deſignauit. [a] Euulgat, Macedonium Enoticon Zenonis recepiſſe, quo audito, Macedonius conuocata concione ſe orthodoxũ, & probare ſynodum Chalced. profeſſus eſt. Rurſum alia calumnia illum impetit, quaſi falſarit diuinam ſcripturam. Marcellin. Theod. Lect. Liberat. cap. 19. A

Dorotheus Monachus Alexandrinus librum edit pro Concil. Chalced. quem, per vxorem fratris Anaſtaſij, ipſi offert Anſtaſio; at is, libro repudiato, auctorem in exilium relegat.

Chriſti Annus	*Symmachi Papa*	*Anaſt. Imp.*	*Theodor. Reg.*	*Secundino, & Felice Coſſ.*
511.	31.	21.	19.	

B

MACEDONIVS Epiſcopus CP.nus orthodoxus, poſt multas turbas, & ſeditiones, præmeditato ſcelere Anaſtaſij, in exilium abriptur. Timotheus ex cuſtode Eccleſiæ, homo nequiſſimus, & hæreticus illi ſufficitur. Catholici variè vexantur. Theodor. Lect. Niceph. 16. cap. 26. Anaſtaſius ob tumultum populi Catholici, profugit CP.li, ſed & foris omni ſtudio incumbit, vt Catholicam fidem extinguat, per Seuerum maximè Monachum, quem pollicitatione Epiſcopatus Antiocheni, obſtrictum tenebat. De Seuero porrò, quàm nequàm, & ſceleratus fuerit, præter Euagr. [b] & Liberat. [c] & Nicepho. [d] Actio. 1. Concil. Conſtantinopol. contra Anthimum, habet.

b 2. ca. 33. c cap. 19. d 16. c. 29. Seuerus Monach' nequiſſimus.

Anaſtaſius etiam longè politos ſanctiſsimos magni nominis viros, blanditijs, muneribus, literis, omni genere illecebrarum, & ſimulatione, omni denique artificio pertentat, ac demùm vinculis, carcere, exilijs in ſuam ſententiam pertrahere conatur. Vnius magni illius Theodoſiij Cœnobiarchæ cum Anaſtaſio certamen luculenter deſcriptum extat, ab auctore eius temporis, [e] qui denique poſtquã de ſuggeſtu in frequenti concione inclamaſſet: Si quis quatuor ſanctas Synodos non tanti eſſe exiſtimat, quanti quatuor Euangelia, ſit Anathema; & poſt circumquaque curſitans, vbi omnes confirmaſſet, ab impio Imperatore, in exilium mittitur. C

e apud Sur. die 11. Ian. 4. Synodi, vtqua uoc Euang. æſtimandæ.

Chriſti Annus	*Symmachi Papa*	*Anaſt. Imp.*	*Theodor. Reg.*	*Paulo, & Muſciano Coſſ.*
512.	14.	22.	20.	

D

CAEDES & incendia CP.li fiunt Catholicis aduerſus Anaſt. concitatis; latiùs Marcellin. Elias Ieroſolymit. Epiſcopus Orthodoxus, impendentem ab Anaſtaſio tempeſtatem, Orientalibus Eccleſijs, anteuertere ſtudens, S. Sabam cum alijs ſanctiſſimis Monachis Legatum, cum literis mittit ad Imp. cuius oratione, repreſſus quadamtenus furor in eum conceptus. Cyril. in Vita S. Sabæ.

PSEVDOSYNODVS SIDONE CONGREGATA Eutychianorum, ad damnandam Synodum Chalced. epiſt. Monachorum Alexádrinorum ad Alcyſonem Epiſcopum, apud Euagr. [f] E

f lib. 3. c. 31.

Flauianus Epiſcopus Antiochenus nolens omninò damnare ſynodum Chalce. pellitur in exilium, & Seuerus, dux Acephalorum, Monachus nequiſſimus ſubſtituitur. Euagr. [g]

g 3. c. 31. 32.

Ingens cædes ab Antiochenis hæreticis facta Monachorum propugnantium Flauianũ. Euagr. [h]

h 3. c. 32.

Symmachus Papa, expulſo Macedonio, præuidens eandem perſecutionem in omnes Orientis Eccleſias graſſaturam, ad Catholicæ fidei aſſertores dat literas admonens in perſecutione viriliter agere, & pro fide Catholica ſtrenuè decertare, epiſt. eſt num. 4. in tom. 1. epiſt. Decret. Quod miſerabile eſt, plurimi erant orthodoxi quidem, quoad fidei integri-

tatem,

A tatem, ſed tamen à communione Eccleſiæ Catholicæ ſegregati, quòd Acacium damnare nollent, ab Eccleſia Rom. damnatum, qui perſecutiones paterentur, ſed fruſtrà, & ſine merito, & hos omnes inuitat Symmachus ad communionem.

Orientales vehementiùs afflictati, ſcribunt tandem literas ſupplices ad Romanũ Pontif. qui anteà ſæpè conuenti, eiuſdem Pontificis literis, ſpreuerant ſana conſilia, & proficua mandata contempſerant. Extant in tom.2. Concil. & tom.1. epiſt. Decret. Hoc initio, Bonus ille, & amator hominum, &c. In quibus Orthodoxam quidem fidem confitentur, Acacium tamen damnare prætermittunt, quod primùm requiri ab eis videbatur. Quid ad hæc B reſcripſerit Symmachus incompertum habetur: nam quæ extat Symmachi epiſt. ad Orient. ante hanc ipſorum, ſcripta fuit.

Chriſti Annus	*Symmachi Papæ*	*Anaſtaſij Imp.*	*Theodor.Reg.*	*Probo, & Clementiano* Coſſ.
513.	15.	23.	21.	

SEVERVS Monachus Eutychetis perfidiæ, expulſo Flauiano, Antiochena ſede, volente Imperatore, occupata, omnes attrahere ad ſui communionem ſatagit, per exilia, & per cædes, Marcellin extat de eo epiſt. Palæſtinorum Monachorum ad Alcyſonem Epi- C ſcopum Nicopol. in Illyrico, apud Euagr. [a] præclara eſt epiſtola hiſtoriam huius temporis continens. a 3.c.33.

Seuerus inſurgit in Eliam Ieroſolymit. ſed Sabas cum conuentu Monachorum eum periculo liberat; rurſum verò miſſa ab Imperatore militari manu, cum Olympio duce, Elias eijcitur in exilium, & ſubſtituitur in eius locum Ioannes, Seueri communionis, at digreſſo Olympio, accedens S. Sabas cum Monachis, eum adducit, admiranda quadam diuina vi, vt damnet Seuerum, & Chalced. Synodum recipiat, quare ira incenſus imperator, depoſito Olympio, mittit Anaſtaſium, conſtituens eum Præfectum Palæſtinæ, qui Ioannem compingit in carcerem; at is callido conſilio rogat ſe è carcere dimitti, facturum, quæ Præ- D fectus vellet, & conuocat interim finitimos Monachos in ædem capaciſsimam S. Stephani, quaſi celebraturus feſtum B. Protomartyris, & conſcenſo ſuggeſtu, præſente ipſo præfecto, vtraq; manu tenens Sabam, & Theodoſium pietatis propugnatores, SI QVIS, inquit, EA SENTIAT, QVAE EVTYCHES, NESTORIVS, SEVERVS, SOTERICVS CAESAREAE CAPPADOCIAE EPISCOPVS, ANATHEMA SIT. Cognita Dux fraude, & veritus populi vnanimem conſenſum, ſatis habuit ſi ſe ſubducens, ſilentio fugeret. Conſobrinus Imperatoris, Hippatius, qui aderat, recens reuerſus è captiuitate, ſanctis dixit, Seuero ſe non communicare. At S. Sabas ſciens Imperatorem hæc non eſſe paſſurum, ſed daturum operam, vt hęc vlciſcatur: re, cum Monachorum conuentu, communicata, ſcri- E bit ad eum epiſtolam, qua profitetur nunquàm ſe paſſuros, vt recta fides immutetur, & rogat, curet ſedari tumultus, &c. Accepta epiſtola, Imperator diſtulit reſpondre, barbarica quadam expeditione impeditus; hæc ex Cyrill. in Vita S. Sabæ, quæ & Niceph. in compendium redacta habet. Plurium Seuerianorum conuerſiones non ſine miraculis extiterunt.

Aliquot per hæc tempora edita miracula, in comprobationem Catholicæ fidei aduerſus dominantes hæreſes, ſuppeditat Pratum ſpirit. Sophronij [b], aliud quiddam admirãdum in hoc genere narrat, & Cyril. in vita S. Ioan. Silentiarij. b c.29.30. 40.39.106 188.213.

Poſt iniuſtum illud Eliæ Palæſtinæ Antiſtitis exilium, fames & penuria rerum neceſſariarum, ſiccitas quoque, & locuſtæ, & graues quædam plagæ, integris quinque annis oppreſſerunt Palæſtinam; & pergit, auctor Cyrillus, enarrare, quàm admirando modo prouiderit Deus Monachis S. Sabæ in eius Vita. Vaſtata propè regione circa Ieroſolymam,

 & ple-

& pleriſque ad egeſtatem redactis, ne fiſcus damnum pateretur, imperauit Anaſtaſius, vt finitimi pro ſe, & alijs qui non poſſent, vectigal penderent, ob quam iniquitatem Sabas legationem iterum ſuſcipit ad Imp. qui præſentiam viri reueritus, cùm vellet egentibus remittere vectigal, obſtitit Maximus quidam, apud eum plurimùm potens, cui increpito, Sabas prædixit fore, niſi pœniteret, vt citò extingueretur, cuius opes in quadam ſeditione direptæ, & domus incenſa, & niſi ipſe pœnitentia ductus fuiſſet, mortem non effugiſſet. Hæc autem magna in pauperes iniuſtitia mãſit incorrecta tempore Anaſtaſij, cuius partem quidem curauit Iuſtinus, cùm diuinus quoque Sabas tunc literis apud illum interceſſiſſet, totam verò ſuſtulit Iuſtinianus. Sabæ verò Anaſtaſius magnam vim pecuniæ ad alendos Monachos in ea penuria largitus eſt. Cyril in V.S. Sabæ. A B

Seuerus, per legationem Epiſcoporum, tentat Alamundarum, Principem Sarracenorum, vt à ſuis baptiſmum accipiat, quo ſuis imbuatur erroribus; at is, præuentus à Catholicis baptizatus eſt, & legatos pulchrè deluſit, dicens ſe accepiſſe literas de morte Archangeli Michaelis, quod cùm illi impoſſibile aſſererent, quanto, inquit, impoſſibilius Deum crucem paſſum, quod vos affirmatis, vnam tantùm naturam in Chriſto ponentes? Theodor. Lect. Cedren.

Epiſcopus ſigno crucis profligat dæm. apud Perſas. Caſtrum obſeſſum à dæmonibus, cùm nec Magia Perſarum, nec Iudæorum, liberari poſſet, Cabades Rex id per Chriſtianos tentauit. Epiſcopus itaq; Chriſtianorum in Perſia, peracta ſuper ea re Synaxi, & diſpẽſatis in Chriſtianos qui aderãt, diuinis myſterijs, ſigno crucis dæmones profligauit, & Caſtrum Cabadi tradidit; quare ille ſtupefactus, Epiſcopum illum primæ Sedis prærogatiua cohoneſtauit, & cunctis Chriſtianiſmum amplecti volentibus, liberum fecit. Theodor. Lect. Niceph. [a] Bibliothecarius in Chron. eaque de cauſa addunt perſecutionem ceſſaſſe, in qua grandia eſſe facta miracula, tum Anaſt. Bibliothec. tum Cedren. narrant, ſed mirum à Procopio prætermiſſa. C

a l.16.c.36.

Dorotheus Ancyræ Epiſcopus, & Anaſtaſio Imper. propter vnicam Orthodoxam fidem iugiter aduerſarius, finem viuendi facit, quo tempore ipſe prædixerat. Marcellinus in Chron.

D

Chriſti Annus	*Symmachi Papa*	*Anaſtaſij Imp.*	*Theodor. Reg.*	*M. Aurelio Caſſiodoro Conſ.*
514.	16.	24.	22.	

Effuſa pia munificẽtia Symmachi PP. SYMMACHVS moritur, cùm ſediſſet annos 15. menſ. 8. minus diebus 4. de quo mirum quantum referat lib. de Rom. Pont. Eccleſiarum extructarum, reſtauratarum, ornatarum, ampliſſimis operibus, & muneribus, vt mirum ſit, vnde tãti ille ſuppeditari theſauri, cùm alioqui paſtorali munificentia in redimendis captiuis, & alendis Epiſcopis Africanis in Sardinia relegatis, tam multa profuderit.

Conſtituit, vt omni die Dominico, vel Natalitijs Martyrum, Gloria in excelſis diceretur. lib. de Rom. Pont. E

Septimo die ab obitu Symmachi à Clero ſumma concordia 7. Kal. Aug. creatur Pontifex Hormiſda Campanus, patria Fruſinas, lib. Pont. Redit Romanæ Eccleſiæ optata tranquillitas coeunte vtraque diſſidentium parte in noui Pont. creatione. Caſſiod.

Hormiſda ſtatim creatus Papa, ad Orientales, de more, ſcribit epiſtolam de fide ſeruanda, & pace concilianda, vt apparet ex literis ab eis poſteà datis.

Corona aurea à Clod. mittitur Roma. Pont. Clodoueus Rex (quem Ludouicum Hormiſda vocat epiſt. ſua ad Remig.) creato nouo Pontifice, coronam mittit auream cum gemmis B. Petro (quod regnum appellari ſolet) S. Remigio ſuggerente. Hincmar. in Vita S. Remig. & Anaſt. lib. de Rom. Pont.

Remi-

A Remigius nouum ſalutat Pontificem, qui ad eum reſcribens: *Vices* ait, *noſtras, per omne regnum dilecti, & ſpiritualis filij noſtri Ludouici ſaluis priuilegijs, quæ Metropolitanis decreuit Antiquitas, præſenti auctoritate committimus, &c.* Hincmar. in Vit.

Remigius Vicarius Apoſtolicus in regno Francorum conſtitutus, Rhemis Concilium congregat, ad expurgandam Galliam nonnihil, ob Gothos Arianos, qui in ea regnarent, eius hæreſis labe conſperſam. In eo Epiſcopus Arianus ſuperbus, & arrogans, diuina virtute eſt inflexus; qui nec ingredienti Remigio aſſurrexerat, mox ad eius ſe pedes abijcit, & Catholicam fidem confitetur. Hincmar. in vita S. Remig.

Clodoueus primus Francorum Rex Chriſtianus in Gallia moritur, anno ætatis 45. regni 30. Greg. Turon.[a] Sigebert. Succedunt in regnum filij quatuor, Childebertus, Clotarius, Theodoricus, & Clodomirus, qui inter ſe regnum diuidunt. Greg.[b] Agathias[c], vbi & de Francorum moribus agit, eos commendans. B Clodoueus moritur. a li. 2. c. vl. b 3. c. 1. c lib. 1.

Dum Anaſtaſius aduerſatur Catholicæ fidei, Epiſcopos expellens Orthodoxos, hæreticos intrudens, Deus ſuſcitat illi aduerſarium Vitalianum Magiſtrum equitum, qui occupatis aliquot prouincijs, prædando, Conſtantinopolim vſque proceſsit, pro Orthodoxorum ſe fide, & reuocando Macedonio Epiſcopo omnia agere profitens. Anaſtaſius rebus ſuis deploratis, pacem per legatos petit, iurans cum Senatu, ſe Legatos reuocaturum, Macedonio, & Flauiano ſuos epiſcopatus redditurum, Concilium Heracleæ acturum, euocato etiam Papa Romano. Extat epiſtola ad Hormiſdam inter Hormiſdæ epiſtolas, hoc initio, Omnibus negotijs, &c. Marcellin. Cedren. C Vitalian. Magiſter equitum fide Cath. contra Anaſtaſiũ. Anaſtaſi. Imp. timore amittẽdi Imperij ſimulat ſe Catholicũ.

Chriſti Annus 515. | *Hormiſdæ Papa* 2. | *Anaſtaſ. Imp. & Theod. Reg.* 25. 23. | *Anthemio, & Florentio* Coſſ.

De Concilio Oecumenico conuocando legatum mittit Imperator Patricium ad Hormiſdam, cum literis, quæ extant, inter epiſtolas Hormiſdę, hoc initio: Beatitudini veſtræ non putamus ignotum, &c. Scribit item Vitalianus ad eundem, vt teſtantur literæ eiuſdem Pontificis, quæ inter eius epiſt. ſunt 4. num. ſcribit item Imp. ad Senatum Populumq; Rom. rogans, vt ſuaderent Hormiſdæ, ſedulam operam dare, vt pax conciliaretur cum Eccleſia Orientali. Per eundem Patricium Dorotheus Theſſalonicæ Epiſcopus cõgratulatur eius concordi & pacificæ electioni: Extat inter epiſt. Hormiſdæ. D

Ad poſterius datas, ſed prius acceptas Anaſtaſij literas, reſcribit Hormiſda humaniter quidem, ſed quoad Concilij conuocationem, tunc, ait, pleniſsimum poterimus præbere reſponſum, cùm cauſam congregationis nos voluerit euidenter cognoſcere. Eſt prima Hormiſdæ, inter epiſt. Pont. tom. 1. Ad prius verò datas, poſterius acceptas, reſcribit epiſt. quæ eſt tertia ipſius, ſe miſſurum legatos, qui de tota re cognoſcant, & referant.

E Quatuor deſtinat legatos, Ennodium Epiſcopum Ticinenſem, & Fortunatum, fortè Tudertinum, Venantium, & Vitalem Diaconos S. R. E. Cardinales, cum Hilaro eiuſdẽ Eccleſiæ notario, cum epiſtola quæ eſt quarta inter eius epiſt. in qua id præcipuè continetur, quid agendum pro obtinenda pace, quòd ſi præſtitum fuerit, ſe iturum Conſtantinopolim, licèt nullo anteceſſorum exemplo. Additus eſt indiculus, ſiue commonitorium ad legatos, valdè exactè exponens, quomodo ſe gerere debeant, & capita, quæ ſeruanda, præſcribenda ſint. extat in tom. 1. epiſt. Rom. Pont. pag. 557.

Porrò quòd ferebatur Oecumenicum indictum eſſe Concilium, in quo omnes omniũ eccleſiarum forent controuerſiæ dirimendæ, placuit & Theodorico Italiæ Regi, ea dè cauſa Legatum mittere Conſtantinopolim Agapetum Patricium, virum illuſtrem. Caſsiod.[d] d Var. lib. 2. epiſt. 6.

Rom. item Senatus, per Sedis Apoſtolicæ Legatos, reſcribit Imp. [illegible] prompta Papæ A
voluntate ſarciendæ pacis. Extant literæ tom. 1. epiſt. Rom. Pont.

Legati Sedis Apoſtolicę honorificentiſsimè excepti Conſtantinopoli ab Anaſtaſio Imper. qui cùm id vnum ſtuderet, vt per ſimulationem fidei Catholicæ, populi, & militum alienatos animos ad ſe traduceret, omnibus à legatis oſtenſis, aſſenſus eſt, & omnibus poſtulatis penitùs acquieuit, præterquam de damnando nomine Acacij cum reliquis hæreticis, quod populus eius nominis ſtudioſiſsimus, fieri nunquam paſſus erat, vt in eo magis ſibi populus conciliaretur. Idem edit ſanctionem de exequijs gratis Conſtantinopolit. faciendis, redditu 70. libr. auri Eccleſiæ dato, vt magis populum demereretur.

Ariadna impia Auguſt. moritur

Ariadna Auguſta, ſexageſimo Imp. anno defuncta eſt, nequiſsima, & impia fœmina, & B
tantorum malorum auctor in Eccleſia, vt mirandum ſit, ſed non patiendũ ſcandalum, quòd Deus illam tamdiu regnare permiſerit. Marcellin. in Chron.

Hunni, Armenia tranſmiſſa, totam Cappadociam deuaſtantes vſq; ad Lycaoniam perueniunt. Macedonius Epiſcopus exul, periculum vitans, Gangram peruenit, ibiq́; moritur, anno ſequenti. Marcellin. Theodor. Lector. Cedren.

Alexandrini miſerè à dæmonibus vexantur. Cedren. Theophanes.

Monachi hæretici his excitati prodigijs, palinodiam recantant, ſcriptis quatuor libellis conteſtationis, quorum duos Imperatori, alium Præfectis prouinciæ, quartum verò Ioanni Epiſcopo Ieroſolymit. obtulére, conteſtati, ſe ſanctam Synodum Chalced. amplexari, deteſtari verò Seuerum cum ſuis ſectarijs, & in promptu habere mortem oppetere pro fide C
Catholica. Sed & Illyrici Epiſcopi Romam miſere Catholicæ fidei profeſsionem ad Rom. Pontif. Anaſt. in Chron.

Himerani populi Auſtrales ad fidem Chriſti conuertuntur, Theodor. Lector, & Nicephorus.

Chriſti Annus	*Hormiſdæ Papa*	*Anaſtaſ. Imp. & Theodor. Reg.*		*Petro ſine collega Conſ.*
516.	3.	26.	24.	

D

LEGATOS diu detentos, & vana ſpe lactatos dimittit, & cum ijs honorificentiſsimam legationem, ad res cum Hormiſda componendas, quo magis populus hac ſimulatione conciliaret. Literæ ad Hormiſdam extant tom. 1. epiſt. Roman. Pont. inter epiſt. Hormiſdæ. Item ad Senatum, denique per Legatos Apoſt. ſuam mittit egregiam Catholicæ fidei profeſsionem, in vno illo capite de Acacio difficultatem proponit, ſed omnia per Concilium melius agenda.

Anaſtaſij perfidia.

Hormiſda non potuit non laudare quæ videbantur bona, & ad vnitatem Eccleſiæ ſpectantia: veruntamen in ea epiſtola quam reddidit Imperatori per ipſius legatos, ſatis indicat vereri ſe aliquid, dum ait: *Fac domine Imperator, effectum rerum, fidem probare verborum, &c.* eſt E
ſexta inter epiſt. Hormiſdæ. & in epiſtola ad Auitum Viennenſ. qui de hac re tota petierat, nomine totius Viennenſ. prouinciæ, edoceri, ſic ait: *Sed quantum ad Græcos, ore potius proferuntur pacis vota, quàm pectore, & loquuntur magis iuſta, quàm faciunt, verbis velle ſe iactant, quod operibus nolle declarant: quæ fugiunt profeſsione diligunt, & quæ damnauerint, hæc ſequuntur, &c.* Et paulo pòſt, docet de Thraciæ, Dardaniæ, Illyrici, & Epiri Epiſcopis alijs perſiſtentibus in communione Sedis Apoſt. alijs redeuntibus. Extant auiti ad Papam, & Papæ ad Auitum tom. 1. epiſt. Rom. Pont. pag. 454.

Auitum hunc ſanctiſsimum, & doctiſsimum Viennenſem Epiſcopum Metropolit. honeſtiſsima ſenectute perſunctum, haud diutiùs per hæc tęmpora fuiſſe ſuperſtitem facilè poſſu-

A poſſumus intelligere. Elogium eius ab Eccleſiæ voce prolatum habetur, *Vienna B. Auiti Epiſcopi, & confeſſoris, cuius fide & induſtria, atque mirabili doctrina, ab infeſtatione Arrianæ hæreſis, Galliæ defenſa ſunt.* Martyrolog. Roman. 5. Febr. inter præclaros Rhetores nominatur à Sidon. Apollin. epiſt. ad Lupum [a]. Iſidor. de eo c. 23. de Viris Illuſtr. non benè ſibi cognito. Greg. Turon. hiſt. Franc. [b] qui melius cognitum habuit. Ado in Chron. [c] 519. In locum eius ſucceſsit Iulianus.

a li. 8. ep. 11
b l. 3. c. 34.
c An. 519.

Anaſtaſius ſuldola arte conciliato ſibi populo, & viribus Vitaliani debilitatis, exuit eum militari Præfectura, & in Rufinum eam transfert, vt militiæ robur à ſe ponderet. Marcellinus in Chron. Vitalianum porrò ad vitam tranquilliorem ſeceſsiſſe Niceph. habet [d]. Rurſum B tamen mentio eius habetur, vt de Magiſtro Militum ſub Iuſtino in epiſt. Legatorum Sedis Apoſtolicæ, tom. 1. epiſt. Rom. Pont. [e] & quod lugendum eſt, vt Eutychiani. ibidem [f] his verbis: *Cuius immutationem omnis nobiſcum deflet Eccleſia.*

d 16. c. 38.
e pag. 523. lit. B.
f p. 324. A

Cur verò Vitaliano, pro Catholica fide pugnante, aduerſus nequiſsimum hæreticum Anaſtaſium non fauit Deus, vt ad exitum perduceret, quod inceperat? An quia (omiſſo quòd inſcrutabilia ſunt iudicia Dei) honeſtiſsimo prætextu fidei Catholicæ obtegebat imperandi cupiditatem, & iunctis ſibi Orthodoxis, ſperabat, eo depoſito, ſe ſubſtituendũ Auguſtum, ita planè, vt re poſt patuit?

Vitalian⁹ ſub prætextu fidei Cath. tuẽdæ, libidinem imperandi obtegit.

Anaſtaſius ob metum Illyriciani militis Orthodoxi tumultuantis, extemplò reuerti C mandat ad ſuas Eccleſias Domnionem, & Euangelum Epiſcopos, retento apud ſe Laurentio, inſigni nominis Catholico ſacerdote, quantumuis exilij ſententia damnatus eſſet. Marcellinus.

Cedren. ſub anno 25. Anaſt. refert, quod ſub anno 26. referendum eſt, de præclara, & eximia libertate Epiſcopi Catholici, cum Anaſtaſio hortante, vt ad ſuam ſectam tranſiret, ille contra, eum ad Catholicam fidem inducere conaretur. *Tu*, inquit, *potius ad Orthodoxos, tranſi, ne dum opinionem impiorum hominum Seueri, Eutychetis, & Dioſcori amplecteris, æterno igni abdicaris, ſimulq́; apprehendens Imp. chlamydem; Hæc, ait, veſtis nequaquam te poſt mortem ſequetur, ô Imperator, ſed ſola comitabitur te pietas, ac virtutum habitus. Deſine perſequi Eccleſiam, quam Chri-* D *ſtus ſuo redemit ſanguine. Indoctus es, & ratiocinandi ignarus, neque vllum Eccleſiæ Decretum perfectè intelligis. Tantùm impoſturis, & ſcurrilibus calumnijs fatuos tenes. ſatis ſit tibi dignitatis, quòd Imperator es. Antiſtites Eccleſiæ vexare noli.* Ad hæc Imperator rubore ſuffuſus, obmutuit. Pauperrimus cùm eſſet ille Epiſcopus, ne obolum quidem ab Imperatore voluit accipere, adeò liber erat, vt ſolius in Deum fidei ac pietatis rationem habens. hactenus Cedren. At non ita reſtitit Imp. Dorotheus Theſſalonicenſis Epiſcopus, ſed ob metum eius communicat. Timotheo Conſtantinopolitano Concilium Chalced. damnante. Quadraginta Epiſcopi Illyrici, & Græciæ diſcedunt ab eo, & Romam mittentes, Rom. Pontifici communicare in ſcriptis profitentur. Anaſtaſ. in Chron.

Libera vox ad Imper. & digna Epiſcopo.

E Io. Machiota hæreticus Epiſcopus Alexandrinus moritur, anno Sedis 11. inchoante. Dioſcorus Iun. fauore Imp. eam inuadit Eccleſiam. Anaſtaſ. in Chron.

Mortuo Alcyſono Epiſcopo Nicopolitano, ſubrogatur Ioan. qui ſtatim more maiorũ, conuocata Synodo Epiſcoporum Epiri veteris, cuius ipſe erat Metropolitanus creatus Antiſtes, communionem Apoſtolicæ Sedis amplexurus, fidei ſuæ libellum ad Hormiſdam Papam mittit. Extant hæ literæ tom. 1. epiſt. Rom. Pont. [g] & proximæ epiſt. Hormiſdæ ad Io. & ad Synodum [h], & rurſum ad Ioannem, per Pulionem Diaconum Legatum ſuum, & denique poſt reuerſionem eiuſdem Pulionis, in quibus illud: *Contriſtati ſumus, quod vos aliquas ſuſtinere moleſtias, perhibetis, &c.*

g pag. 448
h pag. 451.

Conci-

Concilium Tarraconense in Hiſpania. Canones 13. ſanciti de eccleſiaſtica A
diſciplina reſtituenda, 6. anno Theodorici, quàm regnare cœpit in Hiſpania.

Chriſti Annus	*Hormiſdæ Papa*	*Anaſtaſ. Imp. & Theod. Reg.*		*Anaſtaſ. 4.m & Agapeto* Coſſ.
517.	4.	27.	25.	

NOVAM legationem mittit Papa ad Imper. Ennodium Ticinenſem, & Peregrinum Miſenatem Epiſcopos, cum epiſtola, quæ eſt Hormiſdæ x 1. exigens promiſſam operam ad Eccleſias redintegrandas, & adunandas, quod fieri non poſſe oſtendit, niſi damnato Acacio. Admonitorias item dat literas ad Timotheum Epiſcopum Conſtantinopolitanum, ad Orientales Epiſcopos, circulares, & ſeorſum ad Orthodoxos, & priuatas ad Poſſeſſorem Africanum Epiſcopum, extorrem, qui profectus Conſtantinopolim non ſine diuino conſilio multum profuit Catholicæ fidei. Hic priori legatione palàm fidei profeſſionem edens apud legatos, eandem ſcriptam, & ſuo chirographo munitam ad Hormiſdam dedit, qui factum probans, ad illum epiſtolam dat, num. 15. denique ad Clerum, Monachos, & Conſtantinopolitanos ciues Orthodoxos efficaciſsimas, quæ omnes, tom. 1. epiſt. Rom. Pontif. continentur à pag. 463. deinceps. Addidit Hormiſda libellum, fidei regulam continentem, cui ſubſcribendo quiſque ſe poſſet verè probare Catholicum, & communionem Romanæ Eccleſiæ obtinere. Profectis legàtis, cùm audiſſet à Ioan. Nicopolit. de excitata perſecutione ab Epiſcopo Theſſalonicenſi Dorotheo, ſcribit ad legatos, ad Ioan. ipſum Nicopolit. Epiſcopum, & ad Synodum: ad Dorotheum Theſſalonicenſ. ad Anaſtaſ. denique Imp. de eadem cauſa. Addit, ad Legatos commonitorium in cauſa Nicopolitana, ne quid eos errare contingat epiſt. eſt 18.

Anaſtaſius recuſat ſubſcribere libello fidei, tentat legatos pecunia corrumpere, conſtantes eijcit per poſterulam, & naui impoſitos, cum militibus vetat, ne vllam ciuitatem ingrediantur. At illi epiſtolas per Monachos, & Orthodoxos exponunt per Ciuitates, tunc magna perſecutio facta eſt Catholicorum. Anaſtaſius contumaces ſcribit literas ad Hormiſdam. Monachi Syriæ Orthodoxi à Seuero dirè vexati, ſupplicant Imperatori, & reijciuntur, mox confugiunt ad Rom. Pont. extant literæ eorum tom. 1. epiſt. Roma. Pont.[a]

[a] pag. 471.

Timotheus Conſtantinop. intruſus Epiſcopus hæreticus, inopinata morte, diuino iudicio, de vita tollitur, anno ſedis ſexto. ſubrogatur Ioã. Cappadox Orthodoxus, conatu potiùs populi, creditur, quàm voluntate Imperatoris, cui tamen, viuente illo, vix licuit reſpirare.

Oriente non recipiente curationem: Hormiſda ad reliquas partes conſeruandas intendit animum, & vt vicarium ſuum in Gallia conſtituit Auitum Alcimum Epiſcopum Viennenſem, & Ioan. Epiſcopum Tarraconenſem in Hiſpania citeriori, in vlteriori verò Salluſtium Hiſpalenſem. Extant illæ quidem ad Auitum tom. 1. ep. Rom. 1. ep. Rom. Pont.[b] hæ verò tom. 2. Concil. in Hormiſda. Scribit item ad Epiſcopos Hiſpaniarum binas literas, monens, vt caueant, ne quid irrepat contagij Orientalis erroris, id eſt, vt cautè agerent in recipiendis clericis ex Oriente venientibus, & præſcribit formam eos recipiendi; qua de re Ioan. Tarraconenſ. eum interrogauerat. extant tom. 2. Concil. Obſeruatione dignum eſt, quòd olim in vſu erat, vt qui ex regionibus hæreſi infectis venirent, in alijs non reciperentur abſq; Orthodoxæ fidei profeſsione, nec quidem generali; ſed quæ inſtantes hæreſes cõdemnaret: rurſum, vt qui ex Catholicis, & puris regionibus proficiſcerentur in infectas hæreſi, ſolitos ſibi ſumere pro viatico veræ fidei documenta, &c. qua ratione cum hoc tem-

[b] pag. 455.

Vſus prioris eccleſiæ nunc maximè vſurpandus. Liber de fide ad Petrũ inter opera Auguſtin. eſt Fulgentij.

pore

A porc in Oriente fides Catholica periclitaretur, S. Fulgentius Petro profecturo Ieroſolymam, & petenti regulam fidei, ne quis ſibi ſenſus hæreticæ falſitatis obreperet, ſcripſit librum de fide, extat in appendice tom. 3. apud S. Auguſt.

Gervndense Concilivm in Tarraconenſi prouincia celebratur. Canones decem ſanciti de Eccleſiaſtica diſciplina.

Anni quarti fine ingentis illius ſiccitatis in Palęſtina, S. Sabas impetrat pluuiam ſuis precibus, ſemel quidem ad ſtabiliendos in Laura Monachos, iam diſceſſum meditantes, & rurſum inſtante, & obſecrante Io. Epiſcopo Ieroſolym. toti prouinciæ.

B *Chriſti Annus* 518. *Hormiſda Papa* 5. *Anaſtaſ. Imp. & Theod. Reg.* 28. 26. *Magno atq; Florentio* Coſſ.

Hormisda acceptis literis à Monachis Syriæ, reſcribit omnibus Orthodoxis Orientis conſolatorias, & hortatorias literas encyclicas. Extant, hoc initio, Lectis literis veſtræ dilectionis, &c. tom. 1. epiſt. Roman. Pontif.[a] & Act. 1. Quintæ Synodi, eſt Hormiſdæ epiſt. 21. [a] *pag. 474*

Perſecutio inchoata in Orthodoxos Monachos, etiam aulam peruaſit, ſæuiente gladio Principe in Catholicos, prætextu machinationis contra ſe, pluribus obtruncatis, Iuſtino, & C Iuſtiniano diuinitùs, præter ſpem omnem ſeruatis. Zonar. Cedren.

Tanta eſt commota ſeditio Conſtantinopoli vt Anaſtaſius Imper. corona depoſita, ad circum veniret, & per præconem proclamaret, ſe ad abdicandum Imperio paratiſsimum: at populus miſericordia motus, conquieuit. Euagr. ex Zacharia Eutychiano.[b] [b] *li. 3. c. vlt*

Dardania ingenti terræmotu concuſſa, 24. caſtellis momento collapſis, feruens imber terra erumpit. Marcellin. in Chron.

Anaſtaſius per viſum, hominem terribilem intuetur, librum manu geſtantem, qui diceret: *Ecce ob peruerſitatem fidei tua annos quatuordecim vitæ tuæ deleo.* Zonar. quod ille Amantio Præpoſito cubiculi narrans, ille viciſsim retulit, Viſum ſibi ſe aſtantem eius Maieſtati à Por- D co proſtratum, atque deuoratum. Cui vtrique Proclus coniector pronunciauit; vtrumque paulo pòſt vita defuncturum. Is igitur ad huiuſmodi viſum expauit, & obriguit. Cedren.

Anaſtaſius tandem, nequam & fraudulentus hæreticus, perturbator Eccleſiæ, ictus fulmine diuinitùs extinguitur 7. Id. Iulij. Zonar. Cedren. anno Imp. 28. per tres menſ. & dies inchoato. Marcellin. Euagr. *Anaſtaſ. impius Imperandum fulminis ictu extinguitur.*

S. Sabas longè abſens dicitur vidiſſe fulmina in illum iaci. Cyril. Elias, & Flauianus ambo Orthodoxi, & propterea ab eo exulare iuſsi, diuinitùs reuelatam ſibi Imp mortem retulerunt, & ſe quoque citò morituros, vt cauſam agerent ante diuinum tribunal. Cyril. in vita S. Sabæ, Sophron. in prato ſpirit. c. 35.

E Proclus ille coniector fuit Lycius, diſcipulus Syriani, auditor etiam Plutarchi, Neſtorij filij. Platonicus & ipſe philoſophus, philoſophicæ ſcholæ Athenis pręfuit. Suidas. Non modò in philoſophia, ſed & in Mechanicis floruit, cuius dicitur fuiſſe Machina illa, qua claſsis Vitaliani exuſta eſt, ad exemplum Archimedis ad Syracuſas. Zonar. Hic eſt ille, qui alter à Porphyrio impuram contra Chriſtianos linguam exacuit, & contra eos ſcripſit argumenta decem & octo, quæ Ioannes Philoponus præclariſsimè refutauit. Suidas.

Anaſtaſio impio è viuis ſubtracto, Iuſtinus Thrax, ex Armentario, gregarius miles, inde primorum ordinum ductor, & poſt Prætorianorum Præfectus, Imperator demùm, inuitus, ac recuſans à Senatu, & exercitu appellatur, nono Iulij, ſtudio Catholicæ religionis clarus, qui & illud tum pietatis ſpecimen edidit, cùm coniugem ſuam Lupicinam dictam,

nomine Euphemiæ illuſtris martyris appellari voluit, antequam eam Auguſtæ titulo deco- A
raret. Zonar.[a] Euagr.[b] (ſed ex Zacharia Eutychiano) idem Iuſtinus Imp. epiſt. ad Hormiſ-
dam tom.1.ep.Rom.Pont.

a ann. 3.
b 4.c.1.2.

Legitimæ acclamatiões pop. Conſtantinopolitani de hæreſi proſtrata.

Quanta tum extiterit pop. CP.ni exultatio de proſtrata perfidia, & erecta fide Catholi-
ca, quot & quantæ acclamationes & plauſus in Catholicum Auguſtum, & Auguſtam, & in
Patriarcham Ioannem Catholicum, quot conclamationes, & anathematizationes in Euty-
chianos, in Manichæos, in Seuerum Epiſcopum Antiochenum, Acta publica recitata in Sy-
nodo Conſtantinopolitana ſub Menna, indicant.

Proclamata tum eſt approbatio quatuor Synodorum, & eorum relatio in Diptycha.
Leonis item Rom. Pont. Macedonij quoque, & Euphemij Epiſcoporum Conſtantinopo- B
litanorum.

Oecumenici nomen ſæpe iteratum, impoſturam Græcorum recentium ſapit.

In quibus Actis, quod frequenter iteratur Ioannes Conſtantinopolitanus Epiſcopus,
Patriarcha Oecumenicus, agnoſcenda eſt impoſtura recentium Græcorum. Etenim Pela-
gius Papa S. Gregorij prædeceſſor, in Ioannem Conſtantinopolitanum Antiſtitem eius no-
minis tertium, qui ſibi huiuſmodi titulum vſurpauerat, impugnator inſurgens, cùm ad vni-
uerſos Epiſcopos ſcribit (epiſt.1.) inter alia plurima in deteſtationem nouæ præſumptionis
hæc habet: *State fortes, ſtate ſecuri, ſcripta quæ vniuerſi nominis falſitate condemnata ſunt, nec dare*
vnquàm, nec accipere præſumatis. Idem ſuperiùs tradit nihil eiuſmodi ab eiuſdem Ioannis præ-
deceſſoribus Conſtantinopolitanis Epiſcopis aliquando tentatum fuiſſe, in quam ſenten- C
tiam S. etiam Gregorius Papa ad eundem epiſtolam dedit. Cùm igitur adeò graues extent
teſtificationes Roman. Pontif. de eiuſdem tituli deteſtatione, atque abrogatione, quo iam
pacto inter publica Acta Concilij illa reperiuntur eſſe deſcripta, atque recepta, in quibus idē
damnatus, reiectusq́ue titulus, toties legitur repetitus? Præterea ſi in eadem Synodo idem
ſæpè titulus lectus, nec reiectus ab aliquo fuit: cur hæc non citata fuerunt contra eoſdem
Rom. Pont. Pelagium, atque Gregorium?

Synodus Conſtantinopolitana, quâ confirmātur legitimè acclamata à pop. in eccleſ.

Ioan. Conſtantinopolitanus Epiſcopus 4. die à dictis publicis Actis in Eccleſia habitis,
20. Iulij cogit Synodum 40 Epiſcoporum; vt, quæ tumultuariè facta eſſent in Eccleſia, ritè
& legitimè fierent. Aſſenſum igitur eſt à Synodo, ijs, quæ populus conclamârat, & Mona- D
chi per libellos oblatos petierant, & Synodalis relatio facta, vt nomina Orthodoxorum E-
piſcoporum; Macedonij, & Euphemij in Diptycha reſtituantur. Vt qui ob eorum cauſam,
exilio fugati ſunt, reſtituantur proprijs gradibus. Vt quatuor ſanctæ Synodi in Diptycha
referantur. Vt nomen item ſanctæ memoriæ Leonis Roman. Epiſcopi, in quo ipſe manu-

Fraus Græca in nomine S. Leonis Papæ, dum poſtponitur epiſcopo Conſtātinopolitano.

fraudulenterq́ue ſenſit iniuriam, dum poſt Epiſcopos Conſtantinopolitanos ponitur, cùm tamē
& ſecundum ſui ipſorum rituales libros, primo loco legantur nomina Romanorum Pont.
ſunt de his plura exempla. In liturgia S. Marci (extat tom.6. Biblioth. SS. PP.) quæ vſui erat
primariæ totius Orientis Eccleſiæ Alexandrinæ, & inter alia cùm ibi dicitur. Sanctiſsimum
& Beatiſsimum Papam N. quæ præſciuiſti fore, vt ſibi ſancta tua Catholica, & Apoſtolica E
Eccleſia, omnium ſuffragijs eligeret, necnon ſanctiſsimum Epiſcopum N. conſerua, &c.
(Ita vetus vſus, quem recentiores ſchiſmatici peruerterunt.) Vt denique anathematizentur
omnia blaſphema contra ſanctam Synodum Chalced. à Seuero prolata: omnia quidem hæc
ſcitè, probeq́ue tranſacta, præterquam reſtitutio nominum Euphemij, & Macedonij in ſan-
cta Diptycha, quod ob communicationem cum Acacio, nunquam fuerant in communio-
nem Eccleſiæ Romanæ recepti. At propterea poſteà Hormiſda, ſua Apoſtolica auctorita-
te perfecit, vt omninò eorum nomina, cùm Acacij nomine, è ſacris tabulis expungerentur.
His igitur in Synodo Conſtantinopolitana decretis, curæ fuit Io. Conſtantinopolitano E-
piſcopo de omnibus certiores reddere omnes Orientis Epiſcopos, ad quos etiam vnà cum

Syno-

A Synodalibus literis, Actorum publicorum exemplaria, tum rerum geſtarum in magna Eccleſia, tum quæ in Synodo definita eſſent, miſit.

Extant in eadem Synodo Conſtantinopolitana ſub Menna habita Act. 1. per breues ad Ioan. Ieroſolymitanum Epiſcopum, & ad Epiphanium Tyri. Quibus erectæ, & exhilaratæ literis Eccleſiæ Orientis, frequentibus actis Synodis, Synodales epiſtolas ad Conſtantinopolitanam Synodum reddunt, quibus omnia in ea acta confirmant, & ad perfectam deſtructionem hæreticorum impellunt. Quot quidem fuerint, neſcitur; ſed in ſingulis prouincijs eas celebratas eſſe, collectus ſimul epiſcoporum numerus, circiter bis mille quingentorum, quos ſub hoc eodem Iuſtino Imperatore probaſſe Catholicam fidem, eique ſubſcri-

B pſiſſe, teſtatur Ruſticus Romanæ Eccleſ. Diac. Card. huius ſeculi ſcriptor luculentiſsimus, in Dialogo contra Acephalos. Extat tom. 4. Biblioth. S S. P P. editionis Nouæ col. 1174. de his tam multis Synodis, duarum tantùm Ieroſolymit. & Tyrenſis, Synodicæ extant in Synodo contra Anthimum, Act. 1. in quibus tam multa, tam impia, tam ſacrilega Seueri Antiocheni Epiſcopi facta habentur, vt vix credibilia ſint. Sed & Epiſcopi ſecundæ Syriæ, Seueri, & Petri, Apameæ inuaſoris, paria horribiliaque ſcelera referunt, atque primùm queruntur, ſacroſancta Eccleſiaſtica dogmata, quæ à ſancta Romana Sede in alias deriuata ſunt Eccleſias, opera nefandorum hæreticorum eſſe labefactata, penituſque corrupta, per impium Seuerum, Antiochenæ Sedis inuaſorem, & Petrum, qui ſe intruſit in Eccleſiam Apa-

C meæ, &c.

Libellus item à Monachis Apameæ Syriæ Epiſcopis datus eſt plenus ruinarum, direptionum, raptationum, cædium, ſacrilegiorum, Monaſteriorum & Monachorum. Sed quàm Clerici miſerandæ Eccleſiæ Antiochenæ ſub execrando Seuero eius Sedis inuaſore laborantis, ſcripſerint, vix, abſque lachrymis legi poſſunt; in quibus illa: *Dirum ſpectaculum fecerunt iacentes viri, qui religionis certaminibus vſq; ad cantiem certauerunt, nudi & inſepulti iactati, vltra trecentos exiſtentes, ex ſecunda Syria prouincia nati, canibus & auibus lacerandi proiecti. Similia autem & ſimiliter miſeranda ſunt, & quæ in xenodochijs (id eſt hoſpitalibus) ab ipſo facta ſunt, &c.* Querelis his ad Imperatorem delatis, calumniati ſunt apud eum proceres Eutychiani, hos

D omnes eſſe Neſtorianos hæreticos, ob idque dignos, qui pœnis ſubijcerentur. Quamobrem Imperator explorauit eorum fidem, quam illi diſertè expoſuerunt Catholicam. Quibus ille cognitis, pro ipſorum voto, primum promulgauit Edictum quo iuberetur, exules omnes, fidei cauſa, ſub Anaſtaſio condemnatos, ad propria, poſtliminio redire debere, priſtinoſque gradus, & honores recipere, ſubrogatos verò in ipſorum locum hæreticos pelli, alijſque pœnis exagitari. Lege pariter confirmauit ſacroſanctum Chalcedonenſ. Concilium, & vt ab omnibus obſeruaretur, mandauit, vtque pax tutiſsima omnibus Eccleſijs redderetur. Non extat ipſum quidem Edictum, mentio tamen habetur eius in Actis Magni Sabæ.

E Quo promulgato Edicto, vix credi poteſt, quibus gaudijs affecti ſunt Orthodoxi, qui imperantibus Zenone, & Anaſtaſio, ſub hæreticorum gladio, plurimis annis ingemuerant. Magnus quidem ille Sabas iam octogenarius, & exercitationibus maceratus, de eremo, præ exultatione, prodiens, pij factus eſt promulgator Edicti; per Cæſaream & Scythopolim diſcurrens. Hoc Edicto mirificus ille ſanctitate, Theodoſius Archimandrita, liberatus ab exilio, ad ſuos Monachos redijt in Palæſtinam, erat autem cum S. Saba magna familiaritate coniunctus, cùm verò vtrumque Ioan. Ieroſolymitanus Epiſcopus, hoc lætitiæ tempore excepiſſet menſa, iucundum eſt legere apud Cyrillum in Vita ſancti Sabæ, quibus ſalibus ſancti homines, quàm lepidis dictis condiuerint illud conuiuium, vt ſibi inuicem propinârint, &c. Cùm eſſent ambo inſtar luminarium omnibus, qui vitam

Bis mille quingenti Epiſcopi ſubſcribūt Catholicæ fidei.

Dogmata Sacroſancta à Rō. in Eccleſias deriuata.

Iuſtini edictum pro fide Catholica.

amplectebantur monaſticam; ſed Theodoſius quidem eorum, qui vitam exercebant communem; Sabas autem eorum, qui à congreſsione ſeparatam & quietam, ſuſceperant præfecturam. Dicitur B. Sabam vrbanè ſæpè dixiſſe diuino Theodoſio, illum quidē puerorum, ſe autem eſſe præfectum perfectorũ. At de iocis hactenùs. Seriò pòſt refert Cyrillus Theodoſium Monachis quibuſdam Seuerianis, qui illi inſultabant, propheticè cōminatum eſſe, lapidem non eſſe remanſurum ſuper lapidem, in eo loco; quòd non multo pòſt euenit, Agarenis illud Monaſterium vaſtantibus, & captiuos Monachos raptantibus. Iuſtinus altero edicto exagitauit Seuerianos hæreticos, & alios Catholicæ Eccleſiæ hoſtes, vetans ne hæretici ſungi publicis muneribus poſſent; ab omnique eſſent militia alieni, quod non extat quidem, ſed eius meminit idem Iuſtinus in cōſtitutione à ſe ſancita aduerſus omnes hæreticos, B vbi cauit, ne dotalia priuilegia hæreticis mulieribus prodeſſent.

Alterum Iuſtini edictum contra hæreticos.

Ad ſtabiliendum autem firmiter inchoatum fidei Catholicæ ædificium, ſtatuendũ fuit ſuper firmiſſimam petram, id eſt communionem Romani Pontificis. Iuſtinus itaque, vt Catholicus Imperator, pro more, &, vt Eccleſiæ filius, Summum Romanum Pontificem per literas commonet de ſua electione. Kalen. Aug. Cui reſcribens Hormiſda, inter cætera, ait: *Debitas B. Petro Apoſtolo Imperij veſtri primitias reddidiſtis, quas hac ratione deuotiſſ. ſuſcepimus; quia Eccleſiarum per vos proximè futuram credidimus, ſine dubitatione, concordiam.* Et paulo pòſt: *Hanc gratulationis paginam per Alexandrum, V. C. non omiſimus deſtinare, ſperantes cum Dei noſtri adiutorio per Gratum V. C. filium noſtrum de ſingulis, quæ ad vnitatem Eccleſiæ pertinent, nos clementiæ veſtræ præbituros eſſe reſponſum.* Quibus ex verbis, præter dictam epiſtolam, alias ab eodem Imperatore additas literas, de vnitate Eccleſiæ concinnanda, colligi videtur. C

Ioan. Conſtantinopolitanus epiſcopus & Synodus CP.li congregata, ſcientes quæ in ea decreta eſſent, nullarum eſſe virium, niſi Rom. Pont. conſenſus accederet; & fruſtrà pro Catholica fide inſtauranda ſe laborare, niſi Catholica per eundē communione impertirentur. hanc, vt ab Hormiſda Papa conſequi poſsint; Iuſtini Imperatoris primum literis agunt, inſuper & ijdem ipſi de ea reſcribunt literas Synodales ad eundem Pontificem, quæ non extant illæ quidem, ſed ipſe Imperator ſuis literis id teſtatur, quibus omnibus idem illud expetierunt, vt Legati ab ipſo Roman. Pont. CP.lim mitterentur, qui Apoſtolica auctoritate D conciliarent eccleſijs pacem, & lapſos in eccleſiam reſtituerent. Extant T. 1. ep. Rom. Pont. in Hormiſda. D. ... Sept. CP.li Magno V. C. Conſule. Accepta 13. Kalen. Ian. poſt Conſulatum Agapeti V. C. Extant & Iuſtiniani Comitis literæ ad eundem Hormiſdam, in quibus nunciata eccleſiæ vnione, inter cætera ſubdit: *De nomine tantummodò Acacij veſtræ beatitudinis conuenit audire conſenſum. Quam ob cauſam, Dominus noſter, Sereniſsimus Princeps, Gratum virum ſublimem, vnanimem mihi amicum, cum paganis Augiſtis, ad Sanctitatem tuam tranſmittit, vt modis omnibus dirigeret Conſtantinopolim ad reliqua cōcordiæ componenda venire. Sed abſque quaq; dilatione veſtrum expectamus aduentum, quem ſi qua tarditas, quod fieri non debet, forſitan retinuerit, interim vel ſacerdotes idoneos deſtinare feſtinet, quia totus mundus partium noſtrarum conuerſus ad vnitatem, moras non patitur; accelerate ergo, Domine Sanctiſsime, &c.* E

Imp. ad Papam.

Hormiſda, Literas ab Imperatore, & Epiſcopo redditis, veſtigijs prædeceſſorum inſiſtens, oſtendit ad pacem, & communionem cum Apoſtolica Sede habendam, illud omninò requiri, vt Acacij nomen reprobetur. coacta ſiquidem de more Romæ Synodo, cum alijs Collegijs, decernit, ita oblatam ab Orientali Eccleſia pacem ſuſcipiendam eſſe, ſi Acacij nomen penitùs abolerent, & delerent etiam, quos appoſuerant ſacris tabulis; Euphemium, & Macedonium, eadem labe reſperſos. Hoc decretum in Romana Synodo. Dardania & Illyrici Epiſcopi, qui innuit tyrannide Anaſtaſij acerbè nimis exagitati deſciuerant, audita eius morte, & creatione Iuſtini Catholici, ſtatim deteſtati ... impietatem, literis &

A Legatis in Eccleſiam Catholicam recipi flagitârunt, quibus annuit Pontifex, & communionem eſt impartitus. Quæ quidem adeò læta ſignificare voluit Eccleſijs Occidentalibus, interque alios, ſcripſit ad Cæſarium Arelatenſem Epiſcopum, ſuum tunc in Gallia Vicarium.

Chriſti Annus	*Hormiſdæ Papa*	*Iuſtini Imp. Theodor. Reg.*		*Iuſtino Aug. & Euthanco Cillica* Coſſ.
519.	6.	2.	27.	

B LICET ipſius Hormiſdæ præſentia, ad rem tantam, ab Orientalibus quæreretur, tamen more maiorum, per Legatos rem agere, conſultius viſum eſt. Legati ergo decreti, Germanus Epiſcopus, qui non alius putatur, quàm mirificus ille S. Germanus Epiſcopus: Blandus presbyter, & Felix, atque Dioſcorus, Diaconi, quibus dedit admonitionem, ſubſcripto Indiculo contentam, ne vel tranſuerſum vnguem à mandatis recederent.

Indiculus datus Legatis Sedis Apoſtolicæ.

CVM Deo propitio partes Orientales fueritis ingreſſi, ſi qui Epiſcopi vobis occurrerint, & libellum cuius continentiã percepiſtis, à ſe ſubſcriptum offerre voluerint, ſuſcipite, eiſq; præbete ſanctæ communionis conſortiũ. Si verò occurrẽtes Epiſcopi eo, quo ſuperiùs diximus ordine, profiteri noluerint;
C *à vobis equidem, ſub ſacerdotali affectione tractentur: ſed neq; vobis ſit cum his menſa communis, neque ab his, vel victualia præſumatis accipere, niſi tantùm ſubuectionem, ſi cauſa popoſcerit, & hoſpitalitatem: ne credant omninò ſe faſtidioſè deſpectos. Cùm autem Conſtantinopolim Deo adiuuante veneritis, in eã accedite, quam Imperator præbuerit, manſionem: & nullum ad ſalutationem veſtram, prius permittatis accedere, exceptis his, quos ipſe miſerit Imperator, aut noſtræ communionis eſſe cognoſcitis; donec ipſum Principem videatis; cui præſentati, ſalutantes, literas noſtras offerte; ſuggerentes magnum nos de eius imperio gaudium percepiſſe, & nimium gratulari, quod eum Deus omnipotens ad hoc euexit, iuxta eius ſacras literas, vt ſecundum ea, quæ ſunt ab Apoſtolica Sedis conſtituta Præſulibus, Deo auctore, & regno*
D *eius annuente, Eccleſiarum & pax, & vnitas his temporibus deſiderata proueniat. Qui ſi vos hortatus fuerit vt Conſtantinopolitanum videatis Epiſcopum, intimate; vos præfinita habere, quæ etiam ab eis ſæpè ſunt cognita, quæ ab vniuerſis Epiſcopis Catholicam communionem amplectentibus profeſſio debeat celebrari. Hanc ſi Epiſcopus Conſtantinopolitanus implere paratus eſt, ei gratanter occurrimus; ſi verò Sedis Apoſtolicæ adhortationem ſequi contemnit; quid neceſſe eſt, vt ad occaſionem contentionis, ſalutatio noſtra proficiat, quibus non eſt diſputationis, aut certaminis cauſa mandata? Si verò Imperator ſibi aperiri voluerit quid ſit, quòd ab Epiſcopo fieri poſtuletis, formam libelli, quam portatis, oſtendite. Quod ſi de Anathemate Acacij conſentiens, ſucceſſores eius dixerit recitandos, ob hoc, quod propter defenſionem Chalcedonenſis Synodi, aliqui eorum nempè Euphemius, & Macedonius, fuerint exilio depor-*
E *tati, inſinuabitis, nihil vos de libelli poſſe forma decerpere: in qua ſequaces damnatorum pariter continentur. Sed ſi eos ab hac non potueritis intentione deflectere, ſaltem hoc acquieſcite vt anathematizato ſpecialiter per libellum, quem vobis dedimus, Acacio, de prædeceſſorum eius nominibus taceatur abraſis de Diptychorum inſcriptione vocabulis. Quo facto, Epiſcopum Conſtantinopolitanum in veſtram communionem accipite. Libellus verò vel Epiſcopi Conſtantinopolitani vel aliorum quos vos ſuſcipere, Deo volente, contigerit, primò agite vt præſente populo recitetur. Quod ſi hoc fieri non potuerit, ſaltem in ſecretario præſentibus Clericis, & Archimandritis relegatur. Hæc omnia ſi Deo fuerint volente, completa, Imperatorem rogate, vt deſtinatis per Metropolitanos Epiſcopos, adiunctis ipſius Epiſcopi Conſtantinopolitani literis, innoteſcat Epiſcopum Conſtantinopolitanum ſuo quoque conſenſu; celebrata profeſſione, quam Sedes Apoſtolica deſtinauit, in communionem vnitatis fuiſſe ſuſceptum. Quibus literis etiam*

ipſos hortetur ſimiliter profiteri. Quòd ſi in hac parte Imperator aliquid difficultatis attulerit, Epiſcopus A
Conſtantinopolitanus directu præceptionibus Epiſcopis ſuis parochialibus, vel cæteris Metropolitanis, iiſ-
dem præſentibus, qui à nobis pariter directi fuerint, quid ipſe fecerit, innoteſcat; quod ab eo modis omni-
bus vos oportet exigere: vt facti huius teſtimonio, peragrante etiam vniuerſos, vel qui longè ſunt poſiti,
latere non poſſit; hactenùs admonitio, eiuſmodi quidem, vt nec in Compendio pigere quem-
que debeat longitudinis.

Extant Hormiſdæ Epiſtolæ ad Imp. Auguſtum, Auguſtam quoque ipſam: ad Epiſco-
pum CP.num, ad Archidiaconum & Clerum CP. num, ad Iuſtinianum, ad aliquos alios po-
tentes Aulicos, & ad Præfectum Theſſalonicenſem, & ad ſenatorias fœminas, quibus op-
portunè vrget tantæ legationis effectum. B

Extant aliquot relationes legatorum (inter Hormiſdæ Epiſt.) poſt 34. de his quæ in iti-
nere geſta ſunt, & inter alias, vt Scampinus (id eſt, Scampinæ ciuitatis in Illyrico) Epiſco-
pus libellum ſubſcripſerit, & in communionem receptus ſit, &c. *Confitemur*, inquiunt, *Bea-*
titudini veſtræ, tantam deuotionem, tantas Deo laudes, tantas lacrymas, tanta gaudia difficilè in alio po-
pulo vidimus. Propè omnes cum cereis, viri cum mulieribus, milites cum crucibus in ciuitate nos ſuſcepe-
runt, &c. Vt ab Imperatore miſſi VV. CC. qui vſque in Italiam Legatis occurrerent, Vt
Lignidi Epiſcopus ſubſcripſerit; cuius & extat apud Hormiſdam Epiſtola, plena ingentis
ſubmiſſionis, In qua & illud: VESTRIS PRAEDICANDIS, ET ADORANDIS ME
PRAESENTARE VESTIGIIS. Vt Theſſalonicæ, poſt multam contentionem, Doro- C
theus Epiſcopus ſchiſmaticus conuenerit cum Legatis, ſe cum ſuis Epiſcopis libello ſub-
ſcripturum. Vt deniquè CP.lim peruenerint. Fer. 2. hebdom. Authenticæ (quam maiorem
hebdomadam Latini dicunt) & ad decimum milliarium ſublimes, & Magnifici viri illis oc-
currerint, Magiſter Militum Vitalianus, Pompeius, & Iuſtinianus, & alij Senatores, cuncti-
que vt Catholicæ fidei ardore, ac deſiderio redintegrandæ pacis arderent. *Quid plura*, in-
quit, *cum ſummis penè omnium gaudijs ingredimur ciuitatem. Sequenti die admiſſi ad Imperatorem,*
præſente cuncto Senatu, obtulimus Beatitudinis veſtræ literas quas Clementiſſimus Princeps cum grandi
reuerentia ſuſcepit, &c.

Intermiſſa Fer. 4. Epiſcopus CP.nus poſt non magnum certamen, libellum ſubſcripſit, D
damnans memoriam Hæreticorum, Impp. Zenonis, & Anaſtaſij, & Patriarcharum ex præ-
ſcripto Hormiſdæ P. & mox Acacij nomen è Diptychis eſt deletum, ſimiliter & Phrauitæ
(hæretici) Euphemij, Macedonij, & Timothei, ſchiſmaticorum deinceps Epiſcopi diuerſa-
rum ciuitatum, CP.li reperti, libellum ſimiliter obtulerunt pari modo & omnes Archiman-
dritæ, poſt multum certamen. Communio hæc, & vnitas Orientalis Eccleſiæ cum Occi-
dentali contracta eſt, ipſo ſanctiſſimo Reſurrectionis die abſque vlla ſeditione, & tumultu,
quod timebatur, cum tanta admiratione, gratiarũ actione, & gaudio, laudibus actis B. Petro
Apoſtolo, & ipſi Romano Pontifici, quantum lingua explicare non valet, Relatio ipſa Epi-
ſtolæ Andreæ Epiſcopi Epiri, & Iulianæ Aniciæ. E

De tanta re, vt eſt pax, & cõmunionis Orientalis, & Occidentalis Eccleſiæ, omnes gau-
dentes ſanctiſſimo Papæ Hormiſdæ gratulatorias mittunt literas, Iuſtinus in primis Impe-
rator, Ioannes Epiſcopus CP.nus, & alij. ex epiſtola porrò Io. Epiſcopi CP.ni verbis illis:
Impp. CP.ni à Patriarcha coronabantur. *Quoniam talem verticem meis manibus tali corona decorauit*, colligitur fuiſſe in more, vt Orien-
tis Imperij electi Imperatores ab Epiſcopo CP.no coronarentur. Ex epiſtola verò Andreæ
Epiſcopi Præualitani in Epiro, obſeruãdus modus ille loquendi, quo in inſcriptione vtitur:
ANGELICIS MERITIS COAEQVANDO PATRI PATRVM PAPAE HOR-
MISDAE, & initio Epiſtolæ: COMMENDANS ME HVMILLIME VESTIGIIS
VESTRIS PIISSIMIS, INDICO, &c.

A Iuliana porrò Anicia perſpectam probè habens Græcam leuitatem, monet Pont. ne ante Legatos ſuos reuocet, quàm vnitas ad effectum perpetuum deducantur.

Ex Epiſtolæ Pompeij V.C. titulo, & Anaſtaſiæ CL. F. quòd appellatur Pontifex vniuerſalis Eccleſiæ Hormiſda, colligis Roman. Pont. vniuerſalis Eccleſiæ Epiſcopum cognitum, atque vocatum, elapſa ſacra die Aſcenſionis, cùm necdum accepiſſet literas, Hormiſda de tanta re ſollicitus, per Paulinum Eccleſiæ Romanæ defenſorem ad Imperatorem & Legatos ſcribit, & in fine quidem literarum ad Legatos: *Nihil* (habet) *maius inter titulos optimi Imperatoris aſcribitur, quàm ſi eum Eccleſia Græca præſens, & futura prædicare mereatur pacis auctorem.*

Ro. Pont. vniuerſalis cognit⁹ Epiſcopus a Græcis.

B Interim autem expectatis acceptis literis, & publicatis, ingenti Roma, cum Pontifice, perfuſa eſt gaudio, & priuatim ac publicè Deo laudes dictæ, & de tanta victoria de hæreſi, & diſcordia, quæ tamdiù Orientalem Eccleſiam ab Occidentali diſtraxerat, gratiæ actæ.

Hormiſda reſcribit 7. Id. Iul. ad Iuſtinum Imperatorem, ſic de actis commendans, vt ad ea, quæ reſtarent corrigenda, & perficienda adhortetur; ad Eccleſias ſcilicet Alexandrinam & Antiochenam, & alias corrigendas; eadem die ad Epiſcopum CP. num, & alios CC. VV. & fœminas.

De ordinatione Antiochenæ Eccleſiæ Dioſcorus, vnus de legatis, in relatione ad Hor-C miſdam ſic habet. *Nūc etſi poſt labores, & ſi poſt intentiones plures Antiochena Eccleſia ordinata eſt, electus eſt quidā Paulus nomine, presbyter CP. næ Eccleſiæ, quem huic honori aptiſſimum Imperatoris teſtimonio comprobatum voluerunt, & tentauerunt hic ordinare. Ego iuſſionis veſtræ non immemor, contradixi, dicens: Iuſſit Dominus noſter Beatiſſimus Papa, ſecundùm antiquam conſuetudinē, ibi eum Epiſcopum ordinari. Hoc obtinuit quod præcepiſtis.* Altercatio autem hæc fuit ob conatus CP. norum Pontificum, tentantium vſurpare ſibi electionem Antiochenorum Antiſtitum.

Scythiæ pſeudomonachi quidam, ſpecie quidem Catholici, profitentes ſynodum Chalcedonenſem, ſed reuera hæretici Eutychiani, magna fraude & calliditate tentàrunt noui-D tatem inducere in Eccleſiam, per quam ſenſim irreperent ad diſputandum de Chalcedon. Concilio, & illi aliquid addendum, quaſi imperfectum. & inſufficiens eſſet, de quibus Legati Sedis Apoſtolicæ monent Pontif. Romanum duplici relatione, ex CP.li miſſa, altera 3. Kalend. Iun. altera 3. Kalend. Iul. illi igitur Monachi, cùm nihil à Legatis eorum quæ ſubdolè petebant, impetraſſent, Romam ad Pontificem conuolârunt; hæc igitur de illis Legati ſecunda relatione prædicta: *Monachi ad Italiam venientes aliquanta capitula proponere habent, inter quæ, &; Vnum de Trinitate, Crucifixum, continetur; ſperantes ita confirmari ex auctoritate Beatitudinis veſtræ: ſicut & in alijs literis ſignificauimus, & modò hoc dicimus, vt nulla nouitas in Sede Apoſtolica ſcribatur; quia & ante Imperatorem & contra Senatum hæc indicauimus, dicentes: Extra Synodos quatuor, extra epiſtolas Papæ Leonis, nec dicimus, nec admittimus, quicquid non continetur in* E *prædictis Synodis, Aut quod non eſt ſcriptum à Papa Leone, non ſuſcipimus. Quia ſi voluerit Dominus noſter qualemuis nouitatem ſcribere, peius erit iſtud initium, quàm illud quod factum eſt per Eutychetem: ſufficere debet Eccleſiæ quod per ſexaginta annos ab Eutychete vſq; modo ſuſtinuit, nobis, quod viſum eſt ſcripſimus: in veſtra poteſtate eſt deliberare, quòd Deus vobis imperauerit, quoniam hæc illi nituntur afferre, eo modo ſibi ſatiſfacere cupientes, vt ita profiteamur, & dicamus, Vnum de Trinitate paſſum eſſe; quod nec Synodi, nec Patres dixerunt.* Hæc Legati, nec negantes penitùs dici nō poſſe, ſed cauendam in verborum nouitate fraudem latentem, explodendamque temeritatem, ad ſanctum Concilium addere aliquid præſumentem, ſed pergunt: *Iſta ideò per ſingula expoſuimus, ne illorū ſubtilitas glorietur in noſtra ſimplicitate, propter nouas iſtas ſuas intentiones.*

Vitaliano magnifico viro ſubrepſerunt, vt & talia vindicare, pro talibus rebus, & con-

Vitalian. qui ſe ante geſſerat Catholi. cū, demū ſe prodit Eutychianum.

tra nos quæcunque potuit, impedimenta afferret, cuius immutationem omnis nobiſcum A
deflet Eccleſia. Quapropter rogamus, vt conſueta cautela, & qua ſolet Dominus noſter vi-
gilantia, cogitetis, & quomodo ſuſcipiendi ſint, qui à nobis taliter receſſerunt, & à noſtra
communione fuerint ſeiuncti, & quid eis reſpondeatur, & quomodo eorum capitula re-
pellantur, quia eos omnis Conſtantinopolitana Catholica exhorret Eccleſia. D. 3. Kal. Iul.
Conſtantinopoli. Hic ille Vitalianus Magiſter militum, qui regnandi auidus Imperante
Anaſtaſio Hæretico, quaſi Catholicus, Catholicis fauit, & ſub Iuſtino Catholico Eutychia-
nis adhærens, non multo pòſt interſectus eſt. Vnde autem iiſdem Scythiæ Monachis ma-
nârit occaſio, vt minimè ſatis eſſe putarent ad fidem Catholicam aſtruendam, aduerſus Ne-
ſtorianorum errorem profiteri Chalced. Concilium, niſi appoſito additamento, quo quis B
expreſsè aſſereret, vnum de Trinitate Crucifixum, ex Dionyſio exiguo in præfatione ad
epiſtolam Procli Conſtantinopolitani ad Armenos, quam rogante Feliciano Paſtore in
Latinum vertit, poſſumus intelligere, ait enim temporibus Antiſtitis memorati Conſtanti-
nopolitani Procli, Theodoſio regente Rempub. per Syriam, atque Armeniam diſcipuli
Theodori Mopſueſtenæ ciuitatis Epiſcopi, prauam fidem, corrupto Symbolo rudibus po-
pulis exorſi ſunt intimare, callidiſſima ſubtilitate beatam Trinitatem ſic vnius eſſentiæ præ-
dicantes, vt Chriſtum Dominum noſtrum conditorem vniuerſitatis, vnum ex Trinitate
nullatenùs faterentur, vnde ſequebatur, hæc inepta ſuæ temeritatis abſurditas, vt quia Chri-
ſtum conſtat verum eſſe Deum, ac Dominum, quatuor perſonas in tribus aſſererent, duoſ- C
que Dei filios proculdubio prædicarent. Sed huic impietati mirè Pontifex antè fatus obſi-
ſtens, docuit Chriſtum Dominum Noſtrum, & principio verbum apud Deum, & vnum
de Trinitate eſſe, &c. Porrò cùm iſta acciderint ante Chalced. Concilium, à quo pleniſsime
ſatisfactum Catholicæ veritati aduerſus hæreſes Neſtorij, Eutychetis, abſque eiuſmodi aſ-
ſertione ſententiæ, eam addi velle eidem ſacroſancto Concilio, nec alicuius eſſe recipien-
dam Catholicæ fidei profeſsionem abſque eius aſſertione nimis durum viſum eſt Legatis
Apoſtolicæ Sedis, valdeque periculoſum, ignominioſum verò ipſi Oecumenicæ Synodo.
Vnde eadem iterum ſignificare Rom. Pont. neceſſarium putauêre. Sed latiùs hęc & planiùs
in Annalibus explanantur. D

Mos Græcorum & Latinorū circa reliquias.

Commendant iiſdem Legati petitionem Iuſtiniani, reliquiarum; quas condat in Baſi-
lica à ſe ædificata SS. Apoſtolorum. *Habuit*, inquiunt, *quidem petitio prædicti viri, ſecūdum mo-
rem Græcorum* (ſcilicet tradendi carnes, vel oſſa) *& nos contra conſuetudinem Sedis Apoſtolicæ
expoſuimus. Accepit rationem*; ea autem Roman. conſuetudo erat, vt vela demiſſa ad primum
vel ſecundum foramen, quæ ſanctuaria dicebantur, quòd inde ſanctitatem acciperent, pro
reliquijs mitterentur; pergunt Legati; Et quia talis eſt feruor fidei eius, qui meretur, quic-
quid ab Apoſtolica Sede depopoſcerit, & talis eſt, qui ſperat, vnde & ſalus animæ, & fidei af-
fectus accreſcat, tálibus deſiderijs poſtulata competit non negare. Vnde etſi Beatitudini Ve-
ſtræ videtur, ſanctuaria BB. Apoſtólorum Petri, & Pauli, ſecundùm morem ei largiri, præ- E
cipite, & ſi fieri poteſt, ad ſecundam cataractam ipſa ſanctuaria deponere, veſtrum eſt deli
berare; extat ea epiſtola Iuſtiniani; in qua meminit de Monachis illis nouatoribus, & pacis
perturbatoribus, quos ſuadet Pontifici, vt à ſe repellat, nominat autem eos Achillem, Ioan-
nem, Leontium, & Maxentium; de iiſdem Monachis duas alias mittit epiſtolas, in quarum
altera illud eſt pręclarum de Rom: Pont. *Hoc enim*, inquit, *credimus eſſe Catholicum, quod veſtro
Religioſo reſponſo nobis fuerit intimatum.*

Maxentij hæretici liber vt Catholici per

Monachi igitur illi fraudulenti, ſub ouina pelle Lupi, antequàm Romam pergant, qua-
ſi pro Chalcedonenſi Synodo pugnantes, libellum fidei Legatis offerunt, cuius in[illegible]am:
Quoniam nonnulli videntes nos contra eos, qui inimico propoſito Chalcedon. Conc[illegible]

Idem

A fidem nituntur euertere, Patrum proferre ſententias, &c. qui quidem libellus ſuperioribus annis à benè Catholico homine Ioan. Cocleo editus eſt in lucem, poſt opera B. Fulgentij, quaſi Catholicus à Catholico homine Maxentio, quem & laudat, cùm ſubtiles eius fraudes non agnouiſſet. Qui autem acutior, & doctior hæc plenè cupit perſpicere, legat ipſos Annales, & Ferrandi Diaconi Carthaginenſis Epiſtolam ad Anatolium Eccleſiæ Romæ. Diaconum, qui plures recitat cauſas, ob quas tum Legati, tum Rom. Pont. Hormiſda, & alijs ſignis nominis Orthodoxi permoti, eum loquendi modum de paſſo vno ex Trinitate, minimè B recipiendam eſſe putârunt; nobis hæc dogmatica, & ſubtiliora, in hoc compendio, niſi ferè hiſtoricè, non videntur proſequenda.

Errorem à Catholico editur. Ferrãdus Diac. Carthagi. per hoc tẽpus ſcriptor illuſtris.

Romæ dum agerent iſti Monachi, quaſi Legati totius Orientis, Legationem cum dubitationibus & epiſtola dirigunt ad Africanos, apud quos tum fulgebat doctrina, & ſanctitate B. Fulgentius, cui ab alijs Epiſcopis delegatum eſt munus reſpondendi, qua occaſione ſcripſit egregium illum, de Incarnatione Verbi, & gratia, & libero Arbitrio Commentarium, planè aureum, in quo, inter alias gemmas, nitet de Primatu Romanæ Eccleſiæ illa ſententia tanto digna Doctore. *Duorum* (inquit) *magnorum luminarium Petri ſcilicet, Pauliq́; verbis tanquàm ſplendentibus radijs illuſtrata, eorumq́; decorata corporibus, Romana, quæ mundi ca-* C *put eſt, tenet, & docet Eccleſia, totus cum ea Chriſtianus orbis, & ad iuſtitiam nihil hæſitans credit, & ad ſalutem non dubitat confiteri.* Hæc præclarè Fulgentius. Monachi iſti, quaſi vindices Catholicæ fidei, accuſatores prodeunt Victoris Diaconi, & Dioſcori vnius Legatorum, à quo ipſi Coſtantinopol rei criminis hæreſis conſtituti fuiſſent; quamobrem placuit Hormiſdæ eoſdem Monachos Scythas diutiùs Romæ detinere, vſque ad reditum Legatorum, ipſis non diſſentientibus. Hormiſdæ epiſtola 64. ad Iuſtinum, in qua & petit mitti Romam eundem Victorem Diaconũ, ſed epiſtola 63. ad eundem de ijſdem habet. Præterea Monachos, quos veniſſe Romam ſignificaſtis literis veſtris, ad propria mox voluimus reuerti, ſed quia ſub teſtificatione potentiæ diuinæ, dicebant per inſidias in itinere paratas, vitæ ſuſtinere ſe D poſſe diſcrimen, volentes redire Conſtantinopolim, paſsi non ſumus violenter expelli, quę data eſt 4. Non. Septembr. Sed alia epiſtola ad legatos 3. Non. Decembr. ſic de illis ſcribit: Qui cùm nollent ſuſtinere veſtræ dilectionis aduentum, & obſeruationum moras, ſe dicerent, ferre non poſſe, tentauerunt clàm de vrbe diſcedere: quos tamen nos faciemus ſolliciti ùs cuſtodiri, ea quæ de vobis contraria dixerunt, volentes agnoſcere; vt cùm reuerſi Deo propitio fueritis, eorum error rationalibus adhortationibus corrigatur, nimirùm veriti ne impoſtores detegerentur, & hæretici fugam arripere tentârunt. Dioſcorus, ex literis Hormiſdæ, cognita Monachorum accuſatione, quòd conſuetudine hæreticorum vteretur, rem totam de geſtis cum Victore exponit, & Orthodoxæ fidei ſuæ confeſſionem ad nectit literis ad Hormiſdam; extant poſt 64. Epiſt. Hormiſdæ, in qua hæc de Monachis. E Maxentius tamen qui ſub Abbatis vocabulo dixit ſe congregationem habere: ſi interrogetur, aut cum quibus Monachis vixit, aut in quo Monaſterio, aut ſub quo Abbate monachus factus eſt, dicere non poteſt: ſimiliter & ſi de Achille dicere voluero, rem facio ſuperuacuam, cui ſufficit ſemper latere per conſcientiam ſuam, ab omnibus Catholicis damnatam. D. Id. Octobr.

Fulgentij aureus liber de Incarnatione, gratia, & liber. arbitrio.

Accidit Theſſalonicæ res planè indigna, & deteſtabilis, populus Theſſalonicenſis incitatus ab Epiſcopo ſuo Dorotheo, quaſi in reconciliatione cum Eccleſia Romana, de qua cum Legatis proficiſcentibus Conſtantinopolim, conuenerat, fides ipſa Catholica proderetur, Epiſcopum Ioannem vnum de Legatis Theſſalonicam progreſſum ad excipiendos reconciliationis libellos inuadit, duos eius pueros occidit, ipſum vulneribus afficit, & niſi manus publica ſuperueniſſet, occidiſſet. Ioannem quoque venerabilem Catholicum, qui

Atrox facinus in legatum Apoſtolicũ.

illos hoſpitio exceperat,occidit.ex relat. Legato.quæ extat Tom.1.epiſt.Roman.Pont.in A
Hormiſda,ſed quod admirabilius & dolendum magis, ſub Iuſtino Principe tam Catholi-
co,tantum facinus in Legatum Apoſtolicum,eumque Epiſcopum, admiſſum, non fuit vt
oportebat. vindicatum; cùm, & ipſi Legati Apoſtolici CP.li eſſent apud Imperatorem.
Nam corruptum auro eſt iudicium Epiſcopi, Dorotheus, & collegæ facinus excuſarunt.
Dorotheus,qui in extremas terras amandandus erat,Heracleam ad modicum tempus rele-
gatur,& paulò pòſt ad ſuam Eccleſiam redire carnifex permittitur. Hormiſda re cognita,
literas dat ad Legatos 3.Non.Decembr. *Grauiter nos*,inquit,*Io. Catholici afflixit interitus,quem
hæretici Dorothei veſania perhibetis extinctum,&c.*monetq; vt apud Principem inſiſtant,vt Do-
rotheus Epiſcopus ab Epiſcopatu depoſitus,longè relegetur, vel certè, ad vrbem,ſub proſe- B
cutione congrua dirigatur.Neutrum eſt factum, nefario facinore excuſato, & iudicio cor-
rupto,vt dictum eſt.

Plures alias dat hoc tempore literas Hormiſda ad diuerſos pro Epiſcopis, qui petebant
in Sedes ſuas reſtitui,è quibus deiecti fuerant,à quadrageſima ſeptima ad quinquageſimam
quintam.

Lata eſt ab Imperatore ſententia in impium illum atque nefarium Seuerum Antioche-
num Pſeudoepiſcopum totius Orientis depopulatorem, vt damnati ſæpè in Synodis,ho-
minis lingua,qua Deum iugiter blaſphemabat,præcideretur. At nefarius impoſtor,meri-
tas pœnas fuga vitauit,profectus Alexandriam. Vt anteà quoque Iulianus Halicarnaſſæus C
Epiſcopus,improbator & ipſe Chalcedon.Concil. Ex Euagr.[a] & Liberato[b] In eius Sedem
ſuccedit Paulus.

a 4.*cap*.1. & 4.
b *Breu.c.*19

Miſerandus planè.per hoc tempus erat ſtatus Eccleſiæ Alexandrinæ,cùm mortuo Dio-
ſcoro Iuniore,qui iam annos tres Sedem illam occupaſſet, & ſubſtituto in eius locum ab
hæreticis Timoheo æquè hæretico,ita ille populus perſuaſus & dementatus erat, vt crede-
ret Chalcedonenſe Concilium,fuiſſe conuentum Neſtorianorum, ab eoque deſtrui quæ-
cunque ipſorum Pater ſanctus Cyrillus contra Neſtorianam hæreſim conſcripſiſſet: ſed
& Seniorem Dioſcorum non alium, quàm Cyrilli ſcriptorum defenſorem, ſe exhibuiſſe,
vt pietatem putaret, Catholicam fidem, vel cum vitæ diſpendio oppugnare, atque ita D
defenſione tumultuantis populi, qui illuc confugiebant hæretici, ſecuri degere videban
tur:magno namque periculo ab Imperatoribus perturbari Alexãdrinos, exempla plus ima
docuêre.

Sub iſto Timotheo de corruptibili, & incorruptibili, apud Eccleſiam Alexandrinam
quæſtio mota eſt,aſſerente Seuero illo impio, Chriſti corpus fuiſſe corruptibile, & paſſio-
nibus obnoxium,Iuliano contra Epiſcopo Halicarnaſſæo eſſe incorruptibile, idque vtro-
que ex doctrina Patrum,libris ſcriptis,affirmante; atque ita Eccleſia illa ſciſſa eſt in Corru-
pticolas,qui & Seueriani,& poſt etiam Theodoſiani dicti ſunt; quibus & Timotheus ipſe
magis adhærebat;& incorruptibiles ſeu Phantaſiaſtas, qui & Gaiani,ſeu Gaianitæ. Timo- E
theo obiecit Themiſtius eius Diaconus,ſi corruptibile fuit Chriſti corpus, oportet eum &
aliqua ignoraſſe,ſicut de Lazaro,& de Iudicio extremo; hoc Timotheo negante, Themi-
ſtius,ab eius communione diſcedens,ſchiſma fecit;inde Themiſciani dicti,& Agnoitæ. Ex
Liberato[c],& Leontio de ſectis.[d]

c *Breu.c.*19.
d *Act.*5.

A *Chriſti Annus* 520. *Hormiſdda Papa* 7. *Iuſtini Imp. Theodor. Reg.* 3. 28. *Ruſtico, & Vitaliano* Coſſ.

VITALIANVS, menſe Conſulatus ſui ſeptimo, decem & ſeptem vulneribus confe-
ctus in Palatio cum Cleriano, & Paulo ſatellitibus, interemptus eſt. Marcellinus in
Chron. haſq; pœnas pro ſceleribus, quæ tam temerè contra Imperatorem Rom. con-
ſciuerat, perſoluit, ait Euagr. [a] alludens ad ea, quæ cõtra Anaſtaſium egerat, ſub ſpecie pieta- a 4. *cap.* 3.
tis, cupiditate regnandi. An potiùs luit pœnas de patrocinio ſumpto Monachorum Scytha-
B rum, & ipſe Scytha, aduerſus Apoſtolicæ Sedis Legatos pro hæreſi Eutychiana?

Io. Epiſcopus CP.nus moritur, cùm ſed. ann. tres, Epiphanius presbyter, ſyncellus eius
ſuccesſit, ex literis Dioſcori Legati acceptis 7. Id. April.

Cùm differret Epiphanius CP.nus Epiſcopus legationem, ex more de ſua electione
Romam mittere, ad Rom. Pontificẽ, priuatas ad eum Hormiſda dat literas, non vt Antiſtes
vniuerſalis Eccleſiæ, admonens eum de officio ſuo, epiſt. eſt num. 68.

Poſſeſſor Africanus Epiſcopus degens CP.li, ex more, de quæſtionibus ad fidem Ca- Poſſeſſor
tholicam ſpectantibus Rom. Pontif. conſulit, *Decet*, inquit, *& expedit ad capitis recurrere me-* epiſcopus
dicamentum, quoties agitur de ſanitate membrorum. Quis enim maiorem circa ſubiectos ſolicitudinem Afric. Ro.
C *gerit, aut à quo magis, nutãtis fidei ſtabilitas expectãda, quàm ab eius Sedis Præſide, cuius primus à Chri-* Pont. conſulit.
ſto rector audiuit: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam? arbitror veſtram Matth. 16.
Beatitudinem non latere, quantis in Conſtantinopolitana vrbe Eccleſia laboret inſidijs, & ad morem ve-
teris morbi, in ſaniem vulnus iterum quærat erumpere, quod obductum creditur cicatrice; innuit com-
plures illic extare, qui fauentes Scythis Monachis, clàm reſtituere conentur Eutychianam
hæreſim, auctam Theopaſchitarum blaſphemia, qua crucem diuinitati conentur inferre.
Subdit aliam contentionem obortam de Codice cuiuſdam Fauſti, natione Galli, Reginæ Fauſtus
ciuitatis Epiſcopi, *qui de diuerſis*, inquit, *rebus, & frequentiùs de gratia Dei, diſcretè viſus eſt diſpu-* Reginẽſis
tare, cui cùm inſtarent iudicium eius exquirere, ipſe per Iuſtinum Diaconum ſuum, Sedem conſulit Apo- epiſcop.
D *ſtolicam*: maximè, inquit; *quod filij quoque veſtri Magiſtri militum, Vitalianus, & Iuſtinianus præcipuè*
ſuper hac re reſcripto Beatitudinis veſtræ ſimiliter informari deſiderant. & ad finem: *Codicem quoq;*
tractatuum antehac direxiſſe memini, cõtinentem B. Pauli Apoſtoli epiſtolarum explanationes: pro quo
reſcripto gratulari non merui: vnde ſim liprece depoſco, vt prærogatiuam benedictionis veſtræ, competẽti
reſponſione merear adipiſci. Accepta 15. Kal. Aug.

Extat Hormiſdæ epiſtola ad Poſſeſſorem reddita Idib. Auguſti inter epiſtolas quidem
ipſius, ſed emendatior inter ſcripta Ioannis Maxentij. In ea primum laudat Poſſeſſorem de
ſtudio conſulendi, &c. deinde deſcribit nefarios illos monachos; *quos poſt multa* inquit, *non*
potuimus monitis, manſuetudine, non auctoritate comprimere, &c. Hac ideò, inquit, *dilectioni ve-*
E *ſtræ indicanda ſub occaſione credidimus, ne ſi illuc fuerint fortè delati, ignorantes, quemadmodum ſe in*
vrbe Romana tractauerint, ſub aliqua verborum ſimulatione deciperent. Denique reſpondet de li-
bris Fauſti: *Neque illum recipi, neque quemquam, quos in auctoritate Patrum non recipit examen Ca-*
tholicæ fidei, aut Eccleſiæ diſciplinæ, ambiguitatem poſſe gignere, aut religioſis præiudicium comparare,
&c. mox docet, quomodo legendi libri improbati, alludens ad cenſuram Gelaſij Papæ, at-
que Romanæ Synodi, quorum decreto ſcripta ipſius Fauſti reiecta ſunt inter Apocrypha.
Sed ſubdit: *De arbitrio tamen libero, & gratia Dei, quod Romana (hoc eſt Catholica) ſequatur, & aſſe-*
ueret Eccleſia, licèt in varijs libris B. Auguſtini, & maximè ad Hilarium & Proſperũ, poſſit cognoſci: ta-
men in ſcrinijs eccleſiaſticis expreſſa capitula continentur; quæ ſi tibi deſunt, & neceſſaria creditis, deſti-
nabimus, quanquã qui diligenter Apoſtoli dicta cõſiderat, quid ſequi debeat, euidenter cognoſcat; hacte-
nùs Hormiſdæ epiſt. ad Poſſeſſorẽ epiſc. licèt (vt aduerſarij queſti ſunt) eadẽ facta encyclica,

Io. Maxentius ſcrib. ep. Hormiſdę quaſi nō eius eſſet.

longè lateque per prouincias fuerit diuulgata, qua cùm ſe perurgeri vehementer ſenſiſſent A
Scythæ Monachi, ex eis, qui videbatur eſſe diſertior, Ioannes cognomento Maxentius, aduerſus eandem epiſtolam ſcripſit Apologiam; in qua vt liberam dicendi ſibi compararet facultatem, Hormiſdæ negauit eſſe epiſtolam, ab aduerſarijs, eius nomine ſcriptam affirmans. Sed fruſtrà negant, cùm omnia clament eius eſſe, compaginatio rerum geſtarum, ſententiarum, atque verborum proprietas, ſtylus, & alia plura. Reſponſio verò Maxentij rectè intuenti patet plena mendacijs, & calumnijs, in Dioſcorum, in Poſſeſſorem, in Hormiſdam ipſum ſummum Rom.Pont.

Intereà appopinquante Legatorum Romam reditu, cauſæ diffiſi nequam Monachi, haud laturi ipſorum conſpectum, quos Neſtorianiſmi accuſarant, non tam arctè cuſtoditi, B
opportunitatem temporis nacti, conteſtationibus publicè affixis, aufugerunt, quas nō alias putamus quam duodecim illos Anathematiſmos, qui in ipſius, omnium ore loquentis, Maxentij ſcriptis adhuc extant.

Epiphanius Epiſcopus Conſtantinopol. tandem legationem, & literas, pro ſuo officio miſit ad Rom.Pont. quibus ſe Catholicum, & illi vnanimem oſtendit, præmiſit autem has, quæ acceptæ ſunt Romæ 15. Kalen. Octobr. poſt verò collecta Synodo CP.li, ex ea legatio decreta eſt, Synodicæque ad Hormiſdam datæ, cum Epiphanij poſterioribus literis, & muneribus, calice aureo gemmato. patena aurea, altero calice argenteo, & velis ſericis duobus. Quæ omnes citatæ literæ integræ extant, inter epiſtolas Hormiſdæ, ex quibus certa epiſtolaris hiſtoria habetur. C

Legationem ſuam quoque ipſe Imperator miſit per Gratum virum ſublimem Magiſtrum Scrinij cum literis.

Tertia addita eſt legatio Eccleſiæ Theſſalonicenſis, (quam decretam ordinatione Iuſtini Imp. ſcribit Hormiſda in epiſtola ad Epiphan. num. 77. in fine,) per quam ipſi Roma. Pont. & Legatis voluit publicè ſatisfieri de perpetratis in eos malis, ſed & ipſe Dorotheus Theſſalonicenſis, tanquàm immunis à nefario ſacrilegio perpetrato, excuſationis plenas non erubuit ſcribere literas ad ipſum Hormiſdam Papam, ad quem ipſe Papa graues, & acres reſcripſit, literas: *Expectamus igitur*, inquit, *ſi non deſunt fraternitati tuæ, veritatis, Deo nota,* D
præſidia, vt & tanti ſceleris à te repellas inuidiam, &c Dat. 4. Kal. Nouemb. Quid verò prætereà decreuerit idem Pontif. de eadem Theſſalonicenſium cauſa, non apparet, niſi quòd de ea meminit in epiſt. ad Epipha. Conſtantinop. Epiſcopum 77. verbis illis: *De Theſſalonicenſibus quorum ad nos Legati ſub clementiſſimi, & fideliſſimi Principis filij noſtri ordinatione venerunt: ne quid omiſiſſe credamur, noſſe vos volumus, ſecundùm hoc quòd Domino noſtro Ieſu Chriſto inſpirante placuerit, cauſam omnem noſtri diſputatione tractandam.*

Aliquot Epiſcopos communionem Apoſtolicæ Sedis habentes, deiectos ſuis Sedibus ab hæreticis occupatis, commendauerat Rom.Pont. Io. deceſſori, & Epiphanio CP.no Epiſcopo, vt in ſuas ſedes reſtituerentur, quod cùm nondū perfectū eſſet, conqueritur Hormiſda cum Epiphanio, *quaſi per id Apoſtolicæ Sedis auctoritas (quod abſit)* inquit, *per Orientem potiùs diuulgata quàm reſtituta videatur.* E

Cùm vbique Eutychiana hæreſis damnaretur, pœnitentesque Eutychiani hæretici ad Eccleſiam Catholicam paſſim reuocarentur, relatum eſt ad Iuſtinum Imper. accidiſſe quid in Syria, quod Orthodoxis haud mediocrem conflauit inuidiam. Is igitur pro ſua ſumma pietate mandauit, imponens etiam iuramentum in nomine Domini, & Saluatoris Chriſti Dei noſtri, vt ipſa rei veritas vndique requireretur, & c. 3. Id. Aug. CP.li, habetur in 5. Synod. Act. 7.

Extremo anno legati re benè geſta, redeunt CP.li, Io. quidem Epiſcopus ſuo ſanguine

purpu-

A purpuratus ab hæreticis Theſſalonicæ malè mulctatus, S. verò Germanus Capuanus Epiſcopus, duplicis legationis benè perfunctus munere celebris. Is eſt, de quo refert S. Gregorius 2. lib. Dial. cap. 35. S. Benedictum, qua nocte è vita migrauit, eius agnouiſſe animam in ſphæra ignea ab Angelis in cœlum ferri.

Chriſti Annus 521. | Hormiſda Papa 8. | Iuſtini Imp. & Theod. Reg. 4. 29. | Valerio, & Iuſtiniano Coſſ.

FAMOSISSIMVM hunc Conſulatum Iuſtinianus, præ Conſulibus, omnium Orientalium B vtilitatibus edidit: nam ducenta octoginta octo ſolidorum ſeſtertia, liberalitate Conſulari profecta munificentia in populum, inque ſpectacula, ſiue ſpectaculorum machinam diſtributa ſunt. Viginti Leones, triginta pardos, exceptis alijs feris, in amphiteatro ſimul exhibuit, numeroſos prætereà, phalcratosq; in Circo caballos iam donatis quoq; impertiuit aurigis. Vna duntaxat, vltimoq; Mappa inſanienti populo denegata. Marcellin. in Chron. dempta quidem fuerunt gladiatorum cruenta ſpectacula, retenta tamen fuére in venatione ferarum; ſed nec humanum, vbi homines à beſtijs lacerantur.

Legati ab Imperatore, & Epiſcopo, ac Synodo Conſtantinopolitana integra hyeme ab Hormiſda retenti, ſæpè auditi, & de petitionibus quas vnà cum literis ingeſſerunt, differen-C tes, (quarum altera erat de tolerandis in Diptychis Epiſcoporum Orthodoxorum defunctorum nominibus, qui ſub ſchiſmate Acacij mortui eſſent: altera verò de aſſerendo, vnum ex Trinitate Chriſtum natum, & paſſum) omni probationum genere conuicti, atq; etiam perſuaſi haud indignè de illis ab eodem Pont. tulère repulſam, quam non ab infenſo viderent prodire animo, vel à ſuperba mente manare, ſed potiùs, è puro fluere doctrinæ fonte per maiorum traditionum irrigua, ipſo Hormiſda ſæpiùs illud Apoſtolicum inculcante; *Non poſſumus aduerſus veritatem, ſed pro veritate*, oſtendente planè, tantam Pontificiam poteſtatem non ad deſtructionem, ſed ad ædificationem datam; nihilque præter fas vſurpandum Eccleſiæ vniuerſalis Antiſti, eidemque perfecto diſpenſatori myſteriorum Dei; cùm D ex ſententia eiuſdem Apoſtoli, inter diſpenſatores illud potiſsimùm requiratur, vt fidelis quis inueniatur. Dimiſsis igitur legatis, cum literis 7. Kal. April. datis ad Imperatorem quidem binis, ſingulis de ſingulis petitionibus, & ad Synodum, & ipſum Epiphanium Conſtantinopolitanum Epiſcopum de illis, quæ inuiolatè cuſtodirentur in Oriente, nouitasque illa verborum penitùs deleretur, ac ne reciperentur, qui in communicatione Acacij defuncti eſſent. Hæc vt penitùs ſeruarentur, ſuas vices legauit idem Pontifex Epiphanio Conſtantinopolitano Epiſcopo, qui Apoſtolicæ Sedis nomine, lapſos cum libellis reciperet, ita tamen vt (ne quid ſubreperet hæreticæ communionis fermenti, ſingulos libellos Romam ad ipſum Pontificem mitteret: tantùm enim abſuit, vt, quod petebant Imperator, & alij, fi-E neret, ob bonum pacis ad Eccleſiam admitti populos, qui tenaciſsimi erant nominum ſuorum Epiſcoporum, communicatione Acacij pollutorum, vt nec recipi vel vnum pati voluerit, libello non penitùs explorato, Romamque miſſo. Quibus intelligas, quanta ſuper omnes, Rom. Pont. polleret auctoritate, licèt adhuc ſub Rege Gotho ipſa Romana lugeret Eccleſia. Legendæ ſunt literæ Imperatoris, & aliorum, nomine totius Orientis, ea petentium, idque ſumma inſtantia, & maximè Iuſtiniani, primi poſt Imperatorem; & agnoſces, infracti animi vigorem, & robur, ac conſtantiam Hormiſdæ, nulla ſe re paſsi dimoueri ab eo quod rectum, & ſecundùm regulam eccleſiaſticam erat.

[Margin: Rō. Pont. poteſtas quanta, & quatenus pateat. 2. Cor. 13. 1. Cor. 4.]

[Margin: Robur & cōſtantia Hormiſdæ P. P.]

Exemplum planè ab Hormiſda eſt poſteris traditum Pontificibus, quod acceptum ipſe à maioribus reliquit integrè cuſtoditum, non ob gratiam Imperatorum, vel Regum quan-

tumlibet importunè petentium, non precibus, quorumlibet magnorum Antiſtitum, vel ex A
Synodo, ad id præſtandum vrgentium, non cuiuſuis dignæ cauſæ prætextu, quo magnarum
etiam prouinciarum reſtitutionem fieri pollicerentur, debere Roman. Epiſcopos, quibus
curæ eſt cuſtodire depoſitum Chriſtianæ religionis, vel minimum quid deflecti, cùm à ma-
ioribus accepta fides, vel læditur, aut in ſuſpicionem adducitur, vel traditio ſauciatur, aut
quæ illibata ſemper exiſtere debet, communicatio Catholica polluitur. Stet igitur aduerſus
Principes indigna conantes Petri ſacerdotale robur immotum, cui & portæ Inferi, promiſ-
ſione Domini, præualere non poſſunt.

Antiochena Eccleſia quantumuis adepto Catholico Epiſcopo Paulo, ita tamen eius im-
proba, & nefaria vita offenſa eſt, vt nonnulli ſe ab Eccleſia Catholica ſeparârint, ea opinio- B
ne falſa decepti, haud rectam poſſe eſſe fidem, vbi adeò praua facta vigerent; qui cùm vide-
ret ſe in hominum odio incurriſſe, ſe abdicauit, & non multo pòſt mortuus eſt, cùm ſediſſet
duos annos inchoatos. de eius abdicatione extat epiſtola Iuſtini Imperatoris ad Hormiſ-
4.c.4. dam, & CP.ni item Epiſcopi, de quo etiam Euagr.[a] Pauli epiſcopatus Sedem Euphraſius,
4.c.4. Ieroſolymis Antiochiam profectus, capeſsit. Euagr.[b] Quæ verò poſt hæc Hormiſda reſcri-
pſerit, quæve alia operoſiſsimus Pontifex, de alijs emergentibus rebus Eccleſiaſticis egerit,
vſque ad ſequens biennium, quo ſuperſtes fuiſſe reperitur, extincta face rerum geſtarum, &
temporum, quæ hactenùs ex epiſtolis ipſius nobis illuxit, obſcura penitùs remanſerunt; niſi
quod ex rebus ſuperiùs honorificentiſsimè geſtis, cætera quoque ad obitum vſque, eadem C
felicitate, propagata eſſe exiſtimari facilè poteſt.

Hoc etiam anno iuſſu Iuſtini Imperatoris datus eſt Catholicis Alexandrinæ Eccleſiæ
Catholicus Antiſtes, Aſterius nomine (vt eſt in Actis S. Aretæ Mart. & ſociorum) hæreticis
tamen impio Timotheo inhærentibus.

S. Brigida Scota Virgo in Hibernia diem clauſit extremum. Marianus in Chron. Acta
extant apud Sur. 1. Febr. quo die anniuerſaria eius memoria celebratur.

Chriſti Annus	*Hormiſdæ Papa*	*Iuſtini Imp. & Theod. Reg.*		*Symmacho, & Boetio* Coſſ.
522.	9.	5.	30.	

D

HIc ille Symmachus eſſe videtur, ad quem idem Boetius ſcripſit Commentarium il-
lum, cuius eſt titulus: Quomodo Trinitas ſit vnus Deus, ſcripſit idem Boetius ter-
tium Conſul (ſi qui tamen ſuperioribus temporibus recenſentur duo Seuerini Boe-
tij, Conſulatus vnius eiuſdemque Boetij extiterunt) aduerſus errorem Neſtorij, & Euty-
chetis, diſertum Commentarium de duabus naturis, & vna perſona Chriſti, in cuius fine o-
peris (qualem decet eſſe Eccleſiaſticum tractatorem) ſe exhibet modeſtiſsimum, hæc di-
cens: *Hæc ſunt*, inquit, *quæ ad te de fidei meæ credulitate ſcripſi. Quamre, ſi quid perperam dictum
eſt, non ita ſum amator mei, vt ea quæ ſemel effuderim, meliori ſententiæ anteferre contendam: ſi e-* E
*nim nihil eſt ex nobis boni, nihil eſt quod in noſtris ſententijs amare debeamus. Quod ſi ex illo cun-
cta ſunt bona, qui ſolus eſt bonus; illud potiùs bonum eſſe credendum eſt, quòd illa incommutabilis bo-
nitas, æquè omnium bonorum cauſa præſcribit.* Adiecit ijſdem fermè temporibus, in eodem
argumento verſatus, Vtrùm Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus de diuinitate ſubſtantialiter
prædicentur, quo titulo inſcripſit perbreue opuſculum ad Ioannem Romanæ Eccleſ. Dia-
conum, Hormiſdæ fortè ſucceſſorem. Traſamundus Rex Vandalorum in Africa, cùm in-
gens exercitus miſſus in Mauros, eſſet internecione cæſus, ex animi ægritudine moritur, cùm
regnaſſet annos 27. (vt ait Procopius) & amplius menſes quatuor. addit Iſidorus prudens
& pium commentum Mauri ducis. apud Procopium habetur libr. 1. ad conſequendam vi-
ctoriam,

A ctoriam, ſignum quod legatur à Chriſtianis Ducibus ad imitandum. Succedit in regno Hildericus filius Hunerici, ex filia Valentiniani Imperatoris genitus, vt Iſidorus eſt auctor, qui ait: Iſte Sacramento à prædeceſſore ſuo Traſamundo fuerat obſtrictus, ne Catholicis in Regno ſuo Eccleſias aperiret, aut priuilegia reſtitueret; qui priuſquam regnaret, ne religionem Sacramenti violaret, præcepit Sacerdotes Catholicos ab exilio reduci, & Eccleſias aperiri.

Qua licentia impartita continuò plebs Carthaginenſis vnà cum Clero, ſummo conſenſu, Bonifacium Epiſcopum Carthaginenſem creant. De infinita lætitia & exultatione redeuntium Epiſcoporum, & excipientium populorum, copioſè ſcribitur in vita S. Fulgentij, B in quem, vt præcipuum doctrina & ſanctitate inter Africanos Epiſcopos omnium oculi & ora conuerſa erant.

Quinto anno Imperij Iuſtini Zatus Rex Lazorum (quos Colchos appellatos antiquitùs, ait Agathias) venit Byzantium ad Iuſtinum, & rogauit, vt fieret Chriſtianus, & ab eo appellaretur Imperator Lazorum. At Imperator grandi cum gaudio, illo ſuſcepto illuminauit eum, & filium appellauit. Profectus autem Lazorum Imperator à Iuſtino, portauit coronam & chlamidem Imperatoriam albam. Auctor Miſcellæ ex Theophane. Qui pergit ſcribere, de querela Perſarum Regis Cabadis cum Iuſtino, quòd ſubditum ſibi, ad ſe attraxiſſet. at ſatisfactione accepta quòd religionem noſtram ſuſcepiſſet, amicus factus eſt Ro- C manis. eadem Zonar. Cedren. & Anaſt. in Chron.

Hic autem Zatus creditur (vt teſtatur Agathias) filius Regis Lazorum, qui ſub Leone Imperatore Conſtantinopolim venit, & de viſis admirandis operibus Danielis Stylitæ, inde abijt obſtupefactus, & penè Chriſtianus; ex quibus rebus admirandis à patre auditis ſemina fortaſſe pietatis animo concepit filius. Procopius quoque libro primo de bello Perſico, meminit Lazorum: *Iberi*, inquit, *qui Aſiam incolunt, prope Caſpias habitant portas, ad Boream pertinentes, ipſisq́; ſiniſtrorſum terra Lazorum, dextrorſum autem ad Orientem Perſarum gentes ſunt. Is igitur populus, & Chriſtianus eſt, dogmaq́; fidei, præter omnes, quos ſciamus, obſeruat, ſubditi Perſarum Regi ſunt*. Pergit ſcribere vt Rege Perſarum, eos ad deſerendam fidem cōpellente, coa- D cti ſint, Iuſtini auxilium implorare, quos vt à Perſis defendere curârit, idem proſequitur Procopius. Ab Iberis, atque Lazis, ad Homeritas tranſeamus, horum regio Saba olim, pòſt Arabia Felix, nunc Homeritis appellatur, (ait auctor eius temporis, qui hæc ſcripſit, quæ à Metaphraſte deſcripta extant apud Surium [a].) apud eos populos temporibus Conſtantij coaleſcere Eccleſia cœpit: &, ſi antiquiora reperamus, hi ipſi ſunt, ex quibus Regina Saba progreſſa eſt audire ſapientiam Salomonis: & multo pòſt ex his Eunuchus Candacis Reginæ Aethiopum venit in Iudæam venerari templum, quorum populorum etſi cætera obſcura ſunt, clariſsima tamen ſunt, quæ apud illos hoc anno quinto Iuſtini Imperatoris agi cœpta ſunt. Imperabat per hoc tempus Aethiopibus Elesbaam pietate, & iuſtitia in E ſignis. Homeritidi regioni dominabatur Dunaam Hebræus, vir impius, & Chriſtianis infenſiſsimus. Hic ſæpè ab Elesbaam profligatus, & ſubiugatus, tributum pendere coactus eſt. Sed ab eo rebellans, rurſum profligatur. Rex porrò reuerſus in regnum, copias quibus comprimeretur, reliquit; quas ille, reparato exercitu, deleuit, Chriſtianis omnibus occiſis, & Nagram vrbem, à tempore vſque Conſtantij, Chriſtianam, valido exercitu circumſedit, quam cum vi in poteſtatem adducere non poſſet, fraude, & perfidia obtinuit: cuius ciues cùm ad abnegandam Chriſti fidem inducere non poſſet, innumerabiles ex eis, omnis conditionis, ſexus, & ætatis per atrociſsima ſupplicia, martyrio affecit. qui inſignes Martyres, & in primis Aretas, ciuis inter eos primarius, non modò apud Homeritas & Aethiopes, ſed & apud Græcos & Latinos celebrantur. In Martyrologio quidem Roma. 24. Octobr.

[a] 24. Octobru.

Octobr.340.cum Areta recenſentur, poſt quos (ibidem habetur) Chriſtiana mulier incendio tradita eſt, cuius filius, (quod eſt memorabile) annorum quinque, cùm balbutiendo Chriſtum confiteretur, nec blanditijs, nec minis retineri poſſet, in ignem, vbi mater ardebat, ſe præcipitem dedit. Prodigijs implente igne aliquot noctibus aërem, & in terras quoque delabente, perterretur quidem impius, ſed nec ſic corrigitur, imò legatis miſſis Alamúdarum Sarracenorum Ducem (non illum quidem, quem ſuprà diximus ſactum Chriſtianum) & Regem Perſarum, in Chriſtianorum perniciem concitat. Iuſtinus interim Imper. cognitis Dunaam molitionibus, Alamundarum per Legatos hortatus eſt ad ineundum fœdus cum Sarracenis, imperio vectigalibus, & Elesbaam tum per ſe, tum per Aegypti Patriarcham Aſterium, in Danaam Tyrannum concitauit. Ex Actis S. Aretæ Martyris & ſociorum. his ferè aſtipulatur Zonar. Cedrenus, Niceph. alij.

Chriſti Annus	*Hormiſdæ Papa*	*Iuſtini Imp. & Theod. Reg.*		*Maximo. Conſule, quem Roma dedit (ex Marcellino) ſine collega.*
523.	10.	6.	31.	

MAXIMVS æmulus gloriæ Iuſtiniani Conſulis in Oriente, & ipſe ſumptuoſa exhibuit in ſuo Conſulatu ſpectacula, quæ tamen ſordida reddidit, dum præmia conſueta certantibus perſoluere detrectauit. cuius rei cauſa ab illis Theodorico Regi oblati ſunt aduerſus eum querelarum libelli, qui rei indignitate commotus ad eundẽ Maximum Conſulem Epiſtolam dedit (42. apud Caſsiod. lib.5.) vbi plurima in deteſtationem eiuſmodi cruentorum ſpectaculorum, cùm certamen initur cum beſtijs, habet.

Hormiſda 8. Id. Aug. perſunctus quàm honeſtiſsimè munere Pontificio in difficillimis cauſis, & temporibus, migrat è vita, cùm ſedit ann.9. & dies 10. Indices Vaticani, quo die ei⁹ memoria quotannis recolitur.

Quæ verò certo tempore conſignari non poſſunt, hic referentur ex Anaſtaſio, ſed inſigniora. hic compoſuit Clerum, & Pſalmis erudiuit; fecit Baſilicam in territorio Albanenſi, Manichæos inuenit, quos etiam diſcuſſos cum examinatione plagarum exilio deportauit. quorum codices ante fores Baſilicæ Conſtantiniani incendio concremauit.

Sub huius Epiſcopatu multa vaſa aurea, vel argentea venerunt de Græcia, & Euangelia cum tabulis aureis, & donis pretioſis penſantibus libras 15. plura alia cõmemorat. hæc omnia, inquit, à Iuſtino Orthodoxo, Votorum gratia, oblata ſunt.

Sed &, quod mirandum fuit, etiam hoſtis Catholicæ fidei Rex Italiæ Theodoricus munus obtulit, Rege dignum munus dixerim, non oblationem, quæ ſunt tantùm fidelium Orthodoxorum, & ſolemni ritu in Eccleſiam inferri conſueuerunt, & recipi, munera verò, quæ, nulla diſtinctione donantis, in Eccleſiam, tanquam in Gazophylacium inferuntur. *Eodem tempore*, inquit Anaſtaſius, *Theodoricus Rex obtulit B. Petro Apoſtolo Ceroſtrata argẽtea duo penſantia libras ſeptuaginta. Eodem tempore fecit Papa Hormiſda apud B. Petrum Apoſtolum trabem, quam ex argento cooperuit penſantem libras mille quadringentas*, alia plura recenſet ornamenta pretij magni, diuerſis eccleſijs oblata.

Idibus Auguſt. cùm vacaſſet ſedes dies 7. ſubrogatur in eius locum Ioannes Hetruſcus, ex Presbytero tituli Pammachij. Tertullus ciuis Romanus claritudine generis nobilis, ſed pietate magis inſignis, filium ſuum Placidum, ſeptennem puerum, Deo offerens, eundem S. Benedicto, apud Sublacum, iuxta Simbruinos montes, Monachos colligenti, monaſticis inſtitutionibus tradidit imbuendum. Quem imitatus Eutychius Senator, vir Illuſtris, & ipſe duodecim annos natum filium Maurum eidem Patri obtulit Benedicto. res geſta narratur

A ratur à S. Gregorio [a], Chron. Caſsin. & Leo Oſtienſis. a 2. *Dial.* c. 3. 4.

Iuſtinus Manichæos repertos in Oriente legibus profligauit, quibus & omnes hæreticos, Iudæos atque Gentiles pariter exagitauit [b]. Credren. Cabades quoque Rex Perſarũ omnes, quos reperit in ſuo Regno, trucidauit; idem Cedrenus, quanam ex cauſa id agendum permotus, auctor Miſcellæ exequitur lib. 15. Affinitatem dogmatis inter Perſas, & Manichæos eſſe, ſcribit Agathias lib. 1. de bello Perſico. b *C. de hær. & Manich. l. 22.*

Elesbaam Rex Aethiopum pijſsimus, tum, pro ſua pietate, promptus ad vlciſcendum impium Tyrannum Dunaam Regem Homeritarum, tum à Iuſtino Imperatore per Alexandrinum Epiſcopum incitatus, magno comparato exercitu, & claſſe, terra mariq; aggreſ- Elesbaam Aethiopũ Regis pietas.

B ſus tyrannum profligat, capit, interficit, & regione eius potitur; in qua ædificatis Eccleſijs accepto à Patriarcha Alexandrino Epiſcopo & Clericis, fidem Chriſti in ea propagat, plurimis ex ijs baptizatis. Reuerſus in regnum, & gratijs Deo actis, pro victoria, Diadema quidem Regium mittit Ieroſolymam, ipſe verò cùm ſe in montem, ad Monaſterium recepiſſet, vita ibi, vſque ad finem, ſolitaria acta, ſoli Deo vacans, regni cœleſtis particeps eſt effectus. Acta S. Aretæ Mart. & ſociorum hæc latiùs.

De huius filio, & Regni hærede ac pietatis, & Rege Homeritarum & Hebræis in Homeritarum regione iterum tumultuantibus, debellatis, meminit Procopius lib. 1. de bello Perſico. Auctor eſt Photius in ſua Bibliotheca, extitiſſe ſuo tempore commentarium de

C legatione Nonnoſi ad Aethiopes, ac Saracenos, cùm apud eos regnaret filius Areta Regis, tempore Iuſtiniani Imperatoris, Iuſtini huius ſucceſſoris, itemque alium alterius legationis.

Euphemia Auguſta, de Catholica fide optimè merita magno damno Chriſtianæ Religionis, migrat è vita, cui extremis honorificè perſolutis, Iuſtinus, aliam accipit coniugem Theodoram nomine, quam & Auguſtam vocat. Cedrenus & alij.

Quod ad Africanæ Eccleſiæ ſtatum attinet, reſtitutis anno ſuperiori ad ſuas Eccleſias Epiſcopis, ad reſtituendam collapſam Eccleſiaſticam diſciplinam, pluribus in locis à diuerſis Epiſcopis ſunt Concilia celebrata, quorum trium eſt mentio in rebus geſtis S. Fulgen- B. Fulgentij humilitas.

D tij, Ruſpenſis Epiſcopi nempè Byzaceni, Vzecenſis, & Suphetani, in quorum ſecundo, cùm alteri cuidam Epiſcopo Prælatus Fulgentius fuiſſet, & agnouiſſet, poſt Synodum, illum ægrè tuliſſe; in tertio, Suphetano Concilio orauit vt ſibi ille Epiſcopus præferretur. *Ecce B. Fulgentius, nec primatum, quem meruit defendere voluit, quia ſine caritate prior eſſe alicui minimè concupiuit. Auctor vitæ eius, Vbicunq; ſermonem faciebat B. Fulgentius, mulcebat animos omnium, non inanes, & vaniſsimos plauſus, ſed compunctionem generans cordis; quem dum ſanctæ memoriæ Bonifacius Epiſcopus Carthaginenſis audiret, terram lacrymis rigabat, agens gratias Deo, &c.* plurimos etiam Eccleſiaſticos ſermones qui in populis dicerentur ſcribendo dictauit Auctor Vitæ. Iam reuerſus de exilio, nouem, & decem libros Fabiani hæretici mentientis falſa ge-

E ſta, conuincens. de veritate prædeſtinationis & gratiæ, libros confecit tres, qui ad Monimum inſcripti habentur, de duplici prædeſtinatione, qui nouiſsimus eius partus ſunt, quorum memoria ſit.

Chriſti Annus	*Ioannis Papa*	*Iuſtini Imp. & Theodor. Reg.*		*Iuſtino A. & Opilione* Coſſ.
524.	1.	7.	32.	

IVSTINVS Imperator, qui proximo anno edicto exagitans hæreticos, propter fœdus cum Theodorico exceperat Gothos, memor diuinæ legis pr[illegible], ne cum Dei hoſtibus fœdus aliquo modo ſanciretur (Deut. 7. Ioſue 9. Iud 2.) [illegible] anos [illegible] ag Cum Dei hoſtib. fœdus nõ ineundum.

greſſus eſt. *At verò in Orientis partibus* (inquit auctor Miſcellæ lib. 15.) *cùm adhuc eo tempore per ſingula loca hæreſis Ariana vigeret, Iuſtinus Imperator Imperij anno 6. Orthodoxa fidei ſtudio omnimodis ſatagere cœpit, vt hæreticorum nomen extingueret, ſtatuit, vt vbiq; eorum Eccleſias Catholica religione conſecraret.* Theodoricus Arianorum pręcipuus patronus, qui Catholicę religioni nullum negotium faceſsiſſet, & de Romana Eccleſia benè meritus eſſet, putârat omnem ſe vexationem ab Arianis redemiſſe, valdè indignans, pro eorum libertate, apud Iuſtinum agere cœpit. Cùm igitur literis vltrò citroque miſsis nihil proficeret, efficaciſsimis legationibus id agere cogitauit, Ioanne ipſo Romano Pontifice ad id munus impulſo. A

Ius regnādi religioni poſthabet Imp. Iuſtinus.

Quanti enim facere conſueuerint Orientales Imperatores Regem Theodoricum, colligitur ex epiſtola Theodati Regis ad Iuſtinianum Auguſtum (22. lib. 10. apud Caſsiod.) vt intelligatur quanto ſuo cum periculo Iuſtinus Imperator Religionis cauſa contempſerit Barbari Regis potentiam, cuncta religioni poſthabens, illud vnum æſtimans eſſe regnandi præſidium, ſi religioni optimè conſulatur. B

Chriſti Annus	*Ioannis Papa*	*Iuſtini Imp. & Theodor. Reg.*		*Probino, & Philoxeno* Coſſ.
525.	2.	8.	33.	

IOANNES Papa compellitur à Theodorico Rege CP.lim ad Iuſtinianum ſuſcipere legationem, *tam pro Catholica religione* (inquit idem Papa Ioan. literis ſuis, ſequenti anno ad Italiæ Epiſcopos datis) *quàm, & pro Theodorici cauſa, & negotijs*; quæ quidem cauſæ planè, quæ fuerint non liquet, niſi quòd cùm ſuſpectum haberet Senatum Theodoricus de occulta conſpiratione cum Iuſtino, voluerit per ipſum Romanum Pontificem perſuaderi Imperatori, ne in ſuum Imperium quid moliretur. C

De qua legatione Marcellin. in Chron. *Theodorico Rege pro Arianorum ſuorum cæremonijs laborante, ſolus duntaxat Romanorum ſibi deceſſorum Ioannes Vrbe digreſſus, Côſtantinopolim veniens, miro honore exceptus eſt. Dexter Dextero Eccleſiæ ſedit ſolio, diemq; Domini Noſtri Reſurrectionis plena voce Romanis precibus celebrauit.*

Anaſtaſius Bibliothecarius ſic de hac legatione: *Theodoricus Rex hæc audiens* (nempè ablatas ab Arianis in Oriente, iuſſu Iuſtini Imperatoris, Eccleſias) *exarſit in iram, & totam Italiam voluit gladio extinguere, eodem tempore Ioã. Papa ægrotus egreſſus cum fletu ambulauit pergens ad Conſtantinopolim, & Senatores cum eo, ſcilicet Theodorus, Importunus, & Agapetus Exconſules. & alius Agapetus patricius, accipiens hoc in mandatis legationum ab ipſo Rege, vt redderentur Eccleſiæ hæreticis in partibus Orientis; quòd ſi non faceret, totam Italiam gladio perderet, &c.* In hoc itinere illud contigit ad Corinthum de equo illi manſueto tradito, cui cùm ſemel inſediſſet Papa is, non ampliùs tulit Dominam, quæ ſolebat ſibi inſidere, ob dignitatem Pontificis, quod refert S. Gregorius. ſed & illud mirabilius, quod CP.li ad portam Auream, in conſpectu omnium, roganti cæco, lumen reddidit. *Occurrerunt*, inquit Anaſtaſ. *D. Ioan. Papæ à milliario duodecimo, omnis ciuitas cum cereis & crucibus in honorem Apoſtolorum Petri, & Pauli, cùm nullum alium Pontificem vidiſſet Oriens. Tunc Iuſtinus Imperator dans honorem Deo, humiliauit ſe pronus in terram, & adorauit Beatiſsimum Ioannem Papam.* Et ſubdit: *de cuius manu cum gloria coronatus eſt Iuſtinus. Auguſt. & de mandatis,* ait, *omnia impetraſſe, & liberatam Italiam eſſe à Theodorico Rege hæretico.* & Miſcella hiſtoria ait, *Iuſtinum Imperatorem precibus permotum Legatorum, Arianis iura ſua reliquiſſe.* D E

3. Dialog. cap. 2.

Quanta cū gloria exceptus Papa CP.li

Io. Papa à calumnia liberatur.

Sed his planè contraria habet ipſius Ioannis epiſtola circularis ad omnes Italiæ Epiſcopos, ſequenti anno, ex carcere data *Eccleſias verò Arianorum*, inquit, *vbicunque inueneritis, Catholicas eas, diuinis precibus, & operibus, abſque vlla mora, conſecrate, quia & nos quando*

A *fuimus Conſtantinopoli tam pro Religione Catbolica, quàm & pro Theoderici Regis cauſa, & negotys ſuadente, & hortante, Arianosq; extirpante; pyßimo, atque Chriſtianißimo Iuſtino, Orthodoxo Imperatore, quaſcunq; illis in partibus eorum Eccleſias reperire potuimus, Catbolicas eas (Domino opem ferente) conſecrauimus.* Quæ ſatis confirmantur ipſo rerum euentu, nam propterea quòd non executus fuiſſet mandata, Theodoricus eum in carcerem compegit, ibique mori coegit. quæ eius temporis ſcriptor Greg. Furoneus, cap. 40. de Glor. Mart. ſama ad ſe ex Italia perlata. ſcribit, ſed & Anaſtaſ. in Ioan. *Cùm intereà,* inquit, *de Romano Pontifice iſta audiſſet Theodericus, in nobilißimos Senatores Romæ gladium conuertit.* Non igitur præuaricator Io. Papa, ſed glorioſus apparet Confeſſor, atque adeò Martyr.

B Antiochia Syriæ, diu hæreticis proſtituta, primò Neſtorianorum, poſt Eutychianorũ, mox Theopaſchitarum venenis infecta, ingenti terræmotu, & incendio concidit, & conflagrauit, Epiſcopo Euphraſio, & innumeris hominum millibus extinctis. Marcellinus in Chron. & Euagr.[a] Cladem hác prænouit in Spiritu B. Theodoſius Cœnobiarcha, qui quo- a 4.c.5.
dam die ad Monachos: *Orandum,* inquit, *eſt patres, orandum eſt. Vide enim iram Domini, quæ iam mouetur aduerſus Orientem.* Sexto, aut ſeptimo pòſt die auditum eſt Antiochiam euerſam. Cyril. in vita B. Theodoſij. De B. quoq; Zoſimo ſanctiſsimo Monacho refert Euag.[b] b 4.c.7.
quòd Cæſareæ Palæſtinæ agens, ipſo temporis articulus quo Antiochia cecidit, ſubitò ingemiſcere, grauiter lamentari, ſuſpiria ex intimo pectore ducere, & profusè lacrymari cœpit,
C cauſam interrogatus, fragorem ruentis Antiochiæ Iam tum auribus eius circumſonuiſſe, quem punctum temporis obſeruantes, ita eſſe compererunt. Sed & alias ciuitates Orientis terræmotibus quaſſatas, Dyrrhachium, Corinthum, Anazarbum, Euag. commemorat, quas Iuſtinus refecit. Edeſſa quoque Oſroenorum à torrente prꝫterlabente magnam cladem accepit. hanc & Anazarbum refectas, Iuſtinopolim vtramq; appellauit.

Deſertæ ciuitati, mortuo etiam Epiſcopo: Euphraimus Orientis Præfectus, miſertus, ad curam de ea ſuſcipiendam, acceſsit. namque Sedis eius Apoſtolicę anno ſequenti Epiſcopus creatus eſt.

Iſta de clade Antiochena, cùm Imperator Iuſtinus accepiſſet, præ dolore ſacro induci- Iuſtini Imper. pietas & humilitas.
D tur, aſpergiturque cinere, exutus purpura, & diademate, multos dies in luctu ſedens ſolitarius tranſegit, etiam ſi dies feſti adeſſent, quibus ſolitus eſſet cum ſplendore procedere ad eccleſiam, poſteà verò magna vi auri miſeris præſto fuit. ex Miſcella, lib. 15.

De Zoſimo illo innumera ferè extare miracula, refert Euagr.[c] de quo & alio quodam c 4.c.7.
ſancto Monacho, Ioanne Chuzubita, vnum recenſet de effoſſo oculo reſtituto qui Io. pòſt factus eſt Cæſarienſis Epiſcopus, de quo antequam fieret, mira narrantur in Prato ſpir.[d] d c.23.24.25.
De hoc Zoſimo refert, quod aliquando, cum Leo Aſellum eius deuoraſſet, eidem Leoni ſuas ſarcinas, vſque ad portam ciuitatis impoſuiſſe, eiusque obſequio vſum eſſe. hæc ferè eadem ad verbum Nicephor.[e] Qui & de alio ſanctiſsimo Monacho Zoſimo meminit, eo, e li.17.c.15
E qui Mariam illam Aegyptiacam, famoſam meretricem, & poſt inſignem pœnitentem, vidit & allocutus eſt, cuius vitam Græcè ſcripſit Sophronius Ieroſolymit. Antiſtes, & Paulus Diaconus Neapolis, Latinè vertit. Quæ Acta Mariæ Aegyptiacæ probata fuiſſe vniuerſæ Eccleſiæ Catholicæ, fidem faciunt Menologia, Martyrologia citata, atque recepta in ſecundo Concilio Nicæno, necnon à S. Ioanne Damaſceno de Imagin. orat. 3. & alijs tum Grꝫcis, tum Latinis Auctoribus.

Vixit ijſdem fermè diebus alia Maria, patria Tarſenſis, quæ & ipſa ex meretrice pœnitens in Monaſterio vitam tranſegit. Pratum ſpirit. c. 35.

Ioannes Ieroſolymorum Epiſcopus: ùm ſed. ann. 11. moritur, inq; locum eius ſuffectus f 5. Decemb. apud Sur.
eſt Petrus. Niceph. Chron. & Acta S. Sabę.[f]

Chriſti Annus	*Ioannis Papa*	*Iuſtini Imp. & Theod. Reg.*		*Olybrio, abſque collega* Conſ.
526.	3.	9.	34.	

A

IOANNES ex Conſtantinopolitana reuerſus Legatione vnà cum Senatoribus Theo-
doro & Importuno (nam Agapetus Theſſalonicæ iam deceſſerat) à Theodorico detru-
ditur in carcerem: Vnde Ioan. ſcripſit epiſtolam circularem ad Italiæ Epiſcopos, de A-
rianorum Eccleſijs Catholico ritu conſecrandis, ſuo exemplo, qui idem Conſtantinopoli
fecerat, quantumuis Rex omnia extrema minitetur, in cuius epiſtolæ ſubſcriptione errores
illapſi ſunt, in Menſe, & Conſulibus, addito Maximo, vt & in ea quæ ad Zachariam Archie- B
piſcopum.

S. Ioan. Papa, ſexto Kalen. Iun. moritur in carcere Rauennæ (Greg. Tur. de glor. Mart.
ca. 40.) & ſexto Kal. Iulias transfertur in vrbem, SS. MM. Catalogo aſcriptus, cùm ſediſſet
annos duos, menſ. 9. dies 14. Hic perfecit cœmeteria SS. MM. Nerei & Achillei via Ardea
tina; SS. item Felicis, & Adaucti, & Priſcillæ. ornauit confeſsionem B. Petri gemmis praſi-
nis atque Hiacynthinis. eius quoque temporibus Iuſtinus præclara dona obtulit, patenam
auream gemmatam, penſantem libras viginti: Calicem aureum cum gemmis, penſantem
libras quinque. Scyphos argenteos quinque, pallia auro texta quindecim, quæ ipſe Ioan. de-
tulit ad beatos Apoſtolos Petrum & Paulum, & ad S. Mariam, & ad S. Laurentium: ceſſauit C
Sedes dies 58. ex Anaſtaſio.

Efferatus Rex, Boëtium, incomparabilem virum, quem diù antè Ticini in carcere ha-
buerat, & ſocerum eius Symmachum eximiæ probitatis, & excellentis doctrinæ virum,
obtruncat. ex Anaſtaſio.

a 45. lib. 1. apud Caſsiodorum.

Boetius in literis vir quantus.

Qualis quantuſque vir eſſet Boëtius, conſtat ex epiſtola ipſius Theodorici Regis, cùm
tranquillioris animi eſſet, ad eum data [a], qua illum dicit omnem aſſecutum profunditatem
ſpeculatiuæ & actiuæ Philoſophiæ, & Latinè tranſtuliſſe, Pythagoram Muſicum; Ptolo-
mæum Aſtronomum; Nicomachum Arithmeticum; Euclidem Geometricum; Platonem
Theologum; Ariſtotelem Logicum; Mechanicum Archimedem; & quaſcunque, ait, diſci- D
plinas vel artes, fœcunda Græcia, per ſingulos viros edidit, te vno auctore, patrio ſermone
Roma ſuſcepit, quos tanta verborum luculentia reddidiſti claros, tanta linguæ proprietate
conſpicuos, vt potuiſſent & illi opus tuum proferre, ſi vtrumque didiciſſent. & lib. 2. ep. 40.
apud eundem Caſsiod. de inſigni eius peritia artis Muſicæ meminit.

Boëtius aureis illis libris de Conſolatione, quos initio ſui exilij ſcripſit in carcere, lib. 1.
proſa 4. poſtquam diſſeruiſſet de ſua integritate in adminiſtranda Republica, ex qua incur-
riſſet in odium improborum procerum, & aulicorum, oſtendit qui ſui fuerint delatores.
Quibus autem deferentibus perculſi ſumus? Quorum Baſilius olim regio miniſterio de-
pulſus, in delatione noſtri nominis alieni æris neceſsitate compulſus eſt. Opilionem ve- E
rò atque Gaudentium, cùm ob innumeras, atque multiplices fraudes ire in exilium re-
gia cenſura decreuiſſet, cùmque illi parere nolentes, ſacrarum ſeſe ædium defenſione tue-
rentur, compertumque id Regi foret, edixit, vt niſi intra præſcriptum diem à Rauenna
vrbe diſcederent, notis inſigniti frontibus, pellerentur. Quid huic ſeueritati aſtrui poſſe
videtur? Atqui eodem die deferentibus eiſdem, nominis noſtri delatio ſuſcepta eſt, &c.
At cuius criminis arguimur? ſummam quæris? Senatum dicimur ſaluum eſſe voluiſſe, &c.
Nam de compoſitis falſis literis, quibus libertatem arguor ſperaſſe Romanorum, quid at-
tinet dicere, &c. Nunc verò quingentis paſſuum millibus procul moti, atque indefenſi, ob
ſtudium propenſiùs in Senatum, morti proſcriptionique damnamur. Et inferius libro 2.

A proſa quarta, ex verbis Philoſophiæ eum conſolantis, intelligitur de Symmacho ſocero, vxore, filijs: Viget incolumis, illud pretioſiſsimum humani generis decus, Symmachus ſocer, &, quod vitæ pretio non ſegnis amares, vir totus ex ſapientia, & virtutibus factus, ſuarum ſecurus, tuis ingemiſcit iniurijs: viuit vxor ingenio, modeſtia, pudicitiæ pudore præcellens; & vt omnes eius dotes breuiter concludam, patri ſimilis. Viuit inquam, &c. ea porrò dicta eſt Ruſticiana. Quid dicam liberos Conſulares, quorum iam, vt in id ætatis pueris, vel paterni, vel auiti, ſpecimen elucet ingenij, &c. Conſulares porrò intellige, quòd patrem haberent, qui Conſul fuiſſet, non verò quòd ipſi Conſulatum geſſiſſent, qui adhuc B pueri eſſent.

In eodem carcere, præter hos de Coſolatione, ſcripſit etiam Commentaria quædam in opera Ariſtotelis; de Trinitate ad Symmachum, & de diſciplina ſcholarium, quod ipſe teſtatur in eiuſdem præfatione ad Marcianum. Admirandum quiddam poſt eius obtruncationem accidiſſe, refert Iulius Marcianus, qui eius vitam conſcripſit: Ticini incolæ ſemper à maioribus traditum conſtanter aſſeuerant, Seuerinum, cùm regius ſpiculator lethale vulnus intuliſſet vtraque manu diuulſum caput ſuſtinuiſſe, interrogatumque à quonam ſe percuſſum exiſtimaret; ab impijs reſpondiſſe; atque ita cùm in vicinum templum veniſſet, & flexis genibus ante altare ſacra cepiſſet, pòſt paulùm expiraſſe. Extinctus, diuinos honores, qui ſanctis martyribus exhiberi ſolent, à noſtris cònſecutus eſt, quod pro Catholicis, C contra perfidiam Arij mortem ſuſtinuerit. Turris hodieque Ticini oſtenditur, Boetij carcer, & ſepulcrum ad D. Auguſtini viſitur.

Symmachus Boetij ſocer, longè poſt quàm gener, in carcerem coniectus, & ipſe iuſſu Regis, obtruncatur; quem non tantùm Theologicis facultatibus apprimè imbutum fuiſſe, conſtat ex libro Boetij de Trinitate ad ipſum, in quo eum appellat arbitrum ſuorum ſcriptorum; ſed omnium ſcientiarum doctrinam calluiſſe, locuples teſtis eſt in lib. de ponder. Priſcianus Cæſarienſis, Grammaticus, docens, per hoc tempus CP. li vt Caſſiodorus, & ipſe ſcriptor horum temporum (de orthograph. cap. 12.) affirmat, ſed & ab Ennodio inter clariſſimos Vrbis ciues numeratur, & pluribus epiſtolis eius doctrina cum ſumma nobilitate D & probitate coniuncta, laudatur, imò Rex ipſe Theodoricus ſua eum olim laudaſſe epiſtola reperitur 51. lib. 4. apud Caſſiodorum.

Priſcian. per hoc tempus floret.

Non ſatis viſum Theodorico Ioan. Pontificem ad mortem adegiſſe: etiam, quod nullus ethnicorum fecerat Imperatorum, tyrannicè ſibi vſurpauit nominationem, & electionem Sedis Apoſtolicæ Epiſcopi, & ne vlla eſſet eius voluntati refragandi occaſio, quem in Romano Clero probatiſsimum virum nouit, Felicem Romanum Pontificem nominauit, quem cùm Roman. Clerus, Senatus, & populus, vt ab eo editum, recuſaret, quinquaginta octo illorum dierum vacationis interſtitio altercatum de ea electione oportet, in quē demùm 24. Iulij aſſenſum eſt, de qua re extat Athalarici Regis, qui Theodorico ſucceſsit, ad E Senatum Vrbis Romæ epiſtola, laudantis eum, quòd tandem iudicio Regis in Epiſcopatus electione reſpondiſſet. a

Theodoricus vſurpat ſibi nominationē Rom. Pont.

a apud Caſſiod. lib. 8. epiſt. 15.

Felicis Papæ Annus 1.

Accepisse tum poſteà tanta præſumptio noſcitur moderationem illam, vt, ex priſtino vſu, Clerus deligeret Roman. Pont. quem tamen Rex ſuo confirmaret aſſenſu: quam quidem ab Arianis Italiæ Regibus vendicatam ſibi tyrannicè auctoritatem, ijs de medio ſublatis, Orientalis orbis Imperatores ſibi pariter arrogàrunt, quod valdè S. Gregorius ingemiſcit.

Poſt nominatio Clero permiſſa, cōfirmatio à rege retēta.

Quem tantum auſum in Pontif. & Eccleſiam Romanam, & Senatores iniuſtè occiſos, Deus matura vindicta eſt proſecutus, Annos itaque, ait Procopius lib. 1. de bello Gothico, cùm ſeptem, & triginta ſuperuixiſſet, vitam finiuit. Sed mortis illi hæc cauſa fuit. Symmachus, & huius gener Boetius à ſuis maioribus gentis nobilitatem adepti, inter Romanos, & Senatorios Principes erant, & Conſulatus vterque dignitate perfuncti, philoſophiæ ſupra cæteros, & æquitati ſtuduerunt, multiſque tam ciuium quàm externorum inopiæ ſuccurrendo, ſaluti fuere. A

Hi poſtquàm ad ingentem gloriam euasêre, deterrimos quoſque in ſui inuidiam concitârunt. Nam his delatoribus Theodoricus Rex perſuaſus, Symmachum Boetiumq; perinde, ac res nouantes, occidit, eorumq; bona omnia publicauit. Sed paucis pòſt diebus cœnanti ſibi, cùm miræ magnitudinis piſcis miniſtri decoctum caput appoſuiſſent, Symmachi nuper occiſi caput illi eſt viſum, præfixis, & extantibus inferiore in labro dentibus, & toruè intuentibus oculis, furibundè ſibi, & acerbè comminari. Vnde monſtri nouitate territus, membriſque, præter modum tremebundus, & rigens, in cubiculum ſtatim, citato gradu, ſeceſſit: identidemque iubendo, togarum vt ſibi vim magnam ingererent, lecto decubuit, & parumper quieuit. Elpidio deinde medico, omnibus, quemadmodum accidiſſent diligentiùs explicatis, in Symmachum Boetiumq; à ſe ſcelus patratum deflebat. Quo denique deplorato, ex recepta calamitate dolore ingenti affectus, haud longè pòſt moritur, cùm primum id iniuſtitiæ, & vltimum in ſuos idcircò exercuiſſet exemplum, quod non ſuo, & priſtino more, diligenter perueſtigata cauſa, in tantos viros animaduerterat: hactenùs Procop. in eo corrigendus, quòd 37. annos tribuat illius regno in Italia, cùm non niſi 33. abſoluti interceſſerint, à nece Odoacris. Quæ tanta, parùm fideliter, Iordanus Gothus Epiſcopus, prætermiſit, cùm de Theodorici obitu agit, qui quidem incidit in diem 2. Septembr. ſi, vt Anaſtaſius tradit, mortuus eſt poſt dies nonaginta octo ab obitu Ioannis Papæ. Sed horrendum id quod refert Gregorius [a], de quodam ſolitario, magnæ virtutis viro, in Liparitana Inſula agenti, qui tali die, & hora, dixit ſibi viſum Regem Theodoricum inter Io. Papam & Symmachum Patritium diſcinctum, & diſcalceatum, & vinctis manibus deductum, & iactatum in Vulcani Ollam; quo obſeruato, compertum, eum tum exijſſe de corpore, quem locum cùm deſcripſiſſet aliquando ipſe Theodoricus Rex, apud Caſſiod. [b] infert, mittatur ergo (Iouinus quidam Curialis homicida) reus capitis in locum prædictum viuus; careat quo vtimur mundo; de quo alterum crudeli fugauit exitio, qui in homicidam à ſe ipſo latâ, expertus eſt, & ipſe homicida ſententiam. B C D

a 4: Dialogor. c. 30.

b epiſt. 48. lib. 3.

Hic, præter leges Rom. Principum, quas ſeruari voluit, alias leges condidit, quæ extant capitibus centum quinquaginta diſtinctæ, apud Caſsiodorum.

Solicitus maximè fuit circa publica ædificia, vel noua conſtruendo, vel vetera reparando, tum Romæ, tum alibi, & præcipuè Rauennæ, vbi degere conſueuit, & ibidem in vaſe Porphyretico ſepeliri voluit. Princeps fuit tum his, tum alijs officijs de vrbe ipſa & tota Italia benè meritus, inter magnos numerandus, niſi eum Ariana hæreſis infamaſſet, atq; extrema crudelitas in probatiſsimos Senatores maculaſſet. E

Tantæ quidem exiſtimationis fuit apud Rom. clerum, vt Romanæ Eccleſiæ Diaconus Ennodius eum publica oratione laudauerit.

Amalaſuntha filia, pro Athalarico, filio octenni, quem ex Eutharico Cillica, viro ſuſceperat, adminiſtrandum ſuſcipit regnum, magni ingenij, prudentię, & virilis animi fœmina. Hæc Symmachi & Boetij filijs paterna bona reſtituit. Filium Romanorum ex inſtitutis, & Principum more educare, & literis erudire inſtituit, ſed tum æltuantibus Gothis, & barbaricum morem præferentibus, eum illis permiſit, eorum arbitrio educandum, ex Procop.

Qui,

A Qui pro Athalarico regnum adminiſtrabat, exigit fidelitatis ſacramentum à Senatu, populoque Rom. & à Romanis per Italiam, & Dalmatiam, à Gothis item; extant literæ Athalarici ad Gothos per Italiam conſtitutos, apud Caſſiod. [a] ſed & ad Epiſcopos, quorum orationibus regnum ſuum ſtabiliri exoptauit; extat exemplum, epiſtolæ ad Victorinum Epiſcopum lib. 8. epiſt. 8. extat & epiſtola ad Liberium Patritium, [b] qua ipſum admonuit, vt Gallos, petito ab eis ſacramento contineret in fide, cuius Liberij probitas plurimũ commendatur ab Ennodio, epiſtola cuius eſt exordium, Datum eſt mihi cœleſtis, &c. & is creditur fuiſſe, qui poſt erexit in Campania Monaſterium, cui præfecit S. Seruandum Abbatem, de quo apud S. Greg. [c]

a lib. 8. 2. 3. 4. 5.

b apud Caſſiod. 6. li. 8

c Dialog. 2 cap 35.

B Mortuo Theodorico tranſactum eſt inter Athalaricum & Amalaricum Gothorũ Reges, vt Athalar. poſsideret, quæ cis Rhodanum eſſent loca, ille verò, quæ trans Rhodanum, Amalaricus autem ab eo prouincias recipit, quas in Hiſpania Theodoricus, tanquàm tutor adminiſtrandas acceperat. Procop.

Hoc anno incipit numerari regnum Amalarici in Hiſpania, ab Iſidoro; ſed vbi ponitur 14. Iuſtini, reponendum eſt, nonus.

Ad ſtabilimentum Regni Athalarici illud addebatur, quod in Gallijs tum Burgundionibus, tum Thuringijs erat fœderatus. Rebus Gothorum vbique pacatis, Francorum Reges filij Clodouei, perturbare aggreſſi ſunt Gothorum ſocios, Thuringios atque Burgundiones.

C Sigiſmundus Burgundionum Rex, ex Theodorici Italiæ Regis filia, Sigericum filium ſuſceperat, qua mortua, & alia ducta vxore, ea nouercali more, priuignum perſequens ad patrem defert, quaſi illi mortem machinantem: at ille furore incenſus, filium ſtrangulat; cuius tandem facti pœnitentia ductus, ad ſanctos Agaunenſes abiens, in quorum honorem præclarum Monaſterium conſtruxerat, continua pſalmodia ibi inſtituta, per multos dies in fletu, & ieiunio durans, petebat, vt in hoc ſeculo potiùs, quàm in futuro, de tam immani facinore pœnas daret, quod & impetrauit; nec multo pòſt à Clodomero Clodouei Francorum Regis filio, bello victus, captus, & cum vxore, & filijs, nequaquàm pro ipſo deprecante S. Auito Abbate Nutiacenſi, & idem illi euenturum interminante; interfectus, & in puteum abiectus eſt, vnde extractus, & ad Agaunenſe nobile Cœnobium ab eo extructum, delatus, miraculis claruit, quorum frequentia ad eius ſepulchrum demonſtrata, tanquàm Deo eius ſanctitatem teſtante; idem in Eccleſiaſticis tabulis receptus fuit, anniuerſaria vbiq; memoria celebrandus Kal. Maij, quo quidem exemplo demonſtratum eſt, quàm Deo grata, & accepta ſit, poſt quodlibet immenſum patratum facinus, pœnitentia: quamq́ue præſtet hic à Deo pœnam accipere delictorum, quàm in futuro ſeculo condemnari. Sed & quanto ſuo damno non audiant Principes ſeruos Dei monitores; Clodomerus ſuo exemplo, alijs demonſtrauit: nam dum confligit cum Godomero Sigiſmundi fratre, interficitur; licet Franci Burgundiam in ſuam redegerint poteſtatem. Procop. 1. de bello Gothico. Agathias paulò diuersè. Sed maximè Turonenſis in Hiſtor. Francorum lib. 3. cap. 6. & de glor. Mart. ca. 71. & 75. hinc corrigas Sigeb. referentem necem Sigiſmundi in A. D. 515.

(The letters D and E are also printed in the left margin, beside the lines "rum Regis filio, bello victus, …" and "ci Burgundiam in ſuam redegerint …" of this paragraph.)

Ephrem ille præfectus Orientis, datus Antiochenis Epiſcopus, eleemoſynarum largitione, & ſtudio Catholicæ fidei maximè excelluit, qui cùm audiſſet de quodam Seueriano hæretico apud Hierapolim, quod ex columna, quaſi alter Simeon Stylites, errorem prædicaret, zelo fidei ſuccenſus ad eum acceſſit, & magnoperè hortatus eſt ad hæreſim deſerendam, quo negligente & ad experimentum per ignem, ad terrendum Patriarcham, prouocante. Patriarcha in Deo confiſus, optionem accepit, & accenſo igne, vanum hæreticum prouocauit: at ille renuit deſcendere: is igitur fuſa oratione, ſtolam in ignem proijcit, quam

poſt,

poſt, quaſi tres horas, integram recipit, quo facto obſtupefactus Seuerianus, anathematizata hæreſi, accedit ad fidem Catholicam. Prato ſpirit cap. 36. A

Chriſti Annus	*Felicis Papa*	*Iuſtiniani Imp.*	*Athalar. Reg.*	*Mauortio abſq; Collega* Conſ.
527.	2.	1.	2.	

ANNO Regiæ Vrbis conditæ centeſimo nonageſimo ſeptimo Iuſtinus Imperator, ex ſorore Nepotem (Iuſtinianum) iam dudum à ſe Nobiliſsimum (nempè Cæſarem) deſignatum, regni quoque ſui ſucceſſorem deſignauit Kal. April. ann. natum 45. ipſe verò quarto ab hoc menſe è vita deceſsit, annis Imperatis nouem, & menſibus duobus. B Marcellin, in Chron. Zonar. [a] Addit Cedrenus in Annalib. ipſum ſimul ac Imperator creatus eſt, cuncta bona ſua, quæ hactenùs poſſediſſet, Eccleſijs donaſſe SS. Apoſtolorum, necnon SS. Martyrum Sergij & Bacchi, quos præcipuè colebat. Eidem autem ſtatim vt creatus eſt Imperator, Agapetus Diaconus ad eundem Paræneticam ſcripſit Epiſtolam de adminiſtratione Imperij. Quis hic fuerit Agapetus, non ſatis conſtat. Epiſtola ante annos paucos prodijt in lucem. Athalaricus honorificam legationem mittit ad Iuſtinianum Imperatorem cum literis, petens eius amicitiam & protectionem. [b] Alter horum legatorum ex 12. lib. 8. epiſt. oſtendi videtur fuiſſe Arator, Comes Domeſticorum, magni nominis, temporis huius orator, qui idem creditur is fuiſſe poeticis facultatibus clarus, qui pòſt di miſſa aula ſub Vigilio P. Subdiaconus. Acta Apoſtol. carmine cecinit, ad eum extant plures epiſtolæ. Ennod. Ticinenſ. C

a Ann. 10. 3. Iuſtinian' Imp. fact' omnia ſua bona donat Eccleſijs.
b Ep. 1. lib. 8 apud Caſſiod.

Pacem Imperator ita cum Rege Ariano tenuit, vt tamen Arianos in Oriente poſitos, ſæpè legibus exagitârit. Cedren. cumque multos procerum labe Ariana vitiatos deprehenderet, bonis eorum publicandis, & ſupplicijs irrogandis, magnum alijs terrorem incuſſit, lege etiam lata, vt nemo, niſi Orthodoxus, Remp. gereret. Hildericum etiam Regem Vandalorum in Africa Iuſtinianum frequenti legatione conueniſſe, pro pace & muneribus frequentaſſe, plúrimumq; coluiſſe Procop. narrat lib. 1. de bello Vandalico.

Iuſtinianus ipſe ſui Imperij exordio, de fide Catholica, quam profitebatur, promulgauit edictum, vt eo modo fides Catholica, quam ipſe teneret, & æquè vellet ab omnibus cuſtodiri, cunctis ſibi ſubditis innoteſceret. [c] D

Sanxit etiam Epiſcopos præfectis Prouinciarum, & Iudicijs, præpoſitos eſſe, ne quid ab illis contra iuſtitiæ ordinem admitteretur, [d] qua eadem conſtitutione ſanciuit, ne Monachi, Clerici, vel Epiſcopi, abſq; literis Patriarchæ, ſe conferrent CP.lim.

c l. 5. C. de ſum. Trin.
d Nouell. Iuſtin. 36.

Iuſtinianus liberationem Occidentalis Imperij à Barbaris mente concipiens, & Monarchiam meditans, ad diuinum patrocinium impetrandum, præter ſtudium fidei Catholicæ, cultum ſanctorum Martyrum, & omnium piorum operum ſolicitam procurationem, Eccleſiarum & Hoſpitalium domorum, & iuſtitiæ obſeruationem, ieiuniorum magnam auſteritatem, & aſſiduas ad Deum preces adhibuit, de quibus ipſe Nouel. 30. in fin. & Procop. Auſpicaturus igitur bellum Perſicum Iuſtinianus, ex more, Legatis præmiſsis, ad Regem Perſarum Cabadem, petentibus, quæ ſibi debita conſtaret, illis denegatis, Beliſariū Ducem cum exercitu aduerſus eos mittit, cui inter alios Procopium conſiliarium adiungit eundem ipſum, qui præſens omnia auſpicatus, eadem ſcriptorum monumentis poſteris commendauit. Perſæ in Meſopotamia victi, atque fugati ſunt, non ſine diuino quodam miraculo, vi ventorum eorum ſpicula in ipſos retorquente. Rurſus verò victi etiam in Armenia maiori, quando & Narſes Perſa cum fratribus ad Romanos deficiens, benignè exceptus eſt, & Quæſturæ munere à Iuſtiniano donatus, atque hæc expeditio hoc anno inchoata, hunc E

Iuſtinian. Monarchiā animo concipit. Quib. pręſid. js eam affectat.
e de adific. Iuſtin. Imper. lib. 1.
Bellum Iuſtiniani Perſicum.

A ta,hunc proſperum finem eſt conſecuta,quarto eius Imperij anno.Procop.

Poſteà verò idem Mirrhanes Dux,qui cum Beliſario pugnârat,victus iterum apud Daram,ab ipſo Cabade magnas pœnas ſuſtinuit, priuatus eo honore, qui maximus apud Perſas habetur,geſtandi crines auro, gemmis redimitos. In hoc porrò Perſico bello vſus eſt Imp.auxiliaribus copijs Erulorum,quorum Regem cum pop. exordijs Imperij Iuſtiniani ad Chriſti fidem eſſe cóuerſum,Miſcellę auctor affirmat lib.16.hoc ipſum affirmant Euagr. Procopius,Niceph.

B Zato Lazorum Regi,Rex Perſarum, bellum,ob initam cum Romanis ſocietatem,intulit;cui Iuſtinianus auxiliares copias miſit, Ducibus Beliſario, Kerico, (aliàs Cyriaco)& Petro·qui cùm in bello gerendo mutua inuidia tranſuerſi agerentur,à Perſis victi ſunt. Cedrenus hic in eo eſt corrigendus ex Procopio, qui hoc bellum non hoc anno confectum ſed per quatuor duraſſe ait,rebus à Romanis proſperè geſtis. De inuidia, quod ait,videtur verum,cuius cauſa Procopius hiſtoricus, qui Beliſario inhærebat, victoriam à Kerico de Perſis obtentam ſcribere prætermiſit;ſed non Cyrillus, in vita Magni Theodoſij. Qui ducem hunc Kericum Rom.exercitus, in bello audacem,in Deum pium,commemorat,antequàm irrueret in Perſas,contendiſſe Ieroſolymam,expetitum diuinum auxilium;& in itinere,fama commotum, diuertiſſe ad B.Theodoſium, à quo cùm multa audiſſet de fiducia ponenda in vno adiutore Deo;& præ magno animi ardore, & fide impetratũm eius induiſſe Cilicium,cuius præſidio præclaram ex hoſtibus victoriam reportârit, & pòſt ad Sanctũ reuerſum cum gratiarum actione dixiſſe eum ſibi aſſiduè obſeruatum in prælio , & manu huc illucq; ſe in hoſtes impellentem,eos cecidiſſe,& fugaſſe.

C

Hoc eodem anno Boazer Vidua, Hunnorum Regina,qui Saber dicuntur, (Iſabenos vocat Procopius)adhæſit Romanis, habens ſecum Hunnorum centum millia; item Rex Hunnorum iuxta Boſphorum,nomine Horda, accedens ad Imperatorem, & factus Chriſtianus,ſuſceptus eſt,& multis donatus, remiſſus eſt in ſuam regionem ad cuſtodiendas res

D Romanas,ex Miſcella. a

Iuliana Anicia nobiliſſima fœmina; & affinis Imperatoris, quæ multa ſub Anaſtaſio Imperatore impio,pro fide orthodoxa paſſa eſt,ex hac vita deceſſit. Cyril.in V.S.Sabæ, de qua refert Greg.Turon.(de glor.Martyr. ca.133. de Polyeucto Martyre apud CP.lim præcipuo honore culto loquens,quòd cùm magnis virtutibus polleat, in periuros tamen præſens vltor exiſtit) quòd cùm haberetur ditiſſima, & magnam vim auri habere, putareturq; Iuſtinianus Imperator,Theſauris publicis exhauſtis, ſibi mutuam dari copiam quandam pecuniarum petijſſe,illa colligendi tempore expetito , interim auream Cameram prædicto Martyri Polyeucto,ex puriſſimo auro extruxit,ad quam pòſt, adducto Imperatore,oſtendit opus,quod,pro ſua pietate,non laudare non potuit. a *Lib. 16.*

E Huius Iulianæ cognata,Pompeij V.C.eius conſobrini, vxor, nomine Anaſtaſia, poſt viri obitum,abdicato ſæculo,ſeceſſit in Palæſtinam, ibiq; in Monte Olíueti vitam excoluit Monaſticam,& egregia enituit ſanctitate.Cyril.in vita S.Sabæ. Anaſtaſia nobiliſſ. vidua Monaſticam vitam excoluit in M. Oliueti.

Cùm Gothorum arrogantia eò vſque progreſſa eſſet, vt iura Eccleſiarum inuaderet,adeò vt clerici paſſim ad Laicalia tribunalia traherentur ; Felix Rom.Pontif.cum Romano Clero,expoſtulans de his vehementer apud Regem,elicit hanc ſanctionem.

Clero Eccleſiæ Romanæ Athalaricus Rex.

TANTO *diuinitati plura debemus,&c.* & poſt multa : *Atque ideò conſiderantes Apoſtolicæ Sedis honorem,& cõſulentes deſiderijs ſupplicantium,præſenti auctoritate,moderato ordine defini-* Rex Arianus ſancit pro Clero Roman.

 mus,

mus, vt ſi quiſpiam ad Rom. Clerum, aliquem pertinentem, in qualibet cauſa probabili, crediderit actione pulſandum, ad Beatiſſimi Papæ iudicium prius conueniat, audiendus: vt aut ipſe inter vtroſque, more ſuæ ſanctitatis, agnoſcat, aut cauſam deleget, æquitatis ſtudio terminandam, & ſi fortè (quod credi nefas eſt) competens deſiderium fuerit petitoris eluſum; tunc ad ſecularia fora iurgaturus occurrat, quando ſuas petitiones probauerit à ſupradictæ Sedis Præſule fuiſſe contemptas. Quòd ſi quis extiterit tam improbus litigator, atque omnium fuerit iudicio ſacrilega mente damnatus, qui reuerentiam tantæ Sedi exhibere contemnat, & aliquid de noſtris affatibus crediderit promerendum: ante alicuius conuentionis effectum, decem librarum auri diſpendio feriatur, quæ à Palatinis ſacrarum largitionum protinùs exactæ, per manus ſæpè memorati Antiſtitis pauperibus erogentur, carensque impetratis, negotij quoque ſui amiſſione mulctetur. dignus eſt enim duplici pœna percelli, qui & diuinam reuerentiam, & noſtra iuſſa temerârit. *Sed interim vos, quos iudicia noſtra venerantur, Eccleſiaſticis viuite inſtitutis. Magnum ſcelus eſt crimen admittere, quos nec conuerſationem decet habere ſæcularem. Profeſſio veſtra vita cœleſtis eſt. Nolite ad mortalium vota humilia, & errores deſcendere. Mundani coërceantur humano iure, vos ſanctis moribus obedite.* hactenùs Athalarici conſtitutio hominis licèt Ariani, cuius comparatione ſi ſe metiantur Principes Nouatores, planè inferiores ipſo quàm longiſsimè inuenientur.[a] A B

[a] apud Caſ. ...S. epiſt. 4.

Ab hoc anno, magnus ille Dionyſius, cognomento licèt Exiguus, Paſchalem cyclum exorſus, ad nonaginta quinque annorum curricula perduxit, cuius fragmentum Marianus Scotus recitat in Chronico. Ipſe primus numerare cœpit annos ab Incarnatione Domini, vt eſt apud Bedam de tempor. rat. cap. 45. Collegit & tranſtulit, è Græco Conciliorum Canones, cùm vetus, quæ extabat Collectio, eſſet admodum deprauata, vt ipſe teſtatur in Epiſtola ad Stephanum Salonitanum Epiſcopum, cuius meminit Caſsiodorus, quam integram habet Creſconiana collectio. Cui collectioni ſubiecit Creſconius, eam, quam eodem fermè tempore, Ferrandus Carthaginenſis Eccleſiæ Diaconus elaborauit, ſed alio planè ordine, dum ſub vnoquoque collegit capite, & citando eos, & non recitando, qui, diuerſorum Conciliorum de eadem retractantes reperirentur Canones, collocauit, quod opus iure Creſconius, Breuiarium appellauit. C

...ionyſi° ...xiguus, ...ui vir. & ...uantus.

Prima igitur collectio Canonum, eſt illa vetus mendoſa. D

Secunda ab Exiguo elaborata.

Tertia à Martino Bracharenſi.

Quarta à Creſconio, hoc titulo in MS. codic.

Concordia Canonum à Creſconio Africano Epiſcopo digeſta ſub capitibus trecentis.

De Dionyſij huius Monachi, & Abbatis Romani, Scythæ natione, ſed moribus omninò Romani, vt inquit Caſſiod. multa idem, & præclara refert, de ſumma eius peritia linguæ Græcæ & Latinæ, de excellenti doctrina, & morum probitate, & ſanctitate, de diuin. Lect. cap. 23. multa quoque ait tranſtuliſſe ex Græca in Latinam linguam. Quibus item temporibus commemorat floruiſſe inter Illuſtres viros doctos, Bellatorem presbyterum, qui plura Latinè tranſtulit, & alia in diuinis ſcripturis elaborauit. Epiphanium quoque, de quo diuin. Lect. cap. 1. 3. 6. & Mutianum, de quo cap 5. 8. 11. & 17. E

Hermenefridus Thuringiorum Rex necato fratre Berthario, à Clodouei tertio filio Theodorico, & quinto, Clotario, bello impetitus, occiditur. captiuam ducit puellam Radegundem Bertharij filiam Clotarius; eamque ſibi ſumit in vxorem, de cuius eximijs virtutibus & pietate, Portunatus agit,[b] & Greg. Turon.[c] de geſt. Fr.

[b] apud Sur. ...3. Aug.

[c] lib. 3. c. 4

Clotarius in Regnum reuertens prædabundus, cùm res etiam Eccleſiæ Veromandenſis prædatus eſſet, ea diuina vltione admonitus eſt, cùm toto triduo equi, vehicula, plau-

A ſtra,& alia,quibus præda illa vehebatur, inde moueri non potuerunt. quo miraculo conterriti,accurrunt ad S.Medardum,omnia vſurpata reſtituunt, abſoluuntur, & ad propria redeunt. Fortunatus. [a] a apud Sur. 8.Iun.

Hildericus Rex Vandalorum in Africa,Theodorici olim Italiæ Regis neptem Amalafridam,nuptam Traſamundo Regi defuncto,interficit.expoſtulat cum eo Athalaricus Rex grauiter,miſſis literis & Legatis, & niſi ſibi ſatisfiat, *condıtione*, inquit, *initæ pacis abſoluımur, qui læſi fœderıs vinculo non tenemur.* [b] b apud Caſſiod. 9.ep. 1

B *Chriſti Annus* 528. *Felicis Papa* 3. *Iuſtiniani Imp.* 2. *Athalar. Reg.* 3. *Iuſtin. 2.m abſq; Collega.* *Conſ.*

Iuſtinian' plures ſancit leges.

MIRVM videri poteſt quòd Iuſtinianus plures de rebus & perſonis Eccleſiaſticis leges ſanciuerit; & dubitari, quo iure id fecerit:an quòd eas, per ipſum Imperatorem ſanxerint ipſi CP.ni Epiſcopi, vt magis obſeruarentur? an quod in his ſanciendis non tam egerit Imperatoria poteſtate,quàm ex præſcripto ſacrorum Canonum? vt planè ſe in his non ſacrarum legum conditorem, ſed Sanctorum Canonum præ ſe ferat executorem,atque cuſtodem,quod ipſe pluribus in locis non obſcurè ſignificat? vt in Nouell.con-
C ſtit.3.& 6.& cumulatiſsimè 123.& 133. & 137. ſed & Ioannes Papa ex eiuſdem Imperatoris Legatorum relatione teſtatur, ea, quæ de fide idem promulgaret edicta,facere conſueuiſſe ex Epiſcoporum conſenſu.Nam alioqui nulla facultas Imperatoribus de rebus Eccleſiaſticis decernendi. An verò incuſari debet vecordia & timiditas Conſtantinopolitanorum Antiſtitum,ſinentium Imperatorem leges ferre ſuper omnes Epiſcopos, atque non ſecùs, ac ipſum caput Eccleſiæ ſiue Concilium Epiſcoporum,Epiſcopis, alijsque ſacris Dei miniſtris iura præſcribere? Accidit autem,vt cùm diù Iuſtinianus ſuperuixerit, & à ſe latas leges exactiſſimè obſeruari præceperit,& in Codicem ſuum redegerit, vim quandam acceperint,& firmitatem, atque in Canones fermè Eccleſiaſticos complures earum, frequenti
D vſu,tranſierint,cùm,quæ iuſta,rectaque ſancita, nouit Eccleſia,minimè reſpuere conſueuerit,ſed ea ſuis Legibus & decretis probare. Quod verò ex Suida habetur,Iuſtinianum analphabetum fuiſſe,licèt Suidæ non ſit contemnenda auctoritas, vt qui apud antiquiores inuenta ſcriptis prodiderit,tamen non ſic analphabetus dici Iuſtinianus potuit, quòd neſcierit penitùs legere,cùm ex Vigilij Papæ epiſtola, & ex Euſtachio ſuorum temporum hiſtoriam ſcribente,conſtet,ipſum literis ſuis ſubſcriberè conſueuiſſe.

Hoc igitur anno 10.Kal.Mart.ad Epiphanium CP.num Epiſcopum edit ſanctionem: Ne Epiſcopi ad Curiam veniant,abſque eius iuſſione, tum ne Eccleſiarum adminiſtratio, & diuinus cultus deſeratur,tum ne impenſis grauentur Eccleſiæ. [c] c l.43.de epiſ.& cle.

E Ipſis Kalen.Martij ſancit ad Arabium PP.de electione Epiſcoporum,quibus nec liberi ſint,nec Nepotes. Bona Epiſcoporum debere cedere Eccleſijs, œconomos obnoxios eſſe rationibus.Curatoribus quoque Xenonum,& Noſocomiorum, & Ptochiorum,& Orphanotrophiorum,& Brephotrophiorum licentiam aufert teſtandi, & alienandi de acquiſitis, poſt huiuſmodi procurationes ſuſceptas;exceptis, quæ prius habuerant,vel poſteà parentibus,vel theis,vel fratribus ad ipſos proueniant: Redditus emendos, ex ijs, quæ ſuperſunt redditibus.Simoniam in omnibus vitandam.Clericos per ſe diuina munera implere debere,quæ omnia latiùs exequitur. [d] d l.42.C. de epiſc.& cler.

XV.Kalend.Decembr.ad Hermogenem Mag.offic.ſancit contra raptores Virginum, pœna capitis propoſita extendit legem ad nuptias, & ſponſas,incendij pœna: & raptam raptori nubere vetat.

Antiochia rurſus biennio pòſt & ſex menſibus, terræmotibus concuſſa eſt. Quo quidē A
tempore, tum Theopolis, pro Antiochia, nuncupata fuit, tum alijs rebus Imperatoris pru-
a 4.c.6. dentia locupletata. Euagr. [a] Niceph. [b] Cedren. Miſcella. Sub eodem Imperatore, irrumpen-
b 17.c.3. te Coſrohe, Rege Perſarum, capitur & incenditur.

Chriſti Annus	*Felicis Papa*	*Iuſtiniani Imp.*	*Athalar. Reg.*	*Decio Iuniore & Iuſtiniano* Coſſ.
529.	4.	3.	4.	

IPSIS Kal. Ian. ſummum illud Africanæ Eccleſiæ decus S. Fulgentius Ruſpenſis Epiſcopus, poſt innumera, pro Catholica fide certamina, poſt iteratas ſæpè confeſſiones, poſt B exilia, aliaſque paſſus ærumnas, poſt denique plurimorum ſcriptorum egregijs monumentis, tum hæreſes profligatas, tum orthodoxam pietatem, & diſciplinam Eccleſiaſticam cuſtoditam, ſartamque tectam relictam, optatum diù ante præcognitum, præſenti vitæ finē lætus impoſuit an. ſui Epiſcopatus 25. vitæ autē 65. ſeptuaginta propè diebus ægritudine fatigatus, hoc ſolū frequenter dicebat: DOMINE DA MIHI MODO PATIENTIAM, POSTEA INDVLGENTIAM. Quo mortuo, non poſt multos dies, Ruſpenſes, ab inimica gente Maurorum rapinis, cædibus, incendijs vexati: Africana tota Eccleſia afflicta. Eius præclara opera magna ex parte perierunt, quæ extabant ſuo tempore. Iſidorus commemorat de Vir. illuſtr. cap. 14. Regino Comiti petenti, dum ſcribit, præcepta à milite Chriſtiano C ſeruanda, imperfecto opere, morte ſubripitur: abſoluit id opus Ferrandus Diacon. Carthagin. eius diſcipulus, qui liber extat.

Ferrandus illuſtris ſcriptor eccleſiaſtic⁹. Floruit per hoc tempus hic Ferrandus, de quæſtionibus conſuli ſolitus difficillimis, vt ipſius Epiſtolæ, quæ extant ad Anatolium Roman. Eccleſiæ Diaco. & ad Seuerum Scholaſticum CP. num ſatis docent: alterius epiſt. meminit Iſid. c. 16. ad Pelagium, & ipſum Anatolium Rom. Diac. quæ non extat.

Hoc ipſo anno, magnus ille Benedictus, ex anguſtijs Sublacenſium montium, diuino monitu egreſſus, Caſſinum montem petens, Apollinis fano, & Idolo confracto, & diruto, & oratorijs S. Ioanni, & S. Martino erectis, pulſo inde dæmone, qui ſe illi ſæpiùs videndum D & audiendum, horridum inclamans, præbebat, Monaſterioque erecto, Monaſticum ordinem mirificè propagat. de tempore, Caſſin. Chron. Leo Oſtienſ. Acta S. Placidi, [c] reliqua S. Greg. Dialog. 2. cap 8.

c apud Sur. die 5. Octobris. lib. 2. ca. 18

Magna Dei prouidentia factum eſt, vt, quo tempore Monachiſmus in Oriente paulatim prolabebatur, in Occidente inſtauraretur, per hunc magnum Monachorum Patriarcham Benedictum.

Theodoricus reprehenſorem ſuū, S. Nicetium curat creari Epiſcopū. Hoc eodem anno Theodoricus, tertius Clodouei filius, Rex Francorum S. Nicetium Monachum, quem ſæpè paſſus fuerat acerrimum reprehenſorem, curat eligendum Archiepiſcopum Treuirenſem: ſciens eum verè dignum Epiſcopatu, qui non vereretur pro cuſto- E dia diuinæ legis vultum potentis. Tabulæ Treuir. Eccl. res eius geſtas, ex eius diſcipulo B. Aridio Abbate acceptas, recitat Greg. Turon. in eius vita.

Abſagi populi circa montem Caucaſum (vt habet Procop. 2. bel. Perſ.) ad mitius humaniusque vitæ genus traducti, Chriſtianam fidem recipiunt: ad quos Iuſtinianus Imp. vnum ex Eunuchis aulicis Abſagum genere, Euphratam nomine, miſit, qui vetaret Eunuchos fieri, quod ferè Eunuchi qui cubiculis Imperatorum inſeruiebant, ex ea gente ſumi conſue-
d 4.c.21. uiſſent. Iuſtinian. apud Abſagos templum Deiparæ extruxit, & ſacerdotes ibi conſtituit, à
e 17.c.13. quibus pop. Chriſtianam religionem ediſcerent. Euagr. [d] ex Procop. & Niceph. [e]

Iuſtinianus Nouella 142. vetat Eunuchos fieri, quod ex multis vix pauci euadunt, in-

A inquit,incolumes,vt quidam ſub noſtro aſpectu, inquit,depoſuerint,de nonaginta vix tres
ſeruatos fuiſſe.

Tzani,populi Armenis finitimi,in ſterili ſolo.& perpetua hyeme,ac niuibus ferè habi-
tãtes,feri,ac Syluestres,abſque Rege,per hæc ferè tempora à Romanis pugna facti, nec am-
plius certamini fidentes, ſtatim ſeſe omnes dediderunt, magis deligentes quietam ſeruitu-
tem,quàm libertatem periculoſam. Et mutata religione,omnes Chriſtiani facti, & vitam
humaniorem amplexati,dimiſsis latrocinijs, quibus aſſueuerant, Romanos in ſuos hoſtes
progredientes ſemper comitantur. Iuſtinianus illis eccleſiam conſtruxit, & ſacerdotes de-
dit,ſtructis etiam paſsim per regionem arcibus, Romanorum ibi militum præſidia collo-
B cauit,atq; Tzanos commercium cum cæteris omnibus habere inſtituit. Ex Procopio de æ-
dif. Iuſtin. Imp. or.3.& 1. de bello Perſ.

Hoc eodem anno Iuſtinianæum Codicem,ex tribus, Gregoriano, Hermogeniano, & Codex Iuſtinianęus
Theodoſiano collectum, quem ſuperiori anno Conſulatus ſui 2. decemuiratu conſtituto vulgatur.
CC.VV. faciendum mandarat,abſolutum confirmat & euulgat. extat Conſtitutio ſub Con
ſulatu Baſilij. Qui conſiderabit,qui,& quales hi viri ad hoc opus deſtinati,ſtupebit,& dicet,
En quales homines ſanciuère Romano Imperio leges? Nam Io. in primis Patricius, vir Cõ- Io. Patricius.
ſularis, & Exquæſtor, Princeps decemuiratus, præterquàm quòd expers erat omnium bo-
narum artium,atque adeò vix legere,& ſcribere norat,deſcribitur à Procop. lib. 1. de Perſ.
C bello,ingentibus vitijs notatus,& ſufficere poſſet dicere fuiſſe Cappadocem. Tribonianus Tribonianus.
verò Iure conſultiſsimus,qui præ cæteris in opus inſudaſſe dicitur,vt habet Suidas, gentilis
& impius fuit, omnibus modis à Chriſtiana religione alienus, adulator & impoſtor, qui
perſuadere conabatur Iuſtiniano eum non moriturum,ſed cum carne in cœlum aſſumptu-
rum iri. eruditione quidem nemini ſuæ ætatis inferiorem fuiſſe dicit, pecuniæ ad miraculũ
auidum,ius pretio vendere ſolitum, ſed planè monſtruoſum id de perſuaſione immortali-
tatis,qua ſeducebat Imperatorem,putare quis poſſet, & fabuloſum, niſi id alterius grauiſſi-
mi auctoris fulciretur auctoritate, Heſychij Mileſij de philoſophis ſcribentis. *Tribonianus,*
inquit, *Iuſtiniano Imperatori adulans,perſuaſit,non moriturum ipſum, ſed vnàcum corpore receptum*
D *in cœlum migraturum. erat autem Paganus,& impius.* hæc ipſe. Quid igitur mirum ſi in Cod. ha-
bemus leges impiorum perſecutorum, vt Dioclet.& aliorum, & æquè impios Zenonem &
Anaſtaſium à Rom. Pont. damnatos,& è Catalogo Impp. abraſos, inſigni tamen titulo pie-
tatis nominari? Hoc anno ponendùm Concilium Auraſicanum poſterius, vt ſuprà monui-
mus A.D.463.

Chriſti Annus	*Felicis Papa*	*Iuſtiniani Imp.*	*& Athalarici Reg.*	*Lampadio atq; Oreſte* Coſſ.
530.	5.	4.	5.	

E FELIX Papa 4. Id. Octobr. migrat è vita,cùm ſediſſet ann. 4. m. 2. d. 18. Extat eius epiſt.
data hoc anno,ſub dictis Coſs. Kal. Mart. ad omnes Epiſcopos, de Eccleſiarum conſe-
cratione,rurſum altera eiuſdem argumenti ſub ijſdem Coſs. 12. Kal. Nouembr. quo ta-
men tempore iam Bonifacius Rom. Eccleſiæ pręſidebat,vt facilè pro Bonifacio Felicis no-
men irrepſerit. Hic fecit Baſilicam SS. Coſmi & Damiani, via ſacra iuxta templum Vrbis
Romæ;& S. Martyris Saturnini,via ſalaria,incendio concrematam reſtituit à fundamentis:
ceſſauit Epiſcopatus dies tres. Ex Anaſtaſio 17. Kal. Nouembr. creatur Papa Bonifacius pa-
tria Romanus,patre Sigiſuultho (nomen indicat genere Gothum,ab eo fortaſſe Sigiluultho
qui Conſul fuit) in baſilica Iulij. aduerſus quem in Schiſmate,in baſilica Conſtantiniana ele-
ctus eſt Dioſcorus Diaconus (is fortè qui ſub Hormiſda Legatus fuit CP.lim cum alijs) ſed

eo mortuo prid. Id. Nouemb. ceſſauit Schiſma Anaſtaſ. Is Dioſcorus magnoperè Simoniæ crimine infamatus habetur, ex epiſtola Athalarici ad Ioan. Bonifacij ſucceſſorem, & ex edicto Iuſtiniani ad eundem Ioan. Rom. Pont. A

xtat ad onifaciū apam. Iuſtini nomine, profeſſio fidei inſcripta, in collectione Conciliorum, multis modis vitioſa, quæ nec Iuſtini eſſe poteſt, ante quatuor annos mortui, nec Iuſtiniani, vt Centomale-conſutus ex varijs epiſt. anteriorū Pont. quam meritò collector epiſt. Rom. Pont. exploſit.

Bonifacij item epiſtola ad Eulalium Epiſcopum Alexandrinum manifeſtè imposturæ conuicta damnanda eſt: vt qua ad Epiſcopum, qui Alexandriæ nunquā fuit, & de Schiſmate item Africanæ Eccleſiæ quod nunquàm fuit.

Hildericus Rex Vandalorum in Africa à Gilimere fratre conſobrino, ex Genzone, Genſerici filio, nato, coniectus in carcerem, regno ſpoliatur, cùm iam annos ſeptem in eo expleſſet. Ex Procop. 1. de bell. Vand. B

Iuſtinianus expoſtulat cum Gilimere de vi Conſobrino Regi illata, & Regno occupato, monens, & hortans vt regnandi legitimum tempus expectet. Gilimer Legatos re infecta dimittit, Amerem excœcat, Hildericum & Euagenem, arctiori cuſtodiæ tradit, Rurſum Iuſtinianus ad Gilimerem: *Nos cùm te minimè noſtris monitis aduerſaturum putaremus, priorē tibi Epiſtolam ſcripſimus. Quando verò placet tibi regnum hoc pacto habere, tibi habe, quòd fortuna ex ipſo tribuerit. Tu autem Hildericum & Amerem luminaribus caſſum, eiuſq; fratrem ad nos mitte, ſolatium habituros, quale poterunt, qui regno & oculis priuati ſunt. Quod ſi minimè feceris, nos profectò coges, amicitia relicta fœdereq;, quod cum Genſerico eiuſq; ſucceſſoribus geſſimus, ſoluto, te non ſolùm armis petere, ſed pœna, quali poſſumus perſequi.* Hæc verò Gilimer excuſans, hoc modò reſpondit: C

Gilimer Rex, Iuſtiniano Imp. 5.

N*EQVE ego per vim regnum accepi, neq; contra meos propinquos quidquam iniuſtum perpetraui. Hildericum enim noua quærentem in familiam noſtram inducere, Vandalorum gens Magiſtratu deiecit; meq; tempus, & ex lege ætatis honor, in regnum vocauit. Talem enim quendā virum bonum regnum expoſtulat, qui nec alienas abre curas perſequatur. Tu verò item Rex curioſè facis, ac iniuſtè, aliena curare. Quod autem fœdera ſolues nobis bellum inferendo, reſpōdere ſum paratus, quibus potuero iuribus; obteſtans ac fidem expoſtulās ſimul, & iuſiurandū Zenonis, cuius tu ſucceſſor exiſtis.* D
Ex Procopio. Atque hæc per hoc biennium ferè tranſacta.

Hactenùs res Romanis in Perſia proſperæ fuêre, hoc quarto Iuſtiniani anno temeritate militum ceſſit victoria Perſis, ſed ita cruenta, vt Dux à Rege ſupplicium ſubire ſit iuſſus. Procop.

Iuſtinianus gentes ad mare poſitas, Homeritas, & Aethiopes, inita cum illis ſocietate, in Perſas excitare tentauit, Blemyos quoque, & Nabathæos, quos, apud Oaſis petras, loca ſterilia inhabitantes, frugifera terra ad Nilum conceſſa, ſibi deuinxit; & Idololatras adhuc ad Chriſtianam fidem adduxit; & vt alias gentes in Pentapoli, Iudæos quoque apud Mauruſios habitantes, vetuſti templi, quod in primis venerabantur, poſſeſſores, Chriſtianos effecit. E

Legatos item miſit ad Reges Aethiopum & Homeritarum Chriſtianos, rogatum, vt ſibi pro communi fide aduerſus Perſas auxilio eſſent; illis promittentibus, cùm multa interceſſiſſent, ob quæ illi non poſſent ſtare promiſsis, Cabade interim Perſarum Rege mortuo cum filio Coſrhoe, iuſtis conditionibus pacem fecit, anno ſeptimo ſui regni, atque hæc vltra biennium ſunt propagata. ex Procopio.

.19. C. de æret. Iuſtinianus Imperator ſancit in hæreſes, vt eorum filij Orthodoxi à parentum ſucceſsione,

A ceſsione, quolibet proueniente titulo, minimè repellerentur, & vt hæretici cogerentur alere filios Orthodoxos; contra verò filios, qui eſſent hæretici, ab huiuſmodi voluit legis auxilio omninò repelli. Cùm autem in ea ſanctione, numeret, inter hæreticos, Samaritas, de illis res poſcit, vt aliquid dicamus; altius repetentes, quæ nullo certo anno conſignari poſſunt. Samaritani ſub Zenone Imperatore tumultuantes, & Neapolim (quæ dicebatur Samaria) ingreſsi, multas cædes, & ſacrilegia perpetrârunt, quos Zeno dignis pœnis puniuit, & expulſos, monte Garizim, eum Chriſtianis reſtituit, Eccleſia Dei genitrici dedicata, & muro cincta, & impoſito militum præſidio. Rurſum ſub Anaſtaſio montem conſcendunt, & cuſtodes trucidant, auctores ſceleris comprehenſi pœnas dant, ex Procop. de ædif. Iuſtin. oratione
B 5. denique ſub Iuſtiniano (vt eſt apud Cyrillum in Vita ſancti Sabæ) Rege ſibi creato, regionem circumquaque populabantur, incendentes, rapientes, occidentes, ipſas Eccleſias & ſanctorum reliquias diſsipantes, aduerſus quos immiſſæ copiæ ab Imperatore, ipſos cum Rege conciderunt. accidit autem, vt eorum vnus Arſenius nomine veniens Conſtantinopolim, illuſtris dignitate, & ad veritatem confundendam callidiſsimus, magna, neſcio quomodo contracta cum Imperatore & eius coniuge familiaritate, multa confinxerit in Palæſtinos, cauſam omnium malorum in illos conferens, ex quo ab irato Imperatore timebatur, ne quid durè ſtatueretur. At Patriarcha innocentum miſertus, rogabat S. Sabam iam nonagenarium, vt Legationem pro ipſis ſuſcipiat. Qui nil cunctatus Conſtantinopolim con-
C tendit, quem excipit Imperator velut Angelum Dei, videns quandam coronam capiti eius impoſitam, eleganti quodam ſplendore decoratam, & micantem luce omnis generis gratiarum. percepta ab eo benedictione, eandē impertiri etiam petijt Coniugi, quæ ſterilis cùm eſſet, optans per eum filium habere, ſæpiùs preces repetebat: at ille nihil aliud adnuit, quàm vt ſoſpes, & ſalua eſſet ſua potentia: qua triſti abeunte, ille ad circumſtantes, mirantes, & indignantes cauſam protulit, ſinite, dicens, ò beati, Non enim vult Deus aliquem fructum ex ea edi, ne & ipſe, quoque guſtet Seueri dogmata, & deteriores, quàm priùs, ſub Anaſtaſio tumultus conturbent Eccleſiam Dei: his planè inſinuans, quod intus Theodora occultabat in corde, nempè ipſam addictam hæreſi Seuerianæ. Ad petitionem autem Sancti non
D modò remiſit iram in Chriſtianos Palæſtinos Imperator, ſed etiam Samaritanos expulit è Ciuitate, eorum Synagogas deinceps prohibuit, & de ipſis ſanxit, ne eſſent alter alterius hæredes, ne per ſucceſsiones eorum opes creſcerent. Redituro, & oblatum vectigal pro ſuo Monaſtèrio recuſanti, inſtabat tamen Imperator; cui ille, ſi tantæ eſt curæ, vt nobis gratificeris, adſunt aliæ quoque non paruæ occaſiones, per quas poteris tuam in nos exercere charitatem, ac propoſuit aliquam ad tempus immunitatem Palæſtinis dari, malè à Samaritanis habitis; Xenodochium, & Noſocomium, pro venientibus inuiſere viuificum ſepulcrum exædificare: Templum Deiparæ inchoatum perficere, Præſidium in quod ſe recipiant ab incurſione barbarorum Monachi, extruere. deniq; magnoperè commendauit, vt Aria-
E nam hæreſim, Neſtorij & Origenis tollere ſtuderet è medio (quæ nimirum tum magis vexabant Eccleſiam.) Hæc ſi feceris, inquit, magnoperè in Deo confido fore, vt mox diues ſequatur remuneratio, Romaque & Carthago, & quæcunque amiſerunt, qui ante te imperârunt, recuperes, quæ omnia promptè perfici mandauit Imperator, de quibus ferè omnibus, Procopius agit, lib. 5. de ædificijs Iuſtiniani: & Deus planè impleuit quæ promiſit Saba. De Eccleſiæ porrò illius Ieroſolymis extructæ in honorem B. Virginis Mariæ munificentia, & magnitudine, latè Procopius, qui & nouam, eius occaſione, lapidicinam adinuentam in Palæſtinæ montibus refert.

Inter hæreticos Samaritani numerati.

Eorū crudelia facta.

Quàm honorificè exceptus S. Sabas à Iuſtiniano.

Abnuit Imperatrici hæreticę petere à Deo fœcūditatem.

Prædicitur Iuſtiniano receptio Romę & Carthaginis.

Nouis præterea Reſcriptis vrgeri, & alijs pœnis percelli oportuit improbos Samaritas à Iuſtiniano, vt eſt in Nouell. 45. Qui cùm fatigati aſsiduis afflictionibus nullam emergendi

gendi eſſe ſibi viderent facultatem, fingunt ſe velle eſſe Chriſtianos, & per Cæſarienſem Epiſcopum Iuſtiniano cõmendati, in gratiam recipiuntur, & vt filij confouentur, pro quibus nouam edidit ſanctionem [a].

a eſt Nouel. 129.

Viget maximè cultus SS per hoc tempus in extruendis Eccleſijs.

Viguit per hoc tempus magnum ſtudium, & cultus fidelium erga ſanctos, in erigendis vbique templis, eiſdemque locupletandis, ad Imperatoris exemplum, cùm vix reperiretur, qui, niſi erigendi Eccleſiam facultatem haberet, ſaltem ex ſuis bonis aliquid decedens non legaret Eccleſijs, vel etiam ex aſſe inſtitueret illas hæredes. Hinc illa ſanctio Iuſtiniani hoc anno promulgata, vt ſi quis in teſtamento ſuo Chriſtum ex aſſe, vel ſemiſſe, aut aliter hæredem inſtituiſſet, Eccleſiæ illius loci caperent hæreditatem, ita tamen, vt ad pauperum alimoniam conferrent.

Itemque definiuit, ſi quis aliquem Archangelorum, vel Martyrum reliquiſſet hæredem, quid agendum in ambiguis eſſet. Conſueuiſſe enim huiuſmodi inſtitutiones fieri, Imperator affirmat. extat Conſtitutio in libr. prætermiſſorum primæ claſsis, poſt Cod. Iuſtinianæum.

Theodoricus Rex Francorum, parat expeditionem aduerſus Gothos agentes in Gallijs, Liberio Patricio illic Præfecto Prætorio, eorum res defendente; cum quibus declinato conflictu, ex morbo moritur, ante quidem annum Domini 534. quo Caſsiod. ſcripſit epiſt. 1. lib. 11. in qua hæc habet: Fallitur ergo Sigebertus, qui ſcripſit eum occupaſſe ditionem Gothorum in Gallijs, & mortuum anno Domini 537.

Vltio diuina in ſacrilegos milites.

Accidit autem, vt eo vaſtante Aruernorum fines, pars exercitus inuaderet Eccleſiam, in quam ſe multi promiſcui ſexus, cum ſuis ſupellectilibus receperant, & cuncta diriperet. qua re ad Regem delata, comprehenſos ex illis aliquos diuerſis mortibus, condemnauit, vlciſcens ſacrilegium; & qui primus effracta feneſtra irrupit, igne de cœlo lapſo, conſumptus interijt; alij correpti à dæmone, diuerſis exitijs hanc vitam crudeliter finierunt. Quæ audiens Rex, omnia ſublata reſtituit; præceperat enim ne à ſeptimo à Baſilica, miliario cui vim quis inferret. Ex Greg. Turon. de Mirac.[b]

b li. 2. c. 13.

Conſtãtia Epiſcopi in excludẽdis excommunicatis à ſacris.

Theodobertus, Theodorico patri ſuccedit, qui cùm multa iniquè ageret, & agi ab alijs permitteret, à S. Nicetio ſæpè corripiebatur. Accidit, vt die quadam Dominica, cum Rege qui ab eo fuerant excommunicati, in Eccleſiam ingrederentur. Non hic hodie, inquit S. Nicetius, Miſſarum ſolemnia conſummabuntur, niſi communione priuati prius abſcedãt. Rege renitente, exclamat puer vnus de populo à dæmone arreptus, & incipit Sancti virtutes, & Regis crimina confiteri, & illi interitum comminari. cumque Rex timore concuſſus peteret, vt energumenus ab Eccleſia eijceretur, non prius illum, dixit Epiſcopus, quàm excommunicatos, ab Eccleſia, egreſſurum. quibus expulſis, dæmoniacus, ſanus erectus, poſt acta ſolemnia non eſt repertus; nec ſcitum à quoquam vnde venerit, aut quò abierit. Ex Greg. in vita S. Nicetij, quem Theodobertum cenſura Nicetij correctũ, & emendatum, meliori frugi redditum, idem Greg. teſtatur de rebus Francorum [c].

c 3. c. 25. et 34. c. 93. de glor. cõfeſſ.
d cap. 31. et 84.

Item Theodobertus Legatum miſit ad Iuſtinianum Imperatorem, Munzolum virum illuſtrem. Greg. 1. de glor. Mart.[d] quædam narrans miracula.

Chriſti Annus 531. *Bonifacij Papa* 2. *Iuſtiniani Imp. & Athalarici Reg.* 5. 6. *Poſt Conſulatum Lampadij atq; Oreſtis.*

Bonifaci[s] bono conſilio delegit ſibi ſucceſſorem.

BONIFACIVS collecta Synodo ad S. Petrum, Vigilium Diaconum ſibi ordinat ſucceſſorem, ob eam fortè cauſam, vt nullo vacantis Sedis loco relicto, eriperet è Gothorum Regum manibus, quam ſibi Romani Pont. vſurpârant electionem: ſed noua Sy-

nodo,

A nodo,re improbata,ipſe Bonifacius reum ſe confeſſus Maieſtatis, ipſum conſtitutum, ſiue decretum,præſente Clero & Senatu, incendio conſumpſit. Ex Anaſtaſio. Maieſtatis verò ea ex parte crimen videri poterat Gothis Bonifacius incurriſſe, quod contra Regis volunta tem,ad quem electionẽ Rom.Pont.ſpectare Theodoricus ſtatuerat,ab eo fuiſſet inſtitutus ſucceſſor. In ſignum,quòd hæc noua à Bonifacio attentata, de ſucceſſore ſibi deligẽdo, Deo non placuiſſet,hoc ipſo anno 17.menſis Octob.eum ſubtraxit è vita,cùm ſed.an.1.& dies 2.

Decretum ipſemet reuocat. Deus ipſe viſus improbaſſe.

Hic Eccleſiam S. Michaëlis Archangeli nomine conſtructam, dedicauit in ſummitate Circi,qui fuit Domitiæ,trans Tiberim.ex Adone.

Ioannes II.cognomento Mercurius Romanus,hoc anno,vt cõſtat ex veteri inſcriptio-
B ne apud S.Petri ad Vincula,circa finem anni electus eſt Rom.Pont.

Childebertus quartus Clodouei filius, ſororem Crotildem Amalarico Regi Gothorũ in Hiſpania,Ariano,in matrimonium dederat;quibus,ob diuerſitatem religionis, malè cõueniebat. & ipſa adeò malè tractabatur, vt ſudarium proprio ſanguine infectum fratri miſerit:quare irritatus,Hiſpaniam armatus inuaſit. Amalaricus dum fugam parat, interficitur,anno Regni quinto,cui Theudis Gothus,& ipſe Arianus, ſubrogatur. Childebertus aſſumpta ſorore,cum magnis Theſauris reuertitur. Soror in itinere mortua, apud Clodoueum Patrem Pariſijs ſepelitur. Inter theſauros, pretioſiſsima Eccleſiarum miniſteria, ſexaginta calices,quindecim patenas,viginti Euangeliorum capſas, omnia ex auro puro, &
C gemmis pretioſis ornata,Baſilicis ſanctorum diſpenſauit. Gregor.[a] de Geſt. Franc. Iſidorus in eo à Gregorio diſcrepat,quod Narbone, non in Hiſpania,Amalaricum occiſum eſſe ſcribit. Eadem ferè Procop. niſi quod fallitur in nomine pro Childeberto ponens Theodebertum. Tuncq; dicit ceſsiſſe Francis eam partem Galliarum, quam hactenùs Viſigothi poſſederant.

a li.3.c.10.

Hoc anno Theudis primo, (qui,licèt Arianus,Orthodoxos benè habebat,vt ait Iſido.) celebratum eſt Concilium Toletanum dictum ſecundũ, ſub Montano Archiepiſcopo Toletano.De quo Iſid. AEra 568. *Iuſtiniani Imp.tempore poſt Amalaricum Theudis in Hiſpania creatur in regnum per annos ſexdecim,qui dum eſſet hæreticus,pacem tamen conceßit Eccleſiæ Dei, vt licen-*
D *tiam Catholicis Epiſcopis daret in vnum apud Toletanam vrbem conuenire, & quæcunque ad Eccleſiaſticam diſciplinam neceſſaria exiſterent dicere,licenterq; diſponere.* ex quo loco corrigendus error illapſus in eiuſdem Chron. in Amalarico. vbi reſtituendum AEra 364. anno 9. Iuſtini pro 14.Iuſtiniani. Sed & emendandum vbi ſub quinto anno Amalarici dicta Synodus ponitur AEra 565.cùm legendùm ſit 568. Hic Montanus Toletanus Archiepiſcopus tum doctrina, tum vitæ ſanctitate celebratur à ſancto Ildefonſo in libr. de viris Illuſtr. Extant eius lucubrationum duæ epiſtolæ,quarum idem meminit; altera data ad Eccleſiam Palentinam, ad Thuribium ſolitarium altera,digna feliciſsimi ingenij monumenta. In teſtimonium ſanctitatis affert,quod inquit,ex antiquiſsima relatione narratur,ad purgationem infamię tam
E diù prunas tenuiſſe in veſtimentis ardentes, donec Miſſam celebraret. Enituit autem in eo conuentu(ſeptem enim fuerunt tantùm,præter Montanum) Iuſtus Vrgelitanus Epiſcopus, & ipſe clarus inter ſcriptores eccleſiaſticos,& trium germanorum collegio,æquè diſertorũ, nempè Iuſtiniani Epiſcopi Valentini,Nebridij,& Helpidij,illuſtrior redditus, licèt eorum monumenta perierint. Iſidor.[b] Quinque in eo ſanciti Canones, ad diſciplinam eccleſiaſticam illuſtrandam,& mores fidelium informandos. Amalarici tamen,pro Theude,nomen irrepſiſſe videtur, cùm ex Iſid. appareat celebratum fuiſſe poſt Amalarici mortem. Regis beneficio PP.vſi,ſępius conuenerunt in Synodum,de Palentina quidem mẽtio eſt in epiſt. Montani ad Thuribium.

Conc. Toletanum ſecundum dictum.

Mõtanus Tolet. Archiep. ſanctus, & doctus.

Iuſtus Vrgelit. Epiſcopus clarus ſcriptor, tres item eius fratres.

b c. 20. & 21. de viris illuſtr.

Conſtantinopoli coniuratio mota eſt in Iuſtinianum, ſatellites, Hypatij, Pompeij,&

Seditio, & tumultus

onſtan[?]opoli in Iuſtinia[?]um.

Probi (qui conſobrini erant, & Anaſtaſij Nepotes, ſibique deberi imperium putabant) illis inſtigantibus, per quinq; continuos dies vrbem regiam rapinis, ferro, igneq; vaſtantes; (illis in Palatio, quaſi fideles eſſent, diſsimulantibus) dum quinta demum die inuadunt Palatiũ, Hypatius, & Pompeius capiuntur, & trucidantur, innumeris pa[ſſ]im in circo trucidatis, & tyrannorum ſocijs continuo proſcriptis, ex Marcellino. Procopius ea fuſius narrat lib. 1. de bello Perſic. qui ait deſiderata hominum triginta millia, & coactum fuiſſe Iuſtinianum acclamante populo, Ioan. atq; Tribonianum magiſtratu deponere, licèt ceſſante tumultu, eos reſtituerit. A

Arma priuatis adimit Iuſtinianus.

His permotus Iuſtinianus, præcauens in futurum, Nouellam edidit ſanctionem, quę 85. qua armorum vſum priuatis adimere conatus eſt, dum prohibuit, ne quis priuatus eſſet armifactor, neq; qui publico operi in armis faciendis inſeruirent, venderent ea priuatis. B

Promulgauit & aliam ſanctionem, qua vetuit hæreticos, & Iudæos contra Orthodoxos teſtimonium ferre, in contractibus duntaxat eorum atteſtationem inſpici debere. addidit poſteà & illam anno ſequenti. Ne quis hæreticus hæreditatem, legatum, vel fideicõmiſſum accipere poſsit.

S. Sabas migrat in cœlum.

Magnus ille Sabas reuerſus ex legatione ad Iuſtinianum obita pro Palęſtinis, hoc anno, quinta Decembr. Indictione decima, ætatis 94. migrat in cœlum, ex ſua cella in Laura: magnificentiſsimo elatus funere. Cyrillus, qui eius miracula poſt mortem, & multa, & inſignia commemorat; anniuerſaria eius recolitur memoria qua deceſsit die. C

Inuentio corporis S. Antonij magni in eremo, & tranſlatio eiuſdem Alexandriam, in Baſilicam S. Ioan. Baptiſtæ. Marianus Scotus in Chron. alij in aliud tempus referunt.

Chriſti Annus	*Ioannis Papa*	*Iuſtiniani Imp. & Athalarici Reg.*		*Poſt Conſulatum Lampadij & Oreſtis ſecundo.*
532.	1.	6.	7.	

ORIGENISTAE ſæpiùs damnati, rurſum inualeſcentes, maximè in Palæſtina, corruptis primum Monachis, inde longè lateq; ſerpente contagio peruadentes CP.lim, & totum ferme Orientem quaſi depaſcentes, nec edictis Imperatorum potuerũt extingui; adeò vt opus fuerit Oecumenicum congregare Concilium, quod Quintum dictũ eſt. D Qui origines & progreſſus harum turbarum, & Monachorum, atq; adeò Eccleſiæ cladium noſſe velit, legat Cyrillum in Actis S. Sabæ [a], & S. Quiriaci [b], & Pratum ſpirit. c. 26. in quo viſio quædam refertur de ſtatu hæreticorum, & cap. 46. de odio, quo B. Theodoſius Cœnobiarcha proſequebatur Origenem. Iuſtinianus fœdus ſancit cum Perſis. Idem quoq; ſolicitus, omnes hæreticos ad Eccleſiam reuocare, collationem fieri curauit Catholicorum & Seueriamorum, quos adhuc ſciebat eſſe in Oriente, quæ extat in Annalibus primùm edita.

a c. 49. 50. &c.
b cap. 10. 29. Sept.

Chriſti Annus	*Ioannis Papa*	*Iuſtiniani Imp. & Athalarici Reg.*		*Iuſtiniano 3.m Conſ.*
533.	2.	7.	8.	

E

Bellũ Vandalicum.

IVSTINIANVS Imperator Vandalicum bellum, ante aliquot annos meditatum, poſt multas & ancipites cogitationes, aduerſantibus etiam aliquibus Senatoribus, & populo tumultuante, hoc tandem anno decernit, Duce Beliſario, ex viſione quadam confirmatus, & Epiſcopi cuiuſdam hortatione, & victoriæ prædictione, impulſus, Procop. [c] Quòd mirandum ſit, in tam difficilis belli cogitatione intentus, quaſi in ſummo otio, ad propitiandum ſibi diuinum numen, ſummo ſtudio in curandis, quæ ſunt fidei Catholicæ, incumbit, legatione ad Roman. Pont. miſſa, de perdifficili exorta quæſtione, de qua re Liberatus

c Lib. 1. de bello Perſi. & 1. itẽ de bello Vand.

A cap.20.Breuiarij,hæc breuiter:*Defuncto Bonifacio Papa,Ioan cognomento Mercurius,Sedis Apoſtolicæ ſuſcepit Præſulatum. Ad quem miſſi ſunt ab Imperatore Iuſtiniano Hypatius Epheſiorum Epiſcopus, & Demetrius à Philippis,contra legatos Acœmetarum Cyrum,& Eulogium, negantes eſſe confitendum B.Mariam verè,& propriè Dei genitricem,& vnum de Trinitate Incarnatum,& carne paſſum. Sed Papa Ioan.nobis ibi poſitis,hoc confitendum epiſtola ſua firmauit,& Imperatori direxit. A cuius communione diſcedentes Romæ quidam Monachi, Acœmetarum Legatos ſecuti ſunt, & vſq; nunc hanc confeſſionem de Chriſto non ſuſcipiunt.* Hæc Liberatus. ad cuius controuerſiæ cognitionem recolendũ eſt,quod ſuperiùs eſt dictum,de Scythis illis Monachis Eutychianis, repulſam paſsis CP.[li] à Sedis Apoſtolicæ legatis,& Romę ab Hormiſda Papa,cùm fraudulenter inſtarent,addenda
B eſſe Concilio Chalcedonenſi verba illa,quibus dicebatur, VNVM DE TRINITATE ESSE CRVCIFIXVM IN CARNE: & reiectam quidem illam ſententiam,non quòd eſſet hæretica,ſed vt noua, & ſuſpecta ; ne, ſub ea, Eutychianorum fallaciæ occultarentur, quæ ſi ſuſpicio,& dolus abeſſet,eſſet oratio recipienda. Neſtoriani arrepta illa, eo modo, & occaſione,reiecta ſententia, perinde ac ſi, ſecundùm ſuam ipſorum aſſertionem, duplex aſſereretur Chriſti perſona, ſicut, & naturæ duæ, humana,atque diuina; & ſic dici videretur paſſus homo,vt negaretur Deus paſſus in carne,ergo,aiebant, *nec natus in carne, ergo nec Maria propriè dici poteſt Deipara,*quod ipſi profitebantur. His accedebat,quod è latebris emergentes Origeniſtæ,inter alias,quas proponerent, ſententias, illa erat,vt negarent Chriſtum v-
C num de Trinitate fuiſſe. Quamobrem ex aſſerentium prauitate reddi cœpta eſt prohibitio illa profana, quæ anteà videri poterat ſana, & ad cauendos Eutychianos vtiliter introducta. Cùm iſta igitur CP.[li] controuerſia agitaretur, Catholica fide periclitante, Epiphanius Conſtantinopolitanus Epiſcopus, & Iuſtinianus Imperator, ac reliqui Orthodoxi, ex aduerſo pugnantes,firmiterque reſiſtentes;ſicut aſſerebant, piè ſanctèq; dici vnum de Trinitate eſſe paſſum in carne;ita nefas eſſe dicebant negare ſanctiſsimam Virginem Mariam verè proprieque Matrem Dei à fidelibus nuncupandam. Qui igitur Neſtorianæ ſententiæ potiſsimi aſſertores,Monachi Acœmetæ erant,cùm à Iuſtiniano Imperatore,Epiphanio agente,magnoperè vrgerentur,auxilium ab Eccleſia Romana ſperantes, à qua ſcirent eam fuiſſe
D reiectam ſententiam,legatos ad Ioannem Papam miſerunt, rogantes,vt quæ ſemel eſſet exploſa ab ipſa Eccleſia Romana ſententia, nullo aduerſariorum conatu reciperetur. Epiphanius itẽ Conſtantinopol. Epiſcopus, & Iuſtinianus Imp.legationem inſtituunt ad eundem Papam:ſed ante eam miſſam,Iuſtinianus emittit edictum de fide Catholica, & fidei profeſſionem,qua deteſtatur Neſtorianos, Eutychianos, & Apollinariſtas, idque eo conſilio,ne, initurus,per ſuos legatos,coram Ioãne Papa, certamen, aliquis,illis eum calumniandi locus relinqueretur;cùm peculiare tum eſſet, vt qui Neſtorium dãnaret,is Eutychianus,vel Apollinariſta diceretur,& contra ; cui ſubſcripſit Epiphanius Epiſcopus, & Archimandritæ, vt ait ipſe Iuſtinianus in epiſtola ad Patriarcham,quæ tamen publicè,quaſi edictum erat expo-
E nenda,& quaſi apologia,pro fide Iuſtiniani. Extat edictum,& epiſt.ad Epiphan.[a]

Delectis igitur præcipuis Orientis Metropolitanis Cæſarienſi atque Epheſino, ad obeundam legationem,collegis,per eoſdem epiſtolam ſcripſit Iuſtinia. ad Ioan. Rom. Pont.[b] in qua rationem controuerſiæ exponit,& ſuam Catholicam fidem profitetur,quam ab ipſo confirmari petit,illa de Primatu eccl.Rom.habens verba: *Nec enim,* inquit, *patimur quidquã quod ad Eccleſiarum ſtatum pertinet, quamuis manifeſtum, & indubitatum ſit, quod mouetur, vt non etiam veſtræ innoteſcat ſanctitati,quæ caput eſt omnium Eccleſiarum.* Vt & in epiſt. ad Epiph. *Rom. Pont. affirmat caput omnium ſanctiſſimorum Dei ſacerdotum.* Huius legationis meminit Anaſtaſius,& donorum B.Petro Apoſtolo oblatorum,id eſt, Scyphi [illegible] rum calicum,& palliolorum quatuor,auro textorum.

a Prætermiſſorum lib. 1. Cod. pag. 1. apud Contium. l. 7. C. de ſum. Trin.
b l. 8. C. de ſum. Trin.

Auditis Romæ Legatis Imperatoris, nec tamen ſpretis Acœmetis Monachis, totus reliquus annus conſumitur in grauiſsima quæſtione examinanda, vt digna ſolutio, & reſponſio ab Eccleſia Romana daretur, quod factum eſt anno ſequenti. Interim Anatolius S.R.E. Diaconus conſuluit Ferrandum Carthaginenſis Eccleſiæ Diaconum, diſcipulum S. Fulgentij eruditiſsimum, qui prolixam, & eruditam ei reddidit epiſtolam, in qua de propoſita controuerſia hanc firmat Concluſionem. Rectè dici vnum de Trinitate paſſum: Sed ſecucius addi, paſſum in carne, nam hæc, pòſt multa habet: *Propter iſtos, iſta dixi, qua nunc audientes vnum de Trinitate paſſum, dicunt, adde ſecundùm carnem, quaſi aliter intelligi debeat, etiamſi ego non addam, vel addere multa neceſſarium ſit: quod etiam ſi non additur, apparet. libenter autem exigi à me patior, quod vltrò addere ſum paratus: incunctanter profert lingua, quod retinet conſcientia.* Et pòſt multa: *Supereſt nunc in concluſione huius voluminis eiſdem duabus ſententijs, de quibus inter ſe diſputantium fratrum prolixa fit altercatio, ne qua remanere vel ſuſpicioſis videatur ambiguitas, dare quandam fidei regulam, qua præcedente, ſimplicitas loquentium manifeſtetur, & audientium remoueatur ſcandalum. Dicturus ergo vnum de Trinitate paſſum, prius addat; omnipotentis Dei vnam ſubſtantiam, tres eſſe perſonas, ex quibus vna perſona, id eſt Filius, Deus permanens, homo factus, natus, & paſſus ſit, neq; Patre, neq; Spiritu ſancto pariter incarnato; quamuis opus noſtræ redemptionis tota fuerit Trinitas operata, &c.*

Scripſit verò idem Ferrandus Diaconus eodem argumento aliam epiſtolam ad Seuerũ Scholaſticum Conſtantinopolitanum, quę licèt minimè integra habeatur, ſatis ſuppleri poteſt ex dicta ad Anatolium Diaconum epiſtolã.

Simoniaca labes S.C. a Rege confirmato comprimitur.

a *Lib. 9. epiſt. Caſsiod. epiſt. 17.*

Interim cùm ambitus excreuiſſet in vrbe, & Eccleſiæ bona Simoniacè profunderentur, ob emenda, aut promerenda ſuffragia etiam quorundam Senatorum ad Pontificatum obtinendum, Senatus indignè ferens, Senatuſconſultum in eos promulgauit, qui adeò turpiter aliquid accepiſſent, & ipſe Papa egit apud Athalaricum Regem, vt Canonum contemptores edicto percelleret, quod & perfecit, literis ſcriptis ad Ioan. Pont.[a] quibus, & inſertũ Senatuſconſultum confirmauit. Quod quidem ſuum edictum Rex marmoreæ voluit inſcriptum tabulæ, ante S. Petri atrium, cunctis perſpicuum, apponi. In quo notandum, non auſum Regem in dantes clericos pœnam conuertere, ſed in accipientes tantummodò laicos, relinquens illos Canonum cenſura plectendos; vt & ipſum S. C. laicas tantùm perſonas reſpiciebat.

Vſus nominis Patriarchæ pro archiepiſcopo à Gothis emerſit.

b *Lib. 9. epiſt. 6.*

c *L. 1. de cõſ. Dig.*

Neminẽ non baptizatum militare patitur Iuſtin.

Belisarii iuſtitia.

Sed & illud animaduertendum, Regem Archiepiſcopos vocare Patriarchas, & à Gothis huiuſmodi vſum vocis emerſiſſe. Ad ea igitur quæ ſancita eſſent nouiter implenda ad Præfectum vrbis iſta conſcripſit, quæ ſunt apud Caſsiod.[b]

Iuſtinianus anno ſeptimo Principatus, Conſulatu ſuo tertio (vt eſt in ipſius Conſtitutione expreſſum, hoc anno, data 17. Kal. Ian.[c]) non quarto, vt mendosè eſt apud Marcellinum. Veris initio decreta expeditione in Africam, nauim Prætoriam ad littus iuxta ædes Imperatorias adduci iuſsit, totiq; claſsi de more, Epiphanium Epiſcopum Conſtantinopolitanum benedicere, & benè precari, ac milites paulo antè baptizatos, nomen profitentes Chriſtianum (neminem enim infidelem nec Catechumenum militare aduerſus infideles voluit) ſigillatim in nauim introduci. Sic itaque Beliſarius cum vxore Antonina ſoluens, (cum quibus Procopius etiam Auctor huius hiſtoriæ fuit) claſſe ſubſecuta, Perinthum appulit, vbi diebus quinque impenſis, imponendis plurimis, ex Sobole Imperatoria, equis, Duci dono datis, inde Abydum ventum, ibiq; dies quatuor tranquillitatem expectantibus, accidit, vt duo Maſſagetæ ebrij e ſocijs vnum interficerent: Beliſarius igitur ambos hos in Abydi quodam Promontorio, palo infixit. Quod cùm multi ferrent indignè, & muſſitarent, Beliſarius aduocata concione de iuſtitia ita diſſeruit, vt abſq; ea diceret non eſſe expectandã

victo-

A victoriam, & primam iuſtitiæ curam eſſe iniuſtè interfectos vlciſci, neque vlla ratione fas ebrium eſſe, multò minus in exercitu, militi, proximos interficiendo: proinde ſe compararent ad conſeruandam iuſtitiam, & ad temperandum ab iniuria, alioqui nullum ſe impunè abire permiſſurum. Ex verbis, & exemplo, exercitus timore correptus, iam ex illo frugi eſſe, & ab iniuria temperare cogitat. Itaque ſtrauit ſibi per ſobrietatem & iuſtitiam Beliſarius viam ad vincendos inuictos hactenùs hoſtes. Quid mirum (hic cogita Lector) noſtros exercitus Germanos à Turcis, ebrios & hæreticos trucidari, qui olim Romanis ipſis erant formidabiles?

B Poſt tres menſes quam ſoluerant CP.li, ad littus Africanum claſſis appulſa eſt, ad locum, qui nouem dierum itinere Carthagine abeſt, in prouincia Byzacena; vbi dum foſſa caſtris circumfoditur, diuina prouidentia, multæ erumpunt aquæ, nunquàm ampliùs apud Byzacium viſæ. Quem locum Iuſtinianus miraculi teſtificandi gratia, ſtatim ſtatuit, in vrbem transferre, circumducto muro. Sequenti die diſcurrentes quidam in agros, fructus attigerunt, quos ignominia notatos, acriter corripuit Beliſarius, cùm diceret, Vim afferre, & alienis paſci, turpe ſemper ac probroſum eſſe. Afri deinceps ex moderatione militum, noſtros iam non vt hoſtes, ſed vt amicos habuerunt, & miniſtrata illis annona, quæ illis fideliter perſoluebatur, ad Carthaginem, magna ſecuritate, acceſſerunt: &, diuinitùs oblata benè pugnandi occaſione, bis obuios hoſtes vicerunt; cùm intereà Gilimer tyrannus necari C fecit in carcere Hildericum Regem, & ſocios. Incidit aduentus claſſis in 15. Septembr. quo Natalis S. Cypriani martyris Carthagin. Epiſcopi anniuerſariæ Vigiliæ agebantur, vt ex hoc magis diuina id prouidentia factum, ex ſanctorum patrocinio, omnibus innoteſceret, ex cuius aduentu tanta eſt parta fiducia Africanis, vt ijdem templum illud ad decimum poſitum, in quo erat ſepulchrum S. Cypriani, detentum ab hoſtibus, inuadentes, ſibi, pulſis Vandalis, vindicârint, ſummaque tranquillitate, more priſtino, diem feſtum celebrârint. quo adueniens Ammatas Gilimeris Germanus, cum parte exercitus Vandalorum, cum Ioanne Præfecto Prætorio, qui partem exercitus ductabat, confligens, occiſus eſt, profligato exercitu, Gilimer animo conſternato, in fugam actus, & ſecluſus ab Vrbe, occaſionem D præbuit, vt Carthaginenſes portas Beliſario aperirent; qui prudenter ea nocte continuit exercitum extra mœnia, ne noctis occaſione cuncta rapinis, & cæde vaſtaret. Hac ipſa nocte claſſis Euro ſpirante ad Promontorium acta: qua conſpecta Carthaginenſes catenam trahentes, aditum facilem claſſi fecerunt: Poſt hæc autem, victis Vandalorum copijs, Gilimer cum fratre Zanzone, ex Sardinia reuocato, Carthaginem obſidere parat, aduerſus quos progreſſus Beliſarius, conſerto prælio, Zanzonem occidit, caſtra expugnat, Gilimerem in fugam agit. Atq; hæc omnia, appulſus claſſis, pugna inſecutio, Carthaginis recuperatio, & caſtrorũ expugnatio, tribus facta ſunt menſibus, terminata poſt dimidiũ menſis Decembris, anno nonageſimo quinto, ex quo Vandali Africam poſſederant. Mira quidem E Dei prouidentia factum videtur (quod Procopius [a] narrat) vt Vandali, præter Carthaginem, omnia propugnacula, mœnibus nudârint, ne Africanis rebellandi aliquo modo animus eſſe poſſet, ex quo Romanis facilè fuit, paucis diebus tota Africa potiri. at Beliſarius mox eadem loca muro cingenda, & munienda curauit. Renunciata autem tanta hæc fuiſſe Conſtantinopoli, de recuperata vniuerſa Africana prouincia; antequàm præſens annus elaberetur, argumento ſunt, Conſtitutiones Iuſtiniani Imperatoris de confirmatione Digeſtorum datæ hoc anno ſub 3. eius Conſulatu 17. Kalend. Ian. in quibus de recuperata cum Carthagine, Africa vniuerſa narratur. qua item die & Conſule data legitur Conſtitutio, de iuris docendi ratione. quæ verò loco præfationis Inſtitutionum libris præfigitur ad iuuentutem legum cupidam Epiſtola, poſt ſex dies data reperitur, nempè 11. Kalend. Ian. in qui-

Miraculũ.

Procop. de ædif. Iuſtinia. or. 6.

Mirũ, tribus mẽſibus recuperatam Africam.

a *lib. 6. de ædi. Iuſtin.*

Cõfirmatio Digeſtorum.

bus omnibus cum iure eluceat titulus Vandalicus, & Africanus, ob Vandalos hoc anno deuictos,& Africam recuperatam, reliqui tamen vt Alemannicus, Gothicus, Francicus, Alanicus,poſteà adiecti fuiſſe videntur, etenim nullum hactenùs cum his populis fuit Iuſtiniano certamen. A

Ad finem eiuſdem huius anni ſeuerißimam edidit ſanctionem aduerſus violentos raptores ſacrarum virginum,& viduarum. [a]

a *l.54.de epiſ. & cle.*

Chriſti Annus	*Ioannis Papa*	*Iuſtiniani Imp.*	*Athalar. Reg.*	*Iuſtiniano 4.m. & Paulino Iuniore* Coſ.
534.	3.	8.	9.	

B

HVnc Paulinum,Rom.Senatus , Athalarici Reg. voluntate delegit, ex Deciorum familia florentißima,de quo & de eius familia,apud Caſſiod.habetur. [b]

b *lib.9.ep. 22. & 23.* c *lib.9. ep. 24. & 11. epiſt.17.*

Aurelius Caſsiodorus Senator auctus eſt ampliſsima Præfectura Prætorij, quam inibant,non Kal.Ian. vt Conſules,ſed ipſo Natali Domini, vt eſt apud Caſsiodorum. [c]

De mutuo munere ſæcularium Magiſtratuum & Eccleſiaſt. debito.

Inſignitus Caſsiodorus tanto munere, ad Ioan.Rom.Pont. implorans eius preces, pro bono regimine,ſcripſit Epiſtolam , quæ eſt 2.lib.11. & eodem ferè argumento ad Epiſcopos,quæ eſt 3.eiuſdem libri : qua quidem , quid ſeculi poteſtates, ipſi magiſtratus, ſibi ipſis, quid populo,quid Epiſcopis, atque in primis diuino cultui debeant, quid etiam Epiſcopi, ipſis magiſtratibus atque populis præſtare teneantur,edocet. C

Ingenti fame hoc anno vexata Vrbs eſt & Italia , de qua , prouidè ſolicitus Præfectus, Rauennæ degens cum Rege, vices ſuas Ambroſio Romæ delegat, [d] & de eodem argumẽto, ad Datium Mediolanenſem Epiſcopum ſcribit. [e]

d *Epiſt.5. lib.11. Var.* e *27.lib.12.*

Controuerſia,per Legatos Iuſtiniani,ſuperiori anno Romam ad Rom.Pont.allata,diù multumque agitata,& diſcuſſa, & habito Romæ Concilio, rogata cuiusq; ſententia,ex veteri Catholicæ fidei præſcripto,quid ſentiendum,dicendumve eſſet, à Rom.Pont. fuit firmiter ſtabilitum , & ſcripta fidei profeſsio ab Imperatore cognita, examinata, pariterque probata,& confirmata fuit : ſcripta ad eum Epiſtola 8.Kal.April. quam, in recentiori,hoc anno facta,ſui Codicis editione, extare voluit, [f] in qua, laudata in primis egregia Catholici Imperatoris pietate,prærogatiua Eccleſiæ Rom.commemorata , *Legatorum*,inquit, *veſtrorum relatione comperimus,quod fidelibus populis propoſuiſtis Edictum,amore fidei , pro ſubmouenda hæreticorum intentione,ſecundum Apoſtolicam doctrinam,fratrum , & coepiſcoporum noſtrorum interueniente conſenſu, quod,quia Apoſtolicæ doctrinæ conuenit, noſtra auctoritate confirmamus,&c.* demũ rogat eundem Auguſtum,vt reſipiſcentes recipiat ad communionem, *& nobis*,inquit,*intercedentibus,benigni animi gratiam condonate.* D

f *li.8.C.de ſum.trin.e fide Cath.*

Aduertat autem Lector, reperiri in Tom. Conciliorum lõgè prolixius aliud ſcriptum edictum,imo librum , vt appellat Liberatus Diaconus cap.24. quod eſt longè ab eo Iuſtiniani edicto diuerſum,de quo ſuo loco;quod non rectè Contius recitat in appendice ad Iuſtinianæum Codicem,inter prætermiſſa. E

Reuerſis Conſtantinopolim Legatis , & accepta confirmatione ſuæ fidei profeſſionis à Rom.Pontif. Iuſtinianus illud prudenter & piè ad perpetuitatem excogitauit , vt eam ad Eccleſiaſtici Cantici Rhythmos accommodatam , inſtar Pſalmi Eccleſijs traderet concinnendam:quod factum hoc anno, habet Miſcella , licèt Cedren. minus probabiliter referat in præcedentem.

Interpellatus inter hæc Ioan.Papa à doctiſsimis quibuſdam Senatoribus , eodem argumento ad eos ſcripſit Epiſtolam, quæ extat, qua comprobatur , vtramque illam Iuſtiniani ad Io.huius ad Iuſtinianum,plane eſſe veras,& germanas, quas ſuppoſitas & falſas nonnulli

Tom.4. Bibl.SS.PP.

temer-

A tenere aſſeruerunt: quòd ferre non poſſent, quæ de ſumma auctoritate Rom. Pont. in illis habentur, quorum inſcitiam & temeritatem egregiè redarguit auctor Annalium. In ea ad Senatores epiſtola, *Acœmetas*, inquit, *qui ſe Monachos dicunt, qui Neſtorianos eiuſdem iter apparuerũt, Romana etiam eos damnat Eccleſia. A quibus vos, propter canonem*, inquit, *qui cum excommunicatis Chriſtianum, nec loqui, nec communicare permittit, diligentia paſtorali admonere nõ deſino, vt eorum etiam ſimplicem collocutionem vitetis, nihilq́; vobis cum eis exiſtimetis eſſe commune.* Excõmunicati vitandi.

Hoc item anno menſe Aprilis Ioannes Papa priuauit Epiſcopatu, redigitque in Monaſterium, ad pœnitentiam Contumelioſum quendam, ita dictum, in Gallia Epiſcopum, cuius Eccleſiam commendauit S. Cæſario Arelatenſ. Epiſcopo. Extant de his duæ Epiſtolæ B eiuſdem Io. Papæ, prior ad vniuerſos Galliæ Epiſcopos, poſterior ad Eccleſiam, in qua fuit Contumelioſus Epiſcopus, cui ait ſe decreuiſſe dare viſitatorem, donec proprium Sacerdotem poſſit habere.

Redeamus ad Africam, in qua, dum Iuſtinianus pro fide Catholica Cõſtantinopoli pugnat, Deus pro ipſo pugnans, omnia illi reddit plana, & facilia. Rex Gilimer ſuperatus, cum ſuis in Numidiæ montem acceſſu difficillimum profugit, vbi à Beliſario duce obſeſſus, trium menſium ſpatio, fame vrgente, extrema hyeme ſe dedidit, atq; ita ſuſceptum, feliciter confectum eſt bellum. Deſcribit Procop. Vandalos omnium molliſsimos, ac planè diuerſos ab his, quos deſcribit Saluianus, ita illos opes, & luxus degeneres à maioribus fecerant. C Beliſarius relicto in Africa cum exercitu Salomone Duce, qui aduerſus rebellantes Mauros dimicaret, Conſtantinopolim reuerſum, cum ingenti præda opum, & captiuorum, nobiliſsimum triumphum egit, Gilimere capto ducto, cum omnibus conſanguineis & Vandalis, qui proceritate corporum, & pulchritudine præſtarent. Gilimer conſpecto in alto ſolio Imperatore, & circumſtante populo, & miſero ſuo ſtatu, illud tantùm memorauit, *Vanitas Vanitatum, & omnia Vanitas.* Imperator & Theodora coniux Hilderici filios, & nepotes omnes, vt ex Valentiniani ſanguine, venientes, neceſſitudine quadam ſibi deuinctos opibus ſatis amplis munerauerunt. Gilimeri loca ad habitandum cum ſuis, non contemnenda D in Galatia data: inter Patritios referre non licuit, quòd à ſecta nollet Ariana diſcedere. Quæ in præda, ex Ieroſolymitano templo à Tito Veſpaſiano Romam allata, & à Genſerico in Africam ex Vrbe aſportata fuerant, Ieroſolymam, ad Chriſtianorum templa mandauit Imperator, pro ſua pietate, remittẽda. Hanc de ſuperatis Vandalis hiſtoriam in fornice veſtibuli Curiæ, quo Senatus conuenire conſueuit, Iuſtinianus extare voluit, opere muſiuo elegantiſſimè pictam, vt cuncto populo ob oculos eſſet tãtum à Deo acceptum beneficium. Procop. lib. 1. de ædif. Iuſtin.

Tanta potitus victoria Imperator, præter redditas priuatim & publicè ingentes gratiarum actiones, adhuc illud adiecit, vt in Codice à ſe edito, perpetuæ memoriæ gratiarum actionem Deo debitam, noua conſtitutione edita, voluerit conſecraſſe, de officio Præfecti E Prætorio Africæ. [a] Is autem primus electus fuit Archelaus, qui ſub Beliſario in eodem bello militauerat, planè digna Conſtitutio quæ legatur ab omnibus quidem, ſed maxime à Principibus populorumque rectoribus. hoc ingens miraculum refert in ea Conſtitutione Iuſtinianus, Vandalorum crudelitatem recenſens: *Vidimus*, inquit, *venerabiles viros, qui abſciſſis radicitùs linguis, pœnas ſuas miſerabiliter loquebantur.* Aliam conſtitutionem dedit hoc eodem anno Idib. April. ad Beliſarium ducem exercitus, de re militari per Africam diſponenda. [b]

a l. 1. C. de off. PP. Conſtitutio legẽda omnibus populorum rectoribus.

b l. 2. C. de off. Præfec. Præt. Afr.

Item aliam, vt quiſque ſua reciperet, quæ perdidiſſet, [c] cuius hoc tantum fragmentum reliquum eſt, Omne infinitum, &c. Vt Afri, quæ Vandalorum temporibus vel ipſis, vel proprijs parentibus, vel auis, vtriuſque ſexus, vel ex tranſuerſis cognatis, vſque ad tertium

c Nou. 35.

gradum

gradum erepta ſunt, intra quinque annorum ſpatia vindicent, niſi legitimis excludantur A
præſcriptionibus, vt ad comprobandum genus ambæ partes probationes proferant. Vt omnes Afri Romanis legibus ſubditi ſint. Sed quæ idem, ſiue ad pietatem, ſiue ad decorem, ſiue ad munimentum ſpectantia, in Africa ædificia erigenda curauit, Procop. diffusè eſt proſecutus, & in primis Carthagine B. Dei Genitrici nobiles ædificauit eccleſias, & ipſam Carthaginem Iuſtinianam appellari voluit.

Mauri ad Tripolis promontoria, qui Romanis antiquo fœdere iungebantur, à Iuſtiniano perſuaſi, ſpontaneè Chriſtianorum dogma ſunt amplexi, vocanturque nunc pacati: reliqui Mauri vix poſt decennium ſubiugari potuerunt, reliquis parere recuſantibus, in partes Africæ effugatis. B

Athalaricus Rex Gothorum, corruptis moribus adoleſcens, octauo regni anno, ætatis 16. moritur. Theodatus, Theodorici, ex ſorore Amalafreda, nepos, prouectæ ætatis, ſuaſu Amalaſunthæ in regnum prouehitur. Extant literæ Amalaſunthæ ad Sen. Roman. de ſubrogatione Theodati in Regnum Gothorum, quibus eum plurimùm laudat: nec non ipſius item ad Senatum. Erat hic Latinarum literarum, & Platonicorum dogmatum ſatis peritus, rei tamen bellicæ prorſus ignarus, pecunijs accumulandis enixius intentus. Procop. 1. de bello Goth. At hic ingratiſſimus, Regnum adeptus, Amalaſuntham in carcerem, in Inſula, ad lacum Vulſinum conijcit.

Legationem cum literis de pace CP.lim mittit, & ad literas de eadem re Amalaſuntham C dare cogit, itemq; Senatum Romanum. extant apud Caſſiod. [a]

a Ille quidem apud 10. Var. ep. 3. & 4. hæ verò lib. 11. epiſt. 13.

Poſt hæc, nonnullorum perſuaſione, quorum cognatos olim Amalaſuntha necl tradiderat, eandem obtrucandam curauit, vt Procop. vel in balneo ſtrangulandam, vt Iordanus. Qualis, quantaque hæc mulier fuerit, lege apud Caſſiod. [b] præterea quæ Procop. & Iordanus habent.

b Var. 11. ep. 1.

Qua nece audita, Petrus Iuſtiniani ad Theodatum Legatus, facinus deteſtatus, & conteſtatus, nullam ampliùs ſpem pacis eſſe, ad Imper. redijt, qui de bello aduerſus Gothos cogitare cœpit. Dimiſſo Petro Legato Imperatoris, nouis literis ipſe, & Gudelina Regina pacem enixiùs petunt, in quibus mentio habetur de noua legatione per virum venerabilem D ad Imperatorem miſſa, qui non fuit alius quàm Agapetus Papa, vt pòſt videbitur. apud Caſſiodorum. [c]

Amalaſũthę mors. *c 10. epiſt. 20. 21.*

Hoc anno, ſub dictis Conſulibus, finem imponit ſuo Chronico Marcellinus Comes, Illyricanus, qui adhuc Patricij Iuſtiniani fertur egiſſe cancellos. Eius quatuor libros de temporum qualitatibus & poſitionibus locorum; alios item quatuor quibus CP.nam ciuitatem & Ieroſolymit. minutiſsima narratione conſcripſit. Caſiod. commemorat Inſtitutionum diuin. Lect. cap. 17. & 25.

Marcellini Chron. in hoc anno deſinit.

Chriſti Annus *Agapeti Papa* *Iuſtiniani Imp. Theodat. Reg.* *Beliſario Conſ.* E
535. 1. 9. 2.

Parat ſe ad bellũ per pias ſanctiones.

IVSTINIANVS iam ſatis doctus exemplo, debellari à Deo feliciter hoſtes, cùm Imperator piè pro religione laborat, Gothicum bellum auſpicaturus, nouis Conſtitutionibus ex præſcripto Canonum, abuſus corrigit, & diſciplinam Eccleſiaſticam tuetur. Vna ad Epiphan. CP. [m] Epiſcopum, eſt de determinato numero clericorum; ea cauſa, vt ipſe ait, quod cùm ab Epiſcopo plures ordinarentur Clerici, quàm redditus Eccleſiæ ferrent, inde accideret, vt ipſa ſemper ære eſſet oppreſſa alieno, alienareque cogeretur bona etiam immobilia ſibi relicta. poſt multa igitur. *Quapropter ſancimus, ait, non vltra ſexaginta quidem Preſbyteros*

De certo numero clericorũ pro facultatib⁹ cuiuſque eccleſ.

A *byteros, in ſanctiſſima maiore Eccleſia eſſe; Diaconos autem maſculos centum, & 40. fœminas (Diaconiſſas ſcilicet) Subdiaconos verò 90. Lectores autē centum, & decem, Cantores 25. ita vt ſit numerus Reuerendiſſimorum clericorum ſanctiſſimæ maioris Eccleſiæ 425. & inſuper centum exiſtentibus ijs, qui vocantur oſtiary.* Addit, ex Canonum præſcripto, ne liceat Clericis de minore ad maiorem Eccleſiam fauore potentium pertranſire, ſed vt vbi ſunt ordinati, illic etiam debeant miniſtrare, etiam ſi è domo Imperatoria id veniat imperatum. [a] Ad poſtremum verò illud inculcat, vt quæ ſuperſunt de Eccleſiarum facultatibus, miniſtrantibus clericis, eadem in pauperes erogentur. Altera ad eundem Epiphan. vt quæ à ſanctis Patribus de electione Epiſco- B porum [b] ſancitæ ſunt regulæ, ſeruarentur. *Sed neq; ait, ineruditus exiſtens ſacrorum dogmatum ad Epiſcopatum accedat. Prius autem Monaſticam vitam profeſſus, aut in Clero conſtitutus, non minus menſibus ſex, vxori tamen non adhærens, aut filios, aut nepotes habens, hoc enim omnimodò ſuper Deo amabilibus Epiſcopis quærimus, ſicut etiam prius duabus noſtris Conſtitutionibus hoc ſanctitū eſt, per quas dudùm cohærentes vxoribus non perſcrutamur, omne præteritum relinquentes, de cæterò autem nulli permittentes à poſitione legis, vxorem habenti talem imponi ordinationem, &c.* Vide cœlibatum, & ſacris legibus, & Imperatoria ſanctione præſcribi, in Græcorum etiam Eccleſia, eligendis Epiſcopis; quod & in reliquis clericis ſacris ordinibus mancipandis obſeruandum eſſe, infe- C riùs admonet. Lege ibi alia plura ex ſacris regulis impedimenta ad Epiſcopatum. Subijcit item de Epiſcopis, ne vltra annum abſentes ſint à ſuis Eccleſijs: neque ad Comitatum accedant abſque literis ſui Metropolitæ, & alia plura de ordinatione Clericorum, & Diaconiſſarum, &c.

a Nou. 3.
b Nou. 6. De epiſcoporum ordinatiōe. Nota de cœlibatu Græcis à Canonib. & legibus imperatorijs impoſito.

Tertia ad eundem Epiphanium de Monaſtica diſciplina: Sancimus, ergo, inquit, ſacras ſequentes regulas [c], ne intra triennium ſacro Monachorum habitu induantur, ſed tonſura & laicali habitu vtantur, diuina diſcentes, inquit, eloquia.

c Nou. 5.

Rurſum 4. ad eundem de non alienandis permutandiſve bonis Eccleſiarum. Ita quidem tum perſonis, tum rebus ſacris optimè voluit eſſe cōſultum. Sed nec laicos prætermi- D ſit. De Præfectis enim prouinciarum moderandis, dignam planè Chriſtiano Principe edidit ſanctionem, qua inter alia, ſingulis Præfectis voluit Epiſcopos imminere, vt ſi quid iniuſtum admitterent, ijdem Imperatori deferrent; adiecit inſuper, vt Præſes prouinciæ, vbi ei ſucceſſum eſſet, adhuc quinquaginta dies ibi moraretur, expoſitus cuiuſque querelis [d]. Inhibuit prætereà, ne Præfecturæ eſſent venales, imò eis à fiſco ſtipendium aſſignari voluit, pro qua ſanctione inuitat omnes ad agendas Deo gratias quam & miſit in diuerſis prouincias, vnà cum edicto, ad omnes Epiſcopos, & Patriarchas, quos ſuper cuſtodiam latæ legis monet inuigilare. In appendice Nou. 8. adiecit, & illud commendatione digniſſimum, vt qui eſſent prouinciarum Præfecti, ijdem iurarent Metropolitano eius prouinciæ Epiſcopo omnia ſeruaturos, quæ eſſent Imperatoris legibus imperata: habetur eiuſmodi iuriſ- E iurandi præſcripta forma ſub Nou. 8. in fin. C. tit. 3. Digna planè, quæ omninò ab omni Præfecto, & Iudice legatur, & obſeruetur.

De reb. eccleſię non alienādis Præfectis Epiſcopi immineāt
d Nou. 8.
Præf. etulturæ ne venales.
Iuramentum præſtandum Metropo. de obſeruatione legum.

Sanxit etiam legem qua Eccleſiæ Rom. contulit priuilegium præſcriptionis centum annorum, indignum ratus, vt quæ caput eſſet omnium Eccleſiarum, eo careret priuilegio, quod meminerat Orientalibus Eccleſijs ſe conceſſiſſe ante ſeptennium [e], *Vt legum originem anterior Roma ſortita eſt, ita & ſummi Pontificatus apicem apud eam eſſe, nemo eſt qui dubitet, &c. habeat itaque ſanctitas tua hanc legem Catholicis totius Occidentis Eccleſijs profuturam, & in Orientales partes propagandam, &c.* 6. Kalend. Maij. Beliſario V. C. Conſule. Hoc eodem anno data reperitur Synodalis epiſtola ex Concilio Africano ad eundem Ioan. Roman. Pontificem, per Legatos Petrum, & Lucium Epiſcopos, & Liberatum Diac. Eccleſiæ Carthag. cui præerat Reparatus Epiſcopus, quæ reperit eum mortuum, & recepta eſt ab Agapeto in eius lo-

Priuileg. conſert eccleſ. Rom. præſcriptionis 100. annorū.
e Nou. 9. Romæ ſummi Pontificatus apex.

 cum,

Africana Eccleſia cõſulit Sedẽ Apoſt.

cum ſubrogato. Per eam conſulebant Sedem Apoſtolicam, de modo recipiendi Arianos A
pœnitentes: *Sic omnibus nobis vnanimiter ſubitò placuit ſciſcitari primitùs Beatitudinis veſtræ ſententiam. Poteſt enim Sedes Apoſtolica (quantum ſperamus) tale nobis interrogantibus dare reſponſum, quale nos approbare concorditer, explorata veritas faciat. Et omnium quidem collegarum tacitu motibus, nemini pl[illegible]e ſenſimus, vt in ſuis honoribus Ariani ſuſcipiantur. Veruntamen conuenire charitati credimus, vt qui[illegible]beat ſenſus noſter, in publicam notitiam ne perduceret, niſi prius, vel conſuetudo nobis, vel definitio Rom. Eccleſiæ prodeeretur.* Vide quo cultu proſequerentur etiam tranſmarini Epiſcopi, etiam in conuentu Synodali Rom. Pont. auctoritatem. Petunt etiam, vt quicunq; Epiſcopus, ſeu clericus ſine noſtra, inquiunt, epiſtola venerit, & non approbauerit ſe pro vtilitate SS. Eccleſiarum fuiſſe directum, in communionem ne recipiatur. B

Nota quã tum deferant Africani Epiſcopi Roma. Pont.

a cap. 21.

Ioan. Papa moritur 6. Kalen. Iul. ceſſat Epiſcopatus dies ſex, ſubſtituitur Agapetus Romanus, ex Archidiacono, Anaſtaſ. eundemq; apprimè eruditum teſtatur Liberatus in Breuiario. [a] *Hic in ortu Epiſcopatus ſui,* inquit Anaſtaſius, *libellos anathematis, quos inuidia dolo extorſerat Bonifacius* (Papa) *à presbyteris, & Epiſcopis, contra Canones, aduerſus Dioſcorum, in medio Eccleſiæ congregatis omnibus; incendio conſumpſit, & abſoluit totam Eccleſiam ab inuidia perfidorum.* Quod autem dicit, contra Cano.:es. id eſt, quod cùm Dioſcorus nihil in fidem peccaſſet, tamen propter ſolum Eccleſiaſticum ordinem, & cauſam pecuniariam, id eſt, Simoniam, poſt mortem eum anathematizauit, vt eſt in epiſtola Iuſtiniani ad Ioan. Papam, redditam tamen Vigilio. C

Sãctiones Impp. ad mittendæ, quatenus Canonib. conſen tiunt.

Iuſtinianus Imp. vt cognouit Agapetum eſſe Rom. Pontif. ſuæ fidei confeſsionem, pro more, ad eum miſit, eandem quam Ioanni ante miſerat, & ab ipſo petens confirmari. Prid. Id. Mart. Ad quem extat reſponſio, & confirmatio, epiſtola 6. inter epiſt. Agapeti; In qua ſententia illa Romano Pontif. digna nunquàm memoria dilabatur; ita nimirùm recipere Catholicam Eccleſiam, ipſamque Apoſtolicam Sedem Imp. Leges, atque ſancita de rebus ad Eccleſiam pertinentibus quatenùs ea ſunt ſacris Canonibus conſentientia, non vt laici hominis docere in Eccleſia præſumentis. *Firmamus,* inquit, *laudamus, amplectimur, non quia laicis auctoritatem prædicationis admittimus, ſed quia ſtudium fidei veſtræ Patrum noſtrorum regulis conueniens, firmamus, atq; roboramus.* Quæ Agapeti Pont. verba, ad reliquas eiuſdem, & aliorum Imperatorum editas, de rebus Eccleſiaſticis, ſanctiones, admittendas, vel reſpuendas, D
regula ſunt. Poſt hæc autem idem Imperator prudentior factus, ex hac Agapeti cenſura, nõ ampliùs priuatam à ſe editam fidei confeſsionem vſurpauit, ſed publicam miſit, & quidem illam ipſam, quam olim Hormiſda Pontifex miſerat, per Legatos, ſubſcribendam ab ijs, qui Catholicæ etiam Apoſtolicæ Eccleſiæ communionem conſequi vellent, quæ extat inter epiſt. Agapeti.

Acceptis Synodalibus Concilij Africani literis Agapetus, & quas priuatim dederat Reparatus Epiſcopus, reſpondet ad eorum conſulta, iuxta regulas Patrum, epiſt. 1. & 2. Decretales tamen literæ ipſius Pontif. quas ad Reparatum ſcribit ſe mittere in Africana Eccleſia E
publicandas, non extant.

[b] Extant eſt Nouel. Iuſtin. edic. Iulis in pa. 46. et Nouel. 36. 37.

Lapſi, cũ honorib. non recipiuntur.

Ex eadem Synodo Carthagin. Theodocus Diaconus Legatus miſſus eſt CP.lim ad Imperatorem pro recuperandis rebus, & iuribus Eccleſiaſticis à Vandalis vſurpatis; qua legatione accepta, inter alias redditas literas, reperitur reſcripſiſſe ad Salomonem Præfectum Prætorio in Africa, de ijs quæ concedit Africanis Eccleſijs. [b]

Iuſtinianus agit literis apud Agapetum de rebus Eccleſiæ Africanæ, rogans ita recipi Arianos Epiſcopos in Eccleſiam, ad pœnitentiam, vt tamen eiſdem indulgeatur in Epiſcopatu permanere. Reſcribit Agapetus ex Synodalibus conſtitutis Eccleſiæ Rom. Lapſos nõ eſſe recipiendos cum honoribus, & vere pœnitentes, honores non quærere: Legatos ſemit

A tere q[illegible] negoti[illegible] tractent,& referant,tunc firmius ſtatuendum,quid agendum. *Quod autem clementia veſtra,inquit,fratris & coëpiſcopi noſtri Epiphanij dignata eſt excuſare perſonam, quia in prædicti Achillis (ex Arianiſmo redeuntis) conſecratione veſtra potiùs iuſſio quàm illius ordinatio præueniſſet: credimus quòd & ipſe cognouerit ſe iure culpatum,qui præter alia,quæ deliquit,hoc certè excuſare vix poterit,quod tam pijſſimo & clementiſſ. Principi,beati quoq; Petri priuilegia defenſanti nõ,vel opportunè,vel importunè ſuggeſſerit,quid in hac parte Sedis Apoſtolicæ reuerentia deberetur. De quo ſimul negotio,ſed & de Iuſtiniana Ciuitate glorioſi natalis veſtri conſcia, necnon de noſtræ Sedis vicibus iniungendis,quid,ſeruato B.Petri,quem diligitis,principatu,& veſtræ pietatis affectu,pleniùs deliberari*
B *contigerit,per eos, quos ad vos dirigimus legatos,Deo propitio, celeriter intimamus. Dat. Idib. Octobr.*
Legati hi ſeptem numerantur,& nominantur in Quinta Synodo Act.1. Iuſtinianam porrò eius patriam,vel potiùs iuxta patriam ædificatam ab ipſo,& primã Iuſtinianam appellatam, & planè ampliſſimam,& totius Regionis Metropolim Illyricorum, deſcribit Procop. li 4. de ædif. Iuſtin. Eſt nouella Conſtitutio de priuilegijs collatis Archiepiſcopo Primæ Iuſtin. quæ incipit,Multis & varijs modis,&c.num.11.data hoc anno,& de ijſdem in alijs ab eodem promulgatis,mentio habetur 131.c.3.

Epiphanius,quaſi in pœnam illegitimæ ordinationis ab ipſo præſumptæ,hoc anno moritur,cùm ſediſſet annos 15. transfertur autem in eam Sedem, fauore Theodoræ Auguſtæ, occultò Eutychianæ, Anthimus, Trapezuntis Epiſcopus regionis Ponti, & ipſe occultus
C Eutychianus. [a] Eiuſdem Theodoræ fraude, & opera, defuncto Timotheo Epiſcopo Alexandrino ordinatur Theodoſius,ſectator Seueri; aduerſus quem populus & Monachi,aliũ eligunt,Gaianum eius eccleſiæ Archidiaconum,& ipſum hæreticum,quo opera Theodoræ pulſo,Theodoſius tenuit ſedem an.1.menſ.4. Atque ita ſciſſa eſt Eccleſia illa magnis cædibus factis,nobilibus quidem,& Clero fauentibus Theodoſio Corrupticolarum fautori,populo verò Gaiano incorruptibilium,qui & phantaſiaſtæ dicti ſunt,ſectatori.

[a] *Liberatus Diac. de ca. Neſtor ca. 20. Quinta Syn. Act.1.*

Theodoſius negans Chriſtum,vt hominem ignoraſſe diem iudicij, aduerſus Agnoitas ſcripſit. Agnoitæ enim in alijs cum Theodoſianis ſentientes,in hoc diſcrepabant,quòd,vt nos diem iudicij ignoramus,ita Chriſtum ignoraſſe opinabantur. Hi poſteà à propagatore
D Iacobitæ dicti,& Aegyptij,vt ait Damaſcen. de hæreſibus, contra quos Agnoitas ſcribens S.Eulogius Alexandrinus Epiſcopus in fine huius ſeculi, librum cognoſcendum ad S.Gregor. miſit. Theodoſium hunc,cum Seuero,ſub ſpe,quòd recepturi eſſent Synodum Chalcedonenſem,illudens pio animo Imperatoris, impia Auguſta CP.lim euocat. Quomodo autem euenerit,vt plures hæretici,omnes profeſsione Seueriani, hoſteſq; Concilij Chalcedonenſis,inter ſeipſos,more hæreticorum, vt bellua ſine capite, (ita Acephalorum hæreſis appellata)depugnârint,alij,alijs nominibus appellati,Gaianitæ, Theodoſiani, Iacobitæ, Armenij,Themiſtiani,qui & Agnoitæ, Barſaniani,Tritheitæ,(quorum dux Io.Grammaticus,cognomento Philoponus) Monophyſitæ,& Theopaſchitæ, & alia plura nominum,
E & errorum portenta,qui velit cognoſcere, legat Liberatum, Euagrium, Leontium,Damaſcenum,Euthymium,& alios plures: ſed præ omnibus, qui multis paucis contueri,vno ob tutu velit,auctorem Annalium, cuius de his monſtris narrationem in arctius compendium contrahere nec libet,nec decet. De Philopono Suidas hæc:Ioan. Grammaticus Alexandrinus,cognomento Philoponus, plurima ſcripſit Grammatica, Philoſophica, Arithmetica, Rhetorica,ſacras quoque literas tractauit. Scripſit & contra decem, & octo Procli argumenta,& contra Seuerum : ſed tamen ab Eccleſiæ Doctoribus, vt Tritheites, vt qui tres Deos aſſerat,reijcitur,& in Orthodoxorum catalogo non admittitur: contra eum ſcripſere plures,ſed inſigniores recenſentur à Niceph. (lib. 18. cap. 48.) Leontius Monachus, & Georgius Piſides eius æqualis.

Anthimus igitur electus Epiſcopus CP.nus, nihil prius habuit, quàm, vt ſe Orthodoxum mentiretur; de cuius hæreſi cùm ſparſus rumor eſſet, ſeſe homo callidus perpurgauit, coram ipſo Iuſtiniano diſertis verbis profeſſus, ſe in omnibus aſſenſ[ur]um ijs, quæ Sedes Apoſtolica ſentienda præſcriberet, quo nullum ſignum euidentiùs Catholici dari poteſt, id quidem extat in Act. 14. Quintæ Synodi. Ex quo Epiſtola illa Agapeti nomine ad Anthimum, quaſi hoc anno ſcripta, qua ipſum redarguit hæreſis Eutychianæ, non vacat impoſturæ ſuſpicione, quòd non fuerit detectus hæreticus, niſi ſequenti anno, quam ſuſpicionem augent alia nonnulla indicia & argumenta. A

Scholas Theologicas Romæ aperire in animo habet Agapetus Papa, hortante etiã Caſſiodoro.

Caſſiodorus in præfat. lib. diuin. Lect. ſe egiſſe ait cum Beatiſſimo Agapeto de publicis Romæ ſacræ Theologiæ Scholis erigendis, *vt Alexandria ólim*, inquit, *nunc etiam in Niſibi ciuitate Syrorum, Hebræis ſedulò fertur exponi* (ſacra ſcilicet ſcriptura) *ſed cùm propter bella feruentia*, inquit, *& turbulenta nimis in Italico regno certamina, deſiderium meum nullatenus valuiſſet impleri*; quoniam non habet locum res pacis, temporibus inquietis, ad hoc diuina charitate probor eſſe compulſus, vt ad vicem magiſtri, introductorios vobis libros iſtos domino præſtante, confecerim, &c. B

Prouocatus indigna nece Amalaſunthiæ Iuſtinianus Imperator, mouet Gothis in Italia bellum, aduocatis in ſocietatem belli Francis Catholicis, vt in Arianos, & magna vi pecuniæ in Francorum Principes diſtributa, & maiora pollicitus, vbi bellando rem geſſerint. Per Mundum, Præfectum Illyrici, Dalmatiam Gothis ſubiectam inuadens, Salonam expugnat; & per Beliſarium totam Siciliam in poteſtatem redigit, planè felici Beliſarij euentu, qui de Vandalis de uictis triumphans, auſpicatus Conſulatum, & triumphans pariter depoſuerit, poſtrema Conſulatus die, Syracuſas, vniuerſa recuperata Sicilia, ouans ingreſſus. Ex Procopio. [a] C

a *lib. 1. de bello Goth.*

Porrò de Sicilia hoc anno Rom. Imp. vindicata, mentionem habet idem Imperator in Nou. Conſt. 30. ad Ioan. Præſ. Præt. in qua, de magna ſua ſpe, in Dei auxilio recuperandi vniuerſa Rom. Imp. erepta agit: *Neque quidem*, inquit, *detrectamus eorum, quæ vel ad extremam pertingunt difficultatem, vigilijs ſimul, & inedijs, cæteriſq; laboribus, iugiter pro ſubditis noſtris, vltra quàm humanæ naturæ modus patiatur, vtentes*. Redacta verò ſub Imp. Sicilia Inſula, eam Prætori, more maiorum, tradidit gubernandam. D

b 14. et ... *thē. de Lenon. c. 2. tit. 1.*

Ex ſtudio caſtitatis benè colligit Imp. incrementũ Imperij.

c 45. *conſt. apud Iulia. anteceſſ.*

Regias ædes tranſfert in monaſterium pœnitentiũ fœm.

Pro tot acceptis à Deo beneficijs Imperator, quod maximè illi gratum eſſe intellexit, rependit, vt ſcilicet emundaret ab omni turpitudine (quantum fas eſſet) imperij primariam ciuitatem, & omnes prouincias Rom. Imp. ſubiectas, in primis verò, quas Deus, ipſi recens ſubegerat nationes, Nouella edita ſanctione aduerſus lenones [b], in qua multa prudentiſsimè circa caſtitatem conſtituit, & ad finem. Credimus enim, ait, in Domino Deo etiam ex hoc noſtro, circa caſtitatem, ſtudio, magnum fieri noſtræ Reipub. incrementum, Deo nobis, omnia proſpera, per talia opera conferente. Kal. Decemb. Beliſario Conſ. & ſequenti addidit aliam, aduerſus eos, qui iuramentum exigerent à meretrice; quòd nunquàm ab ea infami arte recederet [c]. Adiecit etiam, vt miſerabiles illas mulierculas proſtitutas, ad bonã frugem redeuntes, regia munificentia in regias exciperet domos, in celebre Monaſterium commutatas (quod cognominârunt Pœnitentiam) & multis prouentibus locupletaret; multa prætereà, venuſtate, & ſumptibus in primis excellentia, ad conſolandas mulieres, ædificaret, ne ad ſeruandam caſtitatem quoquo modo ſegniores fierent, ex Procop. orat. 1. de ædif. Iuſtin. E

Extant duæ Agapeti epiſtolæ; nunc primùm editæ ad Cæſarium Arelatenſem: prior de non alienandis bonis Eccleſiaſticis; poſterior de appellatione Contumelioſi Epiſcopi ad Apoſt. Sedem.

A

Chriſti Annus 536. *Agapeti Papa* 2. *Iuſtiniani Imp. & Theodati Reg.* 10. 3. *Poſt Conſulatum Beliſarij.*

THEODATVS nimio terrore perculſus & attonito ſimilis, amotis arbitris, cum Petro Iuſtiniani Legato ad eum remiſſo, conuenit vt Imperatori vniuerſam Siciliam cederet, illique auream in annos ſingulos trecentarum librarum coronam mitteret, è Gothis item ad tria millia, pro eius tradere arbitratu: aliæ plures additæ conditiones, quibus ſe valdè Iuſtiniano inferiorem, ac planè obnoxium declararet. Dimiſſo Legato, cum his
B ſcriptis pactionibus & literis, tum Regis, tum Reginæ, quæ ſunt apud Caſsiod.[a] & nihil prætereà habent, quàm exhortationem ad oblatam pacem non reſpuendam. præ nimia trepidatione ex itinere eum reuocatum interrogat, quid futurum eſſet, ſi Imperator conditiones reſpueret? pugnandum, inquit. quod cùm Theodatus planè horreret, conuenit cũ eo ſe potiùs renunciaturum Regno, idq́; cum Regina iurauit, & arcanas literas, quæ ſunt apud Procop. hac de re dedit. Petrum quoq; iureiurando obligauit, non hæc poſtrema prius editurũ in vulgus, quàm Imperatorem cognouerit priores illas non admiſſurum conditiones. Interim Senatorib. & Agapeto Rom. Pontif. grauiter interminatur, ſe eos, vxores, filios & filias interempturũ, niſi egiſſent apud Imp. vt deſtinatum exercitum ſuum de Italia ſubmoueret.
C Procop. & Liberat.[b] literæ Regis, & Reginæ, per Agapetum miſſæ, extant apud Caſsiod.[c]

Agapetus igitur huiuſmodi legationem ſubire, barbarico coactus Imperio, ad expenſas in via faciendas, regio Arcario opus habuit vaſa ſacra oppignorare, quæ tamen poſteà egit apud Regem Caſsiod. vt redderentur. extat epiſt. 22. Var. 12. Quo in itinere in partibus Græciarum claudus, & mutus ab Agapeto, magna aſtantium admiratione, curatur. narrat id S. Greg.[d]

Agapetus licèt à Rege viſus ſit miſſus ab Imper. pro pace roganda, à Deo tamen proficiſci iuſſus, apparuit, vt imperaret imperantibus, & ab eis perperam facta reſcinderet, & Anthimum, ſuffectum in locum Epiphanij Epiſcopi Conſtantinopolitani hæreticum depo-
D neret. De cuius aduentu hęc Liberatus[e]. Primùm quidem honorificè ſuſcipiens directos ſibi ab Imperatore, ſpreuit tamen Anthimi præſentiam, eumq́; ad ſalutandum ſuſcipere noluit. Deinde, viſo Principe, cauſam agebat Legationis ſuſceptæ. Imperator autem pro multis fiſci expenſis, ab Italia deſtinatum exercitum auertere nolens, ſupplicationem Papæ noluit audire. At illud (quod ſummum fuit) Legatione Chriſti fungebatur. Accidit autem vt Gothi hoc anno in Dalmatia benè pugnârint, occiſo Mauritio Mundi filio, & pòſt ipſo etiã Mundo, Salonis etiam recuperatis, qua victoria, elatior factus Theodatus, de promiſsione facta pœnitere cœperit, ac propterea & ipſe Iuſtinianus, eam reijciens, Agapeto pacẽ Theodato petenti non acquieuerit, & paratum iam in Siciliam exercitum confeſtim traijcere in
E Italiam imperârit, qui improuiſo aduentu in Campania Neapolim valdè munitam ciuitatẽ obſederit. ex Procop.

Agapetus Conſtantinopoli exegit profeſsionem fidei à Iuſtiniano Imperatore, ob id fortè, quod cùm conſenſiſſet in creatione Anthimi hæretici, potuit in ſuſpicionem hæreſis eſſe adductus, quam & exhibuit. extat inter Epiſtolas Agapeti, in eo corrigenda, vt, poſt Conſulatum Beliſarij legatur, loco, Conſulatus.

Cùm nondum conſtitiſſet Iuſtiniano quòd Anthimus eſſet hæreticus, veriſimile eſt cõtigiſſe contentionem eam, de qua Anaſtaſius, inter Agapetum, & Iuſtinianũ, ſed poſtquam Anthimus recuſauit confiteri duas naturas in vno Domino noſtro Ieſu Chriſto, exigente Agapeto, Iuſtinianus gaudio repletus, humiliauit ſe Sedi Apoſtolicæ, & adorauit Beatiſ-

[a] *Lib. 10. Var. 19. 20. 21.*

[b] *c. 22. Breu.*

[c] *li. 10. Ep. 22. & 23.*

Tenuitas eccleſ. Roman. vt ad expenſas itineris vaſa ſacra fuerint oppignorãda.

[d] *3. Dial. cap. 3.*

[e] *cap. 21.*

ſimum Agapetum Papam, & Anthimum eiecit in exilium, & rogauit Agapetum, vt in Anthimi locum Epiſcopum Catholicum conſecraret, nomine Mennam: hæc paulò latius apud Anaſtaſium, & in Miſcella. addit Zonaras [a], Nonnullos è primoribus Sacerdotibus Agapeto Papæ Roman. in Imperatricis gratiam eſſe refragatos, ab eodem quoque largitionibus corruptos; quos tamen ille (Agapetus) qui veritatem defenderet, omnes ſuperauit. quæ ſunt conſentientia ijs quæ recitantur in libello Archimandritarum oblato Iuſtiniano Imp. poſt mortem Agapeti, in quo etiam habetur damnatio Seueri, Petri, atque Zoaræ, ſimul cum Anthimo. habetur libellus in Synodo Conſtantinopolitana ſub Menna [b]. In his quidem omnibus peragendis ſumma poteſtas Apoſtolicæ Sedis Antiſtitis demonſtrata eſt, dum tantæ Eccleſiæ Patriarcham, fauore Iuſtiniani Imp. & Theodoræ Auguſtæ pollentem, pluriũ iam antea Epiſcoporum (vt dictum eſt) ſuffragijs confirmatum, ipſe ſummus Pontif. Agapetus, nullo ſuper hoc, congregato, vt moris fuit, antè Concilio, condemnauit, vſus in hoc plenitudine poteſtatis, non ſeruata in omnibus forma iudicij. Cui tamen Anthimo aditus apertus eſt relictus, vt redeunti ad Eccleſiam Epiſcopatus Trapezuntinæ Eccleſiæ ſeruaretur, qua Pont. Romani humanitate, ne vteretur, auctor illi fuit Seuerus ille nequiſsimus, vt eſt apud Euagr. [c]

a 2.p. Ann. in Iuſtiniano.

b T.2. Conciliorum.

c li.4.c.11.

Sic igitur poſt decem menſes, vt Niceph. in Chron. vel poſt annum, vt Zonaras, Anthimus à Sede depoſitus eſt ab Agapeto Papa, qui circularibus literis eius depoſitionem, & creationem Mennæ omnibus Epiſcopis Orientis notam fecit. eſt inter Epiſt. Agapeti num. 5. inſcripta Petro Ieroſolymorum Epiſcopo, vbi, poſt multas Mennæ laudes, addit: Et hoc dignitati ſuæ addere credimus, quod à temporibus Petri Apoſtoli nullum alium vnquàm Orientalis Eccleſia ſuſcepit Epiſcopum, manibus noſtræ Sedis ordinatum; & forſitan vel ad demonſtrationem laudis ipſius, vel ad deſtructionem inimicorum inſtans res tanta peruenit, vt illis ipſe ſimilis eſſe videatur, quos in his quandoque partibus ipſius Apoſtolorum Principis electio ordinauit, &c.

Dignitatis eſt eccl. CP. næ, quòd habuerit epiſcopũ conſecratum à Pont. Rom.

Conſidera Lector, & mirari non deſines, Rom. Pont. egẽtem mutua collecta, ex ſacrorum vaſorum oppignoratione, pecunia, & à Barbaro Rege ſupplicem miſſum ad Imperatorem ob petendam pacem, vbi Conſtantinopolim venit imperare Imperatoribus, exigere debitum fidei, perperàm ab eis facta reſcindere, & quam cùm ipſe, tum Oriẽtales Epiſcopi, probaſſent Anthimi ordinationem, irritam reddere, è ſublimi throno deponere, iura dare, omnibus imperare, literas publicas ſcribere, eiusq́; ſucceſſorem deligere, & ordinare; hæcq́; omnia (vt dictum eſt) abſq; coacto vllo Synodali conuentu.

Extant libelli Orthodoxorum Orientis Epiſcoporum, Monachorum, item Conſtantinopolit. Hieroſoly. & Orientalium miſsi ad Agapetum, de damnandis & expellendis hæreticis, apud Synodum Conſtantinopolitanam ſub Menna Act. 1. in quibus deformis, & exulcerata facies Orientis apparet, ob hæreticos. Quos libellos, cùm accepiſſet Agapetus, poſt depoſitum & damnatum Anthimum, & alios hęreticos, rurſum eundem damnat, & ab Epiſcopatu etiam Trapezuntis, & omni Sacerdotali munere, & functione iudicat eſſe omninò debere extorrem, & eoſdem libellos mittit ad Imper. quo damnati expellerentur hæretici. Quæ omnia breuiter perſtricta, latiùs continentur in libello Monachorum, poſt Agapeti obitum, Imp. oblato. *eadem Synodo Conſtantinopolitana ſub Menna Act. 1.*

Ex Liber. c. 22. & ex Anaſtaſ.

His peractis conſtituto apud Imperatorem Apocriſario Eccleſiæ ſuæ Pelagio Diacono, dum in Italiam reuerti diſponit, moritur Agapetus Conſtantinopoli cùm ſediſſet anno vno ampliùs, cuius corpus in loculo plumbeo tranſlatum eſt Romam ad Baſilicam beati Petri Apoſtoli, vbi eſt ſepultus 12. Kalen. Octob. quo die celebratur eius memoria, & ceſſauit Epiſcopatus menſem vnum, & dies 28. ex Anaſtaſio, qui in eo non probatur, quod il-

li tri-

A litribuit menſes tantùm vndecim,& dies 28.

Extat in Bibliotheca Vaticana liber de rebus geſtis ab Agapeto Pont. Conſtantinopoli & obitu eius,& funere,vetus monumentum, ſcriptum (vt apparet) ab aliquo,qui tum interfuit, in quo nonnulla obſeruanda ſunt. Primum quod ait: *Anno ædificationis Romanæ Eccleſiæ 490. Agapetus,qui, &c.* obſerua veterem Chronographiam, vt ab Vrbe condita, ſic aliquos ſolitos numerare annos ab ædificatione Romanæ Eccleſiæ, cui ad amuſsim conſentit Annalium Chronographia,quæ anno Domini 45. habet Rom. Eccl. ab Apoſtolorum Principe Petro erectam, à quo tempore abſoluitur 490. & inchoatur 491. quo vertitur annus Domini 536.

nu. 1538. apud Regeſtũ S. Greg. Pap. p. 194. Vt ab V.c. ſic ab aliquibus ab eccle. Ro. C. tẽpora ſuppu̇tata. Chronograph. Annaliũ confirmatio.

B Deinde,illud, *Epiphanio ſi quidem vigeſimo Regiæ vrbis Epiſcopo vita functo*, numerans à Metrophane prædeceſſore Alexandri, qui vixit tempore Conſtantini, ab ipſo enim vſq; ad Epiphanium,demptis hæreticis,& ſchiſmaticis,totidem numerantur eius Eccleſiæ Epiſcopi, vt planè appareat, Nicephori Catalogum Conſtantinopolitanorum Antiſtitum à Stachi, vt ait,ab Andrea Apoſtolo ordinato,inchoatum,his temporibus prorſus ignotum fuiſſe.

Tertiò,quod ait, *Agapetus verò Papa, Vas Catholicum, Euangelij tuba, præco iuſtitiæ, Sacra altaris,ſedisq; velamina ſacrilegi Anthimi infecta flatibus,ſuis Catholicis precibus eluit.* quæ verba citãtur à Gratiano [a] ad probandum antiquum Eccleſiæ ritum,quo oſtenderet Catholicã eccleſiam ſemper exhorruiſſe,quæ ſunt hæreticorum, non ſolùm ipſas Eccleſias, ſed omnia ipſarum C vtenſilia;nec illis,abſq; expiatione ſacra vti ſolere. ſed pergit, *Omnes templi ædes,ab inflictis inibi,per Anthimum maculis,Orthodoxis obſecrationibus expiauit, &c.*

Antiquus vſus expiãdi Catholicis precib⁹ omnia vtenſilia, & eccleſias hæreticorum.

a de Conſ. diſt. 1. c. 23.

Ad extremum narrat de morte,& celeberrimo eius funere. Non prętermittendum videtur,quod narratur à Sophronio in Prato ſpirit. nec certo anno aſcribi poteſt, auditum ab Abbate Theodoro Romano,quod eſt huiuſmodi: Erat prope Romam Epiſcopus magnæ virtutis,& meriti quem ſibi delatum, quòd in vaſe ſanctificato manducaret, ſummus Pontifex Agapetus,adductum,miſit in carcerem, Cui Pontifici poſt tres dies, illuceſcente Dominico die,apparuit in ſomnis,tertiò,quidam, dicens ei, Hac die Dominica nec tu offeras ſalutarem Hoſtiam,neque alius Epiſcoporum, qui ſunt in Vrbe iſta, niſi ſolus Epiſcopus, D quem habes in carcere incluſum; illum enim hodie offerre volo. Euocatum interrogat Papa,nec aliud extorquet,quàm,peccator ſum. hodiè,ait Papa, tu offerre debes. Cum ergo celebraret,Papa prope aſtante,Diaconis altare circumſtantibus,antequam concluderet oblationis orationem,ſecundò,tertiò,ac quartò eandem repetens,& cunctis eam moram moleſtè ferentibus,accedente Pontifice,& moræ cauſam percontante, reſpondit Epiſcopus, ignoſce mihi,Pater ſancte: Quia non vidi, iuxta conſuetudinem, ſancti Spiritus deſcenſum, idcirco non terminaui orationem; & rogans remoueri ab altari Diaconum cum flabello, eo amoto, continuò vidit Epiſcopus,& Papa ſancti Spiritus aduentum,ſed & velum; quod altari ſuperimpoſitum erat,vltrò ſublatum eſt, texitque Papam, & Epiſcopum, & Diaco- E nos omnes,qui ſancto altari aſtabant,quaſi per tres horas. Tunc venerandus Agapetus, agnita ſanctitate Epiſcopi,& perſpecto miraculo, quamque falſam calumniam perpeſſus eſſet,cognoſcens,quod illum ita vexauerat,triſtis effectus, ſtatuit non iam ampliùs per ſurreptionem quidquam agere,ſed cum maturo,conſideratoque iudicio, & magna longanimitate procedere. hactenùs ibi.

At hic finis eſto hiſtoriæ rerum geſtarum ſanctiſsimi Agapeti Rom. Pont. cui haud ſcio an ſimilis alius inueniri poſsit, qui adeò breui temporis ſpatio, Eccleſiæ Catholicæ præſidens,talia,tantaque perfecerit;cuiusque æquè apud Occidentales, atque Orientales ſint ampliſsima conclamata præconia.

Poſt ſanctiſsimi Agapeti deceſſum, Legati Sedis Apoſtolicæ qui adhuc CP. ſi erant,

quoſque

Synodus Conſtantinopolitana ſub Menna.

quoſque decedens Agapetus, nulla imminutos poteſtate, reliquit, ad ſtabilienda ab Aga- A
peto conſtituta, & obligandos ſuis ipſorum verbis etiam Orientales Epiſcopos conſilium
ineunt, adducto etiam in ſuam ſententiam Menna Epiſcopo CP.no quem Vicarium ſuum
Agapetus conſtituerat, conuocandi quanto citius CP.li Concilium. Horum igitur opere at-
que labore 2. Maij celebrari eſt cœpta Synodus, cuius extant Acta recitata in Concilio Ie-
roſolymitano, hoc item anno die 19. Septemb. habito. Actione prima, lecti libelli iam antè
oblati Agapeto, & Iuſtiniano Imperatori de procul expellendis hæreticis, & poſt deſtinati
tres Metropolitani ad conquirendum Anthimum, & inuitandum ad pœnitentiam. & A. 2.
3. & 4. miſsi ſecundò ac tertiò, qui diligenter perueſtigatum, cùm non reperiſſent, publica
proclamatione vocatum, nec comparentem, recitata prius ſanctiſsimi Agapeti in eum ſen- B
tentia, ipſius etiam Mennæ ſententia damnant, cum acclamationibus Epiſcoporum, Cleri-
corum, & Monachorum, cui Mennas, & alij Epiſcopi Synodi ſubſcripſerunt.

V. deinceps vltima Actione (quam tamen Synodus Ieroſolymitana nouam Synodum appellat) lectis libellis Monachorum aduerſus Seuerum, Petrum, & Zoaram, & Reſcriptis Hormiſdæ Papæ ad Epiphanium, & alios de ipſis, ſententia à Menna in eos pronunciata eſt, & ab vniuerſa Synodo. Cuius Synodi Acta cum literis miſit Mennas ad Petrum Ieroſolymit. & fortè etiam ad Ephrem Antiochenum, ſed non extant.

Nouella 40.

In ea epiſtola ad Petrum Ieroſolymit. Epiſcopum meminit de Euſebio, quodam preſ-
bytero; de quo & Iuſtinianus in lege ſpeciali, ſcripta ad eundem Petrum Ieroſolymit. Epi- C
ſcopum, de alienandis domibus Eccleſiæ Ieroſolymit. ob peculiares quaſdam cauſas, cuius
pauca verba placet adſcribere, de frequentiſsimo acceſſu ex toto orbe Chriſtiano ad loca
ſancta: *Omnibus enim eſt hominibus manifeſtum hoc, ſanctiſsimam Reſurrectionem, eos, qui ex omni
orbe eò confluunt (quorum multitudinem, infinitum eſt dicere) & ſuſcipere, & alere, & facere ſumptus
immenſos, & inſperatos, his, qui illic coaceruati ſunt, ſufficientes, ſecundùm operationem miraculorum
magni Dei, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti (qui multitudinem ineffabilem ex paucis enutriit panibus
in dies ſuſcipientem. Itaq; ipſi, & redditus eſſe oportet plurimos, & occaſiones pias, ſecundùm quas futu-
ra ſit poſsibilis conſtitui, vt multitudini auxilietur tanta. Nouimus autem quatenus ſecundùm præſens
Euſebius Deo amantiſsimus presbyter, & Cimeliarches, eius, quæ ſecundùm regiam hanc vrbem eſt ſan- D
ctiſsimæ Eccleſiæ præfectus.* in præfatam Ieroſolymorum ciuitatem, & honeſtos ſuos, & Deo a-
mabiles etiam nunc indicans mores (per quos multis, & maximis, & iuſtis augmentis ſanctæ
Eccleſiæ auxit reditum) potuit trecentis octoginta libris auri comparare reditum, triginta
paulo minùs auri librarum, &c.

Iuſtinianus cognitis, quæ in Synodo Acta eſſent conſentientia ijs, quæ haud pridem ab
Agapeto Rom. Pontif. acta eſſent, intelligenſq; nullam reliquam ſpem, vt Anthimus ſuum
emendaret errorem, eadem religione, qua ſemper enituit pro munimento eorum, quæ à
Patribus ſancita eſſent, ſanctionem contra eoſdem damnatos hæreticos ſcripſit hoc anno
8. Id. Aug. quæ eſt Nouel. 42. in qua quod appellat Mennam vniuerſalem Patriarcham, o- E
portet eum intellexiſſe Epiſcoporum ipſi ſubditorum in Oriente; nam alioqui Iuſtinianus
ſæpiùs fatetur vniuerſalem eſſe Rom. Pont. & Conſtantinopolitanum illi ſubeſſe; ſed in e-
dit. huius ſanctionis in 2. Tomo Concil. abeſt nomen Vniuerſalis.

Petrus Ieroſolym. Epiſcopus acceptis Actis Synodi Conſtantinopolitanæ, Synodum & ipſe congregat, & ſimilem fert ſententiam in eoſdem hæreticos. Seuerus haud diu poſ fuit ſuperſtes, præſenti, & futura vita priuatus, quod quidem ſeruo ſuo oſtendit Deus, ad curandum hominem in errorem lapſum. Prato ſpirit. c. 26.

Theodoſio Epiſcopo Alexandrino hæretico in exilium miſſo, ibique mortuo, cùm ſedit ann. vnum, & menſes quatuor, Paulus vnus de Monachis Tabennenſibus, qui ſpretus

ab

A ab aliquibus ſuis Monachis Conſtantinopolim venerat, cauſam ſuam acturus apud Imperatorem, diuino nutu, per Pelagium Apocriſarium, meruit, Orthodoxus cùm eſſet, fieri Epiſcopus Alexandrinus. Ex Liberato cap. 20. Breu.

Interim in Africa milites Ariani deficiunt, Carthaginem diripiunt, oppida & agros depopulantur, vt neceſſe fuerit Syracuſis aduocare Beliſarium, quo ad bellum Gothicum reuocato, Germanus in Africam mittitur. Procop. latius lib. 2. Belli Vand.

Romæ audita morte Agapeti Papæ, Theodatus Rex per vim & metum intrudit Siluerium Campanum, Subdiacon, Hormiſdæ Papæ filium (ex legitimo ante matrimonio ſuſceptum) in quem Romanus Clerus, ob pacem, & vitandum Schiſma, ſubſcribit & probat
B Pontificem, anteà improbatum, de die & menſe non facilè eſt definire. Ex Anaſtaſio. Liberatus, qui tum Breuiarium Hiſtoriæ ſcribebat, de vi illata Clero, ob intruſionem Siluerij, nihil. *Auguſta verò*, inquit idem Liberatus, *vocans Vigilium Agapeti Diaconum, profiteri ſibi ſecretò ab eo flagitauit, vt ſi Papa fieret, tolleret Synodum, & ſcriberet Theodoſio, Anthimo, & Seuero, & per Epiſtolam ſuam eorum firmaret fidem, promittens dari ei præceptum ad Beliſarium, vt Papa ordinaretur, & dari centenaria ſeptem. libenter ergo ſuſcepit Vigilius promiſſum eius, amore Epiſcopatus, & auri, & facta profeſſione Romam profectus eſt, vbi veniens inuenit Siluerium Papam ordinatum. Quin & Rauennæ* (an potius Neapoli, nam vix 5. anno belli Gothici potitus eſt ea Beliſarius.) *reperit Beliſarium in eadem vrbe ſedentem eamq; obtinentem.*

C Hoc anno 22. Childeberti Francorum Regis celebrata eſt in Gallijs SECVNDA SYNODVS AVRELIANENSIS triginta Epiſcoporum, in quibus plures ſanctitate celebres, Gallus Aruernenſis, Eleutherius Antiſiodorenſis, Lauto Conſtantienſis, Paternus Abricenſis, de quibus in Martyrolog. certis diebus. Interfuit & Iniurioſus, magni nominis, Epiſcopus Turonenſis. Extant Can. 22. inter quos 14. de oblationibus defunctorum. *Oblationes defunctorum, qui in aliquo crimine fuerint interempti, recipi debere cenſemus, ſi tamen non ipſi ſibi mortem probentur proprijs manibus intuliſſe.* Greg. lib. 10. c. 3.

FINIS.

Laus Deo, Virginiq; Matri.

INDEX LOCVPLETISSIMVS
EPITOMES ANNALIVM
ECCLESIASTICORVM;

Prior numerus paginam, litera verò ABCDE, margini adſcriptas denotant.

A.

ABAGARI & Chriſti mutuæ epiſtolæ, veteribus probatæ, pag. 6. litera b. Chriſti item imago non manufacta, cuius plura recenſentur miracula, & anniuerſaria ſolennitas apud Græcos celebratur, c.
alius item Abagarus Edeſſæ Rex legitur ſub Traiano, pag. 73. e. & alius ſub Caracalla, chriſtianus, & ſanctus. 114.b
abdicat conſulatu, coniugio, Mundo, Gallicanus. 254.a.
Manlius Theodorus conſulatu, & Mundo vna cum coniuge, admirante vrbe, & orbe. 598.e
Abercius Hierapolitanus epiſcopus euocatus Romam à M. Imperatore, Lucillâ eius filiam arreptitiam liberat. Ter mille modijs frumenti donatur ſingulis annis, erogandis in egentes Hierapolitanos. -. Durat donatio vſq; ad Iulianum apoſtatam, qui eam aufert. e
Ablauius ex infimo genere, Præfectus Prætorio, ſub Conſtantino, ad eum extat ipſius reſcriptum, Quanti fieri velit ſententias & teſtimonia Epiſcoporum. 211.b. auariſſimus cum eſſet, auro corruptus, tribus tribunis optimè meritis, necem intentans, per viſum à ſancto Nicolao deterretur. 248.c.e. Eius auaritia a Conſtantino perſtringitur. c. Eius diſtichon 221.e. Sopatrum Philoſophum per calumniam occidit. 248.d. Redactus in ordinem, ex ingenti potentia, à Conſtantio Conſtantini filio, paulo poſt trucidatur. 268. a. Pila & ludus fortunæ dictus. a
Ablutio pedum apoſtolorum quando facta à Domino. 13.a
Abominatio deſolationis à Domino prędicta, quæ. 57.d
Abraamius ex Anachoreta, epiſcopus, Vico idololatrarum datus, ſummis eum laboribus & ærumnis per trienniū excolit, eo ad fidem adducto, redit ad ſolitudinem, claret ſub Conſtantino. 266.e
Alius abbas celebratur à Sidonio. 599 e
Abraſio capitis Eccleſiaſticorum varia. 47.b. Maior eorum qui maioribus initiantur ordinibus. 47.d. Monachorū, diſtincta ab ea, quæ eſt clericorum. e
Symbolum lugentis atque mœrentis, e. corona dicta, e. epiſcopi adiurabantur per coronam, tanquam quid ſacrum, 48. a. S. Hieronymus non probat ſic, vt appareat nuda cutis. a
Abſagi, populi circa montem Caucaſum, Chriſti fidem recipiunt, Iuſtinianus illis dat templa & Sacerdotes, 636.e.
Eunuchos ex illis fieri vetat, quod ſolebat. ibid.
Abſides gradatæ, Cathedræ ſublimiores erant, quæ inſcendebantur per gradus. 30.e
Abſtemius Paulus vide colligatur. 47.b
Abſtinentia à ſanguine, & ſuffocato, chriſtianis ex gentibus cur indicta. 35.a
iam olim in Eccleſia Occidentali exoleuit, b. à quibuſdā cibis, & ieiunia ab Apoſtolicis vſq; temporibus ſemper in Eccleſia viguerunt. 43. b
Abundius Epiſcopus Comenſis vnus de quatuor legatis à Leone Papa miſſis ad Marcianum Imp. 550.e
Acacius Euſebij Cæſarienſis diſcipulus, illi ſuccedit in epiſcopatu, 273. d. Magiſtri vitam ſcripſit. e. Conſtantino gratiſſimus, vt a Conſtantia ſorore moriente commendatus, à Conſtantino commendatum accipit teſtamentum, Conſtantio tradendum. 264. e. ob id illi gratiſſimus, & apud eum tantæ auctoritatis, vt ipſe Romæ, in locum Liberij Papę Felicem Epiſcopū conſtituerit. 265.a in Athanaſium inſurgit. 290.d. cum Aetio ſentiens, negat filium omnis ſubſtantiæ cum Patre expertem. 311.e
Acaciani iram Imperatoris veriti Aetium damnant, pariterque ſemiarianos, 312.a. auctor Acacius aſſerendæ diſſimilitudinis filij cum patre, qui Conſtantio aſſidebat, 338 a. Arianorum deterrimus, Iouianum Imperatorem timens, Nicænam fidem recipere ſe ſimulat. 339.b. moritur. 344.a
Acacius Amidæ epiſcopus, beneficentiſſimus in captiuos, cum ſtupore Iſdegerdis Perſarum Regis. 499.a
Acacius Berhoenſis, magni nominis Epiſcopus inhæſit Theophilo aduerſus Chryſoſt. & fauit Neſtorio. 513. e. pre ſenio abeſt concilio Epheſino, Paulo Emeſſeno ſubſtituto, & conſulit Imper ſententias Cyrilli, & Neſtorij aduerſus ſe inuicem datas eſſe ſeruandas. 522.e
Acacius Melitenſis Epiſcopus conſternatum Epheſinum concilium erigit ſpe proximę pacis. 523.a
Acacius ex præfecto orphanorum Cōſtant. epiſcopus. 523. a. impellit Leonem ad ſanciendum, vt Eccleſiarum priuilegia iam perdita reſtituantur, quo ipſe vſurpet primum locum poſt Roman. Eccleſ. 572.b auctor eſt, vt Zeno publicet enoticam, 580.c. cogit concilium, adit Petrū Fullonem Theopaſcitarum errorem renouantem, 58 b. c. Damnatur concilio Rom. b. ſententiæ formula. d Furore ebrius. e. Diptychis tollit nomen R.P. Felicis, & expellit catech. epiſcop. 58 .d
Academici philoſophi magnæ æſtimationis, ſub Valent & Theodoſ. iactabant chriſtianos à Platonicis dogmata accepiſſe. 398.d. contra eos ſcripſit B. Ambroſ. d
Acclamationes in Chriſtianos. 179.b. ex illis, à Senatu decreta perſecutio ab eis nihil iniuſtū decerni debere, Diocletian' reſcripſit, c. chriſtianorū ad Conſtantinū. 223.e. in hæreticos, creato Iuſtino Imper. & proſtrata hæreſi. 610. a
Alexandrini populi in concione, ad illa verba: Peperit itaque Deipara Emanuelem. 328.
Accuſari ne liceat Paſtorem ab ouibus, preter quam in fidei cauſa ex concil. Symmachi. 496.d.e

A ccuſa

Accuſatio Origenis. 124. c. Athanaſij. 256. d. 259. a. 270. c. 274. b Chryſoſtomi. 454. a. b. aliorum, Antonij Epheſini de ſeptem criminibus. 448.c
Accuſationum libellos ſibi oblatos Conſtantinus igni tradit. 231 c
Acephali, ſecundùm Liberatum, qui nec cum Cyrillo, nec cum Ioan. Antiocheno ſentientes, nouam ſectam instituerunt. 430. a. Leontius aliter, referens in tempus poſt concil. Chalced. hereticis improbantes concil. Chalced. cum cathol. probãtes, Acephali dicti, 580. d. in plures ſectas, & nomina diſſecti. 651
Acetum, & alij liquores, ad quid Chriſto in cruce propinati. 15. e
Achillas Epiſcopus Alexandrinus, poſt Petrum, in eo reprehenſibilis, quod Arium in gratiam recepit, & presbyterio ornauit. 200.e
Acholius Theſſal. epiſcopus ſæpè auertit barbaros fide ſuffultus. 375.e
ex Acœmitarum monaſterio, Studitarum, quod dictũ fuit, coaluit. 567. a. b
aduerſus Acœmetas Monachos, negantes, Mariam verè dici Deiparam, & vnum de Trinitate incarnatum, & carne paſſum, legatos ad Papam mittit Iuſtinianus, 587. b. damnati, b. & 646.e
Acolythorum meminit Cyprianus. 29. d. in Eccleſia Rom. creati ſoliti quadraginta duo. d
Acta Pilati, conficta ſub Maximino. 4. c. vera ad Tiberium miſſa. 19.c
Apoſtolorum, 20. a. quo anno è Luca abſoluta. 54.b
Paſſionis Petri, & Pauli, ſub nomine Lini, non ſincera. 64. a
Theclæ, alia feruntur apocrypha, alia probata. 33.b
Alexandri Papæ ex parte mendoſa. 82.a
Martyrum ſolita conſignari Chriſti regno. 160.e
Scilitanorum martyrum proconſularia certa, & explorata. 105 d
S. Symphotiani martyris, germana. 168.b
Sebaſtiani & ſociorum probatiſſima. 173.b
Proconſularia aliorũ Martyrum pura & ſincera. 174.a
Nicomedienſium Martyrum. 174.e
ab Euſebio prætermiſſa. 179.d
Andreæ Tribuni Martyris. 178.a
Synueſſanæ ſynodi examinantur. 178. b. videntur conficta ab homine Donatiſta, d. Romanum Pontif. quanti faciat ſchiſmaticus, vt non niſi ſua ipſius ſententia damnari eum potuiſſe crediderit. e
S. Marcellini presbyteri, & Petri Exorciſtæ, ab ipſo carnifice conſcripta. 185.d
Proconſularia SS. Martyrum Chioniæ, & Irenes, pura, ac ſincera. 191.a
Fortunatæ, & Procopij, planè digna, quæ legantur. 196.e
Luciani ſincera, & germana. 201.e
Gregorij Magni Armeniæ epiſcopi. 202.e
Sylueſtri Papę alia corrupta, alia probata à Gelaſio. 212.d
Liberij Papæ, in quibus de baptiſmo Conſtantini [illegible].d
Appendix ad acta Sylueſtri de Diacone, vera probatur. 224.d
Ipſa N[illegible] cæna perſecution[illegible] Ar[illegible]norum perierunt, b. collegit Dalmatianus Epiſcopus ſub Zenone, quę extãt, 432. d. Parthenij epiſcopi Lampſaceni, candido & puro ſtylo conſcripta. 266. c. Perſecutionem SS. Martyrũ magna ex parte perierunt. 280.a
SS. Martyrum Anaunenſium. 447.b
contra Chryſoſtomum Magno redempta, & Romam miſſa. 457.d
Publica Donatiſtarum impetrat Auguſtinus, vt publicè exponãtur, & ſingulis annis, per Quadrageſimam, in eccleſijs, ad eorum probrum perlegantur. 512.d.e
Legationis Britannicæ legitima per Conſtantium ad S. Patientem ſcripta. 510. d.e
S. Petronij a Sigonio reſtituta. 515.a
Pſeudoſynodi Epheſinę admixta cum legitima œcumenica. 519
inter Sixtum Papam, & Polichronium epiſcopum, nulla veritate ſubſiſtere videntur. 531.e
Actori cauſam agenti ſpatium certum agẽdi præſcriptum: Reo nouem horarum, accuſatori ſex. 128.a
Adam ſepultus vbi crucifixus Chriſtus. 16 a
Adiabenorum Regina, vide Helena.
Adoleſcens Theodorus ſub Iuliano, tormenta vix ſentit. 322.d
Adoleſcens Daphnis ſacerdotis filius, per Diaconiſſam ad Chriſtum adducitur. 323.e
Adoleſcens innocens cedit tormentis, & mentitur. Fœmina ne mentiatur, patitur tormenta, & moritur. 345.d
Adrumetinum concilium in Africa. 430.e
Aegyptium, pro Athanaſio. 291.d
Aduenæ diſperſionis Hebræi, qui dicerentur. 23.e
de Aduentu Domini ad iudicium miſeri cæpti aliquando ſermones, qua occaſione. 497.a
Adulter actionem adulterij non habet ex lege Antonini. 89. b. pœna illis grauiſſima, vt parricidis, a Conſtantio impoſita. 271. c. Quod ſacrilegi nuptiarum appellantur adulti, arguit eas habitas ſacramentum, ſeueriſſimè eas punit Valentinianus. 345. d. Valentiniani cum vxore Maximi, magnorum malorum cauſa. 561.c
in Aduocatos ſancit Conſtantinus. 242.d
Aduocatus fiſci quando conſtitutus. 248.b
circa Aedificia vetera & noua, Romæ & Italiæ ſtudium Theodorici, Italiæ Regis. 630.d
Aeditus idolorum per S. Gregor. Thaumaturgum conuerſus, & factus Diaconus. 145.a
Aegyptij ob inuentum Apim altercantur. 80. a. proni ad rixas 134. d. per ſeditionem, Conſtantini imagines fœdãt. 228.d
Aegyptiorum Monachorum inſtitutor S. Marcus. 55.e
Aegyptius magus excitat Alexandr. in chriſtianos. 134.e
Aegypti eccleſia ſub Conſtantio dirè vexata à Gregorio pſeudoepiſcopo, 276. c. à Gregor. item pſeudoepiſcopo. 29. d. & Philagrio ac Siriano ducibus. 298. e. Mox ſub Iuliano. 330 b
Aelia dicta Ieruſalem, inſtaurata in honorem Aelij Hadriani. 83.b
Aethiopum dux impellitur aduerſus Homeritas 624. a. co[illegible] 621. 6. 3 d. ruſum profligat, Re[illegible] a. regium diadema Ieroſolym[illegible] git, d eos Iuſtin. in[illegible] 633.d

Aetius

Aerius dogmatizauit, presbyteros & epiſcopos æquales. 43.e. malè de eo inſimulatus S. Hier. e

Aetas Chriſti baptiſmi tempore. 4.d

Aetius negabat in filio diuinam cum patre ſubſtantiã. 303.e. atque adeò diſſimilem aſſerebat. 306.b. damnabatur in Concilio Sirmienſi. b

Aetius dux militiæ Honorij proditoriè alienat Bonifaciũ Comitem. 507.b. barbarorum ductor contra Occidentale Imperium, cum Aſpare confligit, & Comitis dignitate auctus ab Imp. recipitur. 508.d. profligatur à Bonifacio, & vitam agit priuatam. 529.e. inde perfugit ad Hunnos, quorũ auxilio recuperat dignitatem ab Imper. ibid. Burgundiones vincit. 433.e. Armoricos rebellantes tradit Alemannis comprimendos. e. Attilam inuadentem Gallias, adiunctis Gothis, & Francis, profligat. 553.c. in ſuſpicionem, per fraudem inductus affectati imperij apud Valentinianum, occiditur, malo imperij. 561.e

Aethnæ ignis irruptio admiranda ſub Tito. 64 e

Affines epiſcoporum ditati, multa pati ſolent. 544.e

Africa Barbaris, Africanis, & Vvandalis tradita vaſtanda, ob vitia, hęreſes, & ſchiſmata. 508.d. vexatur bello Gildoniano. 441.a

Africana eccleſia à B. Petro inſtituta. 45.e. Schiſmate laborat. 147.e. laborat ſub perſecutione Decij. d. ſub Valeriano agitatur. 161.b. ſub Diocletiano ſchiſmate diuiſa. 186.d 187.c. pene tota ſchiſmate laceratur 193.e. eius conſuetudo eccleſię, vt epiſcopi tantùm concionarentur. 422.e

Africani epiſcopi cum Agrippino malè damnant baptiſmum hæreticorum. 113.e. malè item cum Cypriano, ſed cum eodem reſipiſcunt. 156.a.e

Africani epiſcopi conqueſti, à Zoſimo admiſſum ad audientiam Cæleſtium ab ipſis dãnatum, graue à Zoſimo Ro. Pont. accipiunt reſponſum. 490.e. non recuſant appellationes ad Rom. ſedem, ſed appellationum quendam modum, 503.d. Petunt à Rom. Pont. vt Donatiſtæ recipiantur cum ordinibus ante ſuſceptis. 450.b. & obtinet ab Anaſtaſio. b

Africani nobiles & epiſcopi per orbem vagi. 541.d

Africanum Concilium ſub Agrippino de rebaptizatione eorum, qui ab hæreticis baptizati eſſent. 113.e. aliud quo damnatus Priuatus hæreticus, 129.d. aliud ſub Cypriano, occaſione pacis Eccl. 154.d. aliud in cauſa Baſilidis & Martialis Epiſcoporum lapſorum, 155 d. Cypriani de rebaptizandis ab hæreticis baptizatis, per quod tempus a[illegible] in eandem ſententiam a Firmiliano in Cappadocia, à Dionyſio Alexandriæ celebrata. 156.a

Plura alia Concilia in Africa celebrata de Eccleſiaſtica diſciplina. 625.e

Africanus, vide Iulius Africanus.

Agape in Eccleſia, eiusque varia genera, 42 c. In natalitijs martyrum ſublata ab Ambroſio. 373.c. 398.c. ab Auguſtino. 422 d

Agapetæ virgines, quæ clericis, atque viris præ[illegible] pietatis cohabitant, de quibus ſcripſit S. Chryſoſt. duos libellos. 443.e

Agapetus Papa Ro. ex Archidiac. 650.b. apprimè eruditus. d comburit Decretum Bonifacij de ſucceſſore, & contra Dioſcorũ. 650 e. accipit fidei cõfeſſionem à Iuſtiniano. e eam probat, quia conuenit cum Regulis Eccleſię. e. Petenti Iuſtiniano, vt recipiantur lapſi epiſcopi Afric. cum honoribus, reſpondit non eſſe conſentaneum conſtitutis eccl. Ro. & verè pœnitentes honores nõ quærere. 650.d Redarguit epiſcopum Conſtantinopolitanum auſum, vel iubente Imp. ordinare ex Arianiſmo reuertentem, e ſeptem Legatos miſit ad Imperat. d. Primatum Petri appellat principatum. e. ſumma Papæ poteſtas agnoſcitur in damnatione Anthimi. 654.a. Epiſtola eius nomine ſpuria. 652.a. de ſcholis Theologiæ Romæ erigendis egit Caſſiod. cum eo, ſed propter perturbationes, Italiæ perfici non potuit, e. coactus legationem ſuſcipere Conſtantinopolim, oppignorat ſacra vaſa in viaticum. 653.a. exigit Conſtantinopoli à Iuſtiniano profeſſionem fidei, ex ſuſpicione hæreſis. e. Detecto hæretico Anthimo Conſtantinopolitano Epiſcopo, Iuſtin. humiliat ſe Pontifici, & Anthimum eijcit in exilium, 654. Depoſito Anthimo, conſecrat Epiſcopum Mēnam, quod ad dignitatem eius pertinere ait, vt manibus Rom. Pont. ſit conſecratus. 654.a. migrat è vita 654.e. In actibus Agapeti Conſtantinopoli, quæ extant in Vaticano, habetur chronographia obſeruanda, anno ædificationis Romanæ Eccleſiæ 655.a. cui bellè conſentit Annalium Chronographia. 654 b. elogium Agapeti. b. mirum quiddam narratur accidiſſe ſub eo. e

Agapetus quidam non ſatis cognitus, Parænetica m initio imperij ad Iuſtinianum ſcripſit epiſtolam. 632.b

Agatha, virgo, & Martyr, ſub Decio 147 a

Agathenſe Concilium in Gallia Narbonenſi de reſtituenda eccleſiaſtica diſciplina. 599.a

Agaunenſes Martyres ſub Maximiano. 176 b

Agnes virgo Romana, 12. annorum, inſignis martyr. 190.d

Agnoitarum hæreſis ſub Iuſtiniano, opinantium Chriſtũ ignoraſſe diem iudicij, vt nos ignoramus. 651.e. contra quos ſcribens Eulogius Alexandrinus, librũ cognoſcendum miſit Gregorio Magno. 651.e. Hi poſtea à Iacobo propagantur, Iacobitæ dicti & Aegyptij. a

Agon Capitolinus quatuor annorum ſpatium: ex eo tempore numerari, quando conſtituerit Domitianus. 66 e.

Agrippa Herodes a Tiberio in vincula conijcitur. 25.d. a Caio liberatus, rediens in Iudæam, ab Aegyptijs illuditur. 26 b. à Claudio regno augetur. 27.d. ſe Deum appellari paſſus, diuinitùs interficitur. 3[illegible] e

Agrippinus Epiſc. Carthag. ex ſententia Concilij dãnat baptiſmũ hæreticorum, & anabaptiſmum inducit. 1[illegible] e

Alemannos Criſpus Cæſar ſuperat. 218.e. eorum 4000[illegible] aliàs 70000 Gratianus cædit 374.e. cum a[illegible] Bar[illegible] Gallias depaſcuntur. 465.d. il[illegible] Aetius Armori[illegible] comprimendos tradit 433.d. [illegible]iorum Regem S. G[illegible] Autiſſiodorẽſ. diu na[illegible] virtute à vaſtatione re[illegible] 1[illegible] d. vincuntur à Clodoueo. 594 a. Maguntiacum [illegible] captum diripiunt. 346 b

Alamundarus Saracenorum Rex incurſans Arab[illegible] & Palæſtinam, multos Monachos occidit. 601.b. [illegible] ed. tis ſignis, conuertitur. d.

Alaricus Rex Gothorum inuadens Italiam, à Stilicone vincitur, & obſeſſus dimittitur. 456.a. Ob necem Stilico[illegible] vrbem obſidione premit; quæ co[illegible] magna [illegible] auri pace redimere. 468.a. Templa exſpoliata, [illegible] ſtata ad ſummam conficiendam, b. Dum agita[illegible]

pacis conditiones inter Honorium & Alaricum, irritatus Alaricus, recurrit ad obſidionem vrbis. 468 b. Romanos cogit vt Attalum præfectum ereent Imperatorem. 470.b.
Abdicat eum,& in ordinem redigit. 470.d. Romã capit, & Eccleſijs honorem haberi mandat. 471.b. Tertio die vrbe egreſſus Campaniam Lucaniaque peruadit. 471.e
Repentino moritur apud Coſentiã. 473.e. de cuius morte Honorius, equo deſiſtens Deo gratias agit. ibid.
Albina Marcellæ mater diſcendi ſtudio Hieronymum frequentat. 390.c. quam ipſe conſueuit appellare matrem, & moritur cùm ipſe eſſet Alexandriæ. 404.e
Albina, altera ſocrus Piniani, quæ Carthaginem, inde Ieroſolymam nauigauit. 468.e.
Albinus Cæſac occiditur à ſocero. 103.e
Albinus Pōtifex idololatriæ, ad Chriſtũ conuertitur. 390.d.
Albinus, Catalaunenſis Epiſcopus. 579.a.
Albis induebantur recens baptizati. 223.b.d. Nouatiani, qui ſe catharos, id eſt mundos vocabant.
Alexander Imperator creatur. 116 b. probat inſtituta Chriſtianorum c. Fauet Iudæis, e. Optimos viros, ac iuriſconſultiſſimos rebus vrbanis præficit. 117 b. in quibus Domitius Vlpianus, Chriſtianis infenſiſſimus primum tenet locum. c. Optimas facit leges 119.b. Regem Perſarum ſuperat. 126.d. Maximini dolo cum matre occiditur. 126.e.
Alexander Papa creatur. 79.b poſt plurimam Nobilitatem conuerſam, martyrio coronatur. 82.a. Sanxit aliquid circa aquæ & aliarum rerũ benedictionem iam vſurpatam in Eccleſia.b.
Alexander Epiſcopus Alexandriæ creatur. 203.e. Arium excommunicat, & deponit, ob negatam conſubſtantialitatem filij cum patre. 216.b. ſeptuaginta encyclicas ſcribit, quarum aliquæ extant apud Socratem, & Theodoretum. 216.c. monuit & de Ario, pro more, Silueſtrum Roman. Pont. e. vnus publicè docet in ampliſſima ciuitate Alexandria. 242.b. moritur. 243.e.
Alexander Epiſcopus Conſtantinopol. 215.e. iuſſus recipere Arium, catholicum ſe ſimulantem, precibus diuinum impetrat iudicium. 262.c. moritur, ſuccedente Paulo, ab eo probato. 272.e.
Alexander Carbonarius ex philoſopho epiſcopus, & martyr 145.b.
Alexander magus quidam Aſiaticis populis illudit. 86.b.
Alexandrina Eccleſia cur Antiochenæ prælata. 33.e. In ea ingens lapſorum numerus, ſub Decio, itemque martyrum. 142.c. ſignificat alijs Eccleſijs, quando celebrãdum eſſet Paſcha. 235. Tumultuarur ob exiliũ Athanaſij. 261.b. pertæſa eius abſentiam, Gregorium intruſum occidit. 286.e. Miſerandus ſtatus Eccleſiæ Alexandrinæ ſub Iuſtino Imper. 618.d. ſcinditur in duas factiones, corrupticolarum, & incorruptibilium, ſic dictorum, ſub Iuſtini tempora. 651.d
Alexandriæ Epiſcopi.
S. Marcus Euangeliſta martyr. 32.e.55 e.
Anianus. 55.c.
Abilius. 66.b.
Cerdo. 71.b.
Primus. 75.d.
Iuſtus. 82.e.
Eumenes. 82.e.
Marcus Secundus. 86.a.
Celadion. 87.b.
Agrippa, ſeu Agrippinus. 91.c.
Iulianus. 99.e.
Demetrius. 99 e. 126.a.
Heraclas. 132.a
Dionyſius. 132.a. 165.e
Maximus aliàs Maximinus. 173.a
Theonas. 177.d
Petrus. 200.b
Achillas. 203.e
Alexander. 243.e
Athanaſius. ibid.
Petrus, II. 365.e. 380.d
Timotheus. 380.d
Theophilus. 400.d
Cyrillus. 486.d
Dioſcorus. 540.e
Proterius. 557.b
Timotheus Aelur⁹ heretic⁹. 565.a. quo eiecto, Timothe⁹
Solofaciolus. 567.e
Aelurus Golofaciolo deiecto. 575.e
Ioannes Talaida. 580.c
Petro Mago hæretico, intruſo, & Ioãne Rom. pfugo. ib.
Athanaſius hæreticus. 587.d
Io. Mela hæreticus. 592.e
Io. Machiota hæreticus. 599.e
Dioſcorus item hæreticus. 607.e
Timotheus hæreticus. 618.d
Aſterius Catholicus. 622.e
Theodoſius hæreticus. 651.d
Et Gaianus item hæret. in ſchiſmate. ibid.
Alexandrinum Concilium de electione Athanaſij. 243 e
Aliud de recipiendis lapſis, de damnatione hæreticorũ, & conciliandis Catholicis diſſidentibus. 327.b
Aliud, reſtituto Athanaſio ab Iouiano. 339.a
Aliud, quo damnatus Origenes, ſub Theophilo Epiſcopo. 445.e
Aliud ad reconciliandos animos, per Eutychianam hæreſim diuiſos. 559.d
Alienatio, Symmachus in quarto Concilio edidit decretum de bonis Eccleſiæ non alienandis. 595.e
Alpius Auguſtini familiaris, & cum eo baptizatus, & ex peregrinatione Ieroſolym. reuerſus, creatur epiſcopus Taſtagenſis. 649.d
Alipius præfectus vrbis, congreſſus aliquando cum Io. ſanctiſſ. Anachoreta, veriſimile eſt eum ab ipſo ad Chriſtũ adductum fuiſſe. 433.a
Alleluia vocis vſus Romę, vt etiam in funere vſurparetur. 398.a. quomodo ab Ieroſolymorũ eccleſia Romana accepiſſe dicatur, tempore Damaſi. z. Alleluia tertio inclamantes Britones hoſtes profligant. 511 e
Altercatio Petri, & Pauli de Legibus. 35.e
Aluerniæ mons in Hetruria in paſſione Domini in terræmotu ſcinditur, ex traditione. 16.e
Amalafrida Theodorici Italiæ Regis neptis, Transamundi Vand. regis vxor, ab Hunerico rege mori cogitur. 635.a

Amalaricus Rex Gothorum in Hiſpania bello petitus à Childeberto ob Crotildem ſororem malè ab eo habitam interficitur. 640.c

Amalaſuntha Theodorici Regis filia, Eutharici Cilicæ uxor, pro octenni filio adminiſtrandum ſuſcipit Regnũ. 630.c. ea ſuadente, Theodatus Theodorici ex ſorore nepos, mortuo Athalarico, regnum capeſſit; quam paulò poſt ingratus relegandã, & mox necandã curauit. 648.c

Ambroſius 36. annos natus mittitur ad gubernandam Inſubriam, Liguriam, Aemiliam, quodam præſagio futurorum. 348.c. Auxentio pſeudoepiſcopo mortuo, diſſidente ciuitate, prodigio euocatur ad epiſcopatum. 369.c. fruſtrà repugnans, è Catechumeno, baptizatus, octauo die ordinatur epiſcopus. c. renunciat ſtatim omnib' bonis. e. Baſilij lucubrationes de Spiritu ſancto, & in Hexameron, magna ex parte, latinè vertit. 371.b. adiutorem & monitorem accipit Simplicianum Romanum presbyterum à Damaſo Papa. c. vitam clericalem cum monaſtica iungit. c. ſingulis Dominicis diebus concionatur; tam ſtrenuus in omnibus functionibus, vt eo mortuo, baptizandis tantùm vix quinque ſufficerent epiſcopi. c. omnib' lapſis ad pœnitentiã eccleſiã patere voluit. 371.e. in Lucam quando ſcripſerit. 372.c. ſcribit de virginibus ad ſororem, nondum triennalis ſacerdos. 373.a. item inſtitutionem virginis. a. ſcribit de officijs, ad componendum clerum. 373.c. incumbit tollendis gentilitijs moribus. c. Agapes tollit in eccleſia agi ſolitas. c. baptiſmi improbat dilationem. c. Romæ in priuata Domo ſacrificium eo agente & orante, mulier paralytica, veſtes eius oſculata, recipit curationem. 373.d. expetentibus generale Concilium Arianis ab Imperatore, facit vt particulari Aquileienſi acquieſcãt. 381.a. de mortuo Satyro fratre ſcribit tres Libros, vnum de planctu: duos conſolatorios, de Reſurrectione, & de Paradiſo. 394.c. ſepelit eum iuxta ſanctum Victorem Martyrem. 394.c. Platonicis iactantibus Chriſtianos ab ipſis accepiſſe de fide ſententias, ſcribit aduerſus eos de ſacramentis, ſeu de philoſophia libros, quos Auguſtinus magnopere celebrat. 398.d. abnuit diſputationem cum Auxentio, extra Eccleſiam. 402.d. agente eo ad populum, Arianus quidam videt Angelum ad aures Epiſcopi loquentem, & conuertitur. e. conſtanter agit aduerſus Iuſtinam, A. perſequentem 406.c. iuſſus ab imper. dimiſſa eccleſia, abire, reſpondet ſe non facturum. d. deſcribit egregiam concertationem cum Imper. d. omnia illi fauent Inuentio SS. Reliquiarum, Geruaſij & Protaſij Martyrum, ad quarum aſpectum & contactum, miracula edita 408.a. inde incipit remitti perſecutio. a. Aruſpex in tormentis confeſſus eſt, ſe, cum tentaſſet ei nocere, non potuiſſe. e. coguntur aduerſarij ſupplices illi fieri, vt legationem ſuſcipiat ad auertendum Maximum, cum quo, & eius Epiſcopis, renuit communicare. d. Maximi fraudẽ detegit Valentiniano, qua penè oppreſſus eſt. d. egregiã epiſtolã ſcribit ad Theodoſium, eo quod mandaret Synagogam incenſam reſtitui per Epiſcopum, ea multa habet præclara de officio Principis, & Epiſcopi. 412.d. quod non obtinuit epiſtola, viua voce, pro concione coram eo & pop. obtinuit. 413.c. reſiſtit petentibus Aram Victoriæ reſtitui. 413.e. excommunicat Theodoſium ob cædẽ Theſſalicenſem. 418.e. ad famam S. Ambroſ. duo ſapientiſſimi Perſarum eum conuenerunt. 419.d. Valentinianũ laudat funebri oratione. 423.d. Eugenij Tyranni aſpectum declinat, profectus Bononiam, inde Florentiam, idque ſcribit ad ipſum. 424. Florentiæ, rogatus dedicat Eccleſiam S. Laurentij, poſt Ambroſianam dictam. b. quo conſilio cooptari in ſuum clerum Paulinum, ex Hiſpania reuertentem, & ad ſe declinantem. 431.a. ad eius obitum ſpiritus nequam corripit facinoroſum clericum. 436.d. rogatus à Regina Marcomanorum epiſtolam catecheticam ad eam mittit. e. migrat è vi. 64. ætatis anno. 438.a. vita eius à Paulino, ſed breuius fuit conſcripta, multis omiſſis, quæ ab Autore Annal. ex eius operibus ſunt collecta. b. Plura eius opera exciderunt. c. per viſum Maſcezili Duci ſignificat victoriam de Gildone. 441.e. clarus miraculis in vita & poſt mortem. 435.b

Amelius Platonicus ſcribit contra Zoſtrianum. 13.e

Ammon à pueritia ad ſenectutem ſanctus habetur. 217.b

Ammon alter ex ſponſo Monachus, vnà cum ſponſa efficitur. 267.b. eius animam viſam ferri in cœlum refert Athanaſius in Antonio. item illud, momento tranſlatum in vlteriorem ripam fluminis. 267.a

Ammonius philoſophus Chriſtianus celebratur à Longino, ſui temporis, Principe Philoſophorum. 126.a. celeberrimos diſcipulos habuit Herennium, Origenem, Plotinum, & alios. 131.d. ſcripſit de conſonantia Moyſi & Ieſu, & Euangelicos Canones. 126.b. falſo inſimulatur à Porphyrio defectionis ad Ethnicos. b

Ammonij alterius comitis Athanaſij Romam, mira prædicatur continentia. 271.e. aurem ſibi præcidit, ne fieret epiſcopus, quod tamen non obtinuit. 272.a

Amphilochius Iconis epiſcopus, à Hieronymo æquatur Baſilio, & Gregorio. 430.b. cum vigintiquinque epiſcopis celebrat Synodum Sydæ Pamphyliæ contra Maſſalianos. 396.b. tum dictis, tum factis redarguit Theodoſium Imper. 396 a. falſo illi aſcribitur vita Baſilij, quæ extat. 349.b. vixit vſque ad annum Domini trecenteſimum nonageſimum quartum. 430.a. eodem tempore, quo Baſilius & Gregorius, agebat quoq; in Eremo Amphilochius. 33[illegible] d

Amphitheatri caſu Fidenis quinquaginta millia hominũ obtrita. 4.d

Ampulla chriſmatis per feneſtram à Donatiſtis proiecta, diuinitùs a fractione ſeruatur. 332.a. cœlitùs miſſa ad vnctionem Clodouei in Regem. 94.b

Anabaptiſmus cœpit ſub Agrippino Epiſcopo Carthaginenſi. 113.c. quem ſecutus eſt Cyprianus. 256.a. Reſtitutus ab Hilario Rom. Eccleſ. Diacono, abſque ſectatoribus. 329.a

Anachoretarum princeps Paulus Thebæus. 143.c

Anacletus Pap[illegible]tur. 72.e. adhuc presbyter illuſtrat ſepulchrum S. Petri. 73.c. Titulos in vrbe diuidit. 76 b. ſeptem Diaconos ordinat. martyrio coronatur. 7[illegible] a

Ananias & Sap[illegible] morte feriuntur, ob emeritum agri pretium, [illegible] in expiationem peccati, non ad ſupplicium temp[illegible]. [illegible]

Ana[illegible]imus habitus, quòd ſatiatus ipſe ſummo [illegible]

Pontificatu Iudæorum, quinque liberos habuit ſummos item Pontifices. 54.c

Anaſtaſius Papa. 439.d. officioſiſſimè agit cum Paulino ab Sirtcio Paulo illiberaliùs tractato.e. Origenis errores, & Origeniſtas damnat, ad cuius exemplum Mediolani, & Aquileæ damnat, & ab Imperatore Alexandria, & Aegypto pulſi. 440. Ruffinum euocat, & venire tergiuerſantem condemnat. 449.e. moritur, inter ſanctos relatus. 452.b. decreuit tráſmarinum hominem nó ordinandum, niſi cum teſtimonio quinq; epiſcoporum.b. item vt cum recitarentur ſancta Euangelia, presbyteri curui ſtarent.b. plures epiſtolas ſcripſit in cauſa Origenis, & Donatiſtarum, & de incarnatione verbi Dei, cuius ſcriptionis extant tria fragmenta apud Liberatum. d. duæ eius tantum habentur Decretales, quarum altera ſuſpecta eſt de impoſtura. e

Anaſtaſius II. Papa creatus, legatos mittit ad Anaſtaſium Imper. de abolendo Acacij nomine, & Eccleſia vnienda. 592.d. moritur. 593.a. de quo ſalſa quædam habentur lib. de Rom. Pont. ibid.

Anaſtaſius ex ſchola ſilentiariorum ab Ariadna Zenonis euchitur in Imp. 587.d. non prius coronatur ab Euphemio, quam edita fidei profeſſione, & probato Concilio Chalced.e. initia bona, progreſſus peſſimi. 588.a. creditus fuit Manichæus, vel Acephalus, vel hæſitans. 589.a. in tumultu Conſtãtinop. ſtatua eius deiecta & raptata, c. Romæ auctor ſchiſmatis, Conſtantinopoli cædit per milites in theatro pop. Cath. 595.a. ſub eo Bulgari Thracias populantur. 596.b. Cabades Rex Perſarum, Amidam præſidium Roma. occupat, tres Rom. duces profligat. 59[illegible] pacem auro redimit. 596.e. pace abutitur ad vexandos Catholicos. 597.b. leges ſubdolas ſancit. 598.e. ob monſtra in Regia depicta popul. concitat. 599.b. vrget Macedonium ad damnandum Concilium Chalcedon. qui ait ſe ſine Roman. Pont. nihil acturum.b. vt Manichæus abijcit S. Bartholomæi reliquias. 600.b. Daras munit, Anaſtaſiopolim vocat, ibid prædatur turpiter littora Italiæ. c. ſancita in hæreticos vertit in Catholicos. 602.a calumniatur Macedonium de repudiato concilio Chalced. qui aduocata concione id pernegat, ibid. abripi mandat in exilium. b. tentat omnes in hæreſim inducere, & Theodoſium Cœnobiarcham eijcit in exilium. c. oneribus premit populos. 604.a. aduerſarium illi Deus ſuſcitat Vitalianum Mag. Equitum, cuius timore omnia promittit. 605.b. de concilio Oecumenico legatum mittit ad Papam, c. legatis Papæ honorificentiſſimè exceptis, omnia indulget, præterquam de damnando nomine Acacij. 606.a. callidè conciliato populo, & blandè lactato Papa bona ſpe, adimit Vitaliano præfecturã. 607.b. rurſus conterritus tumultu Illyricanorum militum, Catholicis indulget. ibid. liberè cũ alloquitur epiſcopus, c. honorificentiſſimam legationem Romam mittit cum legatis Sedis Apoſt. 606.d. recuſat ſubſcribere libello fidei ab Hormiſda miſſo, & perſecutionem mouet in Catholicos. 608.c. ſpectris terretur. 609.c. denique fulmine [illegible]ingitur. d

de Anathemate non inferendo, explicatur ſententia Chry[illegible]m. 391.d

Anathema in Arcadium Imp. ab Innocentio Papa illatum, 464.d. in Anaſtaſium, ex concilio Rom. 595.e. in Rom. Pont. ab Arianis. 478.a. ab impio Dioſcoro. 550.e

Anatolius Conſtantinopolitanus Epiſcopus eligitur, electus non probatur à Leone, priuſquàm edat Catholicam profeſſionem. 550.d. ambitiosè & callidè curat ſanciri occultè in concilio Chalced. priuilegium ſuæ Eccleſiæ, quod Legati & Leo improbant. 556.a. 557.a. redarguitur eius ambitio 557.b. obtrectat Leoni Papæ, quaſi improbanti concilium Chalced. 558.e. abijcit curam primatus. 561.b. moritur. 566.d

Anaunenſes Martyres ſub Honorio à gentilib⁹ ruſticis interfecti. 447.b

Ancilla Chriſtiana Iberos conuertit ad fidem. 249.c

Ancyranum Concilium. 211.d

Andegauenſe concilium, ne clerici fugiant Epiſcopale iudicium. 500 d

Andragathius dux Maximi ſe in mare demergit, audita Maximi nece. 411.e

Andreas Apoſtolus poſt Petrum martyr in Achaia. 59.c

Andreas Tribunus catechumenus, victor in bello Perſarum, ſub Dioclet. & poſt martyr. 178.a

Andronicus in Pentapoli Aegypti præfectus, dira excommunicatione mulctatur in cõcilio. 475.a. reſipiſcens veniam impetrat, deponitur tamen a Tribunali. d

Angelorum nouem ordinũ nomina primus prodit Ignatius. 75.a

Angelica Salutatio, tum illud additamentum creditur accepiſſe, S. Maria mater Dei, ora pro nobis, &c. cùm in cõcilo Epheſino damnatus eſt Neſtorius. 524.d

Annibalianus Conſtantini frater, à Cõſtantio nepote interficitur. 267.e

Anicetus Cyrus creatur Papa. 91.e. excipit Polycarpum Romam venientẽ. 92.a. Marcion hæreſiarcha, eo ſedente, Romã venit. 91.e. ſub eo perſecutio Aurelij recrudeſcit. 92.c. per id tempus Montanus Phryx, hæreſim ſuã vulgat. 93.c. Tatianus hæreticus agnoſcitur. 94.d

Anicij nobiliſſimi Romanorum. 431.a. 432.d

de Animæ originis quæſtione interrogatus Auguſtinus, mittit ad Hieronymum, 483.c. 485 a. indeciſa manſit vſque ad Gregor. Magni tempora, viſa tamen eſt Eccleſia propendiſſe in eam ſententiam, vt ſimul creentur & infundantur. 485.a

Anterus Papa curat colligi geſta martyrum, & ipſe poſt menſem martyr. 127.d

Anthemius cõſul, amicus Chryſoſtomi, vir inſignis. 459.e

Anthemius Imp. Occidentis. 577.e

Antichriſtum multi magni nominis auctores putârunt Neronem fuiſſe. 60.e. appropinquaſſe ob acerbitatem perſecutionis, increbuit ſub Seuero. 106.c

Anthimus Epiſcopus Nicomedienſis inſignis martyr. 186 b

Anthimus ex Trapezunte Conſtantinop[illegible] transfertur, occultus Eutychianus. 651.b. vt ſe Catholicum pr[illegible]bet, profitetur Iuſtiniano ſe aſſentire in omnibus Apoſtolicæ Sedi. 652.a

Antinous puer, conſecratus Deus ab Hadriano, magno probro Gentilitatis. 82.a. prædictum id fuit carminibus Sibillinis. e

Antiochenæ eccleſiæ Epiſcopus S. Petrus Apoſt. 26.c. 3[illegible].c. illi ſuccedit Euodius, an Ignatius. 61.b. cui illi prælata

Alexan.

Alexandrina. 32.c. h bet ius in Eccleſias Perſidis.280.a. quantu proficit prædicatione Chryſoſtomi in colli- ger eleemoſynis. 405.e. eius ſchiſma 40.annorum to ur.468.b.laborat ſub Iuliano 322.c.ſub Valēte.352.e eius ordinatio per legatos Hormiſdæ Papæ. 615.b

Antiochena virgo eripit ſe per mortem carnifici & lenonibus.198.d. virgines duæ ſorores ſe demergunt,ne diſpendium patiantur caſtitatis. 199.b. virginis præclara concertatio cum milite in ſubeundo martyrio.b

Antiocheni nouo impoſito tributo furentes Imperatricis ſtatuam contumeliam afficiunt. 409.e. Flauianus pro conſternata ciuitate legationem ſuſcipit, ad Imp. Monachi confluunt ad eam conſolandam.e.legati referunt ab Imp. veniam,quam celebrant Chryſoſtomus,& Themiſtius.e

Antiocheni Epiſcopi,S.Petrus Apoſtolus.30.e. Euodius.c. 61

Ignatius. 75.c
Hero. 81.e
Cornelius. 65.d
Hero. II. 92.e
Theophilus. 99.e
Maximinus. ibid.
Serapion. 111.d
Aſclepiades. 114.e
Phileius. 120.c
Zebennus. 129.b
Babylas. 144.d
Fabius. 161.e
Demetrianus. ibid.
Paulus Samoſatenus. 167.c
Domnus. 171.b
Cyrillus. 177.c
Tyrannus. (Philogonius.212.a
Vitalis.702.e 218.a
Paulinus. 228.e
Euſtathius.

In ſchiſmate Meletius. 313.e

Paulinus. 315.e
Euzoius hæreticus. 315.d
Flauianus. 383.e
Euagrius. 388.a
Porphyrus hæreticus. 457.b

In vnione.

Alexander. 463.e
Theodotus. 476.e
Ioannes. 508.c
Domnus. 535.b
Maximus. 556.d
Baſilius.564.b (Acacius.566.d
Martyrius. 567.c
Petrus Fullo hæreticus. 574.d
Stephanus.578.e (Stephanus Iunior. 579.a
Calendio.580.a (Palladius hæreticus.584.e
Flauianus iun. 592.e
Seuerus hæreticus.602.e (Paulus. 618.e
Euphraſius.622.b (Ephrem.627.e

Antiochenum concilium, ad ſarciendam eccleſiam illam, Nouatiani ſchiſmate ſciſſam.151.a. alia duo contra Paulū Samoſatenū. 165.a.b. aliud, quo Ariani aliqui Epiſcopi catholicam fidem recipiunt. 339.b. aliud, quo tranſactione quadam eccleſia illa colligitur. 375.e

Antiochia funeſtiſſimo terræmotu concuſſa, periclitante in ea Traiano Imp. 75.c. Ruſum per integrum annum quaſſata.273.c. ingenti terræmotu,& incendio concidit epiſcopo,& multis hominum millib.extinctis. 627.b

Antiochiæ primum dicti Chriſtiani.27.c. contentio inter Petrum,& Paulum. 35.n. collecta facta pro pauperibus Iudææ. 28.e

Antiochus Patricius eunnchus à Theodoſio in ordine redactus,inter clericos profitetur.516.e.perhonorifica mētio eius eſt in collectione Codicis Theod. cur ipſe multum conſulerit ſuis vigilijs. 516.d.e

Antipas martyrio coronatur. 67.d

Antoninus Imp.pius dictus.84.c.Sepulchrū Adriano conſtruit,mole Hadriani appellatum.d perſecutio ſub eo. 87.c. ob varias clades inhibet perſecutionem. e.ſancit ne adulter adulterij actionem habeat.89.b. Pius cur dictus. 84.c.Interdicit lectionē prophetarum & Sibyllarū. 85.e

Antoninus Caracalla Imp. Chriſtiano lacte educatus ex miti puero vir truculentus euadit.111.e. Fratris, eiuſque domeſticorum,& patris, interſector, cædes facit,parcēs Chriſtianis. 112.a. Cædit Alexandrinos ſibi illudentes. 113 d. Magiæ ſtudet. 114.b. occiditur, & in Deos refertur.d

Antoninus Eliogabalus Imp.114.e. Deum ſuum Solem vnum colendum ſtudet.115 a.occiditur. 116.b

Antonius Magnus ardore incenſus martyrij,iudicem prouocat. 200. c.ſub eo ſolitudines frequentatur monachis 217.a.ab Athanaſio viſitatur,& dona accipit.250.c.quanta eius eſſet fama.d. ſcribūt ad eum Imperatores, & ipſe ad eos.e. Gentiles Philoſophi ſtupent de eius ſapientia. 251.a Auctor,vel reſtitutor Cœnobiticæ vitæ.250.e.fruſtra ſcribit ad Conſtantin.pro Athanaſ.261.b. Viſio illi oſtenſa de horribili eccleſiæ clade. 271. b. ſcribens ad Gregorium intruſum,& ad Palacium Ducem pro Athanaſio contemnitur,ſed vleiſcitur eum Deus.276.d. inſimulatus Arianiſmi cogitur Alexandriam deſcendere. 278. c. centum quinque annorum moritur, præclarum teſtimonium filijs relinquens,fidem catholicam.307.c. pia eius legata. 308.a. incognito loco vult ſepeliri. b ab Hilarione illi actæ exequiæ.b. ſeptem eius extant epiſt. de pluribus.b. vitam ſcripſit Athanaſius , itemque Hieronym.b

Apelles Marcionis diſcipulus, Philumenam fœminam ſectans,multa impia docet. 86 d

Aphrahaſæ monachi ſcitum , & liberum reſponſum , Valenti Imp.datum. 3 e

Apocalypſis liber Canonicus & antiquis probatur. 63 d

Apollinaris primus epiſcopus Rauennatibus a S.Petro datus. 68.a

Apollinaris Claudius epiſcopus Hierapolitan. ſcribit pro fide Chriſtiana contra Gentiles.652.a. & pro Catholica contra Cataphrygas.d

Apolinaris negat perfectā Chriſti incarnationē, detracta anima.3 7. propter magnum eius nomen in eccleſia,eius errores nō ceditit, niſi poſt damnationem à Conc. Rom. 367.c.in quib.error ſuit Milicuarij,qui dum ps [illegible] auditus.d

A

Apollinatiſtæ Chriſtum hominē Dominicum appellare ſoliti, præter innumera ferè volumina, 30. ſcripſit in Porphy. Ex eius ſcriptis collegit Polemius quidam carnis & verbi commixtionem, à quo Polemiani. 368.a.b

Apollinaris homo literatiſſimus plura ſcripſit poemata ad imitationem antiquorum, argumentis ex ſacris literis petitis 333.d. ſcripſit contra Iulianum, ſiue contra philoſophos, rationibus pugnans. d

Apollophanes admirator eclipſis in obitu Chriſti vnà cū Dionyſ. 16.d

Apollonius Senator, apologia pro fide recitata in Senatu, obtruncari iuſſus. 99.d

Apollonius Tyanæus, Magus, Epheſi, in Græcia, & Romæ agnoſcitur. 57.a. Magijs eripit ſe a conſpectu Domitiani. 66.e. moritur. 70.c. impoſtor à gentilib. quoque habitus c. cultus a Caracalla.

Apologiæ plures pro Chriſtiana religione Quadrati, & Ariſtidis. 81.a.b. Iuſtini. 86.e. Claudij Hierapolitani. 93 d. Athenagoræ. 97.a. Apollonij. 99.d. Minutij Felicis. 112.e. Arnobij. 183.e

Apoſtatarum horrendi caſus. 322.e

Apoſtatæ ſere fiunt hæretici. 392.e

Apoſtolorū electio. 7.d. ordinatio in ſacerdotes. 13.d. quomodo intelligendam pati prędictos poteſtate, & Petrum caput omnium. 18.b diſperſis alijs fidelib. ipſi remanent Ieroſolymis. 23.d. Chriſma conferunt. 24.b. diſpergendi ob Agrippæ perſecutionem, regulam fidei, Symbolum condunt. 27.c Inſtinctu Spiritus ſancti, nō ſorte abeunt in ſuam quiſq; prouinciam. a. per duodecim Apoſtolos Mundum ad Chriſtum adducit, planè admirabile. 28 d. vel virgines, vel poſt nuptias continentes. 44.b. eorum conſtitutiones, & Canones. 72.a b

Apoſtolorum Petri, & Pauli feſtum ſolemnius celebrari Conſtantinopoli impetrat Feſtus Patritius ab Anaſtaſio Imp. 593.a

Apoſtolica ſedes, vide Papa.

Apparitiones Domini rediuiui. 17.d 18.d

Appellat primus a iudicio Eccleſiaſtico ad Imp. Aurelian. Paulus Samoſatenus & reijcitur. 167.d. Ne appelletur à iudicio epiſcoporū ſtatuit Cōſtantinus. 210.e. Donatiſtę à Concilijs ſæpe ad Conſtantinū. 208.e. 201.a. appellantem Epiſcopū ad ſeculare tribunal Valentinianus pecunia mulctat 348.e. Pont. Rom. appellat Io. Chryſoſtom. 456 d. Theodoret. 549.d. de appellation. ad Roman. ſedem quæ controuerſia apud Afric. 495.b. 503.e

Apruneulus Lingonenſis epiſcopus, ex prędicatione Sidonij moriens fit Epiſcopus Aruernenſis. 585.e

Aqua, baptizante Ariano, ex Colymbetra euaneſcit. 599.b

Aquariorum hæreſis, aqua tantum vtentium in myſterio. 154.e

Aquila Ponticus ſcripturam ex Hebræo prauè vertit, aduerſatus editioni ſeptuaginta interpretum. 83 e

Aquileia à Maximino fruſtra obſeſſa, magna virtute Aquileienſium vt ex eo ſorte Rom. ciuitas ſit appellata. 129.a. à barbaris obſidetur, Opitergio exciſo. 309.a. expugnatur, & vaſtatur. 558.a

Aquileienſe concilium, actione vna confectum, & damnati epiſcopi Ariani. 385.e

Aquileienſis eccleſiæ ſtatus, tempore Hierony. 363.b

Aquileienſis epiſcopi electioni præbet aſſenſum Symmachus Rom. Pont. 594.e

Aquilinus ex victoria de Viſigothis cum Clodoueo Rege abdicat ſe à ſęculo, & poſt fit Ebroicēſis epiſcopus. 600.a

Arabia felix, olim dicta Saba, nunc Homeritis. 623.c

Arabicum concilium aduerſus Berillum Boſtrorū epiſcopum, negantem Chriſti propriam diuinitatem. 129.d. aliud, aduerſus aſſerentes animæ mortalitatem.

Arator Comes Domeſticorum, poeta, legatus Athalarici Regis ad Iuſtinianum. 632.b

Arauſicanū concil. in Gallia Narbonenſi, prius. 642.a. aliud poſterius, præſide Cæſareo Arelatenſi. 568.c

Arbogaſtes Comes, necato Valentinia. Imp. Eugenium euexit in Imperium. 423.d. profligato exercitu, ſemet interficit. 429.a

Arcadius Theodoſij filius octennis à patre Auguſtus pronuntiatur. 395.c. dat illi pater Arſenium Romanum Diaconum præceptorem. c. conuenit cum Honorio fratre, patrem Mediolani, & excipit Imperium Orientis. 423.c. ſtatim repetit Conſtantinopolim. d. ſancit contra hæreticos. 434.c. qui hæretici dicendi. d. Aula, & militia excludit. d. Ne tradat ad ſe confugientes Romanos, bellum cum Perſis ſuſcipit. 435.a. pellit Conſtantinopoli Apollinariſtas. 439.b. ſancit contra ambientes Magiſtratus. c. Ne Iudæi ſuſcipiantur ad fidem, priuſquam debita reddiderint. c primus legem fert capitalē in recipientes hæreticos, & libros eorum tenentes, ſuadente, vt credibile eſt, Chryſoſt. 443.b. reſcriptum dat aduerſus eccleſiæ immunitatem, ſuadente Eutropio Aulicorum potentiſſimo, quod non diù durat. e. item aduerſus clericos, & monachos, rapientes ab officio. 444.a. parcit eccleſiæ, in quam ſe receperat Eutropius. 445.b. templa in agris dirui mandat, quæ in vrbib. ad Chriſtianum vſum tranſfert. c. Dementatus ab vxore, & epiſcopis, perſecutionem monet in Chryſoſt. & eius fautores. 456.b. excommunicatur cum vxore ab Innocent. 464.d. Abſoluitur pœnitens, & demiſsè rogans. 464.e. præmaturè moritur, relicto Iſdegerde rege Perſarum Tutore infanti filio Theodoſio, veritus Honorij indignationem. 466.a. quatuor eius filiæ virgines in Palatio virginitatem colunt. 487.d

Archelaus Tetrarcha Iudææ. 2.d. anno principatus nono, ob tyrannidem, relegatur in Gallias. 3 e

Ardaburius a Theodoſio in Ioannem Tyrannum miſſus, in eius manus, vento reflante, vexit. 503 e. Aſpar filius ductore Angelo, per inuia Rauēnam penetrans, patrem liberat, Tyrannum opprimit. 504.a

Arelatenſe concil. primum ducentorum epiſcoporū, quorum nomina per errorem ſubſcripta ſecundo. 210.a. ſua decreta vult publicari per Siluestrum Papam. c. Secundum. b. Tertium. 560.b

Arelatenſis eccleſię priuilegia. 489.c. primaria olim in Gallia, & epiſcopus Vicarius Rom. Pont. 489 c

Ariadna Leonis Imp. filia Zenoni vxor data, quòd Aſparē cum filijs proditoribus interfeciſſet 472.a. Zenone mortuo, Anaſtaſium euehit in Imp. 587.d. ſexageſimo Imperij moritur impia fœmina. 606.b

Argenteos triginta, triginta libras argenti interpretantur. 12.d

Ariani, qui & Euſebiani, epiſcopi, in concilio Nicæno, qui. 231 c ſpreto iudicio eccleſiaſtico accuſationes deferunt ad Conſtantinum. b. confutati, & conuicti, alij ſimulatè ſubſcribunt, alij ſubſcribere detrectant. 233. b. omnes denique poſt multam contentionem ſubſcribunt. 234. b. Porphyriani à Conſtantino cur vocati. b. Meletianos ad ſe trahunt. 244. b. cur inter hæreticos a Conſtantino in ſanctione non recenſiti. c. totius cauſæ Arianæ hiſtoria, poſt Nicænum Concilium, ex Athanaſio. 249. a. cõſpirant cum Meletianis ad exturbãdum Athanaſium. b. vtrorumque improbitas. 252. c. impudentes calumniæ in Athanaſium. 256. b. Conuincuntur. 257. d. innouant bellum in Athanaſium. 258. c. damnant Athanaſium, per calumniam, in Concilio Tyri. 259. d. Conſtantino variè decepto, Arium, quaſi rectè ſentientem, obtrudunt 260. a. Marcellum Ancyranum, quaſi hæreticum, damnat. 262. a. mortuo Conſtantino fidem conſubſtantiali per aulicos extinguere moliuntur. 268. b. nouis calumnijs impetunt Athanaſium apud Iulium Rom. Põt. 270. c. vafre Concilium petunt, ad moram interponendam. 271. d. Euſtathium Antiochenum epiſcopum in exilium propellunt, & ſedem Antiochenam inuadunt. 272 c. fingunt Arium ſe deteſtari, eius maxime impietates probantes, ne videantur hæretici. 274 c. plures ſubdolas fidei confeſſiones edunt. d. tentant per legatos inficere occidentem. d. eorum immanitas Alexandriæ. 276 b. literæ eorum ad Iulium Papam arrogantiſſimæ. 275. c. aliæ quædam eorum nomine videntur confictæ. 276. a. vulgant Antonium Magnum ſecum ſentire de fide. 278. a non audent ſe committere Concilio Sardicenſi. 282. c. damnantur, excommunicantur, deponuntur. d. ex fidei formula, falſo Sardicenſi appellata, in qua tribuunt filio Dei ſubſtantiam, negant conſubſtantialitatem, ſemiariani appellati. 285. a. qui eos non recipiunt relegati, aut capite plexi. c. rurſum vrgent calumnijs Athanaſium. 289. b. & 290. d. Adulantes Conſtantium æternum appellant. 292 c. inuident martyrij gloriam Lucifero, dum parcunt illi, iam acrius illos lacerant. 301. b. Concilio Sirmienſi damnant Aetiũ, & Photinum negantes diuinitate filij Dei, vt Catholici videantur. 304. a. noua fide edita, ſubſtantiæ nomen abdicãt. a. callidè ex Sirmienſi Synodo diſtracti, vt concilientur dum Cõcilia moliuntur, Arimini in Occidẽte, in Oriente Seleuciæ. 307. c Ariminenſe concil. potiori ſua parte Catholicum, quo Ariani damnantur. Nicæna fides comprobatur. 309. c. Nam alia poſt acta per fraudem Arianorum legitimi concilij nomine indigna. 310. c. negant cum Macedonianis diuinitatem quoq; Spiritus ſancti. 314. ex ipſis Aetiani, Photiniani, Eudoxiani, Acaciani, Macedoniani, Eunomiani, atque alij plures prodierunt. 315 c. cum gentibus irruunt in Athanaſium. 329. c. duce Iuliano. c. ſub Iouiano viginti ſeptem in concil. Antiocheno fidem Catholicam recipiunt. 339. b. alij perſtant in perfidia. c. vexãt Catholicos, & alias ſectas ſub Valente. 343. c. Athanaſium non patitur populus eijci in exilium a Valẽte. 349. c. paulò poſt latebras, iubetur redire. e. vexant eccleſiam Antiochenam. 351. b. Gregorium Nazianzenum Conſtantinopoli vexant. b. perlato Edicto Imp. atrociter furentes cõfeſſorem lapidibus occidunt. 380. a. fauore Iuſtinæ ſubnixi, Mediolani inſolentiùs agunt cum Ambroſ. 402. b. Conſtantinopoli audito nuncio de profligato Theodoſio ſæuiunt in Catholicos, poſt à victore, per Arcadiam veniam petunt, & impetrant 411. c. Conſtantinopoli cantilenas contra ſubſtantialitatem die noctuque cantillant, opponit illis Chryſoſt. cantiones Catholicas, & demùm curat ab vrbe eijci. 449 a. Aſpar cum filijs produnt imperium, & necantur, 571. c. 572. a. Olympius blaſpemans ſanctiſſimam Trinitatem, diriſſimo mortis genere extinguitur 590. e. milites Africani Carthaginem diripiũt, oppida & agros depopulant. 656. e.

Arintheus, ac Terentius Duces ad bellum Perſicum, Baſilij amici fauent Catholicis. 351. a

Arintheus Conſul. 361 e

Arius presbyter Alexandrinus negans filium patri cõſubſtantialem, in concilio epiſcoporum excommunicatur, ac deponitur ab Alexandro 213. a. profugus in palæſtinã epiſcopos fautores colligit, Euſebium maximè Nicomedienſem, & Cæſarienſem 216. b. eius doctrina ex ſchola Apoſtatarum. 231. d. ad eius blaſpemiam patres concilij obſtruunt aures. 232. c. Euſebij Nicomedienſis literas diſcerpunt. 233. a. damnatus in concil. Nicæn. Arius, adigitur a Cæſarienſi ad fictas palinodias. 233. b. eius ſcripta addicit Conſtantinus igni, capitis pœna retinentibus propoſita. c. pœnitens receptus vetatur Alexandriam repetere. 234. b. poſt reſtitutus Alexandriam relegato Athanaſio, rurſum cõturbata illa eccleſia, euocatur Cõſtantinopolim. 261. c. emẽtita fide Catholica iubet Conſtantinus Alexandro epiſcopo, vt in communione eum recipiat, quo precibus Deum vindicẽ implorante, Arius crepat medius. 262. d

Armoricos ſedibus pellit Maximus. 393. d. pro Rebellantib[9] intercedere parat S. Germanus, ſuſcepta legatione in Italiam. 533. c

Arnobius adhuc ethnicus ſcribit pro Chriſtianis. 184. a. quibus libris ab epiſcopis fidem impetrat. b. in illis agit de de propagata latè iam tum Chriſtiana Religione. b

Aroſtanes Magnus Armeniæ epiſcopus, qui interfuit Nicæno concilio. 230. e

Arſaces Rex Armeniæ, idemque Chriſtianus, dira patitur a Sapore Rege Perſarum. 349. d

Arſenius epiſcopus fingitur ab Arianis occiſus ab Athanaſio. 256. b

Arſenius Rom. eccleſiæ Diaconus, à Damaſo miſſus, magiſter datur Arcadio. 395. c. quem cõſpicatus Theodoſius ſtantem docere, diſcipulo ſedente, increpuit. c. qui poſt profugus ob vitæ periculum, eremum petijt. 395. d

Arthemius dux ob tranſlata corpora SS. Andreæ & Lucæ, præfectura Aegypti donatur a Conſtantio. 301. c. martyr ſub Iuliano. 326. c. teſtis crucis in cœlo oſtenſæ Conſtantino. 204. d

Aruandus Galliæ præfectus accuſatus, & damnatus, in exilium mittitur. 571. b

Aruernium obſeſſum ab Euarico Gothorum rege, defenditur a Sidonio epiſcopo, frequentibus litanijs, venit in eius poteſtatem ignauia Legatorum. 579 b

Aruernenſiũ par coniugũ, in codẽ ſtatu virginitatẽ colẽtiũ 579. Georgia item, & Frontina virgines celebrãtur. ibid.

Aruſpi

Aruſpicina obſoleſcente, de ea reſtituenda Claudius refert ad Senatum.34.c. Conſtantinus vetat exerceri priuatim, permitti publicè.218.b. reſtituit.220.b. Valentinianus permittit Gentilibus abſque magia. 361.d

Aſceteria. Vide monaſteria.

Aſella Rom. de cuius ſanctitate Hieron. 391.b

Aſiani altercantur de Paſchatis tempore. 228.e

Aſpar dux Theodoſij Angelo duce Rauennam, per inuia, cum copijs eductus, Tyrannam opprimit.304.b. proditor, perditione, cum filijs a Leone Imp. interficitur .b.c

Aſſumptio B. Mariæ Virginis. 33.d

Athalaricus Amalaſuntæ Theodorici filiæ ex Eutherico Cilica filius, octennis ſub matre regnat.651.b. exigitur fidelitatis iuramentum à Rom. & Gothis.c. conuenitur inter Alaricum, & Athalaricum Reges. d

Athaulphus Rex a Gothis electus, Gallā Placidiā Theodoſij filiam, & Honorij ſororē, in inuaſione Vrbis captam, ſibi vxorem ſociat, bono Imp. 474.a. petens pacē, apud Barcinonem cum ſex filijs interficitur. 482.e

Athanaricus rex Gothorum profligatur à Phritigerne altero Gothorum duce.364.c. perſequitur Gothos Chriſtianos.c. è ſuis expulſus honorificè excipitur a Theod. qui & ei mortuo exequias regias, indulget. 381.c

Athanaſius duodecim annorum, epiſcopum agens, Catechumenus, ritè baptizat.203.c ſub Alexan epiſcopo clericus inſtituitur.204.a. eccleſiæ Alexādrinæ Diaconus, ob fortiter impugnatos Arianos in Nicæn. concil. eorū odium incurrit.232.b. mortuo Alexan. ingēti omnium conſenſu, & plauſu illi ſubrogatur.243.e. eius electio diuinitùs Alexādro præcognita.244.b. luculentū Alexandrinæ Synodi teſtimonium pro eo, aduerſus calumniantes Arianos.244.a. Diœceſim viſitat.250.a. item SS. Pamochium, & Antonium.250.b. Monachatum defert in occidētem.251.c. monachos aſciſcit in epiſcopos.257.d. calumnia de Arſenio occiſo cōuincitur.258.b. calumniatores ei ſupplices fiunt.275.d. iniurioſè tractatus in cōciliabulo Tyrio, cōfugit ad Cōſtantin.258.d.256.c. abſentē condēnant abdicant, interdicunt Alexādria.d. ex calumnia Arianorū a Conſtantino relegatur in Gallias.261.b. vt confeſſor, nō vt exul, excipitur.261.c. de eius exilio Alexādria tumultuatur.261.b. poſt bienniū exilij per Cōſtantinum filium, ex literis Conſtantini Patris Alexandriā reſtituitur.268.c. nouis calumnijs impetitur apud Imp. occidentis, & Iulium Papam.270.c. prouocatus ab Arianis ad concil. Romā accurrit.271.e. Quos ſecū adduxerit admirabiles viros.c. Monachatū Romam inuehit.272.b. ibi fidei profeſſ. edit, quæ Symbolum Athanaſij dicta.b. pars illa de proceſſione Spiritus S. a Græcis detracta.272.d. in Cōciliabulo Antiochen. deponitur, ſubrogato Euſebio, qui poſt Emiſeni nomine innotuit, quo accuſante, Gregorium Cappadocem immittunt.274.a. à concil. Rom. innocēs declaratus, redit Alexandrā.275.e. ob immanitatē Arianorū fuga lapſus, Romam profugit.277.e. à Iulio reſtituitur.278.a. euocatur a Cōſtante Mediolanum, & in Gallias 280.b. in Concil. Sardicenſi abſoluitur.282.d. Ariani epiſcopi veniam petunt de calumnijs in eum.283.b. Literis Conſtantij reuocatur ad ſuam Eccleſiam.288.b. Excipitur vbique lætiſſimè.c. legatos mittit ad Conſtantin. in Occidentem, de ſua innocentia.294.d. per medios hoſtes elabitur.298.e. occultiſſimis latebris captatis plura ſcribit ad Catholicos confirmandos, lapſos erigendos, Ariano.299.c. exagitandos, tum etiam ſcribit de fuga ſua Apologiam; item Apolog ad Conſtantin. & alterā ad omnes, & conſolationē ad Virgines.299.d.e. item ad Serapionē de Ariana hæreſi, & Arij exitu 300.a. libros Luciferi ab eodem expetitos laudat, & admiratur, & Græcè vertit.300.d. Eius abſtruſiores latebræ, quæ.301.b. latebræ apud Virginem refutantur.c. ſcribit contra negantes diuinitatem Spiritus ſancti, 314.d. quatuor orationes ſcribit in Arianos 317.d. occiſo Georgio, emergit e latebris, 327.a. cogit Synodum de recipiendis lapſis.b. inuunt in eum gentiles, & Ariani 329 e. cogitur vrbe excedere, quod ad breue tempus fore prædixit.e. reuocatur ab exilio a Iouiano, qui & de fide erudiri ab eo poſtulat, 339.a. cogit concilium Alexādriæ, ex quo libellum fidei mittit ad Iouia.a. præfectum, Catholicum quidem, ſed prauis modis populum corrumpentem, excommunicat.354.b. Baſil. id gratum ſe habere ſcribit.c. interpellatus a Baſil. ſtudet conſulere Eccleſię Orientali per Petrum Legatum.356.c. quanti fecerit Baſil. cui & viſitationem iniunxit Epiſcoporum Macedoniæ, & Achaiæ 357.b Quadrageſimo ſexto ſedis anno migrat in cœlum, cuius laudib. impar omnis lingua, 365.b. Petrus presbyter, ab eo deſignatus, omnibus probantibus electus, cogitur ab Arianis, & à Valente Romam profugere. c

Athenagoras Apologiam pro Chriſtianis Marco Imp. offert. 97.a

Athenis ſcholæ Florentiſſimæ ſub Conſtātio.295.a, ad eas ab alijs conſumādi, ſtudioſi proficiſcebantur.b. Magicæ quoq; artes ibi vigebāt.b. ab Alarico euerſæ, quib. pepeiſſe fingit Zoſimus.434.e. ſub Anaſtaſ. reſtituuntur.

Attalus Imp. creatur a Ro. cogente Alarico.470.b. Nō dignatur conſortem in Imperio Honorium.c. abdicatur ab Alarico.d. Gothis ſuadentibus reſumit Imp. in Italia. 482.c. ab illis deſtitutus, capitur truncatus manu, in Liparam relegatur. 486.b

Atticus presbyter CP næ eccleſiæ, ex aduerſarij Io. Chryſoſt. Arſacio ſuccedit, in ſede CP. na.462.a. ſuadet Theodoſio proferre iura Eccleſiæ CP. næ quaſi ex antiquo iure Chryſoſt. nomen reſtituit in Diptycha.480.d. Suadet & id Cyrillo, ibid. damnat Pelagianos ob id laudatus à Cæleſtino PP.505.c. Munificus in pauperes etiam hæreticos. ibid. moritur. ibid.

Attila Hunnorum Rex Thraciae, Illyricumq; vaſtat, receſſus magna vi auri emitur a Theodoſ.542.c. Fratrem regni conſortem perimit, 544.a. Profligato Rom. exercitu pacem ſex millibus auri libris vendit.545.d. Imminet occidenti cum exercitu.532.e. Flagellum Dei, ex prædictione ſerui Dei appellatur.553.c. Inuadens Gallias ab Aetio profligatur.d. Reuerſus pluribus vaſtatis vrbibus, per occurrentem Leonem Papam auertitur.558.a. extinguitur. 561.d

Audas epiſcopus incēdit Pyreū, zelo fortis nō ſecundū ſciētiā, ſed piè elegit mori potiùs quā illud reædificare.499.e

Audæus, ex nimio zelo cenſor Eccleſiaſticus, fit hæreticus. 275.a. in Gothiam relegatus, Monachiſmum cum hæreſi inuehit. 354.d

Audientium claſſis in Eccleſia, vbi conſiſtat. 163.a

Auguſtalis Præfectus Tuſciæ Venuſtian. martyr. 179.d. itē Aegypti Mennas. 195.c

Auguſtini primordia ad annum 23. quo iam 4. annum Manichæis operam dabat. 372.c. Romam veniens 29. ætatis anno, annum vnum domi Rhetoricam docet, 396.c. mittitur à Symmacho præfecto vrbis Mediolanum, ad docendam Rhetoricam, cùm eſſet 30. annorum. 398.b à Manichæis ad Academicos tranſit. b. quē ſic affectū inuenit mater Monica. c. nec apud hos veritatem, reflexit oculos ad eam, quā deſpexerat, Chriſtian. Religion. e. panegyricam orationem habet corā Imp. 399 c. diuinitùs deductus ad Simplic. audita conuerſione Victorini, exardeſcit ad imitandam. d. ab exemplo duorum Aulicorū, qui ex lectione vitę Anton. Magni profecerāt ad mundi cōtemptum, annum agens trigeſimum ad Deum cōuertitur, e. Rus ſecedit, vbi ſcribit tres libros contra Academicos, De vita beata, de ordine, & Soliloquia de immortalitate animæ, de diſciplina; omnia ante baptiſmum. e. duob. annis Catechumenus, trigeſimoquarto baptizatur à S. Ambroſ. cū Adeodato filio, & Alipio ſocio. 412.a. ſermo de eius baptiſmo illi inſcriptus, falſus eſt. a. Romam venit, vbi aduerſus Manichæos ſcribit de motib. Eccleſiæ Cathol. & Manichæorum, Dialogum de anima, tres de libero arbitrio. 412.b. reuerſus in patriam cū Alipio, & Euodio, ruri per triennū agit, ieiunijs, & orationib. vacans. 415.d. ſcribit de Magiſtro & filius 16. annorum moritur, abſoluit duos libros cōtra Manichęos, de Geneſi, librum de Muſica, & de vera Religione contra Manichæos. 415.e. cautior Hieronymo, dum contra Iouinian. ſupra celebratas nuptias, extollit virginitatē, 420.b. ab Hipponenſib. Epiſcopo inuitus, & reclamans oblatus ordinandus fit presbyter, & ædificato monaſterio, collectis fratrib. communiter viuitur. 422.b. rogatus prædicare verbum Dei, inducias petit in ſequens paſcha, vt inſtructior accedat, c. extat libellus ſupplex, ibid. primus S. Valerius introduxit, vt presbyteri docerent in eccleſia, quod epiſcopi tantum ſolebant in Africa. b. presbyter init certamen cum Manichæis, ad reuocandum amicum ſeductum, ſcribens de vtilitate credendi, & de duabus animabus. b. hortatur Aurelium tum factum Epiſcopum Carthagin. ad tollendas comeſſationes de Eccleſia, ſuadendo, ac leuiter agendo, d. qua ratione id eſt aſſequutus, e. publicè diſputat cum Fortunato Manichæo, excipientibus Notarijs. 424.d. ſcribit duos libros de Geneſi ad literam contra eoſdem Manichæos, & aduerſus diſputationem Adamanti, e. pſalmum Abecedarium conficit, quo plebs doceretur de vera Eccleſia, 425.a. item aduerſus Donati epiſtolam, qui liber non extat. De ſermone Domini in monte ſcripſit, antequam fieret Epiſcopus. Diſſeruit ſuper Epiſtolam ad Roman. & ad Galatas, & de diuerſis quæſtionibus, de mendacio, & de fide, a diſputat adhuc presbyter in Concilio Hipponenſi, iubentibus Epiſcopis, de Fide, & Symbolo. 427.c. Hipponenſis Epiſcopus ordinatur viuente Valerio. 435. inita conſuetudine literarum cū Paulino, mittit illi tres libros de libero arbitrio, & petit Ambroſij libros contra Academicos, 435.e. mittit item librum de cura agenda pro mortuis. 436.a. qua occaſione potuerit ſcripſiſſe libros Confeſſionum 436. b. reuocat Licentium inhiantem honoribus, à ſeculi curis, exemplo Paulini, b. ſcribit ad Romanianum de vera Religione, b. duos libros ad Simplicianum, eius ſubijciens cenſuræ. 439.b. deprecatur Donatiſtis ſupplicia. 440.c. epiſtolam ad Donatum quendam, qui Catholicū amicum ſuum trahere conabatur ad ſuas partes, d. qua occaſione ſcripſerit de opere Monachorum. 442.e. diſputat cum Felice Manichæo, excipientibus Notarijs, qui cōuertitur ad fidem Catholicam. 459.b. ſcribit contra Vincentiū Donatiſtam, conquerentem quòd ad vnitatem nolentes traherentur. 460.c. item contra Creſconium Grammaticum. 461.a. purgat ſe apud Pinianum, Albinam, &c. de vi facta à ſuis Hipponenſibus. 469.b. quam contemptor diuitiarum fuerit, d. ſcribit tractatū de excidio Vrbis, ob inſultantes Gentiles de Roma capta. 471.d. quando incœperit ſcribere libros de Ciuitate Dei, & quando perfecerit. e. feritas Donatiſtarum apparet ex multis eius epiſtolis. 472.c. quam imminutus ſit numerus Donatiſtarum, Epiſcoporum opera Catholicorum, ſpacio circiter viginti annorum. 474.a. breuiculum collationis facit, quāto profectu teſtatur ad Gaudētium, b. ſcribit aduerſus Pelagianos, nondum nomine vulgatos, de peccatorum meritis, & remiſſione, & de baptiſmo paruulorum, e. commētarium ad laicos Donatiſtas, poſt collationem inſcriptum, & diſputationib⁹ habitam cum Fortunio eorum Epiſcopo. 477.e. ignoraſſe videtur Sardicenſe legitimum Concilium, & falſum coarguit, ex eo maximè, quòd in eo legitur damnatus Rom. Epiſcopus. ibid. probat Cæcilianum eſſe Catholicum, qui Romano Pōtifici cōmunione ſit cōiunctus. d. prima, & tertia epiſtola, ea habent loca pro dignitate argumenti. 478.e. verbo & epiſtolis Demetriadem ad ſtudium virginitatis impellit. 481.e. confutat hæreſes epiſtolæ Pelagij, epiſtola 143. ad Iulianam, & poſt etiam libro de gratia Chriſti. 482.a. ſcribit ad Probam petentem, de orando Deo, & de bono viduitatis ad Iulianam. ibid. mittit libros octo quæſtionum ad Dulcitium Tribunum. 483.b. qua occaſione ſcripſerit de mendacio c. Oroſium hortatus eſt, vt hiſtoriam ſcriberet contra Paganos. c. eundem miſit, pro ſua modeſtia, ad Hieronymum pro quæſtione animæ e. ſcribit de natura, & gratia, ad Timaſium, & Iacobum Pelagij diſcipulos, quos, & Catholicos reddit. 484.a. mittit ad Ioannem Ieroſolymitanum librum ſuum contra librum Pelagij. a. ſcribit ad Paulinum Nolanū aduerſus errores Pelagij. 488.d. poſt damnatam Pelagij hæreſim, ſcribit de gratia Chriſti, & de peccato originali, 491.e. item aduerſus negātes liberum arbitrium, & aduerſus omnia illi tribuentes, Commentarium de gratia, & libero arbitrio, & de correptione, & Gratia, d. mittitur cū alijs Epiſcopis a Zoſimo Papa in Mauritaniam, de quibuſdam cauſis Eccleſiaſticis, e. agit cum Emerito Donatiſta. Extant Acta. d. ſcribit per id tempus de correptione Donatiſtarum, e. ibid. Abuſum ſolemnis lapidationis tollit, e. item Balationes, & Saltationes ante Baſilicas, & in feſtis SS. Martyrum. vſum cytharæ, cōuiuia, & choreas, 492.a. ſcribit ad Optatum de origine animę, & aduerſus Pelagianos epiſtolam, b. inſectatur abuſus quoſdam circa Miſſas. ibid.

Iuliani

Iuliani Pelagiani epiſtolas ad ſe miſſas confutat. 494.a. Pelagianis appellantibus vniuerſale Concilium, ex ſuperbia eos hanc captare gloriam affirmat, c. qua occaſione ſcripſerit de nuptijs & concupiſcētia, c. aduerſus quatuor Iuliani ſex ſuos reddit libros, e. ſcribit ad Vitalem Carthaginenſem, pro infidelibus orandum eſſe, quod ille negabat. 495. a. reſcripſit ad Heſichium ſe conſulentē de nouiſſimo die, epiſtolam 80. in qua probat prędictionem illam nōdum eſſe impletam, qua completa, finem habiturus ſit mundus. 497. a. praxis in tractandis hæreticis. 498.b. Epiſcopum deponit ob grauia crimina, qui Bonifacium appellat Romanum Pontificem, 500.c. ſcribit parænetricam epiſtolam 205. ad Bonifacium Comitem, 501.b. perbreues inter illos epiſtolæ germanæ videntur ipſorum, c. diſputat cum Maximino, & Paſcentio Arianis, d. raptum de Eccleſia facinoroſum iuſſu Bonifacij, repetit indicta excommunicatione, & obtinet, e. Gratulatur Cœleſtino pacificam electionē, & modeſte admonet, ne violenter quædam exequatur. 503. b. deligit ſibi ſucceſſorem, vt vacet commodius ſuis libris. 506. b. retractat libros ſuos duobus annis, quos 232. eſſe comperit, præter epiſtolas, & homilias, c. poſt verò etiā ſcripſit de prædeſtinatione Sanctorum, & de bono perſeuerantiæ. d. Bonifacium ſeriò, & grauiter admonet in deterius prolabentem. 507.b. in magno luctu ob vaſtitatem Africæ, à Vandalis, & Hipponæ obſidione verſans, vltima decumbit ęgritudine. 515 c. impoſita manu ęgrotum ex viſione, ad ſe miſſum, ſanat, d. orans obdormit in pace, e. Bibliothecam relinquit Eccleſiæ, quæ Angelico miniſterio conſeruatur in direptione Hipponæ. 516. a. impugnata fuit eius doctrina à pluribus. a. ab Hilario & Proſpero fuit defenſa, b. Elogium ſancti Cœleſtini Papę. 525.c
Auguſtus quando moritur. 3.b
Auiti duo Hiſpani, Origenis hæreſim in Hiſpaniam inuehunt. 483.c
Auitus ex Præfecto Prætorio, Imperator inuitus creatur. 563.a. mox imperium deponit. b
Auitus Viennenſis Epiſcopus in Gallia Catholicam confeſſionem exigit à Gūdebaldo Burgundiæ Rege. 590 d Sigiſmundum filium ad Catholicam fidem adducit. 601. d. Auiti elogium. 590. d. Galliæ eius ſtudio defenſæ ab hæreſi Ariana. 606. c. Vicarium ſuum Hormiſda conſtituit, in Gallijs. 608.d
Aurelianus Imper. 167. a. reſpondet pro Eccleſia Catholica. d. perſecutionem indicit. 168. b. moritur, qua morte, incertum. 169.d
M. Aurelius Antoninus, & Lucius Verus, Imperatores. 89.d. Marci filia a dæmone oppreſſa, per Epiſcopum Hierapolitanum Abercium liberatur, e. perſecutio ſubtilis excitatur. 90. a. victoria Chriſtianorum precibus, ſub Marco, de Marcomannis impetratur. 96.a. debellat Marcomannos, e. Auidium Caſſium Tyrannum ſuperat, e. eius præclara epiſtola ad vxorem, e. adit Orientem, vt Orientale Imperium ſtabiliat, d. moritur in expeditione Marcomannica. 98.a
Aurei numeri origo, ad inueniendum Paſcha. 235.c
Aurelius Carthaginenſis epiſcopus. 422.d. eius, & Damaſi mutuæ literæ commentitiæ. 369.d
in Autolycum ſcripſit Theophilus Antiochen. confutans Gentilitiam ſuperſtitionem, & Chriſtianam pietatem comprobans. 93.a
Auxentius Cappadox Arianus, Dionyſio in exilium acto, intruſus Mediolani Epiſcopus, Martinum vexat, & fugat. 305. c. ſub Catholico nomine latens, Valentiniano decepto, inſultat in Catholicos. 348.b. contra eū pugnāt egregie Euagrius, & Hilarius, cuius eſt vltima in eum lucubratio. 347.c. de eo ſcribit Athanaſ. ad Damaſum, qui in Concilio Rom. eum damnat. 348.d
Auxentius iunior Mediolani pſeudoepiſcopus, qui ſe Mercurinum vocabat, prouocat Ambroſium ad diſputationem, ſub Iudicibus Iudæis, & Gentilibus. 402.c

B.

BAbylas Epiſcopus Antiochenſis, inſignis martyr. 144. eius oſſium tranſlatio ſub Iuliano. 322.d
per Babylonem intelligitur Roma, & cur. 31.a
Bacurius Iberorum Rex, quomodo cum gente ad Chriſtū conuerſus. 249.c. domeſticorum Comes à Conſtantino factus. ibid.
Bagarienſe Concilium Donatiſtarum. 430.b
Balationes, & ſaltationes ante baſilicas ſanctorum tollere niſus eſt Auguſtinus. 492.a
Balbinus creatur Imperator, & necatur. 129.a
Balnea Antiochena dæmonum paſſa infeſtationem, ob reliquias virginum Chriſtianarum. 77.c
Baptiſmus Chriſti, quo eius anno. 4.c. in nomine Ieſu, quomodo intelligendus. 11.c. hæreticorum damnatus ab Agrippino in Africa. 113.c. & poſt à Cypriano cum Concilio Africano. 115.c. ex antiqua traditione retentus baptiſmus ab hæreticis collatus. 156. a. Conſtantini. 222. e. & Baptiſterium ab eo mirè exornatur. 223.a
Baptizatus arena, defectu aquæ, ex fide conualeſcit. 97.c
Barbam radendi conſuetudo, apud quos. 48.a
S. Hieronymus non probat ſic, vt nuda cutis appareat, vt verſatus in Oriente, a. primus Photius Epiſcopus Cōſtantinopolitanus auſus eſt exprobrare raſuram barbæ Latinis Sacerdotibus, b. vſus nutriendi, videtur a Gothis & alijs barbaris introductus in Occidente, b. perſeuerauit diu in Sacerdotibus, b.
Bardeſanes hæreſiarcha. 95. d. ſcribit contra Marcionem, & Genethliacos. d
Barbaræ gentes, qua occaſione Euangelium receperint. 249.c
Barnabas ſua in commune confert. 20.e. idem Saulus, ordinantur Apoſtoli extra XII. numerum. 29.b. ſimul peragrant Cyprum, Aſiam, euangelizantes. 32. d. diſſentit à Paulo ob Marcum. 36. a. alia de eo ex traditione habentur. 36.b. vt veniſſe in Italiam, & Mediolanenſem eccleſiam fundaſſe. b. eius corpus cum Euāgelio Matthæi repertum in Cypro. 584.b
Baſilicam S. Mariæ trans Tyberim, extruxit Calliſtus Papa. 118.b
Baſilicas plures extruxit Conſtantinus. 223. c. & 225. c. ſex quidē ad monumentum Chriſti paſſionis, 246.c. & 247. a. Tyrenſis dedicatur. 259.c. item Ieroſolymitana, & Cōſtantinopolit. in honorem Apoſtolorum. 263.e

Baſilides hæreſiarcha Alexandrinus. 78.c

Baſilina pijſſima fœmina, Iuliani apoſtatæ mater. 267.d

Baſiliſcus Eutychianus, Verinæ vxoris Imper. frater, dux claſſis in Genſericum Vandalorum Regem, qua amiſſa, relegatur. 571.d. inuadit Imperium, deiecto Zenone. 576.b instigante Zenonide vxore, incipit fidem ſubuertere, b. Encyclica damnat Chalcedonenſe concilium, quam circiter quingenti ſubſcribunt, c. cogitur timore Epiſcopi, & populi tumultuantis, eam abrogare, d. Deo & hominibus inuiſus, proditione Ducis Imperio radit, & à Zenone relegatur. 577.e

Baſilius meminit de perſecutione Diocletiani. 179. e. ipſe & Gregorius cùm alibi ſtuduiſſent, Athenas conſummandi ſe contulerunt, 295. b. euocatus per literas a Iuliano, rediit, egregia fidei facta proteſtatione, 318. d. peragrat prouincias Monaſticorum inſtitutorum cauſa, 320. e. Monachus, & presbyter efficitur. 321.a præfectus fit Monaſterij. b. in ſolitudinem ſecedit, quo eum ſequitur Gregorius, ſeorſum tamen habitans. 321.c. 337.d. quæ eorum ſtudia & actiones, d. quanti Gregorium faceret, 338. a. magni fecit quoque Libanium præceptorem, quamuis Ethnicum, a. a Sabellianis agitatur, b. Euſebio Neocæſarienſi Epiſcopo per Gregorium reconciliatur, & eum demeretur, 343 d. inuitus illi defuncto ſubrogatur. 349. a. paulo pòſt Gregorium in partem curarum adſciſcit, & Petrum fratrem ex Monacho in presbyterum ordinat. b. epiſtolis pluribus, ægra valetudine ſtudioſè curat Eccleſias, 362. b. e. venerabilis etiam hoſtibus propter conſtantiam, 351. e. viduam protegit aduerſus præfectum. 352. b. per literas conſolatur Antiochenam Eccleſiam, 353. e. Athanaſium rogat de curanda vnione eius Eccleſiæ, d. literas mittit, & legatos ad Occidentales, & Romanum Pontif. rogatum auxilium, 356. d. in inuidiam vocatur de Euſtathio hæretico, Catholicum ſimulante, in communionem accepto, 357. d. accuſatur quoque de literis ante viginti annos ad Apollinarem ſcriptis, 357. e. ægerrimè, ſed patienter calumnias ferens, triennium reſpondere differt, 358. a. diffamatus hæreſis apud ſuos Neocæſarienſes, purgat ſe apud eos, b. calumniam patitur de tribus dijs, dum agit contra Sabellianos, b. rurſum quod malè ſentiat de Spiritu ſancto, c. de exploratoribus queritur ad ſe audiendum concurrentibus, c. cuſtodem ſe antiquarum traditionum profitetur, d. ex vnius voculę prolatione in ſuſpicionem venit, quaſi malè ſentiat de Spiritu ſancto, d. qua occaſione ſcripſit librum de Spiritu ſancto, & poſt mortem plures pro eo apologiæ fuerunt ſcriptæ, e. in tantis ærumnis vocat in auxilium Athanaſium, 359. a. exiſtit etiam illi contentio cum Anthimio Catholico, a. Gregorium inuitum & reluctantem, ordinat Saſimorum Epiſcopum, e. eo oppido occupato ab Anthimo, reſidentiæ non fuit locus, e. nouam legationem mittit Romam ad Papam, & alios Occidentales, vt viſitari curent Orientem, 362.b qua cum nihil profeciſſet, miſit alterã per presbyterum, qui putatur eius frater, e. ingeminat querelas, & acerbius de Occidentalibus ſcribit, d. Alexandrinam eccleſiam conſolatur per literas, vexatam ſub Valente, 366.b. rurſum ſcribit ad Occidentales, deplorãs ſtatum Orientalis Eccleſiæ. 368.d. conſolatur Monachos militare adactos à Valente. 370.e. gratulatur eccleſiæ de Ambroſio Epiſcopo creato, eum eximiè laudans. 375 a neceſſitudo literarum intercedit inter eos. a. octauo epiſcopatus anno migrat in cœlum, publicè laudatus, 373.e eius lucubrationes recenſet Hieron. & Caſſiod. 374.a

Baſſa abbatiſſa in Palęſtina, ſubducta a pſeudomonacho in Eutichianam hæreſim, 559. a. Pulcheria de veritate edocta, redit ad catholicos, b. exemplo item Eudociæ, 362.e

Bellator presbyter, illuſtris ſcriptor ſub Iuſtiniano. 634.d

Bellum Iudaicum ſub Nerone, Ceſtio præſide Syriæ Duce, 57.b. Veſpaſiano Duce, 58. Veſpaſiano Imper. Tito duce, 61.c. ſub Hadriano. 81.c. & 83.c. Marcomannicum ſub Veris Imperatoribus, 83. e. 97.b. Byzantinum, 102.d. Albinianum, Iudaicum, Sarmaticum ſub Vero, 103.e. Alexãdrinum ſub Gallieno, 161.b. Perſicum ſub Diocletiano, & Parthicum. 178. a. Sarmaticum ſub Conſtantino per Duces, 253.d. Armenicum, Maximini in eos, vt Chriſtianos, 202.e. Conſtantio aduerſus Duces Maxentij. 205.b aduerſus Maxentium, d. Licinianum terreſtre & nauale ſæpius repetitum, 215. a. d. Sarmaticum, & Gothicum, 217. d. Conſtantinus parat Perſicum, 263. e. ſub Conſtantino inualeſcit, 269. e. indictum à Conſtante ipſi Conſtantio, niſi reſtituat Athanaſium, & Paulum. 286. Conſtantij aduerſus Magnentium, primum in quo chriſtiani inuicem concurrere. 292. a. Iuliani Perſicum 336. Gothicum ſub Valente triennale. 343. c. 349. d. Theodoſij aduerſus Maximum. 411. c. item eiuſdem aduerſus Eugenium. 427 c. Perſicum ſub Arcadio. 435. b. Gothicum in Græcia per Stiliconem. 434. e. Gildonianum in Africa. 441. a. Alarici aduerſus Honorium Imperatorem in Italia. 456. a. cum Rhadagaiſſo Scytha cum innumerabili exercitu ad internecionem cæſo. 461. Honorij contra Tyrannos, 474. e. cum Ioanne Tyranno geſtũ, 503. e. Perſicum ſub Theodoſio. 498. e. Britannorum cum Pictis, & Saxonibus. 511. c. Theodoſij cum Genſerico Rege Vvandalorum, 523. b. Clodouei contra Viſigothos Arianos. 599. e. & contra Burgundiones. 601.a. Vvandalicum ſub Iuſtiniano. 643 Gothicum, & Italicũ. 653.

Beliſarius Dux Iuſtiniani in bello Perſico, 632. e. diſcordia Ducum, Beliſarij, Cetici, & Petri ex inuidia Romani vincuntur. 633.b. Dux in bello Vvandalico. 644.d. iuſtitia eius. 645.a. tribus menſibus, quod mirum eſt, recuperat Africam. 645.d. capto Rege bellum Vvandalicum eſt confectũ à Beliſario, de quo egregium agit triumphum. 647.a

Benedictio Hebræorum in ſecundis menſis. 13.c. nouæ benedictiones à Chriſto illatæ, e. iugum, ex Apoſtolica traditione 171 d. nuptiarum. 40.e

Benedictus Nurſinus, poſt Monachorum Patriarcha, ſolitudinem petit. 591. a. Caſſinum petens, Monaſterium extruit. 636 d

Beneuolus Brixianus memoriæ ſcrinijs præſidens apud Valent. rogatus aduerſus patrum decreta Imperialia dictare, renuit egregio reſponſo, maiora promittenti. 396.b

Bibliotheca Ieroſolymit. ab Alexandro Epiſcopo extructa. 544.c. Conſtantinopolitana, à Conſtantio. 255. poſt ab alijs aucta ad numerum 20. millium librorum, a. ſub Baſiliſco incenſa, a. & 577. a. de ea curanda Valens reſcribit

Baſiliſco.367.b.Georgij intruſi Alexandrini, quam ad ſe integram peruehendam mandat Iulian. 319.e

Bigamos excluſos à ſacris ordinibus à Paulo, perpetua traditio,& vſus Eccleſiæ docet.44.c. de Bigamis non ordinandis ſtatuit Nicænum concil.239.e. cōſtituitur etiam ex coniugio ante baptiſmum. 461.e

Bleſilla Paulæ filia vidua viginti annorum relicta, docta Græcè,Latinè,Hebraicè.390.e. illi S. Hierony. Eccleſiaſten interpretatus eſt.e

Boazer vidua, Hunnorum Regina, cum centum eorū millibus cum Iuſtiniano contra Perſas. 633 e

Boëtius Romanus, Athenis per decem & octo annos Ariſtoteli dans operam, eius ſcripta Latinè vertit, & commentarijs illuſtrat.601.e. commentarium ſcribit, quo modo Trinitas vnus ſit Deus, ad Symmachum, & de duabus naturis,& vna perſona aduerſus Neſtorij, & Eutichetis errorem 622.c. eius modeſtia, d. obtruncatur cum Symmacho ſocero. 628.e. quantus in literis vir, e. aureis ſuis de conſolatione libris multa de ſe, & de calamitatibus ſuis,d de vxore Ruſticiana, filijs, Symmacho ſocero.629.ſcribit in carcere plurima opera. Mirandum quid accidit in eius obtruncatione,b.cauſa vtriuſque necis. 630.b

Bona ſtabilia iam olim ab Eccleſia poſſeſſa, 41.b. adempta reſtitui edicit Conſtantinus.207.b.relinquendi eccleſijs idem facit poteſtatem.220.a.immunia à tributo.10.a.in tres partes diuidenda.287.a. Bona eccleſiæ occupantes, excommunicandi. 597.b

Bonifacius Papa primus, creatur ex presbytero, aduerſus quem Eulalius Archdiaconus ſchiſma facit.593.b.vtroque iuſſo Vrbe abeſſe,& Eulalio non parente,ex Epiſcoporum ſententia c c l. qui conuenerant, Bonifacius vt legitimus probatur,Eulalio reiecto,c.d.Romę reuerſus, ſerſſæ eccleſiæ ſarciendæ incumbit, eam Honorio Imp. commendat.e. Patroclum Arelatenſem inuadentem iura alienæ prouinciæ, reprimit. 500.e.502.c

Bonifacius Papa I I.creatur 637.e. Dioſcorus item in ſchiſmate aduerſus eum,e.epiſtola ad Eulalium Alexan. manifeſtæ impoſturæ conuincitur.638.a. Synodum habet, qua improbato exemplo eligit ſibi ſucceſſorem 618.e. Decretum id pœnitēs tollit.639.a. Eccleſiam S.Michaelis Archangeli in circo Domitiæ extruit.d. in Bonifacij decretum quid Agapetus. 650.b

Bonifacius Comes Thrax,ſtrenuus Dux,in Hiſpaniam cōtra Vvandalos miſſus, ob impotentiam motum Caſtini Ducis,ſe recipit in Africam, & conſuetudine S Auguſtini proficit. 501.a. Paræneticam ad eam ſcribit epiſtolam, b. Proditione adductus in ſuſpicionem affectatæ tyrannidis,bello appetitur. 507.a

Euocat in belli ſocietatem Vandalos ex Hiſpania.507.e. ad eum Auguſtinus breues ſcribit epiſtolas, mutato ſtylo,ob periculum, b. Proditione detecta, Imperatori reconciliatur, & victus a Vvandalis, Hipponem ſe recipit.509.b. Profligato Romano exercitu a Vvandalis, Romam profectus,reconciliatur Placidiæ.523.b. Magiſter militum creatur. 529.e. Profligat Aetium, & moritur. ibid.

Bonoſſus epiſcopus in Macedonia negans perpetuam virginitatem B.Mariæ,damnatur à Theſſalonicenſi epiſcopo, ex delegatione Capuanæ Synodi. 417.d

Brigida Scota virgo,in Hibernia moritur,extāt acta. 622.c

Brictius Turonenſis epiſcopus,appellato Rom. Pont. poſt ſeptennium,ſedem recipit. 529.d

ad Britanniam vſque penetraſſe Petrum Apoſtolum, aliqui tradunt. 45.e

Britannorum Rex Lucius, miſſa legatione ad Eleutherum Rom.Pont.chriſtianus efficitur. 98.e

Britannia Chriſto ſubiecta,c. liberatur per Cœleſtinum ab hæreſi Pelagiana, miſſo Antiſiodor. epiſcopo Germano. 510. d. iterum liberatur per eundem S. Germanum. 533.d.vitia populi,& ſacerdotum notantur.545. liberatur ab hoſtibus. 591.a

Bulgari vaſtant Thracias. 534. a. rurſum eas deprædantur, quos Anaſtaſius auro auertit in Occidentem,596.a. per Ducem Tolum à Theodorico vincuntur. 597.e

Burgundiones cum alijs Barbaris Gallias inuadunt.365.d. Galliarum partem Rheno proximam occupant. 482. c. quando Chriſtiani effecti. c. Bellicoſiſſimi numero & viribus pollentes,c.ab Aetio bello vincuntur, & pòſt ab Hunnis conteruntur. 533.b. Epiphanius legatus ad Burgundiones de redimendis captiuis.590.d. Fœderati cum Athalarico Italiæ Rege.631.c.Franci bella mouent in Turingios,& Burgundiones. 631.b

Byzantium in Conſtantinopol.mutatur.227.e. eam nouā, Romam chriſtiano ritu Deo dicat Conſtantinus in memoriam ſanctiſſ. Genitricis Dei Mariæ. 254 a

Byzantinis & alijs eiuſdem prouinciæ locis primus,Petrus dat epiſcopos.27.e. Metrophani ſuccedit Alexander Byzantinus vltimus,& primus Conſtantinopolit.Epiſcopus. 215.e

C.

CABADES rex Parthorum Amida validum præſidiū Romanorum proditione occupat, ſub Anaſtaſio, 596.c.caſtio à dæmonibus obſeſſo, perq; Chriſtianum epiſcopum liberato, liberam omnibus dat facultatem,chriſtianam fidem accipiendi. 604.b

Cæcilia virgo, & martyr, Euangelium gerebat in pectore. 125.a. id factitatum ab vſq; tempore Apoſtolorum. a

Cæcilianus Diaconus Carthaginenſis arguit Lucillam oſculantem os martyris,non vindicati ante ſumptionem Euchariſtiæ, 186 d. calumniam patitur ex falſis Actis Martyrum, 187. b. purgatur ab immenſa calumnia Donatiſtarum,d. ordinatur epiſcopus Carthaginenſis pòſt Menſurium.193 e. ſchiſma aduerſus eum conflatur à triplici genere hominum,193.d. accuſatur & abſoluitur. e. rurſum accuſatus abſoluitur in concilio Romano apud Lateranum.208.d.item in Arelatenſi,210.a.in Mediolanenſi. 214. c. fuit in concilio Nicæno inter Apoſtolicos epiſcopos. 230 e

Cæcilius Afer Diadumeni Cæſaris magiſter, is fortè, qui pòſt Chriſtianus,& presbyter Catechiſta fuit S Cypriani. 110.e 133.d

Ioannes Cæcus immenſa memoria confeſſ. 198.e

Cædem in bello qui feciſſet, 40. diebus a ſacramentis abſtineret. 429.b

Cæleſtinus P P. 502.e. rogatur ab Auguſtino, & modeſtè mone-

monetur, ne violenter agat. 503. b. ſcribit ad Narbon. & Viennenſ. epiſc. de quibuſdam exceſſibus. 509. b. mittit Palladium S. R. E. Diaconum in Britanniam ad depellendos Pelagianos, quod perfecit iuuantibus Germano Antiſ. & Lupo Trecenſi epiſcopis. 510. d. monet epiſcopos Appulos & Calabros, epiſcopis populum eſſe docẽdum, non ſequendum. 511 d
in Concilio Romano Neſtorij blaſphemiam damnat, decem illi dies ad reſipiſcendum præſcribit. 513.a
delegat vices ſuas Cyrillo Alexandr. Epiſcop. d. Legatos mittit ad Epheſinum Concilium, executioni mandaturos ſententiam ſuam in Neſtorium. 517 a
redarguit Epiſcopos, qui ſinerent ſuos presbyteros obloqui in Auguſtinum. 525.a
in quibus fuit Seuerus Sulpitius. e
gratulatur Theodoſio Imper. Epiſcopo & clero Conſtãtinopol. & epiſcopus Concilij Epheſini, per literas encyclicas, de Neſtorij impietate proſtrata, monens de eo lõgiùs ablegando, 527.b migrat è vita. c
Cæleſtis Idoli templi inane vaticinium. 497 e
proſtratum ſub Conſtantio & Placidia Auguſtis, ibid. à Vandalis memoria extincta. 498.a
Cęleſtius Pelagianus Carthagin. damnatus, appellat Innocentium Romanum Pontificem, nec appellationẽ proſequitur. 478.e. damnatur rurſum Concilio Carthagin. ibid. ac tertio Carthag. & Mileuitano. 489.a
Zoſimo Papæ vẽditat ſe catholicum, & accuſatores ſuos incuſat. ibid. vltra 100. lapidem ab Vrbe remouetur Conſtantij reſcripto. 497.e
Cælebs Paulus Apoſtolus. 40.e
Cælibatum damnantes leges Conſtantinus abrogat. 213.d non exhaurit, ſed fœcundat mundum. d. firmatur in Nicæno Concilio 238.b. clericorum etiam in Orientali eccleſia firmiſſimus. b. cælibatum clericorum etiam Iuſtinianus Imperator probat ſua conſtitutione. 649.b
Cælicolæ, Apoſtatæ à chriſtianis ad Iud. 466.e
Cæſar Auguſtanum concilium aduerſus Priſcillianiſtas. 331.b
Cæſarea Metropolis Paleſtinæ. 237.e
Cæſaria S. Cæſarij ſoror, monaſterio Arelatenſi præfecta. 600 e
Cęſarius ex Abbate Lerinenſi Arelatenſis epiſcopus. 560.b Librum de gratia & libero arbitrio mittit ad Felicem Papam, quem ille præfixa epiſtola probat. 586.e. ab Alarico Aquitaniæ Viſigothorum Rege, Burdegalem relegatur. 599. miſſus ob ſuſpiciones ad Theodoricum in Italiam, eum in ſui venerationem vertit. 600.d
Cæſar martyr in Arabiſſo, quamuis prius voluptatibus indulſiſſet. 202.d
Cæſarius Nazianzeni frater, nobili præfectura à Iuliano ornatis, admonitus a fratre, præfert ignominiam crucis palatiis Regum. 319.a
Quæſtor & comes priuatarum ſub Valentiniano. 340.c miraculo in ruina Nicææ ſeruatur. 346.c. emoriens pauperes relinquit hæredes, & præclaro funere tumulatur. e
Caifas ſibi mortem infert. 25.e
Caius Papa 172.a. martyr. 175.d. eius extat epiſt. ad Felicem epiſcopum. e. Sanxit de gradibus, quibus aſcẽderetur ad epiſcopatum. d
Caius Imper. 26.a. Statuam ſuam vbique adorari curat. 27.a. necatur. 27.c. eius ſtatuę omnes conflantur. 32.a
Calices vitreos fuiſſe aliquando, conſtat ex decreto Zephyrini Papæ. 113. b. Chriſtus ouem geſtans in illis fingebatur. b
Calliſtus Papa. 106.a. martyr. 118. a. ſtatuit Quatuor temporum ieiunium, b. fecit baſilicam S. Mariæ trans Tiberim & Cœmeterium. 113.b
Caluariæ locus dictus à ſepultura primi hominis. 16.b
Calumniatores diuinitùs puniti. 103.d
Calumnia de horrendis criminibus in chriſtianos. 96. e. Maximini in eoſdem. 203. d. in eoſdem quòd colerent genitalia Sacerdotum, 110. e. in eoſdem quòd omnium Orbis calamitatum cauſa eſſent. 92. e. Donatiſtarum in Cæcilianum. 208 c. in Athanaſium, de indicto Pop. tributo. 252.e. nouæ in Athanaſium. 256.b in Euſtachiũ epiſcopum Antiochenum. 272.e. in Theophilum ab Origeniſtis 448 d. in Sixtum Rom. Pont. 532.d. Gennadium Proſperum. 570.c. Anaſtaſij in Macedonium epiſcopum Conſtantinopolit. 602.b. in Ioannem Papam, quæ diluitur. 626.e
Campitæ appellati Donatiſtæ, quòd in campis colligerentur, vt Montenſes, & Rupitani. 219.b
Candidianus comes miſſus ad Concilium Epheſinum, vt tranquillitatem curaret. 517.e. perfide curat, ne quid geſtorum in concilio emanet ad Theodoſium. 519. a. falsò & calumnioſè ſcribit ad Imperatorem. c
Canon concilij Laodiceni de Angelorum adoratione, interpretatus. 52.e
Canones Apoſt. per Clem. collecti. 72.a. pœnitentiale Gregor. Thaumaturgi. 163.a. Petri Alexandr. 192. d. Synodi Rom. prima ſedes à nemine iudicatur. 227.b. de Paſchate in Synodo Nicæna. 234.d. Antiocheni concilij, vt depoſitus Epiſcopus non niſi per maiorem numerum Epiſcoporum reſtituatur, reprobatus. 274.e. Canon de lib. can. vide canonici libri. Sanciri abſq; auctoritate Roma. Pontiſ. non licet. 227.a. concilij Antioch. Arian. pro catholicis citati. 275. a. de prærogatiua eccleſiæ Conſtantinopolit. nullius fidei. 272.c. concilij Epheſini permixti cum pſeudoſynodi canonibus, item Epheſ. 520. d. Vide ſingula concilia & ſingulas materias, de quibus extant canones. 239.b
Canonici libri qui. 496.a
Canonum collectores, incertus auctor Abbas exiguus Martinus Bracarenſis, Creſconius epiſ. Africanus. 634.c
Cantus in eccleſia ritus eſt Apoſtolicus. 53.a. muſica inſtrumẽta etiam adhibita, a. cithara a modulatione eccleſiaſtica prohibita. a. organa poſt ſæcula recepta. a
Capitolium à Veſpaſiano reſtitutum. 62.c
Capitolini locus explicatur. 89.e
Capraria inſula refert à Monachis. 441.c
Capreolus Carthag. epiſcopus Baſſulam Diaconum oratorem mittit ad concilium Epheſin. 517.c
Captiuorum Ieroſolymitanorum numerus belli Iudaici tẽpore. 62.a
Captiuos redimit Cyprianus, noua indicta collecta. 149.c
Capuenſe concilium in cauſa Paulini, & Flauiani Epiſcoporum Antiochenorum, quid decreuerit. 417.b. cauſam Bonoſi

Bonoſi in Macedonia epiſcopi negantis virginitatem B. Mariæ poſt partũ, delegat Theſſalonicenſi epiſcopo, cum ſuis epiſcopis cognoſcendam. d
Carcere detenti chriſtiani alebantur agape, viſitabantur magna frequentia 157. d. clandeſtina apud illos efferebã tur ſacrificia. d. Conſtantinus carcerem, vt erat anteà, anguſtam & humilem Conſtantinop. reliquit. d. carcerati vt relaxarentur tempore Paſchatis Impp. conſtituerunt. 338. d. 401. b. dominica die, quæ officia illis exhiberi ſtatuit Honorius. 468. e
Cardinales Diaconi ſeptem diu in eccleſia Rom. 80. c
Cardinalatus S. Hieronymi refutatur. 500. a. Presbyteri aliqua ratione præferuntur epiſcopis. 520. b
Carpentoractenſe concilium in Gallia. 568. e
Carthago à Genſerico ſub pace dolo occupata. 538 d. cur eã Deus in Barbari manus tradiderit. e
Carthaginenſe concilium ſub Cypriano, de lapſis ſede vacante. 149. b. primum, dictum de pace & vnitate confecta 286. c. tertium, ſecundum dicendum, quod conſuluit Syritium papam de quibuſdam quæſtionibus 438 c. quintum, dicendum quartum, in quo defenſores eccleſiæ petiti, ab Honorio imp. & de tollendis idololatriæ reliquijs 440. d. quintum poſitum quartum, in quo eiv. ſancitæ ſunt regulæ de reſtituenda eccleſiæ diſciplina. 442. e. ſtatutum vt clerici & Monachi manu ſibi victum quærerent contra quoſdam hæreticos. e. aliud, quod miniſtri eccleſiaſtici petuntur à Rom. & Mediolanenſi eccleſia. 450. a. aliud generale Africæ de tractanda pace cũ Donatiſtis, & vt cogerentur pacificè agere. 459. a. aliud ex quo Legatio decreta ad imper. pro defenſione rerum eccleſiaſticarum aduerſus Donatiſtas, & paganos, & de reconciliatione eccleſiæ Alexandrinæ cum Romana. 463. c. aliud de petenda confirmatione legum in hæreticos. 466. d. aliud, quo rogatur Honorius reuocare edictum pro Donatiſtis. 472. a. aliud, quo Pelagiana hæreſis damnata. 487. c. aliud, in quo Pelagius, Cæleſtiuſque damnati. 487. a. aliud, quo confirmant Innocentij papæ ſententiam in Pelagium, & Cœleſtium. 489. e
Carthaginenſes epiſcopi, quorum extat memoriam, Agrippinus, Donatus 133 c. 154. a. Cyprianus. 133. c. Lucianus, Menſurius, Cæcilianus, Rufus, Gratus. 160. b. Aurelius 422. d Capreolus. 517. c. Quod vult Deus. 539. b. Eugenius. 579. b. Bonifacius. 623. a. Reparatus 649. e
Cartherius, comes apud Gratianum Imp. cuius inſignis pietatis adhuc celebris extat memoria apud Tolentinates 378. a
Carus Imper. cum Carino & Numeciano filijs. 171. a. reſcribunt pro Chriſtianis 172. a. Carus moritur, Carinus & Numerianus occiduntur 172. c
Caſſianus. Vide Ioan. Caſſianus.
Caſſiodorus ab epiſtolis Theodorico regi. 589 b. Conſul ſolus. 604. d. fit præfectus prætorij 64. d poſtulat pias preces à Ioan. papa b. agit de publicis ſcholis Theologicis Romæ erigendis, cum Agapeto papa. 652. b
Caſtinus ſuperbus & imperioſus Dux in Hiſpania 501. a. cuius conſul profugit in Africam ad Bonifacium comitem. 503. a. ab eo elicit iuramentum Bonifacius per Auguſtinum. a
Caſtitas circa caſtratem ſtudium fieri Reipublicæ incrementum aſſerit Iuſtinianus. 652. d
Caſtratio vetita Canonibus. 120. c
Catharina, ea fortè, quæ Dorothea à Ruſtino memoratur. 195. d. deſignatur & ab Euſebio tacito nomine. d
Cathedra Iacobi Apoſtoli, Ieroſolymit. epiſc. diu aſſeruata. 22 d. Romanæ & Alexandr. 30 c. quales fieri ſolerent. 30. c. Antiochenæ anniuerſaria memoria. 25. c. item Romanæ. 30. b
Catholica, vicus, inter Ariminum & Piſaurum, vnde nomen habeat. 310. e
Catholici nomen quando, & ad quid inuentum. 27. c. Catholicus & Romanus idem, nec niſi ex communione Romanæ eccleſiæ ea appellatio obtinetur. 30. d
Catholicum hoc eſſe credimus, quòd veſtro religioſo reſponſo nobis fuerit intimatum, ſcripſit Iuſtinian. Imp. ad Hormiſdam papam. 616. e
Celenenſe concilium in Gallecia. 546. a
Celſus Epicureus ſub Hadriano ſcribit in chriſtianos. 86. d confutatur ab Origene. d
Cenſus ſub quo natus Chriſtus. 1. c
Cephas Syriacè, duriſſimam petram, id eſt, cautem ſignificat. 5 b
Cerdo hæreſiarcha. 88. a
Chalcedonenſe concilium aduerſus Chryſoſtomum, qui appellauit ad Oecumenicum. 454. a aliud. b. circiter patrum, à Leone papa indictum Marciano & Pulcheria Impp. in eo damnatur Dioſcorus, & deponitur. 554. ea. in eo facta fidei diffinitio, & ſubſcripta. 555. e. Paſchaſius Legatus ſedis Apoſtolicæ proteſtatur coram concilio, Eccleſiam Romanam eſſe caput omnium eccleſiarum. 554. b. ſtatuit concilium, ne principes ſe immiſceant in rebus eccleſiaſticis. ibid. c. Metropolitanum ius à Cæſarienſi translatum in Ieroſolymitanam eccleſiam. 555. d. dimiſſo concilio, Orientales remanentes callidè ſanciunt plures canones, illum maximè, de prærogatiua Sedis Conſtantinopolitanæ, à Leone papa nunquam probatos. 556. a. quomodo probetur agnouiſſe primatum ſuper vniuerſalem eccleſiam c. petitur confirmatio à Leone papa per Synodicam. b. in qua cur deſit nomen Oecumenici, ſuſpicari poſſumus à Græculis inuidis fuiſſe detractum, cum S. Gregorius affirmet, illi ab eo concilio fuiſſe tributum. d. elogia & miracula pro concilio Chalcedonenſ. d. eius celebrata anniuerſaria memoria. e
Charitatis retinendæ inſigne exemplum. 859. b
Cherinthus. vide, Hæreſiarcha.
Hildebertus ſororem Crotildem vlciſcitur bello, interfecto Amalarico Gothorum in Hiſpania rege. 641. b
Chriſma per Apoſtolos conſecrabatur. 24. a. Chriſmatis ampula cœlitus demiſſa ad vngẽdum Clodoueum regẽ 594. b
Chriſtus quando natus. 1. a. Nazarenus cur dictus. duodennis in templo repertus. 2. d faber & fabri filius habetur. 3. a. baptizatur anno ætatis 31. inchoato tres menſes. 4. c. cuius anni acta vnus S. Ioannes exequitur. 5. a. honeſtat ſua præſentia nuptias. b. eius anni per paſchata diſtinguendi, Acta primi Paſch. b. Acta ſecund. 7 d. Acta tertij. 8. d. Acta quarti. 11. d. quos ſua manu baptizarit 5. d Legitimo tempore celebrat paſcha. 12. d.

dotem nouæ legis ſacrificium inſtituit. 13. c. bis de traditore loquitur. c. crucifigitur. 15. c. quoto ætatis anno. 16. b. excitatus à mortuis, varie ſ. videndum præbet 17. d. Petro primatum tradit. c. ſub Aſcenſione duas addit dotes Eccleſiæ. 18. c. aſcendens impreſſa relinquit veſtigia in monte Oliueti. 19. d. vt non omnia eius acta, ita nec dicta ab Euangeliſtis conſcripta. 19. a. an homo dominicus dici poſſit. 368. a

Chriſtiani poſt necem Stephani diſperſi. 23. d. primùm Antiochiæ ſic dicti. 27. c. ſub Iudaicum bellum Ieroſolymis excedunt. 57. e. de incendio Vrbis in crimen vocantur & eo nomine dira patiuntur 55. c. conuiuia Chriſtianorum qualia 42. b. eorum oblationes largiſſimæ. 41. b. 63. b. ingens hoſpitalitatis ſtudium. c. alacritas ad mortem. 80. a victoriam precibus ſuis Rom. Imp. impetrant. 96. a. in eos gentilium calumnia ex genuflexione ante Antiſtites 1 o. c. per Chriſtianos captiuos fides propagatur. 162. c. quàm violenter ad idola compellerentur. 173. b. iuſti pronunciati ab Apolline. 181. a. ad Barbaros elapſi, bene ab ijs habiti. 182. a. in ſuſpicionem vocati incendij Nicomedienſis Regiæ. d. deturbatis Eccleſijs ſoliciti Dominicum celebrant. 187. c. de eorum nomine deleto Impp. inaniter gloriantur. 189. e. Galilæi vocati à Iuliano. 332. b.

Chriſtotocos. vide Deipara.

Chromatij epiſcopi Aquileienſis commentitia epiſtola ad Hieronymum. 414. b

Chronicon Euſebij terminatur in XX. anno Conſtantini, mutilatum & corruptum ad nos venit ex pleniore. 236. c. Hieron. latè reddidit, & auxit. c. Chronici Iſidori locus corrigendus. 641. d. Marcellini comitis. vide Marcellinus Proſperi, vide Proſper. Caſſiodori. vide Caſſiodorus.

Chronologia actionum Chriſti ex Iuſtino. 86. e. auctoris ex Euagrio probata. 75. c. ex Clemente Alexandrino. 100 d. ex Oroſio 134. e. ex Epiphanio 369. d. ex quibus præſens ſtabilitur chronologia.

Chriſaphius Aulicus potentiſſimus, Eutycheti addictus, Flauiano infenſus, omnia miſcet, perſuaſo Theodoſio, vt illum tueatur, hunc perdat. 547 c. iuſta vltio illum eſt perſecuta, quòd ſubſtantia & vita à Theodoſio priuatus 550. e

Chryſoſtomus. vide, Ioannes Chryſoſt.

in Circenſibus acclamata perſecutio in Chriſtianos, ſub Maximiano. 179. b

Circenſes qui ſe exercere dicebant in honorem Chriſti, reprehenduntur. 538. b

Circumcelliones, peſſimum Donatiſtarum genus. 256. e

Cirtenſe concilium in Numidia, in quo decretum de Synodica ad Laicos Donatiſtas ſcribenda. 444. a

Ciuitas vniuerſa ob Chriſti fidem concremata. 199. b. mirū de vna ciuitate Thebarum Aegypti, quod decem millia Monachorum, & viginti millia virginum haberet. 214. b

Ciuitatem nouam meditatur Conſtantinus, execrationes pop. & Senatus Rom. non ferens. 227. b. Byzantium denique vertit in Conſtantinop. 227. e

Ciuitates Italiæ vaſtatæ à Maximo. 409. a

ædes Ieroſolymit. 61. d. Iudæorum Alexandriæ. 26. c. Theſſalonicenſis. 40. d. immiſſa in vluocem Chriſtiano

rum. 106. c. 165. d

ad profectum Euangelij prouenerunt. e. tempore Maximi obortæ 103. d. illatæ a Gothis 375. c. Africanæ eccleſiæ per Donatiſtas 331. d. per Vandalos bello Gildeniano, & circumcellionibus. 441. a. per Vandalos toto ferè tempore, quo eam occupatam tenuerunt.

Claſſes pœnitentium diuerſæ.

Claudianus presbyter confutat Fauſti opinionem de anima corporea. 587 a qui vir & quantus a

Claudius Imperator. 27. c. fauet Iudæis. d. multa ſacrificia, & ferias abrogat. 32. a. Roma pellit Iudæos, & cur 34. c. moritur. 35. a

Claudius iunior Imp. 166. b. in Chriſtianos ſæuit. c. moritur

Claudius epiſ Viennenſis clerus ſub Conſtantino. 226. e

Claues Eccleſiæ negat Nouatianus. 149

Clauis tribus an quatuor Chriſtus cruci affixus. 15. d. eorū inuentio. 246. a

Clemens Romanus ordinatus à Petro, locum cedit Rom. ſedis Lino & Cleto, quibus defunctis gerit pontificatum 67. b. epiſtolam de pace ſcribit ad Corinthios. 68. a. in alijs ſuis epiſtolis prædicat virginitatem. b. quæ modo eius feruntur, diuerſæ ſunt ab illis. b. Epiſcopos diuerſis ciuitatibus dedit b. ſeptem Notarijs Regiones vrbis diuiſit, ad deſcribenda Acta Martyrum. 69. d. relegatur. 71. b. in mare mergitur 71. e. eius Elogium. e. quæ extant eius nomine Epiſtolæ, non omnino ſunt certæ fidei 72. a. ſcripſiſſe traditur conſtitutiones Apoſtolorum, item canones. a. aliqui eius libri putantur ab hæreticis corrupti. c. Miſſam quam Apoſtolis, traditio eſt, Eccleſiæ Romæ reliquiſſe. c

Clemens patruelis Domitiani, cum Flauia Domitilla vxore ob Chriſti fidem occiditur. 69 c

Clemens Alexandrinus, clariſſimus eccleſiæ ſcriptor. 101. c. opera eius eue, Apochryphis cenſita à Gelaſio. e. opera eius ab hæreticis corrupta. 102. a. habent expreſſos mores, & diſciplinam Eccleſiæ catholicæ. a. docuit Alexandriæ. 107. b. Protrepticon ſcripſit luculentum ad gentes. b

Clericalis tonſura quid ſignificet. 47. e

Clericatus & Monachatus ſimul iuncti ab Euſebio Vercellenſi in Italia, ab Auguſtino in Africa, à Martino in Gallia. 251. e. clericatum ambientes commodorum cauſa, à Conſtantino repelluntur. 219. a. 247 e

Clericorum veſtitus, caſtaneus olim, monachorum niger. 428. b. candidus olim Rom. aliquando Nouatianorū b

Clerici fœminis ne cohabitent. 238. a. fœminas ne doceant malignæ vetat Licinius Imp. 213. e. ad ſecularia Tribunalia ne trahantur. 366. c. qui ſe in perſecutione ſubtraxiſſent, priuantur ſtipendio. 140. e. cur aliquando vetiti nutrire comam & barbam. 465 e

Clericorum immunitas, vide eccleſiæ immunitas.

Clerus Rom ſede vacante, capitis munera explet. 136. e. Synodum habet. 141 a. eius decreta obligant. c

Cletus papa ſuccedit Lino. 64 b. moritur martyr. 69. b

Clodomerus Clodouei filius Franc. Rex. 605. b. Sigiſmundum Burgundionum Regem bello captum cum vxore & filijs necat 631. c. in bello & ipſe interficitur. d

Clodoueus Francorū apud Pariſios init Regnum, mortuo

Chil-

Childerico patre.583 c.Gentilis adhuc veneratur Remigium, Rhemenſem epiſcopum.584.a. Siagrium Romanum Sueſſionem tenentem ciuitatem victum occidit. 586.c.damna infert per inuaſionem eccleſiæ, quæ poſt chriſtianus ſarciuit.c. Crotildem Burgund. Regis neptem, chriſtianam, vxorem accipit.590.c. periclitans cũ toto exercitu, inuocato Chriſto, victor euadit.594.a. pluribus epiſcopis laborantibus in conuerſione Francorum, eminet Remigius b.plura donat eccleſiæ ante & poſt conuerſionem in gratiam S. Genoephæ.c.ex zelo fidei catholicæ Alarico Ariano mouet bellum.599. d. parat ſe quomodo ad bellum.c. Alaricum cum exercitu profligat, & interficit.600.a. grauiter laborans, per Seuerinum, Aganenſis monaſterij Abbatem, ſanatur. 601. a. Ludouicum eum vocat Hormiſda Papa ad Remigium. 604. c. mittit beato Petro coronam auream gemmatam.c. primus Francorum Rex Chriſtianus moritur. 605.a

Clotarius prædatus res eccleſiæ, diuino miraculo ſiſtitur loco per triduum cum exercitu, donec ablata reſtituãt. 635.c

Codex Theodoſianus, ex reſcriptis Chriſtianorum tantũ Principum. 534.d.

Cœmeteria varia Romæ. 118.c. ingreſſus Chriſtianis interdictus, tempore perſecutionum.d. ceſſantibus perſecutionibus frequentabatur.d.

in Cœnis Iudæi accumberent, an ſederent. 12.c

Cœnæ legalis duplex menſa. 13.a

Cœnobitæ vitæ ſemina iacta in communi vita priorum Chriſtianorum.21. auctor, vel reſtitutor, & propagator Antonius Magnus. 250.e

Collatio famoſa inter Catholicos & Donatiſtas, cognitore Marcellino.474.a qui pronunciat Donatiſtas confutatos.b.inde ex plebe & ex circumcellionibus plurimi ad eccleſiã redacti, pſeudoepiſcopis magis obdureſcẽtibus. b. acta illa cœpta legi publicè quot annis per Quadrageſimam. 477.c.

Collectarum vſus ab Apoſtolis. 28. c. noua indicebatur collecta, vt, ex noua occaſione. Cyprianus indixit ad redimendos captiuos. 149.c

Collecta, & Dominicum idem quod Miſſa. 157. c

Collutus hæreticus aſſeruit Deum non eſſe malorum creatorem. 23.a

per Columbæ indicium Fabianus Gaba eligitur.128.a.Columbarum grex Virginis funus deducit. 579 d

Columna Coclis erecta à Traiano, dedicata B. Petro a Sixto V.73 d. Antoniana, in qua ſculpta victoria per Chriſtianos milites imperrata, aduerſus Marcomannos, quã Sixtus V. reſtituit impoſita Diui Pauli ſtatua.96.a. Columnam inhabitat Simeon. 528.a

Commonitorium ex concilio Carthaginenſi Legatis datum.459. a. Legati Zoſimi cum commonitorio, quo quæ agenda continebantur. 495.c

Commodus Imper.98.a.nequiſſimus, & crudeliſſimus in Chriſtianos.a

Communicatio propriæ eccleſiæ dabatur aliquibus, quibus negabatur catholica.551 d. Catholica per formatas, quas dicunt litteras, vſque à tempore Sixti Papæ I. cuius forma poſt expreſſa in conc. Niceno.85 c.Communio tantum Laica, id eſt, ſub vna tantùm ſpecie pœnitentibus ſacerdotibus imparciebatur.149 b.cum Roman.eccleſia facit eſſe Catholicum.289.c. alia communicationis Symbola, præter Euchariſtiam.209.a.Communio peregrina quæ ſit. 442. d. 465.b

Conciliorum varia genera, & appellationes.282 b.non cogenda niſi ex auctoritate Rom.Pont.229.b. ex traditione Apoſtolica, ab epiſcopo Romano accipiunt firmitatem.240. d. habita etiam feruentibus perſecutionibus. 188.d.bis in anno celebranda ex concilio Niceno. 239.a vnius alia per aliud examinantur. 240. a. celebrari permiſſa etiam à Barbaris Regibus, ex præcepto Romano. Pont.546.b. de ſitu, ac diſpoſitione in ſedendo in concilijs.554.d.medius locus erat Euangelij. e

Concilia Singula. Vide, ſub ſingulis litteris.

Conciliabula ſequuntur ordinem temporum.

Conciliabula, ſeu Hæreticorum conuentus. Carthaginenſe contra Cœlicianum.194. a. Conſtantinop.quo abdicatus Marcellus Ancyranus, quaſi negaret Chriſti diuinitatem. 262.a

Antiochenum in Encænijs, quo damnatus Athanaſius. 263.a. malè à Gratiano, & alijs relatum inter Catholica 275.a.Antiochenum ſecundum Arianorum, in quo fidei nouam formulam edunt, omiſſo conſubſtantialis nomine,279 c.Sardicenſe falſo ſcripto titulo Arianorum conuentui Philippopoli habito.284.b. Arianorum expetentium communionem Rom.Pont. & damnationem Athanaſij.291.c.Biterrenſe in Gallia, in quo Catholici adiguntur ad communionem Arianorum, & Hilarius mittitur in exilium.302.b. Sirmienſe, quo damnati Aetius, & Photinus, Dei filium creaturam putantes, diuerſe tamen ab Arianis 303.e. Ancyranum, in quo à ſemiarianis filius, per omnia patri ſimilis aſſeritur. 304. d.Seleucienſe, in quo Acaciani damnati.311.c. Conſtantinop.in quo vt ante nomen ſubſtantiæ aboleuerunt, ita modo ſubſiſtentiæ abolent. 312. a. Antiochenum Arianorum, in quo ſtatutum, filium à patre ſubſtantia diſſimilem eſſe.315.d.Lampſacenum ſemiarianorum (putatum falſo catholicum) contra portentioſam fidei formulam, Conſtantinopoli editam, 341. b. Singeduni Arianorum aduerſus ſemiarianos.344. b. Bagaienſe Donatiſtarum, cccx. epiſcoporum, in quo damnatus eſt Maſſimianus item Donatiſta. 430.c. Cauernenſe liij.epiſcoporum; alterum, amplius centum, in quibus damnatus primianus Donatiſta.430.d. Donatiſtarum in Africa, in quo ſtatuunt mortem potius oppetendam, quã deſerendas eccleſias 483 a Epheſino damnatur Cyrillus Alex.& Memnon, quaſi Apollinariſtæ.519. d. Epheſinum latrocinium cxxviij.epiſcoporum, præſide Dioſcoro, quo, reclamantibus Apoſtolicæ Sedis Legatis, Eutyches abſoluitur, Flauianus damnatur. 519 ,b. Synnadenſe Eutychianorum, ad euertendum concilium Calchedonenſe. 602.d

Concubinatus lege Conſtantini ſublatus. 253.c

Confeſſio à Chriſto inſtituta illis verbis. Quæcunque alligaueritis ſuper terram, &c.18.a. primus vſus expreſſus. 39.b. Non ſuſtulit ea Nectarius de eccleſia Conſtantinop.quod quidam autumant. 420.c

Confeſſores ſuperbos quoſdam notat Cyprian.138. a. hortatur ad perſeuerantiam, & laudat. b. ſoliti ſcribere literas ad epiſcopos prolapſis.138. moniti à Cypriano, obtemperant, præter vnum Lucianum. 138. d. per fraudem in ſchiſma inducti per Cyprianum reuocatur.149. a. redeunt cum hac profeſſione. b

Confirmatio, quæ & chariſma ab Apoſtolis confertur.24. a. epiſcoporum, id eſt munus. 44.a

Coniugati Chriſtiani, ex mutuo conſenſu continentiam ſeruare ſoliti. 87. c. ordinabantur in primitiua eccleſia, ſed conſentiente vxore, vtrique continentiam profitēte.44. b. per coniugum Ciuerneoſium perpetuam retinentium virginitatem. 579.c

Coniuratio in Neronem.56. a. in Zenonem.550. b. in Iuſtinianum. 641.a

Conſecrandi aliquem in Deum, Gentilitius ritus 91. c. Virgines, Chriſtianus ritus. 481 c

Conſpiratio quatuor Impp. ſimul, ad extinguendum Chriſti nomen. 178 c.

Conſtantius Chlorus Cæſar eligitur. 174. b. vnum Deum colit. 190 a. commentum ad explorandos ſibi fideles. b. eo abſente in Britannia, Galerius Maximianus Romæ exercet carnificinam in Chriſtianos.191 c. vxorem accipit Helenam Britannici Reguli filiam, ex qua Conſtantinum ſuſcipit.194. c. eam repudiare coactus, vt Theodoram Maximiani Herculij priuignam duceret, ex qua ſex ſuſcipit liberos.174 b 194. c. eius continentia prædicatur c. moriens Conſtantino primogenito reliquit imperium. 194.b

Conſtantinus, Conſtantij ex Helena vxore, non concubina, filius.194. c Fugiens inſidias Valerij Maximiani, moriente patre Occidentale excipit Imperium, Cæſaris nomine conſtitutus.194. a. cædit Francos, & Alemannos captis eorum Regibus, & beſtijs traditis. 196. a Dijs ſacrificat, quamuis Chriſtianos ſine quiete agere. c. Mortua Mineruina vxore, ex qua Criſpū ſuſceperat, Fauſtam Maximiani Herculij filiam ducit, & A. vocatur. 196. a. Variè à Maxentio prouocatus cogitat de bello illi inferendo. 204. b Deum verum precanti, Crucis ſignum apparet, deque eius ſignificatione Chriſtianos conſulit. c. Quibus copijs Italiam ingreſſus.205. a. Mira quædam narrant Panegyrici. b. Perruptis omnibus vbique Obicibus, Maxentio profligato, & fluctibus abſorpto triumphat. c. Trophæum Crucis erigit, Vrbe media.206. c. Palatium Fauſtæ in Laterano, Melchiadi papæ donat. d. De cuius beneficijs in Orbem terrarum inſcriptio in Hiſpania 207. a. Varia edicit pro Chriſtianis. b. Reſcribit de bonis eccleſiarum reſtituendis, proconſuli Africa. b. De cleri immunitate ad eundem b. pecunias mittit in Africam ad reuelationem pauperum. b. profitetur inter Catechumenos. c. Prætorianos tollit, Prętoriana caſtra diruit. 208. b Leges fert pro humilioribus. aduerſus potentiores.208. a Conſtantiam ſororem Chriſtianam vxorem dat Licinio Ethnico.208. b. Germanam vincit & ſubigit b. Ludos ſeculares negligit. c. Reſcripto cauet clericorum immunitati. d. ſe appellantibus Donatiſtis tres dat epiſcopos Iudices in cauſa Ceciliani. d mox cauſam defert ad Melchiadem, cum alijs Epiſc. offenſus appellatione ipſorum, ait, ea ſacerdotum iudicium haberi debere, vt Dei. d. Appellantibus rurſum Donatiſtis aduerſus Cæcilianum, dat Arelatenſe concilium. 209. c. ſedet in Concilio Catechumenus, in quo non de fide, ſed de perſona agebatur. 210. a. Edicit de Appellationibus. c. Quantæ fidei eſſe velit ſententias, & teſtimonia epiſcoporum. 211. a. Decennalia celebrans Criſpum & Conſtantinum Cæſares creat 212. b. Parentum inopiæ in alendis filijs ex Fiſco prouidet. b.

Conſtantinus Iudæorum inſolentiam pœna ignis cohibet. Rebellionem molientes punit. c. Indulgentiſſimè agit cum Donatiſtis, vt eos conciliet eccleſiæ.214. c. Reſcribit pro pudore mulierum.214 c. Manumiſſionem, & Ciuitatem dare concedit Epiſcopis. c. Licinium Orientis Imperatorem, ex inuidia & odio Chriſtianorum, bellum mouentem, terreſtri, & nauali prælio profligat. pręſidio Crucis, & rurſum noua molientem interficit. 215. a. Toto potitus orbe Romano c. pro Chriſtianis multa ſancit. c. Reſcribit patentes fori exceptione gaudere non debere. Vim publicam capite plectendam. 215. c. Edicit pro liberatione Chriſtianorum damnatorum. c. Martyrum facultates præcipit ad cognatos, vel ad Eccleſias tranſire, c. Literas ſcribit ad Alexandrum Alexandrinum Epiſcopum, & Arium, ſua pietate indignas. 216. c. Edictum dat ad omnes gentes. 217. a. Parricidarum legē renouat. à Puerorum concubitus vbique gentium damnat. a. Sauromatas & Scythas bello vincit. 217. d. Reſcribit ad Arium, illum exagitans, quas literas encyclicas eſſe vult. d. Reſcribit de Haruſpicibus, ne priuatas domos adeant, ſub pœna ignis. 218. b. Item de Clericorum immunitate. b. Quinquennalia Cæſarum agit. c. Fauens Chriſtiano cœlibatui. d. Leges Iuliam, & Papiam abrogat. d. Solemnitatem verborum abrogat in teſtamentis. c. Tollit pœnas debitorum fiſcalium. c. Ne curijs obligati ad clerum tranſeat. c. Seueriſſimè ſancit aduerſus raptores Virginum, & viduarum. 219. a. Donatiſtis exiliū relaxat, precibus fatigatus. b Sancit, vt die Dominica, & feria ſexta, à iudicijs ceſſetur. c. Milites Ethnicos Deum omnes ſimul publicè, certa prece, orare mandat. c. De maleficis omni genere pœnæ puniendis. 220. a. Libitum facit omnibus legare eccleſijs, b. Reſcribit de Haruſpicibus conſulendis, malè, contra quam antea ſanxerant. 220. b. cur id facere potuit c. inde multa illi calamitoſa acciderunt, c. De pauperibus ex publicis horreis ſubleuandis, d. Certis reis indulgetur, ob partum Criſpi, & Helenæ, c. Sancit pro Chriſtianis, ne ad ſacrificia vrgeantur. Criſpum filium, & Fauſtam vxorem necat. 221. d. amicos item plures. 222.a

Conſtantinus reſipiſcit, & expiationem quærens tantorū ſcelerum tantum inuenit apud Chriſtianos. 220.a de baptiſmo Conſtantini falſa prodidit Euſebius. 222. c. Baptizatur, & lepra curatur, c. Munificentia eius in ædificandis, ornandis, & dotandis Eccleſijs. 223. b Plura ſancit pro Chriſtiana religione. b. Chriſtianis fieri volentibus, alimenta & veſtimenta præbet ex publico, d. Concionis ad populum Romanum ab eo habitæ, capita. c. Liberam cuique linquit religionem, ſed Chriſtianam amplectentes, gratiores ſibi fore profitetur. 224 a. De donatione ab eo facta Eccleſiæ Romanæ. 226. a. Exhibet ſe deinceps perfectum Chriſtianum. 227.b

Con

Cur nouam ſibi condendam vrbem putarit. d. Manſuetudo in eos, qui ſuam imaginem deturpârant. 228. d. conuenit cum Silueſtro de indice ndo concilio ob hæreſim Arianam, 229. c Delatos ab Epiſcop. accuſationum libellos inuicem in ignem conijcit præclarè illud aiens: Vos non poteſtis ab hominibus iudicari, Dei ſolius inter vos expectare iudicium. 231. c Aulam ingreſſus, Concilij gratulatur Patribus, & gratias de eo agit, bicuiſſi nè proloqutus Latinè, ob Maieſtatem Imperij. 232. c. decretum Paſchatis commendat Eccleſijs. 235. a

Conſtantinus abſoluto concilio Vicennalia agit, Epiſcopos epulo excipit, donat, & ſummis fauoribus proſequitur, & hortatos cum pace dimittit 241. Politicum ſtatū corrigens, edicit aduerſus Magiſtratus, 242. c. Item aduerſus Aduocatos, d. Interdicit Gladiatorum ſpectacula. d. ſupplicium crucis tollit, c. ſuam imaginem quomodocunque expreſſam cum ſigno crucis eſſe vult, c. Vetat ne ſua imago in templis idolorum collocetur, 243. a Legationibus, & muneribus colitur ab exteris gentibus. a. Lanceam ſuam in modum crucis formari curat, a. Meletianos priuat priuilegijs Catholicis conceſſos. 244. b Nouatianis cur, quaſi catholicis indulgeat. 244 b. mox vt hæreticos damnat, c cur non item Arianos. c. Eccleſiam Orientalem Baſilicis illuſtrat: Templa deorum euertit. 245. a. Fauet Virginibus, quas alit de publico. 246. b. Fana Gentilium demolitur, & maximè, quæ eſſent turpitudinum promptuaria. 247. b

Reliqua claudi iubet: Donaria permiſſa 247. c & c. Sancit aduerſus occultas turpitudines. Item aduerſus Virginū raptores. c. Item aduerſus clericatum, priuilegiorū cauſa ambientes. 248 a Item, aduerſus Aduocatorum rapinas. b. Sollicitus in curandis Aulicorum prauis moribus. c. Sopatrum Philoſophum, Magiæ falsò delatum, occidi mandat, d. Renouat decretum de ſententijs, & teſtimonijs Epiſcoporum, c. Sancit aduerſos Iudæos vexantes eos, qui tranſirent ad fidem, 249 c. Accuſatio apud eum Athanaſio, cauſam, vt Eccleſiaſticam, nō vult attingere, 252. c Sanctione concubinatum tollit. 251. d. calumniatores Euſebium Nicomedienſem, & Theognim Nicænum pellit in exilium. 253 c. Scythas per Gallicanum debellat d. Conſtantinopolim nouam vrbem dedicat. 254 a Bibliothecam inſtructiſſimam comparat. 255 b. Carcerem tantum humilem relinquit. b. Politicum ſtatum diſponit. c. Sancit de immunitate clericorum. c. Cohibet Auaritia m Magiſtratuum. 257 b.

Certior fit de calumnijs in Athanaſium, 258 a. Athanaſium ſuſpectum reddi ſcium ab Arianis ex nimia leuitate, obijcit nefarijs hoſtibus condemnandum in concilio Tyrio. 258. c.

Conſtantinus ſancit pro miſerabilibus perſonis, ne compellantur adire Impp. ibid. Item militibus in teſtando d.

Ex calumnijs perſuaſus, Athanaſium relegat in Gallias. 260 d. quomodo excuſetur. 260. c. Meletium item ad ſchiſma reuerſum eijcit in exilium. 261. b.

Conſtantio dat vxorem, Euſebiam Arianam. d

Legati Indorum muneribus eum colunt. ibid.

Filijs partitur Imperium. c.

Baſilicam Apoſtolorū Conſtantinopoli dedicat. 263 c

Conſtantinus ſancit, ne Chriſtiani ex Iudæis Iudæos perſequantur. 264. a

Ne quis Chriſtianus ſeruiat Iudæis. ibid.

Aduerſus ſpurios, ne quid capeant ex paterna hæreditate. ibid.

Collegium primus inſtituit, curantium defunctorum corpora, b. moritur. c. Teſtamentum Conſtantio tradendum Ariano Presbytero commendat, conijcitur ille Presbyt. fuiſſe Acacius, qui per id ſibi Conſtantium obligat, c. cognomento Luſcus. c. Eius funus, & elogia. 265. a.

Omnia bona Chriſto accepta ferebat. b.

Conciones ſcribebat, & recitabat, c. Optimus, & feliciſſimus Princeps ex Chriſtiana regula. d. ſub eo claruerūt plures Epiſcopi & Monachi. 266. c

Conſtantinus iunior Cæſar creatur cum Criſpo. 212. reſtituit Alexandriæ, ex patris literis Athanaſium. 263. a. à fratre Conſtante interficitur. 273. c

Conſtantinus accepto Imperio, ſæuit in conſanguineos, & domeſticos patris. 267. c. expeditionem parat in Perſas, 269. c. ægrotus diuinitùs ſanatur. c. reſcribit aduerſus ambientes honores, de famoſis libellis, & aduerſus occultos delatores. 270. b. excludit hæreticos ab omnibus Catholicorum priuilegijs, 271. b. ſancit aduerſus adulteros, c. aduerſus Perſas noues malè pugnat. 274. a. 280 b. Quinquennalibus ſuis celebrat encœnia dominici aurei Antiochiæ, 274. a. ſancit aduerſus idololatras. 276 a. item aduerſus nefandum ſcelus. 278. c. & de non diruendis templis extra vrbem. 281. c. de illis item, omnibus locis claudendis, c. ex detectis Arianorum calumnijs nonnihil reſipiſcit. 283. d. ex timore Conſtantis fratris permittit reditum Epiſcopis ad ſuas Eccleſias, 287. a. Reuocat ad militiam, qui ante legitimum tempus vacationem accepiſſent. 289. b. Tertijs quinquennalibus Gallū Cæſarem creat, Conſtantina ſorore data in matrimonium. d. in expeditione contra Magnentium Tyrannum mandat omnes milites baptizari. 290. a. Mandat Paulū CP. num Epiſcopum eijci reuocato Macedonio, cū cæde aliquot millium, c Magnentium profligatum interficit, 292 a. ea victoria in tantam venitur arrogantiam, vt ſe æternum ſubſcriberet, c. ex proſperis euentis opinatur Deo grata ... ſuam perfidiam, c. exinde, quaſi Ethnicus, Catholicos perſequitur, c. edicit, vt qui in Athanaſium non ſubſcriberent, in exilium mittantur, d. tollit ſacrificia nocturna. 293. c ſancit clericorum immunitatem, c. de non infligendis pœnis corporibus debitorū, c. Natalem ſuum Arelate celebrat tricenniū n. d. adigit Epiſcopos in conciliabula Mediolanenſi, ſubſcribere in Athanaſium, & idipſum mandat per prouincias fieri. 296. b. Liberium Romanum Pontificem vt adduci curat Mediolanum, & recuſantem ſubſcribere in Athanaſium, deportat in Thraciam, d. Oſium propè centenarium blandijs & minis tentat, & trahit in ſententiam. 297 a. Iulianum Cæſarem creat, Helena ſorore in vxorem data, c. Reſcribit aduerſus Haruſpices, Magos, & huiuſmodi. item aduerſus idololatras, & Apoſtatas 298. b. Romæ triumphat de Magnentio, vbi matronis petentibus indulget reditum Liberij. 302. c. Aram victoriæ tollit, nec permittitur vltra triginta dies Romæ agere, ne

contagio Ariano Vrbs contaminaretur, 303.a. clericos eximit à collatione luſtrali, d. reſcribit de priuilegijs clericorum, & eccleſiæ Romanæ. 306 & de immunitate clericorum, ad Felicem Romæ agentem Epiſcopum, a. ob damnationem Conſtantij. Felix Papa martyrio coronatur, 306.e. reſcribit aduerſus Gladiatorum munus exhibentes, c. item aduerſus Magos. 308.c. bellũ Sarmaticũ cõficit, & e. edicit aduerſus Magos, odoratus forte ſtudia Iuliani, c. indicit conciliũ Arimini Occidentalibus, Seleucienſe Orientalibus, e. mandata concilio quę, 309.b. præfert formulam Ariminenſem, propter multitudinem Epiſcoporum, eamque omnibus ſubſcribendam obtrudit, etiam illis, qui paulò ante Seleucienſi diuerſæ ſubſcripſerunt. 312. b. illi etiã vino vertit Ammianus Gentilis, frequentiam ſynodorum, d. in idololatras, ſacrificos, maleficos, ac ſuperſtitioſos inquirit. d. totus demum Arianis ſubſiantiæ, ſimilitudine abrogata, & ſilentio damnata fide Nicæna, deinceps infelix. e. male pugnat aduerſus Perſas. 313.a. in perfidia perſeuerãs vſque ad mortem, ab Euzoio hæretico baptizatur. 315. e, expeditionem parat in Perſas. 316 Iuliano Auguſto appellato ab exercitu, improbat eius prouectionem, c. regreditur cum exercitu in Iulianum, & interim moriens, eum imperij relinquit hæredem, d. Laudes, quas Gregorius Nazianz. Conſtantio tribuit mortuo hæretico, quo modo intelligendæ ſint. e

Conſtans Cæſar creatur à Patris tricennnalibus, 258 d. excuſatur de nece fratris, 262.d Francos vincit & Romanos iungit. 278.c. per munificentiam lucrari ſatagit Donatiſtas, bono ſucceſſu, 285.e minaces Cõſtantio fratri mittit literas, pro reſtituendis Epiſcopis. 286.a. Legato Magnentio interficitur, 299.b. eius elogium, 299.e

Conſtantinopolis dedicatur. 254 a. quo conſilio nouam vrbem ſibi condendam putarit, omnium vrbium nuditate exornatur, priuilegia collata ad eam amplificandam. c. ſuam ſtatuam dedicat Conſtantinus, crucem manu præferentem cum inſcriptione. d. prima cura de baſilicis in ea extruendis. c. Baſilicæ in ea vſque ad Arcadiũ XIV, cum Romæ eſſent XL. e. ſcholas & Bibliothecam inſtructiſſimam addit, 255 a. b. carcerem tantũ humilem relinquit. b. Coloniam Roman. ciuium eo traducit. e

Conſtantinopolitanum Concilium œcumenicum ſub Damaſo, in quo Symbolum Nicænum confirmatum, & additio illa facta. Et in Spiritum ſanctum omnium, & viuificantem, &c. 382. ſtabilitum quoque Nicæn. decretum de diœceſum limitibus. e. alij quoque canones ſtatuti. 383.b. confirmatum fuit à Damaſo in his, quæ ad fidem catholicam ſpectant. e. aliud ad vnionem faciendam ob diuerſas hæreſes, 395. d. aliud ad dedicationem Apoſtolæi prope Chalcedonem. 429 e

aliud de cauſis eccleſiaſticis. 448. b. de Epiſcopo Alexandrino ambiente ius in omnes eccleſias orientis, in quo ſtatutum, vt ſeruarentur decreta Nicœna & Conſtantinop. 540. b. probat acta Flauiani cõtra Eutychem 548. a. ſtatutum de Epiſcopis lapſis. 551. e. ſub Gennadio præſentibus Apoſtolicæ ſedis legatis, de confirmando fidei decreto Chalcedonenſi. 567. a ſub Acacio aduerſus Petrum Fullonem, Antiochiam intruſum, innouantem dogma Theopaſchitarum. 581. d. de ratis habendis, quæ tumultuariè per populum Conſtantinop. conclamata erant contra hæreticos. 610. e. quæ communicata Eccleſijs Orientis, per ſingulas prouincias, coactis concilijs, confirmata ſunt, ſubſcribentibus. C C L. Epiſcopis 611. ſub legatis Apoſtolicis, & Menna Conſtantinop. Epiſcopo, quod extat. 656.a

Conſtantinopolitani Epiſcopi.

Alexander. 215.b

Paulus Martyr. 272. e. quo eiecto intruditur Euſeb. Nicomedienſis, cui ſubrogatur Macedonius, hæreſiarcha. 279.e

Eudoxius Arianus. 314.e

Euagrius catholicus. 351.b

Demophilus hæreticus. b

Gregorius Nazianzenus. 376.a

Nectarius. 384.e

Marinus hæreticus, 405.b

Dorotheus item hæreticus, paulò poſt. b

Chryſoſtomus. 443.b

Arſacius. 445.e

Atticus. 462.a

Siſinnius. 505.e

Neſtorius hæreſiarcha. 509.c

Proclus. 532.a

Flauianus. 545.c

Anatolius. 549.d

Gennadius. 566.d

Acacius. 572 b

Flauitas vel Flauianus hæreticus. 585.e

Euphemius. e

Macedonius Secundus. 591.c

Timothæus. 602. b

Ioannes, 608. d

Epiphanius. 619.a

Anthimus hæreticus. 651.e

Mennas. 654.a

Epiphanius à Metrophane vigeſimus numeratur in libro ſcripto temporibus Agapeti Papæ. 655.a

Conſubſtantialis vox Arianis formidini, eoque à Catholicis libentius vſurpata. 233 d. non erat noua, vt volebant Ariani, 310. c. nomine conſubſtantialis omiſſo Arius ſubdolè profitetur apud Conſtantinum Catholicam fidem. 260.

Conſuetudo apud Hebræos non prãdere ante horam ſextam. 20 c. vetus in Eccleſia, vt Roman. Pontif. confirmet concilia. 210. c lenitate tollenda. 422. c, Occidentalium in concilijs celebrandis, cùm Oecumenica in Oriente indicta eſſent. 553. a. ex conſuetudine dantur tituli, non ex merito, vt (optimi) magiſtratu fungentibus, 49 a

Conſules ſuffecti, quando primum cum ordinarijs numerati. 107. d. quantumuis criminoſi, non expungi ſoliti. 197.e

Conſulationes ad Apoſtolicam ſedem ſequentes. 287. b 459.e

Contentio de legalibus inter Petrum & Paulum. 55.e

Contentiones ſemina inter Auguſtinum & Hieronymũ, quando

quando facta.430.d. inter Epiphanium & Ioannem Ieroſolymitanum cauſa Origenis. 425.d. inter eundem Epiphanium & Chryſoſtomum, cauſa Origeniſtarum. 451.c.
Contro ierſia inter Orientales & Occidentales de nomine Hypoſtaſis.364.a inter Meletium, & Paulinum, quomodo conciliata.376. a.de Paſchali Cyclo. 560.a
Conuerſio diui Pauli.35. a. Daphnitici ſacerdotis filij, præclara.323.formoſæ meretricis.24;b. Auguſtini. 399. c. hæretici Donatiſtæ 498.a.Leporij Pelagiani.c.diuerſarum barbararum gentium, 437. a. Iudæorum Minoricenſium.492.c. Auat hotitarum perEuthymium.557.d Geraſimi,ibid.Eudociæ ab hæreſi Eutychiana per Euthymium.,62.c Clodouei 594.b.Sigiſmundi Regis Burgundiæ. 601.d
Conuiuiorum genera varia apud Chriſtianos. 42 b.c
Corinthij ſalaciſſimi.40 c. Corinthiorum ad Eccleſiam ſeditione laborantem, Clemens Papa epiſtolam ſcribit de pace. 68.b
Corinthium concilium de Paſchate. 102.c
Cornelius poſt annuam,& amplius vacationem, Rom. Pont.eligitur. 147 d. & Nouatianus aduerſus eum in ſchiſmate,quod primum fuit inRomana Eccleſia,ibid. concilium habet,qu odMaximum vocat Euſebius,LX. epiſcoporum,quo damnantur Nouatiani, & de lapſis recipiendis non abſque pœnitentia,ſtatuitur.150.a. reliqui eum ſequuntur per orbem Epiſcopi,b, reijcit eoſdē Nouatianos,tentantes per Legatos ſuffurari communionem Romanam.150.c.ſcribit de imminente perſecutione.151.a. eijcitur in exilium,c. Romam retractus, capite plectitur. d.
Corona,raſura capitis ſacerdotum appellata. 47.b
Corpus Chriſti vide Euchariſtia.
Coſrhoes Rex Perſarum Antiochiam capit,& incendit. 640.c
Cretenſis epiſcopus Titus. 42.b. Cretenſium legibus nubere iubebantur.43.a. libidinoſi a
Criſpus Conſtantini ex Mineruina vxore filius.196 b.Cæſar creatur cum Conſtantino.212.b. Alemannos ſuperat, 218. c. calumnia nouercæ à patre interficitur. 221.c.
Crotildis Gundebaldi Burgund.Regis neptis,Clodouei vxor.590 c. filia Clodouei,vxor Amalarici Gothorum Regis 641.b.Childebertus Crotildis frater, ob malam tractationem ſororis,bello perirum Amalaricum interficit.
Crucis ſupplicium quibus debebatur.15 c.crucium varius vſus in eccleſia. 51.c. inimicos crucis Chriſti quos appellet Paulus.ibid. virtute crucis Conſtantinus,vno anno pacatum reddit Imperium.203.d. ſupplicium ſublatum per Conſtantinum.242.e. de inuentione Euſebius nihil niſi in Chronico,cū n errore annorum.245 b. iuge miraculum in eius ligni diſtributione,e. in eius hiſtoriam inuentionis multa etiam falſa irreperunt,c.crucis ſignum ſplendidiſſimum viſum in cælo Ieroſolymis ipſa Pentecoſte.293.b.per crucis ſanctiſſimæ breue ſegmentum præclarum miraculum. 437.d. ſtatuit. ne in ſolo,ſilice,vel marmoribus,humi poſitis, crux pingatur, vel ſculpatur. 508.a
Cullei pœna reuocatur ad parricidas. 219.c
Cyprianus magnus & illuſtris vir,epiſcopus Carthaginenſis. 133.c. ſenior acceſſit ad Chriſtum,e. vxorem & liberos ob Chriſtum dimiſit,e. vnde ei tanta ſcientia ſcripturarum.134 b. natiuitatem illam nouam per baptiſmū, quam capere vix poterat,poſt experitur.133.e. exaltam ſuam facundiam ad Chriſtianam ſimplicitatem demittit,134.b. corruptam Chriſtianorum vitam deſcribit,quæ prouocauit perſecutionem.134.d.perſecutionē proſpicit.135.e. quia eius immanitas.136.a. lapſorum duplex genus,c.ſecedit,ex diuina inſpiratione.137.b.hiſtoria eius temporis rerum in eccleſia Africana ex eius epiſtolis.137.d, de cura pauperum,& vinctorum confeſſorum.137.e.cohortatur ad perſeuerantiam,& ad placandum iram diuinam, 138. a b. lapſis veniam temerè non dandam,b. Diaconorū munus erga confeſſores dolet non impletum,e. obſeruantia erga eccleſiam Romanam.140.a interminatur excommunicationem communicantibus lapſis,ante epiſcopi ſententiam, d. clericos,qui ſe abſque licentia ſubtraxiſſent, ſtipendijs vult priuatos,e. eius confirmatur ſententia de lapſis à Clero Roman.141.a ſolicitior erga confeſſores & martyres. 142.b. de Nouati ſchiſmate.147.d. ſcribit librum de lapſis.148. c. Librum de vnitate eccleſiæ, ſcribit de laude, & de exhort. martyrij. 151.b. gratulatur Lucio ab exilio reuerſo.152. a. Florentinum Pupianum ſchiſmaticū exagitat.152 c. Apologeticam, & inuectricem Orationem ſcribit in calumniantem Chriſtianos, Elogium de Cornelij & Lucij decretis,153.e. corrigit vtentes aqua tantum in ſacrificio.154.c. Concilium celebrat occaſione pacis.e. Stephanum Papam monet, vt lapſum Epiſcopum deponat 155.e. Epiſcopum lapſum,qui Stephano decepto,reponi ſe in epiſcopatu obtinuerat, inſiſtit omnino ne reponatur.e. male damnat, cum concilio ſuorum epiſcoporum,baptiſmum hæreticorum. e. nec damnat tamen contraria ſentientes, & alium librum ſcribit de bono patientiæ.156.c, in exilium deportatur. 159.a. martyrio coronatur. 160.c
Cyrilla Triphoniæ Decij vxoris filia Chriſtian iugulatur 166.e
Cyrillus Ieroſolymit.Epiſcopus poſt Maximum.290.c.ſcribit ad Conſtantium de ſigno crucis viſo mirabiliter Ieroſolymis.893.a. Conſtantinopolitano concilio abdicatur ab Acacianis ob rectam fidem conſubſtantialitatis aſſertam.312.moritur. 406.extant eius Catecheſes in as doleſcentia elaboratæ. ibid.
Cyrillus Theophili nepos ſuccedit illi in Epiſcopatu Alexandrino ſtudens ſtatim purgare Eccleſiam ab hæreſibus,etiam Nouatianorum hactenus toleratorū. 416. d.rogatus ab Attico Conſtantinopolitano retinere nomen Ioannis Chryſoſtom.in diptycha,contra poſtus illi ſuadent eximere.480.e. transfert reliquias S.Marci,& aliorum SS. in Canopum,vbi erat ſedes idololatriæ 484.ſcribit ad Monachos ſcriptis Neſtorij depraua tos,S.Mariam ex ſcriptis patrum, dicendam eſſe Dei param.511.e. ſcribit de fide ad Reginas,quaſi antidotū, ad eas,ad aulā Regiā ab hæreſi Neſtoriana præſeruandā. 512. a. ſcribit ad Neſtorium peramanter reuocans ad rectè ſentiendum, & ab eo accipit litteras arrogantes & mordaces. b. petit a CÆLESTINO doceri, quid

quid agere debeat circa doctrinam Neſtorij, quam ſe non auſum damnare ait ante eius ſententiam.513 a. Vicarius à Papa conſtituitur in cauſa Neſtoriana.c. Epiſtolarum ordo,513.c.ex concilio Alexandriæ coacto,legatos miſit ad Neſtorium cum ſynodo. e. inſimulatus à Neſtorianis Apollinariſmi, oſtendit ſe ab ea ſententia abhorrere.514.primum locum vt Vicarius Pontif. obtinet in Concilio.518.a.calumnioſe damnatur,vt Apollinariſta. 519.d. iure depoſitus,à Theodoſio deceptus cen ſetur,& in cuſtodiam traditur.523.d. Concilium pro eo laborat.d. ſcribit apologeticum contra Orientales, & commentarium ad Euoptium contra Theodoretum. 525.a.conciliatur Ioan. Antiochenus & Cyrillus.528. d.damnatio ab hominibus Neſtorio,e.diluit a Neſtorianis ſparſas contra ſe calumnias.530.b.refellit Iuliani ſcripta in Chriſtianos 538. a. moritur anno ſedis xxxij. 544. d.

Cyrus Panepolita ſummis honoribus fungitur, in magna gratia apud Imperatores.543. à inuidia exauthoratur à Theodoſio,prætextu quod idololatra eſſet, poſt Chriſtianus efficitur,& epiſcopus. 545 c.

D.

DAces,ſeu daci victi à Traiano 62. e. eorum epiſcopus Nicetas 457.b.

Dæmones eijciendi poteſtas,quamuis omnibus à Chriſto tradita credentibus ſit,fuit tamen munus peculiaris ordinis,vſque à prima eccleſia Exorciſtarum.39.a. æmuli operum Dei in ſuperſtitione.19 c. illis nuncijs vtebatur Iulianus,quorum virtus impedita fertur per orationem Publij Monachi. 336. b. ad Ambroſium perdendum miſſi,eum adire non poſſunt,409. e. pulſi per reliquias SS. Martyrum,a Oracula mutareddita. 322. d. ab illis incendium Conſtantinopoli immiſſum.569.b.Chriſtianis tantummodo fugantur. 604.c.

Dalmatia pullulat Pelagiana hæreſis. 589.d

Dalmatius,vel Delmatius Anniballiani Conſtantini fratris filius,Cæſar titulo tenetus, 261. e. à Conſtantio interficitur. 267.c.

Damaris vxor Dionifij Areopagitæ conuertitur ad Chriſtum. 37.a

Damaſus Roman. Pontifex creatur 345 a & in ſchiſmate contra eum Viſicinus,b.concilium habet,quo damnat Vrſacium,& Valentem,& ſocios,b. rurſus concilio damnat Auxentium Mediolanenſem.347 c.Zenobium Conſtantinopolim mittit,ad arcendam Arianorum petulantiam. 324. d. edictum aduerſus clericos, inſtante (vt credibile eſt)Damaſo.355 b.infenſior redditur Baſilio de ſuſpicionibus quibuſdam circa fidem obortis, 357. b. euocatum Romam ad dicendum cauſam Vitalem,Apollinaris hæreſis patronum, Antiochiam ad Paulinum remittit,qui doloſe agentem in communionem recipit,ſed poſt detecta ſimulatione, Romanum concilium cum damnat.367 a.agit de cogendo generali concilio 385. habet concilium Romæ ex epiſcopis diuerſarum prouinciarum.387 c.Heronymum euocat,& eius opera vtitur in ſcribendis epiſtolis ad diuerſas conſolationes.389 b. moritur 397.a. acta exrant in Vaticana Bibliotheca,in quibus plura eius recenſentur miracula, b. refertur non modo inter ſanctos,ſed & inter Eccleſiaſticos ſcriptores.c. duas Baſilicas ædificauit,& alia p ra de eo leguntur mixta mendacijs,in lib.de Rom. Po tif.

Damnatorum ad inferos pœnas temporarias ſe ſcrunt O rigeniſta. 48

Damnatos, cùm ducerentur ad ſupplicium, à monach & clericis rapi ſolitos,lex Arcadij,qua id vetat, indica 443.e

Damnatio Eutycheſis à Flaniano.547. a Flauiani & alio rum à Dioſcoro.549.b. Romæ pſeudoſynodi Epheſi næ.550 à Petri Fulonia intruſi Antioch. Romæ 682. b Petri Aimnenſis epiſcopi,qui Viſitatoris eccleſiæ Romanæ officium receperat. 594. d Zenoni. & Anaſtaſi Imp. 614.

Daniel colũnã aſcẽdit,vnde dictus colõnarius,ſiue Stylita 567.e. dimittus presbyter ordinatur. 569. prædicit incendium,quo ſecuto,prædicit poſt ſeptem dies ceſſaturum.b.Rex Lazorum cum Imp. eum viſitans, ipſum & columnam cum lacrymis adorat,Zeno. Imp. in auguſtijs ad eũ confugiens,audit omnia ſibi euentura.576.b. euocatus Conſtantinop.miraculis eum comitantibus, Baſiliſcum Tyrannum perſequitur.576.d.Octogenarius migrat è vita. 586. a

Daras præſidiũ vertitur in Anaſtaſiopolim ab Anaſtaſio. 600.b.

Dardanea ingenti terræmotu concutitur. 609 c.

Dauid familia à Veſpaſiano abolen mandatur,62.d.cuius ſepulchrum,magna admiratione, integrum perſtitit ad vſque vltimum excidium Iudæorum ſub Adriano. 20. d.

Debitores ne cruciarentur Conſtantinus vetuit,218.e.255. d.:93.d.confugientes ad Eccleſiam, aut reddendi aut epiſcopi ex gendi.424.d.ſuſtulit id Leo Imperator,ne epiſcopi ſoluere tenerentur. 579 b

Dedicatio fieri ſolebat per illationem crucis. 76. a. vibis Conſtantinopolitanorũ.254 b.templi Ieroſolymitani. 259 e.aliorum.

Decennalia Chriſtianè celebrat Conſtantinus. 189.e

Decem annorum ſtragibus ſub Diocletiano,vinci non po tuit Eccleſia. 181 q

Decem & ſeptem millia Chriſtianorum vno menſe cæſa, ib.d.

Decimæ à primis eccleſiæ temporibus ſolutæ à fidelibus. 41.a. eas & primitias ſoluere detrectantes,excommunicati,ex Roman. Concil.ſub Damaſo. 351.e

Decius Imp. 135.a. ſeptimus poſt Neronem perſecutionem mouet,d. cauſam tantæ perſecutionis ediſſent S. Cyprianus.b.præuidet,& prædicit,b.bellum mouet in Perſas.145. b. victoriam obtinet per Chriſtianos 146 e.in bello Gothico cum filio extinguitur. 148 b

Decretum a Rom. clero ſede vacante 136.c. Romanæ ſynodi toto orbe præſcripta,141.c.de fermento rogando decretum quomodo intelligendum.209.a. Synodi œcumenicæ confirmat Roman. Pont 240. c. Nicænæ Synodi plura,345.a. & deinceps decretum damnationi,Origenis erroru promulgat Anaſtaſius 448. a de lapſis pœnitentibus.585 a.de ſed ũ Patriarchalium prærogatiua. 3:8.b

Defenſores impetrati eccleſiæ ab Imp. 410.d

Defen

Defunctorum curatio corporum ex Apoſtolico ritu. 23. a Chriſtianorum corpora condita ſepeliebantur. it 8. c. pro defunctis offertur.115.a. excommunicantur. 118. c. meritis ſanctorum animæ iuuantur.394. c. iuuantur & ſacrificijs.415.d item fidelium oblationibus. 425. a. d. corporibus humandis Conſtantinus collegiũ inſtituit. 375.a

Deiparam beatiſſimam virginem Mariam Neſtorius impie dicendam negauit. 513.a

in Delatores occultos edixit Conſtantinus. 270.b

Delectus ciborum ſemper in eccleſia, & ieiunia. 43.a

Demetrias virgo cum matre & auia, à capta vrbe per Gothos perfugit in Africam. 471.d. cuius egregiam abdicationem ſæculi,ſuſcepto monaſtico habitu,laudat S. Hieronymus, 481.d.ſcripſit ad eam S Auguſtin. librum de ſancta virginitate,colebrauit eam quoq; S Proſper. c. Pelagius quoque hæreſiarcha,propinans,cum epiſtola,hæreſim,quam in eius epiſtola ſparſam confutauit Auguſtinus. 482.a

Demetrius ex proconſule inſignis martyr. 191.a

Depoſita viduarum defendit Ambroſ.immo omnium, etiam aduerſus reges. 413.c

Dextera pars,ſiniſtra minus digna habita, in Synodali cõſeſſu. 221.d.554.d

Diabolus,vide dæmon.

Diaconi ſeptem electi, duplicis menſæ miniſtri. 21. d. e. eorum munus erga confeſſores in carcere. 137.c. Euchariſtiam epiſcopis porrigere, Concil. Nicæno illis interdictum.239.a.item nec coram presbyteris ſederent.a. cur ſe presbyteris præferrent,& quid illis reſpondendum ſit apud Auguſt. 451.c. d

Diaconiſſæ quæ,& earum munus. 22.a

Didrachma ſolutum à Chriſto.9 .c.iuſſum inferri in capitolium à Veſpaſiano. 61.c

Didymus magni nominis vir cæcus,ſed eruditus & nimis admirator Origeni,cuius erroribus Melaniam & Rufinum inficit. 361.1

Diocletian.Imper.172.d. eius auctorum fere tantum extant parata in martyres. d. Maximianum aſciſcit conſortem imperij 173. b.Conſtantius & Galerius Cæſares ab vtroque aſſumuntur ad imperium. 174. b. Triumphant de Perſis,& de Parthis.178. a.ex Feliciriate impe rij,Chriſtianos alliciunt ad deorum cultum. c. conſpirant Imp.ad delendũ nomen Chriſtianũ.c.nullus annus eorũ imperij expers ſanguinis Chriſtianorũ fuit.179. b. indicunt perſecutionem omnium ſæuiſſimam,quam decimam vocant.18.,a.dicunt de demoliendis eccleſijs,& de ſacris libris comburendis.a. inaniter iactant Chriſtianum nomen deletum.189 e.abdicant ſe imperio Imp. 189.d. moritur Diocletianus tabeſcens de efflorescente Chriſtiana religione,& ex priuato primus refertur in Deos.190.a.acta eorum fere perierunt. 189.c

de Diœceſum & prouinciarum limitib. canon ſextus ſtatutus in Concilio.236 c. innouatur & ſtabilitur in Cõſtantinopolitano primo. 382. c. quod vero ibi additur de præcipuo honore Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, vanum eſt. 382 c

Dionyſius Areopagita conuertitur ad Dominum 37 a.de Eclipſi in morte Saluatoris ſcripſit ad Polycarpum. 36. d. ſcribens ad Ioan. Euang. prædicit eius liberationem ab exilio.69.b. citat Ignatium in epiſto. ad Roman. 75. b.martyr ſub Adriano.78. d. opera eius quæ feruntur, probantur legitima. d

Dionyſius Papa ex monacho creatur.160.c. Roma coacto Concilio,exigit profeſſionem Catholicæ fidei à Dionyſio Alexandrino.163 damnat Sabellij hæreſim,ſcribens contra eam.165.a. moritur. 177.c

Dionyſius Alexand.epiſcopus creatur.131.a. quamuis diſcipulus Origenis,cum ob hæreſes impugnat.a.agit cõtra Nouatia.139.d. cum ſenſiſſet aliquando cum Cypriano de baptiſmo hæreticorum, adhæſit poſtea Stephano Papæ 156. d.conſulit interim Papam,emergente cauſa.150.a. monet Stephanum de conſenſu Orientis eccleſiarum in probando baptiſmo hæreticorum. 156. d. certiorem facit Rom. Pont.de exorta hæreſi Sabelliana, 159.d reddita pace Alexandriam 162.c. pugnans. contra Sabellium,in contrariam partem viſus eſt inclinaſſe. 163.c. delatus ad Roman.Pont.exponit ſuam fidem per epiſtolam,& per Apologiam quatuor libris.c. confutat ſcriptis Paulum Samoſatanum.165.a.eius relegationes, & afflictiones.158. b. moritur. 165.c

Dionyſius exiguus, paſchalem Cyclum exorditur ab Anno Domini.624.b. primus incipit numerare anos ab incarnatione Domini.b.collegit & tranſtulit è Græco Conciliorum Canones. c. quantus vir eſſet habetur apud Caſſiodorum. d

Dionyſius Mediolanen Epiſcopus,281.c. recuſans ſubſcribere in Athanaſium,relegatur,296.a. eius mortui martyris corpus per Baſilium miſſum ad S. Ambroſium, 371.b

Dionyſius Corinthiorum epiſcopus, epiſtola ad ſororem Papam celebrat Rom. Eccleſiæ munificentiam. 94.d. ſuis pluribus epiſtolis eccleſijs multum prodeſt. 95. d quas ſubviuo conqueritur hæreticos corrumpere tentaſſe. d

Dioſpolitanum concilium in Paleſtina, quo coactus eſt damnare ſuas hæreſes Pelagius,ne ipſe dãnaretur. 484. d.xij. capita quæ damnare,& xij. quæ affirmare coactus eſt,extant in collectione Creſconiana,& apud Auguſt. e.

Dioſcorus Epiſcop. Alexan.533.e. perſequitur Cyrilli affines. 544 b. deſignatus præſes concilij Epheſini ab Imp. 548.a. in eo Tyrannice agit,damnans Flauianum, 549.b. Alexandriam reuerſus audet excommunicare Roman. Pont.550.c. in concilio Chalcedonen.damnatur.554.c.relegatur in Paphlagoniã.556. d. tanti factus ob ſingularem hypocriſim ad hæc vſque tempora ab Aegyptijs,vt diuinos illi honores detulerint. 557.b

Diſciplina Chriſtiana corrupta ſub Decio. 135.c

Diſputatio Crij Theologi cum Crocio Cathaphryga.112. d Iudæorum Romæ cum Syluestro.212. d. Arij cum Athanaſio conficta.269.d. Catholicorum cum Donatiſtis,collatio appellata.251.e.de fide coram Eccleſiaſticis facienda,non coram laicis.402. d. Auguſtini cum varijs hæreticis,vide Auguſtin. Germani cum Pelagianis in Britannia.511. b. Iuliæ Manichææ cum S. Porphyrio.455 b. de religione diſputationes prohibet Imper. Marcianus. 556.c

Diuinationes omnes lege Conſtantij vetitæ. 308. d. de diuinatione Dæmonum quando & qua occaſione ſcripſerit Auguſt. 418.a
Doctores Alexandrini in perſecutione fugam arripiunt. 107.c. vnus docet Origenes. e
Doctrina vera à falſa quomodo dignoſcatur.86. c. non eſt metienda ex vitæ auſteritate. 104.e
Dominico die quæ officia præſtari carceratis ſanxit Honorius Imp. 468.e
Domitianus creditus fuit Titum fratrem veneno ſuſtuliſſe.65. b factus Imp. laudatas ſancit leges. b. fauet Ioſepho Iudæo 65 e. ſæuire incipit, Philoſophos Italia pellit, gentilitiam ſuperſtitionem auget.65. e. Deum & Dominum appellari ſe iubet 66. d. mouet in Dacos, reuerſus, in ciues gladium vertit. e. perſecutionem mouet in Chriſtianos.67.e. occiditur 69.e. eius execrabilis memoria extinguitur. e
Domitilla virgo Chriſtiana relegatur. 69.d
Domitius Vlpianus, vide Vlpianus.
Domuncula, in qua conceptus Dominus, magno miraculo translata. 2.e
Donatus Euoriæ epiſcopus, miraculis clarus. 432.e
Donatus Hieronymi magiſter. 362.e
Donatus cognoſcitur (à quo per Africam Donatiani, ſeu Donatiſtæ) pſeudoepiſcopus Carthagienſis arrogantiſſimus.256.d. ſub quo Circumcelliones nati & propagati, inſolentiſſimum Donatiſtarum genus.e. ſcripſit librum de Spiritu ſancto, congruentem dogmati Ariano 314.d. moritur ſuccedente Parmeniano. 346.d
Donatiſtarum hæreticorum origo, 187. b. 194 e. corruptores actorum martyrum, e. Concilia Carthagine habent, cclxx. Epiſcoporum in Cæcilianum, 295. b. eum accuſant apud Conſtantinum.208. d. appellant ad eum. e. ex eius indulgentia impetrant nouum iudicium, concilio Arelatenſi.209.d. tertio appellantes, tertio damnantur in concil Mediolanen. & Cæcilian. abſoluitur. 214.b. importunis precibus impetrant relaxationem ab exilio.219.a. vt videantur habere communionem cum Rom. Pontif. & dici Catholici, vnum de ſuis Epiſcopis Romæ agere ſtatuunt. 219.c. Montenſes etiam appellati, & Cāpitæ, & rupitani, ex traditoribus ſchiſmatici, & hæretici euadunt, cum Nouatianis, rebaptizantes. 219.d. affectantes martyrium vario ſe necant.257.a. pertinacia & impudentia abutuntur magnificentia Impe. 256.a. per milites interfectos ob inſolentiam, martyres appellant. a. ſupplicant Iuliano remiſſionem ab exilio, cū apud illum virum adulatoriè iuſtitiam habere locum dicerent, 331.d. clades Eccleſiæ Africanæ per Donatiſtas illata pluſquam barbarica. e. nec ea abſque miraculo. e. conueniuntur de pace, & reſiliunt violentiſſime agentes in Catholicos. 455. e. ſeueritate legum preſſi ab Honorio, redeunt plerique ad vnitatem. 461.a. quanta eorum immanitas ex pluribus Auguſtini epiſtolis cōſtat. 472.b. in concilio conueniunt, mortem potius ſubeundam, quàm deſerendas Eccleſias. 483.a
Dormientes, vide ſeptem dormientes.
Dorothea virgo & martyr Cæſarienſis, tria mala, & tres roſas petenti, cœlitus impetrat. 691.d
Dorotheus monachus ſcribit pro concilio Chalcedon. pro quo opere refert exilium ab Anaſtaſ. 602.a
Dulcitius Tribunus. & Notarius ab Honorio in Africam mittitur ad exequendas pœnas in Donatiſtas. 483.a. ad eum ſcribit Auguſt. librum de octo. 103.e
Dunaam Iudæus Homeritarum Tyrannus, tempore Iuſtini, ſæpius profligatur ab Elesbaam Aethiopum Rege. 623.d poſt ipſe copias regis cædit, Chriſtianos omnes interficit, & Nagram vrbe Chriſtiana occupata, plurimos martyrio coronat.623.e. Sarracenos, & Perſas concitat in Chriſtianos.644.a. Iuſtinus contra, Elesbaam in ipſum Dunaam impellit. a
Dux exercitus qui vel vni tantum legioni imperat. 178.b

E.

EBion hæriſiarcha. 64.d
Eccleſiæ dictæ loca, ad quæ Chriſtiani conuenirent ad ea, quæ religionis erant, 38. e. ſub gentilibus Imperatoribus plures extructæ, 130. e. à Diocletiano deturbatæ 180. c. à primis ſuis temporibus eccleſia non modo oblationibus fidelium abundabat, ſed & bona ſtabilia poſſidebat, 41.b. etiam tempore perſecutionum aurea, & argentea vaſa poſſidebat.125. confert menſtruam ſtipem clericis miniſtrantibus.140 e. tributa non ſoluit. 406.d. eccleſiæ bona non alienda.595.e. ea occupantes, vt hæretici manifeſti excommunicantur. 507.b
Eccleſia Catholica quomodo agnoſcenda.86.d. Hæreſum occaſione Catholici nomen inuentum.e. eius magna tentatio ex Montani hæreſi.93 e. ex lapſu Origenis. 152. e. ex quæſtione de baptiſmo hæreticorum 156.a. in ea ſemper donum perſeuerauit mortuos excitandi, Dæmones effugandi, futura prædicendi.97.d. in ſubeundo vel declinando martyrio, mediam tenuit viam.107. e. lapſos pœnitentes cum maturitate recipit.138 b. 139.c. 141.a. vnicam eſſe conſentiunt omnes, & vna ea vera eſt, quæ Romanæ eccleſiæ communicat. 347. a. nullius ob lapſum polluitur. 189. b. vnitas validiſſimum propugnaculum contra omnes hæreſes, & ſchiſmata. 148.b
Eccleſiæ immunitas à tributis, à iudicijs ſecularibus, & alijs oneribus 9. e. Conſtantius de ea ſanxit. 207 b. 208 d. 220 a 225. e. Conſtantinus 294. c 303. c 306. a. Valentinianus 348 e. Theodoſius ſenior. 350. e. 401 c. Honorius. e. 439. b. 447. c. 451. 465. b 479 a. Theodoſius iunior. 539. d. Valentinianus tertius. 504. d. Martianus. 563. eccleſiæ immunitatem, quo ad locum, quidam violantes, diuinitùs puniti. 465. b. violantes crimine maieſtatis obligati ab Honorio. 465. b. dilatatur vſq; ad extremas fores eccleſiæ à Theodoſio iun. ibid. tollit ea reſcripta Arcadius, inſtante Eutropio, qui mox in ea ſeruatur, Imperat. & populo, & exercitu parcente eccleſiæ. 445. a Maſcezilem violantem eccleſiam pœna ſacrilegium ſequitur. 442.b
Eccleſiæ propagatio poſt necem Stephani. 24. a. Romæ, 54. b. in Hiſpania 60. in Bythinia. 72. e. Athenis florentiſſima. 80. e. 84. b. latius patet, quàm imperium Rom. ſcripſit Tertullianus. 118. b. ædificijs illuſtratur. 130. e. quam-

quam latè propagata 243.b. ad Indos 99.c. ad Iberos, per piam fœminam.360.b. Ritus aliquot a Iudæis,29.c, in orando 46.c. erigendarum, structum,& formam dandarum.51.c.eorum auctor Deus. 334. a. in conſecrandis virginibus.481. c. exequiarum & ſepulturæ,ex traditione Apoſtolica. 23.a

Eccleſia Romana fundatur.30.a. eius elogium ab Irenæo, b. per traditionem confutat omnes hæreſes, b. præconium ab Ignatio.75.a, conſulitur à martyr. Lugdun.97 b ab hæreticis aliquando decipitur, ſed non corrumpitur,92.a. opulentia etiam ſub Gentilium perſecutionibus.95.b. ſolita prouidere etiam neceſſitatibus fideliū, etiam longè remotorum;b. tenaciſſima antiquæ diſciplinæ.141.a. Aurelianus cognoſcit primatum eccleſiæ Romanæ. 167.c. non à Conſtantino,ſed à Chriſto accepit principatum,226.d. oppreſſa à Gothis, à Rege Athalarico elicit ſanctionem.633.c. vide Romana eccleſia.

Eccleſiæ ſtatus florentiſſimus ſub Traiani Imperio. 70.c. ſub Adriano Gnoſtici infamant eccleſiam. 79.a. ſub Commodo nequiſſimo Imperat. pacificus.98.b. Florentiſſimus ſub Seuero.100.b. longa pax poſt Seuerum.112 b. pax ſub Gordiano.129.c. ſub Voluſiano. 159.b

Eccleſiæ ſtatus calamitoſus. vide hæreſis, Tyrānus, & perſecutio.

Eccleſiam & epiſcopum, Athanaſius Romanam,& Papam intelligit. 287.d

Eccleſiaſticus ſcriptor qualis eſſe debeat.622, d. exhortatio ad eccleſiaſticos. 634.a

Eccleſiaſtica diſciplina de lapſis in Africa.138.b.119.c.192. d.& alibi,in Hiſpania ſeuera,temperata per Innocentiam Papam,c. Romæ,149.b.150 a.ab ea alienum, mortem noxiorum procurare.403.c. Seueris tamen Chriſtianorum principum conſtitutionibus adiuuatur. 404.b eccleſiaſtica:a ex canonibus non ex legibus ſecularibus tractantur,ex concil. Chalced. 555.b

Ecebolius ſophiſta Conſtantinop. ſubinde, mutatis Principibus, mutat fidem. 319 b

Eclipſis in morte Chriſti qualis.16.b ingens quædam ſub Theodoſio. 426.d

Edicta, ſanctiones, reſcripta, leges, vide in ſingulis Principibus.

Edictum donationis Conſtantini magna ex parte confictum, totum tendit ad extollendam eccleſiam Conſtantinop. 226.d

Editionum ſcripturæ varia tempora,& auctores. 121. d. tetrupla, exapla, octapla, collecta ab Origine. 121 a de editione.72. interpretum multa explicantur.122. a. probata ab ipſis Iudæis,& vſurpata.122 d. communis LXX. editio triplex,c. cur S. Hieronymus Latinè vertit Hebraicam editionem.123 a Itala, id eſt, Romana editio Latina præſtitit cæteris,B. Hierony. editio initio minus grata fuit,a. duplex vſurpata in Romana eccleſia, vetus,& noua,b. ex vtraque tertia conflata, quæ vulgata dicta,c. cur dici poteſt Hieron.c. cōmuni hac recepta aliæ duæ paulatim euanuerunt,& antiquiſſima quoq; illa editio LXX. quæ tamē hac noſtra ætate, Græcè & Latinè reuixit.d. editio Pſalterij, qua vtitur eccleſia, qualis, c. editio vulgata noui teſtamenti videtur omnino S. Hieronimi,d

Electio Apoſtolorum.7.c. Matthæi. 20.b. Septem diaconorum. 74 c

Eleocadius S. Apollinaris Rauen. Epiſcopi diſcipulus, & ſucceſſor. 63.b

Eleutherius Papa.97.b. conſulitur per Irenæum de quibuſdam eccleſiaſticis quęſtionibus.c clericos mittit in Britanniam, expetitos à Lucio Rege.98.b. de eſcis irrationabiliter non vitandis ſcribit ad Gallicarum epiſcopos. 99.b. moritur, gladio an aliter non conſtat, cenſetur tamen nomine martyris.

Eleemoſyna erogari ſolita à Romana Eccleſia per prouincias.175 d. Chriſtianorum profuſæ.41.b, in obitu maximè carorum. 392.b

Elesbaam Rex Aethiopum pius, Dunaam Iudæū ſæpe profligat.623.d. ac demùm impulſu Iuſtini Imperat. eo occiſo, regnum occupat.625.a. Diadema Ieroſolymam mittit,& ſolitariam vitam eligit.b

Elias Ieroſolymitanus epiſcopus creatur. 588. c. Legatum mittit S. Sabam ad Anaſtaſium Imper. 602. d. eijcitur in exilium 603. c. prædicit mortem Anaſtaſij. 609.c

Eliberinum concilium in Hiſpania, in quo ſeueriores canones facti, ſed excuſantur ab Innocentio Papa. 192.c

Eliſæi prophetæ oſſa ex Paleſtina Alexandriam translata. 569 a

Elxai Iudæi pſeudoprophetæ turpiſſimus. 73, b. Heleeſæi ab eo deſcendere gloriantur.b.

Emmelia Baſilij mater filium ſequitur ad ſolitudinem.337. c. decem filiorum mater obit. 349.a

Ennodius Ticinenſis cœlibem vitam cum vxore profeſſus, Diaconus ordinatur 364. Apologeticam ſcribit pro V. Romana Synodo ſub Symmacho, mandato Synodi 596. d. legatur tam Epiſcopus conſtantinopoli ad Anaſtaſium ab Hormiſda 605 d. rurſum ad eūdē 608 a

Epauenſe concilium, opera & pietate Sigiſmundi Regis Burgundiæ collectum. 601.c

Epheſinum concilium.300. circiter Epiſcoporum, à Cœleſtino Papa indictum, Theodoſio Imper. 451.a. prima actione damnatur Neſtorius ex epiſtola Cœleſtini. 518. b. ſecunda: Synodica ſcripta ad Theodoſiū de Neſtorij doctrina ableganda,& libris comburendis, c. tertia: ex qua miſſi epiſcopi ad Ioannem Antiochenum, reuerſi ſunt malè multati.519.b. quarta: Legati Sedis Apoſtolicæ ſubſcribunt in ſententiam damnationis Neſtorij, & Synodica ſcribitur ad Theodoſ. 520.a. quinta: Legati Sedis Apoſtolicæ introducti, ac lectæ literæ Cœleſtini Papæ, Latinè primum, poſt Græcè.520 a.b. ſexta: oblatis querelarum libellis à Cyrillo,& Memnone, citatur Ioan. Antiochen. qui inſolenter vix concilium dignatur reſpōſo.b.c. ſeptima, Cyrillus ſe purgās anathematizat Apollinarē.& oēs hæreticos,& cōcil. Catholicorū Ioan, anathemate ferit,& cōſortes, & irrita omnia reddit acta in Cyrillū.521 a. octaua, ſtatutū ne qua fidei profeſſio offeratur adſubſcribendū præter Nicænā, abſque vllo additamēto.b. nona, ex actis Romæ confectis ſub Cæleſtino, dānatur Pelagiana hæreſis,& nominatorū hæreticorū. b. Pelagiani epiſcopi, à ciuibus, vrbe pulſi.c. conuenientibus epiſcopis varijs de cauſis emergētibus, certus actionum numerus definiri non poteſt.c.d

Epheſina eccleſia laudatur à S. Ignatio. 51.d

Ephrem Edeſſenæ eccleſiæ Diaconi primordia.159. b. laudat in funere S. Baſilium 374. a. expetitus ad epiſcopatum, furere ſe ſimulat, & poſt fugit.374.d. paulo poſt Baſilij mortem & ipſe moritur.374.b. ſcripta eius magnæ authoritatis fuerunt.375.c Ephrem Antiochenus epiſcopus, zelo fidei accenſus, optionem probationis fidei per ignem accipit, & per miraculum ſtolæ in igne non cõbuſtæ Seuerianum hæreticum conuertit. 631.c

Epiphanij primordia.366.c. ex monacho Epiſcopus, miraculis doctrina, ſanctitate clariſſimus. 366. c. Ancoratũ mittit ad Suedrorum Eccleſiam, inſtructionem fidei petentem.369.c. panarium de hæreſibus exigunt ab eo Acchimanditæ. 375 c. epiſtola purgat ſe apud Ioan. Ieroſolym. epiſcopum, increpat, & hortatur, factum illi videtur additamentum de velo ſciſſo. 426.b

Simultatem gerit cum Chryſoſtom. quaſi fauente Origeniſtis.451.c. eius vitam qui ſcripſit Ioan. quidam multa mentitur.366.c. moritur decrepita ætate.451. d. vita apud Surium ſcatet erroribus.

Epiphanius Conſtantinop. epiſcopus.619. b. per legatos ſynodicam, & munera mittit ad Romanum Pontif. 620.b.

Epiphanius epiſcopus Ticinenſis. 570.c. legatus aliquando ad Theodoricum miſſus. 574.d

Epiphanius alius floruit. Caſſiodori familiaris. 570.c

Epiſcopi & presbyteri nomina olim communia, functiones ſemper diſtinctæ. 43.d.

Epiſcopi præſunt presbyteris.29. d. eorum ordinandorum forma. d. mitra, ſeu corona aut cydari vtebantur. d. eorum eſt iudicare 39.c. in eorum ordinatione proclamabatur. vt ſi quis quid haberet de eorum moribus, objiceret 110.c. capita, magna ex parte radebant, quæ corona dicebatur.48.a. de ordinatione eorum in concilio Nicæno.239. c. Pallij geſtatio quid ſignificet.263 b. etiam tempore perſecutionum ſolliciti pro libertate eccleſiæ. 154. c. iniuriam paſſi appellant Roman. Pontif. vt Chryſoſtom.456. c. Theodoretus.502.c. innumeri alij. vide, Appellatio, & Appellare. omnes a Maximino iubentur occidi.128.b. in exilium à Valeriano omnes eiecti.158.a omnes Africani cum clericis ad metalla damnati 159.a vita eorum corrupta tempore Decij.135 d. Eorum Tabellarij non niſi clerici.140 c. contra leges ciuiles aliquando ſtatuunt canones. 155. b. Africani cum Cypriano mutant ſententiam de rebaptizatione.156.c. Eos deponere vnius eſt Rom. Pont. a. duo presbyteri, & tres Diaconi eum ſemper aſſectantur 153.c. prædicans valletus ſeptem Diaconis. 183.a

Epiſcopus Epiſcoporum Rom. Pont. dictus. 113.a

Epiſcopus item vniuerſalis Apoſtolicæ Eccleſiæ. 74. e 149.a

Epiſcopi traditores in alios innocentes crimen vertunt, quod illi in Cæcilianum. 8,3.c

Epiſcoporum ſententijs, & teſtimonijs, quantum vellis diſtri Conſtantinus, etiam a ſummis præſidibus. 310.a. nec deponendi, nec illis alij ſubrogandi abſque authoritate Romanæ Sedis. 262.a. non transferendi in vna ſede iu... tamen ex traditione Apoſtolica.228. b. Quanti fecerit eos Conſtantinus.231. d. ſolum Deum iudicem habent. e. bis in anno in concilio conueniant.239.e. Clamant Conſtantino. 266.c. per Epiſcopum intelligitur Papa 258.c. mirabilis facies eccleſiæ, cum fere omnes Epiſcopi in fraudem Inducti, Occidentales Ariminenſem fidei formulam, Orientales Seleucienſem improbas, probant. 311.d

Epiſcopus non deponendus niſi de Epiſcoporum prouincialium ſententia. 430.a

Epiſcopi inſignes eodem tempore in Gallia. 432. b. ne viuente epiſcopo ordinetur alter, in Nicæno concilio cautum. 435.c

Epiſcopi conueniebant Romam ad Natalem Apoſtolorũ, æſtiuorum calorum nulla habita ratione. 440.a

Epiſcoporum ius iudicandi laicos Apoſtolicum 89. c. confirmatur Conſtantini legib. 210. c. interceptum Honorius. 442. d. eorum eſt vendicare iniuſtitias Iudicum 444. b.

Epiſcopus eſt competens iudex viduarum, ac miſerabiliũ perſonarum. 450.b. ſingulis præfectis vult Iuſtinianus eos imminere. apud eos vult præfectos iurare legum obſeruatione. b

Epiſcopi pares ordine. 452. d. deponunt præſides iniquos. 475 a. præſidibus imperant, quorum eſt obedire. 477. b. iudicabant etiam de laicis, & de magiſtratibus. 479. a Termi ſemel in anno Romam ad Synodum conueniãt ex Sicilia.546. b. tenentur obedire Rom. Pont. ſed rebelles cogendi ab Imper. 544. c. aduerſus Barbaros aliquando caſtella ædificarunt. 556 b

Epiſcopi ſpoliati non prius cauſam dicant, quam in integrum reſtituti.397.c Epiſcopis non eſt impedimento vita monaſtica. 251.a

Eccleſiæ libertati ſemper conſuluerunt.155 a. peregrini ad concionandum ex vſu Eccleſiæ mutabantur.33.a. peregrina communio quæ ſit. 448.e

Epiſtola Pilati ad Tiberium, falſo ad Claudium inſcripta. 19.c Apoſtolum ex Ieroſolymit. concil. ad fratres.34. c. Abagari inter Apocrypha 35. a de inuentione corporis S. Stephani protomartyris.22. d. Prima Pauli ad Theſſalonicenſes quando ſcripta, quando item ſecunda 38. a. Prima Petri quando ſcripta 31 a. item ſecunda. 56.c. Prima ad Corinthios.39. c. Secunda ad eoſdem. 44 d. ad Galatas quando ſcripta.50 c. ad Romanos.44 d. Prima ad Timotheum. 41. a Secunda 49. c. ad Titum.50.b. 43.c. ad Epheſios. 49. c. ad Philippenſes. 51. b. ad Coloſſenſes 51. d. ad Laodicenſes. e. quibuſdam edita, qualis. c. ad Hebræos. 53. b. de ea aliquando dubitandum, poſt Concilium Nicænum non debuit, & multo minus nunc. d. de Iacobi Catholica.54.c. poſt eam ſcripſiſſe videtur Iudas ſuam, eodem fere argumento 56.c. Ioannis tres extant, de quorum poſterioribus duabus, cum fuerit aliquando dubitatum, modo nõ licet.73.b. Dionyſij Areopagitæ ad Ioãnem legitima 69 b. B. V. Mariæ ad Ignatium, & huius ad ipſam veteribus incognitæ.54.b. Clementis Romani ad Corinthios de pace, plures aliæ in quibus multa de virginitate eius Encyclicæ in Eccleſia legi ſolitæ ab his diuerſæ, quæ modo extant.68.b. Ignatij plures, omniũ nobiliſſimæ, quæ ad Rom. Diſſimiũ propiuatiũ traditionũ, & armamentarij cautionũ aduerſus hæreticos.74. d.e. Tres eius feruntur dubiæ fidei. 75.a. Pij Papæ quatuor.91. c. Policarpum credibile eſt plures reliquiſſe epiſtolas. 92. d.

Corne-

Cornelij papæ ad Lupicinum Viennenſem Epiſcopum, de perſecutione excitata.151. d. Gregorij Thaumaturgi canonica.163.a. Petri Alexandrini canonica. 192. d. eccleſiarum Viennenſis.& Lugdunenſis ad Arianos. 97. a.Marci Imper.ad Senatum pro Chriſtianis, 96 a. eiuſdem ad Fauſtinam vxorem.de ſua clementia.b.Eccleſię Smyrnenſis de Polycarpo.92.c. Seueri Imper. ad Philippum Auguſtalem Aegypti,mox martyrem. 108. a. Plinij ad Traianum,mutuæ Chryſogoni & Anaſtaſiæ.177 c.Apoſtolicarum epiſtolarū genera,&appellationes.85. a.cleri Rom.vacante ſede. ad alias eccleſias. 126. c. Epiſtolæ xxxvij prouinciarū Encyclicæ pro concilio Chalcedonenſi.525.d.Pompeij & Anaſtaſij. ad Hormiſdam Papam,quibus vniuerſalem appellant. 615. a. Chromatij & Heliodori ad Hieronymum, & eius ad ipſos commentariæ.414.b.in epiſtola epiſcopi Orientalis ad Hormiſdam verba notanda magnæ reuerentiæ.170. c. in alia item inſcriptio notanda.172.c. Liberij ad Oſium, & Euſebium Vercellenſem. 292, c. & ad Conſtantium 293 c

Epitaphium Fabiolæ ſcribit S. Hieron. 448. a. Nepotiani. 437.a

Equitus Abbas Clarus prædicatione verbi Dei, & gloria miraculorum. 597.d

Eremus primus Cultor S Paulus.143.c Eremi per Antonium frequentantur. 216.b

Eremus Gregorij, & Baſilij. 321. c. 337. c. S. Benedicti 591.a

Eremitæ vexantur per Arianos. 310 d

Error putantium, haud rectam poſſe eſſe fidem, vbi vita corrupta. 622. b

Eſſeorum, vel Eſſenorum ſub nomine, Philo deſcribit chriſtianam Eccleſiam Alexandrinam. 55.b

Ethnicus. vide Gentiles.

Euagrius Ponticus à Baſilio Lector ordinatus,& à Gregorio Nazianzeno Diaconus,in Aegyptum profectus,euadit Origeniſta.267.d.ex clerico monachus plura ſcribens, monachos fingit qui nunquam fuerunt, & alios ingerit.Origeniſtas pro Catholicis.415.a.ab eo fluxere Pelagiani.b.à Sozomeno plurimum laudatur,vt & à Gennadio. b

Euagrius Antiochenus ſuccedit Paulino. 417.b moritur ſuperſtite Flauiano. c

Euagrius ſenior Antioch egregiè pugnat aduerſus Auxentium pſeudoepiſcopum Mediolan. 348.b

Euangelium ex occaſione diſperſionis fidelium, poſt necem Stephani propagatur.24.a.miniſtris ex Euangelio viuere licet. 37 b 41.b

Euangelium S.Matthæus quando ſcripſerit 27. a.S.Marcus quando,græcè an latine.31.c probauit id Petrus.c.S.Lucas quando,& qua occaſione. 44.c.quando S.Ioannes. 70. a.geſtare in pectore conſueuerunt Chriſtiani. 180.b. Euangeliorum concordiam,ſeu harmoniam Tatianus & Ammonius confecerunt, quæ modo habetur inuerſis nominibus. 94.d

Eugenia Philippi Aegypti Auguſtalis filia, Acilij Conſulis vxor virili habitu latet inter monachos 99.b.patre martyrio affecto cum Claudia matre Romam reuertitur. 107.a. inſigni martyrio perfungitur.161.c. acta veteribus cognita. 99.c.161.c

Eugenius Tyrannus poſt tentatum Theodoſium de pace. per diuinationem à gentilibus deceptus,ſe parat ad bellum 423 c.aram victoriæ concedit 424.a. Ambroſ.Mediolano relicto,abit Bononiam & Florentiam,declinās ſacrilegi aſpectum.b. iratus eccleſiæ Mediol.nolenti recipere eius oblationes,minitatur 428.c.Deorum ſimulachris munit Alpes.c. profligatur denique, & occiditur. d

Euaricus Gothorum Rex Aruernum obſidet.570.d.rurſum fruſtra tentatum obſidet.570. d. Sidonius frequentibus Litanijs illud tuetur.b.Eccleſiæ perſecutor, vt Arianus, moritur vltione diuina percuſſus. 583.d

Euariſtus papa.76.a.titulos in vrbe Roma presbyteris diuidit.a.Diaconos ordinauit,qui cuſtodiant epiſcopum prædicantem.b.martyrio coronatur. 79.b

Euchytæ,ſeu Euchaitæ,Maſſaliani,& Euchuſianiſtæ hæretici ex monachis,Meſopotamiæ deſerta incolentibus. 317.a

Euchariſtiæ nomen à gratiarum actione deductum, commune eſt Græcis,& Latinis,14. d. eſt ipſum verum corpus Chriſti.14.a.Sacramentum iam olim à Tertulliano appellatum,alia item eius nomina.14.d.à Chriſto in Azymis inſtituta.14.a.mitti ſolita in ſignum communicationis Catholicæ.103.a.aſſeruari ſolita. 174. d. Paulus Samoſaten.docebat in ea eſſe ſanguinem Chriſti corruptibilem,vt qui Chriſtum negabat Deum verum. 164 c.eam ne porrigant Diaconi presbyteris. 236. c. Proijcientes eam canibus,ab ipſiſmet lacerati 332. a. in itinere deferendi vſus,viatici cauſa.pro ſalute. 394. d. ſub altera ſpecie panis aſſeruari ſolita.d. Lapideſcit in ore hæreticæ fœminæ. 449.b. curatur à dæmone per eam quædam virgo ſacra.533.c. vera doctrina Synodi ſub Cyrillo actæ de Euchariſtia.514.c. Locus Gelaſij de Euchariſtia quomodo interpretandus.592.b. miraculum per euchariſtiam. 604.c

Eucherius nobiliſſimus liberos habens.& vxorem, monaſticam vitam agit,& poſt Epiſcopus Lugdunenſis ex reuelationibus fit 542.a eius Elogium.b. eius eſſe homilias, quæ Emiſſeni feruntur, multis conſtat coniecturis c

Eucherius Stiliconis filius,ambiens imperium,iuſſu Honorij interficitur. 467.c

Eudocia Philoſophi filia, doctiſſima,& Poetria,poſt Athenais dicta, Theodoſij iunioris vxor. 500. b. Imperatrix Ieroſolymam peregrinatur. 557. b. S Stephani & alias reliquias refert Conſtantinopolim. b

Eudocia iunior. 572.d. ab Eutychianis ſeducitur,reſipiſcit ex afflictione captiuarum Filiæ,& Neptium.562.d.moritur. 568.a

Eudoxia auariſſima, ob idque Chryſoſtomo infenſa. 50.c.

Arcadio parit filium Theodoſium, c. irritataque contra Chryſoſtomum, curat eum ab epiſcopis damnandum, & in exilium abſtrahendum. 456.b.

quod quidem ſcribit, tres menſes poſt exilium ſuperuixiſſe, falſum eſt, cùm probetur ſuperuixiſſe triennium 458.c

Eudoxia Valentiniani, III. vxor, in vindictam viri occiſi Vandalos vocat. 562.b
Eudoxius & Aetius hæretici, ob amicitiam cum Gallo relegati. 294.c. reſtitutus doloſe inuadit ſedem Antiochenam. 303.b, ſentiens cum Aetio, filium à patre diſſimilem damnatur Concil. Sirmienſi. & abutitur ad ſuum dogma ſtabiliendum, nomine Oſii, & Liberij. 306.b. ex Antiochena in Conſtantinopolitanum Macedo. eiecto tranſlatus, miſſa per prouincias formula fidei Ariminenſis Concil. adigit metu Conſtantij ad ſubſcriptionem, ex quo perſecutio excitata. 315 a
moritur ſecũdo anno vſq; vſurpatæ ſedis Antiochenæ. 351 b
Eulalius Archidiaconus Eccleſiæ Romanæ, epiſcopus in ſchiſmate creatus cum Boniſacio papa. 493. a. occupat eccleſiam Lateranenſem. a. Symmachus illi fauet. a. eijcitur ex vrbe. b. eius temeritas. c. iudicatur illegitimus. d. Antij expectat obitum Boniſacij. 494. a. fit epiſcopus Nepeſinus. a
Eulogiæ publicæ & priuatæ quid eſſent. 209.b
Euodius an Ignatius in epiſcopatu Antiochen. ſuccedit S. Petro. 55.c
Eunomius cognomento impius, omnium hæreticorum arrogantiſſimus, & impudentiſſimus 315. a. fidem ad ſalutem ſufficere aiebat. b. reliquias martyrum irridebat, item ſanctorum miracula. b. Anabaptiſmum baptizatorum in nomine Trinitatis docuit, dum vixit b
Euphemius epiſcopus Conſtantinopol. 585.c
qui propter communicationem cum Acacio non obtinuit communicationem cum Romano pontifice. 586.a.
exigit profeſſionem fidei ab Anaſtaſio. 587.c
in dies obſtinatior ſtudet alios reuocare à communione ſedis Apoſtolicæ. 590 a. prætextu læſæ maieſtatis eijcit in exilium. 591.c
de Eunucho Reginæ Candacis. 24. d. eunuchorum ſeipſos caſtrantium pœna, 120.d. Conſtantius vetuit gerere Eunuchos præfecturas, & Magiſtratus. 209. b. eunuchos fieri vetat Iuſtinianus. 636 c
Euſebia docta, ſed Ariana, vxor Conſtantij. 261. d. mittens pecuniam Liberio miſſo in exilium reſpuitur. 296. d. inſidiatrix alienorum partuum. 303.c
Euſebius papa. 198. a. moritùr. 203 b. acta obſcura. b
Euſebius Alexandr. cum Anatolio conſulunt fami Alexandr. 162.c
Euſebius Bononienſis epiſcopus, ad quem ſcripſit Ambroſius inſtitutionem Virgin. 373 a. cui ſuccedit Felix, Diaconus Ambroſij. 216.c
Euſebius Cremonienſis cum Pauliniano Hieronym. fratre ex Oriente Romam venit. 442 b
Euſebius Cæſarienſis ſacrificaſſe arguitur à Potamone in conc. Tyro. b. mendax in hiſtoria. 182. a. eius fraus in profitenda Nicæna fide. 233. b. mendax in epiſtola ad ſuos Cæſarienſes in actis Concilij. 234.b
fictè ſubſcribit Nicænæ fidei. b. Arianus Arianis fauens multa omittit. 235. a. item in ſcribendis actis ipſius Concilij. a. mentitur de baptiſmo Conſtantini. 222.d
ambitioſus oſtenditur, dum vult videri ambitionis contemptor. 228 b. oſtentat literas Conſtãtini, quibus laudatur. b. fraus in illius non ſuo loco recitãdis. b. in Chronico de crucis inuentione meminit, cur non in hiſtoria. 245 b. moritur. 273.c Arianæ factionis ſignifer, excuſari non poteſt, damnatus in ſynodo Nicæna ſecunda. c. doctiſſimus & eloquiſſimus infinita ſcripſit. 273. d
Euſebius Emiſſenus Arianus ſubſtituitur ab Arianis, Athanaſio eiecto, ſed recuſat. 274. b. Conſtantius apud ſe cum in bello habet. 280.d
Euſebius Nicomedienſis ſuſcipit patrocinium Arij, adeo vt eius hæreſis ipſemet auctor habeatur, vt Ariani æque Euſebiani dicantur. 216. a. pro reſtitutione Arij laborat 249.a.
recuſat ſubſcribere Concilio Nicæno, ſed poſt ſubſcribit 255. d. pellitur in exilium à Conſtantino, & eius ſcelera aperiuntur. 253. c. Iulianum in curam ſuſcipit. 267 eius obitus. 277. c. omnium hominum ſceleſtiſſimus c
Euſebius Vercellenſis epiſcopus innexit monaſticam vitam cum clericali 249. d. rogatur à Liberio papa ſuſcipere legationem pro fide 294. a. obtinet concil. Mediolan. fieri. a. recuſat ſubſcribere in Athanaſium. 296 a. relegatur in Palæſtinam. a. conijcitur in carcerem à Patrophilo b. hoſpitatur apud Ioſephum, ex Iudæo Chriſtianum, 301. d quanta paſſus ſit ab Arianis epiſtola ad ſuos indicat, c. abeſt in ſynodo Alexandrina per legatum, 327. a. legatur ipſe ad colligendas Orientis reliquias. 328. b. inter ipſum ac Luciferum quæ cauſſa diſſenſionis. 328. b. glorioſe redit in Occidentem. 329. a ab Arianis verberapaſſus Mediolani. 348. b moritur confeſſor an martyr. b
Euſebius Samoſatenus epiſcopus exemplum præbet æqui animi in perſecutione. 350 a. ex Epiſcopo transformatus in militem, eccleſias peragans curabat, d. dum legatus ex ſynodo Antiochena pergit ad curandas Eccleſias, à fœmina Ariana occiditur. 376.b
Euſtachius ante Placidas dictus, è magiſtro equitum, ſub Adriano, inſignis martyr, cum vxore & filijs. 78.b
Euſtathius Sebaſtenus epiſcopus ſemi Arianus ſæpe relapſus fidem Nicænam profeſſus, à Liberio in ſuam ſedem reſtituitur. 342. a. deceo Catholicum profitente calumniam patitur Baſilius, quod eum in communionem receperit. 237. d, qui mox agnitus eſt hæreticus. 357 c
Euſtochium Iulia, Paulæ Romam filia, virgo laudatiſſima matrem ſecuta eſt in Palæſtinam ſtudio virginitatis. 391. a. Prætextatę, quæ virginis habitum cuiuſque mutauerit inſantulæ, Deo deſtinatæ, quid acciderit. a. poſt xxxv. annos monaſticæ obſeruationis moritur 496.b
Eutactus hæreticus, an Euſtathius, cuius xx. errores, xx. capitibus damnantur à Concilio Gangrenſi. 243.c
Euthymius magni nominis Anachoreta, multos conuertit Saracenos. 499. b. Eutychianos item Anachoretas reuocat ad fidem Catholicã. 557. d. Eudociam item Auguſtam 562. c. moritur clarus miraculis, in vita & in morte. 578.c

Eutto-

Eutropia ſoror Conſtantini occiſa Romæ, iuſſu Magnentij cũ filio Nepotiano, 289.a. hoſpes Romæ Athanaſij.a

Eutropius primus aulicorũ Arcadij auctor aſſumẽdi Chryſoſtomum ad epiſcopatũ Conſtantinopolitanum. 443. poſt, illi infenſus, violat eccleſiaſticam immunitatem, & reſcriptum elicit ab Arcadio aduerſus eam, d conſul cum omnium indignatione, vt ſeruilis generis, & perditis moribus. 445.a. a Gaina poſtulatus ad necem, & ab Imper. exauthoratus, confugiens ad eccleſiam, à Chryſoſt. protegitur, relegatur, occiditur. 445.b.c

Eutyches negans in Chriſto duas inconfusè vnitas naturas hæreſim inducit. 547 a obſtinatus à Flauiano & Conſtantinopol. concil. damnatur, b mendaces, & ſubdolas litteras ſcribit ad Ro. Pont. c. libellum item offert mendacem Theodoſio. c. apud Occidentales magni nominis Epiſcopos ſe purgans, & Flauianum accuſans, ab ijs redarguitur, 549.a. aduerſus Eutycheres hæreſim præter S. Leonem plures iiſdem temporibus ſcripſêre. 557 a Eutychiani Aegyptij, occiſo Proterio, Timotheum Aelurum, ex monacho intrudunt. 565. a. in Eutychianos Chalcedonen. Concil 553 d. tumultus excitant Alexãdriæ, & in Paleſtina. 554.a. pœnæ in eos. b

Eutychianus Papa. 297.d. ſub eo Manichæorum hæreſis innoteſcit, 169. a. eius extant duæ epiſtolæ, prior aduerſus Samoſatenum. 172. a. creaturarum benedictionem ex Apoſtolica traditione ſanciuit. 171. e. Martyres ne ſepelirentur ſine dalmatica ſtatuit. e. Martyrio coronatur. d. 342. Martyres manu ſua ſepeliuit. d

Exequiarum & ſepulturæ cultus in Eccleſia ab Apoſt. 23 a. Conſtantini. 265.a. Cæſarij. 346.e. Meletij. 383.d. S. Sabæ. 642.c, & aliorum. 655 b

Exactionum rigoris falſo arguitur Conſtantinus. 255.d

Excidij Ieroſolymitani cauſa. 51.b

Excommunicat inceſtuoſum Paulus. 61. b excommunicãtur Aſiani Quartodecimani à Victore Papa. 103. a. Zepherinus Montaniſtas. 112.e. Origeniſtæ excommunicantur a Demetrio epiſcopo, Alexand. 124. c. Cyprianus Feliciſſimum & alios ſchiſmaticos. 147. & ibidem ſecundo, ac demùm Concil. iam tertia vice. 149. b. defunctus excommunicatur à Concilio Africano, cur. 355. a excommunicare Roman. Pontif. primi auſi ſunt Ariani. 285.a poſt Dioſcorus. 550 c. excommunicatus ab vno epiſcopo non recipiatur ab alio, ex Concilio Nicæno. 239. b. excommunicationis pœna. 353.e. Theodoſius ab Ambroſio excommunicatur, pœnitentiam agit. 418. c. Andronicus Præfectus. 475. a. Innocentius excommunicat Arcadium Imperatorem, & Eudoxiam vxorem. 463. a. Cæleſtinus Neſtorium. e quales habendi, qui excommunicationes contemnant. 475. c. Teodoſius à monacho excommunicatus, non prius accumbere voluit, quam eſſet abſolutus. 505. b. publicè excommunicati non admittebantur ad communionem abſque relatione ad populum facta. 528. c. Rufinus excommunicatus ab Anaſtaſio Papa 449. a. Theophilus Epiſcopus Alexandrinus, & Atticus Conſtantinop. excommunicantur ab Innocentio Papa 462 d. iniuſtè excommunicati non contemnebant, ſed ad alios recurrebant epiſcopos. 479 b

Exilium Archilai in Gallia 3.b, Donatiſtarum à Conſtantino. 214 d. Athanaſij cum alijs epiſcopis. 260.d Euſtachij Antiocheni. 273.a. epiſcoporum Aegyptiorum 276.d. Pauli Conſtantinop. 278. a. Orthodoxorũ epiſcoporum, ex concil. Mediol. 295. e. Meletij Antiocheni. 352. e. à Valente irrogatum omnibus catholicis epiſcopis. 349. c. Ioannis Chryſoſt. primum. 454 c. ſecundum. 456. c. exilij epiſcoporum & aliorum, cauſa Chryſ. Eugenij. 462. b. Carth. 583. a. qui in Gallia moritur miraculis clarus 591. c. Fulgentij & aliorum plurimorum epiſcoporum Africæ. 578. a, iterum relegatur in Sardiniam. c

Exomologeſis, vide, Confeſſio.

Exorciſtarum peculiare munus in eccleſia. 39. a. Exorciſmorum vſus ante baptiſmum. c

Expiatio non omnium facinorum apud Gentiles. 222 a. omnium cùm extare apud Chriſtianos cognouiſſet Conſtantinus, acceſſit ad eos. 249.a

Extortores qui dicerentur, ijdẽ appellati confeſſores. 140.a. Chriſtiani, non ampliùs inuenti. 146.b

Exul Athanaſius excipitur, vt confeſſor. 261. d. exules epiſcopi pro fide, ab omnibus culti, & celebrati. 301.d

Exuperius ex præfectura Hiſpaniarum Toloſanus factus epiſcopus, conſulit Innocentium Roman. Pont. 461. c. largiſſimas Hieronymo mittit eleemoſynas pro monachis Paleſtinæ. 463.a. illi Hieron. viciſſim mittit interpretationem Zachariæ prophetæ. 462.e

F.

FAbianus Papa per columbam capiti inſidentem diuinitùs electus. 128 a. tres eius habentur epiſtolæ, quarum prima aut ſpuria, aut ſaltem corrupta b. damnat Priuatum hæreticum, in 129. d. ædificat cœmeteria. 130. c. pœnitentiam exigit à Philippo Imp. 131. b. ad eum mittit Origenes, hæreſis accuſatus, fidei profeſſionem. 132. a euocatur Romam ad cauſam dicendam. a. initio perſecutionis Decij martyrio coronatur. 135. e. vacat ſedes anno vno amplius. e

Fabiola clariſſima fœmina Romana, de ſecundis nuptijs poſt diuortium factum, quas tamen errore ducta, licitas putauit, pœnitentiam publicam agit. 419. c. prima omnium, νοσοκομεῖον Romæ inſtituit. 448.a

Falconia, vide, proba. 382

Fames ingens cùm alibi, tum in Capadocia, in qua largitas Baſilij enituit. 342. d. in vrbe & Italia, ob eam pauperes vrbe pulſos deplorat Ambroſius. 396.e

Faſciæ Domini noſtri Ieſu Chriſti donatæ à Iuuenale Eudociæ Imper. 537.c

Fati aſſertor Aquila Ponticus, damnatus ab eccleſia, 83. d. Bardeſanes impugnat fati aſſertores. d

Fauſtam Maximiniani Herculij filiam, vxorem ſuam necat Conſtantinus, & cur. 211.e

Fauſtus Regienſis epiſcopus damnans Pelagium Pelagianizat. 587. a. in alio libello male aſſerit animas eſſe corporeas. a. Poſſeſſor epiſcopus de eo conſulit Rom. Pontif. & is eum reijciat de gratia & libero arbitrio. 619 c.

Felicitate peccantium nihil infelicius. 292 c

Felix

Felix I. Papa.167.c. martyrio coronatur. 168.c

Felix Papa diaconus Liberij, ab Arianis in eius locum ordinatur epiſcopus, ex quo populus illi Romanus non communicauit.297.a. ſegregans ſe ab hæreticis, vt legitimus Pontif. ſalutatur.306.d. eius qui exitus fuerit, 306.d

Felix III. creatur Rom. Pon.581 a. conuocat Romæ concil. de prodita Chalcedonen. Synodo in Acacium, damnat Petrum Fullonem, Antiochenum epiſcopum. b. moritur. 588.a

Felix Manichæus diſputatione cum Auguſt excipientibus Notarijs, conuertitur, & tum fere ſecta concidit, 307.a

Fœmina, vide, Mulier.

Ferdinandus, ſeu Ferrandus, Diaconus Carthagin. S. Fulgentij diſcipulus, illuſtris ſcriptor, de difficillimis quæſtionibus conſuli ſolitus, quarum duæ extant epiſtolæ 636 b. ſupplet imperfectum librum à Fulgentio relictũ. b. eius diſputatio, an dici poſſit vnus de Trinitate paſſus. 644.a

Feriarum nomen ſingulis diebus inditum, etiam ante Syluestrum, & cur. 46.b

Fermentum ex conſecratu epiſcopi per eccleſias dirigi, quid ſit. 209.a

Feſtiui dies vſque à tempore Apoſtolorum. 46.a. feſtum Apoſtolorum ſolemnius C P. li celebrari curat Feſtus ſenator. 594.a

Fidem ſufficere ad ſalutem, dogmatizauit Eunomius. 315.a

Fides Chriſtiana probat perſonas, non perſonæ fidem, 289.b. fidei definitiones, nullo conſignari ſolent tempore.224.a. fides Romanorum prædicatur ab Apoſtolo, non ſolum pro illo tempore, ſed & prophetice pro futuris temporibus. 44 d

Filijs Conſtantinus imperium partitur. 261.c

Flacilla Theodoſij Aug. defuncta, laudatur à Gregorio Niſſeno, vt ſanctiſſima, & humillima. 401.b

Flauianus epiſcopus Conſtantinop. creatur.488.a apud ſe accuſatum Eutychetem, & obſtinatum, in concilio cõdemnat.547 a. de more ſcribit ad Romanum Pont. b. damnatur in latrocinio Epheſino, & appellans ſedem Apoſt. calcibus mulctatur, & relegatur, ibique poſt triduum moritur.549 b. ſolenniter transfertur ab exilio, ſub Marciano. 552 a

Florentius Patricius commendatur à Theodoſio quodã reſcripto,540.c. tributum lenonum ſupplet de ſuo, vt lenocinium tollatur 519.c

Fœdus cum hæreticis, & Dei hoſtibus. 625.c

Formatarum literarum vſus. 240.b

Forum ſeculare vitent clerici.277.c 560.c. ne ad id trahãtur, ſancit Conſtantinus.ibid. Valentinianus. 349. c. Theodoſius.400.c. Honorius. 447 d

Franci à Conſtante victi, & in fœdus accepti,278.c. ab Aetio victi.509.b. Childerico rege radices agunt in Gallia, expugnatis Pariſijs.563.c. Rex veneratur Genouefam fama miraculorum, c. conuertuntur ad fidem. 594. b. fœderati Gothis Burgundiam occupant, ac inter ſe diuidunt. 601 a. profligans Gothos in Gallia, non patientes eos Arianos.599 c. recuperata parte Galliarum, permiſſa Francis pars, quæ vergit ad Oceanum. 600.c

Frenum Conſtantino, clauo Chriſti decorum. 246.a

Frontinam virginem celebrat Sidon. 579.d

Frumentum largitur Chriſtianis Hierapolitanis Marcus Imperat 89. c. quod poſt ſubſtulit Iulianus.332.b. donatum Conſtantinop. à Conſtantino aufert Conſtantius, ob necem Hermogenis.277. c. curat perpetuam rem frumentariam Theodoſius, aſſignata ad id magna auri vi.532.a. retentum à Gildone ex Africa mittit ſolitum 441.c

Fuga Petri è carcere Herodis.27 c. è carcere Mamertini Romæ 58.c. de excipiendo vel declinando martyrio variæ ſententiæ.107.c. fuga ſe ſubducit Cyprianus.137.b. Gregorius Thaumaturgus 144 c. Montaniſtæ, & Marcionitæ fugam arguebant,105.a. 108.a. fuga Athanaſij probatur à S. Auguſt. ipſe de ea Apologiam ſcripſit. 299.d. fugas S. Fulgentij. 586.d

Fulgentius Carthaginẽſis ex Senatorio ordine monachus factus, à presbytero Ariano multa patitur. ibid. creatur epiſcopus Ruſpenſis.577.d. eiectus in exilium reuocatur collationis gratia. mox remittitur in exilium.578.a. qua occaſione ſcripſerit libros de fide ad Petrum.608.c. qua occaſione ſcripſerit egregium illum de incarnatione verbi, & gratia, & libero arbitrio commentarium planè aureum.617. præclarum eius elogium de Romana eccleſia.c. reuerſis, epiſcopis conceſſu Hilderici. Fulgentius ſanctitate & doctrina eminet. 625.a. nouem & decem libros Fabiani confutat. 625. eius humilitas. c. de veritate prædeſtinationis, & gratiæ libros ſcripſit tres ad Maximum.635.c. eius elogium & mors,636. a. opera eius magna ex parte perierunt, Imperfectum opus reliquit, continens præcepta à Chriſtiano milite ſeruãda, quod Ferrandus diaconus, eius diſcipulus perficit, & extat. 636.b.

Funus, vide, exequiæ.

G.

GAlanus ex Archidiacono epiſcopus Alexandrinus, hæreticus phantaſiaſta. 595.c

Gainas dux barbarus Arcadij Eutropio infenſus, quod omnia poſſet, prouocat barbaros in Imperium, & poſt ipſe ſe hoſtem prodit.444. b. indignatus adigit Arcadium ad turpes conditiones.445. a. duras imponit Arcadio conditiones, quæ omnes ſeruatæ, præterquam de dando illi templo, vt Ariano, impediente Chryſoſtomo. 448.a. tentans inuadere Conſtantinopolim, per miraculum deſiſtit, & malè perit cum ſuis. b

Galba eodem anno creatus Imperator, & occiſus. 61.a

Galea, Chriſti nomen, duabus litteris expreſſum, habere conſueuit Conſtantinus. 204 c

Galerius Maximianus, & Conſtantius Chlorus, Cæſares facti.185. b. poſt Imperatores. 190.a

Galerius malè pugnat aduerſus Perſas.175. b. rurſum benè. 178. a. eius iactantia ingentibus prodigijs redarguitur. c. acta eius Nicomediæ ab Euſebio prætermiſſa.179.d Monaſteria diruit, virginibus probro expoſitis. c. Auguſti nomine ſumpto atrociorem indicit perſecutionem.190 c. Maximinũ, & Seuerum Cæſares creat. 194. a. malo diuini-

diuinitus inflicto relaxat edicta perſecutionum. 203. b
Galilæos in contemptum Iulianus non modò vocat ipſe Chriſtianos,ſed & ab alijs vocari decernit. 332.b
Galla vidua nobiliſſima,ad eam ſcribit beatus Fulgentius. 578.d
Galliæ à Probo Imp.liberantur,cæſis Germanis.170. a. per Martinum monachiſmum accipiunt. 251.c.per Hilarium ab Ariana hæreſi liberatæ.329.b. ab hæreſi puræ vſque ad Vigilantium.463.b.meruerunt tradi Barbaris ob vitia deuaſtandæ c. inuadunt eas barbari , & vaſtant.d. quæ paſſæ a præfectorijs 571.b. Galliarum quidã preſbyteri impugnant ſcripta Auguſtini.516.a. turbans occidentalem eccleſiam.525 b. Nobiliſſimi ex Gallijs profugiunt in Africam. 481 d
Gallicanus dux Conſtantini ſcyptas debellat.275.c.Chriſtianus ex voto,à periculo liberatus abdicas conſulatu, coniugio filiæ Conſtantini,& mundo,vt piæ hoſpitalitati vacet.276 a. præclarum eius extas monumentum munificentiæ.a.Iulianus inuadit eius patrimoniũ,quod pauendis prodigijs tutatur Deus.330.d.eiectus Italia, Alexandriæ martyr efficitur. d
Gallicum Concilium ſub Irenæo in cauſa paſchatis. 103.b
Gallienus,& Valerianus Impp.154 a. Valeriano & Macrino Duce Perſis proditur perſecutionem ab eo excitatã comprimit.162.d. occiditur apud Mediolanum. 166.b. triginta Tyranni inuaſum lacerant imperium.c
Gallus & Voluſianus Impp 148. b. perſequuntur Eccleſiã. 151.interficiuntur à militibus. 253 c
Gallus & Iulianus fratres,ex Conſtantio Conſtantini fratre nati,periclitantur ſub Conſtantio. 267.d
Gallus pius ſerio,alter ficte, 280.d Gallus creatur Cæſar à Conſtantio,289.c. ſtatim Daphnem [illegible]ficat, tranſlato illuc corpore S B bylæ Martyris,c.in Magiſtra[illegible]s, & iudices ſæuus. 293.c. Conſtantio ſuſpectus, ab eo interficitur,269.b. de eo Nazianzenus [illegible] Iulianum.b
Gamaliel pro Apoſtolis loquitur in concilio Iudæorum, 21. c. Chriſtianus fuit,ſed occultus,ex concilio Apoſtolorum. c
Gangrenſe Concil.præſente Oſio legato Apoſtolico, quo damnati errores Euſtachij hæretici. 343.c
Gaudentius Epiſcopus Ariminenſis,nolens ſubſcribere perfidiæ,ab Arianis martyrio coronatur. 311 a
Gaudentius ſucceſſor S. Philaſtrij in Epiſcopatu Brixiano,cum ad loca ſancta peregrinaretur, adnitente maximè ſancto Ambroſio,deligitur,licèt immatura ætate. 402.b
Gaudentius Epiſcopus Nouarienſis, comes S. Martini & ſecutus S Euſebium Vercellenſem in exilium. 444 c
Gelaſius Gazenſis,Cæſareæ Paleſtinæ Epiſcopus, doctus, & elegans, 430 b
[illegible] Papa creatur, 588.d. negat Euphemio Conſtantinopolitano petenti communionem,niſi nomen Acacij expungat ex Diptychis. 580. ſtudet retinere Macedoniæ Epiſcopum in communione Sedis Apoſtolicæ. b. concilium celebrat.LXX. Epiſcoporum. 5[illegible]0. [illegible] commonitorium legato Fauſto [illegible],de Euphemio Conſtantinopolitano 588. d. Apologiam ſcribit ad Anaſtaſium, bona cauſa eccleſiam Romanam adiuuante, 59[illegible]. a. ad Dardanos agit de auctoritate Sedis Apoſtolicæ ſupra Concilium.591 b. migrat e vita. c. ſcripſit aduerſus Eutychetem,& Neſtor.grande volumen , non id eſt modo extat , & Gelaſij alteriuseſſe probatur.592.a. alia quoque ſcripſit quod de Euchariſtia,quod ait, & aduerſari videtur veritati Catholicæ,bonam habet interpretationem.a.
Gelaſius quidam ſcripſit hiſtoriam concilij Nicæni , & de duabus naturis contra Eutychetem & Neſtorianum. 592.c
Gennadius epiſcopus Conſtantinopol. cõcilium celebrat Conſtantinopoli,ſanctos habet adiutores.567 a. moritur relatus inter ſanctos. 572.b
Genadius Maſilienſis presbyter,clarus ſcriptor.587 b Pelagianiſmo tinctus,ſed poſt purgatus,b. creatus eſt epiſc. Maſilienſis.b.
Genoueſa virgo Pariſienſis,à S. Germano præſcio futurorum,Deo deſponſa. 511.a
Genſericus ex Hiſpania Africam occupat,Catholicos perſequitur Arianus.535.a. illuſtres primitiæ eius perſecutionis,c.ſub ſpecie pacis Carthaginem occupat. 538. c. Africanas prouincias partitur.451.c.ex detecta conſpiratione multos interficit 542.d. euocatur ab Eudoxia Valentiniani vxore,Romam occupat,& per quatuordecim dies diripit.562 b. abductis Eudoxia cum Eudocia & placidia filiabus,& multis captiuorum millibus, b. innouat perſecutionem.562. c.563 d. ſingulis ferè annis claſſe oras maritimas infeſtat. 564. b. claſſem Leonis Imper. mille amplius nauium,ob ignauiam eius Ducum,profligat.571.c. moritur. 577.b
Gentiles calumniabantur Chriſtianos,85 c.105.a. Chriſtiani eos perterre faciebant ſermonibus de iudicio & pœnis peccatorum. 96. c. omnium malorum cauſas in Chriſtianos conferebant.1[illegible]2.c ingens clades Gentium in vltionem ſanguinis Chriſtiani [illegible] b.o[illegible]ula confingebant de fine Chriſtianæ religionis. 20[illegible] [illegible]ur dicti Pagani. 2[illegible]9 c
Genu[illegible]o,ritus,ex traditione Apoſtolorum. [illegible]
Geor[illegible] virgo comitata ad ſepulchrum a [illegible] ege [illegible]rum. 4[illegible]9 c
Georgius Cappadox in locum Athanaſij [illegible]ur, plane mo[illegible]ſtru[illegible] 298.d. tum gentiles, tum Chriſtianos acerbiſſime vexat. 316.a
Geraſimus monachus , qui Leone pro Aſino v[illegible], b Eutychetis hæreſi reuocatur per Euthymium Anachor. 557.c
Germanicus miſſus in Orientem à Tiberio,à Piſone Syriæ Præſide veneno to[illegible]itur. 4 d
Germanus Antiſſiodorenſis Epiſcopus, & Lupus Trecenſis,Legati miſſi in Britanniam aduerſus hæreſim Pelagianam 510.c.plura edit miracula, 11.a. m[illegible] pul[illegible], [illegible]fuſus ſangui[illegible] S. Albani ſecum portaturus aufert.b. læſus pede iacens,in incendio ſeruatur eius tugurium. & [illegible]ra edit miracula,b legationem ſuſcipit ad P[illegible] Galliarum,d. turſum [illegible] Britanniam a [illegible] Pel[illegible] 53[illegible].c. pergit in Italiam ad reconciliandum [illegible] Armo[illegible]cis.53[illegible] b. excipitur & tractatur cum magna veneratione,534.c.ad eius preces carceres [illegible] tuus reſurgit,morbo caduco laborans, ſanatur 5[illegible]4[illegible].

migrat in cælum,b ſolemniter refertur ad Gallias, d. partitio eius hæreditatis.b
Geruaſius & Protaſius martyres. 93.c
Gerundenſe in Hiſpania concilium, de eccleſiaſtica diſciplina. 609 a
Gildo Comes, vtriuſque militiæ magiſter in Africa, Ethnicus & nequiſſimus. 441.a. cum exerceret tyrannidem in Africa, bellum in eum decernitur, duce eius Mazezile, qui imploratis precibus SS. monachorum, victoriã obtinet incruentam,b
Gildone occiſio bona eius ampliſſima in fiſcum redacta patrimonium Gildonianum appellata. 442 b
Gilimer, conſobrino Hilderico in carcere coniecto, regnũ Vuandalorum in Africa inuadit. 537.a. expoſtulatorias ad eum dat literas Iuſtinianus. 638.b
Gilimer reſcribit expurgationes.c. expoſito Iuſtiniani exercitu, Hildericum & ſocios necat, 645. c. profligata parte exercitus, in fugam ſe dat, Carthagine excluſus, c. Carthaginem obſidere parans, rurſum profligatur, & in fugam agitur, d. in monte obſeſſus per tres menſes, ſe dat. 647.c. ductus in triumpho, coram Imper. exclamauit: Vanitas vanitatum, & omnia vanitas, c. loca ad habitandum in Galatia data, c.
Gladiator, vide Ludi gladiatores.
Glorificationis hymnus Eccleſiæ ab Apoſtolis traditus. 130.c. additamentum factum in Concilio Nicæn. c. verſus in Eccleſia varius, d. addeodus in fine cuiuſq; Pſalmi ex Concilio Roma. Damaſi, 389 a
Glycerius presbyter Galerio libere reſpondens, martyr efficitur 179.c
Gordianus iun Imp. acclamatur ab exercitu, 129. à bellum Perſicũ aggreditur, 130.c. occiditur à Philippo collega. 130.c
Gordianus vicariam præfecturam gerens, conuerſus cum vxore, & vniuerſa familia. præclarum obit martyrium. 331.a
Gothi compreſſi à probo Imp 17 . d. ſubiugati à Conſtantino. 224 b Chriſtiani ab vſque tempore Conſtantini, quorum Epiſcopus Theophilus interfuit Concil. Nicæno 324.c. ab Auedæo hæretico monachiſmum, & Arianiſmum edocti, 354. d. in eos Thracias vaſtantes mouet Gratianus, 374.c martyres ſub Athanarico. 354 c. ſigno crucis prælato vi cum Athanaricum, c. Iſtrum tranſire permiſſi ma[illegible] lamno. [illegible] d. profligant & incendunt V[illegible] populabundi veniunt Conſtantinopolim vſque [illegible] vincuntur a Theodoſio. 379.c recepti in gratiam a Gratiano c. benignitate Theodoſij ub[illegible] ripam Iſtri cuſtodiunt 381. euocati a Rufino cum al[illegible] barbaris 434.c. a Stilicone victi ſub Alarico, apud Pollentiam, & d[illegible]. 456 c Vulfilas [illegible] datur Epiſcopus Chryſoſtomo [illegible] ſub Rhadaghiſo, ingens eorum copiæ ceſæ [illegible] 4[illegible].k à Saro Duce Cæſi. 471.a Romam occupant, & parcunt Baſilicis Apoſtolorum, inde digreſſi in Campaniam, cum traijcere in Siciliam fruſtra tentaſſent, moritur eorum Dux A[illegible] 4[illegible].c. 473 d Ataulfus ibi deligitur Regem 474 a ab [illegible] per[illegible] G[illegible] as inuadunt. 4[illegible]. c. ex Gallia in [illegible] pellunt ur. [illegible] c.
occiſo Ataulfo Sigericoque Regibus, Vallia pacem facit cum Honorio, & Barbari inter ſe confligunt c profligant exercitum Rom. in Gallia. 53[illegible] b. C[illegible] non patiens Gothos Arianos, [illegible] bellum mouet pro[illegible] fligat, & Alaricum Regem interficit 5[illegible]0. c. [illegible] antur Gothi in Amalaſuntham [illegible] um [illegible] b[illegible] more non Romano educat, [illegible]um Athalaricum [illegible] c.
Gothorum arrogantia in Eccleſiam Romanam, & clericos. 633.c. creatur Rex Th[illegible] [illegible] uo Athalarico. 648.b. qui Ama[illegible]m interficiendam curat b. Iuſtinianus in Gothos bellum mouet pag. 652 b
Græci aliquot, vt B[illegible] Eccleſiam Apoſtolicam [illegible] dant, a S. Andrea epiſcopo deducti [illegible] nent am a ſanguine mordicus [illegible], & [illegible] exp[illegible] ba[illegible] 35 a.
Græci appellati in Actis Apoſtolorum ca[illegible] Hebræi ex Græcia, 21 d. vſurpant primatum eccleſiæ Conſtantinop. poſt Rom. a Conſtantio 326 d
Gnoſtici nefandiſſimi hæretici infamant Chriſtianam religionem, & odioſiſſimam gentilibus reddunt, aduerſus quos, præter Chriſtianos, ſcriptſit etiam [illegible] 36.d. negabant ſubeundum martyrium, 108.b A[illegible] in Gallias primum, inde in Hiſpanias de[illegible] ſub [illegible] vnius ſectarum Priſciliani, Priſcillianiſtarum nom[illegible] coaleſcunt. 116 d
Grando inuſitata Conſtantinopoli. 145 c
Gratiam imprecati Apoſtolicum eſt. 3 d
Gratianus Aug. antem ante ſeptem annos appellatur Imperator cum Valente. 370 d. hæreticos vetat conuentus agere 371.c. in Donatiſtas, & Manichæos [illegible] 372.d. ſancit de clericorum immunitate. 373.d. Alemanos cædit magna ſtrage edita 376. d. mortuo Va[illegible] epiſcopos exules reſtituit. 378. c. Theodoſium [illegible] tientis Imperatorem, & victoriam de Aleman[illegible] 377. d. euocato ad ſe Ambroſio, ſcriptionem [illegible] de ſpiritu ſancto 3[illegible] c fauet aduerſus [illegible] hæreſes. ibid. Compeſcit clericorum auaritiam [illegible] ſtudentem. c. Hunnos [illegible] at ad[illegible] Maximum Tyrannum, allos immittens in Britannias, al[illegible] lias 393 d reſpuit ſummi Pont. nomen ad[illegible] retentum 394.a. [illegible] ur ab exercitu proditus b [illegible] datur ab Ambroſio, Rufino, Auſonio, v[illegible] Ammaino. c
Gratianus Monachus, Canonum collector male [illegible] Antiochenam Synod[illegible] thoοras [illegible] nierat legatos ad Concilium Sardicen[illegible]
Gregorius Elibertous d. ſchiſmate Luciferi[illegible] eccleſiam 4[illegible]0.a
Gregorius Theologi pater, ex bapt[illegible] ſno V[illegible] Ar[illegible] tiano ſuſcepto, [illegible] b [illegible] um ex eremo e[illegible]
Gregorius Theolog[illegible] N[illegible] dus Athenas ve[illegible] 5[illegible] b. cum Ba[illegible] lit.b. d[illegible] cedēte Baſilio, orat[illegible] to[illegible] domum [illegible] c. S[illegible] dit[illegible] m, ipſe q[illegible] ur ſuccedit 3[illegible]7 d [illegible] triuſque in Eremo d[illegible]

343.c Et ipſe ac Euſeb us Baſi um euocant in ſubſidium contra hæret cos.d. Auocatur a Baſi io iam facto Epiſcopo,in partem ſolicitudini 349.a.Saſimorum in-ui us or E opus c.adiungitem ſe addi patiur patris afflicti ſenis,ea conditione,vt eo mortuo liber eſſet. 9.c. m um quomodo iam tum a Concilio & magnis v ris h bitus fuerit trium ſedium epiſcopus , cum vnius Saſimorum tantum ipſe aſcribetur. d. Mortuo patre,re a Eccleſia Nazianzena,Seleuciam ad S.Theclæ memoriam ſecedit.365 a. Quanti faciat ſententiā Rom. Pont 368.a. Commendat Monachos Iuliano trib norum exactori.370.c. mittitur Conſtant.ad Eccleſiam illam ſarciendam,quod & breui perfecit, magno profectu,multa tamen ab Arianis paſſus 376. c. Ignorauit linguam latinam 377.c. Catholici eum ſibi depoſcunt epiſcopum,& Petrus Alexandr. illi primum fauet,poſt ſtudia transfert in Maximum quendam inſignem hypocritam.d. Ageus de re nuncianda ſede Conſtantinop.à populo retinetur.380 b. Ordinatur epiſcopus Conſtantinopolitanus. 382.a. Standum cenſet tranſactioni inter Meletium & Paulinum,ex quo offenduntur Orientales.383. d. Aegyptijs aduerſantibus Orientalibus,qui Gregorium ordinarant, quod ſuum eſſe dicebant,habet orationem de pace,382.c. & de non affectata Cathedra Conſtantinopol quod illi obijciebāt. 384 a. Ob pacem renunciat ſedi.384. b.vocatus ad Cōcilium iterecenſat,excuſans ægritudinem. 387. d. Ruri agens,cum audiret Nectario dormiente,Eccleſiam Cōſtantinop.ab hæreticis proculcari, ſcribit ad eum & ad Cynegium præfectum,quem & arguit grauiter, quod ſtata ieiunia non obſeruet. 3 9. a. ſexageſimo quinto ætatis anno migrat in Cælum. 415.c. In ſenectute impugnatus tentationibus carnis,carnem caſtigabat. 416. a Multa aduerſa paſſus eſt,eius imago culta fuit,ex qua miracula edita.a. Extat eius teſtamentum.b. virgo perpetuo.

Gregorius Nyſſenus,Baſilij frater, vxorem cum haberet, ex mutuo conſenſu caſtitatem colit,& Ep ſcopus Nyſſenus efficitur,incertum quando.349.b. Damnatus à Concilio Arianorum ſub Valente,& depoſitus,luſtrat Eccleſias 370 d b Antiocheno Conci .deputatur viſitator Eccl ſiarum Arab.æ 376 b. Aſſiſtit morienti Macrinæ ſorori, per viſum admonitus,b. Eius meminit Hieronym.de ſcriptoribus Eccleſiaſticis.378. c. interfuit Concil. Occumenico Conſtantinopol 383 d. Laudat in funere Flaccillam Auguſtam.401. b.Sententia de peregrinationibus,calumnijs expoſita,explicantur.405 a Interfuit Concil alteri Conſtantinopolitan. de quo Balſamon, cum alijs primarijs epiſcopis. 42 .c

Gregorius Cappadox.damnato Athanaſio ab Arianis, armata manu per cædes immaniſſimas inducit ur Al xādriam. 2-6 b

Gundabundus Rex Vuandalorum in Africa,innouat perſecutionem,& Eugeniū Carthaginenſem Epiſcopū releg in Gallias. 591.d

Gundebaldus Burgundorum Rex, recuſans edere confeſſionem fidei Catholicæ quam credebat, in perfidia moritur. 590.d

H.

Hadrianus Imper.78. b. XXII. m liadas auri cum dimidia Romanis dimittit.b Ex æmulatione Traiani perſecutionem duriſſimam in Chriſtianos continuat.c. Iudæos bis domat.79.b. Vniuerſum viſitat orbem Romanum.c.muro directo per octoginta millia paſſuum Rom.à Barbaris diſterminat in Britannia. d. Colonias ducit in Lybiam a Iud. vaſtatam 80.b Tanta fuit perſecutio,vt clamore vulgi neci Chriſtiani darentur.81.a. Ex Apologijs Quadrati,& Ariſtidis mitior redditus.b. Ieroſolymam reſtituit Aeliæ Capitolinæ nomine. c

Antinoum puerum in Deos refert.82. b. edictum proponit de vigeſima parte hæreditatis fiſco applicanda.e. Loca ſancta profanat,83.c. ſub Hadriano Eccleſia latè diffuſa.84. b Diu morbo excruciatus moritur. c

Hebdomada maior ſiue pænoſa dicta,quæ paſſionis 17. b. Authenticam Græci vocant. 614.c

Hæreſes poſt excidium Ieroſolymorum inualeſcunt.62.e. defunctis Apoſtolis & Apoſtolicis,latius ſe effundunt. 78.e Exorientes deferendæ ad Rom. Pont.160. c. Habent ferè fœminas adiutrices, vt Appelles Philumenam,Montanus Priſcillam,&Maximillam.93.c.Priſcillianus Agapen.386.a Gnoſtici Marcillinam.96.c.Manichæi Iul am.455.a.alijalias.

Hereſiarchæ,Simon Magus.2 4 d. Cherintus. 26. d. Menander,Saturninus,Baſilides,Carpocras, & alij Gnoſtici appellati,omnium nefandiſſimi,qui ſuis turpitudinibus infamabant vniuerſam Chriſtianam religionem apud Gentiles,vt pluribus opus fuerit aduerſus eam apologijs.79 a. Valentinus Cerdo, Marcion, Apelles. 6. b. Hermogenes 93. a. Montanus. 93 c. Tatianus 94. d. Val u . 32. . Noua anus.149.c Sabellius. 160. b. Manes.169.b. Hierax. 173 c. Arius. 229. b. Audæus, 274 c. Photinus.278.b Aerius. 43 c. Aetius,Eudoxius,Acacius,Eunomius,Macedonius,al j ex Arij radice. 315.c. Donatus. 278 d. Apol inaris.216.d. Priſcillianus. 38 b. I anus.389. Heluid us 388 e Vigilant. 463 a. Pelagius.460 a. Neſtorius 509. c. Eutyches.547.a. Theodorus Mopſueſtenus.410.c Xenaias, ſeu Philoxenus Perſa,primus auctor I. o omachorū.562.c.Io.Philoponus,auctor Tritheitarū.651.c. Aliquot hæreſum ferè auctorum nomina non conſtant,vt Helceſeitarum.133. b. Aquariorum.154.d.Angelicorum, ſeu Apoſtolicorum,vel Apotacticorum.159.d. Maſſalianorum,Euchitarum, Euſtathianorum 3 .a. Theopaſchitarum.6 9.c. Acephalorum.580. d. Monophyſitarum.65 .d. Hæ atum. 589.a.& aliorum.

Hereſum auctores nullo modo recipiendi ad priſtinos gradus.549.a.

Hæretici pœnitentes, Romam reconciliandi mittebātur. 288.c. Solius Rom Pontif. eſt eos recipere, ve damnare 509.d.362 b. 56 .c. Epiſcopi lapſi ex ſch ſmate.vel hæreſi non recipiendi cum honoribus o.c & multum tamen aliquando , & recepti cum honoribus, 459.b

Hæreticorum pœnæ. Confiſcatio bonorum, vt Valentinianus ſanxit. 366.e. Excluſio à militia, & Aula, Arcadius. 434.d. Proſcriptio, vt Theodoſius. I. 398.e. Idem Manichæos exilio multauit, & pœnitentes recluſit in Monaſterijs, abſque communione, vſque ad finem vitæ, inſtãte Siricio. 417.a. Arcadius pellit Conſtantinopoli Apollinariſtas. 439.b. Honorius Donatiſtas Laicos pecunia, clericos exilio multat 477. a. Innocentius Papa Cataphrygas in exilio Monaſterijs relegat. 458.b. Capitale ſupplicium, vt Maximus, qui Priſcillianum capite multauit. 289.e. Honorius in Donatiſtas. 440 b. Theodoſius iunior in recipientes hæreticos, & eorum libros legẽtes, ſuadente Chryſoſtomo. 443 b. Conſtantinus Arij libros legentes, capitali pœna ſubijcit 233.a. Neſtorij libros interdicit Theodoſius pœna confiſcationis, & flãmis libros addicit. 533.a

de Haruſpicina reſtituenda Claudius refert ad ſenatum. 54.b. Conſtantinus interdicit, ne Haruſpices priuatas domos adeant. 218.e. Rurſus permittit. 220.b

Hegeſippi duo, alter hiſtoriam eccleſiaſticam ſcribit, ad ſua vſque tempora, id eſt, Aniceti, alter de excidio Ieroſolym. poſt Conſtantinum. 92. a. hic recitat epiſtolam Pilati ad Claudium, imò ad Tiberium. 19.c

Helceſeitarum hæreſis docebat licere, fidem ore negare, & alia impia. 137.b. iactabant ſe ab Helxai Pſeudo propheta iur[illegible]ſſimum originem ducere, & fœminas eius ex ſtirpe adorabant. 73.b

Helena Adiabenorum Regina ad Iudæos ad Chriſtianos tranſit cum Izate filio. 28.e. Ieroſolymæ fame laborãti ſubuenit. e

Helena Conſtantij vxor, Reguli Britannici filia, generat Conſtantinum. 194 c. Eam repudiat Theodoram Maximiani accipere coactus in ſucceſſionem Imperij. e. Chriſtiana, ante Conſtantinum ex filia Conſtantia Chriſtiana probatur. 208. b. Fleuit Criſpum occiſum, 221. d

Crucem perquirit, & inuenit. 245.b. Inſeruit Chriſti virginibus, epulo præbito. 246.b Munificentia in extruendis eccleſijs. e. Helenopolim, & Heleneponium ex eius nomine appellat Conſtantinus e. moritur. d de corpore vbi ſit varia feruntur. d

Heluidius impugnat virginitatem, & B. Mariæ perpetuam negat, confutatus Romæ à Hieronymo. 388.e

Heraclas Origenis diſcipulus, quem vt eminentiſſimum in docendo ſibi aſciuit ſocium. [illegible] e. tantæ famæ fuit, vt Iulium Africanum attraxerit Alexandriam, poſt fuit factus epiſcopus Alexand. 125 [illegible] 132 a

Heraclianus interfector Stilico[illegible] præfectus Africæ creatur. 460.e. Comes Africæ, & Conſul. tyrannus effectus. Romam petit cum immani claſſe, ſed repulſus, repetita Carthagine, interficitur. 481.b

Hermes Pij Papæ [illegible] cuius liber, Paſtor inſcribitur, vetuſtus [illegible] 83.e

Her[illegible]ge[illegible] hæreſiarcha ſub Veris Impp. 93.a

Herodes magnus, Anti patri filius, decreto Senatus Rex confirmatus. 2 c. Innocentes infantes occidi mandat. 2. b qu[illegible]o & quo morbo extinguitur c

Herodes Antipas Ioannem Baptiſtam in carcerem trudit. 5. e. Tetrachia multatus, cum Herodiade Lugdunum Galliæ relegat. 6.a. Herodes Agrippa a Tiber[illegible] à Caio liberatur. 26.b. Rex conſtituitur [illegible] Iudæ[illegible]tur. c. Iacobum Zebedæi occid[illegible] Petrum [illegible] rem conijcit. 37.d ipſe miſerè extinguitur. 3[illegible]

Herodiani qui eſſent. 7. c

Heros Arelatenſis epiſcopus, vir ſanctus, in gratiam Conſtantij magiſtri militum a populo eijcitur Patroclo inducto. 489.e. 459 c

Hierarchia eccleſiaſti[illegible] 2 b. 24 2. 29 c.

Hierax, à quo Hieraticæ Gnoſticorum, & Manichæorum portio 173. e. Macarius Aegyptius mortuum ſuſcitat, in confuſionem Hieracitæ negantis reſurrectionem. e

Hieracles in Chriſtianam religionem ſcripſit, confutatus ab Euſebio 184. e

Hieronymi vita retexetur vſque ad annum ſecundum [illegible] ceſſionis in Eremum anno Domini 372. quando, vbi natus, quibus parentibus, quibus ſubſtantijs, Romæ quibus ſtudijs dederit operam, adultus baptizatur, [illegible] in deſcribendis libris Gallias adit, Aquileiam venit, in Orientem reuertitur, fruitur conſuetudine ſanctorum Aquileienſium, cum ſancto Valeriano epiſcop. 36[illegible] c. Occidentalis homo ſuſpectæ fidei habitus, rogat Damaſum Pont. Rom. de recta fide, & in ſchiſmate Ant[illegible] be no viri communicare debeat, 364. a. in Eremo 30. annos natus ſcribit in Abdiam & poſt ſexageſimum ag[illegible], rurſum in eundem 364. e. Origenis Homilias ad populum dictas ſe adoleſcente vertiſſe ait. 365. a. calumniam patitur quaſi Sabell. inde Ieroſolymam profectus totus eſt in Hebraicis rebus perſcrutandis, frequentatus Damaſi litteris. 377. a. ordinatur à Paulino presbyter, ſic, vt nulli eſſet adſtrictus eccleſiæ. b. Gregorij Nazianzeni fama commotus adit eum Conſtantinopolim triennioque ei dat operam, eoque doctore gloriatur. 373 a. Hieronymus & Gregorius inter ſe conferuntur ab Ennodio Ticinenſi. d. Romam venit ad Concil. Roman 387. c. Magnæ ibi habitus æſtimationis magni factus a Damaſo. 389 b. Ibi ſcribit de Oſanna ad Damaſum: atque appendicem ad tractatum de Seraphinis, deſiit o prodigoſ translationem duarum Origenis homiliarum, in cantica canticorum, emendationem 4. euangeliorum. b [illegible]nones concordiæ euangelicæ, Pſalterij emendationem, confutat Heluidium, ſcribit de cuſtodia Virginitatis, [illegible] Iouinianum hæreticum. b. c. Aduerſus Luciferianos. e à Marcella frequentatus ſcripturarum cauſa. 390 b. Docet eam decem Dei nomina: vocem Hebræam [illegible] a &c. de blaſphemia in Spiritum ſanctum, D[illegible] alijs quæſtionibus ibidem; frequẽtatur & ab a[illegible] bus Fœminis. b A Paula præcipuè. c. Ibidem [illegible] explicat pſalmum. a. & 126. & Hebraicum Alphabetum 391. b. Cum Syricius eius non vteretur opera, vt Damaſus, & ex [illegible] odioſus eſſet clericus Romanis nauigat in Syriam 400 a. Videt Hieroſolymis multa miracula. 404. d. In Aegyptum profectus Didymo [illegible] vtitur Sanctorum breuem collationem [illegible] quæ tempore Caſſiodori extabat, modo no[illegible] 414 b. Scribit in Iouinianum 420 a. De quo [illegible] am paſſus eſt, quaſi laudans virginitatem [illegible]

[illegible]

naſſet, vt neceſſe habuerit Apologiam ſcribere. 420. a. Scribit ad Dextrum. V. C. PP. Indicem authorum Eccleſiaſticorum. 425. a. In quo miratur Auguſt. aliquos prætermiſſos, & magis mirum aliqua ſua prætermiſiſſe. b. Recuſat præ humilitate ſacrificare. 425. c. Scribit Apologeticam epiſtolam grauiſſimam ad Pammachium, & ad Theophilum Alexan. de cauſa inter Io. Ieroſol. & Epipha. ſibi communem. 426. d. in quo illud habet: Nolo in ſuſpicione hæreſis quenquam eſſe patientem 427 e. & illud. Verum eſt teſtimonium, quod ab inimica voce profertur. e. In hæreſibus lenitatem non probat. 426. b. Scribit ad Nepotianum de vit. Clericorum. 428. a. Scribit de optimo genere interpretandi. 329. e. item de viduitate ſeruanda ad Furiam. e. Scribit epitaphium Nepotiani 437. a. Paulinianum fratrem mittit in patriam ad diuidendum patrimonium vt hoſpitalitatem tueatur. 439. d. Conſolatur Pammachium de Paulina vxore iā ante defuncta. 440. a. Rom. mittit Periarchon latine verſum, & Præfatione aduerſus errores munitum, ſcribit epiſtola. 66. ad Rufinum. 445. e, Paſchales Theophili epiſtolas, & Synodicam latinè vertit 446. a. Fabiolæ epitaphium ſcribit. 436. e. Vertit latinè regulam ſancti Pachomij, Orieſij, & Theodori 459 e. Mittit interpretationem Zachariæ prophetæ ad Exuperium Toloſanum 462. e. Minerio & Alexandro Monachis Malachiam, Oſee, Ioel, & Amos Pāmachio. B. Scribit in vigilantium 463. a. Scribebat in Eſaiam; cum Romam obſideri, inquit, auditum eſt. 468. e. epiſtola ad Creſiphontem, reſpondet ad quæſtionem à Pelagianis proponi ſolitam de animi impaſſibilitate. 474. d. Scribit ad Demetriadem. 481. d. Non reſpondet quæſtioni de origine animæ. cauſans, ſibi otium non eſſe. 485 a. Gauiſum ſe ſignificat de damnatione Pelagianæ hæreſis. 496 b. 449. b. Elogium eius ſcripſit, præter memorata, etiam alia. d Multa de eo conficta ſub Claris nominibus Euſebij, Cyrilli. Aug. e. Nec presbyter Romæ nec Cardinalis fuit, 500 a. De Leone quòd ſcribitur ad Geraſimum Abbatem pertinet, illi tamen antiquitas Leonem adpinxit, Hieroglyphico ſignificans rugitum in hæreſes, a. vita eius vade petenda. a.

Hilarionem Gazenſes ad necem perſequuntur. 325. a. Miraculum apud eos per eum patratum. 325 a. Mare inundans comprimit. a. 342. b. poſt multa miracula, migrat in cœlum. 366. c.

Hilarij Pictauienſis primordia Ex vxorato ſit epiſcopus, miſerans eccleſiæ ſtatum [illegible] bello ſupplici co[illegible] uenit Conſtantium 297. [illegible]. Qui alios exegerat Catholicos epiſcopos, hunc tolerandum putauit, ne Gallias, ob Barbarorum inuaſiones, nutantes, à ſe alienaret, & quæ petebat conceſſit. d. Libellum ſcribit detege[illegible] Arianorum fraudes, ne ſimpliciores deciperentur. 302. e. In exilium eijcitur. d. M[illegible] ūtām cito tantum eum euaſiſſe doctorem. e.

Ho[illegible]atur Arianos ad recip[illegible]dum nomen conſubſtantia[illegible]aris quod ad Catholicam fidem, vnum [illegible] is deſſet. [illegible] d. Anathemata quæ[illegible] [illegible] beriun[illegible] quæ feruntur Hilarij nomi[illegible]e, eiu[illegible] ſſe non [illegible] eſſun[illegible] 283 c, cauet ſu[illegible] Gallicis ep[illegible]ſcop[illegible], ne ab Arianis de[illegible] pant[illegible] is in con-cil. Arimin. 307. d. Scribit de Synodis, ſtudens ſemiarianos ad eccleſiam adducere, quibus deerat conſubſtantialitatis cōfeſſio, cū ſubſtantiam agnoſcerent. d. reuocatur ad ſedem, mirum inter tot eccleſiæ naufragia & proſcriptiones relaxatum ab exilio. 313. tribus libellis agit cum Conſtantio, quorum ter[illegible]io inconſtantiam illius exagitat. 314. a. reuertitur ad Gallias. d. habitis concilijs lapſos pœnitentes recipit, obſtinatos deponit. 329. b Auxentium Arianum eijcere fruſtra nititur, & ſuſpectus ipſe habetur, vt turbator quietis. 347. c. Vltima eius lucubratio contra Auxentium. 348. a. moritur. a.

Hilarius, ex monacho, epiſcopus Arelatenſis. cur indignationem ſancti Leonis incurrerit. 544 e. Inter ſanctos relatus. e

Hildericus ex Valentiniani filia genitus, reſtituit epiſcopos, & eccleſias aperit. 623. a. Amalaſuidam neptem Theodorici Italiæ Regis, vxorem defuncti, Regis interficit. 635. a. Athalaſicus niſi ſibi ſatisfiat, denunciat bellum. a

Hilarius Papa ſtatim creatus, per encyclicam cōprobat tria concilia. 568. e. Cyclum nouum Paſchalem curat faciendum. d. Occaſione natalis ſui, conuenientibus epiſcopis, celebrat Concil. 569. e. Anthemium Imper. clara voce obſtringit iuramento, ne hæreticos in vrbem inducat 571. a. eius munificentia erga diuinum cultum. a. moritur. a

Himerani ad fidem conuertuntur. 606. e

Hippolytus epiſcopus ſexdecim annorum circulum inuenit. 116. e. plura ſcripſit recenſita ab Euſebio, & Hieronymo; diſcipulus Clem. Alexand. 119. e. Romam veniens epiſcopus Portuenſis conſtituitur a Calliſto, deni que martyrium eſt adeptus. 120. a

Hippona 14. menſes tolerata Vuandalorum obſidione, in eorum poteſtatem venit. 572. a

Hipponenſe Generale concilium Africæ, de eccleſiaſtica diſciplina reſtituenda. 427. b

Hiſpanias à ſe occupatas, inter ſe partiuntur, Vuandali, Alani, Sueui. 469. e. Quantum inde diſpendij paſſæ ſint eccleſiæ. 470. a. Ob vitia, maxime ob libidinem traditæ Barbaris. a

in Hiſpaniam an profectus Paulus. 53. e

Hiſtoria epiſtolaris cert[illegible]ſima de act[illegible] in Africa ex Cypriano 137 [illegible] De cauſa Ioan. Chryſoſt. ex eius, & Innocentij Papæ [illegible]teris. 453. a.

Hiſtorias ſui te[illegible] [illegible] ſcribe[illegible]e non eſt clericalis profeſſionis. 574. e

Homeritæ pop[illegible]li q[illegible] 1. 6[illegible]3. c. Eorum princeps tempore [illegible]uſtini Imp. Duna[illegible]m Iudæus ab Helesbaam Ae[illegible]opum Rege ſæpius pr[illegible]fligatur. d

Ho[illegible] nirum im[illegible] [illegible]bitas eccl[illegible] [illegible]æ non offi[illegible]. 189 b

Honor[illegible] s [illegible] ienſi[illegible], ſcr[illegible]tor eccleſi[illegible] ſt. 587. a

Honoriu[illegible] I[illegible] [illegible]. a[illegible]pellatur à Patre. 426. d. conuen[illegible]i c[illegible]n At[illegible] o Th[illegible] od[illegible] [illegible] Pa[illegible]m Med[illegible] olani. 433. b. Excipit Imperiu[illegible]n Occidentale. Patri iuſta perſolu[illegible]t, & cadauer Conſtant[illegible]nn[illegible], deportandum curat. d. Primordia conſec[illegible]t, prim[illegible] eccleſiæ f[illegible] aciendo. 435. Co[illegible] ficmat eccleſiæ priu[illegible]g[illegible] a. 439. b. Pœ[illegible]m ſtatuit capitalem

lem in Donatiſtas vexantes catholicos. 440.b. Annũ 14.agens, Mariam Stilconis filiam vxorẽ ducit.441.a. Miſſi ab eo comites templa & idola ſubuertunt.446 b. Iudæos comprimit, collectas agere vetat. Manichæos coercet.447.a. Sancit in clericos appellantes ſæculare iudicium.d. Petitiones Donatiſtarum,& reſcriptum Iuliani pro ipſis,ad eorum ludibrium exponi & omnibus legendum.e. Clericis & Monachis dat immunitatem per Africam.450.b. Ludos ſæculares, & gladiatorum, antea intermiſſos permittit,Deo improbante,per vrbis deprædationem mox ſecutam.456.b.Seueritate legum premit Donatiſtas,pleriſque ad veritatem redeuntibus. 460. c. in gratiarum actione de victoria, hæreticos ſeuere perſequitur.463.e. Obiurgat Arcadium Imp. fratrẽ.465.a. Et bello perſequi ſtatuit. a. priuilegia eccleſiæ confirmat,& de eius immunitate ſancit. b. confirmat pœnas in hæreticos.466.c. Reſcribit in Gentiles e Recuſat dare Alarico præfecturam vtriuſque militiæ, ac is propterea vrbem inuadit,& capit.468 b.Ab Aulicis deprauatus Olympium pium virum in ordinem redigit.c. legem abrogat qua Gentiles militare vetabant.c. Non omittit inter tot perturbationes eccleſiæ conſulere,ſanciens in hæreticos.e. ſancit vt captiui dominicis diebus,ſub fida cuſtodia,carceribus educerentur.d. permittit Donatiſtis liberam religionem ob periculum ne hoſtibus iungerentur.439. a. Ceſſante periculo reuocat edictum.a.adigit Donatiſtas ad collationem cum Catholicis.b. Dum curat fidei puritatem,Deus illi ſubiicit Tyrannos 474.c. Dum adigit Donatiſtas ad eccleſiam,illi magis furunt. 477. b. Grauiſſimis ſupplicijs afficit hæreticos Africæ. 479. a. ſancit pro bonis, & pro perſonis eccleſiaſticis. a. dum in Africa expugnat hæreticos, Romanus exercitus in Gallia ſuperat Barbaros.483.a.auſert gentilibus omnium ſuperſtitionum pompas.486.c. Reſcribit aduerſus Gentiles 487 e

Sententiam Roman. Pontif. de Pelagianis latam habens ſancit inter hæreticos habendos.491.a. Romã eum glorioſo triumpho inuehitur. b. vexationibus Iudæos impellit ad fidem 492.c

Schiſmate oborto in Eccleſia Roman.mandat Con.cõuenire.493 c

Hortatur e Pontifice cauet in poſterum. 494. a Reſcribit aduerſus clericos extraneorũ cohabitatione fœminarum infamatos: item aduerſus raptores ſacrarũ virginũ.e moritur 501 a. Eo nullus plures Tyrannos,ſæpius barbaros vicit. b

Hormiſda Papa creatur.604 e. interpellatus de Concil. Oecumenico ab Anaſtaſio Imperat. ſcribit ſe Legatos mittere,qui cognoſcant 605.e.

Laudant quæ bona videbantur, non vacat timore ne ſincere agatur.606.d. & noua legatione exigit promiſſa.608.a. plures literas & ſ... acces mittit, Indiculum dat legatis miſſis Conſtantinopolim, quæ eſt inſtructio, quomodo ſe gerere debeant 611.b Romæ Deo ingentes gratiæ actæ de vnione Orientalis eccleſiæ cum Occidentali 614.d.vocatur Pontifex vniuerſalis E... à Pompeio & Anaſtaſia Patritijs.615.a

Scribit ad diuerſos,pro reſtitutione diuerſorum epiſcoporum.618. b. priuatis literis monet Epiphanium epiſcopum Conſtantinop.de officio præterm..., ... dæ de more legationis 619.b mox accipit legatos cum literis & muneribus 62..c. mandat eiectos epiſcopos ſedibus reſtitui e.repellit petitionem Imper.epiſcopi Conſtantinopol & Synodi.621. a robur & conſtantia eius.c.

Acta per ſequens biennium,quo vixit, incomperta,deficientibus eius epiſtolis.6..2.b.migrat e vita A... celebris.624 c.quædam eius acta certo tempore conſignari non poſſunt. 624.c. Manichæos tortos in exilium agit. c

Hoſanna filio Dauid,quid ſit. 81.c

Hoſpitalitatis effuſiſſimum ſtudium apud Chriſtianos, 63.b. ex humaniſſima hoſpitalitate exhibita ab vna Thebarum ciuitate Chriſtiana,etiam Gentilibus,Pachomius miles excitatur in amorem Chriſtianæ Religionis.214.b. hoſpitale ſtatuit Pammachius in portu Roman. 440.

Hunericus capeſcit Regnum. 577.b.permittit ordinari Catholicum epiſcopum Carthagini.579. b. Præ... tur eius ſecutura perſecutio.d. carnificinam exercet in ſuos.e.

Diram mouet perſecutionem.581.b.ſæuit magis ac magis in Catholicos,& omnes leges contra hæreticos latas conuertit in eos.d. præcidit linguas aliquibus qui poſt diſertè loquebantur. 583. a. vltionem diuinam expertus miſerabiliter eruciatus à vermibus. 583.b.

Hunni qui 539. c. vaſtant Cappadociam. 606. b. militant Iuſtiniano aduerſus Perſas,facti ex parte Chriſtiani. 633.b

Hyginus Papa.87. b.Martyrio coronatur. 88. b.extant eius decreta & duæ epiſtolæ. b

Hymnus glorificationis, eccleſiæ ab Apoſtolis trad... 240. c. additamentum factum per Concilium N... num.c. vſus in eccleſia vicarius. 241 a. in fine cu... que pſalmi apponendus ex decreto Concil. Rom. ... b Damaſo. 78.b

Hypatia virgo Alexand. Philoſophorum ſui temp... c... lebertima,ex ſuſpicione quadam indigne necatur ... comburitur.

Hyperbole de Chriſti actis. ... a

Hypoſtaſis De hypoſtaſeos & huſias nomine ... a periculoſa controuerſia inter Catholicos in Synodo Alexandr.3..,c

De nomine Hypoſtaſis a Syriæ monachis Hieronym. exhibetur negotium,cuius cauſa con... Rom. Pont. ...64 a

Hyſtaſpis Sibyllarum & Prophetarum lectione ... a Gentibus,& cur.85. c

I.

IAcobus Apoſtolus, filius Zebedæi, Ioannis frater, ab Herode Agrippa obtruncatur. 27 c ex quadam traditione habere adiiſſe Hiſpaniam, ibique euangelium prædicaſſe. c Translatio ab Ieroſolymis in Galiciam habetur ex literis Leonis & Calliſti. c

Iacobus Alphæi, Apoſtolus, à B Petro ordinatus epiſcopus Ieroſolymitanus. 22. h Lapidatur à Iud. 54. d. excidium eiedium in vltionem iuſtiſſimi Iacobi 33. c. vnam reliquit epiſtolam, quæ de 7. Catholicis eſt. c

Iacobus Niſibenus infinitorum patrator miraculorum, confeſſor & doctor. 230 [illegible] reiecit exercitum à ſuæ ciuitatis obſidione. 270. a. intra muros vrbis ſepultus eam cuſtodiuit. a. eius diſcipulus Ephrem Edeſſen. Diacon. b

Iacobus Syrus, incluſus, floret ſub Anaſtaſio. 596. a

Ianuarius Beneuentanus epiſcopus martyr, cuius ſanguis iuge præſtat miraculum. 191. e

Ibas epiſcopus Edeſſenus, qui aliquando ſenſerat cum Neſtorio, abſoluitur, ac probatur Catholicus, non tamen eius epiſtola Catholica. 59 a. idem 8. ſeſſione Concil. Chalcedon. reſtituitur ſuæ Eccleſiæ. 555. d

Iberorum natio conuerſa ad Chriſtum per miraculum à captiua patratum. 249. d. Iberi confines Lazis, prope Caſpias portas habitant. 623. c

Idacius clarus epiſcopus, in Hiſpania ſcribit Apologiam in Priſcillaniſtas. 387. a

à Ieiunis ſacrificium offerendum. 240. a.

Ieiunium & abſtinentia à quibuſdam cibis ſemper viguit in eccleſia. 43 a. Ieiunia ſtata quod non obſeruet quidã præfectus, Greg. Nazianz. eum obiurgat. 398. a

Ieroſolymam rebellantem Ceſtius obſidet, & capere negligit. 57. b. A Titio inceoditur cum templo. 61. d. Vera cauſa excidij. 57. b. 62. b. mutatur in Aeliam, reædificata ab Aelio Adriano. 81. c. Ieroſolymitani templi pacis. 100. b. Aliqua tamen vaſa integra ſeruata indicat Procopius. e. ornata ſex templis à Conſtantino. 245. b. Crux ibi inuenta. c. de eccleſia Ieroſolym. quid ſtatu um in concil. Nicæno. 236. d Metropolis ius quod erat Cæſareæ obtinet à Concilio Chalcedon. 555. d

Ieroſolymitani epiſcopi, quorum fere tempus incertum.

S. Iacobus. p. 22. e.	Dulichianus. a.
Simeon. 54. e.	Narciſſus. a.
Iuſtus. 70. d. 74. b.	Aelius. a. Diu 103. d.
Zachæus. 76. e.	Germanio. a.
Tobias. e.	Gordius. a.
Beniamin. e.	Rurſum Narciſſus.
Ioannes. e.	cum Alexandro.
Matthias. e.	88. a 103. d.
Beniamin alter. e.	Mazabanes. 143 e.
Philippus. 80. e.	Hymenæus. 165. d.
Seneca. e.	Zabdas 176. a.
Iuſtus. e.	Hermon. a.
Leui. e.	Macarius. 207. e.
Ephrem. e.	Maximus. 257. b.
Iudas vſque ad euerſionem e.	Deinceps Arabes inuadunt illam Eccleſiam.
Primus ex Gentilibus	vnde, ſucceſſio in
Marcus. 83. e.	ieruertitur. 290. c.
Caſſianus. 88. b.	Cyrillus. 290. e. 293. b.
Publius. b.	Ioannes. 4[illegible]6. b.
Maximus. b.	Præ[illegible]us. 487. e.
Iulianus b.	Iouenalis. 512. e.
Gaianus. b.	Anaſtaſius. 566 d
Symmachus. b.	Martyrius. 584 a.
Caius. b.	Salluſtius. 588. e.
Iulianus. b.	Helias Arabs. e.
Capito. b.	quo eiecto.
Maximus. 99. a.	Ioannes. 603. e.
Antonius. a.	Petrus. 628. a.
Valens. a.	

Ieroſolymitanum Apoſtolorum Concilium. 34. c. Aliud de reſtituenda fide Catholica. 560. d. Aliud in confirmatione actorum Conſtantin. Concil. pro Chalcedon. 611. a. Aliud in confirmationem Conſtantinop. ſub Menoa. 656. a.

Ieſus nominis virtus ex miraculis celebratur. 39. a

Ignatius an Euodius primus Antiochiæ Epiſcopus 161. b. varie vexatur. 67. d Romam vinctus mittitur. 74. c. In itinere colitur, & recreatur, & plures ſcribit epiſtolas. e. Quæ ſunt ditiſſimum promptuarium traditionum, & armamentarium aduerſus hæreticos. 75. a. Primus edit ſimul nomen totum ordinum Angelorum. b. Subſcriptio propria epiſtolarum eius, Amen, Gratia. b. Expoſitus Leonibus in Theatro, deuoratur. e

Igilium inſula, perfugium Romanorum, capta vrbe. 472 e

Imago Chriſti ad Abagarum 6. b. Imago Chriſti expreſſa in Sindone, quo, inuolutum corpus, repoſitum eſt in ſepulchro. 17. a. Imago Chriſti à Syrophœniſſa erecta. 326 a. Imago Hippolyti epiſcopi Portuenſis martyris eſt [illegible] ſa in portu Romano. 106 d. Imago paſtoris ouem geſtantis in calicis, ol[illegible] in vaſis ſacris p[illegible] 113. b. Imagines Apoſtolorum viſæ per ſomnum Conſtantino. 222 e. Simeonis Stylitæ paſſim Romæ viſebantur in officinarum omnium veſtibulis & porticibus. 535 a

Imperatores quatuor vnanimes imperium ad miniſtrant. 178 c. Conſpirant ad excidium Chriſtianorum. d. Vetant quicquam relinquere eccleſiæ. 179 b

Imperatoribus nullum ius in eccleſias. 407 b officium eorum in Concil[illegible]. 554. a. Orientales coronabantur ab Epiſcopo Conſtantinopolitano 614. e Imper[illegible] corruit precibus ſacerdotum, ſcribit H[illegible]orius. 46[illegible]

Impoſitio manuum propria Apoſtolorum & E[illegible] ad conferendum Spiritum Sanctum in Ch[illegible] b Manus impoſitio ſuper ordinandos, ex [illegible] to. [illegible]9 b

Incendium vrbis ſub Nerone, [illegible] Chr[illegible] 5[illegible]. Item [illegible]aſtiſſimum Romæ. 6[illegible] a [illegible]orum [illegible]orum [illegible] ta diuinitus pluuia ext[illegible] .18[illegible]. d N[illegible] ed[illegible] putatum Chriſtianis. 18[illegible] e Temp[illegible] Romæ 1[illegible]0[illegible]. Daph[illegible]û. 323. a. ab A[illegible] atum [illegible] ec[illegible] 169 e. Triduanum Conſtantinopoli 13[illegible] Prodigiorum, quo Eccleſia Conſtantinopol. conflagrauit 456 a.

Prædi[illegible]lum à Daniele Stylita.56[illegible] b. Sophiæ templi Conſtantinopolit. 588.c
Inceſtuoſum excommunicat Paulus. 39 c
Apud Indos Religio propagata per Pantænum philoſophum. 98.c.
Item poſt per Frumentium quendam ibi captiuum. 271.b
Indictionum Origo. 49.b. Prima mentio in Conc. Romano ſub Iulio.b
Indiculus datus ab Hormiſda Legatis Conſtantinop. miſſis. 613.b
Indulgentiarum vſus exemplo Paulo. 44.c.
Indulgentia etiam non perfecta pœnitentia dabitur. 150.b
Indes Eunuchus Barbarus, vt Chriſtianus defertur. 183. Eius martyrium. 183.a
Infanticidij Herodis meminit Macrobius. 2.b
Innocentius Papa. 452.d. Excommunicat Atticum & Theophilum. 462. c. Arcadium & Eudoxiam vxorem. 464. d. Arſacium etiam mortuum, & qui cum eo communicarunt exauthorat 464.e. ad Theophili Anathemariſmum addit abrogationem, & abſolutam à Chriſtianiſmo. alienationem.c. Arcadium & Euduxiam, abſoluit. 465.a. Scribit epiſtolam ad Demetriadem præmuniens eam aduerſus errores Pelagij 482. b. Scribit ad Concil. Mileuitanum, & ad Aug. 486. ad Aurelium Carthag. expoſtulans de immeritis ordinatis, 487. b. ad Conſultationem Decentij epiſcopi Eugubini. b. Ad Ioan. Ieroſolym. increpatoriam. 487.c. moritur. 488.a. Reliquit decretum contra Pelag. poſt a Coſimo promulgatum. b. Dedicauit baſilicam SS. Geruaſij & Prothaſij, &c. c
Inſcriptio vana in Hiſpania, de Chriſtiana Religio. extincta. 60.a.
Inſtrumenta Chriſti paſſionis, & loca ſemper extitere celebria. 16.c
Inſula Lerinenſis floruit Monaſticis inſtitutis. 487 d
Interpres Petri quomodo dicitur Marcus, & Pauli Titus quæ hæc functio eſſet. 31.c
Inuentio S. Crucis. 245.b
Inuentio S. Stephani protomartyris, & aliorum ex Reuelatione facta Luciano presbytero. 484.c. Zachariæ prophet. 486.b. Corporis S. Barnabæ 141.a Reliquiarum. SS. 40 Martyr. 536.c. Cryptæ Gargani montis, ex apparitione S. Michaelis Archangeli 589.c. S. Anto[illegible]ij Magni & tranſlatio Alexandriam. 642.b
Ioannis Baptiſtæ prædicatio. 4.d. Obtruncatio. 8. d. Eius reliquiæ ſub Iuliano diſperſæ. 325. b. inuentio eius capitis duplex, varie admodum narratur. 421.c. Theodoſius transfert ad Septimum in Eccleſiam a ſe ædificatam. c
Ioan. Apoſt. & Euang. an fuerit ſponſus in nuptijs Galilææ 5.b. Vocatur a domino. 5.c. impietatis nomine ex Aſia Rom. miſſus. olei feruentes ſupplicium illæſus expertus eſt. 67. a relegatus in Patmon. ibi ſcribit Apocalyp. & inſulam inſtituit ad fidem. a. martyrio coronatis Apoſtolis, Aſiæ curat Eccleſias. 68.c. Apocalyp. liber canonic, licet de eo aliquando ſit dubitatum, c idem [illegible] b [illegible] Euangelium vltimus Euangeliſtarum. [illegible] Tres eius extant [illegible] Epiſtolæ. a moritur [illegible] anno a paſſione Domini. Epheſi, ibique ſepelitur. 71.c
Ioannes & Paulus fratres, martyres, ſub I[illegible]
Ioannes Monachus celeberrimus [illegible] Theodoſio de euentu belli, prædixit [illegible] A[illegible] liam cruentam victoriam. 4[illegible]
Ioannes Epiſcop. Ieroſolym. [illegible] Origeniſta [illegible] eens conſulit Rom. Pon[illegible] A[illegible] ris Epiphanij prouocatus [illegible] publicat in[illegible] moritur. 4[illegible] c
Ioannes Comes fraudu[illegible] cum Epiſcopis, Co[illegible] pheſini. [illegible] c
Ioannes præfectus Prætorio, mortuo Honorio, inuadit Imperium 502.a & priu[illegible] Eccleſiæ. a
Ioannes papa I. 514.d. Co[illegible] Theodorico Rege legatus it ad Iuſtinum imp. 626 [illegible] honoratus, ipſo reſurrectionis die Latine Miſſam agit b. [illegible] quo contigit, & in cæco illuminato, d. [illegible] eo vult Iuſtinus. d. Reuerſus conijcitur in carcerem a Theodorico. 628.a. Falſa de eius legatione referuntur [illegible] ritas patet ex eius literis, ad Italiæ epiſcopos ex car[illegible] daris. a. in carcerem coniectus moritur. b. C[illegible]alog SS martyr aſcriptus b. plures Eccleſias refecit, ornauit [illegible] uit. [illegible]
Ioannes papa 2. cognomento Mercurius 641 b. Ac[illegible] audit legatos Iuſtiniani, & quoſdam Monachos [illegible] quadam quæſtione, & cum Concilio ſtatuit quid de [illegible] tiendum 643. [illegible] 644 a. 646 c. eodem argumento [illegible] b [illegible] ad Senatores quaſdam Epiſtolas. c. epiſco[illegible]um [illegible] t in Monaſterium ad pœnitentiam, eius eccleſia [illegible] tio commendata, 647. b. moritur. 6[illegible]0 b
Ioannes ex grammatico, presbyter, ſcribit contra Eut[illegible] 584.c
Ioannes ſilentiarius ex epiſcopo, magnus Anachoreta 593.b
Ioannes Patritius Princeps Decemuiratus ad co[illegible]dendum codicem Iuſtinianeum, qualis vir. 6[illegible] b
Ioannes Caſſianus, Chryſoſtomi Diaconus ſcribit d[illegible] carnatione, & ante collationes patrum, ſub nomine [illegible] larotis, aduerſus eum ſcribit Proſp. 531.b. eius co[illegible]o nes ab Eucherio in Epitomen redactæ, & a C[illegible]ro etiam purgatæ fuerunt [illegible]
Ioannes ex epiſcopo Armeniæ Monachus, S[illegible] mine claruit. [illegible]
Ioannes Antioch. epiſcopus cum Syris epiſcopi[illegible] Neſtorium ad vſurpandum nomen De[illegible] [illegible]4[illegible]o ratur ſtudioſè in itinere, ne in tempore ad[illegible] e Quinto poſt damnationem die adue[illegible] cum paucis Neſtorij Sectarijs Memnone[illegible] damnat, confirmanſque Pelagianam hæ[illegible] bi vend[illegible]are alienas eccleſias. 622. c. [illegible] Imper. Cyrillo conciliatur. [illegible]o c
Ioannes Philoponus Gramm. Alexand. p[illegible] admittitur inter Orthodoxos. vt Trit[illegible] c
Ioannes Chryſoſtomus ex Rhetoricis Sc[illegible] ſatut in foro lauda[illegible] anno xvj. h[illegible] laudem Valentiniani Senioris, quæ [illegible] A foro Monaſterium pet[illegible] us eius intimus Baſilius, no[illegible] epiſcopus, ac ipſi ſcripſit Dialogu[illegible] Eremo ad Theodorum ſoc[illegible]um [illegible]

poſt hæreticum, ſcripſit. b. De compunctione duos libros, tres de prouidentia, tres aduerſus vituperatores vitæ Monaſticæ, De virginitate, & epiſtolas, quæ non extant. c. Ob graues ægritudines redit in Patriam, & lector ordinatur. 393. a. xxviij. annorū ordinatur, Diaconus à Meletio, ſcribit contra Gentiles; quinque Orationes contra Iudæos, quinque Homilias contra Anomianos, & ſermonem, de Anathemate, perperam inſcriptum. 391. d Presbyter ordinatur. 405. b Auſpicatur docere pro concione populum. b. Monitus à vetula, dimittit ſtylum. 495. c. A frequentibus pop. acclamationibus hæſit illi nomen Chryſoſtomi. c. Quantum profecerit Ecclesia Antiochena in Eleemoſynis erogandis per eius conciones. c. Marcionitas miraculo conuertit. 406. a. fraude ereptus Antiochenſibus ordinatur Epiſcopus Conſtantino 443. a. cauet Eccleſiæ ab hæreticis; author Arcadio, vt putatur, legis capitalis aduerſus recipientes hæreticos, & tenentes eorum libros. b. Schiſma Antiochenum tollendum curat b. Virgines viris cohabitantes caſtigat. c. Viduarum vitam explorat, & caſtigat. c. Luxum Clericorum coarguit, & ſuperfluos eccleſiaſticorum ſumptus reſecat c. Viros hortatur ad nocturnas preces. 443. d. inſectatur ſtudium ſpectaculorum. 445 c. Vetat tradi Gainæ Ariano Conſtantinop. templum. 448 a Legatus ad eum proficiſcitur b. Arianos eijci curat Conſtantin. c. Per operarios fideles ſtudet conuerſioni Scytharum. 449. c Ob patrocinium viduarum & miſerabilium Perſonarum, grauiter offendit apud Eudoxiam Imper. 450 b
Eudit Eudoxiæ auaritiam. c. Imperat euerſionem reliquiarum Idololatriæ in Phœnicia. d. Seueriano Gabalorum Epiſcopo per calumniam offenſus, rurſus illum in gratiam recipit. d. In ſuſpicionem vocatur apud Theophilum, Epiphanium, & Hieronymum quaſi faueret Origeniſtis 451. c. Theophylus euocatus Conſtantinopo. ex reo, actor, damnat Chryſoſto recuſantem com parere coram aduerſarijs, & appellantem œcumenicum Concilium, quem Imper. in exilium mittit. 453. a. Populi ſeditione orta reuocatur. 453 a. Petit cauſam ſuam in legitima Synodo iudicari. Arguens profanos ritus in dedicatione Statuæ Eudoxiæ, eam irritat, rurſus conatu damnatur, & eijcitur rurſum in exilium, 456. b Ro. Pon. appellat, legatione miſſa ei illi Arſacius presbyter ſubſtituitur. 456. b. Conſolatur Olympiadem. 457 a. Pentadiam Conſtantinop recedere cogitantem reprimit. c Iter ſuum ad exilium relegit, epiſtola ad Olympiam 458. b. Ordo litteratum e Aegritudine confectus, ſolliciitus eſt de Antiochenſibus. 459 c. Arabiſſum transfertur, laborioſiſſimo itinere. 460 . Ibi audit de Pelagio Hæreſiarcha, & dolet. a. Tractatum mittit ad Olympiam, cum qui ſe ipſum non læſerit, a nomine alio lædi poſſe, quæ eius vltima videtur lucubratio. b. Solicite curas gerens collectam Phœniciæ Eccleſiam. c. Gothorum etiam. c. Gratias agit Legatis, licet re infecta reuerſis. 461 b. & ablegatus in longius exilium, rogat Innocentium, ne pro ſummo iure agat cum violatoribus ſanctorum Canonum, ob periculum Schiſmatis. c. aduerſarij rabeſcentes inuidia, quod Occidens totus pro eo eſſet, obtinent ab Arcadio, vt longius in Pityuntem ablegetur, & in itinere deficiat, quod & aſſecuti ſunt. 464. a. Imitatus à martyre, martyrum ſortem obtinuit b Vniuerſam ſcripturam ſcriptis illuſtraſſe Caſſiodorus, Sophronius, Suidas affirmant. c. Opus imperfectum in Matthæum indignum Chryſoſtomo. c. Studioſiſſimus fuit S. Pauli. c. incipit celebrari ſolemni memoria 508. Corpus eius expetente Conſtantinop. populo, magno ſtudio Imper. & pompa, non ſine ſolemni miraculo Conſtantinopolim relatum. 536. b
Ioſephi hiſtorici Iudæi teſtimonium de Chriſto 19. a. Romæ ſcribit hiſtoriam 6 . c. Quod legitur, Chriſtus hic erat, Hieronym. ex Græco, & credebatur eſſe Chriſtus. 68. d
Ioſephus ex Iudæo conuerſus mirabiliter ad fidem, Comes à Conſtantino creatur. 249. a
Iouianus fidei confeſſor ſub Iuliano, eo occiſo ab exercitu eligitur Imper 338 d. Fœdus ſancit cum Perſis, conditionibus indignis quidem, ſed neceſſarijs. c. Religionem in integrum reſtituere ſatagit. c. Magos, Maximum & Priſcum, preter omnium expectationem, in honore habet. d Mandat ornari Iuliani ſepulchrum non pic. d. ex improuiſo moritur. d
Iouinianus Monachus monaſterij S. Ambroſij, apoſtata & hæreticus à Hieronym. confutatur. 389. c. detectus Romæ plures inficere ſub monaſtico habitu, à Syricio, coacto presbyterio damnatur, iterumque à Concilio Mediolanenſi. c. magno Eccleſiæ detrimento permiſſus agere in Italia, anno cccc x j. ab Honorio relegatur in Boam inſulam. nec amplius auditus. 468. c
Irenæus Polycarpi & papiæ diſcipulus. 97. d. Quando ſcripſit, & contra quas hæreſes. 95 c. Legatus ab eccleſia Lugdun. mittitur ad Eleutherum b. Fit Lugdun. Epiſcopus 97. b Sæpe prouocat ad Apoſtolicas traditiones. c. Græce ſcripſit. c
Iſdegerdes Perſarum Rex, tutor filio relictus ab Arcadio, bona fide tutelam gerit. 466. b
Iſidorus largior in pauperes monachos Nitriæ, poſt presbyter Alexandrinus infelix, quod Origeniſta fuit. 411. c.
Italia fame & peſte laborat. 552. a
Italicum concilium de Nouatianis. 150 a
Iudæi legatos per orbem eximios viros miſerunt aduerſus Chriſtianam Religionem exorientem. 25. b. Diuiſſime vexantur 27. b. Roma expulſi à Claudio. 34 c. Qui literis ſacris dabant operam op ficium aliquod etiam ad diſcebant 37 d. Horum calamitoſiſſimus, ſtatus 49 c. Rebellant, & cæduntur, 58. a. Seditionibus conflictantur 61. a. Captiuorum numerus 62 a. Tributarij facti 62 c. in Aegypto cæduntur, Omnio eorum tempto deſtructo. 52. c. rebellantes ſub Traiano magnas cædes faciunt. 59. b. Palæſtinam populantur & ipſi capti oppimuntur, 83. a. Rebellant à Romanis. 101. c. Infelix eorum reditio, c. triumphat de illis Seuerus, 106. a. Liuore tabeſcentes de proſperitate Chriſtianorum, ſub Conſtantino rebellionem molientes, amputatis auriculis, & ſtigmate impreſſo circumducuntur. 242. c agunt ſeditionem Alexandriæ aduerſus Chriſtianos ex quo a Cyrillo expelluntur 485 a. contumelioſè agentes in Chriſtum, & Chriſtianos Puerum cruci affigunt, ta-

ter Chalcidem, & Antiochiam, ex quo à Theodoſio puniuntur e. Minoricenſes magno miraculo conuertuntur 492 e relictis ibi reliquijs S. Stephani ab Oroſio. d. Iudæi cuiuſdam admirabilis conuerſio. 255. a. Iudæus paralyticus credens per baptiſmum ſe curandum, baptizatus curatur. 467. a. impoſtor in Creta Iudæos decipit, pollicitus ſe eos per mare ſicco veſtigio in terram promiſſionis adducturum. 50. d

Iudaici belli prodigia & præludia. 57 b

Iudas Apoſtol. ſcribit epiſtolam, poſt ſecundam Petri, eodem argumento, aduerſus turpiſſimos hæreticos. 36. c

Iudas proditor communicauit cum cæteris Apoſtolis. 13. b

Iudas ſcriptor eccleſiaſticus. 107. a

Iudiciaria poteſtas in eccleſia, ex Paulo. 39. e

Iulia Carthag. captiua, nolens ſacrificare, martyr, longe poſt Brixiam translata. 541. e

Iul. Sabas, non miraculis illuſt. ſub Valente. 353. a

Iulianus Capuanus Pelagianus damnatus à Zoſimo papa, catholicos calumniatur. 491 b. inſultat Romanæ Eccleſiæ de oborto ſchiſmate. 494. d. deſcribitur quis & qualis eſſet. 495 a. Aeclanenſis poſt dictus, moliens in Communioné Eccleſiæ irrepere, non eſt auditus. 540. d

Iulianus apoſtata, Conſtantij fratris Conſtantini filij & Baſilinæ pientiſſimæ fœminæ, ſeruatur à crudelitate Conſtantij Imper. tenera ætate 267. d. poſt ános vij. traditur Ethnico Philoſopho, à quo impietate imbuitur e. mox Euſebio quoq; Nicomedienſi. c. inter clericos profitetur. 280. d. Macedonio, Maximus ſuccedit magiſter, hoſtis Chriſtianæ religionis & Magus. c. orationes ſcribebat hortante Conſtãtio. e. diuinitus eius ficta pietas reijcitur e Magica colit. 289 b. ſigno crucis ſe muniens expellit dæmones. 281. a. ſuſpectus redditur Conſtantio, ſuffragante Imperatrice euadit periculum. 294. e. Cæſar creatur data ſorore Helena in vxorem à Conſtantio. 297. d. fingit ſe Chriſtianum & Catholicum. e. Auguſtus appellatur, victis ſex Alemanorum Regibus Gallias incurſantibus. 306. b. Imperator reluctans eligitur. 315. e. Chriſtianum ſimulat ad ſtabiliendum imperium. 316. b. accepto nuncio obitus Conſtãtij progreditur Conſtantinopolim. 317. e. iniit imperium religione ſolemniter abnegata 317. e. Summum Põtificatũ accipit. 318. a. domeſticos, & magiſtratus Conſtantij, iuſta Dei vltione exilijs moribus afficit. a. omnes omnium ſectarum epiſcopos reſtituit. a. Magos euocat. b. & Maximũ Cynicum. b. doctiſſimos quoſque ornat Præfecturis, Baſilium per epiſtolam euocat recuſantem. c. Cæſarium Gregorij fratrem Theſauri cuſtodia ornat, quam mox præfecturam, vrgentibus ſuis, dimittit, Aula reiectus 319 a. colit Oribaſium Pergamenum Medicum. b. indignè incedit, ſtipatus turpiſſimis comitibus. b ſacrificanti in extis crux apparet, c. alias item præſente Chriſtiano, omnia magica irrita cadunt. c. Nouo genere perſecutionis Chriſtianos aggreditur. d labarum, ablata cruce, in veterem formam redigit. d nullum Chriſtianum prætorianum eſſe vult, nec magiſtratum gerere. 320. a populum Conſtantinopolitanum ad pollutos cibos, per quadrageſimam adigit irrito ſucceſſu. b. crucis lignum defodit. e. Conſtantinopoli, vt patriam ſuam auget, & ornat. c. Legatos Perſarum, ſacrificia idolorum recuſantes, occi- tradit. e. Cæſaream Cappadociæ nomine, & dignitate priuat ob Chriſtianitatem & varie vexat. d martyres ſub eo in Galatia 321 d. Phrygia. e. Propontide 322 a. Antiochiæ, vbi illuditur. b. Babylæ Reliquias aſportari iubet quod oraculum Daphniticum mutum reddidiſſet. 322. c. ſuadetur illi deſiſtere à perſecutione ne velit ſe ludibrio haberi, & Chriſtianos gloria augeri. d. cur Babylæ reliquias non diſperſerit. e. duriſſimam quæſtionem habet de Daphnitico templo incenſo. 323. a. Chriſtianos vexat fontibus pollutis, & omnibus eſculentis aqua luſtrali aſperſis. e. fœminæ ipſæ cum contempſerunt atque adeo minus Porphyrio. 323. e. 324. b. Antiochenus male tractat, nefarias cædes facit 324. c. martyres in Syria ſub eo. d. gentiles ſub eo ſacras vel quias diſpergunt, ſacras virg. diuexant. S. Epiſcopos trucidant. 325. b r. d. Iuliani pudenda hypocriſis. e. propriam ſtatuam ponit pro ea, quam hæmorrhoiſſa Chriſto ſtatuerat, quæ cœlitus deturbatur. 326. a. vexat Aegyptum. b. Iuliani Occidentis perſecutio 330. c. violentas fert leges in Chriſtianos. 332. b. priuilegia Conſtantinopolitanis tollit. b. Chriſtianos a militia amouet. e. Item à docendo. e. noſtros ritus cogitat transferre ad gentiles. e. fauet Iudæis in odium Chriſtianorum. 333. d. prodigijs impeditur ædificatio Ieroſolymorum. 334. e. vox Iuliani in exterminium Chriſtianorum. c. in expeditione Perſica ſcribit in Chriſtianos. 335. c. vtitur Dæmone tabellario, qui per monachi orationem impeditur. b. temere progreſſus in Perſas, exercitum in magnas anguſtias conijcit, ac demum in pugna occiditur, incertum à quo d. Moriens inſultat Chriſto. e

Iulius papa 263 e Concilium Rom. celebratur, cxvj Epiſcoporum in confirmationem fidei Nicænæ. 268. b. Romano. Concil. abſoluit Athanaſium 275 c ſcribit nomine Concilij. 276. e. conqueritur cum Arianis, de epiſcopis depoſitis, ſe inconſulto, Primatum Roman. ſedis profitetur. 278. a. moritur 291 b epiſtolæ illi tributæ quæ Apollinaris eſſe probamus. b

Iulius nepos, Glycerio attonſo in Clericum, inuadit Imperium 463. e.

Iulius Maternus Firmicus Epiſcopus Mediolan. in Concil. Sub Iulio 268 b. librum ſcribit, de Myſterijs & erroribus profanarum Religionum ad Imper. Occidentis. e

Iuriſconſultiſſimos, vrbanis rebus præficit Alexander Imper. & ſibi adhibet Conſiliarios. 117 b.

Ius regnandi poſthabet Relig. Iuſtinus Imp. 426. a

Iuſtina Imperatrix Ariana vexat Mediol. Eccleſiam, Sirmienſi Eccleſiæ dare conatur Epiſcopum Arianum niſi obſtitiſſet Ambroſ. 380. d. Ab adoleſcente filio elicit edictum pro Arianis, vt illis liceat conuentus agere. 402. a. Auxentium iuniorem, Mercurinum appellatum, inſtigat in Ambroſium. 402 b. immittit ſicarium, irrito conatu, manu obrigente. 402. e

Iuſtinianus Comes inſtat Hormiſdæ papæ, ne expungatur nomen Acacij, & vt ipſe veniat ad componenda omnia 612. c. rurſum ſcribit ad eundem, petens reliquias SS. Apoſtolorum, & mentionem faciens quorundam Monachorum. 616. c. duas item alias. d. Conſtitutum

bimaium

omnium Orientalium agit famoſiſſimum. 651.a. eius præclara verba de Rom. Pont. in epiſt. ad Hormiſdam Papam. 617.a. Iuſtinianum hunc ex ſorore nepotem, Nobiliſſimum ante appellatum, Imperij ſucceſſorem deſignat Iuſtinus. 651.a. omnia ſua bona Eccleſijs donat. b. parænetricam accipit Epiſtolam ab Agapeto Diacono b. eius amicitiam appetit Athalaricus Rex Italiæ, item Rex Vandalorum. b. firmat pacem, ſine præiudicio Catholicæ fidei. c. ſancit vt nemo niſi Catholicus Rempublicam gerat, edicit de fide Catholica ab omnibus ſeruanda. c. pijs præſidijs meditatur Monarchiam. d. Bellum Perſicum cum CABADA Perſ. R. Beliſario Duce. d. Quo eluſa eius petitio à Iuliana fœmina clariſſima. 633.c. Cur ſanciuerit leges de rebus eccleſiaſticis. 635.a. cur ſancit ne Epiſcopi ad Curiam veniant, abſq; eius iuſſione. c. ne Epiſcopi eligantur cum filijs, aut nepotibus c. Oeconomos obnoxios eſſe rationibus. e. Curatoribus operum piorum licentiam aufert teſtandi. c. aduerſus raptores virginum, & nuptiarum, c. Eunuchi ne fiant. 636.e

Iuſtinianæum Codicem vulgat 637 b. id, qui collegerint, & quales. b. monſtri ſimile à Triboniano Iuſtiniano perſuaſum eum non moriturum, ſed cum corpore in cœlum migraturum. c. bellum Vandalorum meditatur. 642.e. omnes gentes ad mare poſitas, & alias, concitat in Perſas. 638 d. pacem facit cum Coſrhoe Cabadis filio. e. Sancit in hæreticos. 639. a. bellum in Samaritanos. b. vxori Iuſtiniani petenti fœcunditatem S. Sabas, cur abnuerit. 639. c. prædicitur Iuſtiniano receptio Romæ & Carthagenis d. templum Deiparæ conſtruit. d. de relinquendo hærede Chriſto, Archangelis, vel martyribus 640. b. Theodobertus legatos mittit. e. coniuratio in eum. 641. e. arma priuatis ob id adempta. 642.a. bellum Vandalicum indicit. 642.e. controuerſiam quæ agitabatur, Ioanni Papæ exponit, & fidem ſuā Catholicam. 643.e. neminem infidelem in claſſem admittit. 644. d. Claſſi benedici vult ab epiſcopo Conſtantinop. d. libros confirmat digeſtorū, conſtitutione, qua meminit de recuperata Africa. Sancit aduerſus raptores virginum, & viduarum 646.a. Gratias ingentes agit de recuperata Africa. d. prædam à Veſpaſiano de templo Ieroſolymitano Romam ablatam, inde à Genſerico in Africam abreptam, ac denique à Beliſario Conſtantinopolim aportatam, reportari mandat, pro ſua pietate, Ieroſolymam ad templa Chriſtianorum. 647 c. Conſtitutionem gratiarum actionem continentem exarari voluit in ſuo Codice, dignam quæ ab omnibus populi Rectoribus legatur. d. plura ad ius & ornamentum Africæ ſtatuit e Gothicum bellum auſpicatur, nouis Cōſtitutionibus ex Canonum præſcripto abuſus corrigit, & diſciplinam Eccleſiaſticam tuetur. 648. c. quatum vna legant Græci, quid ſtatuat Græcorum Imper. de clericorum cœlibatu 649. b. profeſſionem ſuam fidei Catholicæ mittit ad Agapetum. 650. b. roganti vt epiſcopi pœnitentes Africani cum honoribus recipi antur, abnuit Agapetus. e. bellum mouet in Gothos, in ſocietatem vocatis Francis, & Siciliam recipit. 652. b. gratias rependit, purgando Imperium à libidinum ſordibus. c. Agapeto pro Theodato roganti pacem dare abnuit. 653 c. detecto hæretico Anthymo, humiliat ſe Agapeto. c. Anthymum eijcit in exilium. 653. e. rogat ab eo creari Mennam, cui obſequitur. e. Nouella xl. de alienādis domibus Eccleſiæ Ieroſolym. ob peculiares cauſas. 656. c. Nouella xlij. in hæreticos à Concil. damnatos. Priuilegium præſcriptionis centum annorum confert Eccleſ. Rom. 659 d

Iuſtinus ex humili loco per gradus prouectus inuitus creatur Imp. 609 c. magna exultatio de hereſi proſtrata e. omnes ob fidem exules reuocat 611 b. lege firmat Chalced. Concil. e. ſtatim ſcribit ad Papam de more. 612. b. petit cum Epiſcope a Papa communionem reddi, Legatos mitti. c. vt honorificentiſſimè excepti ab eo Legati. 614. b. gratulatur cum al ijs pluribus de redintegrata vnione Orientalis Eccleſiæ cum Occidentali Hormiſdæ Papæ. e. pretioſa dona, vaſa aurea, & argentea Eccleſiæ Rom. offert 624. d. ius regnandi poſthabet Religioni 626. a. legibus exagitat hæreticos. 625 a. veritus diuinam offenſionem, vexat Arianos, cum quorum Rege fœdus habebat. e. ob collapſam Antiochiam, ſacco indutus, in luctu agit, & miſeris largiter opem fert, 627. d.

Iuſtinianum ex ſorore nepotem, Cæſarem deſignatum nominat regni ſucceſſorem, & quarto poſt menſe è vita decedit. 631.a

Iuſtinus Samaritanus, poſt tentatas omnium philoſophorum ſectas, Chriſtianæ adhæret. 81 d. Apologiam ſcribit ad Imper. & Senatum, 86 c. alteram edit Apologiā 90. b. martyrio coronatur. e. eius opera. 91.b

Iuuenalis creatur Ieroſolym. Epiſcopos. 512. e. Petrum Ducem Sarracenorum, ad Chriſtum conuerſum, ordinat illis epiſcopum. e. admonetur à Cyrillo de Neſtorio. 514 a. agit patronum Synodi in Concil. Epheſ. 518 b. tentat in Conc. l Epheſ. ſubripere ſibi & ſucceſſoribus Primatum Paleſtinæ, Cæſareæ debitum, reſiſtente Cyrillo, 521 d. Quas reliquias donat Eudociæ. 537. b. interfuit Concil. Chalced. 537 b. obiurgatur litteris à S. Leone Papa. 561. b. Synodum colligit b. quod in ea primus ſubſcriptus legitur, eſt ob vſurpationē Paleſtinæ. e. moritur 565. e fertur ſcripſiſſe, ex maiorum traditione, libellum de tranſitu virginis. e

Izates Helenæ Adiabenorum Reginæ filius ad Iudaicam ac ad Chriſtianam Relig. tranſit. 28.e

K.

KEricus Dux Rom. exercitus ſub Iuſtiniano fortis, & pius, victoriam de Perſis refert omiſſam à Procopio, ſed non à Cyril. 633.b

L.

LAbarum quale ſignum. 204. e. miraculum circa illud, 215. a

Laborantes dicti corpora mortuorum curabant, & ſepeliebant. 22.a

Lactantius Firmian. de Nicomed. Dioclet. perſecutione. 183. c. Duos memorat qui tum ſcripſerunt in Chriſtianos 183. d. eius conſilium in ſcribendis ſuis inſtitutionū libris. 184. a ſcribebat, perſequente Eccleſiam Licinio. 214. c. parum peritus rerum Chriſtianorum, obidque aliquoties lapſus. c

Læta clariſſima fœmina, munificentiſſima in pauperes, obſeſſa Roma. 470. d

Lampades in eccleſia adhiberi ſolitæ, etiam clara luce. 45. c

Lampadio Præfecto expenſas munerum transferente ad pauperes, penè domus eius à populo comburitur. 343. b. Lampadium Præfectum Prætorio ſtudet Auguſtin. remouere à ſuperſtitionibus. 470. b

Lampſacena Synodus Semiarianorum, putata Catholicorum. 341 b

Lanceam Conſtantinus in ſignum Crucis conformari curat. 243. a. ad Henricum & Ottonem Impp. peruenit. a

Laodicenſe Concil de Eccleſ. diſciplina. 217 c

Lapſorum duplex genus 136. c. lapſi quanta maturitate reciperentur ab Eccleſia. 138. c. pœnitentia qualis. 148. d. non æquè omnes recipiebantur. d

Lateranenſe Fauſtæ Palatium à Conſtantino. Melchiadi Papæ datum ad habitandum. 206 c ſequenti anno habitum in eo Concil. c. Baſilicam in eo conſtruxit, & dotauit Conſtantinus. 322. b

Latinè loquitur in Concil. Nic. Conſtantinus, ob maieſtatem Imperij. 232. d

Legati enim Sedis Apoſtolicæ ob excellentiam Rom. Eccleſiæ in Synodo apud Græcos. 554 b

Laurentius Hiſpanus Romæ martyr ſub Valeriano, & Galieno. 160. b. Acta celeberrima. b

Lazi, Cholci olim appellati 623 b. Rex Chriſtianus factus ſub Iuſtino, appellatur Imper. Lazorum; eius creditur filius, qui ſub Leone, Danielem Stylitam veneratus eſt. 569. c. 623. b

Lectores in eccleſia Africana Euangelium legebant, in Rom. tantum Diaconi. 141. c. Tabellarij Eccleſiaſtici munere fungebantur. 140 b

Legalia ad tempus permiſſa. 46. a

Legati Syluestri Papæ in Conc. Arelatenſ. 210 b. in Conc. Nicæno. 229. c. Oſius Legatus Sed. Apoſtol. in Oriente. 242. c.

Legati Iulij Pontif. Roma. 242. a. Legati Sedis Apoſtol. ad Concil. Sardicenſe. 282. c. A Concil. Sardicenſi ad Conſtantium. 285. c. à Liberio Papa ad eundem. 294. a. Legati Sed. Apoſtol. ad Concil. Mediolan. in quo ſubſcribere recuſantes in Athanaſium malè tractati, in exiliū pelluntur. 296. a Ex Concil. Arimin. ad Conſtantium, qui præuaricantes mandata, reuerſi à Concil. non recipiuntur. 309 d. Siricij Papæ ad Eccleſiam Mediola. quibus præſentibus celebratum Concil. & damnatus Iouinian. 419 d. 464. c. Sedis Apoſtol. ab aduerſarijs Chryſoſtom. peſſimè tractantur. 462. a. Legatio Africanæ Eccleſiæ ad Honorium de immunitate Eccleſiæ pro quocunque reatu, quod eſt impetratum 447. a. Cæleſtini Papæ ad Concil. Epheſin. 517. a. Cyrilli ad Cæleſtinum in cauſa Neſtorij. 513. a. Innocen. Papæ Legatus ad conciliandum pacem inter Alaricum, & Honorium. 468. c. Rom. Concil ad Arcadium. 460. d. Legati a Leone honorificentiſſime à Marciano excepti 551. d Legati Sed. Apoſtol. ad. Concil. Chalced. 553. d à Zenone peſſimè tractantur. 582. a. Præuaricantur. a. Hormiſda quatuor deſtinat legatos ad Anaſtaſium cum indiculo de ſingulis quomodo gerere ſe debeant. 605. d. ab Anaſtaſio eijciuntur. 608. c. Ioan. Papa compellitur ire legatus ad Iuſtinum Imper 626. b. Cyrillus Legatus Sed. Apoſtol. reſiſtit Iuuenali Ieroſolym. tentanti ſubripere Primatum Palæſtinæ. 520. c. Baſilij ad Occidentales. 372 b c. Atrox facinus in Legatum Apoſtolicum. 617. c. Legat. Iuſtini Imper. Epiſcopi Conſtantinopolitani, & Synodi petitio recuſata, & negata, 618. b. Leg. Sed. Apoſt. Latinè loquuntur in Concil. ob eius Sedis dignitatem. 554. b. Legatos ſeptem mittit Agapetus ad Iuſtinianum. 651. b. Legati Sed. Apoſt. cogunt Conſtantinopoli Concilium. 655. c

Legati diuerſarum gentium ad Conſtantinum. 243. a. Reginæ Sarracenorum abnuentis pacem dare Romanis niſi Moyſes quidam monachus ei daretur. Epiſcop. 255. c

Legationes Regum ad Iulianum pollicentes auxilia temere reiecta. 335. b. Legati Catholicorum 80. ad Valentem Imp. in mari flammis traditi. 351. c

Legem Maieſtatis ampliauit M. Aurelius in defunctos. pag 96. c.

Lenonum, meretricum, & exoletorum vectigal in ærarium inferri vetuit Alexander Imper. 119. b. ſublatum ſub Theodoſio, ſuppletum ex proprijs bonis à Florētio Præfecto Prætorio. 519. b.

Leo Papa creatur. 541 b. detegit Manichæos Romæ 543. a. eius ſtudium imitari Epiſcopi per Prouincias. a. Plura per litteras mandat Turibio Aſturicenſi in Hiſpan. corrigenda. 545 c. Deponit Baſſianum Epheſinum totius Aſiæ Primatem. 546. b Concilium quod impedire non poteſt, fieri permittit, mittens tres à Latere legatos cum Encyclyca celebratiſſima de tota Catholica ratione Myſterij Incarnationis. b. mandat Synodo vt hæreſim damnent, & de Eutychetis reſtitutione agant. d. Concilio Occidentis reſcindit acta latrocinij Epheſini. 550. a. per Legatos explorat fidem Anatolij Conſtantinopolitani Epiſcopi, & probat 551 d. Marciano Imper. Concilium expetenti indulget, modo ne in dubium reuocetur Eutychetis damnatio. 55 c Quem monet longius ab legandum. d. Mandat Dioſcorum in Concilio Chalced. iudicandum. 554 b. Redarguit Anatolium Conſtātinopolitanum ambientem Primatum poſt Roma. 557. a. Attilam Romam tendentem auertit vltra Danubium. 558. a. Inſimulatus ab Anatolio quod improbet Concil. Chalced circularibus literis aſſerit ſe probare in his quę ad fidem. c. Alia quadam de cauſa illi excommunicationem interminatur. c. Vicarium ſuum nominat in Oriente Iulianum Coenſem Epiſcopum c. Eudociam Aug. ſeductam prudenti conſilio reuocare ſtudet in viam. 559. a. Monachos item, leniter tractans. a. peritos conſulit de Paſchatis tempore. c. Longum eſſet occaſiones,

& ar-

& argumenta tot eius epiſtolarum recenſere; ſancit ſe monacha ſacrum velamen accipiat niſi xl. annorum virginitatem probarit.a. De retinenda ſecreta pœnitentia.c. Migrat in cælum, magnus meritò appellatus.368. b

Leo I Imper. creatur.564.c. confirmat omnia contra hæreticos edita, & pro fide Concil. Chalced. e, Spe pacis illectus cogitat de Concil à cuius cogitatione a Leone Papa demouetur hortante vt caueat adulationem hæreticorum. 564. e. occaſione vaſti incendij ſancit de ſingulis domibus in Inſulæ formam redigendus. 569. d. Sancit de ampliſſima immunitate Eccleſ 570. b. Sancit ne non Chriſtiani cauſas agent.571 c. claſſem mille centum nauium immittit in Genſericum, Ducibus Eutychiano & Arianis, quorū ignauia an potius proditione tota perit.c. ſancit in Monachos ne vagentur.592.d. Nepotem Leonem infantem vocat Auguſtū. 574. a. moritur d. inter laudatiſſimos numerandus, ſi cauiſſet hæreticos, a. extant Sanctiones, nulla certa nota temporum in fauorem cleri, Monachorum, & Sanctarum Eccleſiarum.a. Magnificentiſs. duas B. M. V. erexit Baſilicas. b

Leo Conſiliarius Euarici Gothorum Regis floret. 564. d

Leonides pater Origenis martyrio, abſciſſo capite, coronatur. 107.b

Leporius Pelagianus reſipiſcit.276.b. alter monachus apud S. Auguſt. 469.e

Lerinenſis Inſulæ & Monaſterij Encomium. 560.d

Libanius Sophiſta Antiochenos ſub Conſtantio.295.b. Iuliano vt Gentili Gentilis cariſſimus, quem ornauit quæſtura.318.b. funebri oratione laudat Iulianum. 337.c. q habetur de eius conuerſione in vita Baſilij nomine Amphiloch j. falſum.c. repetit docendi ſtudium mortuo Iuliano.560 b. magnificit Baſilium, diſcipulum ſuum. c

Libellatici qui. 137.d

Liber de Eccleſiæ dogmatibus eſt Gennadij, poſt purgatus. 587 a

Libri Canonici, vide Canonici.

Libri Hæretici. v de. Heretici libri.

Libri Ciceronis de Natura Deorum abolendi, gentilium ſententia. 181.d

Liberales ſunt diſciplinæ, quas docuit Chriſtus, non quas appellat vulgus, ait Auguſt. 491.c

Liberatus Diaconus Carthaginenſis breuiarium ſcripſit de cauſa Neſtoriana, & Eutychiana, ſub Iuſtiniano pag ni. 657.a.

Libros improbatæ lectionis comburendos, antiquus Eccleſiæ ritus docet.39.c. vide, Hæreticorum pœnæ, Rogit Epheſinum Concil. Theodoſium, vt Neſtorij ſcripta cōburi curet. pag. 519.a

Liberius inuitus Papa creatur 255 b. 291.d. In Cōnc. Rom. negat communionem Arianis, legatos mittit ad Cōſtantium de Concilio cogendo c.292 d. eius epiſtola impoſturæ cōuicta de Athanaſio reiecto à ſua communione.291.e. Nouos legatos mittit Liberius ad Cōſtātium, Encyclicis celebrat Epiſcopos exulantes, quod nollent ſubſcribere in Athanaſium.296.c. Ipſe per Legatum tentatur, & recuſans vi abſtrahitur Mediolanum 241.b. & conſtanter perſiſtens deportatur in Thraciam 296 d. oblatas pecunias cum exprobatione recuſat. c. poſt biennij exilium inflectitur ad ſubſcribendum in Athanaſium, & Arianis communicandum.305.d. Iure nō poteſt dici hæreticus.d. Quomodo intelligatur, quod ait Hieronymus, Liberium hæreſi ſubſcripſiſſe.c. interdicit Eccleſia omnibus, qui filium patri ſubſtantia, & omnibus rebus ſimilem non affirmarent.306.b. Ob communionem cum hæreticis Romæ non recipitur. Mortuo Felice abrumpit omnem communionem cum hæreticis, & vt legitimus Papa agnoſcitur.307.a

Legatos mittit ad Ariminenſe Concilium.309.a. vrbe exturbatur, literis Epiſcopi ſubſcribere præſidijs, Ariminrenuentes ceduntur, vel in exilium aguntur. 311. a. Baſilicam beatæ Mariæ ad Niues dictæ dedicat. 344.d. Memoria apud poſteros, clara, & probata. e

Licentius nobilis, & eruditus iuuenis inuitatur ab Auguſtino & Paulino ad ſæcularis vitæ contemptum.436. b

Licinius Cæſar creatur à Galerio Maximino. 207. e. vxorē accipit Conſtantiam Conſtantini ſororem Chriſtianā, ipſe Ethnicus,208.b. Maximum profligat.209.d ſimulat Chriſtianam religionem, in gratiam Conſtantini, iterum impius.213.c. interdicit callidè, ne clerici mulieres doceant, neue cum Ethnicis congrediantur. c. perſecutionem indicit atrociſſimam. 214. a. de eius exitu variant authores pag.215 d 221.b

Licinius Iunior Cæſar creatus, Conſtantini iuſſu interficitur, non longè poſtquam pater. 221.b

Limatura catenarum S. Petri, loco reliquiarum dari & afferri ſolita. 537 e

Linguis præciſis à Vandalis quidam diſerte loquebantur. pag 553 a

Linus ſuccedit Petro.59.d. eius nomine acta paſſionis Petri & Pauli, erroribus referta. 64.a

Liquorum trium fit mentio ab Euangeliſtis ad Crucem Domini. d

Lites laicorum Epiſcopi iudicabant. 441.d.e

Litterarum Apoſtolicarum varia genera. 85.b

Litteræ, vide Epiſtolæ, & authores ſingulos.

Liturgia. vide, Miſſa.

Loca paſſionis Chriſti, ſemper celeberrima. c

Loca fœminarum a viris diſtincta in eccleſijs. 42.a

Locus ſiniſter dignior dextero, in conſeſſu Synodorum. pag.23.d

Locus diſtinctus in eccleſia pro virginibus, tabulato ab alijs diſtinctus. 373 b

Longinus Zenonis Imp. frater impuriſſimus.584. b. varè cruciatus ab Anaſtaſio interficitur. 593.c

Lucas Euangel. ſta nulla in actis omiſit.25.d. 33. a. quando Paulo cohæſerit, 36.d. vbi Euangelium ſcripſerit, & quando. 44.c. de Luca poſt acta nihil extat. 54. a

Lucianus Apoſtata quando vixerit, & quamdiu.93. res noſtras calluit. c

Luciani presbyteri Antioch. Doctiſs. ac Sanctiſs.201.b. Apologiam coram præfecto recitat.b eius pectus viuum

altare in carcere ſacrificanti exiſtit.b.vniuerſam ſcripturam adulteratam reſtituit, quæ editio Lucianea dicta c.diſcipulos habuit aliquot, qui poſt fuerunt Ariani. c

Lucifer Calaritanus Epiſcopus falſo hæreſim impingit Conſtantino.260.c.Libro de Apoſtaticis regibus Conſtantio proteſtatur,ne ſibi ex proſperitate blandiatur. 302. d. Legatus Sedis Apoſtolicæ à Liberio ad Conſtãtium,recuſans ſubſcribere in Athanaſium,exilio plectitur,296.a. Exul ſcribit pro Athanaſio aduerſus Conſtãtium quatuor libellos.300.b.& quintum,quòd moriendum ſit pro filio Dei,d.eos expetitos & lectos Athanaſius admiratur,& laudat,Elogium Athanaſij de Luciferco.c. eius ſcripta Latina, Græcè vertuntur ab Athanaſio.301.a. Quater ad diuerſi exilij loca mutatur,b.pergit ad Antioch. Eccleſiam ſub vno Epiſcopo vniendam, 328.a.inter eum & Euſebium Vercellenſem diſſenſionis quæ cauſa.b.Schiſma facit.c.recipit ſe ad ſuam Eccleſiã. Reliqua de eo incerta,niſi quòd deceſſit ſub Valentiniano.c

Luciferani à Lucifero inter ſchiſmaticos non verò hæreticos connumerati ſunt.331.a. omnium procaciſſimus fuit Hilarius Roman. Eccleſiæ Diaconus, qui addidit hæreſim improbans baptiſmum hæreticorum.334. c. ſed ſecta cum Authore pariter interijt.c. Luciferianorum enim poſt Theodoſium nulla mentio. 361.c

Lucius Papa creatur 151.c.exilio relegatur,reſtituitur.152.a martyrio coronatur. 153 a

Lucius Rex Britannorum fidei prædicatores expetit à Roman.Pont. 98.c

Lucius intruſus epiſcopus Alexandr. in eam Eccleſiam graſſatur.365.c. agit contra Athanaſiũ apud Imper. & eijcitur.339.c. expellitur Alexandria.372.d. ab eo renuit ordinari Moyſes Sarracenorum Epiſcopus. 336.b

Ludi permiſſi ab Honorio,Idololatria vitita. 446 c

Ludi ſæculares prætermiſſi à Conſtantino. 208.b. permiſſi ab Honorio.456.b.à Gentilibus magni facti, vt vrbi fatales. b

Ludi gladiatorum à Conſtantino vetiti.242. d. Item à Conſtantio.306.c. permiſſi ab Honorio.456.b. ad Ludum non damnandi Palatini 346 a

Lumina adhiberi ſolita in Eccleſia etiam clara luce,& cur. 45.d

Lupi Trecenſis Epiſcopi elogium,poſt annum LII.Epiſcopatus moritur. 579.a

M.

MAcarius Ieroſolym.Epiſcopus,acerrimus impugnator Arianorum. 230.b

Macedonius, per Arianos,eiecto Paulo,intruditur in ſedem Conſtantinop.177.c.à Conſtantio improbatur. 278. a rurſum ab eodem probatur.290. c. Sectatores Pauli variè,& crudeliter vexat.e.abdicatus Epiſcopatu, negat Spiritus Sancti diuinitatem.314.b damnatur in Concil. Conſtantinop.eo mortuo ſecta latè propagatur,b. monitus Athanaſius ſcribit contra hanc hæreſim. c. ſuſcipitur hæc hæreſis poſt etiam ab Arianis. 314.d

Magiſter officiorum Gratiano,fouet Priſcillianiſtas. 386.e Ambroſio eunti ad palatium occludit fores,& ipſe poſt ex prædictione Ambroſij,accedens ad Eccleſiam, aditũ non inuenit. e

Macedonius Conſtantinop. Catholicus, ſed populo non gratus.591.c. purgatur à ſuſpicione hæreſis.c.602 b. eũ ſibi aduerſantem perſequitur Anaſtaſius.599. b.in exilium abripitur.603. b. moritur. 606.b

Macedoniana hæreſis damnata in Concil. Conſtantinop. Oecumenico 382.d. probata in Lampſaceno Arianorũ. 341.b

Macedoniani anathemate percuſſi à Damaſo.367.c. primi Eccleſijs ob occiſum epiſcopum Catholicum, eos acerbius vexantem. 509.e

Macedonicum Concil.ex quo legatio miſſa ad Innocentium Papam pro confirmatione. 539 c

Macrina ſoror Baſilij,doctiſſima & ſanctiſſima virgo, in monaſterio degens moritur,præſente fratre Gregorio Nyſſeno. 376 b

Macrinus,& Diadumenus Impp.vix ceeau occiduntur.537. d

Magdalena vna,non plures. 8 c

de Magis venerantibus Chriſtum,2.a.de illis teſtimonium Chalcidij Platonici. a

Magiſtratus cohiberi lege Conſtantini.242.c.248.b.257 b ambientes lege coerciti ab eodem. 270 a

Magnentius legatus Conſtantis,interfecto Domino,inuadit imperium.287.c.Legatos mittit epiſcopos ad Conſtantium.289.a.ad demerendós Gentiles,nocturna illis indulget ſacrificia.a. confligens cum Conſtantio,profligatur,& interficitur. 292.a

Magiam colit Iulianus.321.d. Magicæ artes Roman. 597. d.

Magus Alexãdrinus concitat populũ in Chriſtianos. 134. c

Magus Aegyptius depraua Valentinianum.154.b.Magos perſequitur Conſtantinus.297.c.& Valens 354 a.& Valentinianus.345.e.damnatur à Concilio Rom.358.c Romæ Magus crematus. 597.e

Maiorianus Imper.creatur 565.c profligat Vandalos inuectos ad Campanum litus e edicit aduerſus cogentes filias ſacrum velum recipere.566. a. remittit tributa non ſoluta. a. occiditur à Ricimere Gotho, & Ariano. 568.b

Matum & ſœdum & indecorum ſpectaculum lege tollit Arcadius. 445.d

n à Hieronymo,quando veriſimile contigiſſe. 313.a

Mamercus Lugdunenſis epiſcopus reſtitutor ſacrarum rogationum. 575.b

Mammæa ſoror matris Heliogabali,mater Alexãdri Imp. ſpectatiſs.fœmina,ab Origine fide inſtituta.115. a. non reſpondit inſtitutioni,ſanguinaria & auara 117. c. cum filio,Imper. interficitur. 127.a

Manes,ſeu Manichæus hæreſiarcha,quando prodijt peſſimæ hæreſis inuentor. 169.b

Manichæi

Manichæi inualeſcentes per Africam, Diocletiani reſcripto proſcripti. 175. c. reperti Romæ conuentus agere, reſcripto Valentiniani feriuntur. 366. c. Theodoſius ſancit aduerſus Manichæos 427. a. Siricius Papa conuerſos de Manichæis relegauit monaſterijs macerandos, expertes communionis vſque ad vitæ finem. a. difficilè agnoſcebantur, cum pro ludo haberent iurare, & periurare. b. inuenti in vrbe ſub Anaſtaſio I. Item ſub Leone Papa. 45..b. 543 b item ſub Iuſtino Imp. profligantur, & à Cabade Perſarum Rege occiduntur. 625. a

Manlius Theodorus, qui vir & quantus, 444 c. Conſul & doctiſſimus, conſulatu & mundo cum coniuge abdicat, admirante vrbe, & orbe. 598. e

Marcella nobiliſſima Rom. Hieronymi, ob ſtudium ſacrarum litterarum, ſtudioſiſſima, detegit fraudem Melaniæ Rom. Eccleſiam tentantem corrumpere 437. d. in direptione vrbis captiua deducitur à Gothis cum principia filia incolumis ad baſilicam S. Petri. 471. b. paulò poſt moritur. c

Marcellianus paganus pugnans ad Carthaginem pro Chriſtianis, ab ipſis occiditur. 571. d

Marcellinus ſchiſmaticus, in Damaſum contumelioſus. 345. a.

Marcellinus Tribunus & Notarius mittitur ab Honorio in Africam contra Donatiſtas. 472. b. is eſt ad quem Aug. miſit libros de ciuit. Dei. 471. c. quaſi ſtuduiſſet Heracliano tyranno, interficitur à Marino duce, ex Donatiſtarum calumnia. 481. c. vt martyr celebratur. c. acta eius ſit natur. 483. a

Marcellinus Papa. 175. c. extat eius epiſtola ad Salamonem Epiſcopum e. Acta Sinueſſani Concilij in eius lapſus cauſa. b. martyrio coronatur. 191. a

Marcellini presbyteri inſigne martyrium. 185. d

Marcellinus comes Illyricanus terminat ſuum chronicon in annum Iuſtiniani IX. Domini DXXXV. 643. d

Marcellina Ambroſij ſoror virgo, ad quam ſcripſit tres libros de Virginitate. 373. b. votum obtulit B. Laurentio pro fratre reduce ex Africa 394. d. Deo dominſ ſacrata à Liberio. 395. b

Marcellus Papa. 190. b. deteſtans ſacrificia dæmonum damnatur à Maxentio ad curam equorum publicorum. 197. a. Epiſtola eius ad Maxentium corrupta. a. XXV. Titulos conſtituit & ... 198. a. exceptus a ſtabulo, ſed ... illud retractus, moritur a. eius acta corrigenda. b

Marcellus Ancyranus, Conſtantinopoli ab Arianis depoſitus. 262. a. 273. b. abſoluitur à Iulio. 275 c. item à Conc. Sardic. poſt tamen habetur ſuſpectus, atque omninò ... dubia. 283. c. Photini diſcipuli impietas magiſtro infamiam attulit. 284 a. Arianum cognitum cũ damnari petit Baſilius. 362. c. qui & hoc anno moritur.

Marcianus Imp. comes cum eſſet, captus in bello Vandalico ex portento rogatus à Genſerico, liber dimittitur. 445. b. euchitur in imperium à Pulcheria 551. b. quantum deferat Rom. Pontif. c. eccleſiaſtica vult tractari per canones, non per Pragmaticas ſeculares. 261. b. de Monachis & clericis definienda reſeruat Epiſcopis. 555. c. Sancit ne cui liceat amplius de fide diſputare. 556. e. ſancit Acta Chalcedonenſ. 557. d. reſtituit libertatem Eccleſiaſticam, per Valentinianum ereptam. 563. a. meditatur bellum in Vandalos, & moritur. a

Marcianus monachus celebris in Syria. 399. b

Marcianus Oeconomus Conſtantinop. vnicam geſtare ſolitus tunicam, mendico tradit, & aurea viſus indutus. 567. b. baſilicam ædificat. 569. c. auertit ab ea incendium. a

Marcion eccleſia pulſus, in Oriente hæreſim docet. 86. e. Rom. Eccleſiæ reconciliatus, ac relapſus, ab ea proſcribitur. 91. e

Marcomannicum bellum. 92. c. 93. b. 96. a. 97. b.

Marcus Euangeliſta Romæ ſcribit Euangelium, Græcè an Latinè 31 c. Interpres Petri quod dicitur, quid id fuerit. d. Alexandriam miſſus à Petro, ibi eccleſiam colligit. 32 e. martyrio coronatur. 55 b.

Marcus Papa, 260. c. eius nomine epiſtola ad Athanſium conficta. 263. a. moritur. b an primus, qui inſtituerit cõſecrari Rom. Pont. ab Oſtienſi epiſcopo. b

Marcus cognomento Ioannes conſobrinus Barnabæ. 32. d. de eo diſſenſio inter Barnabam & Paulum. 36. a. poſt ab eodem Paulo aſſumptus egregiè laborat in Euangelio. a

Mariam negat Deiparam, Neſtorius. 510 a. Deipara appellata à Patribus 511. c. Rom. Concilio definitur eſſe Deiparam 513. b. & Epheſino. 518. c. hæretici quidam Antidicomarianitæ dicti, negarũt eius perpetuã virginitatẽ. 368 c. alij eam pro Deo colebant, atque ſacrificabant, Collyridiani dicti. d. Mariæ cultus auctus poſt Concilium Epheſinum. 524. d libellus de eius trãſitu iam olim apocryphus 33 e eius & Ignatij epiſtolæ mutuæ, ſuſpectæ & veteribus incognitæ. 34. b

Marina regia virgo, in profeſſione virginitatis cum conſenuiſſet, moritur 550. c

Marinus Honorij dux, Heraclianũ Africanum Tyrannum, Romam cum exercitu petentem, occurſu abſterritum cogit repetere Africam. 481. b. miſſus in Africam, Marcellum virum egregium, calumnia Donatiſtarum occidit; qui reuocatus in Africa, priuatus agere eſt permiſſus. c

Martialis Apoſtolus Galliarum moritur. 62 c

Martinus Turonenſis Epiſcopus, quando natus, quando militiæ adſcriptus, quando baptizatus. 250 b. ſtipendia cum meruiſſet, honeſtam miſſionem petit. 303. b. ab Arianis exiliũ & verbera patitur. 307 c. occurrit Hilario ex Oriente reuertenti ad Gallias. 314. a. Turonenſi epiſcopo creato, & Angeli monitu palatium petenti, inuitus aſſurgit Valentinianus Imp. & reueretur. 370 b. vt impetret à Maximo Imper. aliquibus vitam cogitur communicare cum Ithacianis, ex quo profeſſus eſt ſenſiſſe ſibi imminutam virtutem. 403 a in conuiuio, præbendo pateram Nini presbyterum prætulit Regi. c. Auguſta piiſſima obtinuit ſummis precibus, vt conuiuium à ſe paratũ, ipſa miniſtrante, acciperet. c. migrat in cœlum. 45 c

eius

eius vitam ſcripſit Seuerus Sulpitius, & Dialogum de tribus eius geſtis, & aliquorum monachorum Aegyptiorum; item Paulinus (alius à Nolano) verſibus, libro quinto & ſexto, de miraculis; denique Fortunatus, horum vterque deuinctus miraculo. 453 a

Martyres etiam dicti, qui paſſi tormenta, in pace ſuperſtites quieſcebant. 209. a. qui veri ſint, ab epiſcopis probandi. 156. c. aliqui ſe inſerebant cuſtodijs eum martyribus, & de obſequio Chriſtianorum fiuerentur. pagin. 187. c

Martyres diuerſarum prouinciarum ſub diuerſis Imperat. Aegyptij ſub Seuero 160. c. ſub Decio. 134. d ſub Valeriano. 158. a 161. b. ſub Diocletiano. 184. c. Armeni. XI. millia ſub Traiano. 74. a. Aſiani ſub Diocletiano. 87. c. 92. d. ſub Marco. 92. d. ſub Decio. 145. c. Africani ſub Seuero 108. b. ſub Decio. 136. b. ſub Valeriano. 159. d. Athenienſes ſub Marco. 97. a. Brixiani ſub Hadriano. 79. Cappadoces ſub Diocletiano 191. b. Edeſſini ſub Traiano 73. c. Galliarum ſub Marco. 90. b ſub Valeriano. 161 c. Itali ſub Traiano 75. d. 77 c. Hiſpani ſub Valeriano. 161 d. Lugdunenſes ſub Marco. 97. a. Nicomedienſes ſub Diocletiano. 182. b. c. d. Palæſtini ſub Decio. 144 c. ſub Valeriano. 158. c. Perſæ ſub Sapore. 590. a Romæ innumeri ferè ſub ſingulis Impp. Scillitani ſub Seuero in Africa 105. d. Smyrnenſes ſub Marco, & Lucio. 92. d. 145. d

Martyrum actorum decem & ſeptem millia vno menſe cæſa ſub Diocletiano. 182 b. morientes in carcere, eodem honore habiti, quo gladio necati. 142. c clandeſtinæ apud eos, & ab eis Miſſæ celebrabantur. 138. c. ſexdecim millia obtruncata. 319. c. vide, milites martyres. Actorum ſcriptores Notarij & Exceptores. 127. d. Colligendis actis martyrum ſeptem Notarij inſtituti à Clemente 69. d.

Martyres & confeſſores rogabant pro lapſis. 138. c. martyrum corpora effoſſa, combuſta, diſperſa ſub Iuliano. 325. c. diuerſ dita. 192 a. in vrbe quando ſepeliri cœpta. 198. a. Inuidebant Gentiles martyrum corpora Chriſtianis 76. a

Martyrium ſic expectandum ſuadebant Marcionitæ & Montaniſtæ, vt nec fugere nec redimere liceret, imò ſe temerè martyrio ingerebant. 63. d in 8 a

de Martyrio ſubeundo vel declinando variæ ſententiæ. 107 c. 108 a b. præclara contentio ſubeundi martyrio 199. b. præclarus euentus defugientis martyrium & alterum ſubmittentis, qui pro ſe ſacrificaret, vtroque ſubeunte martyrium. 200. c

Martyrius Epiſcopus Antioch. ſedi renunciat, reſeruata ſibi ſacerdotij dignitate. 627 b

Martyrius epiſcopus Ieroſolymitanus legationem mittit ad Zenonem pro ſarcienda ſciſſa Eccleſia, quæ magno miraculo impeditur. 577. c

Maruthas Meſopotamieus Epiſcopus, Iſdegerdi Perſarum Regi percarus, per eum Ioan. Chryſoſt. tentat conuerſionem Perſarum. 466. b

Maſcezel precibus Sanct. Monachorum victoriam obtinet de Gildone fratre Tyranno. 441. c. poſt violatam immunitatem Eccleſiæ, pœna ſecuta eſt ſacrilegium. 442. b.

Maſſagetæ in exercitu Iuſtiniani ad Africam recuperandam. 644. e. duo ex illis ebrij ſocium interficiente, palo confixi. e

Maſſaliani ex Monachis Meſopotam. hæretici, Euchitæ etiam dicti, item Enthuſiaſtæ. 317. a

Matrimonium ſacramentum etiam à veteribus appellatum 39 c Ritus. c. Sacramentum colligitur ex eo, quòd adulteri ſacrilegi nuptiarum appellantur. 271. c

Matthæus primus omnium hebraicè ſcripſit Euangelium. 26. c

Matthiæ electio in locum Iudæ. 20. b

Mauuia Regina Sarracenorum dat pacem petentibus Romanis dando dentſuæ genti Epiſcopum Moyſen monachum. 366. b. Eadem liberat Conſtantinop. obſidione Gothorum. 375. c

Maxentius Maximiniani Herculei gener, non filius, inuadit Imperium. 194. c. ſimulat Chriſtianam Religionem regnandi cauſa. c. detegit ſimulationem Chriſtianitatis, & detrectantem Marcellum Papam ſacrificia dæmoniorum, deputat miniſterio equorum publicorum. 194 e. eius flagitia. 195. b. 204. c. eius exercitus profligatur. 205. a. ipſe demum Tiberis fluctibus abſorbetur. a

Maxentius recluſus gloria miraculorum claret. 600. a

Io. Maxentius Monachus Eutychianus, ſub ſpecie Catholici librum ſcripſit, hac ætate editum, quaſi Catholicum. 616 c. Dioſcorus Legatus Sedis Apoſtolicæ, oſtendit qualis ſit Ioannes Maxentius cum ſocijs monachis. 617 c. ſcribit ad Hormiſdæ epiſtolam, quaſi eius non eſſet. 620. a

Maximinianus Herculeus à Diocletiano aſciſcitur conſors Imperij 173. b. aſſumit Conſtantium in Cæſarem. 174. b. priuignam Theodoram illi dat in vxorem. b. Legionẽ Thebæam recuſantem obire impia ſacrificia, decimatam prius, trucidat 176. b. ſolicitans Diocletianum ad reſumendum Imperium, reijcitur. 196. a. inſidians Conſtantino, malè perit. b. inter duos à Maxentio refertur. b

Maximinianus ex monacho Conſtantinop. Epiſcopus, depoſito Neſtorio. 524. c

Maximinianus Galerius. vide Galerius.

Maximinus Cæſar creatur à Galerio. 194. a. par nequiſſimorum hominum cum Maxentio. 195. d. pacem datam a Galerio non patitur diuturnam. 203 d Pilati acta confingit, & ediſcenda pueris mandat. d felicitatem ſuorũ temporum iactanti, peſtis, fames, el dies immittuntur. d. ob quæ perſecutio coercita. 204. a. a Licinio profligatur. 205. a b. c. extorta confeſſione. c. miſerè moritur. d

Maximus Epiſcopus Moguntinus, ab Arianis exul ſtrangulatur. 293. a

Maximus Epiſcopus Neapolitanus exul in intruſum Epiſcopum anathema intorquet, quod diuino iudicio probatur. 318 b

Maximus inuaſor Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ aduerſus Gregorium Nazianzenum, à Damaſo repellitur. 451. a. item a Theodoſio tentans eam recuperare 376 c. Alexandriam item ſedem tentat inuadere, ac tandem Apollinariſta effectus, damnatus. e

Maximus

Maximus Senator, occiſo Valentiniano, inuadit Imperium Occidentale. 562. b. Romani fugientem lapidibus obruunt. 562.e

Maximus à Palatio Gallici Regis abſtractus reluctans, fit Epiſcopus Toluſanus. 569.e

Mediolanenſis Eccleſia conturbari cœpta à Iuſtina Ariana. 380. d. hac perſecutione primo Antiphonæ, hymni, ac vigiliæ in Eccleſia agi cœptæ. 407. b. mirũ totũ illum populum tanto periculo capitis, & bonorum, ſtuduiſſe aduerſus Imper. 407.c.

Mediolanenſi Concil. Valens & Vrſacius, Athanaſij calũniatores, veniam poſtulantes, Romam ad Iulium remittuntur. 298. c. Aliud, CCC. amplius Epiſcoporum, in quo pœna exilij coguntur epiſcopi ſubſcribere in Athanaſium, 195. c. aliud, in quodam natus Iouinianus Hæreſiarcha. 419.d

Mediolanum expugnatur, & diripitur à Theodorico Gothorum Rege. 539 b

Melania nobiliſſim. Roma. profecta cum Rufino in Aegyptum, particeps eſt perſecutionis Arianorum. 365. e. per triduum tria millia pauit monachorum c. diu commorata imbuitur erroribus Origenis à Dydomo Alexand. 366 a. viginti ſeptem annos agens in monaſterio cum quinquaginta virginibus. 366 b. hoſpitio recipit epiſcopos, monachos, virgines. b. Romam redit poſt 25. annos, 437 c. ex vaticinio antiquo, cum Melania nepte, Piniano & Albina repetit Ieruſalem, euadens excidium vrbis. 467. d. vnicum filium mortuum moderate deflet. 469. c. profecta Ieroſolymam, 40. die ibi moritur. c. reſipuiſſe ab erroribus Origenis credibile eſt, ex laudibus Aug. & Paulini. c

Melania Iun. ſenioris neptis. 467. d. Piniani vxor rum ſeniori Roma proficiſcitur. d. in Africa ſeptem annos moratur. 469. c. Ieroſolymis vxor & maritus peregrinantur in Aegyptum ad viſitandos ſanctos Monachos, & reuerſi ſeorſum Monaſticam vitam agunt 470. d. vocata Conſtantinopolim à Voluſiano Auunculo, eius hortatu, & precibus ille baptizatur, & moritur. 532. monaſtica vita perfuncta, migrat ad Dominum. 537.a

Melchiadens Papa. 203. c. ſynodum habet in Laterano, quo damnat Donatiſtas, Cæcilianum abſoluit. 208. e, moritur. e. martyr cur appelletur. e. Concil. Roma. ſub eo tranſactum cum Donatiſtis, vt reciperentur in iiſdem ordinibus, quos haberent. 450.e

Meletius Aegypti epiſcopus, à Petro Alexand. epiſcopo damnatus, ſchiſma facit. 196. e. Epiphanius falſa de eo narrat, falſa hiſtoria deceptus. a. eius cauſa tractata in Concil. Nicæno, 236 a. eius occaſione ſextus Canon editus. b. moriturus deſignat ſucceſſorem contra tranſactione factam in Concilio Nicæno. 244.b

Meletiani coeunt cum Arianis contra Athanaſium. b. Meletiani Arſinius & Ioannes epiſcopi ſupplicant veniam ab Athanaſio, & a ſchiſmate reſiliunt. 258.a

Meletius Antiochenus epiſcopus, aliquando cum Arianis ſentiens, poſt ſe prodit catholicum, quantus vir. 3 5. c. in exilium eijcitur ſuff. cto ei E. zo. o. d reuerſum, poſt 30. dies Valens eijcit in exilium. 352. c Meletij & Paulini diſſenſio, tranſactione quadam concordata 364 c. obitus. 383. d. Orientales i. o a ſtant tranſactis, c. ſed ſubrogant Flauianum in locum Meletij. e

Melita inſula ex hoſpitio Pauli adepta, vt ſerpentes veneno careãt, & terra aduerſus venena præbeat Antidotum. 49. b Melitenſes conuertit ad fidem Paulus & miracula facit. b

Melito M. Aurelio offert Apologiam pro Chriſtianis. 93 d

Mendicantes validos edicto exagitat Theodoſius. 393. a. mendicantium locus erat porticus ante Eccleſiam. 393 b.

Mennas Auguſtalis Aegyptij inſigne obtulit martyrium. 195 e

Mennas rogante Iuſtiniano Imp. ordinatur epiſcopus Cõſtantinop. depoſito Anthimo. 654 a. ſolus à temporibus B. Petri manibus ſedis Apoſt. ordinatus. b. vicarium eum ſuum conſtituit Agapetus Papa ad conuocandum Concil. cuius opera, & legatorum ſedis Apoſtolicæ collectum eſt. 656.a

Menſæ duplicis miniſtri Diaconi, ſacræ & communis. 21 e

de Meſſiis quod erat prædictum Veſpaſiano tributum eſt. 61. a. 68. c

Meretricis famoſæ mirabilis conuerſio. 354. b. alterius quæ in monaſterio vitam tranſegit 627. c. Meretrices ad bonam frugem conuerſas Iuſtinianus Regia munificentia tractat. 652. c. earum monaſterium, pœnitentium appellat. e

Metrophanes quartus numeratur epiſcopus Cõſtantinop. Cedreno. 212.a

Metropolitanum ius Palæſtinæ à Cæſarea transfertur Ieroſolymam. 555.d

Michaelis Archangeli apparitio in Crypta Gargani Montis. 590. b

Meleuitanum Concilium primum totius Africæ Generale, quo damnatur hæreſis Pelagiana, eius canones male referuntur ad alterum prius Mileuitanum. 486 e

Milites Prætorianos quadraginta ſex, cum vxoribus aliiſq; 120. Chriſtianis, occidit Claudius iunior Imper. 166. c. mille centum quatuor Melitinos, in Armenia. 202. c. 40 Capadoces ſub Licinio martyrio afficiunt. 214. multres Legionis Thebææ cæſi ſub Maximiniano. 176. b. 11. millia militum in Armeniam à Traiano relegata. quæ forte illa ſunt decem millia, quæ feruntur crucifixa in ſiluis montis Ararat in Armenia. 74. a. Marcellus Centurio cum duodecim filijs 176. c. milites Thermis ædificandis addicuntur a Diocletiano & Maximiano d. decem millia ducenti tres Thermarum operi ſuperſtites interfecti, 174. a. Andreas Tribunus militum cum ſocijs. 178. b. Solecanes & ſocij milites, & quadraginta alij. 198. alij innumeri ſub diuerſis Imparat. martyrio coronati. vide, Martyres.

Militare quando deſierint Gentiles. 290.a

Militare ſacramentum quale. a

Millenarij error inductus à Papia, illi obnoxij Irenæus, Iuſtinus, & alij, 77. c. non tranſit in hæreſim niſi poſt damnationem Damaſi in Apollinare. c. tempore Hierony. multos habebat ſectatores, 475. a. Seuerus Sulpitius in Dialogo eo tenetur. a

Mimus Porphyrio, ex mimo, per iocum baptizatus, ſerio

 credit

rredis, & martyr efficitur. 435.a

Minutius Fœlix, nobilis cauſidicus, dialogum ſcribit Ethnici & Chriſtiani, Octauium inſcriptum, & de Fato, 50.d.

Miraculorum gratia ſemper in Eccleſia. 96.c

Miracula in Veſtigijs Domini, aſcendentis in cælum. 19.d. in vmbra Petri ſanari ægros, quid ſignificet, myſtice 21 b in exercitu Rom. liberato bello Marcom. 86.a in incendio cælitus demiſſis aquis extincto 187.c. perenne in ſanguine S. Ianuarij ebulente 191.c. edita à Spiridione. 230.c. in curando Conſtantio, 269 c. in inuentione crucis. 245 a. per Apollonium Monach. 316 b. in Apoſtatis. 323.a. in graſſatione Donatiſtarum in Euchariſtia, & in Ampulla Chriſmatis 331 c 332.a. crucis coronatæ in extis viſæ à Iuliano. 319 c. Chriſtiani in ſacris Iuliani. d. de Iuliani ſtatua cælitus deiect 326.a. in Cæſario fratre Greg. Theol. Nicææ à ruina protecto & ſeruato. 346. c. in Dæmoniacis duob. per Zenobium apoſtolicæ ſedis Legatum Conſtantinopol. liberatis. 351.d. per Baſilium patrata. 352.a.

plura miracula in confutationem hæreticæ prauitatis. 365 c.

in fœmina, quæ parere non poterat, 444.c. militum qui viſi tueri vrbem Conſtantinop. cum Angeli potius eſſent 448.b Euchariſtiæ, in ore hæreticæ fem. in lapidem dureſcentis 449.b. librum vnum miraculorum S. Martini ſcripſit Paulinus quidam, qui non videtur Nolanus. 453.a. Fortunatus quoque celebrat miraculum, oculo recepto, vngens eum oleo ex lychno ardente ante eius imaginem. b. in fœmina Manichæa ſeducente populum prolata in eam ſententia mortis à S. Porphyrio. 454.a. in eo qui aurum dedit, Syneſio diſtribuendum pauperibus ſub ſpe cẽtuplicatę retributionis. 475 a. in eo qui per ſomniũ factus eſt certus de animæ immortalitate. 476. b. plura ad reliquias S. Stephani. 487. b. in Benedictione fontis baptiſmalis 490.a. ingens ſub Honorio, & Theodoſio, Domino ſe in Monte Oliueti videndum præbente. 496.c. aliud in Iudæo ſæpius baptizato 497.c. in bello Perſico, de centum Sarracenorum millibus in Euphratem, immiſſo diuinitus pauore, ſe præcipitantibus. 498. c. in conuerſione Marcionitarum. 504. a. in oppreſſione Tyranni Ioan. b. in extinctione ſcytharum, 505.a. in ſedanda tempeſtate 511. a. de Dæmoniaca per Euchariſtiã liberata. 532 c. de carcere reſerato ad preces Germani Antiſiodor. mortuo excitato, & alio à morbo caduco liberato. 534.a. Paralytici multi ſanati ad feretrum 3. Germani. c. in tranſlatione S. Ioan Chryſoſtomi. 536. b. de clerico reperto mortuo. 567.a. in Marciano œconomo viſo in veſte aurea, c. idem auertit incendium. 569.b. de catholico tranſeunte per ignem in teſtimonium veritatis. 572.c. in Iudæo inclamante auxilium intacto ab igne per plures horas ſeruato. e. Cæci per Eugenium Carthagin. illuminati. 582.d. in Perſis ſagittarijs immobilibus redditis. 596.c. Orthodoxi incolumis tranſeuntis per ignẽ 5 9. b. plurima edita miracula aduerſus Eutychianos. 6 6 c. Ioannis papæ. 627.d. Zoſimi monachi. 647. c. de his quibus reciſis linguis. 647.c in obſidione Carthag. aquarum erumpentium. 645.b

iracula conficta. 61.a. 84.d

Miſericordiæ diuinæ mirum exemplum, pagina. 109.c

Miſſæ ſignificatio & antiquitas. 14.b. de ea Paulus ſub nomine fractionis panis. 45.c Miſſa Iacobi. 55. a. in carceribus etiam intimis miſtæ à confeſſoribus celebrabantur, 137.c. in medijs perſecutionibus Chriſtiani ſolliciti in miſſis frequentandis, ſub nomine collectæ & Dominici. 157 d. de tempore Miſſarum ex Conc. Roman. ſub Damaſo. 389.c. Ambroſius celebrat miſſam in priuata domo. 393.d olim cantabantur. 492.b

Monachatus propagatus per Antonium Magnum. 251. b. delatus in occidentem per Athanaſium. c. cum clericatu coniunctus per Euſebium Vercellenſem, & Ambroſium in Italia, per Martinum in Gallia, per Auguſtinum in Africa. c. ſeminarium Epiſcoporum. 252.c. laus aduerſus vituperatores per Chryſoſtomum 392.c. propagatus per Africam ab Auguſtino, pag. 416.c

Ex Monachis præſtantiſſimi epiſcopi. 251.c. hortatur Athanaſius ad ſuſcipiendum epiſcopatum. a. monachus mortem à Deo impetrat ne fiat Epiſcopus. 454.a. monachis replentur monaſteria per Antonium. 217.a decem eorũ millia in vna Aegypti ciuitate. 214.b. labentibus epiſcopis ſtant monachi in fide. 312.c. ex illis qui deficiunt, deterrimi. 252.d. docere non permittendi. 555.c. ne vagentur interdictum. 572.d. vexati ab Arianis. 365. d. à Valente Imperat. 370.d. triplex genus monachorum pagina 252 c

Monaſteria euerſa in perſecutione Diocletiani. 179. c. etiam Monialium extabant tempore perſecutionum. 179 c. 250.b

ex Monachis hæretici Meſſaliani, & alij plures portentoſorum errorum authores 317. a quidam miro modo eccleſiæ reconciliantur. 578. a. prodigijs excitantur ad fidem Cathol. 606.b. ſcythæ clam Eutychiani, palam Catholici. 615.c

Moniales. 179.c 250 b

Monica Auguſt. filium, pro ſua pietate, ex Africa Mediolanum aſſectatur. 398 b. Moriens rogat pro ſe offerri ſacrificium ſalutare, 415.d

Monogamiam in clericis vult Paulus Apoſtolus. 44.c. id ſemper obſeruatum in Eccleſia, quod & apud Iudæos & Gentiles. c

Montanus Phryx hæreſiarcha, nobilibus & opulentis fœminis Priſcilla & Maximilla in ſocietatem aſcitis, hæreſim vulgat 93. e. qui contra eum ſcripſere. 94. b. eorum miſerabilis exitus, p. 94 c

Montaniſtæ, qui & Cataphryges. 93 c

Montanus epiſcopus Toletanus ſanctitate & doctrina celebris ſub Iuſtiniano. 641.d. extant eius epiſtolæ duæ. d

Mors prodigioſa filiæ Herodiadis. 8.d

Mortis conſiaternitas à Conſtantino primo inſtituta. 275. b

Mortem ſibi conſciſcunt Donatiſtæ varijs modis. 430.d

Mortuus excitatur ad vitam in fidei teſtimonium. 174. e

Mortua ſuſcitata in inuentione crucis. pag 245.c

Mortui apud Martyres conduntur. 428.b

Mortui ſex reuocati ad vitam, ex reliquijs S. Stephani. 487 b

Mortui excommunicantur. 154 a. pro mortuis offertur. a

Mortalitas ſub Maximino. 204.b
Mos Græcorum & Latinorum diuerſus circa reliquias, 616.c
Mulier quæ vinxit Dominum, vna non plures, pag.7.e
Mulieres veleniur. 31.c. ſtudio pudicitiæ ſeipſas necant Sophronia, Pelagia, Mater cum filiabus. 198.c. eas cum colat Eccleſia, ex diuino inſtinctu credibile eſt id feciſſe. d. Iulianum contemnunt. 323.c. Innocens ſæpius icta, miraculo ſeruata. 344.d. clariſſimæ & piiſſimæ pro Chryſoſtomo vexatæ. 457.e
Mutina per Geminianum epiſcopum ab Attilæ excidio ſeruata. 558.b.

N.

NArciſus epiſcopus Ieroſolymit. calumnias virans, diu Anachoreticam vitam agit. 103. d. calumniatores puniti diuinitus. d. poſt reuertitur, & 116. annos viuit e
Narſes Rex Perſarum victus à Diocletiano, 178.b
Narſes Perſas cum fratribus ad Romanos deficiens, quæſtura donatur. 632.c
Nathanael cur non inter Apoſtolos aſcitus 5 b. an fuerit idem cum Barnaba. 42.c
Notali Domini Nicomedienſes martyres facti, 180. d. miſſæ noctu celebrari ſolitæ. 172.e
Natalis Apoſtolorum impetrat Feſtus, vt ſolemnius celebretur Conſtantinopoli ab Anaſtaſio. pag.593 e
Naufragium Pauli cum eiectus eſt ad Melitam. 49.b
Naufragio diſtincti hæretici à Catholicis, 482.d
Nazaræorum cultus, 47.c. ab Nazaræis ſumpta raſura capitis, in Eccleſia. c
Nazianzenus, vide Gregorius, Theologus.
Nectarius ſubſtituitur recuſanti Theologo in ſede Conſtantinop. ex laico, & cathecumeno 384.c. presbyterum pœnitentiarum cur ſuſtulit. 420.d. negligentior in tuenda eccleſia ab hæreticis, monetur à Theologo. 399.a. Olympiadem Diaconiſſam quanti fecerit. 410.d
Negatio Petri. 15.b.
Neocæſarienſis Concil. de vita ſacerdotum. 212.a
Neocæſaria Ponti ſubuertitur terræ motu, excepta beati Thaumaturgi Eccleſia. 279.d
Nepos errorem millenarium propagat. 164. a. confutat eũ Dionyſius. a
Nepotianus ex ſorore Conſtantini, mortuo Conſtante, aſſumit Imperium, & mox interficitur. 299. b. Hoſpes Athanaſij. b.
Nepotianus à militia tranſgreſſus ad Clericatum, inſtituitur Hieronymi libro de vita Clericorum, mortuo ſcribit Hieronym. Epiphanium. 436.a
Nero Imper. initio clementiſs. 39.d
ius Ciuitatis Cæſarienſis Iudæis adimit. 49.e. ſancit laudatam legem aduerſus Magiſtratus in Prouincijs. 51.a. matrem interficit. 54.b.
vxorem quoque, & optimos quoſque 55. c. incenſa à ſe vrbe, Chriſtianos in crimen vocat. 55.e. in coniuratos ſæuit 56.a.
Achaiam petit, & redit. b. Philoſophos vrbe exig 57 d
Iudæis rebellantibus Veſpaſianum mittit ad eos comprimendos. 58.a
Apoſtolos Petrum & Paulum, eodem ambo die necandos mandat. a. inuiſus omnibus ſe ipſe interficit. 60 b. vulgatum, viuere, ſed ſubductum, & Antichriſtum eſſe. b
Nerua Imperat. Chriſtianis, & Iudæis fauet. 69.e
Neſtorius ex presbytero Antiocheno epiſcopus Conſtantinop. 509.e. vexat hæreticos, & vexandos per Theodoſium curat. e. fouet Pelagianos. d. hæreſis auctor, negans Mariam Theotocon, 510.a. qui fuerint eius progreſſus b ad propagandum ſuam hæreſim, ſua per orbem euulgata ſcripta, ex quibus monachi Aegypti corrupti. 511.c. ſcripta Romam perferuntur, & cum horrore accipiuntur 512.b. petit à Cæleſtino doceri de Pelagianis, ex occidente Conſtantinopolim profugis, & ſub ſpecie pietatis, Mariam vocandam Chriſtotocon, ne naturas (inquit) miſcere videamus. 513.a. damnatur hæreſis Concilio Rom. & decem dierum ſpatium illi præſcribitur ad reſipiſcendum. b. plures epiſcopi ſuadent vſurpare Deiparæ nomen. 514.a. Legatos & litteras etiam Cæleſtini papæ deſpiciens, ad declinandum iudicium Eccleſiaſticum Theodoſium Imperat. interpellat, & Cyrillum anathematizat, calumnians Apollinariſmi d. Neſtorius citatus ad Concil. arroganter reſpondet, Conſiderabo. & videbo. 478.b. Secundo & tertio, citatus, non comparens, damnatur. & per præconem damnatio vulgatur, 518. c. calumnioſè accuſat Cyrillum apud Imperat. e. iure depoſitus ab Imperatore cenſetur. 522 e. in cuſtodiam traditur. d iubetur recedere Epheſo à ſede penitus excluſus 523 a. ob male permiſſum Neſtorium liberè agere, Conſtantinopolis per biduum incendio concrematur, 531.a. eius tandem libri interdicti, ſub pœna bonorum confiſcationis & flammis addicti 528. d. 535. d. Demum relegatus in Oaſim lingua, & toto corpore computreſcens moritur. 535 a
Neſtoriani, duce Ioanne Antiocheno damnant Memnonem Epheſinum, & Cyrillum Alexandrinum, quaſi Apollinariſtas. 519 d. calumniantur variè Cyrillum, & alios ſanctiſſimos viros 520, c 530, b. vetitis Neſtorij libris, Theodori Mopſueſteni, & Diodori, Tarſenſis, libros vnde ipſe venenum hauſerat varijs verſos linguis legẽdos exponunt. 533.a. Armeniæ Epiſcopi eos damnant, & ad id Proclum impellunt a. qua occaſione Cyrillus cõtra eos ſcribit. b. nemine aduerſante in Syria, & Perſide propagantur. 584.c
Nicæa ex Concilio illuſtratur. 230.b. ibi. cum Ariani Concilium agere vellent, diuino Conſilio excludũtur. 307.b
Nicænum Concilium indicitur à R. P. per Conſtantinum. 229.a
qua de cauſa, a. de numero, Patrum variant authores. d. inſigniores epiſcopi, qui. e. in conſeſſu ſiniſtrum locum vt digniorem, tenent legati Apoſtolici 232. d. Proloquitur Conſtantinus latinè ob Maieſtatem Roman. Imper. altero interpretante græcè. d. epiſcopi obſtruunt aures ad Arij blaſphemias, & litteras Euſeb. Nicomediens, diſcerpunt. e. Ariani conuicti, ne damnentur, ſi 'le ſubſcribunt definitioni Concilij 233 b. Symbolum Nicænũ c. conſubſtantialis vocẽ calũniãtur Ariani. 233. d. ſpiritu S.

ſit nil additum. 234. a. Decretum factum de paſchate. d. cur diuerſè ſubſcribit Concilium duobus decretis. a. diſcuſſa cauſa Meletij. 236. a. Canonis ſexti explicatio, de prærogatiua eccleſiarum principalium. c. de eccleſia Ieroſolymit. quid ſtatutum 237 c. de Nouatianis, de Samoſatenis, de Cataphrygis, de his, qui ſe abſcidiſſent. 238. a. de clericorum habitatione cum mulieribus. 238. b de clericis côiugatis, c. de cler. fœneratoribus. e. ne Diaconi presbyteris Euchariſtiam porrigant, ne coram eis ſedeant. e. ne fiant tranſitus ab vna eccleſia in alias. e. de Neophytis non ordinandis, de ordinatione epiſcoporum, ne excommunicati ab vno epiſcopo recipiantur ab alio. 239. a. de diuinis ſcripturis. b. de bigamis non ordinãdis de appellationibus ad ſedẽ Apoſtol. e. ieiuni ſacrificium offerant, à minore ſynodo ad maiorem eſto prouocatio. de formatis, Synodica, quæ Conciliũ petit confirmationem à Silueſtro Papa. 240. c. glorificationis hymno, additio facta. d. de vſu ſymboli Niceni in eccleſ. orientis. d. Romana diutius retinuit ſymbol. Apoſtolorum. 241 b. numerus Canonum Nicænorum incertus, vt paſſi ſunt naufragium. b. præconia Concil. e. Rom. Pont. confirmatio. 241. e

Nicetas Apoſtolus Borealium Gentium. 437. b. Romam venit circiter annum Domini, CCCXVII. 437. d

Nicolaus Diaconus vnus de ſeptẽ. 56. d. fertur fuiſſe Samaritanorum epiſcopus. 56 e

Nicolaitæ an à Diacono illo vno de ſeptem. 56. d. exagitantur à Petro, & à Iuda Apoſtolis, ſuis epiſtolis. 56. d

Nicolaus Myræ epiſcopus, clarus miraculis in vita & poſt mortem, fuit in Concil. Niceno. 230. e. per viſum Ablauio & Conſtantino apparens, deterruit à nece innocentum. 248. b

Nicomediæ ingens martyrium carnificina. 174. d. 179. d. 180. c. 182. c. 201. e.

Nicopolitani ob fidem catholicam ab Arianis dire tractati. 406. c

Nilammon monachus ad vitandũ epiſcopatum, orat mortem & impetrat. 455. a

Nolanis in incurſione Barbarorum adfuit ſanctus Felix. 349. b

Notarij qui, & qui exceptores. 127. d

Nouatianus presbyter Romanus, primus ſchiſmatis auctor in Rom. Eccleſia, Papa aduerſus Cornelium creatur. 147 e. cognita fraude repudiatur ab omnibus, 148 e. ſchiſmati addit hæreſim, negans ſemel lapſis pœnitentiam. 149. c. Aequalia ponit peccata ex Stoica diſciplina, an à Montaniſtis. c.

Nouatiani, & Nouati apud Græcos confuſa ſunt nomina.

Nouatiani ſe catharos, id eſt, mundos appellabant, & albis induebantur. 549. d. Quod de diuinitate bene ſentirent, ſchiſmatici potius quam hæretici videntur habiti. 244. d. Concil Nicænum, certas conditiones præſcripſit redeundi ad Eccleſiam. 237. a. hactenus tolerati, primus Innocentius Roma expulit. 467. b. Alexandria Cyrillus. 480. c. vndique expulſi, quomodo diuino miraculo repulſi ſunt. 482. Nouatiani Sabbatiani, nouum genus, & ſchiſma Nouatianorum. 467. b

Nouatus epiſcopus Afer ſchiſma conflat in Africana eccleſia, abſtractis à Cypriano confeſſoribus, & lapſis. 147. c. Romam adit & aduerſus Cornelium, Nouatianũ presbyterum Romæ Papam creandum curat. 147. e

Nouitas explodenda, antiquitas retinenda. 156. b

Numeri Aurei Origo. 225. e

Numerianus cum Carino Cæſar dictus, 171 b. reſcribit in fauorem Chriſtianorum, 171. d. Imperium capeſſunt Numerianus interficitur. 172. c.

Numerus canonum Nicænorum incertus. 239. b. 245. b

Numerus captiuorum & occiſorum in bello Iudaico. 62 b Ciuium Romæ cenſitorum ſub Claudio. 34. c

Nuptæ vide, matrimonium.

O.

Oaſis omnium famoſiſſima deportatio. 535. a

Obeliſcus omnium maximus in circo maximo ſub Conſtantino, reiectus in Lateranum à Sixto translatus. 217 d

Oblationes pro defunctis eccleſiaſtico iure ſtatutæ. 423. a

Occidens accipit Monaſtica inſtituta per Athanaſium. 272. a. poſt Mediolan. Concil. Occidentalis eccleſia vexata per Arianos. 295. Occidentales & Orientales epiſcopi digladiantur in Concil. Conſtantinop. 382. b. e. d. Occidentalis & Orientalis eccleſiæ diſtinctio ex vſu eccleſiaſtico. 518. c. in occidente clerici barbam tondebant, & cur. vide Abraſio.

Odenatus Rex Palmyrenorum obtinet Orĩetis imperium, & bellum cum Perſis bene gerit. 164. d

Odoacer Rex Herulorum formidabili procinctu paratus euocatur à Nouarianis in Italiam. 575. a. adito S. Seuerino, fama miraculorum celebri, oraculum accipit. a. Ticinum expugnat. b.

Occidentis Imperatore extincto Rex tenet Italiam. 575. d. ſecta Arianus, multa indulget Catholicis. e. Rugos debellat. 585. b

Oecumenicus. vide, vniuerſalis.

Oeneticon. vide vnitiuum.

Olybrius occiſo Anthemio creatus Imper. ſeptimum poſt menſem occiditur. 573. e

Olympias vidua adoleſcentula, relicta, Theodoſij Imp. cognatum recuſat maritum accipere, ſtudio continentiæ 410. b. eius epiſtola prudens ad Imp. c. reuerſus à bello Theodoſius, eam liberam eſſe iubet, c. virgo fuit appellata, non tam propter integritatem corporis, quàm morum. c, Nectarius epiſcopo Conſtant. eam magni facit. d ſanctiſs epiſcoporum conſuetudine vtebatur, largiſſimè eis donabat, eccleſiæ Diaconiſſa ante ætatem electa ob præſtantem virtutem. d. ex Chryſoſtomi relegatione, magno mœrore afficitur. 457. a

Olympius, epiſcopus illuſtris, ſcripſit ſub Honorio, & Arcadio. 461. a

Olympius ſuaſor Honorio vlciſcendi Stiliconis proditorem

tis, magiſter officiorum creatur. 445.a. poſt in ordinem redigitur ex inuidia. 468.b
Omouſion non eſt vox nouitia, & calumniabatur Arius. 233.c. venenum eſt Ariani dogmatis. 304.a
Oneſimus Philemonis ſeruus, à Paulo conuerſus, poſt Timotheum Epheſinus epiſcopus, 53.b. 71.d. Romam perductus lapidatur. 79.d
Opificium aliquod manuum addiſcebant apud Iudæos ſtudioſi ſacrarum litterarum. 37.d
Opitergium à Barbaris excinditur. 369.a
Optatus Mileuitanus, erudiriſſimus & ſanctiſſimus, ſeptem libris confutat Parmenianum pſeudoepiſcopum Carthagin. partis ſchiſmaticorum 346.d. definit eos tantum eſſe catholicos, quibuſcum Eccleſia Romana communicat. c. Fulgentius eum vocat virum ſanctum. 347.a
Optimus Titulus præſidum. 49.a
Oraculum à Gentibus confictum de Chriſtiana religione duratura CCCLXV. annos tantũ 208. c. Daphniticum mutum ad præſentiam corporis Babylæ martyris, illud aſportari iuſſit Iulianus. 322 c. cælitus comburitur 323.a de religione Chriſtiana CCCLXV. annos tantum duratura. 440.b
Orationi corporis afflictio iungenda. 353.a. per vehementem orationem ſanitas impetratur. 415. d. Orandi ritus. 46.c
Orbis totus cladibus afflictus. 472.b. laborat ſuperſtitione Gentilitatis ſub Theodoſio, & Valentiniano. 538. b. laborat ſiccitate & penuria. 562.a
Ordinatio quid ſit in Eccleſia. 29.c
Ordines ſeptem. 29.c
Ordo Hierarchicus in Eccleſia. 24.a
Orentius Tarraconenſis poeta clarus. 523.d
Oreſtes magiſter vtriuſque militiæ Momilium Auguſtum Filium Imperatorem appellat. 574.c
Oribaſius Pergamenus, medicus Iuliano percarus. 319.b
Orientalis Eccleſia corpora SS Petri & Pauli eripere tentauit occidentalibus 58.c
Orientale Imperium fluctuat latronibus & barbaris illud incurſantibus. 293.d. periclitanti Oriẽtali Imperio Gratianus opem fert. 372.d
Orientales laborant ſub Athanaſio hæretico, & communicatione cum Acacio. 603.a
Origenes martyris filius, egens relictus, adoptatur à fœmina locuplete, 107.c. latet apud virgines, 113.b. Ludum aperit. b
Se abſcindit 107 c. ſcribit in Cantica. c euocatur Antiochiã à Mãmæa. 115.a. Romam adit, & redit Alexandriam. c. presbyter fit à Paleſtinis Epiſcopis, improbante Demetrio, vt ſubditum & euiratum. 120. d. Hexapla & Octapla elaborat, 121.b. eius itinerea digeſta. b ſcribit in Ioannem 124 a. in Geneſim, in xxv. pſal. in Lamentationes Hieremiæ, de principijs, & Stromata. b. excommunicatur à Demetrio epiſcopo Alexand. ob hæreſes, per eius libros ſparſas b. Amarè ſcribit ad vniuerſam eccleſiã c. inexcuſabilis, quod non retractauerit. c. ſcribit de martyrio. 127.c. Athenis, xxv. libros in Ezechielem abſoluit. 129. c. fidei ſui profeſſionem Romam mittit ad Fabianũ. 132 a. euocatus à Fabiano ad cauſam dicendam, Romã pergit à Plotini ſcholam ingreſſus, cum rubore afficit. a. an aliquando ſacrificauerit, incertum 143.c. prope ſeptuagenarius moritur. 152 b. pluribus eguit Apologijs. d. eius lapſus magna tentatio in eccleſia, & admonitio, c. eius elogium ap. d Lerinenſem, e
Origeniſtæ à Theophilo Alexandriæ damnati. 445. c. Romæ ab Anaſtaſio. 447.c. Mediolani, Aquilæi. c. Conſtãtinopolim, profecti, libellum calumniarum afferunt Imper. aduerſus Theophilum. 451.b. alterũ rurſum monachi Theophili. c. illis fauiſſe videntur Palladius, Socrates, Sozomenus. c. inualeſcentes per orientem non niſi œcumenico Concilio, quod quintum dictum eſt, extingui potuerunt. 642.c
Oſculo ſalutandi ſe inuicem conſuetudo in ſacris, ex Apoſtolico vſu venit. 31.c. in eius locum pro laicis ſucceſſit oſculatio piæ tabellæ. c
Oroſius presbyter ab vltima Hiſpania mittitur ad Auguſtinum cum conſultationum libris de erroribus Priſcillianiſtarum, & Origeniſtarum, cui ſatisfacit. 483.b. hiſtoriam ſcripſit contra Paganos hortatu Auguſtini, & profectus eſt Ieroſolymam ad Hieronymum, de quæſtione illa de origine animæ. d. reliquias S. Stephani refert in occidentem. d
Oſius epiſcopus Cordubenſis nobilis confeſſor. Concilio Eliberino interfuit. 192 c. eius mentio in epiſtola Conſtãtini ad Cæcilianum Carthag. Epiſcopum, vt de homine lateri ſuo adhærente. 207.b. legatus à Syluestro miſſus celebrat Concil. Alexand. & damnat dogma Arij, & Sabellij 218.a. 233.a. videtur appellari Magus Hiſpanus à Zoſimo. 222.a. mittitur in Aſiã ad ſeditiones de Paſchate componendas. 228 c. Legatus Silueſtri Papæ in Concil. Nicæn. 230.c. format Symbolum Nicænum. 233 c. elogium 243.c patronus Concil. Sardicenſis. 283.c. euocatus à Conſtantio, eum de ſententia deducit, & redit in patriam, vnde rurſus ac tertio pulſatus minis, perſtitit firmius 297.a. diu in exilio Sirmij detentus, tormentis adactus, communicat Arianis. 304 b. eius lapſus omnium maximè miſerandus. b. Catholicus diſceſſiſſe probatur. 310.d
Oſroenum Concil. de Paſchate. 102.c
Otho arreptum tenet Imperium menſes tres. 79.c

P.

PAchomius miles gentilis xx. annorum, ex Chriſtianorum hoſpitalitate chriſtiana te afficitur. 214. b. Chriſtianus poſt fit, & Anachoreta 217.b. monaſterio virginum ſororem præfi. it. 250.b
Pacianus Barcilonenſis epiſcopus, cuius extat nobilis lucubratio aduerſus Nouatianos. 414.b
Pagani qui, & vnde dicti. 290.a
Pallentinum Concil. in Hiſpania. 651.c
Palæſtina argeſtate laborat per quinque annos, ob iniuſte expulſum ab Anaſtaſio Eliã Epiſcopum in exiliũ. 603.e
Palæſtinum Concil. de paſchate. 102.c
Palladius Galata ex his, quæ in Eremo vidit, aut audiuit. ſcripſit Commentarium ad Lauſum, Lauſica appellatũ, Paradiſum quoque Heraclidis nuncupatum. 414. c.

ex conſuetudine cum Rusgrio Origeniſta effectus eſt. c De Paula aduerſus Hieronymum ſcripſit. d. inſinuatus in conſuetudinem Ioannis Chryſo. eius paſſionum particeps fuit. c. Helenopolis epiſcopus factus, Dialogum de vita S. Ioannis Chryſoſtomi ſcripſit, in quo plures Origeniſtas laudauit. d

Palladius Græcus ſcribit Dialogum vitæ S. Ioan. Chryſoſtomi, & miſſus Legatus in Britanniam, Scotos ad fidẽ conuertit, & eorum epiſcopus ordinatur. 526. a

Pallij prima mentio in Marco Papa, quid ſit & quid ſignificet. 263 b

Pammachius & Oceanus nobiles Romani rogant Hieron. vt vertat Latinè libros Origenis Periarchon, vt græci editi fuerant. 439 c primus, matrimonio ſolutus, fit monachus, & hoſpitalitatem exercet in portu Romano, ædificat Baſilicam, SS. Ioan. & Pauli, dictam, Titulo Pammachij. 440. a

Pamphilus presbyter ſanctiſs. & doctiſs 195. c. 196 d. cum alijs duodecim martyr. d. inſignis inter ſcriptores eccleſiaſticos. d

Panarium librum de hæreſibus quando ſcripſerit Epiphanius. 371 a

Panthenus Philoſophus Chriſtianus fidẽ defert ad Indos, 85. a. 98. c

Pantheon conflagrat Romæ. 76. c

Papæ Romani Tituli, Iuſtinus dicit ſe ſcripſiſſe ad Papam. 91. b

Sixtus vniuerſalis Apoſtolicæ Eccleſiæ epiſcopus inſcribitur. 85. a. Appellatur vniuerſalis à Pompeio v. c. & à Iuliana cl. fem. 615. a

Pont. Max. epiſcopus epiſcoporum, &c. dicit Tertullianus. 119. a. Nos Cornelium Epiſcopum ſanctiſſimę catholicę eccleſiæ, &c. confeſſores Romani. 149. a

Beatæ memoriæ Papa Stephanus, Apoſtolicæ ſedis Antiſtes, Vincentius Lirinenſis. c

Auguſtinus Innocentium vocat Apoſtolicæ ſedis Antiſtitem epiſtola xxxiiij. 264. c

Beatiſſimo Papæ vrbis Romæ, omni reuerentia colendo Siluestro, Oſius epiſcopus Legatus, &c. 229. c

Beatiſſimus atque Apoſtolicus Papa vrbis Romæ, Legatus in Concil. Chalcedon. 554. a

Primatum promittit Chriſtus Petro 9. b. traditur. 17. c. illum exercet. 20. b

Iulius profitetur. 277. a

Ex Concil. Romano Damaſi. 388. b

Sancto approbante Epheſino Conc. Legatis Sedis Apoſtolicæ aliqua dicitur prælocutus de Primatu Apoſtolicæ ſedis 520. b. 554 a

Summi Pontificatus apicem Romæ eſſe, nemo eſt qui dubitet, ait Iuſtinianus Imperat. 649. c. 654. a

Oſtenditur in indicendis Concilijs, & præſidendo illis per Legatos. 102. c. 210. a. 227. c. 229. b. 282 a. 309. a. 382. a

Legati miſſi à Cæleſtino Papa ad Epheſ. Concil. vt executores ſententiæ eius, & Rom. Concil. in Neſtorium, &c. 517. a. 553. a. In eorum confirmatione. 210. c. 240. d

Et reprobatione aliorum, vel in totum. 156. a. 460. d. 550. a. vel ex parte. 521. d. 556. a

In iudicandis epiſcopis & Primatibus, alios abſoluendo, & reſtituendo in ſedes ſuas, vt Athanaſium Alexãd. 275 b. 278. c. Petrum Alexand. 372. c. Paulum Conſtantinop. 278. a. alios damnando, & deponendo, vt Neſtorium Conſtantinop. 513. b. Acacium Conſtantinop. 582. b. Dioſcorum Alexand 554. d. Baſſianum Epheſinum totius Aſiæ Primatem. 491. b

In inferendis excommunicationibus, vt victor excommunicauit omnes eccleſias, aliter quã Romana, Paſcha celebrantes. 103. a

Anaſtaſius Rufinum Aquileienſem. 449. c

Innocentius Atticũ epiſ. Conſtant. & Theophilum Alexand. 462. d. Idem Arcadium & Eudoxiam Imp. 464. d. 491. a

Damaſus minatur excommunicationem Illyricis epiſcopis, niſi reſipiſcant. 348. c

In damnandis hæreticis, & ijſdem pœnitentibus recipiendis, quod eius proprium eſt. 109. a. 367. b. 490. c

Hæreſis ſuſpecti, atque adeo damnati ob communionẽ cum hæreticis, pœnitentes admiſſa Rom. Pont. per ſua ſumma auctoritate, vbique recipiuntur. 341. d

Ex appellationis iure ab omnibus ad ipſum. 239. d 155. d

Appellarunt à Roma. Pont. Athanaſius, 277. c. Paulus Conſtantinop. 278. a. Chryſoſtomus, 456. a. Theodoretus. 549. d

Romanus Pont. de noua emergente hæreſi admoneri ſolitus 159. d. ſic a Dionyſio de Sabelliana, & ab incerto homine de Neſtoriana, 512. b

Conſulitur vndique. 389 b. vt à Hieronymo Damaſus. 386. a Innocentius à Victricio Rothomag. epiſcopo. 459. b. &c.

Eorum Epiſtolæ legi ſolitæ in eccleſia, vt Apoſtolorũ. 95. c.

Conſecratur ab Oſtienſi epiſcopo, ex antiquo vſu. 160. b

Mali non nocent eccleſiæ. 159 b

Paphnutius epiſcopus, quod aiunt Socrates, & Sozomenus, obſtitiſſe in Conſil. Nic. ne ſtatueretur, quod habebat traditio, falſum videtur. 238. b

Papias Millenarij errorem inuehit 177. d. celebris in eccleſia. c

Papinianus I. C. à Caracalla occiditur. 105. c

Par coniugium mitæ continentiæ. 579. c

Parabolani, ſeu Parabolarij, aut Paraboli nomine ſignificantur, qui omnis generis ægrotantium, etiam peſte tactorum fidenter curam ſuſcipiunt, quod officium tranſijt in factionem. 487 d

Paſcha quando à Domino celebratum. 12 c. controuerſia de tempore Paſchatis, 234. d. celebrandum die dominica ex Apoſtolorum traditione, quam Decreto firmauit Pius, 88. d. decretum de eo in Conc. Niceno. 232. d. dies Paſchatis à ſede Alexandrina Romanæ quotannis ſignificabatur, à qua per vniuerſum orbem indicebatur. 235. b Aureus numerus eius Index b aliter quam Romanam celebrantes excommunicat Victor Papa. 103. a. vſus olim, vt quæreretur dies paſchæ à Papa. 225 d

Paſchalis Cyclus Dionyſij exigui, ab anno D X X V I I. in XCV. an nos excurrit. 634. b

Paſcha-

Paſchaſinus epiſcopus Lilybæi per tempus Leonis Papæ Floret doctrina & operibus, pag.561.e
Paſchaſius S.R.E. Diaconus.592. c. doctrina & ſanctitate præſtans, Laurentio ſchiſmatico fauet. 593 b
Paſtor liber inſcriptus, nonnullis probatus, ſed fere inter Apocrypha relatus. 88 e
Paſtores tres ex traditione vitant Chriſtum. 1.e
Patriarchas confirmare iuris eſſe Rom. Pont. colligitur ex epiſtola Simplicij ad Acacium. 580 e
Patriarchas vocat Rex Athalaricus Archiepiſcopos, cuius vocis vſus à Gothis emanauit. 644.e
Patriarchalium ſedium prærogatiua, ex Decreto Concil. Rom. 583.a
Patriarchales ſedes nequaquam inſtitutæ in Concil. Conſtantinop. 383.a. earum ſedium prærogatiua. 590.b
Patiens Epiſcopus Lugdunenſis tuſame Galliarum largus in pauperes. 575.e
Paula Romanarum matronarum nobiliſſ. tardius cognito Hieronymo, plus ex ipſo proficit. 390.b. Ieroſolymam cum filia virgine Deo ſacra proficiſcitur, non amplius reueſſura. 400. c. indeque peregrinata eſt Aegyptum. 404. e. apud Bethleem migrat in cælum, ampliſſimo funere elata. 459.e
Paula Iun. ex Toxotio Paulæ filio & Læta, virgo Deo ſacra. Ieroſolymam ad Auiam profecta cum Euſtochio conſenuit. 390.c
Paulina Paulæ filia, Pammachij vxor, quæ maturè deceſſit 390.c. 440.a. de cuius cum obitu conſolatur Hieron. a
Paulinus à Lucifero, nomine Liberij papæ, Antiochenſibus ordinatur epiſcopus, probante Romana, & Alexād. poſt Synod 328.b. arguitur Sabellianiſmi à Vitali preſbytero partis Meletij, de quo ſe purgat coram Athanaſio. 339 e
Paulinus Romanus (Anicius) poſt Nolanus dictus, & nobiliſſim. & locupletiſſim. monaſticam vitam arripuit cum Theraſia coniuge, eius primordia, & progreſſus. 431.a. ſecedit in agro Nolano auſteram ducens vitam. b. Elogium ab Ambroſio. c. ſcribit laudes Theodoſij. 433 e. Auguſtinum adhuc presbyterum ex eius quinque libris contra Manichæos celebrat. 435. e. mittit tres ad eum de libero arbitrio, petens Ambroſij librum contra Academicos. e. conſuetudine litterarum inchoata inter Auguſtinum & Paulinum, Auguſtin ad eum mittit de cura pro mortuis agenda. 436. a. excipit hoſpitio Rufinum & Melaniam Ieroſolymis reuertentes. 437. d. migrat in cælum, ſingularibus elogijs à Hierony.m. Augu. Ambroſ. Proſpero, & Eutherio ornatus. 526 c. quomodo conſtet illud, ob ſidem ſe dediſſe pro filio viduæ, & poſt mortem Regis Nolam remeaſſe, cum Vuandalorū Rex Genſericus longius vitam produxerit. e
Paulus quando ex Saulo 32.d. Cyprum peragrat, & Aſiam. 32.e. 33 a. multa aduerſa patitur à Iudæis. ibidem. Theclam virginem ad fidem adducit, & ad ſtudium virginitatis. b. lapidatur. 33. c. Quid ſit, quod ait epiſtola ad Galatas ſibi creditum Euangelij præputij, Petro circumciſionis. 35.a
Doctor Gentium cur dictus. d
Peragrans Eccleſias præcipit cuſtodiri præcepta, & decreta Apoſtolorum. d Timothæum aſſumptum circumcidit. 36. c. De eo multa. e. Athenis conuertit ad Chriſtum Dionyſ. cum vxore 37. a. Cum poſſet ex Euangelio viuere. Opificio ſibi victum quærit. c. d. 41. b. Primam ad Theſſalonicenſes Corintho dat Epiſtolam. 37. e. item ſecundam. 38. a. Epheſi triennio commoratur, magna agens, & patiens. 38. e. Cogitat de adeunda Roma. 39. d. Epheſo primam ſcribit ad Corinthios. e. Inceſtuoſum excommunicat. e. Tribunalia, & iudicia eccleſiaſtica ſtatuit. e. Conſultus à Corinthijs circa vſum coniugij, reſpondet ſic probans matrimonium, vt præferat continentiam. 40. b. Cælibem ſe oſtendit. e. Abuſus corrigit circa vitamque menſam. 42 a. Epheſi ingentem perſecutionem excitatam tradit. d. Timotheum illis dat Epiſcopum. e. Primam ad eum, ex Macedonia, ſcribit epiſtolam. e. In ea docet opera fidei adiungenda. e. Præmonet de hæreſibus ſecuturis e. Titum Cretæ ordinat Epiſcopum. 43. b. Ex Græcia ad eum ſcribens, euocat Nicopolim. c. Secundam Nicopoli ad Corinthios ſcribit. 44 d. Inceſtuoſum excommunicatum abſoluit. e. cogitur ſua prædicare. e Cenchræis nauali Corinthiorum ſcribit ad Romanos. 45. Abſtemius colligitur. 47. b. cogitur ſe ciuem Romanam fateri, & Cæſarem appellare. 48. c. Concionatur apud Iudicem. d. Nauigans Romam, Melitæ appulſus Inſulæ Principem Publium ad Chriſtum conuertit. 49 a.b.c. Menſe Iunio, ac forte Maio Romam peruenit, cuius ibi acta a Luca omiſſa ſine hiſtoriæ impoſito, reliqua ex epiſtolis eius colligenda. d. Cauſam dicit apud Imperat. apud Senatum & apud Collegium Pontificum. e. Ex Oriente ſubſidium pecuniarium ad eū miſſum. 50. a. aliqui ex Neronis domo conuerſi b. ex vinculis ſcribit ſecundam ad Timoth. ad Epheſios; ad Galatas, ſecundum Theodoretum; ſed probabilius ante eam ad Romanos. 51.h Ad Philippenſes anno ſecundo vinculorum ſuorum. b. Cauendos monet inimicos Crucis Chriſti, id eſt, Chriſtum negantes vere Crucifixum. e ad Coloſſenſ. d. an ad Laodicenſes ſcripſit e. quæ religio illa Angelorum, quam appellat. 52. b. ſcribit ad Hebræos 53 b. De ea aliquando dubitatum. e. locus in Græca editione, diuerſus à vulgata Latina. b Exacto biennio, liber abire permiſſus; eius obſcura deinceps omnia. d. Romā redit cum Petro 56. b. martyrio coronatur, capite truncatus. 58. a. d. ſepulchra vtriuſque Apoſtoli celeberrima. e.
Paulus Anachoretarum princeps metu perſecutionis ſeceſſit. 243.e.
ab Antonio magno ſepelitur. 278.d
Paulus Epiſcopus Conſtantinop. abdicatus Arianos, à Cōſtantio cijcitur. Euſebius Nicomedienſis intruditur. 383. c. reſtituitur, ac rurſum cijcitur. 277. c. Romam petit, & à Iulio pro ſumma poteſtate reſtituitur. 308 a. tertio expellitur. 290 e. & demum poſt diuerſa exilia ab Arianis ſtrangulatur. 291.c
Paulus Samoſatenus Epiſcopus Antiochen. hæreſiarcha. 164. d. abdicat hæreſim in Concil. Antioch 165. b. relapſus vero à Concil. damnatur, & deijcitur. 167.a
In pauperes munificus Conſtantius. 220. d. manebant illi

in porticibus Eccleſiarum.395.b. eorum preces ambit Ambroſius. 407.a. pauperibus peregrinis adeuntibus ſacra Ieroſolymorum loca Xenodochium,& Noſocomium inſtituit Iuſtinianus. 639.d. pauperibus diſtribuenda quæ ſuperſunt Eccleſijs. 649.a

Pax Eccleſiæ diuturna,occaſione militis profligata.104.d. data ab Antonino.38 a. à Marco itẽ.96. a à Commodo .98.a.Caracalla.112.b reddita mortuo Decio.148.b. de in prouiſo reſtituta. 203.b.

Peccatorum diuerſorum diuerſæ pœnitentiæ.283 d.192.d. peccatorum æqualitatem ex Stoica diſciplina Nouatianus prædicat 149.c.peccantium felicitate nihil infelicius.293 c.peccata prouocant clades,479.d. 545. d

Peccatum originale negauit Rufinus, quem ſecuti ſunt Pelagius.& Cæleſtius.472.c.478.c. grauiora peccata reſeruata maioribus Epiſcopis. 473.d

Pelagia virgo Antiochena,Luciani martyris diſcipula,præcipitio ſe leonibus eripit. 198. c. meretricem famoſam Antiochenam,Margaritam nomine conuertit Nonnus Epiſcopus Heliopolis,quam & Pelagiam vocat ex Margarita. 555.d

Pelagius hæreſiarcha innoteſcit.460.a.ex libro à Rufino Sixto Martyri Romanæ Eccleſiæ Pontifici adſcripto,ſententias adſumit ad ſuam hæreſim confirmandam.472. e præcurſor eius Rufinus,cum vterque negaret peccatũ originale.c.Epiſtolam parænetieam ſcribit ad Demetriadem,qua detegitur hæreticus. 483.b. detegitur plauè eius libro prodito a diſcipulis Iacobo, & Timaſio, quos Sanctus Auguſtinus reddit Catholicos.c.in Concil. Dioſpolitano cogitur damnare ſuas hæreſes, ne ipſe damnetur.484 d ſed ficte & ſimulate.e. damnatur cum Cæleſtio.Concil.Carthaginenſ. 486.d rurſum in Mileuit.e. confirmatur damnatio ab Innocentio Papa. d. purgat ſe libello apud Innocentium.488.a.Decretum facit Innocentius contra Pelagium.b.ex appellatione ad Innocentium fallere conantes, Zoſimus Papa tandem detectos & ipſe condemnat.533.e.damnatur item ab Honorio cũ aſſeclis. 534.e

Pelagiani duas inſulas eligunt,Rhodum,& Siciliam ad hæreſim ſpargendam.472.a. Decretum facit Innocentius contra Pelagianos.487.b profugiunt Conſtantinopolim 513.a. probantur a ſchiſmaticis,519.e.profugi in Britanniam, inſulam corrumpere tentant, & per Germanũ expellũtur.510.e.rurſũ ab eodẽ repellũtur.533.a.edunt libros, ſub nomine Sixti papæ. 541.c.eos perſequitur S. Leo.542.e.opera Proſperi extinguitur,e.pullulant in Dalmatia, & in Piceno. 589.d

Pelagiana hæreſis propagatur,latentibus auctoribus. 472. e.confutatur à Hieronymo tacitis auctoribus, & nominatim impaſſibilitas.474.c.item ab Auguſtino.d.damnata Concil.Paleſtino,ſeu Dioſpolitano.473.b.in Concil.Carthaginenſ.486.d.rurſum in Mileuit. e. ab Innocentio.487.a a Zoſimo. 489 d. ab Honorio Imperat. 490.b.Concil.Conſtantinop.505 e.damnatur Synodo Epheſina,ſeſſ.9.521.c.Apoſtolicis traditionibus confutatur. 525 d

de Pentadia vidua Conſulari,diaconiſſa Conſtantinop.Ioan.Chryſoſtomi diſcipula,idem multa [illegible] Apoſtolis,ad eam. 457 b.

Penulam hic ſignificare volumen legis Hebræum, nihil eſt probabilius,quod Græce eſt,failootin. 46.a

Peregrinus ficte Chriſtianus captat eleemoſynas Chriſtianorum.63.c.

Peregrinatio ad Ieroſolymorum ſancta loca.103.e. 404.e. ad Sanctæ Theclæ Seleuciam Gregorius Nazianzenus peregrinatur.365. a.Romam ad limina Apoſtolorum. 321 d.439.b.de peregrinationibus locus Nyſſeni explicatus. 404.a

Periurij vltores memorantur,vt ab Auguſtino, S.Felix Nolanus,SS.proceſſus & Martinianus, a Sancto Gregorio papa,S.Pancratius à Gregorio Turonenſi.479 b. Polyeuctus Conſtantinopoli,ab eodem, pag 613.c

Perſecutio ſub Nerone.55.e.ſub Domitiano,67.c.ſub Traiano.71.a.ſub Hadriano.81.a.ſub Antonino pio.85.c.ſub Vero 90 a.ſub Seuero,106.d.ſub Alexandro ex populi furore.117 d.ſub Maximino.127. d. ſub Decio.135. b.ſub Valeriano & Gallieno.157.b.ſub Claudio,166.d. ſub Aureliano.168. b. ſub Diocletiano.180.e quam vniuerſalis, & immanis Diocletiani & Maximiani hæc perſecutio fuerit 182 183 184 Maximini repreſſa, ob famem & peſtẽ ne ad gladium peruentret.204.b.omni perſecutione ceſſante,cœpta celebrari concilia ad ſarciendam diſciplinã 211.d ſub Licinio.214.a. Perſica.279. b.Conſtantij. maximè ab interfecto Magnentio 292.a. diriſſima, & pluſquam Barbarica 298 &c ſub Iuliano in Oriente. 319.d. & in Occidente.330 b ſub Valente.343.c,concepta erumpit,cum liberatus eſt à bello Gothico. 365. d. in Gothia ſub Athanarico 354.c.ſub Arcadio infautores Chryſoſtom.457.a.in Perſia ſub Yſdegerde,498.d.de cuius duratione variant ſcriptores.498 d. Vuandalica ſub Genſerico,563.d. ſub Hunerico. 581. e. recrudeſcit. 582. d. ſub Gundabundo inſtauratur.591.d.ſub Seuero Epiſcopo Acephalo.603.b Perſica. 604 c, qua occaſione ceſſer. e. ſub Anaſtaſio Eutychiano. 609 b

Perſæ domiti à Traiano. 76. e. ſuperantur ab Alexandro. 126 d a Gordiano.130.b male cum eis pugnat Gallienus. 177.c.mox de illis Imperat.triumphant. 178.a. Gratulatur Sapori Regi multitudinem apud eum Perſarum Chriſtianorum Conſtantinus,243 b.ad Conſtantinum expeditionem in eos mouentem,legatos de pace mittunt 264.a.Meſopotamiam,mortuo Conſtantino, inuadunt.269 e.excitant perſecutionem in Chriſtianos e.male pugnat cum eis Conſtantius 280.c.Perſarum Eccleſia ſubiecta Antiochenæ.a.vincunt Iulianum, & interficiunt 336.c.quaſi miraculo fœdus ineunt cum Romanis.338.d.aliquot eorum proceres conueniunt Ambroſium.419.b.Martyres fugant ſub Iuliano. 320. d. ſub Arcadio victi ſigno crucis 435 a Fœdus ineunt cum Theodoſio cẽtum annorum,ex quo ille filium eis tradit in tutelam,466. a. ad fidem adducti per Maruthan epiſcopum.b. rupto fœdere diriſſimam perſecutionem mouent in Chriſtianos.498.d. cuius occaſione Sarraceni conuertantur 469.b querens Perſarum Rex,quod ſibi ſubditum ad ſe attraxiſſet Iuſtinus, audiens id religionis cauſa factum, ſatisfactionem accepit 923.b.bellum Perſicum init,632.d firmat pacem cum Perſis Iuſtinianus,641 d.Manichæorum a Iuſtino, cum

tes à Cabade Perſarum Rege profligantur. 626.a
Pertinax eligitur Imper. & ob ſeueritatem occiditur. 100. c
Peſcennius niger in Syria capeſſit Imp. 101. a. à Seuero profligatur, & occiditur. 102.b
Peſtilentia ab Oriente exoritur grauiſſima, & longiſſima ſub Veris Impp. 88.d. decennalis orbem depaſcitur, ſub Gallo & Voluſiano. 46.a. Alexandriæ ingens. 162 d. monitores in miniſterio peſte laborantium, pro martyribus habiti ab eccleſia. d ingenti, in Italia laboratur, cum Anthemius Imp. Romam adijt. 570.e
Petilianus Donatiſta, aduerſus cuius literas ſcripſit S. Auguſt. 440.d
Petronilla virgo S. Petri ſpiritualis an naturalis filia 58 b.
Petrus Apoſtolus. Petri nomen à Chriſto indi um. 5.b ſuper eum fundatur eccleſia. a. Primatum ante promiſſum accipit. 17.e. exercet, 20.b. eius vmbra morbos ſanat, quid indicet. 21.d. Antiochenam fundat eccleſiam. 25. e. luſtrat & viſitat eccleſias 25.e 26.b Primus omnium conuerſo primo Gentium Cornelio ad Chriſtum, gentibus aditum aperit ad eccleſiã. 26 e. diuinitus ereptus è carcere Agrippæ Herodis, Romam petit. d. dat epiſcopos Byzantinis. & alijs populis. 27 c Romam ad fle ad expugnandum Simonem Magum omnes aſſecunt. 28. b. Romanam fundat eccleſia n, 30 a. priorem ſuam ſcribit epiſtolam. 31 a. varijs occidentis ciuitatibus dat Epiſcopos. 32 b ſuffragij ſui prærogatiua quæſtionem deſinit in Concilio Ieroſolymitano. 34. e. in contentiõe a... tenſum à Gentilibus Roma pulſum, credibile eſt luſtraſſe orbem occidentalem. de Africa Tertullianus, & Cyprianus innuũt, de Britannia alij. 45 c. Romam redit. 56 b. ſecundam ſcribit epiſtolam. b. occaſione caſus Simonis in carcerem conij. itur cum Paulo 57 a. Crucifigitur inuerſo capite. 58. a. ſepulchra & inſtrumẽta necis ſemper celeberrima. d
Petrus Alexand. epiſcopus ſcribit canones pœnitentiales 192 d. Meletium in Synodo deponit, vt qui ſacrificaſſet ex quo ille aduerſum eum ſchiſma fecit. 195. e. Arium excommunicat ob ſchiſma, cum Meletio. 200 a ex viſione diuina contestatur pro eo interpellantes, ei fauere vt deſinant. a. tradit ſe ob truncandum. a
Petrus cognomento Chryſologus epiſcopus datur Rauennatibus, ex viſione Sixti Papæ. 475.a
Petrus Gnaphæus etiam Fullo dictus, ob hæreſim ex Acœmetarũ monaſterio expulſus, per aſſentationes multorum gratiam colligens, inſidiatur ſedi Antiochenæ. 572.c. depoſito Martyrio ſubrogatur, qui ſtatim damnat Concil. Chalced. & hæreſim inducit Theopaſchitarum. 574.c
Philippus Auguſtalis Aegypti odit Iudæos & Magos, chriſtianis fauet 98 b ad Chriſtum conuertitur 106 c. bonis egenis diſtributis, & per ſiccarium martyrio coronatur. 107.a
Philippus Diaconus primum Samaritis prædicat Euangelium. 23. c. Eunuchum Candacis Reginæ Aethiopum baptizat. 24 d
Philippus occiſo Collega Gordiano inuadit Imper. 130 e. Chriſtianus fit. 132. e. occiditur cum filio item Aug. 124.d
Philippus Gortynæ in Creta epiſcopus ſcribit contra Marcionem. 92.e
Philippus presbyter Conſtantinop. hiſtoriam Chriſtianam ſcripſit, opus vaſtum, inflatum, & plenum alienarationis. 615.e.
Philo deſcribit Chriſtianos ſub nomine Eſſenorum. 55
Philogonius epiſcopus Antiochenus inter impugnatores Arij. 213.a
Philoſophi à Nerone vrbe exiguntur. 57. e. item Veſpaſiano, 63 b. conueniunt ad Concil. Nicænum. 232. e. & aliqui confutati, ad fidem veniunt. a. veræ ſapientiæ ſtudioſi, non tunc auertunt Chriſtianam religionem 476. b. Quidam virtutes ſuadentes, retento Idolorum cultu orbem peruaduat ſub Veſpaſiano. 63.b
Phlegon Hadriani libertus, Olympiadum ſupputator. 83.e
Photinus Sirmienſis epiſcopus Chriſtum ſolum hominem affirmat. 188 c. Concil. Sardicenſi damnatur. 283. c. & rurſum in Sirmienſi. 303 e
Phritigernes Dux Gothorum ex fœdere cum Valente Ariano vertitur in Arianiſmum cum ſuis. 410.b
Phrygium. id eſt pallium, quo ſignificatur plena poteſtas, miſſum Cyrillo. vicario ſuo, a Cœleſtino Papa. 518.a
Pictori Chriſtum forma Iouis pingenti manus exarauit. 568 e
Pierius presbyter Alex. doctrina & ſanctitate clarus. 99. a
Pilatus Grato ſuccedit in procuratione Iudææ. acta eius nomine ante quinquennium conſignata, falſa eius epiſtola ad Tiberium de Chriſto. 19. e. homo nequiſſimus multis calamitatibus preſſus, ſeipſum interficit 26.e
Pinianus gentilis, ducta Melania iuniore vxore, profeſſus Chriſtianus redditur. 409. c. cum Melania vtraque proficiſcuntur Ieroſolym. c. in Africa duo exædificat monaſteria, virorum vnum, alterum virginum 469. a. Hipponem adit vt viſitet Augu. importune vrgetur, vt fiat presbyter. d. moratur in Africa. d
Pinytus epiſ. opus ſcripſit Eccleſiaſticus. 93.e
Pionius inſignis martyr Smyrnenſis. 145 e. eius Elogium ibidem.
Pios cur Deus vexari permittat ab impijs. 579 b
Pius papa. 88. e. Decretum fecit de paſchate celebrand. die Dominico, ex Apoſtolica traditione d. erigit titulum paſtoris. 89. b mar yrio coronatur 91. c. eius extant epiſtolæ. & aliæ duæ perbreues. c
Placidus, vel Placidus, magiſter equitum in bello Iudaico, poſt Chriſtianus, & Euſtachius dictus, fit martyr cum vxore & filijs. 78.b
Plautianus dictus Carnifex Chriſtianorum 105. c. de ſumma amplitudine, in ſummam cadit infelicitatem. 109 c
Plinius de Chriſtianis iudic. 72.e
Plotinus in Perſas & Indos peregrinatur 120. b. Romam veniens docet 208. d. ſcribit aduerſus Gnoſticos. d. gratioſus apud Imper. petit dirutam ciuitatem Platonicis inſtitutis habitandam, nec impetrat. 164.e
Polycarpus eccleſiæ Smyrn. Epiſcopus martyr. Romam venit de quæſtione Paſchatis 92. eius epiſtola, & diſcipuli

Lactantius Firmian. de Nicomed. Dioclet. perſecutione. 183. c. Duos memorat qui tum ſcripſerunt in Chriſtianos 183. d. eius conſilium in ſcribendis ſuis inſtitutionũ libris. 184. a ſcribebat, perſequente Eccleſiam Licinio. 214. c. parum peritus rerum Chriſtianorum, ob idque aliquoties lapſus. c

Læta clariſſima fœmina, munificentiſſima in pauperes, obſeſſa Roma. 470. d

Lampades in eccleſia adhiberi ſolitæ, etiam clara luce. 45. c

Lampadio Præfecto expenſas munerum transferente ad pauperes, penè domus eius à populo comburitur. 343. b. Lampadium Præfectum Prætorio ſtudet Auguſtin. remouere à ſuperſtitionibus. 470. b

Lampſacena Synodus Semiarianorum, putata Catholicorum. 341 b

Lanceam Conſtantinus in ſignum Crucis conformari curat. 243. a. ad Henricum & Ottonem Impp. peruenit. a

Laodicenſe Concil de Eccleſ. diſciplina. 217 c

Lapſorum duplex genus 136. c. lapſi quanta maturitate reciperentur ab Eccleſia. 138. c. pœnitentia qualis. 148. d. non æquè omnes recipiebantur. d

Lateranenſe Fauſtæ Palatium à Conſtantino. Melchiadi Papæ datum ad habitandum. 206 c ſequenti anno habitum in eo Concil. c. Baſilicam in eo conſtruxit, & dotauit Conſtantinus. 322. b

Latinè loquitur in Concil. Nic. Conſtantinus, ob maieſtatem Imperij. 232. d

Legati enim Sedis Apoſtolicæ ob excellentiam Rom. Eccleſiæ in Synodo apud Græcos. 554 b

Laurentius Hiſpanus Romæ martyr ſub Valeriano, & Galieno. 160. b. Acta celeberrima. b

Lazi, Cholci olim appellati 623 b. Rex Chriſtianus factus ſub Iuſtino, appellatur Imper. Lazorum; eius creditur filius, qui ſub Leone, Danielem Stylitam veneratus eſt. 569. c. 623. b

Lectores in eccleſia Africana Euangelium legebant, in Rom. tantum Diaconi. 141. c. Tabellarij Eccleſiaſtici munere fungebantur. 140 b

Legalia ad tempus permiſſa. 46. a

Legati Sylueſtri Papæ in Conc. Arelatenſ. 210 b. in Conc. Nicæno. 229. c. Oſius Legatus Sed. Apoſtol. in Oriente. 242. c.

Legati Iulij Pontif. Romã. 242. a. Legati Sedis Apoſtol. ad Concil. Sardicenſe. 282. a. A Concil. Sardicenſi ad Conſtantium. 285. c. à Liberio Papa ad eundem. 294. a. Legati Sed. Apoſtol. ad Concil. Mediolan. in quo ſubſcribere recuſantes in Athanaſium malè tractati, in exiliũ pelluntur. 296. a Ex Concil. Arimin. ad Conſtantium, qui præuaricantes mandata, reuerſi a Concil. non recipiuntur. 309 d. Siricij Papæ ad Eccleſiam Mediola. quibus præſentibus celebratum Concil. & damnatus Iouinian. 419 d. 464 a. Sedis Apoſtol. ab aduerſarijs Chryſoſtom. peſſime tractantur. 462. a. Legatio Africanæ Eccleſiæ ad Honorium de immunitate Eccleſiæ pro quocunque reatu, quod eſt impetratum 447. a. Cæleſtini Papæ ad Concil. Epheſin. 517. a. Cyrilli ad Cæleſtinum in cauſa Neſtorij. 513. a. Innocen. Papæ Legatus ad conciliandam pacem inter Alaricum, & Honorium. 468. c. Rom. Concil ad Arcadium. 460. d. Legati a Leone honorificentiſſime à Marciano excepti 551. d Legati Sed. Apoſtol. ad. Concil. Chalced. 553. d a Zenone peſſimè tractantur. 582 a. Præuaricantur. a. Hormiſda quatuor deſtinat legatos ad Anaſtaſium cum indiculo de ſingulis quomodo gerere ſe debeant. 605. d. ab Anaſtaſio eijciuntur. 608. c. Ioan. Papa compellitur ire legatus ad Iuſtinum Imper 626. b. Cyrillus Legatus Sed. Apoſtol. reſiſtit Iuuenali Ieroſolym. tentanti ſubripere Primatum Paleſtinæ. 520. c. Baſilij ad Occidentales. 372 b c. Atrox facinus in Legatum Apoſtolicum. 617. c. Legat. Iuſtini Imper. Epiſcopi Conſtantinopolitani, & Synodi petitio refutata, & negata. 618. b. Leg. Sed. Apoſt. Latinè loquuntur in Concil. ob eius Sedis dignitatem 554. b. Legatos ſeptem mittit Agapetus ad Iuſtinianum. 651. b. Legati Sed. Apoſt. cogunt Conſtantinopoli Concilium. 655. c

Legati diuerſarum gentium ad Conſtantinum. 243. 4. Reginæ Sarracenorum abnuentis pacem dare Romanis niſi Moyſes quidam monachus ei daretur. Epiſcop. 255. c

Legationes Regum ad Iulianum pollicentes auxilia temere reiecta. 335. b. Legati Catholicorum 80. ad Valentem Imp. in mari flammis traditi. 351. c

Legem Maieſtatis ampliauit M. Aurelius in defunctos. pag 96. c.

Lenonum, meretricum, & exolctorum vectigal in ærarium inferri vetuit Alexander Imper. 119. b. ſublatum ſub Theodoſio, ſuppletum ex proprijs bonis à Florẽtio Præfecto Prætorio. 519 b.

Leo Papa creatur. 541 b. detegit Manichæos Romæ 543. a. eius ſtudium imitati Epiſcopi per Prouincias. a. Plura per litteras mandat Turibio Auſturicenſi in Hiſpan. corrigenda. 545 c. Deponit Baſſianum Epheſinum totius Aſiæ Primatem. 546. b Concilium quod impedire non poteſt, fieri permittit, mittens tres a Latere legatos cum Encyclyca celebratiſſima de tota Catholica ratione Myſterij Incarnationis. b. mandat Synodo vt hæreſim damnent, & de Eutychetis reſtitutione agant. d. Concilio Occidentis reſcindit acta latrocinij Epheſini. 550. a. per Legatos explorat fidem Anatolij Conſtantinopolitani Epiſcopi, & probat 551 d. Marciano Imper. Concilium expetenti indulget, modo ne in dubium reuocetur Eutychetis damnatio. 55 c Quem monet longius ablegandum. d. Mandat Dioſcorum in Concilio Chalced. iudicandum. 554 b. Redarguit Anatolium Conſtãtinopolitanum ambientem Primatum poſt Roma. 557. a. Attilam Romam tendentem auertit vltra Danubium. 558. a. Inſimulatus ab Anatolio quod improbet Concil. Chalced circularibus literis aſſerit ſe probare in his quę ad fidem. c. Alia quadam de cauſa illi excommunicationem interminatur. c. Vicarium ſuum nominat in Oriente Iulianum Coenſem Epiſcopum c. Eudociam Aug. ſeductam prudenti conſilio reuocare ſtudet in viam. 559. a. Monachos iterũ, leniter tractans. a. peritos conſulit de Paſchatis tempore. c. Longum eſſet occaſiones, & ar-

& argumenta tot eius epiſtolarum recenſere; ſancit ſe monacha ſacrum velamen accipiat niſi xl. annorum virginitatem probarit.a. De retinenda ſecreta pœnitentia.c. Migrat in cælum, magnus meritò appellatus.368. b

Leo Imper. creatur.564.c. confirmat omnia contra hæreticos edita, & pro fide Concil. Chalced. c. Spe pacis illectus cogitat de Concil à cuius cogitatione a Leone Papa demouetur hortante vt caueat adulationem hæreticorum. 564. c. occaſione vaſti incendij ſancit de ſingulis domibus in Inſulæ formam redigendus. 569. d. Sancit de ampliſſima immunitate Eccleſ 570. b. Sancit ne non Chriſtiani cauſas agent.571 c. claſſem mille centum nauium immittit in Genſericum, Ducibus Eutychiano & Arianis, quorum ignauia an potius proditione tota perit.c. ſancit in Monachos ne vagentur.592.d. Nepotem Leonem infantem vocat Auguſtinû. 574. a. moritur d. inter laudatiſſimos numerandus, ſi cauiſſet hæreticos, a. extant Sanctiones, nulla certa nota temporum in fauorem cleri, Monachorum, & Sanctarum Eccleſiarum.a. Magnificentiſſ. duas B. M. V. erexit Baſilicas. b

Leo Conſiliarius Euarici Gothorum Regis floret. 564. d

Leonides pater Origenis martyrio, abſciſſo capite, coronatur. 107.b

Leporius Pelagianus reſipiſcit.276.b. alter monachus apud S. Auguſt. 469.c

Lerinenſis Inſulæ & Monaſterij Encomium. 560.d

Libanius Sophiſta Antiochenus ſub Conſtantio.295.b. Iuliano vt Gentili Gentilis cariſſimus, quem ornauit quæſtura.318.b. funebri oratione laudat Iulianum.337.c. qꝫ habetur de eius conuerſione in vita Baſilij nomine Amphilochij, falſum.c. repetit docendi ſtudium mortuo Iuliano.560 b. magnifecit Baſilium, diſcipulum ſuum. c

Libellatici qui. 117.d

Liber de Eccleſiæ dogmatibus eſt Gennadij, poſt purgatus. 587 a

Libri Canonici, vide Canonici.

Libri Hæretici. vide. Hæretici libri.

Libri Ciceronis de Natura Deorum abolendi, gentilium ſententia. 181.d

Liberales ſunt diſciplinæ, quas docuit Chriſtus, non quas appellat vulgus, ait Auguſt. 491.c

Liberatus Diaconus Carthaginenſis breuiarium ſcripſit de cauſa Neſtoriana, & Eutychiana, ſub Iuſtiniano pag na. 657.a.

Libros improbatæ lectionis comburendos antiquus Eccleſiæ ritus docet.39.c. vide, Hæreticorum pœnæ, Rogat Epheſinum Concil. Theodoſium, vt Neſtorij ſcripta cõburi curet.pag. 519.a

Liberius inuitus Papa creatur 285 b. 291.d. In Conc. Rom. negat communionem Arianis, legatos mittit ad Conſtantium de Concilio cogendo c.292 d. eius epiſtola impoſturæ cõuicta de Athanaſio reiecto à ſua communione.291.c. Nouos legatos mittit Liberius ad Conſtãtium, Encyclicis celebrat Epiſcopos exulantes, quod nollent ſubſcribere in Athanaſium.295.c. Ipſe per Legatum tentatur, & recuſans vi abſtrahitur Mediolanum 241.b. & conſtanter perſiſtens deportatur in Thraciam 296 d. oblatas pecunias cum exprobatione recuſat. c. poſt biennij exilium inflectitur ad ſubſcribendum in Athanaſium, & Arianis communicandum.305.d. Iure nõ poteſt dici hæreticus.d. Quomodo intelligatur, quod ait Hieronymus, Liberium hæreſi ſubſcripſiſſe.e. interdicit Eccleſia omnibus, qui filium patri ſubſtantia, & omnibus rebus ſimilem non affirmarent.306.b. Ob communionem cum hæreticis Romæ non recipitur. Mortuo Felice abrumpit omnem communionem cum hæreticis, & vt legitimus Papa agnoſcitur.307.a

Legatos mittit ad Ariminenſe Concilium.309. a. vrbe exturbatur, literis Epiſcopi ſubſcribere præſidijs, Arimin. renuentes ceduntur, vel in exilium aguntur. 311. a. Baſilicam beatæ Mariæ ad Niues dictæ dedicat. 344.d. Memoria apud poſteros, clara, & probata. e

Licentius nobilis, & eruditus iuuenis inuitatur ab Auguſtino & Paulino ad ſæcularis vitæ contemptum.436. b

Licinius Cæſar creatur à Galerio Maximino. 207. c. vxorẽ accipit Conſtantiam Conſtantini ſororem Chriſtianã, ipſe Ethnicus, 208.b. Maximum profligat.209.d ſimulat Chriſtianam religionem, in gratiam Conſtantini, intus impius.213.c. interdicit callidè, nec clerici mulieres doceant, neue cum Ethnicis congrediantur. e. perſecutionem indicit atrociſſimam. 214. a. de eius exitu variant authores pag.215 d 221.b

Licinius Iunior Cæſar creatus, Conſtantini iuſſu interficitur, non longè poſtquam pater. 221.b

Limatura cathenarum S. Petri, loco reliquiarum dari & aſſeruari ſolita. 537.e

Linguis præciſis à Vandalis quidam diſerte loquebantur. pag 583 a

Linus ſuccedit Petro.59.d. eius nomine acta paſſionis Petri & Pauli, erroribus referta. 64.a

Liquorum trium fit mentio ab Euangeliſtis ad Crucem Domini. d

Lites laicorum Epiſcopi indicabant. 442.d.e

Litterarum Apoſtolicarum varia genera. 85.b

Litteræ, vide Epiſtolæ, & authores ſingulos.

Liturgia. vide, Miſſa.

Loca paſſionis Chriſti, ſemper celeberrima. c

Loca fœminarum à viris diſtincta in eccleſijs. 42.a

Locus ſiniſter dignior dextero, in conſeſſu Synodorum. pag.232.d

Locus diſtinctus in eccleſia pro virginibus, tabulato ab alijs diſtinctus. 373.b

Longinus Zenonis Imp. frater impuriſſimus.584. b. varè cruciatus ab Anaſtaſio interficitur. 593.c

Lucas Euangeliſta multa in actis omiſit.25 d. 33. a. quando Paulo cohæſerit, 36. d. vbi Euangelium ſcripſerit, & quando. 44.c. de Luca poſt acta nihil extat. 54. a

Lucianus Apoſtata quando vixerit, & quamdiu.93. res noſtras calluit. e

Luciani presbyteri Antioch. Doctiſſ. ac Sanctiſſ.201.b. Apologiam coram præfecto recitat.b eius pectus viuum

alta.e

altare in carcere ſacrificanti exiſtit.b. vniuerſam ſcripturam adulteratam reſtituit, quæ editio Lucianea dicta e. diſcipulos habuit aliquot, qui poſt fuerunt Ariani. c

Lucifer Calaritanus Epiſcopus falſo hæreſim impingit Conſtantino.260.c. Libro de Apoſtaticis regibus Conſtantio proteſtatur, ne ſibi ex proſperitate blandiatur. 202. d. Legatus Sedis Apoſtolicæ à Liberio ad Conſtãtium, recuſans ſubſcribere in Athanaſium, exilio plectitur.296.a. Exul ſcribit pro Athanaſio aduerſus Conſtãtium quatuor libellos.300.b.& quintum, quòd moriendum ſit pro filio Dei.d. eos expetitos & lectos Athanaſius admiratur, & laudat. Elogium Athanaſij de Lucifero.c. eius ſcripta Latina, Græcè vertuntur ab Athanaſio.301.a. Quater ad diuerſi exilij loca mutatur, b. pergit ad Antioch. Eccleſiam ſub vno Epiſcopo vniendam. 318.a. inter eum & Euſebium Vercellenſem diſſenſionis quæ cauſa. b. Schiſma facit. c. recipit ſe ad ſuam Eccleſiã. Reliqua de eo incerta, niſi quòd deceſſit ſub Valentiniano. c

Luciferani à Lucifero inter ſchiſmaticos non verò hæreticos connumerati ſunt.331.a. omnium procacisſimus fuit Hilarius Roman. Eccleſiæ Diaconus, qui addidit hæreſim improbans baptiſmum hæreticorum. 334. c. ſed ſecta cum Authore pariter interijt. c. Luciferianorum enim poſt Theodoſium nulla mentio. 361.c

Lucius Papa creatur 151.c. exilio relegatur, reſtituitur. 152.a martyrio coronatur. 153 a

Lucius Rex Britannorum fidei prædicatores expetit à Roman. Pont. 98.c

Lucius intruſus epiſcopus Alexandr. in eam Eccleſiam graſſatur.365.c. agit contra Athanaſiũ apud Imper. & reijcitur.339.c. expellitur Alexandria.372.d. ab eo renuit ordinari Moyſes Sarracenorum Epiſcopus. 336.b

Ludi permiſſi ab Honorio, Idololatria vitita. 446 c

Ludi ſæculares prætermiſſi à Conſtantino. 208.b. permiſſi ab Honorio.456.b. à Gentilibus magni facti, vt vbi fatales. b

Ludi gladiatorum à Conſtantino vetiti.242. d. Item à Conſtantio.306.c. permiſſi ab Honorio.456.b. ad Ludum non damnandi Palatini 346 a

Lumina adhiberi ſolita in Eccleſia etiam clara luce, & cur. 45.d

Lupi Trecenſis Epiſcopi elogium, poſt annum LII. Epiſcopatus moritur. 579.a

M.

MAcarius Ieroſolym. Epiſcopus, acerrimus impugnator Arianorum. 230.b

Macedonius, per Arianos, eiecto Paulo, intruditur in ſedem Conſtantinop.277.c. à Conſtantio improbatur. 278. a rurſum ab eodem probatur. 290. c. Sectatores Pauli variè, & crudeliter vexat. e. abdicatus Epiſcopatu, negat Spiritus Sancti diuinitatem.314.b damnatur in Concil. Conſtantinop. eo mortuo ſecta latè propagatur. b. monitus Athanaſius ſcribit contra hanc hæreſim. c. ſuſcipitur hæc hæreſis poſt etiam ab Arianis. 314.d

Magiſter officiorum Gratiano, fouet Priſcillianiſtas. 386.c Ambroſio eunti ad palatium occludit fores, & ipſe poſt ex prædictione Ambroſij, accedens ad Eccleſiam, ad. iũ non inuenit. c

Macedonius Conſtantinop. Catholicus, ſed populo non gratus.591.c. purgatur à ſuſpicione hæreſis.c.602 b. eũ ſibi aduerſantem perſequitur Anaſtaſius.599. b. in exilium abripitur 602. b. moritur. 606.b

Macedoniana hæreſis damnata in Concil. Conſtantinop. Oecumenico 382.d. probata in Lampſaceno Arianorũ. 341.b

Macedoniani anathemate percuſſi à Damaſo.367.c. prima in Eccleſijs ob occiſum epiſcopum Catholicum, eos acerbius vexantem. 509.c

Macedonicum Concil. ex quo legatio miſſa ad Innocentium Papam pro confirmatione. 539 c

Macrina ſoror Baſilij, doctiſſima & ſanctiſſima virgo, in monaſterio degens moritur, præſente fratre Gregorio Nyſſeno. 376 b

Macrinis, & Diadumenus Impp. vix creati occiduntur.537. d

Magdalena vna, non plures. 8 e

de Magis venerantibus Chriſtum.a. e. de illis teſtimonium Chalcidij Platonici. a

Magiſtratus cohibiti lege Conſtantini.242.c.248.b.257 b ambientes lege coerciti ab eodem. 270 a

Magnentius legatus Conſtantis, interfecto Domino, inuadit imperium.287.c. Legatos mittit epiſcopos ad Conſtantium.289.a. ad demerendós Gentiles, nocturna illis indulget ſacrificia.a. confligens cum Conſtantio, profligatur, & interficitur. 292.a

Magiam colit Iulianus.321 d. Magicæ artes Roman. 597. d.

Magus Alexãdrinus concitat populũ in Chriſtianos.134. c

Magus Aegyptius deprauat Valentinianum.154.b. Magos perſequitur Conſtantinus.297.c.& Valens 354 a.& Valentinianus 345.c. damnatur à Concilio Rom.358.c Romæ Magus crematus. 597.c

Maiorianus Imper. creatur 565.c profligat Vandalos inuectos ad Campanum litus e edicit aduerſus cogentes filias ſacrum velum recipere. 566. a. remittit tributa non ſoluta. a. occiditur à Ricimere Gotho, & Ariano. 568.b

Maium & fœdum & indecorum ſpectaculum lege tollit Arcadius. 445.d

n à Hieronymo, quando veriſimile contegiſſe. 313.a

Mamercus Lugdunenſis epiſcopus reſtitutor ſacratum rogationum. 575.b

Mammæa ſoror matris Heliogabali, mater Alexãdri Imp. ſpectatiſſ. fœmina, ab Origine fide inſtituta.115. a. non reſpondit inſtitutioni, ſanguinaria & auara 117. c. cum filio, Imper. interficitur. 127.a

Manes, ſeu Manichæus hæreſiarcha, quando prodijt peſſimæ hæreſis inuentor. 169.b

Manichæi

Manichæi inualeſcentes per Africam, Diocletiani reſcripto proſcripti. 171. c. reperti Romæ conuentus agere, reſcripto Valentiniani feriuntur. 366. c. Theodoſius ſancit aduerſus Manichæos 427. a. Siricius Papa conuerſos de Manichæis relegauit monaſterijs macerandos, experies communionis vſque ad vitæ finem. a. difficilè agnoſcebantur, cum pro ludo haberent iurare, & periurare. b. inuenti in vrbe ſub Anaſtaſio I. Item ſub Leone Papa. 45..b. 543 b item ſub Iuſtino Imp. profligantur, & à Cabade Perſarum Rege occiduntur. 625.a

Manlius Theodorus, qui vir & quantus, 444 c. Conſul & doctiſſimus, conſulatu & mundo cum coniuge abdicat, admirante vrbe, & orbe. 598.c

Marcella nobiliſſima Rom. Hieronymi, ob ſtudium ſacrarum litterarum, ſtudioſiſſima, detegit fraudem Melaniæ Rom. Eccleſiam tentantem corrumpere 437. d. in direptione vrbis captiua deducitur à Gothis cum principia filia incolumis ad baſilicam S. Petri. 471. b. paulò poſt moritur. c

Marcellianus paganus pugnans ad Carthaginem pro Chriſtianis, ab ipſis occiditur. 571.d

Marcellinus ſchiſmaticus, in Damaſum contumelioſus. 145.a.

Marcellinus Tribunus & Notarius mittitur ab Honorio in Africam contra Donatiſtas. 472. b. is eſt ad quem Aug. miſit libros de ciuit. Dei. 471. c. quaſi ſtuduiſſet Heracliano tyranno, interficitur à Marino duce, ex Donatiſtarum calumnia. 481. c. vt martyr celebratur. c. acta eius ſignantur. 483.a

Marcellinus Papa. 175. c. extat eius epiſtola ad Salamonem Epiſcopum. c. Acta Sinueſſani Concilij in eius lapſus cauſa. b. martyrio coronatur. 191.a

Marcellini presbyteri inſigne martyrium. 185.d

Marcellinus comes Illyricanus terminat ſuum chronicon in annum Iuſtiniani IX. Domini DXXXV. 643.d

Marcellina Ambroſij ſoror virgo, ad quam ſcripſit tres libros de Virginitate. 373. b. votum obtulit B. Laurentio pro fratre reduce ex Africa 394. d. Deo domi ſacrata à Liberio. 395.b

Marcellus Papa. 190. b. deteſtans ſacrificia dæmonum damnatur a Maxentio ad curam equorum publicorum. 197 a. Epiſtola eius ad Maxentium corrupta. a. XXV. Titulos conſtituit & ecce nocetur. 198. a. ereptus a ſtabulo, & in illud retractus, moritur a. eius acta corrigenda. b

Marcellus Ancyranus, Conſtantinopoli ab Arianis depoſitus. 262. a. 278. b. abſoluitur à Iulio. 275. c. item à Concil. Sardic. poſt tamen habetur ſuſpectus, atque omnino eius fides dubia. 285. c. Photini diſcipuli impietas magiſtro infamiam attulit. 284 a. Arrianum cognitum cũ damnari petit Baſilius. 362. c. qui & hoc anno moritur.

Marcianus Imp. comes cum eſſet, captus in bello Vandalico ex portento rogatus à Genſerico, liber dimittitur. 445. b. eucheitur in imperium à Pulcheria 551. b. quantum deferat Roman. Pontif. c. eccleſiaſtica vult tractari per canones, non per Pragmaticas ſæculares. 261. b. de Monachis & clericis definienda reſeruat Epiſcopis. 555. c. Sancit ne cui liceat amplius de fide diſputare. 556. a. ſancit Acta Chalcedonenſ. 557. d. reſtituit libertatem Eccleſiaſticam, per Valentinianum ereptam. 563. a. meditatur bellum in Vandalos, & moritur. a

Marcianus monachus celebris in Syria. 599 b

Marcianus Oeconomus Conſtantinop. vnicam geſtare ſolitus tunicam, mendico tradit, & aurea viſus indutus. 567. b. baſilicam ædificat. 569. c. auertit ab ea incendium. a

Marcion eccleſia pulſus, in Oriente hæreſim docet. 86. a. Rom. Eccleſiæ reconciliatus, ac relapſus, ab ea proſcribitur. 91.e

Marcomannicum bellum. 92.c. 93.b. 96.a. 97.b.

Marcus Euangeliſta Romæ ſcribit Euangelium, Græcè an Latinè 31 c. Interpres Petri quod dicitur, quid id fuerit. d. Alexandriam miſſus à Petro, ibi eccleſiam colligit. 32 c. martyrio coronatur. 55 b.

Marcus Papa. 260. c. eius nomine epiſtola ad Athanaſium conficta. 263. a. moritur. b an primus, qui inſtituerit cõſecrari Rom. Pont. ab Oſtienſi epiſcopo. b

Marcus cognomento Ioannes conſobrinus Barnabæ. 32. d. de eo diſſenſio inter Barnabam & Paulum. 36. a. poſt ab eodem Paulo aſſumptus egregiè laborat in Euangelio. a

Mariam negat Deiparam, Neſtorius. 510 a. Deipara appellata à Patribus 511. c. Rom. Concilio definitur eſſe Deiparam. 513. b. & Epheſino. 518. c. hæretici quidam Antidicomarianitæ dicti, negarũt eius perpetuã virginitatẽ. 368 c. alij eam pro Deo colebant, atque ſacrificabant, Collyridiani dicti. d. Mariæ cultus auctus poſt Concilium Epheſinum. 524. d libellus de eius trãſitu iam olim apocryphus 33 c. eius & Ignatij epiſtolæ mutuæ, ſuſpectæ & veteribus incognitæ. 34.b

Marina regia virgo, in profeſſione virginitatis cum conſenuiſſet, moritur 550.c

Marinus Honorij dux, Heraclianũ Africanum Tyrannum, Romam cum exercitu petentem, occurſu abſterritum cogit repetere Africam. 481. b. miſſus in Africam, Marcellum virum egregium, calumnia Donatiſtarum occidit; qui reuocatus in Africa, priuatus agere eſt permiſſus. c

Martialis Apoſtolus Galliarum moritur. 62 c

Martinus Turonenſis Epiſcopus, quando natus, quando militiæ adſcriptus, quando baptizatus. 290 b. ſtipendia cum meruiſſet, honeſtam miſſionem petit. 303. b. ab Arianis exiliũ & verbera patitur. 307 c. occurrit Hilario ex Oriente reuertenti ad Gallias. 314. a. Turonenſi epiſcopo creato, & Angeli monitu palatium petenti, inuitus aſſurgit Valentinianus Imp. & reueretur. 370 b. vt impetret à Maximo Imper. aliquibus vitam cogitur communicare cum Ithacianis, ex quo profeſſus eſt ſenſiſſe ſibi imminutam virtutem. 403 a in conuiuio, præbendo pateram Nini presbyterum prætulit Regi. c. Auguſta piiſſima obtinuit ſuis precibus, vt conuiuium a ſe paratũ, ipſa miniſtrante, acciperet. c. migrat in cœlum. 45 ..c

eius

eius vitam ſcripſit Seuerus Sulpitius, & Dialogum de rebus eius geſtis, & aliquorum monachorum Aegyptiorum, item Paulinus (alius à Nolano) verſibus, libro quinto & ſexto, de miraculis; denique Fortunatus, horum vterque deuinctus miraculo. 453 a

Martyres etiam dicti, qui paſſi tormenta, in pace ſuperſtites quieſcebant. 209. a. qui verè ſint, ab epiſcopis probandi. 156. e. aliqui ſe inſerebant cuſtodijs cum martyribus, & de obſequio Chriſtianorum fruerentur. pagina, 187. e

Martyres diuerſarum prouinciarum ſub diuerſis Imperat. Aegyptij ſub Seuero 160. e, ſub Decio. 134. d ſub Valeriano. 158. a 161. b. ſub Diocletiano. 184. e. Armeni. XI. millia ſub Traiano. 74. a. Aſiani ſub Diocletiano. 87. e 92. d. ſub Marco. 92. d. ſub Decio. 145. e. Africani ſub Seuero 108. b. ſub Decio. 136. b. ſub Valeriano. 159. d. Athenienſes ſub Marco. 97. a. Brixiani ſub Hadriano. 79. Cappadoces ſub Diocletiano 191. b. Edeſſeni ſub Traiano 73. e. Galliarum ſub Marco. 90. b ſub Valeriano. 161 e. Itali ſub Traiano 75. d. 77 e. Hiſpani ſub Valeriano. 161 d. Lugdunenſes ſub Marco. 97. a. Nicomedienſes ſub Diocletiano. 182. b. c. d. Palæſtini ſub Decio. 144 c. ſub Valeriano. 168. e. Perſæ ſub Sapore, 190. a Romæ innumeri ferè ſub ſingulis Impp. Scillitani ſub Seuero in Africa 105. d. Smyrnenſes ſub Marco, & Lucio. 92. d. 145. d

Martyrum actorum decem & ſeptem millia vno menſe cæſa ſub Diocletiano. 182 b. morientes in carcere, eodem honore habiti, quo gladio necati. 142. e clandeſtine apud eos, & ab eis Miſſæ celebrabantur. 138. e, ſexdecim millia obtruncata. 319. e. vide, milites martyres. Actorum ſcriptores Notarij. & Exceptores. 127. d. Colligendis actis martyrum ſeptem Notarij inſtituti à Clemente 69. d.

Martyres & confeſſores rogabant pro lapſis. 158. e. martyrum corpora effoſſa, combuſta, diſperſa ſub Iuliano. 325. e. diuerſa dita. 192 a. in vrbe quando ſepeliri cœpta. 198 a. Inuidebant Gentiles martyrum corpora Chriſtianis 76. a

Martyrium ſic expectandum ſuadebant Marcionitæ & Montaniſtæ, vt nec fugere nec redimere liceret, imò ſe temere martyrio ingerebant. 63. d 108 a

de Martyrio ſubeundo vel declinando variæ ſententiæ. 107 e. 108 a b. præclara contentio ſubeundo martyrio 199. b. præclarus euentus defugientis martyrium & alterum ſubmittentis, qui pro ſe ſacrificaret, vtroque ſubeunte martyrium. 200. e

Martyrius Epiſcopus Antioch. ſedi renunciat, reſeruata ſibi ſacerdotij dignitate. 627 b

Martyrius epiſcopus Ieroſolymitanus legationem mittit ad Zenonem pro ſarcienda ſciſſa Eccleſia, quæ magno miraculo impeditur. 577. e

Maruthas Meſopotamicus Epiſcopus, Iſdegerd. Perſarum Regi percarus, per eum Ioan. Chryſoſt. tentat conuerſionem Perſarum. 466. b

Maſcez precibus Sanct. Monachorum victoriam obtinet de Gildone fratre Tyranno. 441. e. poſt violantem immunitatem Eccleſiæ, pœnas ſecuta eſt ſacrileg. ū. 442. b.

Maſſagetæ in exercitu Iuſtiniani ad Africam recuperandam. 644. e. duo ex illis ebrij ſocium interficiente, palo confixi. e

Maſſaliani ex Monachis Meſopotam. hæretici, Euchaitæ etiam dicti, item Euthuſiaſtæ. 317. a

Matrimonium ſacramentum etiam à veteribus appellatum 39 e Rurſ. e. Sacramentum colligitur ex eo, quod adulteri ſacrilegi nuptiarum appellantur. 271. e

Matthæus primus omnium hebraicè ſcripſit Euangelium. 26. e

Matthiæ electio in locum Iudæ. 20 b

Mauuia Regina Sarracenorum dat pacem petentibus Romanis, dando dentur ſuæ genti Epiſcopum Moyſen monachum. 366. b. Eadem liberat Conſtantinop. obſidione Gothorum. 375. e

Maxentius Maximiniani Herculei gener, non filius, inuadit Imperium. 194. e. ſimulat Chriſtianam Religionem regnandi cauſa. e. detegit ſimulationem Chriſtianitatis, & deteſtantem Marcellum Papam ſacrificia dæmoniorum, deputat miniſterio equorum publicorum. 194 e. eius flagitia. 195. b. 204. c. eius exercitus profligatur. 205. a. ipſe demum Tiberis fluctibus abſorbetur. a

Maxentius recluſus gloria miraculorum claret. 600. a

Io. Maxentius Monachus Eutychianus, ſub ſpecie Catholici librum ſcripſit, hac ætate editum, quaſi Catholicum. 616 e. Dioſcorus Legatus Sedis Apoſtolicæ, oſtendit qualis ſit Ioannes Maxentius cum ſocijs monachis. 617 e. ſcribit to Hormiſdæ epiſtolam, quaſi eius non eſſet. 620. a

Maximianus Herculeus à Diocletiano aſciſcitur conſors Imperij 173. b. aſſumit Conſtantium in Cæſarem. 174. b. priuignam Theodoram illi dat in vxorem. b. Legionē Thebæam recuſantem obire impia ſacrificia, decimatam prius, trucidat 176. b. ſolicitans Diocletianum ad reſumendum Imperium, reijcitur. 196. a. inſidians Conſtantino, malè perit. b. inter duos à Maxentio refertur. b

Maximianus ex monacho Conſtantinop. Epiſcopus, depoſito Neſtorio. 524. e

Maximianus Galerius. v. d. Galerius.

Maximinus Cæſar creatur à Galerio. 194. a. par nequiſſimorum hominum cum Maxentio. 195. d. pacem datam à Galerio non patitur diuturnam. 203 d Pilati acta confingit, & ediſcenda pueris mandat. d felicitatem ſuorū temporum iactanti, peſtis, fames, clades immittitur d. ob quæ perſecutio coercita. 204. a. à Licinio profligatur. 205. a b. c. exorta conſcientia, miſerè moritur. d

Maximus Epiſcopus Moguntinus, ab Arianis exul ſtrangulatur. 293 a

Maximus Epiſcopus Neapolitanus exul in intruſum Epiſcopum anathema intorquet, quod diuino iudicio probatur. 311 b

Maximus inuaſor Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ aduerſus Gregorium Nazanzenum, à Damaſo repellitur. 451. a. item à Theodoſio tentans eam recuperare. 376 e. Alexandriam item ſedem tentat inuadere, ac tandem Apollinariſta effectus, damnatur. e

Maximus

Maximus Senator, occiſo Valentiniano, inuadit Imperium Occidentale.562.b. Romani fugientem lapidibus obruunt. 562.c

Maximus à Palatio Gallici Regis abſtractus reluctans, fit Epiſcopus Toluſanus. 569.e

Mediolanenſis Eccleſia conturbari cœpta à Iuſtina Ariana.380.d.hac perſecutione primo Antiphonæ, hymni, ac vigiliæ in Eccleſia agi cœptæ.407.b. mirũ totũ illum populum tanto periculo captus,& bonorum, ſtuduiſſe aduerſus Imper. 407.c.

Mediolanenſi Concil.Valens & Vrſacius, Athanaſij calũniatores, veniam poſtulantes, Romam ad Iulium remittuntur. 293.c. Aliud, CCC. amplius Epiſcoporum, in quo pœna exilij coguntur epiſcopi ſubſcribere in Athanaſium,295.c.aliud,in quodam natus Iouinianus Hæreſiarcha. 419.d

Mediolanum expugnatur,& diripitur à Theodorico Gothorum Rege. 529 b

Melania nobiliſſim. Roma. profecta cum Rufino in Aegyptum, particeps eſt perſecutionis Arianorum.365. c. per triduum tria millia pauit monachorum c. diu commorata imbnitur erroribus Origenis à Dydomo Alexand.366.a. viginti ſeptem annos agens in monaſterio cum quinquaginta virginibus.366 b. hoſpitio recipit epiſcopos, monachos, virgines.b.Romam redit poſt 25. annos,437.c.ex vaticinio antiquo,cum Melania nepte, Piniano & Albina repetit Ieruſalem, euadens excidium vrbis. 467.d. vnicum filium mortuum moderate defleт.469.c. profecta Ieroſolymam,40.die ibi moritur. c.reſipuiſſe ab erroribus Origenis credibile eſt,ex laudibus Aug.& Paulini. c

Melania Iun.ſenioris neptis.467.d. Piniani vxor cum ſeniori Roma proficiſcitur.d. in Africa ſeptem annos moratur.469.c. Ieroſolymis vxor & maritus peregrinantur in Aegyptum ad viſitandos ſanctos Monachos, & reuerſi ſeorſum Monaſticam vitam agunt 470.d.vocata Conſtantinopolim à Voluſiano Auunculo,eius hortatu,& precibus ille baptizatur,& moritur. 532. monaſtica vita perfuncta,migrat ad Dominum. 537.a

Melchiades Papa.203. c. ſynodum habet in Laterano, quo damnat Donatiſtas, Cæcilianum abſoluit.208.c. moritur.c. martyr cur appelletur.c.Concil. Roma. ſub eo tranſactum cum Donatiſtis,vt reciperentur in iiſdem ordinibus,quos haberent. 450.e

Meletius Aegypti epiſcopus, à Petro Alexand. epiſcopo damnatus, ſchiſma facit. 9[?]. Epiphanius falſa de eo narrat,falſa hiſtoria deceptus. a. eius cauſa tractata in Concil. Nicæno,236 a.eius occaſione ſextus Canon editus.b.moriturus deſignat ſucceſſorem contra tranſactione factam in Concilio Nicæno. 244.b

Meletiani coeunt cum Arianis contra Athanaſium.b. Meletiani Arſinius & Ioannes epiſcopi ſupplicant veniam ab Athanaſio,& a ſchiſmate reſiliunt. 258.a

Meletius Antiochenus epiſcopus, aliquando cum Arianis ſentiens,poſt ſe prod t catholicum, quantus vir.3 5. e.in exilium eijcitur ſuff. cto ei E 20:o.d.reuerſum, poſt 30. dies Valens eijcit in exilium. 352. c Meletij & Paulini diſſenſio,ti ſatisfactione quadam concordata 364 c. obitus.383.d. Orientales i o a ſtant tranſactis, c. ſed ſubrogant Flauianum in locum Meletij. e

Melita inſula ex hoſpitio Pauli adepta, vt ſerpentes veneno careat, & terra aduerſus venena præbeat Antidotum.49.b Melitenſes conuertit ad fidem Paulus & miracula facit. b

Melito M. Aurelio offert Apologiam pro Chriſtianis. 93 d

Mendicantes validos edicto exagitat Theodoſius. 395. a. mendicantium locus erat porticus ante Eccleſiam. 393.b.

Menas Auguſtalis Aegyptij inſigne obtulit martyrium. 195 e

Menas rogante Iuſtiniano Imp. ordinatur epiſcopus Cõſtantinop.depoſito Anthimo.654 a.ſolus à temporibus B.Petri manibus ſedis Apoſt.ordinatus.b.vicarium eum ſuum conſtituit Agapetus Papa ad conuocandum Concil.cuius opera,& legatorum ſedis Apoſtolicæ collectum eſt. 656.a

Menſæ duplicis miniſtri Diaconi, ſacræ & commmunis. 21 e

de Meſſia quod erat prædictum Veſpaſiano tributum eſt. 61.a. 68.e

Meretricis famoſæ mirabilis conuerſio.354.b. alterius quæ in monaſterio vitam tranſegit 627.c.Meretrices ad bonam frugem conuerſas Iuſtinianus Regia munificentia tractat.652.c.earum monaſterium,pœnitentium appellat. e

Metrophanes quartus numeratur epiſcopus Cõſtantinop. Cedreno. 212.a

Metropolitanum ius Palæſtinæ à Cæſarea transfertur Ieroſolymam. 555.d

Michaelis Archangeli apparitio in Crypta Gargani Montis. 590.b

Meleuitanum Concilium primum totius Africæ Generale,quo damnatur hæreſis Pelagiana,eius canones male referuntur ad alterum prius Mileuitanum. 486 e

Milites Prætoriani quadraginta ſex, cum vxoribus aliiſq; 120. Chriſtianis,occidit Claudius iunior Imper. 166. c. mille centum quatuor Melitinos,in Armenia.202.c.40 Capadoces ſub Licinio martyrio afficiunt,214. milites Legionis Theb æ cæſi ſub Maximiniano.176.b.11.millia militum in Armeniam à Traianore legata.quæ forte illa ſunt decem millia,quæ feruntur crucifixa in ſiluis montis Ararat in Armenia.74. a. Marcellus Centurio cum duodecim filiis.176.c. milites Thermis ædificandis addicuntur a Diocletiano & Maximiano d. decem millia ducenti tres Thermarum operi ſuperſtites interfecti. 174. a. Andreas Tribunus militum cum ſociis, 178.b.Soleeanes & locij milites,& quadraginta alij. 198, alij innumeri ſub diuerſis Imparat. martyrio coronati. vide,Martyres.

Militare quando deſierint Gentiles. 290.a

Militare ſacramentum quale. a

Millenarij error inductus à Papa, illi obnoxij Irenæos, Iuſtinus,& alij,77.c.non tranſit in hæreſim niſi poſt damnationem Damaſi in Apollinare.c.tempore Hieronymi multos habebat ſectatores,475.a. Seuerus Sulpitius in Dialogo eo tenetur. a

Mimus Porphyrio,ex mimo, per iocum baptizatus, ſerio credit

[cr]edit, & martyr efficitur. 435.a
Minutius Fœlix, nobilis cauſidicus, dialogum ſcribit Ethnici & Chriſtiani, Octauium inſcriptum, & de Fato. 1 o.d.
Miraculorum gratia ſemper in Eccleſia. 96.e
Miracula in Veſtigijs Domini, aſcendentis in cælum. 19.d. in vmbra Petri ſanantis ægros, quid ſignificet, myſtice 21 b in exercitu Rom. liberato bello Marcom. 86.a in incendio cælitus demiſſis aquis extincto 187.e. perenne in ſanguine S. Ianuarij ebulente 191.e. edita à Spiridione. 230.e. in curando Conſtantio. 269 e. in inuentione crucis. 245 a. per Apollonium Monach. 316 b. in Apoſtatis. 323.a. in graſſatione Donatiſtarum in Euchariſtia, & in Ampulla Chriſmatis 331 e 332.a. crucis coronatæ in extis viſæ à Iuliano. 319 c. Chriſtiani in ſacris Iuliani. d. de Iuliani ſtatua cælitus deiect. 326.a. in Cæſario fratre Greg. Theol. Nicææ à ruina protecto & ſeruato. 346. c. in Dæmoniacis duob. per Zenobium apoſtolicæ ſedis Legatum Conſtantinopol. liberatis. 351.d. per Baſilium patrata. 352.a.
plura miracula in confutationem hæreticæ prauitatis. 365 e.
in fœmina, quæ parere non poterat, 444.e. militum qui viſi iuere vrbem Conſtantinop. cum Angeli potius eſſent 448.b Euchariſtiæ, in ore hæreticæ fem. in lapidem duteſcentis. 449.b. librum vnum miraculorum S. Martini ſcripſit Paulinus quidam, qui non videtur Nolanus. 453.a. Fortunatus quoque celebrat miraculum, oculo recepto, vngens eum oleo ex lychno ardente ante eius imaginem. b. in fœmina Manichæa ſeducente populum prolata in eam ſententia mortis à S. Porphyrio. 454.a. in eo qui aurum dedit, Syneſio diſtribuendum pauperibus ſub ſpe cētuplicatæ retributionis. 475 a. in eo qui per ſomniū factus eſt certus de animæ immortalitate. 476. b. plura ad reliquias S. Stephani. 487.b. in Benedictione fontis baptiſmalis 490.a. ingens ſub Honorio, & Theodoſio, Domino ſe in Monte Oliueti videndum præbente. 496.e. aliud in Iudæo ſæpius baptizato 497.c. in bello Perſico, de centum Sarracenorum millibus in Euphratem, immiſſo diuinitus pauore, ſe præcipitantibus 498. e. in conuerſione Marcionitarum. 504. a. in oppreſſione Tyranni Ioan. b. in extinctione ſcytharum, 505. a. in ſedanda tempeſtate 511. a. de Dæmoniaca per Euchariſtiā liberata, 532 e. de carcere reſerato ad preces Germani Antiſiodor. mortuo excitato, & alio à morbo caduco liberato. 534. a. Paralytici multi ſanati ad feretrum 3. Germani. c. in tranſlatione S. Ioan Chryſoſtomi. 536. b. de clerico reperto mortuo. 567. a. in Marciano œconomo viſo in veſte aurea, e. idem auertit incendium 569. b. de catholico tranſeunte per ignem in teſtimonium veritatis. 572. e. in Iudæo inclamante auxilium intacto ab igne per plures horas ſeruato. e. Cæci per Eugenium Carthagin. illuminati. 582. d. in Perſia ſagittarijs immobilibus redditis. 596. c. Orthodoxi incolumis tranſeuntis per ignē 5 9. b. plurima edita miracula aduerſus Eutychianos. 6. 6 c. Ioannis papæ. 627. d. Zoſimi monachi. 647. e. de loquentibus reciſis linguis. 647. e in obſidionē Carthag. aquarum erumpentium. 645.b
[M]iracula conficta. 61.a. 84.d
Miſericordiæ diuinæ mirum exemplum, pagina. 109.e
Miſſæ ſignificatio & antiquitas. 14.b. de ea Paulus ſub nomine fractionis panis. 45.e Miſſa Iacobi. 55. a. in carceribus etiam intimis miſſæ à confeſſoribus celebrabantur, 137.e. in medijs perſecutionibus Chriſtiani ſolliciti in miſſis frequentandis, ſub nomine collectæ & Dominici. 157.d. de tempore Miſſarum ex Conc. Roman. ſub Damaſo. 389.e. Ambroſius celebrat miſſam in priuata domo. 373.d olim cantabantur. 492.b
Monachatus propagatus per Antonium Magnum. 251. b. delatus in occidentem per Athanaſium. c. cum clericatu coniunctus per Euſebium Vercellenſem, & Ambroſium in Italia, per Martinum in Gallia, per Auguſtinum in Africa. e. ſeminarium Epiſcoporum. 252.c. laus aduerſus vituperatores per Chryſoſtomum 392.c. propagatus per Africam ab Auguſtino, pag. 436.e
Ex Monachis præſtantiſſimi epiſcopi. 251.e. hortatur Athanaſius ad ſuſcipiendum epiſcopatum. a. monachus mortem à Deo impetrat ne fiat Epiſcopus. 454.a. monachis replentur monaſteria per Antonium. 217.a decem eorū millia in vna Aegypti ciuitate. 214.b. labentibus epiſcopis ſtant monachi in fide. 312.e. ex illis qui deficiunt, deterrimi. 252.d. docere non permittend. 555.e ne vagentur interdictum. 572.d. vexati ab Arianis. 365. d. à Valente Imperat. 370 d. triplex genus monachorum pagina 252.e
Monaſteria euerſa in perſecutione Diocletiani. 179. e. etiam Monialium extabant tempore perſecutionum. 179 e. 250.b
ex Monachis hæretici Meſſaliani, & alij plures portentoſorum errorum authores 317.a quidam miro modo eccleſiæ reconciliantur. 578.a. prodigijs excitantur ad fidem Cathol. 606.b ſcythæ clam Eutychiani, palam Catholici. 615.e
Moniales. 179.e 250 b
Monica Auguſt. filium, pro ſua pietate, ex Africa Mediolanum aſſectatur. 398 b. Moriens rogat pro ſe offerri ſacrificium ſalutare, 415.d
Monogamiam in clericis vult Paulus Apoſtolus. 44 c. id ſemper obſeruatum in Eccleſia, quod & apud Iudæos & Gentiles. e
Montanus Phryx hæreſiarcha, nobilibus & opulentis fœminis Priſcilla & Maximilla in ſocietatem aſcitis, hæreſim vulgat 93.e. qui contra eum ſcripſere. 94. b. eorum miſerabilis exitus, p. 94 c
Montaniſtæ, qui & Cataphryges. 93 c
Montanus epiſcopus Toletanus ſanctitate & doctrina celebris ſub Iuſtiniano. 641.d. extant eius epiſtolæ duæ. d
Mors prodigioſa filiæ Herodiadis. 8.d
Mortis confraternitas a Conſtantino primo inſtituta. 275. b
Mortem ſibi conſciſcunt Donatiſtæ varijs modis. 430. d
Mortuus excitatur ad vitam in fidei teſtimonium. 174. e
Mortua ſuſcitata in inuentione crucis. pag 245. c
Mortui apud Martyres conduntur. 418.b
Mortui ſex reuocari ad vitam, ex reliquijs S. Stephani. 487 b
Mortui excommunicantur. 156 a. pro mortuis offertur. a

Mortæ-

Mortalitas ſub Maximino. 204.b
Mos Græcorum & Latinorum diuerſus circa reliquias. 616.c
Mulier quæ vixit Dominum, vna non plures. pag.7.c
Mulieres velentur. 31.c. ſtudio pudicitiæ ſeipſas necant Sophronia, Pelagia, Mater cum filiabus. 158.c. eas cum colat Eccleſia, ex diuino inſtinctu credibile eſt id feciſſe. d. Iulianum contemnunt. 323.c. Innocens ſæpius icta, miraculo ſeruata. 344.d. clariſſimæ & piiſſimæ pro Chryſoſtomo vexatæ. 457.c
Mutina per Geminianum epiſcopum ab Attilæ excidio ſeruata. 558.b.

N.

NArciſus epiſcopus Ieroſolymit. calumnias vitans, diu Anachoreticam vitam agit. 103. d. calumniatores puniti diuinitus. d. poſt reuertitur, & 116. annos viuit c
Narſes Rex Perſarum victus à Diocletiano. 178.b
Narſes Perſas cum fratribus ad Romanos deficiens, quæſtura donatur. 632.c
Nathanael cur non inter Apoſtolos aſcitus 5 b. an fuerit idem cum Barnaba. 42.c
Natali Domini Nicomedienſes martyres facti, 180. d. miſſæ noctu celebrari ſolitæ. 172.c
Natalis Apoſtolorum impetrat Feſtus, vt ſolemnius celebretur Conſtantinopoli ab Anaſtaſio. pag.593 c
Naufragium Pauli cum eiectus eſt ad Melitam. 49.b
Naufragio diſtincti hæretici à Catholicis. 482.d
Nazaræorum cultus, 47.c. ab Nazaræis ſumpta raſura capitis, in Eccleſia. c
Nazianzenus, vide Gregorius, Theologus.
Nectarius ſubſtituitur recuſanti Theologo in ſede Conſtantinop. ex laico, & catheeumeno 384.c. presbyterum pœnitentiarum cur ſuſtulit. 420.d. negligentior in tuenda eccleſia. b hæreticis, monetur à Theologo. 399.a. Olympiadem Diaconiſſam quanti fecerit. 410.d
Negatio Petri. 15.b.
Neocæſarienſis Concil. de vita ſacerdotum. 212.a
Neocæſaria Ponti ſubuertitur terræ motu, excepta beati Thaumaturgi Eccleſia. 279.d
Nepos errorem millenarium propagat. 164. a. confutat cũ Dionyſius. a
Nepotianus ex ſorore Conſtantini, mortuo Conſtante, aſſumit Imperium, & mox interficitur. 299. b. Hoſpes Athanaſij. b.
Nepotianus à militia tranſgreſſus ad Clericatum, inſtituitur Hieronymi libro de vita Clericorum, mortuo ſcribit Hieronym. Epiphanium. 436.a
Nero Imper. initio clementulis. 39.d
ius Ciuitatis Cæſarienſis Iudæis adimit. 49.c. ſancit laudatam legem aduerſus Magiſtratus in Prouincijs. 51.a. matrem interficit. 54.b.
vxorem quoque, & optimos quoſque 55.c. incenſa a ſe vrbe, Chriſtianos in crimen vocat. 55.c. in coniuratos ſæuit 56 a.
Achaiam petit, & redit. b. Philoſophos vrbe exigit 57 d
Iudæis rebellantibus Veſpaſianum mittit a d eo. comprimendos. 58.a.
Apoſtolos Petrum & Paulum, eodem ambo die necandos mandat. a. inuiſus omnibus ſe ipſe interficit. 60 b. vulgatum, viuere, ſed ſubductum, & Antichriſtum eſſe, b
Nerua Imperat. Chriſtianis, & Iudæis fauet. 69.c
Neſtorius ex presbytero Antiocheno epiſcopus Conſtantinop. 509.c. vexat hæreticos, & vexandos per Theodoſium curat. c. fouet Pelagianos. d. hæreſis auctor, negans Mariam Theotocon. 510.a. qui fuerint eius progreſſus b ad propagandum ſuam hæreſim, ſua per orbem diuulgata ſcripta, ex quibus monachi Aegypti corrupti. 511. c. ſcripta Romam perferuntur, & cum horrore accipiuntur 512.b. petit à Cæleſtino doceri de Pelagianis, ex occidente Conſtantinopolim profugis, & ſub ſpecie pietatis, Mariam vocandam Chriſtotocon, ne naturas (inquit) miſcere videamus. 513.a. damnatur hæreſis Concilio Rom. & decem dierum ſpatium illi præſcribitur ad reſipiſcendum. b. plures epiſcopi ſuadent vſurpare Deiparæ nomen. 514.a. Legatos & litteras etiam Cæleſtini papæ deſpiciens, ad declinandum iudicium Eccleſiaſticum Theodoſium Imperat interpellat, & Cyrillum anathematizat, calumnians Apollinariſmi d. Neſtorius citatus ad Concil. arroganter reſpondet, Conſiderabo, & videbo. 478.b. Secundo & tertio, citatus, non comparens, damnatur. & per præconem damnatio vulgatur. 518. c. calumnioſè accuſat Cyrillum apud Imperat. c. iure depoſitus ab Imperatore cenſetur. 522 c. in cuſtodiam traditur. d iubetur recedere Epheſo à ſede penitus excluſus 523 a. ob male permiſſum Neſtorium liberè agere, Conſtantinopolis per biduum incendio concrematur, 531.a. eius tandem libri interdicti, ſub pœna bonorum confiſcationis & flammis addicti 528 d. 535. d. Demum relegatus in Oaſim lingua, & toto corpore computreſcens moritur. 535 a
Neſtoriani, duce Ioanne Antiocheno damnant Memnonem Epheſinum, & Cyrillum Alexandrinum, quaſi Apollinariſtas. 519 d. calumniantur varie Cyrillum, & alios ſanctiſſimos viros 520. c 530, b. vetitis Neſtorij libris, Theodori Mopſueſteni, & Diodori, Tarſenſis, libros vnde ipſe venenum hauſerat varijs verſos linguis legẽdos exponunt. 533.a. Armeniæ Epiſcopi eos damnant, & ad id Proclum impellunt. a. qua occaſione Cyrillus cõtra eos ſcribit. b. nemine aduerſante in Syria, & Perſide propagantur. 584.c
Nicæa ex Concilio illuſtratur. 230.b. ibi. cum Ariani Concilium agere vellent, diuino Conſilio excludũtur. 307.b
Nicænum Concilium indicitur à R. P. per Conſtantinum. 229.a
qua de cauſa, a. de numero, Patrum variant authores. d. indigniores epiſcopi, qui. c. in conſeſſu ſiniſtrum locum vt digniorem, tenent legati Apoſtolici 232. d. Proloquitur Conſtantinus latine ob Maieſtatem Roman. Imper. altero interpretante græcè. d. epiſcopi obſtruunt aures ad Arij blaſphemias, & litteras Euſeb. Nicomediens, diſcerpunt. c. Ariani conuicti, ne damnentur, ſi Iè ſubſcribunt definitioni Concilij 233 b. Symbolum Nicænũ c. conſubſtantialis vocẽ calũniãtur Ariani. 233. d. ſpiritu S.

...tur nil additum. 234. a. Decretum factum de paſchate, d. cur diuerſè ſubſcribit Concilium duobus decretis. a. diſcuſſa cauſa Meletij. 236. a. Canonis ſexti explicatio, de prærogatiua eccleſiarum principalium. c. de eccleſia Ieroſolymit. quid ſtatutum 237 c. de Nouatianis, de Samoſatenis, de Cataphrygis, de his, qui ſe abſcidiſſent. 238. a. de clericorum habitatione cum mulieribus. 238. b de clericis cõiugatis. c. de cler. fœneratoribus. c. ne Diaconi presbyteris Euchariſtiam porrigant, ne coram eis ſedeant. c. ne fiant tranſitus ab vna eccleſia in alias. c. de Neophytis non ordinandis, de ordinatione epiſcoporum, ne excommunicati ab vno epiſcopo recipiantur ab alio. 239. a. de diuinis ſcripturis. b. de bigamis non ordinãdis de appellationibus ad ſedẽ Apoſtol. c. ieiuni ſacrificium offerant, à minore ſynodo ad maiorem eſto prouocatio. de formatis, Synodica, quæ Conciliũ petit confirmationem à Siluestro Papa. 240. c. glorificationis hymno, additio facta d. de vſu ſymboli Niceni in eccleſ. orientis. d. Romana diutius retinuit ſymbol. Apoſtolorum. 241 b. numerus Canonum Nicænorum incertus, vt paſſi ſunt naufragium. b. præconia Concil. c. Rom. Pont. confirmatio. 241. c

Nicetas Apoſtolus Borealium Gentium. 437. b. Romam venit circiter annum Domini, CCCXVII. 437. d

Nicolaus Diaconus vnus de ſeptẽ. 56. d. fertur fuiſſe Samaritanorum epiſcopus. 56 e

Nicolaitæ an à Diacono illo vno de ſeptem. 56. d. exagitantur à Petro, & à Iuda Apoſtolis, ſuis epiſtolis. 56. d

Nicolaus Myræ epiſcopus, clarus miraculis in vita & poſt mortem, fuit in Concil. Nicæno. 230. c. per viſum Ablauio & Conſtantino apparens, deterruit à nece innocentum. 248. b

Nicomediæ ingens martyrium carnificina. 174 d. 179. d. 180. c. 182. c. 201. c.

Nicopolitani ob fidem catholicam ab Arianis dire tractati. 406. c

Nilammon monachus ad vitandũ epiſcopatum, orat mortem & impetrat. 455 a

Nolanis in incurſione Barbarorum adſuit ſanctus Felix. 349. b

Notarij qui, & qui exceptores. 127. d

Nouatianus presbyter Romanus, primus ſchiſmatis auctor in Rom. Eccleſia, Papa aduerſus Cornelium creatur. 147 e. cognita fraude repudiatur ab omnibus, 148 c. ſchiſmati addit hæreſim, negans ſemel lapſis pœnitentiam. 149. c. Aequalia ponit peccata ex Stoica diſciplina, an à Montaniſtis. c.

Nouatiani, & Nouati apud Græcos confuſa ſunt nomina.

Nouatiani ſe catharos, id eſt, mundos appellabant, & albis induebantur. 149. d. Quod de diuinitate bene ſentirent, ſchiſmatici potius quam hæretici videntur habiti. 244. d. Concil Nicænum, certas conditiones præſcripſit redeundi ad Eccleſiam. 237. c. hactenus tolerati, primus Innocentius Roma expulit. 467. b. Alexandria Cyrillus. 480. c. vndique expulſi, quomodo diuino miraculo repulſi ſunt. 482. Nouatiani Sabbatiani, nouum genus, & ſchiſma Nouatianorum. 467. b

Nouatus epiſcopus Afer ſchiſma conflat in Africana eccleſia, abſtractis à Cypriano confeſſoribus, & lapſis. 147. c. Romam adit & aduerſus Cornelium, Nouatianũ presbyterum Romæ Papam creandum curat. 147. e

Nouitas explodenda, antiquitas retinenda. 156. b

Numeri Aurei Origo. 225. e

Numerianus cum Carino Cæſar dictus, 171 b. reſcribit in fauorem Chriſtianorum, 171. d. Imperium capeſſunt Numerianus interficitur. 172. c.

Numerus canonum Nicænorum incertus. 239. b. 241. b

Numerus captiuorum & occiſorum in bello Iudaico. 62 b Ciuium Romæ cenſitorum ſub Claudio. 34. c

Nuptæ vide, matrimonium.

O.

OAſis omnium famoſiſſima depòrtatio. 535. a

Obeliſcus omnium maximus in circo maximo ſub Conſtantino, reiectus in Lateranum à Sito translatus, 217 d

Oblationes pro defunctis eccleſiaſtico iure ſtatutæ. 423. a

Occidens accipit Monaſtica inſtituta per Athanaſium. 272 a. poſt Mediolan. Concil. Occidentalis eccleſia vexata per Arianos. 295. Occidentales & Orientales epiſcopi digladiantur in Concil. Conſtantinop. 382. b. c. d. Occidentalis & Orientalis eccleſiæ diſtinctio ex vſu eccleſiaſtico. 518. c. in occidente clerici barbam tondebant, & cur. vide Abraſio.

Odenatus Rex Palmyrenorum obtinet Oriẽtis imperium, & bellum cum Perſis bene gerit. 164. d

Odoacer Rex Herulorum formidabili procinctu paratus euocatur à Nouarianis, in Italiam. 575. a adito S. Seuerino, fama miraculorum celebri, oraculum accipit. a. Ticinum expugnat. b.

Occidentis Imperatore extincto Rex tenet Italiam. 575. d. ſecta Arianus, multa indulget Catholicis. c. Rugos debellat. 585. b

Oecumenicus. vide, vniuerſalis.

Oeneiicon. vide vnitiuum.

Olybrius occiſo Anthemiò creatus Imper. ſeptimum poſt menſem occiditur. 573. e

Olympias vidua adoleſcentula, relicta, Theodoſij Imp. cognatum recuſat maritum accipere, ſtudio continentiæ 410. b. eius epiſtola prudens ad Imp. c. reuerſus à bello Theodoſius, eam liberam eſſe iubet, c. virgo fuit appellata, non tam propter integritatem corporis, quàm morum. c, Nectarius epiſcopo Conſtant. eam magni facit. d ſanctiſs epiſcoporum conſuetudine vtebatur, largiſſimè eis donabat, eccleſiæ Diaconiſſa ante ætatem electa ob præſtantem virtutem. d. ex Chryſoſtomi relegatione, magno mœrore afficitur. 457. a

Olympius, epiſcopus illuſtris, ſcripſit ſub Honorio, & Arcadio. 461. a

Olympius ſuaſor Honorio vlciſcendi Stiliconis proditionis

ris, magiſter officiorum creatur. 445. a. poſt in ordinem redigitur ex inuidia. 468.b
Omouſion non eſt vox nouitia, & calumniabatur Arius. 233. c. venenum eſt Ariani dogmatis. 304.a
Oneſimus Philemonis ſeruus, à Paulo conuerſus, poſt Timotheum Epheſinus epiſcopus, 53. b. 71. d. Romam perductus lapidatur. 79.d
Opificium aliquod manuum addiſcebant apud Iudæos ſtudioſi ſacrarum litterarum. 37.d
Opitergium à Barbaris excinditur. 369.a
Optatus Mileuitanus, eruditiſſimus & ſanctiſſimus, ſeptem libris confutat Parmenianum pſeudoepiſcopum Carthagin partis ſchiſmaticorum 346. d. definit eos tantum eſſe catholicos, quibuſcum Eccleſia Romana communicat. e. Fulgentius eum vocat virum ſanctum. 347. a
Optimus Titulus præſidum. 49.a
Oraculum à Gentibus confictum de Chriſtiana religione duratura CCCLXV. annos tantû 205. c. Daphniticum mutum ad præſentiam corporis Babylæ martyris, illud aſportari iuſſit Iulianus. 322 e. cælitus comburitur 323. a de religione Chriſtiana CCCLXV. annos tantum duratura. 440.b
Orationi corporis afflictio iungenda. 353. a. per vehementem orationem ſanitas impetratur. 415. d. Orandi ritus. 46.c
Orbis totus cladibus afflictus. 472. b. laborat ſuperſtitione Gentilitatis ſub Theodoſio, & Valentiniano. 538. b. laborat ſiccitate & penuria. 562.a
Ordinatio quid ſit in Eccleſia. 29.c
Ordines ſeptem. 29.c
Ordo Hierarchicus in Eccleſia. 24.a
Orentius Tarraconenſis poeta clarus. 583.d
Oreſtes magiſter vtriuſque militiæ Momilium Auguſtum Filium Imperatorem appellat. 574 c
Oribaſius Pergamenus . medicus Iuliano percarus. 319. b
Orientalis Eccleſia corpora SS Petri & Pauli eripere tentauit occidentalibus 58 e
Orientale Imperium fluctuat latronibus & barbaris illud incurſantibus. 293. d. periclitanti Oriẽtali Imperio Gratianus opem fert. 372.d
Orientales laborant ſub Athanaſio hæretico, & communicatione cum Acacio. 603.a
Origenes martyris filius, egens relictus, adoptatur à fœmina locuplete, 107. c. latet apud virgines, 113. b. Ludum aperit. b
Se abſcindit 107 c. ſcribit in Cantica. e. euocatur Antiochiã à Mãmæa. 115. a. Romam adit, & redit Alexandriam. e. presbyter fit à Palæſtinis Epiſcopis, improbante Demetrio, vt ſubditum & curatum. 120. d. Hexapla & Octapla elaborat, 121. b. eius itinerea digeſta. b ſcribit in Ioannem 124 a. in Geneſim, in xxv. pſal. in Lamentationes Hieremiæ, de principijs, & Stromata. b. excommunicatur à Demetrio epiſcopo Alexand. ob hæreſes, per eius libros ſparſas b. Amarè ſcribit ad vniuerſam eccleſiã c. inexcuſabilis, quod non retractauerit. c. ſcribit de martyrio. 127. c. Athenis, xxv. libros in Ezechielem abſoluit. 129. c. fidei ſui profeſſionem Romam mittit ad Fabianũ. 132 a. euocatus à Fabiano ad cauſam dicendam, Romã pergit à Plotini ſcholam ingreſſus, cum rubore afficit. e. an aliquando ſacrificauerit, incertum 143. c. prope ſeptuagenarius moritur. 152 b. pluribus eguit Apologijs. d. eius lapſus magna tentatio in eccleſia, & admonitio, c. eius elogium ap. d Lirinenſem. e
Origeniſtæ à Theophilo Alexandriæ damnati. 445. c. Romæ ab Anaſtaſio. 447. c. Mediolani, Aquileæ. c. Conſtãtinopolim, profecti, libellum calumniatum afferunt Imper. aduerſus Theophilum. 451. b. aliorũ rurſum monachi Theophili. e. illis fauiſſe videntur Palladius, Socrates, Sozomenus. e. inualeſcentes per orientem non niſi œcumenico Concilio, quod quintum dictum eſt, extingui potuerunt. 642.c
Oſculo ſalutandi ſe inuicem conſuetudo in ſacris, ex Apoſtolico vſu venit. 31. c. in eius locum pro laicis ſucceſſit oſculatio pacis tabellæ. e
Oroſius presbyter ab vltima Hiſpania mittitur ad Auguſtinum cum conſultationum libris de erroribus Priſcillianiſtarum, & Origenis, cui ſatisfacit. 483. b. hiſtoriam ſcripſit contra Paganos hortatu Auguſtini, & profectus eſt Ieroſolymam ad Hieronymum, de quæſtione illa de origine animæ. d. reliquias S. Stephani refert in occidentem. d
Oſius epiſcopus Cordubenſis nobilis confeſſor, Concilio Eliberino interfuit. 192 c. eius mentio in epiſtola Conſtãtini ad Cæcilianum Carthag. Epiſcopum, vt de homine lateri ſuo adhærente. 207. b. legatus à Syluestro miſſus celebrat Concil. Alexand. & damnat dogma Arij, & Sabellij 218. a. 233. a. videtur appellari Magus Hiſpanus à Zoſimo. 222. a. mittitur in Aſiã ad ſeditiones de Paſchate componendas. 228 c. Legatus Sylueſtri Papæ in Concil. Nicæn. 230. c. format Symbolum Nicænum. 233 c. elogium 243. c patronus Concil. Sardicenſis. 283. c. euocatus à Conſtantio, cum de ſententia deducit, & redit in patriam, vnde rurſus ac tertio pulſatus minis, perſtitit firmius 297. a. diu in exilio Sirmij detentus, tormentis adactus, communicat Arianis. 304 b. eius lapſus omnium maximè miſerandus. b. Catholicus diſceſſiſſe probatur. 310. d
Oſroenum Concil. de Paſchate. 102.c
Otho arreptum tenet Imperium menſes tres. 79.c

P.

PAchomius miles gentilis xx. annorum, ex Chriſtianorum hoſpitalitate chriſtianitate afficitur. 214. b. Chriſtianus poſt fit, & Anachoreta 217. b. monaſterio virginum ſororem præficit. 250.b
Pacianus Barcilonenſis epiſcopus, cuius extat nobilis lucubratio aduerſus Nouatianos. 414.b
Pagani qui, & vnde dicti. 290.a
Pallentinum Concil in Hiſpania. 651.c
Palæſtina ægritate laborat per quinque annos, ob iniuſte expulſum ab Anaſtaſio Eliã Epiſcopum in exiliũ. 603.e
Palæſtinum Concil. de paſchate. 102.c
Palladius Galata ex his, quæ in Eremo vidit, aut audiuit. ſcripſit Commentarium ad Lauſum, Lauſiaca appellatũ, Paradiſum quoque Heraclidis nuncupatum. 414. c.

ex conſuetudine cum Ruſgrio Origeniſta effectus eſt. c
De Paula aduerſus Hieronymum ſcripſit. d. inſinuatus in conſuetudinem Ioannis Chryſo. eius paſſionum particeps fuit. e. Helenopolis epiſcopus factus, Dialogum de vita S. Ioannis Chryſoſtomi ſcripſit, in quo plures Origeniſtas laudauit. d

Palladius Græcus ſcribit Dialogum vitæ S. Ioan. Chryſoſtomi, & miſſus Legatus in Britanniam. Scotos ad fidē conuertit, & eorum epiſcopus ordinatur. 526.a

Pallij prima mentio in Marco Papa, quid ſit & quid ſignificet. 263.b

Pammachius & Oceanus nobiles Romani rogant Hieronymum vt vertat Latinè libros Origenis Periarchon, vt græci editi fuerant. 439 e primus, matrimonio ſolutus, fit monachus, & hoſpitalitatem exercet in portu Romano, ædificat Baſilicam, SS. Ioan. & Pauli, dictam, Titulo Pammachij. 440.a

Pamphilus presbyter ſanctiſs. & doctiſs 195.e. 196 d. cum alijs duodecim martyr. d. inſignis inter ſcriptores eccleſiaſticos. d

Panarium librum de hæreſibus quando ſcripſerit Epiphanius. 371.a

Panthenus Philoſophus Chriſtianus fidē defert ad Iudos. 85.a. 98.e

Pantheon conflagrat Romæ. 76.e

Papæ Romani Tituli, Iuſtinus dicit ſe ſcripſiſſe ad Papam. 91.b

Sixtus vniuerſalis Apoſtolicæ Eccleſiæ epiſcopus inſcribitur. 85.a. Appellatus vniuerſalis à Pompeio v. c. & à Iuliana cl. fem. 615.a

Pont. Max. epiſcopus epiſcoporum, &c. dicit Tertullianus. 113.a. Nos Cornelium Epiſcopum ſanctiſſimę catholicę eccleſiæ, &c. confeſſores Romani. 149.a

Beatæ memoriæ Papa Stephanus, Apoſtolicæ ſedis Antiſtes, Vincentius Lerinenſis. e
Auguſtinus Innocentium vocat Apoſtolicæ ſedis Antiſtitem epiſtola xxxiiij. 264.e
Beatiſſimo Papæ vrbis Romæ, omni reuerentia colendo Siluestro, Oſius epiſcopus Legatus, &c. 229.e
Beatiſſimus atque Apoſtolicus Papa vrbis Romæ, Legatus in Concil. Chalcedon. 554.a
Primatum promittit Chriſtus Petro 9.b. traditur. 17. e. illum exercet. 20.b
Iulius profitetur. 277.a
Ex Concil. Romano Damaſi. 358.b
Sancto approbante Epheſino Conc. Legatis Sedis Apoſtolicæ aliqua dicitur prælocutus de Primatu Apoſtolicæ ſedis 520.b.554 a
Summi Pontificatus apicem Romæ eſſe, nemo eſt qui dubitet, ait Iuſtinianus Imperat. 649.e.654.a
Oſtenditur in indicendis Concilijs, & præſidendo illis per Legatos. 102.e. 210. a. 227. e. 229.b. 282. a. 309. a. 382.a
Legati miſſi à Cæleſtino Papa ad Epheſ. Concil. vt executores ſententiæ eius, & Rom. Concil. in Neſtorium, &c. 517.a.553.a. In eorum confirmatione. 210.e.240.d
Et reprobatione aliorum, vel in totum. 156.a. 460. d. 550.a. vel ex parte. 521.d.556.a
In iudicandis epiſcopis & Primatibus, alios abſoluendo, & reſtituendo in ſedes ſuas, vt Athanaſium Alexād. 275 b. 278.e. Petrum Alexand. 372.c. Paulum Conſtantinop. 278.a. alios damnando, & deponendo, vt Neſtorium Conſtantinop. 513.b. Acacium Conſtantinop. 582. b. Dioſcorum Alexand 554.d. Baſſianum Epheſinum totius Aſiæ Primatem. 431.b
In inferendis excommunicationibus, vt victor excommunicauit omnes eccleſias, aliter quā Romana, Paſcha celebrantes. 103.a
Anaſtaſius Rufinum Aquileienſem. 449.e
Innocentius Atticū epiſ. Conſtant. & Theophilum Alexand. 462.d. Idem Arcadium & Eudoxiam Imp. 464. d. 491.a
Damaſus minatur excommunicationem Illyricis epiſcopis, niſi reſipiſcant. 348.e
In damnandis hæreticis, & ijſdem pœnitentibus recipiendis, quod eius proprium eſt. 109. a. 367.b 490.e
Hæreſis ſuſpecti, atque adeo damnati ob communionē cum hæreticis, pœnitentes admiſſa Rom. Pont. per ſua ſumma auctoritate, vbique recipiuntur. 341.d
Ex appellationis iure ab omnibus ad ipſum. 139. d 155. d
Appellarunt à Roma. Pont. Athanaſius, 277.c. Paulus Conſtantinop. 278.a. Chryſoſtomus, 436. a. Theodoretus. 549.d
Romanus Pont. de noua emergente hæreſi admoneri ſolitus 159 d. ſic a Dionyſio de Sabelliana, & ab incerto homine de Neſtoriana, 519.b
Conſulitur vndique. 389 b. vt à Hieronymo Damaſus. 386.e Innocentius à Victricio Rothomag. epiſcopo. 459.b. &c.
Eorum Epiſtolæ legi ſolitæ in eccleſia, vt Apoſtolorū. 95.c.
Conſecratur ab Oſtienſi epiſcopo, ex antiquo vſu. 160. b
Mali non nocent eccleſiæ. 159 b

Paphnutius epiſcopus, quod aiunt Socrates, & Sozomenus, obſtitiſſe in Concil. Nic. ne ſtatueretur, quod habebat traditio, falſum videtur. 238.b

Papias Millenarij errorem inuehit 177. d. celebris in eccleſia. e

Papinianus I. C. à Caracalla occiditur. 105.e

Par coniugium miræ continentiæ 579.e

Parabolani, ſeu Parabolarij, aut Paraboli nomine ſignificantur, qui omnis generis ægrotantium, etiam peſte tactorum fidenter curam ſuſcipiunt, quod officium tranſijt in factionem. 487 d

Paſcha quando à Domino celebratum, 12 e. controuerſia de tempore Paſchatis, 234. d. celebrandum die dominica ex Apoſtolorum traditione, quam Decreto firmauit Pius, 88, d. decretum de eo in Conc. Nicæno. 232, d. dies Paſchatis à ſede Alexandrina Romanæ quotannis ſignificabatur, à qua per vniuerſum orbem indicebatur. 235.b Aureus numerus eius Index b aliter quam Romanam celebrantes excommunicat Victor Papa, 103 a. vſus olim, vt quæreretur dies paſchæ à Papa. 235 d

Paſchalis Cyclus Dionyſij exigui, ab anno D X X V I I. in XCV. an nos excurrit. 634.b

Paſcha-

Paſchaſinus epiſcopus Lilybæi per tempus Leonis Papæ Floret doctrina & operibus, pag.561.e

Paſchaſius S.R.E. Diaconus.592. c. doctrina & ſanctitate præſtans, Laurentio ſchiſmatico fauet. 593 b

Paſtor liber inſcriptus, nonnullis probatus, ſed fere inter Apocrypha relatus. 88 e

Paſtores tres ex traditione vitant Chriſtum. r.c

Patriarchas confirmare iuris eſſe Rom. Pont. colligitur ex epiſtola Simplicij ad Aracium. 580 c

Patriarchas vocat Rex Athalaricus Archiepiſcopos, cuius vocis vſus à Gothis emanauit. 644.e

Patriarchalium ſedium prærogatiua, ex Decreto Concil. Rom. 583.a

Patriarchales ſedes nequaquam inſtitutæ in Concil. Conſtantinop. 383.a. earum ſedium prærogatiua. 590.b

Patiens Epiſcopus Lugdunenſis inſame Galliarum largus in pauperes. 575.e

Paula Romanarum matronarum nobiliſs. tardius cognito Hieronymo, plus ex ipſo proficit. 390.b. Ieroſolymam cum filia virgine Deo ſacra proficiſcitur, non amplius reuerſura. 400. e. indeque peregrinata eſt Aegyptum. 404.e. apud Bethleem migrat in cælum, ampliſſimo funere elata. 459.e

Paula Iun. ex Toxotio Paulæ filio & Læta, virgo Deo ſacra, Ieroſolymam ad Auiam profecta cum Euſtochio conſenuit. 390.e

Paulina Paulæ filia, Pammachij vxor, quæ maturè deceſſit 390.c. 440.a. de cuius eum obitu conſolatur Hieron. a

Paulinus à Lucifero, nomine Liberij papæ, Antiochenſibus ordinatur epiſcopus, probante Romana, & Alexād. poſt Synod 328.b. arguitur Sabellianiſmi à Vitali preſbytero partis Meletii, de quo ſe purgat coram Athanaſio. 339 e

Paulinus Romanus (Anicius) poſt Nolanus dictus, & nobiliſſim. & locupletiſſim. monaſticam vitam arripuit cum Theraſia coniuge, eius primordia, & progreſſus. 431.a. ſecedit in agro Nolano auſteram ducens vitam. b. Elogium ab Ambroſio. c. ſcribit laudes Theodoſij. 433 c. Auguſtinum adhuc presbyterum ex eius quinque libris contra Manichæos celebrat. 435. e. mittit tres ad eum de libero arbitrio, petens Ambroſij librum contra Academicos. c. conſuetudine litterarum inchoata inter Auguſtinum & Paulinum, Auguſtin ad eum mittit de cura pro mortuis agenda. 436. a. excipit hoſpitio Rufinum & Melaniam Ieroſolymis reuertentes. 437. d. migrat in cælum, ſingularibus elogijs à Hieronym. Augu. Ambroſ. Proſpero, & Eucherio ornatus. 526.c. quomodo conſtet illud, ob fidem ſe dediſſe pro filio viduę, & poſt mortem Regis Nolam remeaſſe, cum Vuandalorū Rex Genſericus longius vitam produxerit. e

Paulus quando ex Saulo 32.d. Cyprum peragrat, & Aſiam. 32.c.33 a. multa aduerſa patitur à Iudæis. ibidem. Theclam virginem ad fidem adducit, & ad ſtudium virginitatis. b. lapidatur. 33.c. Quid ſit, quod ait epiſtola ad Galatas ſibi creditum Euangeli. præputij. Petro circumciſionis. 35.a

Doctor Gentium cur dictus. d

Peragrans Eccleſias præcipit cuſtodiri præcepta, & decreta Apoſtolorum. d Timothæum aſſumptum circuncidit. 36.c. De eo multa. e. Athenis conuertit ad Chriſtum Dionyſ. cum vxore 37.a. Cum poſſet ex Euangelio viuere. Opificio ſibi victum quærit. c. d. 41. b. Primam ad Theſſalonicenſes Corintho dat Epiſtolam. 37. e. item ſecundam. 38. a. Epheſi triennio commoratur, magna agens, & patiens. 38.c. Cogitat de adeunda Roma. 39. d. Epheſo primam ſcribit ad Corinthios. e. Inceſtuoſum excommunicat. e. Tribunalia, & iudicia eccleſiaſtica ſtatuit. e. Conſultus à Corinthijs circa vſum coniugij, reſpondet ſic probans matrimonium, vt præferat continentiam. 40.b. Cælibem ſe oſtendit. c. Abuſus corrigit circa vtramque menſam. 42.a. Epheſi ingentem perſecutionem excitatam tradit. d. Timotheum illis dat Epiſcopum. e. Primam ad eum, ex Macedonia, ſcribit epiſtolam. e. In ea docet opera fidei adiungenda. e. Præmonet de hæreſibus ſecuturis. e. Titum Cretæ ordinat Epiſcopum. 43.b. Ex Græcia ad eum ſcribens, euocat Nicopolim. e. Secundam Nicopoli ad Corinthios ſcribit. 44. d. Inceſtuoſum excommunicatum abſoluit. e. cogitur ſua prædicare. e Cenchræis nauali Corinthiorum ſcribit ad Romanos. 45.a. Abſtemius colligitur. 47. b. cogitur ſe ciuem Romanam fateri, & Cæſarem appellare. 48. e. Concionatur apud Iudicem. d. Nauigans Romam, Melitæ appulſus Inſulæ Principem Publium ad Chriſtum conuertit. 49 a.b.c. Menſe Iunio, ac forte Maio Romam peruenit, cuius ibi acta a Luca omiſſa ſine hiſtoriæ impoſito, reliqua ex epiſtolis eius colligenda. d. Cauſam dicit apud Imperat. apud Senatum & apud Collegium Pontificum. c. Ex Oriente ſubſidium pecuniarium ad eū miſſum. 50. a. aliqui ex Neronis domo conuerſi b. ex vinculis ſcribit ſecundam ad Timoth. ad Epheſios; ad Galatas, ſecundum Theodoretum; ſed probabilius ante eam ad Romanos. 51.h Ad Philippenſes anno ſecundo vinculorum ſuoru n.b. Cauendos monet inimicos Crucis Chriſti, id eſt, Chriſtum negantes verè Crucifixum. c ad Coloſſenſ. d. an ad Laodicenſes ſcripſit. e. quæ religio illa Angelorum, quam appellat. 52.b. ſcribit ad Hebræos 53 b. De ea aliquando dubitatum. c. locus in Græca editione, diuerſus à vulgara Latina. b Exacto biennio, liber abire permiſſus; eius obſcura deinceps omnia. d. Romā redit cum Petro 56.b. martyrio coronatur, capite truncatus. 58.a.d. ſepulchra vtriuſque Apoſtoli celeberrima. e.

Paulus Anachoretarum princeps metu perſecutionis ſeceſſit. 213.c.

ab Antonio magno ſepelitur. 278.d

Paulus Epiſcopus Conſtantinop. abdicatus Arianos, à Cōſtantio eijcitur. Euſebius Nicomed enſis intruditur. 283. c. reſtituitur, at rurſum eijcitur. 277.c. Romam petit, & à Iulio pro ſumma poteſtate reſtituitur. 308 a. tertio expellitur. 290 e. & demum poſt diuerſa exilia ab Arianis ſtrangulatur. 291.c

Paulus Samoſatenus Epiſcopus Antiochen. hæreſiarcha. 164.d. abdicat hæreſim in Concil. Antioch 165. b. relapſus vero à Concil. damnatur, & deijcitur. 167.a

In pauperes munificus Conſtantinus. 220 d. manebant illi

in porticibus Eccleſiarum.393.b. eorum preces ambit Ambroſius. 407.a. pauperibus peregrinis adeuntibus ſacra Ieroſolymorum loca Xenodochium,& Noſocomium inſtituit Iuſtinianus. 639.d. pauperibus diſtribuenda quæ ſuperſunt Eccleſiis. 649.a

Pax Eccleſiæ diuturna,occaſione militis profligata.104.d. data ab Antonino.38 a. à Marco ité.96. a. à Commodo .98.a.Caracalla.112.b reddita mortuo Decio.148.b de in prouiſo reſtituta. 203.b.

Peccatorum diuerſorum diuerſæ pœnitentiæ.283 d.192.d. peccatorum æqualitatem ex Stoica diſciplina Nouatianus prædicat 149.c.peccantium felicitate nihil infelicius.223 c peccata prouocant clades,479.d. 545. d

Peccatum originale negauit Rufinus, quem ſecuti ſunt Pelagius.& Cæleſtius. 472.c.478.c. grauiora peccata reſeruata maioribus Epiſcopis. 473.d

Pelagia virgo Antiochena,Luciani martyris diſcipula,pie e ſuo ſe leonibus eripit. 198. c. meretricem famoſam Antiochenam,Margaritam nomine conuertit Nonnus Epiſcopus Heliupolis,quam & Pelagiam vocat ex Margarita. 555.d

Pelagius hæreſiarcha innoteſcit.460.a. ex libro à Rufino Sixto Martyri Romanæ Eccleſiæ Pontifici adſcripto,ſententias adiumit ad ſuam hæreſim confirmandam. 472.e præcurſor eius Rufinus,cum vterque negaret peccatū originale.c.Epiſtolam parænetiecam ſcribit ad Demetriadem,qua detegitur hæreticus. 485. b. detegitur planè eius libro prodito a diſcipulis Iacobo, & Timaſio, quos Sanctus Auguſtinus reddit Catholicos.c.in Concil. Dioſpolitano cogitur damnare ſuam hæreſim, ne ipſe damnetur.484 d ſed ficte & ſimulate.c. damnatur cum Cæleſtio.Concil.Carthaginenſ. 486.d rurſum in Mileuit.c. confirmatur damnatio ab Innocentio Papa. d. purgat ſe libello apud Innocentium. 488. a. Decretum facit Innocentius contra Pelagium.b.ex appellatione ad Innocentium fallere conantes, Zoſimus Papa tandem detectos & ipſe condemnat.533.e.damnatur item ab Honorio cū aſſeclis. 534.c

Pelagiani duas inſulas eligunt,Rhodum,& Siciliam ad hæreſim ſpargendam.472.a. Decretum facit Innocentius contra Pelagianos.487.b profugiunt Conſtantinopolim 513.a. probantur a ſchiſmaticis,519 e,profugi in Britanniam, inſulam corrumpere tentant, & per Germanū expellūtur.510.e.rurſū ab eodē repellūtur.533.a.edunt libros, ſub nomine Sixti papæ. 541.c.eos perſequitur S. Leo.543.e.opera Proſperi extinguitur,c.pullulant in Dalmatia, & in Piceno. 589.d

Pelagiana hæreſis propagatur,latentibus auctoribus, 472. e.confutatur à Hieronymo tacitis auctoribus, & nominatim impaſſibilitas.474.e.item ab Auguſtino.d.damnata Concil.Paleſtino,ſeu Dioſpolitano.473.b.in Concil.Carthaginenſ.486.d.rurſum in Mileuit. e. ab Innocentio.487. a à Zoſimo. 489 d. ab Honorio Imperat. 490.b.Concil.Conſtantinop 505 e.damnatur Synodo Epheſina,ſeſſ.9.521.e. Apoſtolicis traditionibus confutatur. 525 d

de Pentadia vidua Conſulari,diaconiſſa Conſtantinopolitana.Chryſoſtomi diſcipula,idem multa præclara ... epiſtolis,ad eam. 437 b.

Penulam hic ſignificare volumen legis Hebræum, nihil eſt probabilius,quod Græce eſt,failontin. 46.a

Peregrinus ficte Chriſtianus captat eleemoſynas Chriſtianorum.63.c.

Peregrinatio ad Ieroſolymorum ſancta loca.103. c. 404.e. ad Sanctæ Theclæ Seleuciam Gregorius Nazianzenus peregrinatur.365. a. Romam ad limina Apoſtolorum. 321 d.439.b.de peregrinationibus locus Nyſſeni explicatus. 404.a

Periurij vltores memorantur,vt ab Auguſtino, S.Felix Nolanus,SS.proceſſus & Martinianus, a Sancto Gregorio papa,S.Pancratius à Gregorio Turonenſi.479 b. Polyeuctus Conſtantinopoli,ab eodem. pag 613.c

Perſecutio ſub Nerone.55.c.ſub Domitiano,67.c.ſub Traiano.71.a.ſub Hadriano.81.a.ſub Antonino pio,85.c.ſub Vero 90 a.ſub Seuero,106.d.ſub Alexandro ex populi furore.117 d.ſub Maximino.127. d. ſub Decio 135. b.ſub Valeriano & Gallieno.157.b.ſub Claudio,166.d. ſub Aureliano.168. b. ſub Diocletiano.180.e quam vniuerſalis, & immanis Diocletiani & Maximiani hæc perſecutio fuerit 182 183 184 Maximini repreſſa, ob famem & peſtē ne ad gladium perueniret.204.b.omni perſecutione ceſſante,cæpta celebrari concilia ad ſarciendam diſciplinā 211.d ſub Licinio.214.a. Perſica.279. b.Conſtantij. maximè ab interfecto Magnentio 292.a. diriſſima, & pluſquam Barbarica 298 &c ſub Iuliano in Oriente. 309.d. & in Occidente 330 b ſub Valente.343.c,concepta erumpit,cum liberatus eſt à bello Gothico. 365. d. in Gothia ſub Athanarico 354.c.ſub Arcadio inſaurores Chryſoſtomi. 457.a.in Perſia ſub Yſdegerde,498.d.de cuius duratione variant ſcriptores.498 d. Vuandalica ſub Genſerico,563.d. ſub Hunerico. 581. e. recrudeſcit. 582. d. ſub Gundabundo inſtauratur.591.d.ſub Seuero Epiſcopo Acephalo.603.b Perſica. 604 c, qua occaſione ceſſet. e. ſub Anaſtaſio Eutychiano. 609 b

Perſæ domiti à Traiano. 76. c. ſuperantur ab Alexandro. 126 d a Gordiano.130.b. male cum eis pugnat Gallienus. 157.e.mox de illis Imperat,triumphant. 178.a. Gratulatur Sapori Regi multitudinem apud eum Perſarum Chriſtianorum Conſtantinus,243 b.ad Conſtantinum expeditionem in eos mouentem,legatos de pace mittunt 264.a.Meſopotamiam,mortuo Conſtantino, inuadunt.269 c.excitant perſecutionem in Chriſtianos e.male pugnat cum eis Conſtantius 280.c.Perſarum Eccleſia ſubiecta Antiochenæ.a.vincunt Iulianum, & interficiunt 336.c.quaſi miraculo fœdus ineunt cum Romanis.338.d.aliquot eorum proceres conueniunt Ambroſium.419.b.Martyres lagati ſub Iuliano.320. d ſub Arcadio victi ſigno crucis. 435.a Fœdus ineunt cum Theodoſio cētum annorum,ex quo ille filium eis tradit in tutelam,466. a. ad fidem adducti per Maruthain epiſcopum. b. rupto fœdere diriſſimam perſecutionem mouent in Chriſtianos.298.d.cuius occaſione Sarraceni conuertantur. 469.b querens Perſarum Rex,quod ſibi ſubditum ad ſe attrax ſſet Iuſtinianus, audiens id religionis cauſa factum, ſatisfactionem accipit 923.b.bellum Perſicum tulit,632.d firmat pacem cum Perſis Iuſtinianus,641 d.Manichæorum a Iuſtino,

cum

cum à Cabade Perſarum Rege profligantur. 626.a
Pertinax eligitur Imper.& ob ſeueritatem occiditur. 100. e
Peſcennius niger in Syria capeſſit Imp.101. a.à Seuero profligatur,& occiditur. 102.b
Peſtilentia ab Oriente exoritur grauiſſima, & longiſſima ſub Veris Impp.88.d.decennalis orbem depaſcitur,ſub Gallo & Voluſiano.46.c. Alexandriæ ingens.162 d.morientes in miniſterio peſte laborantium, pro martyribus habiti ab eccleſia.d ingens,in Italia laboratur,cum Anthemius Imp Romam adijt. 570.e
Petilianus Donatiſta,aduerſus cuius literas ſcripſit S. Auguſt. 440.d
Petronilla virgo S. Petri ſpiritualis an naturalis filia 58 b.
Petrus Apoſtolus.Petri nomen à Chriſto inditum. 5.b ſuper eum fundatur eccleſia.a. Primatum ante promiſſum accipit.17.e.exercet.20 b. eius vmbra morbos ſanat, quid indicet.21.d. Antiochenam fundat eccleſiam. 25. e. luſtrat & viſitat eccleſias 25.e 26.b Primus omnium conuerſo primo Gentilium Cornelio ad Chriſtum,gentibus aditum aperit ad eccleſiã.26 e.diuinitus ereptus è carcere Agrippæ Herodis,Romam petit. d. dat epiſcopos Byzantinis,& alijs populis.27 c Romam ad ſe ad expugnandum Simonem Magum omnes aſſerunt. 28. b. Romanam fundat eccleſiam,30 a.priorem ſuam ſcribit epiſtolam 31 a. varijs occidentis ciuitatibus dat Epiſcopos.32 b ſuffragij ſui prærogatiua quæſtionem definit in Concilio Ieroſolymitano.34.c.in conterriptum a tenſum à Gentilibus Roma pulſum, credibile eſt luſtraſſe orbem occidentalem.de Africa Tertullianus,& Cyprianus innuũt,de Britannia alij.45 c.Romam redit. 56 b.ſecundam ſcribit epiſtolam.b.occaſione caſus Simonis in carcerem conijcitur cum Paulo 57.a.Crucifigitur inuerſo capite,58.a. ſepulchra & inſtrumẽta necis ſemper celeberrima. d
Petrus Alexand.epiſcopus ſcribit canones pœnitentiales 192 d. Meletium in Synodo deponit, vt qui ſacrificaſſet ex quo ille aduerſum eum ſchiſma fecit.195.c. Arium excommunicat ob ſchiſma, cum Meletio.200 a ex viſione diuina conteſtatur pro eo interpellantes, ei fauere vt deſinant.a. tradit ſe ob-truncandum. a
Petrus cognomento Chryſologus epiſcopus datur Rauennatibus,ex viſione Sixti Papæ. 475.a
Petrus Gnaphæus etiam Fullo dictus,ob hæreſim ex Acœmetarũ monaſterio expulſus, per aſſentationes multorum gratiam colligens, inſidiatur ſedi Antiochenæ. 572.c. depoſito Martyrio ſubrogatur, qui ſtatim damnat Concil. Chalced.& hæreſim inducit Theopaſchitarum. 574.c
Philippus Auguſtalis Aegypti odit Iudæos & Magos, chriſtianis fauet 98 b ad Chriſtum conuertitur 106 c. bona egenis diſtribuit,& per ſiccarium martyrio coronatur. 107.a
Philippus Diaconus primum Samaritis prædicat Euangelium.23. c. Eunuchum Candacis Reginæ Aethiopum baptizat. 24 d
Philippus occiſo Collega Gordiano inuadit Imperi.130 e. Chriſtianus fit.132. c.occiditur cum filio item Auguſto. 134.d
Philippus Gortynæ in Creta epiſcopus ſcribit contra Marcionem. 92.c
Philippus presbyter Conſtantinop. hiſtoriam Chriſtianam ſcripſit, opus vaſtum, inflatum, & plenum otij narrationis. 615.c.
Philo deſcribit Chriſtianos ſub nomine Eſſenorum. 55
Philogonius epiſcopus Antiochenus inter impugnatores Arij. 218.a
Philoſophi à Nerone vrbe exiguntur,57. e. item Veſpaſiano,63 b. conueniunt ad Concil. Nicænum.232. e. & aliqui confutati,ad fidem veniunt,a. veræ ſapientiæ ſtudioſi, non fuit auerſi in Chriſtianam religionem 476. b. Quidam virtutes ſuadentes,retento idolorum cultu orbem perſuadunt ſub Veſpaſiano. 63.b
Phlegon Hadriani libertus, Olympiadum ſupputator. 83.c
Photinus Sirmienſis epiſcopus Chriſtum ſolum hominem affirmat. 388 e. Concil. Sardicenſi damnatur,283.c. & rurſum in Sirmienſi. 303 e
Phritigernes Dux Gothorum ex fœdere cum Valente Ariano vertitur in Arianiſmum cum ſuis. 410.b
Phrygium.id eſt pallium,quo ſignificatur plena poteſtas, miſſum Cyrillo,vicario ſuo,à Cæleſtino Papa. 512.a
Pictori Chriſtum forma Iouis pingenti manus exaruit. 568.c
Pierius presbyter Alex doctrina & ſanctitate clarus. 99. a
Pilatus Grato ſuccedit in procuratione Iudææ ... cius nomine ante quinquennium conſignata,falſa eius epiſtola ad Tiberium de Chriſto.19. c. homo nequiſſimus multis calamitatibus preſſus,ſeipſum interficit. 26.c
Pinianus gentilis,ducta Melania iuniore vxore, profectus Chriſtianus redditur.409.c. cum Melania vterque proficiſcitur Ieroſolymam.c. in Africa duo exædificat monaſteria,virorum vnum,alterum virginum 469.a Hipponem adit vt viſitet Augu. importune vrgetur, vt fiat presbyter d. moratur in Africa. d
Pinytus epiſ opus ſcrip. Eccleſiaſticum. 93.e
Pionius inſignis martyr Smyrnenſis. 145 e. eius Elogium ibidem.
Pios cur Deus vexari permittat ab impij.. 579 b
Pius papa.88, e. Decretum fecit de paſchate celebrand. die Dominico,ex Apoſtolica traditione d. erigit titulum paſtoris.89.b martyrio coronatur 91.c.eius extant epiſtolæ. & aliæ duæ perbreues. c
Placidas,vel Placidus,magiſter equitum in bello Iudaico, poſt Chriſtianus,& Euſtachius dictus,fit martyr cum vxore & filijs. 78.b
Plautianus dictuſ Carnifex Chriſtianorum 105. c. de ſumma amplitudine,in ſummam cadit miſeriam. 109.a
Plinius de Chriſtianis quid. 72.c
Plotinus in Perſas & Indos peregrinatur. ... b. Romam veniens docet 208.d. ſcribit aduerſus Gnoſticos.d. gratioſus apud Imper. petit dirutam ciuitatem Platonis inſtitutis habitandam, nec impetrat. 164.c
Polycarpus eccleſiæ Smyrn. Epiſcopus martyr. Romam venit de quæſtione Paſchatis 92.a.eius epiſtola,& diſcipuli

epiſcopi in Gallias directi. 22.d

Polyeuctus martyr Conſtant. in præcipua veneratione, ob ultionem in periuros. 633.e

Pœna inſcriptionis in facie à Conſtantino ſublata 213. b. pœnas in occidentes martyres, deprecantur epiſcopi. 447. b.

Pœnitentia nemini denegatur, in extremis eam petenti. 558.c. pœnitentiæ publicæ diſciplina, mandante Ambroſio, obſeruata à Theodoſio. 418 c & Romæ a Fabiola Romana. 396.d

Pœnitentiæ Canones, 63.a 392 b pœnitentium diuerſæ claſſes in eccleſia 163. a. Ritus recipiendi pœnitentes. 113.b

Pomerius Afer illuſtris ſcriptor. 560.d

Pompeia Græcina rex æternæ Religionis, fortè Chriſtianæ, à marito inſons iudicata. 51.a

Pompeius V.Cl. vniuerſalis nomen ſcribens tribuit Hormiſdæ. 615 a

Pontianus Papa 125.b. deportatur in Sardiniam; & martyrio coronatur. 127.c

Ponticum Concil. de paſchate. 102.d

Pontifex Romanus, vide, Papa.

Poppæa concubina Neronis a Paulo ſalutata. 50. b. fauiſſe Iudæis ſcribit Ioſephus. b

Porcarius abbas Lerinenſis. 560. d

Porphyrius philoſophus ex Iudæo Chriſtianus, poſt Apoſtata xxv. libros ſcripſit in Chriſtianos. 183 d. confutati fuerunt validiſſimè à patribus 184.a. verſatus cum Ammonio, & Origene, falsò ait à fide Ammonium defeciſſe. 126 b Romam quando adierit 164.c exilio damnatus a Conſtantino, miſſo ad eũ poſt inſigni volumine abſoluitur. 234.a

S. Porphyrius Gazenſis epiſcopus, miſſo Legato Diacono impetrat ab Imp. vt Marneum diruatur, Idola euertantur. 444 c. negligentibus miniſtris, non ceſſat Deus miracula agere per nutricem & ipſum S. Porphyr. c. S Porphyrius profectus Conſtantinopol. impetrat euerſionẽ Marnæi & omnium Idolorum, concurrentibus miraculis. 450.c

Porphyrius presbyter nequiſſimus ſubſtituitur Flauiano Antioch. 40.457 b. aduerſatur Ioanni Chryſoſt b mortuo ſubſtituitur Alexander Monachus, quo ſublatum ſchiſma, recipiendo ordinatos ab Euagrio. 465.b

Poſſidius ad finem vitæ S. Auguſtini, indiculum eius ſcriptorum addidit. 516 a

Poſthumianus cum Gallo dialogorum agens apud Seuerum, Alexandriæ cum eſſent, damnationem Origeniſtarum inuidioſus narrat. 446.a

Poſſeſſor Epiſcopus Africanus Conſtantinop. conſulit Papam de quæſtionibus ad fidem. 519 b extat ad eum epiſtol. Hormiſdæ inter opera Ioan. Maxentij. 615.d

Potamiæna virgo Alexandrina inſignis martyr. 192 e

Praxeas prius Montaniſta, poſt nouæ hæreſis auctor cuius ſectatores Monarchici dicti, quod vnam tantum perſonam ſtatuerunt ſanctiſs. Trinitatis. 101.d

Prædicare non præſumat non miſſus, niſi teſtimonium habeat ſuæ legationis vim miraculorum. 487 e

Præfectorum Galliæ tyrannis cum barbaris tradit. 571.e

de Prærogatiuis ſedium Patriarchalium. 236.c. vide, Patriarchales ſedes

Præſcriptionis centum annorum priuilegium eccleſijs Orientis, poſt Romanam conceſſit Iuſtinianus. 649.d

Præſides ſua feritate præuenerunt edicta Imper. 177 b

Præſtigiæ Simonis Magi. 56.c. Apollonij Tyanæi. 40.b 61. per quædam tempora præſtigiæ invaluerunt. 389. b

Prætextate, quid acciderit, mutanti habitum cultumque Euſtoch. virginis. 391.a

Prætextatus Deorum cultor, & Chriſtianæ Religionis contemptor, conſul deſignatus, moritur, cuius & Lex virginum præfectæ exitus antitheſi deſcribit Hieronymus. 391.b

Prætoriana caſtra diruta à Conſtantino. 208.a

Presbyter pœnitentiarius cur ſublatus à Nectario de Eccleſia Conſtantinop. 420.e

Presbyteri & epiſcopi nomina olim communia, ſed functiones ſemper diſtinctæ, qui confunderunt hæretici habiti 43.e. vnius vxoris virum eſſe oportere ordinandũ, quomodo intelligendum. 47.a

Prima ſedes à nemine iudicatur, in Concil. Romano ſub Sylueſtro. 227.a

Primaſius epiſcopus Africanus, ſcriptor illuſtris. 598.b

Primatus Petri.a. Romanæ eccleſiæ ex Rom. Concil. ſub Damaſo. 390 c. ſummi Pontificatus apicem Romæ eſſe, nemo eſt qui dubitet, ait Iuſtinianus Imper. 649.e. oſtenſus in Agapeto Papa Conſtantinopoli. 654. b. in Rom eccleſia ſemper viguit Apoſtolicæ eccleſiæ principatus. 478 a. 590 b

Principes Sacerdotum ſimul Anna & Caiphas, ſed diuerſimodè. 4.c

ad Principes nihil præter reuerentiam pertinet de eccleſiaſticis negotijs. 595 d. non eſt eorum de bonis eccleſiæ decernere. 597 b

Priſcillianus hæreticus, à quo Priſcillianiſtæ dicti. 386.b. à Concil. Burdegalenſi appellat ad Maximum Imp. morti addicitur, cum alijs. 400.d

Priſcillianiſtæ fœda Gnoſticorum propago ex Aegypto in Hiſpaniam infertur. 385 a. damnat Conc. Cæſar Auguſtano, nuſquam accepti, per Macedonium magiſtrũ officiorum Gratiani impetrant eccleſijs reſtitui 386. c. illorum illud erat iura, periura ſecretum prodere noli.

Proæreſius rhetor ſtatua Romæ donatur. 295.a

Proba Falconia poetria, conſulis vxor, filia, & mater. 432. d

Hæc illa, quæ expetit ab Auguſtino tractatum de videndo Deum. d. laudat eam S. Chryſoſt. quod ſuæ communionis homines Conſtantin. profugos, domici recepiſſet 462. d eius filia Iuliana. quæ Demetriadem genuit illã celebrem virginem, Hieronym. eius Elogium 481 d.a

Proba virgo nobiliſſima, clara habetur. 598.d

Probus Imper. 170.b. Germanos, Sarmatas. Gothos & cæt. debellat. 181.c. Tyrannos comprimit. 182.a. occiditur. a

Proclus ex Syzyceno epiſcopo Conſtantinopolitanus creatus. 532 a laudat Chryſoſt. oratione anniuerſaria. 646 ſub eo occulantur corpora SS. XL. martyrum. 647.a.

moritur.545.c. de traditione Miſſæ ſcripſit, prolixiorē olim fuiſſe, ſed à Baſilio primum, inde à Chryſoſt. redditam breuiorem. b
Porphyrius coniector prædicit mortem Anaſtaſio.609.c. Platonicus philoſophus, ſcholæ Athenis præeſt, ſcripſit xviij. argumenta contra Chriſtianos. d. ſpeculari quadam machina exuſſit Vitaliani claſſem. d
Procopius inuadit Imperium.340.d. à Valente profligatus occiditur. 343.b
Procopius hiſtoricus conſiliarius à Iuſtiniano Beliſario datus ad bellum Perſicum. 932.d
Prodigium de excidio Ieroſolymitano 55.b. Prodigia & præludia belli.57.b. portendentia mutationem religionis.59.a. prodigium ingens.69.a ingentia ſub Traiano.76.c. in Africa ſub Seuero.106.c. ingens prodigiū redarguit iactantiam Galerij Maximiani.178.c. per prodigia oſtendit Deus, ſe deteſtari Arianiſmum.273.c. crucis apparentis in cœlo.2,3 a. prodigijs impedita Ieroſolym. templi reſtitutio.334.c. Grando inuſitata Conſtantinop.345.d. de qua Gregorius oratione de plaga grandinis. Ingens ſub Arcadio.437 a. Prodigioſus ignis à ſede Io. Chryſ. magnum excitat incendium 456 d. quæſtionibus de eo habitis, diaconi & presbyteri in tormentis expirant.c de puero inter Litanias ſublime rapto Conſtantinopoli.445.a. Monachia hæretici Alexandrini ex prodigijs quibuſdam reſipiſcunt 606. b
Profeſſores artium liberalium eximij, tempore Conſtantij.295.b.c. Chriſtiani à docendo interdicti à Iul.332.c. à Valentiniano permiſſi. 341.a
Prophetæ Præuidet Cyprianus, & prædicit venturam perſecutionem.135.c. prædicit Daniel Conſtantinopolis incendium.637 c. Cladem Antiochenam, c. Theodoſius Cœnobiarcha & Zoſimus Monachus. 6.7 a
Proſperi chronicon ſui iam o inueiſum 384.c. Proſper calamitatem Aquitaniæ deplorat 479. d. Demetriadem virginem celebrat epiſtola apud Ambroſium lxxxij. 482.a pro Auguſtino ſcribit de libero arbitrio. 506. d. ſcribit aduerſus Ioan Caſſianum adhuc viuentem, ſub nomine Collatoris 53?.b Chronicon quod extat adhuc annum peruenit, ccccxlv. p 545.a. ergo deſunt illi decem anni. 563.a
Proſperitate peccantium n h l infelicius. 292.c
Proterius Alexandrinus epiſcopus. 557 b. profeſſionem fidei ſuæ mittit ad S. Leonem, vt communicationem mereatur 559 d. ab hæreticis occiditur. 565 a
Pſalterij editio, qua vtitur Eccleſia, qualis. 123.b
Pſychicos Tertullianus vocat Catholicos 104 d 1 2 c
Ptolemaidenſe Concil. in quo excommunicatur Andronicus præfectus. 47?.a
Publia virginum præfecta Iulianum contemnit. pag. 123. c
Publius monachus orans, Dæmonem Iuliani curſorem ſiſtit. 356.c
Pudens hoſpes Petri Romæ. 28.b
Puella nouem annorum martyr ſuperatis pluribus tormentis. 199.c
Puella laſciua occupata à dæmone, quomodo liberata per Euchariſtiam. 654.c
Puellam ſuadere, vt virgo maneat. miraculum eſſe, Athanaſ. 25?.b
Puer Quiricus triennis martyr 192 c. alius puer quinquennis, in rogum, vbi ardebat mater, ſe inijcit. 624.a
Puerorum duorum illuſtre martyrium. 201 d
Puerum Chriſtianum Iudæi crucifigunt. 485.c
Pulcheria ſexdecim annorum, virgo prudentiſſima, Augusta à Theodoſio fratre vocata, fit conſors imperij, & ex ea ipſe mire proficit.486.a. dolo Chryſaphij amouetur ab aula, & adminiſtratione imperij. 545 c. reuocatur, & imperio ac religioni multum prodeſt.550.c Martianum titulo coniugij euehit ad imperium. 551. Baſſam Abbatiſſam cum Monaſterio ſeductam, vocat ad fidem Catholicam, monachos item, &c. 559.b. obitus & elogia. b
Pupienus Imperator. 128.b
Purgatio per iuramentum ad ſepulchra martyrum. 445. b
Purgatorium eſſe, eſt ex traditione Apoſtolica. 23.a

Q.

QVadrageſimale ieiunium alij tribuunt Sixto, alij Teleſphoro, ſed ex traditione Apoſtolica. 83.d
Quadratus Apologiam tradit Hadriano pro Chriſtianis. 81.b
Quæſtiones criminales interdictæ à Theodoſio per Quadrageſimam.379.c. Quæſtiones ſæuæ habitæ è conſulentibus Magos, &c. 351.c. de ſecta omnibus curioſius artes per diuinationem. 35?.b. de maleficijs. 356.b
Quæſtio de legalibus inter Petrum & Paulum. 35.c
Quæſtio de corruptibili & incorruptibili, quando exorta. 618. c
Quatuor temporum ieiunium à Calliſto inſtitutum. 118 b
Quatuor vnanimes Imperatores imperium adminiſtrant. 178.c
Quinta editio. 122.a

R.

RAdagaiſus Scytha cum ingenti exercitu in Feſulanis montibus concluſus, extinguitur. 461.d
Radegundis Bertharij necati à fratre Hermenfrido, Thuringiorum Rege, filia, captiua in vxorem accipitur à Clotario Francorum rege filio. 635.a
in Raptores virginum leges Conſtantini. 219.a.248.a
Rebaptizandos qui ab hæreticis baptizati eſſent, cenſuit Agrippinus in Africa.133.c. item Cyprianus.156.a. improbauit Stephanus Papa & ipſi quoque reſipuerunt. vide vtrumque nomen.
Recognitio. ceterum Clementis, ipſo etiam viuente deprauatæ ab Ebionæis. 72.c
Redemptio captiuorum feliciter à Cypriano curata, collecta indicta.150 d. item ab Acacio Amidæ epiſcopo, etiam vaſis ſacris diuenditis. 499.a
Redemptio vexationis per pecuniariam collectionem vſurpatur in eccleſia, non à ſingulis modò, ſed ab eccleſijs. 108.a

Reges quam periculoſè audiant querelas hæreticorum. 2.b. cauſis eccleſiaſticis ne ſe intromittant. 282 c

Regienſe cõcilium in Gallia, de Ebredunenſi epiſcopo malè ordinato. 540.c. decretum vt lapſi epiſcopi ex ſchiſmate, vel hæreſi, recipperentur abſque ſpe ſedis recuperandæ. c

Reginus Comes edocuit à B. Fulgentio, ſcribi ſibi præcepta militiæ Chriſtianæ, quod opus poſt abſolutum eſt à Fernando Diacono, ſub cuius nomine circumfertur. 636 b

Regnandi ratio cum pietatis iactura improbanda. 220. e

Relatio Legatorum Hormiſdæ papæ Conſtantinopolim miſſa. 614.b

Religio Chriſtiana tempore Traiani iam impleuerat orbẽ. 71. a. propagata latiſſimè ſub Hadriano. 84.b

per Religionẽ Angelorum quid intelligat Paulus epiſtola ad Coloſſenſes. 52 b

Reliquiarum cultus, traditio ab Apoſtolis. 38 c. Reliquiæ tranſlatæ Antiochiam. 75 a. Oneſimia. item Polycarpi 95.d per reliquias beati Ioannis Apoſtoli, & Euangeliſtæ videtur intelligendum ſepulchrum 71.d. reddũt mutum idolum loquacẽ. 312. d. ex Eunapio comprobantur. 418.a. ne diſtrahantur, vetuit Theodoſius. 405 a Loculi in quibus erant reliquiæ, per foramen tangebantur. 537.a. reliquiæ S. Ioannis Chryſoſt. magna celebritate relatæ Conſtantinopolim. 536. b. XL. item martyrũ, ibid. Mos Græcorum & Latinorum diuerſus circa reliquias. 616.e

Remigius Rhemenſis epiſcopus creatus anno xxij. mul. ũ laborat in conuertendis Francis. 594 b. gradus Clodoueo ante conuerſionem dona ab eo accipit, eum baptizat, a.b.c. Vicarius Apoſtolicus conuocat Conc. 605. a

Reſcriptum pro Chriſtianis Hadriani. 81.b. Antonini Pij, d. Aureliani. 167 vide in aliis Chriſtianis Imper. Conſtantino, Conſtantio, Conſtante, Theodoſiis, Honorio, &c.

Reticius Auguſtudunenſis epiſcopus, clarus ſub Conſtantino. 266.d

Reus non damnandus niſi ſua confeſſione conuictus, ex edicto Conſtantini. 210 c. Rei non rapiendi à clericis, aut monachis, ab officio. 544.a

Ricimer militum dux inſidiatur Anthemio ſocero Imper. 572.d eum occidit, creato Imp. Olybrio, & quadrageſimo poſt die, ipſe quoque occiditur. 573.c

Ritus eccleſiæ aliquot à Iudæis. 29. e. non flectendi genua certis diebus. 19 d. in orando. 46.e

Roma Babylon dicta 31.a. in ſaeuo bello Gothico, nouis muris circundatur. 456.c. obſidetur ab Alarico, & auro pacem redimit. 467.c. rurſum ab eodẽ obſidetur. 468. b. & tertiò obſidetur & capitur. 469. a. Anno 1162. ab eius condi. a. 471. a fuga eu[illegible] alij in Orientem, alij ad Inſulas d. alij in Africam, vt, Proba, Iuliana, Demetrias. d. de Roma capta, quod Gentiles Chriſtianis inſultarẽt compulſi epiſcopi ea de re pro concione diſſerere. 472. c

Romana virgo nobilis, virginitatem colit in antris, & ſpeluncis, miraculis clara. 260.e

Romanum concilium, de Paſchate ſub Victore. 102 c. vacante ſede de lapſis. 241 a. de lapſis ſub Cornelio. 150. e ſub Dionyſio de Dionyſio Alexãdrino hæreſis inſimulato. 163.b. Quo Donatiſtæ damnati, Cæcilianus abſolutus. 208.c. ſub Syluestro ccxxx. epiſcoporum, in quo præter alia illud ſanctium, PRIMAM Sedem à nemine iudicari, 238.b. ſub Syluestro in confirmationem fidei Nicænæ. 268 b ſub Iulio, quo abſolutus Athanaſius. 275 b. in quo Arriani negat communio eccleſiæ Romanæ. 295.c. ſub Damaſo, quo dãnatus Auxentius Mediolanẽſis pſeudoepiſcopus Arrianus. 348. c. ſub eodem, in quo damnatus Apolinaris cum eius hæreſi, & aſſeclis. 367. b. ex epiſcopis diuerſarum prouinciarum, quo adiudicata ſedes Antiochena Paulino. 358.a. ſub. Siricio, quo damnatus Iouinianus hæreſiarcha. 417.c. ex quo Legatio ad Arcadium, cum literis Papæ, Imperatoris & Cõcilij. 460.d
Quo dãmata hæreſis Neſtoriana, & decem dierum induciæ Neſtorio datæ ad reſipiſcendum. 513. c. in cauſa Arelatenſis epiſcopi alienos fines inuadentis. 544. c. Quadraginta octo epiſcoporum, qui conuenerant ad natalem Hilari Papæ, cuius occaſione conuentus, contulit cum eis cauſas quaſdam eccleſiaſticas. 569. c. ſub Felice in Acacium, de prodita fide Chalcedon. concilij. 581.b. ſub Felice, in quo damnati præuaricatores Legati Sedis Apoſtolicæ, & Acacius Conſtantinopolitanus epiſcopus declaratus hæreticus. 582. a. de lapſis in perſecutione Vuandalica recipiendis in eccleſiã. 585. a ſub Gelaſio, in quo plura de auctoritate eccleſiæ Romanæ, & decretum de Canonicis ſcripturis, concilijs generalibus & ſcriptoribus eccleſiaſticis. 590. a. ſub eodem, quo Milenus olim Legatus præuaricator pœnitens, & damnans hæreſes, recipitur, 592.c. Sex ſub Symmacho. 539 c. 594.d. 595 596. 597.

Romana eccleſia diues depoſitarum Apoſtolicarum traditionum. 81.b. eſt caput omnium eccleſiarum. 554.a. primatus Romanæ eccleſiæ ſupra oẽs eccleſias. 590.b. ditiſſima etiam vigentibus perſecutionibus, & in omnes egentes beneficentiſſima. 95 b

Rufina Paulæ Romanæ filia. 390.d. Aletij clariſs. viri vxor, cito dein decedit. 391.a. eam celebrat S. Paulinus epiſcopus. a

Rufinus dux quis, & qualis. 434.b. ei procedens ad bellum Theodoſius Arcadium & Imperium commendat. Inuidia accenditur quod prælatus ſibi Stilico, b plures barbaras gentes euocat in perniciem Imperij, quæ Aſiã vaſtant. 434.e. proditor Imperij trucidatur. 435.a

Rufinus monachus, & Clericus Aquileienſis. 363. b. peregrinatur in Orientẽ cum Melania ad ſanctos Monachos viſendos. d. a Didymo vterque imbuit erroribus Origen 366.a. Romam poſt vigintiquinque annos redeuntes, Origenis periarchon, plenum erroribus obtrudere moliuntur. 437.c. detegitur impoſtura a Marcella & Pãmachio, c. 440.a. cuius virum nec comparentem & tergiuerſantem, damnat Anaſtaſius Papa 449 c tres inuectiuarum libros ſcripſit per hos annos in Hieron. certis tantum hominibus vulgatos, quorum capitibus ad ſe relatis reſcripſit. 452.a. vaſtata Aquileia in Sicilia moritur, plura miſeſ conuiuiis ad suborandam impietatem. 472.c.

478.c. primus auctor hæreſis Pelagianæ à Cæleſtio dictus. 478.d
Ruſticiana Symmachi filia, vxor Boetij, eximiæ virtutis fœmina. 629.a
Ruſticus S. R. E. Diaconus Cardinalis, ſeu temporis ſcriptor luculentiſſ. ſcribit contra Acephalos. 6.1.a

S.

S. Sabbas Legatus Heliæ Ieroſolymitani ad Anaſtaſiũ Imper 602.d. qui Ioannem intruſum mirificè attrahit ad fidem Chalced. Concil 603.c. ſcribit ad Imper. ſe & Monachos nunquam paſſuros, vt vera fides immutetur. d. impetrat precibus pluuiam. 609 a. iam octogenarius ex Eremo prodiens, fit promulgator edicti Imper. pro fide Catholica. 611.c. migrat in cælum, magnificentiſſ. elatus funere. 642.b
Sabbatum ſecundo primum, quod. 7.b
Sabellius hæreſiarcha, qualem hæreſim prædicat. 159.b
Sabiniana Diaconiſſa vetula, affectata Chryſoſtomum in exilium. 458.c
Saccophori hæretici vbique damnati. 396.a
Sacerdotes pœnitentes ad laicam communionem admittendos ſancit Concil. ſub Cypriano. 149 canon ordinat Gennadius Conſtantinopolitanus, non verſatos in pſalmis. 467.b
Sacrificati, vel thurificati. & idololatræ, idem apud Cyprian. 156.c
Sacrificium nouum, nouæ legis à Chriſto inſtituitur. 13.c. idem modò ſacrificium offertur, quod Chriſtus obtulit, ait Cyprianus. 154.d
Saluianus deplorat octo libris inundantiam vitiorum in eccleſiam, quæ tantam inundantiam calamitatum intulerit. 479.d
Saluina Gildonis filia. Nebridio viro, filio ſororis Auguſti, defuncto, vidua adoleſcentula relicta, conſolationem accipit à Hieronym. & inſtitutionem. 442.b. fortè & à Chryſt. ſub titulo viduæ iunioris. b
Salutatio per oſculum in primitiua eccleſia 33.c. cui ſuccedit piæ tabellæ deoſculatio. c
Samaritani inter hæreticos, qui numerati. 639 a. de quibus deinceps plura.
Samoſateni quantoperè Arianos horrerent. 350.b
Samuelis oſſa ſub Arcadio allata Conſtantinopolim, & in Hebdomadum tranſlata. 463 c
Sanctuaria quæ dicuntur. 619.c
Sanctorum cultus vetus in eccleſia. 182.c. item reliquiarũ ab Apoſtolica traditione. 38.c
Sanctus, Sanctus, Sanctus, &c. cantari vſitatum in Miſſa ab vſque tempore Apoſtolorum. 85.b
Sapores Rex Perſarum Romanum inuadit Imperium, & à Niſibis obſidione per Iacobum Niſibenum repellitur. 270 b. expugnatis aliquibus præſidijs Rom. virgines Deo ſacras intactas Religionem ſeruare permittit. 424. a
Sardicenſe Concilium Oecumenicum. 281 c. nulla in eo fidei profeſſio edita 282 c. duplici ex cauſa calumniam eſt paſſum, 283.c. legitimum & Catholicum incognitum etiam Auguſtino ſpatium fuit Arianorum Philippopoli ſcortſum habitũ, & vt Sardicenſe venditatũ. 84. b. Sardicenſis canon cur citari potuit nomine Nicæni à Zoſimo. 495.a
Sarracæni haud diu ante Valentinianum Imper. per Monachos circa ipſos degentes ad fidem trahuntur. 366.c. Mauuia eorum Regina, vt det Romanis pacem, petit Moyſen Epiſcopum, c. apud eos propagata Chriſtiana Religio ex occaſione perſecutionis Perſarum, 449. d. populantes Syriam, viginti familiæ, ob violatum S. Theodori templum pereant. 601.b
Saturninus hæreſiarcha. 78.c
Satyrus Ambroſij frater, rediens ex Africa, ſacram Eucharistiam ſudario ſecum defert. 616.b
Saulus, vide Paulus.
Scenicos vetat Valentinianus non niſi in mortis articulo baptizari. 361 c
Schiſma in Africana eccleſia, auctore Feleciſſimo presbytero, & Nouato Epiſcopo. 147.c. Donatiſtarum. 187 a. vide Donatiſtæ. Fortunatus aduerſus Cyprianum creatur epiſcopus. 150.c. Maiorinus aduerſus Cæcilianum Carthagin in ſchiſmate creatur epiſcopus. 193.c. in Aegypti eccleſia Meletianum. 195. a. vide Meletius in Aegypto epiſcopus, in Antiochena. Meletio & Paulino, ambobus Catholicis Epiſcopis, 328. a. vide, Meletius. Paulinus in Romana. Nouatianum. 147..c. vide Nouatianus. Vrſinici aduerſus Damaſum. 345.a. inter Bonifacium & Eulalium. 495.c. Laurentianum aduerſus Symmachum. 593. c Laurentiani calumniantur Symmachum apud Regem, & contra Canones viſitatorem impetrant Roman. eccleſiæ. 594.c. Auctor huius ſchiſmatis Anaſtaſius Imp. per Feſtum Senatorem 595.a. ſchiſma Luciferianum. 328.c. vide Lucifer.
Schiſmatici Africani, vnde prius traditores, poſt vnde dicti Donatiſtæ. 187.a. 193.c. pluribus reſcriptis Valentiniani percellantur 346.b. 347.c. nouo reſcripto. 381.b
Scholæ Athenis, Cæſareæ Paleſtinæ, Alexãdriæ, Conſtãtinopoli celeberrimæ. 295.a b
Scoti conuerſi ad fidem à Paladio S. Roman. eccleſiæ Diacono. 526.b. altius tamẽ ipſi ſuam referunt conuerſionem. b
Scriptores plures Ethnici meminerunt excidij Ieroſolymitani, vt rei maximè memorabilis. 62 c
Scriptores Eccleſiaſtici. 93.c. 102.a 119 d 173.a
Sebaſtianus gener Bonifacij comitis, in ſuſpicione in aſtus imperij ſtantis ad Genſericum, & conſtanter renuens Arianiſmo aſſentiri, occiditur. 541.c
Sedes prima à nemine iudicatur. 217.a
Sede vacante, clerus Romanæ capitis munera explet. 136.c Romana ſedes, vno anno vacat, & amplius, ob atrocitatem perſecutionis ſub Decio. 135.c
Sedes Patriarchales, vide Patriarchales
Seditio Iudæorum Romæ, ob quam à Claudio pulſi. 34.c. Romæ militum, & populi 198.c. Conſtantinopoli interfecto Hermogene Duce, 277.c. Alexandriæ, qua interfectus Gregorius, intruſus Arianus. 285.d. Conſtantinopoli ſub Anaſtaſio. 537.c

Seianus Iudæis infenſus. 4. a. Tiberium deprauat. c. thiſe. . . peut cum filijs. 11 b

Semiarianorum origo. 285. b filium ſubſtantia ſimilem patri aientes, ſibi videntur melius ſentire negantibus ſimilitudinem, & Catholicis aſſerentibus conſubſtantialitatem 329. d. Catholicos ſe fingunt, vt per Liberium ſedes ſuas recipiant. 330. c

Senatuſconſultum de reſtituenda Haruſpicena diſciplina. 34 b. depellendis Italia Mathematicis. 38 d. vota facit, ne Maximinus Romam videat, 127. a. ſollicitat ad defectionem Prouincias. 128 c

Senes, qui annum centeſimum exceſſiſſent, quam multi, quando 63. c

Sententia mortis non ferenda, niſi in conuictum ſua confeſſione. 210. c. non exequenda capitalis, niſi poſt decimum diem, à Tiberio ſtatutum. 4. d poſt triginta à Theodoſio. 418. e

Septem dormientes martyres, quomodo intelligendi. 146 c

Serapidis templum mandato Theodoſij exciditur. 418. a

Serapion epiſcopus Antiochenus, celebris inter eccleſiaſticos ſcriptores. 89. c

Serena Honorij Theodoſio Imper fratris filia, Stiliconi vxor datur. 433 b. interfecto viro, & ipſa vt conſors conſpirationis ad inuadendum imperium interficitur 467 e

Seronatus præfectus Galliarum, perditis ipſis Gallijs, à Gothis capite plectitur. 571. c

Serpens a Silueſtro extinguitur. 224. d

Seuerinus Noricorum Apoſtolus, 561. c. oraculum edit Odoacri ſe adeunti. 575. a. famem per eam regionem ſæuientem propullat. b. in vita & poſt mortem miraculis clariſſ. migrat in cœlum. 581. a. deſertur in Italiam, proſequentibus eum miraculis, 585 c. in Lucullano collocatur. 592. b

Seuerus Imperat. 101. a. fauet à Chriſtianis. b. bello in Nigrum Byzantium triennali obſidione expugnat, diruit, & in vicum redigit. 102, Albino etiam victo, ſolus imperat. c. mouet in Parthos. 105. c. triumphat de Iudæis. 106. a. præter generale edictum, dat ſpeciale reſcriptum in Chriſtianos. 107. c. triumphat de Parthis. 109 b. Pantheon reſtituit. b Britannos coercet, vnde Britannicus dictus. 110. c. munit imperium. 30. legionibus. 111. c. ex animi mœrore moritur. d

Seuerus Cæſar interficitur. 196. a

Seuerus Imper. occiſo Maioriano inuadit Imperium. 568. c & ipſe à Ricimere veneno tollitur 569. a

Seuerus Sulpitius Roman. nobiliſſimus, & ditiſſimus, fit Monachus 431. c. Vitam S. Martini, cuius erat diſcipulus, à ſe ſcriptam mittit ad Paulinum 437. d

Scribit & Dialogum de eius rebus geſtis, & aliquorum Aegypti monachorum, qui à Gelaſio relatus eſt inter Apocrypha. 455. a Pelagianiſmo fuit contactus, ſed credibile eſt reſipuiſſe 52. . c. cum ſemper vocetur presbyter, diuerſus videtur ab eo, qui dicitur epiſcopus Biturcenſis. 526. a

Seuerus Pſeudomonachus Eutychianus, dux Acephalorū, inuaſa ſede Antiochena, per exilia & cædes omnes ad ſe trahere conatur. 603. b. Alamundarū Sarracenorum ducem tentat, iam præuentum à Catholicis. 604. b. damnatus a Iuſtino Imperat. vt impia lingua præcidatur. 618. b

Sexta editio. 522. a

Sibyllini libri examinati à Tiberio. 4 a. interdictum ne legerentur. 85 c. à Stilicone Romæ incenſi. 446. e

Sidonius qui vir, & quantus. 573. d. Epiſcopus Aruernum obſeſſum frequentibus Litanijs tuetur. 575. b. moritur, prædicto ſucceſſore. 583. c

Signum crucis, ſalutis ſymbolum. 15. c. oſtenſum è cælo Conſtantino. 204. c Iulianus per illud fugat Dæmones. 290. a. viſum Ieroſolymis ſplendidiſſimum ſub Conſtantino. 293. c. 330. d. ſub Iuliano. 330. e

Sigiſmundus Burgundiorum Rex ex Ariana tranſit in fidem Catholicam. 601. c. delatum a Nouerca filium ſtrāgulat, & pœnitentia ductus obtinet pijs precibus, vt in hoc potius ſæculo, quam in altero puniatur, nec multo poſt a Francis, bello victus, cum vxore & filijs captus, & in puteum abiectus eſt. 631 b. delatus ad Agaunenſe ſe nobile monaſterium, quod ante conſtruxerat, miraculis fulſit, & in eccleſiaſticis tabulis eſt receptus. c.

Siluerius Papa per vim & metū intruditur à Theodato Rege, quem tandem Roman. clerus probat. 657. a

Silueſter Papa. 209. a. præeſt Concilio Arelatenſi per legatos, Conſtantino Imper 210. a. Oſium legat Alexandriam ad res componendas. 328. d. diſputat cum Iudæis. 212. d. cur in Soracteum montem ſeceſſiſſe potuit. 221. b. 222. a. draconem extinguit. 224. c. Concilium Nicænum per Conſtantinum indicit, & Legatos ſuos ad eum mittit. 229. a b. illud confirmat. b. c. moritur. 260. a

Silua virgo ſacra Rufini præfecti ſoror, de qua præclara Palladius. 435. b

Siluina Gildonis filia, Nebridij vxor, Nebridij iun. mater, vidua adoleſcentula relicta. 442 b. eam conſolatur Hieronymus. b. & forte Chryſoſtomus ſub illo nine viduas iunioris. b

Simeon epiſcopus Ieroſolym. 120. annorum cruci affigitur. 47 b

Simeon Stylita ex columna in ſolitudine curam gerit Eccleſiarum. 528. a ſcribit pro Concilio Chalced 566. c. clarus miraculis migrat in cælum, acta vi . . columna octoginta & vnum annos cum vixiſſet vltra centum ſex 5 7. c. ex Syria transfertur in Thraciam. 570. a

Simō magus conuertitur à Philippo Diacono 24 d. primus hæreſiarcha turpiſſimus multos habuit ſectatores. d

Deus Romæ habetur, & ſtatua donatur. 28 b negare fidem docet ad vitandam perſecutionem. 56 d. Neroni, magiæ nomine, inſinuatus, & volare pollicitus, & aggreſſus, a Petro in terram detrahitur. e

Simonia

Simonia in Simone mago à Petro damnatur. 24.b. Simoniacorum epiſcoporum cauſa, acta in Concilio quodã Epheſino ſub Chryſoſtomo. 448 c Concil. Conſtantinopolitano, ſub Gennadio encyclica renouatur e no. Chalcedonenſ. de ſimoniacis. 567 a. per ſenatum & Athalaricum, in creando Roman. Pontifi. comprimitur. 644 c. Simoniam in omnibus vitandam ſancit Iuſtinianus 63, a

Simplicianus Rom. presbyter, adiutor & monitor datur Ambroſio a Rom. Pontif. 371. c. cum proficit Auguſtinus 3 9. c. Ambroſio ſucc. dit in epiſcopatu. 438 c. cõſulit Auguſtinum de quibuſdam quæſtionibus. 439 b

Simplicius papa creatur 571 a. negat Imperatori rata ſe habiturum acta concil. Chalcedonen. de priuilegijs eccleſiæ Conſtantinopolitanæ 574. b. aduerſatur Imp. ſanctioni de iiſdem b. alius abrogat ordinandi, epiſcopo illo abutenti. 575. d. ſcribit ad Zenonem Imp. diſſimulans vt qui malorum eſſet auctor, fieret eorum deſtructor. 576. a. moritur. 581 a.

Sindon, qua inuolutum eſt Chriſti corpus de cruce depoſitum, ipſius formam corporis retinens in eccleſia Taurinenſi. 17 b

Siniſtra dignior dextera ſecundum quandam rationem, ſic ſedent digniores in ſiniſtra in concil. Nicæno. 132. d etiam Chalced 593. d

Sinueſſanum concil. in cauſa Marcellini Papæ. 177. a

Siricius Papa. 400. a. decretalem ſcribit ad Himerium Tarracon. a. inuentos Manichæos relegat in monaſteria, abſque communione, vſque ad mortem. 416. e. moritur 439. d

Sixtus papa 82. b. martyr. 84. c. eius extant duæ epiſtolæ, & decreta, c. extat ſub eius nomine vulgatus liber Sixti an Sixti gentilis Philoſophi, à Rufino. 85. b

Sixtus II. papa 158 a. conſulitur à Dionyſio Alexandr. a. ab eodemque monetur de Sabelliana hæreſi exorta, 159. d. martyrio coronatur e

Sixtus presbyter Cardinalis Romanæ eccleſiæ inſimulatus quod faueret Pelagianis, primus in eos publice Anathema intorquet, & ſcrib. 491. c. mortuo Cæleſtino creatur Romanus Pontifex. 526 c. confirmat concil. Epheſ. & Neſtorium ad pœnitentiam inuitat, & Ioan. Antiochenum ad eius damnationem, d. calumnioſe accuſatus cauſam ſuam vult à Concilio cognoſci, à quo abſoluitur, & accuſator damnatur, addictis eccleſiæ eius bonis. 531. c. acta inter ipſum, & Polychronium quendã Ieroſolymit. epiſcopum ſpuria 532. a. per viſum admonetur de epiſcopo Petro, Diacono, S. Cornelij Forocornelienſis, Rauennatibus dando. 531. a reijcit à communione Iulianum Aeclanenſem Pelagianum. 540 d. moritur. c. fecit antea Baſilicam S. Mariæ matris Domini. plurima illi conferens dona. e. eius rogatu Valentinianus egregie ornauit confeſſionem B. Petri. e

Socrates & Sozomenus Nouatiani terminant ſuas hiſtorias in anno Domini CCCXXXIX. in Theodoſij conſulatu xvij. 539. e. vtriuſque, & Theodoreti latine vertit curauit Caſſiodorus, & ex tribus vnam fecit. 540. a pluris facti à Gelaſio, quàm Euſebius. a

Sodalitia à Traiano vetita 91. a

Sopater Platonicus Philoſophus, Iamblici diſcipulus, Romæ regit ſcholam Plotini 222. a. Magiæ delatus ab Ablauio ad Conſtantinum, ſecuri percutitur. 249 e

Sophiæ templum incenſum Conſtantinopoli. 581. b

Sophronia matrona Rom. perfecti vxor, ſe necat amore pudicitiæ. 198. c

Soter papa 95. b. laudatur à Dionyſio Corinthiorum epiſcopo de benignitate in excipiendis fratribus, & de beneficentia, ſubſidia mittendo per prouincias. b

Soteris virgo Romana, & martyr, de ſtirpe S. Ambroſij 190. c

Sozomeni hiſtoriam Gregorius papa ſigillat, vt immodici laudatoris Theodori Mopſueſteni, quas laudes extitiſſe oportet in ea parte, quæ deſideratur hiſtoriæ xx prope annorum. 508 c

Spectacula Circenſia & Scenica vetat feſtis diebus Imperat. 572. a Cruenta ſpectacula adempta, retenta tamen in venatione ferarum. 621. b. Theodoricus cruenta ſpectacula deteſtatur. 624. c

Spiridion epiſcopus confeſſor, de quo admiranda leguntur 230 c. Cõſtantio viſus in ſomnis, & cum alijs accitus, impoſita manu eum ſanat. 269 b

Spiritus ſancti proceſſio ex parte filioque, ante 960. annos extitit in ſymbolo Athanaſij, vt legati ſedis Apoſtolicæ ſub Gregorio Nono, Græcis conteſtati ſunt, 272. d. in cõcilio Toletano primo, ex epiſtolis Leonis papæ illud inſigne; A patre filioque procedit. 449. c

Stephanus de primis ſeptem Diaconis, ſeptimo ab Aſcenſione Domini menſe lapidatur. 22. c. de cuius reliquijs, vide: Inuentio

Stephanus papa, 152. c in cauſa rebaptizationis baptizatorũ ab hæreticis ſancit nihil innouandum 156. a. martyrio coronatum. 157. e

Stephanus Antiochenus epiſcopus cum clericis in templo trucidatur ab Eutychianis. 5-8. d

Stephanus Laodicenus fidem deſerit, inſignis alioquin philoſophus. 641. a

Stellæ Chriſti nati indicis meminit Chalcidius Platonicus 2 b

Stiliconi commendat Theodoſius filios Arcadium & Honorium 433 c. dat vxorem Serenam fratris filiam, c. qualis, & quantus Dux. 429. c

Alaricum profligat, & obſeſſum dimittit. 456 a. proditione detecta obtruncatur. 466. b

Striges excommunicandæ ex Conc. Rom. ſub Damaſo. 400. b

Studitarum monaſterium à Studio V. Cl. erectum, ex acœmetarum monaſterio aſſumptis monachis. 567 c

de Suffocati & ſanguinis abſtinentia præceptum in Concil. Ieroſolym. Apoſtolorum, quid ſibi velit. 35. a

Suffraganum Concilium in Africa, in quo B. Fulgentij humilitas oſtenſa. 625. c

Supellex præclara Chriſtianorum. 164 a

Suſpenſionis cenſuram Cyprianus comminatur. 138. c

Symbolum Apoſtolicum diu vnicum retentum in eccleſia Romana 241. b Nicænum ab Oſio concipitur. 238. a eius vſu in Oriente, 241. b

Symmachi vrbis præfecti domus incenſa ob vinũ denegatũ. 342. c. Pontifex Gentilitiæ ſuperſtitionis. 36 d. illi Romæ & Cõſtantinopoli conſularis ſtatua dicata, 374. a.

Legatus

[Sy]mmachus ad Valentinianum laborat pro reparando Deorum cultu, reſiſtente Ambroſio. 396. d. accuſatus apud Imperatorem de Chriſtianis ab Eccleſijs auulſis, & increpitus ſe purgat. e. læſæ maieſtatis, venia adepta, ob laudatum Maximum Tyrannum laudat & Theodoſium, à quo relegatur ob petitam reſtitutionem Aræ Victoriæ 4[0]6. d. reconciliatus Theodoſio fit Conſul. 421. b. fauet Eulalio Schiſmatico aduerſus Bonifacium. 453. a

Symmachi Boetij ſoceri Elogium. 929. a illi mittit Boetius commentariū, quomodo Trinitas vnus ſit Deus 622 d. obtruncatur cum Boetio. 628. c

Symmachus ex Samarita Iudæus nouam ſcripturæ editionem cudit ſub Seuero. 171. c

Symmachus ex Diacono papa creatur, aduerſus eum Laurentius ex Epiſcopo, præter morem. 593 c

Hic improbatur, illo reiecto. e. Anaſtaſium deterret à patrocinio hæreticorum. e. calumniam patitur à Schiſmaticis apud Regem. 594. c

Nullius ſubditus iudicio, permittit ſe iudicari à concilio 595. c.

Abſoluitur. in eodem Concilio Anaſtaſius Imper. excommunicatur. e. reſpondet ad conſultationes Cæſarij 596. a.

Lenitas in omnes, quos damnatos volebat quartum Concilium. d. Apologiam ſcribit aduerſus Anaſtaſium 597. a.

Singulis annis neceſſaria ſuppeditat Epiſcopis relegatis à Vandalis. 598. c

Præmonet Catholicos aduerſus impendentem perſecutionem ab Anaſtaſio. 602. e. moritur, cuius effuſa munificentia celebratur. 604. d. ſtatuit, vt Gloria in excelſis Dominicis, & feſtis teſtis Martyrum diebus caneretur. e

Synagogæ incenſio permiſſa ab Honorio, ad Iudæorum conuerſionem. 492. d. cum non proficeret, ſtatutum, vt veteres maneant, nouę ne extruantur d. rurſum vetat nouas ædificare. 502. d

Syneſius Philoſophus vxoratus, & filios habens, à populo Ptolemaidis poſtulatus, maximè reluctans, Epiſcopus ordinatur. 473 b qualis & quantus euaſerit, lucubrationes eius indicant. c. in concil. grauiſſimam excommunicationis ſententiam fert in Andronicum Præfectum. 475 d. Veniam petenti datur acta pœnitentia, & à Præfectura depoſitus. d

Synodus vide, Concilium.

Synodica Arelatenſis Conc. ad Syluestrum papam. 230. c. Nicæni ad eundem. 240. c. Sardicenſis ad Iulium, quæ annexam habet formulam fidei, quæ nulla edita eſt, teſte Athanaſio. 282. e

T.

TAbellarij Epiſcoporum nonniſi Eccleſiaſtici. 140. d

Tacitus Imper. 169. e. iubet ceſſare perſecutionem. 170 a. moritur morbo an ferro incertum. a

Tarraconen. Concil. de eccleſiaſtica diſciplina. 608. a

Tatianus Iuſtini mart. diſcipulus l. b. ſcripſit contra gentes qui extat. 94. d. poſt fit hæreticus, & a varijs confutatur. e. extat eius harmonia, confuſio nomine cum Ammonij ſimili opere. e

Taurinenſe concilium in cauſa Felicis Treuerenſis Epiſcopi. 438 d

Telepreaſe Concil. in quo recitata decreta quædam Syricij de quadam cauſa, quæ vertebatur. 546. d

Teleſphorus papa 85. e. ſtatuit vt in Natali Domini Miſſæ noctu celebrarentur; vt ante ſacrificium, Gloria in excelſis, diceretur. 87. b. circa ieiunium Quadrageſimale aliquid ſtatuit, quod ex Apoſtolica traditione manauit. c. martyrio coronatur. d

Templum Ieroſolymitanum à Tito excinditur. 61. e. fruſtra tentant Iudæi reſtituere ſub Iuliano. 384. e. pacis aterna à Veſpaſiano extructum. 63. d. conflagrat ſub Commodo 100. b. quomodo intelligendum, quod obijciebant gentiles Chriſtianis, templa eos non habere. 115

Terentius Valentis Dux, ob rem bene geſtā aduerſus Perſas, petit Eccleſiam vnam Catholicam, & reijcitur. 362.

Terræmotus in morte Chriſti meminit Phlegon Olympiadum ſcriptor. 16. c ingēs Antiochiæ ſub Traiano. 75. c. ſub Pio 87. c. grauiſſimi ſub Gordianis. 130. a. ſub Maximino. 1[3]7 d immenſus ſub Gallieno. 163. e. cum perſecutione Ariana exortus 273. c. ſubuertit Neocæſaream, excepta Eccleſia, & qui in ea reperti ſunt, merito Thaumaturgi corporis, quod alias ſæpe accidit. 279. c. Nicomediam ſubuertit. 307. b. eandem rurſum. 334. a Nicæa quaſſata. a. Conſtantinopolis concuſſa e. generalis Terræmotus, quo mare littus egreditur. 348. c. Nicæa funditus euertitur. 346. c. multę regiones quaſſantur ſub Theodoſij obitum. 429 c. Romæ ingens ſub Leone 542 c. ferè vniuerſalis 545. b. ingens Conſtantinopoli ſub Zenone. 577 c. Ponti[c]a regio terræmotu quaſſata. 594. a. Dardania concuſſa. 609. c. Antiochia concidit, & aliæ plures vrbes Orientis. 627. b

Tertullianus Afer ſub Seuero Imper. & Victore papa floret 102. a.

quando ſcripſerit de Moleſtijs Nuptiarum. a. per hæc tempora ſcribit de præſcriptione. b. qua occaſione ſcripſerit de corona militis. 104 c. cauſa eius defectionis ab eccleſia. d. militiam exercere Chriſtiano non licere. male cenſuit 105. a. traditionibus argumentari licere ſcribit, quas antiquas retegit. a

Romæ ſcribit Apologeticum pro Chriſtianis. a. Scapulam Proconſulem perſecutorem, libro exagitat. 107. c. ſcribit exhortationem ad martyres. d quo tempore ſcripſerit Scorpiacum, & de bono martyrij. 108. b. quando de ſpectaculis. d. de Idololatria. 109. b. quando contra Marcionem. 113. c. & de reſurrectione carnis. c. De pallio. d. quando contra Iudæos. 111. b. Sex volumina aduerſus eccl. ſcribit. vnum proprium aduerſus Apollonium. d. quando ſcripſerit de Monogamia 112. d. de Ieiunio, de Pudicitia, & aduerſus Pſychicos. e 113. a. Poſthæc de eo nihil certi habetur, niſi quod deficiens a Montaniſtis, propriam ſectam Tertullianiſtarum induxit. d eius opera, vt erroribus reſperſa, relata inter Apocrypha. d

Tertullus nobiliſſimus ciuis Roman. ſeptennem filium Placidum S. Benedicto educandum offert. 624. e

Tetradius ex miraculo S. Martini fit Chriſtianus. 432. a

Thadæus

Thadæus Edeſſenos ad fidem conuertit. 27.c

Thalaſſius præfectus Prætorio Illyrici, virtute præſtans, ordinatur à Proclo. 539.e

Thalmud Babylonicum quando & à quibus collectum. 355.a

Theatrum Ieroſolymis ad necem fidelium parat Iulianus. 335.a

Themiſtiani à Themiſtio Diacono, etiam Agnoitæ dicti. 618.e

Themiſtius Philoſophus à Conſtantio prætura ornatus. 316.b. præfectus Conſtantinopolis creatur à Iuliano. 318 c. admonet Valentem de clementia in victos. 319.a. orationem habet ad Valentem. 353. e. dehortatur Valentem à perſequendis Chriſtianis. 370.e

Theodatus mortuo Athalarico, ſuadente Amalaſuntha, in regem prouehitur. 648.a. ingratiſſimus, eam in carcerē conijcit, moxque obtruncandam curat b. conſternatus pauore de exercitu Iuſtiniani, ampliſſimas pacis offert conditiones. 653.a. Agapetum papam adigit ad Legationem ad Iuſtinianum, de pace obeundam. e

Theodorus, qui poſtea nomine Mopſueſteni Epiſcopi innotuit, apoſtata à Monachatu, reuocatus à S. Chryſoſtomo ſodali, iterum lapſus, peſſimus hæreticorum omniū euaſit. 326.a. magiſter fuit Neſtorij 510 a. viuus latuit, mortuus, per dogmata Neſtoriana, innotuit. b. eius libri vulgati à Neſtorianis, verſi in plures linguas, à Catholicis damnati. 533.a

Theodobertus Theodorici Francorum Regis filius, correptus à S. Nicetio, & ab energumeno detectis eius criminibus, illi obtemperat, & excommunicatos abire de Eccleſia iubet. 640.c

Theodoreti primordia. 502. c. Epiſcopus Cyri ordinatus plures Marcionitas adducit ad Eccleſiam. 503. c. hiſtoriā exorditur ab anno cccxxiij. id eſt, ab exitu Licinij, & deſinit in annum ccccxxviij. quam claudens laudibus Theodori Mopſueſteni nefādiſſimi hæretici, hoc anno mortui, infamat. 508 c. coniuratum ſe hoſtem Cyrilli & Neſtorij patronum profitetur. 523.a. incumbit in impugnandis 12. Cyrilli capitibus, & commonendis magnis Italiæ Epiſcopis. 524. e. ſubſcripſit quidem formulæ à Cyrillo præſcriptæ, ſed coluit tamen aliquandiu Neſtorium poſt vnionem. 529 c. denique Cyrilli humanitate victus, illi reconciliatur. e. eius & Neſtorij epiſtolę, quibus ſe mutuo recipiunt, cōfictæ. 535 a. ſcribit in Gentiles, libr. Græcarum affectionū e. ſuſpectus malæ fidei à Theodoſio iubetur à Cyro non diſcedere. 543 b. epiſtola ſub eius nomine de Cyrilli morte, hominis eſt Neſtoriāi. c. à Dioſcoro accuſatur Neſtorianiſmi. 544.a. vitæ compendium. 546.d. in dicta cauſa damnatus, appellat Sedem Apoſtolicam. 550 a. redux ab exilio fidei ſuæ profeſſionem mittit ad Legatos Apoſtolicos. 551.e

Theodoricus Amalus Dux Gothorum infeſtat Thraciam 585 a. eius apparatus ad inuadendam Italiam. 552 d. profligat bis occurrentem Odoacrem. 586. d. tertio profligatum Rauennæ obſidet. 587. c. quarto profligat, ac demum conueniunt certis conditionibus, ſed multo poſt eum obtruncat, & gentem ſibi conciliat, Regis nomine tenens Gothorum & Italicorum regnum. 589. b. pacem impetrat ab Anaſtaſio, & alijs regibus. b. Andefledam Clodouei filiam vxorem accipit, filiamque alteram ex concubina Alarico Gothorum in Gallia Regi, alteram Burgundionum regi elocat. c. nullum præbet impedimentum, licet Arianus, quo minus Papa litteris & nuncijs ſuū munus exequatur. d. quamuis Arianus Catholicos gratos habet. 590. c. Catholicū in eius gratiam tranſeuntem ad Arianos obtruncat. c. viſitatorem dat Eccleſiæ Roman. contra Canones, inſtantibus ſchiſmaticis. 594 c. viſitator in Concilio damnatur. e. ſtudet conciliare inter ſe Clodoueum & Alaricum. 599. c. iuſtitiæ obſeruantiſſimus, ſarcit damna illata ab exercitu eccleſijs. 600.e. munera offert Eccleſiæ Romar. non oblationes. 624. d. pro Arianorum libertate agit apud Iuſtinum, & ad eum Legatum mittit cum graui interminatione Ioannem papam. 626. a. Boetium & Symmachum eius ſocerum in carcere detentos obtruncat. 628 c. tyrannice vſurpat nominationem papæ, & probatiſſimū quidem eligit Rom. Cleri, Felicem, in quem vix quinquageſimo octauo vacationis die à Romano Clero, Senatu, & populo aſſenſum eſt. 629. d. poſt electionem remiſſa, Rex confirmationem retinuit, quam deinceps & Orientales Imp. vſurparunt. c. poſt dies nonaginta octo à morte Ioannis papæ, & ipſe diuina vltione extinguitur. 630. b. quid horribile viſum ſolitario de Theodorico. c. extant eius leges 150. capitibus diſtinctæ apud Caſſiodorum. d. benè meritus de Repub. & inter magnos Principes numerandus, niſi fuiſſet Arianus. d. Ennodius Rom. Eccleſiæ Diaconus eum publica oratione laudauit. 631.a

Theodoſius ſenior, imperatoris pater, Firmum Africæ tyrannum debellat. & occidit 368. c. occidi imperatus ab ingrato Valente, ad fallendum oraculum, baptizatus, de vita æterna ſecurus percuſſori iugulum præbet. 369. a. filius morti eripitur. a

Theodoſius Imperator creatur Orientis. 377. c. ægrotans ab Acholio Sanctiſſimo Theſſalonicenſi Epiſcopo baptizatur. 379 c Sanctiſſ. edit ſanctionem contra omnes hęreticos. c. Scythis, & Getis deuictis, eiectis Arianis, reddit Eccleſias Catholicis 380. b. ſancit contra hæreticos omnes. 381. c. de immunitate Clericorum c. reuocat martyrum corpora in ſuas ſedes ab exilio. 385. b. edicit contra hæreticos & apoſtatas, b. concedit gentilibus adire Baſilicas negotiorum cauſa, abſque ſacrificijs. Sancit contra Manichæos, & validos mendicantes. 388.c. Arcadium Octennem Auguſtum nominat, cui expetitū magiſtrum accepit à Damaſo Arſenium Rom. Eccleſiæ Diaconum. 393 a quàm curioſè curauit inſtitui filios. a. præcipuos cuiuſque hæreſis in concilio vocatos ſtudet redigere ad Catholicam vnionem, ſed nihil proficit, & reprehenditur a Catholicis. 396. a. recenti lege proſcribit hæreticos, ſæpius damnatos, ie fidelium cœtibus inſerētes. 393 c. cohibet & Iudæos, mancipia Chriſtiana habentes. 399. b. ſancit de Eccleſiaſtico iure illibatæ ſeruando, vt ſcilicet, Eccleſiaſtici ab Eccleſiaſticis iudicentur. 400. e. reſcribit contra diuinantes per extorum cunſpe-

ſit nil additum. 234. a. Decretum factum de paſchate, d. cur diuerſè ſubſcribit Concilium duobus decretis. a. diſcuſſa cauſa Meletij. 236. a. Canonis ſexti explicatio, de prærogatiua eccleſiarum principalium. c. de eccleſia Ieroſolymit. quid ſtatutum 237 c. de Nouatianis, de Samoſatenis, de Cataphrygis, de his, qui ſe abſcidiſſent. 238. a. de clericorum habitatione cum mulieribus. 238. b de clericis cõiugatis, c. de cler. fœneratoribus. e. ne Diaconi presbyteris Euchariſtiam porrigant, ne coram eis ſedeant. e. ne fiant tranſitus ab vna eccleſia in alias. e. de Neophytis non ordinandis, de ordinatione epiſcoporum, ne excommunicati ab vno epiſcopo recipiantur ab alio. 239. a. de diuinis ſcriptoris. b. de bigamis non ordinãdis de appellationibus ad ſedẽ Apoſtol. c. ieiuni ſacrificium offerant, à minore ſynodo ad maiorem eſto prouocatio. de formatis, Synodica, quæ Concilio petit confirmationem à Silueſtro Papa. 240. e. glorificationis hymno, additio facta. d. de vſu ſymboli Niceni in eccleſ. orientis. d. Romana diutius retinuit ſymbol. Apoſtolorum. 241 b. numerus Canonum Nicænorum incertus, vt paſſi ſunt naufragium. b. præconia Concil. c. Rom. Pont. confirmatio. 241. e

Nicetas Apoſtolus Borealium Gentium. 437. b. Romam venit circiter annum Domini, CCCXVII. 437. d

Nicolaus Diaconus vnus de ſeptẽ. 56. d. fertur fuiſſe Samaritanorum epiſcopus. 56 e

Nicolaitæ an à Diacono illo vno de ſeptem. 56. d. exagitantur à Petro, & à Iuda Apoſtolis, ſuis epiſtolis. 56. d

Nicolaus Myræ epiſcopus, clarus miraculis in vita & poſt mortem, fuit in Concil. Nicæno. 230. e. per viſum Ablauio & Conſtantino apparens, deterruit à nece innocentum. 248. b

Nicomediæ ingens martyrium carnificina. 174. d. 179. d. 180. c. 182. c. 201. e.

Nicopolitani ob fidem catholicam ab Arianis dire tractati. 406. c

Nilammon monachus ad vitandũ epiſcopatum, orat mortem & impetrat. 455 a

Nolanis in incurſione Barbarorum adfuit ſanctus Felix. 349. b

Notarij qui, & qui exceptores. 127. d

Nouatianus presbyter Romanus, primus ſchiſmatis auctor in Rom. Eccleſia, Papa aduerſus Cornelium creatur. 147 e. cognita fraude repudiatur ab omnibus, 148 c. ſchiſmati addit hæreſim, negans ſemel lapſis pœnitentiam, 149. c. Aequalia ponit peccata ex Stoica diſciplina, an à Montaniſtis. c.

Nouatiani, & Nouati apud Græcos confuſa ſunt nomina.

Nouatiani ſe catharos, id eſt, mundos appellabant, & albis induebantur. 149. d. Quod de diuinitate bene ſentirent, ſchiſmatici potius quam hæretici videntur habiti. 244. d. Concil Nicænum, certas conditiones præſcripſit redeundi ad Eccleſiam. 237. c. hactenus tolerati, primus Innocentius Roma expulit. 467. b. Alexandria Cyrillus. 480. c. vndique expulſi, quomodo diuino miraculo repulſi ſunt. 482. Nouatiani Sabbatiani, nouum genus, & ſchiſma Nouatianorum. 467. b

Nouatus epiſcopus Afer ſchiſma conflat in Africana eccleſia, abſtractis à Cypriano confeſſoribus, & lapſis. 147. c. Romam adit & aduerſus Cornelium, Nouatianũ presbyterum Romæ Papam creandum curat. 147. e

Nouitas explodenda, antiquitas retinenda. 156. b

Numeri Aurei Origo. 225. e

Numerianus cum Carino Cæſar dictus, 171 b. reſcribit in fauorem Chriſtianorum, 171. d. Imperium capeſſunt Numerianus interficitur. 172. c.

Numerus canonum Nicænorum incertus. 239. b. 241. b

Numerus captiuorum & occiſorum in bello Iudaico. 62 b Ciuium Romæ cenſitorum ſub Claudio. 34. c

Nuptæ vide, matrimonium.

O.

OAſis omnium famoſiſſima deportatio. 535. a

Obeliſcus omnium maximus in circo maximo ſub Conſtantino, reiectus in Lateranum à Sito tranſlatus. 217 d

Oblationes pro defunctis eccleſiaſtico iure ſtatutæ. 423. a

Occidens accipit Monaſtica inſtituta per Athanaſium. 272 a. poſt Mediolan. Concil. Occidentalis eccleſia vexata per Arianos. 295. Occidentales & Orientales epiſcopi digladiantur in Concil. Conſtantinop. 382 b. c. d. Occidentalis & Orientalis eccleſiæ diſtinctio ex vſu eccleſiaſtico. 518. e. in occidente clerici barbam tondebant, & cur. vide Abraſio.

Odenatus Rex Palmyrenorum obtinet Oriẽtis imperium, & bellum cum Perſis bene gerit. 164. d

Odoacer Rex Herulorum formidabili procinctu paratus euocatur à Nouatianis in Italiam. 575. a. adito S. Seuerino, fama miraculorum celebri, oraculum accipit. a. Ticinum expugnat b.

Occidentis Imperatore extincto Rex tenet Italiam. 575. d. ſecta Arianus, multa indulget Catholicis. e. Rugos debellat. 585. b

Oecumenicus. vide, vniuerſalis.

Oeneticoo. vide vnitiuum.

Olybrius occiſo Anthemio creatus Imper. ſeptimum poſt menſem occiditur. 573. e

Olympias vidua adoleſcentula, relicta, Theodoſij Imp. cognatum recuſat maritum accipere, ſtudio continentiæ 410. b. eius epiſtola prudens ad Imp. c. reuerſus à bello Theodoſius, eam liberam eſſe iubet, c. virgo fuit appellata, non tam propter integritatem corporis, quàm morum. c. Nectarius epiſcopo Conſtant. eam magni facit. d ſanctiſs epiſcoporum conſuetudine vtebatur, largiſſimè eis donabat, eccleſiæ Diaconiſſa ante ætatem electa ob præſtantem virtutem. d. ex Chryſoſtomi relegatione, magno mœrore afficitur. 457. a

Olympius, epiſcopus illuſtris, ſcripſit ſub Honorio, & Arcadio. 461. a

Olympius ſuaſor Honorio vlciſcendi Stiliconis proditionis

ris, magiſter officiorum creatur. 445.a. poſt in ordinem redigitur ex inuidia. 468.b
Omouſion non eſt vox nouitia, & calumniabatur Arius. 233.c. venenum eſt Ariani dogmatis. 304.a
Oneſimus Philemonis ſeruus, à Paulo conuerſus, poſt Timotheum Epheſinus epiſcopus, 53.b.71.d. Romam perductus lapidatur. 79.d
Opificium aliquod manuum addiſcebant apud Iudæos ſtudioſi ſacrarum litterarum. 37.d
Opitergium à Barbaris excinditur. 369.a
Optatus Mileuitanus, eruditiſſimus & ſanctiſſimus, ſeptem libris confutat Parmenianum pſeudoepiſcopum Carthagin. partis ſchiſmaticorum 346.d. definit eos tantum eſſe catholicos, quibuſcum Eccleſia Romana communicat. c. Fulgentius eum vocat virum ſanctum. 347.a
Optimus Titulus præſidum. 49.a
Oraculum à Gentibus confictum de Chriſtiana religione duratura CCCLXV. annos tantũ 208.c. Daphniticum murum ad præſentiam corporis Babylæ martyris, illud aſportari iuſſit Iulianus. 322.c. cælitus comburitur 323.a de religione Chriſtiana CCCLXV. annos tantum duratura. 440.b
Orationi corporis afflictio iungenda. 353.a. per vehementem orationem ſanitas impetratur. 415.d. Orandi ritus. 46.c
Orbis totus cladibus afflictus. 472.b. laborat ſuperſtitione Gentilitatis ſub Theodoſio, & Valentiniano. 538.b. laborat ſiccitate & penuria. 562.a
Ordinatio quid ſit in Eccleſia. 29.c
Ordines ſeptem. 29.c
Ordo Hierarchicus in Eccleſia. 24.a
Orentius Tarraconenſis poeta clarus. 583.d
Oreſtes magiſter vtriuſque militiæ Momilium Auguſtum Filium Imperatorem appellat. 574.c
Oribaſius Pergamenus medicus Iuliano peream. 319.b
Orientalis Eccleſia corpora SS. Petri & Pauli eripere tentauit occidentalibus 58.c
Orientale Imperium fluctuat latronibus & barbaris illud incurſantibus. 293.d. periclitanti Oriẽtali Imperio Gratianus opem fert. 372.d
Orientales laborant ſub Athanaſio hæretico, & communicatione cum Acacio. 603.a
Origenes martyris filius, egens relictus, adoptatur à fœmina locuplete, 107.c. latet apud virgines, 113.b. Ludum aperit. b
Se abſcindit 107.c. ſcribit in Cantica. c. euocatur Antiochiã à Mãmæa. 115.a. Romam adit, & redit Alexandriam. c. presbyter fit a Palæſtinis Epiſcopis, improbante Demetrio, vt ſubditum & euiratum. 120.d. Hexapla & Octapla elaborat, 121.b. eius itinerea digeſta. b ſcribit in Ioannem 124.a. in Geneſim, in xxv. pſal. in Lamentationes Hieremiæ, de principijs, & Stromata, b. excommunicatur à Demetrio epiſcopo Alexand. ob hæreſes, per eius libros ſparſas b. Amarè ſcribit ad vniuerſam eccleſiã c. inexcuſabilis, quod non retractauerit. c. ſcribit de martyrio. 127.c. Athenis, xxv. libros in Ezechielem abſoluit. 129.c. fidei ſui profeſſionem Romam mittit ad Fabianũ. 132.a. euocatus à Fabiano ad cauſam dicendam, Romã pergit à Plotini ſcholam ingreſſus, eum rubore afficit. a. an aliquando ſacrificauerit, incertum 143.c. prope ſeptuagenarius moritur. 152.b. pluribus eguit Apologijs. d. eius lapſus magna tentatio in eccleſia, & admonitio, c. eius elogium ap. d. Lerinenſem. c
Origeniſtæ à Theophilo Alexandriæ damnati. 445.c. Romæ ab Anaſtaſio. 447.c. Mediolani, Aquilæi. c. Conſtãtinopolim, profecti, libellum calumniarum afferunt Imper. aduerſus Theophilum. 451.b. alterũ rurſum monachi Theophili. c. illis fauiſſe videntur Palladius, Socrates, Sozomenus. c. inualeſcentes per orientem non niſi œcumenico Concilio, quod quintum dictum eſt, extingui potuerunt. 642.c
Oſculo ſalutandi ſe inuicem conſuetudo in ſacris, ex Apoſtolico vſu venit. 31.c. in eius locum pro laicis ſucceſſit oſculatio piæ tabellæ. c
Oroſius presbyter ab vltima Hiſpania mittitur ad Auguſtinum cum conſultationum libris de erroribus Priſcillianiſtarum, & Origenis, cui ſatisfacit. 483.b. hiſtoriam ſcripſit contra Paganos hortatu Auguſtini, & profectus eſt Ieroſolymam ad Hieronymum, de quæſtione illa de origine animæ. d. reliquias S. Stephani refert in occidentem. d
Oſius epiſcopus Cordubenſis nobilis confeſſor, Concilio Eliberino interfuit. 192.c. eius mentio in epiſtola Conſtãtini ad Cæcilianum Carthag. Epiſcopum, vt de homine lateri ſuo adhærente. 207.b. legatus à Syluestro miſſus celebrat Concil. Alexand. & damnat dogma Arij, & Sabellij 218.a. 233.a. videtur appellari Magus Hiſpanus à Zoſimo. 222.a. mittitur in Aſiã ad ſeditiones de Paſchate componendas. 228.c. Legatus Siluestri Papæ in Concil. Nicæn. 230.c. format Symbolum Nicænum. 233.c. elogium 243.c patronus Concil. Sardicenſis. 283.c. euocatus à Conſtantio, eum de ſententia deducit, & redit in patriam, vnde rurſus ac tertio pulſatus minis, perſtitit firmius 297.a. diu in exilio Sirmij detentus, tormentis adactus, communicat Arianis. 304.b. eius lapſus omnium maximè miſerandus. b. Catholicus diſceſſiſſe probatur. 310.d
Oſroenum Concil. de Paſchate. 102.c
Otho arreptum tenet Imperium menſes tres. 79.c

P.

PAchomius miles gentilis xx. annorum, ex Chriſtianorum hoſpitalitate chriſtianitate afficitur. 214.b. Chriſtianus poſt fit, & Anachoreta 217.b. monaſterio virginum ſororem præficit. 250.b
Pacianus Barcinonenſis epiſcopus, cuius extat nobilis lucubratio aduerſus Nouatianos. 414.b
Pagani qui, & vnde dicti. 290.a
Pallentinum Concil. in Hiſpania. 631.c
Palæſtina egeſtate laborat per quinque annos, ob iniuſte expulſum ab Anaſtaſio Eliã Epiſcopum in exiliũ. 603.c
Palæſtinum Concil. de paſchate. 102.c
Palladius Galata ex his, quæ in Eremo vidit, aut audiuit, ſcripſit Commentarium ad Lauſum, Lauſiaca appellatũ, Paradiſum quoque Heraclidis nuncupatum. 434.c. ex con-

ex conſuetudine cum Euagrio Origeniſta effectus eſt. c
De Paula aduerſus Hieronymum ſcripſit. d. inſinuatus in conſuetudinem Ioannis Chryſo. eius paſſionum particeps fuit. e. Helenopolis epiſcopus factus, Dialogum de vita S. Ioannis Chryſoſtomi ſcripſit, in quo plures Origeniſtas laudauit. d
Palladius Græcus ſcribit Dialogum vitæ S. Ioan. Chryſoſtomi, & miſſus Legatus in Britanniam, Scotos ad fidē conuertit, & eorum epiſcopus ordinatur. 526.a
Pallij prima mentio in Marco Papa, quid ſit & quid ſignificet. 263 b
Pammachius & Oceanus nobiles Romani rogant Hierony. vt vertat Latinè libros Origenis Periarchon, vt græci editi fuerant. 439. c primus, matrimonio ſolutus, fit monachus, & hoſpitalitatem exercet in portu Romano, ædificat Baſilicam, SS. Ioan. & Pauli, dictam, Titulo Pammachij. 440.a
Pamphilus presbyter ſanctiſs. & doctiſs. 195.c. 196 d. cum alijs duodecim martyr. d. inſignis inter ſcriptores eccleſiaſticos. d
Panarium librum de hæreſibus quando ſcripſerit Epiphanius. 371.a
Panthenus Philoſophus Chriſtianus fidē defert ad Indos. 85.a. 98.c
Pantheon conflagrat Romæ. 76.c
Papæ Romani Tituli, Iuſtinus dicit ſe ſcripſiſſe ad Papam. 91.b
Sixtus vniuerſalis Apoſtolicæ Eccleſiæ epiſcopus inſcribitur. 85.a. Appellatur vniuerſalis à Pompeio v. c. & à Iuliana cl. fem. 615.a
Pont. Max. epiſcopus epiſcoporum, &c. dicit Tertullianus. 113.a. Nos Cornelium Epiſcopum ſanctiſſimę catholicę eccleſiæ, &c. confeſſores Romani. 149.a
Beatæ memoriæ Papa Stephanus, Apoſtolicæ ſedis Antiſtes, Vincentius Lerinenſis. e
Auguſtinus Innocentium vocat Apoſtolicæ ſedis Antiſtitem epiſtola xxxiiij. 264.e
Beatiſſimo Papæ vrbis Romæ, omni reuerentia colendo Silueſtro, Oſius epiſcopus Legatus, &c. 229.e
Beatiſſimus atque Apoſtolicus Papa vrbis Romæ, Legatus in Concil. Chalcedon. 554.a
Primatum promittit Chriſtus Petro 9.b. traditur. 17. c. illum exercet. 20.b
Iulius profitetur. 277.a
Ex Concil. Romano Damaſi. 358.b
Sancto approbante Epheſino Conc. Legatis Sedis Apoſtolicæ aliqua dicitur prælocutus de Primatu Apoſtolicæ ſedis 520.b. 554 a
Summi Pontificatus apicem Romæ eſſe, nemo eſt qui dubitet, ait Iuſtinianus Imperat. 649.e. 654 a
Oſtenditur in indicendis Concilijs, & præſidendo illis per Legatos. 102.c. 210. a. 227. e. 229 b. 282. a. 309. a. 382.a
Legati miſſi à Cæleſtino Papa ad Epheſ. Concil. vt executores ſententiæ eius, & Rom. Concil. in Neſtorium, &c. 517.a. 553.a. In eorum confirmatione. 210.c. 240.d
Et reprobatione aliorum, vel in totum. 156.a. 460. d. 550.a, vel ex parte, 521.d. 556.a
In iudicandis epiſcopis & Primatibus, alios abſoluendo, & reſtituendo in ſedes ſuas, vt Athanaſium Alexād. 275 b. 278.c. Petrum Alexand. 372.c. Paulum Conſtantinop. 278.a. alios damnando, & deponendo, vt Neſtorium Conſtantinop. 513.b. Acacium Conſtantinop. 582. b. Dioſcorum Alexand 554.d. Baſſianum Epheſinum totius Aſiæ Primatem. 471.b
In inferendis excommunicationibus, vt victor excommunicauit omnes eccleſias, aliter quā Romana, Paſcha celebrantes. 103.a
Anaſtaſius Rufinum Aquileienſem. 449.e
Innocentius Atticū epiſ. Conſtant. & Theophilum Alexand. 462.d. Idem Arcadium & Eudoxiam Imp. 464. d. 491.a
Damaſus minatur excommunicationem Illyricis epiſcopis, niſi reſipiſcant. 348.e
In damnandis hæreticis, & iiſdem pœnitentibus recipiendis, quod eius proprium eſt. 109. a. 367.b. 490.e
Hæreſis ſuſpecti, atque adeo damnati ob communionē cum hæreticis, pœnitentes admiſſa Rom. Pont. per ſua ſumma auctoritate, vbique recipiuntur. 341.d
Ex appellationis iure ab omnibus ad ipſum. 239.d 155. d
Appellarunt à Roma. Pont. Athanaſius, 277.c. Paulus Conſtantinop. 278.a. Chryſoſtomus, 456. a. Theodoretus. 549.d
Romanus Pont. de noua emergente hæreſi admoneri ſolitus 159 d. ſic à Dionyſio de Sabelliana, & ab incerto homine de Neſtoriana, 512.b
Conſulitur vndique. 389 b. vt à Hieronymo Damaſus. 356.e Innocentius à Victricio Rothomag. epiſcopo. 459.b. &c.
Eorum Epiſtolæ legi ſolitæ in eccleſia, vt Apoſtolorū. 95.c.
Conſecratur ab Oſtienſi epiſcopo, ex antiquo vſu. 160. b
Mali non nocent eccleſiæ. 159 b
Paphnutius epiſcopus, quod aiunt Socrates, & Sozomenus, obſtitiſſe in Concil. Nic. ne ſtatueretur, quod habebat traditio, falſum videtur. 238.b
Papias Millenarij errorem inuehit 177. d. celebris in eccleſia. e
Papinianus I. C. à Caracalla occiditur. 105.e
Par coniugium miræ continentiæ. 579.e
Parabolani, ſeu Parabolarij, aut Paraboli nomine ſignificantur, qui omnis generis ægrotantium, etiam peſte tactorum fidenter curam ſuſcipiunt, quod officium tranſijt in factionem. 487 d
Paſcha quando à Domino celebratum. 12 e. controuerſia de tempore Paſchatis, 234.d. celebrandum die dominica ex Apoſtolorum traditione, quam Decreto firmauit Pius, 88.d. decretum de eo in Conc. Nicæno. 232.d. dies Paſchatis à ſede Alexandrina Romanæ quotannis ſignificabatur, à qua per vniuerſum orbem indicebatur. 235.b Aureus numerus eius Index b aliter quam Romanam celebrantes excommunicat Victor Papa. 103.a. vſus olim, vt quæreretur dies paſchæ à Papa. 225 d
Paſchalis Cyclus Dionyſij exigui, ab anno DXXVII. in XCV. an nos excurrit. 634.b

Paſchaſinus epiſcopus Lilybæi per tempus Leonis Papæ Floret doctrina & operibus, pag.561.e
Paſchaſius S.R E. Diaconus.592. c. doctrina & ſanctitate præſtans, Laurentio ſchiſmatico fauet. 593 b
Paſtor liber inſcriptus, nonnullis probatus, ſed fere inter Apocrypha relatus. 88.c
Paſtores tres ex traditione vitant Chriſtum. 8.c
Patriarchas confirmare iuris eſſe Rom. Pont. colligitur ex epiſtola Simplicij ad Acacium. 580 c
Patriarchas vocat Rex Athalaricus Archiepiſcopos, cuius vocis vſus à Gothis emanauit. 644.c
Patriarchalium ſedium prærogatiua, ex Decreto Concil. Rom. 583.a
Patriarchales ſedes nequaquam inſtitutæ in Concil. Conſtantinop 383.a. earum ſedium prærogatiua. 390.b
Patiens Epiſcopus Lugdunenſis in fame Galliarum largus in pauperes. 575.c
Paula Romanarum matronarum nobiliſs. tardius cognito Hieronymo, plus ex ipſo proficit. 390.b. Ieroſolymam cum filia virgine Deo ſacra proficiſcitur, non amplius reuerſura. 400. c. indeque peregrinata eſt Aegyptum. 404.c. apud Bethleem migrat in cælum, ampliſſimo funere clara. 459.e
Paula Iun. ex Toxotio Paulæ filio & Læta, virgo Deo ſacra. Ieroſolymam ad Auiam profecta cum Euſtochio conſenuit. 390.e
Paulina Paulæ filia, Pammachij vxor, quæ maturè deceſſit 390.c. 440.a. de cuius cum obitu conſolatur Hieron. a
Paulinus à Lucifero, nomine Liberij papæ, Antiochenſibus ordinatur epiſcopus, probante Romana, & Alexād. poſt Synod 328.b. arguitur Sabellianiſmi à Vitali preſbytero partis Meletij, de quo ſe purgat coram Athanaſio. 339 c
Paulinus Romanus (Anicius) poſt Nolanus dictus, & nobiliſſim. & locupletiſſim. monaſticam vitam arripuit cum Theraſia coniuge, eius primordia, & progreſſus. 431.a. ſecedit in agro Nolano auſteram ducens vitam. b. Elogium ab Ambroſio. c. ſcribit laudes Theodoſij. 433.c. Auguſtinum adhuc presbyterum ex eius quinque libris contra Manichæos celebrat. 435. c. mittit tres ad eum de libero arbitrio, petens Ambroſij liberum contra Academicos. e. conſuetudine litterarum inchoata inter Auguſtinum & Paulinum, Auguſtin ad eum mittit de cura pro mortuis agenda. 436. a. excipit hoſpitio Rufinum & Melaniam Ieroſolymis reuertentes. 437. d. migrat in cælum, ſingularibus elogijs à Hierony.m. Augu. Ambroſ. Proſpero, & Euthecio ornatus. 526 e. quomodo conſtet illud, ob ſidem ſe dediſſe pro filio viduę, & poſt mortem Regis Nolam remeaſſe, cum Vuandalorū Rex Genſericus longius vitam produxerit. c
Paulus quando ex Saulo 32.d. Cyprum peragrat, & Aſiam. 32.c. 33 a. multa aduerſa patitur à Iudæis. ibidem. Theclam virginem ad fidem adducit, & ad ſtudium virginitatis. b. lapidatur. 33.c. Quid ſit, quod ait epiſtola ad Galatas ſibi creditum Euangeli. præputij, Petro circumciſionis. 35.a
Doctor Gentium cur dictus. d
Peragrans Eccleſias præcipit cuſtodiri præcepta, & decreta Apoſtolorum. d Timothæum aſſumptum circuncidit. 36.e. De eo multa. e. Athenis conuertit ad Chriſtum Dionyſ. cum vxore 37.a. Cum poſſet ex Euangelio viuere. Opificio ſibi victum quærit. c. d. 41.b. Primam ad Theſſalonicenſes Corintho dat Epiſtolam. 37. e. item ſecundam. 38. a. Epheſi triennio commoratur, magna agens, & patiens. 38.e. Cogitat de adeunda Roma. 39. d. Epheſo primam ſcribit ad Corinthios. e. Inceſtuoſum excommunicat. e. Tribunalia, & iudicia eccleſiaſtica ſtatuit. e. Conſultus à Corinthijs circa vſum coniugij, reſpondet ſic probans matrimonium, vt præferat continentiam. 40.b. Cælibem ſe oſtendit. e. Abuſus corrigit circa vtramque menſam. 42.a. Epheſi ingentem perſecutionem excitatam tradit. d. Timotheum illis dat Epiſcopum. e. Primam ad eum, ex Macedonia, ſcribit epiſtolam ē. In ea docet opera fidei adiungenda. e. Præmonet de hæreſibus ſecuturis e. Titum Cretæ ordinat Epiſcopum. 43.b. Ex Græcia ad eum ſcribens reuocat Nicopolim. e. Secundam Nicopoli ad Corinthios ſcribit. 44 d. Inceſtuoſum excommunicatum abſoluit. e. cogitur ſua prædicare. e Cenchræis nauali Corinthiorum ſcribit ad Romanos. 45.a. Abſtemius colligitur. 47. b. cogitur ſe ciuem Romanam fateri, & Cæſarem appellare. 48. c. Concionatur apud Iudicem. d. Nauigans Romam, Melitæ appulſus Inſulæ Principem Publium ad Chriſtum conuertit. 49 a.b.e. Menſe Iunio, ac forte Maio Romam peruenit, cuius ibi acta à Luca omiſſa ſine hiſtoriæ impoſito, reliqua ex epiſtolis eius colligenda. d. Cauſam dicit apud Imperat. apud Senatum & apud Collegium Pontificum. e. Ex Oriente ſubſidium pecuniarium ad eū miſſum. 50.a. aliqui ex Neronis domo conuerſi b. ex vinculis ſcribit ſecundam ad Timoth. ad Epheſios; ad Galatas, ſecundum Theodoretum; ſed probabilius ante eam ad Romanos. 51.b Ad Philippenſes anno ſecundo vinculorum ſuorum. b. Cauendos monet inimicos Crucis Chriſti, id eſt, Chriſtum negantes vere Crucifixum. c ad Coloſſenſ. d. an ad Laodicenſes ſcripſit? e. quæ religio illa Angelorum, quam appellat. 52.b. ſcribit ad Hebræos. 53 b. De ea aliquando dubitatum. e. locus in Græca editione, diuerſus à vulgata Latina. b Exacto biennio, libere abire permiſſus; eius obſcura deinceps omnia. d. Romā redit cum Petro 56.b. martyrio coronatur, capite truncatus. 58.a.d. ſepulchra vtriuſque Apoſtoli celeberrima. e.
Paulus Anachoretarum princeps metu perſecutionis ſeceſſit. 143.c.
ab Antonio magno ſepelitur. 278.d
Paulus Epiſcopus Conſtantinop. abdicatus Arianos, à Cōſtantio eijcitur. Euſebius Nicomedienſis intruditur. 283. e. reſtituitur, ac rurſum eijcitur. 277.c. Romam petit, & à Iulio pro ſumma poteſtate reſtituitur. 308 a. tertio expellitur. 290 e. & demum poſt diuerſa exilia ab Arianis ſtrangulatur. 294.e
Paulus Samoſatenus Epiſcopus Antiochen. hæreſiarcha. 164.d. abdicat hæreſim in Concil. Antioch 165. b. relapſus vero à Concil. damnatur, & deijcitur. 167.a
In pauperes munificus Conſtantinus. 220. d. manebant illi

in porticibus Eccleſiarum.395.b. eorum preces ambit Ambroſius. 407.a. pauperibus peregrinis adeuntibus ſacra Ieroſolymorum loca Xenodochium,& Noſocomium inſtituit Iuſtinianus. 639.d. pauperibus diſtribuenda quæ ſuperſunt Eccleſijs. 649.a

Pax Eccleſiæ diuturna,occaſione militis profligata.104.d. data ab Antonino.38 a. à Marco itē.96. a.à Commodo .98.a.Caracalla.112.b reddita mortuo Decio.148.b de improuiſo reſtituta. 203.b.

Peccatorum diuerſorum diuerſæ pœnitentiæ.283 d.192.d. peccatorum æqualitatem ex Stoica diſciplina Nouatianus prædicat 149.c.peccantium felicitate nihil infelicius.293 c.peccata prouocant clades,479.d. 545. d

Peccatum originale negauit Rufinus, quem ſecuti ſunt Pelagius.& Cæleſtius. 472.c.478.c. grauiora peccata reſeruata maioribus Epiſcopis. 473.d

Pelagia virgo Antiochena,Luciani martyris diſcipula,pig ē pitio ſe lenonibus eripit. 198. c. meretricem famoſam Antiochenam,Margaritam nomine conuertit Nonnus Epiſcopus Heliopolis,quam & Pelagiam vocat ex Margarita. 555.d

Pelagius hæreſiarcha innoteſcit.460.a. ex libro à Rufino Sixto Martyri Romanæ Eccleſiæ Pontifici adſcripto,ſententias adſumit ad ſuam hæreſim confirmandam. 472. c præcurſor eius Rufinus,cum vterque negaret peccatū originale.c.Epiſtolam parænetícam ſcribit ad Demetriadem,qua detegitur hæreticus. 483. b. detegitur planè eius libro prodito a diſcipulis Iacobo, & Timaſio, quos Sanctus Auguſtinus reddit Catholicos.c.in Concil. Dioſpolitano cogitur damnare ſuas hæreſes, ne ipſe damnetur.484 d ſed ficte & ſimulate.c. damnatur cum Cæleſtio.Concil.Carthaginenſ. 486.d rurſum in Mileuit.c. confirmatur damnatio ab Innocentio Papa. d. purgat ſe libello apud Innocentium.488.a.Decretum facit Innocentius contra Pelagium.b.ex appellatione ad Innocentium fallere conantes, Zoſimus Papa tandem detectos & ipſe condemnat.533.c.damnatur item ab Honorio cū aſſeclis. 534.c

Pelagiani duas inſulas eligunt,Rhodum,& Siciliam ad hæreſim ſpargendam.472.a. Decretum facit Innocentius contra Pelagianos.487.b.profugiunt Conſtantinopolim 513.a. probantur à ſchiſmaticis,519.c.profugi in Britanniam, inſulam corrumpere tentant, & per Germanū expellūtur.510.c.rurſū ab eodē repellūtur.533.a.edunt libros, ſub nomine Sixti papæ. 541.c.eos perſequitur S. Leo.542.e.opera Proſperi extinguuntur,e.pullulant in Dalmatia, & in Piceno. 589.d

Pelagiana hæreſis propagatur,latentibus auctoribus. 472. c.confutatur à Hieronymo tacitis auctoribus, & nominatim impaſſibilitas.474.e.item ab Auguſtino.d.damnata Concil.Palæſtino,ſeu Dioſpolitano.473.b.in Concil.Carthaginenſ.486.d.rurſum in Mileuit. e. ab Innocentio.487.a a Zoſimo. 489 d.ab Honorio Imperat. 490.b.Concil.Conſtantinop.505 c.damnatur Synodo Epheſina,ſeſſ.9.521.c.Apoſtolicis traditionibus confutatur. 525 d

de Per-rad a vidua Conſulari,diaconiſſa Conſtantinop.Ioan.Chryſoſtomi diſcipula, idem multa præclara ei epiſtolis,ad eam. 457 b.

Penulam hic ſignificare volumen legis Hebræum, nihil eſt probabilius,quod Græce eſt,failontin. 46.a

Peregrinus ficte Chriſtianus captat eleemoſynas Chriſtianorum.63.c.

Peregrinatio ad Ieroſolymorum ſancta loca.103. e. 404.c. ad Sanctæ Theclæ Seleuciam Gregorius Nazianzenus peregrinatur.365. a. Romam ad limina Apoſtolorum. 321 d.439.b.de peregrinationibus locus Nyſſeni explicatus. 404.a

Periurij vltores memorantur,vt ab Auguſtino, S.Felix Nolanus,SS.proceſſus & Martinianus, a Sancto Gregorio papa,S.Pancratius à Gregorio Turonenſi.479 b. Polyeuctus Conſtantinopoli,ab eodem, pag 613.c

Perſecutio ſub Nerone.55.c.ſub Domitiano,67.c.ſub Traiano.71.a.ſub Hadriano.81.a.ſub Antonino pio,85.c.ſub Vero 90 a.ſub Seuero,106.d.ſub Alexandro ex populi furore.117 d.ſub Maximino.127. d. ſub Decio 135. b.ſub Valeriano & Gallieno.157.b.ſub Claudio,166.d. ſub Aureliano.168. b. ſub Diocletiano.180.c quam vniuerſalis, & immanis Diocletiani & Maximiani hæc perſecutio fuerit 182 183 184 Maximini repreſſa, ob famem & peſtē ne ad gladium perueniret.204.b.omni perſecutione ceſſante,cœpta celebrari concilia ad farciendam diſciplinā 211.d.ſub Licinio.214.a. Perſica.279. b.Conſtantij, maximè ab interfecto Magnentio 292.a. diriſſima, & pluſquam Barbarica.298 &c ſub Iuliano in Oriente. 319.d. & in Occidente 330 b ſub Valente.343.c,concepta erumpit,cum liberatus eſt a bello Gothico. 365. d. in Gothia ſub Athanarico 354.c.ſub Arcadio infautores Chryſoſtom.457.a.in Perſia ſub Yſdegirde,498.d.de cuius duratione variant ſcriptores.498 d. Vuandalica ſub Genſerico,563.d. ſub Hunerico. 581. e. recrudeſcit. 582. d. ſub Gundabundo inſtauratur.591.d.ſub Seuero Epiſcopo Acephalo.603.b Perſica. 604 e, qua occaſione ceſſet. c. ſub Anaſtaſio Eutychiano. 609 b

Perſæ domiti à Traiano. 76. e. ſuperantur ab Alexandro. 126 d à Gordiano.130.b. male cum eis pugnat Gallienus. 177.e.mox de illis Imperat.triumphant. 178.a. Gratulatur Sapori Regi multitudinem apud eum Perſarum Chriſtianorum Conſtantinus,243.b.ad Conſtantinum expeditionem in eos mouentem,legatos de pace mittunt 264.a.Meſopotamiam,mortuo Conſtantino, inuadunt.269 e.excitant perſecutionem in Chriſtianos e.male pugnat cum eis Conſtantius 280.c.Perſarum Eccleſia ſubiecta Antiochenæ.a.vincunt Iulianum, & interficiunt 336.c.quaſi miraculo fœdus ineunt cum Romanis.338.d.aliquot eorum proceres conueniunt Ambroſium.419.b.Martyres lapati ſub Iuliano.320 d. ſub Arcadio victi ſigno crucis. 435.a Fœdus ineunt cum Theodoſio cētum annorum,ex quo ille filium eis tradit in tutelam,466. a. ad fidem adducti per Marutham epiſcopum. b. rupto fœdere diriſſimam perſecutionem mouent in Chriſtianos.498.d. cuius occaſione Sarraceni conuertantur. 469. b querens Perſarum Rex,quod ſibi ſubditum ad ſe attraxiſſet Iuſtinus, audiens id religionis cauſa factum, ſatisfactionem accipit 923.b.bellum Perſicum init, 632.d firmat pacem cum Perſis Iuſtinianus,641 d.Manichæi tum à Iuſtino,

cum à Cabade Perſarum Rege profligantur. 626.a

Pertinax eligitur Imper. & ob ſeueritatem occiditur. 100. e

Peſcennius niger in Syria capeſſit Imp. 101. a. à Seuero profligatur, & occiditur. 102.b

Peſtilentia ab Oriente exoritur grauiſſima, & longiſſima ſub Vetis Impp. 88. d. decennalis orbem depaſcitur, ſub Gallo & Voluſiano. 46. c. Alexandriæ ingens. 162 d. morientes in miniſterio peſte laborantium, pro martyribus habiti ab eccleſia. d. ingens, in Italia laboratur, cum Anthemius Imp. Romam adijt. 570.e

Petilianus Donatiſta, aduerſus cuius literas ſcripſit S. Auguſt. 440.d

Petronilla virgo S. Petri ſpiritualis an naturalis filia 58 b.

Petrus Apoſtolus. Petri nomen à Chriſto inditum. 5. b. ſuper eum fundatur eccleſia. a. Primatum ante promiſſum accipit. 17. c. exercet, 20. b. eius vmbra morbos ſanari, quid indicet. 21. d. Antiochenam fundat eccleſiam. 25. c. luſtrat & viſitat eccleſias 25. c 26. b. Primus omnium conuerſo primo Gentilium Cornelio ad Chriſtum, gentibus aditum aperit ad eccleſiã. 26 c. diuinitus ereptus è carcere Agrippæ Herodis, Romam petit. d. dat epiſcopos Byzantinis, & alijs populis. 27. e Romam ad ſe ad expugnandum Simonem Magum omnes aſſerunt. 28. b. Romanam fundat eccleſiam, 30 a. priorem ſuam ſcribit epiſtolam. 31 a. varijs occidentis ciuitatibus dat Epiſcopos. 32 b ſuffragij ſui prærogatiua quæſtionem definit in Concilio Ieroſolymitano. 34. c. in contemptum attenſum à Gentilibus Roma pulſum, credibile eſt luſtraſſe orbem occidentalem. de Africa Tertullianus, & Cyprianus tonuit, de Britannia alij. 45 c. Romam redit. 56 b. ſecundam ſcribit epiſtolam. b. occaſione caſus Simonis in carcerem conijcitur cum Paulo 57. a. Crucifigitur inuerſo capite, 58. a. ſepulchra & inſtrumenta necis ſemper celeberrima. d

Petrus Alexand. epiſcopus ſcribit canones pœnitentiales 192 d. Meletium in Synodo deponit, vt qui ſacrificaſſet ex quo ille aduerſum eum ſchiſma fecit. 195. c. Arium excommunicat ob ſchiſma, cum Meletio. 200. a ex viſione diuina conteſtatur pro eo interpellantes, ei fauere vt deſinant. a. tradit ſe obtruncandum. a

Petrus cognomento Chryſologus epiſcopus datur Rauennatibus, ex viſione Sixti Papæ. 475.a

Petrus Gnaphæus etiam Fullo dictus, ob hæreſim ex Acœmetarũ monaſterio expulſus, per aſſentationes multorum gratiam colligens, inſidiatur ſedi Antiochenæ. 572. c. depoſito Martyrio ſubrogatur, qui ſtatim damnat Concil. Chalced. & hæreſim inducit Theopaſchitarum. 574.c

Philippus Auguſtalis Aegypti odit Iudæos & Magos, chriſtianis fauet 98 b. ad Chriſtum conuertitur 106 c. bona egenis diſtribuit, & per ſiccarium martyrio coronatur. 107 a

Philippus Diaconus primum Samariæ prædicat Euangelium. 23. c. Eunuchum Candacis Reginæ Aethiopum baptizat. 24 d

Philippus occiſo Collega Gordiano inuadit Imper. 130 e. Chriſtianus fit. 32. c. occiditur cum filio item Auguſto. 114. d

Philippus Gortynæ in Creta epiſcopus ſcribit contra Marcionem. 92.e

Philippus presbyter Conſtantinop. hiſtoriam Chriſtianam ſcripſit, opus vaſtum, inflatum, & plenum oſtentationis. 615.e.

Philo deſcribit Chriſtianos ſub nomine Eſſenorum 55

Philogonius epiſcopus Antiochenus inter impugnatores Arij. 213.a

Philoſophi à Nerone vrbe exiguntur, 57. e. item Veſpaſiano, 63 b. conueniunt ad Concil. Nicænum. 232. e. & aliqui confutati, ad fidem veniunt. a. veræ ſapientiæ ſtudioſi, non tamen aſſerunt Chriſtianam religionem 476. b. Quid ita virtutes ſuadentes, retento idolorum cultu orbem perſuaduat ſub Veſpaſiano. 63.b

Phlegon Hadriani libertus, Olympiadum ſupputator. 83.e

Photinus Sirmienſis epiſcopus Chriſtum ſolum hominem affirmat. 388 c. Concil. Sardicenſi damnatur, 283. c. & rurſum in Sirmienſi. 303 e

Fritigernes Dux Gothorum ex fœdere cum Valente Ariano vertitur in Arianiſmum cum ſuis. 410.b

Phrygium. id eſt pallium, quo ſignificatur plena poteſtas, miſſum Cyrillo, vicario ſuo, à Cæleſtino Papa. 512.a

Pictori Chriſtum forma Iouis pingenti manus exaruit. 568.c

Pierius presbyter Alex. doctrina & ſanctitate clarus. 99. a

Pilatus Grato ſuccedit in procuratione Iudææ. acta eius nomine ante quinquennium conſignata, falſa eius epiſtola ad Tiberium de Chriſto. 19. c. homo nequiſſimus multis calamitatibus preſſus, ſeipſum interficit. 26.e

Pinianus gentilis, ducta Melania iuniore vxore, profectus Chriſtianus redditur. 409. c. cum Melania vtraque profiſciſcuntur Ieroſolymam. in Africa duo exædificat monaſteria, virorum vnum, alterum virginum 469. a. Hipponem adit vt viſitet Augu. importune vrgetur, vt fiat presbyter. d. moratur in Africa. d

Pinytus epiſ opus ſcriptor Eccleſiaſticus. 93.e

Pionius inſignis martyr Smyrnenſis. 145 c. eius Elogium ibidem.

Pios cur Deus vexari permittat ab impijs. 579 b

Pius pap. 88. c. Decretum fecit de paſchate celebrando die Dominico, ex Apoſtolica traditione d. erigit titulum paſtoris. 89. b martyrio coronatur 91. c. eius extant epiſtolæ. & aliæ duæ perbreues. c

Placidus, vel Placidus, magiſter equitum in bello Iudaico, poſt Chriſtianus, & Euſtachius dictus, fit martyr cum vxore & filijs. 78.b

Plautianus diraſt Carnifex Chriſtianorum 105. e. de ſumma amplitudine, in ſummam cadit miſeriam. 109. a

Plinius de Chriſtianis quid. 72.e

Plotinus in Perſas & Iudos peregrinatur 190. b. Romam veniens docet 208. d. ſcribit aduerſus Gnoſticos. d. gratioſus apud Imper. petit dirutam ciuitatem Platonicis inſtitutis habitandam, nec impetrat. 164.c

Polycarpus eccleſiæ Smyrn. Epiſcopus martyr. Romam venit de quæſtione Paſchatis 92. a. eius epiſtola, & diſcipuli

cipuli

... in Gallias ditt... 22.d
P... ductus martyr Conſtant. in præcipua veneratione, ob ... itionem ſuperiutos. 653 e
Pœna inſcriptionis in facie a Conſtantino ſublata 213. b. pœnas in occidentes martyr. deprecātur epiſcopi. 447. b.
Pœnitentia nemini denegatur, in exitu vitæ petenti. 558.c. pœnitentiæ publ. c&d ſuppl...a, ma...dāte Ambroſio, ob ſeruata a Theodoſio. 418 c & Romæ a Fabiola Romana. 396.d
Pœnitentiæ Canones, 63.a 392 b pœnitentium diuerſæ claſſes in eccleſia 163. a. Ritus recipiendi pœnitentes. 113.b
Po...ctius Afer illuſtris ſcriptor. 560.d
Pompeia Græcina rex æternæ Religionis, fortè Chriſtianæ, à marito inſons iudicata. 51.a
Pompeius V.Cl. vniuerſalis nomen ſcribens tribuit Hormiſdæ. 615 a
Pontianus Papa 125.b. deportatur in Sardiniam; & martyrio coronatur. 127.c
Ponticum Concil. de paſchate. 102.d
Pontifex Romanus, vide, Papa.
Poppæa concubina Neronis à Paulo ſalutata. 50. b. fauiſſe Iudæis ſcribit Ioſephus. b
Por...arius Abbas Lerinenſis. 560. d
Porphyrius philoſophus ex Iudæo Chriſtianus, poſt Apoſtata, xxv. libros ſcripſit in Chriſtianos. 183 d. confutati fuerunt validiſſimè à patribus 184.a. verſatus cum Ammonio, & Origene, falsò ait à fide Ammonium defeciſſe. 126 b Romam quando adierit 164.c. exilio damnatus a Conſtantino, miſſo ad eū poſt inſigni volumine abſoluitur. 234.a
S. Porphyrius Gazenſis epiſcopus, miſſo Legato Diacono impetrat ab Imp. vt Marnęum diruatur, Idola euertantur. 444.c. negligentibus miniſtris, non ceſſat Deus miracula agere per nutricem & ipſum S. Porphyr. e. S Porphyrius profectus Conſtantinopol. impetrat euerſionē Marnæi & omnium Idolorum, concurrentibus miraculis. 450.c
Porphyrius presbyter nequiſſimus ſubſtituitur Flauiano Antioch. no. 457 b. aduerſatur Ioanni Chryſoſt b mortuo ſubſtituitur Alexander Monachus, quo ſublatum ſchiſma, recipiendo ordinatos ab Euagrio. 465.b
Poſſidius ad finem vitæ S. Auguſtini, indiculum eius ſcriptorum addidit. 516 a
Poſthumianus cum Gallo dialogorum agens apud Seuerum, Alexandriæ cum eſſent, damnationem Origeniſtarum inuidioſus narrat. 446.a
Poſſeſſor Epiſcopus Africanus Conſtantinop. conſulit Papam de quæſtionibus ad fidem. 519 b. ex at ad eum epiſtola Hormiſdæ inter opera Io Maxentij. 613.d
Potamenia virgo Alexand. inſignis martyr. 192 e
Praxeas prius Montaniſta, poſt nouæ hæreſis auctor cuius ſectatores Monarchici dicti quod vnam tantum perſonam ſtatuerunt ſanctiſs. Trinitatis. 101.d
Prædicare non præſumat non miſſus, niſi teſtimonium habeat ſuæ legationis vim miraculorum. 487 e
Præfectorum Galliæ tyrannus cum barbaris tradit. 571.e
de Prærogatiuis ſedium Patriarchalium. 236.c. vide, Patriarchales ſedes.
Præſcriptionis centum annorum priuilegium eccleſijs Orientis, poſt Romanam concesſit Iuſtinianus. 649.d
Præſides ſua ſeritate præuenium edicta Imper. 177 b
Præſtigiæ Simonis Magi. 56.c. Apollonij Tyanæi. 40.b 41. . per quædam tempora præſtigiæ inualuerunt. 389. b
Prætextatæ, quid acciderit, mutanti habitum cultumque Euſtochij virginis. 391.a
Prætextatus Deorum cultor, & Chriſtianæ Religionis cōtemptor, conſul deſignatus, moritur, cuius & Lex virginum præfectæ exitus antitheſi deſcribit Hieronymus. 391.b
Prætoriana caſtra diruta à Conſtantino. 208.a
Presbyter pœnitentiarius cur ſublatus a Nectario de Eccleſia Conſtantinop. 420.c
Presbyteri & epiſcopi nomina olim communia, ſed functiones ſemper diſtinctæ, qui confunderunt hæretici habiti 43.e. vnius vxoris virum eſſe oportere ordinandū, quomodo intelligendum. 47 a
Prima ſedes à nemine iudicatur, in Concil. Romano ſub Syluestro. 227 a
Primaſius epiſcopus Africanus, ſcriptor illuſtris. 598.b
Primatus Petri. a. Romanæ eccleſiæ ex Rom. Concil. ſub Damaſo. 390 c. ſummi Pontificatus apicem Romæ eſſe, nemo eſt qui dubitet, ait Iuſtinianus Imper. 649.c. oſtenſus in Agapeto Papa Conſtantinop... 654. b. in Rom eccleſia ſemper viguit Apoſtolicæ eccleſiæ principatus. 478 a. 590 b
Principes Sacerdotum ſimul Anna & Caiphas, ſed diuerſimodè. 4.e
ad Principes nihil præter reuerentiam pertinet de eccleſiaſticis negotijs. 595 d. non eſt eorum de bonis eccleſiæ decernere. 597.b
Priſcillianus hæreticus, à quo Priſcillianiſtæ dicti. 386.b. à Concil. Burdegalenſi appellat ad Maximum Imp. morti addicitur, cum alijs. 400.d
Priſcillianiſtæ ſecta Gnoſticorum propago ex Aegypto in Hiſpaniam infertur. 386 a. damnat Conc. Cæſar Auguſtano. nuſquam ... per Macedonium magiſtrū officiorum Gratiani impetrant eccleſijs reſtitui 386. e. illorum illud erat. Iura. periura ſecretum prodere noli.
Proæreſius rhetor ſtatua Romæ donatur. 295.a
Proba Falconia poetria, conſulis vxor. filia, & mater. 432. d
Hæc illa, quæ expetit ab Auguſtino tractatum de videndo Deum. d. laudat eam S. Chryſoſt. quod ſuæ communionis homines Conſtantin. profugos, domici recepiſſet 462. d. eius filia Iuliana, quæ Demetriadem genuit illā celebrem virginem, Hieronym. eius Elogium. 481 d.e
Proba virgo nobiliſſima, clara habetur. 598.d
Probus Imper. 179.b. Germanos, Sarmatas. Gothos & cæt. debellat. 181.c. Tyrannos comprimit. 182.a. occiditur. a
Proclus ex Sizyceno epiſcopo Conſtantinopolitanus creatus. 532 a laudat Chryſoſt. oratione anniuerſaria. 646 ſub eo reuelantur corpora SS. XL. martyrum. 647.a.

moritur.

moritur.545.c. de traditione Miſſæ ſcripſit, prolixiorē olim fuiſſe, ſed à Baſilio primum, inde a Chryſoſt. redditam breuiorem. b
Porolus coniector prædicit mortem Anaſtaſio.609.c. Platonicus philoſophus, ſcholæ Athenis præfectus, ſcripſit xviij. argumenta contra Chriſtianos. d. ſpeculari quadam machina exuſſit Vitaliani claſſem. d
Procopius inuadit Imperium.340. d. à Valente profligatus occiditur. 343.b
Procopius hiſtoricus conſiliarius à Iuſtiniano Beliſario datus ad bellum Perſicum. 932.d
Prodigium de excidio Ieroſolymitano.55.b. Prodigia & præludia belli.57.b. portendentia mutationem religionis.59.a. prodigium ingens.69. a ingentia ſub Traiano.76.c. in Africa ſub Seuero. 106. c. ingens prodigiū edeſit iactantiam Galerij Maximiani.178.c. per prodigia oſtendit Deus, ſe deteſtari Arianiſmum. 273. c. crucis apparentis in cœlo. 293. a. prodigiis impedita Ieroſolym. templi reſtitutio. 334. c. Grando inuſitata Conſtantinop.345.d. de qua Gregorius oratione de plaga grandinis. Ingens ſub Arcadio.437 a. Prodigioſus ignis a ſede Io. Chryſ. magnum excitat incendium 456 d quæſtionibus de eo habitis, diaconi & presbyteri in tormentis expirant. e. de pueto inter Litanias ſublime rapto Conſtantinopoli.445.a. Monachia hæretici Alexandrini ex prodigijs quibuſdam reſipiſcunt. 606. b
Profeſſores artium liberalium eximij, tempore Conſtantij.295.b.c. Chriſtiana à docendo interdicti à Iul.332.c. à Valentiniano permiſſi. 341.a
Prophetæ Prævidet Cyprianus, & prædicit venturam perſecutionem.135.c. prædicit Daniel Conſtantinopolis incendium.637.c. Cladem Antiochenam, c. Theodoſius Cœnobiarcha.& Zoſimus Monachus. 6.7 a
Proſperi chronicon ſui initio inuerſum 384.c. Proſper calamitatem Aquitaniæ deplorat.479. d. Demetriadem virginem celebrat epiſtola apud Ambroſium lxxxiij. 482.a. pro Auguſtino ſcribit de libero arbitrio. 506. d. ſcribit aduerſus Ioan Caſſianum adhuc viuentem, ſub nomine Collatoris 52?.b Chronicon quod extat adhuc annum peruenit ccccxlv.p 545.a. ergo defunc illi decem anni. 563.a
Proſperitate peccantium nihil infelicius. 292.c
Proterius Alexandrinus ep. ſcopus.557 b. profeſſionem fidei ſuæ mittit ad S Leonem, vt communicatio item me reatur 559 d. ab hæreticis occiditur. 565 a
Pſalterij editio, qua vitur Eccleſia, qualis. 123.b
Pſychicos Tertullianus vocat Catholicos 104 d e z e
Ptolemaidenſe Concil. in quo excommunicatur Andronicus præfectus. 475.a
Publia virginum præfecta Iulianum contemnit. pag. 123. e
Publius monachus orans, Dæmonem Iuliani curſorem ſiſtit. 356.c
Pudens hoſpes Petri Romæ. 28.b
Puella nouem annorum martyr ſuperatis pluribus tormētis. 199.c
Puella laſciua occupata à dæmone, quomodo liberata per Euchariſtiam. 654.c
Puellam ſuadere, vt virgo maneat, miraculum eſſe, ait Athanaſ. 257.b
Puer Quiricus triennis martyr 192 c. alius puer quinquennis, in rogum, vbi ardebat mater, ſe iniecit. 624.a
Puerorum duorum illuſtre martyrium. 201.d
Puerum Chriſtianum Iudæi crucifigunt. 435.e
Pulcheria ſexdecim annorum, virgo prudentiſſima, Auguſta à Theodoſio fratre vocata, fit conſors imperij, & ex ea ipſe mirè proficit.436.a. dolo Chryſaphij amouetur ab aula, & adminiſtratione imperij. 545 c. reuocatur, & imperio ac religioni multum prodeſt.550.c Marcianum titulo coniugij euehit ad imperium n. 551.a. Baſſam Abbatiſſam cum Monaſterio ſeductam, vocat ad fidem Catholicam, monachos item, &c. 559.b. obitus & elogia. b
Pupienus Imperator. 123.b
Purgatio per iuramentum ad ſepulchra martyrum. 445. b
Purgatorium eſſe, eſt ex traditione Apoſtolica. 23.a

Q.

QVadrageſimale ieiunium alij tribuunt Sixto, alij Teleſphoro, ſed ex traditione Apoſtolica. 83.d
Q. dratus Apologiam tradit Hadriano pro Chriſtianis. 81.b
Quæſtiones criminales interdictæ à Theodoſio per Quadrageſimam.379.c. Quæſtiones (ſeu) habitæ è conſulentibus Magos, &c. 353.c. de ſecta artibus curioſius artes per diuinationem.354.b. de maleficijs. 356.b
Quæſtio de legalibus inter Petrum & Paulum. 35.e
Quæſtio de corruptibili & incorruptibili, quando exorta. 6.8. e
Quatuor temporum ieiunium à Calliſtio inſtitutum.118 b
Quatuor vnanimes Imperatores imperiunt adminiſtrans. 178.c
Quinta editio. 132.a

R.

RAdagaiſus Scytha cum ingenti exercitu in Feſulanis montibus concluſus, extinguitur. 461.d
Radegundis Berthatij necati a fratre Hermenefrido, Thuringiorum Rege, filia, captiua in vxorem accipitur à Clotario Francorum rege filio. 635.a
in Raptores virginum leges Conſtantini. 219.a.248.a
Rebaptizandos qui ab hæreticis baptizati eſſent, ſenſit Agrippinus in Africa.113.c. item Cyprianus.156.a. improbauit Stephanus Papa b. ipſi quinque reſipuerunt. vide vtrumque nomen.
Recognitio exercitar Clementis, ipſo etiam viuente depravatæ ab Ebionæis. 72.c
Redemptio captiuorum ſolicitè a Cypriano curata, collecta indicta.150 d. item ab Acacio Amidæ epiſcopo, etiam vaſis ſacris diuenditis. 499.a
Redemptio vexationis per pecuniariam collectionem vſurpatur in eccleſia, non a ſingulis modò, ſed ab eccleſijs. 105.a

Re... quam periculoſe audiant querelas hæreticorum. ... b. cauſis eccleſiaſticis ne ſe intromittant. 282.c

...ienſe cõcilium in Gallia, de Ebredunenſi epiſcopo male ordinato. 540.c. decretum vt lapſi epiſcopi ex ſchiſmate, vel hæreſi, recuperentur abſque ſpe ſedis recuperandæ. e

Regi...us Comes obtinuit à B. Fulgentio, ſcribi ſibi præceptam ... Chriſtianæ, quod opus poſt abſolutum eſt à Fernando Diacono, ſub cuius nomine circumfertur. 636.b

Regnandi ratio cum pietatis iactura improbanda. 220.c

Relatio Legatorum Hormiſdæ papæ Conſtantinopolim miſſa. 614.b

Religio Chriſtiana tempore Traiani iam impleuerat orbẽ. 71. a. propagata latiſſime ſub Hadriano. 84.b

per Religionẽ Angelorum quid intelligat Paulus epiſtola ad Coloſſenſes. 52.b

Reliquiarum cultus, traditio ab Apoſtolis. 38. e. Reliquiæ tranſlatæ Antiochiam. 75. a. Oneſimia, item Polycarpi 92. d per reliquias beati Ioannis Apoſtoli, & Euangeliſtæ videtur intelligendum ſepulchrum 71. d. reddũt mutum idolum loqui. x. 312. d. ex Eunapio comprobantur. 418. a. ne diſtrahantur, vetuit Theodoſius. 405 a Locelli in quibus erant reliquiæ, per foramen tangebantur. 537. a. reliquiæ S. Ioannis Chryſoſt. magna celebritate relatæ Conſtantinopolim. 536. b. XL. item martyrũ, ibid. Mos Græcorum & Latinorum diuerſus circa reliquias. 616.c

Remigius Rhemenſis epiſcopus creatus anno xxij. mul. ũ laborat in conuertendis Francis. 594 b. gradus Clodoueo ante conuerſionem dona ab eo accipit, eum baptizat, a. b, c. Vicarius Apoſtolicus conuocat Conc. 605. a

Reſcriptum pro Chriſtianis Hadriani. 81. b. Antonini Pij, d. Aureliani. 167 vide in ... Chriſtianis Imper. Conſtantino, Conſtantio, Conſtante, Theodoſijs, Honorio, &c.

Re...ius Auguſtudunenſis epiſcopus, clarus ſub Conſtantino. 266.d

Reus non damnandus niſi ſua confeſſione conuictus, ex edicto Conſtantini. 210 c. Rei non rapiendi à clericis, aut monachis, ab officio. 544.a

Ricimer mittitur ...inſidiatur Anthemio ſocero Imper. 572. d cum occidit, creato Imp. Olybrio, & quadrageſimo poſt die, ipſe quoque occiditur. 573.c

Ritus eccleſiæ aliquot à Iudæis. 29. c. non flectendi genua certis diebus. 19 d. in orando. 46.c

Roma Babylon dicta 31. a. infeſtante bello Gothico, nouis mœnibus circundatur. 456 c. obſidetur ab Alarico, & auro pacem redimit. 467. c. rurſum ab ...ode obſidetur. 468. b. & tertiò obſidetur & capitur. 469. a. Anno 1102. ab ea condi a 4702 fuga ... in Orientem, alij ad Inſu... d. a... in Africam, vt, Proba, Iuliana, Demetrias, d. de Roma capta, quod Gentiles Chriſtianis inſultarẽt compulſi epiſcopi ea de repro concione d. ſſerere. 472. c

Romana virgo nobilis, virginitatem colit in antris, & ſpeluncis, miraculis clara. 260.e

Romanum concilium, de Paſchate ſub Victore. 102. e. vel canté ſede de lapſis. 141 a. de lapſis ſub Cornelio. 150. e ſub Dionyſio de Dionyſio Alexãdrino hæreſis inſimulato. 161. b. Quo Donatiſtæ damnati, Cæcilianus abſolutus. 208. c. ſub Silueſtro ccxxx. epiſcoporum, in quo præter alia illud ſancitum, PRIMAM Sedem à nemine iudicari. 238. b. ſub Silueſtro in confirmationem fidei Nicænæ. 268 b ſub Iulio, quo abſolutus Athanaſius. 275 b. in quo Arianis negat communio eccleſiæ Romanæ. 291. c. ſub Damaſo, quo dãnatus Auxentius Mediolanẽſis pſeudo-epiſcopus Arianus. 348. c. ſub eodem, in quo damnatus Apollinaris cum eius hæreſi, & aſſeclis. 367. b. ex epiſcopis diuerſarum prouinciarum, quo adiudicata ſedes Antiochena Paulino. 358. a. ſub. Siricio, quo damnatus Iouinianus hæreſiarcha. 417. c. ex quo Legatio ad Arcadium, cum literis Papæ, Imperatoris & Cœlij. 460. d

Quo dãmata hæreſis Neſtoriana, & decem dierum induciæ Neſtorio datæ ad reſipiſcendum. 513. c. in cauſa Arelatenſis epiſcopi alienos fines inuadentis. 544. c. Quadraginta octo epiſcoporum, qui conuenerant ad natalem Hilari Papæ, cuius occaſione conuentus, contulit cum eis cauſas quaſdam eccleſiaſticas. 569. c. ſub Felice in Acacium, de proditi fide Chalcedon. concilij. 581. b. ſub Felice, in quo damnati præuaricatores Legati Sedis Apoſtolicæ, & Acacius Conſtantinopolitanus epiſcopus declaratus hæreticus. 582. a. de lapſis in perſecutione Vuandalica recipiendis in eccleſiã. 585. a ſub Gelaſio, in quo plura de auctoritate eccleſiæ Romanæ, & decretum de Canonicis ſcripturis, concilijs generalibus & ſcriptoribus eccleſiaſticis. 590. a. ſub eodem, quo Miſenus olim Legatus præuaricator pœnitens, & damnans hæreſes, recipitur, 591. c. Sex ſub Symmacho. 539 c. 594. d. 595 596. 597.

Romana eccleſia diues depoſitarum Apoſtolicarum traditionum. 8. b. eſt caput omnium eccleſiarum. 554. a. primatus Romanæ eccleſiæ ſupra oẽs eccleſias. 590. b. ditiſſima etiam vigentibus perſecutionibus, & in omnes egentes beneficentiſſima. 95 b

Rufina Paulæ Romanæ filia. 390. d. Aletij clariſs. viri vxor, cito deto deceſſit. 391. a. eam celebrat S. Paulinus epiſcopus. a

Rufinus dux quis, & qualis. 434. b. ei procedens ad bellum Theodoſius Arcadium & imperium commendat. Inuidia accenditur quod prælatus ſibi Stilico, b plures barbaras gentes euocat in perniciem imperij, quæ Aſiã vaſtant. 434. c. proditor Imperij trucidatur. 435.a

Rufinus monachus, & Clericus Aquileienſis. 363. b. peregrinatur in Oriẽtẽ cum Melania ad ſanctos Monachos viſendos. d. a Didymo vterque imbuti erroribus Origen 366. a. Romam poſt vigintiquinque annos redeuntes, Origenis periarchon, plenum erroribus obtrudere moliuntur. 437. c. detegitur impoſtura a Marcella & Pãmachio, c. 440. a. euocatum nec comparentem & tergiuerſantem, damnat Anaſtaſius Papa 449 c tres inueſtiuarum libros ſcripſit per hos annos in H eron. certis tantum hominibus vulgatos, quorum capitibus ad ſe relatis reſcripſit. 452. a. vaſtata Aquileia in Sicilia moritur, plura mſſes contulit ad roborandam impietatem. 472.c.

478. c. primus auctor hæreſis Pelagianæ à Cæleſtio dictus. 478.d

Ruſticiana Symmachi filia, vxor Boetij, eximiæ virtutis fœmina. 629.a

Ruſticus S. R. E. Diaconus Cardinalis, ſeu temporis ſcriptor locuplentiſs. ſcribit contra Acephalos. 6.1.a

S.

S. Sabbas Legatus Heliæ Ieroſolymitani ad Anaſtaſiū Imper 602.d. qui Ioannem intruſum mirificè attrahit ad fidem Chalced. Concil 603.c. ſcribit ad Imper. ſe & Monachos nunquam paſſuros, vt vera fides immutetur. d. impetrat precibus pluuiam. 609 a. iam octogenarius ex Eremo prodiens, fit promulgator edicti Imper. pro fide Catholica. 611.e. migrat in cælum, magnificentiſs. elatus funere. 642.b

Sabbatum ſecondo primum, quod. 7.b

Sabellius hæreſiarcha, qualem hæreſim prædicat. 159.b

Sabiniana Diaconiſſa vetula, affectata Chryſoſtomum in exilium. 458.c

Saccophori hæretici vbique damnati. 396.a

Sacerdotes pœnitentes ad laicam communionem admittendos ſancit Concil. ſub Cypriano. 149 c. non ordinat Gennadius Conſtantinopolitanus, non verſatos in pſalmis. 467.b

Sacrificati, vel thurificati. & idololatræ, idem apud Cyprian. 156.c

Sacrificium nouum, nouæ legis à Chriſto inſtituitur. 13.c. idem modò ſacrificium offertur, quod Chriſtus obtulit, ait Cyprianus. 154.d

Saluianus deplorat octo libris inundantiam vitiorum in eccleſiam, quæ tantam inundantiam calamitatum intulerit. 479.d

Saluina Gildonis filia. Nebridio viro, filio ſororis Auguſti, defuncto, vidua adoleſcentula relicta, conſolationem accipit à Hieronym. & inſtitutionem. 442.b. fortè & à Chryſt. ſub titulo viduæ iunioris. b

Salutatio per oſculum in primitiua eccleſia 33.c. cui ſuccedit piæ tabellæ deoſculatio. c

Samaritani inter hæreticos, qui numerati. 639 a. de quibus deinceps plura.

Samoſateni quantoperè Arianos horrerent. 350.b

Samuelis oſſa ſub Arcadio allata Conſtantinopolim, & in Hebdomadum tranſlata. 463 c

Sanctuaria quæ dicuntur. 616.c

Sanctorum cultus vetus in eccleſia. 182.e. item reliquiarū ab Apoſtolica traditione. 38.e

Sanctus, Sanctus, Sanctus, &c. cantari vſitatum in Miſſa ab vſque tempore Apoſtolorum. 85.b

Sapores Rex Perſarum Romanum inuadit Imperium, & à Niſibis obſidione per Iacobum Niſibenum repellitur. 270 b. expugnatis aliquibus præſidijs Rom. virgines Deo ſacras intactas Religionem ſeruare permittit. 424. a

Sardicenſe Concilium Oecumenicum. 281 c. nulla in eo fidei profeſſio edita 282 c. duplici ex cauſa calumniam eſt paſſum, 283. e. legitimum & Catholicum incognitum etiam Auguſtino ſpurium fuit Arianorum Philopópoli ſeorſum habitū, & vt Sardicenſe venditatū. 284. b. Sardicenſis canon cur citari potuit nomine Nicæni à Zoſimo. 495.c

Sarracæni haud diu ante Valentinianum Imper. per Monachos circa ipſos degentes ad fidem trahuntur. 366.c. Mauuia eorum Regina, vt det Romanis pacem, petit Moyſen Epiſcopum, c. apud eos propagata Chriſtiana Religio ex occaſione perſecutionis Perſarum, 449. d. populantes Syriam, viginti familiæ, ob violatum S. Theodori templum pereunt. 601.b

Saturninus hæreſiarcha. 78.a

Satyrus Ambroſij frater, rediens ex Africa, ſacram Eucharistiam ſudario ſecum defert. 616.b

Saulus, vide Paulus.

Scenicos vetat Valentinianus non niſi in mortis articulo baptizari. 361 c

Schiſma in Africana eccleſia, auctore Feleciſſimo presbytero, & Nouato Epiſcopo. 147.c. Donatiſtarum. 187 a. vide Donatiſtæ. Fortunatus aduerſus Cyprianum creatur epiſcopus. 152.c. Maiorinus aduerſus Cecilianum Carthagin. in ſchiſmate creatur epiſcopus. 193.c. in Aegypti eccleſia Meletianum. 195. a. vide Meletius in Aegypto epiſcopus, in Antiochena, Meletio & Paulino, ambobus Catholicis Epiſcopis, 328. a. vide, Meletius. Paulinus in Romana. Nouatianum. 147. c. vide Nouatianus. Vrſinici aduerſus Damaſum. 345. a. inter Bonifacium & Eulalium. 493. c. Laurentianum aduerſus Symmachum. 593. c Laurentiani calumniantur Symmachum apud Regem, & contra Canones viſitatorem impetrant Roman. eccleſiæ. 594. c. Auctor huius ſchiſmatis Anaſtaſius Imp. per Feſtum Senatorem 595. a. ſchiſma Luciferianum, 328. c. vide Lucifer.

Schiſmatici Africani, vnde prius traditores, poſt vnde dicti Donatiſtæ. 187. a. 193. c. pluribus reſcriptis Valentiniani percelluntur 346. b. 347. c, nouo reſcripto. 381.b

Scholæ Athenis, Cæſareæ Paleſtinæ, Alexādriæ, Conſtātinopoli celeberrimæ. 295. b

Scoti conuerſi ad fidem à Paladio S. Roman. eccleſiæ Diacono. 526. b. altius tamē ipſi ſuam referunt conuerſionem. b

Scriptores plures Ethnici meminerunt excidij Ieroſolymitani, vt rei maxime memorabilis. 62 c

Scriptores Eccleſiaſtici. 93.c. 102. a 119 d 173.a

Sebaſtianus gener Bonifacij comitis, in ſuſpicione in adductus imperij tranſit ad Genſericum, & conſtanter renuens Arianiſmo aſſentire, occiditur. 541 c

Sedes prima à nemini iudicatur. 227.a

Sede vacante, clerus Romani capitis munera explet. 136.c Romana ſedes, vno anno vacat, & amplius, ob atrocitatem perſecutionis ſub Decio. 135.c

Sedes Patriarchales, vide Patriarchales

Seditio Iudæorum Romæ, ob quā in à Claudio pulſi. 34.c. Romæ militum, & populi 198.c. Conſtantinopoli interfecto Hermogene Duce, 277.c. Alexandriæ, quā intereſſet Gregorius, intruſus Arianus. 285. d. Conſtantinopoli ſub Anaſtaſio. 537.c

Seianus Iudæis infenſus. 4. a. Tiberium deprauat. c. miſe rè perit cum filijs. 11.b

Semiarianorum origo. 285.b filium ſubſtantia ſimilem patri aientes, ſibi videntur melius ſentire negantibus ſimilitudinem, & Catholicis aſſerentibus conſubſtantialitatem 329.d. Catholicos ſe fingunt, vt per Liberium ſedes ſuas recipiant. 330 c

Senatuſconſultum de reſtituenda Haruſpicena diſciplina. 34 b. depellendis Italia Mathematicis 38 d. vota facit, ne Maximinus Romam videat. 127. a. ſollicitat ad defectionem Prouincias. 128 c

Senes, qui annum centeſimum exceſſiſſent, quam multi, quando 63.c

Sententia mortis non ferenda, niſi in conuictum ſua confeſſione. 210.c. non exequenda capitalis, niſi poſt decimum diem, à Tiberio ſtatutum. 4.d poſt triginta à Theodoſio. 4.8.e

Septem dormientes martyres, quomodo intelligendi. 146 e

Serapidis templum mandato Theodoſij excinditur. 418. a

Serapion epiſcopus Antiochenus, celebris inter eccleſiaſticos ſcriptores. 89.c

Serena Honorij Theodoſio Imper fratris filia, Stiliconi vxor datur. 434.b. interfecto viro, & ipſa vt conſors conſpirationis ad inuadendum imperium interficitur. 467 e

Seronatus præfectus Galliarum, perditis ipſis Gallijs, à Gothis capite plectitur. 571 c

Serpens a Siluestro extinguitur. 224.d

Seuerinus Noricorum Apoſtolus, 561. e. oraculum edit Odoacri ſe adeunti. 575. a. famem per eam regionem ſæuientem propulſat. b. in vita & poſt mortem miraculis clariſs. migrat in cœlum. 581. a. defertur in Italiam, proſequentibus eum miraculis, 585. e. in Lucullano collocatur. 592.b

Seuerus Imperat. 101. a. fauet Chriſtianis. b. bello in Nigrum Byzantium triennali obſidione expugnat, diruit, & in vicum redigit. 102. Albino etiam victo, ſolus imperat. e. mouet in Parthos. 105. c. triumphat de Iudæis. 106. a. præter generale edictum, dat ſpeciale reſcriptum in Chriſtianos. 107. c. triumphat de Parthis. 109 b. Pantheon reſtituit. b Britannos coercet, vnde Britannicus dictus. 110. c. munit imperium. 30. legionibus. 111. c. ex animi mœrore moritur. d

Seuerus Cæſar interficitur. 196.a

Seuerus Imper. occiſo Maioriano inuadit Imperium. 568.c & ipſe à Ricimere veneno tollitur 569.a

Seuerus Sulpitius Roman. nobiliſſimus, & diſertiſſimus, fit Monachus 431.c. Vitam S. Martini, cuius erat diſcipulus, à ſe ſcriptam mittit ad Paulinum 437.d

Scribit & Dialogum de eius rebus geſtis, & aliquorum Ægypti monachorum, qui a Gelaſio relatus eſt inter Apocrypha. 459. a Pelagianiſmo fuit contactus, ſed credibile eſt reſipuiſſe 525.e. cum ſemper vocetur presbyter, diuerſus videtur ab eo, qui dicitur epiſcopus Biturigenſis. 526.a

Seuerus Pſeudomonachus Eutychianus, dux Acephalorū, inuaſa ſede Antiochena, per exilia & cædes omnes ad ſe trahere conatur. 603. b. Alamundarum Sarracenorum ducem tentat, iam præuentum à Catholicis. 604. b. damnatus a Iuſtino Imperat. vt impia lingua præcidatur. 618.b

Sexta editio. 122.a

Sibyllini libri examinati à Tiberio. 4 a. interdictum ne legerentur. 85. c. à Stilicone Romæ incenſi. 446.e

Sidonius qui vir, & quantus. 573. d. Epiſcopus Aruernum obſeſſum frequentibus Litanijs tuetur. 575. b. moritur, prædicta ſucceſſore. 583.e

Signum crucis, ſalutis ſymbolum. 15. c. oſtenſum è cælo Conſtantino. 204. c Iulianus per illud fugat Dæmones. 290. a. viſum Ieroſolymis ſplendidiſſimum ſub Conſtantino. 293. c. 330. d. ſub Iuliano. 330.e

Sigiſmundus Burgundiorum Rex ex Ariana tranſit in fidem Catholicam. 601. c. delatum a Nouerca filium ſtrangulat, & pœnitentia ductus obtinet pijs precibus, vt in hoc potius ſæculo, quam in altero puniatur, nec multo poſt a Francis, bello victus, cum vxore & filijs captus, & in puteum abiectus eſt. 631 b. delatus ad Agaunenſe ſe nobile monaſterium, quod ante conſtruxerat, miraculis fulſit, & in eccleſiaſticis tabulis eſt receptus. c.

Silucrius Papa per vim & metū intruditur à Theodato Rege, quem tandem Roman. clerus probat. 657.a

Siluester Papa. 209. a. præeſt Concilio Arelatenſi per legatos, Conſtantino Imper 210. a. Oſium legat Alexandriam ad res componendas. 328. d. diſputat cum Iudæis. 212. d. cur in Soractem montem ſeceſſiſſe potuit. 221. b. 222. a. draconem extinguit. 224. c. Concilium Nicænum per Conſtantinum indicit, & Legatos ſuos ad eum mittit. 229. a b. illud confirmat. b. c. moritur. 260.a

Siluia virgo ſacra Rufini præfecti ſoror, de qua præclara Palladius. 435.b

Siluina Gildonis filia, Nebridij vxor, Nebridij Iun. mater, vidua adoleſcentula relicta. 442 b. eo ſolatur eam Hieronymus. b. & fortè Chryſoſtomus ſub nomine viduæ iunioris. b

Simeon epiſcopus Ieroſolym. 120. annorum cruci affigitur. 47 b

Simeon Stylita ex columna in ſolitudine curam gerit Eccleſiarum. 528.a

ſcribit pro Concilio Chalced 566. c. clarus miraculis migrat in cælum, acta vi ā in columna octoginta & vnum annos cum vixiſſet vltra centum ſex. 5 7. c. ex Syria transfertur in Thraciam. 570.a

Simō magus conuertitur à Philippo Diacono 24. d. primus hæreſiarcha turpiſſimus mul os habuit ſectatores. d

Deus Romæ habetur, & ſtatua donatur. 28 b negare fidem cogit ad vitandam perſecutionem 56 d. Neroni, magiæ nomine, inſinuatus, & volare pollicitus, & aggreſſus, à Petro in terram deturbatur. c

Simonis

Simonia in Simone mago à Petro damnatur. 24.b. Simoniacorum epiſcoporum cauſa, acta in Concilio quodã Epheſino ſub Chryſoſtomo. 448 c Concil. Conſtantinopolitano, ſub Gennadio encyclica renouatur c 510. Chalcedonenſ. de ſimoniacis. 567 a. per ſenatum & Athalaricum, in creando Roman. Pontifi. comprimitur. 644 c. Simoniam in omnibus vitandam ſancit Iuſtinianus 63, a

Simplicianus Rom. presbyter, adiutor & monitor datur Ambroſio a Romana. Pontif. 371. c. cum præficit Auguſtinus 3 9.c. Ambroſio ſucc.dit in epiſcopatu. 438 c. cõſulit Auguſtinum de quibuſdam quæſtionibus. 439 b

Simplicius papa creatur 571 a. negat Imperatori rata ſe habiturum acta concil Chalcedonen. de priuilegijs eccleſiæ Conſtantinopolitanæ 574. b. aduerſatur Imp. ſanctioni de iiſdem b. alius abrogat ordinandi, epiſcopo illo abutenti. 575. d ſcribit ad zenonem Imp. d ſimulans vt qui malorum eſſet auctor, fieret eorum deſtructor. 576. a. moritur. 581 a.

Sindon, qua inuolutum eſt Chriſti corpus de cruce depoſitum, ipſius formam corporis retinens in eccleſia Taurinenſi. 17 b

Siniſtra dignior dextera ſecundum quandam rationem, ſic ſedent digniores in ſiniſtra in concil. Nicæno. 232. d etiam Chalced .593. d

Sinueſſanum concil. in cauſa Marcellini Papæ. 177. a

Siricius Papa. 400. a. decretalem ſcribit ad Himerium Tarracon. a. inuentos Manichæos relegat in monaſteria, abſque communione, vſque ad mortem. 416. c. moritur 439. d

Sixtus papa 82. b. martyr. 84. c. eius extant duæ epiſtolæ, & decreta, c. extat ſub eius nomine vulgatus liber Sixti an Sixti gentilis Philoſophi, à Rufino. 85. b

Sixtus II. papa 158 a. conſulitur à Dionyſio Alexandr. a. ab eodemque monetur de Sabelliana hæreſi exorta, 159. d. martyrio coronatur c

Sixtus presbyter Cardinalis Romanæ eccleſiæ inſimulatus quod faueret Pelagianis, primus in eos publice Anathema intorquet, & ſcribit. 491. c. mortuo Cæleſtino creatur Romanus Pontifex. 526 c. confirmat concil. Epheſi. & Neſtorium ad pœnitentiam inuitat, & Ioan. Antiochenum ad eius damnationem, d. calumnioſe accuſatus cauſam ſuam vult à Concilio cognoſci, à quo abſoluitur, & accuſator damnatur, addictis eccleſiæ eius bonis 531. c. acta inter ipſum, & Polychronium quendã Ieroſolymit. epiſcopum ſpuria 532 a. per viſum admonetur de epiſcopo Petro, Diacono, à Cornelij Forocornelienſis, Rauennatibus dando. 531. a reijcit à communione Iulianum Aeclanenſem Pelagianum. 540. d. moritur. e. fecit ab reſecit Baſilicam S. Mariæ matris Domini, plurima illi conferens dona. e. eius rogatu Valentinianus egreg. ornauit confeſſionem B. Petri. e

Socrates & Sozomenus Nouatiani terminant ſuas hiſtorias in anno Domini CCCXXXIX. in Theodoſij conſulatu xvij. 439. c. vtriuſque, & Theodoreti latine vertit curauit Caſſiodorus, & ex tribus vnam fecit. 540. a. pluris facti à Gelaſio, quàm Euſebius. a

Sodalitia à Traiano vetitæ 91. a

Sopater Platonicus Philoſophus; Iamblici diſcipulus, Romæ regit ſcholam Plotini 222. a. Magiæ delatus ab Ablauio ad Conſtantinum, ſecuri percutitur. 265. c

Sophiæ templum incenſum Conſtantinopoli. 588. b

Sophronia matrona Rom. perfecti vxor, ſe necat amore pudicitiæ. 198. c

Soter papa 95. b. laudatur à Dionyſio Corinthiorum epiſcopo de benignitate in excipiendis fratribus, & de beneficentia, ſubſidia mittendo per prouincias. b

Soteris virgo Romana, & martyr, de ſtirpe s. Ambroſij 190. c

Sozomeni hiſtoriam Gregorius papa ſigillat, vt immodici laudatoris Theodori Mopſueſteni, quas laudes extitiſſe oportet in ea parte, quæ deſideratur hiſtoriæ xx. prope annorum. 508 c

Spectacula Circenſia & Scenica vetat feſtis diebus Imperat. 572. a Cruenta ſpectacula adempta, retenta tamen in venatione ferarum. 621. b. Theodoricus cruenta ſpectacula deteſtatur. 624. c

Spiridion epiſcopus confeſſor, de quo admiranda leguntur 230 c. Cõſtantio viſus in ſomnis, & cum aliis accitus, impoſita manu eum ſanat. 269 b

Spiritus ſancti proceſſio ex parte filioque, ante 960. annos extitit in ſymbolo Athanaſij, vt legati ſedis Apoſtolicæ ſub Gregorio Nono, Græcis conteſtati ſunt. 272. d in cõcilio Toletano primo, ex epiſtolis Leonis papæ illud inſigne; A patre filioque procedit. 449. c

Stephanus de primis ſeptem Diaconis, ſeptimo ab Aſcenſione Domini menſe lapidatur. 22 c. de cuius reliquijs. vide: Inuentio

Stephanus papa, 152. c in cauſa rebaptizationis baptizatorũ ab hæreticis ſancit nihil innouandum 156. a. martyrio coronatum. 157. e

Stephanus Antiochenus epiſcopus cum clericis in templo trucidatur ab Eutychianis. 578. d

Stephanus Laodiceus fidem deſerit, inſignis alioquin philoſophus. 641. a

Stellæ Chriſti nati indicis meminit Chalcidius Platonicus 2 b

Stiliconi commendat Theodoſius filios Arcadium & Honorium. 433 c. dat vxorem Serenam fratris filiam. c. qualis, & quantus Dux. 429. c

Alaricum profligat, & obſeſſum dimittit. 456 a. proditione detecta obtruncatur. 466. b

Striges excommunicandæ ex Conc. Rom. ſub Damaſo. 400. b

Studitarum monaſterium à Studio V. Cl. erectum, ex acœmetarum monaſterio aſſumptis monachis. 567 c

de Suffocato & ſanguinis abſtinentia præceptum in Concil. Ieroſoly. Apoſtolorum, quid ſibi velit. 35 a

Suffetanum Concil. in Africa, in quo B. Fulgentij humilitas oſtenſa. 625. c

Supellex præclara Chriſtianorum. 164 a

Suſpenſionis cenſuram Cyprianus comminatur. 138. c

Symbolum Apoſtolicum diu vnicum retentum in eccleſia Romana 241. b Nicænum ab Oſio concipitur 234. a eius vſu in Oriente. 241. b

Symmachi vrbis præfecti domus incenſa ob vinũ denegatũ. 342. c. Pontifex Gẽtilitiæ ſuperſtitionis. 36 . d. illi Romæ & Cõſtantinopoli conſularis ſtatua dicata. 374. a.

Legatus

Legatus ad Valentinianum laborat pro reparando Deorum cultu, reſiſtente Ambroſio. 396. d. accuſatus apud Imperatorem de Chriſtianis ab Eccleſijs auulſis, & interceptus ſe purgat. c. læſæ maieſtatis, veniam adeptus, ob laudatum Maximum Tyrannum laudat & Theodoſium, a quo relegatur ob petitam reſtitutionem Aræ Victoriæ 4 6. d. reconciliatus Theodoſio fit Conſul. 421. b. fauet Eulalio Schiſmatico aduerſus Bonifacium. 423. a

Symmachi Boetij ſoceri Elogium. 929. a illi mittit Boetius commentarium, quomodo Trinitas vnus ſit Deus 622 d. obtruncatur cum Boetio. 628. c

Symmachus ex Samarita Iudæus nouam ſcripturæ editionem cudit ſub Seuero. 171. c

Symmachus ex Diacono papa creatur, aduerſus eum Laurentius ex Epiſcopo, præter morem. 593 c

Hic improbatur, illo retento. e. Anaſtaſium deterret à patrocinio hæreticorum. e. calumniam patitur à Schiſmaticis apud Regem. 594. c

Nullius ſubditus Iudicio, permittit ſe iudicari à concilio 595. c.

Abſoluitur. in eodem Concilio Anaſtaſius Imper. excommunicatur. e. reſpondet ad conſultationes Cæſarij 596. a.

Lenitas in omnes, quos damnatos volebat quartum Concilium. d. Apologiam ſcribit aduerſus Anaſtaſium 597. a.

ſingulis annis neceſſaria ſuppeditat Epiſcopis relegatis à Vandalis. 598. c

Præmonet Catholicos aduerſus impendentem perſecutionem ab Anaſtaſio. 602. e. moritur, cuius effuſa munificentia celebratur. 604. d. ſtatuit, vt Gloria in excelſis Dominicis, & feſtis teſtis Martyrum diebus canere-tur. e

Synagogæ incenſio permiſſa ab Honorio, ad Iudæorum conuerſionem. 472. d. cum non proficeret, ſtatutum, vt veteres maneant, nouæ ne extruantur d. ruſum vetat nouas ædificare. 502. d

Synelius Philoſophus vxoratus, & filios habens, à populo Ptolemaidis poſtulatus, maximè reluctans, Epiſcopus ordinatur. 473 b qualis & quantus euaſerit, lucubrationes eius indicant. c. in concil. grauiſſimam excommunicationis ſententiam fert in Andronicum Præfectum. 475 d. Veniam petenti datur acta pœnitentia, & à Præfectura depoſitus. d

Synodus vide, Concilium.

Synodica Arelatenſis Conc. ad Syluestrum papam. 210. c. Nicæni ad eundem. 240. c. Sardicenſis ad Iulium, quæ annexam habet formulam fidei, quæ nulla edita eſt. re-ſte Athanaſio. 282. e

T.

TAbellarij Epiſcoporum nonniſi Eccleſiaſtici. 140. d

Tacitus Imper. 169 e. iubet ceſſare perſecutionem. 170 a. moritur morbo an ferro incertum. a

Tarraconen. Concil. de eccleſiaſtica diſciplina. 608. a

Tatianus Iuſtini Martyr. diſcipulus lib. ſcripſit contra gentes qui extat. 94. d. poſt fit hæreticus, & a varijs confutatur. c. extat eius harmonia, confuſio nomine cum Ammonij ſimili opere. c

Taurinenſe concilium in cauſa Felicis Treuerenſis Epiſcopi. 438 d

Teleptenſe Concil. in quo recitata decreta quadam Syricij de quadam cauſa, quæ vertebatur. 546. d

Teleſphorus papa 85. c. ſtatuit vt in Natali Domini Miſſæ noctu celebrarentur, vt ante ſacrificium, Gloria in excelſis, diceretur. 87. b. circa ieiunium Quadrageſimale aliquid ſtatuit, quod ex Apoſtolica traditione manauit. e. martyrio coronatur. d

Templum Ieroſolymitanum à Tito exciditur. 61. e. fruſtra tentant Iudæi inſtaurare ſub Iuliano. 384. e. paci æternæ à Veſpaſiano extructum. 63. d. conflagrat ſub Commodo 100. b. quomodo intelligendum, quod obijciebant gentiles Chriſtianis, templa eos non habere. ibi

Terentius Valentis Dux. ob rem bene geſtã aduerſus Perſas, petit Eccleſiam vnam Catholicam, & reijcitur. 362.

Terræmotus in morte Chriſti meminit Phlegon Olympiadum ſcriptor. 16. c ingẽs Antiochiæ ſub Traiano. 75. e. ſub Pio 87. e. grauiſſimi ſub Gordianis. 130. a. ſub Maximiano. 127 d immenſus ſub Gallieno. 162. e. cum perſecutione Ariana exortus 278. e. ſubuertit Neocæſaream, excepta Eccleſia, & qui in ea reperti ſunt, merito Thaumaturgi corporis, quod alias ſæpe accidit. 279. e. Nicomediam ſubuertit. 307. b. eandem ruſum. 334. a Nicæa quaſſa a. a. Conſtantinopolis concuſſa e. generalis Terræmotus, quo mare littus egreditur. 348. c. Nicæa funditus euertitur. 346. e. multę regiones quaſſantur ſub Theodoſij obitum. 429 c Romæ ingens ſub Leone 542 e. ferè vniuerſalis 545. b. ingens Conſtantinopoli ſub Zenone. 577 e. Pontica regio terræmotu quaſſata. 594. a. Dardania concuſſa. 609. e. Antiochia concidit, & aliæ plures vrbes Orientis. 627. b

Tertullianus Afer ſub Seuero Imper. & Victore papa floret 102. a.

quando ſcripſerit de Moleſtijs Nuptiarum. a. per hæc tempora ſcribit de præſcriptione. b. qua occaſione ſcripſerit de corona militis. 104 c. cauſa eius defectionis ab eccleſia. d. militiam exercere Chriſtiano non licere, male cenſuit 105. a. traditionibus argumentari licere ſcribit, quas antiquas tetegit. a

Romæ ſcribit Apologeticum pro Chriſtianis. a. Scapulam Proconſulem perſecutorem, libro exagitat. 109. c. ſcribit exhortationem ad martyres. d quo tempore ſcripſerit Scorpiacum, & de bono martyrij. 108. b. quando de ſpectaculis. d. de Idololatria. 109. b. quando contra Marcionem. 113. e. & de reſurrectione carnis. e. De pallio. d. quando contra Iudæos. 111. b. Sex volumina aduerſus eccl. ſcribit. vnum proprium aduerſus Apollonium. d. quando ſcripſerit de Monogamia 112. d. de Ieiunio, de Pudicitia, & aduerſus Pſychicos. e 113. a. Poſthæc de eo nihil certi habetur, niſi quod deficiens a Montaniſtis, propriam ſectam Tertullianiſtarum induxit. d eius opera, vt erroribus reſperſa, relata inter Apocrypha. d

Tertullus nobiliſſimus ciuis Roman. ſeptennem filium Placidum S. Benedicto educandum offert. 624. e

Teradius ex miraculo S. Martini fit Chriſtianus. 432. e

Thadæus

Thadæus Edeſſenos ad fidem conuertit. 27.c

Thalaſſius præfectus Prætorio Illyrici, virtute præſtans, ordinatur à Proclo. 539.e

Thalmud Babylonicum quando & à quibus collectum. 355.a

Theatrum Ieroſolymis ad necem fidelium parat Iulianus. 335.a

Themiſtiani à Themiſtio Diacono, etiam Agnoitæ dicti. 618.e

Themiſtius Philoſophus à Conſtantio prætura ornatus. 316.b.præfectus Conſtantinopolis creatur à Iuliano.318 c.admonet Valentem de clementia in victos.319.a.orationem habet ad Valentem.353. c. dehortatur Valentem à perſequendis Chriſtianis. 370.e

Theodatus mortuo Athalarico, ſuadente Amalaſuntha, in regem prouehitur.648.a.ingratiſſimus, eam in carcerē conijcit, moxque obtruncandam curat b. conſternatus pauore de exercitu Iuſtiniani, ampliſſimas pacis offert conditiones.653.a. Agapetum papam adigit ad Legationem ad Iuſtinianum, de pace obeundam. e

Theodorus, qui poſtea nomine Mopſueſteni Epiſcopi innotuit, apoſtata à Monachatu, reuocatus à S.Chryſoſtomo ſodali, iterum lapſus, peſſimus hæreticorum omniū euaſit.326.a. magiſter fuit Neſtorij 510 a. viuus latuit, mortuus, per dogmata Neſtoriana, innotuit. b. eius libri vulgati à Neſtorianis, verſi in plures linguas, à Catholicis damnati. 533.a

Theodobertus Theodorici Francorum Regis filius, correptus à S.Nicetio, & ab energumeno detectis eius criminibus, illi obtemperat, & excommunicatos abire de Eccleſia iubet. 640.c

Theodoreti primordia. 502. c. Epiſcopus Cyri ordinatus plures Marcionitas adducit ad Eccleſiam.503.c.hiſtoriā exorditur ab anno cccxxiij.id eſt, ab exitu Licinij, & definit in annum ccccxxviij.quam claudens laudibus Theodori Mopſueſteni nefādiſſimi hæretici, hoc anno mortui, infamat. 508 c. coniuratum ſe hoſtem Cyrilli & Neſtorij patronum profitetur.523.a.incumbit in impugnandis 12. Cyrilli capitibus, & commouendis magnis Italiæ Epiſcopis. 524. c. ſubſcripſit quidem formulæ à Cyrillo præſcriptæ, ſed coluit tamen aliquandiu Neſtorium poſt vnionem.529 c.denique Cyrilli humanitate victus, illi reconciliatur, c.eius & Neſtorij epiſtolę, quibus ſe mutuo recipiunt, cōfictæ.535 a.ſcribit in Gentiles, libr. Græcarum affectionū e.ſuſpectus malæ fidei à Theodoſio iubetur à Cyro non diſcedere.543 b.epiſtola ſub eius nomine de Cyrilli morte, hominis eſt Neſtorianī.e. à Dioſcoro accuſatur Neſtorianiſmi.544.a.vitæ compendium.546.d. in dicta cauſa damnatus, appellat Sedem Apoſtolicam.550 a. redux ab exilio fidei ſuæ profeſſionem mittit ad Legatos Apoſtolicos. 551.e

Theodoritus Amalus Dux Gothorum infeſtat Thraciam 585 a.eius apparatus ad inuadendam Italiam. 552 d.profligat bis occurrentem Odoacrem. 586. d. tertio profligatum Rauennæ obſidet. 587.c.quarto profligat, ac demum conueniunt certis conditionibus, ſed multo poſt eum obtruncat, & gentem ſibi conciliat, Regis nomine tenens Gothorum & Italicorum regnum. 589. b pacem impetrat ab Anaſtaſio, & alijs regibus. b. Audefledam Clodouei filiam vxorem accipit, filiamque alteram ex concubina Alarico Gothorum in Gallia Regi, alteram Burgundionum regi elocat. c. nullum præbet impedimentum, licet Arianus, quo minus Papa litteris & nuncijs ſuū munus exequatur. d. quamuis Arianus Catholicos gratos habet.590.c. Catholicū in eius gratiam tranſeuntem ad Arianos obtruncat.c. viſitatorem dat Eccleſiæ Roman. contra Canones, inſtantibus ſchiſmaticis.594 c.viſitator in Concilio damnatur.c. ſtudet conciliare inter ſe Clodoueum & Alaricum. 599.c. iuſtitiæ obſeruantiſſimus, ſarcit damna illata ab exercitu eccleſijs. 600.e. munera offert Eccleſiæ Roman. non oblationes.624.d. pro Arianorum libertate agit apud Iuſtinum, & ad eum Legatum mittit cum graui interminatione Ioannem papam.626.a.Boetium & Symmachum eius ſocerum in carcere detentos obtruncat.628 c.tyrannice vſurpat nominationem papæ, & probatiſſimū quidem eligit Rom. Cleri, Felicem, in quem vix quinquageſimo octauo vacationis die à Romano Clero, Senatu, & populo aſſenſum eſt.629.d. poſt electionem remiſſa, Rex confirmationem retinuit, quam deinceps & Orientales Imp. vſurparunt. c. poſt dies nonaginta octo à morte Ioannis papæ, & ipſe diuina vltione extinguitur. 630.b. quid horribile viſum ſolitario de Theodorico. c. extant eius leges 150.capitibus diſtinctæ apud Caſſiodorum.d. bene meritus de Repub. & inter magnos Principes numerandus, niſi fuiſſet Arianus.d. Ennodius Rom. Eccleſiæ Diaconus eum publica oratione laudauit. 631.a

Theodoſius ſenior, imperatoris pater, Firmum Africæ tyrannum debellat. & occidit 368. c. occidi imperatus ab ingrato Valente, ad fallendum oraculum baptizatus, de vita æterna ſecurus percuſſori iugulum præbet.369.a. filius morti eripitur. a

Theodoſius Imperator creatur Orientis. 377. c. ægrotans ab Acholio Sanctiſſimo Theſſalonicenſi Epiſcopo baptizatur. 379 c Sanctiſſ. edit ſanctionem contra omnes hęreticos. c. Scythis, & Getis deuictis, eiectis Arianis, reddit Eccleſias Catholicis 380.b.ſancit contra hæreticos omnes. 381.c. de immunitate Clericorum. c. reuehit martyrum corpora in ſuas ſedes ab exilio.385. b. edicit contra hæreticos & apoſtatas, b. concedit gentilibus ad.te Baſilicas negotiorum cauſa, abſque ſacrificijs. Sancit contra Manichæos, & validos mendicantes. 388.c. Arcadium Octennem Auguſtum nominat, cui expetitū magiſtrum accepit à Damaſo Arſenium Rom. Eccl ſiæ Diaconum.393 a quàm curioſè curauit inſtitui filios. a. præcipuos cuiuſque hæreſis in concilio vocatos ſtudet redigere ad Catholicam vnionem, ſed nihil proficit, & reprehenditur à Catholicis.396.a. recenti lege proſcribit hæreticos, ſæpius damnatos, & fidelium cætibus inſerētes.393 c. cohibet & Iudæos, mancipia Chriſtiana habentes.399.b. ſancit de Eccleſiaſtico iure illibatæ ſeruando, vt ſcilicet, Eccleſiaſtici ab Eccleſiaſticis iudicentur. 400.c. reſcribit contra diuinantes per extorum conſpe-

 ctionem

[illegible] aufert fidicinas & Pſaltrias.c. prohibet Arianos prætextu legis promulgatæ in Occidente conuentus agentes.405.c.reſcribit de non diſtrahendis reliquijs martyrum.b.Galliam ſororem Valentiniani, vxorem accipit.Theſſalonicæ decernit bellum in Maximum. 408.c. Antiochenis,qui ſtatuas Imperatorias raptarant, veniam indulgentiſſime dat.409. c. profecturus ad bellum, diuinum numen per ſanctiſſimos quoque monachos propitiari ſtudet.d. Senuphius monachus rogatus, vt ſuo eſſet, ſuper humerale ſuum & baculum illi mittit,fideliter mandans,vt eo armatus, baculumque geſtans in hoſtes procedat,de victoria ſecurus;ſic facit, & victor extitit.410.c.reſcriptis aduerſus hæreticos datis, viam ſibi ſternit ad victoriam.411. b.ſemel iterumque hoſtem profligat,eumque captum milites interficiunt.c.clementia maximè enituit,& munificentia, cum totum Occidentale Valentiniano reſtituit Imperium.d.reſcribit vindicandum in incenſores fani Valentinianorum, & Synagogæ Iudæorum,& ſynagogam reædificari ab Epiſcopis Orientis,vt interpellet Imper. egregiam ad eum mittit epiſtolam,dignam quæ à Principibus legatur.e. magna libertate concionantem Ambroſ. magna patientia audit 413 e.reſcribit,et ore lapſus, pro ſchiſmate, poſt admonitus, contra illud. e. inſignes ſcriptores Eccleſiaſtici ſub Theodoſio,Gregor Bæthicus, Epiſco. Eliberrit.Febadius,Agennenſis,Pacian. Barcinon. Aquilius Seuerus.414.b.ſacrificia tollenda, idola confringenda ſtatuit,,niſi ſi quid excellentioris artificij ad ornatum vrbis exponeretur,& templa expolianda curauit. 416.e. ſancit aduerſus maleficos,417 b.& aduerſus Manichæos.Cauet ne Imperatori, vel Magiſtratibus quicquam accipere liceat relictum per epiſtolas,vel codicillos.416. d.reſcribit contra Macedonianos. d. triumphat Romæ cum Honorio filio,de recepto Occidentali Imperio,d. Symmachum auſum petere reſtitutionem Aræ Victoriæ,à ſuo conſpectu vltra centeſimum lapidem relegat. c.cauet ne per Quadrageſimã ſupplicia irrogẽtur, e.416 Mediolani reſcribit aduerſus hæreticos.e.Serapidis templum Alexandriæ,ex eius reſcripto exeinditur,e. prædictum id fuit à Monacho, & à dæmone,qua occaſione Auguſtinus ſcripſit de diuinatione dæmonum,e.ob cędem Theſſalonicenſem excommunicatus ab Ambroſio pœnitentiam publicam agens, veniam promeretur, 417.e

Theodoſius Imperator ſancit,ne ſententiæ de cæde,& publicatione bonorum ante trigeſimum diem executioni mandentur,d.laudat Ambroſium de eccleſiaſtica diſciplina ſeruata,419 a.meminit de hac pœnitentia magno præconio S.Auguſtinus.item Ambroſius in eius funere,b apoſtatas Monachos ad deſerta loca abire,reſcripto iubet,d.igni ſubiecit,qui virile corpus muliebriter proſtituerent.420.b cauet ne mulieres,niſi filios habeant, & Sexagenariæ ſint,Diaconiſſæ efficiantur, c. item, ne viduæ quouis titulo,eccleſijs,aut eius miniſtris bona relinquant quam vi contraria lege abrogatet, effecit vindex Ambroſius eccleſiaſticæ libertatis, c. conſobrinas ducere pœna ignis vetuit.b.quam ſeueritatem poſt Arcadius & Honorius mitigarunt, ſed h[illegible] gentiles ia nũ [illegible]ugebant,d. conſueuerunt tamen aliquando Principes in eo diſpenſare,421. a. ſancit aduerſus idololatras, & apoſtatas,b.Symmachum conſulatu ornat, ne quid pro ſua auctoritate moliatur contra Valentinianum,c. ſancit contra hæreticos.421.a.parat ſe ad bellum ieiunij & orationis ſubſidio,prædicitur conſulenti victoria, ſed cruenta,& poſt victoriam mors.427 a. remittit tributa,proſcriptorum bona reſtitui iubet,d.licentiam militarem comprimit,c. maledicentem ſibi nulli pœnæ vuit eſſe obnoxium,c pergens ad bellum nouis edictis percellit hæreticos.428.d.confligens,primo victus,poſt victor,ventis pro ipſo pugnantibus,c. occiſis Tyrannis Eugenio & Arbogaſte,ciuile bellum extinctum. 429.a. precibus Ambroſij ad ſe adeuntis, ad eius pedes aduolutus,victoriam tribuit a. abſtinet à Sacramentis poſt cruentam victoriam. b. Exceptos filios Conſtantinopoli baptizatos,tradit Ambroſio 433. a. hortatur Senatum ad fidem;tributa relaxat, Imperium filijs partitur, & moritur.b.qualis & quantus Imperator prædicatus à Gentilibus,& Chriſtianis. 433.c

Theodoſius iunior Imper.ſub tutela Iſdegerdis Perſarum regis relictus,488.c.in Eunomianos ſancit, Anabaptiſtas, Nouatianos,qui & Protopaſchitæ.482.c nouo facto nobilitat Imperium,ſorore Pulcheria annorum ſexdecim conſorte Imperij aſcita.485.eius laudes ex educatione Pulcheriæ.d.reſcribit aduerſus gentiles,& parabolanos,ſeu parabolarios.487.d. incognitam barbaris artem faciendi naues,illos docere capitale eſſe voluit 497 d.Eudociam philoſophi filiam doctiſſimam, anteà Athenaidam dictam,ducit vxorem 500 b. ſancit de iuribus eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, fortè deceptus ambitione Attici epiſcopi 500.recuſat conſortem Imperij Ioannem inuaſorem Occidentis.auſpicatur bellum.502 b

ab feriendis hæreticis varijs ſanctionibus. e. extinctos vult Paganos d. audita victoria de oppreſſo tyranno,à Circenſibus ad Eccleſiam cum populo pergit, gratias acturus.504.b.reſcribit de diebus feſtis religioſe ſeruandis.c.hæreticos, & ſchiſmaticos legibus comprimit.d. victoria cœlitus obtenta de Scythis, Imperio imminentibus,fulminibus & facibus cœlitus demiſſis. 505. a. quã reuerens eccleſiaſticarum cenſurarum. b. Gymnaſium litterarium Conſtantin.reſtituit.d.doctores probandos decernit.d.ex authoritate Roman. Pont. indicit Epheſi Concilium.515.a.

ex inſtigatione Neſtorij ſcribit ad Cyrillum,illi ſuccenſens,b.ſancit ne Eunuchi inter Patritios militent. 516.c. lapidibus petitur ob tritici penuriam. d. dilatat Eccleſiæ immunitatem.c deceptus concilio Acacij, ſententias à Catholicis,& Schiſmaticis vtrinque datas,eſſe ratas ſtatuit.522.c.dum ab eius Comitibus, aliqua eius culpa, Catholica fides Epheſi exagitatur, eius exercitus in Africa profligatur. 523. b. expergefactus Orthodoxorum libello,iubet abire Neſtorium,& Legatos Catholicos & ſchiſmaticos ad ſe euocat. .gratulatur Cæleſtino de proſtrata cum auctoritate Neſtoriana impietate. 524.c.ſtudioſe curat reconciliationem Ioannis Antiocheni cum Cyrillo. 527 e

Octingentas & vndecim libras auri addicit frumento emendo ad vſum pauperum.

531.b Theodoſianum Codicem publicat.534.d.Neſtorium tandem,ſed ſero,Oaſim,famoſiſs.omnium deportationum ablegat,vbi miſerè moritur. 535. a. ſancit in Iudæos,hæreticos,& Paganos.5.8.a.item contra inſolentiam potentum.539. d. item aduerſus calumniatorē epiſcoporum.d.bellum mouet Vuandalis,cunctationibus irritum.542.a.ob tantas clades ad placandum numen,coerret legibus Gentiles & Neſtorianos.546.c.nimium indulget Eutycheti in gratiam Chryſaphij. 548. a extorquet non neceſſarium concilium à Leone.b Sinit nimis leuiter & turpiter ſe decipi.550. b. aſſensū expetit Roman. Pontif.de ſede Anatolij.d. euigilans Eudociam obiurgat,& Pulcheriā in Aulam euocat:Chryſaphium dignitate,facultatibus vita priuat.e, moritur. 551.a.

Theodoſius Cœnobiarcha certat cum Anaſtaſio, ꝙ certamen extat.602.e.inclamat anathema in non reputantes quatuor Synodos,vt quatuor Euangelia.e.ab Imp. in exilium mittitur.d.redit ab exilio.611. d. familiaris S. Sabæ,cuius ſales in conuiuio ſcribit Cyrillus,in vita S. Sabæ.d.prædicit euerſionem monaſterij quorundam Pſeudomonachorum.612.a.prædicit cladem Antiochenam.627.b. Kericom Ducem Iuſtiniani aduerſus Perſas,ſe piè adeuntem,hortationibus & cilicio ſuo armat, qui poſt victor euaſit.633.b. Originem odio proſequebatur. 642.d

Theodotio tertiam ſcripturæ editionem ex Hebræo, hæreticus elaborauit. 121.e

Theodatus Coriarius hæreſiarcha. 39.a. Theodatus alter argentarius à quo Melchiſedechiani hæretici. b

Theodolus presbyter,celebris ſcriptor,contra hæreticos, in Cæleſyria moritur, 588.e

Theopaſchitarum hæreſim promulgat Petrus Fullo intruſus Alexand. 580 b

Theophilæ virginis nobiliſſimæ præclara oratio,cum duceretur ad Lupanar.180.a. ex eo ab angelo mirabiliter eripitur, b

Theophilus cognomento indus, Conſtantij Legatus ad Indos,de quo plura Niceph.non recepta ab antiquioribus. 294.c

Theophilus Alexandrinus Epiſcopus callidè mittit Legatos cum muneribus,vt Victori offerat.411.e.damnat Origeniſtas.445.c. euocatur Conſtantinop. ab Imper. ex Reo Actor damnat Chryſ 453.a. timens legitimam Synodum,profugit Alexandriam.e. Legatione ad Romanum Pont,audet illi ſua acta probare.456 e.excommunicatur ab Innocentio.462.d.464.e.cū ad extremū non poſſet animam emittere, adorata Chryſ.imagine, eam emiſit. 480.a

Theraſia Paulini Nolani vxor, monaſticam vitam arripit cum eo. 431.b

Thermæ Diocletiani Romæ,& Maximiani Carthagini immenſæ. 176.d

Illis extruendis addicti Chriſtinai,cum tantarum ædium eos iam tæderet.d. merito, vt ſudore Chriſtianorū extructæ,præ cæteris ſeruatæ,& ad pium vſum conuerſæ. 177 a

Theſſalonicæ accidit deteſtabile facinus in Legatum Apoſtolicum.617.e

Theudis in Regno Gothorum in Hiſpania Amalarico ſuccedit,qui Catholicos ſua libere agere permiſit, & Concilia celebrare. 6..e

Tiberius Imper.capeſcit Imperium 3. d. modeſtè agit, & præclarè multa edicit.e.4 c.d. libros Sibyllinos examinatos,probat.4.a.Iudæis fauet b. ab eo Senatuſconſultum Tiberianum dictum,d. in deterius mutatur.d. graſſatur in Senatores.24.c. agit de recenſendo Chriſto inter Deos,reſiſtente Senatu.c. moritur. e

Ticonius Donatiſts,Parmenianum item Donatiſtam, rū Catholicis confutat,de quo ſæpius Auguſt. eius opera recenſet Gennadius. 347.a

Timotheus Antiochenus Romæ prædicans ſub Melchiade, capite plectitur à Gentilibus. 203.e

Timotheus Aelurus,occiſo Proterio,inuaſor ſedis Alexand.relegatur in exilium,ſuffecto Timotheo ſolo ſaciolo.567.d. Reuocatus per Zenonem 574. occupata ſede Alexand ſæuit in Catholicos.575 e.addita Conſtātinopoli labitula captat ad Synaxes.c. à Baſiliſco Imp. impetrat,vt ſibi eccleſia pateat,ad quam magna pompa vectus.574 lapſus domum reuerti cogitur. 576.b

Timotheus H..zenſis inſignis martyr, 188.a

Timotheus Epheſi Epiſcopus. 42.e

Timotheus Soloſaciolus Catholicus ſubſtituitur in locū Aeluri.567. d. ſcribit de more ad Papam,veniam petens,quòd præ timore nominatur ad altare Dioſcorū. 578 c.

Tiridates Armeniæ Rex perſecutor, poſt Chriſtianus & eorum fautor. 302.e

Titulos presbyteris in vrbe diuiſit Anacletus. 76.b

Titulus Roman.Pont.Epiſcopus Epiſcoporum,& Epiſcopus ſanctiſſimæ Catholicæ eccleſiæ,141.a. vide, Papæ titulus.

Titus circa Paſcha Ieroſolymam obſidet,capit, euenit 61. e. coronari ſe ob victoriam non patitur. 62. a. triumphat.62.e. Imperator.64.e. mores. e, veneno a fratre tollitur. 65 b.

Toletanum Concil.primum aduerſus Priſcillianiſtas, in quo ex epiſtola Papæ Leonis profeſſio fidei edita habet illud inſigne de Spiritu S. A Patre Filioque procedit, 449.c. Toletanum Secundum dictum, ſub Montano Archiepiſcopo. 644.d

Tonſura.vide,Abraſio.

Traditiones commendat Paulus.38 a. ad eas ſæpe prouocat Irenæus.97: e.illis pugnauit StePhanus Papa aduerſus rebaptizantes Africanos.156.b.item Conc. Nicæn, aduerſus Arianos. 122.e

Traditio de cultu reliquiarum.38 e.de cœlibatu clericorū. 238 b.

Traditores dicti,qui ex edicto Diocletiani ſacros libros tradiderunt.182.a

Traditores Epiſcopi in Africa,crimen in alios conferentes ſchiſma conflant. 186.d.187.a.193.e

Traianus Imper. vitioſus,quantumuis dilaudatus.70.c. in puerorum alimenta multa largitur.71. c. perſecutionem moueri c. Clementem Papam relegat.72.c. eius reſponſionē de Chriſtianis Tertullianus exagitat.73.a. Daciam in prouinciam red git c,bibliothe...

columnam erigit.73.d.in Orientem monet,c. vndecim millia Chriſtianorum militum relegat.74.a. martyres ſub eo.73.c eius aliæ expeditiones.74.b. Parthicus, Arabicus Optimus appellatus 77.a. deinceps infeliciter agit.a. indicit ceſſationem a perſecutione, quòd perſecutores non eſſent pares occidendis Chriſtianis.d. moritur.c

Traſamūdus Rex Vuandalorū in Africa, à Procopio ſapientiæ nomine laudatur.591.d.ad eū ſcribēs Fulgentius, cum patre meliorem appellat.c. ſtudet extinguere Catholicam Religionem, vetans ordinari epiſcopos.598.a ccxx. Epiſcopos relegat in Sardiniam,a. variè tentat Catholicos.c. Fulgentium ab exilio reuocat, & rurſum ad exilium remittit.c. ex ægritudine cæſi à Mauris exercitus moritur 612.d

Translatio clericorum ab vna eccleſia in aliam vetita Cōcil Nicæno.239.a. item conſtitutione Iuſtiniani. 649 a. Epiſcopos ex vna Eccleſia in aliam, ex litteris Cœleſtini Papæ transferri nihil vetat.532.a.

Translatio Scripturæ. vide, Editio.

Translatio Sanctorum. vide, Reliquiæ.

Transmarinus homo non ordinandus in Occidente, niſi cum teſtimonio quinque Epiſcoporum. 45.b

Treuerenſe Concilium Epiſcoporum partis Ithacianæ. 403 a.

Tribonianus Iuriſconſultiſſimus, impius & Gentilis, adulator & impoſtor, pecuniæ auidiſſimus.637.c

Tribulatio dat intellectum 563.c

Tribunal Eccleſiaſticum ſtatuitur à Paulo.39.c

Triſagij origo, & occaſio.545.b.

Tritheitæ, quorum dux Ioannes Grammat. cognomento Philoponus.651.d

Triumphus Titi.62 d. Diocletiani & Maximiani.71 d. Honorij.490 a. Beliſarij Ducis.647.c.

Turibius Aſturicenſis, luſtrans Hiſpanijs, & referens ad S. Leonem, quid facto opus ſit admonetur.545.c.

Turonenſe Concil. de Eccleſiaſtica diſciplina.580.c

Tutorem relinquere filijs presbyterum, contra canones, etiam poſt mortem, punitum.154.c

Tychicus tabellarius, & legatus Pauli. 50.b.51.d

Tyrenſe Concilium ad confirmationem actorum Conſtantinop. pro Concil. Chalcedonenſi. 611.a

Tzani Armenis finitimi, victi & dediti, Chriſtianam Religionem ſuſcipiunt. 637.a

V.

VAlens Imper. Aug. à Valentiniano declaratur. 340. a. Procopiū inuaſorem Imper profligat, & necat. 343.b. ſuaſu vxoris declinat ad Arianos, & ab Eudoxio baptizatus, iuramento illi perfidiæ aſtringitur. 342. b. perſecutionem ab eo tempore conceptam proſequitur bello Gothico intermiſſam.349.c. octoginta Legatos Eccleſiaſticos in mari comburendos mandat. 351. b. infenſus Baſilio, mox in admiratione habet.d. diuinitus retrahitur ab eo eijciendo in exilium.d. Antiochenam Eccleſiam vexat, exilijs, cædibus.352. d. Edeſſenam Eccleſiam exagitat.249. b. relegat clericos ad necem in Thraciam.c. reſcribit ad Clearchum de curanda Bibliotheca.367.a. Theodoſium Theodoſij Imper. patrem necat.340.a. lenitur oratione Themiſtij.370.c. monachos adigit ad militiam.c. accepta clade, relaxat perſecutionem 372.c. Traianum Ducem audit liberè exprobrantē, quod ipſe ſibi clades aſciſceret ſua perfidia. 375. a. pugnans cum Gothis, concrematur.b

Valentinianus ſenior Imper.340.b. Valentem fratrem Auguſtum declarat, Gregorium fratrem Cæſarium quæſtorem & Comitem rerum priuatarum facit. c. Valens Orientale, Valentinianus Occidentale ſumit Imperium.c. rogantibus epiſcopis de Concil. cogendo ſacerdotibus liberum eſſe dixit, quando & vbi vellent conuenire. c. liberam cuique religionem facit. 341. a. poſſeſſores Chriſtianos reſtituit.a. alioqui Catholicus creditus, infamatur tamen vxoris ac Valentis perfidia. 344.b. Gratianum etiam Auguſtum creat.345.c. Sæuus in magos & adulteros.d. reis indulgentiam dandā ſancit in Paſchate.345.c fauet Catholicis aduerſus ſchiſmaticos.346. a. ſancit pares de paribus iudicare .i. ſacerdotes de ſacerdotibus.348.c. clerici & monachi hæreditates captantes, reſcripto cohibentur.355 b de duabus vxoribus habendis, quod fertur, falſum. c. conſulit ſtudioſorum vitæ, & moribus.356. a. eximit virgines, pupillos, viduas è cenſu plebis.a. Scenicas perſonas vetat non niſi in mortis articulo baptizari.357 a. conſeruator veteris ritus dictus.b. reſcribit in Manichæos Romæ repertos conuentus agere.366. c. iniquiſſimè curat necari presbyterum, quod reum apud ſe latentem prodere noluiſſet.367.a. reſcribit in Donatiſtas.368.c. inuitus aſſurgit Martino ad ſe venienti.370 b, ſubito morbo extinguitur.c

Valentinianus Iun. Imp. ſancit de relaxandis vinctis paſchatis tempore.401 b. dat Arianis facultatem conuentus agendi.d. reſcribit de Baſilica S. Pauli Romæ, ad ampliorem formam redigenda. 404. c. edicto iubet Catholicos eijci eccleſijs.406. profugit Theſſalonicam, ibiq; bellum decretum.409.a. iis à Theodoſio Catholicus redditus, quem mater Iuſtina corruperat.a. In procinctu expeditionis expetēs inſtitui & baptizari ab Ambroſio, & Argobaſto conciliari ab eo necatur, 423.c. cum funebri oratione laudauit Ambroſ d

Valentinianus 3. Imp.c. Theodoſio Auguſtus appellatur. 504.d. priuilegia Eccleſiæ reſtituit.d. Eudoxiam Theodoſij filiam vxorem accipit.536 c. rogatu Sixti fecit ornamenta argentea in Baſilica S. Petri, & Conſtantiniana librarum ponderis ſeptem millium, & amplius. 541. b. alia inſignia etiam alijs contulit Eccleſijs.c. edicit cōtra ſepulchrorum effoſſores.546.c. præclarum dat reſcriptum de auctoritate Sedis Rom. 540.b. tollit Epiſcoporum tribunalia, niſi in ſpiritualibus, Deo id improbante per infelices conſecutos caſus. 57. c. ſtuprum infert vxori Maximi Senatoris, qui in vindictā per fraudem Actium Imperij præſidium, obijcit illi necandum, 561 c. ab amicis Actij occiditur. 562.a

Valentinum Concil. in Gallia, de ordinationibus legitimè faciendis, & de lapſorum pœnitentia. 369.d

Valentinus hæreſiarcha, Romam veniens hæreſes ſpargit. 86 b

Valentinianus Cenſor cum facultate legum ſcribendarū 145.b

145.b. Sæuiſſimus in Chriſtianos.c. Imperator cũ Gallieno.157.b. proditor Perſis, quo Rex abutitur vt ſcabello ſuppedaneo.161 e

Vallia, vel Vualia Rex Gothorum pacem facit cum Honorio, eique reddit Placidiam ſororem.486 e

Vandali Genſerico Duce ex Hiſpania transferentes in Africam, illam occupãt.508.d. ho.um pudicitiam laudat Saluianus Maſſilienſis.470.a. & pudicos etiam feciſſe Romanos affirmat.508.c. Romam deprædantes abſtinuerunt baſilicis Apoſtolorum Principum.54 .b. profligant ac diſſipant claſſem Imp. Leonis. 571.e

Vaſa aurea & argentea in direptione vrbis ſub Alarico, te la:a eo mandante, ad S. Petri Baſilicam.471.a

Vaſa ſacra nonniſi à ſacris miniſtris tangenda. 85.a

Vaſenſe Concil. in Gallia Narbonenſi.241.e. Alterum, cuius Canones cum Canonibus primi, & tertij ſunt confuſi in Tomis Conciliorum.543.a. tertium. 549 a

Venetiarum origo. 558.b

Veritas etiam apud hæreticos non abijcienda. 540.a

Veſpaſianus ingentes Iudæorum cædes facit.57 e. expugnata fere tota Iudæa Imperator acela natur.91.a. miranda illi aduenıunt.a Romam nauigans dimittit Titũ ad bellum conficiendum.61.e. Dauidis ſtirpem ſtudet extinguere.62.d. Philoſophos vrbe exigit ob linguæ procacitatem.63.a. templum Paci Aeternæ dedicat. 63 d martyres ſub eo.d. moritur. 64 b

Veſtitus Romanus olim albus, Clericorũ Caſtaneus, monachorum niger. 428.a.b

Veſuuius mons vomens ignes & cinerem, omnem Campaniæ faciem contegit. 572.d

Vicarius Papæ in cauſa Neſtoriana Cyril. Alexand. 513. c. Mennas, ad cõuocandum Conſtantinop. Conc. 656. a

Victor Papa 99.e. excommunicat celebrantes Paſcha aliter quàm Rom. Eccleſia.130,a. Martyrio coronatur.105 e

Victoria de Marcomannis precibus Chriſtianorum obtẽta 96.a. Conſtantini aduerſus Maxentium. 205.a. aduerſus Licinium, magis precibus quàm vi.215.a.b.e. Theodoſij parta virtute Crucis.428 e. Honorio de Alarico.456.a. diuinitus conceſſa de Radigaiſo.461. d. de Gildone.442. de Duraam Iudæo.625.a. quibus pararit ſibi Iuſtinianus.644.d. Kerici aduerſus Perſas per opẽ Theodoſij Cœnobiarchas.633.b. Beliſarij de Africa, & Gilimere Rege Vandalorum. 645.d

Victorinus Rhetor ſub Iuliano ſcholam deſeruit, ne fidem abijceret.333.c. de quo ibi plura,

Victricius miles, & confeſſor ſub Iuliano, demum Rothomagenſis Epiſcopus.331.e. accipit Decretalem Epiſtolã ab Innocentio I. 459 b

Viduæ ob liberiorem vitam nuptias recuſantes edicto arguuntur à Maioriano inſtante Leone.566.a. defenſæ à S. Baſilio.312 c. & S. Ambroſio.413.e. exemptæ.342. e. S. Ioanne Chryſ. proſequuntur.450. b. nobiliores Eccleſiæ Conſtantinop. viduæ Diaconiſſæ. 457.b

Vigilantius hæreſiarcha Hiſpanus, ex Palæſtina reuerſus in Gallias, hæreſes effundere cœpit. 463.a

Vigilius Epiſcopus Tridẽtinus martyr, ſub Honorio.447 a. longe alius ab eo, qui contra Eutychen ſcripſit, centũ poſt annos.b. deceptus fuit in ſeptem capitibus fidei, e. ditis, à Conc. Sardicenſi, quæ nulla edita fuerunt. 283 b

Vigilius Papa Agapeti Diaconus, pro miſſione Papatus obligat fidem Imperatrici, de probandis hæreticis. 657.b

Vincentius Liberij Legatus ad Conſtantium, ſubſcribit tandem in Athanaſium, idipſum & alij 292.e. eius lapſum deplorat Liberius.e.

Vincentius Præfectus Galliarum, vir eximius, ambit conuiuio excipi a Martino. exemplo Ambroſij. nec impetrat 447.c. hic putatur ille, poſt monachus, & presbyter Lerinenſis, ad hoc celebris. 532.d

Vinum myrrhatum quale, & ad quid.15.e

Virgines quatuor filiæ Philippi diaconi. 47.a. virginitatis primitiæ in illis conſecratæ a.

Virgines vndecim millæ, duce Viſula. 282.f

Virgines Deo dicatæ 33. martyrio affectæ. 402 e. illis ex pietate miniſtrat, epulo præbito Helena.246.b. Conſtãtinus illis fauet & alit ex publico. b. virginum laudes. 362 b. Duplicis generis, clauſtrales & domi agentes, Deo tamen dicatæ. b. eiuſmodi virginibus in eccleſia locus ſeparatus dabatur. b. ne ſacrentur ante xl. annum, 566.a.

Virgo expoſita proſtibulo per Angelum liberatur. 180.b virginis commentum ad ſeruandam virginitatem, & obtinendum martyrium. 199 b.

Virginitatem miraculum appellat Athanaſius. 252.a

Viſio Petri de cõuerſione Gentium.26.d. Gregorij Thaumaturgi.125.e. Cypriani de ventura perſecutione. 135.e eiuſdem de ſuo martyrio 160.e. Petri Alexandrini de Ario non recipiendo.200.a. Conſtantij. de valetudine per epiſcopos recuperanda.269.b. Antonij Magni, de Arianis.270.e Cõſtantini, de euocando Silueſtro.222. e. Sixti Papæ de dando Epiſcopo Rauennatibus.476.a. Angelorum militum ſpecie.448. b. Gennadij medici, qua doctus de animæ immortalitate.476. b. de proximo obitu Ioannis Chryſoſt. 464.b.

Vitalianus magiſter equitum inſurgit in Anaſtaſium.605 b Præfectura poſt ab eo priuatur.609.b. deceptus a Monachis Scythis fit Eutychianus .616. a. Conſul iuſſu Iuſtiniani cum ſatellitibus in palatio occiditur. 619.a

Vitalis Antiochenus presbyter partis Meletij, obijcit Paulino Sabellianiſmum.339 c. ex indignatione adhæret Apollinariſtis.d.

Vitellius inuadit Imperium, Othone occiſo. 61.e

Vlpianus Iuriſconſultus primum tenens locum apud Alexandrum Imper. carnifex Chriſtianorum. 117.e

Vltio diuina de ſanguine Chriſtiano. 87. d 98.a. 95. b. 204 a.276 d. in Balatium contemptorem Antonij 276 d in Epiſcopos Arianos.311 a e. in Valentem & Modeſtum Præfectum 312.e. in Valentis cubicularium, Monacho minitantem.353.a in virginem Arianam, iniurioſè tractantem S. Ambroſium 380.e. in duos Gratiani cubicularios, Ambroſio illudentes 385.e.e. in Macedonium fores occludentẽ Palatij Ambroſio. 387. e. in perſecutores Chryſoſtomi. 458.e

Vnitiuum Decretum de vnione hæreticorum cum Catholicis, ſed in ſpeciem tantum, publicat Zeno Imp. impellente Acacio Conſtantinopolitano. 580.c

Vniuerſale Concilium, quod dicendum. 282.b

Vniuerſalis, ſeu Oecumenici titulus Epiſcopo Conſtantinopol-

nopoli... frequenter inclamatus in actis, redolet im... recentium Græcorum, ſicut & illud, quod ... papa præponitur Conſtantinopolitano Epiſcopo contra vſum Orientalis eccleſiæ. Hormiſda appellatus Pontifex vniuerſalis Eccleſiæ 615.a. vniuerſalem quomodo appellet Iuſtinianus Mennam. 213.b.

Vnus de Trinitate crucifixus, vt diceretur, inſtabant monachi Schytiæ, confirmari à Papa; vt nouitatem in eccleſiam inducerent, & cur. 615.d occaſio huius cogitationis vnde. 616.a. obſtiterunt Legati Apoſtolici, & monuerunt Papam, vt fraudem caueret. b. de eadem quæſtione legatio miſſa à Iuſtiniano ad Papam. 542.e. Monachi item Acœmetæ de ea Romam profecti. e. ibi audiri. 644.a. definita à Rom. Pont. ex Concilio, 646.e

Voluſianus & Gallus Impp. 148.b. excitant perſecutionẽ. 151.a

Vota Iuliani de necandis Chriſtianis, ſi reuerteretur ex bello. 315 e

Vrbanus Papa. 119.a. Miniſteria ſub eo argentea. 126.b. martyrio coronatur. b

Vrſulæ & vndecim millium virginum hiſtoria. 282.d

Vſus diu in eccleſia, vt ex infectis hæreſi regionibus venientes, profeſſionem fidei ederent, & peregrinantes ad eas ex Catholicis ſumerent ſibi pro viatico certa documenta. 608.e

Vvandali vide, Vandali.

VVilas Epiſcopus Gothorum creatur à Chryſoſt. 460.e

Vxorem marito non licet accuſare adulterij, ſi impudicè vixerit 89.a. male illud, vxoris nomen eſſe dignitatis, nõ voluptatis. b. vxores duas duci licere, ſancitum à Valentiniano malè putatur. 355.e. vxoris blanditijs Valens pellicitur in hæreſim. 343. vxor Maximi violata à Valentiniano, multorum malorum cauſa fuit. 561.a

Vacenſe Concilium in Africa. 625.e.

X.

Xantippe, & polyxena à Paulo in Hiſpania ad fidem conuerſæ dicuntur. 54.a

Xenaias, qui & Philoxenus inuentor hæreſis Iconomachorum. 584.

Xenodochium. vide. Hoſpitalis domus.

Z.

Zamas primus Epiſcopus Bononienſis. 167.e

Zatus Lazorum Rex adorat calumnam S. Danielis. 589. d. cuius filius ſub Iuſtino Chriſtianus factus, & Lazorum Imperator. 633. b. defenditur à Iuſtino aduerſus Perſas. e

Zepherinus Papa. 105.e diſputationem curat Romæ fieri Caij Catholici cum Probo Cataphrygarũ doctiſſimo. 1.2.c anathema intorquet in Cataphrygas c. moritur. 148.b

Zeno Leonis gener capeſſit Imperiũ. 574.b contaminatiſſimis moribus, profanus, hæreticos fouendos ſuſcepit. b. miſericors admodũ in pauperes, ob quod diu à Deo toleratus, 651.d. reuocat cum honore inuaſorem Eccleſiæ Alexandr. Timotheum Aelurum. d. miſerabilis Eccleſiæ facies ſub Zenone. 575. e. inſidijs appetitus à Socero, & vxoris fratre Baſiliſco, audit omnia ſibi ventura à Daniele Stylita. 576.e. cadens Imperio profugit in Iſauriam. a. deiecto Baſiliſco, Imperij inuaſore, recuperat Imperium, & ab illo prouectos deijcit. 577 d. ad Papam ſcribit de ſuæ fidei puritate, e. publicat Enoticon impellente Acacio. 580 e. peſſimè tractat Legatos Sedis Apoſt. 587. a. plures & illuſtres viros interficit. 587. b. moritur (ſed creditus potius mortuus, ex comitiali morbo) ſepelitur. e

Zenobia Regina in Oriente Iudaizare docta à Paulo Samoſateno. 164. e. ab Aureliano victa, & in triumpho ducta, Zenobiam familiam Romæ propagauit. 168. e

Zenobius Legatus à Damaſo mittitur Conſtantinoop. ad deprimendos Arianos, 351.d

Zoſimus Papa creatur Romæ Pont. 489. a. non admittit ad communionem ſecum Cæleſtium quantumuis libellum Catholicum obtuliſſet, niſi prius acciperet ab Africanis de eo litteras. a. eodem modo ſcripſit de Pelagio ad Africanos. b. Africanos epiſcopos leniter accuſat, quòd ad teſtimonium duorum Epiſcoporum Gallorũ, Herotis ac Lazari, de quibus illi Celeſtius multa crimina ingeſſerat, homines Catholicos condemnaſſent. b. tergiuerſantem, ac demum negantem peccatum originale, Zoſimus Cæleſtium condemnat cum Pelagio & Iuliano. c. ſancit epiſtolam Decretalem, quamdiu quiſque miniſtret in ſingulis ordinibus ante ſacerdotium. 492.e. Legatos mittit ad Concilium Carthaginenſe cũ commonitorio quatuor capitum, de quatuor agendis cum ipſis. 495. b. moritur, eum ſtatuiſſet Paſchalem cereum, qui in maioribus Baſilicis tantum accẽdebatur, æquè in ſingulis Parochijs accendendum. 492.e

Zoroaſtris liber adulterinus portatur à Porphyrio. 331.e

Zoſtriani liber confutatur ab Amelio Platonico. 331.e

FINIS.

Aol 1469393